59427
5/2

376 h nove

RAZLAGANJE

keršanskega katoliškega

NAUKA.

Kterega je spisal po druzih spisih

duhoven ljubljanske škofije.

Peto poglavje:

Od keršanske pravice.

Drugi zvezek:

Stori dobro.

Krščanski nauk 8

V CELOVCU 1876.

Natisnila tiskarnica družbe sv. Mohora v Celovcu.

59127 - 5,2

IN-03000 7222

Kazalo in obseg.

V. Poglavje.

Keršanska pravica.

II. Del. Stori dobro.

I. *Keršanski nauk.*

I. Razdelek.

Od čednosti sploh.

Stran.

1. Kaj je keršanska čednost? — 2. Kaj ni prava čednost? . 1

II. *Keršanski nauk.*

3. Ena čednost je, ki se pa v raznih razmerah mnogotero zveršuje 15

III. *Keršanski nauk.*

4. Čednost nam je potrebna 30

IV. *Keršanski nauk.*

5. Čednost nam je koristna. — 6. Je čez vse imenitna . . . 41

V. *Keršanski nauk.*

1. Je li k zveličanji posebno imenitnih čednost potreba? — 2. Zakaj je tako malo prave čednosti med nami? — 3. Kako si zamoremo pridobiti pravo čednost? 52

VI. *Keršanski nauk.*

Kaj si moramo za čednost prizadevati? 66

VII. *Keršanski nauk.*

II. Razdelek.

Od čednost posebej.

A. Božje čednosti 80

VIII. *Keršanski nauk.* Stran.

1. Kdaj smo dolžni, obuditi Božje čednosti? — 2. Zakaj moramo obuditi Božje čednosti? 92

IX. *Keršanski nauk.*

B. Dejanske poglavitne čednosti, 1. Modrost 106

X. *Keršanski nauk.*

1. Kako imenitna in potrebna je keršanska modrost? — 2. Kolikera je? — 3. Kaj nam je storiti, da bomo keršansko modri? 119

XI. *Keršanski nauk.*

2. Zmernost 133

XII. *Keršanski nauk.*

1. Kako potrebna je keršanska zmernost? — 2. Kako si jo pridobiti zamoremo? 146

XIII. *Keršanski nauk.*

3. Pravičnost 162

XIV. *Keršanski nauk.*

1. Kako imenitna in potrebna je keršanska pravičnost? — 2. Kako si jo pridobiti zamoremo? 173

XV. *Keršanski nauk.*

4. Serčnost 188

XVI. *Keršanski nauk.*

1. Kako potrebna je keršanska serčnost? — 2. Kako si jo pridobiti zamoremo? 205

XVII. *Keršanski nauk.*

C. Poglavitnim grehom nasprotne čednosti. 1. Ponižnost . 218

XVIII. *Keršanski nauk.*

2. Radodarnost 236

XIX. *Keršanski nauk.*

3. Čistost 250

XX. *Keršanski nauk.*

4. Ljubezen 265

XXI. *Keršanski nauk.* Stran.

5. Zmernost 279

XXII. *Keršanski nauk.*

6. Poterpežljivost in krotkost 296

XXIII. *Keršanski nauk.*

7. Gorečnost do dobrega 313

XXIV. *Keršanski nauk.*

D. Dolžnosti od Jezusa posebno priporočane. 1. Naj prej Božjega kraljestva in njegove pravice iskati 332

XXV. *Keršanski nauk.*

2. Sam sebe zatajevati 346

XXVI. *Keršanski nauk.*

3. Svoj križ nositi 361

XXVII. *Keršanski nauk.*

4. Za Kristusom hoditi 377

XXVIII. *Keršanski nauk.*

5. Krotek in ponižen biti 393

XXIX. *Keršanski nauk.*

6. Sovražnike ljubiti; jim dobro storiti, kteri nas sovražijo; moliti za-nje, kteri nas žalijo in preganjajo 407

XXX. *Keršanski nauk.*

E. Zveličanske čednosti, ali Jezusovi blagri na gori. 1. Blagor ubogim v duhu, kjer njih je nebeško kraljestvo 424

XXXI. *Keršanski nauk.*

Blagor ubogim v Duhu, ker njih je nebeško kraljestvo. Na dalje. Bogastvo in uboštvo 439

XXXII. *Keršanski nauk.*

2. Blagor krotkim, ker oni bodo zemljo posedli 452

XXXIII. *Keršanski nauk.*

3. Blagor žalostnim, ker oni bodo oveseljeni 465

XXXIV. *Keršanski nauk.* Stran.

4. Blagor lačnim in žejnim pravice, ker oni bodo nasiteni . . 480

XXXV. *Keršanski nauk.*

5. Blagor usmiljenim, ker oni bodo usmiljenje dosegli . . . 495

XXXVI. *Keršanski nauk.*

6. Blagor jim, kteri so čistega serca, ker oni bodo Boga gledali 509

XXXVII. *Keršanski nauk.*

7. Blagor mirnim, ker oni bodo otroci Božji imenovani . . . 521

XXXVIII. *Keršanski nauk.*

8. Blagor zavoljo pravice preganjanim, ker njih je nebeško kraljestvo 534

XXXIX. *Keršanski nauk.*

III. Razdelek.

Od dobrih del sploh.

1. Kaj je dobro delo? — 2. So li dobre dela k zveličanju potrebne? — 3. Kaj si z dobrimi deli zaslužimo? 552

XL. *Keršanski nauk.*

Kako moramo opravljati dobre dela? 565

XLI. *Keršanski nauk.*

IV. Razdelek.

Od dobrih del posebej.

A. Najimenitniše dobre dela: Molitev, post in miloščina . 580

XLII. *Keršanski nauk.*

1. Smo li dolžni ubogajme dajati? — 2. Kaj miloščina nam pomaga? 596

XLIII. *Keršanski nauk.*

1. Kako moramo miloščino deliti? in 2. Komu? 609

XLIV. *Keršanski nauk.*

B. Telesne dobre dela usmiljenja. Kdo opravlja telesne dobre dela usmiljenja? 623

Stran.

XLV. *Keršanski nauk.*

1. Lačne nasitovati 642

XLVI. *Keršanski nauk.*

2. Žejne napajati 655

XLVII. *Keršanski nauk.*

3. Popotnike sprejemati 668

XLVIII. *Keršanski nauk.*

4. Nage oblačiti 682

XLIX. *Keršanski nauk.*

5. Bolnike obiskovati 693

L. *Keršanski nauk.*

6. Jetnike reševati 709

LI. *Keršanski nauk.*

7. Merliče pokopovati 720

LII. *Keršanski nauk.*

Še nekaj od telesnih dobrih del usmiljenja. Kako zameromo bližnjemu pomagati v silnih telesnih nesrečah? 730

LIII. *Keršanski nauk.*

C. Duhovne dobre dela usmiljenja 741

LIV. *Keršanski nauk.*

1. Grešnike svariti 752

LV. *Keršanski nauk.*

2. Nevedne učiti 771

LVI. *Keršanski nauk.*

3. Dvomljivcem prav svetovati 784

LVII. *Keršanski nauk.*

4. Žalostne tolažiti 794

LVIII. *Keršanski nauk.*

5. Krivico voljno terpeti 807

LIX. *Keršanski nauk.* Stran.

6. Razžalnikom iz serca odpustiti 820

LX. *Keršanski nauk.*

7. Za žive in mertve Boga prositi 836

III. Del. Bodi popolnoma.

LXI. *Keršanski nauk.*

I. Razdelek.

Od popolnamosti sploh.

1. Je li vsak kristjan dolžen, popolnoma biti? — 2. Zamore li vsak kristjan popolnoma biti? 854

LXII. *Keršanski nauk.*

Kaj je keršanska popolnamost? 863

LXIII. *Keršanski nauk.*

Kaj tirja keršanska popolnamost od nas? 875

LXIV. *Keršanski nauk.*

Kako bomo popolnamost dosegli? 886

LXV. *Keršanski nauk*

II. Razdelek.

Od stopinj keršanske popolnamosti.

Perva stopinja. — 1. Očiščevanje od smertnega greha . . . 900

LXVI. *Keršanski nauk.*

2. Očiščevanje nagnjenja do malih grehov. — 3. Očiščevanje veselja do nekoristnih in nevarnih reči, in vseh napačnih nagnjenj 913

LXVII. *Keršanski nauk.*

Druga in tretja stopinja keršanske popolnamosti. — 1. Popolnoma ljubezen do Boga 927

LXVIII. *Keršanski nauk.*

2. Popolnoma enakost človeške volje z voljo Božjo 941

LXIX. *Keršanski nauk.* Stran.

3. Posebne gnade Božje ali čudodelnosti 957

LXX. *Keršanski nauk.*

III. Razdelek.

Od pripomočkov h keršanski popolnamosti.

A. Pripomočki h keršanski popolnamosti za vse kristjane sploh. — a) Vsaki čas. — 1. Molitev. — Premišljevanje . 977

LXXI. *Keršanski nauk.*

2. Pridno poslušanje Božje besede. — 3. Večkratno prejemanje sv. zakramentov. — 4. Zbranost ali hoja v sé 990

LXXII. *Keršanski nauk.*

5. Čujočnost. — 6. Zatajevanje samega sebe. — 7. Spolnovanje svojih dolžnosti 1002

LXXIII. *Keršanski nauk.*

6. Nekteri pripomočki h keršanski popolnamosti, kterih se kristjan posluževati zamore v posebnih okoliščinah. — 1. Sv. leto . 1014

LXXIV. *Keršanski nauk.*

2. Sv. misijon. — 3. Cerkvene slovesnosti. — 4. Poseben natoren primerljej. — 5. Nenavadna velika sreča. — 6. Velika nesreča. — 7. Obhoja z drugimi ljudmi. — 8. Počitek in razveseljevanje 1030

LXXV. *Keršanski nauk.*

B. Pripomočki h keršanski popolnamosti za nektere kristjane posebej. — 1. Radovoljno uboštvo 1045

LXXVI. *Keršanski nauk.*

2. Vedno devištvo 1059

LXXVII. *Keršanski nauk.*

3. Vedna pokorščina pod duhovnim poglavarjem 1078

LXXVIII. *Keršanski nauk.*

Samostansko življenje 1092

IV. Del. Poslednje reči človekove.

Stran.

LXXIX. *Keršanski nauk.*

A. Od štirih poslednjih reči človeških splh.

Dobro in koristno je, misliti na štiri poslednje reči 1106

LXXX. *Keršanski nauk.*

B. Od štirih poslednjih reči človekovih posebej.

1. Od smerti. a) Kaj vemo od smerti? — b) Kaj ne vemo od smerti 1117

LXXXI. *Keršanski nauk.*

c) Smert krivičnega 1130

LXXXII. *Keršanski nauk.*

d) Smert pravičnega 1143

LXXXIII. *Keršanski nauk.*

e) Nekteri pripomočki za srečno smert 1157

LXXXIV. *Keršanski nauk.*

2. Od posebne sodbe. a) Vsak človek bo posebej sojen . . 1169

LXXXV. *Keršanski nauk.*

b) Kje bo posebna sodba? — c) Kakošna bo ta sodba? . . 1180

LXXXVI. *Keršanski nauk.*

3. Od pekla. a) Je pekel? — b) Kaj je pekel? 1191

LXXXVII. *Keršanski nauk.*

c) Kdo pride v pekel? 1203

LXXXVIII. *Keršanski nauk.*

d) Kaj pogubljeni v peklu terpé? 1215

LXXXIX. *Keršanski nauk.*

4. Od nebes. a) Kaj so nebesa? 1235

XC. *Keršanski nauk.*

b) V nebesih ni nobenega zla. — c) V nebesih je neizrečeno veselje. — d) Vse to veselje bo večno 1246

XCI. *Keršanski nauk.*

e) Kaj nas nebesa učé? 1258

Družba sv. Mohora.

Razpošiljatev družbenih knjig je za letos dokončana. Kdor premisli, da je razpošiljanje za toliko udov in za tako različne kraje res sitno in težavno, gotovo ne bode se čudil, da se tu in tam kaka pomota godi. Prosimo, da dotični gospodje poterpljenje imajo in se v Celovcu oglasijo, da se vsaka pomota radovoljno in nemudoma poravna.

S prihodnjim letom nastopi družba sv. Mohora svoj sedemnajsti tečaj. Obilno, zares čudovito je blagoslovil mili Bog dosedanje družbino delovanje, kar najbolje priča zgodovina minulih šestnajst let. Družba je razcvetela v velikansko drevo, čigar korenine so proderle v narodovo množino, čigar veje se razprostirajo po vseh slovenskih pokrajinah, in ktero leto za letom lepši sad nam rodi. Ustanovljena leta 1860 je dosedaj izdala 91 knjig vsakoverstnega zapopadka, ki obsegajo več nego 860 tiskanih pol. Pervo leto se je vpisalo 1116 udov, vsak je prejel 3 knjige; tedaj je prišlo 3348 iztisov med ljudstvo. Letos pa šteje družba 26.815 udov in vsak dobi za mali donesek enega goldinarja šest bukev, ki v obširniši obliki obsegajo nad 60 tiskanih pol. V 160.890 iztisih romajo tedaj letošnje družbine knjige po pokrajinah, kjerkoli Slovenci prebivajo, ter širijo poduk in omiko v ljubljeni domovini. Zares! kdor ima serce za zapuščeni svoj narod in njegov napredek in blagostanje, vsacega mora razveseliti, ako bere in vidi, kako krepko se razširja družba od leta do leta med vsemi stanovi slovenskega naroda.

Tudi ob nastopu sedemnajstega tečaja vabi odbor vse Slovence brez razločka, stanu in starosti, da stopijo prihodnje leto v prav obilnem številu v družbo sv. Mohora, kterej bode vedno perva skerb, da budi ljubezen do domovine, da po zanimivem in kratkočasnem berilu širi poduk, da narodu varuje najdražo svetinjo, katoliško vero in po keršanski omiki pelje Slovence do višega dušnega izobraženja ter jim kaže pot do vsestranskega časnega blagostanja.

Zato Vas vse, rojaci! ki Vam je mar duševni razvitek in gmotni napredek naroda, družbin odbor zopet pozivlja na delo ter prosi, pomagajte mu tudi zanaprej bratovščino sv. Mohora razširjati. Zlasti Vas, prečastiti poverjeniki, dekanijski in farni predstojniki, nadleguje s ponovljeno prošnjo: priporočajte družbo našemu ljudstvu, razložite mu njen namen, njene koristi in vabite in prigovarjajte k pristopu, kjerkoli se Vam priložno dozdeva. Po Vašem trudapolnem prizadetji je družba tudi letos vkljub občni denarni stiski in slabi letini vendar zopet lepo napredovala; lani je štela

467 dosmertnih in 25.869 letnih družbenikov, tedaj vseh vkup 26.336, letos pa je število udov poskočilo na 26.815, tedaj jih je 479 više kakor lani.

Ljubezen do lepe naše domovine naj tedaj tudi prihodnje leto združi vse dosedanje družbenike in privabi še mnogo novih v družbo domačo. Želja in skerb, na podlagi svete vere in po narodni omiki osrečiti svoj mili narod, naj zjedini in navduši vse stanove, da vsi skupaj od pervega do zadnjega složno in neutrujeno v zaupanji na Božjo pomoč delamo za družbo in njen neprestani razvitek. In dobrotljivi Bog bode blagoslovil naše delo, naš trud, našo družbo.

Družbine knjige se bodo za leto 1877 tiskale v 29—30.000 iztisih. Vsak ud bode prejel šestero knjig; namenjene so te-le:

1. **„Nebeška hrana“**, drugi del priljubljenega molitvenika, ki ga spisuje prečastiti gosp. Franc Kosar v Mariboru. Drugi del molitvenih bukev bode obsegal: a) Pobožnosti za celi mesec: Nauk o znotranji molitvi in 30 premišljevanj za vse dni meseca, ki bodo obsegale navadne predmete duhovnih vaj. b) Pobožnosti za celo leto: Ta oddelek bode ozir jemal na posebne cerkvene obrede in liturgiška opravila med letom, n. pr.: ob svečnici, ob cvetni nedelji, ob velikem tednu itd. c) Pobožnosti za razne bratovščine: Namen, dolžnosti in odpustki raznih bratovščin, med Slovenci navadnih. d) Pobožnosti za bolnike: Domača maša. e) Pobožnosti kerščg. pogreba: Pogreb in opravilo po rajnih. Dodan bode še ob koncu psalter v čast Devici Mariji — v 30.000 iztisih.
2. **„Kristusovo življenje in smert.“** Drugi del in zadnji snopič z natančnim kazalom; — v 30.000 iztisih.
3. **„Občna zgodovina“**; spisuje g. prof. Josip Staré v Varaždinu. Četerti snopič konča zgodovino Rimljanov; v 30.000 iztisih.
4. **„Umni kmetovalec“**, spisuje vodja slov. kmetijske šole v Gorici g. prof. Franc Povše. Tretji snopič obsega „vertnarstvo in gozdarstvo“; v 30.000 iztisih.
5. **„Slovenski spisovnik“** — poduk s pravili in z izgledi, kako se izdelujejo vsakoverstna opravilna in javna pisma, razne vloge itd. spisuje g. šolski ravnatelj Andrej Praprotnik v Ljubljani; v 29.000 iztisih.
6. **„Koledar“** za leto 1878 s popolnim imenikom vseh udov in z raznim podučnim in zabavnim berilom.

Pri oglaševanji in vpisovanji naj se blagovoljno pazi na to-le:

1. *Nabira družbenikov naj se sklene z zadnjim dnevom meseca febr. 1877.*

Veliko dela in sitnosti napravljajo družbi taki udje, ki ob določenem času svojih letnih doneskov ne odrajtajo. Vse častite stare

in nove družnike torej nujno prosimo, naj nikar ne zabijo, ob pravem času k družbi pristopiti in letnino poverjenikom oddati, da bode tem mogoče vse doneske vsaj do pervega marca z vpisovalnimi polami vred v Celovec odposlati. Naj blagovolijo pomisliti, koliko dela je treba, prej da se tako ogromno število udov za imenik, za vpisovanje in razpošiljanje vredi; zakasnjenci redno delovanje mnogo zavirajo in se po njih mnogo časa nepotrebno potrati. *Prosimo tedaj čč. gg. poverjenike, da pričnó družbenike nabirati takoj po prejetih bukvah.*

2. **Letnina** za vsako posamezno osebo ali ustanovo iznaša **1 gold.**; **dosmertnina** za posamezne osebe, za farne in šolske bukvarnice in društva (hiše ali cele družine se ne sprejemajo več za dosmertne ude) **15 gold.** na enkrat ali **8 gold** dvakrat v teku enega leta. Na oglasila brez denarja se ne bode ozir jemal.

3. Kdor pervikrat v družbo stopi, naj pové, da je nov ud; imena naj se zapišejo *razločno* in sicer iz *vsake fare zapored.*

Tudi *dosmertni* udje naj se vsako leto vpišejo, da se njih imena ne spregledajo. Povdarjati imamo, da se dosmertni ud premeniti ne more in ne sme, naj se vsako leto zapiše tisto ime, ktero je bilo vpisano od začetka. Lepo prosimo, *število udov, dekanijo in zadnjo pošto na čelu vpisovanjskih pol zaznamovati,* ob koncu pa dostaviti, koliko je starih, koliko novih udov in po kteri poti naj se knjige ob svojem času odpošljejo.

Imena družnikov naj se pošiljajo z denarjem vred pod naslovom: „Družba sv. Mohora“ franko v Celovec do 1. marca 1877.

4. Bukve se bodo razpošiljale *meseca septembra* in *avgusta*, letos po tej versti: najprej jih dobijo razne škofije, potem teržaška, ljubljanska, lavantinska in kerška škofija, na zadnje goriška nadškofija.

Razpošiljatev je vravnana tako, da vsak ud svoje knjige vsaj do vseh Svetih prejme.

Knjige naj se sprejemajo kolikor mogoče po č. dekanijskih in farnih predstojnikih. Voznino za bukve *mora pa vsak ud sam plačati* čast. gosp. dekanijskemu ali farnemu predstojniku.

Bukve naravno po pošti naj prejemajo samo tisti družbeniki, ki jih po gori omenjeni poti dobiti ne morejo; letnini pa naj priplačajo še 20 kr. za kolek in razne stroške, ki jih taka pošiljatev družbi prizadene.

V Celovcu na god sv. Mohora dne 12. julija 1876.

Oglasi.

„Slovenski prijatelj“ izhaja že 24 let, donašaje pridige za vse nedelje in praznike celega leta; tudi za druge posebne cerkvene slovesnosti in opravila. Donašal je kot prilogo tudi obširne, izverstno izdelane keršanske nauke, ki so ravno letos dokončani.

Od teh keršanskih naukov, ki se jako hvalijo od vseh strani, se še dobi: Poglavje od cerkvenih zapoved, 21 pol za 1 gold.; od ssv. zakramentov 90 pol za 4 gold. 20 kr.; od blagoslovil, 22 pol za 1 gold. 20 kr.; od varuj se hudega, 42 pol za 2 gold.; od stori dobro, 81 pol za 4 gold. Vsak zvezek je za se popolnoma celota in posebej zvezan.

Jedro ali ves keršanski nauk v 70 keršanskih naukih. Ta knjiga se kaj lepo poda za kerš. nauke v cerkvi, za nedeljske šole, pa tudi za pridige. 36 drobno tiskanih pol velja 2 gold. na dom po pošti poslanih.

„Kärntner Volksstimme“, političen časnik, ki dela v nemškem jeziku katoliško in avstrijansko politiko v duhu ravnopravnosti vseh narodov in jezikov. Izhaja dvakrat na teden in velja po pošti za četert leta 1 gold. 50 kr., za pol leta pa 3 gold. Ta časnik je vreden in potreben, da ga podpirajo in priporočajo vsi katoliški domorodci.

Tiskarnica družbe sv. Mohora je izdala 3 zvezke pod naslovom:

Ansprachen und Predigten

innerhalb der Jahre 1866 bis 1874 gehalten von

Dr. Valentin Wiery,

Fürstbischof von Gurk.

Vsi trije zvezki 1 gold. 40 kr.

Splošni obseg in kazalo

vse tvarine keršanskega nauka.

(Rimske številke kažejo zvezek; arabske številke pa stran zvezka.)

I–VIII

I Vera
II Upanje
III Ljubezen I. del
IV " II. del
V sv. zakramenti
VI blagoslovila
VII Kš. prav. varuj se hudega
VIII " stari dobro

A.

Advent. I. 350; in IV. 39.
Akolitat. V. 1034.
Altar, posvečenje VI. 220.
Angelj. I. 265; angelji varhi. I. 274; jih častimo. III. 170; kako? III. 179; zaverženi angelji. I. 282.

B.

Berilo pri sv. maši. V. 461.
Beseda Božja; dolžnost jo poslušati. IV. 212; kako jo poslušati? IV. 223 in VIII. 990.
Besede nesramne. III. 642.
Binkošti. IV. 81.
Birma sv. kaj je? je potrebna. V. 214 in 241; gnade sv. birme. V. 228; kako jo prejeti? V. 246; kdo jo deli? in kako? V. 252; dolžnost birmancev, staršev in botrov. V. 263.
Blagoslov pri sv. maši. V. 562; blagoslov posvečevanja praznikov. III. 292.
Blagoslovljenje, kaj je? čemu je? VI. 1; od kod ima moč? kako se ločijo? kdo jih deli? kako jih prejemati? VI. 19.
Blagoslovljenje papeža, opatov, nun; ljudi pri službi Božji; ženina in neveste; matere po porodu; umirajočih. VI. 36. — Merličev. VI. 57.
Blagoslovljenje vkladnega kamna novi cerkvi. VI. 73; nove cerkve. VI. 79; oskrunjene cerkve. VI 84.
Blagoslovljenje cerkvenih oblek. VI. 96; monstrance. VI. 87; križa in podob. VI. 93; pokopališča. VI. 97.
Blagoslovljenje soli. VI. 109; vode. VI. 114; vode o sv. 3 kraljih. VI. 127.
Blagoslovljenje kadila. VI. 132; ognja. VI. 149; sveč. VI. 139.
Blagoslovljenje bandera. VI. 151; lesa. VI. 159; pepela VI. 156.
Blagoslovljenje mesa ali velikonočnega jagnjeta VI. 164; jedil in pijač VI. 175.
Blagoslovljenje barke. VI. 185; hiše. VI. 183; stanovanja neveste in ženina. VI. 184.
Blagoslovljenje zoper hudo uro. VI. 186.
Blagoslovljenje pred jedjo in po jedi. VI. 190.
Bog, kaj je? I. 102. Božje lastnosti I. 108—229.
Bogastvo. VIII. 447.
Bogokletstvo III. 217.
Bolezen, nam v prid, kako? V. 979.
Bolnike obiskovati. VIII. 693. cerkev skerbi za nje. VIII. 634.
Botri, kakošne dolžnosti? V. 200; in V. 263.
Božič. IV. 39.
Branje sv. bukev. III. 311.
Branje pohujšljivih bukev. III. 688.
Bratovščine. VI. 346.

C.

Celibat, glej subdijakonat.

Cerkev, kerš. kat. I. 594; njene lastnosti. I. 603.
Cerkev hiša Božja, kakošne so bile in kakošne so sedaj? V. 402.
Civilni zakon. VI, 351.
Copernija ali vraža. III. 145.
Cvetna nedelja. IV. 55.

Č.

Čednosti, tri Božje. VI. 336 in VIII. 30. kdaj? in zakaj jih naj obudimo? VIII. 92.
Čednost keršanska, kaj je? VIII. 1; dejanska. VIII. 19; vlita, pridobljena VIII. 19; nam potrebna. VIII. 30; nam koristna, čez vse imenitna. VIII. 41; kako se pridobi? VIII. 64; kdaj jo moramo pridobiti? VIII. 66.
Češčena si Marija. II. 168—187.
Češčenje angeljevo. II. 187; češčenje podob. III. 188; svetinj. III. 198.
Človek, podoba Božja. I. 291.
Čistost, kaj je? VIII. 250; kolikina? III. 705; pripomočki, jo ohraniti. III. 715—729.
Čistost serca. III. 1057; blagor jim, ki so čistega serca. VIII. 509.
Čudodelnost. VIII. 957.
Čujočnost. VIII. 1002.

D.

Dar, kaj? kolikin in kakošen je? V. 342.
Daritev stare zaveze. V. 353.
Daritev nove zaveze; Jezusova na križu. V. 366; v nebesih. V. 375; pri sv. maši. V. 378.
Darovanje pri sv. maši. V. 473.
Dekla, njene dolžnosti. III. 424.
Dela usmiljenja v nedeljah. III. 314.
Dela dobra, kaj so? potrebna. VIII. 552; kako jih opravljati? VIII. 565.
Devištvo. III. 713; vedno devištvo. VIII. 1059.
Deželska gosposka, kaj smo ji dolžni? III. 460.
Diakonat. V. 1043.
Dobrotljivost ali ljubezen VIII. 266.
Dolgovi naši — grehi. II. 138.
Dolgove delati, poravnati. III. 761.
Domovina, kaj smo jej dolžni? III. 471.
Dvoboj. III. 583.
Dvomljivcem prav svetovati. VIII. 734.
Duh. sv. I. 563; je pravi Bog. I. 580; darovi sv. Duha. I. 578; sadovi. I. 586.
Duhovni, kaj smo jim dolžni? III. 446.
Duša neumerjoča. I. 90.
Duše v vicah. VIII. 841.

E.

Evangelije pri sv. maši. V. 465.
Eksorcistat. V. 1033.

G.

Gledišče. III. 688.
Gnada božja. Kolikina je? dejanska gnada. V. 1; nam potrebna. V. 13.; posvečujoča gnada. V. 31; kaj koristi? V. 41 in 55; kdo jo ima? V. 69.
Goljufija. III. 781.
Gorečnost do Boga. III. 111; do dobrega. VIII. 313.
Gospodarji, dolžnosti do poslov. III. 543; se vdeležijo ptujega greha. VII. 630.
Gosposka, deželska, njene dolžnosti do podložnih. III. 564.
Gosposka, duhovska, njene dolžnosti do podložnih. III. 559.
Gostoljubnost, glej „popotnike sprejemati.“
Greh, kaj je? VII. 13; velik

greh. VII. 29; mali greh. VII. 41; zakaj se smertnega greha varujmo? VII. 44; zakaj odpustljivega? VII. 57; kako se greha varovati? VII. 70 in 86; grešna navada VII. 108; grešni stan. VII. 121; kako se ga znebiti? VII. 138, in VIII. 900. tudi nagnjenja do malih grehov se znebimo. VIII. 913.
Greh pervih staršev. I. 302; njegovi nasledki. I. 306.
Grešnike svariti. VIII. 752.
Grob, glej „merliče pokopavati.“

H.

Hinavščina, kaj in kolikina je? III. 896.
Hlapci, njihove dolžnosti. III. 424.
Hlapčevska dela. III. 321.
Hoja za Kristusom. III. 377; hoja v sé ali zbranost. VIII. 1000 z drugimi ljudmi. VIII. 1039.
Hren, blagoslovljen. VI. 174.
Hudič ali zaveržen angelj. I. 282.
Hvaljenje greha. VII. 587.
Hvaležnost do Boga. III. 105.

I.

Ime Božje, bodi posvečeno. II. 102. in III. 208; kako ga posvečujmo? III. 211.
Ime dobro, svoje, zanj skerbeti. III. 1005; bližnjega. III. 1025.
Izobčenje, ali cerkveno prokletje. VI. 273.
Izpraševanje vesti. V. 773.
Izvirni greh, glej „greh pervih staršev.“

J.

Jagnje Božje, pri sv. maši V. 540.
Jetnike rešiti. VIII. 709; cerkev skerbi zanje. VIII. 636.
a) Jeza. VII. 317; nasledki njeni; VII. 329; pripomočki zoper njo. VII. 339.
b) Jezus I. 359; v zakr. presv. Rešnjega Telesa pričujoč. V. 291: kdaj? kako? in kako dolgo? V. 305.

K.

Kadenje pri službi božji. V. 627.
Kadilo, blagoslov. VI. 132.
Kazen hudobnim otrokom. III. 403.
Keršanski nauk, kaj je? I. 1.
Kerst, sv. kaj je? V. 106. kaj nam da? ali gnade sv. kersta. V. 122; kdo ga sme sprejeti? V. 145; kdo deliti? V. 150; kje? V. 156; kako? V. 159; obredi sv. kersta. V. 165—181; dolžnosti kerščencev. V. 187; do botrov. V. 212; dolžnosti staršev. V. 196; dolžnosti botrov. V. 200.
Kes, kaj je? kakošen? V. 787; potreben. 804; kdaj ga obuditi? V. 812.
Kletev. III. 228.
Kraljestvo Božje. II. 111; ga iskati. VIII. 332.
Kristjan, kdo je? I. 2.
Kristus. I. 366; za njim hoditi. VIII. 377.
Kriva vera. III. 118.
Krivico poravnati. III. 826; voljno terpeti. III. 526; voljno terpeti. VIII. 807.
Krivičnost. III. 804; škodljiva III. 862.
Križ, svoj nositi. VIII. 361.
Križev pot. II. 82.
Kropilnik v cerkvi. V. 631.
Kropljenje z blagosl. vodo ob nedeljah. VI. 123; otrok. VI. 344.
Krotenje hudega poželjenja. III. 1053.

Krotenje lakomnosti. III. 1063.
Krotkost. VIII. 296. krotek in ponižen biti. VIII. 393. in VIII. 452.
Kruh vsakdanji. II. 129. blagoslov kruha. VI. 166.

L.

Lačne nasitovati. VIII. 642.
Lehkomišljenost v veri (indiferentizem) III. 122.
Lakomnost, kaj je? VII. 188; nasledki njeni. VII. 201. pripomočki zoper lakomnost. VII. 211.
Laž III. 870 in 881.
Lektorat, V. 1051.
Lenoba, kaj je! VII. 347; njeni nasledki VII. 362; pripomočki zoper lenobo. VII. 372.
Lenoba pelje v nečistost. III. 672.
Leto novo. IV. 45; leto sveto VIII. 1014.
Litanije. II. 205; lavretanske II. 209; vseh svetnikov. II. 206.
Ljubezen, keršanska kaj je? III. 1; do Boga. III. 10; zakaj moramo Boga ljubiti? III. 94; popolnoma ljubezen do Boga. VIII. 927; do bližnjega. III. 20. zakaj moramo bližnjega ljubiti? III. 343; ljubezen do staršev. III. 363; do sovražnikov. III. 29 in VIII. 407; do samega sebe. III. 38; prevelika. III. 151; posvetna III. 153; zakonska. V. 1191; — poglavitna čednost ali dobrotljivost. VIII. 265.

M.

Marija, češčena si. II. 168; njeni prazniki. IV. 99.
Maša sveta, kaj je? V. 571; postavljena. V. 379 in V. 575; aposteljnom izročena. V. 384; — v pervih časih. V. 389; po zadobljenem miru. V. 415; razlaganje sv. maše V. 439—605; kako bodimo pri sv. maši? IV. 177 in 190; kdo jo opravlja? V. 578? zakaj? in komu? V. 584. za koga? V. 594; zakaj po latinski? V. 607.
Mašne oblačila. V. 608; raznih barv. V. 618.
Mašne posode V. 622.
Maščevanje. III. 584.
Mašnikovo posvečevanje sv. je zakrament. V. 992; njegove gnade. V. 999; kdo ga sme deliti? V. 1003; kdo prejeti? 1013; 4 nižji redovi. V. 1025; mašništvo ali prezbiterat. V. 1050.
Meso, blagoslov mesa. VI. 172.
Merliče pokopavati. VI. 57 in VIII. 720.
Mertvi, spomin na nje pri sv. maši. V. 522. moliti za nje. VIII. 836.
Miloščina VIII. 590; smo dolžni deliti in kaj nam pomaga? VIII. 596; kako? in komu jo deliti? VIII. 609; kolikina je? VIII. 623.
Misli dobre, vaja. III. 1078.
Misli nečiste. III. 640 in III. 1044.
Misijon sv. VIII. 1031.
Mirni, blagor jim. VIII. 521.
Mnihi, glej „samostansko življenje.“
Modrost, kaj je? VIII. 106; imenitna, potrebna, kolikina in kako se pridobi? VIII. 119.
Molikovanje. III. 159.
Molitev, kaj je? in kolikina? II. 26; dolžnost moliti. II. 30; čemu molimo? II. 33; kaj da? II. 41. lastnosti molitve. II. 48; kje naj molimo? II. 66; kdaj? II. 72; kako pri službi božji? IV. 165; kako tisti, ki brati ne znajo? IV. 167; — je dobro

delo. VIII. 580; je pripomoček k popolnamosti. VIII. 977; notrajna molitev ali premišljevanje. VIII. 981.
Molčanje k grehu. VII. 598.
Moževe dolžnosti v sv. zakonu. V. 1222.

N.

Nage oblačiti. VIII. 682.
Najdeno nazaj dati. III. 757.
Namen človekov. I. 296.
Napeljevanje v greh. VII. 569.
Napuh, kaj in kolikin je? VII. 167. nasledki njegovi. VII. 177; pripomočki zoper napuh. VII. 185.
Natolcevanje. III. 963.
Navada grešna. VII. 108.
Nebesa, kaj so? VIII. 1235; nebeško veselje. VIII. 1246; kaj nas učé? VIII. 1258.
Nečistost. III. 662; najgerša pregreha. III. 692; najškodljivša. III. 697; kaj je? VII. 216; nasledki njeni. VII. 227; pripomočki zoper nečistost. III. 715.
Nedelja namesto sabote. III. 280; dolžnost jo posvečevati. III. 286. blagoslov nedeljskega posv. III. 292. kako nedelje posvečevati? III. 297.
Nedolžnost, glej „čistost.“
Nemarnost v službi božji. III. 318.
Nepokorščina otrok. III. 400.
Nespokornost, VII. 452.
Nevedne učiti. VIII. 771.
Nevera. III. 49, in III. 114.“
Nevolja zoper previdnost Božjo. III. 48.
Nevoščljivost. VII. 243; nasledki njeni; VII. 253; pripomočki zoper nevoščljivost. VII. 265;— zavoljo gnade Božje. VII. 425.
Nezaupnost. III. 127.
Nezmernost, pelje v nečistost. III. 673. glej „požrešnost.“
Noša nečimerna. III. 611, in 669.

O.

Občestvo svetnikov. 620.
Obhajilo sv. pri sv. maši. V. 546; duhovno. V. 551. in V. 713: nepridno. V. 556; nevredno. V. 719; dolžnost sv. Obhajila. V. 647; velikonočno, kje? kdaj in kako? IV. 302 in V. 683; priprava. V. 659 in 674. gnade ali dobrote sv. Obhajila. V. 698.
Obhoja z drugimi ljudmi VIII. 1039.
Oblačilo mašno. 608; raznih barv. V. 618.
Oblačilo nečimerno, glej „noša nečimerna.“
Obljuba, kaj je? III. 260; Bogu všeč, nam v prid III. 264. kolikina? III. 266; spolnovanje obljub. III. 269. odveza. III. 274.
Obrekovanje. III. 917.
Obresti. III. 793.
Obupnost. II. 19; III. 127; VII. 394.
Obžalovanje, glej „kes“.
Oče naš. II. 90; pri sv. maši. V. 532.
Očiščevanje oskrunjene cerkve. VI. 84. očišč. smertnega greha je perva stopnja popolnamosti. VIII. 900.
Odertija. III. 792.
Odkritoserčnost. III. 1015.
Odpuščenje grehov. I. 630; sovražnikom, glej „ljubezen do sovražnikov.“
Odpustki, kaj so? in kolikini? V. 891; kako se jih vdeležimo? V. 904 in 915; kaj nam koristijo? V. 910.
Odrešenik obljubljen. I. 312.

Odveza od obljub. III. 274; sv. pri spovedi. V. 873.
Olje sv. poslednje, je zakrament. V. 920: gnade njegove. V. 930. kdo? kdaj in kako ga prijeti? V. 942; kdo in kako ga deli? V. 958.
Olja sv. njih posvečevanje. VI. 205.
Opravljanje. III. 937.
Oprostenje posta. IV. 284.
Osebe božje. I. 249.
Oskrunjevavci nedelj. III. 332.
Ostiariat. V. 1029.
Oštirji se vdeležijo ptujega greha. VII. 633.
Oterpnost. VII. 441.
Otrok, njegove dolžnosti do staršev. V. 1286.
Otrovanim pomagati. VIII. 736.

P.

Pekel je in kaj je? VIII 1191; kdo pride v pekel? VIII. 1203; kaj terpé v peklu? VIII. 1215.
Pepelnica. IV. 54. blagoslov pepela. VI. 156.
Petje pri službi božji. V. 634. cerkveno VI. 285.
Pijanost. VII. 283.
Pirhi, blagoslov pirhov. VI. 170.
Pismo sv. I. 47.
Ples. III. 689.
Pobožnost napčna. III. 166.
Počitek telesni v nedeljah. III. 298 in VIII. 1042.
Podložni, dolžnosti do deželske gosposke. III. 460; do duhovske gosposke. III. 446. in 563.
Podobe svetnikov častiti. III. 188.
Podpihovanje. III. 952.
Poglavitni grehi. VII. 154.
Pogledi nespodobni. III. 681.
Pogovori slabi, glej „posluh.“
Pogreb merličev. VI. 57 in VIII. 720.
Pohlevnost, glej „krotkost“.
Pohujšanje, kaj je? kolikino? III. 607 in 615—629; je velik greh. VII. 577.
Pokora, čednost. V. 732. zakrament. V. 742; komu potrebna? V. 751. koristna. V. 754; gnade sv. pokore. V. 761; naložena pokora ali zadostenje. V. 876; kako jo opraviti? V. 887; pok. pervih časov. V. 884.
Pokorščina, do Boga. III. 107; do staršev. III. 375 in III. 483; vedna pokorščina pod duh. pogl. VIII. 1078.
Ponižnost, kaj je? VIII. 218; potrebna in koristna VIII. 226; ponižen in krotek biti. VIII. 393 in VIII. 429.
Ponovljenje greha. VII. 97.
Popolnamost kerš. VIII. 854; kaj tirja od nas? VIII. 875; kako jo bomo dosegli? VIII. 886; pripomočki, jo doseči. VIII. 954. in 977, 990 in 1002.
Popotnica sv. V. 710.
Popotnike ali romarje blagosloviti VI. 42. sprejemati. VIII. 668.
Poroka, kako se obnašati pred in med poroko? V. 1164. po poroki? V. 1177.
Poslednje reči človekove. VIII. 1106.
Posli, kakošne dolžnosti. III. 424.
Posluh nespodobnih besedi III. 685.
Poslušanje besede božje. IV. 201; je dolžnost. IV. 212.
Posojevavci. III. 765; se pregrešé. III. 792.
Post, kaj je? IV. 243; kdaj? IV. 252; kako? IV. 265; kdo naj se posti? IV. 275. — je dobro delo. VIII. 588.
Postrežljivost. III. 1019.
Posvečevanje. cerkve. IV. 122. in VI. 211; kelhov. VI. 227; kerstne vode. VI. 244; kraljev.

VI. 204; jagnjet božjih VI. 203; sv. olja VI. 205; altarjev. VI. 220; sv. Petra. VI. 198; zlate rože VI. 200. zvonov. VI. 230.
Posvečevanje mašnikovo, kaj je? kaj deli? V. 992; kdo ga sme deliti? V. 1003; kdo prejeti? V. 1013; sedmeri redi njegovi. V. 1025—1063.
Posvečevanje škofov. V. 1063.
Posvečevanje nedelj. III. 297.
Poškodovanje bližnjega na telesu. III. 582 in 587; — samega sebe. III. 600.
Poštenost, pustiti in dati bližnj. kar je njegovega III. 816 in III. 854.
Poterpežljivost. VIII. 299.
Povračilo, kdo je dolžen? III 826; komu? koliko? kje? kdaj? III. 838.
Povzdigovanje pri sv. maši. V. 508.
Požrešnost. VII. 271; njeni nasledki. VII. 296; pripomočki zoper požrešnost. VII. 308.
Prazna vera. III. 144.
Praznik, zakaj je? III, 283; stare zaveze. IV. 25; nove zaveze. IV. 29; Gospodovi. IV. 35; Marijini; IV. 99; vseh svetnikov. IV. 110.
Pravica, keršanska, kaj je? in je potrebna. VII. 1. — pravice lačni in žejni. VIII. 480; — zavoljo pravice preganjani. VIII. 534.
Pravičnost, dejanska čednost. VIII. 162; nam potrebna. VIII. 173.
Prederznost, prederzno zaupanje. II. 20; III. 133; VII. 378.
Predglasje pri sv. maši V. 491.
Predpekel. I. 506.
Prejemanje sv. zakramentov je del službe božje. III. 308.
Prekrižanje. III. 658.
Premišljevanje, kaj je? pripomoček k popolnamosti. VIII. 981.
Preroki, I. 51 in I. 340.
Prešestovanje. III. 658.
Previdnost Božja. I. 229.
Prezbiterat. V. 1050.
Pričevanje krivo. III. 870.
Pričujočnost Jezusova v sv. Rešnjem Telesu. V. 305 in 317; kaj smo mu dolžni? V 328.
Pridiga, kaj pred? kaj po pridigi? IV. 203.
Prijatelj, kdo je? III. 350.
Prilizovanje. III. 908 in 593.
Priložnost v greh se varovati. VII. 86.
Priprava k molitvi. II. 59.
Priprošnja svetnikov. III. 183.
Prisega. III. 239; kriva. III. 250.
Privoljenje v greh. VII. 557.
Procesije. VI. 298 in 310.

R.

Radodarnost. VIII. 236.
Razglašenje Gospodovo. IV. 47.
Razmišljenost pri molitvi. II. 61.
Razodenje božje. I. 44.
Razveseljevanje. III. 327 in VIII. 1042.
Razžalnikom odpustiti. VIII. 820.
Redniki, njihove dolžnosti. III. 533.
Redovi duhovni ali samostani. VIII. 1094; kaj današnji svet o njih sodi. VIII. 1101.
Rejenci, kakove dolžnosti imajo? III. 417.
Resničnost. III. 1008.
Rešnje Telo sv. praznik. IV. 94; sv. zakrament kaj je? V. 272; zakaj ga je Jezus postavil? V. 276; Jezus v njem pričujoč. V. 291; kako? V. 305. kaj smo mu dolžni? V. 317. in V. 328.
Rojstvo Jezusovo. I. 384.

Rop. III. 730.
Rop Božji, glej „sv. Obhajilo nevredno.“
Rotenje. III. 228.
Roženkranc. II. 196.

S.

Sabota. III. 278.
Samomor. III. 596.
Samopašnost, samopridnost III. 52; nespametna ljubezen III. 151.
Samostansko življenje. VIII. 1092.
Serčnost, dejanska čednost. VIII. 188; nam potrebna. VIII. 205.
Sklep terden. V. 815.
Skušnjave, dobre, hude. II. 153.
Služba Božja, zapovedana. III. 300. IV. 133; kje je opraviti? IV. 145; kako? IV. 155; kakošna je bila v pervih časih? V. 415.
Sodba, kriva. III. 973; posebna. VIII. 1169; kje in kakošna bo posebna? VIII. 1180; poslednja. I. 539—563.
Sodnik, Jezus Kristus. I. 377; in VIII. 1184.
Sodomski greh. VII. 477.
Sovraštvo do Boga. III. 156.
Sovražnikom odpustiti. VIII. 820.
Sočutje. III. 1019.
Smert, kaj vemo od nje? VIII. 1117; kaj ne vemo? VIII. 1124; smert krivičnega. VIII. 1130; smert pravičnega. VIII. 1143; pripomočki za srečno smert. VIII. 1157.
Spolnovanje svojih dolžnost. VIII. 1011.
Spoštovanje staršev. III. 353.
Spoved, kaj je? in kaj koristi? V. 835; kakošna naj bo? V. 845; komu se spovedovati? V. 861; — dolga spoved. V. 865; — vsakoletna spoved, kje? kdaj? kako? IV. 291.
Stan grešni. VII. 121.
Starost moramo spoštovati. III. 487.
Starši, dolžnosti do otrok. III. 493.—533; V. 1257; ne smejo molčati. VII. 618; slepa ljubezen staršev. VII. 620.
Strahovanje otrok. III. 525.
Strela, od nje zadetim pomagati. VIII. 739.
Subdiakonat. V. 1037.
Svariti smo dolžni. VII. 600.
Svatovščina ali ženitnina, kako jo obhajati? V. 1179.
Svèt v greh. VII. 532.
Svetnike častimo. III. 170; kako? III. 179.
Svetine svetnikov. III. 198.
Sveto ali sanktus pri sv. maši. V. 493.
Svečava pri službi Božji. V. 629.
Škofovo posvečenje. V. 1063.

T.

Tatvina. III. 744; otroci, posli, gospodarji, varhi, berači, divji lovci. III. 767.
Terdoserčnost. III. 50.
Terdovratnost, glej „nespokornost“.
Terpljenje Kristusovo. I. 422 do 498.
Tonzura. V. 1026.
Tovaršija nespodobna. III. 675.
Trojica sv. I. 238; njen praznik. IV. 91.

U.

Ubogi v duhu. VIII. 424; cerkev skerbi za uboge. VIII. 630.
Uboj dušni. III. 606.
Uboj radovoljni VII. 466.
Uboj telesni, kdo ga je kriv? III. 573; kdo ga ni kriv? III. 577; je velik greh. III. 590.

Uboštvo. VIII. 449; radovoljno. VIII. 1045.
Učenci, kakošne dolžnosti imajo? II. 417.
Učitelji, njihove dolžnosti. III. 537.
Umirajoči, VI. 51. in glej „bolnike obiskovati“.
Upanje keršansko, kaj je? je potrebno. II. 1. kakošno mora biti. II. 10. in III. 88.
Usmiljeni, blagor jim. VIII. 495.
Ustno izročilo. I. 79.
Utopljenim pomagati. VIII. 738.

V.

Varhi, njihove dolžnosti. III. 533.
Vdeleževanje greha. VII. 625.
Vdove zatirati, glej „zatiranje vdov.“
Večnost, kaj je? VIII. 1233.
Vedeževanje. III. 137.
Veljevanje v greh. VII. 545.
Velika noč. IV. 73.
Veliki teden. IV. 57 in 61.
Vera je dar božji. I. 21; kakošna naj bo? I. 32 in III. 79; pri sv. maši. V. 468.
Vest, glej „izpraševanje vesti.“
Vice. VIII. 841.
Vino, blagoslov vina. VI. 175.
Vnebohod Kristusov. I. 522. in IV. 78.
Voda blagoslovljena. VI. 114; o sv. 3. kraljih. VI. 128.
Volja božja, naj se zgodi, II. 120; enakost človeške volje z voljo Božjo. VIII. 941.
Vojska zoper sebe. VII. 71; zoper svet in hudobnega duha. VII. 81; zoper slabo nagnjenje. VIII. 909.
Vraža ali copernija. III. 145.
Vstajenje Kristusovo. I. 513; mesa. I. 639 - 655.

Z.

Zadavljenim pomagati. VIII. 736.
Zadovoljnost s tem, kar imamo. III. 1073.
Zadostenje pri sv. pokori. V. 876.
Zakon sv. zakrament. V. 1076; je nerazvezljiv. V. 1092; kdo ga sme prejeti. V. 1106; priprava na sv. zakon, daljna V. 1120; bližnja. V. 1137; zaderžki. V. 1139; kako ga prejeti? V. 1164; zakonska ljubezen. V. 1191; zvestoba. V. 1203; dolžnosti moževe. V. 1222. ženske. V. 1240; do otrok. V. 1257; do družine. V. 1279; do starih. V. 1286. do hiše. V. 1288; do soseske. V. 1291.
Zakon civilni ali poganski. VI. 351.
Zakrament sv. kaj je? V. 74; kako jih razdelimo? V. 85; vredno prejemanje sv. zakramentov. V. 96 in VII. 996.
Zamaknjenost. VIII. 967.
Zaničevanje staršev. III. 396; bližnjega. III. 984.
Zapovedi Božje. III. 54.
Zapovedi cerkvene. IV. 1. smo dolžni spolnovati. IV. 10.
Zaroka pri sv. zakonu V. 1134.
Zarotila. VI. 256.
Zaslužek zaderževati ali pritergovati. VII. 506.
Zasramovanje staršev. III. 393; bližnjega III. 984.
Zatiranje ubožcev, vdov in sirot. VII. 491.
Zavdanim pomagati. VIII. 736.
Zderžanje mesnih jedi. IV. 278.
Zdihljeji pobožni. II. 88.
Zgled staršev. III. 520; hudobnežev. VII. 574.
Zlate molitvice. VI. 344.

Zmernost, kaj je dejanska čednost. VIII. 133. potrebna? VIII. 146; požrešnosti nasprot. VIII. 279.
Zmerznjenim pomagati. VIII. 734.
Zvestoba. III. 1013; zakonska. V. 1203.
Zvon, posvečevanje. VI. 230.
Zvonenje o hudi uri. VI. 186.

Ž.

Žalostne tolažiti. VIII. 794.
Žalostni, blagor jim. VIII. 465.
Žejne napajati. VIII. 655.
Ženitnino, kako obhajati? IV. 317. in V. 1179; prepovedan čas. IV. 312.
Ženske dolžnosti v sv. zakonu. V. 1240.
Živali, dolžnosti do njih. III. 633.
Živi, za nje prositi. VIII. 836.
Življenje večno. I. 655; dolgo in srečno otrokom obljubljeno. III. 384.

V. Poglavje.

Keršanska pravica.

II. Del: Stori dobro.

I. Keršanski nauk.

I. Razdelek. Od čednost sploh.

1. Kaj je keršanska čednost? — 2. Kaj ni prava čednost?

Akoravno popotnik dobro ve za pravo pot, in ima tudi potrebno moč in dobre pripomočke, da po tej poti lehko dospé na zaželjeni kraj; vendar nikdar ne bo tje prišel, ako po tej pravi poti naprej ne gre. Taka je z nami, ki smo popotniki proti večnosti. Ni zadosti, ako tudi potrebne moči in pripomočke imamo; mi moramo, okrepčani in uterjeni s temi pripomočki tudi po tej poti hoditi; in to bomo storili, ako smo keršansko pravični. K temu je pa najpoprej potreba, da se varujemo vsega greha, ostali bomo na poti, ktera pelje v zveličanje naše. Kdor v greh pade, zgreši pravo pot in ne pride v nebesa, ampak v pekel, ako se začasa ne poverne na pravo pot nazaj. Ali popotnik vendar ne doseže svojega namena, ako po pravi poti naprej ne gre, če tudi te prave ne zgreši. Tako tudi nam ni zadosti, da z grehom ne zapustimo prave poti proti nebesom, da na tej poti ostanemo; mi moramo, pravim, po pravi poti naprej iti, to je, mi moramo se v čednosti vaditi, d o b r o d e l a t i. Kajti mi vemo, da ni zadosti, da se

„varujemo hudega,“ mi moramo tudi „dobro storiti, v čednosti se vaditi.“ In naš Zveličar Jezus Kristus pravi: „Vsako drevo, ktero ne stori dobrega sadu, bo posekano in v ogenj verženo.“ (Mat. 3, 10.) In: „Kteri stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo.“ (Mat. 7, 21.) Jezus ne pravi, da drevo, ki rodi slab ali strupen sad, bode posekano in v ogenj verženo; zadosti je, ako nobenega dobrega sadu ne stori. To drevo smo pa mi kristjani, in dober sad, ki ga obroditi moramo, so čednosti. Da ne bomo verženi v večni ogenj, da pridemo v svete nebesa, ni toraj zadosti, da se varujemo slabega sadu, to je, greha, ampak mi moramo obroditi dober sad, to je, v čednostih se vaditi moramo. Motiš se, ljubi moj kristjan! ako misliš, da nebesa so gotovo tvoje, ako nič hudega, nobenega greha ne storiš. Sv. Krizostom prav lepo to pojasni, ko piše: „Ako ti hlapca imaš, ki ti sicer nič ne ukrade, te nikoli ne napade, pa zanemarja delo, zavoljo kterega si ga vdinal; mar ga ne boš spokal od hiše? Mar ni to zadosti hudobno, ako kdo ne stori tega, kar je storiti dolžen? Tako kristjan, ako ne storiš nič hudega, pa tudi nič dobrega, je že zadosti hudoben, da zgubi nebesa in zapade v večno pogubljenje; kajti nebesa so plačilo za storjeno delo. Kdor pa ne dela, ne more pričakovati nobenega plačila.“

Čednosti, dobre dela, so toraj, da človek sprejeme večno zveličanje ravno tako potrebne, kakor je potrebno, da se varujemo vsega hudega. Že sem vam natanko razložil vse grehe in vam naznanil pripomočke, s kterimi se nesrečnega greha obvarovati zamoremo. Zanaprej želim vas pa tudi podučevati in natanko opisovati vse čednosti, s kterimi ozaljšani si bomo prislužili svete nebesa. Najpoprej bom govoril I. Od čednost

sploh; II. Od raznih čednost posebej; in III. Od sadu svetih čednost. Tudi te nauke zvesto poslušajte!

Najpoprej bom govoril:

I. Od čednost sploh. Danes bomo premišljevali 1. Kaj je keršanska čednost? in 2. Kaj ni prava čednost? Potem, ako bo Božja volja, bom vam pokazal 3. Da je prav za prav le ena čednost, ki se pa v raznih razmerah mnogotero razkazuje in zveršuje. Potem bom vam dokazal 4. Kako potrebna? 5. kako koristna? in 6. kako imenitna je keršanska čednost?

Ljubi moji poslušavci! Da ni zadosti, da se mi skerbno greha varujemo, ampak da nam je v večno zveličanje potrebno, da se v čednostih vadimo ali da smo čednostni in da dobro delamo, to nam naš mili Zveličar Jezus Kristus v več prilikah ali podobah kaže. Znano vam je, kako pripoveduje Kristus sam, kar nam popisuje evangelist sv. Matevž. Bil je človek, pravi Jezus, ki se je odpravljal na pot. Poklical je svoje služabnike, in razdelil jim je svoje premoženje. Dal je enemu pet talentov, drugemu je dal dva in tretjemu je dal en sam talent; vsakemu po svoji previdnosti, kakor je spoznal za prav. Tisti, ki je dobil pet talentov, je prav skerbno teržil ž njimi, ter si je prigospodaril še druzih pet talentov. Tudi uni, ki je dobil dva talenta, si je pridobil dva druga. Ki je pa dodil en sam talent, je šel, ga zakopal v zemljo in skril denarje svojega gospoda. Ni zgubil, ni zapravil, ni zaigral, tudi zapil ni izročenega premoženja; ampak skril in sicer skerbno in dobro ga je skril, da mu ga nihče ni ukradel. Ali glejte, ko se je gospod nazaj povernil, ni bil zadovoljen s tem služabnikom, ni mu bilo všeč njegovo dejanje; razserdil se je nad njim, ki je tako slabo gospodaril z izročenim talentom. Izgovarjal se nezvesti

hlapec, ali nič mu ni obveljalo. Gospod ga je obsodil ter ukazal svojim služabnikom: „Vzemite mu talent in dajte ga njemu, ki ima že deset talentov; nepridnega hlapca pa zvežite in ga verzite v vnajno temo, kjer bo jok in škripanje z zobmi.“ (Mat. 25, 28—30.) Taka čaka tudi nas, ako ne storimo, ne delamo dobrega, kar premoremo in kar smo dolžni.

Pomislimo še to, kar najdemo tudi v svetem pismu: Kaj so hudega storile tiste device, o kterih pripoveduje naš Zveličar, da so jim bile zaperte vrata in da niso bile pripuščene na ženitovanje, kamor so ostale šle s svojim ženinom? Morda so kaj gerdega mislile, ali kaj nespodobnega storile? Nikakor ne; nič hudega niso storile. Bile so poštene; kajti Jezus sam jih device imenuje. Pa vendar niso šle na ženitovanje. In zakaj ne? Svojih svetilnic niso imele z oljem napolnjenih. Pozabile so na to. Niso si toraj navlekle kazni s kakim grehom; ampak s tem, da so opustile, ter niso storile, kar bi bile imele storiti. Tako se bode zgodilo tudi nam, ako ne delamo dobro, ako se ne preskerbimo z oljem dobrih del. Tudi nam poreče Gospod: „Resnično vam povem, vas ne poznam.“ (Mat. 25, 12.) Kaj in kako se bomo izgovarjali, ako bodo tudi nas zadele grozovite besede, ktere poreče pravični sodnik: „Poberite se spred mene, vi prekleti! v večni ogenj, kteri je pripravljen hudiču in njegovim angeljem. Zakaj lačen sem bil in mi niste dali jesti; žejen sem bil, in mi niste dali piti; ptuj sem bil, in me niste pod streho vzeli; nag sem bil, in me niste oblekli; bolen in v ječi sem bil, in me niste obiskali.“ (Mat. 25, 41—43.) Glejte, preljubi in predragi; brez čednosti, brez dobrih del, zveličani ne bomo. Zato je za vse ljudi, posebno za nas pravoverne kristjane, preimenitno vpraševanje:

Kaj je keršanska čednost?

Ni vse že prava keršanska čednost, kar se čednost imenuje. Zato moramo natanko prevdariti in na drobno preiskati, kaj je? in kaj ni prava keršanska čednost?

Beseda „čednost“ v širjem pomenu naznanja posebno pripravnost kake stvari za to, kar je; kar tudi sposobnost, godnost ali rabnost imenujemo. V tem pomenu je ta beseda toliko, kakor „lastnost“. V tem pomenu se tudi živalim pripisujejo čednosti; na primero pravimo, da pes je zvest, konj je krotek, mačka je snažna.

Prav za prav pa od čednosti zamoremo govoriti le pri ljudeh; kajti živali imajo prirojene, natorne dobre lastnosti; od čednosti pa pri živini ne more biti nobenega govorjenja, ker nimajo niti uma niti proste volje, kar je k čednosti bistevno potrebno. In še le zdaj bom odgovoril na vprašanje: Kaj je čednost v ožjem, v verskem pomenu ali, kar je vse eno: Kaj je keršanska čednost?

Keršanska čednost je ročnost (urnost ali hitrost), storiti dobro iz ljubezni do Boga in v verni pokorščini do Jezusa Kristusa, kedarkoli je mogoče. Naj vam te besede vse bolj natanko razložim, da si dobro zapomnite, kaj je toliko potrebna keršanska čednost?

a) Najpoprej pravim: Keršanska čednost je ročnost, dobro storiti. Da je pa kdo ročen, uren ali izurjen v kaki dobri stvari, ni zadosti, da bi le enkrat ali nekterekrati to dobro delo storil, treba je, da mu je to delo vselej lehko, v navadi. Nektere dobre dejanja, kaj dobrega tudi lehko stori, ki ni čednosten. Tako je jezavi človek včasih tudi krotek; tako lakomnik sem ter tje tudi kaj dobrega stori, tudi celo včasih kaj ubogim podeli. Tako se včasih tudi napuhnež ponižuje;

tako se kaže in obnaša tudi nečistnik spodobno; tako je požrešnik večkrat zmeren. Ali zato se takim vendar ne more prilastovati še nobena čednost. Ako zamoremo od koga reči ali misliti, da ima to ali uno čednost; mora mu biti le lehko, to dobro storiti vselej in pri vsaki priložnosti; on mora biti vselej pripraven, mora mu biti kaj navadnega, kaj lehkega, to ali uno dobro storiti. Zato ni zadosti, da bi kaj dobrega le enkrat ali včasih storil, ne samo danes ali juter; ampak vsaki dan, vsaki čas, kedarkoli le priliko temu ima.

Iz tega že vidimo, da človek je dober, čednosten, ako tudi ravno nič dobrega ne dela; kajti tak človek je za dobro vselej vnet, vselej pripraven, vselej nared; in čeravno kaj dobrega ne dela, ne dela dobrega zato, ker priložnosti k temu nima. Tako je ponižni res ponižen, radodarni vendar-le radodaren, čisti vedno čist, krotki vselej krotek, akoravno svoje čednosti zunajno ravno zdaj ne kaže, ko morebiti počiva ali spi. Kajti volja njegova je zmiraj dobra, njegovo serce je vedno pripravljeno, da dela dobro ne le enkrat ali dvakrat, ampak zmiraj in vselej, ako je le prilika zato. Vendar pa, ljubi moji! vedite, da si dober, čednosten človek nobenega zasluženja, nobenega plačila ne služi, ako dobrega ne zasluži čednost sama na sebi; ampak plačilo zasluži le posebno notrajno ali zunajno dobro dejanje, to je, kristjan mora delati, da bo zasluženja vreden. Tako na primero nima radodarni človek nobenega zasluženja, ako v resnici nič ubogim ne deli, ali ako vsaj nobenih želj ravno nima k takemu dobremu delu. Potem je tudi to gotovo, da čednost, akoravno je nekaka lahkota, navada in stanovitnost in urnost, z eno besedo, akoravno je čednost ročnost v dobrem, vendar se pa lehko zopet zgubi. Kajti nobena čednost naši volji prostosti ne vzame. Človek ostane vedno prost. Čednost našo voljo le vterdi, jo pripravno stori, delati le dobro, pa jej

ne naklada nobene sile, jej pusti popolnoma prostost. Tudi dobri, čednostni človek se zamore hudo pregrešiti, zamore čednost zgubiti; kajti tudi on je podveržen skušnjavam hudobnega duha, tudi on je podveržen vsem zapeljivostim tega sveta, tudi on ima in nosi v sebi najhujšega sovražnika, pregrešno poželjivost, kakor vsak drugi človek. Zgodi se sicer, da čednosten človek, ki je zabredel v velik greh in je tako zapravil svojo čednost, ohrani še nekako nagnjenje do dobrega; ali to nagnjenje je le natorni nasledek poprejšnjega lepega, čednostnega življenja. To se pa čednost imenovati ne more več, kakor ravno umerli človek ni več živ, akoravno se mu serce še nekoliko trese in žile še mervo migljejo.

b) Zato ravno pravim, da je čednost ročnost, dobro storiti. Akoravno čednost zahteva lehkost, zmožnost, izurjenost in pripravnost do dobrega, pa ta lehkost, zmožnost, izurjenost in pripravnost do dobrega ni čednost; ampak to dela čednost le mogočo. Da bo res čednost, mora priti k vsemu temu še dejanje; to je, dobro, za ktero je človek zmožen, za ktero je nagnjen in pripraven, mora v resnici tudi storiti. Naš Zveličar Jezus Kristus na ravnost pravi: „Ne vsak, kteri mi pravi: Gospod, Gospod! pojde v nebeško kraljestvo, ampak, kteri stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo.“ (Mat. 7, 21.) Jezus hoče reči: Ne ta, ki je pripravljen biti kristjan in mene Gospoda spozna; ampak ta, ki Božje zapovedi spolnuje, ter se dejansko mojega služabnika kaže, bo enkrat zveličan.

In ravno zato tudi še ni zadosti, da bi le nektero, to ali uno dobro delo storili; ampak mi moramo storiti vse dobro, ako hočemo čednostni biti. Dobro pa je vse tisto, kar Bog hoče; ker pa Bog hoče vse dobro, moramo tudi mi storiti

vse dobro, karkoli le premoremo. Ako storimo le nektere dobre dela, nekterih pa ne, akoravno bi to lehko storili; potem nimamo čednosti, nismo čednostni; kajti čednost je, da spolnujemo celo Božjo voljo. Res je zopet, da vsega dobrega storiti nismo v stanu. Tako revež sam ki je, ubogaime dajati ne more; bolni se postiti, k sv. maši iti ne more. Ali pripravni, željni, nagnjeni k vsemu dobremu smo pa lehko. Tako ima ubogi revež lehko dobro voljo, ubogaime dajati; bolni ima lehko želje, da bi se rad postil, bi rad v cerkev šel; in to je zadosti, da je čednosten. Dobri, čednostni človek toraj vedno dobro hoče; pa vselej in zmiraj dobrega ne dela; zato, ker ne more. Kedarkoli pa ima priliko, kedarkoli mu je mogoče, pa vselej dobro stori, zato ker resnično voljo ima. Čednostni toraj bomo, ako smo pripravni, željni, storiti vse dobro, storiti vse, kar je po Božji volji, in ako to dobro tudi vselej v dejanju, v resnici storimo, kedarkoli nam je to storiti mogoče.

c) Potem sem rekel: Keršanska čednost je ročnost, storiti dobro iz ljubezni do Boga in v verni pokorščini do Jezusa Kristusa, kedarkoli je mogoče. In ta namen je tisto ogrinjalo, ktero stori čednost še le keršansko, Bogu dopadljivo in nam zaslužívno za svete nebesa. Ta namen dela čednost čeznatorno. Je tudi namreč čednost, ki je samo natorna, pa taka čednost ni keršanska. To je tista urnost, tista ročnost, storiti kaj dobrega samo iz natornih nagibov. In tako natorno čednost so neverniki imeli. Kakor nam zgodbe spričujejo, so bili marsikteri neverniki krotki, zmerni, radodarni, pravični, čisti, in to tako, da so nam kristjanom v lep zgled. — Ko so imenitnega neverskega modrijana Focijona vprašali, kaj naj počne človek, da bi veljavo zadobil, je rekel: „Pravo veljavo bo imel, ki govori, kar je prav in dela, je kar častno; kajti čednost, pravi, ima to lastnost, da s svojimi deli ljudi

prevzame, jih nagne, da ne občudujejo le njenega dejanja, temuč so tudi z največo ljubeznijo vneti za njega, ki jih doprinaša.“ Tako visoko so že neverniki cenili čednost. Ali te čednosti niso imele svojega vira in korenine v Bogu, niso bile storjene iz ljubezni do Boga; bile so le naturne čednosti. In take naturne čednosti se nahajajo večkrat tudi med kristjani. Marsikdo se je v svoji mladosti navadil, da je krotek, ubogljiv, radodaren, usmiljen in v takih čednostih se je pridobil nekako urnost, lehkost, tako, da mu je vse to lehko. In kdor to v dejanju spolnuje, kar se je enkrat privadil, in s svojo pametjo spozna to tudi za dobro, človeku pristojno, koristno, ta ima naturno čednost. Kajti pridobil si je tako čednost z naturnimi močmi, in jo tudi spolnuje samo iz naturnih nagibov. Taka čednost je podobna ponarejenemu biseru, ki je zunajno pravemu biseru enak, pa nima veljave, ker mu manjka znotrajne, resnične vrednosti. In taka čednost nima pravice do povračila, do zasluženja. Od takih pravi naš Zveličar Jezus Kristus: „P r e j e l i s o s v o j e p l a č i l o.“ (Mat. 6, 2.) Oni so prejeli, kar so iskali, pozemeljsko, minljivo, človeško hvalo.

Ako hočemo, da bo naša čednost keršanska, da bo zaslužila plačilo nebeško, mora biti č e z n a t o r n a. In taka pa bo, ako delamo dobro iz nagiba sv. Duha, iz ljubezni do Boga, v verni pokorščini do Jezusa Kristusa. Kdor resnično hoče biti dober kristjan, čednosten kristjan, ta dela vselej prav in dobro zato, ker mu sveta vera pravi, da Bog tako hoče, in da tako si bo pridobil dopadanje Božje; on dela dobro, ne le zato, ker ima k temu naturno nagnjenje, ker mu je to lehko; temuč veliko bolj dela dobro zato, da se vda gnadi Božji, ktera ga v dobro napeljuje, in da s tem kaže ljubezen do Boga ter si služi plačilo za nebesa. Prava, keršanska čednost je toraj vselej postavljena na vero in na ljubezen. Na vero; kajti pravični iz

vere živi; (Hebr. 10, 38.) in ni mogoče brez vere Bogu dopasti; (Hebr. 11, 6.) in na ljubezen; kajti brez ljubezni ni čeznatornega življenja, in človek brez ljubezni ne more nič storiti, da bi bilo zaslužno za nebesa. Zato pravi sv. Avguštin da „brez prave ljubezni Božje ni nobene prave čednosti.“ Ker je toraj vera v Jezusa Kristusa, to je prava vera in ljubezen bistevno potrebna k pravi keršanski čednosti, zamore keršansko čednost imeti le pravoveren kristjan, ki je v stanu gnade Božje, ali ki je v ljubezni Božji ter si prizadeva, storiti vse dobro.

In tako smo premišljevali, kaj je keršanska čednost. Zdaj boš pa tudi, ljubi moj kristjan! lehko vedel, ali imaš pravo, čeznatorno, keršansko čednost? Ali imaš tisto ročnost, tisto urnost do vsega dobrega, tako, da vselej rad in urno, nekako lehko, pa v vseh okoliščinah storiš vse dobro. Ali je v sveto vero in v Božjo ljubezen postavljen namen vseh tvojih dobrih del? O kako pomanjkljiva je morebiti tvoja čednost! Morebiti jo komaj poznaš, jo le ljubiš in imaš, kolikor ti vstrega, kolikor je všeč tvojemu natornemu nagnjenju. Ti ljubiš in delaš dobro le, ako ti ne prizadene nobene težave, nobenega premagovanja. Ali pomisli, kdaj in kako dolgo delaš dobro? Morebiti danes, ko si ti ravno poljubi; juter pa že zopet ne. Oj morebiti si vse svoje življenje nisi pridobil prav nobene čednosti; in kar ti za čednost imaš, so le terme, ali še celo blišobne pregrehe. „Pri čednosti se gleda le na namen, pravi sv. Avguštin, ne toliko na delo. Delo zna biti samo na sebi dobro; ako ga pa človek ne stori iz pravega namena, iz kakoršnega bi ga storiti mogel, bo le za grešnika spoznan.“ Potem pomisli, kristjan! da moraš storiti vse dobro, se vaditi v vsaki čednosti; kajti ni zadosti, da bi le to ali uno dobro storil, za to ali uno čednost si prizadeval; in ako ti manjka le ene čednosti, na priliko, ti nisi ponižen — nisi več čednosten. Sem-

tertje kako drevesce, semtertje kaka cvetlica, to se ne imenuje vert; tako semtertje kako dobro delo, semtertje kaka čednost, zraven pa vse mlačno življenje, to ne dela človeka dobrega ne čednostnega. Sv. Gregor pravi: „Ena čednost brez druge, ni nobena ali pa je nepopolnoma čednost. Vse čednosti se pred stvarnikom podpirajo tako, da se v svoji zvezi nasprotno krepčajo; in ena čednost brez druge ni nobena ali silo majhna. Ako čistost zanemarja ponižnost, ali ponižnost se ne zmeni za čistost, kaj bi pomagala napuhnjena čistost ali umazana ponižnost pred začetnikom vse ponižnosti in čistosti?“ „Za tega voljo, bratje, prizadevajte si bolj in bolj, da po dobrih delih svoj poklic in svoje izvoljenje ugotovite ... Zakaj tako vam bo obilno dano, da pojdete v večno kraljestvo Gospoda našega in Zveličarja Jezusa Kristusa.“ (II. Pet. 1, 10, 11.) Tako nas opominja sv. Peter.

Naj vam zdaj še ob kratkem povem:

2. Kaj ni prava, keršanska čednost?

a) Ker smo slišali, da je čednost ročnost ali urnost, storiti dobro; zato ima svoj sedež v človeški volji; kajti le svoji volji zamoremo pripisovati urnost ali ročnost v dejanju in nehanju. Zato pač ni še nobena čednost, ako kdo sklene ali misli kaj dobrega storiti, na primero: kaj moliti, ubogaime dati, pokoren biti, ako pa tega v resnici ne stori. Ročnost v dobrem ni v tem, da kdo kaj dobrega storiti hoče, ampak v tem, da to dobro tudi v resnici stori. Sklep dobro storiti, je le pobožna želja, čednost pa ni. Zato tudi še ni čednost, ako kdo včasih resničen, dober in blagi sklep stori ter ga tudi dejansko izpelje, da tako semtertje kaj dobrega stori, drugi čas pa zopet ne. Pri takem kristjanu ni nobene ročnosti, niti urnosti niti navade v dobrem, to je le ravno dobra volja. Prazni sklepi in

omahljivost v dobrem ni še nobena čednost. Takemu bo večni sodnik enkrat rekel: „Jaz te ne poznam; ti si sicer dobro delal, kedar se ti je ravno poljubilo; drugač pa je z dobrim sklepom bilo vse opravljeno; toraj poberi se proč od mene.“

Vendar zopet tako ojstro ne smemo soditi, da bi mislili, da človek pride ob vso čednost, ako bi bil včasih malo bolj neskerben v dobrem; kajti male pomanjkljivosti ne odvzamejo še vse čednosti; vendar, kdor hoče zares čednosten biti, takih pomanjkljivost ne bo v nemar puščal; ampak on si bo prizadeval, da v dobrem vedno le napreduje, po besedah sv. pisma, ki pravi: „Kdor je pravičen, bodi še pravičniši, in kdor je svet, bodi še svetejši.“ (Skriv. raz. 22, 11.) In sv. Pavel pravi: „Tako živite, da ste čedalje bogateji . . . To namreč je volja Božja, vaše posvečenje.“ (I. Tes. 4, 1—3.) Pravo čednost ima le tisti kristijan, kteri, ako mu tudi včasih kaj spodleti, vendar si vedno prizadeva, svojo vnemarnost poboljšati, v dobrem vedno bogatejši prihajati. Kdor nima tacega napredovanja, kdor v dobrem vedno ne raste, on tudi prave čednosti nima. Zato nas svari sv. Bernard: „Ako nočeš vedno boljši biti, kaj potem hočeš? Praviš, tak bom, kakor sem bil dozdaj; nočem iti nazaj; pa tudi naprej ne. S tem pa nekaj zahtevaš, kar je nemogoče. Kaj je pač mirnega na tem svetu? Saj po spričevanji sv. pisma stvarnik sveta in ljudi ni miroval, ko je vidno hodil po zemlji in je občeval med ljudmi. Dobro delajoč je hodil okoli, vse je ozdravljal. Ni postopal, ni bil len, ni bil nedelaven ne počasen; temuč kakor junak se je veselil svojega dela. Kdor toraj ne teče, tekočega dotekel ne bo. In kaj bi ti pomagalo, hoditi za Kristusom, ako ga pa ne doideš? Zato pravi sv. Pavel: „Tako tecite, da slavo dosežete.“ (I. Kor. 9, 24.) Kristus je pa tista slava. Ako pa,

ko Kristus naprej teče, ti pa stojiš, ne boš ga dotekel, ampak oddalil se boš od njega; in bati se ti je, kar pravi David: „Glej, kteri se tebi (o Gospod!) odtegnejo, poginejo.“ (Ps. 72, 27.)

b) Ker je čednost ročnost, urnost storiti dobro, samo po sebi se ve, da le pobožni občutljeji človeka še ne delajo čednostnega ali dobrega. Večkrat se zgodi, da marsikteri pri vseh svojih pobožnih občutljejih se pa za dobro malo zmenja. Ako toraj vidiš kristjana, ki svete občutljeje ima, je tudi včasih za dobro vnet, ali vendar tega dobrega vselej ne zveršuje, tak ni še čednosten; to je le prenapeta gorečnost. Take so mogle biti Jeruzalemske žene, ktere so Jezusa na križevem potu objokovale. One so imele le natorno mehko serce. Zato jim je pa tudi naš Zveličar rekel: „Hčere Jeruzalemske! nikar se ne jokajte nad menoj; ampak jokajte se nad seboj in nad svojimi otroci ... Če namreč nad sirovim lesom to delajo; kaj se bo godilo nad suhim? (Luk. 23, 28—31.) Nasproti je pa bilo Veronikino sočutje izraz prave čednosti; kajti ona ni usmiljenja le razodevala; ampak je Jezusu potni pert podala, da si je obrisal kervaveči svoj obraz. In Jezus je njeno čednost spoznal, ter jej je v plačilo njenega usmiljenega dejanja v potni pert vtisnil svoj obraz, in ga jej podal.

Marsikdo si misli pobožnega, dobrega, čednostnega, pa nima še sence prave čednosti v sebi. Kdor ima mehko, občutljivo serce, naj dobro gleda, da njegova čednost ni le prenapeta pobožnost ali celo neslana sitnost.

c) Ker je poslednjič čednost tista ročnost ali urnost, s ktero človek dobro dela iz ljubezni do Boga in v verni pokorščini do Jezusa Kristusa, razvidno je že samo na sebi, da ni nobena prava čednost, ako se ne opera na Božjo pomoč, ako

se ne izveršuje iz tega namena, da bi Bogu dopadla. Ako toraj ti kristjan! kaj dobrega storiš, pa storiš le v zaupanji na svojo lastno natorno moč, brez ozira na pomoč Božjo, ni tvoja dozdevna čednost nič druzega, kakor goli napuh in prevzetnost. Kajti brez Boga in brez njegove pomoči ne moremo nič dobrega storiti. Kdor toraj na Boga ne zaupa, zida le na svojo moč, ón prave čednosti imeti ne more. Kako žalostno je pač za vse tiste, ki so po sv. kerstu sicer kristjani, pa so vso vero zgubili in le v tem svojo veljavo iščejo, le v to svojo pravičnost stavijo, da pred svetom spodobni in pošteni biti hočejo! Na zadnje bodo tudi oni slišali strahovite besede: „Jaz vas ne poznam.“

Ravno tako nespametno, ja pogubivno je, ako človek zunajno, pred svetom pošteno dela, toraj dobro stori, pa brez vsega dobrega namena, ne da bi z dobrim delom Bogu dopadel; ali pa, ako dela dobro še celo iz slabega namena. Taki so bili farizeji. Zunajno so skerbeli za pošteno obnašanje, ali njihovo serce ni gorelo iz ljubezni do Boga, ja celo hudobno je bilo. Le za posvetno hvalo so se gnali, za čast Božjo se niso zmenili ne. Zato jih je Božji Zveličar, ki je videl njihovo hudobno serce, večkrat ojstro zavernil ter je njihovim na videz dobrim delom odpovedal vso veljavo za večnost. Urnost ali ročnost dobro storiti, pri kteri pa ni dobrega namena, da bi namreč s tem Boga častil, njemu dopadel, ni prava čednost, je le farizejsko hlinjenje in farizejska hinavščina. O koliko tacega farizejskega hlinjenja je tudi celo med nami kristjani! Varujte se, ljubi moji! vsake hinavščine, delajte dobro iz pravega namena, da bi s tem Boga častili, njemu dopadli; ne pa, da bi vas svet hvalil.

Tako sem vam, kar je mogoče, popisal, kaj je keršanska čednost in sem vam tudi povedal, kaj pa ni nobena čednost.

In tako lehko spoznate, da čednost ima svoj vir vselej v Bogu, je toraj dar Božji, ki izhaja le iz Boga in ki našo voljo nagibuje, da radi in ročno storimo vse, kar je po volji Božji in po zapovedih sv. vere in kar nas ravno vredne dela večnega zveličanja. Ali varujmo se, da naša čednost ne bo farizejska. Imejmo vedno pred očmi besede našega Zveličarja Jezusa Kristusa, ki pravi: „Povem vam, ako ne bo obilniša vaša pravica, kakor pismarjev in farizejev, ne pojdete v nebeško kraljestvo.“ (Mat. 5, 20.) Amen.

II. Keršanski nauk.

3. *Ena čednost je, ki se pa v raznih razmerah mnogotero zveršuje.*

Da bomo mi dosegli svoj namen, da bi enkrat s svojim večnim Bogom sklenjeni bili, se ž njim vekomaj veselili, moramo se skerbno varovati, da ne zgrešimo prave poti, ki edina pelje v svete nebesa, moramo se skerbno ogibati vsacega greha; kajti greh, in edino le greh nas odverne od našega Boga, nas odverne od prave poti, nam pa tudi vrata nebeške zaploha. Ali to, ljubi moji poslušavci! pa še ni zadosti, to nam še ne zagotovi večnega zveličanja, ako se varujemo tudi vsacega greha. Mi moramo na poti proti večnosti tudi hoditi in sicer zmiraj naprej hoditi; mi moramo se prizadevati za dobro, za čednost. Kaj je keršanska čednost, sem vam danes teden razložil. Nekoliko sem vam popisal, da veste, kaj je in kaj pa ni prava čednost. Danes vam pa bom odgovor dal na vprašanje:

Kolikina je čednost?

Čednost je prav za prav le ena; ali ta ena čednost se pa v raznih primerljejih, v raznih okoliščinah mnogotero kaže ali zveršuje; pa tudi te posamezne čednosti so zopet različne, imajo svoje stopinje. In to vam želim danes malo bolj natanko dopovedati.

a) Jaz pravim, da čednost je prav za prav le ena.

Slišali ste, da čednost je ročnost ali urnost, storiti dobro iz ljubezni do Boga in v verni pokorščini do Jezusa Kristusa. Ta ročnost, ta urnost je pa zmiraj ena in ravno tista; tako je tudi čednost zmiraj ena in ravno tista. Kdor ima toraj to ročnost, to urnost, ta ima vse čednosti; to je, vse tiste čednosti, kterekoli po svojem stanu, po svojih okoliščinah imeti zamore; kajti vse čednosti so zapopadene v njegovi ročnosti, dobro storiti. Nasproti pa, kdor te ročnosti nima, nima tudi nobene čednosti; kajti vsaka čednost je le v tem čednost, da se v njej kaže ročnost, urnost, vse dobro storiti. In ročnost se pa le pokaže, ako je človek pripraven, storiti dobro povsod in vselej in kedarkoli priložnost ima. Kdor ima to ročnost, je pobožen, kedarkoli moli; je hvaležen, kedarkoli dobrote sprejema; je dobrotljiv, kedarkoli bližnjemu kaj dobrega storiti zamore; je pokoren, kedarkoli mu viši kaj zapovedó; je poterpežljiv, kedarkoli kaj poterpeti mora; je zmeren, kedarkoli je ali pije; je čist na duši in na telesu; je pravičen v dejanju in nehanju. In tako je pri vseh čednostih. Tedaj ima vse čednosti, kdor ima ročnost, urnost v dobrem. Kdor pa nima te urnosti, te ročnosti v dobrem, kdor nima te prave čednosti, stori semtertje kaj dobrega; pa zopet veliko dobrega opušča, kar bi lehko storil, in kar bi storiti mogel, in tako nima nobene čednosti, ker mu manjka edine čednosti, ker mu manjka ročnosti v dobrem.

Tega nas prepriča tudi sveto pismo. „Kdorkoli pa vso postavo spolnuje, pa se pregreši v enem, vsega je kriv.“ (Jak. 2, 10.) Sveti apostelj ne pravi, kakor da bi človek, ki postavo Božjo po vsem spolnuje in le v eni pregreši, prelomil postavo Božjo v vseh rečeh in bi tako kriv bil vseh grehov, tega ne; ampak on pravi, da je en sam greh že dovolj, da človeka ko prestopnika postave ob Božje dopadanje in večno zveličanje pripravi, (če je greh velik); ali kar je vse eno, sv. apostelj pravi, da tak kristjan nima ročnosti, storiti dobro, in toraj tudi v druzih rečeh zapoved Božjih iz te ročnosti ne spolnuje, ali z drugo besedo, on nima čednosti, on ni čednosten. Tudi cerkveni učeniki pravijo, da čednosti so nerazdeljive, so cvetlice enega venca, so veje enega drevesa in da vse so zvezane med seboj z eno nerazvezljivo vezjo, in ta vez je ravno ročnost, urnost in lehkost storiti dobro, kedarkoli je le prilika.

Ako bi zdaj vprašali: kako se pa pravi tej eni čednosti, ali kako bomo imenovali to ročnost, storiti dobro iz ljubezni do Boga in v verni pokorščini do Jezusa Kristusa? Ta ena čednost se sploh imenuje pobožnost; kajti pobožnost je stanovitna urnost ali ročnost, storiti kar Bog hoče, in zato, ker Bog hoče. In po pravici pravi sv. apostelj Pavel: „Pobožnost je za vse koristna in ima obljubo zdajnega in večnega življenja.“ (I. Tim. 4, 8.)

Glejte, preljubi! koliko si moramo prizadevati, da si pridobimo to eno čednost. In dokler v vseh rečeh dobrega ne storimo, dokler nimamo tiste urnosti, tiste ročnosti, storiti dobro vselej in povsod in to lehko; tako dolgo nimamo prave keršanske čednosti. Ako smo pa s pomočjo Božjo dosegli to ročnost, potem imamo vse čednosti, kterekoli so nam v našem stanu potrebne; kajti ravno ta ročnost nas bo priganjala, da

delamo dobro, kjer- in kedarkoli premoremo. Le poglejmo svetnike stare ali nove zaveze; vsi so imeli to ročnost, to urnost do dobrega, ter so delali dobro, kedar in kolikor so le premogli.

Ta ena čednost, ta ročnost v dobrem mora navzeti vse naše misli, besede in dejanja, kakor je le eno solnce, ki razsvitljuje in ogreva vse stvari na zemlji. Kakor se pa solnčna svitloba razdeli ali razkroji v neštevilne žarke, in v sedmerobarveni mavrici našim očem zares prijetno podobo kaže, tako tečejo neštevilne čednosti, enako svetlim žarkom, iz ene in ravno tiste čednosti, iz ene in ravno tiste želje, Bogu v vsem dopasti. In kakor so zadeve človeške različne, tako različne so tudi čednosti njegove. Ako se kaže ročnost v dobrem v oziru do Boga, je čednost vera, upanje, ljubezen, vdanost in take čednosti. Ako se kaže ta ročnost v oziru do bližnjega, imenuje se krotkost, usmiljenje, pravičnost. Oziroma na človeka samega je čistost, zmernost, modrost, varčnost. Oziroma do viših je pokorščina, zvestoba. Oziroma do podložnih je dobrota, milota, poterpežljivost, vnema za zveličanje druzih. Vselej in povsod se kaže le ena ročnost, storiti dobro; vselej in povsod se kaže le ena čednost, ktera je pa tolikina, toliko različna, kolikoršne so reči ali razmere, v kterih se razodeva. Je toraj le ena čednost, ktera se pa v razne čednosti razliva, ali ktera se raznotero razodeva. Poglej lepo spleteni venec. Je le ena celota, sostavljena z mnogoterih cvetlic, ktere ravno kažejo mnogoternost njegovo.

b) Zdaj stavim še le vprašanje: K a k o r a z d e l i m o č e d n o s t i?

Keršanske čednosti, kakor veje enega drevesa, kakor cvetlice enega venca, so: 1. B o ž j e i n d e j a n s k e; so 2. V l i t e i n p r i d o b l j e n e.

1. Božje čednosti so tiste, ki imajo svoj nagib le v Bogu samem in posebno na Boga merijo. In te so: Vera, upanje, ljubezen. Te nam kažejo pot v nebesa, in so podstava našega zveličanja.

Dejanske čednosti so pa vse druge čednosti, ki naše dejanje tako vredujejo, da je Bogu dopadljivo. Te čednosti se od Božjih čednost v tem razločijo, da naše dejanje vredujejo, kar zadeva nas in bližnjega. Tako na primero: kdor ima dejansko čednost radodarnost, on podpira uboge in revne; kdor ima zmernost, on zatajuje svoje neredno poželjenje. Sploh pa, kdor ima dejanske čednosti, on misli, govori in dela povsod in vselej tako, kakor tirja postava Božja; njegovo dejanje in nehanje se strinja z voljo Božjo v vseh rečeh. Tudi v tem se dejanske čednosti ločijo od Božjih, da ni potreba, da bi bil pervi poglavitni nagib vselej le Bog sam; lehko nas nagibuje k čednosti kaj druzega, na priliko: Spoštovanje do njegovih svetih zapoved, ali lepota in čast kake čednosti, ali sovraštvo do nasprotne hudobije. Ali vendar si moramo zapomniti, da za vsako čednost si moramo prizadevati le zavoljo Boga, ako hočemo, da bo zasluživna za nas. Ako si ti, na primero, čist in zmeren, ker ti tvoja pamet pravi, da te čednosti so lepe, ljubeznjive, nasprotne pregrehe pa gerde, zaničljive, ne imel bi zavoljo teh čednost do čeznatornega plačila nobene pravice, ako bi nobenega ozira na Boga pri tem ne imel. Najimenitniši, poglavitni nagib pri vseh dejanskih čednostih mora biti ta: Jaz hočem in storim to dobro, ker Bog tako hoče, in da mu s tem skažem svojo čast in svojo ljubezen.

2. Keršanske čednosti so pa ali vlite ali pridobljene.

Vlite čednosti so tisti darovi Božji, ktere Bog človeku s posvečujočo gnado vred podeli, da zamore in hoče spolnovati večnega plačila vredne dejanja. „Vlite“ pomenja toliko, da

nam jih mili Bog podeli ali podari, kakor pravi sv. Pavel, da „je ljubezen Božja izlita v naše serca po sv. Duhu, kteri nam je bil dan.“ (Rim. 5, 5.) Čednost si mislimo kakor predrago tekočino, ktero Bog vliva v človeške duše, kakor v prazne posode. Cerkveni učeniki so sploh te misli, da zraven Božjih čednost nam bodo vlite tudi dejanske čednosti že pri sv. kerstu, kakor čeznatorne moči in zmožnosti, ktere nas storé pripravne in zmožne, da doprinašamo Bogu dopadljive in za večno življenje zasluživne dejanja. Podoba tega nam je seme, ki je djano v rodovitno zemljo. Seme še ni sad, je le to, iz česar se razvija sad. Tako vlite čednosti niso že dobre, čednostne dejanja; so le takorekoč seme, iz kterega v svojem času poženejo, kakor sad, dobre dela ali čednosti. Ako seme deneš v dobro, rodovitno zemljo, naglo se bo razvilo, bo kalilo, rastlo in ako je vreme mu vgodno, bo obilni sad obrodilo. Tako poženejo v kristjanu vlite čednošti, kedar se človek svoje pameti zave, pokažejo svoje rodovitnost, ter ob svojem času obrodijo čednostne dejanja, kakor lepi sad, ako se jim ne vstavi kak zaderžek.

Pridobljena pa je tista čednost, tista ročnost v dobrem, ktero si človek z Božjo pomočjo pridobi s stanovitno vajo. Zgled pridobljenih čednost so nam vsi svetniki. Z večletno vajo so si pridobili v keršanskih čednostih toliko urnost, da so jim bile v navado. Tako vemo od sv. Frančiška Salezija, da je največe zaničevanja mirno in pohlevno prenašal; ja da je razžaljivce celo odpuščenja prosil, kakor da bi bil jim on kako krivico storil. Sv. Terezija je v vedni vaji v ponižnosti toliko stopinjo dosegla, da ni vseh zaničevanj le poterpežljivo prenašala; ampak se jih celo veselila, pa Boga za nje hvalila, kakor za velike dobrote.

Kaj se mi iz tega premišljevanja učimo?

Kristjani! tudi mi si moramo prizadevati za vse čednosti. Tudi mi bodimo rodovitna zemlja, v kteri bodo pri sv. kerstu nam vlite čednosti obrodile obilno sadu. Prizadevali si pa bomo za vse čednosti, ako skerbimo, da imamo eno pravo keršansko čednost, ki ohranuje vse druge v sebi. S tem pa ni rečeno, da moramo vse čednosti imeti v enaki meri. Razloček je. V eni ali drugi čednosti smeš bolj napredovati ali v nji se bolj vaditi; bodisi, da imaš do kake čednosti posebno nagnjenje, ali da ti k temu priložnost dajejo posebne okoliščine ali tvoj stan. Očak Abraham, egiptovski Jožef, kralj David so imeli vse čednosti; kajti vedno so bili pripravljeni, storiti dobro; pa vendar ima vsak eno posebno čednost, ki se odlikuje od druzih. Tako sv. pismo posebno hvali vero Abrahamovo, čistost Jožefovo in spravljivost Davidovo; to je, tiste čednosti, za ktere so si posebno prizadevali. Tako beremo tudi od svetnikov nove zaveze, da so se vadili v vseh čednostih, da so si pa za eno ali drugo čednost še posebno prizadevali. Sv. Alozij je imel vse lepe čednosti, ali čez vse bliščí njegova čistost in spokornost. Tako ljubi moj kristjan! se vadi tudi ti v vseh čednostih, kolikor le z gnado Božjo premoreš, posebno pa si prizadevaj za tistih čednost, do kterih imaš posebno nagnjenje, ali za ktero imaš posebno priložnost. Kolikor bolj boš rastel v tej čednosti, toliko višo stopinjo boš dosegel tudi v druzih; in rastel boš v čednostih kakor lepo, košato drevo. Drevo pa, kolikor več živeža iz zemlje in iz zraka dobiva njegov verh, kolikor bolj žene, cvete in rodi njegov verh, toliko lepši bodo poganjale, cvetle in rodile tudi veje njegove.

c) Zdaj pa tudi že veste, da so čednosti tudi s a m e n a s e b i l e h k o r a z l i č n e, a l i d a j i h č l o v e k v n i ž i a l i v i š i s t o p i n j i i m a. To se pravi: Ta ali una čednost je pri enem človeku lepša ali veča, kakor pri drugem; ali

tudi en človek ima lehko eno in ravno tisto čednost zdaj večo in lepšo, zdaj zopet manjo. To pa zato, ker pri vsaki čednosti, kakor že vemo, je ročnost storiti dobro; ta ročnost, ta urnost je pa različna, zdaj manja, zdaj veča. Svetniki so si prizadevali za vse čednosti; pa vendar vsaka čednost pri vseh ni bila enaka; pri enem veliko veča, kakor pri druzem. Tako na primero, je bila čistost egiptovskega Jožefa gotovo lepša, kakor čistost Abrahamova. Tako je tudi pri enem človeku ena in tista čednost včasih veča, včasih slabeja. Kteri dobri kristijan ni tega že večkrat skusil? Danes je ves vnet za vse dobro, je ga sama ponižnost, natančna pokorščina, gola krotkost, ja kakor pravimo, v ogenj bi skočil, ako bi Bog to tirjal; jutre pa ni več tako pobožen, ne tako ponižen, ne tako ubogljiv, ne tako krotek.

Zato je pa tudi različno plačilo v nebesih za različne verste ali stopinje keršanskih čednost; zato nam sveta cerkev priporočuje evangeljske svete, ki so le najvišji verste ali stopnje svete čednosti.

Ali drugo vprašanje je zdaj: Kako bomo pa zvedeli, koliko stopinjo, kake čednosti človek ima? Sploh velja za odgovor na to vprašanje: Kolikor veča, kolikor močnejša in kolikor serčnejša je v človeku ročnost ali urnost, dobro storiti, toliko veča je njegova čednost. Kajti pri vsaki čednosti je njeno bitstvo ravno ta ročnost, storiti dobro. Ker se pa velikost in serčnost te ročnosti razvija po različnosti, po kakovosti notranjega in zunanjega človeškega življenja; zato se čednost kristjana tako-le meri:

Kristjan ima toliko večo čednost, kolikor veča je v njem ljubezen do Boga in do Božjih reči, kolikor ta nebeška ljubezen navdaja in prevzame vse njegovo mišljenje in željenje, vse

njegovo dejanje in nehanje, tedaj toliko veča je čednost njegova, kolikor bolj je čista ljubezen, iz ktere vse le za Boga stori.

Drugič pa ima kristjan toliko večo čednost, kolikor bolj natanko obravnava, pri tem dobrem namenu tudi svoje zunanje življenje po zapovedih Božjih; kolikor bolj skerbno se varuje vsacega tudi najmanjšega pregreška; kolikor bolj serčno premaguje tudi velike in hude skušnjave; kolikor pripravniši, kolikor ložej in raji prinaša Bogu vsak dar, kterega mu dolžnost nalaga in kolikor več tudi le svetovanega dobrega stori. — Glejte, preljubi! to vam je mera, po kteri zamore sleherni meriti svoje čednosti.

Zdaj pa pomisli kristjan, kako velika je tvoja čednost. Po teh napovedanih znamnjih jo lehko zmeriš. Ako vidiš in spoznaš, da tvoja čednost je revna, sploh revna, ali pa revna v eni ali drugi zapovedi Božji, kaj hočeš storiti? Zberi se v duhu, opominjaj, oserčuj sam sebe in terdni sklep stori, da hočeš z gnado Božjo naprej iti, višo stopinjo doseči. Morebiti ti bo to težavno. Ali vedi, da to mora biti; kajti ako ne greš naprej, greš že nazaj in prav lehko se zgodi, da prideš še ob to sedajno revno čednost. Ako pa vidiš, da tvoja čednost je precej terdna, o vari se, da tega ne pripisuješ sam sebi; ampak daj Bogu čast, od kterega vse dobro imaš. Napuh ni nikjer dober; zlasti še pri čednosti ne. Čednost urno zgine, ako se napuh le prikaže. Zato pa preserčno prosi dobrega Boga, da te s svojo gnado ohrani in podpira na poti keršanske čednosti, in da te po tej poti naprej vodi. Bodi toliko ponižniši, kolikor višo stopinjo si dosegel; pa nikar se ne utrudi, temuč delaj z vso močjo. In tako boš v čednosti napredoval.

Naj vam povem zdaj nek lep zgled, nam vsem v podučenje in v posnemo, kaj vse je počela sveta duša, da je v čednosti dosegla veliko in visoko stopinjo. In ta sv. duša je sv. Angela.

Ona sama pravi, da je prehodila osemnajst stopinj, da je do verhunca prišla.

Pervič, pravi ta svetnica, sem najpoprej svoje grehe premišljevala, in sem jih spoznala. Pa v tem spoznanju me je obdal velik strah, da bom pogubljena in zato sem britko zdihovala.

Kristjani! le zvesto me poslušajte; ta zgled nam daje prelep navod, kako in kaj naj storimo tudi mi, ako hočemo v čednosti priti do verha, kteri nam zagotovlja zmago in krono nebeško.

Drugič, pravi sveta Angela, sem se začela svojih grehov sramovati, tako da nisem premagati mogla, da bi se jih bila čisto spovedala in da sem tako večkrat presv. Rešnje Telo nevredno prejela. Zato me je pa vest terpinčila noč in dan in na pomoč sem klicala. (Ali vendar smemo misliti, da sv. Angela ni velicih grehov pri spovedi zamolčala.) Potem, pravi, sem dobila spovednika, kteremu sem se čisto spovedala. Pa pri tisti spovedi nisem občutila nobene ljubezni; ampak le britkost, sramota in bolečina je bila v mojem sercu.

Tretjič sem stanovitno in natanko opravljala vse, kar so mi spovednik naložili; ali vendar mi je bilo hudo, in nobenega tolažila nisem imela.

Četertič sem premišljevala in tudi spoznala milost in usmiljenje Božje, ktero mi je pomagalo, da sem se čisto spovedala in tako rešila pekla. Potem sem bolj spoznala sama sebe, zadobila sem večo žalost zavoljo svojih grehov, ter sem sklenila ojstreje se pokoriti.

Petič, ko sem tako sama sebe spoznala in na sebi nisem videla druzega, kakor le greh, sem sama sebe obsodila ter sem za gotovo spoznala, da sem le za pekel, in občutila sem britko revščino svojo.

Šestič sem pretehtovala in sem občutila bolj globoko, kakošne so in kako velike so vse moje pregrehe; sosebno sem spoznala, kako sem se pregrešila zoper Boga in zoper vse, kar je zavoljo mene vstvaril. Klicala sem vse svetnike in preblaženo Devico na pomoč, naj bi prosili za-me usmiljenega Boga, da bi se me usmilil, in me s svojo gnado zopet oživil. Prosila sem vse stvari, da bi me ne tožile pred Bogom, ker sem jih žalila v njih stvarniku. In zdelo se mi je, kakor da bi imele usmiljenje z menoj; ravno tako vsi svetniki; in zdaj se mi je zdelo, da sem z veliko vnemo prave ljubezni moliti zamogla, bolj kakor kedaj poprej.

Sedmič sem zadobila posebno gnado, da sem premišljevala križ, na kterem je Kristus za nas umerl. Pa to premišljevanje je bilo še suho.

Osmič sem spoznala, kako so moji grehi Kristusa na križ pribili, in presunila me je goreča ljubezen in žalost, da sem sklenila, vse mu darovati, tudi samo sebe. Obljubila sem Gospodu vedno devištvo in da ga z nobenim udom svojega telesa več žaliti nočem. In ker sem se bala, da te obljube ne bom deržala, pa me je vendar ljubezen k tej obljubi gnala, sem Gospoda prosila, naj mi pomaga, to obljubo spolnovati.

Devetič, ker sem le iskala, bila mi je pokazana pot križa, pribežališče grešnikom. Spoznala sem, da, ako hočem priti do križa, moram vse odložiti, bolj prosta biti; to je, moram odpustiti vsem, ki so me žalili, moram sebe sprazniti vsega, kar imam in kar sem, ter moram svoje serce dati Kristusu in hoditi ternjevo pot vseh britkost. Odložila sem vse boljše in lepše oblačila, in sem se tvegala tudi boljših jedil. To mi je pa bilo precej težko, ker nisem še občutila nobene močne ljubezni do Boga.

Desetič, ko sem Boga popraševala, kaj mi je storiti, da mu bolj dopadem, se mi je včasih prikazal spijoči, včasih čujoči, razpet na križu, ter mi je rekel, naj gledam njegove rane. In ko mi je posebej razkazoval, kaj vse je zame preterpel, mi je rekel: „Kaj zamoreš zame storiti, da bi bilo dovolj?“ Pokazal mi je bolečine svoje glave, kazal lase, ki so mu bili iztergani iz obervi in iz brade; naštel mi je udarce, ktere je preterpel na raznih delih svojega telesa, in mi je rekel: „Vse to sem terpel za te!“ Spomnila sem se zdajci vseh svojih grehov; spomnila, da sem s svojimi grehi Kristusa vnovič bila razžalila. In tako mi je bilo odkrito tudi vse drugo terpljenje njegovo; in tudi mi je rekel: „Kaj zamoreš zame storiti, da bi bilo dovolj?“ In občutila sem toliko žalost zavoljo svojih grehov, da poprej še nikoli tolike. In veliko in britko sem jokala, da so se mi poslednjič vnele oči in obervi, da sem jih z merzlo vodo zmivati morala.

Enajstič, sklenila sem, za svoje pregrehe delati ojstrejšo pokoro. Ker pa nisem vedela, kako bi to premogla, dokler imam časno premoženje, sklenila sem, vsega se znebiti, da bi pravo pokoro delala in prišla do križa. Ko sem pa resnično želela, biti uboga in ne poprej umreti, dokler se vsega ne znebim, so mi skušnjave nepokoj delale, da sem še mlada, da je beračiti za-me nevarno in sramotno; ali če se popolnoma ubožam, bom lakote, mraza in nagote konec vzela, in vsak mi bo to odsvetoval. Zdajci pa se me je Bog usmilil, je dal veliko svitlobo in moč mojemu sercu, tako, da sem sklenila: Ako me tudi res vse to zadene, pa s tem Bogu dopadem, rada iz ljubezni do Boga tako konec vzamem.

Dvanajstič sem neprenehoma prosila sveto Mater Božjo in sv. Janeza evangelista, naj mi zavoljo bolečin, ktere sta obču-

tila pod križem, pridobita gnado, da v vednem spominu imam terpljenje Kristusovo.

Trinajstič, ko sem bila stanovitna v tej molitvi in v teh željah, vidila sem v sanjah serce Kristusovo in rečeno mi je bilo: „V tem sercu ni goljufije, je vse resnično.“

Štirnajstič, v molitvi se mi je prikazal Kristus v največi svitlosti, in bilo mi je, kakor da bi me napajal s kervjo, ki je tekla iz njegove strani, ter me je očistil. Sladko tolažilo sem občutila; ali zopet me je obšla žalost, ko sem premislila, koliko je on za-me terpel. Prosila sem ga, naj bi prelila vso svojo kri iz ljubezni do njega, kakor jo je prelil on za-me; in iz ljubezni do njega sem imela želje, da bi bili vsi moji udje še zaničljivši in britkejši mučeni in umorjeni, kakor so njegovi bili. Se ve, kakor rada bi bila preterpela najbritkejšo smert v veri in iz ljubezni do Jezusa, pa sem dobro občutila, da nisem vredna, da bi me častitljiva smert mučencev zadela.

Petnajstič, s svojo molitevjo sem se zopet obernila k sv. Janezu evangelistu in k Materi Božji, da bi mi sprosila to milost, da vedno občutim bolečine Kristusove, in bolečine, ktere sta ona dva občutila pod križem. In to sta mi sprosila; občutila sem bolečino čez vse veliko, in spoznala sem, da je sv. Janez terpel večo muko, kakor vsi mučenci zavoljo terpljenja in smerti Kristusove in zavoljo bolečin Matere Božje. To me je gnalo, da sem vse med uboge razdelila in si nisem za-se nič obderžala. Pa še zmiraj mi je bilo težko zavoljo mojih grehov, in nisem vedela, ali je bilo to moje obnašanje Bogu dopadljivo. Britko sem tožila: „Gospod, ako sem tudi pogubljena, vendar se bom pokorila, vendar se bom vsega znebila in tebi bom služila.“

Šestnajstič; ko sem neki dan v cerkev šla, sem Boga prosila, naj bi mi kako milost dodelil. Ko sem očenaš molila,

položil mi je Bog ravno to molitev v serce, da sem v tem vidila, s prečudno svitlobo, Božjo dobroto in nevrednost svojo. Vse besede sem v svojem sercu ginjeno in dolgo premišljevala, tako, da sem zavoljo svojih grehov in zavoljo svoje revščine tožila, nasproti pa sem v očenašu nekoliko Božje presladke dobrote ljubeznjivo občutila. Ali vendar sem v tej molitvi bila osramotena zavoljo pregrešnosti svoje; tako da se nisem upala, ozreti se proti nebu, pogledati britko podobo križanega Jezusa ali kaj druzega. Le preblaženi Devici sem se izročila, naj mi ona sama sprosi milost in odpuščanje.

Sedemnajstič, na prošnjo presv. Device sem zadobila to milost, da je bila moja vera vsa drugačna, kakor poprej; da si mi je poprejšna vera zdela čisto mertva; in vse, kar sem poprej storila, je bilo neizrečeno majhino, in zdaj sem upala, da bom v terpljenju Kristusovem rešena. In včasih me je v Bogu prešinil sladek mir; ker pa gotovosti nisem imela, se je verstila britkost in moje serce ni imelo še nobenega pravega pokoja in še kajsi sem od Boga želela, prosila.

Poglejte in premislite, ljubi moji! kako je sv. Angela zadobila spreobernjenje in kako je potem v čednosti vedno višje in višje stopala. Kristjan! vzemi si k sercu in prevdari, kaj vse je storila, ktero pot je hodila, kakovih pripomočkov se je poslužila; pa posnemaj jo tudi ti, kolikor ti tvoje moči in okoliščine to pripuščajo. Ako se ti mili Bog tudi toliko dobrotljivega ne skaže, kakor se je skazal sv. Angeli; vendar ti bo zadosti dober, ter ti bo dodelil toliko milost in pomoč, da boš lehko napredoval v čednosti, ako le resnično voljo imaš. Ja dospeti zamoreš tudi ti na najvišo stopinjo keršanske čednosti. In od te zadnje stopinje nam sv. Angela še to-le pove:

Imela sem tako veliko nebeško veselje v molitvi, da sem na jed pozabila, ter sem želela, da bi mi nikoli več jesti ne

bilo treba, da bi le vedno v molitvi bila. Duh božji mi je rekel: „Moja hči si in moj tempelj, in jaz te bolj ljubim, kakor ti mene.“ Pokazal mi je Gospod, da v Bogu je zgolj ljubezen, ter mi je rekel: „Moja ljubezen je neizmerno velika proti tisti duši, ki me ljubi resnično. In ako me ljubiš, mi dopade vse tvoje življenje, jed in pijača, celó spanje in vse, kar storiš. Prosi milost za-se in za svoje prijatelje ali za kogar hočeš; bolj sem pripravljen deliti, kakor ti sprejemati.“ Sv. Angela pa je rekla: „Nič ne bom prosila, ker nič nisem vredna.“ In zopet se je spominjala svojih grehov, da je dvomljiva postala in je djala: „Ako bi bil ti sv. Duh, ne govoril bi meni grešnici toliko velicega.“ Duh pa mi je rekel: „Znamnje ti bom dal, da sem. Poskusi govoriti s svojimi prijatelji, poskusi misliti kaj druzega, dobro ali hudo — ne boš mogla misliti nič druzega, kakor le na Boga; kajti jaz sam sem, ki zamorem navezati človeškega duha. Vsega tega pa ne delam zavoljo tvojega zasluženja, ampak delam zavoljo svoje dobrote. In še drugo znamnje naj ti bo, da sem jaz in da je moja ljubezen v tebi: Kedarkoli te bo kdo zaničeval ali razžalil, ne boš tega le poterpežljivo prenesla, ti moraš to celo za milost Božjo imeti; to pa je znamnje, da moj Duh v tebi prebiva.“ In tako je tudi zares bilo. Ljubo jej je bilo, ako je bila hudo razžaljena; vesela je molila za-nje, ki so jej kaj hudega storili; in ni se čudila drugim svetnikom, kteri so molili za svoje preganjavce in za svoje morivce. Kakor v tej čednosti, tako popolnoma je bila ta svetnica tudi v druzih čednostih.

O preljubi moji poslušavci! glejte lep zgled nam je zapustila sv. Angela. O prizadevajmo si tudi mi za tisto eno čednost, ki je vir, ki je deblo vsem drugim čednostim; saj

imamo tudi mi ravno tiste zmožnosti, saj je tudi nam odločen ravno tisti namen, to je, večno življenje! Amen

III. Keršanski nauk.

4. Čednost nam je potrebna.

Od keršanske čednosti vas zdaj učim. Danes vam bom skusil pokazati, da človek brez čednosti pred Bogom nima nobene veljave. Naj bo bogat, učen, pred svetom imeniten, še toliko obrajtan; vse to v Božjih očeh nima nobene veljave — brez čednosti. Čednost, ona je ključ, ki edina nam odpré ozke vrata nebeškega kraljestva. Po drugi poti ne pridemo k Bogu; le čednost da človeku tisto spodobnost, tisto čast, ki mu je potrebna, da pride na ženitovanje nebeško. Kar je oreh brez jedra, kar je studenec brez vode, kar je drevo brez sadu, kar so bukve s praznimi listi — to je človek brez čednosti.

Potrebo čednosti so celo neverniki spoznali. Perzijanski kralj Kozroes je nekdaj zbral veliko modrijanov, ter jim je postavil vprašanje: „Kaj je na zemlji za človeka najbolj žalostnega?“ Eden modrijanov misli: „Revna starost, združena s prevelikim uboštvom.“ Drugi meni: „Telesna bolehnost z veliko slaboumnostjo.“ Tretji pa pravi: „Jaz mislim, da največe hudo, kar more tu na zemlji zadeti živega človeka, je, ako na kraju groba vidi, da čednostno živel ni.“ In vsi so spoznali resnico teh besed.

Kristjani moji! Pomislimo danes tudi mi:

Kako in zakaj nam je čednost potrebna?

Kaj ne? mi vsi bi radi enkrat v nebesa prišli? Kako pa bomo dosegli ta svoj namen — večno zveličanje? Ozrimo se v duhu v svete nebesa, pa poprašajmo nebeške prebivavce, naše

brate in naše sestre, kako so oni dospeli v sveti raj. Vsi, pa prav vsi nam bodo z enim glasom odgovorili, da le po poti dobrih del, po poti lepih čednost so srečno dosegli svoj namen. Angelji nam porečejo, da le zvestoba jih je ohranila v svetih nebesih, ker se z napuhnjenimi angelji niso združili, pokorščine Bogu niso odrekli, temuč so se njegovim poveljem vselej podvergli in to zvestobo jim Vsegamogočni plačuje z večnim veseljem. — Poprašajmo očake in preroke. Oni bodo nam rekli, da živa vera jim je nebesa odperla, ker so nevidnega Boga vedno pred očmi imeli in terdno upanje v prihodnjega Odrešenika jih je podpiralo in za to čednost jih zdaj Bog plačuje, in bodo vekomaj srečni. — Apostelji nam pravijo, da so si nebesa prislužili s svojo gorečnostjo, s ktero so sv. evangelje oznanovali. Na povelje svojega nebeškega učenika so šli po vsem svetu, ter so z velikim trudom oznanovali Jezusov nauk vsem narodom in so serčno premagali žejo in lakot, mraz in vročino, nasprotovanje in preganjanje, celo svoje življenje so dali. Zato pa so zdaj presrečni v večnem veselju. — Mučenci nam zopet kličejo: Bodite stanovitni, kakor smo mi bili stanovitni in smo v resnici spričevanje dajali ter jo s svojo kervjo zapečatili; zdaj pa vživamo veselje nebeško. — Spoznovavci nam spričujejo, da so prišli v sveti raj zavoljo pokorščine, s ktero so zapovedi Gospodove natanko spolnovali. Boga smo ljubili čez vse, bližnjega kakor sebe zavoljo Boga; tudi razžalnikom smo iz serca odpustili. Ponižni smo bili v posvetni časti; poterpežljivi v največem terpljenji; ubogi v duhu z obilnim časnim premoženjem; svet smo vživali, kakor da bi gā ne vživali, ali pa smo ga celo zapustili in se v samoto podali. Kerstno nedolžnost smo neomadežano ohranili, ali pa smo svoje grehe s solzami objokovali. Veliko smo molili, ojstro se postili, svoje meso v sužnost devali. In zdaj nam mili Bog to pokorščino, da smo

spolnovali njegove zapovedi, plačuje z večnim veseljem. — Čiste duše, ki hodijo v brezštevilnih kardelih za nebeškim Jagnjetom in prepevajo neznano, prelepo pesem, te nam spričujejo, da so svojo nedolžnost neomadežano ohranile, ker so se vsake grešne priložnosti ogibale, pred zapeljivci, kakor pred strupeno kačo bežale, svoje telo — tempelj sv. Duha — čistega imele, ter so le Kristusu svojemu ženinu dopasti želele. In to čistost jim večni Bog zdaj plačuje, da so večno srečne.

Poglejte, poglejte! noben svetnik ni plačila prejel brez dobrih del, brez lepih čednost; noben zastonj zveličan ni bil. Tako tudi mi ne bomo prišli v svete nebesa, ne bomo se veselili s svojimi brati, s svojimi sestrami v večnem veselju, ne bomo pripuščeni na nebeško ženitovanje, ako ne bomo imeli svatovskega oblačila, ako ne bomo ozaljšani z dobrimi deli, z lepimi čednostmi.

Tudi nam je čednost potrebna; ker a) Bog tako hoče; b) naš namen to zahteva in c) naše zveličanje to tirja.

a) Bog sam v svoji neskončni modrosti nam čednost zapoveduje. Ni ga človeka, ki se zave svoje pameti, ki bi ne imel natornega čutila za dobro, pravo in sveto, ki bi v sebi ne čutil notrajnega nagiba, storiti dobro, akoravno tudi tega nagiba vselej ne posluša, ne uboga. Resnične so besede, ktere piše sv. Pavel do Rimljanov: „Ne storim dobrega, kar hočem; ampak storim hudo, kar sovražim.“ (Rim. 7, 15.) Te besede poterduje do čistega spričevanje, da ima človek v sebi neko zapoved svoje pameti, s ktero spoznati mora, da le dobro je njega vredno. Pamet ga sili, storiti dobro, ter mu dosti razločno kaže, da naloga njegova, ktero ima ko pametna stvar zveršiti, je le ta, da dela dobro. Temu noben pameten človek nasprotovati ne more. Ker je pa to čutilo

do dobrega, do čednosti stvarnik sam v naše serca postavil, pač lehko spoznamo, da je to Božja volja, da se v čednosti pridno in skerbno vadimo. Že stari modrijan Focijon je spoznal: „To je Božja zapoved, da le čednost sama je kaj vredna, vse drugo pa je prazno.“ Tudi ajdovski pesnik Ovidi poje in spozna: „Vidim, kar je boljše in poterdim; hodim pa za slabšim.“ In to je globoko vtisnjeno v naše serce.

Pa Bog ni nam le tega čutila do dobrega vcepil v naše serce; tudi naravnost in dosti razločno nam to svojo sveto voljo naznanuje. Ko je Bog poklical Abrahama ter mu je velel, da naj njemu, edino pravemu Bogu, služi, mu je djal: „Hodi vpričo mene in bodi popolnoma.“ (I. Mojz. 17, 1.) In kaj je to druzega, kakor razločno povelje Božje, storiti dobro, čednostno živeti; kajti „hoditi vpričo Boga“ se ne pravi nič druzega, kakor pobožen, čednosten biti, in Bogu v vsi pravičnosti in svetosti služiti? Te povelja, te zapovedi je dal Bog ne le Abrahamu, ampak nam vsem, ki smo po veri vsi otroci Abrahamovi. Bog je pa tudi nam kristjanom še posebej dosti razločno razodel svojo Božjo voljo, ko pravi: „Ta je moj ljubi Sin, njega poslušajte!“ (Luk. 6, 35.) Božjega Sina „poslušati“ pa se pravi, njegov nauk sprejeti in po taistem živeti; nauk Jezusov sprejeti in po njem živeti se pa pravi, se vaditi v vseh čednostih, ktere je Kristus z besedo in z zgledom oznanoval, pravi se, storiti dobro, kakor nas v sv. evangeliju natanko uči. Gotovo je toraj, da nam je čednost potrebna zato, ker Bog tako hoče; ker jo Bog sam zapoveduje.

b) Drugič pa tudi naš namen zahteva čednost. Mi smo kristjani, toraj moramo tudi živeti keršansko to je čednostno, sveto. „Keršanstvo je posnemanje Božje natore, pravi sv. Gregor; ako hočeš kristjan biti, moraš posnemati Kristusa, Sinu Božjega.“ In sv. Ciprijan uči: „Nihče

naj se kristjana ne zove, kdor si za Kristusove čednosti ne prizadeva, kar je mogoče.“ Še bolj ojstro nam to dolžnost nalagajo sveti apostelji. Sv. Pavel piše: „Prikazala se je gnada Boga Zveličarja našega, ktera nas uči . . . da pravično in bogaboječe živimo na tem svetu . . . in nas je sebi očistil prijetno ljudstvo, vneto za dobre dela.“ (Tit. 2, 11—14.) In sv. Peter pravi: „Ki vas je poklical, je svet; tudi vi v vsem svojem obnašanji sveti bodite . . . da oznanujete popolnamosti tistega, kteri vas je iz teme poklical k svoji prečudni luči.“ (I. Pet. 1, 15. 2, 9.) In sv. Pavel povzame naše dolžnosti v tem opominu: „Bratje! karkoli je resnično, karkoli sramožljivo, karkoli pravično, karkoli sveto, karkoli ljubeznjivo, karkoli je dobrega imena, če je kaka čednost, če je kako hvalevredno obnašanje, to mislite — to storite.“ (Fil. 4, 9.)

In veste ljubi moji! kaj je naš namen? Poslušajte, kaj pravi sveti apostelj Pavel, kako on popisuje namen kristjana: „Vi ste pristopili k gori Sionu, in k mestu živega Boga, k nebeškemu Jeruzalemu in k množici veliko tavžent angeljev, k cerkvi pervencev, kteri so zapisani v nebesih, in k Bogu, sodniku vseh, in k duhovom popolnih pravičnih, in k Jezusu, sredniku nove zaveze.“ (Hebr. 12, 22, 23.) O preimeniten poklic! Mar ne tirja svetega, čednostnega življenja? Ako že svet tirja izobraženost, spodobnost in lepo, čedno obnašanje od vseh, kteri se olikanim prištevati hočejo; koliko večo spodobnost, koliko čednejše obnašanje sme tirjati družba, v ktero smo poklicani kristi-

jani, z veliko tavžent angelji, z duhovi popolnih pravičnih, z Bogom, s sodnikom, z Jezusom Kristusom samim! Kaj pa je spodobnost in čedno obnašanje, ktero potrebujemo za tako preimenitno družbo, druzega, kakor so čednosti in dobre dela? Glejte tako že tudi naš namen zahteva sveto čednost.

c) Ravno to tirja tudi zveličanje naše. Kraljevi prerok primerja vhod keršanske duše v nebesa slovesnemu vhodu mogočnega kralja v mesto. Duša pride pred vrata nebeške, ter kliče: „Odprite pervaki! svoje vrata; in odprite se večne vrata, da pojde noter slavni kralj.“ (Ps. 23, 7.) Pa vrata nebeške se ne odpró na mah. Tirja se pravica; poprašuje, kakova slava je ta, s ktero se hvali prišli kralj? Kajti vsaki slavi se ne odprejo vrata nebeške. „Kdo je tisti slavni kralj?“ se sliši vprašanje znotraj v nebesih; in srečna duša odgovori: „Gospod močni in mogočni (močni v čednostih, mogočni v dobrih delih), on je slavni kralj.“ In zdajci se odpró vrata nebeške; kajti one se odpró le njemu, ki je kralj, močen in mogočen v čednostih, ki je tukaj na zemlji kraljeval v kraljestvu svetih čednost.

Da so čednosti za zveličanje naše potrebne, nas zagotovlja sv. evangelje velikrat in prav živo. Le eno stran naj vam v misel vzamem. Sveto evangelje nam pripoveduje, kaj bo rekel večni sodnik tistim, ki njega v lačnih niso hranili, v nagih niso oblačili, v bolnih niso obiskovali, v ptujih ne prenočili. „Poberite se od mene, vi prekleti!“ jim bo rekel. Glejte, nobenih pregreh, nobenih hudobij jim ne očita. „Ne bodo pahnjeni v večni ogenj, pravi sv. Hieronim, kakor da bi bili storili kaj hudega (saj niso nič hudega storili); ampak zato, ker nič dobrega niso storili.“ Zato je pobožni škof Emiandus rekel cesarju Anastaziju: „Ako po veri zvesto živel ne boš, pogub-

ljen boš.“ In ko ga za kraljevi plajšč prime, pristavi: „To-le oblačilo ti ne bo nič pomagalo v dan sodbe; ampak le čednost.“

Preljubi moji! nikar ne mislite, da dandanešnji ni več tako. Nikar ne recite: „Časi so se spremenili, okoliščine tirjajo drugačno življenje; zdaj je vse drugačno, kakor je bilo v pervih časih keršanstva.“ Ako so se tudi spremenili časi, in so okoliščine drugačne; keršanstvo je pa ravno tisto, in zahteva ravno tiste dolžnosti, kakor nekdaj. Keršanstvo se nič ne spreminja; „Kristus je včeraj in danes ravno tisti in ostane vekomaj nepremenljiv.“ Tudi mi smo zavezani, da živimo pobožno, čednostno; kakor je bila ta dolžnost kristjanom pervih časov dana. Sv. vera je ravno tista, za las ne drugačna; je ravno tako ojstra, ne pripušča nobene in nikakoršine izjeme, kakor nekdaj. „Zdaj je vse drugač; z duhom časa moramo napredovati; in hvaležni bodimo, da so ljudje še taki; saj tudi Bog je bolj prizanesljiv; on ne strahuje tako ojstro, kakor je nekdaj; tudi cerkev je odjenjala.“ Tako govorjenje še večkrat sliši. S tem se danešnje nekeršansko življenje zagovarja. Ali ljubi moji! To nas sili k vse drugačnemu sklepu. Zato, ker je svet hudobniši, ko je bil nekdaj, ker kristijani ne marajo več za sveto, pobožno življenje; zato preljubi! pa čednost ni še jenjala biti čednost in hudobija in pregrešnost ni še nobene pravice dosegla. In ako Bog vselej in precej tako očitno ne kaznuje, (kar se pa vendar tudi še zgodi), in ako cerkev res ni tako ojstra, pa zato ne smemo misliti, kakor da bi Bog ne tirjal več pobožnega življenja, ali kakor da bi cerkev ne zahtevala dejanskih čednost za pravo keršansko življenje. Nasproti je ravno v danešnjih razburjenih, in tako hinavsko-zvijačnih in preolikanih časih toliko veča nevarnost, pogubljen biti, in toliko ojstrejša dolžnost nas veže, da pobožno, čednostno živimo, da se z veliko derhaljo v pekel ne pogreznemo.

Nikar se ne slepimo z nevarnim izgovorom, da smo za nebesa vstvarjeni, za zveličanje poklicani. Ako smo poklicani, pa izvoljeni še nismo. Mar niso vam znane besede Jezusove: „Veliko je poklicanih, malo pa izvoljenih?“ (Mat. 20, 16.) In če so kdaj veljavo imele te besede, jo imajo gotovo sedanji čas, ko je zares vse človeško skorej zgrešilo pot pravice in dere le za časno srečo, za minljivim veseljem. Nasproti ne pozabimo, da so k našemu zveličanju potrebne dobre dela, in Bog nas je le v tem oziru v večno zveličanje izvolil, ker je previdel, da smo ž njegovo gnado delali ter si za čednost prizadevali, kakor opominja sv. Peter: „Bratje! prizadevajte si bolj in bolj, da po dobrih delih svoj poklic in svoje izvoljenje ugotovite... da pojdete v večno kraljestvo Gospoda našega in Zveličarja Jezusa Kristusa.“ (II. Pet. 1, 10, 11.) Zato imejmo vedno to dolžnost pred očmi, pa nikdar ne pozabimo, kako potrebno nam je pobožno, čednostno življenje, naj svet govori in počne, karkoli hoče. Blagor nam, ako bomo konec svojega življenja imeli obilno dobrih del zapisanih v bukvah svojega življenja! Kajti dobro vemo, da so nam čednosti in dobre dela k zveličanji potrebne; ja vemo, da ako nimamo dobrih del, ako nimamo potrebnih čednost, se nam svete nebesa odperle ne bodo.

Povedal vam bom zdaj lepo prigodbo, ktero ste že berž ne že slišali, ktera nas pa uči, da so čednosti in dobre dela k zveličanju potrebne. Bil je mladeneč, Evfemijon se mu je reklo. Bil je dober, pameten mladeneč, le na svoje dobre dela je preveč zidal. Bilo je zadnji dan leta, posebno lep, prijazen dan. Evfemijon je šel na bližnji hrib, da bi videl, kako bo zahajalo solnce, ki je prehodilo že toliko let. Skozi gole veje visocega drevja je pošiljalo še zadnje žarke svoje. Kmalo se je

skrilo v Božji gnadi in mračiti se je jelo, ko se mladeneč poda nazaj z hriba. „Noč bo zdaj zakrila leto, kterega nikoli več nazaj ne bo,“ pravi sam pri sebi, gredoč po stezi navzdolj. Ves zamišljen v pretečeno leto se pod hribom vsede in nasloni na z mahom obraščeno drevo. Zaspanec ga prevzame, da naglo zaspi. Sanjalo se mu je, da ga njegov angelj pelje v globoko in široko votlino. Tu je videl veliko dolgih miz, na kterih je ležalo nezrečeno veliko bukev. „Kaj so te bukve?“ vpraša svojega angelja. „V te bukve, pravi angelj, zapisujejo angelji varhi vse dejanja njim izročenih ljudi, da bodo enkrat po smerti pri ojstri sodbi vse pregledane in na tehtnico dejane. Na eni strani je zapisano vse dobro, na drugi vse hudo, in konec leta se sklene račun.“ Ves radoveden popraša mladeneč svojega angelja: „So li tudi bukve mojega življenja tukaj?“ „So, mu pravi angelj, tukaj le so?“ „Pa mi jih smeš pokazati?“ ga z veselim sercem popraša. „O ja, ako to želiš, smem“ mu zaverne; „ali si pa hočeš greniti svoj pokoj?“ „Jaz, svoj pokoj greniti?“ pravi mladeneč, ves zadovoljen sam seboj, „mislim, da ne. Pred solnčnim zahodom sem na verh hriba pregledal svoje dejanja pretečenega leta. Bil sem zadovoljen z napredovanjem svojega duha in svojega serca, zadovoljen s svojim stanom. Po mojem računu sem storil vse, kar sem bil dolžen, in ne spominjam se nobenega zločastega dejanja. Le odpri mi bukve!“ — „Ti toraj to hočeš?“ ga še resnobno popraša njegov angelj. „Hočem,“ reče mladeneč. Njegov angelj vzame bukve, jih odpre in razgrinja liste pretečenega leta. Prišla sta do srede. Mladeneč bere napis z velikimi čerkami: „Blage dejanja.“ Pol strani je bilo popisane; pa bi bila mogla biti popisana vsa stran. Zaberne list in bere napis: „Hudobne dejanja.“ Nezrečeno je bil mladeneč vesel, ko je videl, da je prazna, čisto bela vsa stran; očital je svojemu an-

gelju, da ga je toliko plašil. „Glej, mu pravi, kako ojster sodnik sem sam sebi, ko se pri solnčnem zahodu nisem zavedel nobenega slabega dejanja.“ „Res je, ga zaverne angelj, velikih hudobij si prost; ali ne veseli se prezgodaj.“ Oj, prejoj! ta list je bil pa ves popisan. Preplašeno gleda Evfemijon in bere. Tu pa zapazi, kako je njegov angelj varh zaznamnjal stotere priložnosti, v kterih bi bil mogel storiti kaj dobrega, ako bi ga lenoba in druge okoliščine odvernile ne bile. Vžaljen je urno zapustil ta kraj. „O zadnje solnce pretečenega leta, britko zdihuje, žalostno bi bil gledal tvoj zahod, ako bi mi bil moj angelj poprej pokazal in razgernil bukve mojega življenja. Ali pervo solnce novega leta, ti me boš zbudilo z novim sklepom, in ko bo leto preteklo in bo zopet zahajalo zadnje solnce, bo uni list z napisom: „Opuščeno dobro“ le malo popisan; ako še čisto prazen ne bo.“ Taki dobri sklepi so napolnovali duše tega mladenča, in njegov angelj, ki mu je te sklepe navdajal, ga je zdajci zbudil. Že je bilo pol noči; mesec je lepo sijal ter je delal mejo med starim in novim letom, ko je mladeneč šel proti svojemu domu.

O preljubi moji kristjani! kolikokrat zanemarjamo tudi mi marsiktero priložnost, ko bi lehko storili kaj dobrega, se vadili v krotkosti, v poterpežljivosti, v ponižnosti, v ljubezni ali v zatajevanji samega sebe! Kristjan! koliko se trudiš celi dan! Koliko težkega prenašaš, delaš včasih, kakor černa živina, da teče vroči pot po tvojem obrazu; oh ali zgubljeno je vse plačilo, ako vsega ne storiš iz pravega namena, iz ljubezni do Boga! Ako bi ti tvoj angelj varh naštel vso zgubo, ktero le dan imaš, ko iz lastnega zadolženja se ne vdeležiš gnad, zaslužénj in večnega plačila; neizrečeno bi ostermel tvoj um. Enkrat bomo vse to videli; ali takrat se popraviti več dalo ne bo. Kristjani! ne čakajmo tistega trenutka, obráčajmo čas v dobro,

dokler ga imamo; delajmo dobro, dokler zamoremo. „Pride noč, ko nihče ne more delati,“ pravi Jezus naš Gospod. (Jan. 9, 4.) Po smerti se ne more nič več namestiti, kar bi se moglo v življenji storiti.

Nek kralj je imel na svojem dvoru šaljivega norca, kakor je bila ta navada pri knezih. Dal mu je bil palico ter mu je naročil, da, ako bi se primerilo, da bi dobil večega norca, kakor on, naj tistemu izroči to palico. Čez nekaj let je kralj hudo zbolel in njegov dvorni norec ga tudi obišče. Knez pravi norcu, da ga bo kmalo moral zapustiti. „Kam pa pojdeš?“ vpraša ga norec. „Prismoda, zaverne ga kralj, na drugi svet.“ „Kdaj boš pa nazaj prišel? ali v štirih tednih?“ — Naka. — „Ali čez eno leto?“ — Naka. — „Kdaj pa?“ poprašuje ga le še. — Nikoli več ne. — „Kaj si si pa za popotnico pripravil? Kaj boš seboj vzel na tisti svet, kamor pojdeš?“ — Nič, mu odgovori kralj. — „Kaj? čisto nič? Na, tu ti je moja palica. Menda si res neumen, v večnost hočeš popotovati, pa si za popotnico nisi nič preskerbel, nisi nič vredil, da bi na unem svetu srečno in veselo živel? Le vzemi mojo palico; tolike neumnosti jaz nisem nikoli storil. Ti si veči norec, kakor sem jaz.“

Mar nismo tudi mi podobni temu kralju? Poprašaj se, poprašaj, koliko in kaj si si že preskerbel za popotnico v neznano večnost? Ako nimaš še nič pripravljenega; oj ne odlašaj; delaj dobro, dokler je mogoče; pripravljaj se za uni svet, da boš srečen in vesel tam; nabiraj si lepih čednost, ktere te bodo vrednega storile, da boš vzet med družbo izvoljenih, da boš užival večno življenje v svetih nebesih. Amen.

IV. Keršanski nauk.

5. Čednost nam je koristna. 6. Je čez vse imenitna.

„Pobožen, čednosten človek ima vedni praznik“ pravi nek cerkven učenik. To je, on vživa vedno mir in veselje, je okrepčan z nebeško radostjo. V morji večne ljubezni zajema pobožni zveličanske sladkosti eno za drugo. Kajti čednost mu daje pravi mir, kakor daje solnce luč naši zemlji. Telesne lepote se pristudijo, bogastvo in vse dobrote te zemlje, nečimerne ki so, ne nasitijo našega serca; iz vira keršanske čednosti pa nam teče vse, kar nas tolažiti, umiriti zamore; čednost nam nadomestuje vse pomanjkljivosti pozemeljskih dobrot. Največa korist čednosti se pa kaže v nesreči; kajti tudi v nesreči stori čednost človeka srečnega. Kakor dišeči koreni močneje dišé, ako se stolčejo, tako je tudi s čednostjo. V britkostih se še le pokaže njena moč. Zato vam bom danes nekoliko pokazal:

K a k o k o r i s t n a n a m j e č e d n o s t?

a) Sveti apostelj Pavel pravi: „T e l e s n o u r j e n j e m a l o p o m a g a, p o b o ž n o s t p a j e z a v s e k o r i s t n a i n i m a o b l j u b o z d a j n e g a i n p r i h o d n j e g a ž i v l j e n j a.“ (I. Tim. 4, 8.) Telesne vaje malo prida prinašajo, duhovne vaje pobožnosti pa donašajo največo korist ali dobiček za sedanje in prihodnje življenje; ker človek v sercu z Bogom zedinjen, kakor duhoven borivec zvesto spolnuje svoje dolžnosti, prejema v tem življenji, česar potrebuje, po smerti pa bo prejel večno plačilo. Telesno urjenje je ves trud in vse delo, vse skerbi in prizadevanja za časno; sveti Pavel ne taji, da bi to ne dalo nobenega dobička, nobene koristi; ampak on pravi, da vse to le malo pomaga. Le malo; ker je to, kar si človek

z vsem trudom časnega pridobi, zares malo je oziroma na dobiček in korist, kterega nam da prava keršanska čednost. Le čednost „ima obljubo zdajnega in prihodnjega življenja.“

Pobožnemu se že tukaj na zemlji večidel dobro godi; Bog blagoslovlja delo njegovo. Že prerok David popisuje srečo pobožne hiše, ko pravi: „Blagor vsem, ki se boje Gospoda; ki hodijo po njegovih potih. Zakaj delo svojih rok boš užival; blagor tebi in dobro ti bode. Tvoja žena je kakor polna vinska terta ob steni tvoje hiše; tvoji otroci so kakor mlade oljke okoli tvoje mize. Glej! tako bo blagodarjen človek, kteri se boji Gospoda.“ (Ps. 127, 1—4.) In zopet pravi: „Blagor človeku, kteri ljubi postavo Gospodovo, ter noč in dan premišljuje njegovo postavo! In je enak drevesu, ki je zasajeno ob potocih, in daje sad ob svojem času; njegovo perje ne obleta, in vse, karkoli počenja, mu gre po sreči.“ (Ps. 1, 2, 3.) In zares lepo se pobožni primerja sadunosnemu drevesu! Korenina tega duhovnega drevesa je zveličanska vera, ki človeka v vseh okoliščinah tega življenje v dobrem podpira in mu moč daje. Deblo, ktero se proti nebu vzdiguje, je keršansko upanje, ki človeka v križih in nadlogah proti nebesom zavračuje, koder mu pride sveto tolažilo in nebeško veselje; kajti ve, da se pravičnemu vse dobro izide. Veje, ki se razširjajo krog njega, je preserčna ljubezen do Boga in do bližnjega. Perje so lepe besede, ki pridejo iz ust pobožnega kristjana. Cvetje so lepi izgledi, kteri, kakor cveteče drevo, prijetno vojnjavo okrog sebe razširjajo. Sadje tega duhovnega drevesa, so dobre dela, s kterimi se pravični zaljša. Steržen v

sredi drevesa pa je čednost, ki celemu drevesu duhovno življenje daje.

Glejte, kako lep, srečen in častitljiv je človek, ki v čednosti raste. Njegovo serce se v sveti molitvi k Bogu povzdiguje, britkosti in težave njemu izročuje. On sicer s telesom še hodi tukaj na zemlji po težavni poti križa za Kristusom, s svojim duhom pa je ž njim v nebesih, ter se vedno ozira, kdaj se mu bode prikazala zarja nebeškega veselja; zato pa s kraljevim prerokom večkrat zdihuje: „Kakor hrepeni jelen po studenčni vodi, tako hrepeni moja duša po tebi, o Bog! Mojo dušo žeja po močnem živem Bogu; kdaj bom prišel in se prikazal pred Božje obličje?“ (Ps. 41, 2, 3.) O srečen, presrečen, kdor doseže to stopinjo svete čednosti. Tu se vidi in kaže duša v pravi lepoti in vsako pobožno serce ve in spozna, kako imenitna, kako bogata in kako srečna da je.

S tem pa nikakor ne terdim, da pobožen človek je vselej že tukaj na zemlji srečen in časno blagoslovljen. Nasproti se prav dostikrat lehko prepričamo, da ravno pobožni terpijo pomanjkanje, uboštvo in marsiktere druge britkosti. Ali ravno tu se še bolj očitno kaže, kako koristna da je keršanska čednost. Poglejmo, kako se obnašajo pobožni v križih in težavah. Oni ostanejo mirni, ako jih zadene še tolika nesreča; oni zaupajo na pomoč Božjo; prepustijo vse Božji nam nerazumljivi previdnosti. Čednost jih ohranuje; ona jim daje tolažilo in vdanost v voljo Božjo; tudi najhujše terpljenje jim ozaljša in poboljša. — Kaj pa počnó v nesreči ljudje, ki nimajo nobene čednosti? Njih zadovoljnost, njih mir hitro zgine, ne vedó se kam djati, ne kako oberniti; vsi so zbegani; godernjajo zoper previdnost Božjo; dolžijo bližnjega, da je on kriv njihove nesreče. Pa še huje počenjajo. Oni preklinjajo, se rotijo, vzdigujejo zoper Boga,

ter so tako maloserčni, da si celo smert želijo, ja večkrat celo sami sebe končajo.

Sveti Remigij je previdel, da prihodnje leto bo nastopila velika lakota, zato je napravil velike žitnice, ter je spravil v nje mnogo žita in druzega živeža, da bi ob času potrebe ubogim delil. Hudoben človek pa je te žitnice zapalil. Ko svetnik zraven priteče, pa nič več rešiti ne more; kaj mislite, da je vpil, se rotil? O tega ne. Ker je bila zima, bližal se je pogorišču in je rekel: „Po zimi je ogenj dober zoper mraz; vsaj to dobroto vživam, da se pogreti zamorem.“ Njegova vterjena čednost ga je okrepčala, da je mirno prenašal nesrečo, ktero mu je napravila strahovita hudobija.

Zato pač po pravici pravi sv. Krizostom: „Ako se čednosti vdamo, nas nobena reč vžaliti ne more; kajti čednost nam daje terdno zaupanje in našo dušo napolnuje s prevelikim veseljem.“

b) Veliko večo korist nam pa da keršanska čednost za večno življenje. „Res je, pravi zopet sv. Krizostom, da čednost svoje težave ima; ali vendar nam daje vedno veselo serce, ko nas varuje vsega grizenja naše vesti.“ Nje korist bo še le na zadnje vsak prav dobro spoznal; takrat še le bo občutil, koliko sladkega sadu mu je obrodila čednost. Nobena reč ga na zadnje ne bo tako razveselila, kakor njegovo pobožno življenje, ki mu bo upanje dajalo, da bo srečno umerl in bo večno zveličan. Ko je pobožni kralj Ecekija na smertni postelji bil, je molil: „Prosim, Gospod, spomni se, kako sem hodil v resnici, in s popolnim sercem in sem delal, kar je bilo prijetno pred teboj.“ (IV. Kralj. 20, 3.) Glej najprijetniši spomin celega njegovega življenja mu je bilo, da je hodil v resnici, da je pobožno živel. To ga je veselilo; vse drugo ni bilo spomina vredno. Tako je

bil potolažen, in poln veselja in zaupanja v svojih zadnjih dneh tudi sv. apostelj Pavel v spominu na svoje pobožno življenje, da je poln sladkega tolažila rekel: „Dobro sem se vojskoval, tek dokončal, vero ohranil. Zdaj mi je prihranjena krona pravice, ktero mi bo dal Gospod, pravični sodnik.“ (II. Tim. 4, 7, 8.) Zato pravi sv. pismo od pobožne duše: „Poslednji dan se bo smejala.“ (Preg. 31, 25.) To je pri ločitvi iz tega sveta bo v čednosti imela največe tolažilo in najsladkejše veselje. In od čednosti pravi modri Sirah: „Poslednjič boš v nji pokoj našel, in ona se ti bo v veselje spremenila.“ (6, 29.) In to veselje pobožni duši ne bo nikoli več odvzeto; kajti večno bo, in v sebi bo združilo, ko večno plačilo, vse tisto dobro, kar nam je Bog v nebesih obljubil.

Priča tega so nam vsi svetniki. Poglejmo le en sam zgled. Sveti Vincencij je bil zares čednosten, pobožen. Očitno je spoznal, da je kristjan. Niti žuganje niti mučenje, niti obljube niti prilizovanje ga ni premotilo, da bi bil drugači govoril, kakor je v svojem sercu mislil in veroval. Med grozovitnim mučenjem je vedno ostal zvest spoznovavec Kristusovega imena. Dacijan, deželni poglavar na Španjskem, ni zamogel zmisliti zadosti muk, da bi bil zvestega spoznovavca od vere odvernil. Na tezavnici ga je nategnil, da so se tergale kite po njegovih udih; položiti ga je ukazal na razbeljen rož in njegove rane so s soljo oribali. Ali vse je bilo zastonj; zvest svojemu Zveličarju je ostal. Vergli so ga v ječo, s čepinjami in z glaževno potrošeno; v lakoti in v bolečinah naj bi tukaj konec vzel. Ali tu se je pokazalo, kakošno plačilo čednost ima. Mirno, kakor na mehki postelji je zaspal in ko se zbudi, ima pod seboj lepe dišeče cvetlice namesto črepinj. V nebeški bli-

ščobi se mu prikaže Jezus, in ž njim so angelji Božji, ki so hvalne pesmi prepevali. Kmali se je ta čudež razglasil in množice so sule vkup, viditi tega spoznovavca Božjega. Ko ga je pravični Bog že tukaj toliko poslavil, poklical ga je k sebi, da mu je dal krono življenja na glavo, ter ga je poplačal za čednost njegovo. Še zdaj katoliška cerkev obhaja njegov spomin dva in dvajsetega prosenca. Njegov grozovit pestivec Dacijan pa je umerl ko neverni bogokletnež, terdovraten do resnice, ktera se mu je tako lepo kazala.

Tako je vselej bilo in tako tudi bo. Za hudobijo pride kazen. En čas rogovili, se ošabno razvija, potem jo zadene sramota in graja večno terpljenje. Čednost, pobožnost, resnico in pravico pripušča Bog nekaj časa, da se zametuje in preganja, da poskuša svoje služabnike; ali kmalo potem jih Bog povzdigne k neminljivi časti, v večno zveličanje. Glejte in spoznajte, ljubi moji! da čednost, pobožnost nam je bolj koristna, kakor vse drugo. Čednost ostane, ako tudi vse drugo konec vzame. Ja čednost je večna, kakor je Bog večen. Vse pozemeljsko mine: zob časa vse pregloda; tatovi nam lehko vse pograbijo; moli ali druga uima nam pokonča; nihče pa nam čednosti vzeti ne more. Že ajdovski modrijan Antisten pravi: „Čednost je orožje, kterega nam nihče sleči ne more; meč in čelado nam lehko vzamejo; pobožen, s čednostjo obdani mož pa je vedno oborožen in premagan biti ne more.“ — Ko so modrega moža vprašali: „Kaj naj dober oče zapusti svojim otrokom?“ odgovoril je: „Čednost in modrost; kajti to je neprecenjeno bogastvo, ki se ne boji niti piša niti nevihte, niti uime niti človeške moči.“ Le pobožni bodo gospodovali z Bogom vred. Od njih pravi sv. pismo: „Pravični bodo vekomaj živeli, in pri Gospodu je njih plačilo in skerb za nje pri Naj-

višem. Zato bodo prejeli častitljivo kraljestvo in lepo krono z Gospodove roke; ker s svojo desnico jih bo pokrival, in s svojo sv. roko jih bo hranil.“ (Modr. 5, 16, 17.)

2. Zdaj pa še pomislimo, da je čednost čez vse imenitna.

Čednost presega vse bogastvo, presega vso lepotijo, presega tudi vsako čast.

a) Kje in kakovo bi bilo bogastvo, da bi se s čednostjo meriti zamoglo? Krez, perzijanski kralj, je bil silno bogat, da noben človek na zemlji tolicega bogastva ni imel, tako da je postal s svojim bogastvom v pregovor. Ko so pa modrega Sokrata vprašali, kaj on misli, je li Krez srečen, je rekel: „Tega ne vem, ker ne vem, koliko čednost ima?“ Zares imeniten odgovor iz ajdovskih ust! Sokrat se ni zmenil za bogastvo, le na čednost je gledal; kajti dobro je vedel, da čednost več velja, kakor še tolike bogatije.

Tako sodbo izreka tudi sveto pismo čez čednost. V bukvah pregovorov se bere od čednosti: „Moj sad je boljši, kakor zlato in drago kamnje, in moji izraski so boljši, kakor zbrano srebro.“ (Preg. 8, 19.) In od pobožne duše pravi: „Veliko hčer je nabralo bogastvo; ti si vse presegla.“ (31, 29.) Še bolj na tanko nam to dopove naš Zveličar Jezus Kristus sam, ko pravi: „Ne spravljajte si zakladov na zemlji, kjer jih rija in molj konča, in kjer jih tatje izkopljejo in ukradejo.“ (Mat. 6, 19.) Kteri zakladi pa so gotovi in imajo obstoječo ceno? Morebiti drage rude? Te rija konča. Morebiti svila in škerlat ali druga roba? Te molji snedó. Ali so dragine, žlahtni biseri, žlahtni kamni in svitli denarji? Te lehko tatje ukradejo. Le čednost sama je

gotova, le ona sama ima obstoječo ceno. Zato pravi Jezus, da si „zbirajmo zakladov za nebesa, kjer jih ne konča nerija, ne molj, in kjer jih tatje ne izkopljejo in ne ukradejo.“ (6, 20.) In ti zakladi so svete čednosti.

Pobožen kmet, kteremu je vse pogorelo, pravi: „Če mi je ogenj tudi vse pokončal, vendar mi je pustil, kar je dražje kakor vsi zakladi tega sveta, in to je moja pravičnost.“ Tako govori, tako misli tudi ti, zlasti ako terpiš kako časno zgubo.

b) Kaj zamore biti lepšega, kakor je čednost? Obleci se v predrage oblačila, prepreži se z zlatom in z biseri; nespodobnost, gerdobije tvoje ti ne zagernejo; lepote, ktere nimaš, ti ne dajo. Morebiti zakrijejo nekoliko tvojo nespodobnost, morebiti preslepiš tako druge ljudi; ali oko Božje dalje vidi. On pravi: „Vem tvoje dela ... Praviš: Bogat sem in obilno premožen, in ničesar ne potrebujem; in ne veš, da si reven in usmiljenja vreden, in ubog, in slep in nag. Svetujem ti, kupiti od mene v ognji skušenega zlata, da obogatiš; in belih oblačil, da se oblečeš, da se ne bo vidila sramota tvoje nagote.“ (Skr. raz. 3, 15—27.) Zlati kinč, bele oblačila, ktere si od Boga kupiti zamoremo, so svete čednosti, ktere v očeh Božjih našim dušam odvzamejo vso nespodobnost, pa nam dajo toliko lepoto, toliko bliščobo, da pred njo zginejo vse lepotije tega sveta. To je tista lepota, tisti kinč, tista zalost, od ktere je pisano: „O kako lep je čist rod v svitlobi svoje čednosti!“ (Modr. 4, 1.) In zopet pravi: „Goljufiva je prijetnost, in prazna je lepota; žena, ktera se boji Gospoda, ona bo hvaljena.“ (Preg. 31,

30.) In ta je tista lepota, ktero občuduje nebeški ženin na svoji nevesti, ko pravi: „Vsa njena lepota je znotrajna.“

Pobožen oče je sedel pod staro lipo v večernem hladu pred svojo hišico; s svojimi otroci je zavžival malo južino. Pomenkovali so se, kako ljudje nespametno vedno kaj druzega želé; pa da večidel pravega ne požélé. Otroci menijo, da bi oni že si najboljše izvolili, ako bi njihova želja obveljala. „Povejte no, kaj bi si nek vi poželeli?“ pravi jim pošteni oče. Najmlajša hčerka Birgita se koj oglasi in pravi: „Ljubi oče! jaz si želim, da bila prav lepa; kajti lepota vsem dopada, in lepe ljudí vse rado ima.“ — „Nečimerna ti in tvoja lepota, zaverne jo Bogoljub, dve leti stareji brat. Ali ne veš, kako lep je bil sosedov Fricel pred štirimi meseci, preden so ga kozé tako gerdo zdelale. Kaj mu je ostalo od lepote njegove? Potem pa ti tvoj lep obraz nič jesti ne da, ako si lačna. Zato se jaz za lepoto ne zmenim; jaz bi bil raj bogat; denar vse stori; z denarjem si pridobim vse, karkoli si želim.“ — „Moj bratec, pravi Konrad, naj stareji sin, tudi ti si nisi izvolil najboljšega; tudi bogastvo lehko hitro zgine, kakor lepota; in ako bi tudi po polnih skrinjah denarjev se valjal, pa bi bil neumen butec, kdo bi kaj maral za te? Zato bi jaz raj prav pameten bil. Pamet presega lepoto in bogastvo, ter nam povsod veljavo pridobiva.“ Z nekako zadovoljnostjo, kakor da bi bil on pravo zadel, pogleduje Konrad svojega očeta in pristavi: „Kaj ne oče, moja želja je prava, je najbolja?“ Oče pa le tiho dé, zre na tla in nekaj v pesek piše. Piše pa same ničle; to je, številke, ki nič ne pomenjajo. „Kaj pomenjajo te ničle? kaj hočete s tem?“ vpraša stareji sin. „Odgovor so na tvoje vprašanje, pravi dobri oče; glejte ljubi moji otroci! lepota, bogastvo, razum in pamet in vse pozemeljske dobrote, niso nič v očeh modrega, so same ničle. Vse tele ničle, in še več druzih zraven, so nič

brez enote. Ako pa številko eno zraven pristavim, ima pa tudi veliko veljavo to, kar poprej ni nič veljalo. To edino eno pa, ljubi moji! brez kterega so vse posvetne dobrote čisto nič, s kterim pa nasproti vse imamo; to, kar nam je edino, resnično potrebno, je strah Božji, je čednost. Kajti čednost sama je, ki stori človeka lepega, bogatega, modrega in srečnega.“

Preljubi! prizadevajmo si za čednost in imeli bomo tisto lepoto, ki presega vso zemeljsko lepoto, kakor presega solnčna svitloba vsako druge razsvitljenje.

c) Poslednjič pa, kje je čast, ktera bi imenitniši bila, kakor je čast in slava prave keršanske čednosti? Marsikdo se hvali in povzdiguje zavoljo svojega imenitnega rodu; marsikdo zida veliko na svoje prijatelje, na svojo službo in druge spodnosti in zasluge, ktere pred svetom veljavo imajo. Ali vse te časti in slavljenja niso čisto nič proti pravi časti, ktero vam čednost daje. „Z modrostjo mi je došlo vse dobro, slave brez mere po njenih rokah,“ pravi sveto pismo. (Modr. 7, 11.) In zopet pravi: „On a je ljudem nezmeren zaklad; kteri si ga v prid obračajo, so deležni Božje prijaznosti.“ (7, 14.) Kje je veča čast, kje je veča slava, kakor deležen biti prijaznosti Božje? Vse časti, vse slavljenje tega sveta je puhlo marnje, je prazen nič oziroma na čast in slavo, ktero nam čednost daje. Nek imeniten, učen pisavec piše: „Nosi stotero zlatih zvezd na svojih persih, piši se žlahtni, baron, grof, knez ali cesar, prevzetuj se s tisučerimi pradedi; ako pa nimaš čednosti, ti manjka tiste časti, tiste žlahtnosti, ki je čast vseh časti, slava vse slave, ki je pred Bogom žlahtna in imenitna. Nasproti pa bodi najborniši med ljudmi, nosiš le pastirsko palico namesti kraljevega žesla, imaš namesti škerlatne le hodnično suknjo, pa si ogernjen, ozaljšan s čednostjo; potem takem si rodu Božjega,

si žlahtnik Božji, si kralj večne slave, si otrok Božji, si nevesta Jezusa Kristusa, si njegova mati, njegova sestra, njegov brat.“

Da nam čednost daje toliko čast, toliko slavo, to nas naravnost uči Jezus Kristus sam. Ko so mu enkrat rekli: „Glej tvoja mati, in tvoji bratje stojé zunaj;“ on je pa se okrog ozerl in pokazal svoje pričujoče učence in dejal: „Glejte, moja mati in moji bratje. Zakaj kdorkoli stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti je moj brat, sestra in mati.“ (Mat. 12, 47. 50.) Kakor govori Gospod sam, tako govorijo tudi cerkveni učeniki od čednosti. „Nobena stvar ne daje tako neumerljivega imena, kakor prava čednost,“ pravi sveti Krizostom. In še pristavlja: „Pervi namen čednosti je, da dosežemo najviši verhunec vseh dobrot, in da postanemo, koliko mogoče, Bogu enaki.“ In sv. Bernard pravi: „Čednost je pot do časti, je mati vse časti.“ Neverni Rimljani so postavili dva tempeljna skupaj, enega so posvetili čednosti, druzega pa časti. S tem so kazali, da čednost in čast ste vedno sklenjene. Ja oni so postavili ta dva tampeljna tako, da le skozi tempelj čednosti se je prišlo v tempelj časti. S tem so spoznali, da prava čast se doseže le s pravo čednostjo.

Mislim! preljubi moji in predragi! da sem vam zadosti natanko popisal, kako koristna, pa kako imenitna je sveta čednost. Ako te pa, o kristjan! tega nisem prepričal, in ti za čednost še nič ne bo mar; potem se bojim, da čednosti ne boš nikoli iskal, in če je ne boš iskal, ne boš je dobil; in če je dobil in imel ne boš, potem pa gorje tebi. Čakajo te grozovite besede večnega sodnika: „Jaz te ne poznam, poberi se proč od mene!“ Zato se pa skerbno vsak zmed nas poprašuj: „Ali spoznam vse to za resnico, kar sem zdaj slišal od čednosti? Ali spoznam, kako potrebna, kako koristna, kako ime-

nitna mi je čednost?“ Jaz menim, da to vendar vsak mora spoznati. Ja, jaz upam, da ljubite tudi vi vsi čednost, upam, da jo poželite; zatoraj storimo vsi terden sklep, da si hočemo za čednost prizadevati, da hočemo pobožno živeti; in le verjemite mi, da blagoslovili bomo to uro že v življenji, blagoslovili posebno v svoji smerti, ako bomo zvesti svojemu sklepu ostali; kajti čednost nam bo že tukaj nevsahljiv vir zadovoljnosti, enkrat pa krona večne slave. Amen.

V. Keršanski nauk.

1. Jeli k zveličanju posebno imenitnih čednost potreba? — 2. Zakaj je tako malo prave čednosti med nami? — 3. Kako si zamoremo pridobiti pravo čednost?

Dobre dela in svete čednosti so človeku potrebne, ako hoče večno zveličanje doseči. Nobeden svetnik ni plačila prejel brez dela; noben ni zveličan bil brez lepih čednost. Tako tudi mi svetih nebes pričakovati ne moremo, ako jih zaslužili ne bomo. Tudi nam ni druga pot odperta v svete nebesa, kakor le pot dobrih del in svetih čednost. Tudi mi si za čednost prizadevati moramo; že zato, ker so čednosti same na sebi lepe in nas lepe, Bogu dopadljive delajo; ker brez čednost človek nima nad seboj nič dobrega; in ako si za dobro ne prizadeva, naglo bo v grehe zabredel. In ljubi moji! ako pri ločenji iz tega sveta ne bomo imeli dobrih del in svetih čednost, huda se nam bo pred pravičnim sodnikom godila, kakor se je godilo evangeljskemu hlapcu, kteri je v svoji lenobi svoj talent zakopal, si ž njim nič pridobil ni; zato je bil veržen v unajno temoto, kjer je jok in škripanje z zobmi. Zato si prizadevajmo za veliko

dobrega, za veliko lepih čednost, da bomo vredni svetih nebes. Kajti nebesa se odraščenemu zastonj ne bodo dale, ampak le v plačilo za storjeno dobro.

Danes stavim pervo vprašanje to:

Je li pa k zveličanji posebno imenitnih čednost potreba?

Tudi mali otročiči, ki niso čisto nič dobrega storili, pa so po svetem kerstu umerli, bodo zveličani. Ali vendar, ljubi moj kristjan! ne zavidaj jih, in ne reci: O ko bi bil tudi jaz precej po kerstu umerl? ali da bi bilo dete le kerščeno, pa naj umerje, bo med angeljci v nebesih. Res je, da tudi otrok, ki nima nobenih čednost še tukaj pridobljenih, v nebesih je neizrečeno srečen. Pa je ravno tako resnično, da je življenje poseben dar Božji, in da Bog posebno ljubi človeka, kteremu da dolgo življenje; kajti z dolgim življenjem si pridobimo veliko lepih čednost, ktere nam bo pravični Bog skozi celo večnost plačeval in zveličanje naše, ako storimo veliko dobrega, bo toliko lepše, bo toliko imenitniše, kolikor več dobrega bomo tukaj storili. Kajti vsako dobro delo bo svoje primerjeno plačilo imelo. Tako dobro spoznamo, da veliko veče bo zveličanje kristjana, ktero si je z dobrimi deli in svetimi čednostmi prislužil, kakor bo zveličanje, kterega bo Bog otrokom dodelil brez vsega njihovega zasluženja.

Ali moramo pa zato kaj posebnega storiti, na primero: O suhem kruhu se ojstro postiti? cele noči v molitvi in v premišljevanji prebiti? se v vse bratovščine zapisati? svoj život posebno ojstro pokoriti? svoje premoženje prodati in med uboge razdeliti? v samoto ali v samostan se podati? vedno devištvo ohraniti? in več tacega posebnega storiti, kar berete ali slišite, da so svetniki storili?

Take dela so posebno dobre, sloveče in imenitne in svetniki so jih opravljali. Pa vendar niso vsakemu človeku sploh za zveličanje potrebne in Bog jih ni zapovedal; kajti za nje nima vsak človek niti zmožnost niti priložnost. Tudi Bog ne gleda na zunajne, očitne dobre dela; on gleda na serce, na voljo našo. Tega nas tudi sveto pismo prepriča. Enkrat je Jezus naš Zveličar v Jeruzalemskem tempeljnu ravno cerkveni puščici nasproti bil ter je gledal, kako so ljudje ubogaime dajali. Več bogatinov je po veliko verglo v puščico. In uboga vdova je prišla in je dva denarca vergla, kar stori en vinar ali polgroša. In zdajci je Jezus svoje učence poklical in je rekel: „Resnično vam povem, da ta uboga vdova je več vanjo vergla, kakor vsi, kteri so v puščico metali. Zakaj vsi so od tega vanjo vergli, česar so obilno imeli; ta pa je iz svojega uboštva vse, kar je imela, ves svoj živež, vanjo vergla.“ (Mark. 12, 43, 44.) S tem je hotel Jezus reči: Ta mali dar, kterega je vdova dala, je pred Bogom več vreden, Bogu bolj dopade, kakor vsi obilni darovi bogatinov; kajti vdova je dala vse in iz dobrega namena; bogatini so le od svoje obilnosti dali nekoliko in to le iz nečimernega namena, zavoljo posvetne hvale. Bog pa ne gleda na dar, ampak na darovavcev namen. Kako preserčno in goreče je mogla una vdova Boga ljubiti, ker je Bogu darovala vse, kar je ravno imela.

Zato ne toži in ne reci: „Kaj bo, ki nič posebno dobrega storiti ne morem?“ Ako nisi v takem stanu, da bi zamogel kaj posebnega storiti, opravljaj le svoje vsakdanje opravila, dolžnosti svojega stanu, zvesto in na tanko, pa vse iz čistega, svetega namena, zavoljo Boga, kakor nam vsem priporoča sv. apostelj Pavel: „Ali jeste ali pijete, ali kaj druzega

delate, vse k časti Božji delajte.“ (I. Kor. 10, 31.) To je: V vsem svojem dejanji na to glejte, da bo Bog češčen; in tako bodo vsakdanje dela in opravila Bogu dopadljive in prijetne, pa tudi večnega plačila vredne. In sv. Avguštin uči, da so nebesa toliko vredne, kolikor človek dati zamore. Lehko si jih kupi s kozarcem merzle vode, kakor z velikim bogastvom; in kdor nič nima, ima vsaj lehko dobro voljo in že dobra volja je večnega plačila vredna.

Nikar pa tega krivo ne obračaj in ne misli, da potem takem se za nebesa ni potreba posebno truditi. Ti moraš vse storiti, kar premoreš; in ako vse storiš iz pravega namena, potem še le smeš plačilo pričakovati. Sv. Pavel nas uči: „Vsak naj tako živi, kakor je Gospod vsakteremu odločil, kakor je Bog nekterega poklical.“ (I. Kor. 7, 17.) To je, nobene zunajne zadeve nam braniti ne morejo, Bogu služiti; zato naj vsak spolnuje dolžnosti svojega stanu, naj si nabira dobrih del, ktere bodo šle za njim v večnost. Morebiti misliš: Moj stan je reven, zaničevan, moje dolžnosti so uboge, in pri obilnem delu nimam časa, niti moliti, niti k sveti maši hoditi; tudi svetih zakramentov pogosto prejemati ne morem in še takrat, ko jih prejmem, ne morem se, ne znam se prav pripraviti; in če tudi vse dolžnosti natanko spolnujem, vse to je le revno in ne vem, kako si bom visoke nebesa prislužil?

Na to, ljubi moj! ti rečem: Ne boj se, Bog ne tirja nič nemogočega; ako ti natanko in iz ljubezni do Boga spolnuješ vse, kar si po svojem stanu dolžen, naj bo to vse še tako majhno, pred svetom zaničljivo ali prazno; bodi potolažen, ti si na poti čednosti in svetosti, ker voljo Božjo po svojem poklicu spolnuješ.

Oče, ki skerbi za časno in večno srečo svojih otrok; mati, ki vedno in pazljivo čuje nad svojimi, spolnujeta voljo Božjo, ter si služita večne nebesa, kakor cesar, ki z vso modrostjo in pravico vlada cele narode.

Delavec ali kmet, ki svoje delo iz ljubezni do Boga natanko opravlja, spolnuje voljo Božjo, kakor imenitni gospod, ki kralju ali cesarju dobre svete daje, pravde razsojuje in ljudem pravico daje. — Skerbni gospodarji in čujoče gospodinje imajo zasluženje v nebesih za spolnovanje svojih dolžnosti, kakor misijonarji, ki ajdovskim narodom besedo Božjo oznanujejo ali ki grešnike k pokori nagibujejo. — Pošteni hlapec in zvesta dekla, ki svoje dela, lehke in težke, zavoljo Boga opravljata, spolnujeta voljo nebeškega Očeta ter si služita krono nebeško, kakor minihi in nune, ki noč in dan premišljujejo, svete bukve berejo in molijo. — Pobožni pastirček in bogoljubna čobanica si ravno tako lehko nebesa prislužita, ako rada in zvesto storita, kar jima je naročenega, kakor učeni dušni pastir, ki skerbno prebira sveto pismo, pobožno moli in pazljivo in goreče pase sebi izročeno duhovno čedo.

Poglejte, ljubi moji! ni treba nič posebnega za svete nebesa. Vsak človek si lehko v svojem stanu nabira dobrih del, se zaljša z lepimi čednostmi, lehko voljo Božjo spolnuje ter si služi svete nebesa, ako je njegov stan še tako reven, njegove dela pred svetom še tako zaničljive ali prazne, ali brez vse veljave. Kajti pred Bogom so vsi stanovi enaki in le tisti je njemu prijeten in dopadljiv, kteri voljo njegovo natanko spolnuje. Večni sodnik ne bo vprašal, koliko in kako imenitne dela si storil? Vprašal pa bo, ali si dolžnosti svojega stanu vse in prav dopolnoval? To je bila volja moja, bo rekel, in to je zdaj vaša čast, vaše veselje, vaše plačilo vekomaj. „Kteri stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti

pojde v nebeško kraljestvo," pravi naš ljubi Jezus sam. (Mat. 7, 21.) Kdor pa dolžnosti svojega stanu ne spolnuje zvesto ali ne zavoljo Boga, zgubi vse zasluge svoje, ako bi, ne vem kaj in kako imenitne reči počel pred svetom; tudi ako bi cele noči premolil, se ojstro postil, veliko ubogaime dajal; ako pa ne spolnuje dolžnosti stanu, ne pojde v nebeško kraljestvo. To nas že pamet uči. Kaj porečete dekli, ki bi o času žetve šla na daljno in težavno Božjo pot? Kaj bote djali hlapcu, ki bi se o času košnje ojstro postil, da bi delati ne mogel? Mar bote prav dali sodniku, ki bi delaven dan šel v cerkev, tam obtičal in vse dopoldne premolil, pa bi imel polno pisarnico ljudi, kteri čakajo, da bi jim pravico storil? Vsi ti, kaj ne? ne spolnujejo dolžnosti svojega stanu in pri sodniku bi se jim enkrat slabo godilo.

Ali zopet ne mislite, da bi bilo že zadosti, ako bi vse svoje posvetne dolžnosti, vse opravila svojega stanu natanko spolnovali. Ne mislite, ako to vse iz ljubezni do Boga storite, da nebesa so gotovo že vaše. Pri vsem tem je vendar tudi drugih posebnih dobrih del treba, treba je moliti, se postiti in tudi ubogaime dajati. Eno se mora storiti in drugo ne opuščati. To je, zvesto in natanko, iz ljubezni do Boga moramo storiti vse dela, ktere nam naklada naš stan; pa tudi moliti moramo. Vsak kristjan, brez razločka stanu naj moli zjutraj, opoldne in zvečer, ko nas sveta cerkev, naša skerbna mati, k molitvi kliče; tako pred jedjo in po jedi; tudi večkrat čez dan naj svoje serce proti nebu povzdiguje, svoje delo Bogu v čast, sebi v zveličanje daruje, in ako mu je mogoče največkrat tudi v delavnikih k daritvi sv. maše pride. Kajti molitev je odraščenemu človeku tako potrebna, da brez nje nikakor ne more Bogu dopadljivo živeti. Treba je tudi, se postiti, kedar cerkev zapove, ali kedar je post zavoljo dušnih potreb ali za pokor-

jenje nasvetovan ali naložen. Ravno tako je dolžen ubogim kaj podeliti, komur je modri Bog premoženja izročil.

Kdor toraj natanko in zvesto opravlja vse dolžnosti, ktere mu nalaga njegov stan; kdor vse stori, kar je dolžen Bogu, svojemu bližnjemu in sam sebi, in stori to iz dobrega namena; on si nabera veliko dobrega, on se zaljša z lepimi čednostmi, ter si služi krono nebeško, večno plačilo; ako bi ga tudi svet zaničeval in njegovega dobrega ne spoznal. Ja toliko bolje zanj, ako ga svet ne čisla, ne povzdiguje, kajti tako ga čaka vse plačilo v večnosti.

Vtegnil bi kdo zdaj vprašati: Ali pa človek pri svojih dobrih delih sme na plačilo gledati, kterega mu je Bog obljubil? Ali mora vse le iz gole ljubezni do Boga storiti in nebes in pekla ne sme nič porajtati?

Treba je sicer, da si človek prizadeva, vse le iz ljubezni do Boga storiti; in v tem je popolnoma ljubezen, da človek ljubi Boga zavoljo njega samega, ako bi zato tudi nebes si ne služil, ako bi tudi nobenega plačila za to ne pričakoval. Vendar smemo tudi gledati na plačilo, ktero nas po smerti čaka.

Naš Zveličar Jezus Kristus je sam svojim poslušavcem omenil večnega plačila, ter jih je s tem tolažil. „Blagor vam, pravi, kedar vas bodo kleli in preganjali, in vse hudo zoper vas lažnjivo govorili zavoljo mene; veselite se in od veselja poskakujte, ker je vaše plačilo obilno v nebesih.“ (Mat. 5, 11, 12.) In slišali ste že, kaj je Jezus odgovoril Petru in vsem svojim učencem, ko ga je Peter vprašal: Gospod! „glej, mi smo vse zapustili in smo šli za teboj; kaj tedaj nam bo? Jezus pa jim je rekel: Resnično vam povem, da ob prerojenji,

kedar bo Sin človekov sedel na sedežu svojega veličastva, bote tudi vi, kteri ste šli za menoj, sedeli na dvanajstih sedežih in sodili dvanajstere Izraelove rodove. In slehern, kteri zapusti hišo, ali brate ali sestre, ali očeta ali mater, ali ženo ali otroke, ali njive zavoljo mojega imena, bo stoterno prejel, in večno življenje dosegel.“ (Mat. 19, 27—29.) Tu vidimo, da je sveti Peter gledal na plačilo, ter ga je pričakoval, zato ker je vse zapustil in za Jezusom šel. In glejte! Jezus mu je tudi obljubil plačilo; pa tudi vsem drugim, kteri bodo spolnovali njegovo sveto voljo, ter ga očitno spoznali. — In sv. apostelj Pavel je gotovo ljubil Boga zavoljo njega samega, ali vendar je pričakoval krono nebeško in se s tem tolažil; ja tudi vse verne je zavračeval na nebeško veselje, od kterega pravi: „Oko ni vidilo, uho ni slišalo, in v serce človekovo ni prišlo, kar je Bog pripravil tem, kteri ga ljubijo.“ (I. Kor. 2, 9.) In tako, ljubi moji kristjani! ljubimo Boga zavoljo njega samega, zavoljo njegovih prelepih lastnost in popolnamost; vendar se pa tudi že tukaj nebes veselimo, in o času križev in težav se z nebeškim plačilom tolažimo, ter si k sercu jemljimo, da vse britkosti tega sveta bodo minule; za te pa, ako jih voljno prenašamo, nas čaka veselje večno, veselje nebeško.

2. Zakaj je pa tako malo prave čednosti med nami?

a) Da je prava čednost redka med nami, je pervič krivo to, ker si ljudje sploh premalo prizadevajo, da bi spoznali svoje dolžnosti. Res je, da je še veliko ljudi, ki hodijo k pridigam in naukom, kjer se razlagajo keršanske dolžnosti; res je, da so cerkve večkrat napolnjene poslušavcev; ali preljubi! vprašajte

sami sebe, ali pa pridete vselej iz pravega namena? ali ste pravice in resnice lačni in žejni? ali pridete zato, da bi dolžnosti svoje prav spoznali, da bi zvedeli, kaj Bog od vas tirja? da bi zvedeli in si v sercu ohranili, kaj vam je storiti, kaj opustiti? Glejte, te žeje in te lakote po besedi Božji manjka. Marsikdo pride, ker priti mora; starši ali drugi gospodarji ga zaženejo; tak je prisiljen. Drugi pridejo iz navade, in tacih, mislim, je največ. Navada je, o nedeljah in praznikih iti k službi Božji; zato jih veliko gre v cerkev brez vsega namena. Tudi takih se ne prime noben nauk; njihovo serce ni pripravno za seme besede Božje. Oni so s telesom v cerkvi, z duhom sam Bog vé kje. Se bo li tak kaj naučil, ki med naukom dremlje, ali se celó pogovarja, po kotih potika, ali se celó pridigi odtegne in zunaj okrog cerkve pohajkova in turn ali cerkev podpira? Takih beseda Božja ne doseže. Še slabši so, ki pridejo iz slabega namena, da bi videli ali videni bili; da pokažejo novo nališpano oblačilo. Taki le svojo ubogo dušo prodajajo. Kako bodo ti in tem enaki zvedeli, kaj je čednost, ko jim za nauk ni čisto nič mar? ko imajo vse druge, posvetne in nečimerne skerbi, ktere njihovo serce toliko natlačijo, da ne more sprejeti nobenega še tako potrebnega nauka? Vsi taki v svoji zadolženi nevednosti tavajo, pa so tudi v vedni nevarnosti, da jim spodleti in padejo.

Iz take zadolžene nevednosti pa izhaja, da svojih dolžnosti ne spolnujejo iz ljubezni do Boga, v čemur je ravno prava čednost; ampak oni delajo in životarijo, tje v en dan, ko nema živina; večkrat terpé in se trudijo in mučijo, ko černa živina; ali vendar brez vsega premislika, brez vsega namena, pa tudi brez plačila za večnost. — Odtod tudi tista nezadovoljnost s svojim stanom. Koliko jih je? in kje so starši, zakonski, gospodarji? kje so posli, delavci, ubogi, ki bi si k sercu jemali i

rekli: Ravno v tem stanu me Bog hoče zveličati, ravno v tem stanu si hočem za čednost prizadevati in si tako prislužiti večno zveličanje? — Zato preljubi! poslušajte zvesto nauke in pridige, da veste in znate, kaj vam je storiti, kaj opustiti.

b) Drugič pa premalo premišljujemo zglede prave keršanske čednosti. Kdaj, kristijan! kaj misliš, kdaj v svojem sercu prevdarjaš, kako popolnoma je naš Oče v nebesih? kako krotek, ponižen, pohleven in do smerti pokoren je bil naš Zveličar Jezus Kristus? Ali če misliš, da Boga posnemati ne moreš, zakaj ne premišljuješ, kako v Božjo voljo vdana je bila Marija, prečista Devica, kako preserčno so aposteljni ljubili svojega učenika, kako so za Božjo čast vneti bili; ali kako spokorno je Magdalena živela; ali kako pobožni in sveti so pervi kristjani bili. Kaj ne, da le malokdaj imaš te zglede pred očmi svoje duše? Ti le gledaš in se vedeš, kako sploh sedanji svet živi; ali to te ne bo pripeljalo na pot svete čednosti, pa tudi v nebesa ne; kajti dobro veš, da je sedanji svet hudoben, da proti peklu hiti in leti. Ni čuda, da je tako malo čednosti, ker so ljudje za sveto sploh merzli in se njihovo serce nikdar za dobro ne ogreje, ker derejo le za posvetno derhaljo in ne gledajo na nje, od kterih pravi Kristus, „da jih je malo, kteri najdejo tesno pot, ktera pelje v življenje.“ (Mat. 7, 14.) Ljubi moj! ako hočeš v svete nebesa, ne glej, kako živi sedanji razburjeni in razuzdani svet; ampak glej, kako živi mala množica, ki hodi po tesni poti svete čednosti.

c) Marsikdo si domišljuje, da je že dober kristjan, ako le vse katoliške resnice veruje, in da je zadosti pravičen, ki ne doprinaša očitnih razuzdanost, ne stori nobenega v nebo vpijočega greha. Na tako goljufivo gotovost se zanaša, pa ne pride do nobene keršanske čednosti. Vera brez dobrih del je mertva. Ti veruješ, da je Bog stvarnik vseh reči, da je vsegamogočen,

neskončno moder in dobrotljiv. Prav storiš, da to veruješ. Ali ta vera ti ne bo nič pomagala. Ti moraš tudi po tej veri živeti; zato moli ponižno svojega stvarnika, zanašaj se terdno na njegovo vsegamogočnost, vdaj se v križih in težavah v njegovo voljo, hvali ga za vse prejete dobrote, ljubi ga, ki je neskončno lep in dober — to je še le zares keršanska katoliška vera.

Ti veruješ, da je Jezus Kristus v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa pričujoč, veruješ, da je on v tem zakramentu nam v dušno hrano; prav tako! To da: pojdi in jej od tega angeljskega kruha in pij od te duhovne pijače; pa to vselej s čistim in pobožnim sercem — to bo keršansko katoliško.

Ti veruješ, da se je Jezus Kristus, Sin Božji včlovečil, terpel, umerl, od smerti ustal; prav storiš, da to veruješ; tudi vse to verovati moraš; pa ti se moraš tega njegovega terpljenja tudi vdeležiti, da namreč po njegovih naukih, po njegovem zgledu tudi živiš.

Ti veruješ, da brez pravega čeznatornega obžalovanja, brez čiste spovedi in pokore ni odpuščanja grehov; vse to je prav in potrebno. Ali pa ti skerbno in natanko svojo vest izprašuješ, ali ti resnično in serčno svoje grehe obžaluješ, ali se jih odkritoserčno, čisto spoveš; ali za nje, kolikor premoreš, tudi zadostiš, in tako vreden sad pokore donašaš, — to je pa drugo in preimenitno vprašanje.

Ti veruješ v svetega Duha, veruješ, da te s svojo gnado posvečuje, ti pobožne misli daje, te k dobremu nagibuje; prav; ohrani njegovo gnado, vdaj se njegovemu opominjevanju in njegovemu nagibu; pa ne hodi v nevarnost, kjer si že večkrat padel — in keršansko čednost boš imel. Ne pozabi, o keršanska duša! kar pravi sveti Jakob: „Vera, če nima del, je mertva sama v sebi.“ (Jak. 2, 17.)

d) Četerti vzrok, da je čednost tako malo med nami, je, ker so ljudje večidel že s tem zadovoljni, da le na videz kaj dobrega storé; za notrajno, pravo čednost pa nič ne skerbé. Na primero: Roženkranc moliti je zunajno, se še stori; ali Kristusovo terpljenje premišljevati, v britkostih se popolnoma v voljo Božjo vdati, je notrajno in že pretežavno. — Škapulir, kako blagoslovljeno svetinico nositi, podobo Kristusovo poljubovati, se v kako bratovščino zapisati, to je zunajno, to je lehko; ali vse ljudi ko brate ljubiti, sovražnikom iz serca odpuščati, to je zopet pretežko. — Po blagoslov priteči, k sveti maši priti, z blagoslovljeno vodo se pokropiti, pri povzdigovanji se na persi terkati, to je zunajno, lehko; napuh, nevoščljivost, jezo, lastno ljubezen v sebi dušiti, nad svojimi hudobijami pravo žalost občutiti, to je duhovno, je že težko. — Svojih grehov se spovedati, za-nje kake očenaše odmoliti, k svetemu obhajilu pristopiti, to se še zgodi; ali svoje grehe resnično čertiti, se s Kristusom natanko skleniti, to je že zopet težko. —

Zunajne pobožnosti, kar ne prizadeva nobenega posebnega truda, se še storé; kar je pa resničnega, notrajnega, kar je bitstvo svetih čednost, to je pa težavno in se večidel opušča. Taki so bili farizeji. Veliko dobrega na videz so storili; ali resnične čednosti niso imeli. Oh moj Bog! koliko je kristjanov, farizejem enakih, ki jih zadevajo besede sv. Pavla, ki piše: „Čerka umori, duh pa oživlja.“ (II. Kor. 3, 6.) Sama lupina brez jedra ni za nič.

e) Da je prave čednosti tako malo med nami, da jih je tako malo, ki bi si zares za njo prizadevali, je eden najhujših vzrokov ta, ker so sploh ljudje v časno, v posvetno nečimurnost toliko zamišljeni, kakor da bi bili vstvarjeni za svet, kakor da bi jih časne dobrote večno nasititi zamogle. Zato, v ta svet zatelebani, jim za čednost ni dosti mar. Pri svojih časnih

opravilih pozabijo, kar pravi Jezus sam: „Iščite najprej Božjega kraljestva in njegove pravice, in vse drugo vam bo priverženo.“ (Mat. 6, 33.) In zopet pravi: „Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?“ (Mat. 16, 26.) — Drugi so v sladnost in razveseljevanje posvetno vtopljeni, in čednost jim je žalostna, zoperna, tudi njeno plačilo je še dalječ — v večnosti; greh pa je prijazen, prijeten, se človeški spačeni natori prileže, hudobiji primerjena kazen pride še le po smerti. Tudi ta nesrečna misel, tudi ta slepota je kriva, da jih veliko za čednost se ne poganja.

Glejte, ljubi moji! to so tiste kolesa, s kterimi se čednosti zavera; ti so vzroki, da je malo prave čednosti med nami. Preglejte svoje serce, in prevdarite, kteri vzrok je v vašem sercu, ki vam opovera in vas zaderžuje, da za čednost premalo skerbite. In potem pa še poslušajte:

3. Kako si zamoremo pridobiti pravo čednost? ali kar je eno: Kteri so pripomočki, da si pridobimo pravo keršansko čednost?

a) Uči se, da spoznaš natanko dolžnosti svojega stanu, da veš, kaj ti je storiti, kaj opuščati. Vprašaj večkrat s ponižnim pa pobožnim sercem: Gospod, kaj mi je storiti? kaj in kako početi, da večno življenje dosežem? In Gospod Bog ti bo natihoma po notranjem glasu odgovoril, česa ti je najbolj potreba. Na primero: Oče sem, mati sem; veliko otrok imam; kaj mi je storiti? O hitro boš slišal glas svoje vesti, da moraš svoje otroke v strahu Božjem izrejati, v svetih resnicah podučevati, jih slabe druščine varovati, na-nje paziti po noči in po dne; da jih moraš v svetnike izrejati. Ako tega ne storiš, nimaš keršanske čednosti niti ti, niti je ne bodo imeli tvoji otroci. — Zakonski mož sem, zakonska žena sem; kaj mi je

storiti, da se zveličam? Vest ti bo rekla: Zakonski mož! ljubi svojo ženo, kakor je Kristus ljubil svojo cerkev; bodi jej zvest in skerbi za njo. — Zakonska žena! bodi svojemu možu podložna, kakor je cerkev Kristusu podložna. Bodi molčeča, poterpežljiva. Živita v miru in edinosti, pomagajta eden druzemu nositi butaro, ktero vama je modri Bog odločil, da eden druzemu v nebesa pomoreta. — Revež sem, poln križev in težav; Gospod, kaj hočem storiti, da bom v čednosti rastel? In Gospod ti poreče: Vzemi svoj križ, zadeni ga na ramo, pa ga voljno nosi za Kristusom; in zadobil boš visoko stopinjo svete čednosti. — Kdorkoli se bo tako pogosto vpraševal in svoj glas poslušal in ubogal, gotovo bo v čednosti rastel.

b) Imej, ljuba keršanska duša! vedno Kristusa pred očmi. Ako malar kacega človeka na platno vpodobiti hoče, opera svoje oči v njegov obraz, ogleduje in premišljuje vse znamnja na njegovem obrazu, si jih tako rekoč v spomin vtisne, da jih potem na platno narisati zamore. Tako mora vsak kristjan Jezusa Kristusa vedno pred seboj imeti, ga od vseh strani ogledovati in premišljevati, da tako svoje življenje po njegovem ravnati zamore, da postane njegova prava in živa podoba. Zato, kar misliš, želiš, govoriš in počneš, vselej se vprašuj: Je li tudi Jezus, moj zgled, tako mislil, želel, govoril ali delal? — Tudi svetniki naj ti bodo v posnemanje vedno pred očmi.

c) Večkrat premišljuj, zjutraj ali zvečer, ob nedeljah in praznikih: Kaj bi bilo, ako bi me večni Bog zdaj le k sebi poklical? Sem li pripravljen? Sem Jezusu kaj podoben v čistosti, krotkosti, pohlevnosti, poterpežljivosti? In ko ti bo vest povedala, kako slab si, obžaluj svojo mlačnost, pa prosi Boga, da ti pomaga k čednosti. Zato

d) Verno, goreče moli, prejemaj pogosto, pa kolikor mogoče, vredno svete zakramente; kajti le Bog nam zamore čednost vliti, in nam v napredku pomagati.

e) Poslednjič pa, o kristjan! ne navezuj svojega serca na posvetno nečimernost, ki ga nikoli nasititi ne more. Vedi, da le eno je potrebno, svojo dušo zveličati. „Svet preide in vsa njegova sladnost, kdor pa voljo Božjo stori, ostane vekomaj.“ Amen.

VI. Keršanski nauk.

Kaj si moramo za čednost prizadevati.

Ako hočeš orehovo jedro dobiti in ž njegovim prijetnim okusom se nahraniti, moraš grenko oblakovino odropkati, terdo lupino razbiti. Tako je s čednostjo. Kdor hoče imeti jedro in vživati sladkost svete čednosti, ne sme se vplašiti malega truda in grenkosti, kterega bi mu napravilo to, da si prizadeva za čednost. Kako zvesto so se vadili svetniki v vseh čednostih po zgledu svojega nebeškega učenika Jezusa Kristusa! Veseli in radovoljno so se podvergli sladkemu jarmu in lehki butari svete čednosti, ter so si tako nebesa prislužili. Tako je tudi nam mogoče, da si prizadevamo za čednost in to v vseh okoliščinah svojega življenja; nam je to mogoče, se ve da, s pomočjo Božjo, ako le resnično voljo imamo. Pomoči Božje nam nikjer manjkalo ne bo; o da bi le naša volja tudi vselej pripravljena bila!

In ko sem vas že učil in vam dopovedal, kaj je čednost, ktera, akoravno prav za prav le ena, se pa razvija na mnogotero, in sem tudi povedal, kako potrebna, koristna in imenitna

je kristjanu sveta čednost; in sem vam v zadnjem keršanskem nauku še razložil, da pa ni potreba nobenih posebnost za pravo čednost, pa sem vam še naštel nekaj pripomočkov, da si pridobite to nebeško družico, sveto čednost, ktere je v resnici le po malem med nami; in predenj vas od raznoterih čednost posebej učim — moram vam še odgovor dati na vprašanje:

K d a j s i m o r a m o z a č e d n o s t p r i z a d e v a t i?

1. Z a č e d n o s t s i m o r a m o p r i z a d e v a t i p r e c e j v p e r v i m l a d o s t i in 2. v č e d n o s t i s e m o r a m o v a d i t i v s e s v o j e ž i v l j e n j e.

1. V mladih letih se človek ložej vsega dobrega, vsega lepega privadi. Mlade leta so najboljše za to, da se nas primejo vsake čednosti. Serce mladega človeka je mehko, kakor vosek, pravi sv. Hieronim; vsako podobo pa lehko narediš iz voska; tako tudi se mlademu sercu lehko vtisne podoba angeljca ali pa podoba satana. To nam kaže tudi natora sama. Mlado drevesce, naj je tudi vse krevljasto, vse rogovilasto, vendar bode ravno in lepo na kviško rastlo, ako ga izurjen vertnar obreže, priveže in vravna, dokler je še šibko in pripogljivo. Tudi najbolj divje in plahe zveri se vkrotijo, vdomačijo, ako jih vzameš prec iz gnezda in jih učiš, ali krotiš. Divja serna hodi za človekom, kakor psiček; mali tiček se ti na roko vsede in ti poje naučeno pesem. Tako se tudi človek v mladosti najložej nauči vsake umetnije, vsake vednosti. Ni je umetnije, ktere bi se popolnoma izuril, ako se je človek že v mladosti ne loti. Zato le otroke v šolo pošiljajo; kajti stara glava si težko učenosti nabira. Vsaka vednost se pa tudi le pridobiti zamore s tim, da se v njej vadimo.

Ravno to velja tudi od čednosti. Tudi dobrega se mora človek privaditi, z vednim premišljevanjem uterdovati in sicer v mladih dneh, dokler je volja človekova mehka; pripogljiva,

da se lehko nagibati, voditi da. Kakor nikoli prezgodaj ni, da se človek kaj koristnega privadi; tako tudi nikdar prerano ne bo, ako se človek vadi v lepih čednostih, ako svoje serce uterduje v lepem zaderžanji. Eden najimenitniših naukov svetega Duha je ta, ki nas uči, da v jarm svetih zapoved pripogujemo svoj vrat, dokler je še mlad; kajti zastaran bi se preveč uterdil. „Pripoguj mu vrat v mladosti . . . dokler je še otrok, da kje ne bode terdovraten.“ (Sir. 30, 12.)

In ker je čednost s trudom pridobljeno dobro, pridobi se veliko ložej takrat, ko so dušne moči bolj živahne in se nasprotnosti ne vstrašijo tako naglo. In to je pa le v mladosti. Mladeneč, živosten ki je, se urno privadi vsega; je serčen, se ne vstraši truda. To zapazimo celó pri razveseljevanji, za ktero se mladina toliko žene; tudi to ni brez truda. Skakati, letati je mladenču najljubši, ako je tudi z velikim trudom sklenjeno. V starosti pa je človeku vsak trud težavniši, duh njegov ni več tako živ, za težke, trudapolne dela ne več tako zmožen, ne več tako serčen; išče le bolj pokoja in miru. Tako tudi ostareli človek ne more tako lehko premagati nasprotnost in težav, ktere čednost prizadeva.

In kdor se od mladih nog v čednosti vadi, nima tistih najhujših sovražnikov, kteri se le težko premagajo; to so nesrečne hudobne navade, ktere pa se v mlado serce še niso splazile ali vsaj še velicih korenin niso pognale. Koliko več truda pa prizadeva, koliko hujša je vojska, ako je treba premagovati hudo razvado, ki se je človeškemu sercu tako rekoč že vrastla! O srečen, presrečen človek, kteri je že v mladosti se čednosti vdal! „Dobro je človeku, če nosi jarm od svoje mladosti,“ pravi sv. pismo. (Žal. pes. 3, 27.) Le tisti je srečen, kteri prec svojo mladost zaljša z dobrimi deli, kteri je neomadeževan z grehi; le on vživa srečo, ki pre-

sega vse dobrote posvetne. Zato pravi sveti Ambrož: „Kdor še le prileten nosi ta jarm, ne vživa precej popolnoma sreče; kajti njegovi grehi mu jo grenijo; njegova vest je nepokojna zavoljo grešne navade; in dolgo se mora vojskovati, da se znebi zastarelih grehov.“

Kdor svoje mlade leta v grehih preživlja in še le v starosti po čednosti hrepeni, ima hud in terd boj s svojimi spačenimi nagnjenji; kajti nikoli vkrotene se ne dajo kmalo vžugati, se duhu ne podveržejo, ne vdajo, ki so dolgo gospodovale. Tacega človeka vedno še zalezujejo grehi, ktere je dolgo ředil v svojem sercu. Le z velikim trudom jih premaguje; pa le zopet se splazijo v stari berlog, ako vedno in skerbno ne čuje sam nad seboj. Kolika vojska, pa tudi koliko moči od zgorej je potreba, da se zastaran in priraščen greh popolnoma iztrebi iz serca in da se čednost vanj zasadi! Lehko in koristno je sejati v čisto, zrahljano zemljo; težko pa je zemljo očistiti vsega plevela, vsega kamenja, da bi za setev pripravna bila. Tako je tudi lehko vsaditi lepe čednosti v čisto in mlado serce; ali pretežavno je, očistiti serce in ga za svete čednosti pripravnega storiti, ako je vse preraščeno s plevelom gerdih pregreh, ako omreženo z verigami hudih navad; kajti plevel greha in hudih navad je serce spridel in mu vso moč zvlekel.

Zato nas lepo opominja sv. Duh po preroku: „Spominjaj se svojega stvarnika v dnevih svoje mladosti, preden pride čas britkosti,“ Prid. 12, 1.) to je, preden pride čas starosti, betežnosti ali bolezni. Ako se čednosti v svoji mladosti vdaš, doživel boš vesele dni; ako jo pa le odrivaš in se hudobiji vdaš, ti bo že silno grozovita sama misel, da moraš spreoberniti svoje življenje, da moraš sovražiti, kar si delj časa ljubil; da moraš zatajiti nagnjenja, kterim si vse pripuščal; da moraš podreti, izrovati dolgoletno

pregrešno navado. Groza te bo, deloma pred strahom večnega pogubljenja, ako se ne poboljšaš, deloma pa pred potrebno težavo svojega spreobernjenja. Zato o kristjan: „Spominjaj se svojega stvarnika v dnevih svoje mladosti.“

Nikdar nikdo ne misli, da bi prezgodaj bilo, čednost si nabirati, se dobremu vdati. Nikar ne reci: „Otrok sem še.“ Bog je preroku Jeremiju zapovedal, naj oznanuje Božjo besedo. Jeremija se je izgovarjal, da je premlad, da nima niti zmožnosti niti veljave za tako in toliko delo. Pa Gospod Bog mu je rekel: „Nikar ne reci: Otrok sem, ker pojdeš, kamorkoli te bom poslal, in boš vse govoril, karkoli ti bom zapovedal.“ (Jer. 1, 7.) Gospod hoče reči: Nikar se nič ne izgovarjaj, da si še premlad; le urno pojdi, kamorkoli te pošljem; stori, karkoli ti velim; in nič se ne boj, saj ti bom jaz pomagal. Tako se tudi ti, mlada duša! nikdar ne izgovarjaj z mladostjo in vdaj in vadi se v čednostih. Tisti Bog, ki te k večnosti vabi, ki ti čednost zapoveduje, dal ti bo tudi moč, na ktero se zastonj zanašaš v svojih starih dneh. Ložej je novo, prazno posodo napolniti z dišavami, kakor osmrajeno popolnoma očistiti. Tako je veliko ložej, dobrega se privaditi, dokler serce še ni osmrajeno in popačeno. Mar hočeš čakati, da se v hudobije pogrezneš? Mar misliš, da lehko pretergal vezi in verige gerde pregrehe, ktera te bo boš vsega omrežila? Ako meniš, da, dokler hudobija še ni vkoreninjena v tvojem sercu, ti je težko, svet zaničevati, svoje slabe nagnjenja v pravi berzdi imeti; kaj in kako se jih boš znebil, ako boš ko suženj vklenjen v svojih strastih? Zdaj je čas, o ljuba mladina, da Gospoda častiš, nanj misliš, ga skerbno iščeš v živi veri, v terdnem zaupanji in z gorečo ljubeznijo.

Nič ne odlašaj; kajti, dalje ko odlašaš, težje ti bo. Ne reci: „Bom že še, bom že še.“ Ta: „Bom že še“ ni gotov. In ako bi tudi gotov bil, je prav lehko mogoče, da te bo potrebni trud toliko oplašil, da ne boš začel; omagal boš in v staro navado nazaj padel. Pred oči ti bo stopilo, koliko čednost potrebuješ, da bi nasprotne hudobije zaterl; prestrašil se boš; neznane, pretežke ti bodo čednosti, kterih se nikdar vadil nisi. In ljuba mladina! verjemi mi: Tista nesrečna pesem: „Bom že še, bom že še“ je marsikoga v pekel pripeljala. Ako pa v mladih letih začneš in se dobrega privadiš, vedno ložej ti bo in kolikor ložej toliko s t a n o v i t n i š i boš.

Kar se človek v mladosti navadi, tega tudi v starosti ne pozabi; ali stari „p r e g o v o r j e: M l a d e n e č, v a j e n s v o j e p o t i, t u d i v s t a r o s t i ž n j e n e s t o p i.“ (Preg. 22, 6.) Na to pravi sv. Hieronim: „Ne more se tajiti, da se včasih primeri spreobernjenje. Znano je, da njih veliko v svoji starosti z gnado Božjo zapusté greh, kteremu so v svoji mladosti bili vdani; da pa nasproti so tudi, kteri s pripuščenjem Božjim v svoji sivi starosti odstopijo od čednost, s kterimi so videzno zaljšali svojo mladost.“ Bolj navadno pa vendar je, da je človek tudi v starosti, kakoršen je bil v mladosti. Vendar, ljubi moj priletni kristjan! ako si svojo mladost v pregrehah preživel, nikar ne obupaj! In ako si sveto živel, ne bodi prederzen. Spremeniti, predrugačiti se zamoreš.

Gotovo je pa, ako si v mladosti sveto živel, zamoreš bolj gotovo in terdno upati, da boš tudi v starosti stanoviten ostal. Ako pa svoje mlade leta v grehih preživiš, grozno se je bati, da boš v starosti nestanoviten, ako se tudi spreoberneš. Skušnja nas uči, da, kdor je pozno začel bogaboječe živeti, ako je tudi skerben in čujoč, vendar večkrat se prikaže znamnje njegovega starega greha. Kdor je bil napuhu podveržen, ako se

tudi v ponižnosti uri, vendar se v njegovo serce večkrat prikrade prevzetnost, ktere prikriti ne more. Kdor je v pregrešnem znanji dolgo živel, ako ga je tudi raztergal, se resnično poboljšal, če tudi ne stori nič nečistega, pa vendar kacega nerednega, nespodobnega nagnjenja ne more zatajiti. Težko bo zares stanoviten, kdor se v mladosti ne privadi.

Ako hočeš toraj, preljubi kristjan! v čednostih stanoviten biti, nič ne odlašaj, v mladosti začni; in kmalo si boš pridobil navado, da ti ne bo težko, v čednostih vedno napredovati. To ti bo pa tudi sladilo življenje, ti bo prineslo mirno starost in obogatelo z zaslugami za večno življenje.

„Veseli se, mladeneč, v svoji mladosti, in tvoje serce bodi dobre volje tvoje mlade dni!“ pravi sv. Duh. (Prid. 11, 9.) Bodi vesela, preljuba mladina! ali vedi, da le nedolžno serce vživa pravo veselje, „hudobni nimajo miru, pravi Gospod.“ (Iz. 48, 22.) — Ako v svetih čednostih napreduješ, vžival boš mirno starost. Ako se v začetku, v mladosti, le nekoliko premagujemo, poznej bomo vse storili brez težave in z veseljem, pravi nek cerkven učenik. Zato v mladih letih s čednostjo zaduši svojo hudobno nagnjenje. Sicer, kakor pravi sv. Pavel, se zdi tako življenje v začetku neprijetno; pa v resnici je vendar prijetno. Po dolgi vaji, po dobri navadi se vživa sad storjenega truda in to je presladki mir. „Vsako pokorjenje, ko je pričujoče, se ne zdi veselo, ampak žalostno; potlej pa prinese skušenim po njem mira poln sad pravice.“ (Hebr. 12, 11.) In sveti Hieronim piše: „Kdor v dolgi vaji uterjeno stanovitnost v čednostih doseže, v starosti nima dosti truda, da se mu dozdeva, da mu je čednost prirojena, in mirno pa veselo hodi naprej; kajti njegove nagnjenja mu nobenih opover ne delajo.“ Zadnje leta so mirne, ako je

pobožnost uterjena; hudo je pa starčku vsajati čednost v serce, ktero je bilo le pregrehe navajeno! — Najimenitniši sad vedne čednosti pa je v velikem zakladu nezmernih zaslug za večno življenje. „Ako bi mi vsako leto le eno pregreho v sebi zaterli, bili bi kmalo popolnoma," pravi pobožni Tomaž. In jaz pravim: Ako bi pa v mladosti že si prizadevali za popolnoma življenje, o, koliko zasluženja bi si nabrali za večno zveličanje! „Kar nisi v svoji mladosti spravljal, kako boš našel v svoji starosti?" (Sir. 25, 5.) Kdor še le v svoji starosti začne zaklade zbirati, revež bo do smerti.

Ako si pa, moj kristjan! že v letih in ti vest očita, da si svojo mladost slabo preživel; skerbi, nič se ne oprezuj; urno se z vso resnobo poprimi, da hude navade z nasprotnimi čednostmi zadušiš in poruješ; kajti, kolikor dalje odlašaš, toliko huje se bo pregreha vkoreninila in toliko ložej jo boš populil, kakor se njiva težje očisti, kolikor bolj jo je prerastel plevel. Zato reci z Davidom: „Zdaj začnem. Ta sprememba pride od desnice Najvišega." (Ps. 77, 11.)

2. Ni pa, o moji kristijani! ni pa zadosti, da bi že v pervi mladosti si za čednost prizadevali; mi moramo v čednosti se vaditi vse svoje življenje, vse svoje žive dni.

a) Kristjan ni nikoli zadosti svet tukaj na zemlji. Mi vsi smo za nebesa stvarjeni, to vsi dobro vemo; toraj svetniki biti moramo. „Bodite mi sveti, ker sem jaz Gospod svet, in sem vas ločil od druzih narodov, da bi bili moji." (II. Mojz. 20, 26.) Tako je govoril Gospod Bog po Mojzesu Izraelskemu ljudstvu. Ako je pa Izraelsko ljudstvo od druzih nevernih narodov ločeno bilo, da bi bilo Božje, sveto; koliko svetejši moramo biti mi, ki nas je Bog po svojem edinorojenem Sinu zmed vseh narodov te zemlje zbral,

od vsega nevernega ljudstva ločil in popolnoma v svojo službo posvetil. Na to merijo tudi besede svetega Petra, kedar kristijane k svetosti opominja: „Tudi vi v vsem svojem obnašanji sveti bodite; ker pisano je: Sveti bodite, kakor sem jaz svet.“ (I. Pet. 1, 15, 16.) In kakor naravnost pravi sv. Pavel: „Nas je izvolil . . . da bi bili sveti.“ (Efež. 1, 4.) — Poklic h keršanstvu je poklic k svetosti; in kristjan biti, se pravi svetnik biti. Tako so razumeli tudi apostelji in vsi pisavci svetih zgodb, ki niso delali nobenega razločka med kristjani in svetimi. Ko sv. Lukež pripoveduje, da je sv. Peter obiskal kristjane v Lidi, pravi „Prigodilo se je pa, da je Peter, ko je obiskoval, prišel k svetim, ki so prebivali v Lidi.“ (ap. dej. 9, 32.) Ko piše sveti Pavel novospreobernjenim ima ta napis: „Poklicanim svetim.“ (Rim. 1, 7.) (I. Kor. 1, 2.) „Vsem svetim, ki so v Efežu.“ (Efež. 1, 1.) „Vsem svetim, ki so v Filipah.“ (Fil. 1, 1.) Tako so pisali in govorili od Boga razsvitljeni možje, kar nam pričuje, da, „kristjan“ ali „svet“ biti, je vse eno. Po Božji naredbi bi vsaj tako biti moglo; kajti kristjan bo v službo Božjo posvečen takrat, ko kristjan postane. Že pri svetem kerstu se vtisne v naši duši nezbrisljivo znamnje; sveti Duh vžgé v nas ljubezen Božjo, nas posveti v tempelj Božji in postanemo otroci Božji, imamo pravico do nebes, smo udje, bratje Jezusa Kristusa. Te so sprednosti, ktere ima kerščena duša. Mar nam te preimenitne sprednosti ne nalagajo dolžnosti, da v resnici sveto živimo?

Dognana resnica je, da kristjan mora svet biti. Vprašanje pa je: Ali zamore kristjan tukaj na zemlji zadosti svet biti, tako da ni dolžen, hrepeneti še naprej, hrepeneti po veči svetosti?

Poslušajte, ljubi moji! mi smo pri svetem kerstu res prerojeni, z nebeškimi darovi napolnjeni in posvečeni; ali „mi smo nekakošne pervine njegovih stvari,“ pravi sv. Jakob. (1, 18.) Mi smo še le surovo, neotesano blago, ktero mora obdelano biti, dokler ni Kristus vpodobljen v nas,“ kakor piše sv. Pavel, (Gal. 4, 19.) to je, dokler se Kristusovega Duha, njegovega dejanja in nehanja popolnoma ne navzamemo. Svetost in Kristusov duh je še le v kali, v zernu, ki se bo še le razvil, ko bo seme to — seme keršanske čednosti — kalilo, se razcvetlo in razrastlo; ob enem pa moramo sproti ruvati ternje in osat, ki ž njim vred poganja in raste. Res nam je pri svetem kerstu vlita ljubezen Božja in precej je jela tleti v našem sercu; ali kdaj bo tisti zveličanski ogenj, kteri biti mora? Zato si moramo neprenehoma prizadevati, to v nas vlito Božjo ljubezen rediti, krepčati, da bo popolnoma. In kdaj bo popolnoma? Tu na zemlji nikdar nikoli ne. Dokler živimo, vedno jo redimo. „To molim, da bi vaša ljubezen bolj in bolj rastla,“ piše sveti Pavel. (Fil. 1, 9.) Svojo popolnamost bo dosegla še le tam gor v svetih nebesih.

Tako bo tudi tempelj Božji, v kterega smo posvečeni pri svetem kerstu, še le tam v nebesih dodelan. Tu na zemlji je še le pričeto, nedodelano ozidje, ktero se mora z Božjo gnado vedno bolj razširjati, višati in lepšati. In naša perva dolžnost je, da vedno delamo, zidamo ta tempelj, ga vedno lepšamo s tim, da sveto živimo.

Še bolj bomo spoznali dolžnost, da moramo vedno svetejši biti, ako premislimo čast, h kteri smo povzdignjeni s posvečujočo gnado, da smo pri svetem kerstu postali otroci Božji, in udje Jezusa Kristusa. Pomislimo dobro! Kaj hočemo početi, ko je neskončen izgled popolnamosti, kterega posnemati moramo,

kterega toraj nobena stvar doseči ni vstanu? Mar hočemo obupati? Tega Bog obvaruj! Toliko bolj si moramo prizadevati, da vedno bližej in bližej pridemo, ako tudi popolnamosti tu ne dosežemo; dolžni smo, kakor otroci Božji posnemati nebeškega Očeta, kakor Kristus Jezus sam pravi: „Bodite popolnoma, kakor je vaš Oče nebeški popolnoma.“ (Mat. 5, 48.) Zato pravi David od pravičnega: „V svojem sercu si napravlja stopnjice,“ in blagor mu kliče, ker s pomočjo Božjo v čednosti raste; „hodijo od čednosti do čednosti,“ pravi. (Ps. 83, 6, 8.) Od ene čednosti do druge; od ene vaje do druge; od enega zatajevanja do druzega; od enega dobrega dela do druzega — od ponižnosti do poterpežljivosti; od poterpežljivosti do krotkosti; od krotkosti do pokorščine; in tako si napravlja stopnjice v svojem sercu.

Tako dela, tako se trudi in vpera dober kristjan, ki zvesto živi po Božjem poklicu. Zmiraj si prizadeva po potu kreposti naprej iti; že zato, ker dobro ve, da nikoli ne more zadosti svet biti.

b) Pa veste preljubi! še eno je, zakaj moramo v čednosti vedno rasti, ali zakaj moramo vedno popolniši prihajati?

Kdor si ne prizadeva čedalje bolji prihajati, jenja dober biti. Na poti čednosti ni nobenega počivanja. Vsi učeni in sv. možje, vsi cerkveni učeniki, vsi podpišejo, vsi poterdijo nauk sv. Avguština, ki pravi: „Tako dolgo ne gremo nazaj, dokler si prizadevamo, da gremo naprej. Kakor hitro pa počivamo, že nam spodleti; in ako počivamo, gremo nazaj.“ Te besede pa ne zadevajo le menihov in nun ali duhovnov; zadevajo vse ljudi brez razločka. Zato si pa dobro zapomnite vi posvetnjaki, ki mislite ali celo pravite: Za nas, ki v posvetnem šundru živimo, je zadosti, da le v velike pregrehe ne zabra-

demo, da smo v stanu gnade Božje; vedna misel na čednost in napredovanje v čedalje veči pobožnosti in svetosti ni za naš posel, in naše opravila. O vi vsi, ki tako pravite! poslušajte, kako se sv. Bernard boji za vas, ki misli, da ste gnado Božjo že zgubili, ali pa jo zdaj zdaj zgubili bote! On pravi: „Gnada Božja, ako je v človeku, obuduje vedno močne želje po novi gnadi in po veči čednosti; če jih pa ne obuduje, že se iz serca preseljuje.“ Ja sv. Avguštin, pravi, da se je gnada iz takega serca že preselila in da je zgubljen, kdor je s tem zadovoljen. „Ako praviš: Zadosti je, je že po tebi“ so njegove besede.

Kaj pravite, zakaj so vsi cerkveni učeniki te misli, da na poti čednosti ni nobenega počivanja? Zato, ker vsi dobro spoznajo, kako slabo in spačeno da je človeško serce; pa tudi dobro vedó, kako ojster sodnik da je serditi Bog.

In ljubi moji! kdo zmed vas odraščenih ne ve, kako spačeno je človeško serce! Kako nagnjeno, kako pripravno za hudo! Kako vtopljeno, navezano na nečimernost tega sveta! Kako občutljivo za to, kar našemu mesu.streže! Kako podverženo vsem strastim! Od tod tista huda vojska, s ktero se bojevati, boriti moramo, ako sami sebe zatajujemo, ponižujemo; ali ko je treba razžalnikom odpuščati, kako britkost, težavo prenašati, pohleven, krotek biti, kako hudo nam je vse to! Vsaka čednost nam prizadeva junaško premagovanje. Godi se nam, kakor da bi dereči vodi naproti plavali; kakor hitro si sile ne delamo, že nas nazaj zasuče. Ste li že vidili težko obloženo ladjo, ktera gre gori nasproti dereči reki. Veliko ljudi se trudi z drogi, z vesli; veliko živine je vprežene na debelih vervih; in s tako silno močjo gre res naprej. Ako pa brodnarji droge in vesla proč položijo, in bi še presekali debelo verv, na ktero je živina vprežena, kaj menite, ali bo ladja še šla naprej? Gotovo ne. Bo li na miru stala? Tudi ne. V nekterih minutah bo

dalječ nazaj pahnjena in voda jo bo urno podila doli, kjer je več ur poprej bila, ako se zrušila in potopila ne bo. Glejte, pravi sv. Gregor, taka je s kristjanom, ki na poti čednosti počivati hoče, ali postopa. On ne bo stal, kakor hoče; nazaj bo lezel ako tudi noče. Ja potegnjen bo nazaj, vlečen od hudih nagnjenj, kterim se več pazljivo ne vstavlja; vlečen od zapeljivega sveta, kteri ga še vsega v svoji oblasti ima; in to toliko hitrejši, kolikor manj so bile njegove strasti navajene, podložne biti njegovi pameti. In ker se to posvetnim še ložej in večkrat zgodi, kakor duhovskim, zato njim je še potrebnejše, da v čednosti ne postopajo, ampak vedno naprej hodijo. Pa nobeden ni brez nevarnosti. Hudo nagnjenje, akoravno veliko let berzdano, nenadama, na mah izrogovili ali izroji, če kdo neprenehoma ne čuje nad seboj. Vsem in vsakemu veljajo besede sv. Pavla: „K d o r m e n i, d a s t o j i, n a j g l e d a, d a n e p a d e.“ (I. Kor. 10, 12.)

To je pa tudi zato potrebno, ker čednost se hitro manjša, ako se ne množi. Bog se nad leno dušo razserdi ter jej odtegne gnade, kterih noče obračati v duhovno rast.

Slišali ste že, kako je naš mili Jezus preklel figovo drevo, ki ni imelo nobenega sadu. Ni bilo to v času, ko fige sad obrodijo, ali vendar je zavoljo prekletstva Gospodovega vsahnilo. Kako in zakaj si je nesrečno drevo navleklo to grozovito kazen? Da ni sadu imelo, ko ni bil čas zato, ni bilo nič zakrivilo. In kako bi ga bil mili Zveličar naš tako kaznoval, ako ni bilo nič krivo? To, ljubi moji! je skrivnost, je le nauk. Figovo drevo pomenja kristjana, kteremu ni odločen noben poseben čas, da bi obrodil sad lepih čednost; kajti vedno mora kristjan čednosten, pobožen biti. Tedaj ne zato je bilo drevo vkleto, ker sadu ni imelo; ampak zato, ker je pomenilo nerodovitno kerščansko življenje; in prekletstvo, izrečeno nad dre-

vesom, pomenja prekletstvo, kakoršno čaka kristjana, ki nima dobrih del, ki nima lepih čednost, in vsak dan ponujenih gnad ne obrača v rast pobožnega življenja.

O grozovita sodba Božja! Kristjan, ki po poti čednosti naprej ne gre, preklet bo od Gospoda samega, in ker preklet, poginil bo enako figovemu drevesu. Ali ne vidite toraj vsi, da na poti čednosti ni počivanja! Ali naprej ali pa nazaj! Eno je. Kristjan! izvoli si pervo, da ne boš zoper svojo voljo prisiljen v drugo. Prav dober svet ti daje sveti Avguštin, ko pravi: „Nikoli naj ti to ne dopada, kar si; če hočeš to biti, kar nisi. Kajti, ako sam sebi dopadaš, zadej ostajaš.“ Tako nespametno dopadanje je velika nevarnost na poti čednosti; hitro obrodi napuh in lenobo. In da se tega ložej obvaruješ, imej za nič vse, kar si dozdaj storil. In ako prav premišljuješ, je tudi res pravi nič. Nič je, oziroma na to, kar si bil dolžen storiti. Nič, oziroma na to, kar bi bil lehko storil. Nič, oziroma na to, kar ti je še storiti. To imej vedno pred očmi. Ako si res kaj dobrega storil, pripusti Bogu; vedi, da pozabljeno ne bo; vse je zapisano v bukve tvojega življenja. Vsaki dan pa začni z novo gorečnostjo, kakor da bi bil pervi dan tvojega življenja, tvojega spreobernjenja. Tako je delal in mislil sveti Pavel: „Bratje! jaz ne mislim, da sem že dosegel, pravi, eno pa, kar je za menoj, sem pozabil, in se stegujem po tem, kar je pred menoj; in se ženem, doseči konec, odločeno plačilo gornjega poklica.“ (Fil. 3, 13, 14.) In saj dobro vsi vemo, kaj pravi Jezus sam: „Kedar storite vse, kar vam je zapovedano, recite: Nepridni hlapci smo; storili smo, kar smo bili dolžni storiti.“ (Luk. 17, 10.) Ako delaš tako, srečno boš napredoval na poti čednosti. Tvoja svetost bo rastla, kakor solnčna

svetloba do pol dne, da te enkrat solnce pravičnosti v nebeški svitlobi obsveti. Amen.

VII. Keršanski nauk.

II. Razdelek. Od čednost posebej.

A. Božje čednosti.

Učil sem vas že v nekterih keršanskih naukih od čednosti. Povedal sem vam, kar se mi je zdelo potrebnega, da veste, kaj je čednost sploh; da je prav za prav le ena čednost, podobna košatemu sadunosnemu drevesu, ki se v raznih razmerah raznotero kaže, raznotero zveršuje. Učil sem vas, kako potrebna in koristna, za nas imenitna je čednost, in da ravno zato smo dolžni, prizadevati si, da se v čednosti vedno vadimo.

Zdaj vas bom pa učil od čednost posebej. Ker imamo trojne dolžnosti: do Boga, do sebe in do bližnjega, razodeva se naša notranja čednost tudi zunajno in trojnotero. Ker so pa te trojne dolžnosti zapopadene v dvojni poglavitni ljubezni, kakor nam je taisto Bog sam zapisal na dve tabli, da namreč ljubimo Boga čez vse in svojega bližnjega kakor sebe — so tudi čednosti najpoprej razdeljene na dvoje. Čednosti, ktere se razodevajo v dolžnostih, kakoršne imamo do Boga, se imenujejo Božje čednosti, ki imajo svoj nagib le v Bogu samem. Čednosti pa, ktere se razodevajo v dolžnostih do sebe in do bližnjega, imenujemo dejanske čednosti.

Božje čednosti, kakor vsi veste, so: Vera, upanje in ljubezen. Akoravno so vam vse te Božje čednosti bile v več keršanskih naukih razložene, naj vam zdaj vendar še nekaj malega od njih povem ali ponovim.

Tri imenitne sestre, hčere nebeške, so prišle z Jezusom, Božjim Sinom in Zveličarjem našim na ta svet, da bi nas zgubljene Božje otroke poiskale, nas iz te ptuje dežele na pravi dom nebeškega Očeta pripeljale. In te so tri Božje čednosti. Perva, sveta vera, nam kaže pravo stezdo, da ne zaidemo. Druga, terdno upanje, nas podpira, da ne pademo, ne omagamo. In tretja, keršanska ljubezen, nas žene, nas priganja, da poti iz časnosti v večnost naprej hitimo. Podobe teh treh nebeških hčer večkrat vidite, največkrat vidite na prižnicah; in te tri Božje čednosti po vsaki pridigi glasno molimo.

1. Perva častita devica križ in kelih v rokah ima, in sv. keršansko-katoliško vero pomenja.

Kaj je pa vera katoliškega kristjana?

Vera katoliškega kristjana je dar Božji, čezna-torna luč, od Boga vlita čednost, ktera nas uči, za resnico imeti vse, kar je Bog razodel, kar je Jezus Kristus učil, kar je s svojo britko smertjo na križu poterdil in z lastno kervjo podpisal, kar so aposteljni pridigovali, in kar nas sveta keršanska katoliška cerkev verovati uči, naj je v svetem pismu zapisano, ali le v ustnem izročilu zapovedano. Kar je otroku materno mleko za telo, to je materni nauk svete vere za našo dušo. „Kdor veruje in bo kerščen, zveličan bo! Kdor pa ne veruje, pogubljen bo," pravi naš Zveličar Jezus Kristus sam. (Mark. 16, 16.) In sv. Pavel nas zagotovlja: „Brez vere pa je nemogoče, Bogu dopasti." (Hebr. 11, 6.)

Kako žalostno je bilo na svetu, preden je Jezus prišel na svet! Nesrečni greh naših pervih staršev je naš um otemnil, da človek s svojo pametjo nikoli ne more prav spoznati, kakošen je Bog? kaj hoče od nas? zakaj smo vstvarjeni in kaj je naš namen? Večnost neznana, sedajno življenje pa temota,

polna zmot in zmešnjav. Ali Bog se je človeka usmilil. Nekdaj je svojo voljo razodel po prerokih; poslednjič pa je poslal svojega edinorojenega Sina Jezusa Kristusa na ta svet, naj vsi, ki v njega verujejo, ne hodijo po temi nevednosti, ampak imajo v njegovem nauku luč za večno življenje. Zato pravi Jezus sam: „Jaz sem luč na svet prišel, da noben, kteri v me veruje, ne ostane v temi.“ (Jan. 12, 46.) Ako toraj Jezusovim naukom verujemo, imamo luč za svojo pamet, da spoznamo Boga in njegovo sveto voljo; kajti ta luč nam prežene vso temo ali nevednost v Božjih rečeh; toraj po pravici vero katoliškega kristjana imenujemo „čez natorno luč.“

Bog pa ni bil dolžen, ljudi podučiti; ni bil dolžen, njihovo otemnjeno pamet z lučjo svete vere razsvetliti; zato ker si je človek sam z grehom otemnil svojo pamet ter se zakopal v nevednost. Ljubi moji! kako in kdaj so naši spredniki zaslužili, da jim je mili Bog poslal svete učenike? Kako je naša preljuba domovina si pridobila to sprednost, da so že aposteljni tukaj učili? da jo je Bog med pervine svoje odbral? kdaj so naši pradedje vredne se storili, da so bili iz neverstva poklicani k spoznanji pravega Boga? Ali kdo nam je pridobil to neizrečeno milost Božjo, da že devetnajsto stoletje luč svete vere nam lepo gori? O predragi in preljubi moji! to je storila dobrota nebeškega Očeta. In ako se oziramo na druge kraje vesoljnega sveta, in vidimo, da je prižgana luč svete vere ugasnila, ali pa se še le prižiga, moramo spoznati, da v naši ljubi domovini lepo gori, odkar jo je apostoljski učenec, naš rojak, sv. Hermagora prižgal. Smo li mi to zaslužili? kje? kako? in kdaj? Ne, ne. „Iz milosti ste bili oteti po veri, in to ne iz sebe. Zakaj to je dar Božji,“ tako je pisal sv. Pavel do Efežanov. (2, 8.)

Ali te besede so zares prav nam in naši ljubi domovini rečene. „Iz milosti ste bili oteti, in to ne iz sebe. Zakaj to je dar Božji.“ — Glejte, ta je sveta, keršanska, katoliška vera zares „dar Božji.“

Veliko ljudi pa je na svetu; oh! veliko jih je tudi med nami, ki dobro vedó, ali vsaj bi lehko vedeli, kaj morajo verovati; ki pa vendar vsega za resnico nimajo. Še več jih pa je, ki se razodetim resnicam vstavljajo, po taistih živeti nočejo. Od kod ta slepota? Kristjani! da se te nesreče obvarujete, poslušajte, kaj vam povem: Bog sam s svojo sveto gnado človeško pamet dela pripravno, jo nagibuje, da vse razodete resnice za res ima, jih terdi, ter tudi po njih živi in si večno življenje pridobi. In ravno zato pravimo, da je sveta vera „od Boga vlita čednost.“ Ako se pa človek gnadi Božji vstavlja, dela se je s svojimi grehi nevrednega; potem ni čuda, ako mu Bog v svoji svetosti gnado svojo odtegne, da grešnik ne hodi za to čeznatorno lučjo, da ne živi po resnicah svete vere. In, o moj Bog! kako milovanja vredni so taki, ki so razuzdano živeli in sveto vero zapravili, da jim luč večnega življenja ne sveti; ki le po temoti posvetne vednosti tavajo! Kar je pa še najhuje, je to, da sami oslepljeni se nočejo bližati luči svete vere, ne poslušajo keršanskih naukov, misleči, da so vsi bolj učeni, da to ni več za naše razsvitljene, v resnici pa le oslepljene čase; — iščejo in si z vsemi zvijačami prizadevajo, da bi tudi drugim popihnili, vgasnili luč svete vere! Od takih sem vam že večkrat z žalostjo omenil, in vas še opominjam: Ljubi moji! varujte se jih! slepi so in bi radi tudi vas oslepili. S svetim Pavlom recimo: „Vem, komu sem veroval.“ (II. Tim. 1, 12.) Bodite zvesti v sveti veri. Pripravljeni moramo biti, ako bi treba bilo, tudi svoje življenje dati za sveto vero.

2. Druga tovaršica naša, ktero nam je Jezus Kristus iz nebes seboj pripeljal, ima morskega mačka ali sidro v rokah. To je pa znamnje stanovitnosti. Ime jej je keršansko upanje.

Kaj je keršansko upanje?

Keršansko upanje je od Boga vlita čednost, s ktero se terdno zanašamo, da nam bo Bog dal, kar nam je zavoljo neskončnega zasluženja Jezusa Kristusa obljubil.

Bog je človeka sebi v čast in za nebesa vstvaril, ter se mu prec pri vstvarjenji dobrotljivega skazal, tako da je človek od Boga lehko in zvesto pričakoval vse, kar mu je za večno zveličanje potreba, kakor pričakuje dober otrok od svojega preljubega očeta vse dobro. Ali, o moj Bog! človek se je pa s svojo nepokorščino svojemu nebeškemu Očetu zameril. Postal je iz ljubljenca Božjega otrok jeze Božje, zgubil je pravico do nebeškega kraljestva, nakopal si časno in večno kazen, in od razžaljenega, pravičnega Boga ni mogel več pričakovati nič dobrega. Ali glejte jo, ljubezen Božjo! Sam Sin Božji se nas je usmilil. Postal je človek in s svojim terpljenjem in s svojo britko smertjo je Božjo pravico vtolažil, naš dolg poplačal in ves človeški rod z Bogom spravil. In mili Bog nas je vzel za svoje otroke nazaj in zavoljo Kristusovega zasluženja smemo zopet pričakovati večnega življenja in vseh k temu potrebnih pripomočkov. In to je keršansko upanje, ki je pa tudi le dar Božji.

Kedar na morji hud vihar navstane in barko sem ter tje goni, hitro mornarji na debelo verv privezano sidro na dno veržejo, da se za skalo prime in barko obderži. Tudi nas velikrat gonijo hudi viharji križev in težav, zapeljivosti in skušnjav po nevarnem morji tega sveta ter nas priženejo v velike nevarnosti. Kje hočemo v velikih britkostih pomoči iskati? Na koga se zanašati? Koga se hočemo deržati, da ne omagamo?

Nekteri se zanašajo na svoje premoženje, drugi na svojo razumnost, tretji na svoje prijatelje. Ali v vsem tem ni prave stanovitnosti; vsem lehko spodleti. Pravi kristjan pa ima mogočno sidro, na ktero se lehko terdno zanaša, in to sidro je keršansko upanje. Vemo in spoznamo s sv. Avguštinom: „Naše serce je nepokojno, dokler v tebi, o Bog, ne počiva.“ In z Davidom kličemo: „V te, Gospod zaupam, naj ne bom osramoten vekomaj.“ (Ps. 70, 1.)

Nespametno je toraj preveliko zdihovanje ljudi, kedar se jim kaka nesreča zgodi, kedar na primero, uima, slaba letina pride ali toča pobije, ki tožujejo in tarnajo, kakor da bi ne bilo več dobrega, usmiljenega Boga. —

Na misel mi pride prigodba, ktero ste skor gotovo slišali. Nek mož je bil zeló obožal. Marsiktera nesreča ga je zaporedoma zadevala. Ves klavern je postal, tako da se je žena zanj bala. Prigovarja mu, tolaži ga, zavrača ga na Boga; ali vse je bilo zastonj. Žena neko jutro vsa žalostna postane, nič ne govori in pobitega serca hodi. Mož se boji, da je zopet že kaka nesreča zadela njegovo hišo; popraša jo, kaj bi jej bilo. Ona pa le tiho dé. Mož še bolj sili in tišči, naj mu vendar pové, kaj da je.“ Oh, je dejala, čudne sanje sem imela! Sanjalo se mi je, da je naš ljubi Bog umerl, in angeljci so šli za pogrebom.“ Dolgo časa poprej je bil mož žalosten, njegov temen obraz je vedno razodeval serčno britkost; pri teh čudnih sanjah svoje žene pa se ni mogel zderžati in smeh ga posili: „Oj ti neumnica! jej pravi, kako bo nek Bog umerl? Mar ne veš, da je večen, da je vselej bil, je, in vselej bo.“ „Ali ti to veruješ?“ zaverne ga hitro žena. „Kako bi tega ne veroval?“ resnobno jej mož odgovori. „Ako pa veruješ v Boga, zakaj pa ne zaupaš vanj, ki veš, da ni le večen; veš, da je tudi neskončno dobrotljiv in po očetovsko skerbi za vse svoje stvari?“

In glejte, te besede modre žene so moža ozdravile. Pridno in skerbno je zopel delal, in Bog je blagoslovil njegovo delo.

Slabi kristjani so, ki se potolažiti ne dajo, kedar jim smert koga pobere, ali kaka nesreča jih zadene, kakor da bi jim mili Bog pomagati več ne mogel. Kjer je največa sila, je Božja roka mila. In kdor terdno v Boga zaupa, mu Bog vselej pomaga. „Zanašaj se v Boga, in on te bo v svojo skerb vzel... Kteri se Gospoda bojite, vanj zaupajte; in v razveseljenje vam bo prišlo usmiljenje.“ (Sir. 2, 6, 9.) Tako nas opominja modri Sirah. Terdno se toraj zanašajmo na Boga, zaupljivo se primimo njegovega usmiljenja in Gospodu svoje pota izročujmo. On bo vse prav storil.

3. Tretja naša tovaršica je keršanska ljubezen, ktera znamnje gorečega serca v svoji roci ima.

Kaj pa je keršanska ljubezen?

Keršanska ljubezen je od Boga vlita čednost, s ktero ljubimo Boga zavoljo njenega samega čez vse; svojega bližnjega pa zavoljo Boga, kakor samega sebe.

Prava ljubezen Božja je živ ogenj, ki nas za Boga ogreva in oživlja. In od tega ognja pravi Kristus: „Ogenj sem prišel na zemljo prinest, in kaj hočem, kakor da se vname?“ (Luk. 12, 49.)

Poglejmo nekoliko, ali imamo mi to ljubezen, ta nebeški ogenj, v sebi. Je res veliko je ljubezni, ali prave, čiste, svete, keršanske ljubezni je malo. Prava ljubezen je v tvojem sercu:

a) Ako se svojega Boga veseliš. Sveta vera te uči, ti kaže Božje lastnosti, Božje popolnamosti. Sveta vera te uči, kako je Bog sam v sebi neskončno srečen, tako da k svoji sreči nobene stvari ne potrebuje, kakor mu nobena stvar sreče njegove povikšati ni v stanu. Vera ti kaže Božjo vsega-

mogočnost, kteri se nobena stvar vstaviti ne more; ti kaže dobroto njegovo, ktera se na vse stvari razteguje; vsegavednost, ki vse pregleduje; pričujočnost, ki vse napolnuje; svetost, ki ljubi vse dobro, sovraži vse hudo; modrost, ki vse v dobro obrača. Glej, ljubi kristjan! ako se teh Božjih lastnost in njegovih popolnamost v svojem sercu veseliš, znamnje ti je, da ljubiš svojega Boga. In kdo bi ga ne ljubil? Saj smo veseli človeka in ga ljubimo, ako lepe lastnosti na sebi ima.

Ta ljubezen se bo pa gotovo povišala v tebi, ako premišljuješ tudi Božjo neskončno ljubezen. Sveta vera te uči, da Bog je zgolj ljubezen sama. On nas hoče večno srečne imeti; zato nas je vstvaril; zato je svojega edinorojenega Sina na svet poslal, da bi ž njim vred srečni bili, da bi nas zveličal. Osrečiti nas hoče, ko nas z dobrotami obsiplje, osrečiti, ko nas z britkostmi obiskuje. To premišljevanje bogaljubno dušo z novim veseljem napolnuje, ker v tem spozna, kako dobrega Boga za svojega ljubeznjivega očeta ima. Zato je pa taka duša s svojimi mislimi najraji pri Bogu tam v nebesih, ter se njegovih neskončnih lepot raduje; pa tudi tu na zemlji ga povsod išče, pa tudi povsod najde. Vsaka bilka, vsaka cvetlica, vsaka živa in neživa stvarica jej kaže nevidnega pa toliko ljubezni vrednega stvarnika, da se ga veseli. Vsaka beseda Božja, če ga le imenovati sliši, jej že veselje stori; kakor je veselo dobro dete, ako le sliši imenovati svojega skerbnega očeta.

Kristjan! poprašuj samega sebe: Je li to znamnje Božje ljubezni v tvojem sercu? Ali se res veseliš svojega Boga in njegovih neskončnih lastnost? Le resnobno pomisli, kaj in koga se najbolj, najraji in največkrat razveseljuje tvoje serce? Morebiti se veseliš obleke, svojega pohištva, svojega premoženja? Veliko jih je, ki se veselijo tega sveta in kar je na njem, nad Bogom pa se nič in nikdar ne veselijo. In ako si tak,

ljubi moj! ti manjka pervega, najimenitnišega znamnja in ljubezni Božje ni v tebi.

b) Kdor Boga ljubi, po njem hrepeni; saj že hrepenimo po časnih rečeh, ako jih radi imamo, ako jih ljubimo; in nimamo poprej ne miru ne pokoja, da jih najdemo, da jih dosežemo. Prijatelj, ki ljubi svojega prijatelja, po njem hrepeni; ne odjenja in njegove želje so še le spolnjene, ko pride do njega, ki ga serčno ljubi. Koliko bolj hrepeni še le bogoljubna duša po svojem Bogu, ki le v njega stavi vse svoje veselje, vso svojo srečo! Zato zdihuje s kraljevim prerokom: „Kakor hrepeni jelen po studenčni vodi, tako hrepeni moja duša po tebi, o Bog! Mojo dušo žeja po močnem, živem Bogu; kdaj bom prišel in se prikazal pred Božje obličje?“ (Ps. 41, 2, 3.) In še zdihuje: „O Bog, moj Bog! s svitom vred čujem k tebi; mojo dušo žeja po tebi.“ (Ps. 62, 2.) Vprašajmo se: Kdo zmed nas hrepeni tako po svojem Bogu? Ali kakor kliče sveti Pavel: „Želje imam, razvezan in s Kristusom biti!“ (Fil. 1, 23.) Ali imaš tudi ti, kristjan, take želje? Napolnuje tudi tvoje serce tako sveto hrepenjenje po Bogu?

c) Kdor zares ljubi Boga, prizadeva si z vso močjo, da njemu vedno bolj enak postaja, njegove svete lastnosti posnema in v vseh okoliščinah njegovo voljo natanko spolnuje. Moj Bog, si misli, je neskončno dober; tudi jaz hočem biti dobrotljiv. Je neskončno milostljiv; tudi jaz moram biti usmiljen; vsem hočem iz serca odpuščati, da bom posnemal svojega Boga. Jezus je krotek in ponižen; tudi mene ne sme nobena nasprotnost razdražiti; tudi jaz moram biti ponižen. Bog je neskončno svet; tudi jaz hočem ljubiti vse dobro, sovražiti vse hudo; Božja volja naj bo vselej

tudi moja volja. Vse zapovedi hočem spolnovati, da bo le Jezus pri meni, kakor on sam pravi: „Kdor moje zapovedi ima, in jih spolnuje, tisti je, ki me ljubi . . . in jaz ga bom ljubil in se mu bom sam sebe razodel.“ (Jan. 14, 21.) Imaš li to znamnje Božje ljubezni v svojem sercu?

d) Kdor Boga čez vse ljubi, tudi vsega se mu daruje, ter vse dušne in telesne moči v čast Božjo obrača. Edina skerb mu je, da je vreden ljubezni Božje; zato pa, ako je potreba, raji se vsemu svetu zameri, raji zgubi čast, premoženje, zdravje in celo življenje, kakor da bi razžalil svojega Boga. Take ljubezni ves napolnjen, ves prevzet je bil sveti apostelj Pavel; zato je lehko rekel: „Kdo nas bo ločil od ljubezni Kristusove? ali nadloga? ali stiska? ali lakota? ali nagota? ali nevarnost? ali preganjanje? ali meč?“ (Rim. 8, 35.) Preljubi! kako je pa z nami? ali obračamo vse svoje moči le v Božjo čast? Ali zamoremo reči s sv. Pavlom, da nas nobena moč ne bo odtergala od ljubezni Kristusove? O moj Bog! mar ne bomo sramotno spoznali, da svoje dušne in telesne moči velikrat obračamo le v razžaljenje Božje? O človek! kje se pasejo tvoje oči? kaj poslušajo tvoje ušesa? kaj govori tvoj jezik? kaj počnó tvoje roke? kam te nosijo tvoje noge? kakošne so tvoje misli, tvoje želje? Ali je ljubezen Božja v tebi?

Ljubezni je sicer veliko na svetu; ali prave, čiste ljubezni je pa prav malo. Nekteri še ljubijo Boga, dokler jim vse po volji gre; ali taka ljubezen je plačana in Boga vredna ni. Drugi Boga ljubi, ker se nebes veseli, pekla boji. Taka ljubezen je hlapčevska, ni otročja, kakoršno Bog hoče. Poslušajte, kaj pravi sveti Frančišek Ksaveri: „Ako bi ne bilo pekla, pa tudi nebeškega veselja ne, vendar bi te ljubil, moj Bog! Dru-

zega plačila ne želim za svojo ljubezen, kakor samo to, da bom tebe še bolj ljubil.“ In sv. Ignacij pa je molil: „Svojo ljubezen, o Bog, mi daj in pa svojo gnado, in zadosti sem bogat.“ Zato „ljubimo Boga, ker nas je Bog pred ljubil.“ (Jan. 4, 19.) Kako je vsa gorela v sveti ljubezni do svojega Boga sv. Katarina Genuanska, da je glas zagnala: „O da bi vedeli, kaj občuti moje sere!“ In ko so jo njene prijateljice prosile, naj jim vendar kaj pové od ljubezni Božje, pravi: „Nimam besed, da bi dopovedala to ljubezen. Vse, kar povedati zamorem, je to: Ako bi padla le edina iskra Božje ljubezni v pekel, mahoma bi ga v nebesa spremenila; peklenski duhovi bi bili angelji; peklenske kazni bi bile razveseljenje. Kjer je ljubezen Božja, tam nobena kazen biti ne more.“ Oh sladka ljubezen Božja, kako malo te mi občutimo!

e) Poslednjič pa prava ljubezen do Boga, tudi ljubezen do bližnjega v sebi ima. Če eni slovo daš, tudi drugo odpraviš. Ljubezen do bližnjega nam je porok ljubezni do Boga. V svojem bližnjem moramo Boga ljubiti. Zato pravi učenec vse ljubezni, sv. Janez: „Ako kdo reče: Ljubim Boga, in sovraži svojega brata, je lažnik. Kdor namreč ne ljubi svojega brata, kterega vidi, kako more Boga ljubiti, kterega ne vidi? In to zapoved imamo od Boga, da, kdor ljubi Boga, naj ljubi tudi svojega brata.“ (I. Jan. 4, 20, 21.) In ako ti vse ljudi ljubiš, pa sovražiš enega samega človeka, nimaš keršanske ljubezni, in zveličan ne boš; kajti vsi smo otroci Božji, vsi vstvarjeni po podobi Božji, vsi odrešeni po Jezusu Kristusu, ki je na križu molil za svoje sovražnike, ter nam zapustil zgled, da tudi mi posnemamo njega. Pravi keršanski ljubezni nič pretežkega ni; močneja je,

kakor smert. „Ljubezen kjer je, velike reči dela; ako jih ne, ljubezen ni,“ pravi sveti Gregor.

Ker pa le sv. Duh s svojo gnado naše serce pripravno stori, da ljubi Boga čez vse, in bližnjega, kakor samega sebe, po besedah svetega Pavla, ki pravi, da „ljubezen Božja je izlita v naše serca po svetem Duhu, kteri nam je bil dan; (Rim. 5, 5.) zato pravimo, da tudi ljubezen je „dar Božji od Boga vlita čednost.“ —

Zdaj ljubi moji poslušavci! bote vedeli, da tiste tri molitve, ktere navadno po vsaki pridigi molimo in jim tri Božje čednosti pravimo, same na sebi niso Božje čednosti; ampak so le besede, s kterimi razodevamo vero, upanje in ljubezen, ki morajo biti v našem sercu od Boga vlite. Ni pa gotovo, da tri Božje čednosti že res v svojem sercu ima, kdor te tri molitvice moli; lehko se jih nauči ali bere tudi nevernik, ki v Boga ne veruje, vanj ne upa in ga tudi ne ljubi.

In ker so te Božje čednosti v naše serca vlite, jih lehko mnogotero, s temi ali z drugimi besedami obudujemo. Toraj naj vas nič ne moti, ako slišite, da se te Božje čednosti povsod enako ne molijo. Božje čednosti so toraj povsod in vedno ravno tiste, naj se že s kratkimi ali z dolgimi besedami na znanje dajejo ali molijo.

Bog daj, da bi mi vsi te Božje čednosti obilno v svojem sercu imeli; kajti ni je veče nesreče za človeka, kakor je ta, ako eno ali vse tri Božje čednosti zgubi. Ako zgubiš vero, vgasnila ti je luč v največi temoti. Kam se hočeš djati? Varujmo se, da nam luč več ne vgasne; zato vas še enkrat opomnim, bežite pred lučnjaki sedajnega spridenega sveta; menda ni bilo še kdaj na svetu toliko zaničevanja svete vere, kakor sedajne čase? — Ako zgubiš upanje, britkosti te bodo, nesreče in težave tega sveta zgrabile, kakor valovi brodnarja

brez sidra v sredi morja. Kako se jim boš vbranil, ker se nimaš koga prijeti? O nesrečen človek brez keršanskega upanja! — In je v tvojem sercu ugasnila prava ljubezen Božja, oh potem te bodo hude strasti in pregrehe hitro okovale v železje, kakor omreži pajek vjeto muho. In težko se jih boš znebil.

Blagor pa človeku, kdor obvaruje te tri Božje čednosti. On stoji na treh preimenitnih stebrih zveličanja svojega. In ako bi se svet tudi na kosce razdrobil; pravični kristjan ostane stanoviten v veri, terden v zaupanji in goreč v ljubezni; in to na vekomaj. O zato, le zvesto deržimo se teh Božjih družic, pogosto jih obudujmo, da bomo v živi veri, v terdnem zaupanji in v goreči ljubezni živeli in umerli. Tako bomo tam v večnosti gledali, kar tu verujemo; bomo vživali, kar tu upamo; pa večno ljubili, kar že tu ljubimo; kajti sv. Avguštin pravi: „Vera postavi podlago za hišo Božjo, upanje poslopje sozida, ljubezen ga dokonča.“ Zató sklenem z besedami sv. Pavla: „Zdaj pa ostanejo vera, upanje, ljubezen, to troje; največi pa med temi je ljubezen.“ (I. Kor. 13, 14.) Amen.

VIII. Keršanski nauk.

1. Kdaj smo dolžni obudovati Božje čednosti? — 2. Zakaj moramo obudovati Božje čednosti?

Božje čednosti, od kterih smo se v zadnjem keršanskem nauku učili, so tisto eno potrebno, od kterega je naš ljubi Zveličar Jezus Kristus toliko skerbni Marti rekel: „Le eno je potrebno.“ (Luk. 10, 42.) Kajti v duhu živ je le

tisti, kteri vse veruje, kar Bog in njegova sveta cerkev uči, kteri na Boga vse svoje zaupanje stavi, in kteri njega iz vsega svojega serca, iz vse svoje duše, iz vseh svojih moči ljubi; kdor pa teh čednost nima, je na duši mertev. Zato kaj lepo piše sv. apostelj Pavel v pismu do Rimljanov: „Opravičeni iz vere imejmo mir z Bogom po Gospodu našem, Jezusu Kristusu, po kterem imamo tudi po veri pristop k tej gnadi, v kteri stojmo in se hvalimo z upanjem veličastva Božjih otrok... Upanje pa ne osramoti, ker je ljubezen Božja izlita v naše serca po svetem Duhu, kteri nam je bil dan.“ (Rim. 5, 1—5.) Sv. Frančišek Salezij primerja vero tistemu oblaku in tistemu ognjenemu stebru, ki je Izraelcem pot kazal skozi puščavo; upanje pa mani, s ktero jih je Bog preživljal; ljubezen pa skrinji zaveze, ktera jih je pripeljala v obljubljeno deželo. Sveti Bernard pa tako-le uči: „Vera pravi: Veliko in nerazumljivo je Bog pripravil svojim zvestim. Upanje pravi: Za me je vse to pripravljeno. Ljubezen pa pravi: „Hitro potečem za tim.“

Ker tedaj te tri Božje čednosti notrajnemu življenju v Jezusu Kristusu podstavo dajejo, in brez teh čednost svojega keršanskega življenja zunajno razodevati ne moremo; ravno zato moramo te tri Božje čednosti večkrat obudovati. In tako nastane vprašanje:

1. Kdaj smo dolžni obudovati Božje čednosti?

Naša perva, najimenitniša dolžnost je, da Boga, svojega Gospoda, častimo in njemu služimo. To bomo pa storili, če vanj verujemo, vanj zaupamo in ga čez vse ljubimo. Zato smo dolžni, da s tisto, nam pri sv. kerstu podeljeno, vlito milostjo Božjo, kakor hitro se zavemo, svoje serce k Bogu povzdignemo.

Pervi, najpotrebniši pripomoček, da dosežemo svoj namen, da se sklenemo s svojim Bogom, je toraj vera v tiste svete resnice, ktere nam je mili stvarnik razodel. In ako smo tako nesrečni, da smo z grehom pretergali sveto vez, ktera nas je z Bogom vezala, moramo po poti pokore nazaj k Bogu se oberniti. Pa niti pervo, niti drugo ni mogoče brez vere, upanja in ljubezni. Te čednosti so podstave, so stebri, na ktere moramo postaviti poslopje naše vere, tako da velja od vseh teh treh čednost, kar pravi sv. Avguštin že od vere: „Vera je podlaga vsega dobrega, začetek človekovega zveličanja. Brez vere ne more biti nihče otrokom Božjim prištet; kajti brez vere ne zadobi noben človek gnade opravičenja tu na zemlji, pa tudi ne večnega življenja na unem svetu.“ Duhovno pohištvo v nas bo v veri vstanovljeno, v upanji zidamo in v ljubezni končano. „Brez vere je nemogoče Bogu dopasti.“ (Hebr. 11, 6.) V veri moramo začeti delo svojega zveličanja, da bomo res dosegli, kar nam je Bog obljubil, in kar smo njegovi obljubi verovali in kar smo od njegove zvestobe pričakovali. In to pa je obljubljeno in pripravljeno le tistim, kteri njega ljubijo.

Mislim da spoznamo zdaj, zakaj sv. apostelj Pavel pravi: Zdaj, to je v tem življenji, ostanejo te tri čednosti, vera, upanje in ljubezen, brez kterih nobena druga čednost ni keršanska, ne za večno življenje zasluživna. Vera je, ki razsvitljuje in podverže našo pamet; upanje do večnih dobrot nas uterduje v nadlogah tega življenja, in serce od pozemeljskih dobrot odločuje; ljubezen pa nas očiščuje in na Boga navezuje. Vse tri so pa med seboj tako sklenjene, tako zvezane, da ena brez druzih nič ne velja, kakor pravi sv. Pavel: „Ako bi pa ljubezni ne imel, nič nisem. In ko bi razdal ubogim v živež vse svoje premoženje in ko bi svoje telo dal, tako da bi gorel, lju-

bezni pa bi ne imel, mi nič ne pomaga.“ (I. Kor. 13, 2, 3.) Zato imamo sveto dolžnost, da se vadimo v teh Božjih čednostih, da bomo seme keršanskega življenja v sebi ohranili, ga vterdovali, in k vedno veči popolnamosti pripeljali.

Dolžni smo toraj večkrat obudovati vse tri Božje čednosti, in posebno še:

a) Kakor hitro se svoje pameti zavemo. Kaj je bolj pravično, bolj spodobno, kakor da se človek precej po zavedi svoje pameti oberne k Bogu, svojemu stvarniku, da ga z dejanjem vere spozna za svojega najvišega Gospoda, da se mu tako zahvali za dobroto, da ga je vstvaril? In ko je človek prepričan, kako visok da je njegov namen, kaj mar ni spodobno in pravično, da hrepeni po njem, kteri ga je k toliki časti, za toliko zveličanje vstvaril? O zares sveta dolžnost je, da človek to, da se je zavedel svoje pameti, najprej s tem razodene, da veruje v Boga svojega stvarnika, kakor v večno resnico in pravico, da se zanese, upa vanj in ga ljubi kakor največo dobroto in lepoto. In ako to stori, z veseljem bo spolnoval zapovedi njegove, pa se bo skerbno ogibal, najmanjši greh storiti in ga tako žaliti.

b) Drugič smo dolžni tri Božje čednosti obudovati večkrat v svojem življenji. Kristjan moj! ako svojega telesa z vsakdanjo hrano večkrat ne okrepčaš, naglo bo oslabelo, omedlelo. Tako ne boš dolgo v stanu potrebne pravičnosti se ohranil, ako ne boš pogostoma svoje duše oživljal in krepčal s tim, da obuduješ vero, upanje in ljubezen. Zato radi in večkrat obudujte te tri Božje čednosti; ja vsak dan, posebno zvečer, preden zaspite; saj se to lehko zgodi s kratkimi besedami, na primero: „Moj Bog, verujem v te, upam na te in ljubim te čez vse!“ Obudujte jih pa še posebno ob nedeljah in praz-

nikih. In takrat glasno z mašnikom vred molite tri Božje čednosti. To je naša sveta dolžnost.

c) Vselej obudujmo te čednosti, ako nas napadejo kake skušnjave, zlasti še skušnjave zoper te čednosti same. Takrat kristjan! ako tvoja vera omahuje, te upanje opušča ali ti ljubezen ugasuje, oj hitro se zberi v svojem duhu in s ponižnim sercem zdihni: „Moj Bog! kakor otrok prave vere hočem živeti in umreti; odpovem se svoji revni in pičli vednosti, pa podveržem se popolnoma tvoji sveti veri. Kaj bi bila neki moja vera, ako bi ne presegala moje vednosti? In ti o večni Bog! ti bi ne bil Bog, ako bi ne bil nezapopadljiv, ako bi te obsegla moja majhna pamet! Zato se na tebe, svojega vsegamogočnega in neskončno resničnega Boga terdno zanašam. Tebe ljubim iz celega serca, ker si neskončno lep in vse ljubezni vreden!“ — In ako si skušan, kakor zlato v peči, v ognji nadlog in težav, ako te tlačijo nesreče in britkosti, nadlegujejo hude skušnjave, obudi Božje čednosti — ozri se z očmi svete vere, poln zaupanja in ljubezni na križanega Jezusa in — polajšano ti bo; ozri se na to, kar te čaka unkraj groba, in v sredi največih britkost, v temoti britkih skušnjav boš napolnjen z notrajnim tolažilom, okrepčan z nebeškim zdravilom, in odšel boš ojstrim puščicam dušnega sovražnika. Nobena skušnjava te premagala, nobena britkost te potlačila ne bo, ako se zatečeš k svojemu Bogu v živi veri, v terdnem zaupanji in v goreči ljubezni.

d) Posebno lepo obudi tri Božje čednosti, kedar hočeš prejeti kak zakrament. Prav potrebno ti je to, kedar se pripravljaš k zakramentu sv. pokore in hočeš prejeti zakrament presv. Rešnjega Telesa. Oj takrat ponovi živo vero, da Jezus, včlovečeni Bog sam, tvoji duši svoje gnade deli ravno takrat, kedar njegov namestnik zapovedane besede nad teboj

zgovarja in zakramentu primerjene znamnja opravlja; kajti Jezus Kristus ti po svojem namestniku pravi; „Pojdi v miru, tvoji grehi so ti odpuščeni!“ — Obudi terdno zaupanje, da ti mili Jezus ne bo odrekel nobene gnade, za kterokoli ga boš prosil; saj je ja on sam, ki ti skazuje toliko milost; saj je ja on sam, ki se ti samega sebe popolnoma da v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa. Saj lahko rečeš s svetim Pavlom: „Ako je Bog za nas, kdo je zoper nas! Kteri tudi svojemu lastnemu Sinu ni zanesel, temuč ga je dal za nas vse; kako da bi nam ne bil tudi ž njim vsega podelil?“ (Rim. 8, 31, 32.) In ravno zato obudi gorečo ljubezen do svojega nebeškega Zveličarja, ker te je on pervi ljubil in je dal svojo kri in svoje življenje za te.

e) Najbolj potreba pa nam je Božjih čednost v zadnjem boju, o smertni uri. Kdaj bolj potrebujemo orožja kakor v vojski; naj hujša vojska pa bo o smertni uri, ko se bodo sovražniki naše duše zbrali in z vso močjo se vperali, da bi oslabeli nam vero, da bi poderli naše upanje, da bi zadušili vsako iskrico ljubezni Božje v nas. Tu, v tem zadnjem, pa toliko imenitnem boju mora biti kristjan oborožen z oklepom vere in ljubezni, mora biti pokrit s čelado upanja, da se vojskuje kakor otrok luči po dne, da ga tema skušnjav ne premaga. Zdaj mora pokazati, da v Boga živo veruje, da se le nanj terdno zanaša, da le njega čez vse ljubi. Zdaj mora očitno biti, da ga nobena reč od Boga ločiti ne more, da koperni po prihodu nebeškega ženina; da hrepeni, biti sklenjen s svojim Bogom; da želi sprejeti skoraj plačilo, ktero je Bog pripravil njim, ki ga ljubijo. — Ta vera, ktero kristjan obudi na smertni postelji, ga uči, da je smert po grehu na svet prišla, da jo mora v duhu pokore čakati in se jej voljno podvreči. — Upanje mu

pa serčnost daje, da se smerti ne boji; kajti ve, da je dekla Božja, ki ga popelje pred obličje stvarnika njegovega; ve, da je smert le prag, čez kterega bo stopil v večno življenje. — Ljubezen pa ga navdihuje, da s svetim Pavlom kliče: „Želje imam razvezan in s Kristusom biti.“ (Pil. 1, 23.)

Naj vam to iz življenja svetnikov spet enkrat kaj malega povem. Sto let po Jezusovem rojstvu je živela v Rimskem mestu pobožna vdova, kteri je bilo Zofija ime. Imela je tri lepo keršansko zrejene hčere. Najmlajši je bilo ime Fides, srednji Spes, in naj stareji, ki je štela še le dvanajst let, pa Karitas. Že imena kažejo, kako sveta, pobožna je bila ta družinica. Zofija se po naše pravi „modrost.“ Fides, Spes in Karitas pa se pravi: Vera, upanje in ljubezen. Poslušajte nekaj prav lepega od teh malih, pa svetih hčerk. Zavoljo vere v Jezusa Kristusa so bile vse tri v smert obsojene. Materi pa so bile obsojene še veče muke, da je namreč priča morala biti, kako so umorili njene toliko ljubljene hčerke. Ko je neusmiljeni rabelj vsem trem otrokom glave posekal in so nježne trupla kervaveče pred materjo ležale, kaj je storila pobožna mati? — Premišljevala je, kako je večni Bog, naš nebeški Oča, dal svojega edinorojenega Sina v smert za nas grešne ljudi, ter je zdihnila: „O jaz srečna mati! za vredno sem spoznana, da darujem svoje tri nedolžne otročice v čast presveti Trojici.“ Vsak dan pa je hodila na grob svojih hčer, ter je tam sedela, pa serčno hrepenela, ločena biti te zemlje in se skleniti s svojimi preljubljenimi hčerami. Zato je večkrat zdihovala: „O moji otročiči, vzemite me k sebi!“ In njena želja jej je bila spolnjena. Osmi dan je na grobovih zaspala — k večnemu miru. Vse štiri sveta cerkev svetnice časti.

Kaj pa nas uči ta prigodba? Kristjani moji! posnemajmo sveto Zofijo. Bodimo tudi mi tako modri. Hodimo ž njo vsak dan k trem prelepim nebeškim hčeram, ki se jim pravi: Fides,

Spes in Karitas, to je: Vera, upanje in ljubezen. Hrepenimo tudi mi, da bi bili vedno sklenjeni ž njimi. In ako posnemamo sveto Zofijo vsak dan, ako obudujemo Božje čednosti vsak dan, prišel bo tudi za nas tisti osmi dan, da bomo se sklenili v Bogu s temi čednostmi, da bomo zaspali — k večnemu miru.

2. Zakaj pa moramo te Božje čednosti večkrat obudovati?

a) Božje čednosti obudovati je že samo na sebi najimenitniše, naj bolj blago delo vsacemu kristjanu.

Se k Bogu popolnoma oberniti, njemu se vsega darovati, ž njim se naj terdnejši skleniti, kolikor je to vse človeku v tej solzni dolini mogoče, mar ni to naj imenitniše, naj lepše delo za človeka? Saj je ja to namen vsacega človeka. Pomislimo to malo bolj na tanko.

Zakaj pravimo, da so vera, upanje in ljubezen Božje čednosti? Mar zato, ker so nam od Boga vlite, podeljene? Ne zato. Saj tudi druge, dejanske čednosti se nam s posvečujočo gnado Božjo podelijo pri opravičenji, to je pri svetem kerstu ali pri sveti pokori. Te čednosti se imenujejo Božje čednosti, ker nagib, vzrok teh čednost je vselej in povsodi le Bog sam; kajti le zavoljo Boga verujemo, le zavoljo Boga upamo in le zavoljo Boga ljubimo. Res, da tudi Boga premišljujemo v raznih razmerah; vera nam kaže Božjo večno resnico in modrost; upanje njegovo neskončno dobroto, moč in zvestobo; ljubezen pa naj više, nezmerno bitje; ali v vseh teh razmerah je eden in ravno tisti Bog, kteremu se duša v vaji teh čednost bliža in daruje. Tukaj na zemlji, dokler je duša v telesu oklenjena in tukaj na ptujem, zunaj svoje prave domovine biva, ne more se Bogu bolj bližati, se ž njim bolj na tanko skleniti, kakor v vaji teh Božjih čednost. Tukaj na zemlji njegovega bitstva gledati ne more; z vero pa ga gleda vsaj nekoliko, kakor v megli, skozi

zerkalo, pravi sveti Pavel. (I. Kor. 13, 12.) Z upanjem si vživlja terdno nado, da bo enkrat ga gledala od obličja do obličja; z ljubeznijo pa se vadi že zdaj, kar bo delala vekomaj.

In ko se duša tako v teh čednostih k Bogu oberne, pa ne pride prazna k njemu. Samo sebe prinese Bogu v dar; kajti daruje mu svoje najimenitniše, najboljše zmožnosti z vsemi najžlahtnejšimi nagnjenji.

Ja zares! vera je v resnici daritev, kakor jo imenuje sv. Pavel. (Fil. 2, 17.) Vera je, ako prav premislimo, daritev našega uma. V veri se človek ponižno podverže neskončni resnici in modrosti Božji. On v nemar pušča natorne spoznanja in pridobljeno vednost, on zaverže navzete presoje in že storjene sklepe, se upira zunajnim čutilom in hudim navalom prirojenega napuha; on ne posluša in nič ne porajta zasmehovanja oslepljenih prostomišljencev in novih nevernikov. Ne beli si glave, ne verta steržena, brez dvoma za resnico vzame vse, kar je razodel Bog, ki je neskončna resnica in modrost. In to vse le zato, ker je Bog neskončna resnica in modrost. To ljubi moji! je velika, Bogu dopadljiva daritev.

Upanje je daritev, od ktere Gospod sam pravi: „Hvalni dar me bo častil.“ (Ps. 49, 23.) Zares je upanje preimeniten dar, in sicer daritev volje, kterega kristjan daruje Božji dobroti, njegovi vsegamogočnosti in njegovi zvestobi. Kristjana, ki ima pravo keršansko upanje, ne plaši natorna boječnost, ne prirojena nestanovitnost; ne dela nobenih pomislikov; ne posluša nezmerno boječe vesti, ne porajta strašivnega navdajenja peklenskega zapeljivca; celo grozovita resnica svetega evangelija od malega števila izvoljenih ga ne vstraši, tudi to ga ne zbega, ko spozna svojo nesmožnost, ve, da ima le malo ali celo nič zasluženje in vidi koliko in kako velikih grehov da je storil pa vendar prav ni obžaloval teh pregreh. Akoravno misli na velikost in

neskončnost obljubljenega zveličanja in spozna, da le s pomočjo gnade Božje zamore doseči svoj namen; vendar terdno in neskaljeno pričakuje vse to od neskončne dobrote, moči in zvestobe Božje in sicer le zato, ker mu je vse to obljubil večni Bog. Kaj ni to preimeniten dar svoje volje!

Kaj pa še le ljubezen, ki je po besedah svetega Pavla zmed vseh treh Božjih čednost naj veča, naj imenitniša? Ali bi prava ljubezen ne bila tudi daritev? O pač še kaj za en dar, v kterem bo v čast najvišega, neskončnega bitja serce človeško popolnoma darovano; v kterem se človek z dušo in s telesom, z vsemi močmi, nagnjenji in poželjenji vsega svojemu Bogu vda. V tej ljubezni odtergamo svoje serce z vsemi njegovimi nagnjenji, vstvarjenim rečem, pa ga navežemo celega na stvarnika svojega. Tu razun Boga ne ljubimo nič, kakor le zavoljo Boga. Njega pa ljubimo iz celega svojega serca, iz cele svoje duše, iz vseh svojih moči; in sicer le zato, ker je najviše, neskončno bitje, vse ljubezni vredna lepota in dobrota.

Iz tega pa izhaja natorni sad te ljubezni in to je: Zedinjenje z Bogom. Kajti ljubezen je tista vez, ki serce navezuje. Tudi vera pomaga; tudi upanje stori svoje; kajti vera nam kaže neskončno dobroto, upanje nas vnema za njo; ljubezen pa se oklene te dobrote in zakliče z ljubečo nevesto v visoki pesmi: „Našla sem ga, ki ga moja duša ljubi; prijela sem ga in ga ne spustim.“ (Vis. pes. 3, 4.)

Poglejte kristjani! kako nezrečeno imenitno delo je le edino obujenje treh Božjih čednost! Kakošno zasluženje pa še le zadobi kristjan, ki se vedno vadi v tem preblagem obujenji! O gotovo on na se oberne oči vseh nebeških duhov in dopadanje najvišega bitja! — Ko so skrinjo zaveze s Sionske gore v novo zidani tempelj slovesno nesli, šel je kralj Salamon v kraljevi bliščobi, obdan od starašinov ljudstva, od knezov vseh

rodov; pa to ni bilo najimenitniše slavnega obhoda. Krona te krasne procesije je bila v tem, da je Salomon pripravil nešteto versto klavne živine v dar, da so skoraj pri sleherni stopinji eno ali drugo žival zaklali in Bogu darovali. Sveto pismo pravi: „Kralj Salomon pa, in vsa množica Izraelova, ki se je bila sošla k njemu, je hodila ž njim pred skrinjo; in darovali so ovec in volov brez cenitve in števila.“ (III. Kralj. 8, 5.) Glejte tej slavni procesiji enako dela kristjan, ki obuduje Božje čednosti večkrat na dan. On hodi, spremljan od svojega svetega angela varha med vednim darovanjem po poti proti svetemu raju, in nese svojo dušo, živo skrinjo v njej prebivajočega Božjega Duha, v tisti tempelj, kterega napolnjuje Gospod s svojim veličastvom v zveličansko vživanje svojim izvoljenim; pa kristjan daruje toliko imenitniše darove, kakor Salomon, kolikor imenitniši je um, volja in serce pametnega človeka oziroma neme darivne živali. In, o kako srečen, presrečen je kristjan v tej trojni daritvi!

Kaj vam hočem še več pripovedati, zakaj naj kristjan se vadi v obujenji treh Božjih čednost?

Vendar naj vam še nekoliko povem, kolikanj dobiček nam dodeli tako obujenje?

b) Ne bom vam pravil, da človek, ako je v stanu gnade Božje, pa obudi tri Božje čednosti, se vdeleži tistih splošnih dobrot, ki so sklenjene z vsako čednostjo — da z obujenjem se množi čednost sama; da bo z vsakim obujenjem zbrisano nekoliko zaostalih časnih kazen; si pomnožimo dopadenje Božje, posvečujočo gnado Božjo; si prislužimo eno stopinjo višej v nebeškem kraljestvu. Vsega tega se vdeležimo tudi z obujenjem treh Božjih čednost.

Ali še veliko več dobička imamo od teh čednost. Posebno o času sedajnih britkost. V nadlogah in težavah, naj že pridejo, od koder koli si bodi, nas bo podpirala in okrepčevala živa vera v naj boljšo, naj modrejšo previdnost Božjo, ktera z očetovsko skerbjo vedno čuje nad nami; podpiralo in krepčalo nas bo terdno zaupanje, da po poti križev in težav pridemo k neznani sreči, ktere ni videlo nobeno oko, ni slišalo nobeno uho in ni občutilo nobeno človeško serce. Goreča ljubezen nas pa toliko vnema, da smo veseli in srečni, da po naj svetejši volji Božji kaj terpeti zamoremo; kakor je rekel sv. Pavel: „Poln sem tolažbe, preobilno veselja imam pri vsi naši nadlogi.“ (II. Kor. 7, 4.) In tako veselje so občutili vsi svetniki v svojih nadlogah; kajti vera, upanje in ljubezen je napolnjevala njihove serca.

Taki sad bomo pa le imeli, ako se urimo, ako večkrat obudujemo tri Božje čednosti. O preljubi! kaj bolj zadovoljni bi mi bili, kako lahko bi svoje križe nosili, ako bi večkrat vero, upanje in ljubezen obudovali.

Koliki dobiček nam dajo Božje čednosti v skušnjavah, smo že nekoliko slišali. Kdor ima te čednosti, ima zmirej pripravljeno najboljše orodje zoper dušne sovražnike. Ako se vzdiguje v njem poželjivost mesa, živa vera, da je ojstri sodnik povsod pričujoč, jo mahoma pogasi. Ako ga svet s svojo nečimernostjo slepi, pogleda v sv. nebesa in to hrepenenje po nebeških dobrotah ga neobčutljivega stori. Ako ga satan zvijačno zalezuje, prava ljubezen ga k nebesom povzdiguje. Saj če je serce napolnjeno teh čednost, nima noben greh prostora v njem.

In kaj se hoče bati na zadnjo uro pobožni kristjan, kteri se je v svojem življenji vedno vadil v teh božjih čednostih? Bolečine in slabosti telesne mu ne pripuščajo opravljati

dolgih molitev, ne storiti kaj druzega dobrega; vendar se v svojem sercu lahko sklene s svojim Bogom v živi veri, v terdnem zaupanji in v goreči ljubezni. Tega pa nikakor storiti ne more, kdor se v življenji ne vadi v teh čednostih. In kako hudo mora biti človeku na smertni postelji, ako teh čednost obudovati ne zna. Česar se pa človek v življenji ni učil, v smerti tudi se naučil ne bo.

Še celo po smerti bomo imeli lep in velik dobiček, ako večkrat in lepo obudujemo tri Božje čednosti. Prikrajšamo ali pa si celo popolnoma zbrišemo vse časne kazni, ktere bi terpeti mogli še po smerti. „Veliko grehov jej je odpuščenih, ker je veliko ljubila“, rekel je Jezus sam od spokorne Magdalene. (Luk. 7, 47). Tu nas Jezus uči, da popolnoma ljubezen, enkrat obujena, nam zbriše tudi naj veči grehe. „Komur se pa manj odpusti, manj ljubi,“ je še pristavil Jezus Kristus. In s tem nas uči, da, kolikor bolj serčno in kolikor bolj vneto obudimo te čednosti, toliko več kazen nam bo tudi odpuščenih. Mogoče je, da edino to, da serčno obudimo popolnoma ljubezen, zbriše ves dolg, vso kazen in dušo tako očisti, da bi šla naravnost v nebesa, ako bi se takrat ločila iz telesa. Vendar to milost zamore upati le tisti, ki se vedno bolj in bolj vadi v teh čednostih, in tako k taki popolnamosti pride. Ako pa tudi take popolnamosti vsak ne doseže, zamore s to vajo zbrisati vselej vsaj nekoliko in sčasoma tudi vse kazni, da tako odide vicam; zlasti ker k temu mu pripomorejo še od cerkve za to vajo podeljeni odpustki.

Za obujenje Božjih čednost je namreč papež Benedikt XIV. te le odpustke dodelil: Sedem let in sedemkrat štirideset dni, kolikorkrat te čednosti kdo obudi. Popolnoma odpustek en dan v mescu, kedar zakramente svete pokore in svetega Rešnjega Telesa prejme in navadne molitve za odpustke opravi, kdor te

čednosti vsaki dan obuduje. Tudi še popolnoma odpustek ob smertni uri zadobi, kdor te čednosti v svojem življenji zvesto moli.

Ni pa ravno zapovedano kako in s kakošnimi besedami se morajo obudovati tri Božje čednosti, da se zadobijo te duhovne dobrote. Da se to le godi iz ljubezni do Boga, naj se te čednosti v kratkih besedah ali če še to ni mogoče, v svojem sercu obudijo. Toraj verovati moramo vse razodete resnice zato, ker jih je razodel Bog, ki je neskončna resnica in modrost. Upati moramo odpuščanje svojih grehov, gnado Božjo in večno zveličanje zato, ker nam je vse to obljubil Bog, ki je neskončno dober, vsegamogočen in zvest. Ljubiti pa ga moramo zato in čez vse, ker je neskončna svetost in lepota, vse ljubezni vredna dobrota.

Zato ljubi moji kristijani! Kolikor bolj živo bomo verovali vse od Boga razodete resnice; s kolikor večimi željami bomo hrepeneli po tistem nezmernem veselji, ktero nam je Bog obljubil; in kolikor bolj goreče bomo ljubili Boga, kteri od nas čez vse ljubljen biti hoče; — toliko zvestejši mu bomo služili, toliko več z grehi zasluženih kazen bomo zbrisali in toliko bolj gotovo bomo svoj namen dosegli. Prosimo toraj Boga, da v nas ohranja in pomnožuje te čednosti, ktere nam je že pri svetem kerstu v našo dušo vlil. Ponavljajmo večkrat svojo vero v vsegamogočnega, neskončno svetega in pravičnega Boga, ki je povsodi pri nas, naše naj skrivnejše misli ve pa vse hudo sovraži in kaznuje, vse dobro pa ljubi in plačuje. Spominajmo se večkrat svetih nebes in večnega življenja, pa recimo sami pri sebi: Kedar bodo ti kratki dni tu na zemlji mi stekli, pričelo se bo za me drugo življenje, ki nikdar jenjalo ne bo. Čez malo in Gospod me bo poklical od tod, da bom prejel večno plačilo, kakoršno si zaslužil bom. Take misli nas bodo ohranile na pravem potu, in ako smo ga zgrešili, bodo nas nazaj pripeljale;

take misli nas bodo tolažile v terpljenji, v britkostih in težavah, nam bode moč dajale v vseh skušnjavah, da zvesti ostanemo svojemu Bogu in ga ljubimo čez vse.

Vadimo se toraj v teh Božjih čednostih ne le vsak dan; ja vadimo se vsako uro, vsak čas; ako tudi ne vselej z besedo, vsaj v svojem sercu obudujmo živo vero, terdno zaupanje in gorečo ljubezen! Ja preljubi! neprenehoma, vedna naj bo ta vaja in tako dolga naj bo, da se vera z upanjem v zavživanje sama spremeni, ljubezen pa svojo popolnamost dobi. Ja o Gospod, moj Bog! jaz verujem v te, jaz upam v te, te ljubim čez vse! Amen.

IX. Keršanski nauk.

B. Dejanske poglavitne čednosti.

1. Modrost.

„Iz obilnosti serca usta govoré," je star pregovor, kterega je izustil tudi naš Zveličar Jezus Kristus. (Mat. 12, 34.) In to prav po pravici; kajti beseda je zvesto vnanje znamenje znotrajnih misel in vsega človeškega bitja. Vsak človek je tako vstvarjen, da ima notrajni, natorni nagon, kteri ga vnema, jo sili, da kaže z besedo ali z dejanjem zunajne, kar v svojem sercu ima ali občuti, naj bo to že dobro ali hudo. Kdor v sebi ima vero, upanje in ljubezen do Boga, kdor je sebe v resnici Bogu daroval, ter je tako rekoč napolnjen s temi Božjimi čednostmi; ta bo to tudi zunajno pokazal, s svojim zaderžanjem in obnašanjem do Boga in do bližnjega. In iz teh Božjih čednost tečejo, kakor iz trojnega svetega vira, vse druge čednosti, ktere imenujemo dejanske čednosti; kajti po teh je vredjeno vse naše dejanje.

Ktere so dejanske čednosti?

Dejanske čednosti so te le:

1. Modrost.
2. Zmernost.
3. Pravičnost.
4. Serčnost.

Naj vam nekaj malega od teh čednost sploh povem, predenj vam vsako posebej opišem.

Modri mož tako le piše: „Modrost uči zmernost in razumnost, in pravičnost in serčnost; memo njih ni nič bolj v prid ljudem v življenji.“ (Mod. 8, 7.)

Te čednosti imenujemo poglavitne čednosti; ali kakor so včasih rekli: Kardinalne čednosti. Zakaj?

Poglavitne čednosti se imenujejo, ker so glava vsem drugim čednostim, ali podlaga keršanske pravičnosti. Kakor mora imeti vsako zidanje svojo podlago, in brez podlage bi razpadlo, tako se operajo vse druge čednosti na te štiri čednosti; te nosijo vse druge, kakor štiri poglavitni stebri. In ker se vse druge čednosti stavijo le na te štiri, se po pravici imenujejo poglavitne dejanske čednosti.

Zakaj pa se imenujejo „kardinalne čednosti?“ To ime je latinsko; „kardo“ se pravi po naše „tečaj“. S to besedo „kardinalne čednosti“ naznanjamo, da so te čednosti, tako rekoč, tečaji, okoli kterih se verté vse druge čednosti. Zato bi jih mi imenovali „tečajne čednosti.“ Kakor namreč vrata na tečaju stojé in se verté, in brez tečaja bi se niti ne odperale niti zaperale, bile bi brez koristi, ja bi vrata ne bile; tako so postavljene in se veršijo vse čednosti na štirih poglavitnih čednostih. Brez teh bi ne bile Bogu dopadljive, ne nam koristne; ja bi čednosti ne bile. Lepo pravi naš Božji Zveličar

Jezus Kristus sam: „Vsak, kteri sliši moje besede in jih spolnuje, (tedaj vsak pobožen kristjan), je podoben modremu možu, kteri je pozidal svojo hišo na skalo; in ploha se je ulila in prišle so vode in vetrovi so pihali, in so se v tisto hišo vperli, in ni padla; zakaj vstavljena je bila na skalo.“ (Mat. 7, 24, 25.) Skala tedaj, ki zoperstoji vsem napadom, vsem skušnjavam sveta, satana in mesa in vsem britkostim, celo grôzi pred smertjo in prihodnjo sodbo — ta skala pri zidovji vseh čednost je štirivoglena podlaga štirih poglavitnih čednost. „Ta hiša ima štiri vogle, pravi sveti Grogor, kajti popolnoma zidovje našega duha (naše pobožnosti) sloni na modrosti, zmernosti, pravičnosti in na serčnosti. Na štirih voglih sloni ta hiša, zato ker vse zidanje vsacega dobrega dela se vzdiguje na teh štirih čednostih.“

Te poglavitne čednosti so matere vsem drugim čednostim, kajti iz teh izhajajo, se rodijo in bodo rojene vse druge čednosti. Vsaka teh čednost ima svoje posebne čednosti, ktere izhajajo iz nje. Modrost ima v sebi previdnost, ki se ozira na prihodnji izid, da človek previdi, kaj mu je koristi; prevdarnost, da vse okoliščine varno premisli, da zamore v kaki zadevi pravo sodbo skleniti; sveto skerb ali čuvanje, ki spozna vse nasprotnosti, ktere žugajo čednosti, ter se jih pazno ogiba; tudi izhaja iz modrosti tista delavnost, tista pridnost, s ktero človek vse ob svojem času doverši, kar mu modrost nasvetuje. — Zmernost ima v sebi: Miloto, dobroto, krotkost, ponižnost, sveto ojstrost, zderžnost in čistost. — Iz pravičnosti izhaja: Bogoljubnost, pobožnost, pokorščina, hvaležnost, usmiljenost, radodarnost, priljudnost in postrežljivost. — Serčnost pa rodi: Močnodušnost, terdno zaupanje, poterpežljivost, prizanesljivost, stanovitnost in moštvo ali junaštvo.

Kakor je pa vsaka teh poglavitnih čednost mati drugim čednostim, tako so pa tudi med seboj popolnoma zedinjene in sklenjene. Sv. Bernard lepo pravi: „Pravičnost išče, modrost najde, serčnost si prisvoji in zmernost obderži.“ On hoče reči: Pobožni človek si prizadeva, na tanko spolnovati voljo Božjo. K temu mu pa pomagajo štiri poglavitne dejanske čednosti. Pravičnost ga priganja, da vse preišče, pregleda, kaj mu je storiti; modrost mu kaže pripomočke in pota, da svoje dolžnosti spolnovati zamore; serčnost ga oboroža, da premaga vse zaderžke in odverne vse skušnjave; zmernost pa ga uči, da ohranja v čednosti pravo mejo, da tirjatvam njenim zadostuje, pa vendar nespametno mej ne prestopi. — Modrost nas razsvitljuje, da razločimo, kaj je prav in kaj ni prav; pravičnost nas obderži na pravi stezi proti večnosti, da ne zaidemo niti na desno, niti na levo; zmernost nas v berzdi ima, da zatajujemo nepripuščeno poželjenje; serčnost nas pa okrepčuje, da se vstavimo in premagamo vse, kar nam opovera na poti svete čednosti. Glejte, kako lepo so združene vse te štiri čednosti, da nam pomagajo, staviti veliko in predrago zidovje prave pobožnosti!

Zdaj bomo pa te čednosti vsako posebej nekoliko premišljevali. Naj poprej stavim vprašanje:

1. Kaj je keršanska modrost?

Modrost sploh je znanje ali poznava tistih reči, ktere naj bi človek poželel in kterih naj bi se ogibal; ali modrost je vednost, ki nas uči, kaj je koristnega in kaj je škodljivega. Ker pa to, kar mi poželeti ali česa se ogibati moramo, ima svoj gotovi namen, zakaj poželimo? ali zakaj se ogibljemo? zato je modrost sploh ročnost ali urnost našega duha, s ktero si postavimo poseben namen ter si zvolimo pripravne pripomočke, da ta namen dosežemo.

Namen pa, in tudi pripomočki, da dosežemo namen, so nepripuščeni, ali pripuščeni ali celo zapovedani. Ako je namen nepripuščen, ali ako so v dosego postavljenega namena izvoljeni pripomočki nepripuščeni, taka modrost, pravi sveti apostel Pavel, da je sovražnica Božja, da je smert naši duši. (Rim. 8, 6.) In take modrosti je zlasti današnje dni neizrečeno veliko med ljudmi. Saj posvetnjaki vse svoje dušne in telesne moči, vso svojo zvijačo in prekanjenost napenjajo, ako se jim kaže le mal dobiček, ali da zamorejo vživati posvetno razveseljevanje, ali si pridobiti hvalo ali vdanost druzih ljudi. Zato pravi Jezus Kristus: „Otroci tega sveta so modrejši v svojem rodu, kakor otroci luči.“ (Luk. 16, 8.) To je, posvetni ljudje so razumniši, bolj marljivi in skerbni, si poslužujejo pripravnih pripomočkov, se bolj trudijo, da dosežejo svoje časne namene, posvetne dobrote in razveseljevanja, kakor si prizadevajo pobožni, da bi z dobrimi deli dopadli Bogu in si nabirali zakladov za svete nebesa. Tako si je modro vedel pomagati krivični hišnik evangeljski, da mu ni bilo treba niti kopati niti beračiti. Dolžnikom svojega gospoda je zbrisal veliko dolga, da bi odstavljenega vzeli pod svojo streho. — Tako zvito so delali judovski poglavarji, farizeji in pismoučeni, kedar so tožili Jezusa Ponciju Pilatu. Po svoji veri med prazniki niso smeli stopiti v sodno hišo; zato so prosili Pilata, da je vunkaj prišel. — Tak grozovit zgled posvetne modrosti je Judež izdajavec. Ko je videl, da je Lazarjeva sestra z dragim mazilom Jezusove noge mazilila, menil je hinavsko: „Zakaj bi se to mazilo raj ne prodalo za tri sto denarjev, in bi se ubogajme dalo?“ In tako modro mislijo in delajo otroci tega sveta še dan današnji, ter vse njihove gnanje in divjanje gre le v to, da bi stregli svojim čutilom, da bi si pridobili časnega dobička,

da bi oslepili svojo vest in odšli časni kazni. Vse to je pa le posvetna modrost.

Ako pa otroci tega sveta vso svojo modrost napenjajo, da bi dosegli svoj časni, vendar ne gotov dobiček, mar ne bomo mi si veliko bolj prizadevali, da si zvolimo in rabimo vse tiste pripomočke, s kterimi zamoremo najprej in naj gotovši doseči svoj namen, to je, da smo Bogu dopadljivi in se večno zveličamo? Ker pa niso vsi pripomočki enako primerni in mi sami vselej ne moremo spoznati, kaj nam koristi in kaj nam škoduje, glejte ljubezen Božjo! nas je Jezus Kristus učil, kterih pripomočkov se poslužiti moramo, da bomo svoj namen dosegli. In kdor to stori, je keršansko moder.

Keršanska modrost je toraj tista čednost, s ktero kristjan vse v svoje dušno zveličanje pripravne pripomočke izvoli in zveršuje, vse pa opusti, kar bi mu k temu opoverati zamoglo. Keršanska modrost obsega vse le dobre, pripuščene namene in pripomočke; kajti je čednost ali urnost v dobrem; ne pa v nepripuščenem ali v hudobnem. Ta modrost pa nima pred očmi le posameznih namenov, kakor na primero gleda moder gospodar le na to, da bi koristno vodil svojo kmetijo ali moder vojskovodja svojo vojsko. Tudi ne gleda keršanska modrost le na časno, ampak ona vreduje vse človeško življenje, da bi človek živel po vseh zapovedih Božjih in tako dosegel svoj najviši namen, to je večno zveličanje. Torej je keršanska modrost le v tem, da človek spozna svoj čeznatorni namen in da v dosego tega namena spozna vselej, v vseh okoliščinah tudi pripravne pripomočke, in si tiste izvoli in tudi ž njimi dela. Sv. Avguštin pravi: „Keršanska modrost je ljubezen ali želja, ktera razumno izvoli to, kar k Bogu pelje, beži pa pred tem kar od Boga odvračuje.“

2. Da bomo pa to na tanko razumeli in tudi na se obernili, poglejmo, kako in kaj dela človek, kteri keršansko modrost zares ima. In sicer naj poprej poglejmo:

a) Kako se keršansko modri obnaša v časnih rečeh?

Modri kristjan ima pri vseh svojih delih in opravilih vedno pred seboj svoj čeznatorni namen, ima vedno in povsod pred očmi svojo prihodno, edino pravo in večno domovino, ki je tam v nebesih. Ve in dobro spozna, da ta dolina solz ni njegov pravi dom, da je tukaj le ptujec, oddaljen od svojega stvarnika, od svojega začetnika, zato prevzame vse britkosti in težave, vse skerbi, dejanje in nehanje in vse dela in opravila kakor od Boga mu naloženo opravilo. On ne zametuje svoje časne sreče, temuč skerbi in dela, da si časno srečo pridobi in množi s tim, da je priden, razumen in varčen; vendar pa svojega serca na to nič ne navezuje. On spozna, da je nečimerno in minljivo vse časno, zato pa ni prevzeten, se ne napihuje v sreči, pa tudi ni nezmerno žalosten v nesreči. On ne išče posvetne bliščobe in veljave velike, pa tudi ni omazan, ne lakomen. Vse časne dobrote so mu le stopnjice, pripomočki, s kterimi se povzdiguje vedno višej k pravi, večni dobroti, k svojemu Bogu. Tudi svojih talentov, svojih dušnih moči ne zagreblja, ampak prav pridno jih rabi; ali pri tem zopet nima druzega namena, kakor le, da bi po svoji moči pripomogel k temu, da se razširjuje Božja čast, splošni blagor in sreča bližnjega.

Drugič se pa modri vselej prav posvetuje, preden kaj počne ali stori, kakor je pisano: „Pred vsemi deli naj bodi resnična beseda pred teboj, in pred vsakim dejanjem terden svet.“ (Sir. 37, 20.) Po tem nauku se modri sam seboj posvetuje, prevdarja na tanko

vsako stvar in dobro premišljuje, ali je pripuščena, dobra, koristna in pravična; ali ne nasprotuje kaki Božji ali cerkveni zapovedi, ali ni nevarna dušnemu zveličanju; ali je pravi čas, pravi kraj ali so jej ugodne druge okoliščine. Modri prevdarja svoj namen, ali je dober, čist zadosti, v skerbi je, da bi ga ne vodil napuh ali lastna ljubezen, ali goli dobiček, ali celo nevoščljivost ali kaka druga strast. Tudi pretehtuje svoje moči, svoje vednosti, ali bo shajal, da bi namenjeno dejanje opravil Bogu dopadljivo, ne pa sebi ali bližnjemu celo v škodo. Da bi v vsem tem pravo zadel, rad tudi druge poprašuje za svet; on uboga, kar je rekel stari Tobija svojemu sinu: „Išči vselej sveta pri modrem.“ (4, 19.) In ko je vse to dobro prevdaril, zdaj še le išče si pripomočkov, s kterimi hoče doseči svoj namen.

Ko je svoje dni Sirakuzanski kralj po sejmu hodil in pregledoval blago in robo, ktero so ljudje prodajali; vgledal je moža, ki se zelo modro derži, pa ni videti, da bi kaj na prodaj imel. Kralj ga popraša: „Kaj pa ti prodajaš?“ „Modrost,“ odgovori mu kratko. „Koliko velja?“ pobara kralj. „Tisoč zlatov,“ reče modrijan. „Predraga je; vendar jo hočem kupiti,“ pravi kralj ter mu odšteje denar. Modrijan mu zdaj razvije majhen papirček, na kterem so bile zapisane te le kratke besede: „Vse, kar storiš, skerbi, da prav storiš in glej na konec.“ Kralju se te besede same res predrage zdijo; zato so mu zmiraj na misli in vedno jih ponavlja. — Čez nektere leta se prigodi, da njegovi sovražniki skrivej podkupijo kraljevega brivca, naj bi kralju vrat prerezal in ga umoril. Že se kralj vsede in bradobrivec svojo britvo nabrusi, in pri tej priči pridejo kralju na misel une drage besede, ter jih na pol glasno izreče: „Vse, kar storiš, skerbi, da prav storiš, in glej na konec.“ Te besede bradobrivca prestrašijo, da trepetaje pove, kaj

je ravno storiti mislil. In tako so drage te besede kralju življenje rešile in niso bile predrage.

Tretjič pa ima moder človek v vseh časnih rečeh pravo mero. Svoje premoženje si ohranja, tudi množi; ali brez vsega nepokoja, brez vse lakomnosti. V vseh okoliščinah je miren, pohleven in vdan. V sreči ni prederzen; ako ga revščina tare, zadovoljen je. Tudi časno veselje, vživanje vsega posvetnega ga ne prevzame, da bi preveč si privoščil. Misli si: Bolje je premalo kakor preveč. Sam čez se je toliko močen, da ga ne stane hudo, si kaj pritergati. Tudi si včasih privoščuje kako veselje; ali vendar o pravem času, na pravem kraju in v pravi meri. Raj si priterga in se tvega vsega razveseljevanja, ako bi kaj prav ne bilo. Vselej odjenja o pravem času; priterga si marsikaj iz ljubezni do Boga. Sveto Elizabeto so nekdaj vabili na ples. Po dvorni šegi, ki je bila v kraljevi hiši, se temu ne vstavlja, ter enkrat zapleše. Potem pa pravi: „Za svet je zadosti en ples: druge pa Bogu darujem.“

Mali Janezek je imel veverico, ktera ga je močno razveseljevala. Posebno jo je rad gledal, kako nežno je lešnike prijemala z obema tačicama in jih kaj urno naglodala. Zapazil pa je, da je včasih lešnik urno spustila in si drugega vzela. Vsak lešnik pa, kterega je veverica spustila, bil je piškav. In to je Janezek povedal očetu svojemu. Oče pa pravijo: Glej, moj sin! veverica vselej obrača vsak lešnik in preišče, ali je vreden, da bi ga načela, da bi se zastonj ne trudila. Ta živalica nas uči, da naj tudi mi, preden kaj storimo, skerbno prevdarimo in preiščemo, ali je truda vredno ali ne; kajti lahko se prevarimo, kakor človek, ki vgrizne piškav oreh, in si tako svoje usta onesnaži, namesto da bi vžil sladko jedro.

b) Zdaj pa še poglejmo: Kako se obnaša modri kristjan v večnih rečeh, kar zadeva zveličanje njegovo?

Modri pogleduje večkrat svoje pretečeno življenje, se ponižuje zavoljo storjenih pregreškov, pa si prizadeva popraviti in poravnati, kar je napačnega storil, kar je zamudil. Modrost ga priganja, da svoje pregreške dobro spoznava, zato jih skerbno preiskuje, všeč mu je, ako mu jih tudi drugi odkrivajo ali ga na kaj opominjajo. Dete, ki se je opeklo, se ognja boji. Tako se boji modri vsacega greha, kterega bi bil že storil, ter se ogiblje vsake in sleherne nevarnosti, ktera bi ga zopet v stari greh potegniti zamogla. Ako vidi, da je v pretečenem življenju zamudil kaj dobrega, prizadeva si z vso močjo, da popravi zamujeno. Prav po izreku svetega Duha se ravna. „Modro in razumno serce se bo zderžalo greha, in dela pravice mu pojdejo spod rok.“ (Sir. 3, 32.)

Drugič pa moder kristjan dobro sprevidi vse dušne nevarnosti, ki mu vedno protijo, pa se jih ravno tako skerbno ogibuje, da mu kje ne spodleti. Prav skerbno in previdno hodi svoj pot; pa ne zaupa niti svoji moči, niti svoji previdnosti: še menj pa zaupa svetu; zato se ogiblje, kjerkoli se boji kake nevarnosti; in urno beži, ako zapazi najmanjšo priložnost v greh. Tako previdno vživa tudi časne dobrote; ima tisto preimenitno vednost, da vživa ta svet, kakor da bi ga ne vžival. Tudi nadloge, ki ga zadenejo, ga ne iznemirijo; kajti ve, da vse preide in da terpljenje in britkosti tega sveta niso nič v primeri z veličastvom, ki čaka zvestega hlapca Božjega po tem kratkem življenji. Vse, dobro in hudo, srečo in nesrečo obrača na svoj cilj in konec, ter voljno prevzame in prenaša

vse, kar ga zadene. V skerbi za svoj namen, v skerbi za večno življenje, ve vselej si izvoliti naj pripravniše pripomočke.

Naj vam povem tu lep zgled, kako modro se je obnašal v veliki nevarnosti Nikolaj Bovadila, tovarš svetega Ignacija. Na samotnem potu skozi pusto sotesko na Neapolitanskem ga napadejo divji roparji. Tebi nič, meni nič gre svoj pot naprej; pa veselo prepeva eno pesem za drugo; tolovaji pa ga pazljivo poslušajo, ter gredó za njim. Ko čez nekaj časa vidi, da so tolovaji veseli, se ozré v nje in smehljaje pravi: „Vi se mi zdite, kakor ljudje, ki že dolgo niso bili pri nobeni pridigi; ako vam je všeč, vam jaz eno zapridigavam; po pridigi pa storite z menoj, kar se vam poljubi.“ Tolovaji so bili s tem zadovoljni. Nikolaj, ker pridižnice ni bilo, stopi na bližnjo skalo, ter jih bistro pogleduje in tako nagovori: „Bolj vas premišljujem, bolj se mi zdi — kdo bi to mislil? — da ste si Kristus naš Gospod in vi posebno podobni. Kristus je živel zmiraj med grešniki; vi tudi. Kristus je veliko hodil čez hribe in doline; vi ravno tako. Kristus ni imel, kamor bi svojo glavo položil, ni imel svoje strehe, je večkrat pod milim nebom prenočil; tako tudi vi. Kristus pravi: „Ako ti kdo vzame suknjo, daj mu še plajšč;“ tako tudi vi mislite. Kristus je večkrat izrekel svoje gorjé čez lakomneže in bogateže; te preganjate tudi vi. Kristusa so mnogoteri sovražili; tako tudi vas. Zoper Kristusa so z enim glasom vpili: „Križaj ga;“ tudi vam to želé! Kristus je razbojniku in morivcu na križu obljubil sveti raj; tudi vam ga ponuja, ako se spokorite in poboljšate.“ In glejte! ko je še nektere resnobne opominje jim dal, pokleknili so razbojniki pred služabnika Božjega. Nič žalega mu niso storili; ja zapustili so svoje pregrešno življenje ter so se vernili na pot resnične pokore. — Moder človek v vseh okoliščinah pravo zadene.

Tretjič moder kristjan vselej previdno dela za neznano prihodnost. Poprej že se ogne nevarnosti, ktera bi vtegnila zadeti njegovo dušo; poprej se vmakne grehu, v kterega bi lahko padel. Zgodaj si nabira zasluženja in dobrih del, ter posnema in uboga opominjevanje Božjega Zveličarja, ki pravi: „Delajte si prijateljev, ki vas v nebesa vzamejo, in nabirajte si zakladov, ki večno terpé.“ Stan svoje duše si dobro vredi, dokler čas ima; kajti v skerbi je, da bi morebiti poznej niti časa, niti volje, niti moči zato ne imel.

Sv. Barlaam nam pripoveduje tole priliko, ktero ste berž ko ne že slišali. Bila je dežela, ki je imela prečudno navado, da so njeni prebivalci vsako leto volili novega kralja, in sicer vselej ptujca, ki ni znal niti njihovih običajev niti njihove navade. Celo leto je vsak nov kralj po svoji volji ž njimi gospodoval. Čez leto dan pa, ko se je kralj naj manj nadjal in je užival vse veselje in radost ter se mislil popolnoma vterjenega; vzdignili so se prebivalci na mah zoper njega, ga ob vseh krajih obsuli, mu vzeli vse premoženje, ga oropali celo oblačil ter so golega in praznega postavili na otok, kjer je storil žalosten konec. Enkrat pa so si izvolili moža, kterega kraljeva bliščoba ni preslepila, kteri ni bil tako neskerben, kakor so bili spredniki njegovi. Bil je moder. Zvedel je, kako se mu bo enkrat zgodilo, popraševal in zvedel je tudi za otok, kamor ga bodo golega postavili. In kaj je storil? Ker je imel nezmerne zaklade, s kterimi je lahko po svoji volji gospodaril, izročeval je veliko teh zakladov od časa do časa zvestim služabnikom ter jih pošiljal na otok, kamor bo ob svojem času gol in nag postavljen. Leto mine; in zgodilo se je njemu, kakor vsem poprejšnim kraljem. Ali, moder ki je bil, našel je na otoku vse zaklade, ktere je naprej tje poslal; in modrejši, ko drugi, je bil tudi srečnejši zdaj; kajti zadosti, v obilnosti je

vsega imel. — Pomen te priliki vsak lahko že ve. Mar ni ta svet tista pečudna dežela, ktera nam pripušča, da nekaj časa dobro živimo, nam privoščuje, da vživamo vse dobrote? Marsikterega povzdigne na naj viši verhunec časne sreče; ali čas preteče in na enkrat je zvernjen. O kako žalostno nas tega uči in prepriča vsakdanja skušnja! Ko čas našega bivanja tukaj na zemlji preteče, nemila smert nam vse odvzame, nas gole in prazne postavi dalječ dalječ v neznano deželo — v večnost. In ako se mi do časa ne previdimo, v to neznano večnost nič, čisto nič naprej ne pošljemo; ako tako goli in prazni iz tega sveta — ubogi na duši, v večnost pridemo, kako se nam bo pač tam godilo? — Glejte, ljubi moji kristjani! modrost; modrost je tista čednost, ki nas uči, naj za prihodnost si kaj preskerbimo; ona nas priganja, da si nabiramo zasluženja in dobre dela, da se bogatimo z zakladi, ki nam bodo v večnosti v srečo in veselje.

Glejte, tako dela modri kristjan v časnih in večnih rečeh. Oh! in kdo ga posnema! Koliko jih je, ki so prebrisani, zvijačni in prekanjeni v svoji skerbi za časno; oh, za večnost pa jim še mar ni! Kako se ljudje sploh trudijo in vse svoje dušne in telesne moči obračajo v časno srečo svojo; za dušo se ne zmenijo! Ljubi moji in podragi! ne posnemajmo modrih tega sveta; ampak bodimo keršansko modri! Pomisli, o nespameten človek! Ako bi moral iti čez cvetečo livado, o kteri pa ti je znano, da ima skrivne prepade, zagernjene brezna, kamor se lahko pogrezneš, da te nikoli več nazej ne bo; mar ne bi ti previdno stopal in mar ne bi pazil na vsako stopinjo svojo? In to bi še toliko bolj skerbno hodil, ako bi sam, s svojimi očmi videl, kako so nekteri že se pogreznili, in zginili spred oči. Ti pa o grešna duša, hodiš tako neprevidno, tako neskerbno po nevarnem potu svojih pregreh — v večno pogubljenje.

Divja, neznanska zver roji po deželi, ljudi grozovito pokončuje; vsak se boji; vse je pazljivo, da bi ga kje ne zgrabila in ne zadavila. Oj grešnik! oj človek! poslušaj: Satan hodi okoli kakor rjoveč lev in išče, koga bi požerl. (I. Pet. 5, 8.) Vsak dan enega ali drugega zgrabi, ter ga tira seboj v pekel. Ali ni nezrečeno nespameten, kdor ne čuje, kdor se ne brani, kdor nič ne skerbi, ampak razuzdano naprej živi, da ga satan vlovi in v večno pogubljenje potegne.

Ako ti je znana pot, kjer je polno tolovajev; gotovo ne pojdeš ondot; ali če drugače mogoče ni, oborožil se boš, pa pazljivo hodil; pri vsakem tudi majhenem šumenju boš ušesa nategnil, pazno gledal. O moj Bog! kristjan, ti pa se podaš v naj večo nevarnost, in to velikrat brez potrebe, brez straha, brez vse skerbi. Kdo se bo čudil, ako poginеš? — „Glejte tedaj, bratje! kako bi varno hodili, ne kakor nespametni; ampak kakor pametni, odkupljajte čas, ker so dnevi hudi. Ne bodite toraj neumni, ampak umejte, kaj je volja Božja.“ (Efež. 5, 15—17.) Amen.

X. Keršanski nauk.

1. Kako imenitna in potrebna je keršanska modrost? — 2. Kolikina je? — 3. Kaj nam je storiti, da bomo keršansko modri?

Že to, kar sem vam danes teden povedal od keršanske modrosti, nas vse prepriča, kako imenitna in potrebna nam je ta čednost. Povedal sem vam pa, kaj je keršanska modrost in kako se razodeva, ali kako se obnaša keršansko modri človek v časnih, kako v večnih rečeh?

Sv. Anton, ta imenitni svetnik, je večkrat zbral veliko puščavnikov okrog sebe, da so se med seboj pogovarjali v zadevah večnega življenja. Nekokrat so menihi postavili vprašanje, ktera čednost da bi bila naj imenitniša in naj potrebniša, da bi človek ložej in bolj gotovo po potu svojega zveličanja napredoval? Eni so mislili, da post in čuvanje, drugi, da zaničevanje vsega časnega; drugi so imeli ljubezen do samote, spet drugi usmiljenje za naj imenitnišo in naj potrebnišo. Vsaka čednost je imela svojega hvalivca, vsaka je bila za naj lepšo popisana. Sv. Anton na zadnje spregovori in pravi: „Vsaka čednost, kterih ste omenili, ima svoje zasluge, svojo hvalo: brezštevilni padci pa, v ktere ljudje popadajo, so me izučili, da je modrost tista čednost, za ktero vprašujete, ktere vi iščete; kajti modrost obsega in ohranja vse čednosti, vodi vse čednosti in pomaga vsem čednostim. Ako nje ni, hitro pride padec.“

1. Poglejmo zdaj le tudi mi: Kako imenitna in potrebna je nam keršanska modrost.

a) Keršanska modrost ohranja vse druge čednosti, pravi sv. Anton: Keršanska modrost nas obvaruje greha. „Naj bolj pridna, najbolj čujoča straža je modrost, pravi sv. Avguštin; kajti ona nas varuje, da se kje ne priklati hudoben svetovalec in nas ne ogoljufa.“ Sv. Bazilij pa pravi: „Kdor modrost ima, ne odstopi od svoje dolžnosti, ne od čednosti in ne bo padel v mlakužo pregrehe.“ Prav lepo nam pravi sveto pismo, kako imenitna in potrebna nam je modrost. „Ako modrost kličeš in svoje serce k razumnosti naklanjaš; ako jo kakor denarjev iščeš, in jo, kakor zaklad izkopavaš; tedaj boš strah Gospodov razumel in spoznanje Božje našel.“ (Preg. 2, 3—5.) In zopet pravi: „Ne zapusti je, in te bo ohranila, ljubi jo, in te bo varovala.“ (46.)

Ohranila te bo v gnadi Božji, varovala greha in njegovih žalostnih nasledkov. S častjo te bo obdajala pri Bogu in pri ljudeh; lepšala, zaljšala te bo, da boš vsem ljub in prijeten. Še pravi: „Če boš pot modrosti hodil, tvoje stopinje ne bodo tesnobne, in, če boš po njej tekel, se ne boš spodtikal.“ (4, 11, 12.) To je, če pojdeš po potu, ki ti ga modrost kaže, ne bodo te nobene nevarnosti vstavljale, nič te ne bo zaderževalo na tvojem popotovanju; urno potečeš tje, kamor si se namenil, in ničesar se ti ne bo treba bati. In zarés, vsakdanja skušnja nas uči, da moder krištjan nikoli v velike pregrehe ne zabrede, v nobene zadrege ne pride, vselej si ve svetovati, vselej pomagati. Nasproti pa nespameten, nemoder naj veče bedalije počne, velikrat v nesrečo, v nadlogo stermoglavi; in sicer le, ker mu keršanske modrosti manjka.

b) Keršanska modrost vodi vse druge čednosti.

Vsaka stvar mora imeti svoj red, svojo mero; naj bo preveč ali premalo, že ni prav. Tudi dobro, ako je preobilno, preseda. Srednja pot je zlata pot. Tudi v čednostih, naj imenitniših, človek lahko prestopi odločeno mejo, da stori preveč. In to stori on, kteremu manjka prave keršanske modrosti. Lahko je, da človek dobrega ne stori o pravem času, ne na pravem kraju, ne v pravi meri; tako da dobro ni več dobro, da je celo hudobno, pregrešno. Tako, na primero, je vnema res lepa čednost; ako pa je ne vodi keršanska modrost, zamore biti presilna, nezmerna in dušo pogrezne v greh. Zato nas sveti Duh sam opominja: „Nikar ne bodi prepravičen;“ (Prid. 7, 17.) to je, bodi moder, kar je prav, ne preženi se tudi v dobrem ne, da se dobro v hudo ne zverže, ali kakor pravi sv. Duh „da ne obnoriš.“ Zato sv. Tomaž imenuje keršansko

modrost voditeljico in sodnico vseh čednost. Tako sodi tudi sv. Bernard in pravi, da modrost vodi vse gibljenje našega serca, da nas uči prave nravnosti; brez modrosti bi čednost ne bila čednost, ampak greh.

Zlasti potrebna nam je keršanska modrost, kedar nas zadene dvojna dolžnost, in ker obedveh spolniti ne moremo, nas uči, kaj nam je storiti, kaj opustiti. Keršanska modrost nam kaže, ktera dolžnost je imenitniša, ktera se odložiti ne da. Na primero: Ako vstane velik požar, veli nam modrost, da rešimo poprej človeka, ki je v nevarnosti, da bi ne zgorel, kakor pa še toliko druzega blaga ali pa še toliko denarjev; ali ako je več ljudi v ognji, da rešimo poprej očeta, kakor dete; kajti ako zgubi se oče, bila bi še bolj nesrečna hiša. Pač nespametno, nemodro bi delala mati, ki bi šla na daljno Božjo pot, pa bi malih otrok ne imela komu izročiti; to bi bilo nevarno za otroke. Ravno tako nespametna bi bila hči, ki bi pustila hudo bolno mater samo doma, in bi šla k dolgi službi Božji. Tako nas modrost uči, da natorne zapovedi moramo pred vsemi drugimi spolnovati. To nam je tudi Jezus pokazal, ko je ozdravil bolnika sabotni dan; ter je osramotil farizeje, ki so se spodtikali nad tem dobrim delom. Rekel jim je: „K o m u i z med v a s b o o s e l a l i v o l v k a p n i c o p a d e l, i n g a n e b o i z v l e k e l p r e c e j s a b o t n i d a n?“ (Luk. 16, 5.) S tem nam je pokazal, da zapoved ljubezni do bližnjega je imenitniša, ko zapoved posvečevati praznike. Ako več ljudi naše pomoči potrebuje, moramo pomagati poprej tistim, s kterimi smo v veči, v tesnejši zvezi. Ali če smo z vsemi v enaki zvezi, tistim poprej, kteri bolj potrebujejo naše pomoči. Vsega tega pa nas uči keršanska modrost. Zares je prava voditeljica vsem drugim čednostim!

c) Keršanska modrost nam pa tudi pomaga k vsem drugim čednostim.

„Gotovo je, pravi sv. Hieronim, da, kdor to čednost ima, tudi vse druge ima; kdor pa te nima, tudi druzih nima.“ In to je res. Kajti keršanska modrost nam kaže, kako moramo voditi vse svoje nagnjenje, kako premagovati svoje dušne sovražnike; ona nam kaže, kako moramo gospodariti za večnost, kako si nabirati zakladov za nebesa. Modrost nam veli, kako dober in pošten namen moramo imeti pri vsem svojem dejanju in nehanju; ona nam pravi, da vse dobro premislimo in prevdarimo, predenj kaj počnemo, da potem vse prav, Bogu v čast, sebi in bližnjemu v zveličanje storimo.

Kako prečudno modrost je pokazal Salomon, Izraelski kralj, kedar je izrekel pametno sodbo dvem materam, ki ste se poganjale za živo dete! Po noči je zamerlo dete eni ženi; ona pa položi svoje mertvo dete v naročje drugi ženi, ki je spala, in jej vzame njeno še živo dete. Ko se pa ta prebudi, zapazi, da mertvo dete ni njeno, ampak uno še živo je njeno. Obedve materi stopite pred kralja, ter ga prosite, naj razsodi. Salomon pa pravi: „Prinesite mi meč!“ Hitro mu prinesejo meč. „Razdvojite živo dete, in dajti vsaki ženi polovico.“ Prava mati je bila presunjena od ljubezni do svojega otroka; smilil si jej je, in glasno zaprosi: „O gospod! raj jej dajte živo dete, da le ne bo umorjeno!“ Hudobnica pa le sili, naj bi bilo dete presekano. V ljubezni prave mátere je moder kralj spoznal, ktere je živo dete; zato reče proti jokajoči materi: „Tej dajte živo dete; kajti ona je njegova prava mati.“ Vsi so spoznali, da modrost Salomonova je zares bila velika.

Kako lepo modrost je pokazal tudi Daniel, ki se je potegnil za čisto Suzano! Ko je nedolžna Suzana v smert bila obsojena in so jo že na morišče peljali, začne Daniel, ki ga je

vodil Duh Božji, klicati in upiti: „Nedolžen sem nad njeno kervijo.“ Vse ljudstvo se je vanj obernilo ter ga vprašalo, kaj bi to bilo? In Daniel pravi: „Vernite se k sodbi; kajti krivo sta starca pričala zoper njo.“ Vernejo se vsi prestrašeni in sodniki ga silijo, naj pove, kar vé. On pa ukaže starca dalječ narazen ločiti. In zdajci pokliče enega, ter mu očita storjeno krivico in pristavi: „Če si jo videl, povej, pod kterim drevesom je bila?“ In starec je dejal: „Pod mastikom.“ Ko tega odpeljejo, ukaže pripeljati druzega, ter ga vpraša: „Zdaj mi povej, pod kterim drevesom si jo dobil?“ In odgovoril je: „Pod slivo.“ Tako sta se vjela z lastnim spričevanjem. Sram ju je bilo; lažnjivca sta se sama zglasila in v smert obsodila. Ljudstvo pa je Boga častilo, ki je nedolžno Suzano po modri Danielovi sodbi ohranil.

V svetnih zgodbah sem te dni bral prav modro sodbo deželskega sodnika. Imeniten, bogat kupec se je podal na ptuje; njegov sluga ga je spremil in bil mu je voznik ali kočijaž. Ko se pa peljeta po širokem gojzdu, prisili hlapec svojega gospodarja, da mu je moral dati svoje oblačilo in on se vsede v kočijo, da mu gospod mora biti za hlapca. Se ve da je kupec svojega prederznega hlapca pred sodnijo tožil, kamor prideta skupaj na sodbo. Obadva hočeta biti gospoda, nobeden noče biti hlapec. Dolgo se prepirata in sodnik pravi: „Ker ni nobene priče, ne morem zdaj razsoditi; pa vendar ne bo dolgo, in pristopila bo neoveržljiva priča.“ In z roko jima migne, da naj le gresta, ko sta pa na vrateh, zakliče hitro modri sodnik: „Stoj kočijaž, še nekaj!“ In pravi kočijaž se urno oberne. Sodnik pa pravi: „Ti si hlapec, uni je gospod. Sam zoper se si pričal.“ In ukaže beričem, da so ga prijeli in kakor goljufa v ječo vergli.

Ker je modrost tako imenitna in tako potrebna čednost; zato nas že sveti Duh opominja: „Prilasti si modrost, ker je boljša, kakor zlato; pridobi si razumnost, ker je dražja, kakor sebro.“ (Preg. 16, 16.) In kar ste že slišali, kako nas opominja sv. Pavel: „Glejte bratje! kako bi varno hodili, ne kakor nespametni, ampak kakor pametni; odkupljajte čas, ker so dnevi hudi.“ (Efež. 5, 15, 16.) In naš mili Jezus sam pravi: „Bodite razumni (modri) kakor kače, in priprosti, kakor golobje.“ (Mat. 10, 16.) Kača je previdna, varna, modra in v nevarnosti išče obvarovati le glavo; zato se v svitek zvije, da bi glavo pokrila in jo smertnih mahljejev obvarovala. Golob pa je podoba priprostega serca, ki zvijač ne pozna. Obedvoje mora biti. Modrost brez priprostosti je le zvijača, posvetna modrost, ki pri Bogu nobene veljave nima. Tako delajo posvetnjaki, ki mislijo, kako modro so jo zvili, kako skrito svoje namene speljali. Ali motijo, slepijo se. S časoma pride vse na dan in sramota jim je v plačilo. Tako so delale nespametne device. Same pri sebi so si mislile: Čemu bi nam bile zdaj polne svetila? in če bo sila, bomo si sprosile olja od drugih zastonj. In če ga ne dobimo, šle bomo ga pa potem kupit. Ali svetila so jim začele vgaševati; une device jim niso mogle nič oddati, da bi tudi njim ne zmanjkalo olja; preden so pa od prodajavca nazaj prišle, bil je ženin že prišel, vrata zaperl in nespametne so zastonj terkale; sramotno so bežati morale. Tako se godi človeku, ki posluša svoje spačeno serce, se zanaša na posvetno modrost.

2. Da bomo pa to toliko imenitno, toliko potrebno modrost vsi prav dobro spoznali, poglejmo zdaj

Kolikina je modrost?

Modrost nam je od Boga podeljena, s posvečujočo gnado Božjo nam vlita čednost, deloma pa tudi pridobljena čednost. Notrajna, dušna moč, s ktero vselej pravo spoznati zamoremo, tista dušna zmožnost, da spoznano dobro — dobro odberemo, izvolimo in tudi storimo — ta moč je dar Božji, ki je s posvečujočo gnado dan vsakemu, kteri je v stanu gnade Božje. Zato pravi sv. Tomaž Akvinski: „Kdor ima posvečujočo gnado Božjo, ima tudi ljubezen; kdor ima pa ljubezen, ima tudi druge čednosti; ker je pa modrost čednost, mora tudi modrost, zmožnost in moč k tej čednosti imeti.“ — Ko pa človek to zmožnost vadi, ž njo dela, da spozna, izvoli in izverši, kar je prav in po pameti, to pa je delo človeka samega, to je njemu lastno in tako postane modrost pridobljena, resnična, osebna, dejanska čednost. Tako je toraj modrost dvojna: Vlita, to je tisti razum, od Boga nam podeljen, ki je v našem umu in v spoznanji; drugič pa pridobljena, ki je v naši volji, v našem poželjenji. Kristjan! glej, to ni zadosti, da ti le veš in spoznaš, kaj je prav in dobro; tudi to še ni zadosti, da veš, kako bi dobro in pravo storil, ali kterih pripomočkov bi se poslužiti mogel, da bi spoznano dobro dosegel; ti moraš spoznano dobro tudi storiti, pripomočkov, ktere za pripravne imaš, se poslužiti, po poti, ki te k dobremu pelje, tudi iti. Toraj ljubi moji! to le si zapomnite: Vlita, čeznatorna modrost, ki je dana našemu umu, ta nam pove, kako moramo spoznati, kako si zvoliti vse, kar nas k Bogu napeljuje, in kako moramo spoznati pa zavreči, kar nas od Bogu odvračuje; pridobljena, dejanska modrost pa v resnici izvoli, kar k Bogu pelje, v resnici zaverže, kar od Boga odvračuje.

Iz tega pa razvidite, da se keršanska modrost ne pridobi tako lahko, zato naj vam povem nektere pripomočke k tej tako imenitni in potrebni čednosti.

3. Kaj nam je storiti, da bomo keršansko modri?

a) Pervi pripomoček je pravo pobožno, bogaboječe življenje. Keršanska modrost ni v bistrem umu, ne v veliki posvetni učenosti; ona je v pobožnem sercu. Posebno razumen, visoko učen ni vselej tudi moder. Priprosti človek, ki se Boga boji in greha varuje, ima več keršanske modrosti, kakor naj bolj učeni, ki pa hudobno živi. Zato poje že David: Začetek modrosti je strah Gospodov.“ (Ps. 110, 10.) To je, pravo modrost imajo le oni, kteri se Boga bojé in njegovo sveto voljo zvesto spolnujejo. Nasproti pa pravi sv. pismo: „Modrost ne gre v hudovoljno dušo; tudi ne prebiva v telesu, ki je vdano grehom.“ (Modr. 1, 4.) Kakor toraj keršansko moder se Boga boji, njegove zapovedi spolnuje; tako ravno strah Božji modrost pospešuje, tako da brez strahu Božjega nihče keršanske modrosti nima. Ako hočeš keršansko moder biti, bodi pobožen, zidaj na strah Gospodov; drugači je tvoja modrost zvijača, prekanjenost, ki je gnjusoba v očeh Božjih.

b) Drugi pripomoček je zatajevanje svojih strast in berzdanje svojih poželenj. Hudobne strasti, neredne poželjenja človeka slepijo, da zabrede in se zaplete v neumno, pregrešno dejanje. Od Sodomljanov pripoveduje sv. pismo, da so bili s slepoto vdarjeni, da vrat niso videli. Nek cerkven učenik pravi, da so videli vse drugo, streho, okna, hišo, samo vrat niso videli. Mar ne vemo iz lastne skušnje, da človek, kterega strast vsega prevzame, je zares oslepljen, vidi to in uno, kar ni prav niti dobro, kar ga le v hudo, zločasto vleče; ne vidi pa tega, kar je prav, kar bi ga k Bogu napeljevalo. Zato pa strasti vdan človek se pač lahko prevari, da se ne posluži pravih pripomočkov, da le v hudo zabrede. In

to vse, ker nima keršanske modrosti. Ako hočeš tedaj imeti keršansko modrost, ne daj se premagati svojim slabim poželjenjem, ne bodi sužnj svoje strasti, zatajuj neredne nagnjenja; posebno se vojskuj zoper napuh, lakomnost, nečistost in zoper jezo.

c) Ako hočeš zares moder biti, moraš dobro spoznati samega sebe. Sveto pismo pravi: „Modrost razumnega je, spoznati svojo pot," (Preg. 14. 8.) to je, spoznati samega sebe. Brez tega spoznanja ni mogoče, da bi človek keršansko moder bil. Ako ne ve, ktere in kakšne slabosti ima, kterih in kakšnih čednost mu manjka; ne ve, kaj k svoji popolnamosti še potrebuje; ni mogoče, da bi zares moder bil. „Brez vednosti, brez spoznanja samega sebe, se ne bo nihče rešil, pravi sv. Bernard; kajti, kdor sebe ne spozna, neredne strasti bodo ga prevarile in pogubljen bo." Ako hočeš, ljubi kristjan! zares moder biti, večkrat premišljuj svoje pregreške, svoje napake. Ja vsaki večer premisli svoj dušni stan. Tako večkrat na tanko pregleduje podobar narejeno podobo, preden jo zgotovi; tako zapazi naj manjše pogreške, ter jih urno popravi. Tudi ti pregleduj svoje pretečene dejanja, preiskuj storjene dela in pretečeni čas te bo marsikaj naučil.

Ko so ajdovskega modrijana Biasa vprašali, kdo je naj bolji svetovalec, rekel je, da čas, to je čas, ki je že pretekel. Moja pokojna modra mati, (Bog jim bodi milostljiv!) so večkrat dejali: „To naj bolj uči, kar terdo molči!" In to je čas, lastna skušnja. Saj že nema žival se ogiblje tega, kar jej hudo dene. Težko boš vola spravil na most, kjer mu je enkrat spodletelo. Toliko več modrosti se nauči pametni človek, ki se spominja storjenih pregreškov, ki premišljuje škodo, v ktero je zabredel z neumnostjo svojo, ali vidi in spozna, kam ga je pripeljala terma ali strast njegova. — Tudi nesreča ptuja nas zmodriti zamore. „Padec tvojega bližnjega lahko tebe obvaruje,

da tadi ne padeš, pravi sv. Izidor. Zato večkrat premišljuj svoje pota, da spoznaš kaj ti koristi, kaj ti škoduje, da spoznaš samega sebo in si keršansko moder.

Sv. Ignaci pravi, da vedno ali vsaj pogostno premišljevanje tega, kar smo mislili, govorili in storili, potlači naše slabo nagnjenje, nas v pravi berzdi ohranja. Ako zraven še premišljujemo večne resnice; ako pomislimo, kako minljivo je pregrešno veselje, kako ojstra pa je sodba Božja; pa še pomislimo ljubezen Božjo do nas; bomo gotovo razsvitljeni in bomo moč zadobili, da delamo le dobro in se ogibljemo vsega hudega, da bomo zares keršansko modri. Tako so delali vsi svetniki, tako delajo vsi pobožni še dan današni. Da je tako malo prave keršanske modrosti med nami, da je veliko kristjanov tako nemodrih, nespametnih v zadevah za zveličanje svoje, krivo je po prerokovih besedah le to, ker ljudje samih sebe ne poznajo in na večne resnice ne porajtajo. „Vsa dežela je popolnoma pokončana, ker ni nikogar, da bi si k sercu vzel.“ (Jer. 12, 11.)

d) Da boš moder, pajdaži se z modrimi, pametnimi ljudmi, da vidiš lepe zglede, slišiš pametne nauke in prejmeš modre svete. „Kdor hodi z modrimi, bo moder.“ (Preg. 13, 20.) In zopet pravi modri Sirah: „Ne puščaj v nemar modrih govorjenja; zakaj tudi oni so se učili od svojih očetov; ker od njih se boš učil razumnosti in ob času potrebe odgovor dati.“ (Sir. 8, 11, 12.) Rimski cesar Antonin je imel navado, da se je v vseh zadevah posvetoval s skušenimi možmi; rekel je: „Spodobi se bolj, da se jaz udam svetu veliko in imenitnih mož, kakor da bi oni se ravnali po moji previdnosti.“ — V vseh imenitnih rečeh se toraj posvetuj s pametnim, modrim možem. Ako pa prilike nimaš, da bi večkrat

zahajal v družbo modrih, prebiraj dobre, spodbudljive bukve. Modri Aristoteles je rekel svojemu učencu, kralju Aleksandru: „Prebiraj letne bukve svojih očetov: dobre zglede boš tam našel; kajti nekdanje dejanja so gotovo spričevalo, dober nauk za prihodnost.“ Ko so kralja Alfonza prašali, kteri svetovalci so mu naj bolji, odgovoril je: „Bukve; kajti v bukvah sem zvedel brez strahu, pa brez prilizovanja, kar sem želel.“ — Ali vendar preljubi moji! kar zadeva branje bukev, moram vam v misel vzeti, da morate biti ja previdni, da vam ne pridejo v roko bukve, ktere imajo sicer sladke besede, pa človeka prav lahko popolnoma spridijo. Ako bukev ne poznate gotovo za dobre, poprašajte druge pametne ljudi ali svojega dušnega pastirja, da ne bi si kje ostrupovali svojega serca. Čast in hvala Bogu vsegamogočnemu! mi Slovenci nimamo ravno še dosti strupenih bukev, imamo pa zares veliko prelepih spisov, veliko izobraževalnih bukev; zlasti tiste, ktere naša toliko razširjena bratovščina svetega Mohora izdaja. V teh bukvah dobiš kristjan prav veliko modrih in dobrih svetov, ki ti bodo koristili v časno in večno srečo tvojo.

c) Poslednjič pa ljubi moj kristjan! ako hočeš moder biti, prosi Boga za pomoč. Kdo je bil kdaj modrejši, kakor je bil kralj Salomon? Svojo modrost pa si je pridobil z molitevjo, kakor sam spričuje: Prosil sem, in razumnost mi je bila dana, klical sem in prišel je v me duh modrosti.“ (Modr. 7, 7.) Sv. apostelj Jakob nas lepo opominja: „Ako pa kdo zmed vas potrebuje modrosti, naj je prosi od Boga, kteri daje vsem obilno.“ Saj „vsak dober dar in vsako popolno darilo je od zgoraj in pride od Očeta.“ (Jak. 1, 5, 17.) In učeni Kasjan pravi: „Modrost ni majhna čednost, in se s samo človeško pridnostjo ne pridobi, ako je

nam dobrota Božja ne da. Zato prosi Boga, da ti to preimenitno čednost v obilnosti da.“

Kristjani moji! Povedal sem vam, kaj je modrost, kako imenitna in potrebna je nam vsem ta perva dejanska čednost; tudi sem vam povedal pripomočke, s kterimi si to čednost pridobiti zamoremo. Zdaj imam pa še eno vprašanje: in to je:

Komu je pač najbolj potreba keršanske modrosti?

Vsi je potrebujemo, ako hočemo srečni biti tukaj in tamkaj; ali meni se zdi, da posebno modri bi mogli biti še starši, da bi svoje otroke v strahu Božjem, v modrosti zrejali. In ker že dalj časa staršem nisem posebnih naukov dajal; naj vam keršanski starši! danes še eno besedo povem. Povedal in naštel vam bom nekaj napak pri izreji vaših otrok, ktere kažejo, da staršem velikokrat manjka prave keršanske modrosti pri izreji svojih otrok. Nespamet in svojoglavnost največ otrok pokvari. Zmed deset spačenih otrok jih je gotovo devet, ktere je spridila nemodrost neskerbnih staršev. Poslušajte starši, pa tudi drugi odraščeni! vi ste krivi, da so otroci boječi in praznoverni, ki jim nespametno pripovedujete vsakoverstne prigodbice od praznih duhov; pa tudi jih maloverne storite, ki jim nič ne pripustite, da bi otroci sami se kaj vadili ali kaj pametnega počeli. Kako neumno je, ako jim, na priliko, pravite, naj v petkih nobenega dela ne pričnejo, ali da bo nesrečen dan, če jih v jutro naj perva ženska sreča; in več tacih praznih ver jim v misel vzamete! — Mar ni nespametno, ako otroku omisliš novo obleko, pa ga hvališ, kako je lep; ali če se otrok dobro, pridno uči, povzdigueš ga čez mero vpričo drugih? Veš, bedasta mati! kaj s tem storiš svojemu otroku? Ti seješ napuh v mlado serce, ki bo morebiti s svojimi rogovi tebe hudo bodil. — Lenobe jih vadite, ako jim pustite, da polegarje majijo,

dokler in kakor se jim poljubi; ali jim ne odločite primerjenega dela; ali pa pripustite, da otrok počne, karkoli hoče. Tak otrok ni nikdar dosti korist; ne zna tudi poznej nič premagovati, nič zatajevati se, ter misli, da vedno mora biti po njegovi termi, ktero mu je vgnejzdila slepa materna ali tudi očetova ljubezen. — Neumni, zatelebani bodo tvoji otroci, ako jim vedno želodec baseš in jih, bi rekel, pitaš; ali pa tudi ne bodo nikdar bistrega uma, ako jih zasmehuješ ali zaničuješ, kedar kaj pripovedujejo ali poprašujejo; ali če jih za lase, ušesa vlačiš, nespametno klofutaš, jih z oslom ali še gerje pitaš; ter jim nobene priložnosti ne daš, da bi pametno vadili svoje moči. Gosposki starši so prav velikrat krivi, da so otroci bolehni, ki jim preobložijo mali želodec z mnogoterimi sladkarijami, ali jim bašejo za vsako malenkost razne zdravila, ali jih preveč zavijajo, da mlado truplo ne dobi dosti čistega zraka. Kar velikrat na kmetih pokvari neznažnost, to dela pri gospodi mehkužnost. — K jezi, k maščevanji otroke napeljuješ, ako jim nespametno še pomagaš, da svojo nevoljo spustijo nad kako stvarjo, ali jih še celo sam na to opomniš. — Zares nemodri starši pustijo malim otrokom, da družino zaničujejo, jej ošabno zapovedujejo, uboge ali revne ljudi zasmehujejo. Taki otroci bodo terdoserčni ošabneži. — Nevošljivce izredite, ako pripovedujete z žalostjo od sreče svojega bližnjega, pa niste nikoli zadovoljni s svojim stanom; ali če enega otroka pred drugimi povzdigujete. — Otroci so kmalo kujavi, ako jih mati le s hudim očesom kaznuje, ali pa se še sama večkrat kuja. — Lažnjivci bodo tvoji otroci, ako jih kaznuješ ali ojstro svariš, kedar resnico govoré, pa jim nič ne rečeš, kedar se zlažejo; ali jim pripoveduješ, kar vsi lahko očitno vejo in spoznajo, da ni res. — Marsikteri otrok si ne zna in ne more nič pomagati. Zakaj? Zato ker nemodri starši vse otroku storé in vedno gledajo, da bi jo mali Janezek in

lepa Marička bila v vsem dobro postrežena. — Neobčutljivo postane dete, ako se vedno nad njim regla in ropota; za vsaki nič. — Svojeglavni so gotovo otroci, kterim starši v pervi mladosti vse privolijo, se celo bojijo, da bi svojemu serčeku se ne zamerili. —

Poglejte preljubi starši! koliko otrok spridite, da so nesrečni, vam v žalost in sramoto; drugim v nadlogo in v kvar. Ako je komu modrosti potreba, potreba jo je pred vsem staršem, da svoje otroke izrejate v strahu Božjem. Zato si posebno vi prizadevajte za to preimenitno čednost.

Nam vsem je ta čednost potrebna, ako hočemo časno in večno srečni biti. Zato ne vem boljšega k sklepu vam povedati, kakor da vam povem, kaj pravi sveti Duh sam od modrosti. Poslušajte: „Blagor človeku, kteri modrost najde in ima obilno razumnosti... Ona je dražja, kakor vse bogastvo; in karkoli si kdo želi, ne more se njej primerjati... Kdor jo obderži, je srečen... Varn boš hodil na svojem potu, in tvoja noga se ne bo spodtikala; .. zakaj Gospod ti bo na strani ... Pridobivaj si toraj modrost; pridobivaj si razumnost.“ (Preg. 3, 13—26.) Amen.

XI. Keršanski nauk.

2. Zmernost.

Zadnjič sem vas učil od perve dejanske čednosti, od keršanske modrosti. O da bi pač mi vsi res keršansko modri bili! Zato, ljubi moji poslušavci! vam še enkrat rečem: Bodite modri vi stari ljudje! Od vas slehern pričakuje, tirja modrost;

kajti veliko ste že poskusili, imate bolj ohlajeno kri, zato bodite razumni, da tudi v modrosti kažete lepe zglede mladosti. Bog ne daj, da bi se mladina pohujševala nad vami in bi vam očitala, da še stari pameti nimate; da se ne bo reklo: Bolj je star, bolj je neumen.

Bodite modri vi možje in hišni gospodarji! zapovedujte svoji hiši v vsi razumnosti. Vi ste glava celi hiši; ako glava ni na pravem kraji, ako je glava slaba, slabo je celo telo. Bodite res možje; in da bote tega imena vredni, delajte vse s previdnostjo, z modrostjo, kar se možem spodobi; kajti le razumnost in modrost stori človeka moža. Kdor nima modrosti, ne zasluži tega imena; brez modrosti mu pravijo cela baba, neumna čenča. Možje, bodite modri, da je kaj, ako hočete možje biti!

Bodite razumne in modre, ve keršanske žene! Z modrim in pametnim zaderžanjem si bote pridobili spoštovanje in čast; vsa hiša vas bo v časti imela in po pravici se bo reklo od vas, da deržite tri vogle svoje hiše. „Modra žena si hišo zdela, nespametna tudi zdelano podere s svojimi rokami.“ (Preg. 14, 1.) Tako pravi modri Salomon. To je, modra, razumna, prava žena hišo v dober stan pripravi; nespametna, nemodra jo pa z neumnim ravnanjem na nič pripravi, ker gospodiniti ne zna.

Mladenči! bodite modri in razumni! verjemite staremu pregovoru, ki pravi: Pamet je boljša, ko žamet. O koliko mladenčev je nesrečnih, ki jim manjka vse modrosti!

Tudi vé dekleta, pametne in modre bodite! Modrost več velja, kakor še tolika dota izda. Modrost vam bo pripomogla k pravi sreči; vetrasta avša, nališpana prismoda nič ne velja. Ako vsaka gerdoba se v te vtikuje, pošten mož te pogledal ne bo. Ne bodite podobne nespametnim, norim devicam,

ki niso imele olja v svetilih svojih, da tudi vam nebeški ženin ne poreče: „Jaz vas ne poznam.“

Danes pa se bomo učili od druge dejanske čednosti:

2. Od zmernosti.

Beseda „zmernost“ ima dvojni pomen. Zmernost v ožem pomenu je zderžanje vsake neredne rabe v jedi in pijači. In v tem pomenu je zmernost tista čednost, ki je nasproti poglavitnemu grehu požrešnosti in pijanosti. Od te pa vam bom, ako Bog hoče, še pozneje govoril. Poglavitna, dejanska čednost je zmernost v daljnem pomenu.

Zavoljo izvirnega greha je naša volja oslabljena, k hudemu nagnjena, kar vsi z žalostjo skušamo. Zato se v našem sercu večkrat vzdigujejo slabe, pregrešne nagnjenja in poželjenja. Tri poglavitne korenine hudobnega poželjenja so vsajene v naše serca, in te so: Nezmerno hrepenjenje po časnih dobrotah, po mesenem veselji, in nezmerno hrepenjenje po posvetni časti; ali poželjenje oči, poželjenje mesa in napuh življenja. Sveti apostel Janez pravi: „Vse, kar je na svetu, je poželjenje mesa, in poželjenje oči in napuh življenja.“ (I. Jan. 2, 16.) Te hudobne nagnjenja nas pa kaj lahko v greh zapeljejo. Kedar toraj se vzdigujejo v našem sercu te pregrešne čutila, moramo jih zaverniti, moramo ustavljati, kolikor le premoremo: drugači bomo zabredli v greh in hudobijo. Zato nas že modri Sirah opominja, rekoč: „Ne hodi za svojim poželjenjem, in obračaj se od svoje volje.“ (18, 30.) Sv. Pavel pa pravi: „Ne strezite mesu v poželjenji,“ (Rim. 13, 14.) da se v njem ne vnamejo hude želje in strasti. In sv. Peter nam kliče: „Preljubi! prosim vas... zderžite se mesenih želj, ktere se vojskujejo zoper dušo.“ (I. Pet. 2, 11.) Ako tega ne storimo, dušno življenje je končano, in Bogu dopadljivi

ne bomo. S pomočjo Božjo pa nam je to mogoče; kajti Kristus Jezus nam je to pomoč Božjo zaslužil s svojim britkim terpljenjem in s svojo grenko smertjo. In zato piše sv. Pavel svojemu učencu, sv. Titu, kar tudi nam vsem velja: „Prikazala se je gnada Božja Zveličarja našega vsem ljudem, ktera nas uči, da se odpovejmo hudobiji in posvvetnim željam, ter trezno, pravično in bogaboječe živimo na tem svetu; čakajoči zveličanskega upanja in častitljivega prihoda velikega Boga in Zveličarja našega Jezusa Kristusa.“ (Tit. 2, 11—13.)

Kdor toraj te svoje hudobne nagnjenja zatajuje, v pravi berzdi ima, in dobrote in veselje tega sveta po pameti vživa, ta je zmeren; in čednost, s ktero človek svoje hudo nagnjenje berzda in zatajuje, se zmernost imenuje. — Pa keršanska zmernost še dalje sega. Ona tudi drugim čednostim tako rekoč meje stavi; kajti tudi dobro, ako je preveč, lahko se v hudo spremeni.

Kaj je toraj keršanska zmernost?

Keršanska zmernost je tista čednost, s ktero kristjan iz ljubezni do Boga in z Božjo pomočjo, neredno nagnjenje v sebi kroti in zatira, časno dobro in posvetno veselje po pameti, za potrebo vživa, svojega serca na posvetno nečimernost ne navezuje; pa tudi svojim dobrim delom in čednostim pametno mero in mejo stavi, da se nikjer ne zgodi niti preveč, niti premalo.

Tedaj ima keršanska zmernost trojno opravilo. a) Nagnjenje naše poželjivosti kroti; b) nas pregrešnega vživanja vsega časnega zderžuje; in c) tudi dobrim delom pravo mero stavi.

a) Z zmernostjo krotimo in v pravi berzdi imamo nagnjenje naše poželjivosti. Vsak človek ima v sebi neko moč, ktera ga sili in žene, da poželi, kar je zunaj njega, kar se prilega čutilom njegovim in to moč imenujemo poželjivost. Ta moč — poželjivost — sama na sebi ni pregrešna; ja je celo dobra; kajti ona človeka spretnega, pripravnega stori za vsako dobro, se ve da tudi za vsako hudobno dejanje. Ta moč je, kakor je moč ognja, kakor je moč vode ali moč zraka. Kakor se te moči po svoji natori razvijajo, širijo in pod se grabijo, in so tako v svojem gnanji zares koristne, nezrečeno veliko dobrega storé, ako ne prestopijo svojih mej. Ako pa prestopijo meje, pa učinijo naj veče, naj hujše zlo. Ravno tako dela v človeku poželjivna moč. Ona človeka nagibuje in pripelje, da stori naj imenitniše dela, ga priganja k veličanskemu početji; ali ravno tako ga zapelje v naj večo dušno škodo, v pogubivno dejanje, ako prestopi mejo svojo, ako se v pravi berzdi nima; to je, ako ne berzdamo te poželjivosti, zabredemo v dušno nesrečo — v greh.

Moder pridigar nam to takole pojasnuje: Majhna, nežna stvarica je človeško serce; ali poželjenje njegovo je nezmerno. Enako je derečemu potoku, ki hitro narašča v deževnem vremenu; urno prestopi svoj breg in napravi presilno škodo, ako se mu ne zagradi. Enako je skor nevidljivi iskrici, ki v pepelu zakrita na tihem tli; pa velik ogenj, pogubivni požar iz nje nastane, ako sapa zapiše in jo v slamnato streho zanese. Ravno tako, silno dereče je poželjenje našega serca. O kako lahko in urno prestopi mejo spodobnosti, mejo Božjih zapoved, ter se vname v pregrešnih rečeh, ako se mu ne postavijo stalni mejniki. Zdaj hrepeni po prazni časti, zdaj po premoženji in bogastvu; zdaj ga vleče na se nečimerna obleka, zdaj spet mehkužno in složno življenje, zdaj časno razveseljevanje, zdaj spet

kaj druzega, kar se spačeni natori prilega. Prav je imel Job, ki je zdihoval: „Vojska je človekovo življenje na zemlji.“ (Job, 7, 1.) Kdo bo postavil prave meje temu poželjenju, ki nas lahko pripravi v naj veče zlo, v naj večo nesrečo? Glejte ljubi moji! to dela naj poprej keršanska zmernost. Ona ima v berzdi naše nagnjenja, naše poželjenja in vse silne strasti; ona jim stavi mejnike, ako so presilni, ako zdivjati hočejo. Kakošno dušno in telesno razdejanje bi napravila zdivjana poželjivost, kaj vse bi počele gerde strasti, te divje pošasti, ako bi ne bile berzdane, kročene! Kam človeka ne pogrezne nesrečna jeza? Kam ga ne pripravi častilakomnost? Kako dalječ ga lahko ne privleče razvzdanost, požrešnost ali nečistost? — Glejte, tu pride na pomoč keršanska zmernost; ona s sveto resnobo vreduje in berzda te poželjivosti, te strasti, ako hočejo prestopiti svoje meje. Podobna je izurjenemu jezdicu, ki ima oberzdanega konja zmiraj v svoji oblasti, ter ga prisili, da gre po tistem potu, po kterem on hoče. —

Kdor toraj svoje poželjenje, vse svoje nagnjenje ve prav berzdati, ta ima keršansko zmernost. To lepo čednost je imel sveti apostel Pavel, kakor sam piše v pervem listu do Korinčanov: „Jaz tarem svoje telo in ga v sužnost devam, da, ko druge učim, sam ne bom zaveržen.“ (9, 27.) Tak lep zgled nam je sv. Krištofor. Ko so ga pred mestnega poglavarja pripeljali in ga zastran vere izpraševali, udari ga berič hudo za uho. Sv. Krištofor, hraber, junašk vojak ki je bil, je pomenljivo se ozerl na prederzneža, pa mu je žugaje rekel: „Ako bi jaz kristjan ne bil!“ Zares! pravična jeza se je v njem zbudila, vnela se je želja maščevanja. Ali: „Ko bi jaz kristjan ne bil!“ To misel mu je vdala zmernost, ki ga je učila, da je pravično jezo potolažil. — Tudi ti si

kristjan; v vsem, karkoli delaš in počenjaš, naj te vodi keršanska zmernost.

Glejte egiptovskega Jožefa. Zmernost mu je berzdala ne le poželjenja po jedi, krotila mu je tudi poželjenje meseno. Tega čistega mladenča je nesramna Putifarjeva žena večkrat v greh napeljevala. V strašni nevarnosti je bil. Vso hišo mu je njegov gospod izročil. Človeško soditi lahko bi bil prevzeten in padel. Ali zmernost, ktero mu je strah Božji navdajal, je zavergla poželjivost njegovo in ostal je v meji preblažene zderžljivosti.

b) Zmernost nas pregrešnega vživanja vsega časnega zderžuje. Vsegamogočni stvarnik je nas tako modro vstvaril, da občutimo nekako natorno radost pri vseh dejanjih, ktere doprinašamo s svojimi čutili. To radost občutimo, ako jemo, pijemo, gledamo, poslušamo, duhamo, čutimo in delamo. To radost, to veselje občutiti, samo na sebi ni nič pregrešnega, ali kako lahko, kako urno in hitro se prikrade zraven kaj hudega, kaj pregrešnega!

Bog je jed in pijačo vstvaril, da se hranimo in svoje življenje ohranimo, potrebno krepčamo in smo zmožni, da svoje dolžnosti spolnujemo; ne pa zato, da bi svojemu gerlu stregli. Tedaj ne živimo, da bi jedli in pili; ampak mi jemo in pijemo, da živimo in svoje dolžnosti po Božji volji spolnujemo. Da imamo v jedi in pijači pravo mero, da ne jemo in ne pijemo iz poželjivosti, da svojega želodca ne obtežimo; ampak zavživamo te Božje darove za potrebo, ker je to volja Božja; glejte to nas uči zmernost. Tako nas opominja Jezus Kristus sam: „Varujte se pa, da vaše serca ne bodo preobložene v požrešnosti in pijanosti, in časnih skerbeh.“ (Luk. 21, 34.)

Bog je človeka za delo vstvaril, da si, kakor pervi človek Adam, v potu in trudu služi vsakdanji svoj živež. Da se pri svojem delu ne presili, ne pretegne, ne prevzdigne, ali kakor si bodi ne poškoduje; da se čez mero ne žene, da ne dela brez pameti, brez namena, kakor černa živina; da si svojih moči ne slabi, da si zdravja ne poškoduje; — vse to ga uči keršanska zmernost. Zmerni človek ve, da struna mora pokniti, ako je vedno hudo napeta. Zmernost nas uči, da telo in duša se v vsakdanjih delih utrudita, toraj počitka in zvedrila potrebujeta; da zadobita moč, spolnovati na dalje svoje dolžnosti. Ravno ta zmernost pa nas uči, da se počitka in zvedrila poslužimo po pameti, da ne bo v škodo niti duši, niti telesu našemu, da ga vživamo iz hvaležnosti do svojega Boga, kakor nas opominja sv. Pavel: „Veselite se vselej v Gospodu; še rečem, veselite se.“ (Fil. 4, 4.)

Kdor se pa te natorni radosti vda, da ga žene v vživanje ene ali druge strasti; kdor, na primero, v lenobi čas trati, ali po šumečih in razuzdanih družbah pohajkova, nezmernega veselja išče, da pri tem pozabi Boga in samega sebe; tak, se ve da, nobene zmernosti nima. — Zmerni kristjan ne posluša svojega poželjenja, ne porajta natorne radosti; in ima vedno pred očmi voljo Božjo; on ne vprašuje, kaj poželuje spačeno serce, ampak kaj Bog pripusti. On ne išče, kar in kako bi se njegovemu poželjenju prileglo; ampak posvetuje se s pametjo svojo. On ne pravi: To je sladko, to je grenko; to prijetno, to ostudno; to dobro, to slabo. On le pravi: Ali je to pošteno? Bogu dopadljivo? moji duši koristno?

Glejte, kako keršanska zmernost ne ohranja le nerednih nagnjenj in strasti našega serca v pravi berzdi, ona vreduje tudi naše telesne čutila, da jim ne pripusti kaj pregrešnega. Jezik hoče govoriti kaj hudobnega, oko hoče gledati kaj pre-

grešnega, uho poslušati kaj nespodobnega, gerlo vžiti kaj nepripuščenega, čutilo hoče segati po prepovedanem; zmernost pa odloči pravo mero, postavi stalno mejo, da človeka ohrani v pravem redu, da je zadovoljen le s pripuščenim.

Andrejček poprosi svojega očeta, da bi mu na vertu prepustili malo gredico, kjer bi si nasejal raznih cvetlic. Oča mu jo dajo, pa tudi semena zato. Andrejček hitro pripravi gredico in poseje razno seme, ktero je naglo kalilo in peresa pognalo. Veselja poskakuje nedolžno dete, ter si misli že cveteče rožice, ktere bo odtergati in duhati zamogel. Njegovo veselje pa se je hudo vskalilo, ko vidi nek dan, kako so vse cvetlice pobesile svoje glavice in vele postale. Žalostno pripoveduje to svojemu očetu: „Glejte, oča! menda nobene cvetlice ne bom imel; glejte kako venejo in zdaj bodo poginile.“ „To je storila velika vročina, moje dete! ga oča tolažijo, ker dalj časa ni nič dežja bilo. Pa temu se še lahko pomaga; pojdi in prinesi vode, pa poškropi cvetlice in zopet si bodo opomogle.“ — Hitro teče Andrejček k studencu, napolni trikrat zaporedoma veliko škropivnico, ter polije cvetlice. Težko čaka, veselo upa, kako in kdaj bodo cvetlice si opomogle. Drugi dan prideta z očetom k gredici, pa cvetlice so bile še bolj revne, nektere so gniti že jele. Žalosten je bil Andrejče. Oča pa pravijo: „Neumno dete! ti si gredico zatopil, in zalite cvetlice ostati ne morejo.“ — „Ja, se ihti, jaz sem mislil, če jih bom bolj zalil, bolj bodo rastle.“ In oča ga podučijo: „Z rahlim škropljenjem bi bil vele cvetlice oživil, s prehudim polivanjem si jih zadušil, si jim moč odvzel, da zdaj sahnejo. Ali glej, ljubi moj sin! to ti je lep nauk. Kakor cvetlice venejo, ko jih solnčni žarki pripekajo in oslabijo, tako se vtrudijo tudi človeške moči, ki v potu svojega obraza opravlja svoje dolžnosti. Božja mila roka pa nam da jed in pijačo, razno razveseljenje,

ki trudnega popotnika te solzne doline okrepča, kakor hladna voda velo cvetlico. In kdor te nebeške darove zmerno, po pameti vživa, zveličansko krepčalo so mu, ki telo živi in krepča, serce pa razveseljuje. Kdor jih pa nezmerno vživa, morivni strup so mu, ki otrova in razdeva vse človeške moči, ter ga spridi na duši in na telesu.

c) Zmernost tudi vsemu dobremu pravo mero stavi.

Keršanska zmernost nas ne varuje le, da preveč ne jemo, ne pijemo; ona slabo nagnjenje naše poželjivosti kroti; ona nas zderžuje vsega pregrešnega vživanja časnih dobrot; zato pravi Bruno: „Povsod, v vsem dejanji nam je zmernost potrebna.“ Tako nam keršanska zmernost tudi v dobrem stavi pravo mero, pravo mejo. Kajti tudi v dobrem se lahko zgodi preveč ali premalo; tudi v dobrem ne smemo niti na levo, niti na desno; tudi tu je zlata sreda naj boljša. Naj imenitniše čednosti se lahko preveržejo v slabo, celo v hudobijo. Tako zamore ponižni človek samega sebe zavreči; varčni postane lahko skop in lakomen, radodarni zapravljivec, postrežni priliznjenec, serčni prederzen, krotki boječ in slab. „Kar je preveč je preveč.“ Vse, kar je preveč, preverže se v hudo, v greh. Tako zamore tudi pobožnost zgrešiti pravo mero, zgrešiti pravo stezo svete čednosti. Pač bi ne bilo prav, ako bi kdo vedno v cerkvi tičal in moliti hotel, pa bi zato zanemarjal dolžnosti svojega stanu. Kako rado in lahko se zgodi, da ljudje, le na videz pobožni, radi kažejo svoje dobro obnašanje, pa hitro zabredejo v napuh, da zaničujejo druge, ki jih za manj pobožne imajo in molijo s prevzetnim farizejem: „Bog, zahvalim te, da nisem kakor drugi ljudje.“ (Luk. 18, 11.) Glejte, preljubi moji! zmernost pa je tista imenitna čednost, ki stavi pravo mejo tudi svetim željam, odkaže srednjo pot vsi pobožnosti.

Kakor se morajo na čedni podobi vsi deli in udje lepo strinjati, in mora biti zdelana v skladnosti, da bo popolnoma, da na primero, ni glava, ali roka, ali noga neredno prevelika ali premajhna; tako ne sme tudi pobožen človek zaiti na nobeno stran; ampak v mislih in željah, v besedah in v dejanji mora imeti naj natanjčnišo mero, da ne prestopi niti na levo, niti na desno. In to nas uči keršanska zmernost. Kako rado se zgodi, da je človek včasih ves vnet, ves gori za to ali uno dobro delo; ali na enkrat zopet vgasne taka vnema. Ko je enkrat sv. Peter ribe lovil, pa je slišal, da Gospod je na bregu, urno se je prepasal, pa v morje planil, da bi le poprej pri Jezusu bil. Ali topiti se je začel in klical je: „Gospod, pomagaj mi!“ Jaz mislim, da je Gospod pripustil, da se je sveti Peter topiti jel, da je tako njega in nas podučil, da tudi v svetih željah moramo zmerni biti; kajti prav lahko človek zabrede v prederzno zaupanje sam na se, ako ne stavi prave meje tudi svetim željam. Tako je pri vsaki čednosti. — Tako je bil Timotej preojster sam do sebe, da ga je sv. Pavel opominjal, da naj odjenja od svoje ojstrosti, ter mu piše; „Ne pij dalje same vode, temuč pij malo vina.“ (I. Tim. 5, 23.)

Že blizo svojega terpljenja je hotel Jezus iti v Jeruzalem. Šel je čez Samarijansko in je poslal svoje učence pred seboj v malo mestice, da bi tam prenočišče preskerbeli. Niso ga pa hotli pod streho vzeti, ker so vidili, da v Jeruzalem gre; oni pa tega niso radi imeli, zato ker sterpeti niso mogli, da se v Jeruzalemu Bog moli. Ko sta pa njegova učenca Jakob in Janez to videla, sta se za Gospoda vnela in sta rekla: „Gospod, hočeš, da rečeva, da naj ogenj pride z neba in je pokonča?“ (Luk. 9, 54.) Ali naš mili Jezus ju je resnobno zavernil, rekoč: „Ne vesta, kterega duha sta. Sin človekov ni prišel duš pogubljat,

ampak rešit.“ S tem nam je lepo pokazal, da tudi sveta vnema ni iz Boga, ako bi ž njo drugim škodovala; ampak je iz hudega. Prava, sveta vnema, ako tudi kaznuje, je vendar krotka in pohlevna in gleda vselej in povsod le na dobro.

Veliko jih je, ki bi radi poravnali vse hribe in doline, tako so vneti. Ali v taki presilni vnemi gredó predalječ in z ljuliko vred tudi pšenico porujejo. Zato lepo opominja sv. apostel Pavel: „Nikar bolj modrovati, kakor se spodobi modrovati, ampak modrovati, kar je prav, kakor je Bog slehernemu podelil mero vere.“ (Rim. 12, 3.) To je, vsakteri naj se derži v pravi meji.

Naj vam povem še en zgled, v kterem bote spoznali, kam človek pride, ako keršanske zmernosti nima. Bila je mlada vdova; Blanka jej je bilo ime. Egelin, gerdi trinog Paduanski, jo je poželil. Da bi mu ušla, skočila je skozi okno; raji bi umerla, kakor tako sramoto prestala. To je bilo, kaj ne? junaško, in ako bi bila umerla, prejela bi bila krono svoje serčnosti. Ali živa je ostala in se tudi ozdravila. Strastni gerdun je še ne pusti; da jo vjeti in na rokah in nogah jo terdo zvežejo, da se ganiti ne more in silama jo oskruni hudobnež. Ko jo pa odvežejo, gre naravnost na grob svojega pokojnega moža, in pravi: „Ne bo me trinog več ločil od tebe.“ Vstane in grobni kamen tako postavi, da jej pade na glavo. Razbita ostane mertva na grobu svojega moža. Kaj pravite, mar je bilo to čednost? Kratko malo ne. Neredna, neoberzdana bolečina je bila, ki je prestopila meje prave pameti. Perva želja se umoriti, da bi v greh ne bila privolila, da se izgovarjati, je opravičena. Ko je sramoto s silo prestala, pa ni grešila, ker njena volja se je vedno vstavljala; se je pa potem sama ubila, to je bil samomor, kterega je storila v presilni žalosti zavoljo oskrunjenega poštenja. Keršanske zmernosti ni imela.

Zato pravi sv. Bernard: „Prevelika vnema v dobrem brez previdnosti in zmernosti pogubi dušo našo.“ Naj toraj v vsem našem dejanju in nehanju keršanska zmernost nam kaže pota in stavi meje, da ne zaidemo niti na levo, niti na desno, da hodimo vedno le zlato pot prave sredine. O da bi mi vs imeli to poglavitno čednost, ki ima v pravi berzdi vse naše notrajne, naše dušne nagnjenja in vodi tudi vse zunajno dejanje naše! Kajti keršanska zmernost vse v pravi meji ohranja, vse k pravemu redu zavrača. Zato prav lepo piše od te čednosti sv. Prosper: „Zmernost stori zmernega, zderžljivega, varčnega, treznega, pohlevnega, čistega, tihega, resnobnega, sramožljivega, pobožnega in pametnega. Kdor to čednost ima, ona mu nezmerno v pravi berzdi ima, mu okroti vse strasti, umiri vsa razdraženja, množi svete želje, uredi vse, kar je nerednega, uterdi vredeno, odžene vse hude misli, pogasi ogenj nečistosti, vname mlačno serce s poželjenjem prihodnega plačila, ter ga varuje vedno vseh silnih napadov hudobnih strast.“ Zmernost uredi celo druge poglavitne čednosti: modrost, pravičnost in serčnost. Ako bi tega ne storila, modrost bila bi slabost ali boječnost; pravičnost bi hitro bila terdoba ali grozovitnost in serčnost bi postala prederzna in prevzetna. Zato pravi sveti Bernard: „Zmernost stavi mero in mejo pravičnosti, modrosti in serčnosti.“ — Prizadevajmo si toraj vsi za to lepo poglavitno čednost, da vodi in uredi vse druge naše čednosti, da hodimo vedno po pravi poti, ki edina pelje v sv. raj! Amen.

XII. Keršanski nauk.

1. Kako potrebna je keršanska zmernost? — Kako si jo pridobiti zamoremo?

Od keršanske zmernosti vas zdaj učim. Povedal sem vam že, da to imenitno čednost tisti kristjan ima, kteri ve in zna vse nagnjenja svoje poželjivosti tako berzdati, da ga v hudo nikoli ne zapelje; kteri vse časno le v pravem pomenu, po pameti in zavoljo Boga vživa; in kteri tudi v dobrem pravo mero ima. Blagor človeku, kteri to čednost v resnici ima! Videli smo, da keršanska zmernost je zderžljivost, ktero ukazuje naša pamet vsem strastim, ja vsem človeškim dejanjem. In v tem pomenu je zares poglavitna, splošna čednost, ktere je potreba pri vseh druzih čednostih. Da bote od tega bolj prepričani in natanko podučeni; pomislimo še nekoliko:

K a j j e z m e r n o s t?

Sv. Avguštin pravi: „Da je kdo zmeren, je potreba, da se pred Bogom čistega in neomadežanega ohrani.“ K taki neomadežani čistosti pa je potreba vseh čednost. Vendar zamoremo zmernost imenovati zderžljivost ali redno berzdanje v tistih rečeh, ktere človeško poželjnost bolj mikajo pa našo pamet dražijo in ložej preslepijo, in od pravega pota odvernejo. Človeku je namreč prirojena čutna poželjnost, ktero sploh poželjivost imenujemo, ktera človeka žene, vleče do meseno-čutno dobrega, pa ga plaši, odvračuje od meseno-čutno hudega. Sploh pravimo, to ali uno naše spridено, spačeno meso poželi, tega ali unega pa se brani. To poželjivost pa redijo in netijo vse človeške čutila; vendar ne vse enako-merni. Naj huje poželjenje; je poželjenje po jedi in pijači in pa meseno poželjenje; to je človeški natori lastno, da hrepeni, naj ohrani sam sebe

in človeški rod. Ni pa tako hudo poželjenje, ki izhaja iz druzih čutil, iz pogleda, posluha ali tipa. In zmernost je tista čednost, ki vse te poželjenja v pravi berzdi ima; vendar zopet tako, da se najbolj in najpoprej vstavi hujšim ali večim, bolj nevarnim za dušo našo; se ve da le tistim, ki so neredne in pameti nasprotne. — Potem takem je pa keršanska zmernost tista pridobljena ročnost ali urnost, ktera čutno poželjnost v pravi berzdi ima, zlasti poželjenje po jedi in pijači in meseno poželjenje ali pohotnost; potem pa tudi druge čutila telesne. Zato pravi sv. Avguštin, „da zmernost je lastnost našega serca, ki zaderžuje in varuje poželjivost vseh škodljivih reči.“ Najhujše so pa gotovo tiste, ki pridejo iz nezmernosti v jedi in pijači in iz privoljenja nepripuščenih, nečistih dejanj.

Prelep zgled te keršanske zmernosti nam je sv. Bernard, ki je junaško se vstavil in serčno premagal vse zapeljivosti, ktero so mu prederzne nesramnice stavile; ki je tudi bil ojstro zderžljiv in je tako svoj okus ne le oberzdal, ampak popolnoma otumpil. Poslušajte, kako on sam piše: „Zderžim se vina, pravi, kajti v vinu je nečistost; in kedar sem bolen, zavživam le malo vina, po svetu apostoljskem. Zderžim se mesa, da, ko bi moje meso preveč redilo, ne bi redilo mesenih hudobij. Tudi kruha le po malem zavživam, da, ko bi bil moj trebuh preveč obložen, se mi ne pristudi molitev, in da me prerok ne graja, da sem svoj kruh v obilnosti vžival. Ja celo tega se vadim, da še vode nezmerno ne pijem, da mi napolnjeno telo ne vzrokuje nobenega nagnjenja k nečistemu poželjenju.“ Te besede nam pač očitno kažejo, kako visoko zmernost si je prisvojil ta veliki svetnik. On ni bil zadovoljen, da je zadušil dopadanje, ktero vsak človek natorno pri jedi in pijači občuti; ampak zavžival je celo slabe jedila in neslastne pijače, da je svoje gerlo otumpil in krotil. Zraven pa je imel vedno pred

očmi imenitniši namen, zatreti gerše, nespodobniše poželjenje, ktero dušo popolnoma ostrupi, to je meseno poželjenje.

Kristjani moji! zmernost v tem pomenu, je tista čednost, ktera uri našo pamet, krepča našo vero in človeka pripravnega stori za vse poštene, za vse svete dejanje. Kajti ta čednost razsvitljuje našega duha, bistri naš um, čisti nam dušo in serce in tako človeka spretnega, pripravnega stori, da doprinaša dela, ktere mu teknejo v pravi namen, v večno zveličanje. Zato pravi naš nebeški Zveličar sam, da tisti, ki svoje serce čisto ohranijo, pridejo do gledanja Božjega, kolikor je v tem življenji to mogoče. „Blagor jim, kteri so čistega serca; ker oni bodo Boga gledali.“ (Mat. 5, 8.)

Zato pa beremo v življenji svetnikov, da vsi svetniki, ki so to resnico dobro spoznali, so si najbolj prizadevali, da so zaterali tisto sladnost, ktero občutimo pri dobri jedi in pri prijetni pijači; in nobene reči niso bolj zaničevali, nobene sladnosti bolj se ogibali, kakor nečistosti, vsacega mesenega poželjenja. Že zadnjič sem vam povedal, kako lepo popisuje sv. Prosper imenitnost te lepe čednosti, kerščanske zmernosti. Ko našteje brezštevilne sprednosti in dobrote, ktere človeku da kerščanska zmernost, pravi, „da ona varuje človeka vedno vseh silnih napadov hudobnih strast.“

Iz tega pa tudi že nekoliko spoznamo:

1. Kako potrebna nam je keršanska zmernost.

a) Zmernost stavi pravo mejo naši poželjivosti, ktera nas zapeljuje v mnogotere hudobije. Kakor sem že rekel, da vsi ljudje imamo poželjnost v sebi; vsem je prirojena želja, ktera človeka nagibuje k temu, kar se prileže njegovi spačeni natori. Tako poželjnost je občutil tudi sveti apostelj Pavel. Od te piše v svojem pismu do Rimljanov:

„Vem namreč, da meni, to je, v mojem mesu, dobro ne prebiva; zakaj hoteti je sicer v meni, storiti pa dobro, tega ne najdem. Dobrega namreč, ktero hočem, ne storim; temuč hudo, kar nočem, to delam. Ako pa to storim, kar nočem, ne delam tega jaz, ampak greh, kteri v meni prebiva. Najdem tedaj, ko hočem dobro delati, to postavo, da je hudo v meni. Imam namreč dopadanje nad Božjo postavo po notrajnem človeku; čutim pa drugo postavo v svojih udih, ktera se bojuje zoper postavo mojega duha.“ (Rim. 7, 18—23.) Kako natanko popisuje sv. apostelj, kar vsak zmed nas le predobro občuti. Mi vsi spoznamo dobro, dasiravno le temno, in bi tudi spolnovali, delali dobro, ali volja ta je slaba, poželjivost pa tako močna, da skoraj ne zamoremo dobrega spolnovati. Ta poželjivost, ki izhaja iz izvirnega greha, sama na sebi ni greh, pa tako naganja voljo našo, da prihaja hudobna in hudo počenja. Vsi čutimo dopadanje nad Božjo postavo; ali druga postava je v nas, postava poželjivosti, ktera se razodeva v telesu in v duši, še bolj pa v telesu, v njegovih čutilih; in ta se upera, nasprotuje boljšemu spoznanju in hotenju, ga premaguje, ga deva kakor sužnja pod oblast tiste počutnosti, ktera se potem v vseh grehih razodeva. Tako je človek sam v sebi razdvojen, da dobro hoče, hudo pa dela; vedno razdvojen med dobrim spoznanjem in hudo poželjivostjo, ktera lehko premaga dobro voljo. In kaj bo s človekom, ako nima tiste čednosti, ktera bi tej poželjivosti stavila prave meje?

Poglejmo to nekoliko v posameznih grehih! Poželjivost nas podpihuje, da hrepenimo po prazni, nečimerni časti; le zmernost nam postavi meje, da v napuh in ošabnost ne zaidemo.

— Poželjivost nas žene po časnem blagu, po bogastvu; zmernost nam mero odkaže, da za časno skerbimo le toliko, kolikor nam je potreba, in nas obvaruje, da lakomnost ne posede našega serca. — Poželjivost nas vleče v mesene sladnosti in razveseljevanja; zmernost pa nas uči z besedami sv. Janeza, da svet in njegovo poželjenje preide in le on ostane vekomaj, kdor voljo Božjo spolnuje; tako nas varuje nespodobne nečistosti. — Poželjivost nas spodbada, da bi se veselili nesreče svojega bližnjega ali da bi mu privoščili nesrečo njegovo; keršanska zmernost pa nas svari pred nevoščljivostjo, ter nas ohranja ljubeznjive, da si ne oskrunimo serca s to satansko zalego. — Poželjivost nas vleče v preobilno jed in pijačo; zmernost pa nas uči, jesti in piti le za potrebo. — Poželjivost razliva žolč in kuri jezo v nas; zmernost nas potolaži, da v viru zadušimo sovraštvo in razpertije. — Poželjivost nas vabi in draži v zložno, mehkužno življenje; keršanska modrost pa nam stavi mejo, nas opominja k delu, da se ne udamo lenobi, ki je začetek vse hudobije, mati vsem pregreham. — Kdo ne vidi iz tega, kako potrebna nam je keršanska zmernost, ki naši poželjivosti stavi pravo mejo, da ne zabredemo v največe pregrehe?

b) Keršanska zmernost nam je tako potrebna da brez nje še dober kristjan biti ne moremo. Poglej vse postave celega keršanstva; pa nobene prav spolnoval ne boš, ako keršanske zmernosti nimaš. Saj je ves keršanski nauk le v tem, da nam kaže in nas opominja, kako moramo berzdati, kako voditi svoje čutila, svoje nagnjenja. Sv. apostelj Pavel pravi: „Prikazala se je gnada Boga, Zveličarja našega, vsem ljudem, ktera nas uči, da se odpovemo hudobiji in posvetnim željam, ter trezno, pravično in bogaboječe živimo na tem svetu.“ (Tit. 2, 11, 12.) Trezno, pametno bomo

živeli, ako dolžnosti do sebe spolnujemo; pravično, ako dolžnosti do bližnjega; bogaboječe, pobožno pa, ako dolžnosti do Boga zvesto spolnujemo. V teh besedah povzame sv. apostelj ves keršanski nauk. Na drugem kraju pa pravi: „Mertvite svoje zemeljske ude (to je, hudo nagnjenje, poželjivost, ki je v njih), kurbanje, nečistost, nesramnost, hudo poželjenje in lakomnost.“ (Kol. 3, 5.) „Kakor po dnevu pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v kregu in nevoščljivosti; temuč oblecite Gospoda Jezusa Kristusa, in ne strezite mesu v poželjenji.“ (Rim. 13, 13, 14.) Kdo nek bo vse to dopolnoval, ako nima keršanske zmernosti? Kdor zmeren ni, in svojega poželjenja ne vstavlja, svojega nagnjenja ne kroti in ne berzda, v njem se bo kmalo meso zoper duha vzdignilo, pa ga urno v mnoge hudobije zavleklo. Dokler voda po svoji strugi teče, je koristna živini in ljudem; ako pa se razlije čez svoje bregove, terga in podplavi njive in senožeti, pa spodkoplje celo pohištvo. Dokler je kristijan zmeren v svojem dejanji in nehanji, napolnuje svojo dušo z mnogim zasluženjem ter koristi tudi bližnjemu svojemu. Ako pa v svoji nespameti predalječ sega, svojim hudim strastim prosti tek pušča, urno bo svojo dušo omadeževal z grehi, bližnjemu pa pohujšanje dajal. Zato celo čednost jenja čednost biti, ako v kolovozu zmernosti ne ostane, kakor smo že slišali. Kdor preširoke stopinje dela, prehitrō leti, lehko pade ali se kmalo utrudi; kdor pa zmerno, pametno hodi, dalječ pride, ter doseže svoj namen. Prava pobožnost se srednjega pota derži. Presiljena svetost nima stanovitnosti. Prez zmernosti ni nobenega keršanskega življenja.

c) Še pameten, pravičen človek ni, kdor ni zmeren. Kaj se s pametjo obdarovanemu človeku lepši podaja, kakor je keršanska zmernost? Le neumna živina neprenehoma išče in se žene po tem, kar se čutilom njegovim prilega. Človek pa, ki zmernosti nima, se pogrezne do živine; kajti kakor nema živina, uda se vsem mesenim čutilom, ter ne spozna druge postave, kakor le tir svojih divjih strast, ki ga zavlečejo v razne neumnosti, v grozovite hudobije. Tak človek se poživini, in zadevajo ga besede kraljevega preroka Davida, ki pravi: „Človek, ki je v časti, ne pomisli, enak je neumnim živalim, in je njim podoben.“ (Ps. 48, 13.) Sv. Krizostom pa pravi od tacega človeka: „Ako te prav pri luči pogledam, saj nisi noben človek več. Razbijaš za seboj ko osel, si razposajen ko bik, razgetaš po babah ko konj, debeliš svoje meso ko prešič, pihaš ko kača, pikaš ko škorpijon, si zavit ko lesica, si poln strupene hudobije ko gad; — kako te hočem še ljudem prištevati? Iščem na tebi kristijana, pa še človeka skorej ne najdem.“ Živina svoj želodec napase in gre po natornem gnanji, kedar se v njenih žiljah obudi. Tako dela človek brez zmernosti, le s tem razločkom, da živina gre po natornem nagonu, nezmerni človek pa stori s prosto voljo. V tem je največa sramota človeku, da v svoji pohotnosti in sladnosti se toliko spozabi, da ako tudi ni živina rojen, hoče jej vendar pri vsi svoji pametni natori enak, podoben biti.

Oh moj Bog! kaj moram reči? Nezderžni, nezmerni človek nima več tiste lastnosti, ki ga od živine loči. Ja še hujši! Nezmerni človek je slabši kakor je nema živina. Živina ni zmožna nobene druge hudobije. Živina ni zmožna napuha, ki je neredna želja po osebni sprednosti; kajti živina ne pozna nobene sprednosti, toraj je poželjeti ne more. Ni zmožna la-

komnosti, ki je presilno gnanje po bogastvu; kajti razumeti ne more, kaj je obilno posestvo časnega blaga, toraj po tem ne hrepeni in si ga ne prilastuje. Ravno tako tudi druzih strast živina zmožna ni. Le pohotnost in sladnost, to je živinsko in v tem išče in ima vtolaženo vse svoje hrepenenje. Človek pa, že tem hudobijam vdan, sleče svoje pametno bitje, ter obleče zares živinsko bitje, ali kakor pravi sv. Peter Krizolog: „On jenja človek biti in postane živina.“ Ja jaz pravim; nezmerni človek je slabši, kakor nema živina. Kajti živina ni nobena gnjusoba v očeh Božjih; nezmernež pa je najostudniša, najzaničljivša gnjusoba v Božjih očeh!

Znana vam je prigodba, ktero popiše sv. Antonin. Nek angelj v podobi prijaznega, prezalega mladenča je popotoval s svetim puščavnikom. Na potu pa sta zadela na trohnelo, s červi preobleženo truplo, ki je neznansko smerdelo. Puščavnik, ki presilnega smradu prenesti ni mogel, si hitro zatisne z obema rokami usta in nos. Angelj pa gre počasu, ter se ne zmeni za to. — Popotujeta naprej in prigodilo se je, da sta zagledala od dalječ priti imenitnega mladenča, ki je bil zagernjen v drago oblačilo, pa je imel dišeče cvetlice in židane trakove na persih. Prijahal je na čilem konju, ki je bil z zlatom vezanim pregrinjalom ogernjen. Komaj pa ga zagledata, urno se angelj proč oberne in si nos zatisne. Puščavnik mu ves začuden pravi: „O sveti angelj! poprej si brez zboječnosti šel memo smradljivega in strohnelega trupla; zakaj si zdaj toliko občutljiv, ki si zagledal tega nališpanega in z dišavami obsutega mladenča?“ — „Oh, moj ljubi! zaverne ga angelj Božji, jaz čutim smrad nezderžljivosti, v kterem gnije ta na videz toliko zali mladeneč. Vedi, da Bogu in njegovim angeljem veliko bolj smerdi, kakor vam ljudem že vse strohnelo truplo, ki v grobu leži.“

In pomislimo še, da nezmerni človek ni za nobeno rabo več. On dolžnosti svojega stanu ne more opravljati, on ni niti za molitev niti za premišljevanje. Ja nezmernost mu serce uterdi in duha otemni, da ga zadenejo besede, ktere pravi kraljevi prerok David: „Neumnež pravi v svojem sercu: Ni Boga.“ Pa tudi pristavlja, kaj ga tako dalječ pogrezne. „Sprideni so, in ostudni so v svojih naklepih.“ (Ps. 13 1.) Nezmernosti udani zgubi vso vero. To nam pričajo žalostni zgledi krivovercev, ki so večidel od mesenih strast oslepljeni, zapustili vero in Boga in se v brezno krivoverstva pogreznili. — Glejte jih žalostnih nasledkov, ki se rodijo iz nezmernosti! Te sem vam pa zato nekoliko v misel vzel, da bote toliko bolj spoznali, kako potrebna nam je keršanska zmernost. Brez nje nobeden pravičen, pameten ni; še manj pa dober kristijan.

Nasproti pa zmernost človeka visoko povzdiguje; ja, kakor pravi nek cerkven učenik, zmernost človeka angeljem enacega, podobnega stori. On pravi: „Kakor nezmernost v rabi telesnih poželenj človeka živali enacega, ja še slabšega stori; tako nasproti zmernost človeka povzdigne čez njegovo lastno natoro in ga nebeškim angeljem podobnega dela. Angelji nimajo nobenega poželjenja po jedi in po pijači, ker tega zmožni niso. Zmerni človek pa je tega zmožen, pa si tega poželjenja ne napravlja, ali si ga napravlja tako, da se ga lehko ana, ako je potreba. Angelji ve občutijo nobene mesene poželjivosti, ker tega ne morejo. Zmerni človek jo lehko občuti, pa je vendar ne spolni, in če ga napade, jo s svetim premišljevanjem kroti in pogasi. Ravno tako je z drugimi željami. Če toraj nezmerni človek z neoberzdanim nagonom telesnih poželjenj zverini podoben postane, zmerni se pa povzdigne s svojo zmernostjo do angeljev.“ (Scaremelli.) Zato pravi sv. apostelj Pavel: „Kteri

so pa Kristusovi, to je, kteri so res Kristusovi, ne le po imenu kristjani, so svoje meso križali z grehi in željami vred.“ (Gal. 5, 24.) Ako hočemo res biti Kristusovi, mora naš stari človek s Kristusom vred križan biti. Saj vemo, da križanje Jezusovo je ali mora biti tudi križanje naše, ker moramo odložiti staro grešno mišljenje, ki smo ga od Adama podedovali, da se tako razdene vsa sila grešnosti, da ne služimo več grehu, kakor sužnji svojemu gospodarju; da nas telesne poželjenja ne gospodarijo in mi njih v pravi berzdi imamo. Stari človek je človek, kakoršen izhaja iz Adama, to je, naša spačena natora s svojimi zmotami in hudimi poželjivostmi. Njo je pa Kristus seboj vred križal, kakor pravi sv. Pavel: „To vemo, da je bil naš stari človek ž njim vred križan, da bi se razdjalo telo greha, in da bi več ne služili grehu.“ (Rim. 6, 6.) Mi moramo toraj svojo spačeno natoro sami križati s tem, da jo zatajujemo in neprenehoma zatiramo. Vse to pa dela in stori v človeku keršanska zmernost. Mislim, da dobro spoznate, kako potrebna nam je ta poglavitna čednost, keršanska zmernost.

Zato bi pa gotovo radi zvedeli:

2. Kako si zamoremo pridobiti keršansko zmernost?

Kristjani moji! ako hočete to preimenitno čednost imeti, dobro si to le zapomnite:

a) Berzdaj, ljubi moj! svoje neredno nagnjenje in hudo poželjenje. Vsako divjo zver boš ložej ukrotil, kakor svojo hudo poželjivost, ako ti berzde iz rok potegne, in moč čez te dobi. Neredno nagnjenje, hudo poželjenje, kar sem že rekel, pamet otemni in voljo popači, ako ga vedno ne zatiramo, zmiraj ne krotimo. Priden vertnar se nikdar ne utrudi, ter vedno in vselej popuka plevel, kedarkoli

se prikaže. Tako tudi ti. Kakor hitro čutiš, da se hudo nagnjenje v tebi vnema, z vso skerbjo si hitro prizadevaj, da ga pogasiš. Dokler pa ga ne pogasiš, nič ne stori, nič ne skleni, čakaj, da se poželjenje popolnoma vleže. Nihče ne gre na kipeče morje ob hudem viharji; ampak poterpi, da vihar potihne, da se morje vleže. Ako to ubogaš, in v vročini svojih hudih strast nič ne govoriš, niti ne počneš, niti ne skleneš, dokler se ne potolažijo, veliko grehom boš odšel; ako pa tega ne ubogaš, storil boš veliko hudega, pa se boš prepozno kesal.

Sv. Frančišek Salezi je bil, kakor ste že slišali, nezrečeno k jezi nagnjen. Ko je pa svojo jezo pri vsaki priliki krotil in moril, postal je najpopolniši zgled svete krotkosti; da je največe razžaljenja, najhujše zaničevanja z veselim obrazom prenašati zamogel. Tako boš tudi ti svoje hudobno nagnjenje in svoje strasti sčasoma ukrotil in zamoril, ako se neprenehoma vojskuješ, in jim nikdar zrojiti ne pustiš.

Vsak človek pa ima eno poglavitno hudo nagnjenje, ki ga najbolj nadleguje in ga gospodariti hoče, ki je pa tudi oče in mati, vir in moč drugim hudobnim nagnjenjem. Zato pa moraš, ljubi kristjan! z vso skerbjo se vstavljati temu poglavitnemu nagnjenju, da ga z večkratnimi dobrimi sklepi slabiš in krotiš. Ako si, na primero, jezi vdan, in te vsaka mala nasprotnost hitro vznemiri, skleni prav resnobno vsako jutro pri svoji molitvi, da se čez dan ne boš dal vjeziti; zato zdihni tako: „Danes, o moj Bog! se nočem nikoli zjeziti; obljubim ti, da te celi dan s pregrešno jezo nočem žaliti. Pomagaj mi, da zvesto spolnujem ta moj sklep.“ Ako se ti čez dan pripeti prilika, nevarnost k jezi, spomni se hitro storjene obljube in reci sam pri sebi: „Ne smem in nočem se vjeziti; kajti za terdno sem to za danes obljubil.“ Zvečer sprašaj svojo vest, ali si zvest ostal svojemu sklepu. Ako si bil tako srečen, da se nisi dal premagati jezi, zahvali Boga za njegovo omoč, ter

bodi vesel, da si celi dan v krotkosti preživel. Ako si pa bil nezvest svoji obljubi in si Boga s pregrešno jezo zopet razžalil, serčno obžaluj svoj greh, pa si naloži sam majhno pokoro, da, na priliko, poljubiš večkrat pobožno podobo križanega Jezusa in zraven terdno skleneš, da hočeš prihodnji dan biti bolj pazljiv, bolj zvest. Ako se tako vojskuješ in neprenehoma svoje poglavitno hudo nagnjenje krotiš, kmalo ga boš zaterl, ž njim pa tudi druge slabe poželjenja premagal in uničil.

Da boš pa to ložej storil, priterguj si včasih tudi kaj pripuščenega. Kolikor večkrat to storiš, toliko močnejša bo tvoja volja, toliko ložej boš gospodoval čez vse svoje dejanje in nehanje; in ti boš gospod tudi svojim strastim.

Poštena žena, imenitnega stanu, je imela to slabo navado, da je pri službi Božji večkrat dremala. Hudo jej je bilo to; pa ni se mogla tega odvaditi. Terdne sklepe je delala, premagovala se je, pa je vendar še zaspala. Njen spovednik jej svetuje, naj si vsako jutro priterga eno uro spanja, ter naj hitro vstane; to zatajevanje bo Gospodu Bogu dopadljivo, in on jej bo milost dodelil, da bo svojo zaspanost pri molitvi in pri službi Božji premagala. In tako se je zgodilo. Ko je več dni se tako zatajevala, ni imela v cerkvi nobene skušnjave več in res ni nikdar več pri službi Božji zadremala.

b) Ne bodi preveč skerben za časno. Da svoje telo zdravo, terdno ohraniš, in za-nj skerbiš, je prav. Da bi pa zavoljo kake domišljene slabosti ali bolezni postni dan mesne jedi vžival; ali da bi zavoljo vročine ali zavoljo mraza, pa sicer pri terdnem zdravju, k dolžni službi Božji ne šel, je greh. Človeško telo veliko prenesti zamore; mehkužnost ga slabi, terpljenje ga uterdi. — Svojemu telesu, stanu primerjeno hrano dajati, je prav; prekočljivo pa ga rediti, z

jedjo in pijačo ga basati, napravi mnogotere bolezni, podžiga hudo poželjivost in pripelje zgodnjo smert. — Telo tako oblačiti, kakor stan in služba tirja, je prav; predrage, prevzetne obleke pa — in to še morebiti v škodo in pohujšanje bližnjemu — na-se natikati, se lepotičiti in lišpati, to je pogubljivna nečimernost. Kaj ti pomaga lepa, ošabna obleka, ako je pa duša gola, brez vseh čednost? Bog pač ne gleda lepih oblačil; on gleda le lepo serce. Ne nakrišpana obleka, ampak lepo čedno obnašanje dela lepega človeka.

Prav je, da pridno delaš, da pridelano pametno varuješ, da sebe in svoje pošteno preživiš; ni pa prav, ja pregrešno je, ako se v te časne skerbi tako vtopiš, da pri tem Boga in svojo dušo pozabiš. Saj še živi previdni Bog v nebesih, ki že toliko stoletij vse, tudi najslabše stvari tako prečudno hrani in živi. Zato nas toliko lepo opominja naš mili Zveličar Jezus Kristus, ko pravi: „Poglejte tice pod nebom, ki ne sejejo in ne žanejo in ne spravljajo v žitnice, in vaš Oča nebeški jih živi. Ali niste vi veliko več, kakor one? . . . In za obleko, kaj skerbite? Poglejte lilije na polji, kako rastejo; ne delajo in ne predejo; pa vam povem, da še Salomon v vsi svoji časti ni bil tako obležen, kakor njih eden. Če pa travo na polji, ktera danes stoji in se jutre v peč verže, Bog tako oblači, koliko bolj bo vas maloverni! Ne skerbite tedaj, rekoč: Kaj bomo jedli, ali kaj bomo pili, ali s čem se bomo oblačili? Ker po tem vsem vprašujejo neverniki. Saj ve vaš Oče nebeški, da vsega tega potrebujete. Iščite tedaj najpoprej Božjega kraljestva in njegove pravice, in vse

to vam bo priverženo.“ (Mat. 6, 26—33.) Pomislite, ja premišljujte večkrat te toliko tolaživne besede Sinu Božjega. Zlasti si k sercu vzemite zadnje te besede: „Iščite najpoprej Božjega kraljestva in njegove pravice, in vse to vam bo priverženo.“ Ako ti kaj kupiš, in prodajavec ti kaj malega priverže, ti da nameček; kaj boš bolj skerbno spravil, vso kupljeno robo, ali sami nameček? Glej in vse to časno ti da Bog za nameček, vse ti priverže, ako iščeš najpoprej Božjega kraljestva in njegove pravice.

Mar ni zares nespametno, ako se noč in dan trudiš, moč in zdravje tratiš, se potiš in delaš na preterganje, ko černa živina, si v časne opravila in dela tako zamaknjen, da ti ne ostane nič več časa niti za molitev niti za službo Božjo, niti za sprejemanje svetih zakramentov. Pač je današnji dan veliko ljudi na svetu, ki nezmerno dirjajo le po časnem dobičku, za večnost pa se ne zmenijo. Podobni so pajku, ki se ves ljubi dan vpera, celo lastni drob izmota, da si pajčevino sprede. In kakošen dobiček ima? Morebiti z veliko čujočnostjo vjame kako muho. Tako si pridobi marljivi človek s vsem svojim pehanjem morebiti komaj vsakdanjega kruha; za večnost pa kaj mu bo ostalo? Na smertni postelji poreče, kar so dejali aposteljni: „Vso noč smo delali, in nismo nič vjeli.“ (Luk. 5, 5.) Deloma bo moral to spoznati, ker v svojem življenji ni delal nič zavoljo Boga, ampak le za časni dobiček; deloma pa tudi, ker zavoljo časnih opravil je zamudil naj imenitniše delo, delo za svojo dušo. Njegovo življenje se mu bo zdelo kratke sanje. Spregledal bo pri mertvaški sveči, da njegov trud je zastonj, njegov pot je zgubljen.

c) Tudi v svetih željah bodi previden in jih berzdaj. Kdo je imel bolj goreče, bolj svete želje

za Božjo čast in zveličanje ljudi, kakor Jezus Kristus, naš Gospod? In glejte, nam v zgled jih je veliko v malo hišico svojega rednika, tako rekoč, zaperl, ker je bila tako volja nebeškega Očeta. In potem, ljubi moji! ni vse že čeznatorno navdihnjenje, kar ti dobrega na misel pride, česar je prevzeto tvoje serce. Velikrat se angelj teme v angelja luči spremeni. Zato nas opominja sv. Janez: „Preljubi! ne verjemite vsakemu duhu, temuč skušajte duhove, ali so iz Boga.“ (I. Jan. 4, 1.) Marsikdo pri kaki pridigi, ali pri smerti svojega prijatelja, je ves vnet, in hitro marsikaj sklene, da bo toliko molil, vsak teden se postil, velikrat k spovedi šel; pa hitro ta ogenj pogasne pa tudi njegovi terdni sklepi zmerznejo in se razkadé.

Tudi znotrajne čednosti in zunajne ojstrosti imej v pravi berzdi. Ne išči pri svojih molitvah, niti pri dobrih delih, ne pri spovedi in pri sv. obhajilu nobene posebnosti, nobene sladkosti; temuč išči le svojega dušnega prida; kajti sladki občutki pri spolnovanji dobrega so le posebna gnada, s ktero te Bog vabi, in ktero Bog daje in jemlje, kakor njemu dopade. Tudi si ne nakladaj spokornih del, ktere bi bile škodljive tvojemu telesu, tvojemu zdravju. Zunajna ojstrost je le pripomoček pobožno živeti, pa še ni pobožnost. Človek, pretežkih spokoril naveličan, se tudi malih in lehkih podstopil ne bo, in vse zaverže. S telesom se mora ravnati, kakor s konjem in oslom; ne sme se mu preveč streči, da ne berca; pa tudi ne premalo, da pod težo ne omaga. Kaj je potrebniši vsaki jedi, kakor je sol? Pa, ako pri solenji prave mere ni, spridi najboljše jedi. Taka sol mora biti tudi pri čednostih, pri vseh dobrih in spokornih delih. In ta sol je keršanska zmernost.

Kasjan, pekovski pomagač, je bil ves naposajen, poln posvetnosti. Z gnado Božjo pa je zapustil ta pot in je nastopil pot čednosti. Ali njegova pobožnost je bila presilna. Prec je hotel svetnik biti. Bilo je pa vse bolj zunajno. Vedno bi bil raji v cerkvi tičal, kakor svoje dela opravljal. Njegov tetic, pri kterem je delal, mu enkrat pravi: Prav je, da si zapustil svoje vetrasto življenje, in si se čednosti poprijel. Ali bojim se, da si prehudo napel. Akoravno človek ni nikoli preveč pobožen, pa se v pobožnosti lehko presili. Sila pa nikjer ni dobra, in stanovitnost jej malokdaj nasleduje. Vzgled naj ti bo naša pekarija. Veš, da je veliko na tem ležeče, da je peč dobro in prav zakurjena. Skušnja me uči, da peči naglo ne smem razbeliti; kajti le notrajna stena bi bila razbeljena. Počasi mora goreti. Ako presilno zakurim, prenaglo bo kruh shajal in se sežgal; potem ni za delj časa, in sredina ne shaja. Tak kruh razpoka in plesnoba se ga hitro prime.

d) Da bomo tudi mi hodili zlato, srednjo stezo, dobro si v serce vtisnimo zlasti še v skušnjavah, d a s m o k r i s t j a n i, da naše življenje je vedna vojska, vedno zatajevanje hudih nagnjenj in želj. Tako so mislili vsi pobožni kristjani, ter so dejali: „Kristjan sem, ne smem v skušnjavi pasti; zatajevati, premagovati se moram.“ Tako berem od mladega, pobožnega moža, ko je v veseli družbi bil, in so ga silili, da bi še ostal, si to ali uno privoščil, kakor delajo tudi drugi, hitro je rekel: „Ja, ko bi kristjan ne bil; pa sem kristjan, in kakor kristjan se premagovati moram.“ Tako reci tudi ti, ljubi moj! kedarkoli se vzdiguje kako hudo nagnjenje v tebi, te v greh zapeljuje, ali ako zunajna grešna skušnjava te napade, hitro reci sam pri sebi: „Ja ko bi kristjan ne bil, že bi to hudo storil; pa kristjan sem; zato se hočem premagati, sam sebe zatajiti,

da nasledujem svojega Zveličarja, da nasledujem vse pobožne kristjane in dosežem zveličanje svoje.

e) Ker je pa vsak dober dar od zgoraj, od Očeta nebeškega, zato zdihuj večkrat, posebno o času skušnjav, k Bogu, da ti on, delivec vsega dobrega, da to toliko potrebno koristno čednost, sveto keršansko zmernost. In ako pogostoma prosiš za njo, pa se poslužiš tudi pripomočkov, gotovo, ljubi moj kristjan! si jo boš tudi pridobil; kar nam vsem ljubi Bog dodeli. Amen.

X. Keršanski nauk.

3. Pravičnost.

Tretja poglavitna dejanska čednost je pravičnost. Modrost in zmernost sem vam v zadnjih keršanskih naukih popisoval. Kdor me je zvesto poslušal, lehko ve, kaj ste te dve čednosti, kako imenitne in kristjanu potrebne ste; pa tudi je zvedel, kterih in kakošnih pripomočkov se lotiti moramo, da si bomo prisvojili te dejanske čednosti. Danes toraj pride na versto, „keršanska pravičnost.“ Tudi to čednost si moramo ogledati od vseh strani, da jo toliko bolj natanko spoznamo in po njej živimo.

1. Kaj je pravičnost sploh?

Beseda „pravičnost“ ima več pomenov. „Pravičen“ je človek, ki je v srečnem stanu gnade Božje; to je, kedar je popolnoma prost vsega zadolženja in vse kazni ter ima dopadanje Božje in njegovo ljubezen. V tem pomenu se imenuje „pravičen“ sv. Jožef, rednik našega Gospoda Jezusa Kristusa. Tako tudi sv. Janez Kerstnik. — Ima pa „pravičnost“ še drugi pomen. Keršansko pravičnega imenujemo človeka, kteri sovraži

vse hudo in dela le dobro, kar smo že premišljevali. In pravičnost v tem pomenu nas mora obdajati, kakor oblačilo, ako hočemo priti v svete nebesa. „S pravičnostjo sem bil oblečen," pravi že Job. (29, 14.) Obleka nas ogrinja od vseh strani. S pravičnostjo bo pa oblečen le tisti, kteri je z dobrimi deli ogernjen od vseh strani, in nobenega svojega dejanja z grehom ne krije. Kajti kdor je v nekterih dejanjih pravičen, v druzih pa ne, tak tako rekoč eno stran odkrije in odgerne, in njegovo dejanje ni več dobro, ki je z drugim hudobnim oskrunjeno. Kajti, kdor se v enem pregreši, veliko dobrega pokazi, ali po besedah svetega pisma: „Kdorkoli pa vso postavo spolnuje, se pa pregreši v enem, je vsega kriv." (Jak. 2, 10.) In v tej keršanski pravici so zapovedane vse čednosti, vse dolžnosti, ktere imamo do Boga, do bližnjega in do samega sebe. Kristus je svaril svoje učence pred farizejsko pravičnostjo, ki je bila le na videz, in pravi: „Ako ne bo obilniša vaša pravica, kakor pismarjev in farizejev, ne pojdete v nebeško kraljestvo." (Mat. 5, 20.) Oni so stavili svojo pravico le v zunajne dela, so se ogibali velikih pregreh, ki se prikriti ne morejo, ki sramoto in škodo za seboj potegnejo; v svojem sercu pa so gojili hudobno nagnjenje, pregrešne želje napuha, nevoščljivosti, lakomnosti in druzih hudobij; zato jih Jezus „pobeljene grobove" imenuje in sv. Janez Kerstnik jim „kačja rodovina" pravi. Ta keršanska pravica mora obdajati vse naše misli, želje, besede in djanja. Ako pa spolnujemo le nektere dolžnosti, druge pa prelomimo, nismo pravični. Naša pravica je potem, kakor sem že rekel, le staro, stergano oblačilo, z novo kerpo zakerpano. Sveti Bernard pravi: „Pravičnost je: Boga se bati, vero v časti imeti, starše spoštovati, domovino ljubiti, vsem koristiti, nobenemu ne škodovati, vez

bratovske ljubezni ohraniti, nevarnost za druge prevzeti, nesrečnim pomagati, hudo z dobrim poverniti, pravično soditi.“ To je keršanska pravičnost sploh. Tudi od te vas danes posebej učil ne bom; kajti od keršanske pravičnosti v tem pomenu so vsi keršanski nauki, kar ste jih slišali od greha in čednost, in kar jih bote še slišali. Ta keršanska pravica je v besedah: Varuj se hudega in delaj dobro.

Danes hočemo premišljevati keršansko pravičnost v tesnejšem pomenu.

2. Kaj je toraj keršanska pravičnost, kakor poglavitna dejanska čednost?

Keršanska pravičnost, kakor poglavitna dejanska čednost je tisto hrepenenje v človeku, s kterim človek vsakemu pusti, da in stori, kar mu je dolžen. Keršanska pravičnost je toraj v terdni in vedni volji, vsakemu dati, do česar pravico ima. Keršanska modrost vodi in obdeljuje naš um, ter ga dela zmožnega, da nas vodi po potu zveličanja; keršanska pravičnost pa obdeljuje našo voljo, da drugim vselej pravico skazovati hočemo in jo tudi skazujemo, kedarkoli je priložnost za to. Pravičnosti lastno dobro je v tem, da vsakemu damo, kar smo mu dolžni. Zato pravi učeni Ulpian: „Keršanska pravica, kakor poglavitna čednost, je resnobna in vedna volja, pravici vsacega zadostiti.“ Kdor toraj to čednost ima, vselej hoče le to, kar je prav; zato sovraži vso krivico, vso goljufijo, vse zatiranje bližnjega. To svojo voljo razodeva pri vsaki priliki; pošteno in resnično dela z vsakim; in nikdar se ne zakrivi zoper pravico ali zoper poštenost.

To nas pa tudi uči, da pravičnost obsega vse ljudi pa tudi vse človeške okoliščine. Sv. Anzelm pravi: „Pravičnost da vsacemu, kar je njegovega, kar mu gre. Više časti, sebi enake spoštuje, podložne podučuje in strahuje, sam sebe kroti, proti

nasprotniku je poterpežljiv, potrebnega se usmiljuje.“ Kdor toraj keršansko pravičnost ima, kaže do svojih viših, ter jim skazuje čast, ljubezen in pokorščino, — kaže jo sebi enakemu s spoštovanjem in ljubeznijo, mu želi vse dobro, se veseli njegove sreče, mu pusti njegovo premoženje in njegove pravice, in kedarkoli ima ž njim kaj opraviti, dela in se obnaša, kakor je prav in pošteno. Tudi podložnim skazuje svojo pravičnost, ter jim natanko odrajtuje njihov zaslužek, in kolikor premore, skerbi za nje ter jih varuje. Tudi pri razdeljenji služeb se terdno derži pravičnosti, ter gleda le na vrednost in zasluge, ne pa na zunajno bliščobo ali nevredno priporočilo, ali na prijaznost in žlahto, kar je večkrat krivo, da nevredni dobi imenitno stopinjo, ko se pregleda in zaverže vreden in pristojen. Pravičen tudi dela tako razdeljuje, da nobenega ne preobloži, nobenemu krivice ne dela. Pravični plačuje, kar je plače vredno, pa tudi kaznuje, kjer je potrebno; vsakemu po zasluženji. Tako zadeva pravičnost vse ljudi, pa tudi vse okoliščine človeške.

Da se bolj prepričate, v čem je keršanska pravica, preglejmo jo še bolj.

Keršansko pravičen dela vselej po nauku Jezusa Kristusa, ter da Bogu, kar je Božjega, cesarju, kar je cesarjevega, bližnjemu, kar je njegovega; tedaj vsacemu svoje.

a) Pravičen da Bogu, kar je Božjega. On terdno veruje va-nj; vse za čisto resnico ima, kar je Bog razodel, ako tudi presega njegov um; on po tej veri živi, kakor pravi sv. Pavel: „Pravični iz vere živi.“ (Rim. 1, 17.) Kdor pa ne veruje, ali po veri ne živi, je krivičen. Sv. Avguštin pravi: „Ako je pravičen, kdor iz vere in po veri živi, je tisti krivičen, kteri ne veruje in po veri ne živi.“ Pravičen pa ima živo vero v Boga, ker je Bog večna resnica in modrost in ne more goljufati, ne goljufan biti. — Pravičen tudi terdno upa

v Boga, ker ve, da Bog je vsegamogočen, neskončno dober in zvest v svojih obljubah, ker ve, da Bog lehko in rad in gotovo da, karkoli je obljubil; zato se na njegovo zvestobo in dobroto popolnoma zanaša. — Pravičen pa tudi Boga, svojega preljubega Očeta, čez vse ljubi in sicer zavoljo njega samega, ki je vse ljubezni vredna lepota in dobrota; in iz te ljubezni do njega spolnuje natanko vse zapovedi njegove. — V živi veri, v terdnem zaupanji in v goreči ljubezni da tako pravičen Bogu, kar je Božjega.

b) Pravičen tudi svojemu bližnjemu da, kar je njegovega, in kar mu gre, kakor sv. Pavel govori: „Dajte vsakemu, kar ste dolžni: davek, komur gre davek; dac, komur dac; strah, komur strah; čast, komur čast. (Rim. 13, 7.) Kdor pa pri davkih, cestninah in druzih odrajtilih goljufuje, ne da cesarju, kar je cesarjevega, ne bližnjemu, kar je njegovega, kar mu gre; tak ni keršansko pravičen. — Lep zgled nam je Jezus Kristus sam. Ko je nekdaj prišel s svojimi učenci v Kafarnaum, pristopili so možje k Petru, ki so davek dveh drahem pobirali, ter so mu rekli: Mar vaš učenik ne odrajtuje davka? Mu reče: Kaj pa da. In ker ni nič imel, rekel je Petru, da naj gre k morju, in naj verže ternek, in pervo ribo, ki se vjame, naj jo vzame, odpré usta in dobil bo stater, to je štiri drahme, v njej, in tega je vzel in plačal za Jezusa in za-se. (Mat. 17, 24—26.)

c) Pravičen ne terpi nobene goljufije pri svojih kupčijah in prodajah. Kedar živino prodaja, ne zamolči njenih slabost in napak; ne hvali svojega blaga, če ni hvale vredno. Pravična je njegova vaga, poštena njegova mera, pravično njegovo vatlo. Raji sam škodo terpi, kakor da bi jo drugim napravil. Dobro ve, da krivično blago nima teka, da krivičen vinar deset pravičnih požré; ve, da je resničen pregovor: „Kakor dob-

ljeno, tako zgubljeno.“ Keršanski kupčevavci in prodajavci, ne pozabite tega nauka: „Poštena mera in pravična vaga v nebesa pomaga.“

d) Pravičen posojeno ob svojem času pošteno poverne. Ako si posodi orodje, skerbno gleda, da se ne pokvari, ne poškoduje in pri njem ne zastane. Ako si posodi, kar povžije, žito ali kar si bodi, ravno tako dobro, ako mogoče, še bolje in nekaj več poverne, kakor je prejel. Ako si posodi denarjev, gotovo jih ob pogojenem času, ali še poprej nazaj prinese. On se ne ogiblje posojevavca, kakor zanikernež, ki za plačilo svojega dobrotnika še zmirja, mu odertijo očita ali ga le sili, da si mora pri gosposki pomoči iskati. Pravičen ne dela, kakor lenuh, ki le išče, kako bi na posodo dobil, pa mu ni nič mar, kako bo dolg povernil. Slišal sem praviti od tacega nerodneža, ki je tako dolgo nadlegoval poštenega soseda, da mu je res precej denarjev posodil. Ko mu pa sosed denarje našteje, nerodnež jih hitro pograbi in skoz vrata gredé sam pri sebi pravi: „Zdaj boš pa ti gledal, kdaj jih nazaj dobiš.“ Ali ni se mu goljufija prav iztekla. Sosed ga je slišal te besede in razumen ki je bil, urno ga nazaj pokliče, rekoč: „Prijatelj, meni se zdi, da sem se vštel, stopi nazaj, da še enkrat preštejeva denar.“ Ker se ne nadja nič hudega, gre nazaj; preštejeta še enkrat, in sosed pograbi denar, ter ga urno spravi, rekoč: „Vidiš, kako sem lehko nazaj dobil. Le spravi se malopridnež!“ — Ako pa, ljubi moj! o pravem, zagotovljenem času ne moreš odrajtati posojenega, pojdi k dobrotniku in ga poprosi, da te še čaka, in pošten, pravičen boš ostal.

c) Pravičen pa tudi s svojimi dolžniki poterpljenje ima; jim sile ne dela; posebno, ako vidi, da si dolžnik z vso skerbjo prizadeva, mu poverniti in on sam pa ni v veliki sili. Pravičen jemlje le pripuščene obresti in iz keršanske ljubezni tudi pri-

jenja, zlasti, če je dolžnik revež, on pa ne toliko potreben. Pravičen ne dela, kakor judovski oderuhi, ki nepošteno jemljejo prevelike obresti, ali komaj čakajo, da dolžnik zapade čas, in hitro ga na boben ne denejo, da si krivično prisvojijo njegovo premoženje, ter reveža v neznansko nesrečo potisnejo; taki neusmiljeni odertniki ubogim res kri za nohtov pijejo in se s kervavimi žulji svojega bližnjega pitajo. Ali šibi Božji ne bodo ušli.

f) Pravičen tudi svojim poslom in najemnikom nobenega zaslužka ne priterguje; pošteno jim odrajta pogojeno plačilo; kajti dobro ve, da prideržano ali pritergano plačilo k Bogu za maščevanje vpije.

g) Pravičen se derži tudi svoje pravice ter skerbno varuje svoje premoženje; pa vendar ni tako terd, ne tako stikaven, da bi za las ne odstopil, ne odjenjal od svoje pravice, kar njega samega zadeva; naj bo že to zavoljo lepšega, ali zavoljo ljubega miru in keršanske prijaznosti. Zares svarjenja vredni so nekteri svojeglavni, terdovratni ljudje, ki se prepirajo in pravdajo zavoljo kake meje, ali za kaj druzega malega, ki ni vredno, da bi človek v misel jemal. In kolikokrat se vzdignejo ogledi, da pride cela tropa deželske gosposke, pa za kaj? Za eno ped zemlje, ki se vendar ne vé, čigava prav za prav da je; pa terdovratneži se poganjajo in vpijejo, preklinjajo in rjovejo, kakor bi jim za glavo šlo. Prav je, vsak naj se za svoje po postavnem potu potegne; ali nespametno, nekeršansko je, zavoljo nič prida reči pravdo vzdigniti, pri kteri zapravdaš desetkrat več, kakor je stvar vredna. Gerdo, zares gerdo pa je in prav neumno se mi zdi, ko je kdo tako svojeglaven in se pravda le zato, da vžuga, ali kakor si v svojem napuhu misli, da se skaže; akoravno mu za stvar nič ni; da le njegova velja. Poznam mladega bahača, pravega norca, ki je preoral pot poleg

svoje njive, da bi sosed več tam ne vozil. Vedel je, da ni prav in da bo zgubil, ali ošabno je kazal svoje denarje. In ko je gosposka poterdila razsodbo domačih mož, le še je naprej gnal. In ko so mu vsi dejali, da ne more pota starega zatreti, je le upil, da še več gospodov mora priti, če tudi vol gre iz hleva. Nobena beseda se ga ni prijela in res je šel vol iz hleva, pa še dosti ga ni bilo. Mar ni tak svojeglavnež zares norec? Kolikokrat se sliši: Vse se dohtarjev in gosposke prime. Ljubi moji! zakaj se jim pa v roke daste? Zakaj jih za vsak nič kličete? Med seboj bi se lepo poravnali; vsak bi mervo odstopil od svoje pravice, ktero misli da jo ima in za obedva bi prav bilo. Tako bi lepo ljubezen med seboj in denarjev v žepu ohranili. Ali ni neumno, da kličete dva, tri gospode, ki veste da zastonj ne pridejo, tudi niso dolžni, da bi zastonj priča bili, kako bote menjike stavili, pa so tudi priča vaše nespametne terdoglavnosti. Ni dolgo tega, kar mi je deželsk sodnik pravil, kako neumni ste, da si nočete mejnikov sami postaviti; saj jih nobeden teh gospodov ne zakoplje, če bi jih vi deset poklicali in zakopali, postavili bote tudi vpričo sodnijskih gospodov le tje, kamor bodo za pravično spoznali domači priseženi možje. Ljubi moji farmani! lepo vas prosim, nikar se ne pravdajte med seboj in to za prazen nič. Velikrat ni stvar piškovega oreha vredna, pa tožbo vzdignite. Pri pravdah zgine vsa keršanska ljubezen; zgine pa tudi denar, za kar se je marsikdo za ušesi praskal, pa prepozno. Ne bodite preterdi, ne svojoglavni in v malih rečeh odstopite raj nekoliko od svoje pravice in mir pa ljubezen bodi med vami.

h) Pravičnega ne preslepi nobeden dobiček, ne žlahta, ne prijaznost, da bi poterdil ali pričal kaj krivičnega. Pri pričevanji pravični ne pozna ne očeta ne matere, ne brata ne sestre, ne otroka ne žene; ampak pozna le Boga in ljudem ljubo res-

nico. Od dobro poznane resnice pri spričevanju ne odstopi za las ne, ako bi tudi dobro vedel, da ga čaka zato tudi sovraštvo, ali celo škoda.

Te dni sem bral to-le prigodbo: Vilibald je bil postavljen za oskerbnika očitne blagajnice ali kase. Bil je pošten mož, pa tudi s prisego je moral poterditi, da bo zvesto opravljal svojo službo, da bo pazil natanko, da kdo njegovih podložnih pomagavcev kake krivice ne stori. Čez nekaj časa je zapazil, da je eden pisavcev prejel dve sto goldinarjev, pa jih ni v račun dejal in jih ni v blagajnico odrajtal. To je storil Peter Landar, poprej mož neoskrunjenega značaja; ali v revščino je zabredel; imel je desetero otrok, male dohodke, pa še dolgov; ta sila ga je zapeljala, da je storil to krivico. Oskerbnik je zagotovo vedel, da denar je Peter dobil in ga ni oddal. Mislil si je; še en čas bom čakal, potem ga pa zatožiti moram.

Peteklo je nekaj tednov. Landar se dela, kakor da bi denarjev ne bil prejel; in ko ga oskerbnik popraša, laže se, da ni nič prejel. Vilibald se vsede in tožbo napiše. Drugi dan je hotel viši gosposki izročiti, da goljufa po pravici kaznuje.

Tisti večer je bil šel Vilibald v neko družbo, in pozno v noč je šel domu. Pot ga pelje po samotnem kraji, med germovjem. „Stoj!“ zavpije nekdo in dva hrusta skočita nad-nj, ga zgrabita, mu tergata oblačilo ž njega in ga bijeta. Eden tolovajev ga je ustreliti hotel; ali pri tej priči, priskoči Peter Landar, ki je šel tisti pot, in z močno gorjačo priteče na pomoč. Peter izbije razbojniku puško iz rok in srečno sta ušla. Vilibald bi bil gotovo umorjen, ako bi ga Peter rešil ne bil. Veselo ga Vilibald objame ter se mu prisrčno zahvali, in ko domu pride vzame narejeno tožbo ter jo razterga, rekoč: „Rešivca svojega življenja nikakor nesrečnega storiti ne morem. Naj bo skrita njegova goljufija; saj ga je k temu tudi največa sila

prignala.“ Serčno ga je ljubil in podpiral, kolikor je mogel. Storjena goljufija ni prišla nikoli na dan.

Zraven tega zgleda sem pa bral tudi ta-le zgled: V nekem kraji so zaterdili prepoved, da nobeden po grajskem borštu ne sme derv sekati. Ako tatu dobé, moral bo plačati deset kron, ali pa bo zapert. Nek revež, ki ni imel svojega ščapa ne, gre v boršt, da bi si kaj nasekal. Revščina ga je k temu prignala; kajti imel je tudi družino svojo. Že je nekaj malega nasekal, kar sliši, da nekdo pride. Bal se je, da bi logar ne bil in urno spleza na bližnje drevo. Kmalo se približa tatinski strelic s puško na rami, pa se godernjaje vstopi pod tisto drevo in sam pri sebi zarenči: „Zadnjikrat jezdiš!“

Kmalo potem res prijaha grajski logar. Hudobnež pod drevesom, ki ga je do smerti čertil, nastavil je puško in jo sprožiti mislil. Kmet na drevesu je hotel rešiti logarja in spusti svojo sekiro na lovca. Puška poči, ali sekira je padla na hudobno roko in ni ga zadel. Lovec jo uteče. — Kmet stopi z drevesa, in logar je spoznal, da le kmet ga je rešil gotove smerti. „Pa kaj delaš s sekiro v borštu, mu pravi, mar ne veš ojstre prepovedi?“ Kmet ni tajil, zgovarjal se je s svojo revščino. Šla sta obadva domu.

Veselo pripoveduje kmet svoji družini, kaj se mu je v borštu pripetilo; mislil si je, da se bo logar gotovo hvaležnega skazal. Drugo jutro pa pride brič po kmeta, ter ga pred gosposko tira; tu mu očitajo storjeno krivico ter ga obsodijo v ječo za več dni. Togotil se je zavoljo nehvaležnosti logarjeve, ki ga je zatožil, ko mu je on življenje otel. Cela vas, cela soseska je bila nevoljna in huda, da je logar tako nehvaležen.

En dan je bil kmet zapert, in brič pride v ječo, mu naznani, da je prost, ter ga povabi na obed k logarjevim. Težko se je kmet premagal, da je šel k nehvaležniku. Pri logarjevih

pa je dobil tudi že svojo ženo in otroke, ki so ga veseli sprejeli. Tudi logar ga prijazno pozdravi in za mizo posadi. Klobase so jedli in kmet je dobil v klobasi zlat cekin. Logarju ga hoče dati, ali ta ga sili, da ga mora spraviti, ker je njemu namenjen. Vse je bilo veselo; tudi kisli obraz kmetov se je zvedril. Zdaj poprime logar besedo in pravi: „Ljubi moj mož! hvalo sem vam dolžen, ker ste me smerti rešili. Hudi ste bili, ko sem vas zatožil, da ste derva grajske kradli; veliko ljudi me je zato ojstro sodilo in zmirjalo. Jaz sem bil pri tem miren; kaj ti moja vest mi ni nič očitala. Ko logar sem po svoji dolžnosti vas naznaniti moral, da se pravica zverši. Zdaj, ko sem storil svojo dolžnost, priserčno se vam zahvalim za skazano dobroto. Zanesite se na me, kedar bote v potrebi; vselej vam bom rad pomagal, kar in kolikor bom premogel.

Kmeta solze polijejo, roko mu poda, pa ga prosi, da naj mu ne zameri. On in žena pa otroci so od logarjevih obdarovani šli na svoj dom. Ko pa domu pridejo, najdejo v hlevu kravo, ktero mu je logar dal, da se je tako dejansko hvaležnega skazal svojemu rešitelju. In logar mu je bil vedni dobrotnik.

Zdaj pa vi, ljubi moji poslušavci! sami sodite, kteri je bil pravičen, kteri je delal pravično — oskerbnik Vilibald ali pa ta logar?

Mislim, da sem vam zadosti dopovedal, da bote spoznali, v čem je keršanska pravičnost. Sploh je vsa pravičnost zapopadena v tistem preimenitnem nauku, kterega je dal stari Tobija svojemu sinu, rekoč: „Kar nočeš, da bi kdo drug tebi storil, glej, da ti nikdar drugemu ne storiš.“ (Tob. 4, 16.) In to nas uči tudi Jezus Kristus sam: „Vse tedaj, karkoli hočete, da vam ljudje storé, tudi vi njim storite.“ (Mat. 7, 12.) Spolnovati ta nauk, to je vsa pravičnost.

Le nekaj še imam, na kar vas opomniti moram, da bo vaša pravičnost res keršanska. Sveti Bernard pravi: „Pravičnost je tista čednost, ki za ptuje blago ne mara, vsakemu da, kar mu gre; se ana lastnega dobička, da splošno pravico ohrani. Pravičnost do Boga je perva, njej sledi pravičnost do domovine, tej pravičnost do staršev, tem trem pa pravičnost do druzih.“ Pri vsi tej pravičnosti pa mora biti p r a v i n a m e n. Kdor ima zares keršansko pravičnost, on misli in dela pravično proti vsacemu in vseh okoliščinah; pa ne zato, ker mu pamet veljeva, da je pravičnost častna in potrebna čednost; tudi ne zato, da bi ga svet hvalil in čislal ko poštenjaka; ampak on vse misli in dela zavoljo Boga, iz spoštovanja do njegovih svetih zapoved in ker ga sveta vera uči, da je Bog neskončno pravičen in hoče, da smo pravični tudi mi. S tem namenom bo pravičnost še le čeznatorna, Bogu dopadljiva, nam pa koristna.

Zato, ljubi moji! prizadevajmo si vsi za to poglavitno dejansko čednost, za keršansko pravičnost. S kraljevim prerokom Davidom večkrat molimo: „J a z p a s e b o m v s v o j i p r a v i č n o s t i p r i k a z a l p r e d t v o j i m o b l i č j e m“ o Gospod! (Ps. 16, 15.) Amen.

XIV. Keršanski nauk.

1. Kako imenitna in potrebna je keršanska pravičnost? — Kako si jo pridobiti zamoremo?

„P o v e d a l t i b o m, o č l o v e k! k a j j e d o b r o, i n k a j h o č e G o s p o d o d t e b e: T o j e, d a p r a v d e l a š.“ (Mih. 6, 8.) Da Bogu daš, kar je Božjega in bližnjemu, kar njemu gre. In ako to storiš iz pravega namena,

zavoljo Boga, imaš tisto poglavitno čednost, ki jo keršansko pravičnost imenujemo. Preden vas pa bom učil, kako potrebna in imenitna je ta čednost; naj vam memogredé še povem, da je pravičnost dvojna: Enakodelivna in pa določivna. Enakodelivna je, ki ima enakomero za vse, v vseh raznih primerljejih človeškega življenja. To moramo imeti pri prodaji in kupčiji, pri posojilu in vračilu, pri vseh pogodbah. „Karkoli hočete, da vam ljudje storé, tudi vi njim storite.“ (Mat. 7, 12.) Določivna pravičnost pa zadeva posebno višo gosposko, da določi in odkaže vrednemu spodobno plačilo, kakor so: čast, služba in darovi; in ta se imenuje tudi plačivna pravičnost. Določivna pravičnost pa tudi določi in izpelje zasluženo kazen zagrešenemu hudodelcu, kakor so: ječa, težko delo, post ali celo smert. In ta pravičnost je kaznovavna. Od te pravičnosti piše sveti apostelj Pavel: „Ne nosi zastonj meča. Zakaj Božja služabnica je, maščevavka k strahovanju tistega, kteri hudo dela.“ (Rim. 13, 4.) — V zverševanji te pravice pravi nek cerkven učenik, da gosposka mora biti podobna deževnemu oblaku, kteri svoje kapljice razliva po tolsti in pusti zemlji, po visocih drevesih in po nizkem germovji, po žlahtnem in divjem zeljši; to je, mora biti enaka do bogatih in revnih, do visokih in nizkih. Pa mora biti včasih tudi podobna hudemu oblaku, iz kterega se bliska in strele švigajo. Kedarkoli zapazi pri svojih podložnih kako napako, mora jo posvariti z rahlo pa tudi ojstro besedo, in ako ta ne izda, mora zagreniti jo s ojstrostjo ali zabliskati tudi z mečem, ako ni drugači. „Gosposka ne nosi zastonj meča.“

Zdaj vam bom pa odgovoril na vprašanje:

1. Kako imenitna in potrebna je keršanska pravičnost?

a) Keršanska pravičnost nas Bogu enake stori. Sveto pismo skorej od nobene Božje lastnosti tako pogostoma ne govori, kakor ravno od pravice Božje. Že David lepo poje: „Tvoj sedež, Bog! je od vekomaj do vekomaj; palica tvojega kraljestva je palica pravice. Ti ljubiš pravico, in sovražiš krivico.“ (Ps. 44, 7, 8.) „Gospod je pri pravičnem rodu.“ (Ps. 13, 6.) „Oči Gospodove so obernjene na pravične, in njegove ušesa na njih prošnje.“ (Ps. 33, 16.) In sv. Pavel pravi: „Kdor hoče k Bogu pristopiti, mora verovati, da je, in da je tistim, ki ga iščejo, plačevavec.“ (Hebr. 11, 6.) Ako hočemo kdaj zveličanje doseči, moramo verovati, da je Bog pravičen. In ta lastnost, pravica, Božje veličastvo najbolj povišuje. Kajti grešniki, ki se človeškega strahovanja nič več ne bojé, ali mu uiti znajo, vendar trepetati morajo, ko se grozovite misli znebiti niso v stanu, da je Bog v nebesih, kogar pravični sodbi nikakor ušli ne bojo, in da on vse hudo natanko po zasluženji kaznuje. Pobožni pa, ako bi tudi še toliko krivice terpeti morali, bodo oserčeni in spodbujeni, da ostanejo poterpežljivi in stanovitni. To moč jim daje misel, da tam v nebesih prebiva vsegavedoči Bog, ki bo pravičen plačevavec vsega dobrega, njihovo nedolžnost enkrat odkril vsemu svetu, njihovo pobožnost pa vekomaj poplačal. Vsi, grešniki in pravični, bodo večkrat spoznali in rekli: Ti si pravičen o Gospod in pravična je sodba tvoja! — Kdor pa ljubi pravičnost, enak bo Gospodu in tako najbolj poveličuje Boga.

b) Keršanska pravičnost nas dela mirne in vesele. Človek, ki je pravičen, z vsakim v miru živi; vse ga spoštuje, vse ga ljubi, vse ga rado ima; kajti pravičen je zadovoljen s tem, kar ima; pusti, da in stori vsakemu, kar

mu gre. Ne teží ga noben krivičen vinar, ne očita mu nihče nobene krivice; vsak pa ga časti ko poštenega, pravičnega moža. Zato pravi kraljevi prerok od pravičnega: „Blagor možu, ki resnico govori v svojem sercu, kdor s svojim jezikom ne goljufuje; tudi ne dela hudega svojemu bližnjemu in zasramovanja ne sprejema zoper svoje bližnje . . . Blagor mu, kdor svojemu bližnjemu prisega, pa ga ne goljufuje.“ (Ps. 14, 3—5.) Pravičnega tudi Bog blagoslovi in varuje, kakor je pisano: „Oči Gospodove so obernjene na pravične in njegove ušesa na njih prošnje.“ (Ps. 33, 16.) In zopet pravi sv. pismo: „Gospodovo ime je najterdnejši stolp; pravičen va-nj beži in je povišan.“ (Preg. 18, 10.) Mir in veselo serce razveseljuje človeka, ki ima keršansko pravičnost in blagoslov Božji je nad njim.

Kako Bog pravičnega varuje, kaže nam zgodba Danielova. Vemo, kako pravičen je bil Daniel, da ni privolil v krivično sodbo, ki je bila sklenjena zoper nedolžno Suzano; ja on se je celo vzdignil zoper to krivično sodbo in „zaupil je z velikim glasom: Nedolžen sem nad njeno kervijo.“ (13, 46.) Potegnil se je za nedolžno in rešil jo je po pravični preiskavi. Bil je pa poznej Daniel, preganjan od Babilonskih dvornikov, veržen v levsko jamo, da bi ga raztergale te divje zverine in ga požerle. Ali nič žalega mu niso storile. In ko je kralj Darij videl zdravega in nepoškodovanega v levnjaku, začudil se je. Daniel pa je rekel: „Moj Bog je svojega angelja poslal, da je levom gobce zaperl, in mi niso škodovali; ker sem bil pred njim pravičen najden.“ (6, 22.) Zato pravi sveto pismo: „Ako (pravičen) pade, ne pobije se, ker

mu Gospod podtakne svojo roko.“ (Ps. 36, 24.) In še pravi kraljevi prerok: „Mlad sem bil, in sem se postaral; pa nisem videl pravičnega zapuščenega, in ne njegovega zaroda, kruha prositi.“ (Ps. 36, 25.)

Poglejmo pa zdaj, ljubi moji! kako vse drugači je človeku, ki pravičnosti nima. On tudi nobenega miru, nobenega veselja nima. On ne živi v miru niti sam seboj, niti z drugimi; nima nobene zadovoljnosti, nobene sreče. Vse ga zaničuje, vse ga graja. Krivično blago teži njegovo vest, in Božje prekletstvo ga preganja, njega, njegove otroke in še unuke njegove. In kakor se godi vsakemu posebej, ako je krivičen, tako se godi celim soseskam, ako je pravičnost zginila proč. Zastonj boš tam iskal pravega mira, zastonj se oziral po pravi zadovoljnosti, po srečnem stanu. Kajti pravičnost je zvesta tovaršica in priserčna prijateljica blaženega miru. Kjerkoli pravičnosti ni, urno zgine mir in beži sreča ljudi. Pa zakaj? Le poslušajte!

Nemir in nezadovoljnost izvira vselej iz tega, da se poškoduje kaka pravica, ktero imamo ali do blaga, ali do časti, ali pa do nedotakljivosti lastne osebe; to se pravi: Nezadovoljnost in notrajni nepokoj pride vselej, kedarkoli se prelomi pravica, se zgodi kaka krivica ali našemu blagu, ali časti ali osebi. — Le nekoliko se ozrimo in spoznali bomo, da je resnica tako. Pojdite po hišah, pa pazljivo poslušajte, kako zdaj ta, zdaj uni toži in razodeva britkosti svojega serca. Slišali bote: Eden tarna, da so ga iz hiše spodili; drugi, da so mu denarje ali kaj druzega pokradli. Drugi zopet joka, da mu je krivična pravda vse premoženje požerla. Ta ti toži, da se mu storjene pogodbe ne deržé, ker mu dolžniki ne odrajtujejo, ali mu drugi zvijačno dobiček jemljejo. In vsi ti nimajo nobenega miru.

Zakaj ne? Zato, ker se jim pravica ni zgodila. V svojih pravicah so poškodovani.

Ali pojdite dalej in poslušajte še pritožbe razžaljenih. Dobili bote človeka, ki ves razkačen kuha maščevanje v svojem sercu zoper bližnjega, ki mu je morebiti čast odvzel, ali ki je oskrunil dobro ime njegovi hčeri, njegovi ženi ali celi hiši. Druzega bote dobili, ki ves gori v serdu do svojega nasprotnika, ki ga je razžalil, mu kako krivico storil. Zakaj in kako so ti zgubili ljubi mir? Prelomljena je bila pravica, ktero so imeli do svoje časti, do svoje osebe.

Ako naletite še na druge, ki nimajo miru in pokoja, ne prave zadovoljnosti; vselej bote se lehko prepričali, da nesrečni so, ker jim je poškodovana njihova pravica. Kajti mir in pravičnost ste si tako natanko sklenjene, da se ločiti ne daste. Ena z drugo pridete v naše serce; razžališ eno, razžaljena je tudi druga.

Poslušajte, kako lepo vse to popisuje sv. Avguštin, ko razlaga prelepe besede svetega pisma, ki pravi: „P r a v i c a i n m i r s e o b j e m l j e t a.“ (Ps. 84, 11.) On pravi: „Bodi pravičen, in mir boš imel; pravica in mir se objemljeta, se bota v tvojem sercu združila in se objela. Ako pa pravice ne ljubiš, tudi miru imel ne boš; kajti ta dva, pravica in mir, se ljubita in objemata; tako, da, kdor pravico ljubi, najde tudi mir, kterega pravica objemlje. Sta, ko dve prijateljici, kterih eno poželiš, za drugo pa se ne zmeniš. Ni ga nobenega, ki bi si ne želel miru; vsi pa pravice nočejo. Vprašaj vse ljudi: Hočete miru? Ves človeški rod ti bo enoglasno odgovoril: Ja poželim, hočem, ljubim ga. Potem pa ljubi tudi pravico; kajti pravica in mir ste si ko dve prijateljici. Ako ne ljubiš prijateljice miru, te mir sam tudi ne bo ljubil in k tebi ga ne bo.

Vse te besede kažejo, kako natanko sta sklenjena pravica in mir. Zakaj to? To nam pa pové prerok Izaija, ki pravi: „Delo pravice bo mir.“ (Iz. 32, 17.) Mir je mladika, sad tega drevesa; je blažena mezga, ki teče iz te cvetlice; je potoček, ki teče iz studenca. Posuši potok, posuši cvetlico, posuši drevo pravice in hitro bo vsahnil tudi mir.

c) Keršanska pravica osrečuje cele dežele in ljudstva. Ako je vse ljudstvo pravično, srečna je dežela; v njej kraljuje blagoslov, mir in edinost, premožnost in pribitek. To je Bog sam obljubil ljudstvu, ki pravico ljubi. V bukvah pregovorov tako berem: „Začetek dobrega življenja je, pravico delati . . . Po pravici se kraljevi sedež uterduje.“ (16, 5, 12.) David pa pravi: „Da prebiva slava v naši deželi, milost in resnica se srečate, pravica in mir se objemata.“ (Ps. 84, 10, 11.) — Kako je pa tam, kjer pravice ni? Oh, potem le močnejši zapoveduje, le sila gospodari. Nobeden ni posestnik svojega imetka, nihče si ni življenja svest. Vsak je v vedni nevarnosti, da bo okraden, oropan, pobit ali umorjen. Prežalostna priča tega nam so današnji razburjeni časi. Od kod toliko krega in prepira, toliko dražb in nesloge med ljudmi? Od kod toliko tožb? tolike krivice, nezvestobe in hinavščine? Kje je soseska, da bi v miru živela? Kam je zginila toliko potrebna sloga med domačimi? Kdo jo je spodil? Zakaj? od kod take zmešnjave med ljudmi? med celimi rodovi? Od kod toliko nasprotnosti med narodi? Kdo je kriv toliko vojsk? Kdo preliva cele potoke človeške kervi? Kdo je kriv toliko ropa in poškodovanja na ptujem premoženji? Zakaj se gospoda ne spoštuje? Zakaj ni zvestobe v službah očitnih? Od kod toliki strahoviti davki? Kako se je zlegla tista zanikerna, toliko razširjena, vso pravico pogubivna, Bogu in cerkvi toliko sovražna, preklicana

stranka, ki se „liberalna“ — prostomišljena imenuje, ki pa zadušiti hoče ves mir, vso srečo človeško? Od kod tolika razdraženost današnjih časov? — Svet je zapustil pot pravice. Pravica se očitno zatira. Kjer se pravica zaverže, tam zgine tudi mir, zgine vsa sreča človeška. Cele kraljestva se pograbijo, postavni kralji spodijo. In k taki očitni krivici drugi kralji molčijo! Zato ker jim za pravico nič več mar ni. „Ako je pravica odpravljena, pravi sv. Avguštin, kaj so kraljestva druzega, kakor jame razbojnikov? Kajti jame razbojnikov so take kraljestva.“ In ker se na kraljevih prestolih pravica ne čisla, ni čuda, da je tudi pri manjši gosposki dosti ni. Po vsi pravici bi se današnjim vladarjem lehko reklo, kar pripoveduje sveti Avguštin od nekega morskega razbojnika. Vjeli so morskega razbojnika in so ga pripeljali pred cesarja Aleksandra, kteri je skor ves takrat znani svet pod-se spravil. Ko Aleksander hudo poprime roparja in ga serdito vpraša, zakaj da ropa in morje tako nevarno dela? Ropar mu pa prederzno odgovori: Zakaj pa ti vsemu svetu krivico delaš? jaz imam eno malo barko in po morji ropam, zato mi ropar pravite; ti pa imaš celo brodovje, ki ves svet znemiruje, in zato ti cesar pravijo. — Očital mu je, da tudi on je krivičen, ki dela zoper pravico.

Zadosti smo, mislim, prepričani, kako potrebna nam je keršanska pravičnost. Ljubi moji in predragi! bodite vselej, povsodi in vsakemu pravični, da bo ljubi mir med nami, da v zastopnosti in ljubezni živimo. Ne pozabite, da bolje je krivico terpeti, kakor krivico storiti. Ker je pa keršanska pravičnost tako imenitna in toliko potrebna; moram vam še povedati:

2. Kako si jo pridobiti zamoremo?

a) Pervi, najimenitniši pripomoček, da bomo imeli keršansko pravičnost, je, da mi svojega serca ne navezujemo ne na denar, ne na drugo časno dobro. V pregrešnem, nespodobnem

nagnjenji do časnega je začetek vsake krivice, ktera se bližnjemu stori. Tatvina, rop, goljufija, podkupovanje, zatiranje bližnjega, krive prisege, upor in morije; vse te in tem enake hudobije imajo svoj vir, svoj začetek v tem, da človek neredno, pregrešno poželjuje denarjev in drugega časnega blaga. Sveti Pavel pravi: „Kteri hočejo obogateti, padejo v skušnjavo in v zadergo hudičevo; in v veliko nepridnih škodljivih želj, ktere potopé človeka v pogubljenje in končanje. Korenina vsega hudega namreč je lakomnost.“ (I. Tim. 6, 9, 10.)

Poslušajte lep zgled, kterega nam pripoveduje sv. Avguštin. Ko je bil on v Milanskem mestu, prigodilo se je, da je našel dve sto srebernih denarjev mladeneč, ki je bil reven na časnem premoženji, pa prav bogat keršanskih čednost. Ljubil je keršansko pravico, zato pa njegovo serce ni bilo prav nič navezano na denar; zato je urno naznanil po očitnih listih, da je nekaj denarja najdenega in kje se dobi. Mož, ki je denar zgubil, je to zvedel in je šel k mladenču. Ko je ta natanko ga sprašal, kakošni so bili zgubljeni denarji, v čem so bili zaviti, in se je tako prepričal, da jih je res ta mož zgubiti mogel, hitro mu jih tudi koj odrajta. Posestnik vzame dvajset denarjev iz mošnje, ter jih ponudi mladenču, da vidi, kako je hvaležen. Mladeneč pa se brani. Ponuja mu jih deset, pa jih tudi noče; ponuja mu jih pet, pa jih tudi ne vzame. Mož pa mu verže vse denarje pod noge, in pravi: Ako nočeš nič vzeti, tudi jaz nič zgubil nisem. Prisilil je tako mladenča, da je vendar nekaj malega vzel; ali kaj je storil? Šel je in je vse med uboge razdelil; in za-se si ni nič prihranil. — Še drug zgled.

Imeniten angležk plemenitaž, ki je imel neko pravdo, je prišel k pravičnemu sodniku, Morus z imenom, pa mu je ponudil veliko denarjev, ako njemu pravdo prisodi. Pobožni sodnik pravi: „Po čemu ta denar? Ako je pravica na vaši strani, ni treba vam kupovati ugodne sodbe; ako pa pravice nimate, me vsi zakladi celega sveta preslepili ne bodo, da bi vam krivo prisodil.“

O blagor človeku, ki nima svojega serca navezanega na nečimernost tega sveta, ne na denar ne na drugo posvetno blago! Tak lehko prenaša, ako zgubi posvetnega premoženja in nikar se ne bo pregrešil zoper keršansko pravico.

Da pa denarja in druzih časnih dobrot ne bomo previsoko cenili in da bomo pregnali vse neredno nagnjenje in hrepenjenje po časnem; moramo, ljubi moji kristjani! večkrat premišljevati in si k sercu jemati besede Zveličarja našega, ki pravi: „Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?“ (Mat. 16, 26.) Zraven pa premišljujmo tudi tisto imenitno resnico, da bomo vse časno kmalo kmalo zapustili. „Kar si pa pridobil, čigavo bo?“ Ta sila, da moramo vse časno zapustiti, in če bi še toliko bilo, in če bi še tako navezano bilo naše serce, ta sila, pravim, nas bo zmodrila, da se popolnoma odtergamo od vseh pozemeljskih dobrot. „Bogatin, kedar bo zaspal, nič ne ponese seboj,“ pravi pobožni Job. (27, 19.) Nič, prav nič, niti ne enega vinarja svojih zakladov, niti ne ene bilke svojega posestva, niti ne enega peska od svojih pohištev. Goli smo prišli na ta svet, „nič nismo prinesli na ta svet; gotovo je, da tudi nič ne moremo odnesti,“ uči sveti apostelj Pavel. (I. Tit. 6, 7.) In še pravi sveto pismo: „Kakor je (človek) nag prišel iz telesa svoje matere, ravno tako pojde, in nič . . .

seboj ne ponese.“ (Prid. 5, 14.) Take misli bodo pogasile preveliko poželjenje po časnih dobrotah.

b) Drugič pa ljubi moji! skerbno varujmo se vsake tudi najmanjše krivice; kajti „kdor majhno zametuje, sčasoma bo padel.“ (Sir. 19, 1.) Vsak krivičen, če tudi majhen dobiček strašno neti nevarno nagnjenje do denarja ter se širi in širi, da človeka preslepi, da zapusti pot poštenosti, pot pravice. Kaj je oslepilo Judeža Iškarjota tako, da je storil najstrašnejšo krivico? Kdo ga je zapeljal tako dalječ, da je prodal nedolžno življenje Sinu Božjega za nektere srebernike, ki jih je komaj eno noč imel? Majhne tatvine, male goljufije so bile začetek te pregrozne hudobije. Te majhne tatvine so v njegovem sercu podkurile vedno veče poželjenje po denarju, ter so ga pogreznile in oslepile tako, da se ni prestrašil največe pregrehe. Da ne boš pravice nikoli v velikem prelomil, varuj se najmanjše krivice. Ne pozabi, kar Kristus pravi: „Kdor je zvest v najmanjšem, je tudi zvest v večem; in kdor je v malem krivičen, je tudi v večem krivičen.“ (Luk. 16, 10.) Nobene krivice ne imej za malo; kajti vsaka krivica je ali velik greh, ali pa vsaj napeljuje k temu.

Zato varuj se in bodi skerben, da pri kupčiji in prodaji koga ne prekaniš, ne goljufaš. Imej dobro robo, pravično vago, pošteno mero. Ako je blago slabo, preležano, ko tacega tudi prodajaj. Majhen, pa pravičen dobiček nosi srečo; velik, krivičen pa nesrečo. Večkrat vidimo, da kdo pri malem prične, pa si veliko pridobi, ker pravico ljubi. Marsikteri bogatin pa tudi uboža, ker išče presilnega, krivičnega dobička.

c) Bodi pošten in zvest v besedi in v dejanji. Pravijo: „Kdor rad laže, tudi rad krade.“ Kdor laže in hinavsko govori, kmalo bo tudi goljufal, kradel ali kakor si

bodi bližnjega opeharil. Ravno tako bodi zvest v svoji službi. Nič ne zamudi in se ne poleni. Nikdar si sebi zaupanega kaj ne polasti. Ne tirjaj več kakor zaslužiš in bodi s pogojenim plačilom zadovoljen. Nikar si sam ne plačuj, nič ptujega ne zmikaj; sicer si sam pleteš mrežo, v ktero se boš vjel prej ali poznej, ko bodo tvoje nezvestobe na beli dan prišle.

Berem od neke osebe, ktero so si vsi za lažnivko imeli. Druzega jej nihče ni mogel očitati. Ali sčasoma se je zvedlo, da ta oseba je v desetih letih tri sto in pet in štirideset malih in večih tatvin bila storila, ktere so poprej drugim pripisovali. Gotovo jo je gerda laž tako dalječ pripeljala. Kristjan! da ne zabredeš v velike hudobije, bodi pošten in pravičen v besedi in v dejanji.

d) Posebno dober pripomoček, da se ohrani keršanska pravica, je, da večkrat premišljuješ, ali si komu storil kako krivico, ali kaj krivično pridobljenega imaš. Tako premišljevanje nam odkrije vse pregreške zoper sveto pravico, pa nas spodbada, da smo vedno pazljivi na-se.

Pri kozarcu vina je nekdo očital svojemu sosedu, ki ga je ves svet za poštenega moža imel, da ima več krivičnega v svojem premoženji. Na tako hudo natolcevanje je mož mirno odgovoril, da se ne ve domisliti, da bi bil kdaj koga kaj prevaril; vendar pa hoče svoje imetje pregledati in natanko premisliti, ali je kaj krivičnega pod njegovo streho. Res tudi stori tako, ali nič krivičnega ne najde. Večkrat pa je rekel: „Umno očitanje mojega soseda mi je dosti pomagalo; kajti premišljeval sem, je li z mojo pravičnostjo vse v pravem redu in to me je spodbadalo, da sem bil še bolj pazljiv, da bi ja ne storil kake krivice.“

Zares čudno je to. Tolikokrat se slišijo pritožbe, da se temu ali unemu kaka krivica godi; koliko pa, ljubi moji poslušavci! ste jih že slišali, da bi bili odkritoserčno spoznali, da so krivico storili? Od kod to? In vendar je gotovo, da, ako kdo res kako krivico terpi, mora tudi kdo biti, ki je to krivico storil. Pa le vsak pravi: „Meni se krivica godi.“ Tega pa skor nikoli ne slišimo, da bi kdo dejal: „Jaz sem krivo storil.“ Ali veste kako je to? Bom vam povedal. Veliko je lakomnih in krivičnih, ki, od nerednih želj po časnem oslepljeni, svojih krivic ne spoznajo. Kaj hočemo storiti, da tudi nas ne prevzame taka slepota? Sv. Bazilij nas tako-le uči: „Po besedah Salomonovih so misli pravičnih sodbe; zato naj moder pred vsem skerbi, da postavi v svoje serce sodni stol, na kterem bo sklepal pravične sodbe, in jih na vagi spodobnosti in pravice pretehtoval.“ Posebno se to goditi mora v rečeh, ki zadevajo pravice bližnjega. Luč gnade Božje bo pregnala mlačnost, s ktero je lakomnost dušo oslepila, ter jo bo kmalo rešila vsega madeža gerde krivice.

Ako ti bo pa vest očitala, da si storil kako krivico, serčno jo obžaluj, obljubi poboljšanje, popravi storjeno škodo, čez vse pa se sramuj svojega greha, ki toliko nasprotuje postavam pravice in pameti in tudi zapovedim Božjim. To ti ne bo težko; lehko se boš sramoval storjene krivice; saj se še celo neumna živina nekako sramuje, ako kaj prepovedanega požré. V življenji svetnikov berem to-le čudno prigodbo: Menih Postumijan je živel v puščavi. Vsak dan ga je obiskala vovkula. Ko jej je menih drobivčev kruha dal, obliznila mu je roko v znamnje da dobroto spozna in je hvaležna ter je zopet nazaj v temno goščavo se vernila. Neki dan pride zver navadno uro; meniha pa ni bilo doma; spremil je druzega brata, kteri ga je bil obiskal. Vovkula gre v hišico, voha in najde kotiček s

peterimi kruhi; s tacami ga odpre in zvleče mali hlebček ven ter ga požre in urno odide. Postumjan pride nazaj, hitro zapazi tatvino, pa tudi je lehko poznal tatu, ki ga je sledil. Kdo bi to mislil? Sedem dni ni bilo vovkule videti, ko je poprej vsak dan prišla. Sramovala se je zavoljo škode, ktero je učinila dobrotniku svojemu. Čez teden vendar pride; pa kako? Plazi se po vseh štirih in se zvija, da bi človek res mislil, da jo je sram in da prosi odpuščanja. Ne upa si do hišice, obstane v daljavi, s priklonjeno glavo v tla gleda. Pobožni menih jej odpusti, jo kliče, boža in jej žreti da. Vovkula pa, kakor bi vedela, da jej je odpuščeno, zopet pride vsaki dan. — Kaj tacega se lehko zapazi pri domačih živalih, pri psih ali pri mačkah.

Glejte preljubi! tako nas mili Bog včasih pošlje k nemi živini v šolo. „Pojdi k mravlji, o lenuh!“ (Preg. 66.) Kteremu bo vest očitala, da je storil krivico svojemu bližnjemu, učil se bo od une vovkule, kako se mora sramovati storjene krivice. Kdor večkrat skerbno pregleduje svoje imetje in sprašuje svojo vest natanko, ne bo lahko storil kake krivice svojemu bližnjemu.

c) Poslednjič pa, ako si komu kako krivico storil, urno jo poverni in vse poravnaj. Kdor krivično blago ohrani, kmalo ga bo še v veče krivice zavleklo. Kdor pa vse urno nazaj odrajta, skerbno se bo ogibal, ne bo se lehko več pregrešil, da mu ne bo treba več povračevati, ker vedel bo, da je to težko.

Mala deklica, trinajst let stara, je ukradla svoji prijateljci majhen srebern perstan. Spovednik, kteremu se je te krivice obtožila, je ojstro na to silil, da mora ukradeni perstan precej nazaj odrajtati. Hudo jej je bilo; ali vendar je ubogala. Čez veliko let pa je še rekla: „Hvalo vem svojemu spovedniku še

v grob, da me je silil, da sem perstan nazaj dala; kajti s tem se mi je vsaka krivica tako pristudila, da raj bi bila lakote umerla, kakor le še za en sam vinar kdaj kaj ukradla.“

Toraj ljubi moj kristjan! ako si kdaj komu kako krivico storil, ne odlašaj in urno jo poverni. To vsi dobro veste, da ni zadosti, da bi se storjene krivice le spovedal; ti si dolžen storjeno škodo poverniti. Dokler tega ne storiš, tudi miru in pokoja ne boš imel. Godilo se ti bo, kakor kmetu, od kterega sem bral, da je svetemu Medardu vola ukradel. Ta vol je pa imel na vratu mali zvonec. Kmet žene vola v svoj hlev, pa duri zaklene, da bi se tatvina ne zvedela. Pa zvonec je vedno zvonil, akoravno je vol mirno za jasli privezan stal. Tat, da bi se ne zvedlo, sname volu zvonec, pa ga na tla dene; ali zvonec le še poje. Zdaj namaši trave v zvonec; ali on le še ropota; zapre in zaklene ga v svojo skrinjo; ali le še se sliši. Ta čudež kmeta toliko prestraši, da pelje vola nazaj in zvonec potihne.

Tako se godi vsakemu, ki oskruni svoje roke s krivičnim blagom. Pravica mu vedno po ušesih pojé: „Daj krivično nazaj!“ Krivičnik, da bi ta klic potolažil, gre in se spove svojega greha. Pa to mu ne pomaga nič. Vedno le sliši: „Daj krivično nazaj!“ Morebiti v ta namen kaj ubogaime da, ali celo za sveto mašo prinese; pa njemu še zmiraj zvoni: „Daj krivično nazaj!“ Nikdar ne bo pravica potihnila, dokler ni vse poravnano; vest ne bo molčala, dokler se pravici ne zadosti.

Tako toraj ljubi moji! bodite keršansko pravični. Dajte vsacemu iz ljubezni do Boga, kar mu gre. Bogu, kar je Božjega, cesarju in gosposki, kar je cesarjevega in gosposkinega; bližnjemu pa, kar bližnjemu gre. Varujte se vsake, tudi najmanjše krivice, ker veste, da vse do zadnjega vinarja bo moralo biti poravnano. Zato: „N i k o m u r n e b o d i t e n i č

dolžni, razun tega, da se med seboj ljubite.“ (Rim. 13, 8.) Amen.

XV. Keršanski nauk.

4. Serčnost.

Med dejanskimi čednostmi se ene imenujejo poglavitne čednosti; zato, ker so glave drugim čednostim, ker druge čednosti vodijo in vladajo; so podstave drugim; in te so, kakor veste: Modrost, zmernost, pravičnost in serčnost. Modrost je poglavitna čednost, ki vodi našo pamet, da zadene pravi red v posebnih opravilih vsem drugim čednostim. Pri izpeljanji pobožnih dejanj se pa naši pameti vstavlja veliko zaderžkov; mora toraj imeti pomoč, da take zaderžke premaga. Ti zaderžki, ki našo pamet od pravega pota odvračujejo, so pa dvojni. So prijetni, naši spačeni natori priležni, ki pamet slepijo. So pa drugi težki, zoperni zaderžki, ki človeka plašijo. Zato je treba še druge čednosti, ktera našo pamet po pravi poti vodi, da je sladnosti posvetne ne omamijo, da ve v vseh rečeh pravo mero; in ta čednost je zmernost. Da pa človek tudi zoperne, težke nasprotnosti premaga, treba mu je še druge čednosti, ki ga močnega in junaškega dela, in ta je serčnost. In čednost, ktera vreduje vse naše dejanje in nehanje, da dajemo vsakemu svoje, — Bogu, kar je božjega, — bližnjemu, kar je bližnjega, — in sam sebi, kar je našega, ta čednost pa je pravičnost, od ktere smo se zadnjič učili.

Tako vidite, da so modrost, zmernost, pravičnost in serčnost voditeljice vseh dejanskih čednost, so glave ali viri, ali stebri, na ktere se operajo, iz kterih izvirajo vse druge čednosti.

Modrost vodi vse pobožne dejanja; zmernost berzda mikavne, naši duši škodljive poželjenja; pravičnost jih obderži v enakomernosti; serčnost pa vterdi voljo zoper vse težko in nasprotno.

In ko sem vam natanko opisal že perve tri poglavitne čednosti, zvesto me poslušajte še od četerte, ki se jej serčnost pravi.

Kaj je keršanska serčnost?

Tudi keršanska serčnost ima dvojin pomen. Serčnost v širjem pomenu je tista stanovitnost, s ktero človek premaguje navadne nasprotnosti, prenaša vsakdanje zopernosti, ki se nam vstavljajo pri izspolnovanji vsake čednosti, in da v tem terden obstoji. V tem pomenu serčnost ni poglavitna čednost, je le navadna, vsem drugim čednostim pristojna in v zveršenji vsem potrebna pogoja. To je očitno. Kajti ni je nobene čednosti, ki bi pri svojem zveršenji ne zadela na mnogotere nasprotnosti. Tako, na primero, ubogljiv, pokoren čuti nekako zopervanje, da dela zoper natorno nagnjenje, ktero vsi v sebi nosimo, in ktero nas tišči, da bi raj spolnovali voljo svojo, kakor bi se drugi, ptuji volji vdali in podvergli. Tako tudi ponižnemu ni ravno lehko, zatajiti natorno gnanje, ktero tiči v vsakem človeku, da bi raji zapovedoval, kakor druzih povelja spolnoval. In tako je pri vsaki čednosti. Kdor toraj te navadne nasprotnosti premaguje in tako na pravem potu ostane, ima serčnost v splošnem, širjem pomenu, ktere je treba pri vseh čednostih. Zato je že ajdovski modrijan rekel: „Kdor hoče čednosten, pobožen biti, mora terdno in nepremakljivo delati.“ Ali kakor uči sv. Prosper: „Navadna, splošna serčnost je, ki zoper razne nasprotnosti terdno stoji, pa tudi ne pade, ko jo mika razno razveseljevanje.“

Serčnost v tesnejšem pomenu pa je tista čednost, ki posebno velike nasprotnosti, ki se jej od zunaj vstavljajo ali jej nasprotujejo, kakor so telesni, časni trudi, zatiranje, preganjanje, bolezen, ječa, muke in smert. Serčnost v tem pomenu je toraj tista čednost, ki nas vterduje, oserčuje, da take zunajne zopernosti radovoljno sprejmemo, ali se jim ustavimo, ali jih, ako je treba, odvernemo. V tem pomenu je serčnost poglavitna dejanska čednost.

Serčnost je tista čednost, s ktero človek stanovitno in vedno spolnuje voljo Božjo in pogumno premaguje vsakoršne zunajne napotljeje in zopernosti.

a) To vsi vemo, da hudo, ako čez nas pribromi, in je že blizo nas, ter nas napasti proti, nas prestraši, in kolikor huje je in kolikor bližej je, toliko veči je ta strah, ta groza. Ta strah ali groza, pa lehko premaga naše serce ter ga od težko pridobivnega dobrega odverniti zamore, zlasti ako nam žuga velika nesreča, zguba ali bolečina. Glejte! tukaj je delo serčnosti, da oberzda ta strah, pa naše serce terdno, nepremakljivo stori, da se ne prestrašimo, da pota čednosti ne zapustimo, da se v nasprotno pregreho ne veržemo.

Nezrečeno lep zgled take močnodušnosti, take serčnosti, nam je Job v starem testamentu. Ko je neki dan vesel doma bil, pride njegov sluga in žalostno pravi: „Voli so orali in oslice so se pasle zraven njih, in Sabejci so planili, in vse pobrali, in mladenče so potolkli z mečem, in jaz sem sam ušel, da ti oznanim. In ko je ta še govoril, pride drugi in reče: Ogenj Božji je z neba padel, strela je zadela in pokončala ovce in mladenče. Jaz sam sem utekel, da ti naznanim. Pa ko je tudi ta še govoril, pride drugi in reče: Kaldejci so se v tri trume razdelili, ter so na kamele planili, in so jih od-

gnali, in so tudi mladenče potolkli z mečem, in jaz sam sem pobegnil, da ti oznanim. Še je ta govoril, in glej, drugi je noter stopil, ter je rekel: Ko so tvoji sinovi in hčere jedli in vino pili v hiši svojega pervega rojenega brata, nagloma se je silen vihar vzdignil od puščave sem, in je potresel štiri vogle hiše, ktera se je poderla, in je tvoje otroke poterla, ter so umerli, in jaz sam sem ubežal, da ti oznanim.“ Kaj pa je storil Job pri toliki nesreči, ki ga je zadela? Poslušajte, kaj nam pove sveto pismo: Tedaj je Job vstal . . . na zemljo padel in je molil, ter je rekel: „Nag sem prišel iz telesa svoje matere, in nag se povernem tje; Gospod je dal, Gospod je vzel; kakor je Gospodu dopadlo, tako se je zgodilo; bodi češčeno Gospodovo imé!“ (Job. 1, 13—22.) In sveto pismo še pristavi: „V vsem tem Job ni grešil s svojimi ustnicami, in nič nespametnega ni zoper Boga govoril.“ Glejte to je serčnost.

Naj vam še en lep zgled take junaške serčnosti povem. Od častitljivega mučenca Barlaama berem v življenji cerkvenih očetov. Grozovit trinog se mu je prilizoval, mu vse nečimernosti obetal, da bi sveto vero zatajil in malikom daroval; ali to ga ni prevarilo. Hudo mu je žugal, najgrozovitniše ga je mučil; ali sveti mož je stanoviten ostal. Trinog si misli, da bo vsaj roko svetega junaka premagal in k malikovanji prisilil, ko ni mogel serca njegovega prestrašiti. Pred malikom Jupitrom je postavil oltar, in na njem je zažgal velik ogenj. Zdaj je zapovedal svojim hlapcem, da so nad gorečim ognjem deržali mučencevo roko, v ktero so kadila nasuli, da bi, kakor si je trinog mislil, Kristusov spoznovavec, premagan od strašne spečenine, svojo desnico zmaknil in tako prisilen bi spustil kadilo na ogenj pred malikovim oltarjem, kteremu prostovoljno darovati ni hotel. Že se goreči plamen roke ovija, ali stano-

vitnosti mučeniceve ne omaja; kajti srečno prenese roka vse; ja kakor mertev pepel jej je goreči ogenj, ne oberne se proč, kakor plahi boječnež; ne gane se. Vstavi se, premaga ogenj, ktero železo omeči in razbeli, ktero kamenje zdrobi in zmehča. Glejte, to je tista serčnost, od ktere vas zdaj učim. Ako bi bil sveti Barlaam prestal zavoljo svete vere le kak udarec, ali kako zaničevanje, pokazal bi bil le navadno serčnost, ktere je treba k spolnovanju vsake čednosti. Ali da je pa deržal roko nepremakljivo nad žerjavico, da se ni ganil, ko je goreči plamen objemal njegovo roko, da bi tako tudi na videz ne privolil v pregrešno češčenje malikovo; to je kaj posebno težkega bilo, to je bila sveta serčnost.

Sveti Tomaž, ta angeljski učenik, pravi, da posebno delo serčnosti je še, ki serce toliko vterdi in vjači, da se celo smerti ne boji. Kajti zares serčen človek se ne prestraši tudi največega zla ne; in kdor se največega zla ne boji, ne bo se oplašil tudi pred manjšimi ne. To je pa gotovo, da med časnimi nadlogami je smert najhuja, ker nam v enem trenutku odtegne vse časne dobrote. Zato, ko je naš Zveličar Jezus Kristus hotel, da naj njegovi učenci bodo serčni, opominjal jih je, da naj se smerti nič ne bojijo; kajti ni vredna hitro minijoča smert, da bi se je serčen vojščak Kristusov bal. On jim pravi: „Ne bojte se jih, kteri telo umoré . . . bojte se veliko bolj tistega, kteri more dušo in telo pogubiti v pekel.“ (Mat. 10, 28.)

Okrepčani s temi Kristusovimi besedami jih je bilo tisuče, ja milijone, ki so, kakor junaški vojaki Božji, iz čiste ljubezni, pripustili, da so živim kožo potegnili ž njih, da so jim ud za udom odsekali; ti so grozovitno smert radovoljno prevzeli. Na milijone je tam v nebesih svetih mučencev, ki so dali svoje življenje med pšicami in meči, na nateznicah in razbeljenih

ražnjih, v goreči peči in neznanskih drugačnih mukah. Kakor že sv. apostelj Pavel piše: „Eni so bili razpeti . . . eni pa so zasramovanje in tepenje terpeli, zraven tudi železje in ječe, so bili tudi kamnjani, prežagani, stezani, z mečem umorjeni; so okrog hodili v kožuhih in kozjih kožah, ubožni, stiskani, zatirani, kterih svet ni bil vreden; in so se potikali po puščavah, po gorah in berlogih in podzemeljskih jamah.“ (Hebr. 11, 35—38.) Ja, kakor piše cerkveni učenik Tertulijan, da cele mesta so prišle pred sodnike, da bi iz ljubezni do svete vere umerli. In sv. Hieronim piše: „Kristjani so takrat imeli posebno željo, zavoljo Kristusovega imena pomorjeni biti.“

In kdor se zavoljo Boga tudi smerti ne boji, on bo gotovo premagal vse druge nasprotnosti, naj bodo tudi še tako velike. On ne bo porajtal sveta, ki ga vabi in vleče na svojo stran zdaj s prigovarjenjem in prilizovanjem, zdaj z zaničevanjem in z žuganjem, zdaj zopet z zatiranjem in preganjanjem. Serčen ostane zvest svojemu Bogu, zvest svoji dolžnosti; nobena stvar ga ne premaga, ne omaja njegove čednosti. On pravi s sv. Pavlom: „Kdo nas bo ločil od ljubezni Kristusove? Ali nadloga? ali stiska? ali lakota? ali nagota? ali nevarnost? ali preganjanje? ali meč?“ (Rim. 8, 35.)

Naj vam tu še en zgled keršanske serčnosti povem. V življenji svetnikov pervih časov berem, da je bila v Lionu na Francoskem devica Blandina, ki je bila kristijana. V času preganjanja so se drugi verni močno bali, da bi Blandina ne mogla prestati grozovitih muk; kajti bila je šibkega telesa. Ali serčna devica se ni ustrašila nobene, še take velike muke ne. Najpoprej so jo napeli na prestrašno nateznico, da bi jo prisilili,

da bi se odpovedala sv. veri in preklela Kristusa. Blandina ostane stanovitna. Veržejo jo v ječo, kjer jo pa denejo v klado; to je bilo grozovito mučenje, pri kterem so utaknili roke in noge v razklane panjače, na vrat pa še večo težo naložili. Blandina ostane stanovitna. Zdaj jo peljejo z drugimi mučenici vred v ograjo, ter jo veržejo pred divje zverine; potem jo obesijo na vislice. Ona raztegne svoje roke v podobi križa, ter moli in spričuje, da, kteri s Kristusom terpijo, bodo tudi deležni njegove časti. Ker se je pa ne dotakne nobena zver, snamejo jo in za nove muke odločijo. Več dni zaporedoma jo vodijo v ograjo, da je priča, kako se mučijo drugi sveti; da bi se tako preplašila in premislila, vlačijo jo pred oltarje malikov, da bi jim prisegla; ali ona ostane stanovitna. Zdaj jo bičajo in s šibami grozovito stepejo, in ker še noče malikov moliti, vnovič jo stepejo. Razbelijo železen stol, ter jo posadijo na-nj, da bi tako neusmiljeno zdelani udje se še spekli. Poslednjič jo zadergnejo v mrežo ter veržejo pred divjo kravo. Ta jo vlači sem ter tje, jo verže na kviško, jo bode in tapta. Ali majhna devica, kakor da bi vseh teh neznanskih muk ne čutila, ni poprej zdihnila svoje svete duše, da je bila z mečem umorjena. Glejte, kristjani moji! kaj dela keršanska serčnost!

b) Keršanska serčnost še dalje gre. Ne le, da ona prevzame in prenaša terdno nepremagljivo junaško največe zla; ampak serčnost gre še naprej, ter navdaja človeka s tisto, nekako sveto prederznostjo, da človek napade celo sam njega, ki počenja kaj hudega; se ve da le, ako pamet veleva in to tirja lastni ali ptuji prid.

Prava serčnost ima še to posebno moč, da odvzame vso boječnost, ves strah pred nasprotnostmi, da ima v pravi berzdi prederznost, da ne prestopi meje pravičnega in zmernega napada. To nam kažejo vojaki v junaški vojski. Viši vojskini poveljnik

se junaškega skaže, ako prevzame in prenaša zavoljo cele svoje domovine najhujše zaničevanja svojega sovražnika; kakor je storil imeniten Regul. On je prevzel najgrozovitnišo smert iz ljubezni do domovine svoje. Njegovi sovražniki so golega vergli v sod, ki je bil znotraj ves obit z ojstrimi žreblji, ki so ga z neštevilnimi ranami obdali in umorili. Vojaški vojvoda pa tudi lehko napade sovražnika, ter se verže med sulice, meče in drugo sovražno morivno orožje, da bi rešil domovino svojo.

V takih primerljejih se posluži serčnost tudi jeze, da toliko ložej doseže svoj namen; kajti jeza je silna strast, ki človeka ojači, oserči ob času hude nevarnosti. Ali vendar jeza ne sme gospodariti serčnosti; jeza je serčnosti le dekla, in serčnost jo vodi in napeljuje, kakor tudi berzda prederznost, ktero jej jeza navdaja, da se ne prevzame in v mejah svete čednosti ostane. — Tako je storil junaški David; s samo fračo oborožen se je spustil nad velikana Goljata, ki je vse Izraelce v strašno grozo pripravil. In ko pastir si je upal napasti divjega leva, ki je nadlegoval čredo njegovo. Ali v vsem tem ni prestopil meje; kajti viša moč ga je podpirala, ter je njegovemu početju dober izid zagotovila.

Vedite ljubi moji! da naše strasti niso čednostim nasprotne, ako jih pamet prav vodi; ampak one čednosti podpirajo, in dobre dejanja lehke in ročne storijo. Tako jeza in togota, ako jih pamet vodi, veliko pripomorete, da serčnost nevarne napade odbije in odverne. Zato pravi kraljevi prerok: „Ko se jezite, ne grešite.“ (Ps. 4, 5.) To je, jezite se, pa tako zmerno, da vas jeza ne prevzame, da ostane v mejah, v kterih je pravična. In sv. Tomaž pravi: „Zmerno jezo ima serčni pri svojem dejanju, ne pa nezmerne.“ In s tako zmerno jezo odverne hudo, ker napade tistega ali tisto, ki hudo vzrokuje.

Tako vidite, da ima serčnost dvojno delo. Pervič da ojači in uterdi naše serce, kedar moramo kaj hudega prevzeti. In to stori, da potolaži strah ali grozo pred hudim, ki nam proti, in nas ojači, da nam serce ne upade, ko nadloga pride. Drugič pa nas celo uterdi in nas nekako priganja, da hudo zavernemo, da nas močne stori, da se vzdignemo zoper uzrok, iz kterega nam hudo proti; za to se pa serčnost posluži jeze in prederznosti, ki ste vedno pod sodbo zdrave pameti.

To bote v zgledih ložej in bolj natanko spoznali.

Kedar so Izraelci po svojih ogledovalcih pozvedeli, da v obljubljeni deželi so mogočne ljudstva, ktere bodo premagati mogli, da imajo velike in uterjene mesta, zbali so se; strah in groza jih je bilo. Začeli so zoper Boga in zoper Mojzesa godernjati. Jozue in Kaleb pa, da bi preplašeno ljudstvo oserčila, sta mu prigovarjala in dejala: „Ne bojte se ljudstva te dežele; zakaj kakor kruh jih zamoremo pojesti; vsaka bramba jih je zapustila, Gospod je z nami; nikar se ne bojte.“ (IV. Mojz. 14, 9.) Glejte, to je pervo delo serčnosti, da spodi, odpravi vso boječnost, ves strah, in serce ojači, ko se nevarnost bliža. Kaleb je pa še prigovarjal ljudstvu in je dejal: „Pojdimo in polastimo se dežele; zakaj lehko jo bomo dobili.“ (13, 31.) To je drugo delo serčnosti, ki hoče prederzno nasprotnika napasti, ali vendar s prederznostjo, ki jo modrost vodi.

Poglejmo močno Judito. Ona zapusti svoje domače mesto. Seboj vzame le boječo deklo, ne da bi jej kaj pomagala, da jo le spremi. Pride v sovražni tabor; naleti na stražo, ktera jo prime, da se mora spričati, kdo je? kaj hoče? Vse te nevarnosti je ne zbegajo. Cele trume vojakov jo obdajo, vidi in premišljuje morivno njihovo orodje; vidi, kako da so vojaki jezni;

kako jej žugajo; vendar se ne preplaši, se ne trese, še obledi ne. Pri toliki nevarnosti, ki bi jo mogla vso prevzeti, ne spremeni svojega čela, ne lepote svojega obličja. To je bila zares serčnost, da neoborožena slaba ženska je hodila v toliki nevarnosti, in še sence strahu ni bilo v njenem sercu. — In zdaj Judita stopi v šotor divjega Holofernesa, ki je žugal pokončati vse Izraelsko ljudstvo. Glejte šipka ženska izdere meč, ga zasuče in odseka glavo strašnemu sovražniku. Pač je bilo to nevarno početje, velika prederznost; pa ni bila nezmerna prederznost; kajti živo pa terdno zaupanje v Boga, da bo njena zmaga gotova, to jo je spremljevalo. Ko je meč „iz nožnic potegnila, prijela je lase njegove glave, in je rekla: Poterdi me Gospod Bog, v tej uri! In je udarila dvakrat po njegovem vratu.“ (Jud. 13, 9, 10.) Glejte, Judita je imela junaško serčnost, da je rešila svoje ljudstvo, svojo domovino, svojo vero.

Tacih zgledov imamo veliko v sv. pismu. Le še enega ne smem zamolčati. To so Makabejski bratje, ki so svojo sveto serčnost pokazali za postavo Božjo in za sv. vero proti hudobnemu kralju Antijohu. To prigodbo vam bom povedal, kakor jo popisuje sv. Gregor Nacijanski. Ta sveti cerkveni učenik tako-le piše: „Makabejski bratje so rekli hudobnemu kralju: Mi smo učenci Eleazarjevi, kterega serčnost si ti videl in skusil. Oče se je naprej vojskoval, in sinovi gredó za njim. Mašnik je umerl, daritev mu nasleduje. Ti si sicer mnogo prizadevaš, da bi nas v strah pripravil; ali mi smo pripravljeni še za huje. Pa kaj nam neki hočeš s svojim žuganjem ti prederznež in napuhnež? Kakošne muke si boš pač izmislil? Karkoli si izmisliš, nič ne bo premagalo serčnosti tistih ljudi, ki so pripravljeni, vse radi in z veselim sercem preterpeti.“

Tako so ti junaki pokazali svojo serčno neboječnost, akoravno so pred očmi imeli najgrozovitnejše muke in gotovo strašno smert. Potem so se obernili k rabeljnom; pa ne, da bi jih omečili in odvernili preveliko zlo, temuč da bi jih bili s svojim prečudnim obnašanjem še bolj dražili in jih še bolj podkurili; da s tim rajši storijo grozovitno svoje delo; zato so jih nagovorili, kakor pravi sv. Gregor: „Kaj se obotavljate? kaj čakate še milostnega in milega povelja? Kje so meči? kje so klešče? Ne mudite se. Veči ogenj zapalite, hujše, bolj divje zverine pripeljite; hujše muke zberite; vse naj bo polno kraljevega veličastva.“ Tako so govorili, in v tej sveti prederznosti, s ktero so govorili, so tudi svoje življenje dali v najgrozovitnejših mukah. Jaz mislim, da lepšega zgleda svete serčnosti nimamo.

c) Da bo pa serčnost res keršanska, je še nekaj potrebnega. Izvirati mora iz Božje in svete pri svetem kerstu nam vlite gnade in mora se poganjati, mora za svoj namen imeti to, da se spolnuje Božja volja in tako doseže zveličanje večno. Ni toraj vsaka serčnost keršanska. Rimci na primero so imeli in imenovali serčnega tistega, ki se je podstopil velicega dela, kedar je mogel, in ki je preterpel veliko, ko je bil prisiljen. Ako je bilo to kaj dobrega, bila je čednost; pa le natorna; kajti izvirala je iz natornih človeških moči in ne iz gnade Božje. Ja včasih še natorna čednost ni bila. Ako je kdo kaj velicega prevzel ali preterpel velike britkosti, pa je to storil iz častilakomnosti ali iz dobičkarije, to ni nobena čednost, je bližčeča hudobija. Sv. Avguštin nam pripoveduje od prederznega Katilina. Kakor začetnik, glavar hudobnega upora zoper rimsko deržavo je preterpel žejo in lakoto, mraz in vročino. Ali vendar to ni bila nobena serčnost; bila je le hudobna prederznost; kajti njegovo početje, njegovo terpljenje je imelo slab, hudoben

namen. Kaj vse počnejo današnji prostomišljenjaki, današnji lučnjaki! Kaj vse pišejo in vpijejo! koliko se trudijo! koliko žertvujejo! Svoje dušne in telesne moči napenjajo; velikim težavam in britkostim se podveržejo; celo nevarnost se ne bojijo; prederzno se vpirajo. Pa zakaj vse to počenjajo? Da bi pogubili sveto cerkev, podkopali vso nravnost in keršansko obnašo, prevergli ves postavni red. Ja celo smerti se ne bojé? In ali bomo to pehanje serčnost imenovali? To je neumna prederznost, prešerna prevzetnost, nikoli pa ne keršanska serčnost. Te prederznosti ne izhajajo iz gnade Božje, tudi ne nameravajo nič poštenega, nič dobrega. Keršanska serčnost mora toraj vselej izvirati iz gnade Božje in mora imeti d o b e r n a m e n. Sv. Klemens pravi: „Nihče ne more serčen imenovan biti, ki brez pameti, brez premislika dela in se prederzno v nevarnost postavi. Drugače bi bili serčni tudi otroci, ki iz nevednosti v nevarnost pridejo, ktere ne poznajo; pa tudi divje zveri bi bile serčne, ki brezumne v nastavljeno kopje derejo.“

Še en lep izgled svete keršanske serčnosti sem danes bral. Naj še tega povem. V sedemnajstem stoletji so preganjali vse pravoverne kristijane na Japonskem, kjer je sv. Frančišek Ksaveri kake sto let poprej oznanoval sv. vero. Med stanovitnimi kristijani je bila tudi pobožna mati, ki je bila v smert obsojena s svojim sinom vred, ki je bil deset let star in hčerka njena petnajst let. Vsi trije so bili obsojeni, da bodo sožgani. Serčno je žena spoznala očitno sveto vero, pa je tudi svoja otroka ljubeznjivo opominjevala, da naj Kristusa, svojega Gospoda, ne zatajita, da naj za sveto vero umerjeta; kajti krona večna ju čaka, ako svoje mlado življenje dasta za Jezusa. Materna beseda ni bila zastonj. Vsi trije so bili privezani na kole, pod kterimi so bile velike germade. Veliko hudobnih, neobčutljivih nevernikov je bilo zraven; pa tudi vsi vjeti, v smert obsojeni

kristjani so morali biti priča tega grozovitega pogleda. Eden druzega so oserčevali, in milo so gledali na darove svete vere, ki so za smert že pripravljeni bili. Germade zdaj zažgejo. Perva začne goreti, kjer je bila mati privezana. Mali sinček to zapazi, glasno zavpije pa se izterga od svojega kola; neverniki zaženejo veseli glas, kristjani pa tarnajo za odpadlega — dete pa se zažene proti materi. Revše hoče pogasiti ogenj, ki mu žuga pokončati najdrajše na tem svetu. Terdno se oklene svoje ljubeznjive matere; brani jo švigajočega ognja. Ali zastonj! vedno huje šviga plamen, da prevzame dete in mater ter ju združena sožge. Ali, ko zlato očiščene ste se podale njune duši v sveto nebo; da so se vresničile besede Jezusove, ki pravi: „Kdor zgubi svoje življenje zavoljo mene, našel ga bo.“ (Mat. 10, 39.)

d) Kakor ima vsaka stvar svoje posebnosti, svoje razne lastnosti, tako tudi ima serčnost svoje. Ako pogledaš lepo malarijo v lepem okviru, dobro dé tak pogled tvojemu duhu. Ako vsaki del malarije posebej pregledueš, obraz, roke, obleko, vse natanko presodiš, tvoje bo veselje še veče in bolj boš vedel ceniti drago podobo. Tako je tudi z čednostmi. Ako jih bolj natanko premišljujemo, od vseh strani pregledujemo, veliko bolj se nam v serce vtisnejo in z večo gorečnostjo se jih poprimemo. Zato preglejmo tudi keršansko serčnost še nekoliko bolj natanko. Preglejmo zdaj še njene stopinje.

Perva stopinja serčnosti je, ako zatajujemo vse strasti, se vojskujemo zoper vse hudobije, se odpovemo razveseljevanju in si prizadevamo za vse čednosti. Cerkveni učeniki so vsi te misli, da imenitnišo, večo moč ima, kdor zataji, premaga svoje strasti in slabo nagnjenje, kakor ko bi premagal leve, tigre in druge divje pošasti, ali ko bi bil najserčnejši junak. Tako pravi tudi sveti Duh v svetem pismu: „Boljši je poterpež-

ljiv, kakor močen človek, in kdor nad svojim sercem gospoduje, je boljši kakor uni, ki mesta premaguje.“ (Preg. 16, 32.) Tako pravi tudi sv. Gregor: „Kaj se more misliti močnejšega, kakor je on, ki vse strasti svoji pameti podverže, vse poželjenja svojega mesa z močjo svojega duha v berzdi ima, se svoji volji odpove, vse vidno zaverže, in nevidno pa ljubi?“ In sv. Ambrož uči: „Po vsi pravici se serčen imenuje, kdor samega sebe premaga, jezo zamori, kterega nobeno mikanje ne zapelje, na-se ne potegne, kterega nesreča ne potare, sreča ne prevzame, kterega eno ali drugo ne omaja.“

Drugo stopinjo serčnosti pa ima, kdor je pripravljen, dati svoje življenje za dušni ali telesni blagor svojega bližnjega. Jezus Kristus sam pravi: „Veče ljubezni od te nima nihče, da kdo svoje življenje da za svoje prijatelje.“ (Jan. 15, 13.) Tako ljubezen, tako serčnost imajo tisti, ki strežejo kužnim bolnikom, ki se postavijo v nevarnost, da bi bolezni nalezli in tako umerli; tudi tisti, ki po zgledu aposteljnov zapustijo vse, in gredó v ptuje daljne kraje, oznanovat luč svete vere, kakor so Afrikanski ali Amerikanski misijonarji, med kterimi je tudi več naših rojakov, ki gredó čez nevarno morje, v neznane, divje kraje, le zato, da bi v svoji vnemi za blagor bližnjega veliko duš pridobili, in tako kraljestvo Božje množili. Kakor piše sv. apostelj Pavel sam od sebe: „Sem bil v mnogih nadlogah . . . velikrat na potih, v nevarnostih na vodah, v nevarnostih med razbojniki, v nevarnostih med rojaki, v nevarnostih med neverniki, v nevarnostih v mestu, v nevarnostih v samoti, v nevarostih na morji, v nevarnostih med lažnjivimi brati.“ (II. Kor. 11, 26.) V to versto serčnosti pride, kedarkoli se

pobožen človek iz dobrega namena postavi v smertno nevarnost v prid svojemu bližnjemu.

Tretjo stopinjo serčnosti ima, kdor serčno da svoje življenje za Božjo čast, kakor so storili mučenci. Ako se po pravici imenuje serčen, kdor se smertne nevarnosti ne boji, ako gre za čast Božjo ali za zveličanje svojega bližnjega, je pač še serčnejši, kdor se smerti same ne boji, ali kdor jej junaško nasproti gre, zlasti da s tem pokaže, kako da je zvest do Kristusa in njegove sv. vere. Kdo ne ve, kako serčen je bil sv. Ignacij mučenec? Ko je zvedel, da bo v veliki rimski ograji divjim zverinam v plen veržen, zaklical je, kakor da bi šel na največe veselje: „O da bi se že skoraj radoval divjih zverin, ki so pripravljene za-me; o da bi me urno raztergale in umorile ter me strastno požerle; ja ne, da bi se, kakor se je to drugim godilo, preplašile in bi se me ne dotaknile! Ako me ne bodo hotele, silil jih bom, dražil, da me pokončajo. Goreči ogenj, križi, divje zveri, zdrobljene vse kosti, razkosanje vseh udov, zmlenje celega trupla, ja muke peklenske naj pridejo čez me, da bom le Kristusa zavžiti zamogel!“ — Tako so počeli tudi drugi svetniki. Komaj so smerti čakali; sami so si žerjavico na glavo devali; drugi so se rabeljnom iz rok izvili, ne da bi ušli, ampak da so sami v ogenj poskakali, da so le poprej bili pri toliko zaželjenem cilu svojem, pri Jezusu. Drugi zopet so v mukah in stiskah hvalne pesmi prepevali in tako svoje hrepenenje po smerti razodevali.

Četerto stopinjo serčnosti ima, kdor stanovitno prenaša velike nesreče, ki ga nenadama, hitro zadenejo. Pri takih silah se prav lehko spozna, ali ima človek pravo serčnost; kajti „prisvojena navada dela kakor natora,“ pravi sv. Tomaž.

In peta stopinja keršanske serčnosti je v tem, da kdo z veselim sercem prevzame velike nesreče, ali veliko zlo, ktero

ga napade. To je junaška serčnost; kajti junaštvo je v tem, da kdo z veseljem spolnuje to, kar je pri zverševanji čednost težkega. Sv. Tomaž razloči dvojno razveseljevanje, eno telesno, eno pa dušno. To je pa gotovo, da pod bičem, v verigah, pod mečem, v razbeljeni peči telo ne more občutiti nobenega veselja; kajti take muke napravijo smertne bolečine. Pri vsem tem pa, ako tudi telo terpi, zamore se vendar veseliti duša, ki terpi iz ljubezni do Boga. Tako veselje vidimo nad Eleazarom, ki je v sredi grozovitih muk zdihoval in pod udarci že pojemal, pa vendar je še rekel: „Na životu velike bolečine terpim; v duhu pa to rad terpim zavoljo tvojega strahu.“ (II. Mak. 6, 30.) Tako berem od sv. Tiburcija, ki je moral hoditi po živi žerjavici, pa je rekel, da se mu zdi, da hodi po mehkih cvetlicah. Tako nam pripoveduje življenje svetnikov od brezštevilnih junakov, kteri so v najgrozovitniših mukah Boga na glas častili in hvalili in so svoje lastne rabeljne s tem najbolj dražili, da so vsi veseli svoje notrajno veseljo v hvalnih pesmih, v serčnih govorih razodevali.

Kar pa najbolj občudovati moramo, je to, da v takih močnih dušah se je včasih to veselje, za Boga terpeti, tako pomnožilo, da britkost telesnih bolečin niso več čutili, ali pa če so še kaj čutili, se je bolečina spremenila v najsladkejše veselje. Tako je zaničevanje aposteljnom storjeno bilo jim v veselje ne v žalost. „Oni pa so šli veseli spred zbora, ker so bili vredni spoznani, zavoljo Jezusovega imena zasramovanje terpeti.“ (Ap. dj. 6, 41.)

Nekega mladenča na Španskem, še le dvanajst let starega, so Malobari vjeli in v sužnost odpeljali, ter so ga svojemu kralju dorovali. Mladeneč, dobrega in lepega obnašanja in obilnih talentov ki je bil, je kralju močno dopadel, da ga je prav rad imel. Ali to je bilo za mladenča ravno hujše, ko smertno so-

vraštvo. Kajti ravno ta ljubezen je bila vzrok, da si je kralj vse mogoče prizadeval, da bi mladenča od prave svete keršanske vere odvernil, ter ga v svoje krivoverstvo privaril. Najpoprej je poskusil, z obljubami ga pridobiti in popačiti mu nedolžno serce; zlasti ga je hotel s tem zapeljati, da mu je svojo hčer, berhko deklico, za nevesto ponudil. Zato jo je, v največi bliščobi, vso okinčano, predenj pripeljal.

Ko je pa videl, da s tem ne bo nič opravil, začel mu je žugati, ter mu protil, da ga čakajo najgrozovitniše mučenja, ako se njegovi volji ne uda. Serčni mladeneč je pripravljen, raj vse preterpeti, kakor da bi bil nezvest svojemu Bogu. In groza mora biti človeka, ki bere, kaj si zmisli nezdušnik. Ukazal je, da so rabeljni mladenču najpoprej, in to po malem, na koščike perste porezali, potem dlani, komolce in rame, pa vse v čisto malih koščekih. Ravno tako so storili z nogami. In tako so zrezali vse ude po malem. To je bilo mučenje toliko strašnejše in grozovitniše, kolikor dalje je terpelo.

Ko so mu pa rabeljni večkrat med mučenjem prigovarjali, naj bi se vendar sam sebe usmilil in zatajil Kristusa, ki je vzrok te neznanske muke, je veselo in prijazno odgovoril, da tacega veselja še nikoli ni imel, da njegovo serce še ni nikoli občutilo toliko popolne duhovne radosti, kakor v tem terpljenji. Prigovarjal jim je, da naj mu le pomnožijo njegovo terpljenje, da mu bodo tako pomnožili notrajno razveseljenje.

In ta serčni mladeneč je izročil svojo dušo svojemu nebeškemu Zveličarju, ne vem, ali bi rekel, med neizrečenim terpljenjem ali med neizrečenim veseljem.

In tako upam, da bote zdaj vedeli, kaj je keršanska serčnost. Bog daj, da bi mi vsi imeli to poglavitno dejansko čednost! Amen.

XVI. Keršanski nauk.

1. Kako potrebna je keršanska serčnost. — 2. Kako si jo pridobiti zamoremo?

Današnje dni je veliko serčnosti na svetu. Koliko si ljudje prizadevajo, koliko se trudijo in mučijo? V koliko nevarnosti si podajajo? Ja z veliko prederznostjo večkrat svoje življenje v nevarnost postavijo. Ali svet se peha in žene v tej svoji sili večidel le za to, da vživajo časne, hitro minijoče prazne pene. O ko bi ljudje se toliko trudili za nebesa, kolikor se trudijo za pozemeljsko! O da bi vsaj mi vedno pred očmi imeli in nikdar ne pozabili obljube Kristusove, ki pravi: „Iščite najpoprej Božjega kraljestva in njegove pravice, in vse to vam bo priverženo.“ (Mat. 6, 33.) Glejte vse to, za kar se svet toliko poganja, je le malovreden nameček; ako delamo in iščemo kraljestva Božjega, vse to nam bo priverženo. Zato pa tudi lehko vemo, da serčnost, s ktero se posvetnjaki toliko trudijo, ni čednost, je večkrat celo hudobija; kakor pravi sv. Gregor, da je dvojna serčnost, pravičnih in zaverženih. Serčnost pravičnih je v tem, pravi ta imenitni cerkveni učenik, da pravični svoje meso berzdajo, svojemu mesenemu poželjenju nasprotujejo, se razveseljevanju tega življenja odpovedujejo, britkosti tega sveta zavoljo večnega plačila ljubijo, mikanje časne sreče zaničujejo, strah pred nesrečo v svojem sercu zadušijo. Serčnost zaverženih pa je v tem, kar vsak dan vidimo, da svoje serce vedno na minljive reči navezujejo, zoper šibo Božjo neobčutljivi, terdovratni ostanejo, tudi nesreča jih od ljubezni do posvetnega ne odverne, v svojo škodo po nečimerni časti hrepenijo, v hudobnem vedno rastejo,

pravične ne le z besedo, temuč tudi s svojimi hudobijami, ja celo z mečem napadajo, sami v se vse zaupanje stavijo, vsak dan nove hudobije doprinašajo, pa se jih nikoli ne nasitijo.

Ako pa, preljubi moji! hudobni toliko storijo, da strežejo svojemu telesu, ako se toliko ženejo za minljivo, za prazno peno posvetne nečimurnosti; mar se mi ne bomo z vso močjo poganjali za večno, nestrohljivo krono nebeškega veselja? In zato vam želim zdaj le dopovedati:

1. Kako potrebna nam je keršanska serčnost? —

Keršanska serčnost nam je tako potrebna, da brez nje si nobene prave čednosti pridobiti ne moremo. Brez serčnosti tudi britkosti tega življenja prenašati nismo v stanu. In kako bi še le premagali velike nevarnosti, ki zlasti današnje čase protijo in nasprotujejo našemu zveličanju?

a) Brez serčnosti, pravim, si ne bomo pridobili nobene prave čednosti. Kajti vsaka čednost ima svoje težave, svoje nasprotnosti, svoje nevarnosti. Kdo nam bo pomagal, ako serčnosti nimamo? „Modrost, pravi sv. Bernard, sicer razsvitljuje naš um, pravičnost vodi našo voljo, zmernost odkaže pravo rabo, serčnost pa mora vse dognati.“ Ako serčnosti nimamo, ne bomo se dobrega še podstopili ne; ali če se kaj dobrega lotimo, hitro bomo omagali, ali le leno opravili in slabo dognali. Nič nam pa ne koristi, ako dobro le začnemo, ali če tudi še en čas delamo, ako ga pa ne zveršimo. Ako hočemo doseči krono nebeško, moramo do konca stanovitni ostati, do konca v čednosti rasti. Kje bomo pa tako stanovitnost si si pridobili? To nam zamore pridobiti le prava, keršanska serčnost?

Nikomah je bil kristjan. Očitno je spoznal sveto vero, in pripravljen je bil za-njo tudi umreti. Na natezavnico je bil

veržen; njegovi udje že pokajo, kri mu cerlja pri vseh udih; ali, o Bog pomagaj! on omaguje. Sedemnajstletna devica Dionizija, vidi to; boji se za zveličanje njegovo. „Le mervo še poterpi, mu zakliče; oj bodi stanoviten!“ Ali zastonj. Nesrečni Nihomah zavpije: „Stojte, jenjajte, jaz se odpovem Jezusovi veri!“ — „O nesrečen človek, zdihuje Dionizija, za eno samo uro si si nakopal večno nezrekljivo terpljenje!“ In zares! Komaj so ga iz natezavnice spravili in on je komaj malikom daroval, že je bil mertev. Ako bi bil sto let Gospodu služil, in bi bil vso svojo kri prelil, do konca pa ni stanoviten bil, zato ker serčnosti ni imel, in vekomaj je bil pogubljen.

Ako serčnosti nimamo, svojega namena dosegli ne bomo. Godilo se nam bo, kakor se godi mornarskemu kupčevavcu, ki srečno brodnari po nevarnem morju in že blizo suhega privesla; tu pa se mu barka razbije in vse njegovo premoženje se potopi. Nič ne pomaga, le en čas dobro delati. Do konca moramo stanovitni ostati. „Če tudi pravičnemu rečem, pravi Gospod, da bo gotovo živel, pa se zanese na svojo pravico, in stori krivico; bodo vse njegove pravične dela pozabljene, in bo v svoji krivici, ktero je delal, v nji bo umerl.“ (Eceh. 33, 13.)

b) Serčnost je drugič nam potrebna, da terpljenje in britkosti tega življenja poterpežljivo prenašati zamoremo. Kdo ne ve, kdo sam ne čuti križev in težav, britkost in nadlog, ki zadevajo vsacega človeka v tej solzni dolini? Koliko nasprotnost, koliko terpljenja je v zakonskem stanu? Kakošne težave in skerbi imajo gospodarji? kaj mora terpeti revež? kaj nam daje še le bolezen? — Zakonski stan, ako je tudi srečen, ja naj bo še tako srečen, vendar ima med cvetlicami tudi svoje ternje; kaj pa še le, ako

je nesrečen, ako je prisiljen? Kako hudo, prehudo mora biti, noč in dan biti, živeti s človekom, ki je nasprotnega značaja, hudobnega zaderžanja, poln pregrešnih strast! O zares hudo mora biti, živeti s človekom, s kterim ni nobene zastopnosti, nobene edinosti, ki vlečeta vsak na svojo stran; da bi res večkrat smert bila prijetniša, kakor je tako britko življenje! Kdo zamore obstati v taki zavezi? kdo zamore voljno terpeti? kdo svoje dolžnosti spolnovati, ako nima keršanske serčnosti? — Tako ima tudi gospodarstvo svoje britkosti, svoje težave. Ni to mala reč, skerbeti za celo hišo; kaj še le, ako žuga pomanjkanje. Koliko skerbi delajo otroci, posli, sosedje; večkrat pritisnejo še nenavadne nadloge, v kterih se človek skoraj ne ve kam oberniti. Kdo bo vse to prestal, kdo voljno prenašal, ako nima keršanske serčnosti? — Kaj pa hočem reči od revščine? Koliko britkih zdihljejev revščina prisili! Kaj občuti skerbno materno serce, ko pogleda male nepreskerbljene otročiče! Kaj še le, ako je ktero dete nadležno, ali se je morebiti spridilo, je postalo sramota celi hiši? Kako hudo mora biti, ako lačni otroci kruha prosijo, in uboga mati nič nima! Kako mora žalosti pokati revno serce, ako mu hudoben otrok vkljubuje, oči zakriva? Kako britko je uboščeku, zaničevanemu, nadložnemu; kako hudo poslu, ki mora do smerti biti v stanu, ki mu nalaga le trud in vroč pot, pa malo veselih ur! Kako hudo je starim, ki dolgo živijo, pa nimajo nikogar, ki bi jim kaj postregel, ki jih mladi le zaničujejo, psujejo in jim le še smert želijo, da bi se jih znebili; akoravno mladi morebiti vse od njih imajo! Kdo bo v tacih in tem enacih britkostih vendar stanoviten ostal? Le on vse težave tega življenja voljno prenaša, ki pravo, keršansko serčnost ima. — Ali če v misel vzamem še bolezni, ktere skorej vsacega človeka kolikor toliko zadenejo? Oh, pač res je, kar že poterpežljivi Job spozna:

„Človek, od žene rojen, malo časa živi, in je z mnogimi nadlogami obdan.“ (Job. 14, 1.) Kaj nas bo v toliki britkosti obderžalo, ako serčnosti nimamo? O te imenitne čednosti nam je čez vse potrebno, da ne omagamo, se pod nadlogami tega življenja ne zgrudimo.

Zato vidimo celó pri nevernikih, kako serčni so bili v nadlogah tega življenja. Ko je Ksenofon zvedel, da je njegov sin na vojski padel, je le vprašal, ali se je junaško bojeval. In ko so mu to poterdili, rekel je: „Nikoli nisem prosil svojih bogov, da bi moj sin ne umerl; ampak jaz sem le to prosil, da bi bil hraber, čednosten mož. In moja prošnja je uslišana in miren sem.“ — Kakošno serčnost so pa še le svetniki imeli! Kako serčno so prenašali britkosti tega življenja! Berem, da, ko je sv. Melaniji smert pobrala na enkrat moža in dva sinova; so se bali, da jo bo žalost prevzela in bo silno tarnala; ona pa ostane mirna, pade na svoje kolena in moli: „O Gospod! zdaj ti bom še veliko bolj vesela služila, ki si odtergal moje serce od njih, ktere edine sem zraven tebe na tem svetu še ljubila.“ — Tako so telesne bolečine prenašali z veliko močnodušnostjo. Ko so svetemu Frančišku zdravniki hudo rano rezali, rekel je: „Bolj nas Božja previdnost udarja, bolj nam kaže Božje usmiljenje proti nam.“ In ko so ga drugi milovali in mu prigovarjali, naj Boga prosi, da mu bolečine zmanjša, je, akoravno z veliko težavo, na tla pokleknil in molil: „Bodi zahvaljen, o Gospod! za vse bolečine, ktere terpim! O da bi mogel še tavžentkrat več terpeti, ako bi tvoja sveta volja bila! Z veseljem bom vse sprejel, ako to revno telo brez milosti tepeš; kajti, kaj mi hoče biti bolj sladkega, kakor da vem, da je to tvoja sveta volja?“

c) Brez serčnosti pa tudi ni mogoče, da bi stanovitno premagali nevarnosti daneš-

njih časov. Sv. Perpetua je imela nekokrat to-le čudno prikazen: „Videla sem, pravi ta mlada mučenica, prav visoko, zlato lestvico, ki je segala z zemlje do nebes; pa bila je tako ozka, da je le eden po njej iti zamogel. Na obeh straneh te lestvice pa so bili meči, sulice, kose, noži, tako da bi to orožje gotovo ranilo vsacega, ki bi leno hodil, ali ki bi vedno naprej naravnost gori se ne oziral. Na tleh pri lestvici pa je ležal neznansk zmaj, ki je vedno prežal in pihal v nje, ki so hotli po lestvici iti. Pervi, ki je šel po lestvici, bil je Satur. Ko je do verha prišel, ozerl se je nazaj in mi zaklical; „Perpetua, čakam te; ali glej, da te zmaj ne popade.“ In jaz mu odgovorim: „V imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa; nič mi ne bo škodoval.“ In zmaj počasi odmakne glavo od lestvice, in na-nj sem stopila, da sem naprej šla.“ — Glejte, ljubi moji! ta lestvica je podoba tistega pota, ki pelje k čednostim, in po čednostih, kakor po lestvici, v večno zveličanje. Zmaj pri tej lestvici, je svet, s svojim pohujšanjem, s svojimi zapeljivimi zvijačami, s svojimi krivimi nauki, s svojim zaničevanjem in blatenjem vsega dobrega, vsega keršanskega. In ta zmaj, verjemite mi, se je današnje dni strašneje vlegel k lestvici proti nebesom, kakor kdaj poprej. Saj pekel mergoli svojih zvestih pomagačev na tej zemlji, ki se očitno vojskujejo zoper vso pravico in resnico, zoper vso čednost, zoper postavo in vsaki red, ja nepovedana je huda vojska vsemu dobremu, celemu keršanstvu. To vsi vemo, to vsi tudi čutimo. Ako pri tej razuzdanosti, pri toliki razburjenosti hoče kdo nastopiti pot čednosti, pot pravičnosti, o koliko nevarnost, koliko zaderžkov, koliko nasprotnost in opoveranja ima na desno in na levo! Zato potrebujemo, bolj ko nekdaj, serčnosti; ako hočemo prestopiti tega zmaja, ako hočemo uiti tolikim nevarnostim; ja, mi potrebujemo junaške serčnosti, ki ne sme biti nič manjša, kakor je bila serčnost starega očaka

Noeta. Ta očak ni porajtal hudobije svojega časa, ni ga omajalo zaničevanje spridenega sveta, kterega je prestati moral zavoljo zvestobe svoje; on je zvesto naprej tesal barko, ktera je rešila njega in družino njegovo. Ljubi moji! Kdor hoče današnje dni pobožen, čednosten biti, pravim današnje dni, ko se vse sveto zaničuje, preganja in zasmehuje, ko jih je toliko, ki so svojo vero vso zgubili in noč in dan le na to delajo, da bi sveto vero tudi še drugim vzeli ali vsaj spodkopali, ko se je, bi rekel, ves pekel vzdignil in po ubogi zemlji razlil, da, ako bi mogoče bilo, tudi pravične pogubi; — kdor hoče, pravim, v takih časih pobožno živeti, mora zares imeti junaško serčnost, ki mu moč in stanovitnost k temu daje. Zato pa posebno nam veljajo besede svetega Pavla, s kterimi nas opominja: „Bratje! bodite močni v Gospodu, in v mogočnosti njegove moči. Oblecite Božje orožje, da zamorete obstati pred zalezovanjem hudičevim.“ In še nam ponavlja: „Primite za Božje orožje, da se zamorete braniti ob hudem dnevu, in v vseh rečeh popolni obstati.“ (Efež. 6, 10—13.) Če kedaj, je nam potrebno gotovo sedaj. Zato nas le še opominja: „Čujte, ostanite v veri, možko se obnašajte in terdni bodite!“ (I. Kor. 16, 13.)

Preden je serčni mož Tomaž Mor zavoljo resnice sv. katoliške vere v smert šel, rekel je svoji ženi in svojim otrokom, da bi je v sveti veri poterdil: „Ljubi moji! Ni vam težko priti v nebesa; kajti vsak vam daje dober svet; povsodi vam svetijo lepi zgledi; tudi vidite, da čednost se plačuje, pregreha se kaznuje, tako da lehko in igraje nebesa zadobite. Ali, ako bote pa doživeli žalostnih časov, ko vam nihče ne bo zveličavnega sveta dajal, ko ne bote videli nobenega dobrega zgleda, ko bote priče, da se čednost preganja, hudobija pa podpira; takrat,

dragi moji! takrat stojte terdno; ostanite zvesti sveti veri, in ne odstopite od Boga in od čednosti.“

Oj preljubi moji poslušavci! mi smo pač takih časov doživeli! Kdo je odkritoserčen? Kdo nam daje dobre svete? Saj je svet prekanjen in, ako le more, svojega bližnjega prevari. — Kje so, kam so šli lepi zgledi? ko vsak dan, vsak čas se vidi, se sliši le kaj slabega. Če je bilo kdaj, treba je zares nam zdaj, da smo terdni v veri, da smo serčni in stanovitni na potu svetih čednost.

Glejte, kako potrebna nam je keršanska serčnost! In ker nam je toliko potrebna; moram vam še tudi povedati:

2. Kako si jo pridobiti zamoremo?

a) Pervi pripomoček so želje po serčnosti. „Nobenega svetnika nimamo, ki bi se bil pridobil kako čednost, ako je ni poprej serčno poželel,“ pravi sv. Ligvori. In sv. Lovrenc Justinjanski piše: „Veliko pomagajo k zmagi želje po zmagi; kajti želje pomnožijo moči, uterdijo serce, oslabé nasprotnika, polajšajo trud, razvedrijo duha, zadobijo pomoč in nas Bogu dopadljive storijo.“ Ako hočeš toraj kristjan doseči pravo keršansko serčnost, moraš po njej hrepeneti, jo moraš naj poprej poželeti.

b) Drugi pripomoček je molitev. Človek, vsem slabostim podveržen, sam iz sebe ne premore nič. Saj še začeti ne more kaj dobrega brez pomoči Božje, kako bo še le v dobrem stanoviten ostal? „Vsak dober dar, vsako popolno darilo je od zgoraj, in pride od Očeta svitlobe.“ (Jak. 1, 17.) Sicer moramo Boga prositi za vsako stvar, zlasti pa še zato, da smo stanovitni v dobrem, da imamo sveto serčnost, ktera nas podpira, da ne omagamo. Kajti serčnost je tisto, dušnega sadu bogato drevo, ki ne izraste iz naše toliko revne in slabe natore, ako ga nebeški vertnar

ne zasadi. Pa tudi Bog sam nas k temu opominja. „Kliči me ob dnevu stiske; otel te bom, in me boš častil,“ nas opominja Bog sam po ustih kraljevega preroka. (Ps. 49, 15.) In zopet pravi: „V Boga zaupam; ne bom se bal, karkoli naj mi stori meso.“ (Ps. 55, 5.) In saj dobro vemo, da osramoteni ne bomo, ako v Boga zaupamo.

V kakove zaderge je bila prišla čista Suzana! Šlo je za njeno življenje ali pa za njeno nedolžnost. Ali ona ne omaga, svoje oči povzdigne k Bogu, moli in zadobi serčnost. Nedolžno v smert obsojena gre že na morišče, kjer bi jo s kamnjem posuli, in zopet moli; in Gospod je uslišal njeno zdihovanje, ter jo je rešil po Danielu. — Ko je sveta Agata, petnajst let stara deklica, stala pred rimskim poglavarjem, grozili so jej z ognjem in mečem, s kleščami in živo žerjavico, da bi jo prisilili, da bi zatajila sveto vero. Agata pa moli k svojemu Gospodu: „Jezus Kristus, najviši Gospod vsega stvarjenja! ti vidiš moje serce; ti veš, kaj jaz želim; bodi posestnik vsega, kar sem in kar imam. Ti si moj pastir, moj Bog, jaz pa sem ovčica tvoja; stori me vredno, da premagam. Ti si ljubezen do sveta zaterl v mojem sercu; ti si mi dal poterpežljivost, da sem stanovitna v terpljenji; sprejmi mojo dušo.“ In stanovitno je terpela in umerla za svojega Gospoda. — Toraj, kakor za vse dobro, tako moramo tudi za to imenitno čednost prositi Gospoda, svojega Boga.

c) Dobro je, in ložej bomo serčno premagali vse nasprotnosti, ako smo na britkost in terpljenje vedno pripravljeni; kajti previdena pšica ne zadene tako hudo. Nesrečo, za ktero vemo, da nas bo zadela, da se jej ogniti ne moremo, ložej prenesemo, kakor hudo, ki nenadama pride. Zato pravi sv. Ambrož, da serčen kristjan si prihodnje nevarnosti ne prikriva;

ampak jo vedno pred očmi ima, in jo premišljuje, da poprej prevdari, kako se jej bo ustavil, kako jo premagal. In ni mu treba zdihovati: O da bi bil poprej zato vedel! Pa zato se mi je to pripetilo, ker nisem mislil, da bo tako. Kakor se neprevidena vojska težko vstavi, in ako oboroženi nismo, nas lehko premaga, tako nas neprevidene nevarnosti lehko potarejo. Zato moramo večkrat premišljevati, kaj vse nas zadeti zamore v službi Božji, da, ako nasprotnost pride, smo že pripravljeni.

d) Posebno dober pripomoček serčnosti je, da vsakdanje, male nasprotnosti radovoljno prenašamo; da se v malem vadimo. To nas bo ojačilo, da tudi veče težave ložej prenesemo. Kdor se v malem premagati ne more, se tudi v velikem težko bo. Zato le urimo sami sebe, da si marsikaj odpovemo, sami sebe zatajujemo in tako uterdujemo, da ko pride, veča nadloga, nas ne premaga.

d) Premišljujmo večkrat tisto serčnost, s ktero se je Jezus Kristus podvergel svojemu britkemu terpljenju in da bo on poplačal le tiste, ki njega posnemajo, ki do konca stanovitni ostanejo. Ko je naš Zveličar vedel, da nesrečni izdajavec se bliža in ž njim velika derhal vojakov in hlapcev, ni bežal, tudi skril se ni pred njimi, ki so ga iskali, da bi ga umorili; ampak svojim trem najljubšim učencem je djal: „Vstanite, pojdimo! Glejte! kteri me bo izdal, je blizo.“ (Mark. 14, 42.) In sv. Peter pravi, da zato je naš Zveličar najgrozovitniše bolečine svojega terpljenja tako radovoljno prevzel in tako neprestrašeno terpel, da nam je zgled serčnosti zapustil, da bi ga posnemali tudi mi. „Kristus je za nas terpel in vam je zapustil zgled, da hodite po njegovih stopinjah.“ (I. Pet. 2, 21.) Premišljevanje te serčnosti našega Zveličarja je dajalo moč, da je toliko mla-

denčev in devic, tolikih sivih starčkov serčno in neprestrašeno šlo v najhuje terpljenje; da se niso prestrašili niti meča niti biča, da se niso bali ne koles, ne železnih grebenov, ne verig, ne razbeljenih peči. Ja to premišljevanje jim je dajalo toliko serčnost, da so v najhujših, najgrozovitniših mukah veselo prepevali in očitno Boga hvalili. Terpečega Jezusa so imeli pred očmi svoje duše in ni jih oplašilo nobeno žuganje trinogov, ni jih omajalo še tako divje obnašanje rabeljnov in ni jih pretreslo še tako neznansko morivno orožje.

Dobro so tudi vedeli, da čaka jih plačilo večno za terpljenje kratko. Saj, ako vojskovodja pohvali in poplača najbolj tiste vojake, ki v najhuji nevarnosti, v največi bitvi svoje serčnosti ne zgubijo, temuč junaško napadajo in se vojskujejo; koliko bolj bo vsegamogočni Bog pohvalil in visoko povzdignil pa z večo slavo ogernil in dobro plačal svoje svete služabnike in služabnice! Saj Jezus Kristus sam pravi: „K d o r b o s t a n o v i t e n d o k o n c a, b o z v e l i č a n.“ (Mat. 24, 13.) In sv. Janezu je rekel, kar nam vsim velja: „B o d i z v e s t d o s m e r t i, i n t i b o m d a l k r o n o ž i v l j e n j a.“ (Skr. raz. 2, 10.) Glejmo toraj, ljubi moji! tudi mi na svojega nebeškega učenika; pa mislimo tudi mi, da tudi nam je pripravljena krona nebeška.

e) Velik in imeniten pripomoček, da stanovitni, serčni ostanemo, je s t r a h B o ž j i, i n l j u b e z e n d o B o g a. „V G o s p o d o v e m s t r a h u j e m o č n o z a u p a n j e,“ pravi sveto pismo. (Preg. 14, 26.) Kajti naš duh, pravi sv. Gregor, se toliko močneje povzdiguje čez vse, s čemur nas svet plaši, kolikor bolj se v strahu vda stvarniku vseh stvari. Ta strah Božji je delal svetnike močne in serčne. Egiptovski Jožef se je vstavil vsemu zapeljevanju svoje gerde gospodinje, ter je rekel: „K a k o b i m o g e l t o h u d o b i j o s t o r i t i i n

grešiti zoper svojega Boga?“ (I. Mojz. 39, 9.) — Ko so sv. Krizostomu napovedali pregrozno žuganje cesaričino, rekel je: „Povejte cesarici, Krizostom se ne boji nič, kakor le Boga in greha.“ Ne bojmo se toraj ljudi, ampak vedno hodimo v strahu Božjem, da dosežemo tisto serčnost, ki nam bo pomagala, nas bo okrepčala, da zvesti ostanemo svojemu Bogu v vseh, tudi najtežjih okoliščinah svojega življenja.

S tem strahom Božjim pa sklepamo tudi ljubezen Božjo, ki je še najbolji, najgotovši pripomoček, da si pridobimo toliko potrebno keršansko serčnost: „Močna kakor smert je ljubezen,“ pravi sv. pismo (vis. pes. 8, 6.). Kakor se smerti nobena stvar ne vstavi, in vse pod njeno koso pade, tako tudi ni nobenega še tako velicega zaderžka, da bi ga ljubezen ne premagala. In sv. Tomaž pravi, da ljubezen je nekaj velicega; kajti ljubezen vse težavno lehko prenaša; vsako težo z veseljem in radostjo prejemlje, in stori sladko in prijetno vse še tako grenko. Ljubezen je zares blaga; ona nas priganja, da se lotimo velicega in težavnega; ona nas vnema, da hrepenimo le po boljšem, popolnišem. Ljubezen se ne boji nobenega truda, se ne vstraši nobenega dela; nič jej nemogoče ni; ona je pripravna za vse, in stori veliko, ko omaga in obleži on, ki ljubezni nima. O da bi mi imeli gorečo ljubezen do Boga, ne bilo bi nam nič nemogočega, spolnovati vse dobro, premagovati vse hudo, prenašati britkosti in težave; ja tudi nič težavnega bi to ne bilo! Prava ljubezen do Boga bi nas za vse pripravne storila, bi nas v vsem oserčila. Ali, povej mi, ljubi moji! kaj je oserčilo mučence, da so toliko, pa tako radi preterpeli? — ljubezen. Kaj je peljalo toliko ljudi v samotno puščavo? — ljubezen. Kdo je učil spoznovavce, da so živeli tako pobožno? — ljubezen. Kaj nagnilo spokornike, da so tako ojstro strahovali svoje pregreške? — ljubezen. Kaj je

gnalo toliko serčnih duš, da so stregli in še strežejo bolnikom? — ljubezen. Kaj je okrepčalo toliko bolnikov, da so veliko let vsi vdani prenašali svoje hudo terpljenje? — ljubezen. Kaj je nagnilo sploh vse svetnike, vse pobožne, da so storili toliko dobrega, preterpeli toliko britkega, premagali toliko nasprotnega in dognali tako imenitne dejanja? — vse to je storila sveta ljubezen do Boga.

Glejte, kako je terpel velik svetnik, sveti Lovrencij! Na razbeljenem ražnji je ležal, kakor da bi bil na mehki postelji, z rabeljni se je šalil, trinoga zasmehoval in ne da bi bil okrog-stoječe s svojimi grozovitnimi mukami prestrašil; on jih je le oserčil, da so bili pripravljeni, terpeti ravno tako mučenje. In ako me vprašate, kaj je vzrok, zakaj da goreča ljubezen do Boga duši tako veliko serčnost v terpljenji da, vam hočem to z malo besedami dopovedati. Kaj ne? ljubi moji in predragi! mi vsi sami sebe ljubimo. In zato ker sebe ljubimo, vsega se bojimo, kar nam škoduje, kar nam nasprotuje. Ako je pa človek tako srečen, da se v njegovem sercu vname prava ljubezen do Boga, in zadobi gospodarstvo čez samo svojo ljubezen; potem zgine strah pred vsem hudim, pred vsem nasprotnim, in človek postane zadosti močen, da premaga vsako še tako težavno nasprotnost. Toraj kdor hoče imeti serčnost, mora veliko ljubiti. Oj, da bi mi Boga čez vse ljubili, vse bi lehko storili!

Na Japonskem, kar sem vam že pravil, so v sedemnajstem stoletji vse kristjane hudo preganjali in morili. Tudi dva imenitna moža sta bila obsojena zavoljo svete vere v smert. Eden teh mož je imel malega sina, dvanajst let starega, ki mu je bilo Tomaž ime; drugi pa je imel sina, le šest let starega, ki mu je bilo Peter ime. Pobožno sta bila zrejena, vsa gorela sta otroka iz ljubezni do Boga in rada poslušala, kako stanovitni so spoznovavci svete vere. Sodba je bila razglašena, in

Tomaž se obleče v najlepše oblačilo, teče nasproti vojaku, ki ga išče, objame ves vesel svojega očeta in ž njim vred umerje. Glave so jima odsekali. Mali Peterček pa je bil pri svojem dedu in ravno malo zaspal — zadnjikrat tu na tej zemlji. Zbudijo ga in mu povejo, da bo mogel z očetom vred za sv. vero umreti. Za roko prime vojaka, hiti ž njime na sodišče, kakor da bi šel v največe veselišče. In, o groza! že vidi svojega očeta v kervi ležati. Ali kaj počne dete? Poklekne k svojemu očetu, razgerne svoj vrat, povzdigne svoje nedolžne ročice, pa pričakuje prav mirno smertnega vdarca. Ali kdo bo tako pobožno, tako ljubeznjivo, tako nedolžno — lepo dete vendar umoril? Trije rabeljni pridejo, eden za drugim, ali pri pogledu nedolžnega angelčeka vsak svoj meč proč verže; kajti nobeden ga ni mogel umoriti. Poslednjič pride nečloveški sužnj, ki čakajoče dete razseka. — Kaj mu je moč dajalo, tako malemu otroku? ljubezen do Boga ga je gnala — k Bogu.

Opisal sem vam poglavitne, dejanske čednosti. Kaj vam hočem k sklepu še reči? Prizadevajte si, da bote zares modri, zmerni, pravični in serčni. Povedal in naštel sem vam tudi pripomočke, s kterimi si pridobiti zamorete vse te prelepe čednosti. O da bi si jih ja vsi pridobili! K temu nam daj svojo pomoč vsegamogočni, večni Bog! Marija pomagaj nam! Amen.

XVII. Keršanski nauk.

C. Poglavitnim grehom nasprotne čednosti.

3. Ponižnost.

Ako bi učenik precej pervo uro male otroke učil in jim razlagal najbolj učene, največe vednosti, na primero zvezdo-

znanstvo, zemljopisje in risanje, in tem enake učenosti; kaj ne? da bi nespametno delal. Kajti otroci bi ga vsega tega ne razumeli. Skerben učitelj bo male otroke učil najpoprej, kar se prileže njihovemu umu, kar najbolj potrebujejo, da jim postavi terdno podstavo k pravemu dušnemu izobraženju. In tako sme upati, da bodo učenci njegovi pripravni, da si sčasoma prisvojijo vse potrebne in tudi druge koristne vednosti. Toraj jim pokaže čerke in številke, da jih nauči brati, računiti in pisati; potem jih zamore še le napeljevati k drugim imenitnišim vednostim. —

Taka, preljubi moji! je tudi pri nauku, ki nas uči dušno se izobraževati, pobožno živeti, in vedno bolj popolnoma prihajati. Poznati štiri poglavitne čednosti, poznati modrost, zmernost, pravičnost in serčnost, to je abc, ki nam je bistevno potrebno, da v čednostih napredovati zamoremo. Kajti, kakor dete, ako ne bo čerk poznalo, ako ne bo brati znalo, si ne more prilastiti druzih imenitnih vednost; tako si bo prisvojil obilno lepih čednost le tisti, kteri ima štiri poglavitne čednosti, ki so podlaga vsem drugim. Iz teh čednost, kakor iz dobre korenine, prirastejo posebno te sedmere svete mladike: Ponižnost, radodarnost, čistost, ljubezen, zmernost, poterpežljivost in vnema ali gorečnost v dobrem. Ker je pa sleherna teh čednost enemu poglavitnemu grehu; zato se te čednosti imenujejo: Poglavitnim grehom nasprotne čednosti. Po pravici bi se tudi tem čednostim lehko reklo poglavitne čednosti, ker iz njih izvirajo zopet druge čednosti, kakor se tem čednostim nasprotni grehi imenujejo poglavitni grehi, ker so glava veliko drugim grehom.

Zdaj se bomo učili od teh čednost. Vsako vam bom, kolikor mogoče, natanko opisal, da jih dobro spoznamo in si za nje toliko bolj prizadevamo.

Danes bom govoril od perve teh čednost — od ponižnosti.

1. Kaj je ponižnost?

Ponižnost je tista čednost, s ktero človek spozna svojo revščino, svojo nevrednost in pregrešnost, pa vse dobro, kar ima nad seboj, Bogu pripisuje, in samega sebe za malo ima. Ponižni človek je prepričan, da je sam na sebi revščina in slabost, da sam iz sebe ne more nič, kakor samo grešiti. Dobro ve, da, ako bi tudi kaj dobrega storil, storil je le, ker mu je Bog pomagal k temu. Ponižen človek ve, da mu je Bog dal dušne in telesne moči, s kterimi kaj dobrega storiti zamore; da pa vse njegovo dejanje in nehanje nima pri Bogu nobene veljave, ako ni človek v stanu gnade Božje, kar je pa zopet le poseben dar Božji. Ponižen pa tudi ve, da k vsakemu dobremu delu mu je potreba še posebne pomoči Božje. Bog mora naš um razsvetliti, da dobro spoznamo, on mora našo voljo nagniti, da se dobrega lotimo. Res da tudi sami se potruditi moramo; drugač bi dejanje ne bilo naše, in ako bi prostovoljno ne delali, ne bi imeli nobenega zasluženja; ampak naše dejanje bi bilo podobno ponarejenemu grozdu, kterega kdo pripne na terto, kterega pa nobeden ne bo imenoval, ne imel za tertni sad. Pa če še bolj natanko pomislimo, bomo pa tudi se prepričali, da tudi naš lastni trud je dar Božji. Kajti nobeden bi ne mogel nič storiti, ako bi mu Bog ne dal svoje pomoči, in še pred to pomočjo bitja in potrebnih moči. Drugič, ako tudi kdaj kaj dobrega storimo, na vekomaj bi storiti ne bili mogli, ako bi dana pomoč Božja v nas delavna ne bila. Tedaj kaj imaš, o človek! tudi pri svojih dobrih delih, česar bi se hvaliti mogel? —

Veš kristjan! kaj je tvojega? Tvoje so pomanjkljivosti in pa greh. Neka svetnica, kedarkoli je zapazila kako pomanj-

kljivost ali celo greh nad seboj, vselej je rekla: „To je cvetlica mojega verta.“ Glej, kedar, na primer, moliš, si raztresen, ti je koj predolgo, se hitro naveličaš, — glej! to je tvoje. Ako se postiš, ali kako drugači svoje telesne čutila krotiš, ošabno se ti dopada, hvališ te dobre dela, — glej! to je tvoje. Ako dušne ali telesne dobre dela doprinašaš, kmalo si nejevoljen, nepoterpežljiv, neprizanesljiv; — vidiš, to je tvoje. In ako si sam na-se pazljiv, boš pri vseh tudi najboljših dobrih delih že zapazil kake pomanjkljivosti, in te so cvetlice tvojega verta. Po pravici lehko rečemo s prerokom: „Mi vsi smo, kakor nečednik, in vsa naša pravičnost je kakor ruta kervotočne ženske.“ (Iz. 64, 6.) Zares nespametno je, se hvaliti tudi dobrih del, ker vemo, da jih le v Bogu premoremo, da sami iz sebe nimamo druzega Kakor pomanjkljivost in greh.

Ponižen sicer spozna in ve ceniti talente, ktere ima, tudi spozna in ceni dobro, ktero stori; ali on vse to pripisuje le Bogu, ne pa sam sebi; in ravno zato, ker je svoje slabosti in pregrešnosti ves prepričan, in ve, da vse dobro, kar ima in stori, je le od Boga; zato pa samega sebe malo ceni, ja za slabšega ima, kakor so vsi drugi ljudje. Zato se lehko reče, da ponižnost je urnost ali spretnost, s ktero se človek v vseh rečeh za najslabejšega ima. In sv. Bazilij pravi, da ponižni odloži vso prevzetnost, ki iz lastnega mnenja izhaja; in ponižni vse druge za boljši ima, kakor samega sebe, po zapovedi sv. Pavla, ki pravi: „Nič ne delajte iz prepirljivosti, ali zavoljo prazne časti; temuč v ponižnosti eden druzega čez se čislajte.“ (Fil. 2, 3.)

Da bomo še bolj natanko se prepričali, kaj je bitstvo prave ponižnosti, poglejmo in preglejmo zares ponižnega kri-

stijana, kako se on obnaša; da bomo tudi mi si prisvojili to čednost, ki je podlaga ali podstava vsem drugim čednostim.

a) Kakor sem že rekel, da zares ponižen kristjan vidi nad seboj samo revščino, slabost in pregrešnost; pa nič dobrega, nič hvale vrednega. Veče in več napak spozna nad seboj, kakor nad drugimi; zato vse ljudi le dobro, prizanesljivo sodi, samega sebe pa vselej in zmiraj terdo in ojstro. Kar dobrega stori, spozna le, da je storiti mogel, da je storil le svojo dolžnost; in zato se tega nič ne hvali, ker je le storil, kar je bil storiti dolžen. Kar se mu pripeti, v vsem spozna le previdnost vsegamogočnega, neskončno dobrega Boga, ter z vsem popolnoma zadovoljen, ker hoče vse, kar Bog hoče. Ako ga zadene kaj hudega, vselej si misli, da je to zaslužil, ja, da s svojo nevrednostjo je še kaj hujega zaslužil, ako bi ga Božja milost obvarovala ne bila; za kar je Bogu le hvaležen. Tako je mislil in govoril sv. Frančišek. Ko so ga vprašali, kaj sam od sebe misli, rekel je, da zemlja ne nosi večega grešnika, kakor je on. In ko ga še vprašajo, kako more kaj tacega v resnici govoriti, pravi: „Ako bi bil Bog najnevrednešemu človeku skazal toliko in take gnade, kakor jih je dal meni, gotovo bi bil veliko popolniši, kakor sem jaz; in ako bi pa teh gnad ne imel, bi bil hudobniši, kakor kterikoli človek na zemlji.“

b) Zato pa zares ponižni človek ne išče nobene hvale, nobene časti tu na zemlji. Poterpežljivo prenaša, ja celo ljubo mu je, ako je zaničevan ali malo čislan. To mu na misel ne pride, da bi bil hvale ali časti vreden; celo prikriva vse, kar bi mu hvalo nakloniti zamoglo; zato mu je vsaka hvala zoperna; ja sram ga je, ako ga kdo povzdiguje in hvali; zato se ogiblje vsemu častenju, molči od svojega znanja, od svojega dejanja in noče, da bi kdo od tega kaj go-

voril, ali pa hvalil. Svoje napake pa razodene in resnično obstoji; ne zgovarja se, rad prevzame, ljubo mu je, ako ga kdo kaj posvari, mu kaj očita ali ga spredniki celo kaj kaznujejo. Nikdar nima tacega svarjenja za preojstrega; ne zgovarja se, kakor da bi ga ne zaslužil; tudi drugim tega ne toži. Ja misli si, da je le ojstrejšega kaznovanja vreden.

Naj vam povem lep zgled take ponižnosti od pokojnega nadvojvoda Janeza Avstrijanskega. Ta zares blagi in dobri mož je na Štajarskem na verh hriba, v kterem je prav veliko železne rude, postaviti ukazal velik, prelep križ. Želel je, da bi ta križ pobožni menih oče Egidi blagoslovil. V pismu, v kterem tega meniha prosi, na zadnje pristavi te-le lepe besede: „Častiti gospod! še eno prošnjo imam, in ta je, da v svoji pridigi pri tej slovesnosti mene le z merzlo besedo omenite, in kar mene zadeva, čisto nič ne poveste. Kajti, kjer se govorijo resnobne besede od Gospoda Boga, ne spodobi se govoriti od hlapca njegovega. Bolje pa veste, kakor jaz, da smo pred Bogom vsi enaki. Gospod tehta in računi naše serca, in kedarkoli srečam reveža, vselej si mislim: „Morda pred Bogom nisem vreden, da bi temu v podnožje bil. Ni mi toraj hujšega, kakor ako se pri tacih priložnostih od mene govori.“

Nek dušni pastir je prosil za uboge svoje fare. Naletel je na ptujega moža, kterega tudi poprosi; ja celo nekoliko nadležno ga prosi. Ta ptujec se toliko razserdi nad mašnikom, da ga v svoji razdraženosti za uho udari. Kaj pa mašnik na-to pravi? — Ponižno mu reče: „Gospod, ta je moja, zdaj pa še ubogim kaj dajte.“ In ptujec, prevzet od tolike krotkosti, poda mu celo mošnico, kar je imel, in naprej gre.

Pri cerkvi sv. Lovrenca v Ankoni je bil kaplan, od kterega nam sv. Gregor pripoveduje, da je bil zares pobožen in svet; da je ljudstvo od vseh krajev vkup sulo, da bi ga vi-

dilo, poslušalo in se njegovi molitvi priporočalo. Bil je ta duhoven sv. Konstancij. Neki dan pride tudi priprost kmet, ga obiskat. Najde ga v cerkvi, kjer je na lestvici stal in cerkveno lampo snažil in prižigal. Bil je pa majhne, neprijetne postave. Neolikani kmet, ki je duha po telesu sodil, ga zaničuje in psuje, ter pravi: „To je tedaj tisti človek, kterega svet za tako imenitnega ima; meni se pač zdi le pol človeka.“ Ko pa to sliši mož Božji, hitro stopi dol, objame in poljubi moža in mu pravi: „Ti edini me prav spoznaš za tacega, kar sem res.“

Takih zgledov slišite večkrat v življenji svetnikov: saj je vsak svetnik imel to pervo keršansko čednost, sveto ponižnost.

c) Prava ponižnost nima nobene nevoščljivosti. Zato zares ponižen kristjan ne zavida svojemu bližnjemu niti premoženja njegovega, niti časti in hvale, ktera se mu prikazuje. Ne bo zato nepokojen ali zbegan, ko sliši druge povzdigovati; kajti, ponižen ki je, se nevrednega šteje kake hvale. Zato pa nikjer svojemu bližnjemu ne odvzame nobene in nikakoršine hvale; ja vesel je in sam vselej ve kaj dobrega povedati od svojega bližnjega.

Neki pobožen kmet, kedar je slišal koga hvaliti, je rekel: Čast Bogu, da so še tako dobri ljudje. Od svojega bližnjega je le dobro govoril; in ako je kdo se lotil kdaj ptuje časti, urno je začel svoje slabosti in pomanjkljivosti pripovedovati, ter je pristavil: Tak le je ubogi in revni človek! Ko so ga enkrat hvalili, kako dobro gospodari, jih je urno z nejevoljo zavernil: „Aj pojdite s takimi besedami, moj sosed ja, ta je ves drugačen mož, kakor sem jaz; le njega hvalite.“

d) Resnično ponižen kristjan ne zamudi nikoli svojih dolžnost ter se dobrih del nikoli ne sramuje. On pobožno moli, prejema pogosto svete zakramente, ne hodi v nobeno šumeče razveseljevanje, se nosi priprosto, varuje in nima

nobenih nepotrebnih izdaj; naj svet govori in pravi čez-nj, kar hoče; kajti misli si: Jaz ne služim svetu, jaz služim Bogu, ki bo enkrat moj sodnik in njegovo voljo moram spolnovati. Ogiba se pa vse in vsake posebnosti v pogledu, v hoji, v obleki, v molitvi, sploh v vsem obnašanji, da prave pobožnosti ne postavi po nepotrebnem kakemu zasmehu, in tako sebe varuje tudi duhovnega napuha. Natihoma, brez vsega hrupa hoče živeti; on išče in hoče le, da bi v vsem dopadel svojemu Bogu. Zato se ogiba vsake posebnosti, da ne obudi nobenega razgledovanja in živi, kakor navadni drugi ljudje, kar mu vest dopušča; kajti resnično ponižen se boji, da bi ga celo ponižnost v prevzetnost ne zavlekla.

Ponižen, ki je zares ponižen ne dela, kakor je počel nek menih, ki je nosil vedno pobešeno glavo, pobite oči, in zato so ga drugi bratje spoštovali in so ga le „ponižnega imenovali.“ Ko jim je zamerl sprednik, kterega opata imenujejo, so ga zavoljo očitne ponižnosti za sprednika izvolili. Ali zrastel je, po koncu je nosil glavo in visoko so švigale njegove oči. Vsi so se čudili, kako se je tako spremenil, ja celo povedali so mu svoje začudenje. On pa je odgovoril: „Veliko let sem v tla obračal svoje oči; kajti iskal sem opatnega ključa; zdaj sem ga pa že dobil.“ Njegova ponižnost je bila golo hlinjenje, gerd napuh.

Zato preljubi moji poslušavci! ogibajte se vsake posebnosti v vsem svojem obnašanji; nič se ne hlini nobeden, da bi rekel: ja, jaz sem največi grešnik, tudi naj nihče se ne hvali, da je to ali uno dobro le z gnado Božjo storil; kajti tako ponižnost imenujemo puklasto ponižnost, in ta je gotov napuh.

e) Resnično ponižen kristjan je tudi rad p o k o r e n. Pokorščina in ponižnost ste si dobre sestri, ste čednosti, popolnoma sklenjene med seboj. Kdorkoli je keršansko pokoren, on

je tudi ponižen; kjer pa ni pokorščine, ni tudi ponižnosti ne. Svetniki so svojo ponižnost posebno v pokorščini pokazali.

Simon Stilit je bil veliko let na visokem stebru stal, da so njegovo pokorjenje vsi občudovali. Nek dan so mu pa njegovi spredniki zapovedali, da naj zapusti svoj steber, da so tako poskusili svetost njegovo. In glejte! prec je bil pripravljen, to povelje spolniti. In o tej pokorščini so še bolj spoznali svetost njegovo.

Zato vam bom še danes povedal:

2. Kako potrebna nam je ponižnost?

Cerkveni učeniki so sploh te misli, da je ponižnost najbolj potrebna čednost vsakemu kristjanu. In to po pravici. Dokler človek ni ponižen, podučevanja in opominjevanja svojih spredníkov voljno ne posluša, natanko ne spolnuje; svojih napak ne premišljuje; gotovo se tudi prizadeval ne bo, da bi se poboljšal, da bi pametneje, pobožniše živel. Zato je ponižnost zares podlaga ali podstava vsem drugim čednostim. Kakor je pri vsakem zidanji temelj ali dno potrebno, tako je ponižnost potrebna pobožnemu življenju. Nobeno zidovje ni obstoječe brez dna; in kolikor više je zidovje, toliko globokeje, toliko terdneje mora biti dno. Naj je kamenje v zidu še tako dobro vloženo, še tako dobro vezano poderla se bo hiša, ako nima terdnega dna. In glej, kristjan! ravno tako je s tvojim duhovnim zidovjem. Stori še toliko dobrih del, dajaj veliko ubogaime, posti se še tako ojstro, obiskuj bolnike, bodi čist in nedolžen, delaj še tako goreče za zveličanje svoje, ako pa to duhovno zidovje ni postavljeno na globoko ponižnost; ne bo obstalo; razpadlo bo; in ostalo ti ne bo druzega, kakor prepozno kesanje, da je bilo prazno in zastonj tvoje delo.

Taka je bila farizejem. Veliko svetih in dobrih, celo imenitnih del so opravljali; vendar jih je Jezus očitno zavergel;

hinavce jih je imenoval in grajal jih je; kajti ponižnosti niso imeli. Da bi jim prav natanko pred oči pokazal nespamet njihovega ravnanja in vedenja, povedal jim je to-le priliko: Dva človeka sta si stavila vsak svojo hišo. Eden „je zidal svojo hišo na skalo, in ploha se je vlila, in prišle so vode, in vetrovi so pihali in so se v tisto hišo vperli, in ni padla; zakaj postavljena je bila na skalo . . . Drugi pa je sozidal svojo hišo na pesek, in ploha se je vlila in prišle so vode, in vetrovi so pihali in so se v tisto hišo vperli, in je padla in njena podertija je bila velika.“ (Mat. 7, 24—27.) Kaj ne? ljubi moji! da pač neumen bi bil človek, ki bi zidal svojo hišo na pesek. Vsak pameten si poišče terdnega temelja, močnega dna. Oh, in vendar njih je zlasti današnje dni nezrečeno veliko, kteri svojo dušno poslopje stavijo ne še na pesek ne, temuč v zrak, ker svojih dejanj na ponižnost ne stavijo. Je li čuda, da vidimo vsak dan toliko žalostnih, toliko grozovitih, padcev? Koliko njih se pogrezne v brezno hudobij, celo v večno pogubljenje, ktere je svet imel pobožne in so na videz velike in slavne dela doprinašali! Pa zakaj? od kod to? Zato, ker niso bili vterjeni v ponižnosti, dobrega dna, terdnega temelja niso imeli. Napuh pa gre pred padcem in sramota mu na pete bije.

Ponižnost nam je tako potrebna, kakor potrebna je korenina vsakemu drevesu. Brez korenine se bo drevo naglo posušilo. Kristjan! glej ti si v vertu svete keršanske katoliške cerkve vsajeno drevo. Tvoje dobre dela so perje, cvetje in sad tega drevesa. Ako pa to Božje drevo nima globoko in terdno zraščenih korenin svete ponižnosti, hitro bo vsahnilo in se posušilo. Marsikdo si misli, da je pobožen; tudi svet ga more-

biti za pravičnega ima. Podoben je bogato obloženemu drevesu. Pa komaj pripiha nad-nj majhna nadloga; komaj se vpré va-nj majhna skušnjava, ali se vneti v njem ogenj poželjivosti, že omahne in pade; ker zidal je na pesek, zaupal je sam sebi, korenine ponižnosti ni imel.

Ako toraj spoznamo, kako potrebna nam je ljubeznjiva ponižnost, mar si ne bomo z vso močjo prizadevali, da si jo tudi prisvojimo? In da bomo to toliko raji, toliko skerbneje storili; povedal vam bom še:

3. Kako koristna nam je ponižnost?

a) Ponižen je Bogu dopadljiv. „Bog gleda na nizko v nebesih in na zemlji.“ (Ps. 114, 6.) Ponižna duša stavi vse svoje zaupanje le na Boga in njena molitev gre pred sedež vsegamogočnega Boga. „Molitev ponižnega človeka oblake predera; in se neutolaži, dokler se tje ne približa, in ne odstopi, dokler je Najviši ne pogleda,“ pravi modri Sirah. (35, 21.) Zato ponižna duša moli v resnici in v duhu. Samo sebe za slabo in revno stvar ima. Glej, si misli, Bog je vstvaril nebo in zemljo z neštevilnimi, z nezmernimi svetovi, proti kterim je naša zemlja le mala stvarica, majhen pesek. Človek pa ne premore storiti ne ene bilke ne, ne ene kaplice vode. Ah, kaj je Bog? in kaj sem jaz? Bog je neskončno, najpopolniši bitje; jaz pa ubogi prahek! Kaj premorem druzega, kakor da zdihnem: O moj Bog! — Hvaležnosti prevzeta moli ponižna duša: Bog meni toliko dá! Kaj mu jaz dati zamorem? Kaj imaš, da nisi sprejel? Nič, čisto nič mu dati ne morem, kakor le svoje serce, o Bog, moj Bog! Pa to serce je tako revno, z grehi vse omadežano! Koliko hudega sem storila, misli si ponižna duša, kako nečisto, polno samopridnosti je to moje serce! Le v Jezusa stavim svoje zaupanje;

on je Jagnje Božje, ki odjemlje greha sveta! O Bog, moj Bog! bodi milostljiv meni ubogemu grešniku! In tako ponižna duša je Bogu dopadljiva. Kaj je Gospodu toliko dopadlo nad preblaženo Devico Marijo, da jo je izvolil mater svojemu Sinu! „Ozerl se je na nizkost svoje dekle . . . Mogočne je s sedeža vergel, in ponižne povzdignil.“ (Luk. 1, 48, 52.) Tako je Marija Boga hvalila. Ponižen, in kar ponižen stori, ima pri Bogu pravo veljavo. Kar pa se z napuhom stori, pri Bogu nič ne velja, ako bi tudi še tako dobro bilo na videz.

b) Ponižnost našo dušo razsvetli, da ložej spoznamo Božje reči. „Kjer je ponižnost, tam je tudi modrost,“ pravi sv. Duh. (Preg. 11, 2.) Ponižen spozna skrivnosti Božjega kraljestva, ne pa napuhnjeni. Zato skušnja uči, da čisto priprosti ljudje so v sveti veri in njenih skrivnostih bolj podučeni, svete resnice bolj razumejo, kakor marsikteri učenjaki tega sveta, ki so sicer slavni in znani vesoljnemu svetu. Sv. Gregor pravi: „Unim odpré ponižnost luč spoznanja, tem pa jo napuh zapre.

c) Ponižnost premaga najložej vse zalezovanja in skušnjave hudobnega duha. Sv. Anton puščavnik pravi: „Hudič se nič bolj ne boji, kakor ponižnega človeka.“ Znana vam je prigodba od ponižnega puščavnika, h kteremu je prišel nekdaj satan, spremenjen v angelja luči, obdan s svitlo bliščobo. Ponižni menih se preplaši in zavzame. „Jaz sem angelj Gabriel, pravi satan, kaj tako pobito gledaš? Bog me je k tebi poslal.“ „Le prevdari, odgovori mu puščavnik; morebiti si k komu drugemu poslan? Kajti jaz res nisem vreden, da bi me angelj obiskal.“ Tako pravi ponižni, in skušnjavec je zdajci pobegnil.

d) Ponižnost nas zagotovi odpuščanja grehov bolj kakor vsaka druga čednost. Potertega in ponižnega serca Bog ne zaverže. (Ps. 50, 19.) Gotov zgled nam je colnar, ki je molil v tempeljnu, pa si ni upal svojih oči proti nebu oberniti, temuč zdihoval je: Gospod, bodi milostljiv meni ubogemu grešniku! Temu enak prečuden, pa vendar verjeten zgled sem te dni bral. V nekem samostanu je živel menih, ki je posebno pobožen bil, da mu je mili Bog marsikaj čudnega razodel. Prigodilo se je, da je star samotarec v bližni samoti smertno zbolel. Ta je poprosil samostanskega sprednika, naj bi mu prinesel sveto Popotnico, preden se loči s tega sveta. Opat gre s svetim Rešnjim Telesom k bolniku in uni pobožni brat ga spremi. V tistih krajih pa je rogovilil hudoben razbojnik, ki je popotnike ropal in moril. Ko pa ta hudobnež zasliši mili zvonček, prevzame ga čudna zavest, ki ga žene za mašnikom celo do puščavne celice umirajočega samotarca. Tje pridši, spomni se svojega zločastega življenja; vse hudobije njegove mu stopijo pred oči, in ne upa se, stopiti v celico, kjer je služabnik Božji toliko let sveto živel. Pri duricah se verže na kolena in britko zdihne: „O da bi bil jaz tak, kakoršen je ta puščavnik!“ Ko te besede umirajoči menih sliši, zdajci ga prešine nesrečni napuh in v svojem sercu ponovi: „Res srečen, ako bi bil, kakoršen sem jaz!“ In v tem trenutku zdihne svojo dušo; spremljevavec opatov pa se britko joka.

Ko vse vredita, verneta se nazaj v samostan. Razbojnik pa leži pri vratih in Bog mu je dal posebno milost, da je zares spoznal vse svoje hudobije, je serčno in popolnoma obžaloval, pa obljubil, resnično se poboljšati. Toliko ga je vse bolelo, da se ni sterpeti mogel; hitro gre za opatom, da bi se svojih pregreh obtožil in se jih znebil. Ves vnet za rešenje

svoje uboge duše v svojem teku se spodtakne, pade in se pobije, da mertev obleži. Ko to vidi spremljevavec opatov, veselo se smeji. — Ko nazaj v samostan prideta, ukazal je opat svojemu spremljevavcu, da naj pove, zakaj se je pri smerti pobožnega samotarca jokal, zakaj pa smejal pri nagli, neprevideni smerti razbojnikovi, ki je za njima hitel, da bi ju oropal, morebiti celo umoril. In brat mu pove, da mu je Bog razodel, da stari samotarec je pogubljen zavoljo napuha, kteremu je bil zlasti v smertni uri podveržen; razbojnik pa zavoljo tega, da je popolnoma obžaloval vse svoje grehe, je celo vseh kazen očiščen in večno zveličan.

Ta prigodba nas uči, da nobena čednost, tudi svetost ne obstane, ako ni zidana na temelj ali dno ponižnosti; drugič pa nas uči, da največi hudobnež postane pravičen, svet, ako le pravo ponižnost ima. Tedaj, ako se, ljubi moj kristjan! svojih grehov znebiti želiš, bodi resnično ponižen, in Bog ti bo grehe odpustil. Vsi vemo, kaj je rekel naš ljubi Zveličar Jezus Kristus: „Resnično vam povem, ako se ne spreobernete, in niste, kakor otroci, ne pojdete v nebeško kraljestvo.“ (Mat. 18, 3.) To je, ako napuha ne opustite, in niste ponižni in priprosti, kakor otroci, niste med številom svetnikov, pa tudi ne pojdete v svete nebesa. Le ponižnost nas čiste in Bogu dopadljive dela; kajti „kdor se povišuje, bo ponižan; in kdor se ponižuje, bo povišan.“ (Mat. 23. 12.)

e) Ponižnost nas vredne stori milosti Božje. Ponižno serce je najbolj pripravno, da zamore sprejeti milosti Božje; kajti ponižen zametuje vse posvetno, on ne ljubi, kar je tega sveta; nasproti pa ve ceniti, kar je Božjega, ter želi le Bogu dopasti, le Boga posesti; in ravno zavoljo tega postane vreden prijaznosti, milosti Božje. Evangeljski stotnik je po-

nižno rekel: „Gospod, jaz nisem vreden, da greš pod streho moje hiše, ampak reci le besedo, in moj hlapec bo ozdravljen!“ In glejte, ta ponižnost je Jezusa nagnila, da mu je milost skazal.

f) Ponižnost je velik zaklad v sreči in nesreči. V sreči nas varuje prevzetnosti, v nesreči pa maloserčnosti. Ko je sv. Peter veliko rib vjel, rekel je Jezusu: „Gospod, beži proč od mene, jaz sem grešen človek!“ Ponižnost ga je vodila, da od sebe ni napuhnjeno niti mislil niti govoril. Ko je bil pa prišel v nevarnost, da se je topil, klical je k Jezusu: „Gospod, pomagaj mi; jaz poginjam!“ Ponižnost ga v nesreči ni prepustila, da bi bil obupal, ampak pričakoval je pomoči od Gospoda in je va-nj klical.

g) Ponižnost je znamnje izvoljenih. Sv. Bernard pravi: „Da naš Zveličar vodi serca ponižnih, in hudič je kralj napuhnjenim, spoznamo iz tega, ker je napuh gotovo znamnje pogubljenih; ponižnost pa je znamnje izvoljenih.“

h) Ponižnost je cena večnega življenja. „Blagor ubogim v duhu, pravi naš Zveličar, ker njih je nebeško kraljestvo!“ Kteri pa so ubogi v duhu, kakor le resnično ponižni?

i) Ponižnost človeka tudi drugim ljudem prikupi. Kdo bi ne ljubil človeka, ki je prijazen, priljuden, postrežljiv, usmiljen in dobrotljiv, kar je vse zavoljo ponižnosti svoje? Kdo nima rad njega, ki se nikoli ne prepira in ne ruje, ki v vseh pripuščenih rečeh prizanaša, ki svojih čednost in dobrih, lepih lastnost ne razglaša, ki le druge hvali in povišuje? In vse to in tako dela ponižen človek.

O kaj ni zares lepa in koristna čednost sveta ponižnost? Koliko dobrega, koliko koristnega nam ta čednost dodeli; zato pa ljubi moji in predragi! si z vso močjo prizadevajmo, da si

prisvojimo to podlago, ta temelj vseh drugih čednost! Zato vam naj še tudi precej zdaj povem:

4. Kako si zamoremo ponižnost pridobiti?

a) Ljubi moj kristjan! ako hočeš ponižen biti, sprašuj večkrat in vselej natanko svojo vest. Spoznal boš tako svojo nevrednost, svojo revščino in to te bo ponižnega delalo. Kajti vsi smo grešniki in kolikim slabostim smo podverženi, to vsak ve, kteri le kaj premišljuje svoje življenje! Vsi vemo, v koliki nevarnosti smo; ako ljubi Bog le za trenutek svojo gnado odtegne, lehko nas skušnjave premagajo in pogreznemo se hitro v večno pogubljenje. Premišljevanje naših slabost nas bo ponižalo; kajti spoznali bomo, da smo le prah in pepel in da sami iz sebe ne moremo druzega, kakor le grešiti. —

b) Dober pripomoček k ponižnosti nam je družba takih ljudi, kteri nas opominjajo naših pregreškov; se ve, da mi take opomine radovoljno sprejmemo in se poboljšamo; da tako svoj napuh vedno zatiramo in se v ponižnosti vadimo. „Kdo ve, da je malo vreden, je veliko vreden; kdo pa misli, da je veliko vreden, ni nič vreden," pravi sv. Ignaci.

c) Kakor za vse dobro moramo Boga prositi, tako je tudi tukaj molitev poseben pripomoček k ponižnosti. Lepo pravi cerkven učenik Egidi: „Sad serčne molitve je: Ona razsvitljuje naš um; nas okrepčuje v veri in v ljubezni do Boga; nas uči, da spoznamo in čutimo svojo revo; nas prešini s strahom Božjim; nas dela uboge in zaničljive v naših očeh; potare z obžalovanjem naše serce; odpre v nas obilne solze, ki so polne sladkosti; čisti našo dušo; umiri našo vest; nas uči pokorščine; nas vodi k popolnamosti vseh čednost."

d) Premišljujmo večkrat, kam nas pelje ponižnost in kam nas pogrezne napuh. Ponižnost nas povišuje, napuh nas

ponižuje. Ponižnost nam odpera nebesa; napuh nam odpera pekel. Kdor po časti hrepeni, temu ona ubeži; kdor se pa poniža, njemu se približa.

e) Pojdi in stopi večkrat na grobove svojih znancev in prijateljev. Vsak grob nas resnobno in brez zvijač uči, kako minljivo, kako trohljivo je vse na tem svetu. „Danes mene, jutre tebe!“ „Kar si ti, smo bili mi; kar smo mi, boš tudi ti!“ ti kličejo mertvi iz svojih grobov. Bogastvo preide, čast zgine, lepota ovene, vse se spremeni, vse ko dim skadi; vse beži ko senca, preide ko sanje. Kako pač nespametno je, se povzdigovati z rečmi, ki tako hitro poginejo. — Kedar se sv. Peter Alkantarski ni mogel ogniti časti, ktero so mu ljudje skazovali, govoril je sam sebi, da bi ga napuh ne premagal: „Mar še le nisi odmerl temu svetu? Pusti ljudi, naj počnejo s teboj kakor delajo z merličem, ki se ne zmeni, in se ne gane pri vsem češčenji, ktero mu svet skazuje, ampak naprej trohni in se v prah spremeni. Mar ti ne greš vedno svojemu grobu nasproti? In čast, kaj je druzega, ko mala sapica, ki zgine?“

f) Premišljuj še veliko ponižnost Gospoda našega Jezusa Kristusa. Podobo hlapca je na-se vzel; pokoren je bil do smerti, ja do smerti na križu. Celo njegovo življenje je bila ponižnost. V zapuščenem hlevu je bil rojen, v jaslice položen; svojim učencem je noge umil; bičan, s ternjem kronan je bil; zasramovan, zapljuvan je bil; najzaničljivišo smert na križu je preterpel. In to vse iz same ponižnosti. „Sam sebe je v nič storil . . . Ponižal je sam sebe, in je bil pokoren do smerti, smerti pa na križu.“ (Fil. 2, 7, 8.) Tako nam kaže sv. apostelj Pavel prelep zgled ponižnosti v Jezusu samem. In kraljevi prerok nas opominja, da premišljujmo, kako je včlovečeni Bog postal v zasramovanje ljudem, v zaničevanje ljudstvu, kako je bil ponižan, ko červ, kakor da

bi človek ne bil. „Jaz pa sem červ, in ne človek; zasramovanje ljudi, in izveržek izmed ljudstva.“ (Ps. 21, 7.) In Jezus sam nas opominja, da le zato je z veseljem prestal tolike zaničevanja, da bi ga mi posnemali. „Zgled sem vam dal, da ravno tako, kakor sem jaz storil, tudi vi storite.“ (Jan. 13, 15.)

g) Poslednjič pa, ako hočeš, moj kristjan! ponižen biti, vadi se v tej čednosti; ponižuj samega sebe; radovoljno prevzemi dela, kterih se drugi ogibajo; bodi pokoren v vseh pripuščenih rečeh, tudi sebi enakim, ja tudi manjšim. Ti bodi, ako te kdo zaničuje, kakor da bi bil zaničevanja vreden; ako tudi nisi toliko kriv; ne ogibaj se, ako te čaka zasramovanje ali poniževanje. Nasproti pa beži pred hvalo in pred prilizovanjem; ako se pa hvali odtegniti ne moreš, misli kaj tacega, kar te bo ponižnega ohranilo; ali spomni se svojih resničnih slabost, da zmanjšaš tebi trošeno hvalisanje. Vsi cerkveni učeniki nas učijo, da ponižnost si bomo prisvojili le s tim, da ponižujemo same se. To pa zato, ker le tako bomo ponižnost poželeli ali se v njej uterdili, ako se dejansko ponižamo pred drugimi; in resnično dejanje bo našo voljo bolj pripravno storilo, kakor sama želja, ktero bi človek v svojem sercu do ponižnosti imel; in ako k notrajnim željam tudi zunajno dejanje pride, je sila našega serca toliko veča, toliko močneja.

Ne bom vam pravil še več zgledov svete ponižnosti, da vas predolgo ne zaderžujem; saj se je vsak svetnik prizadeval za to podlago vseh druzih čednost; kajti vsak je bil prepričan, da brez ponižnosti ni nobene druge čednosti. Zato le še rečem: Ljubi kristjani! premišljujmo večkrat, kako lepa, potrebna in koristna da je ta čednost, da bomo toliko bolj si prizadevali zanjo. Premišljujmo večkrat veličastvo Božje, pa svojo revščino in pregrešnost. Prosimo pa Boga prav serčno za to čednost;

zdihujmo s sv. Avguštinom: „O moj Bog! daj, da prav spoznam tebe in sebe; da spoznam tebe, da te molim in tvojo velikost občudujem; da spoznam sebe, da se v svoji revi ponižujem. Daj mi, ako ti dopade resnično ponižnost, brez ktere ti dopasti ne morem; brez ktere sem le nagnjusen tvojim očem. Brez te čednosti se tebi nihče približati ne more; ž njo pa zadobi slehern milost tvojo!“ In Bog daj, ko se bomo tukaj na zemlji resnično poniževali, da se nad nami spolni sveti izrek Gospoda našega Jezusa Krisusa: „K d o r s e p o n i ž u j e, b o p o v i š a n.“ (Luk. 14, 11.) Amen.

XVIII. Keršanski nauk.

2. Radodarnost.

Sv. Anton puščavnik je nekdaj videl, kako je satan vso zemljo prepregel s svojimi mrežami. In ko je britko zdihoval: „Kdo bo ubežal?“ slišal je glas, ki mu je rekel: „Anton! sama ponižnost se tu rešiti zamore; kajti ona je nižej, kakor so te mreže, in nje nikakor vjeti ne morejo.“ Kristjani moji! ako toraj zvijačam in skušnjavam hudobnega duha uiti hočemo; bodimo ponižni. In ako hočemo pravični biti, začnimo s ponižnostjo; kajti ponižnost je temelj, je podlaga, je dno vseh druzih čednost. Kakor je napuh začetek vsega hudega, tako je ponižnost začetek vsega dobrega. Jezus Kristus nam ne veli, da bi ga posnemali v njegovi vsegamogočnosti, da bi svetove stavili, vidno in nevidno stvarili, velike čudeže delali, mertve k življenji obudovali; ampak on nam veli, da ga v ponižnosti posnemamo. Zato pravi sv. Avguštin: „Ako hočeš visoko zidovje čednost postaviti, začni s podlago ponižnosti.“ Od te perve

čednosti, ki je temelj vesm drugim čednostim, sem vam govoril v zadnjem keršanskem nauku. Danes pa hočemo z Božjo pomočjo premišljevati tisto čednost, ki je drugemu poglavitnemu grehu nasproti in ta je:

2. Radodarnost.

Radodarnost ali dobrotljivost je tista čednost, po kteri človek rad pomaga vsacemu, ki je pomoči potreben. Sv. Avguštin pravi, da dobrotljiv je tisti človek, ki svoje premoženje rad da brez vsega upanja, da bi mu bližnji ga povernil. Ta čednost je v sredi med lakomnostjo in zapravljivostjo, ter dela, da redno prejemljemo in izdajemo denarje in druge časne reči. Radodaren je v potrebah tega življenja modro varčen; kedar pa gre za čast Božjo, za zveličanje bližnjega ali za polahčanje ptuje potrebe, zdajci je pripravljen, dati v obilnosti, vendar modro in pametno, pa z veselim, ljubeznjivim sercem. Pomislimo to mervo bolj natanko.

K radodarnosti je najpoprej potreba, da je človek pripraven dati; da ima toraj dobro voljo, svoje premoženje oberniti v koristno in dobro. Pri tej čednosti je več na tem ležeče, da človek dobro voljo ima, kakor na tem, kar da ali stori. Tudi revež je lehko radodaren, ako bi serčno rad dal ali pomagal, ako bi mogel; ravno zato, ker je dati pripraven. Nasproti pa lehko kdo veliko potroši ubogaime ali v druge dobre namene, in vendar ni radodaren. Ako ima namreč svoje serce vse navezano na denar ali drugo blago, in kar da, nerad da, ali le, ker drugač nē sme ali ne more; tak pač ni radodaren, on je celo lakomen. Zato pravi sveti papež Leo: „Radodarnost keršanska se ne meri po tem, kake velikosti darovi se dajejo, ampak po tem, kakošna je dobroserčnost.“

Radodaren, pripravljen ki je dati, ni pri delitvi svojih darov nejevoljen, ne jezen ali čmeren; ampak on je vesel, da

pomagati, kaj dobrega storiti zamore; on daje za potrebne, koristne namene, zlasti pa še ubogim z vso prijaznostjo, kakor pravi sv. apostelj Pavel: „K d o r u s m i l j e n j e s k a z u j e, (naj ga skazuje) v v e s e l j i.“ (Rim. 12, 8.) Radodaren je vedno te misli, da je človek kakor orodje v roci nebeškega Očeta, kteri hoče po njem pomagati svojim otrokom. Kdor pa daje z nejevoljo, z jezo in čmernostjo, on pač nima radodarnosti, pa tudi nima nobenega zasluženja pri Bogu za svoje dejanje.

Posebno radost, drugim pomagati, je imel sv. papež Gregor veliki. Pervi dan vsacega meseca je delil ubogim, po potrebi letnega časa, žita, vina, sočivja, mesa, rib, olja, sira in zabele. Vsak dan so hodili v to odločeni možje po mestnih ulicah, ki so delili v njegovem imenu ubogim miloščino, bolnim primerjeno hrano in potrebne zdravila. Pred svojim obedom je vsak dan razposlal nekaj jedil takim ubogim, ki so se sramovali ubogajme prositi. Njegov zakristan je na njegovo povelje vsak dan dvanajst ubogih hraniti moral. Pri vsi tej ljubezni in skerbi za uboge so neki dan dobili mertvega reveža v nekem samotnem kraju; in sveti papež si je sebi pripisoval, da je on vzrok te nesreče, ter več dni zato ni svete maše bral.

Vendar vsaka pripravnost ali dobra volja dajati, ni še čednost radodarnosti; ni še zadosti, da bi človek pri dajanji le dobro voljo imel; da bo radodarnost res keršanska čednost, je bistevno potreba, da ta dobra volja izhaja i z č e z n a t o r n i h n a g i b o v. Marsikdo je posebno mehkega, dobrega serca, in zato rad daje in vsacemu rad dobro stori. Taka radodarnost bi bila le natorna; je dobra, ali brez zasluženja je za večnost, toraj ni še keršanska čednost. Drugi pa tudi radi dajejo, da bi jih kdo hvalil, ali pa iz lastnega dobička. Tudi taka radodarnost nima veljave pred Bogom, ker izhaja iz lastne lju-

bezni. Pervi in poglavitni vzrok, da smo radodarni, mora biti le Bog sam; to je, pripravljeni moramo biti dajati, zato ker Bog hoče, da bi Bogu dopadli in svojo dolžnost dopolnovali. Le taka iz viših nagibov izhajoča pripravnost dajati je čednost radodarnosti.

Tudi je potrebno, ako hočemo radodarni biti, da svoje premoženje obračamo v take reči, ktere nam naš stan naklada, ktere storiti smo d o l ž n i. Radodaren ne sme biti zapravljiv. Zapravljivec tudi nič ne porajta niti denarja niti premoženja; ali on ga zadega v nepotrebne, nekoristne izdaje, ali ga zapravi s tim, da prederzno počenja, pregrešno vživa in nečimerno se razveseljuje. Zapravljivec daje lenim potepuhom, ki delati nočejo, podpira ljudi, ki niso niti potrebni niti vredni; on denar tako rekoč proč meče, ter pri polnih mizah in veselicah prožrešno žlahto ali samopašne slineže pase, česar prijaznost je le, dokler piskri pri ognji stojé. Tak, se ve da ni radodaren; on je nespameten zapravljivec. Radodaren človek se varuje vseh nepotrebnih izdaj, svojega premoženja ne stavi v prederzne nevarnosti; še manj pa ga zapravlja z igro, s pijančevanjem ali z drugim razvzdanjem. Rad pa preskerbi vsem svojim potrebno hrano, spodobno obleko; nobenih stroškov se ne ana, da so njegovi otrori dobro podučeni in z vsem koristnim in potrebnim preskerbljeni. On ne stiska, kedar sam ali njegovi potrebujejo posebne postrežbe v kaki bolezni ali nadlogi; hitro pošlje po modrega zdravnika; ne boji se nobene izdaje, da si zboljša svoje polje ali rokodelstvo, ali svoje pohištvo; to vse si šteje v svojo dolžnost. Radodaren tudi privošči sebi in svojim kako nedolžno, spodobno veselje; on podpira dobre naprave, koristne naredbe s svojimi darovi. Čast Božja mu je vedno pri sercu; zato rad pripomore, da se olepšajo, zalšajo hiše Božje; posebno rad po-

maga ubogim, bolnim in vsem nadložnim. Z eno besedo, kjerkoli le more, po svoji moči pomaga in to vselej z veseljem.

V Londonu na Angleškem so stavili veliko hišo za uboge, nore in slepe ljudi. Zato so pobirali po vseh mestih prostovoljnih milodarov. Dva poberača prideta do hiše nekega premožnega kupca. Vrata so bile na pol odperte. Ko noter stopiti hočeta, slišita, kako se gospodar huduje nad deklo, ki je neprevidno žigico ali žveplenko na pol zgorelo proč vergla. Del časa poslušata to besedovanje, potem vendar stopita v hišo in povesta, po kaj sta prišla. Urno gre tergovec v svojo sobo in kmalo jima prinese štiri sto zlatov, po našem denarju štiri tisuč in štiri sto goldinarjev, ter jih jima odšteje in v zato namenjeno puščico verže. Poberača se zavzameta, in ne moreta se zderžati; povesta mu začudenje in kar sta pred vežo slišala. Tergovec jima pa pravi: „Gospoda! za malo stvarico se čudita. Jaz po modrosti varujem svoj denar, da toliko ložej pomagam, kjer je potreba. In ravno, ker sem skerben in varčen, zamorem biti dobrotljiv.“

Prava, keršanska radodarnost je toraj v tem, da smo pripravni radi dati zavoljo Boga, in da res damo in pomagamo, kar smo po svojem stanu dati in pomagati dolžni.

Še na nekaj vas moram opomniti. K radodarnosti je potrebno, da damo ali pomagamo s svojim premoženjem, s svojimi dohodki. To je: To, kar mi damo, ali s čimur mi bližnjemu pomagamo, mora biti naše lastno; mi moramo do tega imeti pravico, da smemo ravnati po svoji prosti volji. Ako bi kdo kaj ukradel, prigoljufal, ali kakor si bodi po krivici si kaj pridobil, in bi od tega med uboge delil, ali v druge dobre namene obernil; on bi ne ravnal po volji Božji, bi ne bil keršansko radodaren. Zato nas uči sveti Avguštin: „Marsikteri mislijo s ptujimi solzami ubogim deliti; enega ogulijo,

da druzega oblečejo; enemu vzamejo, kar drugemu dajo. Taka miloščina, ktere se krivica derži, taka radodarnost je gnjusoba v očeh Božjih.“

Ravno zato ne moremo in ne smemo dobrot deliti s premoženjem druzih, do kterega nobene pravice nimamo. Zato posli smejo od premoženja svojih gospodov le toliko in le takrat med uboge deliti, kolikor in kedar jim je to dovoljeno. To velja tudi otrokom zastran premoženja njihovih starišev. Žena sme dati navadno miloščino; ako je pa kaj večega nenavadnega, mora vprašati svojega moža; kajti on je gospodar hiše in premoženja. Dolžniki ne smejo drugim deliti, ako bi pri tem njihovi upniki kaj škode terpeli; kajti dolgove moramo poprej poverniti, kakor ubogim deliti. Ravno tako ne moremo in ne smemo dobrotljivi biti, ako bi s tem kaj terpeli oni, za ktere skerbeti smo dolžni. Tako bi, na primero, otrok krivično delal, ako bi v dobre namene ali koristne naprave obračal svoj denar, njegovi stariši pa bi v veliki potrebi zdihovali.

Mislim, da bote vedeli zdaj, kaj je keršanska radodarnost ali dobrotljivost. To čednost imaš, moj kristjan! kedar si pripraven, zavoljo Boga vselej dati in storiti, kolikor tvoj stan in tvoje premoženje tirja in prepusti, in kedar to v resnici storiš, kedar in kolikor premoreš.

Zdaj naj vam pa še povem:

2. Kaj nas mora napeljevati k radodarnosti?

a) Tudi mi vsi bodimo radodarni in dobrotljivi; in to moramo biti, ako hočemo biti dobri otroci nebeškega Očeta. Mi dobro vemo, kako dobrotljiv je Bog nam vsem ljudem; da bomo njegovi dobri otroci, moramo posnemati ga. Pomislimo, da le za nas in zavoljo nas je Bog vstvaril nebo in zemljo; brezštevilne stvari je odločil nam v službo; ja vse,

kar smo in imamo, je dar njegove dobrote. Mar nas ne bo ta toliko velika dobrotljivost Božja močno nagibala, da tudi mi smo dobrotljivi, radodarni, da svojemu bližnjemu radi pomagamo, radi dajemo, kedar in kolikor premoremo. — Ali poglejmo Jezusa svojega nebeškega Zveličarja! Celo njegovo življenje ga je gola, sama dobrotljivost. Vsi nesrečni, vsi nadložni so pri njem pomoč, tolažbo dobili; lačne je nasitoval, bolnike ozdravljal, mertve obudoval, žalostne tolažil, nevedne učil, grešnike očiščeval, poslednjič pa se je še za vse ljudi na križu daroval. Mar ne bomo tudi mi po njegovem zgledu usmiljenje skazovali vsem nadložnim, ne bomo pomagali zapuščenim; ne bomo tudi mi radi pomogli, kjerkoli in kakorkoli premoremo? Ja, kristijani moji! to tudi storimo! Ako bi tega ne storili, ali se smemo imenovati otroke Božje? In če za terpeče sobrate, za nadložne sokristijane nimamo nobenega serca, ali se smemo zvati učence Kristusove? Glejte zato pa tudi ubogi in nadložni prosijo za Božjo voljo, v Kristusovem imenu, kedar kaj potrebujejo od nas; kakor da bi rekli: Daj nam, pomagaj nam, ker je tudi Bog, naš oče, ker je Jezus Kristus naš brat tako dober nam vsem.

Naj vam tu povem, kako dobrotljiv, radodaren je bil sv. Janez patrijarh Aleksandrinski. Ko je postal škof, poklical je svoje cerkvene oskerbnike, ter jim rekel: „Bratje! spodobi se, da vso svojo skerb najpoprej obernemo v to, česar se Jezus Kristus najbolj vdeleži; pojdite toraj po vsem mestu, pa mi natanko popišite vse tiste, ki so moji gospodje in moji učeniki.“ Oni pa ga niso razumeli, kaj misli; ter ga začudeno poprašujejo, kdo da bi ti njegovi učeniki bili? On pa odgovori: „Ti so, ktere vi uboge imenujete.“ Našteli so mu jih pet in sedemdeset sto; in vsem je ukazal dati vsakdanjega potrebnega živeža. Sam pa je živel prav zmerno, zares v evangeljski revščini.

Njegova obleka, njegova hrana, vse njegovo notrajno pohištvo je bilo prav priprosto, ubogo. Na svoji postelji je imel slabo, oguljeno, volnato odejo. Eden njegovih spoštovalcev, ki je premožen bil, je kupil drago, z zlatom vezano odejo, ter mu jo je daroval. Iz ljubezni do darovalca jo hvaležno sprejme; ali kar se je ž njo zgodilo, ni si mogel bogatinec pač misliti. Sv. Janez pod to bogato odejo ne zatisne nobenega očesa; vedno mu hodi po glavi, da bi z denarjem, ki ga je vredna ta draga odeja, bi lehko oblekel do tri sto ubozih. Komaj se zdani, urno ukaže odejo prodati in denar med uboge razdeliti. Ko pa to zve bogati darovalec, kupi zopet odejo nazaj in jo zopet daruje svetemu škofu. Pa sveti patrijarh jo v drugič, tudi še v tretjič proda, ter pravi smehljaje darovalcu: „Bova le videla, kdo zmed naju se bo poprej naveličal!“

b) K radodarnosti nas morajo posebno spodbudovati b e s e d e Kristusove, ki pravi: „R e s n i č n o v a m p o v e m, k a r s t e s t o r i l i k t e r e m u t e h m o j i h n a j m a n j š i h b r a t o v, s t e m e n i s t o r i l i.“ (Mat. 25, 40.) Dobro vemo, kaj bo rekel Jezus, ko bo prišel sodit žive in mertve, izvoljenim svojega nebeškega Očeta. „L a č e n s e m b i l, i n s t e m i d a l i j e s t i; ž e j e n s e m b i l, i n s t e m i d a l i p i t i; p t u j e c s e m b i l, i n s t e m e p o d s t r e h o v z e l i; n a g s e m b i l, i n s t e m e o b l e k l i; b o l e n s e m b i l, i n s t e m e o b i s k a l i; v j e č i s e m b i l, i n s t e k m e n i p r i š l i.“ In ko se bodo pravični izgovarjali, kdaj so mu tako stregli, jim bo rekel: „K a r s t e s t o r i l i k t e r e m u t e h m o j i h n a j m a n j š i h b r a t o v, s t e m e n i s t o r i l i.“ Zato nas opominja še na drugem kraju: „D e l a j t e s i p r i j a t e l j e v s k r i v i č n i m m a m o n o m, d a v a s, k e d a r o b n e m a g a t e, v z a m e j o v v e č n e p r e b i v a l i š č a.“ (Luk. 16, 19.) Sv. Pavel pa

piše Korinčanom, ter jih opominja, da bi radi in obilno pomogli ubogim, ter pravi: „To pa rečem: Kdor pičlo seje, bo tudi pičlo žel; in kdor seje v obilnosti, bo tudi v obilnosti žel.“ (II. Kor. 9, 6.) To naše usmiljenje pa ne sme biti le v praznih besedah in v golem sočutju, ampak mora biti dejansko. Zato pravi sv. Janez evangelist: „Kdor ima premoženje tega sveta, in vidi svojega brata, da je v potrebi, in zapre svoje serce pred njim; kako prebiva ljubezen Božja v njem? Otročiči moji! ne ljubimo z besedo; tudi ne z jezikom; ampak v dejanji in resnici.“ (I. Jan. 3, 17, 18.) Dobrote toraj, ktere mi ubogim skazujemo, sploh vse dobro, kar drugim storimo, naš nebeški Zveličar tako sprejme, kakor da bi jih njemu samemu skazovali. „Kako, pravi sv. Ciprijan, bi nas zamogel Kristus še bolj spodbuditi k delom usmiljenja, kakor s tem, da je rekel, da, kar ubogim storimo, hoče sprejeti, kakor bi njemu samemu storili?“ Kristjan! ako bi Kristus res prišel k tebi, pa bi te prosil za kak dar; mar bi mu ga odrekel? Gotovo ne. Ne pozabi toraj, da v osebi nadložnih in revnih te Kristus prosi; reci sam pri sebi: Moj Gospod, moj Zveličar je, kteri me potrebuje, rad mu hočem postreči.

Ubog, raztergan revež poprosi bogato in tudi radodarno ženo, da bi mu dala kako obleko, da se zakrije. Žena ukaže svoji dekli, naj prinese iz omare revežu eno srajco. Dekla prinese stergano slabo srajco, ker si misli, za berača je dovolj dobra. Žena pa jo zaverne in pravi: „Oj ti skopula! mar mi hočeš napraviti toliko sramoto, da mi Gospod Jezus na sodni dan vpričo vseh angeljev in svetnikov svojih to srajco pokaže in poreče: Glejte tako-le srajco mi je ta žena dala? Urno mu prinesi boljšo srajco!“

Te dni sem tudi bral od revnega šolarja, ki je z malim piskerčkom hodil vsak dan po hrano v hišo imenitnega gospoda. Gospod je šolarja rad imel; kajti bil je bistrega uma. Večkrat se je ž njim kratkočasil. Nek dan, ko je gospod posebno priljuden bil, ga šolar popraša: „Žlahtni gospod! ali bi vi vedeli, koliko suknja bi potreboval za suknjo in hlače Gospod Bog, ki napolnuje s svojo vsegamogočnostjo nebo in zemljo.“ Gospod se praska za ušesmi in pravi: „To vem, da hlače bi mogle še veče biti, kakor so našega župana,“ ki je po tedajni šegi prav široke hlače nosil. „O ne, pravi šolar, sedem ali osem vatlov bi bilo zadosti za hlače, napersnik in suknjo; kajti naš Gospod Jezus Kristus pravi pri sv. Matevžu: „Kar ste storili kteremu teh mojih najmanjših bratov, storili ste meni.“ In gospod, dober ki je bil, je šolarja razumel in ga na novo oblekel od nog do glave.

c) Pomislimo še, kakošno plačilo ima radodarnost. Gospod sam pravi v svetem pismu: „Z dobrim očesom daj, kar premore tvoja roka; zakaj Gospod je vračevavec, in ti bo sedmero povernil.“ (Sir. 35, 12, 13.) In Kristus Jezus sam pravi: „Dajte in se vam bo dalo! (Luk. 6, 38.) Zato so svetniki toliko se poganjali za to lepo čednost. Veliko njih je, ki so razdelili vse svoje premoženje med uboge in za druge dobre namene. Nekteri so v potu svojega obraza delali, pa so živeli prav varčno, da so le več dobrega storiti zamogli. Hudo, nezrečeno hudo jim je bilo, ako niso v potrebi pomagati mogli. Bil je pa tudi nezrečeno velik dobiček, kterega jim je dajala radodarnost. Ž njo so si zbrisali časne kazni; ž njo so si pridobili od Boga posebne in velike milosti, srečno, zveličano smert, milostno sodbo in srečno večnost. Glejte, preljubi moji! tako plačilo, tak dobiček daje dobrotljivost ali radodarnost; kajti ne le svetnikom, nam vsem

veljajo besede, ktere je govoril angelj pobožnemu Tobiju: „Miloščina reši smerti, in ona je, ki grehe zbrisuje, in pomaga najti milost in večno življenje.“ (Tob. 12, 9.)

Sv. Hedvika, Poljska kraljica, je vse svoje časno premoženje imela le kakor od Boga v službo in postrežbo ubozih jej zročeno. Vsak dan je hranila veliko revežev na svojem dvoru; celo sama jim je stregla. Vedno je pred očmi imela besede Kristusove, ki pravi, da bo vse sprejel, kakor da bi njemu samemu storili, kar ubogim storimo. Obiskovala, tolažila in podpirala je bolnike v bolnišnicah, omivala in spirala jim je noge in rane jim poljubovala. Posebno, prav materno je skerbela za udove in sirote. Svojega gospoda in kralja je nagovorila, da je postavil v Trebnicah velik samostan, kjer so imele ženske pribežališče in bile varne pred zapeljevanjem, kjer so revni se tolažili in zapuščeni otroci keršansko izrejali. Do devet sto ljudi je preživljala v tem samostanu. Veliko hčeram, ki so uboge bile, je dajala pristojno doto. Sama pa je pod ponižno rjavo obleko nosila ojster raš, spokorno oblačilo, ter se je ojstro postila, da celih štirideset let ni vina pila, ne mesa pokusila. Postelj jej je bila gola deska, odeja pa debela suknja. Dobro je vedela, da nečimernost tega sveta preide; zato si je nabirala zakladov za veselo večnost, za svete nebesa.

Pa tudi časni dobiček daje radodarnost. Že tu na zemlji Bog velikokrat in obilno povračuje in posebno blagoslovi nje, ki so dobrotljivi ali radodarni. Sv. Bonaventura nam tukaj to-le priliko pove: „Ako drevo obrežeš, bo toliko bolj rastlo; tako bodo premožni še premožniši, ako svoje zaklade obrezujejo; to je, ako so radodarni.“ In sv. Krizostom pravi: „Radodarni tresimo svoje imetje revščini v naročje, ter dajmo nekoliko tega,

kar nam je Bog poprej posodil, v ubozih Bogu nazaj; in z dobičkom vred bo to zopet naša lastnina.“

Klara je bila hči poštenega cesarskega služabnika. Vsak dan je hodila k sv. maši. Pred cerkevjo pa je videla vselej bledega, revno oblečenega starčeka, ki je na svoji bergli slonil, ter je bil nekako posebno častitljiv. Ni bil nadležen, še prosil ni nikogar; ako mu je pa kdo kak dar pomolil, hvaležno ga je sprejel. Klara mu je večkrat podelila kak krajcar; in to jej je delalo veče veselje, da je ubozega starčeka podarila, kakor pa nečimernost, ktero bi si bila s tem denarjem kupiti zamogla. Njen oče umerje, pa le malo je zapustil. Miloščina, ktero je mati še dobivala, je bila premajhna, da bi obedve živila. Pridno ste delale in se tako pošteno preživljale. Zdaj pa tudi mati zboli, in bolezen dolgo terpi. Z veliko, prav otročjo ljubeznijo je skerbela in stregla svoji materi. Zato jej je mati večkrat rekla: „Ljuba moja hči! gotovo ti bo Bog še bogato povernil, kar mi v moji bolezni dobrega storiš.“ Dobra mati počasi zopet ozdravi; ali bolezen ju je potisnila v veliko revščino. Klaro je to hudo skerbelo; tudi miloščine ni več dobivala, ker je že odrastla. Tudi svoje darila — nekaj lepih denarcev — je dala; ali kaj je to pomagalo? Imela je še zlate uhane, spomin svoje babice; že je mislila, je prodati, kar stopi gosposki sluga v hišo, ter jej prinese preveselo novico, da ubogi starček, kteremu je pri cerkvenih vratih večkrat ubogaime dajala, je nenadoma po svojem unuku na jutrovem veliko podedoval, in je njej, svoji dobrotnici, odločil v dar šest tisuč kron. „Glej, glej, moja Klara! pravi mati, kako bogato poplača Bog tvoj dar, kterega si starčku dajala. Kar si ubogim dala, Gospodu si posodila in v obilnosti ti poverne.“

d) Poslednjič smo pa tudi d o l ž n i, si prizadevati za to imenitno čednost, za radodarnost. Bog sam je dal vsakemu člo-

veku k usmiljenju nagnjeno serce. Ako vidimo človeka, ki nima potrebnega živeža, ali nima potrebne obleke, in vemo, da si revše sam pomagati ne more, ker je prestar, bolehav ali zdravih udov nima; kaj nam pravi notrajni glas? Pomagaj mu! Ta glas je Bog sam vtisnil v naše serce; in tako nam veleva, da bodimo dobrotljivi, radodarni, usmiljeni svojemu bližnjemu.

Glejte Faraonovo hčer! Ko je odperla jerbaščck iz vode potegnjen in je v njem zagledala jokajoče dete, kaj je storila? Hitro je poslala po Izraelsko ženo, da je dete dojila in zanj je skerbela, da je bil Mojzes dobro zrejen. Kdo jej je to ukazal? Bila je neverna, nič ni vedela od pravega Boga, nič od zapoved njegovih. Še bati se je mogla svojega grozovitnega očeta, ki je dal ojstro zapoved, ktera je velela, pomoriti vse novorojene Izraelske fantiče. Pa dete se je jokalo in usmilila se ga je.

Ako je pa neverna hči po sočutju svojega serca tako usmiljeno ravnala, koliko bolj dobrotljivi moramo biti še le mi, ki smo verni, ki vemo, da ubogi imajo ravno tistega Očeta v nebesih, kakor mi; ki vemo, da smo vsi odkupljeni s Kristusovo rešnjo kervijo; in vemo, da imamo vsi enako dušo, enako telo in enak namen.

Bog nam pa tudi naravnost zapoveduje radodarnost. Že po Mojzesu Bog pravi: „Zapovem ti, da odpereš svojo roko svojemu potrebnemu in ubogemu bratu, ki prebiva s teboj v deželi.“ (V. Mojz. 15, 11.) In sveti Duh pravi: „Sin! miloščine ne odteguj ubogemu, in svojih oči ne obračaj od siromaka; ne zaničuj lačnega človeka... Ne odlašaj daru njemu, ki je v stiski. Ne odrekuj prošnje stiskanemu.“ (Sir. 4, 1—4.) Izraelcem je Bog zapovedal, da so zraven desetine, ktero so duhovnom dajali, še posebno desetino vsega poljskega pridelka in

sadja skupaj znosili, da so ubogi to imeli. In vsako sedmo leto zemlje niso smeli obdelovati; kajti sedmo leto je bilo sveto leto, in kar je zemlja sama obrodila, je bilo ubozih.

V novi zavezi pravi sam Sin Božji: „Dajte paraji ubogaime od tega, kar imate.“ (Luk. 11, 41.) In sv. Pavel nas opominja: „Dobrotljivosti pa in podeljenja nikar ne pozabite; ker taki darovi dopadejo Bogu.“ (Hebr. 13, 16.) Sosebno so dolžni radodarni biti premožni, kterim je Bog izročil več premoženja; pa ne da bi ga za-se ohranili, temuč da bi drugim potrebnim pomogli, kakor naročuje sv. apostelj Pavel Timoteju, rekoč: „Bogatim tega sveta zapovej, da ... naj dobro delajo, bogaté v dobrih delih; radi dajo in z drugimi delé, da naj si nabirajo zaklad, dobro podslombo za prihodnje, da dosežejo pravo življenje.“ (6, 17—19.)

To, ljubi moji kristjani! so nagibi, ki nas napeljujejo k radodarnosti. Bodite tudi vi radodarni; ne bojte se, da bi zato obožali. Karkoli ubogim podeliš, v blagoslov Božji spremeniš; karkoli dobrega storiš, ti bo Bog prej ali poznej gotovo obilno povernil. Ako imaš obilno, daj obilno; ako imaš malo, daj malo, pa z dobrega serca; ako pa nimaš nič, imej vsaj pripravno serce, da bi rad dal ali pomagal, ako bi mogel. Jezus je visokeje cenil dva vinarja uboge vdove, kakor vse druge bogate darove. In sv. Krizostom pravi: „Tisti blagoslov Božji, kterega si z radodarnostjo pridobimo, je prav zdatno blago, da nič bogatejšega, nič srečnejšega svojim dedičem zapustiti ne moremo.“ Toraj še enkrat: Bodite radodarni, kolikor in kedarkoli premorete; vselej pa iz ljubezni do Boga, v zveličanje svoje in svojega bližnjega! Amen.

XIX. Keršanski nauk.

3. *Čistost.*

Vsaka stvar, naj bo vstvarjena ali narejena, ima mnogotere lastnosti, ktere jo delajo koristno, in našim očem prijetno in dopadljivo. In kolikor veče, kolikor popolniše so te lastnosti, toliko boljša je tudi vsaka stvar. Poglejmo drevo, ktero človeka posebno zanimiva, na kterega se človek toliko rad ozira, ktero je pa tudi v mnogoterih zadevah človeku podobno, ž njim v nekaki posebni zavezi. Da je pa drevo človeku koristno in tudi njegovim očem prijetno, mora imeti terdne korenine, zdravo deblo, košate veje, dober, in okusen sad roditi; pa mora biti lepe, čiste rasti, kar ga očem dopadljivega dela. Tako, kakor drevo, mora vsaka druga stvar zraven koristnih lastnost tudi lepoto imeti, da jo človek ljubiti ali rad imeti zamore. Kristjani moji! tudi človek je Božja stvar, ja človek je za angeli najimenitniša Božja stvar. Človek je tu na zemlji krona stvarjenja Božjega; in vse druge stvari so zavoljo človeka vstvarjene. Zato mora pa tudi človek imeti razne, mnogotere lastnosti, da bo dosegel svoj namen, to je večno zveličanje. Kakor pa vsaka stvar zraven druzih lastnost mora biti nam prijetna, dopadljiva, ali lepa in zala; tako mora tudi človek imeti zraven druzih dobrih in koristnih lastnost tisto lepoto, ktera mu je potrebna za zveličanje njegovo. In ktera je ta lastnost? Kaj dela človeka lepega, Bogu in ljudem dopadljivega? Ali veste, ktera je tista čednost, ki vsem drugim čednostim daje bliščobo, prijetnost in lepoto? Ali veste kaj daje vsem človeškim lastnostim, vsem človeškim čednostim pravo veljavo, pravo ceno? Oj to je najlepša zmed vseh čednost, to je sveta čistost.

Zastonj so vse, še tako imenitne, še tako velike čednosti, ako niso ozaljšane z prelepo čistostjo. Čistost daje lepoto, daje prijetnost, daje veljavo vsem drugim čednostim. Čistost je kinč vseh čednost. In od te najlepše čednosti, ki je tretjemu poglavitnemu grehu — nečistosti — nasproti, od te najlepše čednosti se bomo danes učili.

1. Kaj je čistost?

Čistost je tista prelepa čednost, s ktero se človek zderži vse nepripuščene mesene sladnosti v mislih, željah, besedah in dejanji. Čistost ne pripusti ne na telesu, ne v čutilih, ne v sercu tudi najmanjšega ne, ja prav nič, kar bi sramožljivost omadeževati zamoglo. In kakor mora biti stvar, da je res lepa, nam dopadljiva, vsa lepa, to je v svoji celoti lepa, tako mora tudi človek ves, v svoji celoti čist biti, da bo v očeh Božjih zares lep, njemu dopadljiv. Čistost mora ogrinjati naše telo in našo dušo.

a) Čistost naj obdaja najpoprej naše telo. Naše telo je tempelj sv. Duha, je svetišče Božje. „Ali ne veste, da ste tempelj Božji, in da Duh Božji v vas prebiva?“ (I. Kor. 3, 16.) V stari zavezi je bilo s pregrinjalom zagernjeno svetišče, v kterem je bila skrinja zaveze, in te skrinje se nihče dotakniti ni smel; pregernjeno so leviti nosili. To staro svetišče je predpodoba svetišča našega telesa. Kako pazljivi moramo biti, da je to svetišče vedno zagernjeno, da ga čistega, neoskrunjenega ohranimo. Nihče se ni smel dotakniti skrinje zaveze, tako nas mora varovati sveta čistost, da s svojim telesom ne počnemo nobene prederznosti, nobene nespodobnosti, da pa tudi nikakor ne pripustimo, da bi drugi z našim telesom kaj storili, kar iz nečistosti izhaja ali v nečistost napeljuje. Spoštuj, o keršanska duša! svoje telo, in imej ga v veliki časti.

Pa čisto naj bo ne le naše telo sploh; tudi vsak posamezni ud naj bo lep, naj bo čist. Vse čutila naše morajo biti popolnoma čiste. Kdor ima to prelepo čednost, sveto čistost, on ima čiste o č i. Čisti človek ne prepusti svojim očem nobenih radovednih pogledov, ki bi njegovo serce kaj omadeževali; ne prepusti svojim očem nobene prederznosti. Njegove oči ne smejo gledati nič nespodobnega, nič nečastnega, nič gerdega, nič nesramnega niti na sebi niti na drugim; ja dopadljivo se še ozreti ne smejo na ptujo podobo druzega spola. Predragi moji! dobro si to zapomnite! Čisti človek ima svoje oči v pravi berzdi, da nikdar nikoli nič nespodobnega ne vidijo. Oj ne pozabite, da oči so vrata, skozi katere gre pregreha v človeka! — Čisti človek ima čiste svoje u š e s a. On ne hodi v družbe, ktere imajo razuzdane, prederzne, nesramne, pohujšljive in nespodobne besede in pogovore; da mu jih poslušati ni treba; kajti takih nespodobnosti prenesti ne more. Ako pa zoper svojo voljo zadene na take pogovore, jih, kolikor le premore, zabrani, in ako tega ne more, pokaže vsaj svojo nejevoljo nad takim govorjenjem. Nikdar pa svojega jezika ne omadežuje z nespodobno besedo, z nesramno šalo ali celo s klafarsko pesmijo; nobenih sumljivih besed ni iz njegovih ust. — Čisti človek ne goji v sebi nobenega nečistega občutljeja; zato se skerbno varuje v svoji hoji in obnašanji, v obleki, v zaderžanji in v vsem ravnanji svojega telesa vsega, karkoli bi njegovo občutljivost le količkaj zdražiti zamoglo. V vsem svojem obnašanji je toliko spodoben in zderžljiv, da se mu vidi, da je zares pošten, častitljiv in čist človek. In ker sam sebe v časti ima, je vse njegovo vedenje tako častitljivo, da ga vsak spoštovati mora.

b) Čistost pa ne obdaja samo telesa; ampak sveta čistost ogrinja in obdaja še prav posebno n a š o d u š o. Kajti čistost ni le zunajna, ona je še posebno notrajna čednost, in zadeva

še bolj dušo, kakor telo. Zato čisti človek ne terpi nobene nečiste misli, nobene nespodobne domišlije; on ne nosi po svoji glavi nobenih nesramnih reči, nobene ptuje lepote, nobenih prigodb ali dejanj, ki bi bile njegovi duši nevarne, spodtakljive. Mesenemu nagnjenju ali poželjenju ne pripusti nobenega prostora v svojem sercu, zato beži in se skerbno in pazljivo ogiba vsega, karkoli bi tudi le od dalječ zamoglo nevarno biti njegovi čistosti. On nikdar ne bere kaj nespodobnega, ne pogleda nikoli kaj nesramnega, nima nobene prijaznosti z drugim spolom, se ogiba vsega nepotrebnega občevanja njegovega, se varuje vse dotike z nesramneži, ne hodi na nevarne plešišča, ne v zapeljive gledišča. Ako se pa zoper njegovo voljo vzdignejo v njegovem sercu nečiste misli, nespodobne želje; hitro jih z gnjusenjem zaverže, premaguje in zatare, kakor hitro jih za pregrešne spozna.

Iz tega, preljubi moji! kar sem vam zdaj-le povedal, pač lehko vsi spoznate, da je nezrečeno veliko potrebnega, kdor hoče to čednost zares imeti, kdor hoče zares popolnoma čist biti. Kdor hoče zares čist biti, mora biti čist notrajno in zunajno, skoz in skoz, popolnoma ves, na duši in na telesu. Zato je pa prava popolnoma čistost tako redka čednost; kajti tudi med kristjani jih je celo malo, ki bi se znali in vedeli popolnoma zderžati vsega omadežanja na duši in na telesu. Tu vam moram tudi to v misel vzeti, deviška čednost ali neoskrunjenost, ako je enkrat zgubljena, nikdar se nikoli več pridobiti ne more; tedaj nepreklicano zgubljena ostane; taka, kakoršna je bila, nikdar nikoli več biti ne more. Čistost sploh pa, ako je z nečistim grehom oskrunjena ali zgubljena, se s pravo, resnično pokoro zopet zadobi, kakor druge čednosti. Ako je kdo toraj tako nesrečen, da se je zoper čistost hudo pregrešil, pa se resnično poboljša in se zoper čistost več ne pregreši, zopet mu

Gospod Bog da sveto čistost, in on zamore biti prištet čistim dušam v nebesih; vendar med device vversten biti ne more.

2. Kako vas hočem še bolj prepričati, kako imenitna da je sveta čistost? Sveta čistost je zapopadek vseh najimenitniših, najdrajših zakladov. Sam Duh Božji pravi: O kako lep je čist rod! zakaj njegov spomin je večen, ker je spoznan pri Bogu in pri ljudeh.“ (Modr. 4, 1.) Čista duša več velja, kakor vse zlato tega sveta. „Nobena cena ni vredna zderžne duše,“ pravi sveto pismo. (Sir. 26, 20.)

a) Čistost je prava čast, edino pravi kinč našemu telesu. Lepo, čedno oblečeno telo je dopadljivo človeškemu očesu; Bogu in angeljem je pa dopadljivo, ako je ožaljšano z nebeško obleko, ogernjeno s sveto čistostjo. Čisto telo je Jezusu dopadljiv ud njegovega telesa, kterega napolnuje s svoje kervijo, edini s svojo Božjo natoro. Ja v čistem telesu vidi svojo lastno telo, ki ga trohljivosti ne bo prepustil; ampak ga bo obudil poslednji dan in ga vpodobil svoji enakosti v čast in slavo, v bliščobo in večno lepoto. Gospod je tudi že s čudežem pokazal, v koliki časti ima čisto telo. Sveta Katarina je Boga prosila, da bi njenega telesa ne prepustil nečistim pogledom; in Bog je uslišal njeno prošnjo. Ko so jej glavo odsekali in je mertva bila na tleh, je zdajci sneg pokril njeno čisto telo, in angelji Gospodovi so prišli in ga odnesli na Sinajsko goro, ter je bilo obvarovano vsega oskrunjenja. Preljubi moji! tega ni mogoče dopovedovati, koliko čast ima čisto telo pri Bogu in pri angeljih njegovih, kako dopadljivo je Bogu in angeljem Božjim. Saj je čisto telo pravi tempelj Božji, živi tabernakelj Jezusa Kristusa.

b) Čistost posveti našo dušo. Kdor to čednost ima, zataji in ukroti vso meseno poželjivost; on neprenehoma, vedno

misli le na to, kar je Božjega, vse njegove dušne moči so le na Boga obernjene, njegovo serce hrepeni le po nebesih; vedno ima pred očmi spolnjenje volje Božje in to je naše posvečenje, kakor piše sv. apostelj Pavel: „To namreč je volja Božja, vaše posvečenje.“ In da vsi dobro vemo, v čem ali kakošno je to posvečenje, po kterem z vso skerbjo hrepeneti moramo, nam sv. apostelj natanko, razločno pove, „da se zderžite kurbanja, da vsak vas ve svoje telo ohraniti v svetosti in časti.“ (I. Tes. 4, 3, 4.) To, pravim, ima čisti človek vedno pred očmi. S to čednostjo pa si prisvoji vse druge čednosti. Kakor se v kristalu ljubeznjivo kažejo vse solnčne barve, tako se v čisti duši vidi podoba Božja; kar je Gospod večkrat čistim dušam razodel, da v njih prebiva, v njihovem sercu stanuje, se ž njimi z nebeško ljubeznijo zaročuje.

Ako bi mi prav spoznati mogli, kako velik, kako drag zaklad je sveta čistost, potem bi se ne čudili, kaj vse so svetniki storili, da so ta zaklad neomadežan ohranili. Poslušajte in zaslišite, kako visoko so cenili svetniki to nebeško čednost, sv. čistost. Sv. Benedikt, da bi premagal nečiste skušnjave, se je vergel v bodeče ternje, da ga je pokervavil. Sv. Makari je bos hodil po ternji ter si je noge nabodil. Sv. Frančišek se je v sneg vlegel. Sv. Bernard je v zmerzneno vodo skočil. Nek egiptovsk puščavnik si je vse perste na rokah žgal. Imenitni Martinijan je bos po žerjavici hodil. Ako bi mi, pravim, prav spoznali, koliko veljavo ima sveta čistost, vsemu temu bi se ne čudili; in že celo ne, ako zraven pomislimo, kako posvetnjaki svoje življenje v veliko terpljenje, celo v smertno nevarnost stavijo, da bi si pridobili le časno premoženje, ali da bi vlovili kako nečimerno puhlo čast ali slavo.

Naj vam zdaj povem še en lep izgled, kterega nam je zapustila čista devica, sv. Potamenija. Ta devica, lepa na telesu, še veliko lepša na duši, je bila izdana gerdemu neverniku, ki jo je napadel, kakor divji jastreb nedolžno golobico. Vse je poskusil, da bi jej nedolžnost ukradel; pa zastonj je bilo prilizovanje, zastonj tudi žuganje. Od svoje strasti preslepljen, jo je zatožil, da je kristijana; nasproti jej je pa obetal cele kupe zlata, ako v njegovo hudobijo privoli. Peljejo jo pred sodnika v Aleksandrijo. Tudi tu še se jej prilizujejo, in jej žugajo, jo neusmiljeno mučijo. Ali nobena stvar ni premagati mogla deviškega serca močnodušne device. Velik, hud ogenj zapalijo pod kotlom, s smolo napolnjenim. Devica se temu posmehuje. Sodnik jej pravi: „Zvoli si! vdaj se volji svojega gospoda, ali pa boš šla v vreli kotel.“ Neprestrašeno odgovori deklica: „Nikoli se ne bo zgodilo, da bi se podvergla naredbam sodnika, ki hudo ukazuje, kar bi kaznovati mogel.“ Od device tako zaničevan se sodnik razserdi, ter ukaže, da naj devico slečejo in v vreli kotel veržejo.

Na to pravi serčna devica: „Preden grem v kotel, prosim le eno samo milost, to namreč, da me ne veržete v kotel, ampak da me počasi spuščate vanj, da občutim vso sladkost tistih terpljenj, ktere iz ljubezni do svoje čistosti terpim, da se prepričate, kako velika je poterpežljivost, ktero Kristus da njim, ki se neomadežane, čiste ohraniti hočejo.“ — Zdaj jo denejo v kotel; ali vrela smola je zgubila vso moč, kakor hitro se je deviško telo je dotaknilo, in nobene škode ni storiti moglo tistim udom, kterih plamen nečisti nikdar zadel ni. Zdrava je šla iz ognja ter nam zapustila živo spričevanje, kako se tudi mi, če nepremagljivo stanovitni ostanemo, tudi mi ohranimo.

Učimo se, ljubi moji! od te čiste device tudi mi, da vemo ceniti zaklad svete čistosti.

c) Pojdimo pa še dalej, da imenitnost te čednosti še bolj spoznamo; kajti ta čednost nas celo angeljem enake dela. „Kaj je veličastnejšega, vpraša sv. Bernard, kakor je čistost, ktera stori v nečistem semenu spočetega čistega, stori sovražnika prijatelja, in človeka angelja? Razločita se sicer čisti človek in angelj; pa le v zveličanji, ne v čednosti; če je tudi čistost angeljska srečneja, je pa človeška močneja.“ Še bolj na drobno popisuje sv. Krizostom, zakaj je čistost človeška bolj imenitna, kakor čistost angeljska. On pravi: „Angelji se ne možé in ne ženijo, so zakona nezmožni, niso z mesa in kervi; tudi ne bivajo na zemlji, niso podverženi nevihtam hudobij in poželjenj, ne potrebujejo niti jedi niti pijače; oni niso tako vstvarjeni, da bi jih prevzel sladek glas, milo petje ali zala podoba; tudi jim ni nastavljena nobena zanjka. Ni čuda, da so čisti. Človeški rod, akoravno je pervi za temi zveličanimi duhovi, si prizadeva z vso močjo, z vsem trudom, njim enak postati. Poglej čast svete čistosti, ki na zemeljske prebivavce toliko moč ima, da nje, ki so s telesom obdani, brez telesnim duhovom enake dela. Kako se razločijo, te vprašam, od angeljev, Elija, Elizej, Janez, ti resnični ljubivci čistosti? V drugem ne, kakor da so umerjoče natore bili. Ako vse druge natanko pregledamo, so ti ravno tako vneti (za čistost), kakor uni blaženi duhovi; ravno zato pa, ker so nižega stanu, jim je v večo hvalo zarajtano.“

In zdaj bomo razumeli, kar ste včasih že slišali, zakaj so služabniki Božji si svoje obraze pokazili, da so bliščobo svoje deviške čistosti neomadežano ohranili. Videli so, da telesna lepota se vojskuje zoper tisto angeljsko lepoto, s ktero čistost zaljša dušo našo; zato se niso bali popačiti svojega telesa, da so dušo svojo angeljem enako ohranili.

Tako je storila neka francoska devica, Angadrizija z imenom, ki je bila imenitne rodovine, prelepega obraza pa angeljske čistosti. Njeni starši so jo zaročiti hotli ž nje vrednim možem. Ona pa je Boga prosila, naj bi jej obraz tako spačil, da bo, zaničevana od ljudi, lilijo svojega devištva čisto, neomadežano ohranila. Gospodu je dopadla njena molitev in uslišal jo je. Gerdi turi so obsuli njen obraz, tako da jo je posvetni ženin zavergel; ona pa se je Božjemu ženinu popolnoma posvetila. Šla je v samostan. Da je pa skazo njenega obraza jej Bog dodelil le v varstvo njene deviške čistosti, vidimo iz tega, da, ko je slovesno obljubo vedne čistosti storila, jej je Bog dodelil tudi poprejšnjo lepoto njenega obraza.

Tako pripoveduje sv. Ambrož od pobožnega mladenča, kterega so nesramne ženske zalezovale. Ko je mladeneč to zvedel, vzel je nož, ter se je obrezal po obrazu, da je bil gerd. In posvetni so ga zaničevali, ali Bogu in angeljem je bil ljub.

Tako so storile junaške Ptolomajske nune, ko so jih sovražni Saraceni nesramno napadli. Po zgledu svoje sprednice so si nosove porezale, in sovražnikom so se studile, da so jih pomorili v darove svete čistosti.

Kaj porečete k temu vi nečimerne ženske in vi nališpani moški? Vi, ki toliko zidate na hitro minljivo lepoto svojega telesa, pa tako malo porajtate na nebeško lepoto svete čistosti? S telesno lepoto se napihujete, se šopirite, jo očitno na prodaj nosite; njo z vso skerbjo lišpate, z dišavami in rudečilom mažete, za angeljsko lepoto svete čistosti se pa ne zmenite ne, ter jo celo prodaste za en pogled, za en smehljaj, za priliznjeno besedo, za nič vredno capo. O ve nesrečne! urno, urno bote ob obojno lepoto. Telesno lepoto bodo červi oglodali; dušno lepoto ste s hudobijo kazile!

Da nas čistost angeljem enake dela, razvidno je iz tega: Vsa naša popolnamost, vsa naša svetost obstaja v tem, da se zedinijo naše duše z našim cilj in koncem, to je, z Bogom. Vsa angeljska lepota je v tem, da so angelji zedinjeni z Bogom s popolnoma ljubeznijo. Ravno za to, da se zedimo z Bogom, nas pa sveta čistost bolj pripravne stori, kakor vsaka druga čednost, in ravno zato nas pa tudi ta čednost svetosti in lepoti nebeških prebivavcev najbolj enake dela. Saj naš Zveličar Jezus Kristus sam pravi: „Blagor jim, kteri so čistega serca; ker oni bodo Boga gledali.“ (Mat. 5, 8.) Le popolnoma čisti duh zamore Boga gledati. In čiste duše ga gledajo že tukaj v življenji, ker v zavetji svete vere priprosto gledajo v nebesa in Boga premišljujejo, v večnosti pa ga bodo gledale v odkritem obličji ter bodo ž njim zedinjene v tisti meri, ktera jim bo dana v plačilo za njihovo čistost.

Kakor je resnično, da noben greh človeškega duha tako ne otemni, tako globoko ne pogrezne ter ga spoznanja vsega svetega nezmožnega stori, kakor gerda nečistost, ktera človeka nekako poživini; ravno tako je gotovo, da našega uma v spoznanji nebeških veličastev nobena čednost tako ne razsvetli in ne povzdigne, kakor čistost telesna in dušna neomadežanost.

Ker nas toraj čistost v spoznanji Božjih reči bolj kakor vsaka druga čednost povzdiguje, je v tem njena posebna spodnost, da našo voljo k Bogu vleče ter jo z vezjo svete ljubezni ž njim edini. Kakor je solnčni žark napeljevavec tiste gorkote, ki napolnuje vso zemljo; tako je spoznanje Božjih popolnamost napeljevalec tiste gorkote, ki nas v ljubezni vnema in z Bogom edini. „Kdor se pa gospoda derži, je en duh (ž njim). (1. Kor. 6, 17.) Sv. Terezija pravi, da je v tem ravno tako, kakor če se dve luči skupaj deržite; sicer ostanete dve in se zamorete zopet ločiti, v svoji sklenitvi pa ste le ena luč.

In Jezus sam pravi od pravičnih, da „so kakor angelji v nebesih," (Mark. 12, 25.) ker tam nobenega mesenega združenja ne bo. Ako bodo pa celo oni, ki so tu na zemlji v zakonski zavezi živeli, enkrat angeljem v tem podobni, da nobene take zaveze več ne bodo imeli; koliko večo enakost z angelji bo Bog prištel njim, ki tukaj čistost ohranijo in že tukaj angeljem enako živijo! Sprednost angeljska pred nami je ravno v čistosti, v kteri Boga gledajo. Kdor toraj tukaj živi čisto in nedolžno in Bogu služi v telesni in dušni čistosti, ta je angelom enak, angel v človeški podobi.

d) Čistost je pa tudi tista čednost, ki slajša človeku življenje in vse britkosti polajša. Čistost napolnuje serce s sladkim veseljem, daje mir in zadovoljnost tudi v časnem terpljenji. Ako si še tako bogat in pred svetom še tako imeniten in čislan; ja ako bi imel vse bogastva tega sveta, ako pa čistosti več nimaš, zginil ti je pravi mir in zadovoljnost ti je ušla. Ako te pa zadene še kaka nesreča ali britkost, potem si pobit in maloserčen. Ako je pa tvoje telo čisto, čista tvoja duša, zderžalo te bo notrajno veselje, podpiralo sladko tolažilo, če tudi revščina in nadloga, bolezen in težava pride čez te, in lehko se veselo k nebu oziraš in kličeš: O moj Oče nebeški! še imam nedolžno serce, še imam čisto telo, le to mi ohrani, in zadosti mi je, da zadovoljno živim!

e) Čistost nam pripravlja največe tolažilo v smertni uri. Kaj mislite, ljubi moji! kaj umirajočega najbolj teži in peče? Kaj mu tlači najhuje njegovo serce? kaj mu napravlja najhujših, merzlih kaplic smertnega pota? „Oh, da sem nedolžnost zapravil! Oh, da sem mogel tako razvzdano živeti! Oh, to mi je naj huje, da sem gerdo živel!" tako zdihuje umirajoči. To mu je najhuje; to mu dela največ nepokoja; to ga najbolj plaši. Takrat se mu oči odprejo; ali prepozno je! Ta-

krat spozna, da zdajci bo stopiti moral pred živega Boga, ki je neskončno svet, v česar večne prebivališča nič nečistega ne more. To, verujte mi, največo težo dela umirajočemu. — Vsa druga pa je z umirajočim, ki je čistost neomadežano ohranil. Njegovo serce je mirno; njegova duša polna sladke tolažbe; on čuti, kako se mu ljubi Bog milostno bliža, in vonjava njegove čistosti kliče celo angelje Božje z nebes k njegovi smertni postelji. „Čast Bogu, čistost sem ohranil!“ veselo pravi in mirno zapusti čista duša svoje neomadežano telo in angelji jo nesejo tovaršico svojega večnega zveličanja v sveto nebo. Oj presrečna smert čistega človeka!

f) Poslednjič pa vsi vemo iz svetega pisma, da čiste duše bodo v nebesih imele še posebno veselje. Sveti Janez pravi v svojem skrivnem razodenji: „Novo pesem pojejo; za Jagnjetom hodijo, kamorkoli gre.“ (14, 4.) Kaj pomenjajo te besede druzega, kakor da so čiste duše v nebesih z Bogom posebno sklenjene, in bolj popolno zveličanje vživajo, kakor drugi svetniki? O predraga čednost, sveta čistost! o da bi te vsak človek ljubil in iskal! „O čistost serca, ti razveseljuješ njega, ki te ima! ti daješ duši perute, da se v nebo povzdiguje! O čistost, ki svetiš v telesu in v duši in s svojo vonjavo napolnuješ vso hišo!“ Tako poje sv. Efrem, in sveti Ciprijan pravi: „Najlepša cvetlica v vertu cerkvenem je čistost; ona je kinč vse lepote, prijetnost gnade in imenitniši del keršanske čede.

3. Najlepša zmed vseh čednost je toraj sveta čistost; ja čistost daje lepoto vsem drugim čednostim. Kolikor lepša pa je kaka stvar, toliko ložej, toliko prej se pa tudi lehko omadežuje. In koliko imenitniša je, toliko več sovražnikov ima. Kakor se na belem oblačilu pozna vsak najmanjši madež, tako hitro se omadežuje tudi sveta čistost. In zares! Kdo, o moj

Bog! bo čist ostal na tem zapeljivem svetu — s tako slabim in trohljivim mesom? Vendar ljube čiste duše! nikar ne obupajte. Kar je Bog zapovedal, nemogoče biti ne more. Imamo mogočno pomoč Božjo, in veliko zgledov, ki nam zadostno kažejo, da tudi mi premoremo, kar so drugi storili. Vsi zvesti služabniki Božji stare in nove zaveze so bili čisti na duši in na telesu; pa živeli so vsred sveta, kakor mi, v največih nevarnostih, s poželjivim telesom obdani, kakor mi. Koliko sta cenila sveto čistost egiptovski Jožef in zvesta Suzana. Raj sta se podala v ječo in v smert, kakor da bi bila se kaj pregrešila zoper sveto čistost. — Niketas je bil neznansko skušan, da bi bil v nečistost privolil. Peljali so ga v radostni kraj, s svilnatimi trakovi so ga na mehko ležišče privezali. Nesramna ženska je bila najeta, da bi ga zapeljala. Kaj pa je storil sv. mož v trenutku prestrašne skušnjave? Svoj jezik si je na drobne kosce zgrizil in ga nesramnici v obraz plunil. — Sv. Tomaž Akvinski je z ogorkom zapodil nečistnico, ki ga je zapeljevala. — Veliko, ja neštevilno devic in mladenčev je v nebesih, ki so raji preterpeli najgrozovitniše muke, ja celo smert, da so le svojo čistost neomadežano ohranili. Na stotine in stotine je kristjanov, ki so svoje telo krotili s tim, da so čuli, se postili, terde oblačila nosili in se bičali, da so le potolažili in zamorili moč vseh skušnjav, da so čistost telesno in dušno neoskrunjeno ohranili. Več takih zgledov smo že danes slišali.

Ali pa nas ne učijo zadosti, očitno vsi ti zgledi, da z gnado Božjo je mogoče, sveto čistost ohraniti? Kar so ti in uni premogli, kar njih je toliko vsake starosti, vsacega stanu storilo; zakaj bi tudi mi ne? Sicer Bog ne tirja, da bi počenjali tudi mi take ojstrosti, da bi tako terdo zatajevali sami sebe, kakor so delali svetniki, od kterih smo že danes slišali; razložil in naštel sem vam tudi druge pripomočke, kedar sem

vam razlagal tretji poglavitni greh. Ali, preljubi moji! če se mi nobenih pripomočkov ne primemo, sami nič ne storimo, da bi sveto čistost ohranili, ali pa celo nevarnost sami iščemo; kako bomo potem rekli, da ni mogoče, čisto živeti. O ja! mogoče je, z Božjo pomočjo ni nič težkega, ako le resnično in stanovitno voljo imamo.

Stori, moj predragi kristijan; precej zdaj terden pa resničen sklep, da si hočeš na vso moč prizadevati, da ohraniš sveto čistost. Ako si v svetem zakonu, spolnuj dolžnosti svojega stanu, kakor tirja sveta vera; živi s svojim soprugom v strahu Božjem, v vsi časti in spodobnosti; ne misli, ne govori, in ne stori nič, kar bi te nadlegovalo na smertni postelji. Ne pozabi, da sveti zakon je zakrament in ne plajšč pregrehi. Si v udovskem stanu, živi, kakor bi ne bil nikoli v svetem zakonu; povzdiguj in navezuj svoje serce na večno, daruj se Gospodu, ter mu podaj čisto telo in čisto dušo svojo. Si pa še v deviškem stanu, in v resnici zamoreš, da si še prost vsega, kar bi nježno lilijo tvoje čistosti oskruniti zamoglo, in ti vest nič ne očita, da bi bil kdaj omadežal svojo čistost; o potem bodi vesel in se raduj! Kajti zaklad imaš, ki visoko presega ceno vseh zakladov tega sveta; oh! ali varuj ga, bodi skerben in previden, da ga kako ne zgubiš. Ako si pa tako nesrečen, da si čistost zapravil; potem delaj ojstro, pa resnično pokoro; bodi za naprej čist, pošten in zderžljiv ter očitno svetu kaži, da zdaj čistost častiš in ljubiš, ktero si poprej malo obrajtal, celo zaničeval.

Naj vam še le nekaj malega v misel vzamem od svetega Janeza od križa. Hudobni ljudje so mu prestrašne zanjke stavili, da bi oskrunili njegovo čistost. Dve nečistnici so najeli, da bi ga bile v greh pripravile; ali stanoviten je ostal. Rekel je pa večkrat, da raj bi bil v družbi veliko hudičev, kakor pa

v družbi edine nesramnice. Ko je enkrat na popotovanji s svojim tovaršem prišel do hiše, kjer sta prenočiti mislila, stala je na vratih nečimerna ženska, ki ju je nespodobno nagovorila. Janez je bil toliko vžaljen, ter jo je tako resnobno zavernil, da se preplaši in se zdajci zgrudi na tla. Ko se zopet zave, obžaluje svoje pregrehe ter se spove in resnično spokori.

Kristjan moj! bodi si kdorkoli, da ložej neomadežano ohraniš čisto svojo dušo in svoje telo, skerbno in vestno poslužuj se vseh v to potrebnih pripomočkov. To mora biti, drugači ni mogoče, da bi čisto živel. Beži pred vsako nevarnostjo, ki te v nečistost zapeljati zamore. Le v begu je tu rešenje. Varuj se vsake prijazne obhoje z drugim spolom in z nečistnimi ljudmi; saj veš, da ogenj in slama zgorita. Ne hodi na plesišča ne v gledišča in po druzih shajališčih, kjer je čistost v nevarnosti. Čuj pa tudi nad svojimi lastnimi čutili; varuj svoje oči in ušesa; svoje roke in svoje noge, da kako skozi te oknja in vrata nečisti duh se ne priklati v tvoje serce. Ponižna in resnična pa stanovitna naj bo tvoja molitev, in Bog te ne bo zapustil. Imej ga vedno pred očmi, in ne pozabi, da Bog te povsodi vidi. Izročuj se pogosto in preserčno prečisti Devici Mariji in svojemu angelju varhu, da boš imel pomoč v hudem boju in da ne omagaš. Ako pa pride skušnjava, urno, urno se jej ustavi in to z vso resnobo. Pobožna misel, serčen zdihljej, misel na smert in ojstrega sodnika večkrat zadostuje, da je zmaga gotova. Hodi pogosto k spovedi in skleni se z Jezusom v najsvetejšem zakramentu. Tu je najgotovejša pomoč, ki podpira tvojo slabost, ter te okrepča, da zamoreš premagati vsako skušnjavo, vsako zapeljivost hudobnega duha, pohujšljivega sveta in svojega spridenega mesa. Tvoje veselje naj bo le Bog in vse dobro; s takim veseljem se ne strinja nobeno posvetno in meseno veselje. Sv. Albert pravi, da poseben pripomoček, čistost

ohraniti, je sveto hrepenenje po Bogu; kajti to stori, da vse drugo nima nobene veljave za nas. Kdor je okusil duha, studi se mu vse meso.

V času francoskih vojsk je bil nek viši vojak v hiši poštenega moža v stanovanji. Ta mož je imel dve keršanske zrejene hčeri, ktere ste po smerti svoje matere dobro gospodinjile. Tudi vojaku ste postregle, kar je bilo prav, nič pa niste pripustile, kar bi njuno čistost oskruniti zamoglo. Neki dan se vojak prederzne in poštene Slovenke v greh zapeljuje. Te pa se mu resnobno ustavijo. Osramoten zdivja, zgrabi z desnico svoj meč, z levico pa prime starejo hčer za vratni robec. V tem trenutku pa obledi, in proč odskoči. Ves je zmešan in zdaj zaupije: „Ne zamerite mi; imate mogočnega varha, pred kterim trepetati moram.“ In kdo je bil ta mogočni varh? Pod robcem je nosila poštena hči mali lesen križec, spomin njene pokojne matere. Nikdar več si ni upal, ju kaj nadleževati, in ko se je poslovil, pokazalo je objokano oko, kako ga je ganila sveta čistost poštenih deklet.

Imej in nosi tudi ti keršanska duša! kako podobo svetega križa ali blagoslovljeno svetinico Matere Božje; in tudi ti boš morebiti skusila moč tacega varha. Vsi pa, preljubi in predragi! bodimo čisti na duši in na telesu; kajti nič nečistega ne pojde v nebeško kraljestvo. Le tisti, ki so čistega serca, bodo Boga gledali. Amen.

XX. Keršanski nauk.

4. Ljubezen.

Najlepša vseh čednost je sveta čistost, od ktere sem vam že večkrat govoril, in ktero sem vam tudi v zadnjem keršan-

skem nauku priporočal. Čistost daje lepoto vsem drugim čednostim. Zato preljubi kristijani! skerbite za to lepoto. Da bote čisti na duši in na telesu čisti, še enkrat vam te-le pripomočke priporočam: Vstavite se vsaki skušnjavi prec v začetku, dokler se hudobni duh ne polasti vašega serca. Delajte pridno, ako človek vedno dela, hudič ne more blizo. Bodite zmerni v jedi in pijači. Varujte se pregrešne tovaršije. Ne imejte nobenega preprijaznega občevanja z drugim spolom. Varujte svoje oči in ušesa, roke in noge. Ne dirjajte za posvetnim razveseljevanjem. Prosite Boga za pomoč. Izročujte se Mariji Devici. Sprejemajte pogosto sv. zakramente. Premišljujte večkrat posledje reči človekove. In ako storite vse, kar je v vaši moči, vas Bog ne bo zapustil; podpiral vas bo in ohranili se bote čiste; in ako bote čistega serca, bote enkrat v nebesih Boga gledali. Oj da bi vi vsi čistost ljubili in si z vso skerbjo zanjo prizadevali!

Danes pa vam želim z Božjo pomočjo govoriti o četertem poglavitnem grehu, nevoščljivosti, nasprotne čednosti, ni ta je:

4. Ljubezen ali dobrotljivost.

1. Kaj je ljubezen ali dobrotljivost?

Ljubezen, kakor nevoščljivosti nasprotna čednost, in keršanska ljubezen do bližnjega sploh, je le en del ali ena stran tiste; in ta je tista čednost, s ktero vsacemu človeku dobro privoščimo, ter se veselimo z veselimi in žalujemo z žalostnimi. „Ljubezen je dobrotljiva; ljubezen ni nevoščljiva," piše sv. apostelj Pavel. (I. Kor. 13, 4.) Kdor ima to ljubezen, je dobrotljiv, svojemu bližnjemu vse dobro želi in kolikor premore stori, se njegove sreče veseli, ž njegovimi slabostmi usmiljeno poterpi.

a) Poglejmo to malo bolj natanko. Kdor ima to dobrovoljno ljubezen, svojemu bližnjemu vse dobro iz serca privošči.

Dobro se mu zdi, ko ve in vidi, da bližnji ima lepe hiše, dobro polje, zdravo živino, da si pomaga, da je izurjen, da pošteno, pravično živi, da veliko dobrega stori. Vse to ga nič ne žali, nič ne peče; ampak vesel je vsega tega, in srečo želi svojemu bližnjemu k vsemu, kar dobrega ima ali kar dobrega stori; tudi Boga hvali, ki bližnjemu toliko dobrega nakloni. Nič ga ne vjeda, ni zato čmeren, ko vidi, da drugi več imajo, kakor on; zadovoljen je s tem, kar mu Bog da, pa ne hrepeni, da bi toliko imel, kakor vidi pri druzih. Tako je delala Elizabeta, mati sv. Janeza Kerstnika. Veliko veselje je občutila, ko je Marija k njej prišla, in jej je bilo od sv. Duha razodeto, da je Marija izvoljena mati Zveličarja sveta; zato jej vesela pravi: „O blažena si med vsemi ženami in blažen je sad tvojega telesa. In od kod to meni, da pride mati mojega Gospoda k meni? In blagor ti, ki si verovala, ker dopolnilo se bo, kar ti je dopovedano od Gospoda.“ Kako se je veselila pobožna Elizabeta nad srečo Marijino!

b) Dobrovoljen človek se veseli, kedar vidi, da se bližnjemu dobro godi. Vesel je bil Jetro, pri kterem je Mojzes delj časa bival; veselil se je dobrote, ktero je Bog skazal Izraelcem in Mojzesu, da jih je rešil iz rok Faraonovih in jih tako prečudno prehranil na dolgi poti skoz puščavo. „Češčen bodi Gospod, je djal, ki je rešil svoje ljudstvo iz rok Faraonovih in Egipčanov!“ Tako so veliko veselje razodevali prebivalci Judovskih hribov pri rojstvu sv. Janeza. Od vseh krajev so skupaj suli in Elizabeti srečo voščili, ker jej je Bog na stare dni otroka dal. Kako prelep zgled dobrotljivosti so nam pervi kristijani! Vse kar so imeli, je bilo vseh. Sveto pismo pravi: „Množica vernih pa je bila enega serca in enega duha; tudi nihče ni rekel od tega, kar je imel, da je kaj njegovega; ampak vse

je bilo med njimi vseh.“ (Ap. dej. 4, 32.) In še pravi: „Niga bilo ubozega med njimi.“ (34.)

Takih zlatih časov, se ve da, ne bomo več doživeli. Vendar so nam pervi kristjani najlepši zgled prave keršanske ljubezni. Vidimo pa tudi še dandanešnji veliko lepih zgledov dobrovoljnosti; saj se še zdaj v premožnih vaseh ali soseskah tudi revežu prehudo ne godi. Iz velike sklede se njih veliko najé. Večkrat en sam premožen, pa pošten mož celemu kraju pomore ker daje obilno zaslužka; obnemoglim pa tudi kaj podari. Poznam grajščaka, ki je dal soseski vsako leto več stotin zaslužiti; poverhu pa mi je včasih po petdeset goldinarjev za uboge prinesel.

Vse drugači so pa delali bratje egiptovskega Jožefa. Z veliko nejevoljo in z nevoščljivostjo so poslušali njegove sanje, s kterimi je Bog poštenemu mladenču prihodnje povišanje razodel, „Boš mar naš kralj? ali bomo podverženi tvoji oblasti?“ so mu nevoščljivo očitali. (I. Mojz. 37, 8.) Od zdaj so ga celo čertili, nobene lepe besede mu niso privoščili; celo umoriti so ga hotli in le iz milosti so ga v Egipt prodali. Tega niso mogli sterpeti, da bi bil Jožef imenitniši in bolj srečen in časten. Tega niso razumeli, da Jožefova sreča bo sreča cele rodovine, ker so pa nekaj let poznej dobro skusili, ko je bil Jožef postal namestnik egiptovskega kralja in je preskerbel vso Jakobovo hišo, da jim je z obilno dobroto povernil, kar so mu njegovi bratje hudega storili.

Tudi dandanešnji imamo dosti tacih zgledov. Marsikdo pisano gleda svojega bližnjega, ki je povzdignjen na imenitno službo. Marsikdo godernja zoper previdnost Božjo, ki vidi premožnega, on pa je ubog in reven. Marsikdo, oslepljen od nevoščljivosti, ima srečo svojega bližnjega za svojo nesrečo, se misli popolnoma zapuščenega, ko vidi druge dobro preskerbljene. Vsi ti nimajo keršanske ljubezni. Keršanska ljubezen mora nas

kristjane od druzih ločiti, ako hočemo biti pravi učenci Kristusovi; zato pa ne smemo le lastnega dobička želeti, le svojega veselja iskati; kajti ljubezen, kjer je, „ne išče svojega, se ne da razdražiti, ne misli hudega.“ (I. Kor. 13, 5.) Mirno je serce dobrovoljnega, če vidi, da se drugim bolje godi. Zato, ljubi moj kristijan! ako ti je všeč, da ti v časti, v veselji in v obilnosti živiš, naj ti bo tudi všeč, da je tvoj bližnji časten, vesel in premožen. Ako ti je všeč, da te zadene kaka posebna sreča, privošči tudi svojemu bližnjemu zadobljeno dobro in bodi vesel. Ljubezen „ne misli hudega.“ Zato, ako si tudi ti zaničevan, zaviden, nikar drugim ne privošči nobenega zaničevanja, nobene nesreče.

Vedno moramo pred očmi imeti, da smo vsi pravoverni kristjani eno telo, česar glava je Jezus Kristus sam. Zopet pravi sveto pismo: „Če en ud kaj terpi, vsi udje ž njim terpé; in če se poveličuje en ud, se veselé ž njim vsi udje.“ (I. Kor. 12, 26.) Ako toraj vidimo srečnega svojega bližnjega, moramo se veseliti tudi mi. Ako bi bil ti kristjan! na nogah ali na rokah ranjen in bi občutil velike bolečine, boš mar zato tako nespameten, da bi si izkopal oči, ali raztolkel glavo? Bi si li s tem bolečine pomanjšal? Glej, ravno tak nespametnež si, ako prave ljubezni do bližnjega nimaš. Bog ti v svoji modrosti odreče časno srečo, ktero drugim zopet deli. Ako bi po tvoji nevoščljivosti tvoj bližnji zgubil svojo srečo, mar boš ti zato bolj srečen? Kaj meniš, ako ti sam bolen ležiš, si li bolj nesrečen, kakor, ako bi zraven tebe še veliko druzih ležalo in stokalo? Marsikdo je nezrečeno težko sam reven in ubožen; pa ne pomisli, da zato ne bo nič bolje, ako je vse okrog njega revno in ubožno; s tem njegova nesreča ne bo manjša, bo le še veča.

Ni keršansko, ne pametno, zavoljo ptuje sreče žalovati. Tak človek ne ljubi niti bližnjega niti sebe. On ne ljubi bližnjega, ker mu sreče ne privošči, je zavoljo tega celo žalosten; pa tudi sebe ne ljubi, ker nima nobenega upanja, da bi mu drugi kaj pomogli. On je med nesrečnimi nesrečen, med zapuščenimi zapuščen; kakor je bil uni evangeljski bolnik pri Jeruzalemski kopeli, kteri je med slabimi slab bil osem in trideset let; ker nikogar imel ni, ki bi ga bil spravil v kopel, kedar jo je angelj skalil, da bil ozdravel.

Kako in zakaj se moramo nad ptujo srečo veseliti, spoznamo iz tistih besed Jezusovih, ktere je pri svojem častitem vnebohodu žalostnim učencem govoril: „Vaše serce naj se ne prestraši in naj se ne boji ... Ako bi me ljubili, bi se pač veselili, da grem k Očetu.“ (Jan. 14, 27, 28.) Kakor da bi jih tolažil: Ne mislite, da moj odhod vam bo zguba ali kaka nesreča; ako me ljubite, veselili se bote, da bo povišana moja človeška natora. Tako tudi jaz vam pravim: Kristjani! ako vidite med seboj ljudi, ki so memo vas povzdignjeni, z bogastvom previdení, v veselji in kratkočasih živé, nikar zato ne žaljujte; zavoljo tega se nobene škode, nobene zgube ne bojte. Ne mislite, da ptuja čast je vaše zaničevanje, da ptuja sreča je vam nesreča, ali da ptuje bogastvo množi vašo revščino. Imejte pravo dobrovoljno ljubezen in veselite se z veselimi, saj bi tudi vas veselilo, ako bi se vam dobro godilo; vžalilo pa bi vas, ako bi vam drugi srečo zavidali. Privoščite drugim, kar sami sebi želite ter se veselite ž njimi, da postavo ljubezni dopolnite. Sv. Bernard pravi: „Prava in resnična ljubezen je, ktera ptuje dobrote s takim veseljem gleda, kakor bi naše bile.“

c) Kdor ima dobrovoljno ljubezen v svojem sercu, ima tudi usmiljenje z nesrečnimi. Hudo mu je, ako vidi bliž-

njega v revi in nadlogi; žaljuje zavoljo ptuje nesreče, kakor da bi njega samega zadela, ter resnično želi, da bi se na bolje obernilo. Pa on ne miluje le z besedo; kolikor je mogoče, tudi dejansko pripomore. Prelep zgled nam je tu deviška Mati Božja Marija. Ko je na ženitovanji v Kani videla, da je vina zmanjkovalo in sta zaročenca v zadregi, sta se jej v serce smilila, in urno se oberne k Jezusu, da jima v potrebi pomaga. Tako je ubožanega in ranjenega Joba tolažila njegova žlahta, ter mu je ovec in zlata v dar prinesla. (Job. 42, 11.) Kako lep zgled nam je sv. apostelj Pavel! On sam pravi: „Kdo oslabi in bi jaz ne oslabel? Kdo se pohujša in bi mene ne peklo?“ (II. Kor. 11, 29.) Hudo mu je bilo, peklo ga je, ko je videl, da so drugi omahljivi, mlačni, plašljivi in v lepem zaderžanji moteni.

Cesar Jožef je slišal od nekega junaškega oficirja, da je reven in oča deseterih otrok. Obišče ga. Kó stopi v hišo, vidi vso družino zbrano ravno pri obedu. Urno vse pregleda in začudeno pravi: Slišal sem, da imate desetero živih otrok; zdaj pa vidim, da jih je enajst; so li vsi vaši? — Ne, vaše veličastvo! pravi junaški vojak, enajsto je uboga sirota, ktero sem pred hišo dobil in jo sprejel. Ni mi bilo moč, nedolžno stvarico pustiti brez vse pomoči. Mislil sem, se bo že še z mojimi otroci vred hranila. Moja pokojna žena ga je sprejela in je bila tudi te misli, da to edino naše revščine ne bo ravno pomnožilo. — Ves ginjen pravi cesar: Pošten mož, skerbel bom za tvoje otroke, in da jim bote zamogli še dajati lepe zglede čednosti in časti, odločil bom vsakemu otroku sto kron na leto, za najstarejega sina pa bom še posebej skerbel, ter ga zdaj izvolim podstotnika.

Tudi k temu usmiljenju nas mora spodbati misel, da ni mogoče, da bi bolečine enega uda ne občutili tudi drugi udje. Tako se veriga preterga, ako se ulomi le en ud; ravno tako

vsa družina čuti, ako je nesrečen en ud. Vsa vas se vdeleži nesreče, ako le en sosed pogori; se ve da, kjer so pošteni, dobrovoljni sosedi.

d) Dobrovoljno ljubezen kažemo tudi z nasprotnim pozdravljenjem. Nasprotno pozdravljenje je znamnje vdanosti, dobrovoljnosti in ljubezni. Res, da pravi sv. apostelj Janez: „Otročiči moji! ne ljubimo z besedo, tudi ne z jezikom, ampak v dejanji in v resnici.“ (I. Jan. 3, 18.) In so prazne vklanjanja podobne lepemu, zlatemu oklepu s ponarejenim kamenom, vendar pozdravljenje ni nepotrebno. Vsak resničen pozdrav pride iz dobrovoljnega serca; in spodobnost že tirja, da memogredoče pozdravljamo, ter jim tako dolžno ali primerjeno čast skažemo; zlasti še, ako so oni poprej nas pozdravili. Ta keršanska spodobnost pa je le očitno skazana ljubezen ali dobrovoljnost. Kjer se znanci že od dalječ pozdravljajo, vemo, da so si dobri, da se ljubijo. Ako se pa kdo svojega poprejšnjega prijatelja ogiblje, ali ako se srečata, se na stran oberne, pozdravljenja mu ne poverne, se pač lehko ve, da si nista prijazna, da se ne ljubita, in da je le malo kaj treba, da se sovraštvo pokaže. Opuščenje pozdrava je bilo večkrat vzrok tihe jeze, pa tudi krega in prepira, celo pretepa in uboja.

Naš ljubi Zveličar je večkrat svoje učence pozdravil z lepimi besedami: „Mir vam bodi!“ Tako so tudi apostelni delali v svojih pismih. Zato pravi sv. ap. Pavel: „S spoštovanjem si pridite med seboj naproti!“ (Rim. 12, 10.) „Dajte čast, komur čast.“ (13, 7.)

Čudne pozdravila imajo po nekterih krajih; ja celo smešne in neumne. Pri nas se navadno pozdravljamo; „Dobro jutro! dober dan! dober večer! lehko noč!“ ali: „Bog te spremi! Bog te obvari! Z Bogom! Bog s teboj!“ Kedar kdo kihne, mu pravimo: Bog ti pomagaj! — Nemci se pozdravljajo: Ponižen

ali vdan sluga! Kako vam je? Moj poseben poklon! — Francozi: Kako se nosite? Angleži: Kaj počnete? — Divji narodi imajo tudi divje pozdravljenja. Nekteri si las izpulijo in ga srečajočemu podajo; drugi se z desnico ptujega čela dotaknejo; eni se priklonijo in roke čez glavo denejo; Arabci si po desetkrat v roke sežejo. Tudi Izraelci so se po večkrat do tal priklanjali, da si njihove pozdravila prav dolge in zamudne bile. — Skoraj vsaka dežela ima svoje običaje, svoje šege v pozdravljenji. Najlepše pozdravljenje za nas kristjane je pa sveto pozdravilo: „Hvaljen bodi Jezus!“ in odgovor: „Na vekomaj. Amen.“ To pozdravilo je po vsem svetu med pravovernimi kristjani v navadi.

2. Kaj nas mora k tej ljubezni ali k dobrovoljnosti nagibovati?

a) Že zato si moramo eden druzemu dobrovoljni biti, ker smo ljudje. Saj še celo zverine, kar jih je ene verste, so si dobre, se med seboj rade imajo. Kako grozovita zver, na primero, je tiger! Tigri preganjajo vse druge živali, ki niso njihove verste, ter jih strastno morijo. Med seboj pa si ne storijo nič žalega; ja v lepi zastopnosti živijo. Mi ljudje pa, ki smo najimenitniše stvari Božje, mi bi ne imeli med seboj nobene dobrovoljnosti? mi bi svoje nasprotne ljubezni si ne razodevali z besedo in z dejanjem? mi bi med seboj se pikali, sovražni in nevoščljivi bili? bi drugim nič dobrega ne privoščili? bi namesto dobrovoljne ljubezni le merzenje, nevoščljivost in sovraštvo v svojem sercu pasli? Mar bi ne bili slabeji, kakor je nema živina, kakor so divje zverine? Mi vsi imamo enega Gospoda, enega stvarnika; kajti Bog nas je vse vstvaril. Mi vsi smo otroci pervih staršev — Adama in Eve. Mi vsi smo toraj z vezjo kervi natanko zvezani; vsi smo otroci enega Očeta, bratje in sestre med seboj — stvari ene verste. O pre-

ljubi! ne zabimo nikdar, da smo ljudje, bratje in sestre med seboj; in gotovo bo zginila vsa nevoščljivost iz našega serca, in proti vsem ljudem bomo dobrovoljno ljubezen imeli in jo skazovali. Kdo zamore imenovati Boga svojega Očeta, ako ne ljubi vsacega človeka, ki je tudi otrok ravno tega nebeškega Očeta? —

b) Še bolj nas mora k tej ljubezni nagibovati misel, da smo kristjani. Da bomo to ime po pravici imeli, moramo biti zares Kristusovi učenci; moramo njegov zgled posnemati. Jezus pa je imel do vseh ljudi dobrovoljno ljubezen. Žaloval je z žalostnimi, veselil se je z veselimi; poln sočutja kliče vsem nadložnim: „Pridite k meni vsi, kteri se trudite in ste obloženi, in jaz vas bom poživel!“ (Mat. 11, 28.) Ali bi se mi smeli imenovati učence Kristusove, ali bi po pravici nosili ime kristjana, ako dobrovoljne ljubezni nimamo? ako je naše serce polno nevoščljivosti in merzenja? Že sem vam v misel vzel, da smo udje enega telesa. V kaki zvezi pa so udje enega telesa med seboj? So si sovražni? nevoščljivi? Tega ne. Vsi so skerbni eden za druzega; vsi se podpirajo, kakor le morejo; in ako se enemu kaj žalega zgodi, vsi to občutijo. In mi kristjani, ki smo udje Kristusovega telesa, bi se gerdo gledali, hudo si želeli? Ravno ljubezen je tisto znamnje, ki nas kristjane dela. Jezus Kristus sam pravi: „V tem bodo spoznali, da ste moji učenci, ako bote ljubezen imeli med seboj.“ (Jan. 13, 35.) Ako hočemo kristjani biti, moramo si med seboj dobrovoljni biti. Naš namen je, da bi bili enkrat vsi skupej v nebesih, ena sveta družina, v kteri bo kraljevala blažena edinost in dobrovoljna ljubezen. Smemo li upati, da bomo ta svoj namen dosegli, da bomo v nebesa vzeti, ako že tu na zemlji ne posnemamo nebeških prebivavcev, in se med seboj serčno ne ljubimo?

Naj vam povem, kaj sem te dni čudnega bral. Mladi kmet, ki ni bil ravno dosti prida, je imel neko noč prav smešne sanje. Ta kmetič je bil v tisti versti ljudi, ki za vsak pregrešek deset zgovorov pripravljenih imajo, pa mirno naprej živijo ter mislijo, da Gospod Bog je dober in vse pregleda, da človek le v cerkev hodi in nobenega ne ubije. Ta kmetič je bil na pervo lakomen; drugič je večkrat med čisto žito ktero vevnico slabega žita vergel in vse za dobro prodal; tretjič je marsikteri hlod zvlekel skrivej iz ptuje loge, ter je skušal marsikaj pod nič kupiti pa prav drago prodati; med mleko je vodo mešal in marsiktero cimo sosedovega krompirja preiskal. Z eno besedo možiček ta je marsikaj storil, kar mu je po zapovedih Božjih prepovedano bilo. Jemal je, pa nič ni dal, če ne za dragi denar; vedel je pa tako zvito ravnati in se znal tako vesti, da ga je svet za poštenega kristjana imel.

Temu kmetu se je neko noč sanjalo, da je umerl. Po dolgem, dolgem potu je prišel do nebeških vrat, ves zmerznjen in truden. Prosil je, da bi ga noter spustili. Ali nebeški vratar, sv. Peter, ga naravnost zaverne ter mu pokaže černe bukve, v kterih so bile z ognjenimi čerkami popisane vse njegove pregrehe.

Zdaj začne kmetič z zobmi klepetati, deloma iz straha deloma od mraza, poklekne in jokaje prosi sv. Petra, da bi se ga vendar toliko usmilil in mu vsaj za pol ure pripustil v nebesa stopiti, da se malo ogreje in potem hoče zopet ven iti; kajti zunaj bi zmerznil.

In sv. Peter se ga res usmili in mu dovoli noter stopiti za trenutek, da se pogreje. Kmetič se ves klaveren usede v kotiček ter gleda, kako in kaj nebeščani počnejo. In skoraj bi mu bilo zdajci serce počlo, ko vidi toliko angeljev in svetnikov, ki so tako veseli in radostni, ko vidi toliko veličastva, da se mu vse najdrajše in najlepše posvetne reči kakor zaničljivo blato

zdi in ko se spomni, da tukaj ostati ne sme, o kako mu je zdaj žal bilo, da ni živel Bogu dopadljivo in pobožno. Ali prepozno je bilo to žalovanje. Na mah zagleda ne dalječ od sebe prezal, bliščeč sedež z ravno tako krasno pručico, in nobenega ni bilo na njem. Radovedni kmetič se splazi tje, ter se vsede nanj. Prešine ga neznano veselje, da enkrat na zlatu sedi, in revež pozabi, da za njega tu obstanka ni. Tako se tudi na svetu rado zgodi, da ljudje zavoljo posvetne bliščobe ali bogastva, ali zavoljo prazne časti pozabijo na Boga in na svojo dušo, pozabijo sebe in svojega bližnjega. Pa komaj se naš kmetič vsede, glej o čudo! on vidi skoz oblake na to zemljo, vidi vse mesta in vasi, vse hiše in ljudi, vidi kaj delajo in kaj vse počnó. Vsedel se je namreč ravno na sedež ljubega Boga Očeta, in za to je videl vse. Videl je tudi, kako je uboga žena za svojo hišo po plotu obesila svoje in svojih otročičev oprano perilo. Ko pa je odšla, pride premožna soseda, ter urno pobaše par malih pečic, ter jih odnese. Ko to naš kmetič, ki je v svojem življenji marsikaj pobasal, ukradel in prigoljufoval, na nebeškem sedežu sedeč vidi, razserdi se nad hudobno sosedo, ter jezno pručico zgrabi, ter jo trešči na zemljo tatici na herbet, da se zgrudi in puklasta postane.

Zdajci pa pride Gospod Bog, ki je ravno neki pobožni duši o smertni uri bil na pomoč, ter jej je v nebesa pomagal; Bog zagleda kmeta, pogreši pručico in sv. Peter mu vse sporoči. Kmetič na kolena pade pred veličastvom Božjim, pa urno pravi, kako se je uboge, ukradene reve usmilil in kako je hudobno tatico kaznoval, ter za-se prosi milosti in usmiljenja.

Gospod Bog pa mu resnobno odgovori: „Kmetič, kmetič, kako hočeš usmiljenja doseči, ko sam nič ne prizaneseš; ako bi bil jaz vselej, kedarkoli si ti hudoben, neusmiljen bil, kedarkoli si kaj hudega počel, ako bi bil jaz vselej eno pručico

vergel na te, bila bi že davno razbita vsa tvoja hiša, in ti bi po bergljah ves kruljev okoli lazil. Zakaj vidiš ti vsako hudo nad svojim bližnjim in hočeš, da bi bil vselej precej kaznovan, svojih pregreh pa viditi nočeš? Le pojdi zdaj zopet na zemljo, pa poboljšaj se, in bom videl, ako te bom kdaj mogel sprejeti v nebesa. Ne pozabi pa, da boš dobrovoljen, ljubeznjiv svojemu bližnjemu; kajti s kakoršno mero boš meril, s tako se bo tudi tebi odmerilo.“

Tako pravi Gospod Bog in kmetič naš se prebudi. Dobro pa si je zapomnil te sanje, in kedar je mislil kaj hudega storiti, ali ubogim in revežem neusmiljen biti, spomnil si je tiste pručice; poboljšal se je in mislim, da je poznej res v nebesa prišel in za zmeraj tam ostati smel.

Vse to so bile le sanje. Vsak zmed nas ve, da se nihče ne bo pustil v svete nebesa, tudi za trenutek ne, ako ni zanje dozorel. Ali te sanje imajo lep in koristen nauk v sebi. Tu vidiš nezmerno usmiljenje Božje, ktero grešnega človeka čaka in čaka, da bi se poboljšal in zveličal. Kmetič pa pomenja ljudi, ki vsako malo stvarico, vsako nasprotno besedico svojemu bližnjemu za zlo vzamejo in zamerijo; pa ne pomislijo, kako hudo se sami velikrat zoper Boga in bližnjega pregrešijo.

Preljubi moji! ne pozabimo, da smo kristijani, med seboj bratje in sestre in sobratje Jezusa Kristusa. Zapoved Kristusova pa je, da bližnjega ljubimo, kakor sam sebe. In on sam nam to zapoved tako-le razlaga: „Vse, karkoli hočete, da vam ljudje storé, tudi vi njim storite; zakaj to je postava in preroki.“ (Mat. 7, 12.) Nam vsem pa je kaj ljubo in všeč, da se drugi naše sreče veselijo, nam v potrebi pomagajo, nam v sili na pomoč pristopijo in v nesreči z nami žaljujejo. In ako se ptuje sreče ali nesreče vdeležimo, pomoremo k velikim dobrim delom; saj dobrovoljen

človek je Bogu najbolj enak: „Bog pa je ljubezen, in kdor ostane v ljubezni, ostane v Bogu, in Bog v njem.“ (I. Jan. 4, 16.) Ako mi bližnjemu dobro privoščimo, se njegove sreče veselimo, ravno s tem Boga častimo; tako se veselimo svete kerščanske vere, ktera nas ljubezni uči; naše življenje je ložeje in prijetniše; vsak si množi svojo srečo, ker se drugi ž njim veselijo; vsak ložej prenaša svoje križe, kteri mu drugi nositi pomagajo, ker serce čuti tolažilo in sočutje dobrovoljnega kristjana. Dobrovoljen sam sebe časti, vse ga ljubi in rado ima, ker tudi on vse ljubi in rad ima. Le dobrovoljna ljubezen je priprava za nebesa, kjer je ljubezen večna, kjer Gospod plačuje vsako dobro delo. Zato nam kliče sv. apostelj Pavel: „Veselite se z veselimi, jokajte z jokajočimi.“ (Rim. 12, 15.) To je ravno čudovitni sad kerščanske ljubezni, da človek vse dobro in vse hudo, kar bližnjega zadeva, čuti ž njim vred. Zares „ljubezen je dobrotljiva, ljubezen ni nevoščljiva.“ (I. Kor. 13, 4.) Ako toraj se hočeš obvarovati vseh skušnjav gerde nevoščljivosti, da boš imel kerščansko ljubezen, dobrovoljnost; ljubi svojega bližnjega iz dna svojega serca, pa vedno imej pred očmi, da je tudi on za nebesa namenjen.

c) Poslednjič pa, preljubi moji kristjani! pomislimo še, da noben človek tukaj na zemlji ni brez križev in težav. Vsi, prav vsi smo v solzni dolini. Da ne govorim od toliko ubozih, bolnih, preganjanih ali kakor si bodi očitno nesrečnih; kaj mislite, so li zavidati premožni in bogati, čislani, zdravi in terdni? Oh verjemite mi, pod zunajno bliščobo posvetne sreče je skrit velikrat, skoraj da večidel červ, ki gloda njihovo serce ter jim miru in pokoja ne da. Oj predragi moji! ta misel, vsak človek nosi svoj križ, svojo težo, in morebiti veliko teži križ kakor je moj, ta misel ne bo pripustila v našem sercu nobene

nevoščljivosti; ta misel nas bo napolnovala z ljubeznijo in radovoljnostjo do vseh ljudi.

Vedno naj ti bo pred očmi: Jaz sem človek, jaz sem kristijan, vsak človek ima svoje nadloge, svoje križe. In tako bo svoje serce zaperl vsaki nevoščljivosti, odperl ga pa pravi radovoljni ljubezni. Naj bo med nami tista sveta ljubezen, ki se veseli z veselimi, pa žaluje z žalostnimi. Zato sklenem današnji nauk s besedami sv. Janeza, učenca nebeške ljubezni, in rečem: „Preljubi! ljubimo se med seboj, ker je ljubezen iz Boga. In vsak, kteri ljubi, je iz Boga rojen in Boga pozna.“ (I. Jan. 4, 7.) Amen.

XIX. Keršanski nauk.

5. Zmernost.

Peti poglavitni greh je požrešnost, to je nezmernost v jedi in pijači. Tega greha je kriv, kdor je ali pije več, kakor mu je potreba; jé in pije iz golega telesnega dopadanja, da bi le svojemu gerlu stregel, svoj trebuh pasel; ali kdor jé in pije v nepravem času; ali kdor si zbera in hrepeni po predobri, njegovemu stanu neprimerni ali predragi jedi ali pijači. Vse to sem vam bolj natanko naštel, kedar sem imel nauk od, za človeka zares nepristojne pregrehe, od gerde požrešnosti. Danes pridemo v razlaganji keršanskega nauka do tiste čednosti, ki je ravno požrešnosti nasprotna čednost in ta je: zmernost. Pervo vprašanje, na ktero vam želim danes odgovoriti je:

5. Kaj je zmernost?

Zmernost, ki je požrešnosti nasproti, je tista čednost, po kteri le toliko jemo in pijemo, kolikor potrebujemo. Toraj je

zmeren tisti človek, ki neredno poželjenje po jedi in pijači v pravi brezdi ima. Vendar ni namen te čednosti, da bi človeka tako dalječ prignala, da bi ne občutil nobene radosti, ko zavživa jedi in pijače; kajti to bi bilo toliko, kakor da bi terdil, da poterpežljivost mučencev je bila v tem, da niso občutili čisto nobenih bolečin, kedar so jih trinogi najgrozovitniši mučili. Okus je človeku od modrega stvarnika dana in mu potrebna moč, ktera v rabi jedi in pijače človeku prijetne ali neprijetne občutljeje napraviti mora. Zmernost, kakor požrešnosti nasprotna čednost, ima to delo, da ta okus tako vreduje, da človek ne je in ne pije več in ne drugač, kakor je potreba.

Sv. Tomaž Akvinčan pa pravi, ko govori od te keršanske čednosti, da je dvojna potreba; ena zadeva, kar je potrebno, da si življenje ohranimo; druga pa zadeva, kar je spodobno, da si življenje ohranimo. Dvojna potreba je v človeškem življenji, pravi ta imenitni cerkveni učenik; perva, ako se potreba v tem pomenu vzame, da brez nje kaka stvar obstati ne more. Tako je hrana živini potrebna. Druga pa, ako se vzame v tem pomenu, da brez nje kaka stvar spodobno obstati ne more. Zmernost pa obsega obojo potrebo! Kar pervo zadeva, tirja zmernost, da telesu toliko živeža, toliko hrane dajemo, kakor se da lampi olja, da ne vgasne. Ali ker je pa to zares malo, kajti lampi se da olja le, da ne ugasne, tirja zmernost več, in sicer, da dajemo svojemu telesu toliko hrane, kar je potrebuje, da se ohranja zdravo, da moči njegove ne opešajo, da za opravljenje svojih dolžnost nezmožno ne postane. Zato pravi že ajdovski modrijan Aristoteles: „Zmerni išče radost, da si ohranimo svoje zdravje, ali pa iz druzega dobrega vzroka.“

Toraj bi se človek pregrešil zoper to čednost, ako bi preveč ali pa tudi premalo jedel in pil, da bi nakopal kako bolezen, ali da bi oslabel svoje telesne moči, da bi svojih dolžnost

dopolnovati ne mogel. Tako bi kmet grešil, ki bi si preveč pritergal, ali se preojstro postil; ali pa, kar se pač raji pripeti, da preveč jé in pije in tako nezmožen postane, svoje opravila po dolžnosti opravljati.

Za spodobno potrebno pa ima sveti Tomaž tisto hrano, ktera je okoliščinam vsacega posebej pristojna, to je kakoršno tirja ali vsaj pripušča njegovo delo, njegov stan in njegovo premoženje. Tako bi bila hrana, akoravno bogatemu mestjanu varčna in pristojna, za ubozega kmeta že prebogata, zapravljiva; in hrana, kralju še zmerna in varčna za blagniča že predraga. Ali da vam po domače povem: Hrana gosposka je za kmeta predraga, zapravljiva. Kdorkoli se hrani, je in pije, česar njegov stan ne potrebuje in ne zmore, on se pregreši zoper zmernost.

Da si ohranimo človeško življenje, je na tem ležeče, k o l i k o, k a k o i n k d a j človek je in pije; zato je, da bomo imeli keršansko zmernost, potreba, da berzdamo človeški okus v trojnem pomenu.

a) Zmernost čez vse, najpervo tirja, da n i č v e č ne jemo in ne pijemo, kolikor potrebujemo, ali kolikor je potreba, da si potolažimo svojo lakoto in žejo. Macedonski kralj Aleksander je Karjenski kraljici Adi marsiktero dobroto skazal. Rada bi se mu bila ta kraljica hvaležno skazala. Zato mu pošlje neki dan posebno drazih jedil in pijač, pa še svojega izurjenega kuharja zraven. Aleksander pa teh darov ni sprejel, temuč pošlje kraljici ta glas: „Moj učenik Leonid me je že v moji mladosti previdel z najboljšim kuharjem, ko me je učil da naj vsako jutro za rano ustanem in pridno delam, da mi bo opoldne jed dišala; opoldne pa naj zmeren bom, da bom na večer zopet lačen.“ Pač dober in moder učenik je bil Leonid! Sveti Avguštin nas uči: „Zmeren človek rabi jedi in

pijače le toliko, kolikor mu je to potrebno, da ohrani svoje življenje in opravlja svoje dolžnosti. Kakor zdravilo vživa svojo hrano.“ Tako misli tudi sv. Tomaž, ki pravi: „Zmernost ima le potrebno življenja za pravilo; nobene reči, toraj tudi jedi in pijače, se ne posluži več, kakor potrebuje, da ohrani življenje.“ Zato se vsak zmeren kristjan derži le tega pravila. Pri jedi in pijači se ne da voditi telesne poželjenje, ki prav za prav nikdar nima zadosti; on jé in pije le toliko in tako dolgo, kolikor za potrebno ima, da ohrani svoje življenje in spolnuje svoje opravila; in pravilo — navada mu je, da jenja, ko bi še lehko nekoliko zavžil, zato ker ve, da to je kristjanu spodobno, njegovemu zdravju pa najbolj koristno.

Brez števila lepih zgledov bi vam tu lehko iz življenja svetvnikov povedal. Naj vam le kaj malega v misel vzamem. Sv. Hedvig je tako zmerno zavživala svojo hrano, da se njeno življenje lehko veden post imenuje; mesa in druzih boljših jedil ni nikdar zavživala; akoravno so jej škofje in drugi imenitni prigovarjali, ja celo jo zato grajali; ali vedno je rekla, da je revna hrana zadostna, da pri življenji ostane. — Sv. Nil se je še le po solnčnem zahodu odteščal in takrat je zavžival koščck suhega kruha, kako kuhano zeljše, ali kaj sadja, kakor je bil letni čas nanesel. Pil je le vodo, in te le majhno merico. Njegova miza je bila gola skala, skleda mu je bil ubit lonec, postelja in stol mu so bile terde tla. V svoji puščavi ni imel niti stola, niti postelje niti nobene omare. — Puščavnik Lambert je jedel le pust, čern kruh, kterega si je sam pekel. Spekel si je vselej en hleb, kterega je imel za šestdeset dni. Zgodilo se je, da se mu je kruh tako posušil, da ga je le s kolcem odbil toliko koščekov, kolikor si je za vsak dan na tehtnici odločil. — Kedar je sveti Frančišek Salezijanski prehodil najdalje in najbolj gorate kraje svoje škofije, ni imel seboj nič

hrane; pusti kruhek, slabo željše mu je bilo v hrano; pil je snežnico. — Sv. Bazilij je le enkrat na dan jedel, in takrat le malo kruha, in nekoliko zelja; pil je le vodo. — Od več svetnikov se bere, da se nikdar v svojem življenji niso do sitega najedli, kakor sv. škof Oto, poljski kralj Sigismund in drugi.

Kdor toraj svetnike posnemati hoče, in hoče zmeren biti, mora se varovati pred obilno hrano in naj vselej raji manj zavživa. V vsem pa mora biti prava modrost, ki je sol vsem čednostim.

Kdor pa jé in pije toliko, da nič več zavžiti ne more, ali kdor se je toliko nabasal, da svoj želodec obteži, da mu hudo dé, je pravo mejo zmernosti že prestopil. Zmeren, oziroma na kolikost hrane, je toraj tisti, kteri je jedel in pil, pa ne do sitega, naj že povžije veliko ali malo; kajti ne potrebuje vsak enako. „Kdor veliko povžije, ker natora njegova potrebuje, pa vendar ni sit, pravi nek cerkven učenik, bo kakor zmeren imel več zasluženja, kakor on, ki malo sne, pa se z malim nasiti.“ — Ko je bil zvoljen poprejšnji papež Gregor šestnajsti, ki je šest in štirdesetega leta umerl, vprašal ga je njegov hišnik, kako mu hoče za naprej poboljšati njegov zmeren obed; papež mu pravi: „Naj bo tako, kakor je bilo dozdaj. Mar meniš, da mi je želodec zrasel, ker sem postal papež?“

b) Zmernost v drugo tirja, da pri jedi in pijači nimamo namena, da bi le svojemu okusu, svojemu gerlu stregli; da toraj jemo brez razločka, kar se nam poda, naj že našemu okusu bo prijetno ali pa ne; da nam je le koristno in ni škodljivo. „Jejte, kar se pred vas postavi,“ pravi sam Jezus Kristus. (Luk. 10, 8.) Posebno delo zmernosti je, da v zavživanji jedi in pijače iz nje izhajoče radosti nikdar ne iščemo; to je, mi nikdar ne smemo niti jesti niti piti le zato, da bi v tem posebne sladnosti ali radosti iskali. Da bomo toraj

zmerni, moramo pri vživanji hrane pred očmi imeti, da si ohranimo svoje življenje, ohranimo svoje zdravje in svoje moči, da zamoremo svojo dolžnosti spolnovati, da živimo svojemu stanu in svoji časti spodobno. Kajti le ti so častni nameni, ktere moramo pri zavživanji vsega posvetnega imeti. Sv. Avguštin pravi: „Zmeren mož se mora, oziroma posvetnih reči, deržati v obeh zavezah poterjenega pravila: da nobene taistih ne ljubi; nobene, kakor je ne poželi; temuč da se jih posluži le toliko, kolikor mu je potrebno, da si ohrani svoje življenje in spolnuje svoje dolžnosti; rabi jih zmerno in svojega serca na nje ne navezuje.“ Zmeren človek ne bo preiskaval, ne popraševal, kakošna je hrana, kako je pripravljena; ampak on je zadovoljen z vsako pošteno in koristno pripravljeno hrano. Sv. Frančišek Salezij pravi: „Kdor za eno jed ne mara, po drugi sega, vse natanko preiskuje in pokuša, nikoli zadosti dobro in snažno nima, vsak grižljej pregrize in prevdarja, kaže mehkužno dušo, ki svoje misli po skledah in loncih ima.“

Zopet tu imamo brezštevila lepih zgledov. Sv. Pavel pri jedi in pijači ni gledal na koliko in kakošno. On tako-le piše: „Jaz sem se naučil s tem, kar imam, zadovoljen biti. Vem v pomanjkanji živeti; vem tudi obilnosti imeti; povsodi in vsega sem se naučil, sit biti in stradati, obilno imeti pomanjkanje terpeti.“ (Fil. 4, 11, 12.) Sv. Tomaž ni nikdar poželel kake boljše jedi, in sv. Ignacij ni zametoval nobene; jedla sta kar je bilo položeno pred nju. Sv. Elizabeta, Portugalska kraljica se je postila skoz polovico leta ob suhem kruhu. Sv. Leonhard je nekdaj olje za vino pil. Ko je bila sv. Terezija bolna in so jej podali prav dobro in okusno napravljeno jed, pokusi jo in pusti. Ko jo dekla vpraša, zakaj

tako dobre jedi noče, pravi: „Zato je ne jem, ker je tako okusna.“ Svojemu okusu ni privoščila nobene radosti.

Zmernost mora toraj berzdati neredno poželjenje po jedi in pijači. Izraelci so imeli v puščavi le njim primerjeno hrano, in vendar so se Bogu s požrešnostjo zamerili. In kako? Hrepeneli so po egiptovskih loncih polnih mesa. „O da bi bili umerli v egiptovski deželi, kjer smo sedeli pri loncih mesa!“ Tako so se kremžili pred Mojzesom in Aronom. (II. Mojz. 16, 3.) Pač ni zmeren, kdor pri svoji, stanu primerjeni hrani, išče zbrane, bolj okusne jedi; ali višemu stanu zavida boljšo hrano, ter si misli: Oj da bi tudi jaz tako dobro jedel in pil! Jaz pravim, da zmernost to poželjenje v pravi berzdi ima, ne da bi ga popolnoma zaterla. Kajti potreba je, da se telo s pristojno hrano okrepčuje; ne sme pa v tem iskati nobene radosti. Naj vam to v zgledu pojasnim.

Sv. Bernard je nek dan popotoval poleg prelepega jezera; pa še pogledal ga ni. Enkrat pa je po svoji dolžnosti moral obiskati druzega opata, s kterim sta si bila prijatelja. Za daljno pot mu ponudijo mulo, ki je bila prekrasno osedljana. Sv. Bernard jo zajaha in po dolgem potu prijaha do ptujega samostana. Kako mu je mula osedljana, še pogledal ni. Ko pa uni opat vidi, da toliko svet in spokoren mož pa pride na nečimerno in gizdavo opravljeni muli, ne more se načuditi, ter ga prijazno in ljubeznjivo začne svariti. Sv. Bernard pa ga poprosi, naj ima poterpljenje ž njim, ker te gizdosti še zapazil ni.

Taka, preljubi moj poslušavci! je tudi z zavživanjem potrebne hrane. Ako svojemu okusu tudi pripustimo prijetnost, ktero pri jedi in pijači ima, pa moramo svojega duha odtergati od te prijetnosti, da veselje, radost ostane čutilu, serce pa se s škodljivim in nepopolnoma nagnjenjem ne oskruni. V tem po-

menu uči sv. apostelj Pavel, ko piše: „Naj bodo, kteri imajo žene, kakor bi jih ne imeli; in kteri jokajo, kakor da bi ne jokali; in kteri se veselé, kakor bi se ne veselili; in kteri kupujejo, kakor bi ne imeli; in kteri vživajo ta svet, kakor bi ga ne vživali.“ (I. Kor. 7, 29—31.) Sv. apostelj nas tu lepo uči, da pozemeljske dobrote le vživajmo; pa svoje misli moramo od njih odtergati, s svojim duhom se čez nje povzdigniti; tako da radost zunajna ostane in našega serca nikakor ne prevzame, da bi si našo voljo podvergla. Tako volja pripusti iz pravičnih vzrokov čutilom radost; volja pa je ne občuti — je nima. To se pravi veseliti se dobrot posvetnih, kakor da bi se jih ne veselili. — Pije zmeren; pije nezmeren. Ali velik je razloček. Pijanec pije, da draži okus, da mu streže, ne da bi le napolnil želodec svoj; ampak z vso svojo voljo je ves nekako pogreznjen v radost in poželjenje, ktero ima njegov okus do vina. Zmeren človek nasproti popije kozarec vina, pa ga ni pokusil; kajti njegov duh privoli pijačo telesu v potreben povžitek, pa je prost vse radosti. Kakor, na primero, človek, ki ima veliko dela, ali je v kako pošteno delo ves zamišljen, za potrebo urno povžije svojo hrano; nič ne misli in ne preiskuje, kakošna je; njegove misli, ves njegov duh je le pri delu, akoravno se okus raduje in zavživa hrano.

Da bomo pa to dosegli, da tudi pri zavživanji hrane nič druzega ne želimo in nočemo, kakor le, da spolnujemo voljo Božjo; imejmo vedno pred očmi nauk sv. Pavla: „Ako jeste ali pijete, ali kaj druzega delate, vse k časti Božji delajte.“ (I. Kor. 10, 31.) Kdor tako dela, on ne ljubi tiste telesne radosti, ktero svojim čutilom iz pravičnih vzrokov pripusti; pa bo tudi vselej v pravi berzdi imel to poželjenje.

c) Zmernost še to tudi tirja, da jemo in pijemo o pravem času. Ni pa o pravem času, kdor je ali pije razun navadnih obednih časov, ali kdor vedno je ali pije, in nikoli ni nabasan. Kteri tako delajo, imajo po besedah svetega pisma trebuh za svojega Boga. (Fil. 3, 19.) Sv. Filip Neri je imel nekega spovedenca, ki se ni mogel odvaditi te napake, da bi zmeraj kaj ne jedel. Pa mu je tudi povedal, da, ako tega ne opusti, ne bo nikdar za svojo dušo kaj skerbel. Kdor hoče toraj biti zmeren, ne sme razun ob navadnih časih niti jesti niti piti, ako veljavne okoliščine drugači ne tirjajo, na primero: težko delo, velika žeja, posebna slabost, prijateljsko obiskanje.

O pravem času ne je ali ne pije, kdor se v zapovedanih postnih dneh več ko enkrat do sitega naje, ali kdor o prepovedanem času brez privoljenja mesne jedila zavživa. Zmerni se natanko derži zapovedi cerkvene. Lep zgled so nam makabejski bratje in stari Eleazar, ki so raji preterpeli najgrozovitnišo smert, kakor da bi bili zoper zapoved svete vere svinsko meso jedli.

Tudi ni o pravem času, ako kdo jed in pijačo zavživa prenaglo, ali kakor pravimo na mah pogoltne, je nič ne pozveči, kar le požera. Zato nas opominja modri Sirah: „Pri nobeni pojedini ne bodi samogolten, in ne segaj po vsakem jedilu.“ (37, 32.) Kteri tako delajo, jedó in pijó, da strežejo svojemu gerlu, kar po nauku papeža Inocenca brez greha ni. Toraj, ljubi moji kristjani! da bote zmerni, ne smete jesti ali piti samogoltno, ne da bi svojemu gerlu stregli; temuč zatajujte se v zavživanji vsakodanje hrane. Sv. Makari sedem let nič gorkega ni povžil. Potem tri leta ni druzega jedel, kakor vsaki dan štiri ali pet unc v vodo namočenega kruha, kar je po našem četert funta. Ko mu je nekdo poslal en grozd, akoravno bi ga bil rad zavžil, pa se

je premagal in ga je druzemu bolnemu puščavniku poslal. Ves postni čas ni jedel, razun malo zelja in to le o nedeljah. Da bi morali tudi mi tako ojstro živeti, tega, se ve da, Bog ne tirja; ali vendar kristjan! nikar ne jej in ne pij preveč, bodi s tem, kar se pred té položi, zadovoljen; pa zavživaj svojo hrano vselej o pravem času, in ne da bi svojemu poželjenju stregel, ter si v jedi in pijači marsikaj in večkrat pritergaj, in spolnil boš voljo Božjo in imel boš sveto zmernost, ki je vsakemu kristjanu potrebna. In ravno zato vas moram še nekoliko podučiti.

2. K a j n a j n a s k z m e r n o s t i n a g i b u j e?

In odgovor na to vprašanje je: Velik d o b i č e k kterega zmernost napravlja našemu telesu in naši duši.

a) Zmernost koristi našemu telesu. Zmeren človek je večidel zdrav, vesel, sposoben, zmožen za vse dela in navadno dolgo živi. V neki imenitni družbi so se menili od zdravnikov. Vsak je hvalil svojega hišnega zdravnika. Imenitna gospoda ima vsaka svojega zdravnika, ki dobiva odločeno vsakoletno plačilo, naj bo že kdo bolen ali ne. Zato se tudi pričkajo med seboj v tisti družbi, kaj bi bolje bilo z zdravnikom počez se pogoditi, ali ga za vsaktero bolezen posebej klicati. Nek moder mož zaverne to pričkanje in pravi: „Jaz pa imam zdravnika, kteremu ne plačam nič, kteri mi pa še vsako leto veliko prihrani.“ Vsi radovedni, poprašujejo, kako se piše ta čuden zdravnik? En čas se brani, ga jim povedati; poslednjič, ko le silijo vanj, pravi: „No, ako po vsaki ceni hočete vedeti njegovo ime, moram ga vam pa povedati. Pa, akoravno je dober kup, vam bo vendar težko dopadel. „Z m e r n o s t“ se mu pravi.“

Vsi zdravniki pričajo, da nezmernost je vzrok največim in najhujšim boleznim; pa tudi vsi terdijo, da zmernost je edini

in gotovi pripomoček, ohraniti si zdravje, moč in življenje. Berem od nekega gospoda fajmoštra, Anton mu je bilo ime, ki je sto in pet in dvajset let živel, ter je bil sto let na eni fari. Ko ga škof pri svojem obiskovanji vprašajo, kaj mu je pomoglo, da je dosegel toliko starost? Fajmošter pravi, da druzega posebnega ni storil, kakor, da je vrata svoje hiše zmeraj zaperte imel trem lajnam: Jezi, nečistosti in nezmernosti. — Ko je glasovit zdravnik imenitnega jezuita Bourdalone vprašal, kako da živi, pravi mu ta, da le enkrat na dan jé. „Nikomur tega ne povejte, reče mu zdravnik, drugač ne bom imel nobenega bolnika.“ Ravno to nam poterduje sveto pismo. „Zavoljo pijanosti jih je že veliko pomerlo; kdor pa je trezen, si življenje daljša.“ (Sir. 37, 34) Tako je bilo, tako je zdaj, in tako bo tudi za naprej. Egiptovski puščavniki so zavživali večidel le kruh in zeljše z vodo; navadno so le enkrat na dan jedli; večkrat po celi dan, tudi tri dni celo nič niso zavžili. In pri taki ojstri zmernosti so bili večidel zdravi in terdni ter so dosegli visoko, nekteri prav visoko starost.

Ludvik Kornaro je bil žlahtnega stanu in je bil v Benetkah doma. Ta mož je pisal cele bukve o treznosti. On sam od sebe v teh bukvah pripoveduje, da je bil do štiridesetega leta vedno bolehen; zdaj se ga je merzlica lotila; zdaj mu je želodec obolel; pa se je v njem kaj vnelo, ali ga je putika lomila; tako da so mu zdravniki le še kaka dva mesca odločili. Vendar so mu priporočevali zmernost. Drugo zdravilo je vsako zastonj, so dejali. Ubogal je, začel je zmerno živeti, pritergoval si je v jedi in pijači, dan na dan ni več povžil, kakor tri četert funta vseh jedil. Od začetka mu je bilo hudo; ali stanoviten je bil, pa tudi za nobeno bolezen več vedel ni. Sedemdeset let star se je nekam peljal, konj se splaši, ga zverne

in po tleh naprej vleče, da si nesrečno roko in nogo spahne. Ko mu kosti naravnajo, kmalo ozdravi brez vsega zdravila. Osemdeset let staremu prigovarjajo prijateli, naj bi si vendar malo več hrane privoščil; pa kmalo se je slabo počutil; nek mraz ga je prehajal, ter ga je za pet tednov na postelj vergel. Ko spozna, da uzrok bolezni je le hrana, ktere je čez navado zavžival, zopet je bolj zmerno živel, pa tudi ozdravel, da je doživel še dve leti nad sto. Kaj ne? preljubi! Taka starost seže visoko čez leta, ktere pripisuje David človeškemu življenju, ki pravi: „Dnevi naših let — v njih je sedemdeset, in pri močnejših osemdeset let; in kar jih je več, so težava in bolečina.“ (Ps. 89, 10.)

Glejte! sveto pismo, zdravniki, zgledi in vsakdanja skušnja nas uči, da zmernost v jedi in pijači zdravje naše ohranuje in življenje daljša. Kdor toraj zdravje ljubi in želi dolgo živeti, naj se poprime zmernosti. Gotovo je, da celo bolehovi, slabi, ako so zmerni, jo precej visoko privlečejo, ko nasproti močni in terdni, bi rekel veliki hrusti, z nezmernostjo svoje življenje spodkopavajo in zgodej pomerjejo.

Zmeren človek je tudi pripraven, zmožen za vse svoje opravila. Vedno je vesel, rad se loti vsacega dela. Za koga pa je človek, ki ima polne usta in nabasen želodec? Saj ni za nobeno delo. In ako kaj mora storiti, dela le zaspano, nevoljno, godernjaje, le poveršno, le na pol in leno; tega se vsak lahko prepriča.

K temu zmernost prihrani tudi veliko premoženja. Kajti požrešnost je draga, zlasti dandanašni. Zmeren človek pri malem vendar pošteno živi, ker malo potrebuje; požrešniku pa veliko premoženje nič ne zaleže; po gerlu ga požene, da mu ne ostane drugega, ko zaničevanje in sramota, ko revščina in uboštvo. Skušnja priča in terdi, da res je, kar pravi

sveto pismo: „Kdor pojedine ljubi, bo ubožal.“ (Preg. 21, 17.) Kdor pa zmerno živi, prihrani si marsikteri krajcar za svojo starost, ali da drugim lahko kaj dobrega skaže.

Kristjani! odprite svoje ušesa in zaslišite, kaj vam povem: Ako hočete zdravi biti, ako hočete dolgo živeti, ako hočete svoje dolžnosti vselej veselo in dobro opravljati, vadite se v zmernosti; kajti ona je za vse to naj boljši pripomoček. Kakor cvetlica lepo raste, ako se jej po pameti le včasih priliva, pa vsahne in segnije, ako jej je preveč mokro; tako je telo zdravo in močno, ako se mu daje le potrebna hrana; pa se spridi, v bolezen in smert zabrede, ako se nezmerno pita in baše. Preveč je nezdravo.

b) Ker smo pa kristijani, mora nam še več na tem ležeče biti, kakošen dobiček keršanska zmernost naši duši daje. Dušna korist, ktero nam zmernost pripravlja in daje, je pa v tem, da zmeren človek se greha varuje, ložej pobožno živi in vedno popolniši prihaja. Zmernost v jedi in pijači človeku pomaga, da svoje strasti in svoje slabe nagnjenja v pravi berzdi ima in ložej grehu odide. Sv. Prosper pravi: „Zmernost berzda poželjivost, kroti mikavnost, odstrani pregrešno, vredi neredno, zapodi hude misli, pogasi nečisti ogenj, ter varuje vso dušo pred viharjem vseh strast.“ Pač po pravici prilastuje sveti mož toliko moč sveti zmernosti v jedi in pijači; vemo vsi dobro, da, kjer je telo preobloženo z jedjo in pijačo, tam je gonišče vseh strast, tam je gnječa vseh pregreh. „Kdor se v jedi ne zatajuje, pravi sv. Katarina Sienska, nedolžnosti ohraniti ne more.“ In sv. Krizostom pravi: „Kdor ima poln trebuh, je podoben preobloženi barki, ki se premikati ne more, ter je v vedni nevarnosti, se potopiti, ako jo le napade nevihta skušnjav.“ Tudi tega nas vsakdanja skušnja žalostno uči. Ne-

zmerni zabredejo v vsaktere hudobije in pregrehe, naj večkrat še v nečistost.

Zmernost nam pomaga k pobožnemu, Bogu dopadljivemu življenju, že ajdovski modrijan Sokrates pravi: „Naj bližej Bogu je, kdor naj manj potrebuje; kajti Bog nič potrebuje. Veliko ljudi živi, da jedó in pijejo; jaz pa jem in pijem da živim.“

Vsaka čednost ima svoje nasprotnosti, svoje zadrege in treba je truda in vojske, kdor hoče vse to premagati. Kdor pa hoče ta boj pridobiti, mora v jedi in pijači zmeren biti. Naše življenje je vedna vojska. Kdor hoče enkrat popolnoma biti in vživati večno življenje, mora sam sebi silo delati, da tako ložej premaga vse nasprotnosti, premaga sovražnike duše svoje. Ti sovražniki pa so dvojni: notrajni in zunajni. Zunajni so svet in hudoben duh; notrajni pa hudo poželjenje, gerde strasti. Zmernost pa je ravno tisto orožje, ki nam pomaga premagati te sovražnike zveličanja našega. To je prav dobro vedel sv. Pavel; zato je boj za zveličanje primeril bojevavcem, ki se za stavo bojujejo. „Vsak pa, kteri se na premaganje skuša, se vsega zderži; in oni sicer, da strohljivo krono prejmejo, mi pa nestrohljivo.“ (I. Kor. 9, 25.) Borivci za stavo so se dolgo časa pripravljali. Silno zmerno so živeli; vina niso pili; zderžali so se vsega slastnega razveseljevanja ter so se dolgo v tej ostrosti vadili. Naše življenje je ravno tak boj. Naj nevarniši sovražnik naš, je pa ravno naše lastno telo. In to meso moramo podvreči duhu, duha pa Bogu, pravi sv. Avguštin. Če so pa uni borivci toliko se zatajevali zavoljo nečimernega dobička, zakaj bi tudi mi svojemu telesu kaj ne odrekli, da bi si pridobili krono nebeško? Kolikor bolj pa mi svojemu telesu strežemo; kolikor bolj ga nezmerno napajamo in pasemo, toliko močneje, toliko bolj razposajeno je. Nezmernost je našemu telesu orožje s kterim dušo

napada, jo slabi, celó gospodari in tako v greh zapeljuje. To vsak odraščen pameten človek iz lastne skušnje mora videti, da, če bolj strežemo svojemu telesu, bolj nas v greh zapeljuje.

Zmeren človek tudi napade hudičeve in zapeljivost posvetno ložej premaga. Nek pobožen pridigar pravi: Kako se bote vstavili mogočnim skušnjavam, ktere vedno nastavlja satan, kakor rjoveč lev iskajoč, koga bi pogubil? Kako bote prestali zapeljevanje spačenega sveta, ako svojemu telesa vse privolite, karkoli poželi, ter tako v sami sebi gojite naj hujega sovražnika? Ako pa vas napade sovražnik od zunaj in od znotraj, kako bote ostali? Slabi bote, kakor terst, kterega veter sem ter tje maja, kakor se mu poljubi. Skušnjave vas bodo premagale in poderle. Ako bote tudi molili, k Bogu zdihovali, da bi vas rešil, pregnal viharje hudih skušnjav, da bi zmaga bila vaša; bote zastonj molili, zastonj zdihovali, dokler gojite naj hujšega sovražnika sami v sebi, dokler ste nezmerni v jedi in pijači. To poterduje naš Zveličar Jezus Kristus sam, ko je rekel: „Ta rod se ne more z ničemur izgnati, kakor z molitevjo in postom.“ (Mark. 9, 28.) Kajti nezmernež ni pripraven za noben boj. Kako se bo napiti in nabasani človek bojeval? pa tudi nikdar noben požrešnik še ni bil pobožen kristjan. Prav ima sv. Andrej Avelinski, ko pravi: „Kdor pot čednosti in popolnamosti nastopiti hoče, mora s tem začeti, da s posebnim trudom kroti željo po jedi.“

Ker so vsi svetniki to dobro spoznali, so si pa tudi vsi za zmernost prizadevali, in ne enega svetnika nimamo, ki bi bil služil požrešnosti in pijanosti.

Kako koristna je zmernost za dušo in za telo, vidimo prav očitno nad Danielom in tremi njegovimi tovarši. Ko je Babilonski kralj Nabuhodonozor pervikrat Judovskega kralja Joakima premagal, šest sto in šest let pred Kristusovim rojstvom

odpeljal je seboj v sužnost več mladenčev kraljevega in imenitnega rodu; in ukazal je svojemu višemu dvorniku, da mu je zmed teh v njegovo službo odbral posebno brihtne in očitne. In med temi mladenči so bili tudi: Danijel, Ananija, Mizael in Azarija. Kralj je ukazal, dajati jim jedi in pijače z njegove mize, da bi bili tudi unajno berhki in lepi; tudi jih je dal poučiti v vsem potrebnem; kajti odmenil jih je v svojo službo. Na mizo malikovavskih Babiloncev je pa prišla tudi marsiktera jed, ki je Judom po Mojzesovi postavi prepovedana bila; zato je Daniel višega dvornika prosil, da bi ga ne silil jesti in piti s kraljeve mize. Pa dvornik, ki je sicer rad imel Danijela, mu zaverne, da se boji svojega gospoda, ako bi zapazil, da so obrazi mladenčev vpadli, bledi in medli postali. Ja celo za glavo mi gre, mu reče. Danijel pa ga prosi, naj poskusi le deset dni, in naj jim da sočivja in vode; potem naj pregleda obraze njihove in jih primeri z obrazi drugih, ki bodo imeli kraljevo hrano, in potem naj stori ž njimi, kakor se mu bo za dobro zdelo. Dvorniku je bilo to všeč in dovolil je. Čez deset dni pa se je pokazalo, da so bili vse lepši in očitniši obrazi teh mladenčev, kakor unih, ki so s kraljeve mize jedli in pili. Zraven telesne lepote in terdnosti je pa Bog tem mladenčem dal tudi znanost in učenost vseh bukev in vse modrosti; Danijelu pa še umetnost prikazen in sanj.

Bog je hotel nam vsem nad temi mladenči očitno pokazati, da zmernost in treznost v jedi in pijači da zdravo in močno dušo in telo. Kaj pa je lepšega, kaj boljšega, kakor je zdrava duša v zdravem telesu.

Kristjani moji! tudi mi storimo danes terden sklep, da hočemo zanaprej zmerni biti. Nikdar ne jejmo in ne pijmo več, kakor je našemu zdravju potrebno; ne pozabimo, da nismo na svetu, da ne živimo zato da bi jedli in pili; ampak da jemo in

pijemo, da si življenje ohranimo. Ne bodimo zberni, bodimo zadovoljni z vsem, kar se pred nas postavi, in vživajmo svojo hrano le v zato odločenem času. Ako le resnično hočemo, lahko to storimo.

Švedski kralj Karl se je bil enkrat vpijanil in v svoji pijanosti ni svoji materi dolžnega spoštovanja skazal. Materi je bilo to hudo in v svojo sobo se zapre. Drugi dan se ne prikaže mati in ko kralj zve, zakaj je mati žalostna, vzame poln kozarec vina, gre k materi ter jej ponižno reče: „Zvedel sem ravnokar, da sem vas včeraj s svojo pijanostjo hudo razžalil. Prišel sem da vas lepo prosim, da mi odpustite. Da pa nikdar več se tako ne pregrešim, izpil bom na vaše zdravje ta kozarec vina; in ta naj bo zadnji v mojem življenji.“ In bil je mož beseda. Ne kapljice ga ni več spil vse svoje življenje.

Glejte ljubi moji! kaj vse stori človek s pomočjo Božjo, ako le resnično voljo ima. Storimo, še enkrat ponovim, tudi mi resničen sklep, da bomo zares zmerni; zato si pa tudi še kaj pripuščenega pritergujmo. Mar bi nam to pretežko bilo, da si tako zagotovimo večno življenje? Koliko si bolnik priterguje, da bi zopet zgubljeno zdravje si pridobil? Kaj si mi pa nočemo kaj malega pritergati zavoljo zveličanja svojega? Saj še toliko ni potreba, kolikor si bolnik priterga v zaupanji, da si bo zgubljeno zdravje zopet pridobil. In ako bo v nebesih plačan vsak kozarec vode bližnjemu iz ljubezni podan; gotovo ne bo brez plačila vsaka žlica jedila, vsak požirek pijače, kterega si pritergaš iz ljubezni do Boga. Zatoraj bodimo zmerni v jedi in pijači, in jejmo pa pijmo vselej k božji časti! Amen.

XXII. Keršanski nauk.

6. Krotkost.

1. Kaj je krotkost?

Odkar sta Adam in Eva v paradižu grešila, postala je zemlja dolina solz in nadlog. Od vseh strani prihrumijo nad človeka britkosti in tožave, in sicer za dušo in telo. Dušo postavim zaboli, kedar nas kdo razžali, ne dela po naši volji in našem povelju, nam jemlje čast in dobro ime, nam škoduje na zdravju in premoženju. To so dušne bolečine. So pa tudi telesne bolečine; zdaj postavim bolijo nas zobje, zdaj glava, roka, trebuh ali drugi telesni udje; zdaj pride bolezen in položi nas na bolno ali smertno postelj; zdaj pride uima, toča, ogenj, povodenj, vzame nam, kar imamo in poda nam beraško palico; zdaj pride težavno delo, ki nas vse utrudi in zbega. To so telesne bolečine.

Ta dvojni razloček sem vam v misel vzel, da bote ložej razumeli in sprevideli, da ima poterpežljivost dvojno stran. Ako kdo dušne bolečine voljno in mirno prenaša, temu pravimo, da je krotek, da ima krotkost. Ako pa kdo telesne bolečine voljno in mirno prenaša, temu pravimo, da je poterpežljiv, da ima poterpežljivost.

Obe čednosti ste veliko vredne in človeku sila potrebne, ker je človek po izvirnem grehu k jezi in nevoljnosti močno nagnjen. Nekteri so stavili prašanje, ktera čednost je več vredna ali krotkost ali poterpežljivost? Dali so krotkosti sprednost pred poterpežljivosti. To pa za to: Bolečine res presunejo vse ude človeškega telesa; razžaljenja pa ranijo celo serce, ter ga dražijo k jezi in k maščevanji. Za krotkost je toraj potreba več moči, da človek stanoviten ostane.

Krotkost je toraj tista čednost, ki okroti, v pravi berzdi ima jezo, ktera izhaja iz razžaljenja ali drugih nasprotnost. Poterpežljivost pa je tista čednost, s ktero vse zopernosti, nadloge in težave, v voljo Božjo vdani, prenašamo.

Krotkost pa, s ktere poglavarji ali tudi starši in gospodarji pametno prizanašajo svojim podložnim zaslužene kazni, se milost ali usmiljenje imenuje. Sv. Tomaž pravi: „Kedar krotkost sili naše jeze meje stavi, dela kakor milost; vendar je med njima razloček, da milost prizanaša zunajne kazni, krotkost pa manjša hudobijo jeze.“ Milost je toraj tudi prava krotkost, pa jo imajo le kralji in vsi tisti, ki po pravici čez druge gospodujejo.

Cesar Konštantin nam je tu lep zgled. Nekdaj so hudobneži njegovo podobo nespodobno onesnažili, jo celo zaničljivo poderli. Zavoljo tega velicega zaničevanja se dobri knez ne da zdražiti. Toliko bolj pa so bili vneti njegovi dvorniki, ter so mu to hudobijo še bolj černo popisovali in so silili, da bi cesar drugim v svarjenje ojstro se maščeval nad hudodelniki. Konstantin pa gre s svojo roko dvakrat ali trikrat čez svoj obraz, pa pravi: Nič me ne boli. S tem je hotel reči, da zaničevanje in vdarci na podobo niso zadeli njegovega serca, v kterem si je ohranil milost zoper napade tudi pravične jeze.

Učil sem vas pa, ko sem od jeze imel keršanski nauk, da jeza človeka tako prevzame, da je pamet v svojem poslu zaderžana, ali celo oslepljena in da človeka, ki bi vedno mogel biti pametno bitje, v divjo, nemo zver spremeni; zato bomo vsi spoznati mogli, da nam je zares potrebna krotkost, ktera hudo nevihto naše jeze kroti, sovraštvo in serd odverne in našo pamet prosto in neomoteno ohrani, da tudi zunajni udje svojo spodobno obnašanje obderžé.

Vendar prava krotkost ni slaba; kedar čas ali druge okoliščine tirjajo, pokaže tudi svojo resnobo, ter se hudemu stanovitno in z vso ojstrostjo vstavi, kjer mora biti, kjer milost nič ne izda. Tako vemo, da naš Zveličar Jezus Kristus, ki je naj popolniši zgled svete krotkosti, je menjavce, kupčevavce in prodajavce iz tempelna spokal, ter jim je v sveti jezi očital: „Pisano je: Moja hiša je hiša molitve, vi pa ste jo storili jamo razbojnikov.“ (Luk. 19, 46.) Zares krotek je toraj tudi resnoben in ojster, kedar je potreba in milost več ne skeza; ali vendar nikdar ne pripusti, da bi se krivična jeza v njegovem sercu vzdignila, ali da bi se nejevolja divje razodevala. On ne zmerja, ne preklinja, ne psuje, se ne roti in nikakor ne razsaja; ampak svoj jezik za zobmi derži in terdo molči, dokler se serce popolnoma umiri. Ako nima pravičnega uzroka, da bi bil ojster, je čisto tiho ali opominja le prizanesljivo in ljubeznjivo.

Sv. Efrem se je več dni postil; potem reče svojemu hlapcu, da mu prinese skledico sočivja. Neokretni služabnik pa pred vratmi zakloboštra, da mu skleda iz rok pade ter se razbije. Sram in strah ga je bilo. Svetnik pa ne pokaže naj manjše nejevolje ne, ampak smehljaje de: „Le umiri se, moj sin! ker jed noče k meni, pojdem pa jaz k njej.“ In k čepinam se vsede in mirno pobere, kar je še dobiti mogel.

Prečuden zgled take krotkosti berem od dveh menihov, ki sta skupaj v eni puščavici živela. Ja njuna krotkost je daleč okrog slovela. Drugi sveti mož ju je enkrat obiskal, pa le zato, da bi njuno krotkost poskusil. Meniha ga pozdravita vesela in prijazna. Po končani molitvi in ko so navadne psalme združeno speli, gre ptuji menih iz puščavice na mali vertec, kjer sta imela za živež potrebno zeliše posajeno. Ptujec vzame svojo palico ter vse zeliše poseka in potolče, da eno ne ostane. To vse sta me-

niha videla; pa nista čerhnila; naj manjše nevolje ali še žalosti nista razodela. Peljala sta ga nazaj v puščavico in ko so odpravili še večerne molitve, sta klečé mu dejala: „Ako zapoveš, oča! hočeva ostale štore pobrati in jih skuhati, kajti čas je, jesti.“ Na to pa se stari ptujec verže pred nju in pravi: „Hvalim svojega Boga; kajti vidim, da Duh Božji v vaju prebiva; zato vaju opomnim, predraga brata! da ohranita sveto ponižnost in krotkost do konca svojega življenja, da vaju v nebeškem kraljestvu v Božjih očeh povzdigne in poveličuje.“

Zdaj pa še nekoliko poglejmo:

K a j j e p o t e r p e ž l j i v o s t?

Da bomo bitstvo poterpežljivosti prav spoznali, moramo vedeti, da ste posebno dve velike strasti, ki človeško serce grozovito napadate, in te ste žalost in strah.

Strah je tista navadna strast, ki se vzdigne v našem sercu pri misli, p r i h o d n e g a zla, ktero nas zadeti zamore. Žalost pa izhaja iz misli ali občutka že p r i č u j o č e g a zla, ki nas že toži. Tako se hudodelnik, ako je znana hudobija njegova, boji ječe, ktero zasluži; zato beži in se skriva. Ako ga pa roka pravice zasači, in je že v zaporu, ne boji se več ječe; ampak je žalosten. Zdaj se boji le prihodnje kazni, in ako to kazen terpi, ne boji se je tudi več; je le zopet žalosten.

Te dve strasti, kar nas vse skušnja žalostno uči, ste velik zaderžek, da zvesto spolnujemo keršanske čednosti; zato ker ste silne, našo pamet hudo mamite, ter jej opoverate, da ne hodi po modri sodbi, da lahko v pregreho zabrede.

Zato nas je pa mili Bog oborožil z dvojno imenitno čednostjo, s kterima vkrotiti zamoremo te strasti, ki se enako divji zveri v našem sercu zoper nas vzdigujete. Ena teh čednost je serčnost, od ktere sem vas že učil, da nas vterduje, stanovitne in močne dela zoper strah in boječnost, zlasti ko se bojimo ve-

licega zla. Druga čednost je pa poterpežljivost, ki vmiri in potolaži žalost, ktera izhaja iz že pričujočega zla, ter nas vda, da mirno in pokojno terpimo. Zato pravi sv. Avguštin, da „poterpežljivost je tista mirnost, ki iz naše duše prežene žalost, ki izhaja iz pričujočega zla.“

Delo ali naloga poterpežljivosti je toraj le ta, da potolaži, manjša in lajša bolečino in žalost, ktero naši duši napravi pričujoče terpljenje; naj bo že to terpljenje kakoršnokoli si bodi; ali revščina, bolezen, smert svojih, zguba časti, premoženja ali zdravja, ali karkoli žalega nas zadeti zamore.

Modrijan Plutarh nam pripoveduje od bolnika, kterega je putagrom prestrašno lomil. Tega bolnika obišče njegov prijatel. Ko pa zagleda, da ima bolnik noge grozno zatekle, ko ogenj goreče, smilil se mu je toliko, da ne more prenesti in kar iti hoče. Stoj, prijatel! reče mu bolnik; moje serce ne čuti, kako me noge bolé. „Od tam ni prišlo nič sem!“ pokaže mu od nog na serce. — Glejte to je delo poterpežljivosti, da namreč našega serca ne prevzame terpljenje, ki nas napade; ampak ga tako vredi, da serce mirno in pokojno ostane.

Poterpežljiv je miren, ako se mu kaj pripeti, česar se ogniti ne more, ali tudi ravno noče; ako mu ne gre vse po volji, ni zato nejevoljen; ako ga zadene veliko terpljenje ali hudo zlo, sprejme vse ves vdan v voljo Božjo. Ako mu terpljenje še tako težko de, če tudi solze pretaka in se ga znebiti želi; vendar serčnosti ne zgubi. On morebiti zdihuje z Jezusom: „Moja duša je žalostna do smerti!“ (Mat. 26, 38.) Morebiti prosi, da bi mu bil kelih terpljenja odvzet. Ali ravno tu se loči poterpežljivi človek od nepoterpežljivega. Hudobni zgubi vso serčnost, v terpljenji se volji Božji noče vdati, se celo vzdiguje zoper Boga, ga preklinja, se vede, kakor bi Boga ne bilo. Pobožni pa z Jezusom de: „Oča, ne moja

ampak tvoja volja naj se zgodi!“ Tudi pobožni želi polajšanja in tolažila; ali njegove želje so pametne, ponižne, vdane. V naj hujši bridkosti mu je vendar naj ljubši to, kar Bogu dopade. Veličastna, kraljeva volja Božja mu je večno pravilo vseh njegovih želj. In to vdanost v voljo Božjo mu daje sveta poterpežljivost.

Tako je delal Job. Ko je zgubil vse časno bogastvo, zgubil neštevilne čede, zgubil svoje sine in hčere, in je zapuščen od svoje družine, zaničevan od svoje žene, z očitanjem obsut od svojih prijatelov, poln turov na gnojnem kupu sedel, ni nikakor zgubil poterpežljivosti, ter je, ves vdan v voljo Božjo, rekel: „Ako smo dobro iz Božje roke prejemali, zakaj bi hudega ne sprejeli? Gospod je dal, Gospod je vzel; kakor je njemu dopadlo, zgodilo se je. Gospodovo ime bodi češčeno!“

Takih zgledov sv. poterpežljivosti imamo prav veliko. Naj vam še enega povem. Sv. Magdalena Paciška je imela prehudo bolezen. Huda merzlica jo je tresla, glava in zobje so jo boleli. Trideset mescev je neprenehoma ležala; sama koža in kost jo je bila; zobje so jej segnili do korenin, ktere so zdravniki jej izdreti mogli. Glava jo je bila tako boleča, da je občutila neizrečeno bolečino, ako je le kaj zašumelo ali so drugi govorili. Pri teh prestrašnih telesnih bolečinah pa tudi notrajnega tolažila nobenega ni imela. Le vsakdanje sveto Obhajilo jo je zderžalo. Vendar je bila vedno poterpežljiva, ko jagnje, in v svojem britkem poterpljenji se je proti nebu ozirala, psalme prepevala, in večkrat je sklenila: „Malo porajtam sedajno terpljenje, ker upanje imam na večno življenje.“

O da bi tudi mi imeli krotkost, s ktero bi zaterli vso krivično jezo; in da bi imeli tudi poterpežljivost, s ktero bi vse britkosti prenašali mirno in vdani v sveto voljo Božjo!

2. Zakaj si moramo prizadevati za krotkost in za poterpežljivost?

a) Krotkost nam je potrebna. Ako hočemo biti pametne stvari, moramo krotkost imeti. V jezi zdivjani človek je bolj neumni zveri podoben, kakor pametnemu bitju, kar smo že slišali. Nikar pa ne reci, ljubi moj kristjan! da ni mogoče berzdati jeze, ki kakor neoberzdani konj na enkrat zaverže vso pamet in nas žene in sili v maščevanje. „Kako moreš to reči, o človek? pravi sv. Krizostom, saj oberzdamo leve in jih vkrotimo, in ti meniš da bi se ne dala divjost duha spremeniti v krotkost; vendar so zveri po svoji natori divje, in zoper natoro bodo pohlevne in krotke, ti si pa zoper natoro divji, ki si po natori krotek. In ti, ki zverini, kar jej je natornega, odvzameš, in jej vcepiti zamoreš, kar jej je zoper natorno; pa bi tega prihraniti ne mogel, kar že natorno imaš?“

Zlasti pa nam je krotkost potrebna, da bomo kristjani. K temu nas lepo opominja sv. apostel Pavel: „Vsa grenkoba, in jeza, in serd, in preklinjevanje bodi dalječ od vas z vso hudobijo vred. Bodite pa med seboj dobrotljivi, usmiljeni in zanašajte eden drugemu, kakor je tudi Bog po Kristusu vam zanesel.“ (Efež. 4, 31, 32.) K tem besedam pristavlja sv. Krizostom: „Poglejte, kakšen je krotek? čigav posnemovavec bo imenovan? Ne posnemovavec angelov ali viših angelov, ampak Gospoda vseh stvari, akoravno so oni tudi prav krotki in polni vseh čednost. Vendar hoče sv. Pavel, da smo posnemovavci Božji, da bi z velikostjo tako visoke časti prepričal svoje poslušavce, da vsi, ki bodo zaničevani, ali ktere zadene veliko zlo, da vsi to zaničevanje in zlo, pa tudi nje, ki nas v jezo dražijo, poterpežljivo prenašamo in Boga posnemamo.“ In še pravi: „Velika čednost je, ki se spodobijo kristjanu; naj bolj

pa to velja od krotkosti; kajti le tiste, ki njo imajo, imenuje Kristus posnemovavce Božje.“

Saj nam Kristus sam priporoča to posnemanje z lastnimi besedami; „Učite se od mene, ker jaz sem krotek in iz serca ponižen.“ (Mat. 11, 29.) Učite se od mene nam kliče mili Jezus, ne čudeže delati, da bi slepi pregledali, hromi hodili, bolniki ozdraveli. To presega naše moči. Ali on pravi, učite se od mene, da bote krotki. Jaz tirjam le serce golobje, brez želca, brez serda, brez grenkosti, podobno mojemu sercu; želim serce, ki bo vse ljubilo. „Učite se od mene, ker sem krotek.“

In kje je serce, da bi se ne umirilo, bi ne odložilo vse jeze in grenkobe, ako pomisli, kako je bil njegov Zveličar, miren, krotek in vdan v tolikem zaničevanji in zasramovanji, v tolikem terpljenji; in ko še ve, da on želi, da posnemamo njegovo krotkost? Pravijo da slon, ako je razkačen, pa zagleda čedo ovac, postane miren in krotek. Koliko bolj mora pogled najkrotkejšega jagnjeta Jezusa vse sovraštvo pogasiti in naše serce h krotkosti nagniti? — Toraj ako hočemo kristjani, to je Kristusovi biti, spominjajmo se krotkosti Jezusove vselej, kedarkoli nas jeza ali serd premaguje, in mirni in krotki bomo ostali.

Krotkost nas pa tudi vsem ljudem ljube dela. Krotkega vse ljubi, vse spoštuje, vse rado ima. Krotki si vse pridobi; težko se mu kdaj kaj odreče; s krotkostjo se prikupi vsacemu človeku. Krotki se tudi nikdar ne zamota v krege in prepire ali celo v tožbe, pri kterih terpi čast in premoženje, večkrat tudi vest. O presrečna družina, v kteri krotkost kraljuje. Kolika edinost, kolika prizanesljivost, kolika tečnost, kolik pa tudi blagoslov božji!

Krotkost je pa še posebno zato imenitna in nam potrebna čednost, ker s to čednostjo naj ložej premagamo nasprotnike svoje ter pogasimo jezo, nevoljo in serd v sercih svojih sovražnikov. In ravno s tim si pa tudi sami sebi mir in pokoj uterdimo. Poglejmo še to nekoliko! Ogenj, kaj ne? se ne more z drugim ognjem pogasiti, ampak le z vodo. Tako tudi nikdar ne boš pogasil ognja jeze, s kterim te napade tvoj sovražnik, ako mu nasprotuješ z ognjem svoje jeze; pogasil boš tak ogenj le s sladko vodo svete krotkosti. Tako pravi sveti Krizostom: „Ogenj se ne da z ognjem pogasiti; kajti to nasprotuje natori; tako se tudi serd s serdom potolažiti ne da. Kar je pa ognju voda, to je jezi krotkost in milota.“

Ako topovska krogla ko blisk naprej leti, zdrobi kamenje, ruši stolpe, polomi, razbije in razmeče na sto in sto koščekov, kar terdega zadene; ako pa zadene na kosmič mehke volne, zgubi na tej mehki stvarici vso svojo moč. Ravno taka je z jezo in s serdom. Ako te sovražnik napada z zaničevanjem, zasramovanjem ali kakor si bodi, ali zadene v tvojem sercu na mehko krotkost, dobi v tvojih ustih le pohlevne besede; urno se potolaži, odjenja in zgubi vso škodljivo moč. Tako nas zagotovi tudi sv. Duh: „Rahel odgovor jezo utolaži“ (Preg. 15, 1.)

Kako resnično je to, vidimo nad starim očakom Jakobom. Ko se je po Božji volji nazaj v svojo deželo povernil, prišel mu je Ezav, njegov brat, ves serdit s štiri sto hlapci nasproti. Jakob se pri tem pogledu prestraši; urno uredi svojo družino; postavi v pervo versto nje, ktere je manj ljubil, da bi pervi zadeli na razkačenega brata; kteri pa so mu drajši bili, so za njimi šli. Naprej so šli hlapci in dekle, potem Lija s svojimi otroci, poslednjič še le Jožef in Rahela, ktero je naj raje imel. Ko je bilo tako vse uredeno, prijel je za naj močnejše orodje

kterega je imel, da bi svojega razdraženega brata premagal, njegov serd ukrotil. Kaj menite, kakošno orožje je zgrabil? Mar sulice, meče, pšice ali kaj? Naka. Ni se poslužil nobenega drugega orožja, da bi bil premagal svojega sovražnega brata, kakor le naj više krotkosti, združene z globokim poniževanjem. Ko namreč Ezav blizo pride, verže se Jakob na svoj obraz, na zemljo ter se mu globoko prikloni. Nekoliko bližej stopi in se zopet verže na tla, ter se zopet prikloni; in kakor da bi to še ne bilo zadosti, ponovi sedemkrat to svoje spoštovanje in poniževanje. „On sam je spredej šel, in se je sedemkrat do tal priklonil, ko se je njegov brat bližal," pravi sveto pismo. (I. Mojz. 33, 3.) Ko je pa Jakob svojega jeznega brata s ponižno in pohlevno krotkostjo tako bil sam napadel, hotel je, da je vsa njegova družina ta in taki napad ponovila, in sicer po redu, kakor ju je bil postavil, da so eden za drugim se pred Ezava na tla vergli in se mu globoko priklonili. „Na to so se približali dekli in njuni otroci, in se priklonili. Tudi Lija je pristopila s svojimi otroci, in so se ravno tako priklonili; poslednja sta se Jožef in Rahela priklonila." (6. 7.) Zdaj vam bom povedal, kakošen je bil izid te čudne vojske. Sveto pismo nam takole pove: „Ezav je svojemu bratu nasproti tekel", ali to je le še malo, „in ga je objel," še ni dosti; „ter se mu je okoli vrata oklenil," in še to ni bilo dovolj, „in ga je poljubil in se jokal." Pa še ni bilo dovolj, rekel mu je: „Pojdeva skupaj; spremil te bom na tvojem potu." (33, 4, 12.) Glejte kako mogočno orožje je krotkost. Ona premaga jezo, omeči terdobo razkačenega serca.

Ta zgled nas uči, da serd in jezo zdivjanega človeka ne premagamo ložej, kakor z lepo krotkostjo. Glejte Ezava, kakor

lev je prihromil nad nedolžnega brata, pa pohleven, ko jagnje je postal; glejte solze preserčne ljubezni preliva po vratu tistega brata. Premagala ga je le ponižna krotkost. Zato pravi sveti Krizostom: „Nič ni močnejšega, kakor je krotkost. Kakor goreča germada vgasne, ako se z vodo polije, tako ohladi krotka beseda bolj ko peč razbeljeno serce. In to nam da dvojni dobiček. Pervič pokažemo, da imamo krotkost; drugič pa odstranimo svojemu bratu jezo in razpodimo iz njegovega duha vso razdraženost.

Zakaj pa da moramo svoje sovražnike s krotkostjo premagovati, je ta uzrok, ker nikakor ni drugače mogoče, da bi s ptujo hudobijo iz našega serca pregnani mir zopet zadobili. Pomisli kristijan! tole: Tebi ni všeč, ako se tvoj bližnji jezi nad teboj; ravno tako tudi njemu ni všeč, ako se ti nad njim ježiš. Ako njegovo žaljenje žali tvoje serce, tako žali tudi tvoje žaljenje njegovo serce. Ako hočeš toraj miren biti, moraš drugačno pot nastopiti. Ako on s teboj terdo dela, moraš ti ž njim mehko, rahlo delati. Ako te z jezo napade, moraš mu se s krotkostjo vstaviti. Ko ti s sovraštvom nasprotuje, skaži mu dobroto. Se napuhnjeno čez te povzdiguje, se mu ti s ponižnostjo podverzi. „Povej mi, pravi še sv. Krizostom, zakaj in kako grajaš svojega brata in se nevoljno čez-nj pritožiš, ker se ti sovražno obnaša? Zakaj pa si ne izvoliš drugega pota, ampak se ti še bolj ježiš. Ogenj se z ognjem pogasiti ne da.“

Kdor tako dela, on ima visoko stopinjo pobožnosti. Ljubeznjiv, krotek biti proti njim, ki nas ljubijo, to je lahko, to delajo tudi neverniki, pravi Kristus. Ali imenitno in sveto je, da si prijazne storimo tudi tiste, ki so nam sovražni. Pa bo kdo rekel, da tega storiti ne more. Ne, ljubi moj kristijan! S pomočjo gnade Božje je vse mogoče. Noben stolp ali turen ni tako visok, da bi se po stopnicah do verha priti ne moglo.

Ako si prizadevaš, z vso močjo vsako nejevoljo v sebi zadušiti, s časoma boš tudi razžaljenja in zaničevanja voljno in mirno sprejel; ja, ako v tej čednosti napreduješ, se jih boš poslednjič celo veselil in lahko ti bo, da boš svojemu razžaljivcu nasproti postavil svoje dobro serce.

Te dni sem bral od ajdovskega mladenča, ki je želel se modrosti naučiti. Imel je ojstrega učenika; ta mu je naložil na tri leta prav zaničljivo delo. Čez tri leta mu je zapovedal, da je bil zopet tri leta na hudi poskušnji; in ta je bila, da je vsako razžaljenje voljno prenašal in še vsacemu razžaljivcu nekaj plačal zato, ker ga je razžalil. Tudi to je mladeneč na tanko spolnil. In zdaj mu še le pravi njegov učenik: Zdaj vidim, da si pripraven za modrost, hodi toraj z menoj v Atene, kjer se modrost uči. — Pred mestnimi vratmi pa je bival star modrijan, ki je poskušal nje, ki so prišli, modrosti se učit. Ta poskušnja pa je bila le v tem, da je učence zaničeval in zasramoval, kakor je le mogel. Ko se uni mladeneč bliža starcu, gre mu ta že naproti ter ga obsuje s sirovostjo in zaničevanjem. Mladenča se to nič ne prime; prijazno se mu posmehuje, kakor da bi ga bil starec ljubeznjivo sprejel. Ko pa vidi, kako miren je mladeneč, zmirja ga še bolj in zasramuje; mladeneč pa na vse to ne porajta, le prijazno se smehlja. In začuden ga modrijan vpraša: Kaj mora to biti? jaz te jezim, ti se mi smehljaš. Mladeneč pa mu pove, da je tri leta plačeval tistim, kteri so ga kaj razžalili, zakaj bi se zdaj ne smejal, ko mu za to ni treba nič plačati?

Kristjani moji! če je pa ta mladeneč si prisvojil toliko krotkost iz ljubezni do posvetne, človeške modrosti; mar si mi ne bomo prizadevali za to imenitno, toliko koristno modrost iz ljubezni do Božje modrosti, iz ljubezni do svoje popolnamosti, iz ljubezni do večnega zveličanja in iz ljubezni do Jezusa Kri-

stusa, kteremu je ta čednost toliko ljuba, da nas sam opominja: „Učite se od mene, ker jaz sem krotek.“ (Mat. 11, 29.) Kajti krotkost je tista sveta vez, ki te z naj krotkejšim sercem Jezusovim edini; krotkost je tisti vodotoč, po kterem teče mir Božji v tvoje serce. Kdo ne ve, da nemir, serd in jeza naj huje mučijo človeško serce, mu grenijo vsako veselje, ga motijo v molitvi in mu ne pripustijo, da bi le kaj v miru zavžil. Krotek pa nič ne pozna tega zla; on je gospod svojih strast, on ukroti vsako razdraženost, vsako jezo; vsako nejevoljo, on umiri vsako nevihto, ter jo urno zaduši. Zato pa tudi ljubi Bog krotkemu sercu deli svoje posebne gnade. O kristjan! le prizadevaj si za to čednost in prepričal se boš, da ložej in bolj na tanko boš spoznal voljo Božjo, pa tudi svet in njegovo nečimernost boš spoznal!

b) Zdaj bi vam mogel pa še popisati: Kako potrebna nam je poterpežljivost?

Rekel sem, da poterpežljivost je pa tista mirnost, ki iz naše duše prežene žalost, ki izhaja iz pričujočega zla.

Da nam je poterpežljivost zares potrebna, kdo bi to dvomil? Saj sv. Pavel naravnost pravi: „Poterpežljivost vam je potrebna, da voljo Božjo storite in dosežete obljubo.“ (Hebr. 10, 36.) In to je pač gola resnica. Nobena stvar naši pameti bolj ne nasprotuje, in nobena stvar naše volje od dobrega bolj ne odvračuje, kakor žalost. Kolikim je že žalost pamet zmešala, da nevarno, celo smertno zbolijo! In ni čuda. Žalost naš um omrači, voljo uterpne, leno in nedelavno stori. Potrebna nam je toraj čednost, ktera v času britkosti, kterih noben človek prost ni, iz našega serca škodljivo žalost prežene, um razvedri, nas ogreje, lenobo otrese, pamet zdrami in voljo k čednosti nagne. In ta čednost je poterpežljivost. Sv. Tomaž pravi: „Med druzimi strastmi naši pameti

posebno nasprotuje žalost, po besedah apostelnovih; — da „posvetna žalost prinese smert“ in kakor pravi Sirah, da „žalost jih je veliko umorila in ona nič ne pomaga.“ Zato pa mora biti čednost, ktera našo pamet pred žalostjo obvaruje, da namreč pamet v žalosti ne omaga. In ta čednost je poterpežljivost.

Drugi uzrok, da nam je poterpežljivost potrebna, je pa tudi to, da, ako voljno prenašamo britkosti, ktere nam Bog v svoji modrosti pošilja, zateremo napuh svojega mesa, vterdimo dušo v krepostih in ko taremo svoje telo, povzdigujemo svojega duha na perutah čednosti proti svetim nebesom; ali kakor pravi sv. Tomaž: „Z nadlogami gospodovimi bo ponižan napuh mesene sladnosti in duša bo okrepčana v čednostih; meso zgubi preobilno, duh pa dobi čednosti, kterih še nima.“ In vsakdanja skušnja nas uči, da britkosti čistijo in lepšajo keršanske čednosti. Sv. apostel Jakob, ki želi, da bi vsi popolnoma bili, nas le k poterpežljivosti opominja: „V veliko veselje si štejte, moji bratje! kedar padete v mnogotere skušnjave, ker veste, da skušnja vaše vere obrodi poterpežljivost; poterpežljivost pa delo dopolni, da ste popolni in pravični, in da v ničemur pomanjkanja nimate.“ (1, 2—4.)

To pa dobro vemo, da le poterpežljiv človek dopolnuje voljo Božjo, stori dobro, ako je tudi težko; nepoterpežljiv pa opušča dobro, ker se težav boji. Le poterpežljiv spolnuje svoje dolžnosti tako, da so zasluživne za večnost; nepoterpežljiv pa vse z nevoljo, nerad stori, kar za večnost nobene veljave nima. Le poterpežljiv prenaša vse britkosti in poterpljenja s tisto vdanostjo v sveto voljo Božjo, ktera je k zasluženji potrebna; nepoterpežljiv pa terpi z nejevoljo, z godernjanjem zoper Boga in zoper bližnjega in vse njegovo terpljenje nima zasluženja. Le

poterpežljiv v križih in nadlogah resnično in pobožno moli, da naj se zgodi volja Božja in ne njegova; nepoterpežljiv pa volje Božje ne čaka, on z vso silo tirja le svojo voljo, in to je greh zoper Boga in zoper samega sebe. Glejte, kako potrebna nam je poterpežljivost, če hočemo pobožno živeti in se zveličati. Zato nam kliče naš Zveličar Jezus Kristus sam: „V svoji poterpežljivosti bote ohranili svoje duše.“ (Luk. 21, 19.) In sv. Gregori pravi: „Poterpežljivost je posestvo naše duše, ker je korenina in čuvajka vseh čednost. Resnično si nobene čednosti ne moremo prilastiti, in v nobeni ne rasti, če z veliko poterpežljivostjo ne premagujemo napotljejev, ki se v nas in zunaj nas vsemu dobremu zoperstavljajo.“

Sploh učijo cerkveni učeniki, da poterpežljivost je znamnje izvoljenja Božjega. Kakor je perstan zastava med ženinom in nevesto, tako je vsaka s poterpežljivostjo in z vdanostjo prestana britkost gotovo znamnje, zastava, da se Bog z dušo terpečega zedini, zaroči, ter si jo izvoli za večno zveličanje. Zato je duša poterpežljivega kristijana vedno in rada sklenjena z voljo Božjo. Kar Bog hoče, to tudi ona hoče, zato je srečna že tukaj na zemlji. Naj bo merzlo ali gorko, naj gre dež ali naj viharji bučé, vselej se jej po volji godi. Naj pride uboštvo, bolezen, zaničevanje ali tudi smert, vselej pravi: To jaz hočem, hočem biti ubožna, bolna, zaničevana, ja živeti in umreti hočem, ker Bog tako hoče; in nič druzega nočem, kakor da se zgodi volja Božja nad menoj.

V britkostih in nadlogah, kterih nihče tu na zemlji prost ni, si misli poterpežljiv: Tako mora biti; bo že zopet drugač; Bog tako hoče; on ve za me, on ve, kaj mi je naj bolje; on mi bo poplačal vse terpljenje. Take in tem enake misli mu potolažijo serce, ga vpokojijo, in svojih težav ne prenaša tako težko, kakor nepoterpežljiv, ki bi rad odvergel svoj križ, pa ga ne more. Zato pravi sv. Krizostom: „Rad ali nerad, vendar

terpeti moraš. Terpiš rad, veliko si boš pridobil; ako pa svoj križ nerad, nepoterpežljivo nosiš, terpljenja si ne boš pomanjšal, ampak le pomnožil. Ko tedaj vidiš, da terpeti moraš, stori, da bo to tudi tvoja volja, to je, poterpežljivo prenašaj, kar terpeti moraš.“

Glejte preljubi moji! kako potrebne, pa kako koristne ste nam krotkost in poterpežljivost za dušo in za telo, za večnost in tudi za sedanje življenje! Zato pa predragi moji poslušavci! nikar se ne izgovarjajte pri svojih britkostih, pri svojih križih in nadlogah. Nikar ne recite: „Jaz ne morem tega prenesti.“ Ne, ljubi moj kristijan! ne tako. Bog v svoji neskončni ljubezni in dobroti ti ne bo pripustil nobenega terpljenja, da bi ga prenesti ne mogel. Veš, kaj pravi sv. Pavel: „Bog pa je zvest, ki vas ne bo pustil skušati bolj, kakor premorete.“ (I. Kor. 10, 13.) Mar niso sveti mučenci nezrečeno veliko iz ljubezni do Jezusa prestali in to vsi toliko radi? Ako je bilo pa to mogoče njim, zakaj bi ne bilo mogoče nam? „Oh, zakaj pa ravno jaz toliko terpeti moram!“ se večkrat sliši. Veš zakaj? Zato ker te Bog ljubi. Kdor ljubi svojega sina, v vednem strahu ga ima, pravi sveto pismo (Sir. 20, 1) In v skrivnem razodenji pravi Bog: „Ktere jaz ljubim, tiste svarim in pokorim.“ (3, 19.) „Saj bi rad terpel, ali le tega ne morem.“ Pa glej, ravno to Bog hoče, in kar on hoče, je naj bolje za te; kaj ne veš, kaj pravi sveto pismo? „Njim, kteri Boga ljubijo, vse k dobremu pomaga.“ (Rim. 8, 28.) „Zakaj mi nek Bog toliko križev pošilja? Kaj sem se Bogu zameril?“ zopet drugi tarna. Kaj se je pa Jezus zadolžil? Mar ni bil naj čistejši vseh čistih? Koliko hudega, koliko britkost in težav, koliko vdarcev in ran, ja naj grozovitnišo smert je prestal na

svojem telesu; kaj pa je preterpela še le njegova duša? In ako je on, svetost sama, toliko prestal, zakaj bi mi grešniki nič ne poterpeli? In še pravi marsikteri bolnik: „Kako dolgo bom moral še ležati in terpeti?“ Dokler bo volja Božja. Bog poskuša pravične, kakor zlato v peči (Modr. 3, 6.) Zlato pa, da bo očiščeno, potrebuje zato nektero dalj nektero manj časa. Bog ve, koliko časa je za očiščenje tvoje potreba.

Zgledov poterpežljivosti ste že danes več slišali, ne bom vas dalje zaderževal, da zopet predolgo ne bo. Zato le še rečem: Kristijan moj! posnemaj Jezusa, posnemaj svetnike, kolikor premoreš. Stori vsako jutro terdni sklep, da hočeš krotek in poterpežljiv biti čez dan, naj te že zadene, kaj velicega ali kaj malega, naj ti nasprotujejo ljudje ali druge stvari. Ako se ti čez dan kaj nasprotnega pripeti, ponovi svoj sklep, in pomisli, da za svoje storjene pregrehe zaslužiš kako pokorjenje. Prosi pa ljubega Jezusa, da ti po zasluženji svoje prevelike krotkosti gnado dodeli, da si tudi ti krotek in poterpežljiv; zdihuj k njemu in moli: „Gospod, ako mi bolečino pomnožiš, pomnoži mi tudi poterpežljivost!“ Spominjaj se, da s kratko poterpežljivostjo si je razbojnik na križu poplačal vse dolgove svoje, pa si prislužil še večno zveličanje. Varuj se vsacega krega in prepira; ako ga pa uzrokuje drugi, varuj svoje občutljivosti, govori rahlo in ljubeznjivo ali bodi tiho, da se bližnji potolaži. Prav dobro ti bo delo, ako preslišiš ojstre besede bližnjega ter misliš na naj krotkejšega Jezusa. Ako pa bi se pri vsi svoji skerbi kaj prenagnil in bi ti ušla nespodobna, žaljiva beseda, obžaljuj svoj greh, ponovi svoj sklep, in stori kaj dobrega, ali bodi bolj prijazen in pohleven človeku, kterega si razžalil. Nikdar ne pozabite, da „rahel odgovor jezo utolaži; terda beseda serd vname.“ (Preg. 5, 1.) In „slu-

žabnik Gospodov pa se ne sme prepirati, ampak mora do vseh krotek biti, podučljiv in poterpežljiv.“ (II. Tim. 2, 24.) Amen.

XXIII. Keršanski nauk.

7. *Gorečnost do dobrega.*

Ko so farizeji našega Gospoda Jezusa Kristusa vprašali: „Učenik! ktera je velika zapoved v postavi? jim je Jezus rekel: Ljubi Gospoda, svojega Boga iz vsega svojega serca, in iz vse svoje duše, in iz vse svoje misli. Ta je naj veča in perva zapoved.“ (Mat. 22, 36, 37.) To je, spoznaj Boga za svojega Gospoda, in ljubi ga iz vseh svojih moči, da bo Bog pervi in zadnji konec vseh tvojih misel, želj in del; in vse njegove zapovedi tako na tanko dopolnuj, da bi raj vse dobrote svojega življenja, bogastvo, čast, prijaznost in celo življenje zgubil, kakor da bi bil Bogu nepokoren in bi ga tako zgubil. Ali kakor pravi sv. Avguštin: „Obračaj vse misli svojega duha, vse občutljeje svojega serca in vse dela svojega življenja v Njega, od kterega pride tvoj duh, tvoje serce in tvoje življenje.“ Ker pa Bog hoče ljubljen biti ne le sam v sebi, ampak tudi v svojih stvareh, ki so podoba njegova, zato pravi Jezus še na dalje: „Druga (zapoved) pa je tej enaka: Ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe. V teh dveh zapovedih je zapopadena vsa postava in preroki.“ (39, 40.)

In ako mi spolnujemo to dvojno zapoved, ako si prizadevamo storiti vse, kar zadeva čast Božjo in zveličanje naše in

zveličanje našega bližnjega, smo zares vneti za vse dobro, imamo tisto čednost, ki se jej pravi: Gorečnost do dobrega, ki je sedmemu poglavitnemu grehu — lenobi — nasproti. In versta keršanskih naukov nas pripelje na to, da vam bom danes razložil in opisal:

7. Gorečnost do dobrega.

1. Kaj je gorečnost do dobrega.

Gorečnost sploh je želja, vnema ali pridnost, kaj doprinesti, kaj storiti; kakor je gorečnost do dela, do učenja. V tem splošnem pomenu je gorečnost tudi lahko gorečnost ali vnema do kaj hudobnega, kakor je, na primero, lakomen ves vnet, ves goreč, da si spravi več denarjev ali več premoženja na kup. Jaz vas bom učil od gorečnosti do dobrega, to je, od čednosti, ki je lenobi nasprotna čednost.

Gorečnost do dobrega je tista čednost, ki nas nagiblje, Bogu zvesto služiti in vse storiti, kar je Bogu v čast in nam v zveličanje. Goreči kristjan je dobrega vesel, po dobrem hrepeni in dobro dela, hudo pa sovraži in se ga varuje; vse to pa iz ljubezni do Boga.

Vendar ne mislite, da k gorečnosti bi bilo potreba, da bi človek kaj posebnega, kaj očitnega storiti moral; na primero, da bi vse svoje premoženje med uboge razdelil, ali da bi svojo kri prelil, noč in dan preklečal, se prav ojstro postil; ali da bi celo čudeže delal, v nebeških sladkostih plaval, ali s svetim Pavlom v tretje nebesa se zamaknil. Vsega tega ni potreba. Sv. Janez Kerstnik je bil tako imeniten, da Jezus sam pravi od njega, da ni bil veči od žene rojen; Marija preblažena devica je vseh svetnikov kraljica; ali nikjer ne beremo, da bi bila v svojem življenji kak čudež ali kaj posebnega storila, in vendar sta bila v dobrem naj bolj goreče duši. Tako zamoremo tudi mi goreči do dobrega biti brez vse posebnosti, na tihoma.

V čem je toraj gorečnost do dobrega? ali kdo je v dobrem goreč?

a) Kristjan kaže gorečnost do dobrega, ako si pošteno in resnično prizadeva, vse storiti, kar zadeva Božjo čast. Lenuh se malo ali nič ne zmeni za to, kar zadeva Božjo čast; tudi iz tega namena malo ali nič ne stori. Zoperno mu je vse sveto, nadležno vse Božje, naj si bo molitev, obiskovanje cerkev, sprejemanje svetih zakramentov, poslušanje pridig, ali karkoli že tacega. Njegovo serce ne bije za Boga; bije le za ta svet in nečimernost njegovo. Ves drugačen pa je kristjan, ki ima gorečnost do dobrega. On ima vedno Boga pred očmi, vedno nanj misli, da je Bog pri njem; v družini ne pozabi, da Bog zanj ve, v skušnjavi in v nevarnosti se spomni, da Bog ga vidi, on, ki ga bo enkrat sodil. Nikar ne reci kristjan! kdo bo zmeraj na Boga mislil; to ni mogoče pri vsakdanjih svetnih opravilih. Jaz pa pravim, da je mogoče. Vprašam te: Kako ti je pa mogoče, da pri vseh svojih delih in opravilih, še celo pri molitvi in tudi v cerkvi misliš na to, na kar je tvoje serce navezano; morebiti na kupčijo, na dobro voljo, ali na ljubljeno osebo? Kako ti je mogoče, da zmiraj misliš na greh, akoravno veš, da ni prav? Kako ti je mogoče, da zmiraj misliš na posvetne, celo pregrešne reči; zakaj bi ti ne bilo mogoče, vedno misliti na Boga in vedno skerbnemu biti za zveličanje svoje duše? — David je bil pastir, pa je bil kralj; je imel toraj obilno opravil, je vžil veliko dobrega, pa je prebil tudi veliko zopernega; vendar je Boga povsod pred očmi imel. Priča tega so nam njegove svete pesmi, njegovi prelepi psalmi in sveto pismo. Ko je bil pa pozabil na Boga, kar tudi sveto pismo ne zamolči, zanemaril je svoje dolžnosti, pa je tudi padel, ja globoko globoko padel.

Leni človek nikoli časa ne dobi, da bi molil, ali večkrat v cerkev prišel. Še o zapovedanih dnevih komaj prileze do cerkve, in to le iz navade, ker tudi drugi gredó. Pa se mu tudi vidi, da molitev in služba Božja ni njegovo delo; marsikteri je le za čuvaja pri cerkvi, ali pa podpera cerkveno zidovje in morebiti prinese le svoje nesramne oči na lov; ali če tudi v cerkev zleze, blizo vrat ostane, kjer se navadno zberajo vse smeti domače fare ter se tlačijo z izveržki ptujih sosednih far. Pri molitvi, če je je kaj, se takim le zdeha; med pridigo so njihove misli povsod drugod, le pri pridige ne; in merzli, kakor so prišli, gredó zopet od cerkve. Taki, kaj ne? pač niso gereči za dobro; to se jim že na obrazu bere, to kaže vse vedenje in obnašanje zanikernih lenuhov. Ves drugačen pa je zopet tukaj goreči kristjan. Njega molitev veseli; rad že opravlja domačo službo Božjo; dobro ve, da kakor telo njegovo brez jedi biti, živeti ne more, tako duša brez molitve ne. Zato pa vedno Boga prosi, da bi mu dodelil večo gorečnost; dobro ve, da molitev je, kakor pravi sv. Avguštin, ključ nebeški. Ker je pa cerkev poseben kraj molitve, kraj, kjer Bog svoje milosti v obilniši meri deli vsem prosečim; zato goreč kristjan, kedar le more, pride v cerkev Božjo; in to ne le, kedar ga zapoved veže, tudi drugoč; ako mu dela pripustijo, pride vsak dan k sveti maši. Velikrat se sklene s svojim Bogom v naj svetejšem zakramentu Rešnjega Telesa. Moli tudi za druge ter s tem pokaže tudi svojo ljubezen do bližnjega. Moli za spreobernjenje grešnikov, za spreobernjenje nevernikov in krivovercev, da bi se Bog ne žalil, da bi ga vsi spoznali in častili.

O blagor hiši, ktera ima goreče gospodarje! blagor otrokom, ki imajo za dobro vnete starše! V taki hiši združeno opravljajo svoje vsakdanje molitve zjutraj in zvečer, pred jedjo in po jedi. Vsi v taki hiši, naj bodo že domači ali ptuji, lepo

moliti znajo, tudi keršanski nauk znajo; pa tudi pošteno vsi živijo. Saj imajo lepe zglede nad svojimi gospodarji, nad svojimi starši. Kjer luč lepo sveti, je svetla vsa hiša. Kjer pa luč slabo berli, je vse temno, je pa tudi polne kupe smeti. Sv. Terezija je cele noči premolila za spreobernjenje grešnikov in nevernikov. O molite tudi vi radi; posebno vi gospodarji in starši radi molite; bodite vsi goreči za Božjo čast, in vaši podložni bodo pa vašem lepem zgledu Boga vbogali, pa gotovo tudi vas bodo spoštovali.

V dobrem goreči kristjan pa tudi dolžnosti svojega stanu natanko opravlja; ker ve, da to je volja nebeškega Očeta. Ako se mu primeri, da zabrede v kak pregrešek, urno ga obžaluje ter k Bogu zdihuje, naj mu odpusti, obljubi poboljšanje, pa si zato tudi kako pokorilo naloži ali voljno prevzame kaj neljubega, kaj nasprotnega, da se, kolikor je mogoče, za svoje pregreške že tukaj in sproti spokorja. Kjerkoli je kaka prilika, storiti kaj za čast Božjo, on je vselej in koj pripravljen. Ako se pobera za kako cerkveno potrebo, ali kako drugo dobro naredbo, rad pripomore po svoji moči ter je vesel, da je tudi on kaj malega pripomogel v Božjo čast. Ako pa vidi, da ni kaj prav, ako zapazi, da se Bog žali, prizadeva si na vso moč, da se grehu ali hudobiji okom pride in da se čednost in strah Božji pospešuje. Ako sliši pregrešne, nespodobne pogovore, posvari, ali začne kaj drugega poštenega, da se le pohujšanje odverne, da se le mili Bog ne žali. Nič ni njegovemu pobožnemu sercu hujega, kakor razžaliti dobrega Boga. Zato ve in zna svoje pogovore vselej in povsod na Boga obračati. Pri vsaki priliki že kaj pove, kar je Bogu v čast. Kajti kar človek zares ljubi, od tega tudi rad kaj v misel jemlje, od tega rad govori. Tista dva učenca, ki sta iz Jeruzalema v Emavs šla, nista mogla od druzega govoriti, kakor od

križanega Jezusa, kterega sta serčno ljubila, za kterega sta bila vsa goreča. Tako tudi drugi učenci Kristusovi radi govorijo od Boga, ako ga res ljubijo. Ko so Judje Petru in Janezu prepovedali govoriti od Jezusa, sta goreča apostelna dejala: „Ne moremo, da ne bi govorili, kar smo vidili in slišali.“ (Dej. ap. 4, 20.) Ravno tako je tudi med vami, preljubi moji poslušavci! Kteri ste za Božjo čast vneti, za dobro goreči, pri vsaki priliki že kaj od Boga v misel jamljete. Kdor pa nerad govori od Boga, kdor težko posluša kaj Božjega, ima pa vmazan jezik, ki bruha iz njega le nečimerno, nespodobno blato svojega gerdega serca; tak, to vsi veste, pa ni goreč za dobro. —

Sv. Alojzi je vsaki dan kake pol ure v življenji svetnikov ali kaj drugega lepega bral, da je potem v družini od tega kaj povedal ali vsaj omenil.

Kako goreč je bil sv. Janez Kerstnik, ki se je v nežni mladosti podal v puščavo, je ojstro živel in se tako pripravljal, da je potem bil ves vnet oznanovavec pokore in prihoda Zveličarja našega! Pridigoval je: „Delajte pokoro, zakaj nebeško kraljestvo se je prebližalo.“ In ko je zagledal hinavske farizeje in neverne Saduceje, ves vnet je za Božjo čast rekel: „Gadja rodovina! kdo vam je pokazal bežati pred prihodnjo jezo? Storite vreden sad pokore... Zakaj sekira je že drevesom v korenino nastavljena. Vsako drevo tedaj, ktero ne stori dobrega sadu, bo posekano in v ogenj verženo.“ (Mat. 3, 2—11.) — Kako goreč je bil sv. Peter, kader je bil, poterjen s svetim Duhom, binkoštno nedeljo veliki množini imel pervo pridigo, tako, da so ga mnogi vsi presunjeni vprašali: „Kaj nam je storiti? ... Peter pa jim je rekel: Spokorite se, in

daj se kerstiti slehern zmed vas v imenu Jezusa Kristusa v odpuščanje svojih grehov; in bote prejeli dar sv. Duha.“ (Dej. ap. 2, 37, 38.)

Znano vam je, kako goreč je bil sv. Štefan, pervi mučenec. Njegov obraz se je ves svetil, kakor obraz angela, ko je stal pred velikim zborom; ko je pismoučenim očital, da so zavergli Jezusa, obljubljenega Odrešenika, njega pravičnega, od kterega so preroki prerokovali, kterega so pa oni umorili. Z zobmi so škripali, ko jim je odkrival njihovo terdovratnost in hudobijo. Upili so in si ušesa mašili ter so ga zgrabili in pred mestne vrata vlekli pa s kamenjem podsuli. Na svojih kolenih pa je še molil, in z velikim glasom vpil: „Gospod, ne prištevaj jim tega greha.“ (Dej. ap. 7, 59.)

Naj lepši zgled, kakor v vsem drugem, nam je tudi tukaj naš ljubi Zveličar Jezus Kristus. Kakor ubogo dete je prišel v zapuščenem hlevu na svet, da bi iskal, kar je bilo zgubljenega, da bi zveličal vse ljudi. Zaničevanje in terpljenje, ja kervavo smert je voljno in rad preterpel, da je poveličastil svojega nebeškega Očeta, da je zopet odperl nam vsem nebesa, ktere nam je zaplohal nesrečni greh naših pervih staršev. Svojo sveto vnemo je prec v začetku svojega očitnega nauka pokazal, ko je prodajavce in kupčevavce spokal iz tempeljna Gospodovega. S tem je razodel, da je prišel na ta svet, da bi se človeški spridenosti ustavil in ljudi nazaj pripeljal, da prav spoznajo in prav častijo svojega Boga. „Gorečnost za tvojo hišo me jé.“ (Ps. 68, 10). Ves gorim za čast tvojo. Te besede Davidovega psalma so zares uresničene v Jezusu Kristusu. O da bi tudi mi ga posnemali, da bi tudi mi bili tako vneti, tako goreči za čast Božjo!

b) Drugič pa kristjan pokaže gorečnost v dobrem s tem, da si vedno prizadeva in trudi storiti na tanko vse, kar za-

deva zveličanje naše. Skerb za svojo dušo je gorečemu kristjanu čez vse; duša mu je perva in več, ko ves drugi svet. Da bi rešil dušo svojo, zatajuje sam sebe in kroti svoje slabo nagnjenje, ima vse svoje čutila v pravi berzdi. Ravno zato se skerbno ogiba vsacega kraja, vsacega razveseljevanja, vsacega dela, ja vsake tudi najmanjše priložnosti, kjer bi njegova duša kaj škode terpeti zamogla. Ravno zato pa dolžnosti svojega stanu na tanko opravlja; kajti dobro ve, da v tem stanu in s takimi deli zamore rešiti dušo svojo; dobro ve, da to je sveta volja Božja; zato pa ni čmeren, ko opravlja tudi zoperne dolžnosti, ne pritožuje se čez težo, čez križe in britkosti svojega stana. Kraljevi služabniki veliko na to deržé, da zvesto opravljajo svojo službo; vsi urni, vsi vneti so spolnovati odkazane opravila, da bi se z naglo postrežbo in natančno skerbjo svojemu gospodu ter kralju prikupili. Koliko bolj vneti, koliko bolj skerbni bi morali mi biti v svoji službi naj višega Gospoda, naj mogočnejšega kralja! Mi smo v službi Boga samega, ki je kralj nebes in zemlje; njegova svetost in lepota je naj popolniša. On je polnost bogastva in moči, njegova dobrota je naj veča in naj bogatejša. On je pravični plačevavec vsega dobrega in kaznovavec vsega hudega. Glej o moj kristjan! v službi tako imenitnega, tako velicega Boga si; on, bitje neskončno, te je poklical, te je odbral v službo svojo. On, kteremu strežijo trume angeljske, on hoče, da mu služiš tudi ti; in sicer, da mu služiš v stanu, v kterega te je postavila njegova neskončna modrost. Kakošna nezmerna čast, da smeš služiti in s svojimi opravili častiti njega, ki ga obseči ne more ves svet, ki so mu pokorne vse stvari, ki ga slavijo vsi svetovi na nezmernem nebu. Mar te ne bo veličastvo Božje vnemalo, da si goreč v spolnovanji svojih dolžnost, ker veš, da te zato čaka ne le veliko plačilo, ampak te čaka večno plačilo. Kdor pa svojih dolžnost ne

spolnuje, leno ali celo ne opravlja, on ni skerben za zveličanje svoje; ja on še ni vreden časnih dobrot. Kdor ne dela, naj tudi ne jé.

Berem od nekega meniha, ki je prišel k opatu Silvanu na Sinajsko goro. Videl je kako so menihi zvesto in tudi terdo delali, in reče jim ptuji menih: „Zakaj se vendar toliko trudite za minljivo hrano? Si ni li Marija najboljšega dela izvolila?“ Sv. Silvanus pravi na to enemu svojih učencev: „Daj temu bratu kake bukve, da se ž njimi peča; pa ga pelji v puščavico, kjer ni nič jesti.“ Proti večeru pričakuje ptuji menih, da ga bo opat k obedu poklical. Ali nihče se ne zmeni zanj. Ko pa lakota le huja pritiska, gre sam k opatu, pa ga vpraša: „Moj oča! ali bratje danes nimajo nobenega obeda?“ „O ja!“ pravi starček. „Kako pa je to, da me niste nič klicali?“ še poprašuje ptujec. „To se je pa zato zgodilo, ga zaverne opat, ker ste se vi, kakor duhovni človek, zvolili naj boljše delo, da celi dan prebirate, in take minljive hrane ne potrebujete; mi pa, ki smo meseni ljudje, brez jedi živeti ne moremo; zato pa tudi po svojem stanu delati moramo.“ In puščavnik je svoje nespametno govorjenje spoznal, obžaloval in opata prosil, naj mu odpusti. In ta mu pravi: „Prav je, da spoznaš, da Marija bi ne bila le pri Jezusovih nogah sedela, ako bi se ne bila zanesla na Marto, in ta tudi Marto je zadela hvala, ktero je Marija prejela.“

Zato pa goreč kristjan na tanko spolnuje vse svoje dolžnosti; pa stori vse le iz ljubezni do Boga, da si tako veliko zasluži za večno zveličanje svoje; ker dobro ve, da naj manjše, naj slabše delo bo pri Bogu mu plačilo zaslužilo. Ako mu je modri Bog podelil obilno premoženja, obrača ga v dela usmiljenja; stori tako veliko dobrega. Ako je reven, je s svojim stanom zadovoljen, ne zavida bogatinov; in tako si premožni nebesa kupuje, ubožni si jih z revščino in nadlogami prislužuje.

Goreči kristjan voljno prenaša vse britkosti in težave tega življenja, kakoršnih se nikjer, v nobenem stanu ne manjka; kajti dobro ve, da ravno pot križa, britkost in težav je naj krajši, pa naj gotovši pot v nebesa. Z eno besedo: Goreči kristjan si z vso skerbjo prizadeva, da vse na tanko stori, kar zadeva zveličanje svoje duše.

c) Kdor ima keršansko gorečnost do dobrega, on skerbi tudi za zveličanje svojega bližnjega. On stori vse, kar mu je le mogoče, da bi rešil dušo, ktera je v nevarnosti, da bi jo pripeljal nazaj k Bogu, jo pridobil za svete nebesa. Vesel je, dobro se mu zdi, ako vidi, da bližnji lepo Bogu služi. On hvali Boga, ki njegovim bratom in sestram svojo pomoč daje, da lepo in sveto živijo; kakor sv. apostel Pavel, ki piše do Rimljanov: „Hvalim svojega Boga po Jezusu Kristusu zavoljo vas vseh, ker se od vaše vere oznanuje po vsem svetu.“ (1, 8.) Ako pa vidi kaj slabega, kaj hudega, ga zdajci serce zaboli; hudo mu je, da se Bog žali in s prerokom Jeremijem pravi: „Ako ne bote (Boga) poslušali, bo se moja duša na skrivnem jokala nad tako prevzetnostjo; moje oko se bo jokalo in jokalo ter bo solze točilo.“ (13, 17.) Goreč kristjan še ni s tem zadovoljen, da se veseli dobrega in žaluje nad hudim, kar stori njegov bližnji; ampak on si prizadeva, da svojega bližnjega k dobremu napeljuje in od hudega odvračuje, in to kakor ve in zna in kolikor le premore. On prosi, opominja in svari; ali če to ne zda, tudi strahuje in kaznuje, ako pravico in dolžnost ima. Ako pa drugega storiti ne more, moli preserčno, da bi dobri Bog pravičnim stanovitnost, grešnikom pa spoznanje in spreobernjenje dodelil. Zato pa tudi v telesnih potrebah rad priteče na pomoč

svojemu bližnjemu, da ga ložej in bolj gotovo za Božjo čast pridobi in k njegovemu zveličanju kaj primore.

Prelep zgled nam je sv. Elizabeta, hči ogerskega kralja Andreja. Vse svoje dejanje in nehanje je obračala le v Boga in v blagor svoji duši in v blagor in zveličanje svojega bližnjega. Veliko veliko je molila, ali pa je ubogim in nesrečnim ljudem stregla. Z lastnimi rokami je revne čedila nagnjusnega merčesa ali jim je spirala in obezovala njih gnojne rane. S svojimi dvorjankami ni pletla zlata in srebra, pa tudi postopala ni; ampak urno je kolovrat sukala, volno je predla, da je ž njo uboge oblačila. Naj ljubše delo jej je bilo raztergane oblačila revnih kerpati in prati. Bolnikom je sama kuhala, jih prekladala in jim postiljala. Tega ni mogla terpeti, da bi kdo, zdrav ki je bil, postopal brez dela. Vsacemu je kako opravilo odkazala. Tako je skerbela za časno pa še bolj za večno srečo svojega bližnjega.

Sveti Kajetan je bil toliko skerben za zveličanje svojega bližnjega, da so mu dušni lovec rekali; tako je bil vnet za blagor svojega bližnjega in je tudi zares neizrečeno veliko duš Bogu pridobil.

Kako pa ti preljubi moj kristjan; tudi kaj storiš za zveličanje svojega bližnjega? Nikar nobeden ne misli, da le dušni pastirji, le starši in gospodarji so dolžni skerbeti za zveličanje druzih; ne tako. Vsak kristjan je to storiti dolžen. In oh, kolikokrat je lepa priložnost, da človek tako pokaže, kakovo gorečnost do dobrega v svojem sercu ima! Kolikrat zapaziš nad sebi enakim kako nerodnost; kolikokrat vidiš v hiši kako pohujšanje; kolikokrat ti razodene kdo v prijaznosti svojo napačnost ali hudobno, pregrešno misel in nagnjenje; glej! takrat je tvoja sveta dolžnost, da ga podučiš, posvariš; nikakor pa ne smeš molčati in k grehu še potuhe dajati. Ako bi ti koga

ravno zalezel, ki bi se hotel obeseti ali zaklati, gotovo bi glasno upil; zakaj pa molčiš, in si podoben mutastemu pesu, ako vidiš, da si bližnji duhovno — svojo dušo — zavdaja ali mori, ko ga vidiš, da je v nevarnosti, se večno pogubiti. Lepa prijazna beseda večkrat več zda, kakor še tako imenitna in dobra pridiga. Kadar prijatel prijatelu odpre svoje serce, je pripraven, da v svoje odperto serce tudi vse vzame. Zato posvari in poduči svojega zmedenega brata, svojo zapeljano sestro; ako te posluša, rešil boš dušo in jej pomagal v svete nebesa. Ako te pa ne posluša; še ne odjenjaj, povej višim, pa moli zanj; kajti Bog je Gospod človeških serc; on jih obrača, kakor v svoji modrosti za dobro spozna. Kdor pa za zveličanje svojega bližnjega nič ne stori; komur je vse eno, ali bližnji z dobrim nebesa ali z hudim pekel služi; tak nima nobene gorečnosti do dobrega.

d) Da bo pa gorečnost do dobrega zares keršanska čednost, mora biti vedno z m e r n a, m o d r a i n l j u b e z n j i v a. Gorečnost, ki hoče s silo vse prenarejati, ni pametna, še gorečnost ni, ker nasprotuje keršanski ljubezni. „Gorečnost brez modrosti škoduje toliko več, kolikor silniša je; kajti taka na marsikaj naleti in se odbije;“ uči sv. Bernard.

Sv. Frančišek Salezi je na svojem škofovskem popotovanji prišel neko jutro v cerkev očetov kapucinov, kjer je ravno pridiga bila. Pridigar je govoril od napuhnjene, ošabne obleke. Vnel se je, da je začel grajati škofe in druge više mašnike, kteri se vozarijo v svilnati obleki in s širokimi pasovi; namesti da bi drugim v zgled, kakor apostelni, v ponižnosti peš hodili. Sv. Frančišek je lepo poslušal; in po pridigi pa gre v žagrad, kjer se ubogi kapucin nezmerno prestraši, ko zagleda pred seboj svojega škofa, kteri je poslušal pridigo njegovo.

Ko sta bila sama, nagovori ga sv. škof krotko in priljudno, kakor je bil navajen in pravi: „Ljubi oča! vi ste danes veliko lepega povedali, in res je, da mi duhovniki in spredniki v marsiktere grehe zabredemo, kterih ste vi pobožni samotarci prosti. Vendar se mi ne zdi dobro, da take reči očitno vsemu ljudstvu pripovedujete; kajti unajna bliščoba je cerkvenim poglavarjem včasih tudi potrebna; in potem pa tudi vi vedeti ne morete, kaj je pod svilnato suknjo in pod širokim pasom.“ In pri teh besedah odpre sveti mož svojo zgornjo suknjo in odgerne svoje persi. Menih pa se zgrudi na kolena; kajti videl je, da škof nosijo ojstro rašovino in da persi so bile vse kervave. Svetnik pa ga vzdigne, rekoč: „To sem vam pokazal, da se prepričate, da se ponižnost lahko strinja s svilnato obleko, da bote zanaprej bolj previdni v svoji gorečnosti.“

Nekdaj sem bral smešno basen, ki ima pa dober nauk v sebi. Nek puščavnik je imel medveda, kteri je bil prav domač, in je svojemu gospodu vse kaj storil. Neko popoldne stari puščavnik na svojem vertu zadremlje. Medved mu muhe brani. Vse muhe odtepe; le ena je prav sitna, ter se puščavniku vseda, zdaj na usta, zdaj na lice, zdaj na nos. Medved se je vnel in se muhi zagrozil. Poišče si kamen in se počási nazaj do meniha priplazi. Muha sede puščavniku na čelo in medved poči s kamnjem po njej. Ali preveč vnet je bil. Z muho je tudi puščavnika ubil.

Tako dela človek, kterega vodi nezmerna in nemodra gorečnost. On hoče svojemu bližnjemu pomagati, njegovo dušo rešiti; pa mu veliko več škoduje, kakor koristi; lahko je celo kriv, da njegov bližnji zavoljo njegove sile oterpne in se še pogubi. Zato, ljubi moji! vse po pameti, vse zmerno in modro! Kar je preveč, je preveč in ni dobro.

In tako sem vam popisal kaj je gorečnost do dobrega. Vsak zdaj lahko ve in spozna, ali to lepo čednost ima ali koliko je mu še manjka. Zdaj vam moram pa še vendar povedati:

2. Zakaj si moramo prizadevati za gorečnost v dobrem?

a) Pervi, najimenitniši uzrok, zakaj moramo za dobro vneti, goreči biti, je Bog sam. Pomisli, o keršanska duša! kdo je Bog? On je Gospod nebes in zemlje, tisti vsegamogočni stvarnik, ki je vse, kar je, iz nič vstvaril; tisti veliki poglavar in Gospodar, ki vodi in vlada vse stvari, naj manjše in naj veče, pametne in nespametne; on je tisti Bog, ki ga v vsi ponižnosti, z največim spoštovanjem ljubijo in molijo vsi Kerubimi in Serafimi. Mar ne bomo tudi mi njega častili in molili z vso močjo, z vso le mogočo gorečnostjo? — Pa še več. Bog je tudi naš naj boljši oča, naš naj veči dobrotnik. Vse, kar smo in kar imamo, vse smo in imamo od njega; on po očetovsko skerbi za nas, ki nam vsak dan daje, karkoli potrebujemo za dušo in za telo. In glejte jo, nezmerno, neskončno ljubezen Božjo! Grešili smo, večno pogubljenje smo zaslužili. Pa ni nas zavergel, kakor je zavergel nezveste angele; poslal je za nas na ta svet svojega edinorojenega Sina, da je on za nas umerl, umerl na križu, nas rešil greha in večne pogube, za nas plačal dolg, kterega smo mi storili pravici Božji. „Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina.“ piše sv. Janez (3, 16). Glej, o človek! kaj je storila ljubezen Božja za nas! Ali je mogoče, da bi bil nam skazal Bog večo ljubezen? „Bog je svet tako ljubil“ tako neizrečeno, tako nezapopadljivo, „da je dal svojega Sina;“ tistega Sina, kterega je od vekomaj rodil, ki je ž njim vred Bog,

kteri je njemu v vsem enak. Dal ga je nam ubogim in revnim stvarem; dal ga je nam iz gole ljubezni do nas. Mar hočemo tako veliko, tako nezmerno, tako gorečo ljubezen pa povračevati z mlačno, slabo ljubeznijo? „Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina.“ Zakaj bi tudi mi ne imeli take ljubezni do svojega Boga, kakoršno on do nas ima? Zakaj bi se tudi mi njemu popolnoma ne vdali? Saj je vsaka drugačna ljubezen Boga nevredna! Ali kje je? in kako primerjena bi bila drugačna ljubezen? Vse druge reči je Bog zavoljo nas vstvaril; naše serce pa je za-se vstvaril, in sicer celo, da vsega popolnoma Bogu darujemo. Zato nam Jezus pravi: „Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega serca!“ Tu nam je dvojno zapovedano. Ljubiti Boga in to iz vsega serca. Prelomimo to zapoved, ako Boga ne ljubimo; prelomimo jo pa tudi, ako ga iz vsega serca ne ljubimo. Neizrečeno veliko se jih pogubi, ki Boga ne ljubijo; pa se jih tudi veliko pogubi, ki ga ljubijo, pa ga ne ljubijo iz vsega svojega serca. Kajti zvestemu, gorečemu služabniku bo enkrat Gospod rekel: „Prav, dobri in zvesti hlapec! ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil; pojdi v veselje svojega Gospoda.“ (Mat. 15, 23.) In sveti apostel Pavel nas opominja: „Ne bodite leni v skerbi; bodite goreči v duhu; služite Gospodu!“ (Rim. 12, 11). Kaj nam pomaga, ako naša gorečnost ni bolj stanovitna, kakor je bila Petrova, ki je na Oljski gori meč potegnil, da bi se za Jezusa bojeval, potem pa, oplašen z besedami priproste dekle, ga je zatajil! Kaj nam hasne, ako z vso gorečnostjo, z veseljem sprejmemo besedo Božjo, en čas verujemo; v času skušnjave pa odpademo? Zdaj vsi gorimo za Boga, da bi v ogenj skočili zanj, kmalo pa ga z novimi grehi zopet

križamo? Oj nesrečna nestanovitnost! Terdna, stanovitna mora biti gorečnost naša; ne smemo biti podobni terstu od vetra sem ter tje majanemu. Ne smemo biti, kakor pravi zopet sv. Pavel, omahljivi otroci, da bi nas lahko vsakdo preveril. (Efež. 4, 14.) Poslušajte kaj pravi Jezus Kristus: „Kdor ljubi očeta ali mater, sina ali hčer bolj, ko mene, ni mene vreden.“ (Mat. 10, 37.) Nobena zaveza, noben dobiček nas odverniti ne sme od gorečnosti, s kteor moramo Boga ljubiti.

b) Drugi vzrok, zakaj moramo goreči do dobrega biti, je naša duša? Li veš, moj kristjan! koliko je tvoja duša vredna? Tvoja duša je podoba Božja; trojedini Bog jo je vstvaril po svoji podobi. O kolika imenitnost. Tvoja duša je stanovanje, je tempelj Božji! Še veča imenitnost in še veča veljava! Sv. Duh prebiva v tvoji duši. Tvoja duša je odkupljena z neizrečeno veliko ceno, s kervijo včlovečenega Boga, s kervijo Jezusa Kristusa; odmenjena je, biti tovaršica nebeških duhov, angelov Božjih. O kdo spozna prav nezmerno veljavo svoje neumerjoče duše! Ja tvoja duša je toliko vredna, da bi sam Sin Božji še sto in stokrat terpeti in umreti hotel, da bi jo rešil; da pa tudi satan vedno okoli hodi, kakor rjoveč lev, ter si z vsemi peklenskimi zvijačami prizadeva in trudi, da bi jo vjel v svojo kremplje. In ti o človek! si ne boš prizadeval, da bi rešil tako imenitno, tako drago dušo svojo? Imej še tolike in še toliko opravil, tako imenitnega dela nimaš nobenega, kakor je skerb in delo za tvojo dušo; kajti namen tvoj tu na zemlji je le ta, da bi zveličal dušo svojo; vse drugo je le puhla nečimernost. In ako si goreč za dobro, skerben si za svojo dušo, je to le tvoj lasten dobiček; kakor je le tvoja zguba, ako na to nič porajtaš ne. Ako se ti rešiš, zveličaš, zato Bog ni nič bolj srečen; in ako se pogubiš, tudi Bog ni nič nesre-

čen. Dobiček ali zguba to je le tvoje lastno: „Prizadevajte si, skoz ozke vrata noter iti.“ (Luk. 13, 24.) Edina misel: „Moja duša je toliko vredna, za nebesa namenjena; in le na meni je ležeče, da jo zveličam;“ edina ta misel nas mora priganjati, da zvesto in stanovitno spolnujemo vse, kar zadeva zveličanje naše duše.

c) Ako smo za dobro vneti, do dobrega goreči, lahko si pridobimo veliko veliko zaslužnja. Zvest in goreč kristjan vedno gleda, da kaj dobrega stori; tako si v kratkem času za večnost veliko več zasluženja pridobi, kakor pa mlačni in leni v veliko letih. In gorečnost ravno daje vsacemu dobremu delu posebno veljavo; kajti Bog ne gleda toliko na delo, kakor na našo gorečnost, naš namen. Ako zmoliš le en očenaš z vso mogočo gorečnostjo, imaš več zaslužka, kakor bi zmolil ves roženkranc, pa leno in prostovoljno raztreseno. Kjer je gorečnost, tam je tudi ljubezen, ljubezen pa stori vsako tudi naj manjše delo v Božjih očeh veljavno in nam zasluživno. Mar nas ta misel ne bo spodbadala, da smo vsi goreči za Božjo čast in za zveličanje svoje.

d) Poglejmo še zgled Jezusov in zgled svetnikov. V kako lepih podobah nam Jezus kaže svojo nezmerno gorečnost! Imenuje se dobrega pastirja, ki da svoje življenje za svoje ovce. Primerja se usmiljenemu Samarijanu, ki rane obezuje pobitemu. Zdaj je zdravnik, ki ozdravlja bolezni; zdaj kupec, ki išče drazih biserov, ter se vsega znebi, da bi si jih pridobil. On je dober oče, ki svojemu zgubljenemu sinu naproti gre. On je grešnike iskal, k sebi vabil, jih tolažil, ž njimi jedel. Ja vse njegovo življenje tu na zemlji ni druzega, ko vedno, neprejenjano delo za čast svojega nebeškega Očeta in za zveličanje neumerjočih duš. Zato je molil cele noči, ko je po dnevi se trudil in učil brezštevilne množice. Zato je

storil toliko in tako velike čudeže. Zato je živel tako ubožno, pa tako sveto. Zato je toliko terpel; zato na križu umerl. Zares, on ni mogel za Božjo čast in za zveličanje naše več storiti, kakor je storil. Ako, preljubi moji! mislimo na to Jezusovo gorečnost, kaj mi ne bomo tudi vsega storili, karkoli premoremo, ko je on toliko zavoljo nas storil? Černa nehvaležnost bi res bila, ako smo mi za Božjo čast in zveličanje svoje merzli in zanikerni, ko nam je edinorojeni Sin Božji zapustil tako lep zgled v dobrem!

Tudi svetniki so vsi goreli za čast Božjo in za zveličanje svojih duš. Nič jim ni bilo pretežko, Boga častiti, svojo dušo rešiti. Vse so za to darovali, celo svoje življenje so dali. Le v misel vzamem svete apostelne; kolikim težavam so se podvergli, ki so sveto vero oznanovali. Koliko gorečnost so spoznovavci kazali! Kako so se svete device vojskovale, da so premagale svet, satana in lastno meso. In kje so zdaj vsi ti, kterih gorečnost vedno občudovati moramo? Tam v nebesih so, pa nas s svojimi lepimi zgledi za seboj vabijo, da tudi mi smo vsi goreči do dobrega.

e) In ravno to plačilo nebeško nas mora še posebno priganjati, da smo vsi vneti, vsi goreči za dobro. Kaj vse počnó posvetnjaki? Kako se trudijo, kako si prizadevajo, koliko se mučijo za majhen, minljiv dobiček? Tergovec ima veliko skerbí, veliko leta sem ter tje, še jesti ne vtegne, samo da bi si pridobil kak sold. Kmet se poti in poti; rokodelec se peha in trudi. To vse le za časno. Ali mar za nebesa nič storili ne bomo? Pa jih tako tudi dobili ne bomo. Vedite, da Kristus pravi: „Nebeško kraljestvo silo terpi, in silni ga nase potegnejo.“ (Mat. 11, 12.) In ti silni so v dobrem goreči kristjani, ki vse zaderžke serčno premagujejo, ki se za čast Božjo in za zveličanje svoje nobenega truda ne

vstrašijo. Goreči v dobrem so gotovi, da dobijo plačilo večno; oni ga nase potegnejo. In to plačilo bo toliko lepše, toliko veče, kolikor več dobrega storijo; kajti sveto pismo na ravnost pravi: „Kdor pičlo seje, bo tudi pičlo žel; in kdor seje v obilnosti, bo tudi v obilnosti žel.“ (II. Kor. 9, 6.) Kako huda, kako žalostna čaka pa lenega. Ko sta una dva hlapca, ktera sta prijete talente v dobro, v dobiček obernila, si še druzih prislužila, šla v veselje svojega gospoda, moral je pa lenuh, ki je svoj talent zakopal, zaslišati ojstro sodbo: „Nepridnega hlapca verzite v vnajno temo; tam bo jok in škripanje z zobmi.“ (Mat. 25, 30.) Kdor je toraj v dobrem neskerben, in v mlačnosti in lenobi živi, ne more imeti nobenega upanja, da bi kdaj došel v kraj izvoljenih; kajti nebesa so plačilo, ktero se mora zaslužiti in le goreči v dobrem ga bodo dosegli.

Delajmo toraj, ljubi moji! pa delajmo neutrudeno, delajmo vedno; kakor nas Kristus opominja, da moramo vedno čuti, ker ne vemo, kdaj Gospod pride. Oj kristjani! bodite goreči za dobro in ne dremajte. Ko je Jonas spal, sklenili so mornarji, da ga bodo v morje vergli. Ko je Samson spali, planili so Filisteji nanj, ga zvezali in oslepili. Ko so ljudje spali, prisejal je sovražnik ljulike. Bodimo skerbni za zveličanje svoje! Kdor svoje duše ne bo zveličal, pogubil jo bo na vekomaj; le dvojna je večnost, srečna in nesrečna; ena — pa le ena — ti je gotova. Delaj za čast Božjo z vso gorečnostjo, da bo srečna večnost tvoja. Poglej danes nazaj na svoje pretečeno življenje; preštej, ako moreš, neštevilne zanikernosti, neštevilne zamude dobrega, popravi, kar je mogoče, dokler še čas imaš. Čas življenja je čas delavnosti in zasluženja; potem „pride noč, ko nihče ne more delati.“ (Jan. 9, 4.) Amen.

XXIV. Keršanski nauk.

D. Dolžnosti, od Jezusa posebno priporočane.

1. Naj prej Božjega kraljestva in njegove pravice iskati.

„Ljubo doma, kdor ga ima,“ pravi stari pregovor, in prav govori. Kje pa smo mi doma? Dete kaže svojo zibeljko, mladeneč in deklica hišo svojih staršev, mož in žena svoj stan, rekoč: tu sem doma. Ali preljubi moji! vsaka hiša svoje vrata ima. Skoz tiste vrata, skoz ktere so te prinesli od svetega kersta, bodo te merliča nesli k pokopu. Tedaj nismo tukaj doma. Mi vsi vemo, da prej ali poznej bomo zapustili to solzno dolino; vsi vemo, da ta zemlja ni naš pravi dom. — Poprašajmo starčeka s sivo ali plešasto glavo: Mož, kje ste doma? Ako je moder starček, pokazal nam bo z eno roko na pokopališče, rekoč: Tu je moje truplo doma; z drugo roko pa bo kazal na svete nebesa in bo dejal: Tam gori je moja duša doma.

Kako bomo pa dospeli do visokih nebes? Na to vprašanje vam že dolgo časa odgovarjam, pa vam še nisem zadostnega odgovora dal. Veliko sem vas že učil, kaj in kako se moramo varovati, da ne zgrešimo pravega pota; kaj in kako vse storiti, da pridemo srečni na svoj pravi dom. Vendar vam še vsega nisem dopovedal. Zadnjič sem skončal nauk od tistih čednost, ki so poglavitnim grehom nasprotne. Bog daj in ljuba mati Božja, da bi tudi to učenje ne bilo zastonj! Zdaj vam bom pa z Božjo pomočjo razložil še nektere posebne dolžnosti, ktere naš Zveličar Jezus Kristus še posebno priporoča svojim učencem. In te dolžnosti so nekako znamenje njegovih zvestih posnemavcev; in ako te znamnja imamo, dospeli bomo gotovo na svoj pravi dom — v svete nebesa.

Ktere so od Jezusa posebno priporočane dolžnosti?

1. Naj prej Božjega kraljestva in njegove pravice iskati.

2. Sam sebe zatajevati.

3. Svoj križ nositi.

4. Za Kristusom hoditi.

5. Krotek in ponižen biti.

6. Sovražnike ljubiti; dobro storiti, jim kteri nas sovražijo; moliti za nje, kteri nas žalijo in preganjajo.

O da bi vam mogel na tanko in lepo razložiti te imenitne dolžnosti! O da bi si jih mi vsi prisvojili in bili pravi, resnični učenci Kristusovi! Začnimo torej v imenu Jezusa Kristusa in Marije prečiste Device!

Danes vam bom razložil pervo to prelepo dolžnost:

1. Naj prej Božjega kraljestva in njegove pravice iskati.

Blizo Genezareta v sveti deželi kažejo goro, ki jo imenujejo „hrib blagrov“. Na tej gori je Jezus, naš mili Odrešenik, nekdaj vso noč molil in v jutro je šel doli, kjer je bilo veliko zbranega ljudstva. Trume ljudstva so se le množile, da je spet nazaj na višavo stopil, da je bolj razumljivo vsem govoril. Takrat je imel Jezus prav dolgo pridigo, v kteri nam je dal nezrečeno veliko lepih naukov. Povedal je, kdo bo zveličan; imenoval je aposteljne luč in sol zemlje; svaril je pred pohujšanjem; učil je, da je zakon nerazvezljiv; priporočeval je potrpežljivost v terpljenji, ljubezen do sovražnikov; priporočeval molitev, post in miloščino; pravil je od zaklada v nebesih in poslednjič je na serce polagal svojim poslušavcem, naj ne skerbijo toliko za časno, naj v previdnost Božjo zaupajo. Zato

jim pravi: „Iščite naj poprej Božjega kraljestva in njegove pravice, in vse to nam bo priverženo.“ (Mat. 6, 33.) To je: Prizadevajte si, da bote vredni udje moje cerkve; prizadevajte si, da se očistite in posvetite, kakor moja cerkev zapoveduje, in zraven vašega večnega plačila vam bo priverženo tudi časno potrebno.

a) Kaj pa je to Božje kraljestvo, da ga bomo spoznali in vedeli, kje in kako ga iskati?

Božje kraljestvo je, kakor nam Jezus sam pravi, „podobno zakladu, skritemu v njivi, kterega je človek, ki ga je našel, skril, in od veselja nad njim gre in proda vse, kar ima, in kupi tisto njivo.“ (Mat. 13, 44.) In ta zaklad je sveta vera in prava pobožnost, ki se najde le z gnado Božjo. Skrit je, ker modrijani posvetni imajo modrost Kristusovo za nespamet; mora se skriti, ker satan, svet in meso ga iščejo poropati. To je tista nezapopadljiva milost in moč Božja, s ktero pride Kristus v serce vsacega človeka, da ž njo prične sveto vojsko, in zamore premagati poželjenje mesa in njegovo slabo nagnjenje, da zamore streti glavo stari kači, se očistiti vseh grehov in se tako vterditi, da živi novo, pravično, nebeško življenje. To je kraljestvo Božje v nas. Spoznati Boga in njegovo sveto voljo je naš pervi namen tukaj na zemlji; kajti zato smo vstvarjeni. In le ako si mi vsi prizadevamo, da bo to spoznanje razširjeno v nas vseh, potem bo vedno lepša in krepkejša naša pravičnost in mi bomo živi udje svete katoliške cerkve. In kdor je pa tu na zemlji kraljestvo Božje našel, in dokler živi, ostane vreden ud njegov dospel bo srečno enkrat v nebeško kraljestvo. Tedaj je trojno kraljestvo Božje: Prava živa vera v nas; sveta katoliška cerkev zunaj nas in mi smo udje njeni; in enkrat bo nam pa nebeško kraljestvo za večno plačilo.

K temu spoznanju pa bomo prišli, ako se lepo naučimo svetih resnic. In to se zgodi doma in v cerkvi. Keršanski oča! uči svojega sina, kedar mu daš košček kruha, uči ga, kdo nam vse da. Mati uči svoje dete Boga spoznavati in ljubiti, ko ga v naročje vzameš, mu svojo hrano daješ. Nek pobožen škof so dejali: Pri vsaki hiši morajo biti tri reči: Podoba križanega Jezusa, sveto evangelje in pa katekizem. Tako lahko doma iščete kraljestva Božjega. Posebno pa v pridigah in keršanskih naukih se razklada zaklad nebeškega kraljestvo. Jezus je ukazal svojim učencem, da so šli po vsem svetu in učili sveto vero, ki je Božje kraljestve na zemlji. Ali glejte, Judom je bilo vzeto, ker niso hotli poslušati, ne sprejeti besede Božje. Kaj pa bo z nami? Kaj se nam ne bo enkrat huje godilo, kakor Sodomi in Gomori? Kristjani moji! skerbiti da bote v sveti veri dobro podučeni; glejte, da zlasti vi stariši učite svoje otroke in jih zvesto pošiljati k nauku in v šolo, kjer se jim oznanuje kraljestvo Božje. In to kraljestvo Božje bo v vašem sercu uterjeno, ako bote res Boga ljubili in njemu služili.

„Kdo si ti?“ je vprašal gospod pastirja, ki mu je pravil, da še nikdar nesrečen ni bil. „Jaz sem kralj,“ mu lepo odgovori. „Kje je pa kraljestvo tvoje?“ „V mojem sercu.“ „Kdo so pa tvoji podložni?“ „Moji grehi pa moje slabe razvade.“ O kake srečen, kdor ima tako kraljestvo v sebi! In s tem si stavi zagotovilo, da bo enkrat popolnoma srečen v nebesih. Naše serce je res majhna stvarica; njegovo kraljestvo pa je veliko. Gospodar v tem sercu je sv. Duh ali pa satan.

Da bomo pa to srečno kraljestvo Božje v sebi imeli, moramo sami sebe prav spoznati, to je, vse svoje nagnjenja, želje in navade, da se ne spuntajo in nas ne goljufajo; zato preglejmo večkrat, vsak dan svoje serce. Potem moramo sami sebe premagovati. Več velja, kdor sam sebe premaguje kakor on ki

si mesta in kraljestva podverže. V kraljestvu ni miru niti sreče, v kterem se podložni puntajo; pa tudi v sercu ni sreče ne miru, v kterem greh gospodari. V vsem pa se moramo vdati v voljo svojega nebeškega Očeta, ki preživlja tice pod nebom, červička v zemlji; on naj bolje ve, kaj nam je dobro in koristno. Glejte, vse to nas pa uči sveta vera. Skerbite, da bote v svetih resnicah zadosti podučeni in kraljestvo Božje bo v vas in vi bote v kraljestvu Božjem; enkrat pa vam bo v plačilo kraljestvo Božje tam v nebesih. Spoznanje Boga in volje njegove je toraj tisto kraljestvo, ktero iskati moramo tukaj na zemlji, da dosežemo večno v nebesih.

b) Zakaj pa pravi Jezus: „Iščite naj poprej Božjega kraljestva?

Ali mar Jezus tirja, da bi ti svoje oči vedno, brez prenehanja imel vperte le v sveto vero? ali da bi ne smel misliti čisto nič drugega? da bi drevi in davi se pečal le z resnicami svete vere in z dolžnostmi, ktere ti nalaga? Da bi ti vse svoje moči le v to obračal? vse ure svojega življenja le za njo, v njeni službi doprinašal? Tega ne. Tega ne tirja ne Kristus, ne sveta vera; kajti človek nima le duše, ima tudi telo; in tudi za telo je skerbeti treba; zato ti je Bog dal tudi roke in noge in druge telesne moči. Pri vsem tem pa zamoreš vendar naj prej iskati Božjega kraljestva; to je, to delo, delo za zveličanje tvoje duše, mora biti vendar le pervo, naj prej storjeno.

Delo je tisto tebi naj pervo, naj imenitniše, do kterega ti posebno nagnjenje, posebno ljubezen imaš, da večkrat in raj nanj misliš, ko na vse drugo; svoje pogovore na taisto obračaš, ga nikdar iz spomina ne spuščaš; ja, ako je treba, vse drugo opustiš, da le uno priljubljeno delo opraviš, storiš. V priliki bote to še bolj spoznali. Podobar si nameni iz kamna ali lesa izsekati ali izdolbsti podobo kakega svetnika. To je

njegovo delo, njegovo naj pervo delo, na ktero noč in dan misli, v ktero je, kakor pravimo, ves zaljubljen. On zato ne jenja biti dober mož svoji ženi, on je vse eno skerben oče svojim otrokom. On ravno tako obiskuje svoje prijatele, bere to ali uno, dela kaj druzega, kar njegove podobe čisto nič ne zadeva; celo išče družbe, da se njegov duh nekoliko zvedri, da potem z novimi močmi zdeluje svojo podobo. Ali vendar podoba njegova mu je vedno pred očmi, vse obnašanje ljudi opazuje, da si nabira gradiva za svojo umetnijo; opazuje njihove roke, noge, obličje ali priklone; v hoji z druzimi gleda na tanko posebno dobro nagnjenje, vsak migljej mu zamore biti koristen, da ga primeri svoji podobi; on tako rekoč nabira nekako življenje za svojo podobo v obnašanji svojega bližnjega ter je vedno le na to skerben, da bi jo lepšo, bolj umetno, bolj natorno ali živo napravil. Podoba je njegovo naj pervo delo. Dela tudi kaj drugega, ali njegov duh je le pri podobi.

Glej kristjan! tako moraš skerbeti za nebeško kraljestvo in njegovo pravico; tako moraš skerbeti, da bo to tvoje pervo, naj ljubše delo. In da boš tako delal, moraš si prizadevati, da sveto vero prav spoznaš, da jo ceniti zamoreš, da njene zapovedi vedno v sercu in pred očmi imaš, svoje časne opravila v v njenem duhu vravnaš in je ne zaveržeš, od nje ne odstopiš, ako bi tudi kaj terpeti, se kaj anati moral. In tako boš naj prej iskal Božjega kraljestva in njegove pravice. In to moraš storiti, ako hočeš učenec Kristusov biti, ako hočeš kdaj v nebeško kraljestvo priti. Zdaj je čas, da iščemo kraljestva Božjega, v smerti ga bomo dosegli, po smerti pa v miru brez vojske vživali, ako ga zdaj v resnici iščemo. Le dokler živimo, zamoremo delati za zveličanje svoje, po smerti bo prepozno. Kader zadnja ura izteče, mertvaški zvon nam zapoje, pretekel je tudi za vselej čas iskanja in posvečenja. To delo je tisto eno

potrebno, od kterega nam Jezus Kristus pri sv. Lukežu (10, 42) pripoveduje. To je tisti biser, za kterega modri kupec vse da, kar ima. (Mat. 13, 45.)

c) Ali pa, predragi moji poslušavci! ali pa mi tako delamo? Ali iščemo naj prej Božjega kraljestva in njegove pravice, kakor Jezus svojim zvestim učencem priporočuje? Oh moj Bog! Ako premišljujemo življenje današnih ljudi, ki se kristjane imenujejo, moramo spoznati, da večidelj ljudje ravno nasproti delajo. Le malo poglejmo to! Ako pride kaka nesreča, pritiska suša ali moča, ali se bliža strahovita kužna bolezen; urno se verni kristjani zberejo, združeno molijo, svetnike na pomoč kličejo, da bi usmiljeni Bog namenjeno šibo odvernil in prizanesel. Ako pa je suša v naših sercih, ako so ljudje leni, mlačni za Božjo čast, ali celo razsaja kuga pohujšanja in zapeljevanja, da strašno cepa prelepa nedolžnost po tergih in po vaseh, zlasti še po mestih; o, pa vse molči, nobeden ne zbera, da bi se temu združeno ustavili; noben stopinje ne stori, še skoraj noben se ne zmeni za to duhovno nesrečo. In mar ti iščejo naj prej Božjega kraljestva in pravice njegove?

Ako vsakdanjega kruha zmanjka, z vso močjo si prizadevamo, da si ga kako prislužimo in svojo telesno lakoto vtolažimo. Ko pa duša celo leto strada, morebiti že več let nobene hrane ni okusila; pa revežu ni mar, da bi jo nahranil v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa. — Ako naše telo zboli, poprašujemo in iščemo zdravila, kakor vemo in znamo; ako je pa duša naša v smertni nevarnosti, vsa bolna in ranjena, še ne zmenimo se ne, kje bi pomoči dobili, dušne rane zacelili in jo zopet ozdravili ter z Bogom spravili. Mar se to pravi naj prej Božjega kraljestva iskati? — Gospodarji in gospodinje se noč in dan trudijo in ko černa živina pehajo, da bi si kaj več premoženja pridobili; pa ne zato, da bi ga zmerno, po Božji volji

vživali, ubogim kaj pomagali, ga v Božjo čast obračali ter si tako nabirali zaklade v nebesih, kteri bi vekomaj ostali; ampak oni se le trudijo, da bi premoženje imeli, na njem sedeli. Ali iščejo ti naj prej Božjega kraljestva?

Hlapci in dekle si prizadevajo, da bi postregli svojim gospodarjem, ki jim zato malo plačila dajejo. Da bi pa vstregli Bogu, da bi si prislužili plačilo večno, le malo in malo skerbé. — Mladenči si zberajo stanove; pa ne gledajo, v kterem stanu bi več dobrega storili, ložej zveličani bili; oni le gledajo, kje bi bolj zložno in ložej živeli. — Device se zaljšajo, lepotičijo svoje lica, pa le da bi posvetnega ženina dobile; ne zaljšajo pa svojega serca, kako bi Jezusu, nebeškemu ženinu, dopadle. — Mar ti in tem enaki iščejo naj prej Božjega kraljestva in pravice njegove? Kdo bo to terdil?

Oj zares majhno je število kristjanov, ki bi si prizadevali, da bi vedno bolj in bolj spoznavali voljo Božjo, ki bi hrepeneli po svetih nebesih; malo njih je, ki bi svoje misli in želje odtergovali od posvetne nečimernosti, in bi ž njimi pri nebeškem Očetu bili. Večidelj ljudi išče le tu na zemlji svoje sreče; za večno kraljestvo pa jim je kaj malo mar. In to je žalostno, pa ravno tako gotovo, da so ljudje odstopili od Jezusove postave, ki pravi: „Iščite naj prej Božjega kraljestva in njegove pravice in vse drugo vam bo priverženo.“ Današni posvetnjaki pa so to zapoved preobernili in si nasprotno vodilo naredili: Iščite naj prej časnega in večno vam bo naverženo. V tej versti so vsi, ki bi sicer radi nekdaj prišli v nebesa, v večno kraljestvo Božje; ali oni ga ne iščejo, se zanj nič ne trudijo.

So pa še celo, kar se Bog usmili! ki za nebesa nič ne porajtajo, ki si jih iščejo tu v tej solzni dolini, ki živijo, kakor

da bi jih po smerti nič ne čakalo, kakor bi ne bilo ne pekla, ne nebes. Ali mar ne poznate nesrečnih posvetnjakov, ki celi Božji dan za čast Božjo in za dušo svojo nič ne storijo, nič ne molijo; morebiti še o Gospodovih dneh pri službi Božji niso; so raji pri igrah, po gledališčih, ali po pivnicah in pri svojih prijatelih tratijo čas, kterega bi mogli oberniti v službo Božjo? Mar za nobenega ne veste, ki leta in leta v sovraštvu živi, pa dobro ve, da brez resnične sprave mu tudi pravični Bog ne odpusti? O koliko jih je, ki ptujega blaga, storjene škode poverniti nočejo, ki hudih navad opustiti, pregrešne zaveze raztergati nočejo? — Vsi taki in njim enaki ne iščejo kraljestva Božjega; ja oni se zanj ne zmenijo ne. In vsi ti v posvetne skerbi zatelebani, v pregrehi zastarani stopijo v neznano večnost nepripravljeni, brez dobrih del; pa, ker niso iskali Božjega kraljestva in njegove pravice, ga tudi tam po smerti našli ne bodo.

Prijazen kmet je na žegnansko nedeljo povabil nekaj vaških otrok. Dva fantička sta bila znana, da znata kaj dobro leteti. „Čajta, jima pravi kmet, danes bota pokazala svojo urnost; za stavo bota tekla; eno prav lepo jagnje bo za stavo odbrano.“ Proti večeru gre vsa družba na lep raven travnik pred kmetijo, ki je bil ravno kar pokošen. Dolga versta dreves čez travnik je bila odločena za tek in menjik konec travnika za piko, ktero morata doteči. Oba fantička na dano znamnje planeta med sadunosnimi drevesi; in zdajci pade eno jabelko na tla. Vid si misli: „Lahko ga poberem.“ Ko se pa pripogne, da jabelko pobere, prehiti ga Jurček in stavo dobi. In Vid je imel samo piškavo jabelko, Jurče pa je dobil prelepo belo jagnje, ki je bilo vse s pisanimi trakovi ozaljšano. Kmet pa je rekel: „Kdor hoče stavo doseči, mora le na njo misliti in nobena druga stvar ga premotiti ne sme.“

d) Odkod pa ta zanikernost, da je toliko ljudi, ki božjega kraljestva ne iščejo, ali vsaj tako ne, kakor bi to po dolžnosti mogli?

Tega je kriva nesrečna mlačnost. Marsikdo misli, da je že zadosti storil, ako le kaj malega dobrega stori; včasih mervo pomoli, ob nedeljah in praznikih v cerkev hodi, komu tudi kaj malega ubogajme poda; zraven tega pa je poln napuha, lakomnosti, požrešnosti, pijanosti, nečistosti, poln jeze in sovraštva. Tak res nosi besago na svoji rami, v kteri ima spredaj svoje male dobre dela, da jih vedno pregleduje in se nad njimi raduje, zadej ima veliko butaro vsakterih hudobij, pa jih nikoli ne vidi, akoravno ga hudo težijo. Ima se pravičnega ter misli, da nebesa so njegove.

Drugi se tolaži s tem, da modruje: Saj Bog ni nebes za nemo živino vstvaril; tudi ne za same menihe in nune in stare reve; ampak za vse ljudi. Saj je Bog naš dober Oča in mi smo vsi otroci Božji. Ali neizrečeno se motijo, kakor so se motili Judje, ki so si obetali kraljestvo nebeško, zato, ker so bili otroci Abrahamovi, in sv. Janez Kerstnik jim je rekel: „Nikar ne govorite: Arahama imamo očeta. Zakaj povem vam, Bogu je mogoče, iz teh kamnov Abrahamu otrok obuditi.“ (Luk. 3, 8.) In glejte! Bog je prevzetnim Judom, če so tudi Ahrahamovi otroci bili, kraljestvo Božje vzel, in ga drugim bolj vrednim narodom dal. Ako pa Bog Izraelcem ni prizanesel, tudi nam ne bo. Je še drugih narodov, in to veliko, s kterim bo milostljivi Bog napolnil svoje kraljestvo nebeško, domači otroci pa bodo zaverženi zavoljo mlačnosti, zanikernosti in prederznosti svoje. Tudi vi, preljubi moji! ne zidajte na to, da ste kristjani in ne opuščajte, z vso skerbjo iskati kraljestva Božjega, da kdaj pridete vanj.

Drugi so zopet tako lahkomišljeni, živijo tje v en dan. Da so le zdravi, jesti in piti imajo, veselo in zložno živé, pa se za večnost zmenijo ne. Nič si k sercu ne jemljejo, kako kratko in to negotovo je človeško življenje; ne pomislijo, kako nečimerna, prazna in strupa polna je sladnost tega sveta; ni jim v mar, kako minljivo, kako zginljivo je vse časno in posvetno. Pijani, oslepljeni in oglušeni posvetne nečimernosti ne slišijo svarjenja svojih staršev, ne opominjevanja svojih učenikov ali spovednikov, celo grizenja svoje lastne vesti ne porajtajo. Sv. Bernard se je večkrat vprašal: „Bernarde, quare huc venisti?“ Bernard zakaj si ti tukaj? Taki lahkoživni nikdar ne pomislijo, zakaj so na svetu? kaj bodo prejeli v večnosti, ko sejejo samo ljuliko, sadijo samo ternje? Kdor pa veter seje, žanje vihar. Takim pa za kraljestvo Božje nič ni mar.

Da smo premalo skerbni za kraljestvo Božje, brani nam tudi nespametna lastna ljubezen. Sladkosti, dobrote tega sveta se našim čutilom prilegajo, so jim prijetne, dobrote nebeške so nam malo znane; to nas mami, slepi, da le za telo, za posvetno skerbimo, na dušo, na večno pa tako radi pozabimo, ter Božjega kraljestva in njegove pravice ne iščemo. Zato nas že prerok David resnobno svari: „Človeški otroci! doklej bote še težkega serca? zakaj ljubite nečimernost in iščete laži?“ (Ps. 4, 3.) Zakaj se slepite s praznim upanjem? O preljubi! ne navezajte svojega serca na nečimernost tega sveta tako, da bi ne iskali kraljestva Božjega in pravice njegove! „Zbirajte si zakladov v nebesih, kjer jih ne konča ne rija ne molj, in kjer jih tatje ne izkopljejo in ne ukradejo!“ (Mat. 6, 20.) Tako nas opominja ljubi Jezus sam. Delajte in skerbite tudi za ta svet, opravljajte na tanko dolžnosti svojega stanu, nabirajte si tudi premoženje posvetno; ali perva skerb,

najimenitniše delo naj vam bo to, da iščete naj poprej Božjega kraljestva in njegove pravice. Skerbite, da ste v sveti veri podučeni, da živite pobožno in si pridobite večno življenje. Varujte se vsega, kar se s skerbjo za nebesa ne strinja, zderžujte se tudi pripuščenega, pa nepotrebnega. Bodite podobni modremu popotniku, ki le na to misli, kako bi poprej in bolj gotovo dosegel svoj namen, ki seboj nosi le prav potrebno, odloži vse nekoristno, se previdi le s takim denarjem, s kterim shajati more. Tako se varujte, kakor popotniki nebeški vsega, kar bi vas na tem potu zaderževalo, ne obkladajte se z nečimernimi mislimi, ne z nepotrebnimi skerbmi, ne s škodljivimi opravili, previdite se z dobrimi deli, ki so najbolji denar za nebesa.

Vsi svetniki Božji so nam tu v prelepi zgled. Keršansko življenje, hrepenjenje po svetih nebesih jim je bilo nad vse, jim je bilo pervo. Pa svetniki so še več storili; oni so vse zapustili, kar so imeli, in kar jim je ta svet ponujal in dajal, pa so ubogim razdelili, da so sami vbogi pa toliko svetejši živeli. Vedno jim je bila pred očmi obljuba nebeškega Zveličarja, ki pravi: „Slehern, kteri zapusti hišo, ali brate, ali sestre, ali očeta, ali mater, ali ženo, ali otroke, ali njivo zavoljo mojega imena, bo stoterno prejel in večno življenje dosegel.“ (Mat. 19, 29.) To je: Ako si kdo eno samo veselje odreče, ga zaverže in se tako zataji, podeli mu Gospod v tem življenji po duhu in telesu stokrat toliko; kakor bo marsikdo za majhno razveseljevanje, ki ga v časnih rečeh vjame, stokrat toliko terpljenja in grenkosti prejel. Spoznajte tudi vi, da Jezusova vera, kar Jezus obeta in daje, vse presega, kar svet premore; kakor pravi sv. apostel Pavel: „Res, vse imam za zgubo proti visokem uspoznanju Jezusa Kristusa, Gospoda mojega, za kterega voljo sem vse zgubil

in imam za blato, da Kristusa pridobim.“ (Fil. 3, 8.)

e) Da pa toliko bolj skerbno iščemo Božjega kraljestva in njegove pravice, nam je dal Jezus Kristus tudi lepo obljubo, ki pravi: „Vse to vam bo priverženo.“ (Mat. 6, 33.) On hoče reči: Ne bojte se, ako iščete najprej Božjega kraljestva in njegove pravice in to z naj večo skerbjo, ne bojte se, da bi vam potrebnega živeža manjkalo; kajti, ker morate v tem življenji iskati kraljestva Božjega in pravice njegove, to življenje pa brez potrebnega živeža mogoče ni, vam bo vse, kar za življenje potrebujete, ko nameček priverženo. „Bog bo storil, pravi nek star cerkven učenik, kakor stori tergovec, ki v kakem kraju veliko proda, pa se mu domu mudi. V takih okoliščinah ne gleda na malenkosti; ter jih kupcu rad naverže. Tako dela Bog, On nam nebesa prodaja; ako jih mi kupimo, da njegovo vero sprejmemo in na tanko po njej živimo, naverže nam Bog rad to zemljo; kajti zemlja in vsa dobrota pozemeljska je v Božjih očeh le malenkost. Kdor toraj išče kraljestva Božjega in njegove pravice, kakor je to zapovedano, on s svojim iskanjem, s svojim trudom ne dobi le nebes, ampak tudi zemljo; on dobi za nameček od Boga, karkoli za to časno življenje potrebuje. Zato ljubi moj kristjan! ne skerbi preveč za časno, da ohraniš svoje telo. Pervo naj ti bo vera, pobožnost in nebesa; te išči naj poprej, za ti se prizadevaj z vso le mogočo in stanovitno gorečnostjo; vse drugo bo s tem pridobljeno. Bog te ne bo zapustil. Zvest je v svojih obljubah; le zanesi se nanj. Saj je on rekel: „Iščite naj poprej Božjega kraljestva in njegove pravice, in vse to vam bo priverženo.“ (Mat. 6, 33).

f) Da bomo pa to dolžnost toliko ložej spolnovali; pomislimo večkrat, kako minljivo je vse časno; pa tudi, da

nikoli človeškega serca ne nasititi, ga nasititi nikakor ne more. In ako bi ga tudi res nasitilo, kaj pomaga, ki je vse pozemeljsko le od danes do jutre; in ako bi človek tudi vžiti zamogel vse časno, zavžival bo taiste le do smerti; o smerti pa bo šel prazen s tega sveta, kakor je prazen prišel na svet. Časno nas nikakor večno osrečiti ne more. Kaj ti toraj pomaga časno veselje, ako pa tvoja duša ne bo vživala večnega miru in pokoja? Kaj ti pomaga čast in slava, ako pa pri Bogu nisi v časti? Kaj ti pomaga lepa zala obleka, ako je duša černa in umazana, gerda in nečista? Kaj ti hoče bogastvo, ko je duša revna in uboga? „Kaj ti pomaga ves svet, ako pa na duši škodo terpiš?“ to vpraša Kristus. Ako to večkrat premišljujemo, spoznali bomo, da nam je zares potrebno, iskati naj poprej Božjega kraljestva in pravice njegove.

Pomislimo tudi p l a č i l o, ki nas čaka v nebesih. Ako se za majhen dobiček trudiš noč in dan, prehodiš hribe in doline, postaviš v nevarnost celo svoje zdravje in življenje; mar se nič ne boš potrudil za nebesa, za nezmerno, večno plačilo? Ako toliko terpiš za svoje trohljivo, umerjoče telo, mar za svojo neumerjočo dušo pa ne boš nič storil? Le eno je potrebno, pravi Jezus, in to ti ne bo odvzeto, in to eno potrebno je: da zveličaš dušo svojo.

Pomislimo tudi in si k sercu vzemimo, k o l i k o j e s t o r i l J e z u s za zveličanje naše. Mar mi sami ne bomo storili nič? Ali, vsi vemo, kako so s v e t n i k i z vso skerbjo v tem življenju iskali Božjega kraljestva in njegove pravice, da so bili po smerti vredni spoznani in vzeti v prelepe svete nebesa.

Prosimo pa, preljubi moji in predragi! p r o s i m o ljubega Boga, da bi naše merzle serca ogrel z ognjem svoje svete ljubezni in nas vnel, da z vso skerbjo se poganjamo za svojo pravo in večno srečo; da živimo po Jezusovih naukih in si

bogatimo svojo dušo z lepimi čednostmi, da bomo tudi mi vredni svetih nebes. — O ve, z Jezusovo kervijo tako drago odkupljene duše! vernite se pod Jezusovo bandero, spoznajte, kaj je volja Božja, kaj vaš namen; zato: „Iščite naj poprej Božjega kraljestva in njegove pravice, in vse to vam bo priverženo!“ Amen.

XXV. Keršanski nauk.

2. Sam sebe zatajevati.

Bog v svoji neskončni ljubezni je človeka vstvaril, da bi po kratkem bivanji tu na zemlji se ž njim na vekomaj veselil. Zato naj človek ves čas svojega življenja tu na tem svetu Bogu posveti; kajti to časno življenje je cena neskončne večnosti. Zato naj bo vsako leto obernjeno v Božjo čast in v zveličanje naše duše; ja vsak dan naj bo ena postaja bližej svetega raja. Kar bomo tukaj sejali, to bomo tamkaj želi. Kaj nam je početi, kako in kaj sejati, da bomo obilno in dobro želi? „V vseh rečeh se skazujmo Božje služabnike v velikem poterpljenji,“ opominja nas sv. Pavel. (II. Kor. 6, 4.) In naš Zveličar Jezus Kristus pa na ravnost pravi: „Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji sam sebe.“ (Luk. 9, 23.)

Zatajevanje samega sebe je pa ravno ena tistih dolžnost, ktere Jezus svojim učencem posebno priporočuje. Tudi mi hočemo danes premišljevati to lepo keršansko dolžnost. Zato me danes zvesto poslušajte od zatajevanja samega sebe; in to toliko bolj, ker je ta ena najimenitniših in naj potrebniših keršanskih dolžnost. Odgovoril vam bom zdaj na vprašanje:

2. Kaj se pravi samega sebe zatajevati?

a) Kaj se pravi sploh zatajevati? Zatajevati se pravi, človeka ne poznati, kakor da bi ne hotli od njega nič vedeti, se delati, kakor da nas nič ne skerbi, da nam ni nič mar zanj. Tako je zatajil Peter svojega Gospoda in učenika, ki se je delal, kakor da bi ga ne poznal in je celo rekel: Jaz ne vem, koga misliš; jaz ne poznam tega človeka.

Sam sebe toraj zatajuje tisti, kdor dela in se obnaša, kakor da bi sam sebe ne poznal, sam od sebe nič vedeti ne hotel. Vzdignejo se v tebi hudobne misli, želje ali strasti, ki so same na sebi že hudobne in te le v greh zapeljujejo; zatajil boš sam sebe, ako jih nič ne porajtaš, se delaš, kakor da bi še ne bile ne. Ali pridejo in te nadlegujejo misli in želje, ki same na sebi niso pregrešne, pa te od dobrega odvračujejo, kakor so vse raztresivne misli pri molitvi; zatajil se boš, ako jih pustiš, kakor da bi jih ne bilo in moliš naprej z zbranim sercem. Ali prihromijo hude skušnjave ali te nadlegujejo hudobni ljudje, ki te s svojim prilizovanjem v hudo potegujejo, mikajo, ti slastno veselje, radostno vživanje obetajo; zopet se boš zatajil, ako se obnašaš, kakor da bi tacih skušnjav ne čutil, kakor da bi zapeljevanja ne vidil, ne slišal. Spet drugoč ti je spolnovanje kake dolžnosti težavno, celo britko, nasprotnost velika, treba je truda in pota; zatajil se boš, ako na te težave in nasprotnosti nič ne porajtaš in storiš, kar ti je dolžnost, kakor bi nič težkega, nasprotnega ne bilo. Ali ti si v bližni grešni priložnosti; ako v greh privoliš, se ti kaže dobiček in radost; težko ti de, se ločiti, težko, se anati dobička; glej zatajiš se, ako ne gledaš ne na dobiček ne na prijetnost, ne porajtaš niti britkosti, da se moraš ločiti niti ti ni mar za škodo in nesrečo, ki jo moraš terpeti ter zapustiš nevarnost, ako ti je tudi še tako hudo. Morebiti se ti ponujajo veselice, ki same na sebi niso hudobne,

te vabijo v družbe, ki zo poštene, ali vendar veš, da serce mehkužijo in duhovno moč tlačijo, kakor pravi sv. Avguštin, da je vselej slabeji prišel iz družbe, kakor je poprej bil; glej zopet sam sebe zatajiš, ako si odpoveš tako razveseljevanje.

Iz tega bomo zdaj lahko spoznali, da sam sebe zatajevati, se pravi: Svojim hudobnim mislim in željam ne streči, nasprotnosti in truda v spolnovanji dobrega se ne zbati, zavživanje in sladnosti pregrehe zaničevati, ločitev od greha lehko prenašati, ja celo pripuščenega se zderžati, kakor da bi nič na tem ležeče ne bilo. Ali z malimi besedami: „Ne želeti, ne storiti, kar naša spačena natora tirja; ampak le to, kar je volja Božja. Ta neprizanesljiva ojstrost, ne marati ničesar, kar nas od dobrega odvračuje in k hudemu nagibljuje, to je tista dolžnost, ktero Jezus še posebno priporoča svojim učencem rekoč: „Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji sam sebe.“ (Luk. 9, 23.)

b) Kolikotero je zatajevanje?

Že to kar sem zdaj povedal, nas uči, da je zatajevanje dvojno. Notrajno in zunajno. Notrajno je zatajevanje, kader človek strahuje svoje hudo nagnjenje in poželjenje, kader zatira poželjivost, lakomnost, nečistost, jezo ali druge napake, ki se vzdigujejo v našem sercu. Ako, na primero, te kdo razdraži, te kaj vjezi, ti pa tega ne porajtaš, ne storiš, kamur te strast mika in vleče, storiš, kar je po Božji volji, in ne storiš, ne želiš svojemu razžalniku nič hudega; glej ti imaš notrajno zatajevanje. — Ako vidiš, da tvojemu bližnjemu se dobro godi, mu vse po sreči gre, ti pa si v marsičem nesrečen, in huda misel, černa nevoščljivost se vzdiguje v tvojem sercu; ti pa jo zadušiš, in svojemu bližnjemu vse dobro iz serca privoščiš, ti se notrajno zatajuješ. — Ti od svojega bližnjega kaj slabega, kaj hudega zveš, ali sam vidiš nad njim; mika te, da

bi drugim povedal in ga tako počernil; pa se premagaš in nikomur nič ne praviš, pa se zatajiš. — Mika te mesena jed o prepovedanem času, mika te veselje v družini, pa take želje zadušiš, in se zatajiš. — Lep zgled tacega notrajnega zatajevanja nam je sveti Vincenci, ki je v tej čednosti tako dalječ prignal, da je vse svoje misli in želje, svojo voljo in svoje nagnjenje tako svoji pameti podvergel, da se je obnašal, kakor da bi njegova natora k slabemu nagnjena ne bila. Zato pa tudi nam ta sveti mož priporoča zatajevanje in pravi: „Prizadevaj si, da zatajiš popolnoma svojo voljo; tako ne boš v nobeni reči po svoji volji ravnal, kar je le mogoče; kajti človek je toliko popolniši, kolikor manj svoji volji streže, in kolikor bolj po Božji volji dela.“

Zunajno zatajevanje pa je v tem, da človek v pravi berzdi ima vse svoje zunajne čutila, to je, da ne privoli očem, ušesu, jeziku in drugim čutilom, kar bi jim za voljo bilo in bi nas v greh pripeljalo. — Kristjan! ne pripuščaj vsega svojim očem. Oči so vrata, skoz ktere gre pregreha v človeka. Zaperaj toraj te vrata. Sv. Alojzi je bil dve leti blagnič španske kraljice, pa ni pogledal nikoli njenega obraza. Zato veliko zatevanje njegovih oči mu je Bog dodelil posebno milost, da nikdar nečistih skušnjav imel ni. — Ako bi slišal, kaj se tu ali tam godi ali govori; ali si v druščini, kjer imajo slabe, pohujšljive, nespodobne pogovore ali pojejo pregrešne pesmi, ti pa se zatajiš, da poslušati nočeš; tako svoje ušesa zatajuješ. Sv. Vincenci je dobro vedel, kako dopadljivo je Bogu tako zatajevanje; zato še tacih reči poslušal ni, kar bi bil lahko brez greha poslušal, in sicer zato ne, da se je v bolj nevarnih priložnostih ložej zatajil. Kdor pa svojih ušes nikdar ne zamaši, slišal bo marsikaj, kar bo ranilo njegovo serce. — Ako prerad govoriš in si se z jezikom že večkrat pregrešil; bodi pazljiv in ne govori nič ne-

potrebnega; premisli poprej, da ne boš žalil niti Boga niti bližnjega svojega; kajti nihče ne vpraša; Kdo je to molčal? le to pa poprašujejo: kdo je to govoril? Nek človek, ki se je veliko z jezikom pregrešil, je prosil svojega spovednika, da bi smel nositi spokorni pas. Spovednik pa, moder ki je bil, je položil svoj perst na usta in dejal: To bo naj boljši pas za te, da boš zvesto zavaroval svoj jezik, da po njem nič hudega ne pride v serce. — Ti morebiti preželjno hrepeniš po dobri jedi in pijači; ne pozabi, da človek ni na svetu zato, da bi le jedel in pil; in bolj ko rediš in paseš svoje telo, bolj te bo v grehe zapeljevalo.

c) Kako si bomo pa to imenitno čednost pridobili?

Naj pervo je, da svoje hudobno poželjenje prav spoznamo. Kdor sam sebe ne pozna, se tudi poboljšal ne bo. Mladi puščavnik se je svoje dni staremu puščavniku pohvalil, rekoč: „Oča, meni se zdi, da sem pravičen, in da me Bog rad ima.“ Starček s sivo glavo pa mu pravi: „Onemu, ki svojih grehov ne spozna, se veduo zdi, da je pravičen; kdor pa svoje grehe premišljuje, ktere ima, tega ne bo mislil.“ Sv. Frančišek Borgia je vsak dan po dve uri sebe premišljeval in posvetil se je. Poprašaj, poprašaj tudi ti samega sebe in pregleduj, kaj ti na potu popolnamosti naj bolj opovera? Kaj ti naj večkrat slabega na misel pride, ko si sam? Kaj bi ti dostikrat rad storil, ako bi greh ne bilo in bi se Boga in ljudi ne bal? Ktero zapoved naj večkrat prelomiš? Kaj ljudje od tebe govoré? Kaj te naj bolj zbode, ako ti kdo v misel vzame? Glej, in to je tvoj naj bolj nevarni nagon, to je tvoje naj huje poželjenje, zoper ktero se moraš bojevati, ktero moraš zatajevati tako dolgo, da ga premagaš. „Vsak je skušan, kedar je od svojega poželjenja vlečen in vabljen.

Potlej, ko poželjenje spočne, rodi greh; greh pa, ko je storjen, rodi smert.“ (Jak. 1, 14, 15.) Glej, da poželjenje v tebi spočelo ne bo, da ga zatajiš; kajti poželjivost je vir, je začetek greha. Poželjivost človeka zapeljuje v greh, kakor nečistnica; potem, če se ž njo peča, če vanjo privoli, in se tako rekoč združi ž njo, pride iz te hudobne zveze sad, to je greh. Cerkveni učeniki razločijo tri stopinje v skušnjave: naj pred poželjivost vabi; potem imata um in volja nad tem dopajanje in slednjič pride popolno privoljenje. Še le z drugo stopinjo se greh prične. Zato glej, da svoje slabe nagone dobro poznaš!

Ko jih pa enkrat poznaš, veš kteri te naj večkrat in naj ložej v greh zapeljejo; potem pa skerbi, da te svoje slabe nagnjenja hitro, prav v začetku pokončaš; dokler so še majhne, se še vkoreninile niso. Mlad puščavnik popraša svojega učenika, kako bi premagal hudobno nagnjenje svojega serca? Starček mu ukaže, da zdere malo drevesce. Lahko, z eno roko ga izdere s korenino vred. Zdaj mu veli izdreti veče drevo; ali dobro je vkoreninjeno; ne more ga sam; pokliče tovarša, da mu pomaga. Pelje ga še k drugemu, močnemu drevesu, pa vsi tovarši nič niso mogli. „Taka je s hudimi nagoni našega serca,“ učil je stari puščavnik. Dokler je nagnjenje še majhno, nad njim dopadenja še nimamo, se še vkoreninilo ni, lahko ga premagamo, iz serca izrujemo, ako si kolikanj prizademo. Ako pa pustimo, da se razraste in vterdi, neizrečeno je težavno, ga zatreti.

Poglejmo pijance. V začetku poželjenje po nepotrebni pijači ni bilo veliko, ni bilo močno, lahko bi ga bil zatajil; ali ker tega ni storil, je poželjivost vedno huja, in malokteri pijanec se spreoberne.

O blagor človeku, kdor sam sebe zatajuje: Sv. Gregor pravi: „Kralj je vsak, ki vse nagnjenja svojega serca po volji Božji ravna in jih tako v strahu ima. Pamet, od Boga razsvitljena, je njegov sedež, in vse njegove želje in nagnjenja so mu podložni, ter vsa v svoji oblasti ima. Dušni mir zavživa, in vse svoje notrajno poželjenje sodi, kakor se spodobi in je prav.“ O kako srečno je tako kraljestvo! Pa tudi častito je. Sv. Krizostom pravi: „Ravno tako častivreden, ko mogočen kralj, ki ima zlato krono na glavi, je vsak človek, kteri z duhovno močjo strahuje svoje pregrešne nagone. Kralj gospoduje čez mesta, ljudstva in vojske; zatajevavec pa čez zavid, jezo, lakomnost, nečistost, in kar je drugih pregrešnih strast njegovega serca.“

d) Komu je zatajevanje potrebno?

Vsem in vsacemu je zatajevanje potrebno; kajti vsi imamo vedno vojsko s svojim lastnim mesom, s svetom in s hudobnim duhom. Ako hočemo premagati in nočemo v greh in sramoto pasti, moramo krotiti neredno poželjenje, ter ga podvreči svoji pameti, to je, zatajevati se moramo. Čuden mož je bil v stari zavezi Samson. Oslovo čelust je popadel, pa je tisuč sovražnikov ž njo pokončal; sam sebe pa premagati ni znal. Premagala ga je nesramna Dalita, izdala ga je sovražnikom, ki so ga vklenili, mu oči izkopali in žalostno umorili. — Pobožen, svet mož je bil David. Bog sam ga imenuje, da je bil mož po volji Božji. Svojih oči premagal ni, in postal je velik velik grešnik, prešestnik in ubijavec. — Moder je bil kralj Salomon, ni ga mu bilo enacega. Zapeljivke so ga pa omamile, da je zapustil pravega Boga in je malikovati začel. — Mogočen vojvoda je je bil Aleksander, Macedonski kralj, ki je premagal toliko kraljestev, da mu je svet skorej pretesen bil. Svoje pijanosti pa ni premagati mogel; preopil se je in v naj lepših letih zamerl.

Ravno taka se godi tudi nam, ako sami sebi ne premagujemo, ne zatajujemo.

Petere čutila so tiste vrata in okna, skoz ktere pride sovražnik v naše serce ter ga spridi, ako so te okna prederzno odperte; ako jih skerbno ne zaperamo. In vsak ima v sebi poželjivost, ktera človeka nagiblje in vabi, mika in sili v to, kar je čutilom prijetnega, če je tudi še tako pregrešno. Te poželjivosti pa noben ni prost. Tudi sv. Pavel se pritožuje in pravi: „Vem namreč, da v meni, to je, v mojem mesu, dobro ne prebiva.“ (Rim. 7, 18.) In zopet pravi: „Meso poželjuje zoper duha, duh pa zoper meso; ta dva sta uamreč eden drugemu zoper.“ (Gal. 5, 17.) Poželjivost se vstavlja boljši duhovni misli, ta pa uni; kajti obe ste si nasprotí; in ravno zato ne smemo vsega storiti, kar bi radi, ker utegne huda poželjivost našo voljo prevariti in voditi. Poželjivost nam kaže to ali uno prijetno, ki se našim čutilom močno prilega, nam veselje, časno srečo ponuja. Duh pa nasprotno pravi, da je to ali uno res prijetno in sladko, ali pregrešno je, Bog to prepove. Tako imata meso in duh vedno vojsko. Ktero bo premagalo? S kterim bomo potegnili? Preljubi! po mesu nikdar ne ravnajmo, po mesu nikar ne živimo; kajti popačeno je, in kdor poželjivosti streže, pogubljen bo. Sveti Duh terdi to že po Mojzesu: „Čut in misel človeškega serca sta nagnjena k hudemu, pravi (I. Mojz. 8, 21). Kdor se po njih ravna, zaide v greh in po grehu v pogubljenje. In sv. Pavel priča, da v velike hudobije zabrede, kdor po mesu živi, ter pravi: „Dela mesa pa so znane: in te so: Kurbanje, nečistost, nesramnost, razvzdanost, malikovanje, zavdajanje, sovraštva, zdražbe, zavid, jeza, boji, kregi, razpertja, nevoščljivost, uboji, pijančevanje,

požrešnost in kar je temu enacega. Od tacih del vam napovem, še pravi, da, kteri take reči delajo, ne bodo kraljestva Božjga dosegli.“ (Gal. 5, 19—21.) Dosti očitno nam pove sveti apostel, da po mesu ne smemo živeti, ako hočemo v nebesa priti; ampak po duhu se moramo ravnati in se zoper poželjivost vojskovati.

Kdor pa hoče po duhu živeti, mora sam sebe zatajevati, svojo poželjivost krotiti; kakor sveti Pavel, ki pravi: „Tarem svoje telo in ga v sužnost devam, da .... ne bom zaveržen. (I. Kor. 9, 27.) Če je pa sv. Pavel pri vseh svojih posebnih gnadah, ki jih je bil prejel, mertviti svoje telo za potrebno spoznal, da bi se ne pogubil, kdo se sme nadjati, da bo zveličan, ako mehkužno, slastno, posvetno živi? V tem zatajevaji in mertvenji se pa človek ne sme nikdar nikoli vtruditi, ker tudi meso nikoli ni ugnjano ter se vedno vojskuje zoper duha. Sv. Vincenci pravi: „Ko bi že z eno nogo v nebesih bil, pa bi zatajevanje samega sebe opustil, ravno takrat bi v nevarnosti bil, se pogubiti, ko bi mislil z drugo nogo v nebesa stopiti.“

Zatajevanje je torej potrebno vsem; kajti vsem Jezus pravi: Kdor hoče za menoj priti, naj zataji sam sebe.“ (Luk. 9, 23.) Potrebno je pravičnemu, da ne greši; tudi v njem je zmiraj huda poželjivost, nagnjenje k grehu, ktero hitro in urno raste in vedno močneje prihaja, ako se mu ne nasprotuje in lahko najsvetejšega človeka v greh pripravi. Sv. Jakob pravi: „Vsak je skušan.“ (1, 14.) Prav noben živ človek tega ni oprosten; tudi pravični ne. Zato se pa tudi vsak vojskovati mora zoper to meseno poželjivost. Ako bi kdo še tako visoko stopinjo pravičnosti in svetosti bil dosegel, ni pravičen ostal, ako se ni vedno vojskoval. Žalostni zgledi te res-

nice so nam Savel, David, Salomon, Judež Iškarjot in veliko drugih.

Zatajevanje je grešniku potrebno, in to še bolj kakor drugim; kajti v pregrešnem sercu je poželjenje močneje korenine pognalo zavoljo že storjenih grehov. Svojo slabo, popačeno natoro je grešnik še bolj popačil, še bolj spridil; zato se mora toliko bolj zatajevati; enkrat da se vrednega stori pomoči, gnade Božje, brez ktere ne more nič dobrega storiti; potem, ker brez zatajevanja ne bo spreobernil svojega življenja; drugače pa se zveličati ne more. Zato mora grešnik opustiti priložnost v greh in vse, kar je še druge pohujševalo, ter mora neprenehoma nasproti delati svoji poželjivosti, s ktero je Boga žalil; akoravno bi mu to še tako hudo bilo; akoravno bi mu to veliko truda prizadelo, ali ga celo v časno škodo pripravilo.

Zatajevanje je pa tudi spokornikom potrebno, da pridobljene pravičnosti ne zgubijo. Telesna bolezen zapusti v človeku slabost, ktera ga lahko nazaj v bolezen pogrezne, ako se človek škodljivega ne ana, skerbno ne varuje; tako tudi dušna bolezen popušča za seboj škodljive slabosti, ktere človeka napadejo ter ga v nove padce potisnejo, ako ni poboljšani grešnik skerben, ako ne čuje nad poželjenjem svojim in se neprenehoma ne zatajuje. Sv. Pavel se je bil resnično spreobernil; ali vendar se je vedno pokoril in svoji volji nasproti delal. On sam pravi: „Mertvenje Jezusovo vedno na svojem telesu okrog nosimo, da se tudi življenje Jezusovo očitno pokaže v naših telesih.“ (II. Kor. 4, 10.) Umiral je svoji volji po podobi terpečega Jezusa, da bi njemu popolnoma podobno živel.

Tudi mi vsi se zatajevati moramo. Vsi se zoper svojo poželjivost vojskovati moramo, ako hočemo kdaj zveličani biti. Kakor je pametnemu očetu potreba vse resnobe, da vkroti

razposajanega sina svojega, ter mu ojstro zapove: „Ti moraš storiti, kar ti zapovem. Nič ne bo zdalo niti jok, niti vpitje, niti razsajanje tvoje!“ Tako moramo tudi mi storiti, da premagamo poželjivost svoje. Biti mora, naj velja, kar hoče! Celo, ako naše poželjenje ravno nič pregrešnega ne zahteva, moramo večkrat nasprotovati, da se v zatajevanji vadimo. Glejte Marijo prečisto Devico, kako se je zatajevala; nezmerno bolečino je terpela, ko je gledala svojega križanega sina Jezusa, in vendar je s t a l a pod križem, pripoveduje sveto pismo. Popolnoma vdanost v voljo nebeškega Očeta in materna nezmerna ljubezen njena do nas ubozih grešnih ljudi je premagala bolečino njenega maternega serca, da je stala pod križem. Kdor se v pripuščenem nič ne premaguje, tudi v pregrešnih rečeh se premagati ne bo mogel, in ne bo nikoli dosegel tiste moči, tiste urnosti, da bi mikavne skušnjave, radostne sladnosti lahko zavergel, in opustil. Tako je storil ljubljenec Jezusov, sv. Janez evangelist, ter ni bežal, ko drugi apostelni, ampak z zvesto ljubeznijo je sam ostal pri Gospodu in učeniku svojemu, ter ga je spremil celo pod križ. Tako moramo tudi mi večkrat zakriti, zatajiti čutila svoje.

Poglejmo Jezusa samega. On, v vsem naj lepši zgled, nam očitno kaže, kako potrebno nam je zatajevanje. Ni le priporočal in zapovedal nam, da se zatajevati moramo, ako hočemo za njim priti; on sam se je zatajeval vse svoje tukajšno življenje. Lahko bi bil zložno živel, obilno premoženje in postrežbo imel; lahko v palačah se gostil, mehko oblačil, se okoli vozaril; ali glejte! zvolil si je uboštvo, hranil se revno, postil se ojstro, premolil cele noči, počival na terdi zemlji, hodil je peš, oblačil se priprosto, stregel si sam, ni imel nič svojega. Ni bilo greha v njem in raji je na križu umerl, kakor bi bil pravico zamolčal. Zato nam pa tudi on sam pravi: „A k o t e t v o j e d e s n o

oko pohujša, izderi ga in verzi ga od sebe; zakaj boljši ti je, da eden tvojih udov pogine, kakor da bi celo tvoje telo v pekel verženo bilo. In ako te tvoja desna roka pohujša, odsekaj jo in verzi jo od sebe; zakaj boljši ti je, da eden tvojih udov pogine, kakor da bi celo tvoje telo v pekel verženo bilo.“ (Mat. 5, 29, 30.) To je: Ako te kaj, kar ti je tako ljubo, kakor tvoje desno oko, ali desna roka, v greh napeljuje, odtergaj se s silo od taistega; kajti boljši je, terpeti tudi največe časno zgubo, kakor pa večno pogubljen biti. Glejte, preljubi kristjani moji! ni zadosti, da bi le svojega serca ne navezovali na ta svet in na nečimernost njegovo; mi se moramo odpovedati tudi temu, kar je našega, kar nam je najljubše; ja še več: odpovedati se moramo celo sam sebi. „Kdor se vsemu ne odpove, kar je njegovega, ne more biti moj učenec,“ pravi Kristus. Pa ne le to, še drugači pravi: „Kdor hoče za menoj priti, naj zataji sam sebe.“ Poslušajte kaj pravi sv. Gregor k tem besedam. „Tam pravi Jezus, da se moramo odpovedati vsemu, kar je našega, tu pa pravi, da se moramo celo odpovedati, zatajiti samega sebe. In morda komu ni ravno težavno, zapustiti, kar ima; prav težavno pa je zapustiti samega sebe; kajti ni tako težko zapustiti, kar človek ima, prav težko pa je zatajiti, kar človek je. Nam pa, ki ga posnemati hočemo, je Gospod zapovedal, da se vsemu svojemu odpovemo; kajti vsak, ki se za vero vojskovati hoče, ima se bojevati s hudobnimi duhovi. Hudobni duhovi pa na tem svetu svojega posestva nimajo; goli se moramo z golimi vojskovati. Ako se oblečen z nagim ruje, prej ga bo ta na tla poderl, ker ima uni na sebi, za kar ga lahko potegne. Kaj pa je vse pozemeljsko drugega, kakor nekaka obleka telesu? Kdor toraj se poda v boj s hudičem, mora svoje oblačila (časno imetje) od-

ložiti, da ne omaga.“ Tako nas uči sv. Gregor. Tako nam je naš Zveličar Jezus Kristus sam pokazal in nas učil, kako potrebno je nam vsem vedno zatajevanje samega sebe.

In vsi svetniki so nam zapustili prelepe zglede, kako se zatajevati moramo, ako se hočemo kdaj ž njimi pri nebeškem Jagnjetu veseliti. Naj vam le kaj malega v misel vzamem. Sv. škof Gotfrid je bil imenitne, žlahtne hiše, pa že v svoji mladosti je berzdal svoje čutila in mertvil svoje telo. Večkrat si je prikratil jedil, da jih je med uboge razdelil. Molitev mu je bilo najljubše delo, dostikrat je vso noč sveta premišljevanja imel. Nek dan mu pripravijo malo bolje jedila, ali ni mu bilo za voljo, pritožil se je, rekoč: „Mar ne veste, da se meso naše vzdiguje, ako se mu streže?“ Živel je po nauku svetega Pavla, ki pravi: „Hodite po duhu, in ne bote želj mesa spolnili, zakaj meso poželi zoper duha; duh pa zoper meso.“ (Gal. 5, 16, 17.) Zato je krotil svoje meso s poželjivostjo vred. — Sv. Lovrenc Justinijanski je nek dan prišel med ljudi, kteri so ga zasmehovali. Ko ga je njegov tovarš že poprej na to opomnil, dejal mu je: „Le pojdiva tje, da si zasramovanja nabereva. Nič še nisva storila, ako sva se svetu le z besedo odpovedala; danes morava pa to dejansko pokazati.“ — Ko so pobožnega starčeka vprašali, kteri je ozki in stermi pot v nebesa? jim pravi: „Zatajevanje samega sebe je tisti težavni pot, po kterem tako malo ljudi hodi. Ako hočeš po njem hoditi, moraš si silo delati, da nikdar ne ubogaš svoje pregrešne volje, ampak storiš le to, kar je po Božji volji.“

e) Kaj nam zatajevanje koristi?

Pravo zatajevanje nas pripelje k resnični svetosti. Sv. Frančišek Zalezi pravi: „Kolikor manj je v naših dejanjih naše lastne volje, toliko bolj je naše dejanje dobro, terdno, pobožno

in Bogu dopadljivo in nam v zveličanje.“ In to gotovo, da se svetost po zatajevanji sodi in meri.

Drugič je zatajevanje naj ložeji pa naj boljši pripomoček, s kterim človek zbriše časne kazni, ktere si je nakopal s svojimi grehi. Sv. Janez od križa pravi: „Milovanja vredna je nevednost nekterih kristjanov, ki si nakladajo nespametne pokorila in opravljajo ojstre spokorne dela, pa po svoji volji; in v to stavijo svoje zaupanje ter mislijo, da se bodo tako posvetili. Ko bi si na pol toliko prizadevali, da bi vkrotili in premagali svoje slabo nagnjenje, pa bi si v enem mescu več pridobili, kakor si pridobijo veliko let z vsemi svojimi pokorili.“

Zatajevanje pospešuje vse lepe čednosti. Človek je kakor sadno drevo, ali kakor vinska terta. Umetni sadjorejci obrezujejo svoje drevesa in terte, da obilno sadu obrodijo. In človek bo le tisti veliko lepih čednost si pridobil, ki se skerbno zatajuje. Poniżnost, poterpežljivost, krotkost, čistost, zmernost, ja vse lepe čednosti se pridobijo z zatajevanjem samega sebe. Kdor se pa zatajevati noče, gotovo nobene keršanske čednosti nima.

Zatajevanje nam kaže pot v svete nebesa. Sveti Tomaž Kempčan pravi: „Kolikor bolj se z zatajevanjem meso kroti in mori, toliko večo moč duh zadobi, da se ložej in hitreje k Bogu povzdiguje.“ In to že veste, da Jezus sam tirja zatajevanje, ako hočemo k njemu priti.

Zato so se pa tudi zatajevali vsi svetniki Božji in se zatajujejo še dandanašni vsi pobožni kristjani, dobro vedoči, da je zatajevanje bistevno potrebno, ako hočemo v gnadi Božji biti, ako hočemo popolnamost doseči in enkrat večno srečni biti. In Duh Božji v človeškem sercu množi svoje gnade v tisti meri, v kteri človek sebe zatajuje. To je gotovo, da svetniki, ki so

že tu na zemlji posebne milosti sprejemali, so hodili po potu više popolnamosti, bili so tudi v zatajevanji vsi goreči, ter so z neprizanesljivo ojstrostjo sebe imeli. To vse nas pa prepričati mora, da, ko nam naš nebeški Zveličar Jezus Kristus zatajevanje samega sebe toliko priporočuje in zapoveduje, nam gotovo priporočuje in zapoveduje naj boljši pripomoček, pridobiti si potrebne čednosti.

Da bote to dolžnost, ktero nam Jezus toliko priporočuje tudi zares spolnovali, vam še enkrat tudi jaz tole priporočam: Ljubi moj kristjan! N e p r i v o l i v s e g a s v o j e m u s e r c u, kar poželi, in vedi, da svojega serca tu na zemlji ne boš nikoli nasitil. Za Boga je vstvarjeno in ne bo poprej mirovalo, da bo v Bogu počivalo. In zato glej, da bo v Bogu počivalo. Ne privoljuj mu toraj nič, kar Bog, pamet in vest prepoveduje. Pa tudi kaj pripuščenega si pritergaj, da boš nepripuščenemu se ložej odpovedal.

Č u j n a d s v o j i m i čutili, da te skušnjava ne zaleze; ako se te pa loti, precej v začetku jo premagaj, dokler je še lahko. Saj se tudi iskra lahko zaduši; ogenj pa, ki je v streho vdaril, se težko pogasi. Hude misli, pregrešne želje urno zateri in skerbno se ogibaj vsake naj manjše priložnosti v greh. Veš, kaj pravi sveto pismo: „M o r e l i č l o v e k s k r i t i o g e n j v s v o j i h n e d e r j i h, d a b i s e n j e g o v o o b l a č i l o n e v n e l o?“ (Preg. 6. 27.) To je: Ni mogoče, da bi človek slabe misli v sebi skrival, in bi se iz taistih hudobija ne vžagala in očitno ne pokazala. Zato čuj in pa tudi m o l i in prosi vedno Boga za pomoč; saj tudi Kristus pravi: „Č u j t e i n m o l i t e, d a n e p r i d e t e v s k u š n j a v o.“ (Mat. 26, 41.)

Prejemajte pogosto svete zakramente, posebno naj svetejši zakrament Rešnjega Telesa, ki hudo nagnjenje v nas manjša, in nas v dobrem poživlja in krepča.

Ne bodi pa ljubi moj! v nobeni reči prenagel; dokler ne spoznaš, od kod je tvoje nagnjenje in kam te popelje; kajti lahko se hudoba skrije v podobo dobrega angelja. Huda jeza se zakriva v plajšč pravičnega serda, lakomnost pod odejo potrebne skerbi za stare leta, nečistost pod zagrinjalo nedolžne prijaznosti; in človek oslepljen nevedama zabrede v grozovito brezno gerdih pregreh. Še celo v zatajevanji bodi previden; tudi to se lahko presili, da ni več čednost, da je celo greh. Na primero, ako bi bolen se toliko zatajeval, da bi ne iskal nobene pomoči, bi ne jemal nobenega zdravila, bi le hiral in umerl; ali, ker težko delo imaš, pa bi se presilno postil, da bi svojih dolžnost opravljati ne mogel. Bodi goreč v zatajevanji, pa ne nespameten. Kar ni prav, več škoduje, kakor koristi.

Zato se ozeraj vsaj tje v večne nebesa in gledaj tam prelepe zglede zatajevanja in posnemaj jih. Ako se od njih naučiš, sam sebe prav zatajevati, srečen boš tukaj in tam. „Kdor nad svojim sercem gospoduje, je boljši, kakor uni, ki mesta premaguje," pravi sv. pismo. (Preg. 16, 32.) Ne pozabimo, da Jezus pravi: „Ako kdo hoče za menoj priti, naj zataji sam sebe." (Luk. 9, 23.) Amen.

XXVI. Keršanski nauk.

3. Svoj križ nositi.

Kakor majajo po dobravah drevje hudi vetrovi; tako stiskajo na zemlji ljudi raznih britkosti valovi. Pogosta je žalost

za pretečenim, ki je minilo; obilen je strah pred prihodnjim, ki nas še čaka. Prav je imel Job, ko je rekel: „Vojska je človekovo življenje na zemlji.“ (7, 1.) Ni zadosti, da nas napadajo neredne poželjenja in hudobne strasti, kakor priseženi sovražniki naše duše, ktere moramo v svojem sercu zatajevati in premagovati, ako hočemo biti učenci Kristusovi, ako hočemo enkrat k njemu priti v sv. nebesa. To še ni vsa naša vojska. So še mnogotere britkosti in težave, ktere človeka vedno obsipljejo, ter mu življenje pozemeljsko grenijo. In vse to terpljenje mora kristjan sprejeti ter nositi, naj si bo še tako grenko in britko; kajti tudi njegov Božji učenik je voljno nosil križ in je celo umerl na križu! In kakor čversta in močna korenina obvaruje drevo, da ga ne podere hudi vihar; tako voljno prenašanje križev, terdno izročenje v voljo Božjo podpira človeka, da pod britkostmi ne omaga, da v dobrem stanoviten ostane.

Križ imenujemo vse britkosti in težave, vse nadloge in žalosti tega sveta. Križ pomenja vse terpljenje, ktero zamore zadeti človeka v tej solzni dolini. To je pa tisto sveto, prečastno ime, ki bo še veljavo imelo, ko bo pošlo vse minljivo, ko bodo prazni glasovi vse druge imena, pred kterimi se zdaj svet nečimerno priklanja. Tedaj terpljenje sedajno, ktero zavoljo Jezusa prenašamo, ali si ga zavoljo njega še sami prostovoljno nakladamo, vse to je križ Jezusov. To prelepo ime dajejo vsi ljudje pozemeljskim nadlogam; in Gospod sam jih tako imenuje, ko pravi: „Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji sam sebe, in vsak dan svoj križ zadene, in naj gre za menoj.“ (Luk. 9, 23.)

Danes teden sem vam razložil, kako moramo sami sebe zatajevati, ako hočemo biti učenci Kristusovi; danes pa vam želim dopovedati, kaj se pravi:

3. Svoj križ nositi.

a) „Križ“, sem že rekel, imenujemo vse, kar je naši duši in našemu telesu težavnega. In o premili Bog! kako mnogoteri so ti križi! Sleherni dan nam svoje križe prinaša. Celo naše življenje je tako rekoč s križev sostavljeno, je nepretergana rajda britkost in nadlog; križ se s križem objema. Ako imamo kako veselo uro, že britkosti priderejo in nam veselje ogrenijo. Zdaj nas obišče bolezen, ki očeta ali mater, brata ali sestro na posteljo položi; zdaj neusmiljena smert pobere ženi moža, možu ženo, otrokom starše, drugim znance in prijatele. Tukaj razsaja huda živinska kuga; tam, se sliši, je pobila toča, je pogorelo vse. Kmalo nam posmodi suša polje, kmalo nam škoduje preveč vode. Temu goljufni lakomnik stori krivico, unemu brezvestni tat pokrade, kar ima. Tukaj pripravi strupeni jezik človeka ob čast in poštenje; tamkaj mu kdo zeleno zavida časno srečo. Danes manjka potrebne obleke in vsakdanjega kruha; jutre je zadnji dan, da se poravna zastarani dolg. Ta ima žalost in skerb z nerodnimi otroci, ta sitnost s posli, razpertijo v zakonu, prepir in pravde s sosedi. Komu pa je mogoče pregledati tamno globočino človeškega serca, kjer skrito pred svetom toliko grenkega pelina raste, dasiravno na obrazu se vidi cveteti ljuba zadovoljnost? Kdo je v stanu našteti vse britkosti in težave, ktere zadevajo ali vsaj lahko zadenejo ubozega človeka?

„Križ“ toraj, kterega nam Kristus nositi veljeva, ni lesen, iz dveh delov obstoječ križ; so le britkosti in težave, nadloge in terpljenje tega sveta. In ko nam pravi: „Kdor hoče za menoj priti, naj vsak dan svoj križ zadene;“ nam s temi besedami zapoveduje, da vse hudo, vse težavno, vse boleče in vse nasprotno, kakor in od koderkoli nas vsak dan zadene, da vse to sprejmemo, kakor da pride naravnost od Boga; kakor da nam je modri Bog to v skušnjo naložil; in da se v voljo Božjo vdamo, smo s tem zadovoljni,

radi prenašamo, ker Bog hoče, da terpimo; da toraj nikdar se zoper Boga ne vzdigujemo, zoper njegovo previdnost ne godernjamo, ampak da smo pripravljeni, vse, kar in kakor pride, iz ljubezni do njega in v duhu pokore prenašati.

V nošnji tega križa se moramo pa posebno ravnati po Jezusu Kristusu, Gospodu našem; tedaj moramo svoje terpljenje poterpežljivo in vdano nositi, kakor je on svoj križ nosil. Iz njegovih ust pa ni bilo nobene nepotrebne tožbe, ni se vstavljal svojemu nebeškemu Očetu; on je sprejel svoje terpljenje ko grenko pijačo, ktero mu je njegov nebeški Oča podal; ves se je vdal v voljo svojega Očeta; privolil je v terpljenje, ker je Bog tako hotel. Njegove besede so bile le: „Ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi!“

b) Kakor ima pa vsaka čednost svoje stopinje, tako da je različna; ima svoje stopinje tudi nošnja svojega križa.

Na pervi stopinji te čednosti so oni, kteri britkosti in težave, ktere jih zadenejo, kakor od Boga poslane sprejmejo in jih voljno prenašajo do Božje volje, kakor je bil Job, ki se v svojem terpljenji z jezikom ni pregrešil.

Pobožni puščavnik Jonas je šel enkrat na terg v Aleksandrijsko mesto. Tu je naletel na tergovca, ki je ponujal same križičke, zlate in sreberne. Pač rad bi si bil enega zbral, ali premalo je imel. Vendar vzame enega v roko, ga ogleduje in popraša, koliko da velja. Tergovec pa pravi; „Jaz nobenega ne prodam, jih le zastonj dajem.“ „To je dobro, ako ni treba nič plačati;“ pravi veselo puščavnik. Lepo se zahvali, ga dene v žep ter odide proti domu. Tergovec pa za njim kliče: „To je dobro, moj brat, da se za križ zahvališ.“ Drugi dan puščavnika merzlica strese; postal je žalosten in njegov križček ga nič več ne veseli; vendar ga ogleduje in ogleduje od vseh strani; kar zapazi po dolgem tje z malimi čerkami zapisano: „Tridnevna

merzlica.“ Kmalo mu je šlo v glavo, kaj hoče križček s temi besedami. Ko pervič merzlica pojenja, gre zopet na terg ter išče tergovca s križi. Ali zastonj je iskal in popraševal. Začne misliti, da mogel je biti nebešk tergovec. Mirno gre nazaj, se Bogu še enkrat zahvali za poslani križ, ter stanovitno prenaša bolečine svoje merzlice. Dolgo dolgo je bil bolen, da je umerl in šel v veselje svojega Gospoda.

Na drugi stopinji so oni, ki po britkostih in terpljenji hrepenijo.

Ko je sv. Janez od križa prestal veliko truda, dela in zaničevanja zavoljo Kristusa, slišal je v ponočni molitvi ta glas: „Janez, kakošno plačilo hočeš za svoje delo, ktero si za me prevzel?“ Trikrat je slišal ta glas; in ko se je prepričal, da to mora biti od Boga, odgovoril je: „Gospod, jaz nočem drugega plačila, kakor le za te terpeti in zaničevan biti.“ — Tako željna križev je rekla sveta Terezija: „Gospod! terpeti ali pa umreti!“

Berem od bolne device, ktero je prišla obiskat njena prijatlica. Veliko sočutje ima ž njo, ko vidi, koliko reva terpi in že tako dolgo. Ne more se zderžati, pokaže jej na podobo križanega Jezusa, pa pravi: „Oh, ljuba moja! poskusive in prosive ljubega Zveličarja, da bi ti ta križ odvzel.“ In bolna pa jo zaverne: „Kako, ti mi kažeš križ, pa mi svetuješ, da bi Jezusa prosila, da bi mi križ odvzel. Tega ne. Ravno križani Jezus me spominja, da naj tudi jaz na svojem križu pribita ostanem. Naka! Jaz se križa nočem znebiti, ker se ga tudi Zveličar na Kalvariji znebiti ni hotel. Nočem posnemati levega razbojnika, ki se je križa branil, ampak z desnim razbojnikom, ki je hotel z Jezusom na križu viseti, s tem hočem klicati k Gospodu, da se me spomni o svojem kraljestvu.“

In tretjo stopinjo dosežejo tisti, ki nad terpljenjem in težavami veselje imajo; kakor so bili aposteljni, ki so veseli šli pred veliki zbor, ker so bili vredni spoznani, zavoljo Jezusovega imena terpeti, kakor nam poterduje sveto pismo. Naj vam tu povem, kako vesel je bil sveti apostel Andrej svojega križa. Rimski poglavar v Ahaji ga je obsodil v smert na križu. Ko se sv. Andrej križu približa, zagleda ga, se mu prijazno nasmehlja, kakor že davno zaželjenemu prijatelju in pravi: „Bodi mi pozdravljen, predragi križ! ki si bil posvečen s Kristusovim telesom, ozaljšan z njegovimi udi, kakor z najlepšimi, žlahtnimi kamni. Preden je Gospod na tebi terpel in umerl, bil si strah vsemu svetu; zdaj pa si večno znamnje nebeškega veselja, predraga zastava Božje ljubezni! Veselo in mirno te objamem, sprejmi me tudi ti veselo, ko učenca Gospoda, ki je umerl na tebi. Vzemi me in nesi me k njemu, ki je za me na tebi umerl!“ Solze veselja je točil; poljubil je križ, se vlegel nanj, in je v grozovitih bolečinah mirno terpel in molil: „Gospod, Jezus Kristus! sprejmi me; ne pusti me s tega križa, dokler ne vzameš k sebi mojega duha!“

Preljubi moj kristjan! za zveličanje tvoje je tudi že zadosti, ako si le na pervi stopinji, da se previdnosti Božji vdaš in voljno prenašaš svoje vsakdanje križe. Pa še boljši bo za tvojo dušo, ako si prizadevaš še za drugo in tretjo stopinjo; kajti kolikor više stopaš, toliko bolj boš podoben Kristusu, ki je šel pred teboj z najtežim križem do naj više stopinje.

c) Da bote tudi vi, ljubi moji poslušavci! raji in z večo ljubeznijo svoje britkosti in težave prenašali, in toliko bolj zvesto svoj križ za Kristusom nosili, povedal vam bom zdaj, kako dobro, nam koristno je, ako svoj križ voljno in veselo za Kristusom nosimo.

Res je, da mi s svojo pičlo pametjo Božjih namenov, njegove modrosti in previdnosti spoznati, pregledati ne moremo; vendar vemo, da brez volje Božje se nič ne zgodi; kar pa Bog hoče, gotovo nam je koristno in dobro.

Križi so nam koristni naj prej zato, ker nas odvračujejo, da svojega serca preveč na ta svet ne navezujemo; da po nebesih toliko bolj hrepenimo. Ta zemlja ni naš dom, kar vam večkrat v misel vzamem. Ta zemlja je le kraj, v kterem se pripravljamo za drugo, boljšo domačijo; je pot, po kterem gremo na svoj pravi dom. Ako bi nam tukaj vse po volji bilo, nobeden bi ne želel, ne hrepenel po nebesih, za ktere smo vendar vsi vstvarjeni. Posvetne prijetnosti omoten in pijan ne bi človeku na misel prišlo, da bi si želel, da bi iskal drugega boljšega veselja, večnega doma. Prav je tedaj, da je modri Bog posvetno veselje s pelinom in žolcem namešal, in z britkostmi napolnil, da medu tega sveta za naj boljšo sladnost nimamo, da si želimo druge boljše in stanovitniše radosti, ki nas tam v nebesih pripravljane čakajo. Zato pravi sv. Avguštin: „Zato je sedajno življenje z brikostmi in terpljenjem nastlano, da si drugega iščemo.“ In še pravi: „Oj nesrečni človeški rod! tako grenek je svet in vendar ga ljubiš; kako bi ga še le ljubil, ako bi sladek bil“? Prav je toraj, da nam je svet s križi ogrenjen, da ga preveč ne ljubimo, da želimo in hrepenimo po boljem veselji, po svetih nebesih.

Drugič so križi posebno grešniku koristni, da ga budijo iz pregrešnega spanja. Dokler se je zgubljenemu sinu dobro godilo, ni porajtal niti na svojega ljubega očeta, niti na svoj dom. Lačen, raztergan, ves v nadlogi, je začel po očetovi hiši zdihovati. Revščina in britkosti so ga domu pripeljale, kjer je pred očeta padel in ga odpuščenja prosil. —

Dokler je David v časti in v sreči živel, spal je v svojih pregrehah naprej in se ni zmenil za svojo hudobijo. Ko je pa nesreča prihromela čez njegovo hišo, — mu je pravični Bog poslal celo versto nadlog — mu je umerl njegov sin prec po rojstvu, je bila hči zapeljana, drugi sin od brata umorjen, — se je njegov lasten sin Absolon zoper njega vzdignil, da je pred njim bežati moral in mu še prerok Natan očital storjeno pregreho — z eno besedo, ko so ga napadli križi in težave, šel je David v se, svoj greh spoznal in zdihovati začel: „Dobro mi je, da si me ponižal, da se učim tvoje postave . . . Spoznam, Gospod! da so tvoje sodbe pravične, in da si me v svoji resnici ponižal. Zgodi se tvoja milost!“ (Ps. 118, 71—76). V križih in težavah so se mu še le oči odperle, da je obžaloval svoj greh in se pokoriti začel, ter je spoznal, kako dobro je, ako se človek po zapovedih Božjih derži in po taistih živi. — Mar ni še danes ravno tako? Križi in nadloge grešniku oči odprejo, da vidi in spozna svoj žalosten stan, v kterega je z grehi zagazil. Povej nam razvzdani mladeneč, kdaj si svojo slepoto, svojo hudobijo spoznal? Kedar je Bog svojo roko vzdignil, te z boleznijo ali drugači občutljivo vdaril. Nečista zapeljana reva, kdaj si obljubila, da hočeš pretergati pregrešne spone? Še le, kedar ti je pravični Bog polno mero križev poslal. In vi vsi, ki ste oslepljeni od posvetne nečimernosti zapustili Boga in ste služili mamonu, kdaj ste pregledali in spoznali, da ne hodite po pravem potu? Še le takrat, ko je Bog svojo šibo vzdignil in vam nadlogo poslal, da vas je prisilil, da ste se zopet k njemu obernili in moliti in zdihovati začeli. Sila človeka iz pregrešnega spanja zbudi, nadloga ga pritisne, da v se gre, in pokoro delati začne. Mar niso križi zares koristni vsakemu grešniku?

Sedajni križi so denar, s kterim lahko poplačamo vsaj nekaj tistega dolga, kterega smo pri pravici Božji s svojimi grehi naredili. Ako jih voljno prenašamo, zbrišemo si veliko časnih kazen, za ktere bi se morali pokoriti v vicah, iz kterih ne pojde duša, dokler ne bo poravnan zadnji vinar. Kdo ne ve, koliko je očitnih grešnikov tu na zemlji? Koliko je preklinjevavcev, pijancev, nečistnikov, krivičnikov in drugih vse polno! Kaj ti vsi s svojimi grehi zaslužijo? Vsako pametno dete nam bo reklo, da kazen vsi ti zaslužijo. Ravno zato pa pravični Bog že tukaj na zemlji tepe ljudi za njih pregrehe ker je dober in milostljiv, da pokori grešnika s tem, s čem se pregreši. Bog tudi naj bolj ve, ktere in kakošne pokorila so našim grehom naj bolj primerne, nam naj bolj koristne. To nam priča tudi sv. apostel Pavel, rekoč: „Ko smo pa sojeni, smo od Gospoda pokorjeni, da bi ne bili s tem svetom pogubljeni.“ (I. Kor. 11, 32). On hoče reči: Šibe, ki nas zadevajo, moramo sprejeti, kakor pokorila, s kterimi nas Gospod strahuje, da bi nas poboljšal, ter večnega pogubljenja otel. „Zakaj se pritožuješ? pravi sveti Avguštin; kar terpiš, je zdravilo, in kazen je pokorjenje in ne pogubljenje. Ne brani se šibe, da večnega življenja ločen ne boš.“ Zato ljubi moji! Spoznajmo pravičnost in usmiljenje Božje, ter radovoljno sprejemljimo in vdano prenašajmo našim pregreham primerjeno kazen. Kakor Tobija spoznajmo tudi mi: „On nas je pokoril zavoljo naših pregreh, in on nas bo rešil zavoljo svoje milosti.“ (Tob. 13, 5.) Pa tudi s sv. Avguštinom zdihujmo: „O Gospod, tukaj tepi, da le tam prizaneseš!“ O čast in hvala usmiljenemu Bogu našemu, ki nam s križi priložnost daje, da se tukaj spokorimo in za svoje grehe zadostujemo!

Križi pokažejo, da so pobožni resnično pravični, da so drugim v prelep zgled posnemanja. Zlato se v ognju, pravični pa v terpljenji poskuša. Človek sam ne ve, koliko prenašati zamore; ako ga skušnja ne uči. Marsikdo se močnega misli, lahko je s serčnostjo se bahati, dokler sovražnika nikjer ni! Marsikdo si misli in tudi usti, da, ako bi tudi v sili in potrebi bil, bi hotel vse poterpežljivo prenašati; ko bi bolen bil, bi nič ne zdihoval, nič ne godernjal, bi vse voljno terpel; ko bi bogat bil, svojega serca bi ne navezaval na premoženje, bi ga ubogim delil in rad jim pomagal; ko bi zapeljevanje še tako veliko in hudo bilo, ne padel bi. Tako marsikdo misli in govori, ter se čez druge nosi, ki tako ne delajo. Ali lahko je govoriti, težko pa je storiti, in težko v času skušnjave stanoviten biti. Da je tvoja volja tako stanovitna in močna, mora se poskusiti, da se tudi v dejanji pokaže; kakor se je pokazala pokorščina Abrahamova, ko mu je Bog ukazal edinega sina darovati; kakor se je razodela poterpežljivost Jobova na kupu gnoja, Jožefova čistost v Putifarjevi hiši; Tobijeva zadovoljnost v uboštvu, sv. Lovrenca poterpežljivost na razbeljenem ražnji in stanovitnost druzih svetnikov v mnogem terpljenji. Le v britkostih in težavah človek kaže, koliko njegova pobožnost velja; kakor vojščak le v vojski pokaže, koliko serčnost v sebi ima. Sv. Bernard pravi: „Kakor se zvezde le po noči svetijo, po dnevi pa so skrite, tako se tudi pokaže svetost v nesreči, ko je v sreči viditi ni. Kdor pa v skušnji stanoviten ostane, on bo prejel krono nebeško.“

Poslednjič pa, ker je zares težko, voljno in vdano vse križe prenašati; zato je pa tudi zasluženje veliko. Poterpežljivost je tako rekoč zadnji kamen, zagojzda pri zidanji duhovnega poslopja, je skušnja pobožnega serca, je dokaz prave ljubezni Božje, zato pa večno plačilo zasluži. Glejte, ravno

križi so sredstvo, pripomočki, s kterimi si prislužimo krono nebeško. Nebeška krona je plačilo; plačila pa ne dobimo, ako ga ne zaslužimo; z britkostmi si to plačilo večno prislužimo; križ je nebeški ključ. „Zakaj se toraj braniš križa, pravi sv. Tomaž Kempčan, s kterim pojdeš v kraljestvo nebeško?“ V križu je zveličanje, v križu je življenje; križ je bramba pred sovražnikom; križ ti vliva nebeško sladkost; križ je veselje duha; križ je verhunec čednosti, spolnjenje svetosti. Ni ga zveličanja, ni ga upanja večnega življenja, razun le v križu. Sprejmi toraj svoj križ in nosi ga za Kristusom, in dosegel boš večno življenje.

Ko je naš ljubi Jezus svoj težki križ na goro Kalvarijo nesel, trikrat je pod njegovo težo padel na tla. Ni se ganil na tleh, njegove oči so bile zaperte in od vseh strani njegovih ran je tekla kri po terdem kamenji. Jezus ni mogel več sam vstati; njegovi udje so bili z ranami obdani, njegove moči so opešale. Vse upitje, suvanje in vlačenje neusmiljenih beričev je bilo zastonj. Celo farizeji so rekli: „Omagal nam bo in ne bo mogel priti na Kalvarijo, urno poiščite koga, da mu pomaga križ vleči.“ Takrat jim pride nasproti mož, Simon mu je bilo imé, iz Cirene v Afriki je bil doma. Izraelec je bil, pa je na velikonoč prišel v Jeruzalem. „Čakaj, zavpije nad njim vojščak, pomagaj mu nositi njegov križ!“ Mož se prestraši; njegove rane, s kervijo namočena obleka se mu studi; kajti takrat je bil križ znamnje naj više sramote, in po misli Judov se ga pošten človek še dotakniti ni smel. Ni čuda, da se je branil tudi Simon. Ko ga pa Jezus milo pogleda s solznimi očmi, smili se mu, mu pomaga in nese njegov križ. Ali glejte, ljubi moji! kar je po misli Judov Simona v naj veče zasramovanje prisililo, bilo je njemu po Božji prečudni previdnosti ravno pot pravega spreobernjenja.

Sv. Dionizi pravi: „Pečat ne more vtisniti svoje podobe v vosek, dokler je vosek ko kamen terd; mora se vosek pri ognju ali v roci ogreti in omehčati. Tako tudi Bog ne vtisne podobe svojih popolnamosti nobeni duši, dokler ni s telesnim terpljenjem pripravljena in omehčana za to. Kajti zdravje in dobrote vterdijo dušo, da ne sprejema Božjih gnad, bolečine pa jo omehčajo.“

a) Tako so nam vse težave in britkosti, ki nas v tem življenji zadevajo, le gole dobrote modre previdnosti Božje, po kterih nas vodi v našo srečo in v veče veselje, ako se mu le ne vstavljamo. Jezus naš Zveličar je le skozi terpljenje šel v svoje veličastvo; tudi nas vabi po ravno tem potu, rekoč: „Ako kdo hoče za menoj priti, naj zataji sam sebe, in vsak dan svoj križ zadene!“ (Luk. 9, 23.) Ni svetnika v nebesih, ki bi ga Bog po ojstrem potu terpljenja v zveličanje vodil ne bil. Ni človeka na zemlji v resnici srečnega, ki ni po težavah in britkostih svoje sreče dosegel. Zato pravi sv. Tomaž Akvinčan: „Največa sreča za človeka je, ako je njegova volja volji Božji vdana.“ Kar Bog stori, vse prav naredi. Ako hočeš toraj, o kristjan! srečen biti, ravnaj svojo voljo po Božji volji.

Vse po naši volji biti ne more; tudi bi za nas večkrat naj veča nesreča bila, ako bi se nam vse po volji zgodilo. Zato nas je pa Jezus učil moliti: „Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji!“ In kar nas je učil, pokazal je tudi dejansko, ko je v smertnih britkostih na oljski gori molil: „Moj Oča! ako je mogoče, naj gre od mene ta kelih; pa vendar ne, kakor jaz hočem, ampak kakor ti!“ (Mat. 26, 39.) Tako mora biti tudi naša molitev, vsa z Božjo voljo sklenjena, ako hočemo, da bo uslišana. Ako pridejo nadloge, te velika žalost obhaja, in bridko terpljenje obišče, o ne bodi nevoljen; sprejmi križ, ki ti ga mili

Bog pošlje, s poterpežljivostjo in vdan v voljo Božjo; ti smeš prositi, da ti ga Bog preloži, ali ne pozabi, kako je prosil Jezus na oljski gori. In glej nebeški Oča svojemu Sinu ni odvzel keliha terpljenja, poslal mu je pa angela, ki ga je okrepčal, da se njegova človeška natora ni nič več bala terpljenja. Ložej ti bo terpljenje, ako se Božji volji vdaš; veliko težej, ako se vstavljaš.

Pobožen fajmoštor je sedel pri postelji bolnika, ki je bil oča več otrok. Nerad je bolnik ležal, nevoljno je terpel. Mašnik ga opominja in prosi, naj vendar poterpežljivo in voljno prejme križ, kterega mu pošilja dobri Bog. Bolnik ga pa zaverne: „Jaz tega ne morem misliti, da bi Bog veselje imel nad tem, da ubogi človek toliko terpi.“ „Jaz tudi tega misliti ne morem,“ pravijo mašnik. In zdaj vpraša moža: „Ali ste bili vi veseli, ko ste morali svoje otroke strahovati? In vendar ste še bolj pritisnili, ako so se otroci šibe branili.“

Kristjani moji! ne pozabite tega in svoj križ voljno nosite. Vsak svojega imamo; nobeden ni brez križa; vsi smo v dolini solz. Naj se vselej volja Božja zgodi, to bo naj bolje za nas. Ako ti vjima žetev in tergatev pokonča, ti bolezen ljubo živino podavi, ti ogenj pohištvo vpepeli, ali se ti druga nesreča pripeti; vedi, da je volja Božja tako. „N j i m , k t e r i B o g a l j u b i j o , v s e k d o b r e m u p o m a g a.“ (Rim. 8, 28.) Ako je tvoja volja z Božjo sklenjena, tvoja nesreča se bo v srečo spremenila, in ves svet ti škodovati mogel ne bo; „če je Bog z nami, kdo bo zoper nas?“ „Le stanovitno zaupaj v Boga, pravi sv. Avguštin, in z vsem, kar premoreš, se njemu izroči, in Bog ne bo pripustil, da bi se ti kaj zgodilo, razen tega, kar je za te dobro, akoravno se ti ne zdi.“ Kakor nedolžno dete v maternem krilu mirno počiva, tako srečno in mirno na svetu prebiva, kdor se v vsem v sveto voljo Božjo poda. To naam življenje pobožnih kristjanov naj lepši pokaže.

Bil je na Nemškem pošten kmet; Pavel mu je bilo ime. Priden, skerben delavec je bil; pa tudi zvest poslušavec Božje besede, ktero je v svojem sercu dobro ohranjal in po nji živel. Vsakemu je znal dober nauk dati; vse ga je rado poslušalo in tudi spoštovalo. — Neko nedeljo večer pride vesel s polja domu in pravi: „Čast Bogu! klasje rumeni, žito zori, kmalo pojdemo žet.“ Veselo se s svojo družino za mizo k večerji vsede. Niso še žlic iz rok položili, že začne od dalječ v oblakih hrumeti; huda ura se bliža. Vetrovi se stepó, toča rožlja, da okna pobija. Vse se trese in joka. „Le mirni bodite, pravi Pavel, roka Gospodova je nad nami, naj se zgodi njegova sveta volja!“ Zjutraj na vse zgodaj gredó vaščani na svoje polje; ali vidijo vse pobito in zatreno; britko se jokajo in tarnajo, ter ne vedó od žalosti kaj početi. Pavel zraven lesenega križa stoji in gleda, kako ga je vihar polomil. Sosedje ga obstopijo in začnó toževati, rekoč: „Kaj bomo počeli, vse je proč, zastonj vse delo naše! Kaj bomo ubogim otrokom dajali? s čem družino plačevali? davke odrajtovali? Kaj bomo jedli, s čim se oblačili? Oj to je prehud, pretežek križ! Kaj pravite, oča Pavel, kaj nam je storiti?“ „Res, velika nadloga nas je zadela; Bog se nas usmili! pravi Pavel; ali mi sami si križe tešemo; Bog le dobro hoče z nami.“

Sosedje ga gledajo, ter ne vejo, kaj misli. On pa besedo povzame in pravi: „Glejte, tu ležite dve bruni stertega križa. Če enega k drugemu položimo, ne bomo križa napravili; ako ju pa poprek denemo, križ bo. — Taka je z voljo našo in z voljo Božjo. Dokler se volja naša z voljo Božjo ravna, nikoli si v križ ne bote; in tudi mi ne bomo čez križe toževali, ako se v veselji in žalosti po volji Božji ravnamo, ako voljo svojo z voljo Božjo sklenemo; to je, ako to hočemo, kar Bog hoče. Kedar se pa mi volji Božji vstavljamo, tega nočemo, kar Bog

hoče, nam vse navkriž hodi. In taki križi so težki, ker nam jih Bog nositi ne pomaga, ker nismo ž njimi zadovoljni, pa jih sami vleči moramo. Zato pa ljubi moji sosedje! še nadaljuje Pavel, pokleknimo v svoji veliki britkosti, pa povzdignimo proti nebu svoje grešne roke in zdihnimo s poterpežljivim Jobom: „Gospod je dal, Gospod je vzel; kakor je Gospodu dopadlo, tako se je zgodilo; bodi češčeno Gospodovo ime!“ (Job. 1, 21.) Saj Bog še zmiraj ostane naš dober Oča. Tico pod nebom preživlja, lilije na polji oblači, tudi nas in naših otrok pozabil ne bo. Noben las brez njegovega vedenja ne pade z naše glave; kar on stori, vse prav stori; njegova volja naj se zgodi!“ „Naj bo Božja volja!“ so potolaženi dejali vsi ter se tiho vernili na svoj dom.

Preljubi moji! sprejemajte tudi vi vse terpljenja kakor darove Božje milosti in modrosti in prenašajte jih z voljo in vdanostjo. Le verjemite, da vsak človek ima svoje križe; bodite vi s svojimi zadovoljni; ti, ktere vam Bog pošlje, so vaši; zato nosite to, kar je vašega, in pustite drugim nositi tudi svoje. Ako ti pa pod tvojim križem hudo prihaja, ti je britko pri sercu, spominaj se na velike grehe svoje, s kterimi si morebiti že večkrat zaslužil večno terpljenje; poglej križ Jezusov, ozri se proti nebu in videl boš, da ne Jezus, ne Marija, prečista Devica, ne noben svetnik ni prišel drugači v nebesa, kakor le po potu križev in težav, britkost in nadlog.

Zdaj vam bom samo to še povedal, kako si je nek kmet svoj križ zbiral. Ta mož ni bil zadovoljen s svojim križem, kakor marsikteri zmed vas misli, da njegov križ je naj veči, da nobenemu se tako hudo ne godi, ali da bi raj kaj druzega terpel, da bi le tega ne bilo, kar ga zdaj teži. Naš kmet je večkrat po cele ure presedel in naslonjen z glavo je tožil, da

mu je Bog tak križ naložil, da ga nositi ne more, da noben človek na svetu toliko ne terpi, da ravno on mora biti tak terpin.

Nekokrat zopet tako žalosten premišljuje in tuhta, in pri tem zadremle. Sanjalo se mu pa je, da je prišel sam angelj Božji, pa mu je mignil, da naj gre ž njim. Naš terpin vstane, gre za angelom, ki ga pelje na velik, širok in dolg prostor, kjer je bilo vse polno samih križev. „Glej, mu reče zdaj angel, tu ti je križev na stotine, velikih in malih, lepih in gerdih, na vsako stran obernjenih. Tu so križi vseh ljudi; tudi tvoj sedajni je med njimi. Ta tvoj križ ti je pa pretežek, vsak dan godernjaš in njergaš nad njim, misliš, da je največi. Gospod Bog ti privoli, da si zdaj zmed vseh teh križev enega zvoliš, da ti bo za voljo. Dolgo stoji in začudeno gleda nezadovoljni kmet; kajti prečudni pogled toliko in tudi tako velicih in različnih križev ga vsega prevzame. Ko nekoliko sam k sebi pride in se oddahne, gre po veliki planjavi od križa do križa, ter jih pregleduje in premišljuje; in potem si sam pri sebi misli: „No, ko ti je na zbiranje dano, boš si res prav lahkega zbral.“ Dolgo časa jih meri in zbira; poslednjič pred enim obstoji, ki je bi po njegovi misli njemu naj bolj primeren. To tudi pové svojemu angelu. Angel pa mu pravi: „Glej, ljubi moj; križ, kterega si si zvolil, je ravno tisti križ, kterega si nosil že dozdaj. Bog, neskončno dober ki je in vse enako ljubi, ne da nobenemu težega križa, kakor le tacega, kakoršnega človek nositi zamore, in vsacemu tacega, kakoršen je zanj naj bolji. Pojdi in prenašaj zanaprej svoj križ voljno in poterpežljivo, pa zaupaj na Božjo neskončno dobroto, in ložej ti bo tvoj križ!“ —

Preljubi bratje in sestre moje! kdo zmed nas že ni milih solz prelival? kdo more reči, da jih še ne bo? Kaj nas še v prihodnosti čaka, tega ne vemo; naj se volja Božja zgodi!

Vsi smo otroci Evini, vsi v solzni dolini; iz te solzne doline se pa ozirajmo v svete nebesa, v naš pravi dom, k svojemu nebeškemu Očetu; milostno on nas gleda, in bolj za nas skerbi, kakor mati za dete svoje. Le kratek je obstanek naš tukaj na zemlji; ni nam potreba niti visocega stanu, niti bogastva, niti drugih posvetnih dobrot. Da srečni že tukaj živimo, in si gotovo nebesa zaslužimo, potreba nam je, kar nam Jezus, naš mili Zveličar, pravi: „Ako hoče kdo za menoj priti, naj zatajuje sam sebe, in vsak dan svoj križ zadene, in naj gre za menoj!“ (Luk. 9, 23.) Zato želimo, kar Bog hoče, storimo kakor Bog hoče, in terpimo, ker Bog hoče; v tem je prava keršanska modrost in učenci Kristusovi bomo. Oj, obrišimo si svoje solze, potolažimo svoje žalostno serce, in sami si križev ne delajmo, ne zbirajmo. Ako nam jih pa Bog pošlje, naj nam bodo ljubi, kakoršni so; kajti „kar Bog stori, vse prav naredi.“ Amen.

XXVII. Keranski nauk.

4. Za Kristusom hoditi.

Že sem vam opisal tri dolžnosti, ktere naš Zveličar Jezus Kristus posebno tirja od nas, ako hočemo biti učenci njegovi, ako hočemo nekdaj pri njem v svetih nebesih biti in ž njim se vekomaj veseliti. Te dolžnosti so, kakor že veste, da naj poprej iščemo kraljestva Božjega in njegove pravice, da skerbimo pred vsem zato, da se kraljestvo Božje množi in vterduje zunaj nas, in v nas, da si prizadevamo, da Boga in njegovo sveto voljo mi in naš bližnji vedno bolj spoznamo in spolnujemo, da bomo enkrat vzeti v kraljestvo nebeško. Potem pa Jezus naravnost

pravi: „Ako hoče kdo za menoj priti, naj zatajuje sam sebe, in vsak dan svoj križ zadene in naj gre za menoj.“ (Luk. 9, 23.)

Ni toraj zadosti, da bi bili vsi vneti za Bozjo čast, da bi iskali Božjega kraljestva in njegove pravice, moramo še sami sebe zatajevati, svoj križ vsak dan vzeti, pa še za Kristusom hoditi; to je, ako hočemo njegovi učenci biti, ni zadosti, da bi ga posnemali le v nekterih rečeh, da bi voljno prenašali vse britkosti in težave, ktere so sklenjene s spolnovanjem njegovega nauka; mi moramo si še posebno prizadevati, da bomo njemu popolnoma enaki, kolikor je človeku tu na zemlji mogoče. Zato pravi Jezus: „Kdor ne vzame svojega križa, in ne hodi za menoj, ni mene vreden.“ (Mat. 10, 38.) To je: Kdor ne prevzame tudi naj večega terpljenja, kterega mu svet, satan in meso v moji službi napravljajo, ni vreden niti časti, da je moj učenec, niti večnega plačila. In ko smo že v zadnjih keršanskih naukih premišljevali, kako se moramo zatajevati, kako svoj križ nositi, pomislimo pa danes, kaj se pravi:

4. Za Kristusom hoditi.

K besedam: „Ako kdo hoče za menoj priti, naj zatajuje sam sebe, in vsak dan svoj križ zadene,“ je naš Zveličar še pristavil: „in naj gre za menoj?“ S temi besedami nam priporočuje novo čednost; to čednost namreč, da njegovo presveto življenje vedno pred očmi imamo in ga posnemamo.

a) Kaj se toraj pravi: Za Kristusom hoditi?

Za Kristusom hoditi, se pravi: Njegov zgled vedno pred očmi imeti, ter si zmiraj, brez prenehanja prizadevati, tako živeti, kakor je on živel. To je: To misliti, kar je on mislil; to želeti, kar je on želel; to govoriti, kar je on govoril; to čislati, kar je

on čislal; to ljubiti, kar je on ljubil; to zaničevati, to sovražiti, kar je on zaničeval, kar je on sovražil; in moliti, delati, terpeti, kakor je on. Z eno besedo: tako se Jezusovega duha navzeti in po njegovih zgledih ravnati, da bo naše življenje tako, kakoršno je bilo njegovo; da zamoremo s sv. Pavlom reči: „Živim pa, toda ne jaz; živi pa v meni Kristus.“ (Gal. 2, 20.) On hoče reči: Vsajen sem v Kristusa, kakor mladika v drevo; zato sem tudi ž njim na križu umerl in odmerl vsi stari reči, stari postavi, stari grešni poželjivosti; živim še sicer, ko človek, toda ne tolikanj jaz, ampak Kristus živi v meni, ker vodi s svojo gnado vse moje misli, občutljeje, želje, voljo in dejanje. Sv. Pavel ne pravi: Jaz živim za Kristusa; ampak, kar je veliko več: Kristus živi v meni. Kakor da bi hotel reči: Moja grešna samosvojost je v meni vgasnila, ker ne živim več meseno; toda v bitju nisem umerl, ker duhovno živim v Kristusu. „To vemo, pravi še sv. Pavel, da je bil naš stari človek ž njim (s Kristusom) vred križan, da bi se razdjalo telo greha, in bi več ne služili grehu.“ (Rim. 6, 6.) To vemo, da križanje Jezusovo je ali mora biti tudi naše križanje, ker odložiti moramo staro grešno mišljenje, ktero smo od Adama podedovali, da se tako razdene vsa sila grešnosti, in ne služimo več grehu, kakor sužnji svojemu gospodarju. Stari človek je človek, kakoršen izhaja iz Adama, to je naša spačena natora s svojimi zmotami in poželjivostmi. Njo je pa Kristus seboj vred križal, ko je zanjo zadostil in nam zaslužil gnado prerojenja. In mi jo moramo tudi sami križati s tem, da jo zatajujemo in neprenehoma zatiramo in tako v resnici Kristusa posnemamo in hodimo za njim.

Kakor podobar, ako hoče posneti kako podobo, velikrat pogleda to podobo, da bi napravil ravno tako; tako moramo mi, ako hočemo zares pobožni — Jezusovi učenci biti, velikra

svoje oči obračati v življenje Kristusovo in posnemati njegove čednosti; ter se moramo resnobno večkrat vprašati: „Kaj bi storil ali govoril Jezus, ako bi bil na mojem mestu?“ Zato že sv. Peter pravi: „Kristus je za nas terpel, in vam je zapustil zgled, da hodite po njegovih stopinjah.“ (I. Pet. 2, 21.) In sv. Bonaventura tako le piše: „Premišljuj in večkrat si pred oči postavljaj dejanje in nehanje Kristusovo, kako ponižen je bil proti ljudem; kako dober svojim učencem; kako zmeren v jedi in pijači; kako usmiljen ubogim; kako nobenega ni zaničeval ali zasramoval, celo gobovih ne; kako se bogatinom in velikašem ni prilizoval; kako je zasramovanje in zaničevanje voljno preterpel; kako krotek je bil v svojih odgovorih; kako svet in pobožen v vsem, kar je delal in govoril. Oziraj se toraj v vsem svojim dejanji in nehanji v njega, da boš oserčen, njega posnemal, njega ljubil.“

Jezus Kristus nas ni le učil, kaj nam je storiti, kaj opustiti; on nam je tudi pokazal z dobrim zgledom pot, ktero hoditi moramo, ako hočemo svoj namen doseči. On je vse sam storil, kar nam je storiti ukazal. Postal je otrok, da bi otroke učil, kakove dolžnosti imajo do Boga, do staršev in do drugih ljudi. Bil je mladeneč, da je mladino učil, kako se ima varovati nevarnega, zapeljivega sveta, kako v mladih dneh Bogu služiti. Postal je mož, da je odraščenim pokazal, kako spolnovati dolžnosti svojega stanu, kako prenašati britkosti in težave tega življenja. Z eno besedo: Vsacemu je zapustil zgled; ni ga stanu, ni je starosti, da bi v njegovem življenji ne imela prelepega zgleda. Vsi in v vseh okoliščinah svojega življenja imamo najlepši zgled nad njim. Visoki in nizki, učeni in priprosti, gospodarji in posli, bogati in ubogi, veseli in žalostni, duhovni in svetni, kralji in podložni, otroci in stari, zdravi in bolni, živi in umirajoči. On si je tukaj na zemlji z Božjo modrostjo

zvolil take okoliščine ter je preživel take primerljeje, da vsak, kdorkoli njegovo presveto življenje premišljuje in si ga k sercu vzame, zve in ve, kako je Jezus mislil in delal in kako naj tudi on misli in dela. Kdor toraj si prizadeva, da v vseh okoliščinah svojega življenja po Kristusu svojemu Gospodu se ravna, kolikor mu je to s pomočjo Božjo mogoče; kdor dejanje in nehanje Kristusovo svojemu dejanju in nehanju prilastuje ali vpodobi, ta ima čednost, ki se imenuje: Hoja za Kristusom. Kajti lahko je Kristus rekel: „Kdo zmed nas me bo greha prepričal?“ (Jan. 8, 46.) In: „Zgled namreč sem vam dal, da ravno tako, kakor sem jaz vam storil, tudi vi storite.“ (Jan. 13, 15.)

Mi vsi poznamo stari resnični pregovor: „Beseda le miče, zgled pa vleče!“ Človek raj to stori, kar vidi druge delati, kakor to, kar sliši druge govoriti. Serčen vojščak, kteri pervi z golim mečem nad sovražnika hiti, ali kteri pervi sovražno zidovje preskoči, tudi drugim vojščakom serčnost daje, ter jih s svojim zgledom tako rekoč sili in primora, da tudi oni za njim toliko serčneji v boj gredó. Sveto pismo nam pove, da je Gedeon v stari zavezi svoje s tem za boj vnel, ko je rekel: „Kar bote vidili, da bom storil jaz, to storite tudi vi!“ In ko so videli, kako serčno se je vojskoval Gedeon, njih vojvoda, bili so vsi vneti, ter so z vso silo se vergli nad Madjane in jih premagali. — Tudi nam pripoveduje sv. pismo od Janeza, ki je bil sin velikega duhovna Simeona, da je peljal svoje ljudstvo nad sovražnika; prišli so do velikega potoka. Bojé se vojaki čez potok iti. Janez vojvoda pa se je pervi čeznj spustil, in vsa vojska hiti za njim. (I. Mak. 16.)

Preljubi moji bratje in ve sestre v Kristusu! Naš vojvoda, naš kralj je Jezus Kristus; nanj moramo gledati, njegov zgled nam mora biti vedno pred očmi. Postavil se je pred vse svoje

učence, ter nam je vsem rekel: „Zgled sem vam dal, da ravno tako, kakor sem jaz storil, tudi vi storite.“ Zares, kar nam je on, naš vojvoda, storiti zapovedal, vse je on poprej sam storil. Saj nektere male reči naj vam v misel vzamem:

Zapovedal nam je, ako hočemo učenci njegovi biti, da naj poprej iščemo nebeškega kraljestva in njegove pravice. Mar ni on tega poprej storil, ko je iz ljubezni do nas zaverženih, za pekel namenjenih, zapustil kraljestvo svojega veličastva ter je prišel na svet iskat, kar je bilo zgubljenega — za nebeško kraljestvo? Tri in trideset let se je trudil in učil, prehodil hribe in doline, iskal zgubljene ovčice, ter jih nazaj nosil k svoji nebeški čedi.

Zapovedal nam je sam sebe zatajevati, svoje slabe nagnjenje, svoje spačeno meso krotiti, nečimernosti tega sveta se odpovedati. Mar ni tega tudi sam storil? V revščini rojen, v uboštvu zrejen, še tega ni imel, kar neumna živalica ima. „Lesice imajo jame in ptice neba gnjezda; Sin človekov pa nima, kamor bi glavo naslonil.“ (Mat. 8, 20).

On nam je zapovedal moliti in službo Božjo opravljati. Tudi to je sam še poprej storil. Komaj dvanajst let star se poda na — petnajst ur dolgo pot v Jeruzalem. In ko v tempelj pride, ostane v njem; ne naveliča se poslušati, ko sliši razlagati Božjo postavo, ako ravno je sam naj modrejši učenik. Koliko je molil, nam pove sv. evangelje, ki pravi, da je večkrat molil pol noči, ja premolil je cele noči.

Zapovedal nam je, da moramo ponižni biti. Mar ni bil on naj ponižniši? Svojim apostelnom je pri zadnji večerji noge umil. — Kdo je bil krotkejši? kdo bolj vdan v voljo Božjo? Mar ne on, ki svojega nezvestega izdajavca prijatela imenuje? ki kelh terpljenja voljno prevzame?

On nam je zapoved dal, da spoštujemo svojo gosposko. Sam je pripustil, da ga je deželska gosposka po krivem v smert obsodila. Pa nam veljeva svoj križ nositi. Kdo je kdaj imel težega? Ali kdo ga zdaj ima veči križ, kakor je njegov bil? Ukazal nam je sovražnike ljubiti. On je na križu viseč molil za nje.

Ljubi moji kristjani! premišljujte in pregledujte vse Jezusove nauke, vse njegove zapovedi, pa nobene ne bote dobili, da bi je on v zgled dopolnil ne bil. Lepo, prelepo nam je toraj pokazal pot, da po njegovih stopinjah hodimo, da pridemo za njim v večno kraljestvo. Lepo, prelepo nas spodbuduje s svojim zgledom k vsem čednostim in vsak se lahko od njega uči: Prevzetni ponižnosti, lakomni dobrotljivosti, nečistnik zatajevanja, nevoščljivec ljubezni, požrešnik zmernosti, jezavec krotkosti, leni gorečnosti. V Jezusu so zedinjene vse čednosti; on nam jih v posnemanje kaže v naj veči svitlobi.

Tudi svetnike in svetnice Božje nam sveta mati katoliška cerkev stavi, v zgled v posnemanje. Prav je, da tudi nje si pred oči stavimo. Ali svetniki so bili vendar nepopolnoma; marsikak, če tudi res majhen madež je še kazil njihovo svetost, njihove čednosti. Jezus pa je svetost sama; v njem je resnica brez zmote, luč brez teme, čednost brez slabosti. Z eno besedo: Jezus je naj bolj popolnoma, naši zmožnosti naj bolj primerjen zgled. Zato pravi pervak apostelnov, sv. Peter: „Kristus vam je zapustil zgled, da hodite po njegovih stopinjah.“ (I. Pet. 2, 21.)

Zato pa tudi jaz rečem: Keršanski starši! učite svoje male otroke in opominjajte jih pri vsaki priložnosti, da naj tako ravnajo, tako se obnašajo, kakor je mali Jezus živel v mladosti svoji. — Ti keršanska mladina! imej Jezusa vedno pred očmi svoje duše; on naj ti bo prelepo ogledalo vseh čednost. — Vi

ubogi in revni, s križi obloženi in nadložni, o le Jezusa poglejte in polajšano vam bo.

Te dni sem bral od pobožne deklice, Doroteja jej je bilo ime, ki je zares imela Jezusa vedno pred očmi, se po njegovem zgledu ravnala pri sleherni in pri vsaki priliki. Bila je ponižna, poterpežljiva, krotka, svoji materi v vseh rečeh pokorna. Bila je zadovoljna in prijazna; nikdar ni godernjala, nikogar opravljala; tudi druzih nobenih hudobnih besed ni imela, ne poslušala. Ne le njena mati je bila vesela njenega lepega življenja; tudi drugim je bila v zgled posnemanja. Ko jo nekdaj vpraša njen dušni vodnik, kakošnih pripomočkov se sama poslužuje, da Jezusu stanovitna živi, odgovori mu ponižno: Naj večkrat se spominjam nauka, kterega mi je dala moja dobra učenica, ki je nuna bila; in ta nauk je; da si v vsem dejanji, pa v vseh zopernostih in težavah prizadevam, po Jezusovem zgledu se ravnati. Kedar se zjutraj prebudim in vstanem, spominjam se Jezusa, ki je že v svoji pervi mladosti vse svoje dni svojemu nebeškemu Očetu daroval, in po njegovem zgledu se darujem tudi jaz Bogu; prekrižam se ter darujem vse svoje misli, želje in besede, pa tudi svoje dejanje in britkosti celega dneva nebeškemu Očetu, pa ga prosim, da naj me varuje in ohrani po svoji neskončni milosti. — Kedar molim, mislim, kako preserčno lepo je Jezus molil k svojemu Očetu, in sklenem svoje slabe molitve ž njegovo presveto molitevjo, ter jih tako Bogu darujem. — Pri delu mi je pred očmi trud mojega Jezusa, kterega je za me, ubogo grešno stvar, prestal, in vsaka težava mi je lahka, vsaka bridkost sladka. — Kedar mi mati kaj velijo, vidim in gledam v duhu malega Jezusa, kako je bil pokoren in je rastel v starosti in modrosti pri Bogu in pri ljudeh. — Kedar moram storiti kaj težavnega ali zopernega, spomnim se, kako je bil moj Odrešenik pokoren do smerti na križu. — Ako me kdo

žali, nasprotne besede govori ali kakor si bodi, me zaničuje, molčim, kakor je molčal pri vsem gerdem zaničevanji in velikem zasramovanji On, kterega posnemati hočem, da bom prava učenka njegova. — Kedar jem ali pijem, tudi ne pozabim svojega učenika, ki je le toliko in revno hrano užival, kar mu je bilo telesnemu življenju potreba.

Ko jej spovednik omeni, da ima veliko gnad od Boga, ki jo tako lepo podpira, da pravično in pobožno po zgledu svojega Zveličarja živeti zamore, pravi mu še: Res je, in čast in hvala Bogu! za veselje in tolažilo, ktero imam pri službi Božji! Ali tudi težave in zopernosti me zadevajo, kakor vsacega človeka v tej solzni dolini. Tovaršice me zaničujejo in zasmehujejo, hude skušnjave me nadlegujejo, da sem v veliki nevarnosti, da bi Boga ne razžalila. Kaj in kako pa te nasprotnosti premagaš? vpraša jo še dušni pastir. Pri skušnjavah se spominjam, da tudi Jezus jih je pripustil, da je nam svojim služabnikom pokazal, da tudi človeka bodo obdajale skušnjave, pa je tudi pokazal, kako jih premagati zamoremo. In kakor Jezus tudi jaz z besedo Božjo premagujem skušnjavca. Ako me nadlegujejo dušne britkosti, vidim in gledam Jezusa na oljski gori, ki je imel tolike težave, da je kervav pot potil; ali si ga mislim na križu brez vse tolažbe, brez vsega polajšanja; in urno se mi serce utolaži, da zdihnem: Oča, ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi! — Tudi v svojih pogovorih je vedno na Jezusa zavernila ter ga tako res v vsem svojem dejanji in nehanji vedno pred očmi imela, ter tako njegov zgled posnemala in je za njim hodila. — Tudi mi, ljubi moji poslušavci! imejmo Jezusa vedno pred očmi, in vse svoje življenje ravnajmo po njegovem lepem zgledu!

b) Zdaj je pa vprašanje, na ktero vam hočem še danes odgovoriti:

Zakaj pa moramo za Kristusom hoditi?

Vam pravijo Podgrajci; zakaj? zato ker ste Podgradom doma; drugim pravijo Suhorci; zakaj? zato ker so v Suhoru doma. Zakaj se pa mi imenujemo k r i s t j a n i? Zato ker smo to ime že pri svetem kerstu prejeli, kakor ste vi Podgrajci uni Suhorci prec po rojstvu. „Ako smo pa ime Kristusovo podedovali, moramo ga tudi v svetosti njegovi posnemati," pravi sv. Bernard. To prelepo ime „kristjan" so si pervi prilastili pobožni pravoverni v Antijohijskem mestu. „Kristijane" so se zvali, to je, take, ki Kristusa, maziljenca, niso le za svojega Gospoda in Zveličarja spoznali in ga nasledovali; ampak so postali sami sveti, ter so bili pomaziljeni z Duhom Božjim. „Kristjan" biti, se pravi Kristusa nasledovati, pravi sv. Gregor. „Ako hočeš kristjan biti, moraš tudi, ko Kristus živeti; nikar, o človek! ne nosi zastonj tega imena, ampak doprinašaj dela, ki so tega veličestnega imena vredne."

Pa, o moj ljubi Bog! koliko je ljudi na svetu, ki so kerščeni na ime Kristusovo, so tudi podučeni v Kristusovi veri, in vendar niso dobri kristjani! Oni imajo vero; pa ne verujejo. Verujejo le na dobrega, ljubeznjivega in usmiljenega Boga, ki jim že tu vse dobro daje in vse hudobije rad odpušča; da bi pa pokoro delali, grehe obžalovali in se pokorili in tako se obljub Božjih vredne storili, na to še ne mislijo ne. Oni imajo upanje; pa ne upajo. Zaupajo na Boga, dokler jim je dobro; „o b č a s u s k u š n j a v e p a o d s t o p i j o," (Luk. 8, 13) ker njih upanje ni uterjeno. Oni imajo tudi ljubezen, pa vendar ne ljubijo. Ljubijo le časno sladnost, če jo tudi z grehi kupijo; ljubijo Boga, ker in dokler jim daje; ljubijo bližnjega, dokler jih bližnji ljubi in dobiček od njega pričakujejo. — Pa še slabši so! Veliko jih je, ki se današne strašno izburjene čase imenujejo kristjane, pa še vere nimajo ne; oni so v svojem napuhu Boga zavergli, so si sami sebi nekak bog; zato pa tudi

nimajo upanja večnega plačila, ter si svoje nebesa v zemlji in posvetni nečimernosti iščejo; in ker ne verujejo v Boga, tudi ga ne ljubijo, ker pa Boga ne ljubijo, seveda tudi bližnjega ne. In vendar hočejo se le še kristjane imenovati: Delajo pa ravno vse nasproti Kristusovemu nauku, ja celo zatirajo sveto vero in vse, kar je božjega in pravičnega. Od teh po pravici pravi že sv. Efrem: „Po imenu kristjani so kakor meh, ki ima skrivne luknice, po kterih vino izteče. Kar na videz imeti misli, ušlo mu je; in kdor meh vidi, pa ne ve, kaj se je ž njim zgodilo, misli, da je poln. Ko bo pa sodnji dan preiskan, vidilo se bo, da je prazen bil.“ Kako sramotno bo za nas, ako bo Božji sodnik sodnji dan nam rekel, kar je rekel Aleksander veliki zanikernemu in šlevastemu vojaku, ki mu je bilo tudi Aleksander ime: „Ali moje ime odloži, ali pa mu ne delaj več nečasti s svojo plahoto in zanikernostjo!“

Tedaj, ako hočemo se kristjane imenovati, moramo tudi zares biti kristjani, to je, mi moramo po Kristusovem živeti, njega posnemati, za njim hoditi.

Drugič pa nas k temu veže povelje Kristusovo; kajti ni le svèt, je zapoved, ko nam naš Zveličar pravi: „Naj gre za menoj!“ Vsak toraj, kdor hoče za Kristusom priti v kraljestvo Božje, mora za njim hoditi, mora njega posnemati. Posebno bi si mogli tisti oslepljenci, ki se še kristjane imenujejo, pa vse drugače živé, kakor Kristus in njegova sv. cerkev uči, tisti le po imenu še kristjani, pravim, bi si mogli dobro za svoje tumpaste ušesa zapisati besede, ktere je Kristus sam govoril, rekoč: „Jaz sem pot, in resnica, in življenje. Nihče ne pride k Očetu drugači, kakor po meni.“ (Jan. 14, 6.) Te so zares preimenitne besede, ktere imajo veliko Božjih resnic v sebi. „Jaz sem pot“ s svojim zgledom, „in resnica“ s svojim naukom, „in

življenje“ s svojo gnado v svetih zakramentih. Današnji oslepljeni na pol kristjani ne iščejo pravega pota, ne živijo po Kristusovem zgledu; jim ni mar za resnico, ne marajo za svete nauke, pa tudi življenja nočejo, ker svetih zakramentov ne sprejemajo. Ali Kristus pa pravi: „Nihče ne pride k Očetu drugači, kakor po meni.“ Kajti le Kristus je pot k njemu. Človeštvo namreč leži mertvo v grehu in v zmoti, in je tako ločeno od Boga. Da se človeštvo spet zedini z Bogom, je to le samo po taki resnici mogoče, ktera ima moč življenja, oživljenja in prerojenja v sebi, ktero zamore smert premagati. Ta resnica je pa le samo Kristus; ker le on ima zraven uka tudi življenje in moč, to kar je mertvo, dušo in telo, spet oživiti, in to zopet Očetu nazaj dati; in le on je v svoji sveti cerkvi namesto sebe postavil napravo, ki zamore ne le samo podučevati, ampak tudi oživljati. O da bi to prav premišljevali in spoznali nesrečno oslepljeni osrečevavci današnjega časa! Ali ker resnico zametujejo, zgrešili so pot in življenja nimajo. Postali so slepci. Ako pa slepec slepca vodi, oba v jamo padeta. Zato pa, ljubi moji! vam nikoli dosti na serce položiti ne morem, da varujte se takih oslepljenih zapeljivcev, kteri so pot resnice zavergli in naukov svete katoliške cerkve ne verujejo, po njih ne živijo, pa sami oslepljeni, radi bi tudi druge osmodili s svojo posvetno modrostjo, ter jih od Kristusa odvernili in v satanske mreže, kakor njegovi hlapci, zavozlali. Pozor! toraj, in varujte se lažnjivih prerokov, ki vas s sladkimi besedami odvračujejo od Jezusa, ki je edin pot in resnica in življenje in bi vam radi odvzeli naj imenitniši zaklad — sveto vero, da bi za njimi potegnili, pa se tudi ž njimi vred pogubili. Še enkrat vas opomnim, da nikoli ne pozabite Kristusovih besedi: „Nihče ne pride k Očetu drugači, kakor po meni.“ Nihče ne hodi za njim, kakor le on, kteri spolnuje

njegove nebeške nauke, ktere pa nepokvarjene in resnične učile njegova namestnica, sveta mati katoliška cerkev. Zato je Jezus sam rekel svojim apostelnom in vsem njihovim naslednikom: „Kdor vas posluša, mene posluša; in kdor vas zaničuje, mene zaničuje.“ (Luk. 10, 16.) Toraj ljubi moji! veste da oni ne hodijo za Kristusom, ki zaničujejo cerkev, njene nauke in njene namestnike; varujte se jih; in deržite se edino prave, oživljajoče cerkve in po njenih naukih se ravnajte, in bote za Kristusom hodili.

Res da to je večkrat težavno, za Kristusom hoditi; zlasti v času britkost in nasprotnost, v času velikih skušnjav. Treba je včasih, da se anamo ne le časnih reči; celo svojo voljo moramo zavreči in njej nasproti ravnati; to je pa večkrat teže, kakor zapustiti vse posvetno. Petru, ubogi ribič ki je bil in si je s svojimi rokami vsakdanji kruh služil, ni mu bilo ravno posebno težko, zapustiti svoje, svoj mali čolniček in nekoliko mrež; ali teže mu je bilo, ker ni bil še zadosti serčen, premagati zasramovanja in preganjanja, ktere so zadevale njegovega Gospoda in učenika pa tudi učence njegove, teže je bilo, biti zvesti tovarš Jezusov, ga spremljevati po vseh potih njegovega učenja, ali kakor mu je Kristus sam rekel: „Drug te bo opasal, in te popelje, kamor ti nočeš.“ (Jan. 21, 18.) In mi vemo, kaj pravi Kristus pri svetem Matevžu: „Nikar ne mislite, da sem mir prišel prinest na zemljo; ne miru, ampak meč sem prišel prinest. Prišel sem namreč razdvojit človeka zoper njegovega očeta, in hčer zoper njeno mater, in nevesto zoper njeno tašo. In človekovi sovražniki bodo njegovi domači. Kdor ljubi očeta ali mater bolj ko mene, ni mene vreden; in kdor ljubi sina ali hčer bolj ko

mene, ni mene vreden.“ (10, 34—37.) Po teh Kristusovih besedah se zares tudi vedno godi. Nauk Jezusov ni bil vselej mirno in brez opover sprejet. Eni so zvesti nasledniki njegovi, drugi neverni ostanejo, ali kar je še huje, da iz vernih neverniki, odpadeni postanejo in une zveste kristjane preganjajo in zaničujejo. In tako je Kristusov nauk prinesel ločitev med človeški rod; kralj miru je prinesel meč celo med družine, med domače. In kako je to? Le poslušajte!

Kjer najde Kristus, ali njegov nauk, pripravne serca, jih nase potegne, da za njim hodijo, po njegovem zgledu, po njegovih naukih živijo, in ravno to pa obudi sovraštvo v druzih. Keršansko dejanje in nehanje ima namreč nekaj očitovavnega, in zoper sebe zdraži serca, ki se ne dajo strahovati in poboljšati; in to sovraštvo ne gleda na nobene zadeve telesne rodovine, ker se človek v svojem notrajnem zadetega čuti s tem, kar išče in kar ljubi. Ni je lepše ljubezni tu na zemlji, kakor je ljubezen dobrih staršev do svojih otrok, ali kakoršno dobri otroci do svojih staršev imajo. Vendar pa moramo Jezusa še bolj ljubiti. Ko gre za vero, za spolnovanje Božje volje, mora odjenjati vsaka druga še tako tesna zveza, ktera se pa ne strinja z ljubeznijo do Boga. Pregrešna ugodnost bi bila, ktera bi zavoljo staršev otroka odvernila, da bi ne sprejel ali ne spolnoval svetih naukov Kristusovih. Le on, kteri vkljub vsemu pomišljenju, vkljub vsemu napadanju in preganjanju zvest ostane klicu Jezusovemu: „Hodi za menoj!“ le on bo zadobil kraljestvo nebeško in bo sodeležnik Jezusa Kristusa postal. Zgodovina mučencev nas tega popolnoma prepriča. Ne sivi lasje starega očeta, ne zvijanje majhnega sina niso premagali svete Perpetue, da bi bila nezvesta postala Jezusu Kristusu. Ja sv. Barbara, in sv. Kristina ste bile umorjene od lastnega očeta; sv. Lucijo

je umoril njen lastni sin. Glejte jo vojsko zavoljo Kristusovega imena, zavoljo Kristusove vere.

Zato preljubi! le še zakličem: Pozor! bodite stanovitni v hoji za Kristusom, deržite se njega in hodite zvesto za njim, po njegovem zgledu, po njegovih naukih. Saj nam on sam obeta, da nas bo k sebi vzel, da bomo tudi mi tam, kjer je on, ako bomo za njim hodili. In le on je „pot in resnica in življenje.“ Tega nikdar ne pozabimo! „Brez pota ne moremo hoditi, brez resnice ne moremo spoznati, brez življenja ne moremo obstati, pravi sv. Tomaž Kempčan. Jaz sem pot, po kterem hoditi moraš; jaz sem resnica, ktero verovati moraš; jaz sem življenje, ktero upati moraš. Jaz sem pot, ki zapeljati ne more; sem resnica, ki motiti ne more; sem življenje, ki končati ne more. Jaz sem najbližnji pot, naj viša resnica, pravo življenje, blaženo, večno življenje. Ako ostaneš v mojem življenji, spoznal boš resnico, in resnica te bo oprostila in prejel boš večno življenje.“

Poslednjič pa ne pozabimo, da smo Kristusovi. Že pri svetem kerstu smo postali njegovi, smo njega po duhovno oblekli, kar priča sv. Pavel, ki pravi: „Kterikoli ste v Kristusu kerščeni, oblekli ste Kristusa.“ (Gal. 3, 27.) V kerstu smo podobo Kristusovo zadobili, ter smo postali Kristusovi bratje in potem takem tudi otroci Božji. Vera v Kristusa pa je popolnoma vdanost Kristusu samemu in vsemu, kar on uči, hoče, in obeta. Sv. Krizostom pravi: „Kakor je duša življenje našemu telesu, ki pokriva in zaljša njegovo spačenost in okornost; ravno tako je tudi Kristus naše življenje po svetem kerstu, in duša naši duši. Mi in Kristus smo si v rodu tako, da smo po njem sinovi Božji iz gnade, on pa je Sin Božji po natori.“ Ker smo pa Kristusa oblekli, mora se tudi Kristusovo življenje, to je, njegove dela in lepe

čednosti, se morajo razodevati na našem umerjočem mesu; ali kar je vse eno: Mi moramo Kristusa posnemati, za njim hoditi.

Kristus je naša glava, mi smo njegovi udje; on naš Gospod, mi njegovi hlapci; on naš pastir, mi njegove ovce; on naš učenik, mi njegovi poslušavci, njegovi učenci. Udje pa morajo biti združeni z glavo; hlapci morajo vbogati svojega Gospoda; ovce morajo hoditi za svojim pastirjem; učenci se morajo ravnati po svojem učeniku.

In preljubi moji kristjani! kaj je pač bolj častitljivega za nas uboge stvari, kakor če zamoremo biti podobni svojemu stvarniku, če posnemamo svojega Boga, kterega molimo in častimo? In ta hoja za Kristusom ni le častitljiva; je tudi zasluživna. Ako Jezusa posnemamo, ž njim združeni to delamo, kar je on delal, bodo naše dela posvečene, tako rekoč Božje postale in nebeški Oča jih bo plačila vredne spoznal, ker bodo delom njegovega večnega Sina podobne. In kaj hoče biti za nas bolj tolažljivega, kakor je misel: Jaz sem s Kristusom sklenjen, jaz delam, kar in kakor je on delal, mislim, govorim in želim, kar in kakor je mislil, govoril in želel Jezus, moj Gospod, moj učenik, moj pastir in prihodnji sodnik? Saj nas potem vedno spremlja upanje večnega življenja, ktero je Kristus obljubil in pripravil vsem, ki hodijo za njim.

Žalosten, prežalosten pa bo konec tistih, ki za Kristusom hoditi nočejo, ki njegovi biti nočejo. Večno pogubljenje jih bo zadelo. Ob svojem času jim poreče Božji sodnik: „Ve samopašne, zgubljene ovce! z mojo čedo za menoj hodile niste, mojega glasu poslušale niste, mene svojega pastirja ubogale niste; poberite se od mene, jaz vas ne poznam, ker tudi ve mene niste poznale, po mojih potih niste hodile. Od mene, svoje glave, ste se ločile; mene svojega Gospoda in učenika ste zavergle, po mojih naukih niste živele, za menoj niste hodile, pa

tudi ne bote posedle kraljestva, kterega je moj nebeški Oča pripravil vsem, ki njega ljubijo. „Kdor mene zataji pred ljudmi, tudi jaz ga bom zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih.“ (Mat. 10, 33.)

Oj preljube, s Kristusovo kervjo tako drago odkupljene duše! da nas taka strašna kazen nekdaj zadela ne bo, hodimo za Kristusom Jezusom, bodimo zvesti učenci njegovi, bodimo ljubeznjive ovčice njegove! Jezus naj nam bo vedno pred očmi, njegov zgled naj nam bo prelepo ogledalo. S sv. Vincencem poprašujmo se v vseh okoliščinah svojega življenja: „Kaj bi Kristus počel? kaj bi mislil, kaj bi govoril, kaj bi storil, ko bi na mojem mestu bil?“ In vselej bomo pravo zadeli. Zato naj bo od zmeraj pred nami, njegov duh, njegova ljubezen naj prebiva v našem sercu, njegovo sveto življenje naj se kaže v našem življenji, bodimo zares njegovi in hodimo za njim, da tudi pridemo k njemu v svete nebesa in ga molimo in častimo vso večnost! Amen.

XXVIII. Keršanski nauk.

5. *Krotek in ponižen biti.*

„Iščite naj poprej Božjega kraljestva in njegove pravice, in vse to vam bo priverženo.“ (Mat. 6, 33.) Prizadevajte si, da bote vredni udje moje cerkve; prizadevajte si, se opravičiti, kakor ona zapoveduje, in vam bo zraven vašega večnega plačila tudi časno priverženo. Tako nas opominja Kristus Jezus, naš učenik in naš Gospod. On pa tudi pravi: „Ako kdo hoče za menoj priti, naj zataji sam sebe, in naj vzame svoj križ, in naj hodi za menoj.“ (Mat. 16, 24.) Kristus je šel pot križa, tudi

nam ni drug pot odpert; tudi mi moramo terpeti, ako hočemo njegovi učenci biti. Če je tudi Kristus vse za naše zveličanje storil, vendar mi nismo oproščeni storiti toliko, kolikor premoremo. To kar zamoremo, pa je, da sami sebe zatajujemo, svojemu spačenemu mesu ne strežemo, ki se zoperstavlja Božji postavi; da zopernosti tega življenja voljno prenašamo; da svojega učenika in Gospoda posnemamo, da njemu vedno bolj enaki prihajamo; da tako svoj namen, večno zveličanje, dosežemo.

Trije modri so šli za zvezdo, in našli so Božjega Zveličarja, kterega so tako zvesto iskali. Jezus je svitla zvezda; ako hodimo za to zvezdo, njega na svojem potovanji proti nebeški domovini nasledujemo, pa bomo gotovo svoj namen dosegli. Saj Jezus sam pravi: „Jaz sem luč sveta; kdor hodi za menoj, ne hodi po temi, ampak bo imel luč življenja.“ (Jan. 8, 12.) Jaz sem učenik ljudi; kdor mene posluša, moje nauke posluša, in po mojem zgledu živi, on ni v zmoti, ni v grehu, in v smerti; temuč ima resnico in pravo čednost, in bo večno življenje prejel.

Te so tiste prelepe čednosti, ktere Kristus posebno priporoča vsem, ki hočejo biti njegovi učenci. In te smo dozdaj nekoliko bolj na tanko premišljevali v poslednjih keršanskih naukih. Še pa kliče Jezus svojim učencem; „Vzemite moj jarm nase, in učite se od mene, ker jaz sem krotek in iz serca ponižen, in bote pokoj našli svojim dušam.“ (Mat. 11, 29.) Ta klic hočemo pa danes z Božjo pomočjo premišljevati. Današni nauk bo toraj od pete dolžnosti, ktero je Kristus svojim učencem posebno priporočal, in ta je:

5. Krotek in ponižen biti.

a) Jezus pravi: „Vzemite moj jarm nase.“ Naj vam naj poprej povem, kaj te besede pomenjajo?

Jarm Kristusov nositi, je tista čednost, ki nas pripravne stori, da se v vseh rečeh podveržemo Kristusovi volji. Judom je bila Mojzesova postava res jarm, teža, kteró so jim prekanjeni pismoučeni in hinavski farizeji s svojeglavnim razlaganjem in svojimi zvijačami le še težo delali; in vendar pri vsem tem niso imeli nobenega tolažila, ne zato odpuščenja grehov ali kake posebne milosti Božje, s čem bi jim bilo polajšano spolnovati to postavo. Tudi Kristus imenuje svoj nauk, zapovedi njegovega kraljestva, jarm; kajti vedeti nam je, da se moramo taistemu podvreči, da ne smemo živeti po svojih spačenih željah; to pa je težko poželjivosti naši, ki nobene meje imeti noče. Ta jarm pa je sladek; on nam daje tolažilo, mir in pokoj in veselje v sv. Duhu. „Moj jarm je sladek in moje breme je lahko," pravi Kristus Jezus sam. (Mat. 11, 30.) Kajti ljubezen, ali gnada Božja vse lahko stori, ker daje čeznatorno moč, in oprosti vseh zaderžkov. Zato je prav za prav le kristjan svoboden, ker ima le on sveto ljubezen in le on ima upanje večnega življenja. Le njemu je polajšano vsako terpljenje; pa tudi on ga drugim polajšuje.

Nepozabljiv bo naš rojak, pokojni Ignacij Knobleher, ki je bil v Škocjanu na Dolenskem doma; bil je namreč začetnik keršanskega poslanstva ali misijona po notrajni Afriki. Ta za Božjo čast toliko goreči mož, kterega sem pred več ko dvajsetimi leti sam videl, ki je pa trinajstega aprila osem in petdesetega leta v Neapolu umerl, je v Hartumu na misijonskem vertu imel nekaj delavcev, ki so pridno delali, ter so vsak dan trikrat toliko storili, kakor bi bili storili, ako bi bili Turkom delali. Neki dan imenitni Turki obiščejo našega Knobleharja. Čudili so se delavcem, ter so prašali, kako je to mogoče, ko oni imajo svoje beriče, ki celi dan s korobačem stojijo za delavci in jih vedno pretepljejo. Tudi misijonarja so vprašali, za-

kaj da tudi on delavcev ne pretepa in jih tepsti ne ukaže? Knoblehar pravi: „Mi imamo vero ljubezni, naša zapoved nam prepove tako ravnati, in to je delavcem kaj nenavadnega. Veseli so, ako jim kaj dela dam, ter so brez tepenja, brez korobača toliko pridniši, kolikor prizanesljivši ž njim ravnamo. „Čudno, prečudno," so dejali Turki, ter so z glavami majali.

Jarm Kristusov nosiš, ljubi moj kristjan! ako voljno prejmeš Kristusov nauk, se vsem njegovim zapovedim podveržeš, in si prizadevaš, da vse svoje nagnjenje in dejanje po taistih ravnaš, ako bi ti to tudi težko bilo. Tudi to čednost si moramo k sercu vzeti in si za njo prizadevati. Nikar ne misli, ljubi moj! da ta čednost te bo poderla, ne vstraši se že besede „jarma in bremena!" Ta jarm te ne bo ožulil; ja k nebu boš povzdignjen, ako prevzameš to breme. Sv. Bernard pravi: „Mar ne bodo tice s svojim perjem bolj lahke, ko obtežane. Ako jim vzameš perje, telo jim bo na zemljo prideržano. Tako tudi lahko Kristusovo breme bolj nosi nas, kakor ga nosimo mi." To je, kakor je tici perje ne v težavo, ampak v prijetno korist, tako nam je jarm Kristusov sladek in lahek. Ravno tako piše sv. Ambrož: „Kristusov jarm nam ni v breme, ktero teži, nam je v perute, s kterimi smo za letanje zmožni. Tudi ticam je njihovo perje breme; nosijo ga; pa zopet perje njih nosi; one nosijo perje po tleh, po zemlji; perje pa jih nosi proti nebu. Mar se ti pa tica smili, zlasti poletu, in si misliš: Kako teži ubogo tico breme njenega perja, in jej mar to težo odvzameš? Ali na tleh bo ostala, ako jej tako postreči hočeš." Tako bedasto, glejte! delajo ljudje, kteri postavo Kristusovo, njegove zapovedi, vero vanj, zatajevanje samega sebe, in druge od Kristusa nam priporočene dolžnosti, kakor težavno breme zametujejo, stresajo, celo zaničujejo, v nečimerni, puhli in prevzetni misli, da ravno zato kaj veljajo, da so otroci luči, prosti du-

hovi, in Bog zna kakovi bogovi. Oni menijo, ako se jarma Kristusovega otresejo, se naukom njegove svete cerkve ustavljajo, sveto, pobožno življenje druzih zaničujejo, čez naredbe Božje in cerkvene modrujejo, da tako so še le prosti. Ali oslepljeni so. Slepec pa nič ne vidi. Kmalo pa občutijo težo svojega mesa, težo mesenega človeka, ki gospoduje čez duha in prisiljeni so, da se plazijo le po zemlji, plazijo po trebuhu in le za trebuh, ter červom enaki ližejo le prah te zemlje. Tu pa se vidi delo milosti in pravice Božje, da nekteri evangeliju verujejo, nekteri pa ne. Nje, ki verujejo, razsvitljuje znotraj gnade božja, da verujejo jarm Kristusov radovoljno nosijo. Tisti pa, ki ne verujejo, po pravični sodbi Božji zavoljo svojega napuha in druzih grehov, zlasti mesenih sladnost, niso tako razsvitljeni, le po tleh lazijo, in so vero zgubili; ako ravno bi zamogli verovati, in bi zares verovali, ako bi se hotli poslužiti razsvitljenja, ki ga jim Bog dovolj deli. Taki so vsi lučnjaki današnjih časov, ki se vzdigujejo zoper cerkev Božjo in bi v svoji nesrečni slepoti radi poderli vso pravico, radi uničili celo Boga; zato kakor obsedeni divjajo zoper jarm Kristusov, kterega so zavergli. Pa kolikor bolj se otresajo tega sladkega bremena, toliko teže jim je, toliko bolj nesrečni so. Le Kristusova vera in njegova postava stori človeka dobrega, zares prostega ter ga ohrani v njegovi časti. Vsak drugi nauk pa, ki ni Jezusov, pogrezne človeka v sirovo divjaštvo, v brezno neumnosti in grozovitih dejanj. To nam žalostno spričuje prestrašno vdelovanje in neznanska sirovost Pariške komune v zadnji francoski vojski. Človek, ki je zapravil vso vero, ki je s silo zavergel jarm Kristusov, je suženj zdivjanih strast, je bolj divji, kakor divja zverina. Le pobožen kristjan zamore biti zares svoboden, ker le on gospoduje čez svoje poželjenje, le njemu daje k temu mili Bog potrebno, čeznatorno pomoč; le kristjan ima pravo sveto ljubezen,

ktera mu slajša vse britkosti tega življenja, ktera mu pomaga za Kristusom hoditi in njegov jarm nositi.

Kako nesrečni pa so, ki so zavergli Jezusov jarm! Zgubili so lepi poduk, kterega so v mladosti prejeli, pa so si svojo glavo s posvetnimi zmotnjavami napolnili; hudi dvomi jim delajo velik nepokoj, kakor popotniku, ki je zgrešil pravi pot in ne ve ne kod ne kam. Luč Božjega razsvitljenja so odpihnili, in berli jim goljufna terska posvetne modrosti, ktera jim bo pa v sredi teme vgasnila. Tako so si s pregrešnim življenjem svojo pamet omotili, in po pravici toži Bog čez nje po preroku Jeremiju: „Dvojno hudobijo je moje ljudstvo storilo: Mene, studenec žive vode, so zapustili in si kapnice skopali, kapnice prederte, ki ne morejo deržati vode.“ (Jer. 2, 12.) In ti hočejo biti vodniki vaši! oni hočejo osrečiti svet, ki so sami naj bolj nesrečni postali! oni ga hočejo oprostiti, svobodo oznanujejo, pa so sami naj veči sužnji, ki so svojemu poželjenju ujzdo dali, da jih goni iz greha v greh, da so v železje hudih razvad vklenjeni, ter nočejo biti služabniki Božji, pa so sužnji hudičevi. In oni se silijo vam v vodnike! — Preljubi in predragi moji! ogibajte se današnih modrijanov, ki so jarm Kristusov odvergli pa so sužnji hudičevi postali, ter zdaj kakor hlapci njegovi s sladkimi besedami in z zvitimi pogovori le še druge love na satanske limance. Vi pa bodite zvesti učenci Kristusovi, živite po njegovih svetih naukih in nosite njegov jarm voljno; kajti lahek in sladek je, in pravo prostost vam le on dati zamore. —

b) Da bomo pa zares njegovi pravi učenci, ubogajmo njega, ki nas lepo vabi, rekoč; „Učite se od mene, ker jaz sem krotek in iz serca ponižen.“ (Mat. 11, 29.) Krotkost je tista čednost, ktera nas uči, da smo ljubeznjivi in

mili vsacemu, ona kaže v dejanji pravo ljubezen, ki je edino znamnje pravega Kristusovega učenca. In nam se Jezus sam v zgled postavi, ker sam pravi: „Učite se od mene, ker jaz sem krotek;“ poglejmo njegov prelepi zgled, da se te čednosti naučimo od njega samega.

Krotkost je bila naj bolj živo znamnje ljubeznjivega Jezusovega serca; povsod in vselej se je razodevala, ter je vsako pošteno dušo nase vlekla. Poglejmo, kako krotek je bil apostoljnom svojim! Priprosti, nevedni so bili, lahko bi ga bili v podučenji utrudili; večkrat njegovih naukov niso razumeli; pa da je nihovi slabi in revni nevednosti pomagal, ponavljal in ponavljal jim je svoje nauke. Ko med seboj niso edini bili, ljubeznjivo jih je pomiril. Prijazno in zaupljivo je ž njimi živel, akoravno so bili polni pregreškov in nepopolnamosti.

Z mesenim, terdovratnim ljudstvom je imel opraviti. Pa kako ljubo in prizanesljivo se je med njimi obnašal! Naj imenitniše skrivnosti svojih Božjih naukov je zagernil v priproste prilike, iz domačega življenja vzete. Nobenega ni zavergel, nobenemu ni odrekel svoje očetovske ljubezni. Vsem se je razodeval, revnim in bogatim, priprostim in učenim. Veliko nasprotnost, veliko zasramovanj je preterpel od zaslepljenih, terdovratnih Judov; ali ne ene žal besede ni bilo za to iz njegovih ust. Prederzno so ga psovali: „Ti imaš hudiča.“ Pohlevno je na to odgovoril: „Jaz nimam hudiča; ampak častim svojega Očeta.“ (Jan. 8, 48, 49.) Veliki duhovni, farizeji in pismoučeni so bili njegovi prisežni sovražniki. Vendar je tudi njim skazoval svojo krotkost. Sicer jim je očital njihove očitne hudobije in govoril zoper nje; pa le, da bi ozdravil njihove dušne rane. Celo jedel je ž njimi, da so se ložej prepričali njegove milote in dobrote njegovega serca.

Vsi ljudje so bili priče njegove velike krotkosti. Male otročiče je sprejemal; ubogi so bili vedno okrog njega; bolnike so nosili k njemu; nadložni so se mu bližali; vse ljudstvo je v trumah za njim sulo. Vsak bi bil rad blizo njega. Njegovo miloserčno, ljubeznjivo in krotko obnašanje je vsacega vleklo k njemu. „Vsi so se čudili nad prijetnimi besedami, ktere so šle iz njegovih ust," (Luk. 4, 22) pravi sv. pismo. Zares čudna, prečudna je krotkost, ktero je skazoval njim, ki so mu delali naj veče krivice. Njegovi sorodniki so ga za neumnega imeli; on zato ne kaže nobene nejevolje. Njegovi učenci so ga popustili; vendar jih je le še ljubil. Peter, pervak, apostelnov, ga je zatajil; ali milo ga je pogledal in nikdar mu ni očital njegove nezvestobe. Judeža, ki ga je ravno njegovim sovražnikom izdajal, „prijatela" imenuje, izdajavski poljubej sprejme in še ga ljubeznjivo svari.

O preljubi! kdo bi se zamogel zoper slepo, nehvaležno hudobijo človeško bolj po pravici pritožiti, kakor Jezus, toliko zaničevani Zveličar vesoljnega sveta? In vendar ga je gola milost in dobrota! Kako mora Jezusova krotkost osramotiti tvojo silno in toliko naglo razdraženost, tvoje jezno, terdo in sirovo obnašanje, ktero drugim kažeš; in to za vsako malenkost, ki ni po tvoji volji. In ravno tako razkačiš serca tistih, in jih odbijaš od sebe, ktere bi mogel potolažiti in si jih pridobiti. Ti bi rad, da bi ti bil slehern postrežljiv, te spoštoval in ljubil; ti sam si pa, ko razbeljeno železo, ki začverči, ako le kaplica vode pade nanj.

Ubogajmo toraj svojega učenika in svojega Gospoda, ki nas vabi: „Učite se od mene, ker jaz sem krotek." Zatirajmo z vso resnobo vsako zamerljivost, vsako nevoljo, vsako jezo v sebi; prizadevajmo si z vso močjo, da smo proti vsem prizanesljivi, ljubeznjivi in krotki; kajti nikakor drugač si ne

bomo druzih serc pridobili. Ako moraš svojega bližnjega, svojega podložnega, kaj opominjati, svariti ali celo po dolžnosti kaznovati, naj se to godi z mirno, pohlevno besedo. Terda, ojstra, pikavna beseda te bo pristudila, in tvoje opominjevanje ne bo hasnilo; dobrovoljna, krotka beseda pa gre do serca ter ozdravi, ko sladko olje, vsako rano. — Ako so ti drugi sovražni, te psujejo, zaničujejo, ali ti kakor si bodi nasprotujejo; nikar jim ne povračuj z enakim; kajti kamen ob kamen da ogenj; poverni serd s krotkostjo, s stanovitno ljubeznijo in s postrežljivostjo. Molči močnodušno, ali pa se zagovarjaj mirno, spodobno in pametno in ogenj serditosti boš spremenil v ogenj ljubezni.

Imenitna, bogata gospa je precej veliko svojega premoženja nekemu samostanu v dar prinesla; kajti vedla je, kako menihi vsak dan za dobrotnike molijo in Boga prosijo svetega blagoslova za nje. Druga ženska pa je mislila, da je zato v škodi ter je vsega tega krivila sv. Frančiška Salezija. Vsa razkačena se poda k svetemu škofu ter ga naj gerši zasramuje; ja celo svojo hudobno roko vzdigne zoper njega, da bi ga vdarila. Svetnik pa se ne da razdražiti; prijazno in priljudno jej odgovarja, ter jo prepriča, da se moti, ter jo spoštljivo spremi do praga. To krotko in ljubeznjivo obnašanje imenitnega škofa je ženo ganilo, obžalovala je svojo naglost. Drugi dan gre nazaj, pade pred škofa na kolena, ter ga prosi za zamero, in sveti mož jej je tudi rad odpustil.

c) Naš ljubi Zveličar nas pa vabi, da bi za njim hodili in njegovi zvesti učenci bili, pa njegov jarm voljno nosili, in nam pravi: „Učite se od mene, ker jaz sem krotek,“ pa še zraven pristavi: „in iz serca ponižen.“ Tedaj ni le krotkost, tudi ponižnost je tista čednost, ktere se moramo posebno od Jezusa, svojega učenika, učiti.

Kdaj pa smo po Jezusovem zgledu ponižni?

Iz serca ponižni bomo tudi mi, ako ne iščemo nobene časti, pa tudi zaničevanje voljno sprejmemo, naj že to pride, od koder koli si bodi.

Ni je čednosti, ktero bi nam sveta vera tolikokrat priporočevala, kakor sta ravno krotkost in ponižnost. Popisal sem vam obe te čednosti že pri poglavitnim grehom nasprotnih čednostih. Od krotkosti bom še kaj povedal pri razlaganji zveličanskih čednost, in od ponižnosti naj vam še danes nekoliko govorim.

Ponižnost je tista čednost, kar že veste, ktera nam kaže, kako revni in slabi smo sami v sebi; zato nas ravno ta čednost uči, da si ne iščemo nobene časti, in da voljno prevzamemo zaničevanja, ktere bi nas zadeti zamogle. Ta čednost celi tisto nesrečno rano, ktero je človeškemu rodu vsekal gerdi napuh. Kakor je pa ponižnost potrebna, ako hočemo Bogu dopasti, tako je pa tudi težavna, kajti vstavlja se jej prirojena visoka misel, sama od sebe, ktere oča je ravno napuh, ki je celo angele iz nebes vergel.

Jezus Kristus je prišel na ta svet, da bi pomagal naši revi, ozdravil našo slepoto, in on naj modrejši učenik je v svoji šoli med perve nauke dejal nauk: „Učite se od mene, ker jaz sem iz serca ponižen.“ In ta prelepi nauk je poterdil resnično s svojim zgledom. Zato, preljubi! poglejmo Jezusa in učimo se od njega svete ponižnosti!

Jezus Kristus, edino rojeni Sin Boga Očeta, to je Beseda, ki je v začetku bila, Beseda, ki je Bog bila, Beseda, s ktero je bilo storjeno vse, „in Beseda je meso postala.“ (Jan. 1, 14.) O nezapopadljivo poniževanje, ktero zamore razumeti le on, ki razumi neskončno velikost Boga samega. Z včlovečenjem

je postal vsegamogočni reven, nezmerni majhen, večni umerljiv, neskončno bogat ubog. Kolika ponižnost, ktero občudovati, nikdar pa spoznati ne moremo. — Ali to njemu še ni bilo zadosti. On „p a j e s a m s e b e v n i č s t o r i l, k o j e p o d o b o h l a p c a n a s e v z e l.“ (Fil. 2, 7.) On, pred kterim se trese nebo in zemlja, kterega vsi angelski kori z naj večim spoštovanjem molijo; on, pred česar imenom se priklanjajo vse kolena njih, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo, on je podobo hlapca, podobo grešnega človeka nase vzel, da bi nas za ponižnost vnel.

Sam od sebe je le ponižno govoril; imenoval se je naj raji Sinu človekovega; terdil je, da ne uči nič druzega, razun kar je prejel od svojega nebeškega Očeta; spoznal je, da Oča je veči kakor on, ko človek; da ne išče svoje časti, ampak išče časti tistega, ki ga je poslal. Veči del svojega presvetega življenja je prebil na skrivnem, na tihem v malem Nazaretu; in ko je pričel svoj očiten nauk, naj raji se je ukvarjal s priprostimi, z ubogimi in z otroci. Ko je bolnike ozdravljal, slepim dal, da so videli, gluhim, da so slišali; ko je hudobne duhove izganjal, mertve obujal, vetrovom zapovedoval, in je veliko druzih čudežev storil, je vse to pripisoval veri in zaupanju tistih, kterim je pomagal. In ko so množice njegovim besedam in njegovim dejanjem se po pravici čudile in ga hvalile, skril se je sam na goro. Ravno tako je v puščavo bežal, ko je vidil, da ljudstvo vkupaj vre, in ga hoče kralja storiti.

Ker je že pri svojem včlovečenji svojo neskončno visokost v nič dejal in se v podobi hlapca prikazal, podvergel se je tudi težavni postavi obrezovanja, ter je celo svoje življenje radovoljno prenašal vse britkosti, kterim so podverženi naj revniši ljudje. V obednici Jeruzalemski se je toliko ponižal, da se je vergel apostelnom k nogam ter jim jih je omil. Ja, čudite se

nebesa! celo pred preklicanim izdajavcem Judežem je pokleknil, da bi s svojo nezapopadljivo ponižnostjo nezvestemu učencu presunil terdovratno serce, in ga na pot pokoro pripravil.

In kaj je še storil, da bi nas učil podlage vseh čednost, da bi nas učil svete ponižnosti! On začetnik angelov in ljudi, kralj vse časti, on modrost, svetost in nedolžnost sama, se prepusti celi vojski krivih napadov in tožb; pripusti, da ga obsujejo z zasramovanjem in zaničevanjem, ga obvalijo z bolečinami in z ranami, da ga poslednjič med razbojnike na križ pribijejo. Vse to nam dopove sv. apostel Pavel z malimi besedami, ko pravi: „Ponižal je sam sebe, in je bil pokoren do smerti, smerti pa na križu.“ (Fil. 2, 8.)

Kristjani moji! ako ta čudovita ponižnost ne potare, ne ozdravi našega napuha, kaj ga bo pač ozdravilo? Mar ni neznanska nespodobnost, da zaničljivi červ te zemlje, ubogi grešni človek, revni nič se napihuje, ko se včlovečeni Bog ponižuje, uničuje? O ljubi moj! roko na serce in bodi vsaj sam sebi odkritoserčen! prevzetna domišlija samega sebe te je prevzela; vsak naj te hvali in slavi, vse naj te povzdiguje, povsod in vselej naj velja le tvoja volja; majhno zaničevanje, mala nasprotnost ti je že neprenesljiva. Človek, ti sam sebe ne poznaš; drugači bi se zaničeval in poniževal. Ali povej mi vendar, kaj pa imaš, da bi ne bil od Boga sprejel? Kaj boš, prej ko misliš? In kaj zamoreš biti, ako Bog svojo gnado in svojo roko od tebe odverne?

Zato pa, preljuba duša keršanska! imej se vedno, ko revno stvarico, v vsem, tudi v naj manjših rečeh od Boga popolnoma odvisno, ki sama iz sebe nič nisi, nič nimaš in nič ne premoreš. Spoznaj, da si ubog, nestanoviten človek, podveržen sto in sto nadlogam, obdan z dušnimi in telesnimi pomanjkljivostmi. Spoznaj in obstoj, da si grešnik, ki pri tolikih darovih, milostih

in dobrotah Božjih pa vendar Boga tolikokrat in tako hudo žališ, pa bi ga še bolj žalil, ako bi te on ne branil, ne varoval. Naj ti bo toraj težko in britko, ko te kdo hvali, slavi in povzdiguje, ter si misli, da zaslužiš le zasramovanje in zaničevanje, ja da zaslužiš celo večno pogubljenje!

Vse dobro pa, kar imaš, kar storiš, Bogu pripisuj. Išči in delaj le za njegovo čast; imej se nevrednega toliko gnad, ktere ti Bog deli, ter jih obračaj v dobro, in s tem namenom, da tudi v druzih njegovo presveto ime poveličuješ. Ako bi pa še toliko storil za Božjo čast in v zveličanje svojega bližnjega, ne prevzemi se za to; pa ne zaničuj druzih, ki manj storijo, ali nimajo toliko talentov, toliko darov, kakor jih je tebi Bog dal. Ne govori od sebe, niti od svojega dejanja in nehanja, ali vsaj le modro in kar mora biti; v druzih pa hvali, kar je hvale vrednega. Slabih opravil, zaničljivih del ne zametuj, raj si jih še naloži, da krotiš napuh, ki ga nosiš sam v sebi. Častne službe, imenitne dela prepusti drugim, ter jih imej za vredniše, sposobniše, kakor si ti. Ako te kdo zasramuje, zaničuje, ali se ti pripeti kaj druzega nasprotnega, bodi miren; ja veseli se in hvali Boga ter želi, da bi pred svetom skrit bil, da bi te svet zaničeval; kolikor ti to pripusti tvoj stan ali tvoja služba. Ako te dolžnost veže, da z druzimi občuješ, bodi naj raj s priprostimi in ubogimi!

Ko je sv. Terezija karmelitarski red k pervotni ojstrosti pripravila, imela je neizrečeno veliko prestati. Ali ona ni poznala niti jeze niti razžaljenja. Ljudje so rekli, da je obsedena, da je goljufica, ter so jej žugali s kervavo sodbo. Vedno pa je bila mirna, vesela in zadovoljna, ter se ni nad nikomur jezila. V sobi, kjer je po samostanskih postavah smela z drugimi svetimi ljudmi govoriti, morala je velikrat grenke preslišati. Ko so njene sestre vidile, da je prišla vesela iz te sobe, dejale so:

„Našo mater je gotovo zopet kaka huda zadela.“ Ako se je pa vernila žalostna, mislile so, da jo je moral kdo kaj pohvaliti; kajti hvala je bila njej naj hujša muka. Nekokrat jo je nekdo v družbi neki slabi ženski primeril. Ko je to zvedela, dejala je: „O joj meni ubogi! ljudje me ne poznajo; če bi me poznali, pač veče zasramovanje bi mi še natvezli.“ Ta svetnica se je naučila od svojega nebeškega učenika svete krotkosti in svete ponižnosti.

Tudi mi, preljubi moji! pojdimo k Jezusu v šolo; ravnajmo se po njegovem zgledu, in ker nam je poseben zgled krotkosti in ponižnosti zapustil in nas vabi, da ga posnemamo v teh čednostih; prizadevajmo se tudi zares za nje, ter si jih postavimo v podlago, za dno duhovnega pohištva, kterega si zidati moramo, da pridemo za Jezusom v sveti raj. Saj on, naš mili učenik, ne tirja nič nemogočega, nič velikega, nič čudnega. Sv. Auguštin pravi: „Kristus nam ne zapoveduje, da bi se od njega učili, postaviti celi svet, stvariti vidno in nevidno, delati posebne čudeže, k življenji obuditi mertve, ampak da smo iz serca ponižni in krotki.“ Da bomo veliki v njegovem kraljestvu, moramo začeti pri majhnem, pri krotkosti in pri ponižnosti. Vsi svetniki Božji so bili učenci Jezusovi, vsi so se od njega učili krotkosti in ponižnosti. Bodimo tudi mi zares pravi kristjani, pravi učenci Kristusovi; zato nosimo radovoljno njegov jarm, ki je lahek in sladek; učimo se od njega, ki je krotek in iz serca ponižen in večni pokoj bomo svojim dušam našli. Amen.

XXIX. Keršanski nauk.

6. Sovražnike ljubiti, jim dobro storiti, kteri nas sovražijo; moliti za nje, kteri nas žalijo in preganjajo.

Še eno dolžnost imamo, ktero je naš učenik in Gospod svojim učencem posebno priporočal in ta je „ljubezen do sovražnikov.“ V stari zavezi so prekanjeni in hinavski pismarji učili, kakor da bi smeli sovražnike sovražiti: Naš Zveličar Jezus Kristus pa je ta nauk zavergel in rekel: „Slišali ste, da je bilo rečeno: Ljubi svojega bližnjega in sovraži svojega sovražnika. Jaz pa vam povem: Ljubite svoje sovražnike, dobro jim storite, kteri vas sovražijo, in molite za nje, kteri vas preganjajo in obrekujejo.“ (Mat. 5, 43, 44.)

Zares huda bi bila za nas, ako bi nam usmiljeni Bog raji ne prizanašal, kakor mi drugim prizanašamo. Veliko ga žalimo, veliko zoper njegovo sveto voljo storimo; Bog pa z nami le poterpljenje ima. Nam se tako hitro zamerzi, ako nam drugi po naši misli ne govorijo, po naši volji ne storijo; če pa mi drugim kaj nasprotujemo, bi pa radi, da bi drugim všeč bilo, in da bi nam naših napak nobeden ne zameril. Tako želimo, da bi Bog nam bil milostljiv, in bližnji prizanesljiv; le sami pa smo tako radi zamerljivi. Sv. Pavel pa pravi: „Eden druzega bremena nosite, in tako bote dopolnovali Kristusovo postavo.“ (Gal. 6, 2.) Da bomo tudi mi postavo Kristusovo spolnovali; in bomo njegovi resnični učenci, zato premislimo danes še to od Kristusa posebno priporočano dolžnost, ki je:

6. Sovražnike ljubiti; jim dobro storiti, kteri nas sovražijo; moliti za nje, kteri nas žalijo in preganjajo.

Znana vam je prilika, ktero je svoje dni star modrijan učil, da ima vsak človek duhovsko besago čez ramo, v kteri slabosti nosi. V sprednjo na persih deva slabosti druzih ljudi; zato so mu vedno pred očmi. V drugo mavho na herbtu pa mečlje svoje lastne hudobije; zato jih ne vgleda poprej, kakor da mu že čez ramo prirastejo. Kdor pa hoče moder biti, ali kdor hoče učenec Kristusov biti, mora svojo besago oberniti; mora devati svoje napčnosti spredej, pred se, da jih ne pozabi, da jih vidi in se poboljša; potem pa tudi utegnil ne bo, druge hudo soditi, in bližnjemu bo rad prizanašal, ker bo imel lastne slabosti pred očmi; in ljubil bo sovražnike svoje.

Pomislimo danes to malo bolj na tanko in naj poprej:

a) Kaj je ljubezen do sovražnikov?

Ljubezen do sovražnikov je tista čednost, s ktero vse nagnjenja hudobne volje in sovraštva do svojih sovražnikov v sebi zateremo, jim njihove napake iz serca odpustimo, jim vse dobro želimo, jim tudi dobro storimo, kolikor premoremo.

Kdo pa so naši sovražniki?

Naši sovražniki so taki ljudje, ki nalašč, iz hudobije dalj časa slabo misel pasejo, kako bi nam škodovali, našim namenom in naredbam nasprotovali, jim opoverali in nas motili. Tedaj niso naši sovražniki samo tisti, ki so hudi ali jezni na nas, ali nam kaj hudega storé; ampak tudi tisti, ki sicer lepo in prijazno z nami govoré, v svojem sercu pa kako piko na nas imajo. Sovražni so nam vsi, kteri nam iz hudobne volje kaj slabega želé, se naše nesreče veselé, nam kaj hudega z

besedo ali z dejanjem storé, ali kakor si bodi nam kljubujejo, ali nas videti ne morejo. Kdor pa nima hudobne volje, nam škodovati, ni naš sovražnik, ako bi tudi v naglosti, v neprevidnosti nam kako škodo ali sploh kaj nasprotnega storil. Tako, kdor nam kaj svetuje in dobro misli, pa se nesrečno izide, on ni sovražen nam, ker ni imel hudobne volje. —

Potem sem rekel, da bomo imeli ljubezen do sovražnikov, moramo vse nagnjenja hudobne volje in sovraštva v sebi zatreti. Ljubezen do sovražnikov ne tirja, da bi mi nam storjeno krivico za pravico spoznali ali imeli, ali da bi na njo še mislili ne; ali da bi storjene krivice ne občutili. Jezus je svoje sovražnike ojstro svaril, in jim krivico očital. Sv. Štefan jih imenuje terdovratneže, ki se svetemu Duhu vstavljajo. Toraj ne tirja ljubezen, da bi nam storjeno hudo zamolčali, se za pravico ne potegovali, ali da bi hudobnih, krivičnih napadov ne odbijali tudi ne tirja, da bi vse svoje čutila zavoljo storjene krivice v sebi zadušili, da bi zato bili kar neobčutljivi in da bi svojim sovražnikom tako in toliko ljubezni skazovali, kakor svojim naj ljubšim prijatelom. Tudi ni potreba, da bi svoje sovražnike nalašč iz ljubezni iskali, ako vemo, da jih to ne poboljša; celo nespametno bi bilo, ako bi jim vse zaupali, kakor svojim naj zvestejšim prijatelom, in jim razodevali skrivnosti, ktere bi še v našo škodo obernili. Vsega tega ne tirja ta ljubezen. Tirja pa, da mi do svojih sovražnikov v svojem sercu nobene misli serda ali maščevanja ne nosimo, ja, da vsak glas tacega hudobnega čutstva zadušimo, in tako vsako hudobno misel do svojih sovražnikov izspodimo. To pa mora biti; drugač bi se od ljubezni govoriti ne moglo. Sv. Hieronim pravi: „Nejevoljo, zamerzo občutiti, je človeško; kristjanu pa se spodobi, da svojemu sovražniku iz serca odpusti.“ Zato pravim, da moramo sovražniku njegove napake iz serca odpustiti, mu vse dobro želeti, in tudi dobro

storiti, kolikor premoremo. To pač ni zadosti, da bi mi do svojih sovražnikov nobenega serda v svojem sercu ne imeli; tudi ljubezen do njih mora biti v našem sercu; ktera je pa v tem, da si prizadevamo, da storjeno zlo prenesemo in pozabimo, da sovražnikom ne le nič hudega ne storimo, ampak mu vse dobro resnično želimo, in da smo pripravljeni, splošne dolžnosti keršanske ljubezni do njih spolnovati, jim v potrebi na pomoč priskočiti, jim vse dobro storiti. V tem je toraj ta čednost; to je ljubezen do sovražnikov.

b) Zdaj, ko veste, kaj je, v čem je ljubezen do sovražnikov, zdaj vam moram pa tudi povedati, da je ta čednost nam kristjanom ojstro zapovedana dolžnost; kajti naš Gospod in postavodajavec Jezus Kristus jo nam naravnost zapoveduje, ko pravi: „Jaz pa vam povem: Ljubite svoje sovražnike, dobro jim storite, kteri vas sovražijo, in molite za nje, kteri vas preganjajo in obrekujejo; da bote otroci svojega Očeta, ki je v nebesih.“ (Mat. 5, 44, 45.) Bolj na tanko nam Jezus svoje Božje volje vendar ne more dopovedati. Ko so pa pri vsem tem aposteljni še pomišljevali, kako dalječ gre ta zapoved Božja, vprašal je Peter v imenu druzih aposteljnov Gospoda, ali bi ne bilo zadosti, da bi svojemu razžalniku, svojemu sovražniku morebiti celo sedemkrat odpustil? To se je aposteljnom že za veliko zdelo. Ali Jezus mu je drugači odgovoril. On pravi: „Ne rečem ti do sedemkrat, ampak do sedemdesetkrat sedemkrat.“ (Mat. 18, 22.) To je, ne velikrat, ampak brez števila velikrat — vselej. Po tem razlaganji ta zapoved ljubezni do sovražnikov nima nobene in nikakoršne izjeme, nobene meje, nikakoršnega izgovora. Ja, ta zapoved nas le še veže, ko bi nas sovražnik tudi do smerti preganjal. Pa tudi, kteri to za-

poved spolnujejo, pridobijo si usmiljenje Božje in večno zveličanje. „Blagor usmiljenim, usmiljenje bodo dosegli,“ pravi Jezus sam. Nasproti pa bo zadelo večno pogubljenje nje, kteri te zapovedi ljubezni ne spolnujejo: „Ako pa vi ne odpustite, tudi vaš Oča, kteri je v nebesih, vam ne bo odpustil vaših grehov,“ (Mark. 11, 26.) zopet Jezus pravi.

Kako silno potrebna nam je ta sveta dolžnost, da sovražnike ljubiti moramo, to nam naš mili Jezus posebno lepo kaže v tisti priliki, ktero slišite en in dvajseto nedeljo po binkoštih v svetem evangeliju. Nek kralj, pravi naš Zveličar, je imel veliko služabnikov, ki so ž njegovim blagom kupčevali. Ko je pa ž njimi obrajt imel, pride pred kralja nezvest hlapec, ki mu je zadolžil deset tisuč talentov; to je po našem okoli trideset miljonov goldinarjev, to je nezrečeno veliko. Ker pa ni imel s čim plačati, ukazal je njegov gospod, prodati njega in družino njegovo, da bi si naplačal. Hlapec pa je padel pred njega, ter ga je prosil, rekoč: Imej poterpljenje z menoj, vse ti bom povernil. In Gospod se je usmilil tistega hlapca in ga je izpustil.

Spred njega gredé je pa tisti hlapec srečal enega svojih sohlapcev, ki mu je bil dolžen sto denarjev, po našem računu okoli šest in dvajset goldinarjev; urno ga je zgrabil in ga daril, rekoč: Plačaj, kar si dolžen! — Tudi sohlapec je predenj padel in ga prosil, da naj ima poterpljenje ž njim, da mu bo vse plačal. On pa ni hotel; temuč je šel in ga dal zapreti, dokler ne poplača vsega dolga.

Kedar je pa gospod vse to zvedel, pokliče ga k sebi in mu zagrozi: Hudobni hlapec! ves dolg sem ti odpustil, ker si me prosil; ali nisi bil toraj tudi ti dolžen, usmiliti se svojega

sohlapca, kakor sem se te jaz usmilil? In njegov gospod se je razserdil in ga je dal trinogom, dokler ne bo poplačal vsega dolga. (Mat. 18.)

Vsi veste, kakošen pomen ima ta prilika. Imenitni kralj je Bog, naš nebeški Oča; mi smo njegovi hlapci, pa tudi njegovi veliki dolžniki. Veliko nam je prepustil; vse, kar smo in imamo, vse imamo le od njega. Grehi pa, naši neštevilni grehi so tisti nezmerni dolg, ki presegajo veliko, veliko tisuč talentov, kterega tudi nikdar poplačati ne moremo. Tudi mi bomo morali dati račun od hiševanja svojega; poklical nas bo Gospod na obrajt. Ali, o moj Bog! pri sodbi bo prepozno, pasti na kolena in prositi poterpljenja! Zdaj, ljubi moji! zdaj, ko še čas imamo, zdihujmo k Bogu, da naj poterpi, da poravnati hočemo, kolikor premoremo. In usmiljeni nebeški Oča nam bo tudi odpustil, ako ne bomo taki, kakoršen je bil hudobni hlapec v svetem evangelji. Ali gorje nam! sodba neusmiljena nas čaka, ako ne bomo s svojimi razžalniki usmiljenja imeli. Angeli Božji in svetniki, naši sohlapci, nas bodo tožili, da mi, ki vživamo toliko Božjega usmiljenja, pa s svojimi brati in sestrami nobenega usmiljenja nimamo! Oni nas bodo tožili, da zavoljo malega razžaljenja po cele leta do svojega bližnjega jezo v svojem sercu kuhamo. Tudi nam poreče nebeški kralj, kakor je rekel evangeljski gospod hudobnemu hlapcu: Glej, hudobni človek! vse grehe, ves dolg sem ti odpustil, ker si me prosil; ali nisi tudi ti bil dolžen, se usmiliti svojega soseda, in mu odpustiti malega razžaljenja? Tudi nas bo Bog pahnil v peklensko ječo, kakor kralj svojega neusmiljenega hlapca, ako iz serca ne odpustimo. Kajti Jezus pristavi k tej priliki te preimenitne besede: „Tako bo tudi moj nebeški Oča vam storil, ako ne odpustite vsakteri svojemu bratu iz svojih serc.“ (Mat. 18, 35.)

Tedaj nam bodo zvezali roke in noge, nič več si pomagati ne bomo mogli, in v vnajno temo bodo nas vergli, kjer bo jok in škripanje z zobmi. Pekel nas čaka, ako iz serca ne odpustimo. Tako ojstro zapovedana dolžnost je toraj ljubezen do sovražnikov, da je kristjan v vseh okoliščinah spolnovati mora, ako zveličan biti hoče.

Ne bom vam tu pravil lepih zgledov, kako so svetniki ljubili svoje sovražnike; omeniti vam le hočem, da tudi neverniki so to čednost v dejanji zares močnodušno skazovali. Sveti Bazilij nam pripoveduje od nevernega modrijana Sokrates-a zgled, kteri, ne vem, ali nam naj bo v naše podučenje ali v našo zasramoto. Tega modrijana je bil nek sirov človek očitno, na tergu hudo vdaril; ali to ga ni zdražilo nič, še zagovarjal se ni; ampak miren je bil, da ga je tako hudo po obrazu ranil, da je ves zatekel bil. „Ko ga je jenjal biti, pravi, ni Sokrates druzega storil, kakor na svoje čelo je zapisal besede: Ta in ta je to storil,“ kakor se zapiše na kako podobo ime delavca, ki jo je naredil.

Berem tudi od nevernega Katona, kterega je nespameten človek v nekih toplicah hudo vdaril. Kato pa se ne zmeni za to; čez to se hudobnež ne more načuditi in ga za zamero prosi. Kato mu pa pravi: Jaz nič ne vem, da bi me bil kdo udaril. Celo sramote ga je rešiti hotel, ktero je zaslužil zavoljo svoje hudobije.

Še od nekega nevernika naj vam povem. Ta je bil Aristides. Ko so tega poštenega moža po krivem v smert obsodili in ga na morišče peljali, objokovalo je vse nesrečo tega pravičnega moža. Nek prederznež pa se mu približa in mu v obraz pluni. On pa se obriše in smehljaje pravi svojim spremljevavcem: Opomnite ga, naj nikar tako gerdo svojih ust ne odpera.

Ako so se pa ti iz ljubezni do posvetne modrosti toliko premagovali in se serdu niso vdali, kaj moramo še le mi storiti iz ljubezni do Boga, iz dolžne ljubezni do bližnjega, ktero nam je naš ljubi Zveličar tolikrat in tako ojstro zapovedal? Ako oni, da naukov posvetne modrosti niso prelomili, razžaljenja niso z razžaljenjem povračevali, kaj hočemo početi mi, da ne bomo prelomili zapoved Božjih, ki nam ljubezen do naših sovražnikov tako ojstro zapevedujejo?

c) Predragi moj kristjan! Jaz ne vem, ali ti to čednost imaš, ali je nimaš. Ako je nimaš, slabo, preslabo je potem z zveličanjem tvojim, kakor si slišal. Kako te bodo osramotili celo neverniki? In kaj bo z dušo tvojo? Premisli in preudari!

Da si bote pa za to čednost še bolj prizadevali, povedal vam bom še nektere nagibe, kteri nas naj vnemajo, da ljubimo sovražnike.

Pervi nagib, zakaj da moraš sovražnike ljubiti, si ti sam, ljubi moj kristjan? Le pazljivo me poslušaj! Vprašam te resnobno, vprašam te pri živem Bogu, povej mi po pravici: Ali hočeš biti zveličan? Čudno vprašanje, kaj ne? mislil si boš. Se ve, da hočem biti. Kaj pa, da rad bi v nebesa prišel. Ti se čudiš, da te to vprašam. Nič se ne čudi; kajti veliko njih to hoče, kar ti hočeš; vsi bi radi v nebesa prišli; pa njih veliko ne bo v nebesih, samo zavoljo tega edinega vzroka, ker ljubezni do sovražnikov nimajo. Tedaj, ljubi moj! zavoljo tebe, zavoljo tebe samega, zavoljo tvojega lastnega zveličanja, te prosim, ljubi sovražnike svoje; usmili se svoje lastne duše, pa ljubi sovražnike svoje!

Morebiti si pošten človek, tudi dober, storiš veliko dobrega, rad moliš, k službi Božji hodiš, se postiš, sprejemaš

svete zakramente pogosto, rad in obilno ubogajme daješ, še več druzega dobrega storiš; ali glej! vse to je zastojn, pred Bogom nobene veljave nima, ako v svojem sercu kuhaš jezo do svojega bližnjega. Brez ljubezni do sovražnikov ni odpuščenja grehov, kajti kakor ti meriš, tako se bo tebi odmerilo; ni nobenega zasluženja dobrih del, ker ne spolnuješ perve, naj imenitniše zapovedi, zapovedi ljubezni; zastonj boš molil, tvoja molitev nima nobene moči; vest ti ne bo dala ne miru ne pokoja, kajti Gospod je dalječ od tebe; ja ti nimaš nobene pravice do nebes, sodba pogubljenja je že sklenjena čez te! Zato pravi Jezus: „Če tedaj svoj dar prineseš k altarju, in se tam spomniš, da ima tvoj brat kaj zoper tebe; pusti ondi svoj dar pred altarjem in pojdi poprej spravit se s svojim bratom, in tedaj pridi in daruj svoj dar.“ (Mat. 5, 23, 24.) Tako potrebno je odpustiti vse razžaljenje in se spraviti z razžalnikom, da sicer nobeno vnajno pobožno opravilo Bogu prijetno biti ne more. Veste tudi, kako sv. Pavel poterdi to resnico, ko pravi: „Ko bi človeške in angelske jezike govoril, ljubezni pa bi ne imel, bil bi kakor bučeč bron ali zvoneč zvonec. In ko bi znal prerokovati in bi vedel vse skrivnosti, in bi imel vso učenost; in ko bi imel vso vero, da bi gore prestavljal, ljubezni pa bi ne imel, nič nisem. In ko bi razdal ubogim v živež vse svoje premoženje, in ko bi svoje telo dal, tako da bi gorel, ljubezni pa bi ne imel, mi nič ne pomaga.“ (I. Kor. 13, 1.)

Oj, zato predragi moji kristjani! prosim vas, ljubite se med seboj, ne imejte nobenega sovraštva, odpustite si vse zavoljo samega sebe. Tudi Bog vam bo odpustil, vaše dobre dela

vam bodo v zveličanje teknile, Bog bo uslišal vašo molitev, vest vam bo pokojna, živeli bote v miru, in pravico imate do svetih nebes; drugači pa ne. In storite karkoli hočete, ako sovražnikom ne odpustite iz serca, vse bo zastonj, vse bo zaverženo.

Znano vam je življenje sv. Nicefora, kterega god pred zadnji dan leta obhajamo. V pervih časih keršanstva je bilo, da ste se v Antijohijskem mestu posebno ljubila Sapricij in Nicefor. Nekdaj se Nicefor Sapriciju zameri, in ta ga hudo sovraži. Nicefor ga večkrat za zamero prosi, ali Sapricij se noče ž njim spraviti. V takem sovraštvu so malikovavci Sapricija vjeli, in v smert obsodili. Že ga na morišče peljejo. Ko Nicefor to zve, teče mu nasproti, prednj poklekne in ga prosi: Mučenec Kristusov, odpusti mi, ker sem te razžalil! Jezno se proč oberne in nič ne spregovori. Pred mestnimi vrati ga zopet prosi; pa ne zmeni se. Spremi ga na morišče, prosi ga v imenu Jezusovem, za kterega hoče zdaj kri preliti; prosi ga le za eno samo besedo, da mu odpusti. Ali Sapricij terdovraten ostane. Ali, kaj se zgodi? Duh Božji je Sapricija zapustil. Ko mu hočejo glavo odsekati, zboji se smerti, Jezusa zataji in malikovavec postane. Zastonj mu Nicefor prigovarja, zastonj ga prosi, da naj ne zataji svete vere, da naj ne zaverže mučenskega venca, da naj ne zgubi toliko terpljenja, toliko dobrih del, da naj se ne pahne sam sebe v večno pogubljenje, zdaj na kraju, ko se mu vrata nebeške že odpirajo. Ali vse je bilo zastonj! In Nicefor na ves glas spozna: Tudi jaz sem kristjan, in Jezusa Kristusa spoznam, kterega je uni zatajil; mene namesto njega umorite. In zgodilo se je. Nicefor je z mečem prejel krono nebeško, ktero je zgubil Sapricij zavoljo sovraštva svojega.

Preljubi moji! odpustite si eden druzemu radi, že zavoljo samega sebe; drugič pa tudi zavoljo bližnjega; ljubezen rodi zopet ljubezen, sovraštvo pa goji le sovraštvo. Z ljubeznijo si bomo ložej pridobili svoje nasprotnike. Bratovska ljubezen, ako nam iz serca do sovražnikov puhti, gotovo tudi v njih ljubezen do nas obudi; nasproti jih pa jeza in sovraštvo le še bolj razkači in stogoti.

Ako tvoj nasprotnik vidi, da ga vendar le ljubiš, ako te tudi zaničuje ali ti krivico dela, vidi, da mu hudo z dobrim povračuješ, v serce ga bo speklo, sramoval se bo sebe in svoje nehvaležnosti in jenjal bo, te preganjati in sovražiti. In od dobrote omečen, te bo ljubiti začel. Tako boš posnemal nauk sv. Pavla, ki pravi: „Ako je tvoj sovražnik lačen, daj mu jesti; ako je žejen, daj mu piti. Zakaj, če to storiš, mu boš žerjavico na glavo nosil.“ (Rim. 12, 20.) S tem boš storil, da bo sovražnika sram, in da ga bo bolelo, in tedaj ga boš pripravil na drugo misel, pravi sv. Avguštin. Kakor žerjavica celo železo omehča, tako ljubezen naj terše serce.

Tretji nagib, zakaj moramo sovražnike ljubiti, je nebeški Oča. Bog, v svoji modrosti pripusti, da je vsakterih ljudi na svetu, kterih pa nobeden brez greha, brez slabosti ni. Eden je piker, drugi kujav; ta počasen, uni prehiter; ta prebrisane glave, uni priprost siromak. Tako nas Bog uči, naj zdravi z bolehnim, učeni z nevednim, pravični pa tudi s krivičnim poterpljenje ima in mu prizanaša v imenu usmiljenega Boga, ki ne ljubi le svojih prijatelov in častivcev, ki ljubi tudi grešnike, svoje sovražnike in nasprotnike, ki tudi tem skazuje nezmerne dobrote svoje. In le poglej, keršanska duša! ti pa si otrok tega dobrega Boga, ako tudi ti ljubiš sovražnike svoje! „Ljubite svoje sovražnike, pravi Kristus, da bote

otroci svojega Očeta, ki je v nebesih, kteri daje svojemu solncu sijati na dobre in hudobne in da dežiti na pravične in krivične.“ (Mat. 5, 45.) Glej, ljubi Bog daje svoj blagoslov, deli svoje dobrote dobrim in hudobnim, pravičnim in krivičnim. Ako mi sovražnike ljubimo, posnemamo Boga, in njemu enaki postanemo. S to ljubeznijo se pa Bogu tudi naj bolj hvaležni skazujemo za odpuščanje svojih lastnih grehov, ko tudi mi storimo drugim, kar nam je on storil. Ali mar ti več odpustiti zamoreš, kakor je Bog tebi že odpustil? „Poglejmo in posnemajmo Boga, pravi sv. Lovrenc Justinijanski; kdo zamore le izreči vse dobrote, ktere Bog vsak dan grešnikom daje? Le poglejte, kako on vsem svojim stvarem zapoveduje, da jim služijo in jih živijo. Kako prijazno jih k sebi vabi, kako jih z dobrotami obsiplje, kako z veliko poterpežljivostjo jih išče, da bi jih na pravo pot obernil in z ljubeznijo nase potegnil.“ Glejmo toraj na nebeškega Očeta in posnemajmo ga v njegovi ljubezni, bodimo zares njegovi otroci in ljubimo sovražnike svoje.

Četerti nagib, da ljubimo sovražnike svoje, je pa Jezus Kristus, naš Gospod in Zveličar. Kaj nas pač hoče bolj vneti za to čednost, kakor je ljubezen, s ktero je Jezus Kristus ljubil svoje sovražnike. Kdo je kdaj ljubil svoje sovražnike s tako resnično, tako krotko, tako ponižno pa s tako stanovitno ljubeznijo, kakor je storil naš Odrešenik. Vse svoje življenje je imel nastljano z zagrizenimi sovražniki in ne bom vam ponavljal, kako voljno je vse prenašal, le samo tje pod križ vas v duhu peljem, da zaslišimo, kako se Sin Božji maščuje nad svojimi sovražniki. Poslušajte ve terdovratne serca! Jezus je ves obdan z ranami od nog do glave, ktere so mu naredili sovražniki, ki so pod križem njegovim zbrani in ga še v teh grozovitih bolečinah zaničujejo. On se pogovarja zastran svojih priseženih

sovražnikov s svojim nebeškim Očetom. Pa kaj on pravi? Oča! večni Oča! ako sem si s svojo pokorščino, ktero ti do zadnjega trenutka svojega življenja skazujem, pridobil kako zaslugo pri tebi, te prosim ene milosti: „O č a! o d p u s t i j i m!“ odpusti njim, ki so z ojstrimi žeblji prebodli mi roke in noge, ki so z bodečim ternjem prederli mi glavo, ki so z grozovitim tepenjem razdjali vse ude mojega telesa, ki mi jemljejo življenje in me morijo. „O č a! o d p u s t i j i m!“ — Tu, ljubi moji! poglejmo kaj nas bo storilo Jezusu bolj enake, kakor če odpustimo sovražnikom svojim? Odpustimo in Jezusa bomo posnemali, Jezusu bomo podobni! zares bomo učenci njegovi!

Morebiti zagovarjaš svoje sovraštvo, se slepiš z nič veljavnimi zvijačami in nespametno pokrivaš in zagrinjaš svoj serd, da se spraviti nočeš s svojimi nasprotniki. Ti imaš pred očmi le tvojo lastno osebo, ktero previsoko ceniš, jo bolj čisljaš, kakor je spodobno; pa imaš pred očmi spet osebo tvojega sovražnika, ktero pa za preslabo, le kazni vredno imaš; se spodtikaš nad razžaljenjem, ktero si veliko veče misliš, ko je v resnici; opovera ti tudi čas, ko si bil razžaljen, tudi morebiti še kraj, kjer te je bližnji užalil. Ali glej, ki se vstavljaš tej čednosti, brez ktere v nebesa ne moreš; glej ti, ki odpustiti nikakor nočeš, vse to, kar ti na videz brani, da ne ljubiš svojega nasprotnika, vse to ti tvoj Zveličar Jezus Kristus overže kakor neveljavne izgovore. Le pomisli: Ti in vse tvoje si brez vse mere manj, kakor je Jezus, sam Sin Božji in vendar je on svojim sovražnikom odpustil, ti pa meniš, da si preimeniten, previsok, da bi se potolažil in kaj poterpel. Tvoji razžalniki niso tako grozoviti, ne tako zaničljivi, ne toliko manj, ko ti, kakor so bili vse to sovražniki Kristusovi, in on je molil za nje. Razžaljenja, ktere tebi drugi storijo, kaj so pač proti neskon-

nemu in naj hujšemu razžaljenju, s kterim so sovražniki Jezusa obsuli? in on zagovarja svoje sovražnike. Čas in kraj, ko si razžaljen bil, če je bilo še tako očitno, pa vendar ni bilo tako očitno, kakor sta bila čas in kraj, ko je bil zaničevan in žaljen Jezus; in on je odpustil, na križu višeč, v pričo celega sveta, ko je bil zaveržen od Judov in nevernikov. In njegova ljubezen je objela vse sovražnike brez vsake izjeme. Ljubil je nezvestega Judeža, ki ga je za trideset srebernikov prodal; ljubil je Petra, ki ga je trikrat zatajil, ljubil je nje, ki so ga bičali, s ternjem kronali, na križ pribili, kakor je ljubil farizeje in pismoučene, ki so ga strastno sovražili in černili do smerti. — In zdaj, ljubi moj kristjan; ako ti Jezus kaj velja, ako ti je Gospod in Zveličar, ako ga imaš za zgled v posnemanje, ja ako hočeš njegovo ime po pravici nositi, stori tako, kakor ti je zgled zapustil, in ljubi sovražnike svoje.

Ves vnet za zveličanje svojega bližnjega kliče sv. Avguštin kristjanom, ki se maščevati hočejo nad svojimi razžalniki, s temi besedami: „Ti, o kristjan se hočeš namaščevati nad svojim sovražnikom, ki te je morebite malo razžalil; ti si ves razkačen, razsajaš, divjaš in serda ves goriš; poglej Kristusa, zdravnika tvoje bolezni, poglej tje na Zveličarja tvoje duše. Zavoljo tebe visi na lesu križa, in ti se še nisi namaščeval? Maščevati se hočeš, in tacega in tako velicega učenika posnemati nočeš? Zato je on terpeti hotel, da bi tebi zgled poterpežljivosti zapustil. Glej, kako visi, da bi tebi slabotnemu iz svoje kervi zdravilo napravil! Glej, kako visi, in ti s križa, kakor s sodnega stola govori; poslušaj, kako on moli: „Oča, odpusti jim, pravi, saj ne vedó, kaj delajo!“

d) Da bote še ložej odpustili vse razžaljenja in zares ljubili sovražnike svoje, vam še posebno tole priporočam.

Ljubi moj! ne imej precej vsacega človeka za svojega sovražnika. Kristjan ne pozna nobenega sovražnika, kakor le njega, ki zalezuje njegovo dušo, ki ga pogubiti hoče. Ako te kdo malo razžali ali kaj po tvoji volji ne stori, zato ni še precej tvoj sovražnik, tvoj razžalnik; saj morebiti še mislil ni na to, da bi te razžalil; morebiti ti je še celo postreči hotel, in le tvoje občutljivo serce je tako tanko spredeno, da vidi in zapazi precej, Bog zna kaj nasprotnega.

Vsake nasprotnosti ne imej in ne jemlji za razžaljenje; veliko več naj ti je naklučba, kar se ljudem navadno pripeti, in med slabostim podverženimi ljudmi skorej drugači biti ne more. Naj ti je v poskušnjo, ktero ti modri Bog pošlje, da si kaj za nebesa zaslužiš, za svoje grehe malo zadostiš. Kolikor manje si razžaljenje misliš in delaš, toliko ložej boš pozabil in odpustil.

Ako si razžaljen, pripisuj razžaljenje tudi sam sebi; morebiti si ti bolj kriv, kakor je tvoj bližnji? morebiti si mu ti priliko dal k temu. Potem pomisli, kako žalostno je, da se sam sebe tako malo premagati zamoreš; da si toliko slab, da te vsaka mala stvarica vsega zbega, tako hitro razdraži. Ako pa obnašanja svojega bližnjega odobriti, poterditi ne moreš; vendar ga, kar je le mogoče, milo sodi in dobrotljivo zagovarjaj. Ne bodi terji, ne bodi bolj neusmiljen svojemu nasprotniku, kakor si vsacemu druzemu bližnjemu; kajti tvoj bližnji je, ako ti je tudi zares sovražen; bližnjega pa moraš ljubiti, kakor sam sebe.

Pomisli večkrat, da tudi ti nisi popolnoma, da bi nikdar nobenega ne razžalil. Kakôr pa ti želiš, da bi ti bližnji ne zameril vsake stvarice, tako tudi ti njemu vsega za zlo ne jemlji. Glej, in kako rad ti sebi odpustiš, kako iščeš uzrokov, ki manjšajo, zagovarjajo in lepotijo tvoje slabe misli in želje, besede in dejanja. Stori tako tudi s sovražnikom svojim, ljubi ga, kakor sam sebe, sodi ga, kakor sam sebe, zagovarjaj ga, kakor

sam sebe in kakor želiš, da bi on tebe sodil in zagovarjal in ljubil. Tako si boš odpuščenje zelo polajšal in kmalo mu boš iz serca odpustil.

Potem se pa loti še molitve; kajti veš, da vse dobro pride od Očeta, ki je v nebesih; veš, da brez njegove pomoči nič ne premoremo. Zato prosi Boga za pomoč, za gnado, da boš ložej premagal sam sebe, da boš vse odpustiti mogel; in moli tudi za svoje sovražnike. Vem za človeka, ki vsak večer Bogu priporočuje svoje nasprotnike, ki pri vsaki maši moli še posebej za sovražnike. Tudi ti, ljubi moj! zmoli včasih kak očenaš v ta namen.

Kdor se pa spraviti noče, on ne ljubi svojega sovražnika, kakor Bog zapoveduje. Podaj ti pervi roko k spravi, ako si tudi ti razžaljen bil. Ravno zato ti začni; ako to ni ravno ojstra zapoved, je pa v tem popolnamost keršanske ljubezni. Ako čakaš, da pride tvoj sovražnik k tebi, in ti on spravo ponudi in se zopet sprijaznita, delaš človeško; ako bi mu pa spravo celo odrekel, obnašal bi se nečloveško; popolnoma pa boš, ako si pripravljen se spraviti in ako ti spravo pričneš. Le tega ne misli, da to ni mogoče; težko zna biti, nemogoče pa nikoli ni. Z Božjo gnado se še kaj težega stori.

Ako je sprava storjena, skazuj jo pa tudi v dejanji. Ne misli več na razžaljenje; še manj pa govori kaj od tega. Tudi druzih ne poslušaj od tega. Varuj se podpihovavcev in opravljivcev. Te hudobne, bi rekel, černe duše, pomagajo le hudobnemu duhu, ki s svojim terdim jezikom zdražbe delajo in množijo. Gadji strup imajo pod svojim medenim jezikom. Ne kaži potem nikakoršne nejevolje, ako te sreča tvoj nasprotnik, skazuj mu navadno prijaznost in priljudnost, stori mu kaj dobrega, ako ti prilika nanese. Sploh se obnašaj proti njemu, kakor da

bi ne bila imela nobene razpertije. Dalj časa pa še moli za svoje nasprotnike, za svoje razžalnike. Tako so svetniki delali.

Sv. Frančiška Fremiot je imela deklo, ktera jo je pripravila ob veliko premoženja. Njen zet je silil, da naj hudobno deklo zdajci iz hiše spoka. Sv. Frančiška pa ni v to privolila; ja še bolj ljubeznjivo je ravnala s hudobno deklo. K sebi jo je k mizi vzela; vse bolje koščike jedil jej je sama dajala, da bi jo le s svojo ljubeznijo premagala in k pokori in poboljšanju pripravila.

Sv. Katarina Sienska je stregla iz keršanske ljubezni neki ubogi ženi, ktero so zavoljo strašne bolezni zavergli vsi drugi ljudje. Ta reva je pa sv. Katarino velikrat zmirjala, zaničevala in s hinavko pitala; ja, ko je reva toliko okrevala, da je po mestu laziti mogla, je svojo veliko dobrotnico opravljala in gerdo černila, da je hudobna, razuzdana ženska. Sv. Katarina je dobro vedela, kdo jo tako gerdo raznaša; ali vendar jej je vse eno ljubeznjivo stregla; težko jej je délo, ali njena močna ljubezen je prestala tudi to britko poskušnjo.

Veliko tacih lepih zgledov ste že slišali. Ne bom jih vam zdaj več pravil. Samo to še rečem: Ljubi moji in predragi! posnemajte svetnike, ljubite svoje sovražnike; pa glejte, da ta ljubezen ne bo samo polovičarska. In ta bi bila, ako se sicer ne maščujete nad svojim sovražnikom, mu ne storite nobene nasprotnosti; pa mu tudi ne želite dobrega; ali pa se zunajno kažete prijazni, v sercu pa le še nejevoljo imate, jezo kuhate in se vam dobro zdi, ako bližnjega kaj hudega zadene. Taka polovičarska ljubezen ni ljubezen, ni nobena čednost. „Ljudem je že čednost, pravi sv. Gregor, ako imamo poterpljenje s sovražniki: Bogu pa je čednost, ako jih ljubimo.“ Dobro si to zapomnite!

In zdaj naj sklenem ta nauk in s tem tudi nauk od tistih čednost, ktere naš ljubi Jezus posebno priporoča učencem svojim; in ktere spolnovati moramo, ako hočemo v resnici kristjani, to je, Kristusovi, biti. Zato le še ponovim: „Iščite naj poprej Božjega kraljestva in njegove pravice, in vse drugo vam bo priverženo!“ Nikar nikdar ne pozabite, kako nas Jezus vabi: „Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji sam sebe, in naj vzame svoj križ in naj hodi za menoj!“ In še pravi: „Vzemite moj jarm nase, in učite se od mene, ker jaz sem krotek in iz serca ponižen.“ In; „Ljubite svoje sovražnike; dobro jim storite, kteri vas sovražijo, in molite za nje, kteri vas preganjajo in obrekujejo, da boste otroci svojega Očeta, ki je v nebesih!“ Ti pa, o premili Jezus! ti naš učenik, bodi nam pomočnik, da s tvojo pomočjo vse storimo, kar si nas učil, in se enkrat s teboj veselimo na vse večne čase! Amen.

XXX. Keršanski nauk.

E. Zveličanske čednosti, ali Jezusovi blagri na gori.

1. Blagor ubogim v duhu; ker njih je nebesko kraljestvo.

Slišali smo v poslednjih keršanskih naukih, kaj nam je storiti, da bomo pravi učenci Kristusovi, da bomo v resnici kristjani in ne le po imenu. In to bomo, ako pred vsem drugim iščemo kraljestva Božjega in njegove pravice, sami sebe zatajujemo, svoj križ voljno prenašamo, za Kristusom hodimo, smo krotki in iz serca ponižni in svoje sovražnike ljubimo. Vse te

dolžnosti pa so, kakor vsi vemo, težavne, z mnogoterimi nasprotnostmi sklenjene. Te pa vse premagati moramo, da ne bomo leni in nezvesto spolnovali svojih dolžnost. S pomočjo Božjo pa vendar vse to storiti zamoremo; kajti Bog ne tirja nič nemogočega.

Vsak pameten in dober in moder oča pa svojih otrok ne bo v enomer vedno le opominjal in svaril. Kajti tudi otroci bi se tako prav ne zredili; vednega opominjevanja bi se naveličali, bi skoraj ne vedeli, kje jim glava stoji. Zato moder oče ve, da včasih pametna obljuba ali lepo plačilo pri otrocih veliko več izda, kakor vedno prepovedovanje in zapovedovanje. Zato pravi dober oče svojemu otroku: Dete moje! stori to ali uno in potem ti bom dal ali košček pogače ali sadja; in dete rado stori. Ali dobra mati včasih pravi: Hčerka moja! le urno in lepo ubogaj, da boš pridna, in novi robec ti bom kupila. Tako otroci veseli ubogajo, raji storijo, kakor da bi bili vedno kregani ali zmerjani; in veselje njihovo bo povišano, bo toliko veče, kakor ako bi jed ali oblačilce brez svojega prizadevanja dobili.

Glejte, ljubi moji poslušavci! tako moder učenik je bil naš Zveličar Jezus Kristus; tudi on je svoje učence vnemal s tim, da jim je obljuboval veliko plačilo, da bi toliko raji, toliko bolj na tanko spolnovali dolžnosti svoje. Kaj pa je veče plačilo, kakor so svete nebesa? In te je Jezus svojim učencem obljubil v tisti preimenitni pridigi, ktero je imel na nekem hribcu, kterega še dan današni kažejo blizo Genezareta in mu „hrib blagrov“ pravijo.

Naj vam povem, kako se je to godilo. Sveti evangelisti nam to lepo popisujejo. Ko je Jezus očitno začel učiti, obhodil je vso Galilejo in si je odbral zmed svojih učencev dvanajst apostelnov, ki so vedno bili okrog njega in ga zmed vseh druzih naj bolj zvesto poslušali. Ž njimi je hodil od mesta do mesta,

ter je v shodnicah ali šolah oznanoval kraljestvo Božje; ozdravljal je on slabosti, vsako bolezen, tako da je slovel po vsi Siriji in pripeljali so k njemu vse bolehne in z mnogoterimi boleznimi obdane. In za njim je sulo veliko množic iz Galileje, iz Desetomestja, iz Jeruzalema, iz Judeje in z une strani Jordana. Vsi so prišli, da bi ga poslušali in bili ozdravljeni svojih bolezen. Ko je bilo toliko uka željne množice ljudi, šel je Jezus na mali hribec in se vsede, ter s tem naznani, da hoče pridigati. Ljudje so okrog njega vstopijo ter komaj čakajo, da bi učiti začel. Njegovi učenci zmed ljudstva bližej njega pristopijo, da bi ja nobene besede ne preslišali. In ko se velika množica na planjavi umiri, in je vse pripravljeno za posluh, odpre naš ljubi Zveličar svoje usta ter s pohlevnim, pa vsem umetnim glasom prične svojo pridigo, v kteri uči te preimenitne čednosti:

1. Blagor ubogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo.

2. Blagor krotkim, ker oni bodo zemljo posedli.

3. Blagor žalostnim, ker oni bodo oveseljeni.

4. Blagor lačnim in žejnim pravice, ker oni bodo nasiteni.

5. Blagor usmiljenim, ker oni bodo usmiljenje dosegli.

6. Blagor jim, kteri so čistega serca, ker oni bodo Boga gledali.

7. Blagor mirnim, ker bodo otroci Božji imenovani.

8. Blagor zavoljo pravice preganjanim, ker njih je nebeško kraljestvo.“ (Mat. 5, 3—10).

To je začetek tiste toliko imenitne pridige Jezusove na gori, to so osmeri kratki izreki, ki imajo v sebi vso keršansko pravico, vse sveto evangelje. In te osmere izreke imenujemo navadno zveličanske čednosti, ker so toliko potrebne k večnemu zveličanju in naznanajo vse tiste čednosti, ktere imeti moramo, da bomo Jezusovi posnemovavci, njegovi zvesti učenci, pa tudi enkrat sodeleži večnega kraljestva njegovega v svetih nebesih.

Jezus pa tudi precej zraven pristavi, kakošno plačilo bodo prijeli pobožni učenci njegovi, kteri si prizadevajo za te prelepe čednosti. Tak njegov zvest učenec je, če tudi še tako reven časnih dobrot, bogat nebeških dobrot; ja celo nebesa so mu gotove. On ima tolažilo v vseh britkostih; mirno in pokojno živi že tu na zemlji, bolj kakor premagovavec cele zemlje; v čednostih vedno napreduje in je bolj nahranjen, kakor žejni in lačni s pijačo in jedjo; ako ga sila zadene, dobi pomoč, usmiljenje pri Bogu in pri ljudeh; že tu na zemlji Boga bolj spoznava; po pravici je otrok Božji, ki je Bog miru; že tu se lehko veseli krone, ktera mu je pripravljena v nebesih, kjer bo gledal Boga od obličja v obličje.

Tudi te čednosti vam želim, kolikor mi bo mogoče, na tanko opisovati, da bomo vsi vedeli in spoznali, kako moramo živeti po duhu Kristusovem, da bomo tudi mi dosegli obljubljeno zveličanje, da bo tudi nam veljal blagor Kristusov. Danes pomislimo pervo zveličansko čednost:

1. Blagor ubogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo.

Odkar je Jezus Kristus, ki je bogat bil, iz gole ljubezni do nas ubog postal, ja tako ubog, da je lahko rekel: „Lesice imajo jame, in ptice neba gnjezda; Sin človekov pa nima, kamor bi glavo naslonil,“ (Mat. 8, 20.) odkar je on v revščini bil rojen, v revščini in

uboštvu živel in umerl; od takrat je dobilo uboštvo neizrečeno veljavo; in Božji Zveličar je to uboštvo celo tirjal v znamnje vsem svojim učencem, ko pravi: „Nobeden zmed vas, kteri se ne odpove vse mu svojemu premoženju, ne more biti moj učenec.“ (Luk. 14, 33.) Takemu uboštvu v duhu pa Kristus obljubi nebeško kraljestvo: „Blagor ubogim v duhu, ker njihje nebeško kraljestvo!“ (Mat. 5, 3.)

Kristus pravi: „Blagor ubogim!“ pa ta blagor ne velja vsem ubogim. „Ubog“ je človek, kteri nima tega, kar mu je potrebnega, koristnega. Tako je človek lahko ubog na premoženji, na časnih dobrotah, pa tudi lahko ubog na dušnih zmožnostih. So ubogi že rojeni, ali so še le pozneje v uboštvo prišli, so brez premoženja z lastnim zadolženjem ali pa so jih drugi v uboštvo pripravili. V tem pomenu uboštvo ni zasluživno, ni koristno, ni hvale vredno. Tako pomanjkanje je lahko v kazen, je graje vredno, tudi lahko škodljivo, in je morebiti prišlo iz lenobe, zapravljivosti ali druge pregrehe. Kdor čez tako svoje uboštvo toži, godernja, bogate zavida in jim celo škoduje ali v druge grehe zato zabrede; takim pač ne velja ta Jezusov blagor. Taki so dvakrat nesrečni; enkrat, ker že tu na zemlji nimajo drugega, kakor revščino; unkraj jih pa čaka še veča revščina, to je večno pogubljenje, ako od svojih grehov ne odstopijo in pokore ne storijo.

Kteri so toraj tisti ubogi, kterim naš Zveličar blagor pravi?

Ti ubogi so ubogi v duhu (ne na duhu), kterim Jezus Božje kraljestvo prilastuje. Tem ubogim so prištete štiri verste pobožnih, ki hodijo po poti svete popolnamosti. In ti so: a) Ponižni; b) ki zavoljo Kristusa ubogi postanejo; c) ki so kakor Kristus ubogi; d) ki so

ubogi, ako tudi časno premoženje imajo. In zdaj vam bom to po versti bolj na tanko razložil.

a) Ponižni so v resnici ubogi v duhu. Sami sebe imajo za uboge in vseh svojih telesnih in dušnih sprednost ne pripisujejo sebi, ampak spoznajo, da vse dobro, kar imajo in storijo, je nezaslužen dar Božji. Sv. Hilari pravi: „Kdor v svojem duhu čuti, da je reven, da ni nič, da ne le časne dobrote, da tudi njegovo telo in njegove dušne zmožnosti niso njegove, ampak Božje, on je ubog v duhu in ponižen.“ In sv. Avguštin piše: „Oni so ubogi v duhu, kteri, ako storijo dobro, Bogu hvalo dajejo, ako pa storijo hudo, sebe tožijo.“ Kakor dete, ki nič ne ve za to, da je pametno in dobro, ne misli, da bi podučenja in svarjenja svojih staršev ne potrebovalo, rado posluša, rado uboga; tako delajo ljudje, ki spoznajo, da so v dobrem nevedni, podučenja Božjega potrebni, da vselej nauk Kristusov radi sprejmejo in spolnujejo. In tacega ponižnega, tako ubozega v duhu Bog obogati s svojo gnado, ktero napuhnjenemu odtegne in ga zaverže.

Tako uboštvo v duhu, tako ponižnost občudujemo nad prebla-ženo Devico Marijo. Bog jej je dodelil prečudno milost, povzdignil jo je k naj viši časti, da je bila mati Zveličarja sveta, ko se ni ozerl na hčere takrat imenitnih gospodov in kraljev te zemlje; in vendar se ona deklo Gospodovo imenuje. Tako je bil neskončno povzdignjen Jožef, ubogi tesar, kterega poprej nihče nič obrajtal ni; postal pa je ženin blagoslovljene zmed vsemi ženami, rednik Sinu Božjega, velik svetnik nebeški in njegovo ime je v ustih vseh pravovernih, ko kraljev in cesarjev se nobeden ne spominja. Pastirji, zaničevani, ubogi ljudje so pervi zvedeli rojstvo Gospodovo; ne pa Herodež in pismoučeni, ki so toliko zidali na svojo veljavo, na svojo učenost. Priproste revne ribiče si je izvolil Jezus v apostelne, ne pa na-

puhnjenih pismoučenih, da so bili nasledniki njegovi, oznanovavci njegovega svetega nauka. Tako ubog v duhu in ponižen je bil sv. Pavelj, ki je veliko delal v vinogradu Gospodovem, pa vendar pravi, da je naj manjši med apostelni, da ni vreden apostel imenovan biti. (1. Kor. 15, 9.) Tako ubogi v duhu so bili mnogoteri svetniki, ki so se branili, se ustavljali vsaki posvetni časti, so se imeli za revne grešnike, in so naj raji opravljali naj bolj zaničevavne opravila ter so bili zaničevanja in zasramovanja naj bolj veseli. Vedno so jim bile pred očmi besede svetega apostelna, ki pravi: „Vse imam za zgubo proti visokemu spoznanju Jezusa Kristusa, Gospoda mojega, za katerega voljo sem vse zgubil, in imam za blato, da Kristusa pridobim.“ (Fil. 3, 8.) Prazni vsega časnega je pa tudi brez neštevilnih britkost in težav, ktere prizadeva skerb, da obderži in množi nezmerno ljubljeno posvetno posestvo; ubogi v duhu uživlja že tukaj na zemlji tisti notrajni mir, ki je okus svetih nebes, kjer se ni bati nobene strasti, kjer ne terpinči noben strah.

Ponižnost toraj, ljubi moji! je čednost vseh čednost, kakor sem vas že učil; ponižnost je pa tudi podlaga, dno keršanske popolnamosti. Kdor ni ponižen, ni dober kristjan, še manj pa je popolnoma; in vendar so te zveličanske čednosti viša stopinja keršanskega življenja. Zato mora pa tudi ponižnost popolnoma duše veča biti, kakor je ponižnost navadnih kristjanov, da bo tako človek zares ubog v duhu. To bo pa le takrat, ako v vseh rečeh in povsod spozna svojo revščino, jo ljubi in si ravno v tem dopada; pa tega ne, kakor bi mu manjkalo serčnosti, ampak da bi toliko višej povzdignil veličastvo Božje, in bližnjega toliko bolj častil, kakor sam sebe.

Naj vam to pojasnim z nekterimi primerljeji iz življenja, v kterih se mora kristjan v tej ljubezni do ponižnosti vaditi,

ako hoče po poti popolnamosti napredovati. Tebe, na priliko, zadene terpljenje ali britkost, ki te pred svetom poniža. Bolezen ti pusti rano na obrazu, da si, kakor svet pravi, gerd; ali tebe kdo ojstro posvari v pričo druzih, ki ti to privoščijo, te zato zaničujejo; ali odločijo in ukažejo ti opravilo, ki je osramotljivo in ti posmeh in zasramovanje napravi. Ako te zadene taka ali tem enaka britkost in ti rad prevzameš nadlogo, to dela tvoja poterpežljivost; ti pa tudi ljubiš poniževanje, ki je s to nadlogo sklenjeno, in to dela tvoja ponižnost; in takrat si ubog v duhu. — Ti se vadiš v mnogoterih čednostih: nektere so tudi poniževavne. Poterpežljivost, krotkost, priprostost, tudi ponižnost so čednosti, ktere otroci tega sveta ko zaničljive, človeku nepristojne imajo; ko nasproti so pred svetom veljavne: modrost, serčnost, močnodušnost in radodarnost. Celo dela ene čednosti so različne; zavoljo nekterih se čisljaš, zavoljo druzih zaničuješ. Ako rad ubogajme daješ, hvalili te bodo, ako pa razžalniku iz serca odpustiš, marsikdo se bo s tebo še norčeval. Si z vsakim prijazen, priljuden, bodo tvoje obnašanje čislali; ako pa ne greš v slabo družino, ne hodiš na plesišča, ne po pivnicah, se napuhnjeno in ošabno nositi nočeš; o hitro bodo tvoje obnašanje grajali, te z hinavcem, s tercijalko pitali. In glej, ako se ti godi taka krivica, terpiš tako zaničevanje in to rad imaš, iz ljubezni do Boga rad prenašaš, potem ljubiš svoje poniževanje, si ubog v duhu. Ako v jezi ali kakor si bodi se toliko spozabiš, da izpustiš pregrešne besede, boš to serčno obžaloval; pa ljubeznjivo in rad se boš podvergel tudi poniževanju, ktero si si nakopal s svojo nepremišljenostjo.

V tem, da voljno sprejemlješ svoje poniževanje, je toraj tista ponižnost, ktera je potrebna vsacemu kristjanu, ki hodi po poti popolnamosti naprej in je ubog v duhu.

Sv. Frančišek Borgija je nekdaj peš potoval. Sreča ga vojvoda Španski, njegov poseben prijatel. Ko pa vidi, kako reven

je, kako v ubogi redovni obleki hodi in nobene postrežbe nima, kar je poprej v toliki obilnosti imel, ko je med svetom tudi ko vojvoda živel, smilil se mu je, da mu prigovarja, naj bi vendar kaj bolj za se skerbel. Svetnik pa pravi: „Prijatelj, ne skerbi toliko; nisem tako reven, kakor se ti zdim; kajti vsak dan pošljem svojega sluga pred seboj, da mi pripravlja naj boljši obed in naj pripravniše prenočišče.“ Ko pa vojvoda smehljaje odkimuje, razloži mu sv. Frančišek bolj na tanko in pravi: „Ta moj sluga je spoznanje samega sebe, in misel, da sem s svojimi grehi pekla vreden. To premišljevanje me krepča, da, kamor pridem in če se mi še tako slabo godi, vendar le mislim, da se mi bolje godi, kakor zaslužim: kajti služabnik Kristusov se mora imeti in reči po besedah sv. Pavla: „K a k o r s m e t i t e g a s v e t a s m o p o s t a l i, v s e h i z v e r ž e k.“ (I. Kor. 4, 13.) Da bomo tudi mi ubogi v duhu, prizadevajmo si za tako ponižnost, da ljubimo poniževanje svoje.

b) Ubogi v duhu so drugič oni, k i z a v o l j o K r i s t u s a u b o g i p o s t a n e j o. Nek mladeneč je pristopil k Jezusu, in ga je vprašal, kaj mu je storiti, da zadobi večno življenje? Ko mu pa Zveličar pravi, da naj zapovedi Božje spolnuje in mladeneč zaterdi, da jih vse spolnuje že od mladih nog sem, pa le še vpraša, kaj mu še manjka? Jezus mu reče: „A k o h o č e š p o p o l n o m a b i t i, i d i, p r o d a j, k a r i m a š, i n d a j u b o g i m, i n b o š z a k l a d i m e l v n e b e s i h.“ (Mat. 19, 16—21.) Oni toraj, ki po tem svetu Kristusovem svoje premoženje med uboge razdelijo, da toliko ložej Bogu služijo in za svoje zveličanje skerbijo, oni zavoljo Kristusa ubogi postanejo. Taki prostovoljni ubogi so bili apostelni; in sveti Peter je v imenu vseh aposteljnov rekel Jezusu: „G l e j, m i s m o v s e z a p u s t i l i, i n s m o š l i z a t e b o j.“ (Mat. 19, 27.) Tako prostovoljno ubogi so bili pervi kristjani,

kakor vemo iz apostelskega dejanja, ki so se tvegali vsega svojega premoženja, ter so vsi združeni skupaj imeli, da jim tako skerb za časno ni opoverala, toliko lepši Bogu služiti. Taki prostovoljno ubogi so menihi in nune, ki celo obljubo uboštva storijo, da nekteri čisto nič nimajo, drugi pa, kar imajo, vsi sploh imajo, sam za se pa vendar nič ne premorejo.

Vendar, ljubi moji! vam moram reči, da tako prostovoljno uboštvo, da bi se človek prav čisto vsega časnega anal, k popolnamosti ni neobhodno potrebno. Ker pa taki prostovoljno ubogi niso navezani niti na zemljo niti na njene dobrote, ravno zato toliko ložej se s svojim duhom povzdignejo proti nebesom. Lep zgled takega uboštva nam je sv. Pavlin. Imel je zares apostoljsko uboštvo. Ko so ga pa zato eni njegovih pobožnih prijatelov občudovali, odgovoril jim je: „Kaj neki sem storil, da me občudujete? Mar je to kaj tolicega, ako zapustim minljive dobrote, ki so le kratek čas moje, da bi za to pa dobil neminljive večne dobrote? Podoben sem človeku, ki hoče preplavati široko reko, pa da bi toliko ložej in toliko gotovši unkraj priplaval, odloži svoje oblačila. In jaz vem iz Jezusovih ust, da moram biti ubog vsega časnega, ako hočem doseči nebesa in večne dobrote.“

Akoravno pa tako uboštvo ni bistevno potrebno h keršanski popolnamosti, vendar je pa k temu potrebno, da se vsak v tem uboštvu vadi tudi v sredi premoženja in bogastva, kterega mu je modri Bog izročil. Ako hočete vedeti, kako je to mogoče, le poslušajte:

Na pervo ljubi, moj kristjan! uboge in tudi uboštvo. V taki ljubezni boš ubog v duhu; kajti sveto pismo nam pravi, da bomo temu podobni, kar ljubimo. „K d o o s l a b i i n b i j a z n e o s l a b e l?“ pravi sv. Pavel. (II. Kor. 11, 29.) Ravno tako bi bil lahko rekel: Kdo je ubog, da bi jaz ž njim ubog

ne bil? Ljubezen ga enacega storila njim, ktere je ljubil. Ako toraj ljubiš uboge in njihovo revščino, boš njim enak, njihovega uboštva deležen.

Drugič pa pokaži to svojo ljubezen do uboštva in do ubozih tudi v dejanji. Bodi rad v družini ubozih, sprejemlji jih rad v svojo hišo, ali obiskuj jih v njih nadlogah; govori rad ž njimi, in bodi vesel, da se ti bližajo. Vedno jemlji kaj svojega premoženja, pa ga deli med uboge, to pa vselej s serčno ljubeznijo. Tako boš toliko bolj ubog, kolikor več boš razdal. Sicer ti bo Bog vse povernil, ne le na unem svetu, tudi že na tem; kajti nobena stvar časnim dobrotam ne pridobi toliko blagoslova, kakor miloščina. Vendar si vedno bolj ubog, ako rad in obilno daješ vsaj do tistega časa, dokler ti Bog ne poverne.

Potem pa, ako hočeš še dalje iti, ne bodi s tem zadovoljen, da si ubog, kakor so ubogi; bodi še bolj ubožen, to je, bodi služabnik ubogim. Veš kako? Postrezi ubogim v njih bolezni, pa stori to sam, z lastnimi rokami; ali jim daj piti, ali jim prestelji, ali jih osnaži; pripravi jim hrano, pa iz svojega; delaj za nje in jim strezi, kakor veš in znaš. Tako je delal sv. Ludovik, kralj francoski; večkrat je stregel ubogim pri mizi; vsak dan je nahranil več ubozih. Večkrat je veselo povžil sam, kar je ubogim ostalo. Ko je bolnike po bolnišnicah obiskaval, kar se je pogosto godilo, je naj raji stregel tistim bolnikom, ki so imeli naj ostudniše bolezni, ki so bili polni turov in gnjilih ran; in ker je v bolnikih častil Jezusa samega, stregel jim je klečé, gologlav in s toliko ljubeznijo, da naj skerbnejša mati svojemu priserčnemu otroku bolje streči ne more. Glejte, kako ubog je bil ta kralj pri vsem svojem bogastvu; pa kako bogat v svojem uboštvu! O blagor ti, kristjan! ako si prizadevaš, da si tako ubog; gotovo hodiš po potu popolnamosti,

ako bi tudi še toliko časnega premoženja imel. Tako uboštvo v duhu je pa tudi potrebno, da ne hodiš z lakomniki po nesrečnem potu proti večnemu pogubljenju.

3. Ubogi v duhu so tudi, ki so, kakor Kristus ubogi. Ti so pa resnično ubogi ali revni, ki svojo revščino in ž njo sklenjene nadloge z vso vdanostjo v voljo Božjo prenašajo, s poterpežljivim Jobom mislijo in pravijo: „Nag sem prišel iz telesa svoje matere, in nag se povernem tje... kakor je Gospodu dopadlo, tako se je zgodilo; bodi češčeno njegovo ime!“ (Job. 1, 21.) Taki ubogi pridno delajo, da bi se pošteno preživili, da bi nikogar ne nadlegovali; varujejo se vsake in sleherne krivice, nobenemu ne zavidajo njegovega imetja, ter se v svoji potrebi tolažijo s Tobijem: „Revno sicer živimo, pa veliko dobrega bomo imeli, ako se bomo Boga bali, in se vsega greha ogibali, in dobro delali.“ (4, 23.)

Tako ubog v duhu je bil tisti berač, kterega je srečal imenitni pridigar petnajstega stoletja Janez Tavler, in ki je bil vsega usmiljenja vreden revež. Pridigar gre proti njemu, ter ga priljudno pozdravi: „Dobro jutro!“ mu pravi. Berač pa s tem pozdravilom ni bil zadovoljen, ter mu veselo odgovori: „Jaz še nisem imel nobenega slabega jutra; s svojim stanom sem bil vedno zadovoljen, ter ne poznam nobenih želj po dobrotah tega sveta. Imam v nebesih očeta, ki me nikoli ne zapusti; veselje in blaženo tolažilo mi vedno vliva v moje serce.“

Sv. Servul je bil tako ubog, pa tudi tako nadložen, da si ni mogel sam vsakdanjega kruha prislužiti. Bil je v Rimu doma; vsak dan so ga nosili v lopo cerkve sv. Klemena, da je tam memogredoče ubogajme prosil. Ni bil pa nikomur nad-

ležen, tudi ni tožil čez svojo revščino; ves zadovoljen se je popolnoma podvergel volji Najvišega.

Ako si toraj, ljubi moj kristjan res ubog ali reven, oberni to svojo revščino v svojo popolnamost, da bo v večno zveličanje tvoje.

a) Ubogi v duhu so tudi oni, ki tudi časno premoženje imajo, pa svojega serca ne navezujejo nanj; ampak rabijo svoje bogastvo kakor pripomoček k čednostim in dobrim delom; ako pa časno premoženje zgubijo, zato ne tarnajo nespametno, ja so celo pripravljeni dati vse svoje imetje, kedar in kakor je volja Božja. Tako ubogi v duhu so bili vsi svetniki. Ako so tudi imeli časne dobrote, celo veliko bogastvo, pa taistega niso neredno, nespametno ljubili. Vse časno so imeli, kakor da bi ga ne bili nič imeli, ter so vse, do zadnjega vinarja Bogu darovali, ako je to Bog tirjal od njih.

Meni se zdi, da sem vam že enkrat pravil od opata Gelazija, ki je imel velik samostan pri tergu Emavs, imel je pa velike polja, veliko živine, cele čede ovec in k temu potrebne hlapce. Vse to bogastvo pa je imel, kakor da bi ga ne imel. Drugi pobožen puščavnik pride ga obiskat, ter ga s strahom opomni, da bi mu veliko premoženje preveč serca ne prevzelo. Opat pa mu na to pravi: „Ljubi moj brat! na vse to, kar vidiš, je moje serce tako malo navezano, kakor je tvoje na šivačo, s ktero ti v svoji puščavi plahte delaš.“

To uboštvo v duhu, ali to, da odtergamo svoje serce od bogastva in vseh nečimernost tega sveta, je pa bistevno potrebno vsacemu, kdorkoli po popolnamosti živeti hoče. Kakor se tica ne more v zrak povzdigniti, ako bi jej kdo svinca navezal na njene perute; ravno tako se ne more povzdigniti k popolnamosti nikdo, kogar serce je obteženo z ljubeznijo do časnih reči. Ako hočeš na potu proti večnosti napredovati, pre-

dragi moj kristjan! svojega bogastva, svojega časnega imetja ne smeš nositi v svojem sercu; pa tudi svojega serca ne smeš imeti v svojem premoženji. Tvoje serce naj bo odperto, naj bije samo za nebesa; bogastvu in nečimernosti tega sveta pa mora biti zaperto. „Strup imeti, pa otrovan, zavdan biti, ste dve zlo različne reči; pravi sv. Frančišek Salezi. Skoraj vsi lekarniki imajo mnogo strupa, da ga v potrebi v zdravilo obračajo; vendar pa zato niso otrovani, ker nimajo strupa v svojem želodcu, ampak ga imajo le v svojih predalih. Tako tudi lahko imaš bogastvo, pa ti nič ne škoduje, ker ga imaš le v svoji hiši, v svoji skrinji, ne pa v svojem sercu.“

Vendar moraš dejansko pokazati, da svojega serca nimaš navezanega na premoženje svoje. Pripuščeno ti je, da si množiš svoje imetje, ako se to godi ne le po pravičnem potu, ampak tudi mirno in kakor ti veljeva keršanska ljubezen. Ako si pa za to množenje presilno skerben, vse tvoje misli in želje le v to in na to merijo, kako, kje in kdaj bi si kaj pridobil, in se hudo bojiš, da bi tvoj trud zastonj ne bil, si vedno v skerbi, da bi ti kaj ne spodletelo, ali se ves treseš, ako bi te kaka škoda zadela; potem pa ne kažeš, da si svoje serce odtergal od časnih dobrot; vse tako vedenje le kaže, da svoje serce visi, je navezano na časnem. Ravno tako bi razodeval na premoženje navezano, ali jaz bi rekel, ti bi pokazal tvoje persteno serce, ako bi po kaki škodi ali zgubi presilno tarnal in se potolažiti ne mogel, kajti nikdar se bolj očitno ne kaže, kako je serce na časno navezano, kakor če se mora zgubiti v kaki nesreči.

Vendar kristjan pridno delaj in prizadevaj si, da pametno in skerbno množiš svoje imetje, ali ne po zgledu posvetnjakov iz lastne ljubezni; ampak iz ljubezni do Boga in iz ljubezni do ubogih. Jaz pravim: Iz ljubezni do Boga; kajti premoženje, ktero imaš ni tvoje, je Božje. Bog ti ga je izročil, pa ne da

bi ga ti zapravil, še ne da bi ga prihranil ali zakopal, ampak da ž njim modro gospodariš in si sad in korist ž njim pridobiš. In tako delaš po volji Božji, ter kažeš, da tvoje serce ni navezano na časne reči, ker vse, karkoli za to storiš, ne storiš iz ljubezni do sebe, ampak iz ljubezni do Boga, ker je tako volja Božja. Potem sem rekel, da množi svoje imetje iz ljubezni do ubozih; kajti, kolikor bolj skerbiš za svoje premoženje iz ljubezni do Boga, toliko več boš zamogel ubogim podeliti, ter si boš pa tudi toliko več prijatlov za večnost pridobil. Tako boš ubog v duhu, ako tudi premožen pred svetom.

Zdaj bote vedeli, kdo je ubog v duhu. On je ubog v duhu, ki je ponižen, ki ljubi uboštvo in revščino, on, ki svojega serca ne navezuje na posvetno nečimernost, ne na bogastvo in na svoje premoženje. To glejte, preljubi moji! so pa tudi čednosti, ki so podlaga, dno keršanske popolnamosti. Zato jih je pa naš ljubi Jezus postavil v pervo versto, ter je naj poprej zveličanje obljubil njim, ki so ubogi v duhu. „Blagor ubogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo!“

Še več imam vam od tega povedati, pa da zopet predolgo vas ne zaderžujem, rečem le še z besedami sv. Pavla: „Bratje! čas je kratek; tedaj naj bodo, . . kteri kupujejo, kakor bi ne imeli; in kteri vživajo ta svet, kakor bi ga ne vživali; ker podoba tega sveta preide.“ (I. Kor. 7, 29—31.) Amen.

XXXI. Keršanski nauk.

Blagor ubogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo. (*Na dalje.*) *Bogastvo in uboštvo.*

Premalo sem vam danes teden povedal od ubogih v duhu; zato vam bom še danes nekoliko od tega govoril; zlasti še zato, ker vas je veliko, ki se za to čednost premalo zmenite, in pa tudi zato, ker nekteri revni svojo revščino tako težko prenašate in bolj premožne zavidate; premožni pa tudi večidel svojega premoženja ne oskerbujete, ne obračate v to, v kar ga vam je modri Bog izročil. Skoraj vsi pa preveč navezujemo svoje serce na časne dobrote, na nečimernost tega sveta in smo večidel premalo „ubogi v duhu.“

Danes vam bom naj poprej povedal, zakaj Kristus uboge blagruje in ne bogatih, premožnih? — Potem hočemo premisliti: Kakošno plačilo čaka uboge v duhu? — Kaj naj storimo tudi mi, da bomo tega plačila deležni; in poslednjič vam bom še nekaj malega od bogastva in uboštva posebej povedal.

Tedaj pervo vprašanje je:

a) Zakaj Kristus uboge blagruje in ne premožnih?

Berem od nekega ovčarja, ki je na naglem popustil svojo čedo in šel naj poprej v bližnji samostan. Simon Stilit je bilo ime temu čudnemu pastirju. Zakaj je neki to storil? Neko nedeljo, ko je bil pri službi Božji, je slišal pridigarja, je bral zveličanske čednosti, in potem je bila pridiga od ubogih v duhu. Simon po pridigi zapusti svojo veliko čedo ovec in gre v samostan. Tukaj je ojstro živel, pa še ostrejše življenje si je zvolil. Postavil si je visok, močen steber, in na tem stebru je hotel živeti; in to ne le malo časa. Živel je tako vbogo štiri-

deset let. Ljudje so od vseh krajev prihajali in občudovali njegovo spokorno življenje. On pa je vsak dan s stebra te besede ljudem ponavljal: „Zaničujte posvetne reči in iščite si nebeških, ktere same vas osrečiti zamorejo.“ — Glejte, moji ljubi kristjani! enkrat je slišal Simon te besede in šel je, ter svoje serce popolnoma odtergal vsemu časnemu, samo da bi obljubljeno zveličanje dosegel; zato tudi vi radi poslušajte razlaganje teh zveličanskih čednost in svoje življenje po tem ravnajte, da bote po potu proti nebesom vedno naprej hodili, in tudi nebesa zaslužili.

Že ste slišali, kteri so zares ubogi v duhu; glejte, da bote tudi vi v tisti versti; kajti ubogim v duhu Jezus naj poprej obeta nebeško kraljestvo, ne pa bogatim ali premožnim. In to pa zato, ker so ubogi naj bolj pripravni in naj raji poslušajo Božje nauke, ter jih v svojih sercih ohranjajo ter se za nebeško kraljestvo trudijo.

Ali veste, kakošni ljudje so za Jezusom naj raji hodili, njega zvesto poslušali in se njegovih naukov deržali? Mar so bili prevzetni farizeji, napuhnjeni pismoučeni, bogati Judje, ki so mislili, da vse vedó in vse znajo? O ne. Bili so ljudje, ki so čutili, da nauka potrebujejo, in večidel reveži in ubogi. Ti so za Jezusom hodili. Njegovi apostelni so bili ubogi ribiči; množice revnega, kmetiškega stanu so bili njegovi naj zvestejši poslušavci. In ko sta prišla dva Janezova učenca vprašat, ali je on Mesija ali naj drugega čakajo, odgovoril je jima Jezus: „Pojdita in povejta Janezu, kar sta slišala in vidila. Slepi pregledujejo, hromi hodijo, gobovi se očiščujejo, gluhi spreslušujejo, mertvi vstajajo in ubogim se evangelje oznanuje.“ (Mat. 11, 4, 5.) Glejte taki ubogi so bili naj raji pri njem. To je pa tudi v podobi rečeno in pomenja, da Jezus je zveličane imenoval nje,

ki so na duši slepi, hromasti, gobovi, gluhi, mertvi, pa po odrešenji hrepenijo. Ne rečem, da tudi učeni, bogati in premožni niso nikoli poslušali Jezusa; toda njihovega napuhnjenega, od posvetne nečimernosti prevzetega serca se Jezusova beseda ni prijela; prijela se je tudi nekterih premožnih, ali ti so bili ponižni in ubogi v duhu.

Kakor je pa bilo ob Jezusovih časih, tako je tudi še dan današni. Ubogi kmetiški ljudje, premožni, ki so ponižni in ubogi v duhu, le ti spoznajo in čutijo, da potrebujejo Božje besede in drugih nebeških darov; le ti radi molijo, Božje nauke poslušajo, svete zakramente prejemljejo in druge pobožnosti opravljajo. Kako rado se zgodi, da v posvetno veselje zatelebani, le po tem, kako bi nasitili svoje poželjivosti, hrepenijo in malo porajtajo za sveto, k zveličanji potrebno? Ti iščejo le tu na zemlji svojih nebes, pa s svojim persteno-mesenim sercem jih ne bodo dosegli in srečni niso tu ni ne bodo tam. Zato pa tudi nikakor ne morejo se nadjati obljube, ktero je Jezus ubogim v duhu dal. — Zdaj pa pomislimo:

b) Kakošno plačilo čaka uboge v duhu?

V starih bukvah sem te dni bral tole priliko. Nek kralj je imel dve hčeri. Ena je bila prav lepa, in druga prav gerda. Lepo so vsi cenili, se jej vsi vklanjali, veliko snubačev je imela; za gerdo se nikdo zmenil ni; ja celo zaničevana je bila. Tega je bila reva žalostna, je jokala in svojo britkost svojemu očetu milo tožila. Dobri oča jo priserčno objame in lepo tolaži ter pravi: „Preljuba moja hči! jenjaj jokati, nikar ne žaluj! poslušaj, kaj sem sklenil: Mož, ki bo vzel sestro tvojo ne dobi nobene dote; njena lepota je vse, kar bo imel. Kdor bo pa tebe snubil, dal mu bom celo kraljestvo svoje.“

Pomen te prilike je: Kralj je Bog sam. Lepa hči je ta zemlja; kdor njo ljubi ne dobi nič druzega, nima nobenega

deleža v večnem kraljestvu. Gerda hči pa je reva — je uboštvo; za to nihče dosti ne porajta, vse se ga ogiblje. Kteri pa ga ljubijo, deleži bodo velicega, nebeškega kraljestva; kajti njih je nebeško kraljestvo.

Mar ni tega skusil ubogi Lazar, ki bi se bil rad nahranil z drobtinami, ki so padale od mize evangelskega bogatina? Kaj pa je bilo po smerti? Angeli Gospodovi so prišli, pa so ga prenesli v naročje Abrahamovo, v nebeško kraljestvo. Bogatin pa je bil v pekel pokopan. (Luk. 16, 19.)

Plačilo ubogih v duhu je neizrečeno veliko: „N j i h j e n e b e š k o k r a l j e s t v o.“ Že tu na zemlji je njihovo Božje kraljestvo; kajti svetu in njegovi nečimernosti so odmerli, nobenega nerednega poželjenja po posvetnih dobrotah nimajo; zato so vedno mirni, pokorni in zadovoljni, ter so v svoji revščini, v svojem uboštvu srečnejši, kakor ljubivci tega sveta v vsi svoji preobilnosti. Bogatini, ki svoje serce navezano imajo na svoje zaklade, ki rijejo, kakor slepi kert, le po zemlji, nimajo nobenega miru, nobenega pokoja. Ko je Amon razkladal in kazal svojim prijatlom vso obilnost svojega bogastva, je rekel: „Č e r a v n o v s e t o i m a m, m e n i m, d a n i č n i m a m.“ (Ester. 5, 13.) Ubogi v duhu pa nosi v svojem sercu sladki, nebeški mir in pokoj; zares ima že tukaj nebeško kraljestvo v sebi. On je podoben golemu hribu, ki je v samotni puščavi viditi nerodoviten; znotraj pa je ves prepreženi bogatih zlatih žilj, in zavoljo te svoje drage cene presega vse druge, še tako rodovitni kraje. Ubogi v duhu je viditi ves reven, gol vsega časnega; znotraj pa je napolnjen s tolažilom, kakoršnega bogatin in posvetni človek še pozna ne. Zato pravi nek cerkven učenik, „da uboštvo je brez skerbi, brez škode; pa dušo in telo srečno stori.“

Ubogi v duhu pa imajo tudi pravico do večnega kraljestva. Kakor na priliko mladi dedič, ako mu tudi oča ni še izročil gospodarstva in hiše, vendar sme to očetovsko premoženje svoje imenovati, ker ima pravico do njega; tako smemo tudi od ubogih v duhu reči, da „njih je nebeško kraljestvo.“ Kajti po Jezusovi obljubi imajo vso pravico do njega. Za nečimerne, minljive dobrote tega sveta, kterim se v resnici ali le z voljo svojo odpovedó, jim da nebeški kralj popolnoma in večne dobrote svoje, kakor je Jezus obljubil vsem svojim zvestim učencem: „In jaz vam odločim kraljestvo, kakor ga je meni odločil moj Oča, da jeste in pijete pri moji mizi v mojem kraljestvu, in da sedite na sedežih, ter sodite dvanajstere Izraelove rodove.“ (Luk. 22, 29, 30.)

c) Ker so vbogi v duhu tako srečni že tu na zemlji in jim je obljubljeno nebeško kraljestvo; kaj nam je storiti, da bomo tudi mi ubogi v duhu? da bomo tudi mi med njimi, kterim Jezus pred vsemi drugimi zveličanje obeta?

Ljubi moj kristjan! da boš ubog v duhu, imej vedno pred očmi njega, ki je blagroval uboge v duhu, in ta je tvoj Zveličar Jezus Kristus. Premišljuj in prevdarjaj, on, ki je bogat bil, je zavoljo tebe ubog postal, da bi ti po njegovem uboštvu obogatel; da bi se pa tudi od njega učil, kako malo moraš ceniti vse časno. Le poglej, v svojo mater si je zvolil ubogo devico, v svojega rednika ubozega rokodelca. Kralj vseh kraljev, Gospod vseh gospodovavcev, je imel namesto prelepe in visoke palače nizek, zapuščen hlevček; namesto drage imenitne odeje so mu bile slabe in revne plenice; namesto služabnikov sta mu bila zaverženi osel in ubogi vol; le pomanjkanje naj potrebniših reči, le revščino in uboštvo si je zvolil. Ubogi pastirji so bili pervi ga počastili; ubogi ribiči so bili njegovi apostelji.

Ko je odrastel, pomagal je svojemu redniku tesati, žagati, sekati in oblati; ž njimi vred je živel od truda in zaslužka svojih rok. Ko je očitno med svet stopil, sveto evangelje učiti začel, preživil se je od tega, kar so mu dobri ljudje, zlasti pobožne uboge žene podelile. Terpel je pomanjkanje, da so njegovi učenci klasje smukali in si s sirovim zernjem svojo lakoto tolažili. Ječmenov kruh mu je bila navadna jed, in ako je tudi k povabljenim šel na obed, na večerjo, šel je, ne zavoljo jedi ali pijače, temuč da je marsiktere lepe nauke dajal, grešnike spreobernil ali pravične tolažil. Njegova obleka je bila hodnična; nosil je suknjo in plajšč, oboje iz volne tkane. Prenočeval je pri ubogih ali pa pod milim nebom na terdih tleh; v čolnu je na golih deskah slonel. Toliko je bilo uboštvo njegovo, da je lahko rekel: „Lesice imajo jame, in ptice neba gnjezda; Sin človekov pa nima, kamor bi glavo naslonil.“ (Mat. 8, 20.) In kakor je ubogo živel, je tudi ubogo umerl. To malo oblačila, kar je imel, so potegnili ž njega in golega so na križ pribili. Še požirka merzle vodo mu niso privoščili, da bi si bil vgasil svojo presilno žejo in si omočil svoj osušeni jezik. Po smerti še je bil, kakor ubožec, v ptuj grob položen. Kristjan! le imej Jezusa vedno pred očmi, in ložej boš tudi ti ubog v duhu.

Potem pa pomisli, kaj bo z bogatinom! Vse svoje bogastvo bo moral zapustiti. Bo mar kaj nesel, kaj vzel seboj v dolgo neznano večnost. Čisto nič, pa prav čisto nič posvetnega, pozemeljskega. Le kar je dobrega ali hudega storil, to bo seboj vzel. „Nič namreč nismo prinesli na ta svet; gotovo je, da tudi nič ne moremo odnesti.“ (I. Tim. 6, 7.) Bogatinu se godi po smerti, kakor lovskemu pesu. Dolgo leta in dirja za zajcem, veliko se trudi, da ga vjame. Pa njegov gospod mu zajca vzame ter ga v torbo spravi, vtrujeni in

spehani pes pa se lačen zraven njega na tla vleže. Tako bo z bogatinom. Veliko se trudi, dela in skerbi, dirja in peha, da si blaga in denarjev pridobi; pa pride smert, in on mora na mah zapustiti vse, pa prav vse, in to morebiti takim, kterim nikdar ni mislil kaj zapustiti, to takim, ki se na njegovo ubogo in preubogo dušo spomnili ne bodo, ki pa bodo njegovo, s tolikim trudom nakopičeno premoženje urno razkopali, pograbili, v dobrih voljah zapravili, njega morebiti še kleli in rotili. Kakošno gorje, pa bo še krivičnim bogatinom, ako se tako velikrat godi celo njim, ki so si svoje premoženje po pravičnem potu pridobili! Job pravi od bogatina: „Bogatije, ki jih je požerl, bo izbljeval, in iz njegovega trebuha jih bo Bog izlekel.“ (Job. 20, 15.) Kakor namreč strup bljevanje budi, tako bo storila smert, da bo hudobni nanagloma zgubil vse krivično blago, kterega si je z grehom pridobil.

Veliko ložej bodo zveličani ubogi, kakor bogati. Pomisli kristjan! mar ni res, da človek, kogar serce ni na prah te zemlje navezano, se veliko ložej povzdiguje do nebes in do nebeških dobrot? Jezus Kristus sam pravi: „Resnično vam povem, da bogat pojde težko v nebeško kraljestvo. In jaz vam povem: Ložej je kameli iti skoz šivankino uho, kakor bogatemu priti v Božje kraljestvo.“ (Mat. 19, 23, 24.) In sv. Pavel piše: „Kteri hočejo obogateti, padejo v skušnjavo, in v zadergo hudičevo in v veliko nepridnih in škodljivih želj, ktere potopé človeka v pogubljenje in končanje.“ (I. Tim. 6, 9.)

Morebiti ste slišali to le prigodbo: V četertem stoletji je živel v Egiptu ubog pa pobožen mož Evlogi z imenom. Bil je kamnosek. Težko v potu svojega obraza si je zaslužil svoj vsakdanji kruh; pa bil je vesel, ubog in radodaren, ptujce je rad

prejemal v svojo malo bajtico in jim stregel, kakor je le mogel in znal.

Nekokrat obišče tega pobožnega kamnoseka menih Daniel. Ko vidi kako lepo pravično živi, zdihuje sam pri sebi in moli: „Oh, kako terdo mora ta ubogi mož delati in s tolikim trudom si vsakdanji kruh služiti! S tako malim zaslužkom pa vendar ve toliko dobrega storiti! Naj bi ga vendar mili Bog blagoslovil in mu dodelil veliko bogastvo; gotovo bi ga le v dobro obračal!“

Glejte, molitev tega meniha je Bog uslišal. Kmalo potem je Evlogi kopal in ruval kamenje in naletel je na veliko grudo zlata; bil je na enkrat zares bogat. Ali, poslušajte, kam ga je bogastvo privleklo! Pozabil je Boga in bližnjega. Ni več molil, ubogi in revni so se mu studili, delati se mu ni več ljubilo; le to mu je blodilo po glavi, kako bi kakor imeniten gospod živel. Drago obleko si je omislil, pa šel v veliko Carigrajsko mesto. Obiskoval je imenitne družbe, kajti denar vsake duri odpre; pajdašil se je z velikaši, sprijaznil se z vojaki in s svojo bliščobno potrato je prignal tako dalječ, da je dobil imenitno službo v kraljevi vojski, kjer se je pomikal vedno više, da je poslednjič postal vojvoda cesarske stražbe. Napuh ga je tako prevzel, da sam ni vedel, kako bi se nosil. Napravljal je velike pojedine in plese. Stanoval v bliščeči palači, imel je drago oblečene sluge, vozaril se je v prelepo okinčanih vozovih. Z eno besedo, svojo poprejšno revščino je skušal popolnoma pozabiti in se v nečimernosti tega sveta vsega vdati. Ali zgubil je tudi vse lepe čednosti; šla je ponižnost, šla vsa pobožnost, šla tudi ljubezen do bližnjega. Pogreznil, zakopal se je pa tudi v vse hudobije in pregrehe.

Daniel, pobožen menih, je nekokrat obiskal imenitnega Evlogija. Ko ga pa zastran toliko vedrastega, ja zaničljivo hudob-

nega življenja opomni, razserdi se hudobnež nad njim, ukaže svojim hlapcem, da ga primejo, neusmiljeno pretepejo in iz njegove hiše spokajo. Pobožni, ljubeznjivi mož britko joka zavoljo tega, da je tako spriden nekdajni prijatel, kterega še žmiraj ljubi. „O Jezus, moli zdaj, usmili se njegove zgubljene duše! Vzemi mu, ako drugače ni, bogastvo, ktero ga je tako dalječ zapeljalo, in nazaj ga pelji na pot pobožnosti in čednosti.“

Molitev pobožnega mašnika je oblake prederla in kmalo je bil zopet uslišan, kar je prosil. Cesar Justin je umerl in za njim je cesaril Justinijan. Ta pa je imel veliko nasprotnikov, ki so se sperli na skrivnem zoper njega, da bi ga pognali; ali o pravem času so bili ovajeni izdajavci. Med njimi je bil tudi Evlogi in gotova smert bi ga bila zadela, ako ne bi bil ušel. Se ve da je vse zapustiti moral, čast in premoženje, da je le ubežal. Nazaj v Egipt jo je potegnil; ali veliko revniši je bil zdaj, ko nekdaj, predenj je našel nesrečno kepo zlata. Ko splašena zver se je skril v skalnate jame, pa premišljeval svojo osodo. Da bi se preživel, začel je zopet svoje poprejšno rokodelstvo; kar mu je, se ve da zdaj težko delo. Njegov zvesti prijatel Daniel ga je pripeljal zopet nazaj na pravi pot, da je svoje poslednje dni v spokornosti preživel.

Kaj je temu možu bogastvo pomagalo? Ali bi ne bil bolj srečen, da bi ga nikdar poznal ne bil, da bi vedno ubog bil?

d) Zdaj vam bom pa še kaj povedal od bogastva in uboštva posebej.

Naj poprej od bogastva. Bogastvo samo na sebi ni pregrešno; je dar Božji. Vendar pravim, da je bogastvo človeku, na to zemljo toliko navezanemu, bolj nevarno, kakor uboštvo; mu je za zveličanje njegovo bolj spodtakljivo, kakor uboštvo. To pa zato, ker bogastvo mesenemu človeku serce

prevzame, da za vse dobro nekako merzlo postane. Človek je že od natore nagnjen, si kaj pridobiti in pridobljeno le še množiti. Ako ima veliko bogastva, kaj lahko se vanj zamisli, ter se tako rekoč v bogastvo zgubi. Prevelike misli in skerbi, kako bi množil svoje imetje, ga pa zaderžujejo, da ne more, si časa ne vzame, da bi tudi na Boga in na svojo dušo kaj mislil.

Bogastvo večkrat zapelje človeka, da je nečimern v obleki, ga stori ošabnega in prevzetnega, da druge zaničuje, da le svojo termo tišči; celo nobene gosposke, ne duhovske, ne deželske ne spoštuje, jej rad kljubuje in še druge zapeljuje. Kdo ne pozna kaj tacih premožnih bahačev, ki so sebi in drugim v spodtikljej?

Bogastvo stori prav lahko človeka terdega in neusmiljenega tudi do ubozih in revnih. Bogatin, ki nikoli ni kaj hudega skusil, ne ve in spoznati noče, kako hudo je, lačen biti. On ne pomisli na druge, da le on zložno in lahko živi.

Bogatin se težko zatajuje. Vsega v obilnosti ima; in kako rado se zgodi, da svojemu spačenemu telesu streže, kakor ve in zna. Vse privoli, kar njegovo poželjivo meso hoče; bogatini imajo velikrat trebuh za svojega Boga. Malokaj si odreče in vendar vsi vemo, da se moramo vsi zatajevati, ako hočemo učenci Kristusovi biti. Zato pa pravi naš Zveličar Jezus Kristus: „Gorje vam, ki ste siti; zakaj stradali bote! Gorje vam, ki se zdaj smejite; ker žalovali in jokali bote.“ (Luk. 6, 25.)

Zato pa vam, ki ste premožni, ktere je modri Bog z mnogimi časnimi dobrotami obdaril, rečem, bodite vendar ubogi v duhu. Ne navezujte svojega serca na pozemeljsko; ne pozabite, kaj pravi Jezus: „Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi? Ali kakošno menjo bo človek dal za svojo

dušo?“ (Mat. 16, 26.) Ako si še tako bogat, tvoj duh naj vendar ne bo pri tvojem bogastvu, naj ne rije po zemlji; temuč naj se povzdiguje proti nebesom, kjer ga čakajo stanovitni in večni darovi; da bodo tudi tebi veljale besede, ktere je govoril sv. Gregor od nekterih bogatih kristjanov svojega časa: „Veliko so imeli, veliko premogli, da jim je bilo moč, tudi veliko zaničevati.

Vi premožni! ne bodite nečimerni, prevzetni in ošabni; več ko vam je Bog izročil, več bo tudi tirjal od vas. Zato radi pomagajte svojim ubogim bratom in setram in Jezus vam bo zarajtal, kakor bi bili njemu samemu to dobro storili. Sveti Hieronim pravi: „Veliko sem slišal in bral, pa ne spomnim se, da bi bil kdaj slišal ali bral, da bi bil nesrečne smerti umerl, kdor je rad ubogajme dajal; kajti obilni reveži zanj prosijo, in Bog jih preslišati ne more.“ Tudi vi si z bogastvom svojim lahko nebesa kupite, ako svoje premoženje med uboge delite, ako ž njim hiše Gospodove in njegove altarje zaljšate. Posnemajte pridne čebelice, ktere toliko skerbno in pridno nabirajo med in vosek, pa sebe ž njim le po malem hranijo, vso obilnost pa ljudem in v Božjo čast prepuščajo. Rečem vam le še z Jezusom samim: „Delajte si prijatlov s krivičnim mamonom, da vas, kedar obnemagate, vzamejo v večno prebivališče.“ (Luk. 16, 19.)

Kaj pa uboštvo? Mar li uboštvo že gotovo človeka zveliča? Tega ne. Tudi uboštvo lahko človeka pogubi, ako ga z nevoljo prenaša, bogate in premožne zavida, ali si s krivico hoče kaj pridobiti. Zato je že modri Salomon Boga prosil, naj bi ga obvaroval prevelicega bogastva in prevelicega uboštva, ker oboje je človeku nevarno. In Jezus ni rekel: Zveličani so ubogi, ali blagor ubogim sploh; ampak on pravi: „Blagor ubogim v duhu.“

Ako si, ljubi moj kristjan! zares reven „ubog,“ obračaj svoje uboštvo v popolnamost svojo, da si prislužiš večno kraljestvo ž njim. „Uboštvo“ ti je, skoraj bi dejal, naj imenitniši, naj pripravniši pripomoček, da vedno popolniši prihajaš. Enkrat že zato, ker si ga nisi sam izvolil, odločil ti ga je naj modrejši Bog, tvoj naj boljši Oča, po svoji presveti volji, ki je brez vsega dejanja tvoje volje tako sklenil, da si bil že rojen v revnem stanu. Gotovo Bog naj bolje ve, kaj je za te naj pripravniše, da dosežeš svoj namen. Kar pa po sami Božji volji sprejmemo, je tudi njemu vselej naj dopadljivše, ako se le mi temu vdamo iz celega serca in iz ljubezni do njegove svete volje prenašamo. „Kjer je manj našega, je več Božjega, pravi sv. Frančišek Salezi, in priprosto in čisto sprejemati terpljenje, zato ker ga nam Božja volja pošlje, stori taisto posebno čisto.“ — Drugič pa še pomisli, da tvoje uboštvo je zares uboštvo. „Uboštvo, pravi spet sv. Frančišek, ktero bo hvaljeno, češčeno, čislano, podpirano in s pomočjo polajšano, tako uboštvo ima nekaj bogastvenega; saj ni zares ubogo. Uboštvo pa, ktero je zaničevano, zaverženo, očitano in zapuščeno, to je zares ubogo. In tako uboštvo je navadno uboštvo človeško, ali uboštvo svetnih ljudi. Ker si tacega navadnega uboštva človek sam ne voli, se taisto tudi nič ne porajta. Pa ravno zato, kerna to noben nič ne porajta, je tako uboštvo bolj ubogo, kakor je uboštvo samotarcev, akoravno je to velike veljave in zavoljo obljube in zavoljo namena, iz kterega je izvoljeno, tudi posebno slavno.“ Ljubi moj ubogi kristjan! porabi toraj to svoje imenitno uboštvo, da na poti popolnamosti vedno napreduješ. To pa boš tudi storil, ako imaš s svojim uboštvom poterpljenje, kakor so radi poterpeli in prenašali svoje uboštvo tvoj ubogi Zveličar Jezus Kristus sam, tvoja ljubeznjiva in preblažena Mati Marija, apostelni in vsi drugi svetniki. To storiš, ako se svojega uboštva

nikdar ne sramuješ; te ni sram tudi vbogaime iz ljubezni do Boga prositi, miloščino s ponižnostjo prejemati, pa tudi v krotkosti preterpeti, ako se ti miloščina odreče, ali ako ti kdo revščino britko očita. To storiš ako se zavoljo svojega uboštva ne pritožiš, ali če potrebne pomoči nimaš, nisi nevoljen; ampak Bogu daruješ svoje uboštvo, ter ga prosiš, naj milostljivo sprejme ta tvoj dar, in naj ž njim očisti tvojo dušo vseh nepopolnamost in vseh pregreškov in te obogati z zaslugami za večno kraljestvo. Ako je tako resnična tvoja prošnja: „Zgodi se tvoja volja!“ potem si zares „ubog v duhu,“ popolnoma kristjan, in „tvoje je kraljestvo Božje.“ „Blagor ubogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo.“ Jezus ne pravi, da „bo,“ ampak da „je“ že tvoje. Zato pravi sv. Avguštin: „O mi srečni kupci, ki nebesa kupujemo, ne z zlatom, ampak z ubožtvom!“

Oj preljubi moji in predragi! bodite toraj ubogi v duhu; in časno in večno srečni bote. „Opomnil bi vas rad, rečem s sv. Gregorjem, da bi zapustili vse, pa si ne upam. Zato pa vam vendar svetujem, da bogastvo tako posedite, da bogastvo vas posedlo ne bo. Ne pustite posvetnemu blagu čez se gospodovati, ne privolite, da bi vas ono v kako krivico ali pregreho zapeljalo; ampak vi gospodarite čez posvetno blago in čez nagnjenja svoje.“ Oj ne ljubite presilno časnega blaga ali denarja; kajti bogastvo je ternje bodeče, ki zbada in rani, ko se nabira, zbada in rani, kedar se hrani, naj bolj pa zbode in rani, kedar se zapustiti mora.

Vi ubogi pa, zaupajte terdno na sveto previdnost Božjo; uboštvo vas bo naj gotovši v nebesa pripeljalo, in kolikor bolj ubog, kolikor bolj poterpežljiv in zadovoljen si z uboštvom svojim, toliko bogatejši, toliko srečnejši boš tam v nebesih. In mi vsi, bodimo že bogati ali ubogi, bodimo ubogi v duhu, in Jezus

Kristus, naš nebeški pridigar, nam poreče o poslednjem dnevu: „Blagor vam, ubogim v duhu, vaše je nebeško kraljestvo!“ Amen.

XXXII. Keršanski nauk.

2. Blagor krotkim, ker oni bodo zemljo posedli.

Popotnika, ki je dolgo po svetu hodil, je vprašal nek menih: „Povej mi, prijatel! kaj vse si vidil ali slišal dobrega na svojem daljnem popotovanji?“ Ta pa mu začne pripovedovati: Slišal sem večkrat uboge hvaliti, da so tako poterpežljivi; ali malokterega sem videl, ki bi jih bil posnemal. „Kaj še drugega veš povedati?“ Med razveseljevanjem je ternje, med častjo sem videl bolečine, pri bogastvu sem dobil dosti prepira in veliko skerbi. „Mar ni nihče brez nadlog?“ praša ga le še. Današnje dni malokdo, in ne vem, če je sploh kdo na svetu brez nadlog. Blagor tistim, ki so z malim zadovoljni in nič ne hrepenijo, da bi jih kdo hvalil ali častil; kajti malokoga sem naletel, ki bi ne žaloval zavoljo lastne škode, in da bi se kaj ne pritoževal čez svojega bližnjega. Ako ima kdo mir na tej zemlji, ima ga resnično krotki, ki vse razžaljenja poterpežljivo prenaša in molči. Kdor toraj mir in pokojno vest imeti hoče, naj zapusti iz ljubezni do Boga svojo lastno voljo, in naj se uči in vadi, razžaljenja in zaničevanja voljno prenašati. Tako je delal Kristus naš Gospod, ki je za nas nesel zaničljivi križ, in je bil pokoren svojemu nebeškemu Očetu, in to pokoren do smerti.“ Tako je govoril imenitni in skušeni popotnik. Toraj le resnično krotki ima mir že tu na zemlji. Zato pa tudi Jezus v tisti preimenitni pridigi na gori pravi: Blagor krotkim, ker oni bodo zemljo posedli.

In ta lepi izrek Zveličarja našega hočemo danes premišljevati. Naj poprej bom vam odgovoril na vprašanje:

a) Kdo je krotek?

Ni vsak že resnično krotek, kteri sam misli, da je, ali kteri nektere znamnja krotkosti ima. Marsikdo je že po natori bolj krotek, zlasti otroci pohlevnih in pobožnih mater; od tacih pravimo, da nimajo nobenega žolča; nobena stvar jih ne zdraži. Marsikdo je krotek iz zložnosti ali tudi iz lenobe; tak se ne da zdražiti, ker čez vse priljubljenega miru zgubiti noče, ter si noče napraviti nobene in nikakoršne neprijetnosti. Spet drugi je krotek iz boječnosti ali iz spoštovanja do druzih; tak se vjezi, pa svoje jeze ne pokaže zunajno, ker si ne upa. Še drugi so krotki iz napuha; svojo jezo zakrivajo, da bi jih drugi za slabe ne imeli, ali da bi njih krotkost hvalili, ali pa tudi, da tako pokažejo svoje zaničevanje njim, ki jih dražijo; češ, saj nisi vreden, da bi se jezil nad teboj. Vsem tako krotkim pa ni Jezus izrekel svojega blagra. Krotki so zares le oni, ki so iz ljubezni do Boga bližnjemu in sami sebi poterpežljivi, prizanesljivi in prijazni.

1. Krotki svojemu bližnjemu so, ki iz ljubezni do Boga gospodujejo čez vse notrajne nagnjenja jeze, nevolje ali čmernosti in se zunajno toliko vmirijo, toliko zatajijo, da nič niti ne govorijo niti ne storijo, kar bi nasprotovalo pameti in zapovedim keršanskim. Taki kristjani občutijo jezo, nevoljo ali merzenje, pa se tem čutilom ne vdajo, ampak jih premagajo in prej ko prej zopet mirni postanejo. Ako ni potreba in jih dolžnost ne veže, ne pokažejo zunajno nobene nevolje, ter so mirni, kakor da bi jih ne bilo čisto nič zdražilo; ali pa, ako okoliščine tirjajo, razodevajo svojo nevoljo, pa se znajo krotiti, ter ne dejo ne storijo nič, kar bi nespametno ali zoper vero bilo. Taki kristjani poterpijo in prenašajo vse razžaljenja

popolnoma mirno, brez vse nevolje do svojih nasprotnikov ali sovražnikov. Iz serca odpustijo, ako jim kdo kaj hudega stori, in ne povračujejo hudega s hudim, ampak veliko bolj z dobrim.

Sv. škof Ubald je imel to lepo čednost v vsi popolnamosti. Ko so zidarji stavili neko dolgo mestno zidovje, hotli so mu precej vinograda njegovega vzeti. Škof jim prav priljudno opomni njih krivico ter jih prosi, naj bi od tega odstopili. Toda zaničevanje je bilo gerdi odgovor; ja prederzni načelnik zidarjev celo sune svetega škofa; da na grobljo nametanega kamenja in mortlja pade. Krotki svetnik gre nazaj na svoj dom, ter se nikakor nič ne pritoži. Ljudstvo pa, ki je svojega škofa spoštovalo in ljubilo, je tirjalo, da hudobnež mora biti kaznovan, in sicer da naj se vse njegovo poproda, on pa iz dežele spoka. Nevolja ljudi je tako nakipela, da je sv. Ubald se potegnil za svojega razžalnika in ker ga je gosposka res obsoditi hotla, rekel je, da v tej reči gre sodba le njemu. Hudobneža pa je to tako ganilo, da je svojo hudobijo spoznal, serčno obžaloval in je bil pripravljen vse prestati, celo umreti. Ali kako se je škof znosil nad njim? Ljubeznivo ga je poljubil, pa Boga je prosil, naj mu odpusti ta greh in vse druge, kolikor jih je kdaj storil.

Dober kristjan je vselej krotek in prenaša vse nasprotnosti iz čeznatornih nagibov, zavoljo Boga, iz ljubezni do Boga, ki nam krotkost zapoveduje, iz ljubezni do Jezusa, ki nam je naj lepši zgled svete krotkosti zapustil in nam vsem kliče: „Učite se od mene, ker jaz sem krotek in iz serca ponižen.“ (Mat. 11, 29.) Vsi svetniki Božji so tudi zares Jezusa posnemali.

Naj vam v misel vzamem zopet sv. Frančiška Salezija, od kterega sem vam že veliko lepega povedal. Njegova krotkost je bila tolika, da je vse premagala in si pridobila serce sle-

hernega človeka. Nihče mu ni mogel kaj opoverati; kajti proti vsem ljudem se je obnašal tako krotko, tako ljubeznjivo, ter je bil za njih zveličanje tako vnet, da so mu rekli, da on premaga vsako voljo. S svojo krotkostjo si je pridobil vsacega in mu je znal tako govoriti, da se je moral odpovedati svoji volji.

Tako krotkost nam je pokazal tudi cesar Konštantin. Neki hudobneži so njegove podobe kamnjali. Svetovavci njegovi so na to tiščali, da bi bili prederzneži po postavi ojstro kaznovani. Cesar pa gre s svojo desnico po svojem obrazu in pravi: „Rane so mogle biti čisto majhne, ker se nič več ne poznajo.“

Lep zgled keršanskega maščevanja ali svete krotkosti nam je praded naše slavne cesarske rodovine Rudolf Habsburški, ki je bil poprej grof na Švicarskem. Ko je bil že nemški cesar, hodil je še zmiraj rad priprosto oblečen kakor navaden vojščak, da ga skoraj nihče poznal ni. Nek dan, bilo je po zimi, in bilo je jako merzlo, je šel skozi mesto Mogunc, kjer je takrat pri vojski bil. Stopi v odperto hišo nekega peka, da bi se malo pogrel. Žena pekova pa, kajti ni ga poznala, mislila je, da je ubog vojak, ga ošteva in obira, da je bilo kaj; poslednjič zasramuje vse vojake in tudi cesarja. Ko se pa Rudolf le prijazno posmehuje in greje pri peči, ženo to toliko razkači, da zgrabi lonec vode in cesarja polije. Ves moker, vendar popolnoma miren, beži iz te neprijazne pekarije. O poldne pa pošlje po svojem služabniku nekaj jedil tej hudi ženi s poročilom: „To vam pošlje vojak, kterega ste zjutraj tako neprijazno spodili.“ Ko pa žena zve, da je bil vojak cesar sam, teče iz hiše in pade cesarju pred noge, ter ga lepo prosi, naj jej ne zameri. In kakošno kazen jej je odsodil? Vso prigodbo je morala povedati pred cesarsko hišo.

Glejte, ljubi moji; tako delajo v resnici krotki, ktere Gospod zveličane imenuje. To čednost, sveto krotkost, moraš tudi ti,

kristjan! imeti, ako hočeš na potu popolnamosti napredovati. In gotovo je, da si za keršansko popolnamost ne prizadeva on, ki svoje jeze krotiti ne zna, ki svoje nevolje nič ne berzda. Ako toraj jezni človek ne dela, kar je pred Bogom prav, ampak dela nasprotno, potem ni dober kristjan, nikakor pa ni popolnoma. Tvoja krotkost kristjan! ako hočeš popolnoma biti, mora sama na sebi nekaj popolnoma imeti.

Tvoja krotkost mora biti v sercu vkoreninjena. Marsikdo kaže zunajno krotkost, v svojih besedah in tudi v svojem splošnem obnašanji; vendar njegovo serce malo ali pa nič ne ve od te lepe čednosti. To se pa hitro pozna. Akoravno se hlinijo in sladkajo, da so krotki, pa jim mahoma zavre, ko le nasprotno besedico slišijo ali se jim naj manjše razžaljenje pripeti.

Potem mora biti krotkost stanovitna, ne vetrasta. Je prav veliko ljudi, ki so včasih krotki, kedar so ravno dobre volje; vsakemu so prijazni, prizanesljivi, ko jagnje, ali bi dejal, angelci v človeški podobi. Ko jim pa ni vse po volji, jih zadene kaj neprijetnega, so pa neprenesljivi, razžaljivi in pikajo, ko strupena osa. Taka vetrasta krotkost ni nobena čednost; le kaže, kako nestanoviten, kako nepopolnoma je človek. Tvoja krotkost naj bo vselej in povsod, vedno enaka — stanovitna. Jezi se ne smeš nikdar vdati, ako bi se tudi po svoji dolžnosti moral hudemu ustavljati ali pregreho svojih podložnih kaznovati. V taki priliki moraš biti sicer serčen, vendar pa vselej miren in pohleven. Sv. Avguštin nas tu lepo uči; on pravi: „Boljši je, da tudi pravični in pripuščeni jezi zabraniš vhod, kakor da bi jo spustil v se, če bi bila še tako majhna; kajti grozno težko in nerada se pregnati da, ako jej le kaj privoliš.“ Kakor mali cepiček se plazi v serce, pa urno urno zraste veliko drevo, preden se človek zave. Ker pa vsak človek, če tudi po popol-

namosti hrepeni, vendar svoje slabosti ima, da ga jeza prav lahko prenagli; ne sme se pa ž njo dolgo vkvarjati, ampak jo mora hitro iztirati. Kajti celega serca se polasti, ako jej le čisto malo prostorčka privoliš; kakor se kača urno splazi, kamor le z glavo pririti more. — Tedaj stanovitna in resnična, v sercu ukoreninjena mora biti krotkost.

Kako si bomo pa to čednost pridobili?

Premišljuj, kristjan! in vedno imej pred očmi sam svoje slabosti in pregreške. Zares čuden je človek; zmiraj rad na druge gleda, sam sebe pa ne vidi; drugi naj bi bili vsi popolnoma, sam pa vedno pri starem. Pomisli, kaj te naj večkrat razdraži. Kaj ne? lenoba, nagajivost, sovražno obnašanje, gerdo vedenje tvojega bližnjega? Ali pa nimaš ti ravno teh, pa morebiti še večih slabost nad seboj? Ti pa želiš, da bi drugi s teboj poterpeli, ti vsega za zlo ne jemali, ti kaj prizanašali in krotko s teboj ravnali. Zato stori tudi ti drugim, kar želiš, da bi oni tebi storili.

Potem pa govori, vselej rahlo, pohlevno. Lepa beseda lepo mesto najde. Ojstra beseda je pa dostikrat podobna iskri, ki pade v sod smodnika in velik ogenj in potres napravi. „Terda beseda serd vnema,“ pravi sv. Duh. (Preg. 15, 1.) Ako te kdo z ojstrimi, zabavljivimi besedami pika, presliši jih, kakor da bi ne zadevale tebe, ali pa prav rahlo odgovori. Ako kamen na mehko blazino pade, brez ropota, tiho obleži; ako pa na drugi kamen prileti, okruši se in iskro da; zato pravimo: Dva terda kamna ogenj vkrešeta in moko meljeta.

Premisli tudi, da ne živiš med angeli, da si med ljudmi. „Eden druzega bremena nosite, in tako bote dopolnili Kristusovo postavo,“ opominja nas sveti apostel. (Gal. 6, 2.) Kaj je bolj perhljivega, ko je kozarec?

kako hitro se ubije? Ako jih pa v versto zložiš, s slamo rahlo poviješ, čez hribe in doline jih lahko prepelješ. Ali, če se pa eden omaja in razveže, tudi lahko še druge potolče. Taka je z ljudmi. Ako so zvezani s sveto in krotko ljubeznijo, v lepem miru po potu popolnamosti napredujejo. Ako je pa kdo preveč občutljiv, za vsako žal besedo zašumi, ko razbeljeno železo, ako kaniš nanj, kali edinost in mir, in je sebi in drugim v nadlogo.

Začeti kreg in prepir vstavljaj z rahlimi besedami. Ako že ogenj jeze gori, ne smeš še prilivati olja, ne pihati plamena s tim, da upiješ, zabavljaš, kolneš, ali kakor si bodi rogoviliš. „Z jezovim prepira ne začenjaj," pravi sveto pismo. (Sir. 8, 19.) Kajti jezavi je omoten, svoje zmote ne spozna in bo le svojo terdil, dokler se ne potolaži.

Premišljuj tudi, koliko morajo drugi s teboj večkrat poterpeti in pa koliko je Jezus Kristus zavoljo tebe preterpel. Sv. Krizostom pravi: „Ako te je kdo razžalil, hitro se spomni neštevilnih razžaljenj, s kterimi si ti Boga že žalil; in da te bo Božji sodnik veliko bolj usmiljeno sodil, ako boš ti s svojim razžalnikom krotko ravnal: saj pravi Gospod sam: „Odpustite in se vam bo odpustilo!"

Kakor v vseh britkostih, tako tudi pri vsaki nasprotnosti se ozri k svojemu Bogu in zdihuj k njemu: „Gospod, usmili se me!" In on bo svojo mogočno roko stegnil in vshajočo jezo v tebi vkrotil. Pa tudi sam urno zberi vse svoje moči, vendar ne strastno, ne silama, ampak mirno in ponižno, pa se vojskuj zoper napade svoje jeze. Ako nam Bog pomaga in se mi trudimo, zmaga bo naša; ako bi pa pri vsem tem ne premagal in bi v jezi kaj napačnega počel, zdajci popravi svoj pregrešek, in stori kaj dobrega njemu, kterega si morda razžalil.

Tako zamoreš, ljubi moj; vedno bolj in bolj napredovati v popolnoma krotkosti do svojega bližnjega.

2. Pa ne le do bližnjega moramo krotki biti; ampak tudi sami proti sebi. Sam sebi je krotek, kdor se nikoli ne razdraži, ni nikdar serdit sam čez se, ne čez svoje nepopolnamosti in pregreške; ampak tudi sam sebe mirno in pokojno vganja in svari. Ako je tudi prav in spodobno, da svoje storjene grehe in slabosti obžaljujemo, jih studimo, vendar ta žalost ne sme nikdar zdivjati v serd in zamerzo, v togoto in jezo. Toraj ni prav, ako se vjedaš, ker si se jezil; ako si nevoljen, ker si se togotil; ako sam nad seboj režiš, ker si godernjal. Tako bi jezo le hranil, podpiral in gojil; zraven pa še ta jeza, ta nevolja, to memranje rodi napuh in izvira iz samosvoje ljubezni, ki je nepokojna, huda, da si tako nepopolnoma, tako slab, da se premagati nič ne moreš. Naše nedopadanje, naša žalost, da smo storili hudo ali slabo, mora biti mirna, pa stanovitna.

In tako mirno in krotko očitanje sam sebi tudi naj več izda. Sv. Frančišek Salezi pravi: „Kakor krotko pa serčno očetovsko opominjevanje otroku veliko več pomore in ga k poboljšanju napeljuje, kakor jeza in ropot; tako bo tudi naše serce veliko bolj omehčano, skesano in presunjeno, ako mu pregreške njegove krotko in mirno očitamo in poterpljenje ne pa serditosti ž njim imamo; in poprej se bo poboljšalo, kakor če z jezno in silno žalostjo sebe pretresti hočemo.“

Ako toraj, preljubi moj kristjan! hočeš biti popolnoma in si res prizadevaš to ali uno napako zapustiti; na primero, ti se hočeš vse jeze ali vsega napuha znebiti; pa vendar pri vsi svoji dobri volji včasih padeš, ne da bi ti sam sebi moreti terdo očital in sam sebi pridigal: Kako si vendar za nič, kako si vendar zaničljiv, da bi pri tolikih sklepih se le še pre-

magati daš; da bi vsahnilo ti slepo in lažnjivo serce! — Tega ne stori nikdar! Velikoveč pametno in ljubeznjivo si prigovarjaj, in reci: Ne obupaj, moje revno serce! Oh, glej, spet sva padla, akoravno sva že tolikokrat obljubila, da ne bova več grešila. Zdaj pa ustaniva, da res nikdar več ne padeva; kličiva Boga na pomoč, pa terdno zaupajva, da nama bo mili Bog pomagal, da bova za naprej stanovitniša, in pojdiva po poti ponižnosti nazaj! — Ko boš svoje pregrešno pa poterto serce tako nagovoril, mu tako prigovarjal, stori terden in resničen sklep, da ne boš nikoli več v to pregreho zabredel ter se skerbno varuj, da nikoli več vnovič ne padeš.

Morebiti da ni še tvoje serce zadosti poterto in presunjeno, ako ga tako krotko in rahlo svariš. Če je temu taka, smeš mu očitati, resnobno ga opominjati, da ga tako osramotiš. Kedar si pa svoje serce tako terdo obdeloval in ojstro terl, moraš končati vselej z hladivnim opominjevanjem in svojo britkost, svojo nevoljo z ljubim in ponižnim zaupanjem na Bog skleniti. Tako je storil uni imenitni in veliki spokornik, ki je veliko britkost svoje duše pregledal, pa jej prigovarjal: „Zakaj si žalostna, moja duša, in zakaj me motiš? Zaupaj v Boga; ker še ga bom hvalil; on je pomoč mojega obličja in moj Bog.“ (Ps. 41, 12.) Vzdigni svoje serce, ki je padlo, mirno in krotko, pa se globoko ponižaj pred Bogom, ko spoznaš svojo revščino; ne bodi pa ves prepaden zavoljo tega, da si vnovič padel. Obžaluj z vso močjo razžaljenje, s kterim si Boga, tako dobrega Očeta, zopet razžalil, oserči se in zaupaj terdno na milost njegovo, in vnovič nastopi pot popolnamosti, na kterem si padel.

b) Kakošno plačilo ima krotkost?

Jezus pravi: „Blagor krotkim, ker oni bodo zemljo posedli.“ Izraelci, posvetni ki so bili, si niso mogli veče sreče misliti, kakor ko bi v obljubljeni deželi mirno živeli; tako, da so imeli že pregovor: „Kananejsko deželo posesti,“ kar je pomenilo srečno življenje. In tako se je tega izreka poslužil tudi Jezus; kajti zares srečni že tukaj na zemlji so dobri, prizanesljivi in krotki ljudje, ki zvesto posnemajo naj lepši zgled Jezusa Kristusa, in ne poznajo niti serda, niti jeze, ampak voljno preterpijo, in ne dražijo in se zdražiti ne dajo. Krotki imajo nekako posebno moč čez se in čez bližnjega. In ko Kristus pravi: „Oni bodo zemljo posedli,“ je ta izrek podoba, in pomenja „zemlja“ serce lastno in serce svojega bližnjega. Krotki posedejo zemljo svojega lastnega serca; to je, oni vživajo nekaljeni mir, ker vse ginjenje svoj jeze in svoje nevolje berzdajo in v začetku zadušijo. Zato pravi Jezus: „Učite se od mene, ker jaz sem krotek in iz serca ponižen, in bote pokoj našli svojim dušam.“ (Mat. 11, 29.) To je, mir serca, dušni mir bote imeli. Ali, kakor pravi sv. Krizostom, da krotkost je tista čednost, ki človeku da znamnje podobnosti Božje. Zato pravi sveto pismo od Mojzesa: „Mojzes je bil ljub Bogu in ljudem ... Zavoljo njegove zvestobe in krotkosti ga je posvetil.“ (Sir. 45, 1, 4.)

Krotki pa nimajo v lasti le svojega serca, ampak oni posedejo tudi zemljo serca svojega bližnjega. Kakor namreč gospodujejo čez se, tako krotijo tudi jezo in strasti svojega bližnjega, ter si pridobijo vso ljubezen in nagnjenje drugih. Nek cerkven učenik pravi: „Pokorščino si zamoremo prisiliti, pamet z ukom prepričati, le s krotkostjo pa si zamoremo serce pridobiti.“ In sv. Bernard pravi: „Kakor je nemogoče brez vere Bogu dopasti, tako je nemogoče brez krot-

kosti ljudem dopasti in jih dobro voditi.“ In spet pravi sveti Frančišek Salezi, ki ga je res sama krotkost bila: „Nič bližnjega tako ne vname, kakor dobrota polna ljubezni. S krotkostjo se pri ljudeh več opravi, kakor pa z jezo in kregom. Kako lepo si je s svojo krotkostjo pridobil Jezus serca grešnikov, ter je naj terdovratniše k pokori nagnil! Zato so ga pa tudi svetniki toliko lepo in radi posnemali v prelepi krotkosti.

Sv. Makarij je nekaj potoval na hrib Nitrija; ukazal je svojemu učencu, da naprej gre; kajti starček je počasi šel na hrib. Učenca sreča malikovavsk služabnik, ki je nesel bruno na rami, ter je urno proti njemu šel. Učenec se ga boji in ga začne zmirjati in ga celo satana imenuje. Zavoljo tega psovanja razkačen malikovavec se znosi nad mladenčem ter ga pobija in na pol mertvega pusti. Zdaj gre svoj pot naprej in kmalo sreča sv. Makarija, kteri ga prijazno ogovori: „Bodi pozdravljen, moj delavec, bodi pozdravljen!“ Ta pa začudeno odgovori: „Kaj vidiš dobrega nad menoj, da me pozdraviti hočeš?“ „Ker se toliko trudiš, pravi svetnik, in ker ti luč resnice ne sveti.“ Ginjen s temi prijaznimi besedami je nevernik odperl svoje serce gnadi Božji, spoznal je, da Makarij je velik služabnik Božji, razodel mu je, da je srečal njegovega učenca ter pade na svoje kolena in preserčno prosi, da bi tudi njega prištel svojim učencem. Oba gresta zdaj k pobitemu mladenču, ter ga neseta do cerkve, ker iti več ni mogel. Spreobernjeni malikovavec je postal menih, in še veliko druzih nevernikov se je zato spreobernilo. Zato je pa tudi sv. Makarij iz lastne skušnje govoril, ko je rekel: „Hudo in ošabno govorjenje tudi dobre ljudi hudobne stori; dobro in pohlevno govorjenje pa spreoberne tudi hudobne ljudi.“

In zares, kdo bi rad ne imel krotkega človeka, ki ni zamerljiv, pa drugim rad prizanaša in odpušča? Vsak je rad v njegovi družbi. On si množi prijatele in potolaži sovražnike.

Lastna zadovoljnost, serčen mir in pokoj sam seboj, in vdanost in ljubezen našega bližnjega — kaj ni že to zadostno plačilo, da si prizadevamo, krotkim biti, in si krotkost vedno bolj in bolj prisvojimo?

Ko Kristus pravi: „Blagor krotkim, ker oni bodo zemljo posedli;“ pa ta zemlja pomenja tudi deželo živih, večno zveličanje v nebesih. Sv. Hieronim pravi: „Niti Kananejska dežela, niti kteri drugi kraj na zemlji, je tista krotkim obljubljena zemlja; ampak ta je tista zemlja, ktero si je želel kraljevi prerok, ko je pel: „Verujem, da bom vidil Gospodove dobrote v deželi živih.“ (Ps. 26, 13.) To je, verujem in upam, da bom vžival Gospodove dobrote že tukaj na zemlji, pa tudi v prihodnjem življenji. Krotki bodo toraj posedli večno nebeško zveličanje. Kako dopadljiva je Bogu krotkost, in kako visoko bo enkrat v nebesih poplačana, naj vam še v enem prav lepem zgledu povem.

Stari puščavnik je imel v Tebaiski puščavi mladenča pri sebi, kteregá je s svojim lepim zgledom v čednostih vadil. Večkrat mu je skušnje napravil, v kterih naj bi mladi menih kazal svojo vdanost v voljo Božjo. Sveti starček ga je še posebej vsako noč v pobožnosti učil; potem sta skupej opravila večerno molitev; poslednjič ga je blagoslovil in k počitku spustil. Prigodilo se pa je, da so neki dan prišli v puščavo posvetni ljudje, ki so veliko slišali od svetosti tega starega puščavnika, in so ga obiskali. Sveti starček se je te priložnosti poslužil in je tem radovednim ljudem dolgo govoril od Božjih reči, da bi tako te posvetne serca za dobro pridobil. In tako dolgo se je ž njimi mudil, da jih je še le pozno v noč spustil. Po stari navadi pa je hotel tudi še svojega mladega učenca učiti, in ž njim moliti, predenj se k počitku poda. Akoravno ves truden dolgega govorjenja, vendar pokliče mladenča in ga učiti prične; ali trud

ga premaga in zaspi. Dobri mladeneč čaka poterpežljivo in moli, dokler se starček ne prebudi; kajti ni hotel poprej iti spat, dokler nista večerne molitve opravila, in ga starček ni blagoslovil.

Ko se pa starček le ne zbudi, začnejo mladenča skušnjave nevolje nadlegovati. Večkrat se mu oglasi misel: „Dosti dolgo že čakam — šel bom — kdo ve, kdaj se stari zbudi? — nič več ne morem čakati — spat pojdem.“ — Take misli ga nadlegujejo. Mladeneč pa, ki se je že dobro naučil sam sebe zatajevati, je odbil te perve napade nevolje, mirno sedi zraven spečega učenika in naprej moli. — Ali kmalo se skušnjave povernejo; on pa jih zopet premaga. In ta vojska se je sedemkrat ponavljala. Sedemkrat ga napade nevolja, sedemkrat pa se serčno zatajuje in zvesti učenec premaga, in tako stanoviten ostane. — Pol noči je že preteklo, ko se prebudi sveti starček. Začudeno zagleda mladenča na ravno tistem mestu sedeti, kamor ga je v začetku nauka posadil. „Moj sin! pravi starček, zakaj me pa zbudil nisi?“ Mladeneč pa je mirno rekel: „Saj nisva še opravila svoje vsakdanje molitve, in niste mi še ukazali, da smem k pokoju se podati.“ In zdaj opravita cerkvene zornice, in starček je mladenča blagoslovil in k pokoju spustil.

Stari menih, ko mladeneč odide, še naprej moli, in kmalo je imel prečudno prikazen. Angel mu je pokazal neizrečeno bliščeč kraj in v njem veličasten sedež; nad sedežem pa je viselo sedem prelepih vencev. Starček vpraša: „Za koga je pripravljeno vse to?“ In razodeto mu je bilo: „Za tvojega učenca; veličasten kraj in sedež je za njegovo pobožno življenje; sedem vencev pa si je to noč pridobil.“ Starček se ni mogel domisliti, kaj posebnega bi se bilo ž njegovim učencem zgodilo to noč. Zato zopet v jutro popraša učenca: „Povej mi, kaj se ti je pripetilo nocoj, ko si pri meni čul, ko sem jaz spal?“ Dobri

mladeneč, ki si ni upal čisto nič prikriti pred svojim učenikom in duhovnim očetom, je povedal, kako so ga sedemkrat skušnjave napadale, da bi vstal in šel spat, kako je pa s pomočjo Božjo te skušnjave vselej premagal. Pobožni starček je spoznal, da sedmeri venci v njegovi prečudni prikazni so plačilo, ktero si je mladeneč prislužil s tem, da je sedemkrat premagoval svojo nevoljo.

Glejte, ljubi moji kristjani! kolikorkrat premagate svojo nevoljo, svojo jezo, toliko kron vas čaka v nebesih za vašo krotkost. Prizadevajte si toraj z vso skerbjo za to lepo čednost in bodite v resnici krotki. Ako bi tudi huda vojska bila; spominjajte se obljube Kristusove: „Blagor krotkim, ker oni zemljo bodo posedli.“ Amen.

XXXIII. Keršanski nauk.

3. Blagor žalostnim, ker oni bodo oveseljeni.

Tretji blagor, kterega Jezus v svoji preimenitni pridigi na gori daje, velja žalostnim. „Blagor žalostnim, pravi ker oni bodo oveseljeni.“ Čudno je to: Jezus pravi: „Blagor žalostnim!“ svet pa pravi: „Blagor veselim!“ Te Jezusove besede so nauku tega sveta na ravnost nasprotne; kajti svet imenuje srečne tiste, ki dan za dnevom brez težav, brez skerbi preživé, dobro jedó in pijó, vsega obilno imajo, veselje in kratkočase vživajo, kakor hudobneži v svetem pismu pravijo: „Pridite in vživajmo pričujoče dobrote . . . povsodi puščajmo za seboj znamnja veselja; ker to je naš delež, to naš odloček.“ (Modr. 2, 6—9.) Jezus pa pridiga: „Blagor žalostnim!“ S kom bomo toraj potegnili, komu prav dali? — Jezus je večna modrost in

resnica; on toraj uči čisto resnico; njega poslušajmo, njega deržimo se, svet pa, ki je v zmoti in zmoto uči, zaničujmo.

Poglejmo pa danes, kteri so tisti žalostni, ktere Jezus blagruje? in kaj si služijo s svojo žalostjo?

a) Kaj se pravi žalovati?

Žalovati se pravi, notrajno, serčno bolečino zunajno pokazati v svojih solzah, ali z besedami, ali v obleki in sploh s svojim obnašanjem. Izraelci so še drugači žalovali; obraz so pačili ali tudi ranili, svojo obleko so tergali, umivali se niso.

Žalovanje pa je mnogotero; je pripuščeno, je pregrešno in je sveto. Žalost je ali svetna zavoljo časnih reči, ali pa je sveta zavoljo večnih, dušnih reči. Od te dvojne žalosti govori sv. apost. Pavel v pismu do Korinčanov, ki pravi: „Žalost, ktera je po Bogu, obrodi stanovitno pokoro; posvetna žalost pa prinese smert.“ (II. Kor. 7, 10.) Ker je pa posvetne žalosti veliko več na zemlji, v tej solzni dolini, kakor pa je svete žalosti; zato vam povem, da ta posvetna žalost je ali pripuščena, pravična, ali pa je tudi pregrešna.

Pripuščena je posvetna žalost, kedar človek žaluje zavoljo nesreče, v ktero je padel. Tako je žalovanje opravičeno, pripuščeno, ktero človek ima, ko mu odmerjejo ljubi starši, ali otroci, ali drugi prijateli; ali ko mu ogenj pohištvo požge, mu toča polje potolče, povodenj škodo napravi, ali kaka druga nesreča hišo zadene. Tacih zlasti velikih nesreč človek ne more neobčutno, brez vsega žalovanja prenašati. In taka žalost, da smo zgubili časnega, tudi ni pregrešna, ako ni nezmerna, ni presilna. Saj vemo, da tudi Jezus ni svaril takih, ki so zavoljo zgube časnih reči žalovali; on jih je v svoji ljubezni le tolažil. — Vdova, ki je za pogrebom svojega edinega sina šla in britko jokala, se mu je, po besedah svetega evangelija, v serce smi-

lila; in on je ni svaril, temuč ljubeznjivo jej je dejal: „Žena, nikar ne jokaj!“ — Tako je tolažil Marijo in Marto, ki ste po svojem bratu Lazaru toliko žalovale; ja celo sam se je zjokal pri grobu njegovem, tako da so se nekteri Judje čudili, in so rekli: „Glejte, kako ga je ljubil!“ — Tudi sv. Pavel ni kregal kristjanov, ki so na glas jokali, ko je v Mileti slovo od njih jemal in je rekel, da njegovega obličja gledali več ne bojo. Toraj Bog ne tirja od nas, da bi bili neobčutljivi, terdega serca, ali da bi nobene solze preliti ne smeli, ko nas zadene kaka časna nesreča. In kdo še ni jokal, kdo še ni občutil nobenega žalovanja, ko smo vsi v dolini solz in britkosti; saj tečejo solze v kraljevi palači, kakor v stergani koči.

Naš Zveličar Jezus Kristus ne blagruje njih, ki nezmerno žalujejo, ki obupati hočejo, kakor neverniki, ki nobenega upanja nimajo. Le oni, kteri svoje terpljenje, svoje nesreče in britkosti poterpežljivo in v voljo Božjo vdano prenašajo, le ti bodo za to poplačani in za preterpljene nadloge odškodovani. Le od teh poje kraljevi pevec: „Kteri sejejo s solzami, žanjejo z veseljem. Hodijo in jokajo, kteri svoje seme sejejo; pridejo pa z veseljem, ter nesejo svoje snope.“ (Ps. 125, 5, 6.) Sejavec namreč večkrat seje svoje, morebiti poslednje seme v skerbi, v trudu in z žalostjo, ker ne ve, ali bo tudi žel; ko pa pride čas obilne žetve, veseli se pridelka. Tako se na svetu vse spreminja; za nesrečo nasleduje sreča, za žalostjo pride veselje, za časom naše skušnje odškodovavni čas veselja. Sv. Efrem k tem kraljevim besedam pristavlja: „Kteri s solzami sejejo, z veseljem žanjejo; prerok ne pravi, da vsak bo veselo svoje snope nosil; ampak le oni, kteri s solzami sejejo, to je, kteri se tukaj na zemlji ponižujejo, in hvaležno vse britkosti prenašajo.“ In sv. Hieronim pravi od pobožnih solz: „Molitev gane Boga; solze ga pa silijo.“ In sv.

Krizostom tako le piše: „Nihče ni stopil s solznimi očmi pred Boga, da bi ne bil prejel, česar je prosil; in nikdo mu v žalosti svojih želj ni razodeval, da bi mu jih ne spolnil; kajti on je, ki tolaži jokajoče, zdravi boleče in uči skesane.“

Kako Bog solze pravičnim obrisuje in jih v veselje spreminja, kaže nam sv. pismo. Kako britko je jokal stari očak Jakob, ko je zagledal kervavo suknjico svojega ljubega sina Jožefa, ter je mislil, da ga je požerla kaka divja zver. Sinovi in hčere so prišli, ga tolažit, on pa je žaloval, da jok in serčna britkost ga bota za sinom v grob spravila. Ali glejte, njegova pravična žalost se je spremenila v veliko veselje! Kako veselo prevzeto je bilo serce starega moža, ko je vidil svojega ljubega sina Jožefa povzdignjenega v kraljevi časti, v belo svilo obločenega, z zlato verigo ozaljšanega! Kako poln veselja je bil, ko se ga Jožef oklene in na njegovem vratu solze otročje ljubezni toči. „Rad umerjem, da sem le še enkrat videl tvoje obličje!“ je rekel.

Kako grozovit, vsako serce pretresljiv je moral biti pogled, kedar so pred sodbo prignali nedolžno Suzano, ktero sta hudobna starca krivo tožila. Ona objokana pride, ž njo njeni stari starši, njeni preplašeni otroci in vsa njena britko užaljena rodbina. Vsi, ki so jo poznali, so jo objokovali. In ona se v sredi med njimi, s solznimi očmi proti nebu ozira, njeno serce v Boga zaupa. Starca svojo krivo tožbo povesta. Vsa množica zbranega ljudstva jima verjame. Suzana je obsojena v smert. Z velikim glasom zavpije in pravi: „Večni Bog! kteri skrito poznaš, in veš vse, preden se zgodi, ti veš, da sta krivično pričala zoper mene; in glej, umerjem, ako ravno nisem nič storila tega, kar sta una hudobneža spletla zoper mene.“ (Dan. 13, 42, 43.) In glejte, Bog, ki usliši

vsako pobožno molitev, je tudi to njeno zdihovanje uslišal. Ko jo že na morišče peljejo, obudi Bog duha mladega Daniela. Daniel je starca modro spraševal in sama se vjameta, in s sramoto obdana sta bila prepričana, da sta lagala. Mož nedolžne Suzane, njeni prijateli, zlasti njeni starši, ja vse ljudstvo je zagnalo glas veselja in so hvalili Boga, ki je žalovanje pobožnih spremenil v veselje.

Tako žalovanje, da smo zgubili časnih dobrot, je toraj pripuščeno in ni pregrešno.

P r e g r e š n o pa je žalovanje tudi tako, ako je nespametno, presilno in nezmerno; ako kdo za časnim žaluje, kakor oni, ki vere nimajo, ki na Boga ne zaupajo, se s keršanskimi resnicami vtolažiti ne dajo. Sv. Avguštin pravi: „Nezmerna žalost je ravno tako pregrešna, kakor nezmerno veselje.“ Nezmerno žalovanje je tudi zato pregrešno, ker človeku škoduje na duši in na telesu. Ono človeku zdravje podkopuje, mu življenje prikrajšuje. Večkrat dušo tako pobije, da človek ne more storiti nič dobrega; ja celo pamet mu zmeša. Take nezmerne žalosti Jezus ne blagruje. Zato preljubi moji! ne žalujte nespametno, ako vas nesreča zadene, vtolažite se z resnicami naše svete vere, in izročite se Bogu, ki po očetovsko za nas skerbi, brez kogar volje ne pade las raz naše glave. Smete se zjokati, ložej vam bo pri sercu; kdor le žalost kuha, je nikomur ne odkrije, še poprej si svoje zdravje poškoduje, in saj prijatelu razodeto žalovanje se za polovico ložej prenaša.

Še druga žalost pa j e v s e l e j p r e g r e š n a, to je tista, ki izvira iz hudobnega, postavim, kdor žaluje zavoljo tega, da zgubi pregrešne reči, da ne more nasititi svojih hudobnih strast, ali da mu spodletijo hudobni nameni. Tako je tarnal in žaloval Savel, ko je videl, da vse ljudstvo Davida raje ima, kakor njega. Tako se je užalil Ahab, ki vinograda Nahabovega dobiti ni

mogel. Tako je hudo bilo Amanu, ki je po kraljevem povelji Mardoheja očitno častiti moral. Tako jokajo in se ihtijo večkrat ženske in otroci, ki svoje terme po svoji volji speljati ne morejo. Tako bedasta mladina žalosti umira, ko prepovedano znanje raztergati mora. Vse tako žalovanje je že samo na sebi pregrešno in zaničljivo, ker izhaja iz prepovedanega, hudobnega vira. Taka posvetna žalost prinese smert, kakor že sv. Pavel uči. Kajti tako žalovanje je očitno znamnje, da je serce spridено, vse na pozemeljsko, na minljivo navezano. Take pregrešne žalosti pač Jezus ne blagruje.

Žalost, kteri naš Zveličar blagor daje, je sveta žalost. Kteri pa imajo to sveto žalost?

1. To sveto žalost imajo pervič tisti, ki žalujejo zavoljo svojih storjenih grehov, zavoljo pomanjkljivost in nepopolnamost svojih.

Take svete žalosti ves prevzet je bil kralj David. Misel, da je grešil, svojega dobrega Boga razžalil in zgubil, ta misel mu je noč in dan napravljala britke solze. S solznimi očmi je neprenehoma klical k nebu: „Usmili se me, o moj Bog! po svoji veliki milosti izbriši mojo hudobijo! Operi me moje krivice, in očisti me moje pregrehe! Čisto serce vstvari v meni, in ponovi mi pravega duha. Potertega in ponižanega serca, o Bog! ne boš zaničeval!“ (Ps. 50.) Tako je tarnal in žaloval in britko jokal po noči in po dne.

Ko je Jezus milo pogledal Petra, spomnil se je ta njegovih besed, ktere mu je pri zadnji večerji rekel, da ga bo trikrat zatajil, preden bo petelen dvakrat zapel. In Peter je šel iz nesrečnega dvora in je britko jokal. Ja vse svoje žive dni je objokoval svoj greh, da so mu obilne solze napravile boleče brazde po shujšanih licih. In kedar je zaslišal petelinovo petje, vnovič so ga oblile solze. Njegovo veliko obžalovanje, njegove spokorne

solze so mu zadobile spet milost pri Gospodu. Zato pravi sv. Ambrož: „Peter je britko jokal, da je s solzami opral svoj dolg. Tudi ti opiraj s solzami svoj dolg. Ne vem, kaj in kako je govoril, to pa vem, da je jokal.“ — Magdalena, ona velika spokornica, je svoje grehe oprala s solzami britke žalosti, ter je pristopila v versto tistih žalostnih, kterim Jezus blagor daje. — Kako preserčno so obžalovali drugi svetnike svoje naj manjše pregreške in so se ojstro pokorili celo življenje svoje! Sv. Pavla je svoje majhne, odpustljive grehe tako obžalovala, kakor da bi bila kriva naj večih hudobij, pravi sv. Hieronim. Veste, kako je obžaloval sveti Alojzi svoja dva mala greha, kterih se je v otročjih letih zadolžil, da je pri pervi spovedi, ves presunjen serčne žalosti, v medlevce padel. Sv. Pavel puščavnik je večkrat dejal: „Kamur se le ozrem, povsodi vidim svoje grehe; za pekel zrelega se spoznam; kajti vidim veliko duš tamkaj, ki so manj zadolžile, kakor sem jaz zadolžil. Ja, padem na svoj obraz, in jokam in zdihujem k sodniku svojemu.“

In veste, preljubi moji kristjani! taka sveta žalost zavoljo storjenih grehov, zavoljo pomanjkljivosti in zavoljo nepopolnamosti svoje, nam je silno p o t r e b n a, ako hočemo na potu proti nebesom dalje iti. Saj si misliti ne moremo duše, ktera zares ljubi svojega Boga, pa bi serčne žalosti ne imela zato, ker je večkrat razžalila ljubljenega Boga. In to zapazimo nad svetniki, da oni, ki so v keršanski popolnamosti dospeli do visoke stopinje, toraj so Bogu naj večo ljubezen skazovali, so pa tudi svoje pregreške naj serčneje obžalovali in objokovali. Ako pa, keršanska duša! te žalosti nimaš, prizadevaj si za njo! Ako ne veš kako? poslušaj me! Naj boljši pripomoček, da to sveto žalost zadobiš, je premišljevanje dobrote in ljubezni, ktero ti je mili Bog že skazal. Kajti kdor pazljivo preudarja, da je s svojimi grehi razžalil naj više bitje, neskončno dobroto samo,

ki ne more druzega, kakor dobro storiti, ki je le dobro skazovala in še na vse strani le dobro skazuje; pa zraven še premisli, da to nezmerjeno dobroto je razžalil za prazen nič, s kratkim, nečimernim veseljem, da je vstregel svoji strasti, ali je mogoče, da bi ga žalost ne presunila, da bi britko ne objokoval svoje pregrehe? Postavi se pred podobo križanega Zveličarja in poslušaj, kaj ti s križa govori: „Poglej me, ti pravi, dobro vpri v me svoje oči in premišljuj moje rane, eno za drugo, kajti tvoji grehi so me ranili, me tako zmučili. Pa glej, jaz sem tvoj Bog, tvoj stvarnik, tvoj mili Odrešenik, tvoj usmiljeni Oča! Preoberni se in pridi nazaj k meni, pridi nazaj z resničnim obžalovanjem in s serčnim hrepenenjem, da bi me nikdar razžalil ne bil, pa s terdno voljo, da me nikdar več razžaliti nočeš!“ Potem pa le še premišljuj svojega Gospoda — glej ternjevo krono na njegovi glavi, zaničljivi terst v njegovi roci, ranjenega na vsem životu, ogernjenega z zasramovavnim plajščem, in misli, da slišiš iz njegovih presvetih ust te besede: „Glej, o človek! glej tu človeka, ki te ljubi z neizrečeno ljubeznijo, zato te je s takim zasramovanjem, s tolikimi ranami, s svojo kervijo odrešil!“ Poglej pa in premisli, o ljuba keršanska duša! glej njega, ki ti je skazal toliko ljubezen, ki te je obsul s tolicimi dobrotami, glej njega si razžalila! Oj duša! glej ta človek je samo usmiljenje Božje, je predrago odrešenje tvoje; in on se daruje z vsem svojim zasluženjem vsako uro, vsako minuto, neprenehoma Bogu Očetu za te; on, ki sedi ob desnici Božji, prosi za te, je tvoj priprošnik. Oj duša! tvoje serce mora biti jekleno in kamnito, ako te ne presune tako premišljevanje neskončne dobrote, ktero ti je Bog že skazal in ti jo še skazuje, in te ne napolni z žalostjo čez pregrehe svoje.

Kaj boš rekel in kaj boš mislil, ako ti povem, moj krištjan! kaj vse je počela sv. Roza Limanska? Imela je železen

bič, iz verižic spleten, s kterim se je neusmiljeno bičala; nosila je okrog svojih ledij trikratno verigo. Ko je pa to odložiti morala, opasala se je z ojstrim rašastim pasom. Imela je trojno krono, spleteno z devet in devetdeseterimi ternji, in to je nosila na glavi pod svojo pečo. Postelj jej je bilo sedem gerčavih polen, med ktere je črepin nasula. Svojo žejo si je množila z nekterimi kapljami grenkega želča, ktere je na svoj jezik vlivala. Da bi ne zaspala in odločene ure za ponočno molitev ne zamudila, privezala se je večkrat za lase na steno tako visoko, da je klečé, za silo, se malo naslonila. Stermeti in občudovati moramo tako ojstrost, tako pokorjenje. Kdo ga bo posnemal? Nihče si ne upa. Marsikdo pa bi morebiti za presiljene, za neumne, milovanja vredne norce imel nje, ki so se tako pokorili. Ali preljubi moji! take svete duše so imele vse druge in drugačne zaumene od keršanskega življenja. Besede Jezusove: „Blagor žalostnim, oni bodo oveseljeni,“ so si toliko k sercu vzele, da drugače misliti in verjeti niso mogle, kakor da le s terpljenjem in s solzami v večno življenje priti zamorejo. Oj da bi tudi naše solze tekle iz tacega namena! Sveta Roza je svoje solze le za to imela in točila, da je objokovala svoje lastne nepopolnamosti, obžalovala britko terpljenje in smert Jezusa Kristusa, in tožila čez britkosti, ktere mu je sama s svojimi pregreški storila. K sercu si je jemala, da solze naj tečejo za Boga in da se ne spodobi, da bi tekle nepotrebno, ali za druge reči, ki niso Božje. Ko je enkrat vidila svojo mater, da je jokala zavoljo časnih reči, reče jej vsa goreča: „O mati, kaj počnete? vi zapravljate zaklad, ki je lastnina zakladnice Božje; kajti le za Boga samega je ta predraga voda — za opranje naših grehov.“ —

Ako tudi mi te ojstrosti posnemali ne bomo, pa vendar svoje grehe objokovati, obžalovati moramo, ako hočemo dospeti

v večne nebesa. In te naše solze morajo r e s n i č n e biti. Ali Bogu se usmili! tudi teh solz je veliko lažnjivih. Marsikdo je jokal pred sodnikom; marsikdo je jokal pred razžaljenim očetom; koliko solz je že preteklo pri spovednicah; ali bile so le hinavske solze.

Naše žalovanje pa tudi ne sme biti le zavoljo sramote, revščine ali kazni, kar smo si z grehi zaslužili; ampak zato moramo žalovati, k e r s m o B o g a ž a l i l i. Natorno obžalovanje iz časnih, posvetnih nagibov nič ne velja. Nikar pa, ljubi moji! teh solz ne odlašajmo do smertne postelji. Večkrat so solze na smertni postelji le prisiljene; iz strahu in boječnosti, ne pa iz ljubezni do Boga tečejo, pa so tudi nečimerne in zastonj. Sv. Avguštin ima prav, ko pravi: „Pokora, ktero opravlja bolnik, je bolna pokora, ktero pa opravlja umirajoči, je mertva.“ Saj tudi ne vemo, ali bo nam še to mogoče. Zdaj le, ko to pišem, leži moj sosed na parah. Včeraj zjutraj se je sam preoblačil, da bi ga previdili. Ni bilo še vse pripravljeno za sveto popotnico, in on se je naslonil na svojo ženo in je umerl. Ni en strelaj dalječ od farne cerkve in umerl je brez svetih zakramentov. Kako in ali je poprej kaj obžaloval svoje pregrehe, tega ne vem. To vem, da z ženo ni v miru živel in da je nanagloma umerl. Bog mu bodi milostljiv! Nam vsem pa kliče glasno, če tudi mirno zdaj leži: Bodite pripravljeni, ker ne veste ne ure ne dneva. Pa tudi to vem, da le solze, ki izvirajo iz resnično skesanega serca, so dopadljive Bogu, in da le „ž a l o s t, k t e r a j e p o B o g u, o b r o d i s t a n o v i t n o p o k o r o k z v e l i č a n j u.“ (II. Kor. 7, 10.) „Le spokorne solze, pravi sv. Bernard, so nekak kerst; in ker se sv. kerst ponoviti ne more, zato se moramo, ker očiščevanja potrebujemo, s spokornimi solzami sami kerstiti

in omiti. Pri kerstu je bila zunajna voda, tu mora biti notrajna.“

2. Sveto žalost, ktero Jezus blagruje, imajo drugič tisti, ki žaljujejo zavoljo grehov druzih, zavoljo pogubljenja toliko duš, zavoljo nevere in pohujšanja, zavoljo terpljenja in preganjanja svete cerkve, njenih služabnikov in druzih pravičnih. Tako je žaloval sveti apostel Pavel zavoljo terdovratnosti nekterih Judov. On pravi sam: „Imam veliko žalost in vedno britkost v svojem sercu. Zakaj želel sem jaz sam preklet biti, ločen od Kristusa, za svoje brate, kteri so moji rojaki po mestu.“ (Rim. 9, 2, 3.) Toliko žalost je občutil zavoljo svojih oslepljenih bratov, da bi bil rad sam zaveržen, ako bi to mogoče bilo, in da bi le njegovi bratje zveličani bili. Se ve, da ga je k temu izreku gnala junaška, tako rekoč slepa ljubezen, ki ne pomisli, ali je njena daritev tudi mogoča. Sveti Frančišek Asiški je tako neprenehoma britko jokal, da je poslednjič skoraj oslepil. Objokoval je pa le nehvaležnost ljudi do neskončne ljubezni križanega Zveličarja. In saj je Jezus sam se jokal nad Jeruzalemskim mestom, ter je tužno rekel: „Da bi bilo spoznalo tudi ti, in zlasti ta svoj dan, kar je v tvoj mir! Zdaj pa je skrito pred tvojimi očmi.“ (Luk. 19, 42.) — Ko je sv. Ignaci veselo pisanje dobil, da njegovi duhovni sinovi Jezuiti na več krajih sveto evangelje oznanujejo, in veliko duhovnega sadu imajo, bil je sicer vesel; ko pa pogleda celi zemljovid in premisli neštevilno žaljenje, ki se Gospod Bogu še dela, ga polijejo britke solze in glasno zdihne: „O moj Bog! na koliko krajih sveta se še Jezusovo ime ne oznanuje; koliko ljudi, o Bog, te še ne pozna, in koliko njih vsak dan tvoje presveto

ime onečastijo in tvoje očetovsko serce žalijo.“ — Ravno s takimi čutili bolečin in ljubezni presunjena je večkrat rekla sv. Katarina Sienska: „Pred vrata peklenske bi se vstavila, da bi vsem ljudem jih priperla.“

Tudi to žalost zavoljo grehov in pogubljenja druzih imajo vse duše, ki po zveličanji hrepenijo, ki hočejo vedno popolniše biti. Kajti, kakor gotovo pobožen kristjan žaluje in objokuje svoj greh, s kterim je razžalil svojega dobrega Boga, tako gotovo mu je hudo, in je žalosten, ako vidi, da drugi Boga žalijo, da bodo vekomaj pogubljeni. Vendar te žalosti nihče ne sme staviti na krivično sodbo. „Ne sodite, in ne bote sojeni, pravi Jezus; ne pogubljajte in ne bote pogubljeni.“ (Luk. 6, 37.) „Ne sodite tedaj pred časom, nas opominja sv. Pavel, dokler Gospod ne pride, kteri bo razsvetil, kar je v temi skritega, in bo misli serc razodel.“ (I. Kor. 4, 5.) Ako bi toraj kdo prederzno kaj hudega od svojega bližnjega mislil in ga hudobije natolceval, od ktere ni prepričan, in bi zato žaloval, pregrešil bi se zoper ljubezen ter bi svojo nepopolnamost tako pokazal. Človek, ki je zares pobožen in vedno popolniši biti želi, ne bo nikdar kaj slabega mislil od svojega bližnjega, ampak vedno le dobro. Ako pa bližnji res kaj hudega stori, verjame to pobožni kristjan še le, ko drugači ne more, in njegovo serce se užali, ter ima usmiljenje ž njim. —

Ta žalost, ktero človek zavoljo druzih ima, mora biti prosta vse nevolje; kajti žalost, ktera rodi jezo nad bližnjim, ki je padel, je hudobna in prinese smert, pravi sveti apostel; le ona žalost je iz Boga, ktera sočutje in usmiljenje z drugim ima. Ako ti je hudo in obžaluješ pregrehe in hudobije druzih, glej in pazi, da je tvoja žalost zidana na resnico in navdihnjena z

ljubeznijo. Ako pa to tvoje žalovanje tako ni, napačno je, in le kaže, da si še dalječ od pota, ki pelje k popolnamosti.

3. Žalostnim, ktere Jezus blagruje, so poslednjič prišteti vsi, ki žalujejo zavoljo velikih dušnih nevarnost. Pobožen kristjan dobro spozna, kako popačena je njegova natora; ve in spozna neštevilne skušnjave, v ktere človeka zapeljuje lastno sprideno meso; in to mu je hudo. On zdihuje s sv. Pavlom: „Vem, da v mojem mesu dobro ne prebiva . . . Dobrega namreč, ktero hočem, ne storim; temuč hudo, kar nočem, to delam... Jaz nesrečni človek! kdo me bo rešil od telesa te smerti? (Rim. 7, 18, 23.) Pobožen se vedno boji, da bi se ne spotaknil in ne padel na potu popolnamosti, ker ve, da je v vedni nevarnosti, smertno grešiti. In zares! ako bi prav premislili, kolike nevarnosti protijo človeku, kako so povsod in zmiraj postavljene in napeljane zvite zanjke vsakter pregrehe, pač bi si želeli, ločeni biti tega sveta in obdajati bi nas mogla britka žalost, da smo v tej solzni dolini. Prav ima sv. Bernard, ki zdihuje: „Kaj neki želimo, dalje živeti; ker, če dalje živimo, večkrat grešimo?“ In kdo vendar bi ne želel, z Jezusom skoraj sklenjen biti? Vsak pobožen kristjan žaluje s kraljevim prerokom: „Gorje meni, da se moje popotovanje podaljšuje.“ (Ps. 119, 5.) Sv. Hieronim je smert imenoval svojega ljubega brata, svoje naj veče tolažilo. „Moji duši se studi ta svet, pravi, umiram hrepenenja, da te vidim, o preljubeznjivi Jeruzalem, obljubljena domovina, srečno prebivališče izvoljenega ljudstva mojega Boga.“

Kdor tako žalost vedno v svojem sercu nosi, in mu je hudo, da je še tukaj, v tolikih nevarnostih, žaliti svojega dobrega Boga, ter hrepeni, skoraj ž njim vekomaj sklenjen biti, on ima sveto žalost, on je na pravem potu popolnamosti; kajti,

ako bi njegovo serce ne bilo odtergano od tega sveta, ne imel bi nikakega gnjusenja nad nečimernim svetom, in ako bi ne bilo navezano na Boga, ki je neskončna lepota in ljubezen sama, gotovo bi ne bil napolnjen z žalostjo, da mora tako dolgo tu na zemlji biti, in še zmiraj zdihovati po svetih nebesih. Vsa drugačna pa je žalost, ktera izvira iz nezadovoljnosti, iz nepoterpežljivosti. Tako žalovanje pa ni iz Boga, pa tudi ne pelje k Bogu.

To je toraj tista trojna žalost, ktero Jezus blagruje; zato, ker taka žalost izvira iz sovraštva do greha, iz ljubezni do Boga in do bližnjega in iz pravoredne, keršanske lastne ljubezni, ter človeka vedno napeljuje k veči popolnamosti.

b) Zdaj je še vprašanje: Kakošno plačilo imajo ti žalostni?

„Oni bodo oveseljeni," pravi Jezus Kristus. Potolaženi bodo že tukaj na zemlji. Njihovo pravično žalovanje se večkrat že tukaj v veselje spremeni. Slišali smo že danes: „Kteri sejejo s solzami, žanjejo z veseljem." (Ps. 125, 5.) Bog jim odpusti vse grehe. Solze prave pokore zmijejo grehe, zbrišejo naš dolg ter ozdravijo naše bolno serce. Kako sladko plačilo njim, ki obžalujejo in objokujejo svoje grehe! Misli si zadolženega kmeta, ki je na tem, da mu bodo vse prodali; na enkrat pa dobi nenadama pomoč, da lahko poplača vse dolgove in se reši. Koliko veselje, koliko tolažbe ubogemu revežu! Misli si bolnika, ki leži že v smertnih britkostih, ki vsaki trenutek pričakuje nemile smerti; mahoma pa dobi pomoč, in rešen je. Koliko veselje, koliko tolažilo! Tako tolažbo, tako veselje obrodijo solze svete žalosti. „Blagor žalostnim, ker oni bodo oveseljeni!" Ja, ako je kdaj ktero veselje pravo, ako je kdaj kako tolažilo pravo tukaj na zemlji, občutijo ga oni, ki žaluje in jokajo; oni čutijo neznane tolažbe sv. Duha.

Kdor jih je že občutil, on jih pozna. Kdor pa še ni žaloval, še nikoli ni jokal, kakor žalujejo, kakor jokajo spokornega duha presunjeni, ta po nikakoršnem popisu spoznati in čutiti ne more tolažbe in veselja, kterega je Jezus obljubil. „Ni prijetnišega, pravi sv. Krizostom, kakor je ljubeznjiva solza pokore; ona bolj raduje, kakor vsak smeh. Le oni, ki tako jokajo in žalujejo, tudi vedó, kakošna tolažba je sklenjena s tem.“ Kristjan! ako še nikdar nisi prav objokoval in prav obžaloval svojih grehov, tudi ne veš, kaj je pravo veselje na svetu.

Tudi, ako imaš sveto žalost zavoljo grehov svojega bližnjega, o Bog te bo zagotovil svoje ljubezni in skazal ti bo veselje, ko boš videl, da spreobernil, poboljšal se je grešnik, zavoljo kterega si toliko žaloval; vidil boš, kako se zaničevana, preganjana cerkev zmagovavno vzdiguje spod vseh napadov svojih priseženih sovražnikov; vidil boš, da to ali uno pohujšanje se je ustavilo, zaterlo, to ali uno dobro storilo; in mirno boš pričakoval, kdaj se boš ločil iz te solzne doline in se podal v večni mir in pokoj. Tudi to tolažilo, ktero je sklenjeno s sveto žalostjo, nam sveti Avguštin tako le popisuje: „Cesar kakor zmagovavec praznuje svojo slavo. Ako bi se ne bil vojskoval, ne bil bi zmagal; kolikor veča pa je bila nevarnost v vojski, toliko veče je veselje v slavi. Morska nevihta mornarjem žuga pogubo. Britkost bližne smerti se vidi na bledih obrazih, vse je v veliki žalosti. Nebo pa se zopet zjasni, in morje se umiri. Vse vriska. Veselje je zdaj toliko veče, kolikor veči je bil poprej strah. — Povsodi in vselej je veselje toliko veče, kolikor več nadlog je poprej bilo. Veliko delo, veliko plačilo; dolgo terpljenje, obilno povernjenje.“ In tako je sveta žalost bogata mati presladkega veselja. Ja, če je le kako pravo veselje na svetu, je ravno veselje, ktero sveta žalost v plačilo dobi.

Ali vendar popolnoma plačilo bodo žalostni prejeli še le v unem življenji; tam še le „bo Bog obrisal vse solze od njih oči, in smerti ne bo več, ne žalovanja, ne vpitja, ne bolečine, ker poprešnje je minulo.“ (Skr. raz. 21, 4.) „Tako se bodo vernili, in bodo prišli s hvalo na Sion, nad njih glavami bo večno veselje.“ (Izaj. 91, 11.) In tam bodo gledali, kar ni vidilo nobeno človeško oko; tam bodo slišali, kar ni slišalo nobeno človeško uho; tam bodo vživali sladkosti, kakoršnih ni še občutilo človeško serce; šli bodo v veselje, ktero je Bog pripravil njim, ki ga ljubijo.

Preljubi in predragi moji! Žalujmo tudi mi majhno časa tu na zemlji, da se bomo nekdaj veselili v večnem veselji! Žalujmo zavoljo svojih pregreh, pa tudi zavoljo pregreh svojega bližnjega! Žalujmo, da smo v tolikih dušnih nevarnostih, in zdihujmo po svetih nebesih! Pridružimo se svetim spokornikom, kteri so svoj kruh s pepelom trosili in s solzami namakali! Prosimo svojega nebeškega Zveličarja zavoljo njegovih predragih solz, da bi z vso močjo svoje gnade vdaril na kamnito serce naše, in iz njega napeljal studenec v naše oči, da bi tukaj z obilnimi solzami spirali svoje grehe in očiščeni prišli v svete nebesa, da bi tukaj žalovali in se tam vekomaj veselili. Amen.

XXXI. Keršanski nauk.

4. Blagor lačnim in žejnim pravice, ker oni bodo nasiteni.

Dan današnji je hudo na svetu. Vse toži hude, slabe čase. Marsikdo res strada, da se vanj vidi; to je res hudo. Veliko

lačnih in žejnih je na svetu. Bomo pa tudi v keršanskem nauku enkrat od lakote in žeje se kaj naučili. — Res je veliko lačnih in žejnih, ali čudna je lakota in žeja nekterih ljudi. Eni so lačni in žejni bogastva in neprenehoma zevajo, kako bi si več nagrabil. Drugi so lačni in žejni časti, in nič bolj ne želé, kakor da bi jih hvalil in častil ves svet. Še drugi so, in teh je nezrečeno veliko, ki svojega mesenega poželjenja nikoli nasititi ne morejo; noč in dan jih tlači ta živinska mora. Se ve da se jih tudi ne manjka, ki so v pravem pomenu lačni in žejni, ki hudo stradajo in še ne vedó, kaj in kje bodo kaj jesti dobili.

V tisti preimenitni pridigi, ktero je naš Jezus na gori blizo Genezareta imel, je pa tudi rekel: „Blagor lačnim in žejnim!“ Mar naš Zveličar blagruje one, ki zevajo po bogastvu, po časti in druzih posvetnih nečimernostih? To že vsi veste, da ta blagor takih lačnih in žejnih ne zadeva; kajti Jezus sam pove, kakošna lakot in žeja je srečna; on pravi: „Blagor lačnim in žejnim pravice, ker oni bodo nasiteni.“ In ta Jezusov izrek hočemo danes premišljevati.

Naj poprej vam bom povedal: a) Kaj je ta pravica ktere moramo lačni in žejni biti; b) potem bom vam pokazal, kteri so lačni in žejni pravice; in c) bom še vas učil, kako bodo ti nasiteni?

a) Kaj je pravica, ktere moramo lačni in žejni biti?

Ubogi človek, ki že dva dni nič jedel ni, ima gotovo velike želje, da bi si kako svojo lakot potolažil in z veselimi solzami bo namakal košček kruha, kterega mu pomoliš. Mar ne bo nezrečeno vesel popotnik, ki v poletni vročini gre po dolgi in pusti soteski, pa pride do hladnega studenca, kjer si vgasi svojo hudo žejo? Tako veliko hrepenjenje, kakoršnega

ima lačni po jedi in žejni po pijači, moramo mi imeti po pravici. Kaj pa da je ta pravica, nam naj lepši pokaže naš preljubi Zveličar Jezus Kristus sam. Žejen in lačen, ker dolzega pota in učenja truden, je sedel pri Jakobovem studencu na Samaritanskem. Učenci njegovi mu prinesejo jedi iz mesta in mu ponudijo, rekoč: „Učenik, jej! On pa jim je rekel: Jaz imam jed jesti, ktere vi ne veste.“ Ko so se pa učenci čudili in so menili, da mu je mogel kdo drugi jesti prinesti, povedal jim je in dejal: „Moja jed je, da storim voljo tega, kteri me je poslal, in da dopolnujem njegovo delo.“ (Jan. 4, 31—34.) Ravno to duhovno jed je tudi on mislil, ko je malo poprej govoril Samarjanki, ki je po vode k studencu prišla, da, kdor bo pil od tiste vode, ktero bo on dal, ne bo več žejen vekomaj ne. (Jan. 4, 13.) Jezus je tu mislil svoj nauk, to je pravo spoznanje volje Božje in pomoč Božjo, s ktero okrepčani, zamoremo spolnovati voljo nebeškega Očeta. Kar je hladna voda žejnemu, to je Jezusov nauk nevednemu.

Jezus je toraj učil, da, kakor lačni in žejni zdihuje in hrepeni po jedi in pijači, tako moramo zdihovati in hrepeneti po svetosti, po večni pravici, to je po spolnovanji volje Božje. Pravica toraj, ktere moramo biti lačni in žejni, je spolnovanje volje Božje. Kdor toraj vsakemu ne pusti, vsakemu ne da, kar je njegovega, ali kdor eno ali drugo zapoved Božjo spolnuje, pa marsikaj stori, kar ni prav, kar ni po volji nebeškega Očeta, on nima take pravice, kakoršno tirja tukaj sveto evangelje; ampak pravičen v tem pomenu je le on, ki vse zapovedi Božje na tanko spolnuje; toraj se vsega hudega skerbno varuje, dobro stanovitno dela in dolžnosti svojega stanu na tanko spolnuje. Tako pravična sta bila Caharija in Elizabeta, od kterih pravi sveto evangelje: „Bila sta pa oba pravična pred

Bogom;“ tudi pove, zakaj? „ker sta živela po vseh zapovedih in postavah Gospodovih, nesvarljivo.“ (Luk. 1, 6.) Tako je bil Jožef, rednik Jezusov »pravičen“.

Besede „lačni in žejni“ pravice, so v podobi vzete. Ta podoba je pa tako lahko razumljiva in jasna, da jo spozna vsako dete. Vsaka mati jo lahko še malim otrokom razlaga, ako jim pravi: „Glejte, ljubi otročiči! jesti in piti nikdar ne pozabite; tako tudi nikdar ne pozabite, voljo Božjo spolnovati. Kedar ste že prav lačni, pa vas jesti pokličem, kako ste veseli? Kakor željni ste jedi, tako ljuba naj vam bo vselej volja Božja. Tudi veste, da jed in pijača človeku dobro dé, ga okrepča in ojači. Tako je človeku tudi pri sercu dobro, ako voljo Božjo na tanko spolni in ravno s tem zadobi novo moč, storiti vse dobro.

b) Kteri so pa lačni in žejni pravice?

1. Lačni in žejni pravice so tisti, ki imajo serčno hrepenjenje, da bi presveto voljo Božjo spolnovali. Kterega tare lakota ali žeja, ni neobčutljiv do tega čutila; temuč si prizadeva, kakor ve in zna, da ga potolaži, in če ni drugači, tvega se za to naj ljubšega, naj drajšega. Ezav, kakor veste, je prodal svojemu bratu Jakobu celo pravico pervorojenstva za malo revne leče, da je le potolažil svojo lakoto. Od nekega kralja sem bral, da je celo kraljestvo dal za en kozarec vode. Kdor ima pa žejo in lakoto po pravici, prizadeva si tudi resnobno, in z vso vnemo dela, da spolnjuje voljo Božjo. Z vso serčnostjo se vojskuje zoper vsako skušnjavo, varuje se vsega greha, in nobena nasprotnost ga ne odverne, da bi ne spolnoval Božje volje, ja pripravljen je, za sveto vero dati celo svoje življenje.

Zato pa lačen in žejen pravice ni nikoli zadovoljen s svojim dušnim stanom. Nikdar ne pravi: Dosti sem pobožen, dosti sem svet; ampak to njegovo hrepenjenje po keršanskih čednostih, po pobožnosti in svetosti, ni nikoli nasiteno, od dne do dne je veče, zmiraj bolj popolnoma biti hrepeni. Saj tudi človek ne more na enkrat se najesti, da bi mu celi teden, celo leto zadosti bilo; ampak on jé in pije vsak dan, da raste in svoje telesno življenje ohrani; ravno tako dela duša pravice lačna in žejna. Vedno hrepeni v lepih čednostih rasti in popolniši biti, ker na enkrat z vso potrebno pravičnostjo napolnjena za zmiraj biti ne more. Poglejmo lakomnika. Kakošne želje ima, kako hrepeni po denarju, po bogastvu; nikdar nima zadosti; če si več pridobi, le več še želi. Take morajo biti tudi želje po pravici, ako kdo hoče lačen in žejen pravice biti; nikdar ne sme biti zadosti; nikdar ni zadosti pobožen; nikdar zadosti popolnoma; ako bi imel še tako visoko stopinjo svetosti, le še višej in višej mora želeti. K taki če dalje veči popolnamosti nas Jezus vabi, ko pravi: „Bodite popolnoma, kakor je vaš Oča nebeški popolnoma.“ (Mat. 5, 48.) Se ve, da mi vboge stvari neskončne popolnamosti Božje nikoli dosegli ne bomo, in je tudi doseči ne moremo; vendar se tej popolnamosti bližati moramo. Tako nas uči tisti angelj Božji, kterega je vidil sveti Janez v skrivnem razodenji, ki pravi: „Kdor je pravičen, bodi še pravičniši, in kdor je svet, bodi še svetejši.“ (22, 11.) Po tej zapovedi dela lačni in žejni pravice; njegovo hrepenjenje po svetosti se ne da pogasiti; če dalje veče prihaja, in pokoja in miru nima, dokler v Bogu popolnoma ne počiva.

Tako hrepenjenje je imel kralj David, kterega v svojih psalmih toliko razodeva in kliče: Iz celega serca te iščem, o Gospod! — Naj ne odstopim od tvojih zapoved! — V svoje

serce sem hranil tvoje besede! — Po tvojih zapovedih živeti, mi je veče veselje, kakor vse bogastvo tega sveta. — Ja ves vnet za Boga zapoje: „Kakor hrepeni jelen po studenčni vodi, tako hrepeni moja duša po tebi, o Bog! Mojo dušo žeja po močnem, živem Bogu; kdaj bom prišel in se prikazal pred Božje obličje?“ (Ps. 41, 2. 3.)

2. In to hrepenenje po pravici mora biti zares stanovitno. Kakor je telo vsak dan lačno in žejno telesne hrane, tako mora biti duša lačna in žejna Božje pravice tudi vsak dan. Ni zadosti, da bi bil le včasih, sem ter tje kak dan ali še le kak trenutek vnet za Boga in za spolnovanje volje Božje; ta vnema, ta lakot mora biti, dokler živimo; kakor nas Kristus naravnost uči: „Nihče, kteri s svojo roko za drevo prime, in se nazaj ozira, ni pripraven za Božje kraljestvo.“ (Luk. 9, 62.) In sveti Bernard nas uči: „Pravični je neprenehoma lačen in žejen pravice, tako da bi vedno pravičniši biti želel, ako bi vedno dalje živeti mogel; kajti z vso močjo se vedno povzdiguje od dobrega do boljšega.“ Tako je po potu čednosti in popolnamosti vedno naprej šel sv. apostel Pavel. „Bratje! pravi, jaz ne mislim, da sem že dosegel; eno pa, kar je za menoj sem pozabil, in se stegujem po tem, kar je pred menoj; in se ženem, doseči konec, odločeno plačilo gornjega poklica Božjega v Kristusu Jezusu.“ (Pil. 3, 13, 14.)

Tako vedno hrepenjenje, tako vedno lakoto in žejo po pravici so imeli vsi svetniki; vse svoje življenje so imeli le to vedno skerb, kako bi to nenasiteno poželjenje bolj umirili, kako bi voljo Božjo bolj na tanko spolnovali. „Le naprej, le naprej, z Božjo pomočjo!“ so vedno mislili in delali. Nobenega pokoja,

nobenega miru niso imeli. Neprenehoma jih je sladko vnemala lakota in žeja po pravici, po čednostih in popolnamosti.

Pobožen oča je bil na vertu pri lepih mladih drevescih, in njegovi otroci okrog njega. „Glejte, jim pravi, kako drevesca lepo po koncu poganjajo svoje mladike, in urno rastejo na kviško naprej. To je lep nauk tudi nam, da tudi mi vedno na kviško hrepenimo gori k Bogu, svojemu nebeškemu Očetu, ne doli v brezno pregrehe; ne na stran, kamor nas skušnjave vlačijo. Le na kviško, le na kviško, proti nebu, ljubi moji otroci.“

3. Lačni in žejni pravice so, ki vedno hrepenijo, da bi voljo Božjo v vseh rečeh in v sele j na tanko spolnovali. Kdor je lačen, ni zbirčen; tudi čern kruhek mu je sladek, tudi po vodi željno sega. Lakota je naj bolja kuharica, žeja naj bolja natakarica. Tako, kdor je zares lačen in žejen pravice, skerbno si prizadeva storiti na tanko vse, kar za voljo Božjo spozna. Ne dela po svoji termi, ne po svoji volji; gleda le na voljo Božjo. Kar je hudobnega, Bogu nedopadljivega, opusti, ako bi ga tudi še tako mikalo; kar je pa dobrega, Bogu dopadljivega, stori, ako je tudi njegovim čutilom še tako zoperno, še tako nasprotno. Varuje se greha vsacega, malega ko velicega, ter se vadi v vseh čednostih in porabi z vso skerbjo vsako priložnost kaj dobrega storiti.

Ni pa lačen in žejen pravice, kdor se z vso skerbjo ne varuje vsacega greha. Kaj ti bo pomagalo, ako storiš veliko dobrega, pa si kriv tudi marsikaj hudega. To hudo ti bo vzelo zasluženje vsega dobrega in te pripravilo ob vso pravičnost. Tako na primero: Ta gospodar ali uni rokodelec je usmiljen do ubozih, ko mejaš pa marsikaj sosedovega priorje, prikoplje, prikosi ali priseka. Tako čevljar preveč v ptujo kožo zareže; krojač si preveč ptujih koncev prihrani, mlinar ima preveliko,

tergovec premajhno mero. Kaj vsem tim pomaga, ako tudi veliko dobrega storé? Judež je bil pogubljen, pa je bil apostel in tudi tat. — Ta žena je dobra gospodinja, tudi rada moli in v cerkev hodi; ali jezična, opravljiva je, da Bog nas vari; zdaj tega, zdaj uno obira in objeda; kar sliši ali zve, naglo in gorko drugim na nos obesi in tako med sosedi in znanci razpertije napravlja. „Ako pa kdo ne berzda svojega jezika . . . je prazna njegova pobožnost,“ pravi sv. Jakob (1, 26). Marsikteri mladeneč je pokoren, zvest, na migljej stori in uboga; ali njegovo serce je vse meseno, umazan njegov jezik, razuzdano njegovo življenje. Ali ga mar bo pokorščina rešila? Naj modrejšega Salomona je ženstvo spridilo in pogubilo, in ne berem nikjer od njegove pokore. — Ta devica je sramožljiva, čista, nihče nič ne ve od nje; ali njen jezik je strupen, pika in laže. Ali jo bo li čistost sama rešila? „Tudi čistost ni velika brez dobrih del.“ — Tako, glejte ljubi moji! se hudo moti vsak, ki misli, da je pravičen, ako spolnuje mnogotere zapovedi. Pogubljen boš, ako vseh ne spolnuješ. „Kdorkoli pa vso postavo spolni, pa se pregreši v enem, kriv je vsega,“ uči spet sveti Jakob (2, 10.) Ako bi zdaj le, ko to učim, peklensko brezno se odperlo in bi nam vse pogubljene v svojem žrelu pokazalo, pravila bi nam marsiktera nesrečna duša z ognjenimi solzami, da jo je edini smerten greh v neznansko terpljenje pogreznil, da je veliko zapoved spolnovala, veliko dobrega storila. Globoko si to vtisnite v svoje preslepljene serca, ki mislite, da pravice iščete, da nebesa vam so gotove, ako niste nič ukradli, nobenega ubili, druzega greha pa ne veste. Kdor le eno samo zapoved prelomi in v tem grehu ostane, zaploha si nebesa in ni pravice lačen in žejen, bo pogubljen, ako se resnično ne poboljša in pota resnice ne nastopi.

Zdaj vam bom pa povedal lep zgled, v kterem bomo spoznali, kteri je pravice lačen in žejen in kdo gleda le na voljo Božjo, da njo spolni na tanko, da raji vse časno zapusti, kakor bi odstopil od pota popolnamosti. Ta zgled nam je Kristina, edina hči Švedskega kralja Gustava, ki je bil krive luteranske vere. Tudi Kristina je bila v tej krivi vere zrejena. Devet let stara je slišala pervikrat nektere nauke svete katoliške vere. „O kako lepa je ta sveta vera, jaz bom po njej živela!“ je dejala. Ko jej pa to očitajo in jo ojstro svarijo, pravi: „Kdor po katoliško živi, ima tolažilo, da veruje to, kar je toliko blagih duš šestnajst sto let verovalo, in ima vero, ktero je poterdilo miljonov čudežev in miljonov mučencev, ktera je rodila toliko prečudnih in presrečnih devic, ki so se darovale svojemu Bogu.“ In ker je vedela, kako nezedinjeni so luterani med seboj, da eden terdi to, drugi to zaverže in uči drugače, spoznala je, da človeku je potrebno, da ima edino, nespremenljivo, sveto vero. To spoznanje je poterdilo njen sklep, da hoče sveto katoliško vero sprejeti. Pervi, kteremu je razodela to svojo misel, je bil nek jezuit Anton Macedo, ki je bil spovednik Portugalskega poslanca. Temu mašniku je naročila, naj bi šel v Rim in tam spredniku Jezusovega reda njeno misel razodel, da jej pošlje dva jezuita, da bi jo v sveti veri podučevala. Vse to se je zgodilo. Pred pustom šestnajst sto in petdesetega leta prideta poslanca v kraljevo mesto Stokholm, ter se oglasita pri kraljici, ko popotujoča italijanska blagniča. Kraljica ju je prec spoznala, ter ju povabila k sebi. Ko sta jo pa hotla po redu učiti ves keršanski nauk, stavila jima je vprašanja, da sta se čudila njeni učenosti. Tudi jima je razodela, da bo veliko težav in over, prestopiti v katoliško cerkev; bode jih prav težko premagati. Ja neki dan pravi, da skoraj ne bo mogoče nasprotnostim se vstaviti. Jezuita sta mislila, da omaguje; ali ona jim

pravi: „Kaj pa, če sem jaz bližej na tem, da bom katoličanka, kakor vidva to mislita?“ Vpraša ju, ali bi jej sveti Oča papež ne mogli dovoliti, da bi vsaj enkrat na leto se po krivoversko obhajati dala? Ko jej pa zaterdita, da to ni mogoče, pristavi: „Potem takem pa ni nikakoršne pomoči; kraljestvu se odpovedati moram.“ In vojska je bila gotova; nobena stvar je ni mogla več odverniti od junaškega sklepa. Dve leti 'pozneje je bila napovedana očitna odpoved kraljeve krone. Stari grof Brahe se je branil in ni hotel s kraljičine glave vzeti krone, ktero jej je pred tremi leti na glavo dejal. Kraljica sama si jo vzame ter jo staremu grofu poda. Ko je oddala vse kraljeve znamnja, je belo oblečena sprejela slovo od vseh stanov. Vsi so bili silno žalostni; kajti bila je Kristina zadnje dete kraljeve hiše Wasa. Zadnji je prišel poročevavec kmetov; pokleknil je pred kraljico, jej roko poljubil ali solze ga oblijejo in besedice reči ne more. Kmalo potem pa zapusti Kristina domovino svojo, v kteri po katoliški veri živeti ni smela. Preoblečena, neznana pride na Tirolsko, kjer je v Inomostu očitno pristopila v katoliško cerkev. Krono in kraljevo žeslo je v dar prinesla Materi Božji v Loreti; potem je dalje popotovala v Rimsko mesto, kjer je veselo sprejela blagoslov svetega Očeta. In v Rimu je preživela svoj čas, dokler ni sveto umerla.

Glejte, kako je bila ta kraljica lačna in žejna pravice, kako je le hrepenela, spolnovati Božjo voljo, da je premagala vse nasprotnosti, se odpovedala celo kroni in kraljestvu, da je le potolažila svojo sveto lakoto in žejo. Tako delaj tudi ti, moj kristjan! in tako tudi delati moraš, ako hočeš kdaj popolnoma biti; nobena stvar te odverniti ne sme od tega, da boš hrepenel vedno bolj po čednosti in zmiraj bolj in bolj popolnoma postati. Pa tudi nobene izjeme delati ne smeš, vse zapovedi Gospodove moraš spolnovati in to neprenehoma, dokler živiš.

Ta vnema, to resnobno prizadevanje, po potu čednosti vedno naprej iti, stanovitno spolnovati Božjo voljo in tako vedno popolniši biti, to ti je bistevno potrebno, ako hočeš biti med onimi, ki popolnamosti želijo. Jezus pravi: „Delajte ne za jed, ktera mine, ampak za jed, kterav večno življenje ostane.“ (Jan. 6, 27.) Navadni človek dela le bolj za jed, ki le kratek čas nasiti; posvetni človek hrepeni bolj po časnih dobrotah, kakor po unih predragih zakladih, kakoršne bi jim nebeški Zveličar rad v naj popolniši meri podelil, ako bi jih poželeli in se za nje potrudili. To je nekdaj Jezus častitemu Baltezarju Alvarezu v prijazni nebeški prikazni očitno pokazal. Ko je ta blagoljubni dušni vodnik sv. Terezije pred presvetim Rešnjim Telesom klečal, in v molitvi in premišljevanji te skrivnostne ljubezni ves zamaknjen bil, prikaže se njegovemu duhu v presveti hostiji malo dete Jezus. Imelo e svoje roke razprostrene; v svojih ročicah pa je deržalo toliko predragih biserov in žlahtnih kamnov, kolikor jih je le deržati moglo. In slišal je iz malih ustic detetovih tele besede: „Da bi vendar kdo prišel in mi to le vzel!“ Ako toraj, preljubi moj kristjan! nočeš živeti, kakor navadni posvetnjaki, ampak želiš po sveti volji Božji vedno popolniši biti, moraš biti ves voljen in prav pripravljen, da sprejemlješ od Jezusa bisere in žlahtne kamne, to je, milosti Božje, da ž njimi se resnobno trudiš in delaš, in hrepeniš vedno boljši biti. Ako teh želj nimaš, se za to nič ne trudiš, ne boš vse svoje žive dni k popolnamosti dospel. Kakor popotnik vedno naprej gre, vedno hitreje stopa, da poprej pride na zaželjeni dom, kjer ga oča in mati, bratje in sestre željno pričakujejo; tako se podvizaj tudi ti, da prideš na zaželjeno domovanje, v svete nebesa.

Kakor vsakdanji kruh hrani naše telo; tako spolnovanje Božje volje našo dušo hrani, jej daje še le pravo podobo. Ljudje

pa se nikdar ne vtrudijo, nobeno delo jim ni pretežavno, da si prislužijo svoj vsakdanji kruh; mar se pa mi ne bomo potrudili, spolnovati voljo Božjo, kar našo dušo krepča in živi. Človek, ki žeje umira, bi požirka vode ne dal za vse zlato in srebro tega sveta. Mar pa nam Božja volja ne bo imenitniša, kakor posvetni zakladi in nečimerno bogastvo? Kakor pa vse zlato in srebro in vsi pozemeljski zakladi sami ne premorejo, naše telesne lakote potolažiti in nas smerti obvarovati, tako in še manj zamorejo nasititi naše hrepenjenje po svetosti in po večnem zveličanji. Le Jezusu je mogoče, da nasiti našo dušo. On sam zamore potolažiti našo lakoto in žejo po pravici; on zamore pravičnim odpreti studenec vsega zveličanja, iz kterega pijejo, da niso več žejni vekomaj ne. (Jan. 4, 13.) Zato je pa tudi rekel, ko je pet tisuč ljudi z nekterimi kruhi in malo ribami nasitil: „Jaz sem živi kruh, ki sem z nebes prišel. Ako kdo je od tega kruha, živel bo vekomaj.“ (Jan. 6, 51, 52.) In bilo je v praznik šotorov, ko je duhoven izpod tempeljnovega hriba tekočega studenca Siloe zajemal vodo, in jo je v znamnje veselja nad prihodnjim zveličanjem na altar izlival, in so med tem peli besede preroka Izaija, ki pravi: „Z veseljem bote zajemali vodo iz studencev Zveličarjevih.“ (12, 3.) Takrat je naš mili „Jezus vstal in vpil, rekoč: Ako je kdo žejen, naj pride k meni, in naj pije. Kdor v me veruje, kakor pismo pravi, potekó, kakor pismo pravi, potoki žive vode iz njegovega oserčja. To pa je rekel od Duha, kterega so imeli prejeti vanj verujoči.“ (Jan. 7, 37—39.) To je, kdor ima pravo žejo in lakoto po resnici, po zveličanji, naj gre k Jezusu Kristusu, naj sprejme z vernim sercem njegove nauke, in naj po taistih živi; in prejel bo toliko obilnost

gnade svetega Duha, da se bo iz njegovega bitstva, iz njegovega serca, volje in duha, tudi na druge izlivala. Tako je hotel naš Zveličar pokazati, kako neizrečeno velika dobrota je Duh, kterega hoče dati svojim zvestim učencem. Kdor ima živ studenec pri svoji hiši, ni treba mu žejen biti; in o času suše bo pri njem vse zeleno in cveteče, ter bo sad rodilo. Tako je Duh Kristusov v nas studenec zveličanja, ki je nevsahljiv, ki napaja našo žejo po svetosti in zveličanji, ter nas vedno tolaži, če je tudi ves svet okrog nas podoben pusti in žalostni puščavi. Zato pa lačen in žejen pravice skerbno išče tega Jezusovega Duha v tem, da keršanske nauke rad posluša in sv. zakramente vredno prejema. Tako ga tudi v vsi obilnosti lahko najde.

c) „Kakor pa, pravi sv. Bernard, se lakote in žeje nič ne boji, kdor sme vsaki dan pristopiti k bogatemu, predragemu obedu; tako bo hrepenjenje svetih nasiteno še le tam v nebesih, ko bodo prišli k Bogu in vsi zavzeti zaupili: Kako dober in ljubeznjiv je Gospod njim, ki ga ljubijo. Saj Jezus sam pravi: „Blagor lačnim in žejnim pravice, ker oni bodo nasiteni.“

David, kteri je toliko po Bogu hrepenel, je večkrat v duhu videl, kakošno popolnoma nasitenje čaka nje, ki so lačni in žejni pravice. Kakor da bi že čutil to nebeško nasitenje, klical je: „Jaz pa se bom v svoji pravičnosti prikazal pred tvojim obličjem, in nasiten bom.“ (Ps. 16, 15.) Tako tudi poln radostnega veselja zakliče sv. Avguštin: „V nebesih me boš nasitil o Bog; in to tako prečudno, da nikdar več lačen in žejen ne bom.“

Pa že v tem življenji jih Bog nasituje, da jim daje svojega Duha, da dosežejo, česar želijo, po čemur hrepenijo. To hrepenjenje jim že tukaj večkrat plačuje s posebnimi gnadami, da hitro napredujejo po potu čednosti in popolnamosti. Notrajna

tolažba jih tukaj že nasituje, da z Davidom kličejo: „Bolji je en dan v tvojih lopah, kakor tisoč.“ (Ps. 83, 11.) Večkrat jim dobri Bog nasiti serce z nebeškim veseljem, zlasti ko vidijo, da marsikdo, napeljan po njih zgledu, bolj prserčno Boga ljubi in časti. Sv. Krizostom pravi: „Jezus se ravna po slabosti ljudi, ter jim, ker tukaj že srečni biti želé, že sedajne dobrote deli, preden srečo nebeško dobé. Lačni in žejni pravice bodo nasiteni z darovi gnade Božje, da bo serce njihovo napolnjeno in nepokoja nerednih strast obvarovano.“ Kajti naše serce je tako veliko, da njegovih nezmernih želj vse posvetne dobrote nikdar nasititi ne morejo; zato ker so omejene in trohljive. Le sam Bog, ki je neskončno veči, ko naše serce, on ga zamore napolniti s svojo gnado, in ga nasititi. Kako očitno nam modri Salomon spričuje, da vse dobrote tega sveta ne zadostujejo našemu sercu in da le v Bogu bo nasiteno. On popisuje in pravi: „Veliko dela sem počenjal; zidal sem hiše, in zasadil vinograde; naredil sem vertove in sadovnike in sem jih obsadil z mnogoterimi drevesi; napravil sem vodnjake, da bi močile log zelenečih dreves; imel sem hlapce in dekle, veliko družino; tudi goveda in velike čede ovec; več, ko vsi, ki so bili pred menoj v Jeruzalemu; nabral sem si srebra in zlata in premoženja kraljev in dežel; napravil sem si pevce in pevke in veselice človeškik otrok, kozarce in verče, da strežejo za nataknje vina; in presegel sem v premoženji vse, ki so bili pred meno v Jeruzalemu; tudi modrost je z meno vstala. In vsega, kar so poželele moje oči, nisem jim nič odrekel, in svojemu sercu nisem branil, da bi ne vživalo vseh sladnost, in se razveseljevalo nad rečmi, ki sem jih bil napravil; in vse to sem si mislil ko svoj delež, da vživam svoje prizadevanje. Ko sem se pa obernil k vsem delom, ki so jih bile naredile moje roke, in k delom, v kterih sem se zastonj potil: „vidil sem v vsem

nečimernost in obtežnost duha, in da pod solncem nič ne obstane.“ (Prid. 2, 4—41). Zastonj se trudijo in pehajo; zastonj noč in dan skerbijo in vlečejo ko černa živina; zastonj iščejo posvetnjaki, nasititi svoje serce s pozemeljsko nečimernostjo; kajti ves svet je premajhen, da bi nasitel nezmerne želje našega serca; le oni bodo spokojeni, le oni bodo nasiteni, ki so pravice lačni in žejni. „Naše serce, pravi sv. Avguštin, je nepokojno, in pri vsi obilnosti časnih dobrot lačno, dokler v Bogu ne bo pokoja našlo, dokler ž njim ne bo nasiteno.“

Tako toraj preljubi moji in predragi! globoko vtisnimo si v svoje serce to resnico, da ves svet našega malega serca napolniti, nasititi ni v stanu, in da le pravice lačni in žejni bodo nasiteni; tu na zemlji že z Duhom Božjim, tam v večnosti pa z Bogom samim; kajti za Boga je vstvarjeno naše serce. Bog sam bo plačilo njim, ki ga tukaj iščejo, po njem hrepenijo, so njega lačni in žejni. Dobro, potlačeno, zverhano mero bo v naše naročje vsul, da bomo nasiteni s tim, da bomo gledali njegovo veličastvo. Tam bomo napolnjeni z obilnostjo njegove hiše; bomo gasili svojo žejo s potokom njegovega veselja; bomo sedeli pri mizi njegovega kraljestva z Abrahamom, Izakom in Jakobom, pri mizi, na kteri bo v večni obed postavljena pravičnost v jed, v pijačo pa modrost. Tam ne bo niti lakote, niti žeje, spolnjene bodo vse želje. Vživali bomo ono in isto dobroto, in to celo večnost, brez straha, jo kdaj zgubiti, nikdar se je naveličali ne bomo; ja kolikor dalje jo bomo vživali, toliko bolj bomo po njej hrepeneli. Nasiteni bomo popolnoma, ali kakor pravi kraljevi pevec: „Napili se bodo od obilnosti tvoje hiše, (o Gospod!); in s potokom svoje radosti jih boš napajal.“ (Ps. 35, 9.) Oh, tam bomo v popolnem vživanji vsega tega, po čemur hrepenimo in želimo, in polni radosti v

posestvu nebeškega zveličanja, bomo s svetim Petrom zavpili: „Gospod, dobro nam je tukaj biti!“ (Mat. 17, 4.) — Zato, o preserčni moji bratje, o predrage sestre v Kristusu Jezusu! ne ravnajmo se po otrocih tega sveta, ne dirjajmo po penah te zemlje, ne rijmo po tleh, saj ves svet nas nikdar nasititi ne more; hodimo po stopinjah svetnikov in stanovitno prizadevajmo si za čednost in vedno višo popolnamost, da bomo nasiteni tukaj in tamkaj. Ja blagor, stokrat blagor pravice lačnim in žejnim, ker oni bodo nasiteni! Amen.

XXXV. Keršanski nauk.

5. *Blagor usmiljenim, ker oni bodo usmiljenje dosegli.*

Človek, krona pozemeljskega stvarjenja Božjega, je že po natori mehkega serca. Milo se mu stori, ako vidi bližnjega v terpljenji, v britkosti. Ja marsikdo je tako občutljiv, da ga urno solze polijejo, ako vidi drugega jokati. Vsaka živalica se mu smili; tudi za potrebo ali silo bi jej ne storil kaj žalega. Ja, poznal sem žensko, ki je omedlela, ko je le kri zagledala. Tako mehko serce imajo pa tudi neverniki lahko, dasiravno od keršanske dolžnosti usmiljenja nič ne vedó. Tudi nevernikom se smili revež, ki v nadlogi ali stiski zdihuje. Zares sirov in divji, poživinjen bi bil človek, ki bi ne imel nobenega sočutja, ko vidi svojega bližnjega v velikem terpljenji, v prebritki žalosti ali nadlogi.

Ako se pa tebi, o človek! smilijo ljudje, ki so v potrebi ali nadlogi, in jim po svoji moči tudi pomagaš; to pa le, ker si občutljive natore, mehkega serca, in ko solze vidiš, se ti milo, enako stori; res je vse to lepo, časti in hvale vredno; vendar je to le natorno, in ako vsega tega zavoljo Boga ne delaš, tudi zasluženja in plačila pri Bogu nevredno. Da bo naše usmiljenje Bogu dopadljivo, nam koristno, za večno živ-

ljenje zasluživno, mora biti za voljo Boga, ker je Bog tudi toliko dober in usmiljen in tudi nam usmiljenje zapoveduje; da bomo tako tudi njemu podobni. „Bodite usmiljeni kakor je vaš Oča usmiljen," pravi naš mili Zveličar Jezus Kristus. (Luk. 6. 36.) Tedaj le usmiljenje zavoljo Boga je keršanska čednost, večnega plačila vredna. In tako usmiljenje je tudi ena tistih zveličanskih čednost, ktere je Jezus na gori učil. „Blagor usmiljenim, ker oni bodo usmiljenje dosegli," pravi.

Od keršanskega usmiljenja bo toraj današnji nauk.

To keršansko usmiljenje je dvojno. Človek svojemu bližnjemu milost skazuje, ko mu v dušnih ali telesnih potrebah na pomoč pride; milostljiv in usmiljen je pa tudi, ako svojemu bližnjemu rad odpušča vsako razžaljenje. V tem pomenu posebno Boga usmiljenega imenujemo, ki nam grehe odpušča.

Kteri so toraj usmiljeni, ki jih Jezus blagruje?

a) Keršansko usmiljeni so vsi tisti, ki z ubogimi, revnimi, nadložnimi in z nesrečnimi sočutje, usmiljenje imajo. Sočutje je pervo, ki razodeva usmiljeno serce. Ako usmiljen človek vidi nesrečnega, nadložnega, zdajci se mu v njegovem sercu sočutje vzdigne, ter resnično želi, da bi se revežu pomagalo. Tako se je smililo judovsko ljudstvo Jezusu, ki ga je tri dni zaporedoma poslušalo, pri njem bilo, in ni nič jesti imelo. To je bilo sočutje. Tako je poln ljubeznjivosti Najmlanski vdovi, ktere edinega sina so k pogrebu nesli, milo rekel: „Ne jokaj." Tako sočutno je Jezus jokal pri Lazarjevem grobu; tako čez terdovratno Jeruzalemsko mesto. Ravno tako poln sočutja je k sebi vabil vse nesrečne, ko je klical: „Pridite k meni vsi, kteri se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživel." (Mat. 11, 28.) Tako serčno sočutje so občutili vsi sveti ljudje in ga občutijo še dan današnji, kaderkoli vidijo bližnjega v kaki nesreči.

Resnično sočutje z nadložnimi, z nesrečnimi je lastno vsacemu dobremu kristjanu, zlasti pa je tako sočutje še posebna lastnost onih, ki po popolnamosti hrepenijo, ki vedno svetejši biti želijo. Kteri pa tacega sočutja nimajo, pač niso dobri, še manj pa popolnoma kristjani; ker zanemarjajo zapoved ljubezni do bližnjega, ki je enaka ljubezni do Boga. Kdor je toraj do ubozih, nadložnih in terpečih merzel, neobčutljiv, in njihovo revo in zapuščenje v nemar pušča, se za nje ne zmeni ne, kakoršen je bil evangeljski bogatinec proti revnemu Lazarju, ali kakor sta se obnašala uni judovski duhoven in levit proti na pol mertvemu, ki je med razbojnike padel; kdor, pravim, je tako terdega, neobčutljivega serca, on ni usmiljen, ampak je neusmiljen, in ne hodi po potu popolnamosti.

Celo neverniki nas kristjane učijo, da usmiljeni biti moramo. Rimski cesar Tit je bil toliko usmiljenega serca in tako radodaren, da so ga njegovi prijatelji svarili; pa on je rekel, da ne spodobi se, da bi kdo žalosten šel spred cesarja. Neki večer se pri večerji spomni, da tisti dan ni nobenemu nič dobrega storil in reče tiste pomenljive besede: „Prijatelji, en dan sem zgubil!“ — Ko so nevernega modrijana Pitagora vprašali, kako zamore človek bogovom enak postati, je rekel: „Ako resnico ljubi in dobrote skazuje.“ — In modrijan Seneka pravi: „Ako hočeš bogove posnemati, bodi dober celo nehvaležnemu; kajti tudi hudobnim solnce vzhaja in tudi morskim tolovajem se morje odpira.“

b) Ni pa zadosti, ljubi moji kristjani! da bi mi le mehkega serca bili, da bi le sočutje imeli s svojim revnim, nadložnim ali nesrečnim bližnjim; tudi še ni zadosti, da bi ga milovali in ž njim jokali; mi moramo to svoje usmiljenje tudi v dejanji kazati, kader le premoremo. Tistim usmiljenim Jezus blagor daje, ki ubogim in nesrečnim po moči pomagajo.

Kdor z nadložnim le v svojem sercu usmiljenje ima, ali ga le z besedami miljuje, pa mu ne pomaga, ako bi to lahko, on ni usmiljen. Sveti Janez, apostelj svete ljubezni, zato pravi: „Otročiči moji! ne ljubimo le z besedo, tudi ne z jezikom, ampak v dejanji in v resnici!“ (I. Jan. 3, 18.) Sočutje ali milovanje samo je le takrat usmiljenje, ako človek nesrečnemu nikakor nič pomagati ne more. Toraj dejansko moramo svoje usmiljenje pokazati, da bo Bogu dopadljivo, nam pa koristno.

Naj vam tu povem, kar sem te dni bral v prelepih prigodbah, ktere je popisal Krištof Šmid, eden najimenitniših učenikov današnih časov. On piše od svojega prijatla, pobožnega duhovna, Kapistrana, ki je takrat kaplan bil. Neki spomladanski dan sva skupaj peš popotovala k druzemu dobremu prijatelju in nazaj gredé sva že po noči hodila, ki je bila pa prav prijazna in svetla. Vse mirno in tiho je bilo po lozih, le slaviček je prelepo popeval in hvalil po svoje predobrotljivega stvarnika vseh stvari. Prav prijateljsko sva kramljala, ter si pripovedovala, kaj vse sva doživela v svojem dušnem pastirjenji. In moj prijatelj Kapistran mi je to-le prigodbo iz svojega življenja pravil:

Bil sem kaplan na veliki fari Mitelberg, po naše bi se reklo, srednji verh, ki je v hribih in ima veliko podružnic. Neki prav merzel zimski večer sva z gospodom fajmoštrom ravno pri večerji bila; kar ubog, revno oblečen fantiček na okno poterka in ubogajme poprosi, pa se ves trese in z zobmi klepeče. Prosil sem fajmoštra, da bi smel ga noter spustiti, in da bi mu malo gorkega jesti dali. Gospod fajmošter radi privolijo, ter mu vsake reči nekoliko dajo, kar sva pri večerji imela. Ko se revček po dolgem času enkrat zopet najé, zahvali se prav lepo in s solznimi očmi, in hoče iti naprej. Ali slabo mu pride. Premrazilo se je revše in prehitro ogrelo. Obadva

sva spoznala, da ne more naprej. Svetoval sem, naj bi ubozega fantička deli v malo sobico, v kteri so navadno kapucini prenočevali, ko so tam kako bero imeli. Všeč je bilo to gospodu in jaz peljem reveža tje, ga spravim v postelj in grem po zdravnika. Zdravnik je spoznal, da huda merzlica se ga je lotila in je zdravila zapisal.

Stregel sem mu, kolikor sem vedel in znal in ko merzlica malo pojenja, marsikaj sem popraševal malega bolnika. Zvedel sem, da oče mu je že pred dalj časom umerl, mati pa pred nekterimi dnevi. Pobožna mati je malega sinka naučila oče naš in nekaj malih molitvic, kar je vse lepo pobožno s povzdignjenimi ročicami odmolil.

Kapistran, ta pobožni duhoven, ki je v podučenji otrok imel najlepše veselje, je zdaj svojega malega bolnika v najpotrebniših resnicah svete vere bolj na tanko podučil; pravi pa, da dete ga je posebno zamerkljivo poslušalo in je največe veselje imelo nad malim Jezuškom. In kmalo je toliko spoznalo in ljubilo Boga in malega Jezusa, da se učenik ni mogel prečuditi.

Merzlica se je spremenila v jetiko; in dete je neizrečeno mirno in poterpežljivo, pa zmiraj veselo bilo, da bo prišlo, ako ga mili Bog k sebi pokliče, k Jezusu Kristusu in da bo tam v nebesih zopet svojo mater in svojega očeta vidilo. Na jesen je fantiček umerl, ali prav za prav mirno zaspal, da se v boljšem življenji zopet prebudi.

Vse to, kaj ne, ljubi moji je lepo in keršansko bilo. Pa poslušajte, kaj se je še dalje zgodilo. Prihodnjo zimo je obiskal Kapistran nekega bolnika pri podružnici, eno uro daleč. Zamudil se je tako dolgo pri njem, da se je noč naredila. Hišni hlapec se ponudi, da bi gospoda spremil. Kapistran pa si misli, ti si celi dan terdo delal, kaj bi te mučil, in mu pravi, da bo

že sam šel; saj mu je pot dobro znan. Ali, ko je Kapistran pri bolniku se mudil, zapadel je nov sneg in malo pohojene steze se niso nič poznale. Kapistran je zašel. Na enkrat začne pod njim pokati in vderlo se mu je. Zašel je na premerznjen bajar, pa led je bil še pretanek, da bi ga deržal. Do podpazduhe je bil že v merzli vodi, pa se z nogami še nikamor ni dotakniti mogel. Za nobeno stvarico se poprijeti ne more. Na enkrat pa se zabliščí. Z rahlo meglico obdano, se mu prikaže spremenjeno, ljubeznjivo smehlajoče dete, ktero je v jeseni na smert pripravljal in mu oči zatisnil. Poda mu svojo ročico, potegne ga iz vode, postavi na pot, pokaže s perstom, kje ima iti in — zgine. Tako prečudno rešen Kapistran pride srečno domu, pa ves presunjen s čutili, kakoršni se popisati ne dajo.

Drugo jutro zgodaj gre na kraj, kjer je bil v toliki nevarnosti, se utopiti, in kjer je bil pa tako prečudno rešen. Poznale so se njegove stopinje po snegu, od kodar je prišel in kje v bajer zabredel, kteri je bil ravno tam naj globokej. Druge človeške stopinje pa nobene ni vidil. Premišljeval je vderti led in hvaležno je molil neskončno previdnost Božjo.

Ta prigodba, pravi imenitni učenik, me je presunila. Oba pa sva bila s to prikaznijo prepričana prihodnjega življenja; in tudi obljube Božje so nama bile bolj razumljive. V tem sva tudi spoznala, da naši ljubi in pobožni pokojni še vedó za nas, čutijo z nami, kar se nam godi, in ako jim Bog v svoji modrosti pripusti, nam na pomoč prihitijo v dušnih in telesnih nevarnostih. Naj bolj pa sva si k sercu vzela besede Kristusove, ki pravi: „K d o r k o l i e n e g a t a k i h o t r o k s p r e j m e v m o j e m i m e n u, m e n e s p r e j m e.“ (Mark. 9, 36.)

V tej prigodbi imamo pač zares lep zgled vsega posnemanja vreden. Ta dobri gospod nam kaže, da, ker je človeška potreba lahko dušna ali pa telesna, moramo pomagati tudi mi,

kar naš bližnji potrebuje na duši ali na telesu. Lepo je skerbel za telesne in dušne potrebe ubozega, zapuščenega otročiča. Tako so delali apostelni in drugi svetniki. Hranili so lačne, oblačili nage, obiskovali bolnike in vsem nadložnim po moči postregli. Kolikor in kader je mogoče bilo, so tudi nevedne učili, grešne svarili, ter si prizadevali, rešiti duše večnega pogubljenja. Ako hočeš toraj, moj kristjan! usmiljen biti, in po potu popolnamosti dalje hoditi, pokaži svoje sočutje z revnimi in z nesrečnimi dejansko; posebno skaži svoje usmiljenje do bližnjega, ako vidiš njegovo dušo v kaki nevarnosti. Ne misli, da le pridigarji in spovedniki, starši in gospodarji so dolžni za zveličanje druzih skerbeti. Ta dolžnost veže vsacega, ako je le mogoče in priložno. Nam vsem pravi naš Zveličar Jezus Kristus: „Ako pa greši ... tvoj brat, pojdi in ga posvari.“ (Mat. 18, 15.) Kdor je res usmiljen, uči in svari svojega bližnjega, ako vidi, da je duša njegova v nevarnosti, kakor ve in zna, po potrebi, skrivej ali očitno, mehko ali ojstro, prec ali o priliki, kakor previdi, da bi njegovo svarjenje ali podučenje več izdalo. In tako usmiljeni pomaga sebi in bližnjemu, kakor nas uči sv. Jakob: „Bratje moji! ako kdo od vas zajde od resnice, in ga kdo verne, naj ve, da, kdor grešnika verne od njegove krive poti, bo rešil njegovo dušo od smerti in pokriv veliko število grehov.“ (Jak. 5, 19, 20.) To je, on bo zbrisal veliko število grehov svojega bližnjega, ki ga pripelje k temu, da se spreoberne, pokoro dela, pa zbrisal bo tudi lastne grehe, ker ga tista ljubezen, ki jo padlemu bližnjemu skazuje, bolj pripravnega stori, da doseže božjo gnado. —

Tega pa, ljubi poslušavci moji! nikdar ne pozabite, da, kaderkoli potrebnim, revnim, nadložnim ali nesrečnim kaj dobrega storite, naj si bo na duši ali na telesu, vselej storite

iz ljubezni do Boga, ker Bog tako hoče, da bi njemu dopadli, da bi pri njem milost našli. To je bistevno potrebno k keršanskemu usmiljenju; kajti kdor le iz natornega usmiljenja, ali iz nečimernosti, ali iz kacega druzega natornega nagiba svojemu bližnjemu kaj dobrega stori, on je sicer usmiljen, kakor zamore biti nevernik usmiljen, pa njegovo usmiljenje ni tako, kakoršno mora imeti kristjan, da bo zato plačilo od Boga pričakovati zamogel.

Posebno lep zgled keršanskega usmiljenja nam je sveti Jožef Kalasanski. Na Španskem je bil rojen ta svetnik v sredi šestnajstega stoletja. V mašnika posvečen je popotoval v Rimsko mesto na grobove aposteljnov in druzih mučencev, ter je tam preserčno Boga prosil, da bi mu naznanil, kako bi več storiti zamogel v Božjo čast in v zveličanje svojega bližnjega.

Stopil je v družbo keršanske ljubezni, ktere udje so se zavezali, delati posebne dobre dela keršanske ljubezni, da so namreč bolnikom stregli, in sramožljive uboge iskali in jim pomagali. Sv. Jožef je prevzel celo stran mesta v svojo skerb, ter je naj skrivniše kota pretaknil, da je ubogim in nadložnim pomagal in jih tolažil.

Naj lepši je pokazal ta sveti mož svojo veliko ljubezen do bližnjega o času grozovite kuge, ktera je v Rimskem mestu njih veliko pomorila. Hodil je kakor tolaživen, dober oče po vseh krajih, kjer je kuga naj bolj razsajala; poiskal je bolne, ktere so vsi ljudje zavoljo nalezljive bolezni zapustili; dajal jim je zdravila, stregel jim v bratovski ljubezni, jih tolažil, da so v zaupanji na Božje nezapopadljivo previdnost z vso vdanostjo svoje terpljenja prenašali. Po kugi umorjene je sam na svojih ramah nosil k pogrebu. Pri tej tako veliki nadlogi se mu je naj bolj smililo toliko ubogih otročičev, kterim je nesrečna kuga starše pograbila, in kteri, zapuščeni od vsega sveta, niso vedeli

ne kod ne kam. Zbiral jih je in ko skerben oče jim pomagal; tudi druge dobre ljudi je prosil za nje, da so za te zapuščene sirote kaj darovali ali kakor si bodi poskerbeli. Očitno šolo je napravil za take reve in s pomočjo še druzih treh duhovnov jih je učil v vseh potrebnih rečeh. Tudi hrano in obleko jim je preskerbel. Do sedem sto takih sirot je imel in dobri ljudje so ga podpirali v tem posebnem delu keršanske ljubezni. In več duhovnov se je zbralo krog njega, ki so mu pomagali. In to je bil začetek tistega reda, ki mu pravimo „šolski bratje.“ Ti menihi so po vseh deželah napravili take šole za uboge otroke, ter so neizrečeno veliko dobrega storili svetu, ki jih v sedajnih časih po svoji navadi s tem plačuje, da jih po peklensko černi in preganja. Sv. Jožef je dve in petdeset let opravljal to imenitno službo keršanske ljubezni. Na tanko je spolnoval besede modrega Siraha, ki pravi: „Bodi sirotam, kakor oča usmiljen, in boš kakor sin Največega.“ (4, 10.)

c) Usmiljeni pa, ktere Kristus blagruje, niso le oni, kteri imajo sočutje z nadložnimi in jim iz čiste ljubezni do Boga dobrote skazujejo, usmiljeni so tudi vsi, ki svojim razžalnikom zavoljo Boga iz serca odpuščajo. In to usmiljenje je naj lepše naj imenitniše; tako da vsako drugo usmiljenje brez tega nič ne velja. Sv. Leo pravi: „To usmiljenje je tako velika čednost, da vse druge čednosti brez te nič ne koristijo; kajti naj bo kristjan še tako čist, še tako zmeren, in ozaljšan s še tako imenitnimi čednostmi; vendar ne zasluži nobenega usmiljenja, ako iz serca ne odpusti njim, ki so ga razžalili.“

Skerben oče je svoje obilno premoženje razdelil med svoje tri sinove; le še en zlat perstan z žlahtnim demantom je ostal. „Ta perstan bom dal tistemu zmed vas, ko bo čez leto naj boljše delo storil,“ pravi oče svojim otrokom. Čez leto dan pri-

dejo sinovi in pervi pravi: „Moj prijatel se je podal na ptuje in brez vsega pisanja mi je zročil tri tisuč kron; ko nazaj pride sem mu vse pošteno nazaj odrajtal.“ „Dobro in prav si storil, mu de stari oča; in to je bila tvoja dolžnost; kdor bi drugače delal, bil bi goljuf.“ Drugi sin pravi. „Moj sosed, ki ima veliko otrok, je pogorel. Sto kron sem mu dal, da si bo ložej postavil novo pohištvo.“ „Dobro, ljubi moj sin! pravi oče, ti si bil dobrotljiv in tvoje dejanje moram pohvaliti. — Naj mlajši pa pravi: „Vidil sem, da je moj sovražnik, ki mi je veliko britkost napravil, v vodo padel. Skočil sem za njim in z veliko nevarnostjo sem ga rešil.“ „Preljubi sin, reče vesel oča, ti si naj lepši delal, tvoj je perstan.“

Zato pa vidim v življenji svetnikov, da vsi svetniki in vsi popolnoma kristjani si na vso moč prizadevajo, ne le, da ubogim in nadložnim telesne in dušne dobrote skazujejo, ampak sosebno skerbni so, da razžalnikom svojim iz serca odpustijo.

Zmed sto in sto lepih zgledov nate le enega. Vojvoda Alba Don Gorica je bil ošaben in terd mož, ki je svoje podložne brez vsega uzroka nadlegoval in hudo mučil. Sv. Janez iz Pakunde, usmiljen ki je bil, je stopil pred vojvodo ter ga je prijazno opomnil, naj bolj človeško dela s svojimi ljudmi. To je pa prevzetnega vojvodo tako razkačilo, da je sklenil, nad svetim možem se zmaščevati. Najel je dva svojih služabnikov prav drago, naj bi svetega moža umorila. Oslepljena z mnljivim zlatom sta šla in prežala na svetnika na potu, kjer je moral memo iti. Ko se jima sveti mož bliža, obide ju toliko spoštovanje in preleti toliki strah, da pred svetnika na kolena popadata, pa mu svojo hudobijo razodeneta. Sveti mož ju sprejme ko spokornika ter ju k poboljšanju opominja, in moli ž njima, da bi jima Bog tudi odpustil. Hudobni vojvoda pa nevarno

zboli. In sv. Janez tudi za njega preserčno moli, da mu mili Bog zopet zdravje dodeli in z zdravjem pa je pričel spokorno življenje.

Sv. Janez tu ni storil nič posebnega; ali vendar je nekaj storil, kar veliko ljudi ne stori, ki se kristjane imenujejo. Ravno tega marsikdo storiti noče, da bi iz serca odpustil svojim razžalnikom, pa jim za hudo dobro povernil. Kaj pa taki kristjani veljajo in kaj pričakovati morejo, pravi Jezus Kristus sam: „Ako tiste ljubite, kteri vas ljubijo, kakošno plačilo bote imeli? Ali ne delajo tega tudi cestninarji? In ako pozdravljate le svoje brate, kaj storite več? Ali ne delajo tega tudi malikovavci.“ (Mat. 5, 46, 47.)

d) To vse, kar sem vas zdaj učil, pa nam že tudi kaže, kako potrebna nam je vsem ta zveličanska čednost, ako hočemo napredovati po potu popolnamosti. Kakor potrebno nam pa je usmiljenje, tako koristno nam je tudi. Že misel na dobre dela, ktere drugim skažemo, nas napolnjuje s preserčnim veseljem. Ja, moj kristjan! ako si kaj zares dobrega storil, tvoje serce je občutilo veselje in radost, kakoršne ti svet nikakor dati ne more. Dobrota, ktero nadložnemu skažeš, ga uterdi v zaupanji na Boga, ga nagiblje k hvaležnosti do Boga in do dobrotnika svojega. Mi smemo pričakovati, da bo tudi nam mili Bog usmiljen, ko bomo v enaki nadlogi; mi imamo veselo zagotovilo, da Božji Zveličar bo vsako dobro delo, ktero svojemu bližnjemu storimo, tako sprejel, kakor da bi ga njemu samemu storili. Misel na naše dobre dela nam bo polajšala smertno uro. In po smerti nas čaka usmiljenje nebeškega Očeta, saj Kristus pravi: „Oni bodo usmiljenje dosegli.“ Darovi keršanske ljubezni prinesejo srečo in blagoslov Božji, pomnožijo premoženje in še otrokom in unukom pomagajo. „Kdor hodi

za pravico in za usmiljenjem, našel bo življenje, pravico in slavo," pravi sveto pismo. (Preg. 21, 21.)

Pobožen menih Tiln je večkrat prišel v hišo ubozega soseda, ki je tekavec bil. Tekavec je bil le reven in pri vsi pridnosti in varčnosti si ni mogel nikakor nič pomagati. Menih mu svetuje, naj vsak dan en sold za uboge na stran dene. Ubogi tekavec dalj časa tako dela in ko vidi, da se zmiraj bolj pomore, misli si: tako si lahko še bolj pomorem, in vsak dan dva solda za uboge odloči; in kaj se je izcimilo iz teh ubozih soldov? Postal je ubogi tekavec prav premožen in spoštovan tergovec.

Tega, preljubi ne pozabimo, da v ubozih in nadložnih Kristusu samemu strežemo in si sebi veliko koristimo. Ker tacih zgledov iz življenja svetnikov že več veste, naj vam še povem od enega dijaka ali šolarja nekaj. Ta šolar, ubog ki je bil, je vsak dan šel o poldne k imenitnemu, bogatemu grajščaku z malim piskercom po hrano. Bil je pa prav bistrega uma in grajščak se je ž njim rad pomenjal in večkrat kaj nedolžnega pošalil. Ko se nek dan tako priljudno s šolarjem meni, vpraša ga ubogi revno oblečeni dijak: „Milostni gospod, pravi, ali bi mi vedeli povedati, koliko vatlov suknja bi za svojo suknjo in hlače potreboval Bog vsegamogočni, kterega ne obsežeta nebo in zemlja?" Grajščak se popraska za ušesi in pravi: Tega pa, skoraj da ne bom vedel; vendar mislim, da hlače bi mogle še precej širje biti, kakor so župnanove; ki so pa po tedajni šegi bile strašno široke. O ne; veselo pravi šolar, jaz pa vem, koliko? Naj več sedem ali osem vatlov je treba za hlače, napersnik in za suknjo; kajti naš Gospod Jezus sam pravi pri sv. Matevžu: „Kar ste storili kteremu teh mojih

naj manjših bratov, storili ste meni.“ (25, 40). In dobri gospod ga je od nog do glave na novo oblekel.

Usmiljenim Bog posebno veliko gnad dodeli v zveličanje njihove duše, odpuščanje grehov, moč v skušnjavah, razsvitljenje duha, varstvo pred dušnimi nevarnostmi. „Usmiljenje, pravi sv. Krizostom, je bramba zveličanja, kinč vere, odpuščanje grehov. Ono pravično uterduje, svetnike krepča in služabnike Božje poveliča.“ Usmiljenje do ubogih in do sovražnikov nam zagotovi srečno smert in milostno sodbo. Sv. Jakob pravi: „Sodba brez usmiljenja tistemu, kteri ne dela usmiljenja; usmiljenje pa povzdiguje pri sodbi,“ (2, 13.) to je, kdor je usmiljen, se prihodnje sodbe lahko veseli. Kajti usmiljenim posebno so namenjene besede Božjega sodnika, ki bo rekel: „Pridite, blagodarni mojega Očeta, posedite kraljestvo, ktero vam je pripravljeno od začetka sveta. Zakaj lačen, žejen, ptujec sem bil in ste mi postregli.“ (Mat. 25, 34, 35.) Zato pravi sv. Avguštin: „Pred vratmi stoji usmiljenje, in ne pusti v ječo nobenega, ki je tukaj usmiljenje skazoval.“

Se ve, da vselej pa ni mogoče usmiljenje skazati; vselej ni mogoče vsacemu pomagati; pa tudi dolžnost nas ne veže, da bi svoje premoženje tako razdali, da bi sami zato pomanjkanje terpeli. „Kakor premoreš, tako bodi usmiljen,“ (Tob. 4, 8) tako je stari Tobija priporočal svojemu sinu. Prerok Izaija sicer bogatemu in revnemu pravi: „Lomi lačnemu svoj kruh!“ (58, 7.) Ali sv. Hieronim pravi, da ubožec to zapoved že dopolni, ako ubožnišim le košček svojega kruha odlomi. Bog tudi majhno, pa iz dobrega namena dano, vidi in plača; saj požirek merzle vode, iz ljubezni do Boga podeljen, brez plačila ne ostane. Vemo iz svetega evangelija, da je revna vdova v cerkveno puščico vergla dva beliča,

ko so drugi cele kose zlata in srebra vanjo metali, in vendar je naš Jezus dejal, da je ona več dala, kakor vsi drugi; ker je dala vse svoje uboštvo, drugi pa so le nekaj od svoje obilnosti dali. Kdor toraj od svojega malega premoženja le malo da, pa bi rad obilno dal, on v Božjih očeh silno veliko da; kajti Bog gleda na serce, in ceni dar po sercu. Zapomnite si toraj vsi, tudi revni in ubožni, kar pravi učeni Belarmin: „Nekaj moraš tudi ti podeliti, ako hočeš v nebesa priti. Ako nimaš nič, niti denarjev, niti blaga, podaj pa svoje serce; kaži svojemu bližnjemu v sili in potrebi sočutno usmiljenje, miljuj ga, pa ga priporočuj drugim, ki mu pomagati zamorejo, kakor je iskal evangeljski stotnik zdravja svojemu bolnemu hlapcu, ter je Jezusa zanj prosil.“

Bodimo toraj usmiljeni, da bomo tudi mi usmiljenje dosegli. O le večkrat premišljujmo, koliko usmiljenje Bog z nami nevrednimi grešniki ima. On daje svojemu solncu sijati čez hudobne in dobre, dežiti čez krivične in pravične; nikomur svojih dobrot ne odteguje; tudi grešniki, njegovi sovražniki, so jih deležni. Kdo je v stanu prešteti gnade in dobrote, ktere je on že nam skazal? Koliko grehov nam je odpustil? koliko nesreč in nevarnost nas obvaroval? kolikokrat je nas s krivega pota zavernil? s koliko poterpežljivostjo je naše pokore čakal? kako milostljivo nas zopet nazaj prejel? in le njegova nezmerjena milost nas je ohranila, da nas njegova pravica na vekomaj ni pogubila. Imejmo toraj usmiljenje z ubogimi, z nesrečnimi, skazujmo jim dobrote, kolikor in kakor premoremo; tolažimo jih, ako jim drugači pomagati ne moremo. Odpuščajmo radi vse razžaljenja in tudi mili Bog nam bo odpustil in pomagal.

In tako sklenem današnji nauk z besedami imenitnega cerkvenega učenika, sv. Avguština: „Stori in tudi tebi se bo storilo; kakor ti z drugimi ravnaš, tako bo Bog s teboj delal.

Ti imaš in nimaš; imaš obilnost in pomanjkanje, bogastvo in uboštvo. Imaš časno, pa nimaš večnega; si bogat na časnem blagu, pa si ubog na duhovnih dobrotah. Prosijo tebe; pa tudi ti prosiš. Usliši ubožeca, ki te prosi; uslišal te bo tudi Bog, ki si berač pred njim, česar ga prosiš. Daj od svoje obilnosti tistemu, ki v pomanjkanji živi, in napolnil bo Bog tudi tebe s svojim bogastvom. „Blagor usmiljenim, ker usmiljenje bodo dosegli!“ Amen.

XXXVI. Keršanski nauk.

6. Blagor jim, kteri so čistega serca, ker oni bodo Boga gledali.

Ena naj lepših keršanskih čednost, ja kaj pravim? krona vseh čednost, lepota in kinč vseh čednost je tista zveličanska čednost, ktero bomo danes premišljevali, in ta je: „Čistost serca.“ O kako so si svetniki prizadevali za to prelepo čednost! in koliko skerb imajo še dan današnji vsi pobožni, vsi popolnoma ljudje za to čistost serca! Naj vam danes precej povèm lep zgled iz pervih časov naše svete vere, še predenj bomo to čednost bolj na tanko premislili.

Bila je sveta devica, hči neverskih, pa imenitnih staršev v Ikoniji, sv. Tekla. Še mlada je bila zaročena z bogatim mladenčem Tamirom. Ko je pa sv. apostel Pavel prišel tudi v Ikonijo, sveto evangelje oznanovat, poslušala je tudi Tekla ga in poučena v svetih resnicah je sprejela sveti kerst, pa tudi svoje devištvo Jezusu zaobljubi. Ko pa potem njen ženin sili na poroko, odgovori mu ona s sveto serčnostjo: „Zaročena sem Bogu in Božji rop bi bil, ako bi nezvesta postala svojemu Bož-

jemu ženinu in bi pozemeljskemu svoje serce in svojo ljubezen darovala. Čez to ves serditi Tamir jo deželnemu oblastniku zatoži, da je službo bogov zapustila, pa je kristjana postala. Niti prilizovanje, niti žuganje je ni moglo odverniti in sodnik jo ukaže, divjim levom vreči; levi pa se jej k nogam vležejo, ko krotki jagnjiči. Obsodili so jo na germado; pa tudi ogenj se ne dotekne čiste device. Tudi kače in drugi merčesi jej ne storé nič žalega, ko jo v jamo polno tacih nagnjusnih in strupenih merčesov pahnejo. In ljudstvo je gnalo: „Velik in moljen je Bog device Tekle!“ Spustili so jo in več let je spremljevala apostelna, potem se podala v puščavo in ozalšana vseh lepih čednost je doživela visoko starost. Imenovali so jo pervo mučenico, ki je med ženskimi perva za sveto vero terpela. Ko sem vam popisal na kratko življenje perve cvetke čistega življenje, vam bom zdaj pokazal:

a) K t e r i s o č i s t e g a s e r c a?

Od čistosti je večkrat govorjenje. Velikrat slišite posebne nauke od te čednosti. In prav je; kajti čistost daje lepoto vsem čednostim, toraj je prav in dobro, da tudi na tanko poznate to lepoto. Bil je nauk od čistosti, kader so bile vam razlagane zapovedi Božje; v šesti in deveti zapovedi. Ni dolgo še tega, kar sem vas učil od čistosti, kakor poglavitnemu grehu — nečistosti — nasprotne čednosti. In zopet stavi naš mili Jezus to čednost v versto zveličanskih čednosti in blagor daje njim, kteri so čistega serca.

Čistega serca se ne imenuje le tisti, kteri nič gerdega, nič nespodobnega, nič nesramnega ne misli, ne želi, ne gleda, ne posluša, ne govori in ne stori; tedaj čistega serca ni že tisti, ki se nikoli zoper šesto in deveto zapoved Božjo ne pregreši in naj lepšo vseh čednost, angeljsko devištvo, ohrani; ampak čistega serca je on, ki je sploh vsega greha in vsacega neredenega

nagnjenja prost. Čisto serce ima toraj on, ki sovraži vse, kar je greh, in svete zapovedi Božje ne prelomi ne v mislih, ne z besedo, ne z dejanjem. Tudi je še potreba, kdor hoče zares čisto serce imeti, da je taisto polno svetih želj in polno svetih sklepov. Čisto serce mora biti podobno posodi, ki ni le zunaj in znotraj čedna, pa prazna; ampak mora biti napolnjena z dragimi in lepodišečimi tekočinami. „Čisto serce imajo oni, pravi sv. Krizostom, ki vse čednosti imajo in niso krivi nobenega greha.“

a) Čisto serce imajo, ki so prosti vsega smertnega greha, pa so to tudi v sebi zaterli vse prostovoljno nagnjenje odpustljivega greha in so stanovitni v stanu gnade Božje. Ti so na pervi stopinji serčne čistosti, pa so vendar na tem, da na potu popolnamosti napredujejo, ter se vadijo v mnogoterih čednostih, ktere so lastne popolnim dušam. Tako čistih duš je, čast in hvala bodi večnemu Bogu! veliko v naši sveti katoliški cerkvi. Med te čiste duše, v to versto so šteti vsi pobožni kristjani, ki se z vso skerbjo varujejo vsacega smertnega greha, pa se tudi ogibljejo malih, odpustljivih grehov in zatajujejo sami sebe, zatirajo svoje slabe nagnjenja, se vestno ogibljejo vsake priložnosti v greh, pa na tanko spolnujejo dolžnosti keršanske in dolžnosti svojega stanu; so pokorni, delavni, trezni in zmerni, prijazni in poterpežljivi, ter si prizadevajo za vse dobro, kolikor le storiti zamorejo.

Med takimi čistimi dušami je bila sv. Julijana. Že v otročjih letih si je prizadevala za vsako čednost. Njeno življenje je bilo tako pobožno, da je njen stric, ki jo je učil, njeni materi srečo voščil, da je bolj angela, kakor človeka rodila. Z vso mogočno skerbjo se je ogibala vsega, karkoli bi jo v greh zapeljati zamoglo. Vsak greh je tako studila, da se je vsa pretresla, ako ga je le imenovati slišala. V šestnajstem letu je za-

pustila svet, ter se v samostan podala, da je ložej s čistim sercem Bogu služila.

b) Na viši stopinji serčne čistosti pa so, kteri so vse neredno nagnjenje pa vse strasti pregešne iz svojega serca iztrebili, pa ga z dobrim nagnjenjem in s čednostmi napolnili; tedaj imajo serce polno svetih želj, polno dobrih sklepov. Take duše na potu popolnamosti čversto napredujejo, ki svoje pobožne želje in sklepe neprenehoma v pobožnih dejanjih in svetih čednostih zveršujejo. Ako tudi še v kaki mali greh padejo, pa se to zgodi le malokdaj in nikoli ne prav prostovoljno. Ako padejo, padejo iz slabosti, nepremišljeno ali v kaki naglici. Tudi take lepe čiste duše se dobé, ki so dospele to stopinjo serčne čistosti, ki so ko svitle luči v soseski, vsem dobrim v tolažbo in veselje, hudobnim pa v spodtikljej in v nepokoj.

Ti imajo Bogu zvesto serce, popolnoma vdano, pripravljeno, vse storiti, vse preterpetj, tudi umreti iz ljubezni do Boga. Ti imajo pravično serce, ktero ne poželi nič ptujega, pa vsacemu privošči in pripusti, kar je njegovega. Ti imajo zmerno serce, jed in pijače le za potrebo, ker je volja Božja, vživajo. Ti imajo serce polno usmiljenja in milosti, kakor morejo in znajo, radi ubogim pomorejo, dušne in telesne dobrote skazujejo. Ti imajo krotko serce, da slabosti, tudi kljubovanje svojega bližnjega voljno prenašajo, hudo z dobrim povračujejo. Ti imajo ponižno, ravno serce, da nikdar bližnjega prederzno ne sodijo in hinavščine ne poznajo. Ti imajo ponižno, ravno serce, da nikdar bližnjega prederzno ne sodijo in hinavščine ne poznajo. Ti imajo sramožljivo, čisto serce, da so spodobni v svojih pogledih, v besedi, v obleki, v vsem dejanji in nehanji. Z eno besedo: Njihovo serce je napolnjeno s čednostmi.

V malem mestu na Francoskem je živela žlahtna rodbina,

ki je pa po nesreči prišla ob vse svoje premoženje. Ti revni starši so imeli edino hčer, kteri so dali naj boljše, kar so v svoji revščini premogli, to je, dobro keršansko izrejo. V vseh rečeh je bila deklica izverstna; bistrega uma, dobrega serca, kar je pa naj lepše, naj več vredno bilo, da je bila posebno pobožna. Njeno serce je bilo zares ozalšano z vsakterimi čednostmi.

Neko zimo pridejo vojaki v tisto mesto in k tej družini je bil odločen oficir, že bolj prileten, prav pošten mož; kajti so vojaki po hišah stanovali. Posebno lepe lastnosti domače hčere so ga bile prevzele, da je imel veliko nagnjenje do nje, in je tudi res, čez nekaj časa jo snubil pri starših. Starši so bili te ponudbe neizrečeno veseli, ter so mu dejali, da si to štejejo v posebno čast, da pa svoji hčeri, akoravno še tako radi, vendar nobeno dote dati niso v stanu. „Saj želim le vašo hčer, pravi pametni mož, premoženja imam sam dovolj.“ Starši so zdaj svoji hčeri to povedali, ter so za posebno veliko milost Božjo spoznali, ktero dobri Bog nji in vsi hiši tako skazuje. Pobožna hči nič ne dé; kajti žalostne okoliščine njenih ljubih staršev jej niso pripustile, da bi se bila naravnost odpovedala. Bile so zaroke storjene. Ko se pa približa dan poroke, bila je deklica silno žalostna, in ko jo ženin skerbno poprašuje, kaj da jej jé, le zdihuje in joka. Oficir le sili in sili, da mu povedati mora, zakaj je tako žalostna? Vsa klaverna poslednjič pravi: „Moj gospod! ker hočete vedeti, toraj vam povem, da stopim v sveti zakon popolnoma zoper svojo voljo; kajti moje vedne želje so bile, da bi v samostan šla in nič bolj serčno ne želim, kakor da v samoti se vsa Bogu posvetim.“ „Zakaj mi pa poprej niste tega razodeli? in zakaj niste svojih želj spolnili?“ jo vpraša vojak. „Oh, zdihne uboga deklica, moji dobri starši mi za to potrebnih reči preskerbeti niso mogli.“ „Če je pa temu tako,

pravi pošteni vojak, nočem se Bogu ustavljati; ako vas on snubi, bom vam jaz preskerbel za to vse potrebno in pojdite, kamur vas Bog sam kliče.“

In tako je bilo. Deklica je šla v samostan; je bila po nunsko preblečena; tudi njen poprejšni ženin je bil pri tej slovesnosti in je njene dobre starše k zmernemu obedu povabil in to je bil obed čiste ljubezni, kakoršne so obhajali pervi kristjani.

O kako lepo je moglo biti tudi serce tega poštenega vojaka, ki ga je ohranil tako čistega! O srečne duše, ki so zmožne take popolnamosti! Zares tako rekoč tečejo pred obličje neskončno svetega Boga!

c) Take duše so naglo na naj viši stopinji serčne čistosti; in na tej stopinji so oni, ki se znebijo vsega nagnjenja do posvetnih reči in sez nerazdeljeno ljubeznijo Bogu darujejo. Tudi to stopinjo serčne čistosti so dosegli mnogoteri svetniki in svetnice Božje. Varovali, ogibali so se vsake pregrešne sence in so s prečudno skerbjo pazili na nedolžnost svojo.

Sv. Stanislaj Kostka je bil že v svoji mladosti toliko čistega serca, da je omedlel pri sleherni sirovi, nespodobni besedi, tako da je njegov skerbni oče, ako bi bil kdo pri mizi kako umazano zinil, hitro rekel: „Ne tako; drugač bo moj Stanek precej tla poljubil.“ — Ko so sv. Perpetuo zavoljo njene stanovitnosti pred zdivjano kravo vergli, nataknila jo je krava na svoje roge, na tla pobodla in ranila. Ni pa mislila na hude bolečine svojih ran; le to ji je bilo mar, da bi kdo se kako ne pohujšal, ki je njeno oblačilo se pretergalo; zato je z vso sramožljivostjo razrezano obleko potegnila čez odkrito nogo. — Sv. Alojzi je svoje čutila, zlasti svoje oči imel tako v berzdi, da ni nikdar nič pogledal, kar bi nevarno biti zamoglo njegovi neomadežani nedolžnosti. Poltretje leto je bil na španskem kra-

ljevem dvoru kakor blagnjič, kjer je vsak dan pred kraljico stopiti moral, pa nikdar njenega obraza pogledal ni. Tako skerbno se je ogibal svoje bližnje žlahte; ker se je bal vsacega naj manjšega oskrunjenja svoje nedolžnosti. — Bolj čisto serce, kakor vsi drugi svetniki, je pa imela Marija prečista Devica; kajti noben dihljej nerednega nagnjenja ni kalil njene angelsko čiste duše. Zato pravi sveti Duh od nje: „Vsa si lepa, moja prijatlica, in madeža ni na tebi!“ (Vis. pes. 4, 7.)

d) Čistost serca nam je potrebna; kajti ona je duša vseh čednost, ona je mati pobožnosti. Kakor je telo mertvo brez duše, tako je prazno vsako zunajno dobro delo brez čistosti serca. Bog ne tirja druzega od človeka, kakor serce — dobro, sveto in čisto serce. „Daj mi, moj sin! svoje serce!“ (Preg. 23, 26). Serce pa ne pomenja zunajnih čednost ali del; temuč pomenja misli, želje, namene, iz kterih izhajajo zunajne dela. Vse naše dela so svete ali pregrešne, kakor je serce, kakor so misli, želje in namena dobri ali hudobni. Zato so večkrat človeške dela zunajno lepe, dobre, ali v resnici niso, ker serce ni čisto, ni sveto, ni lepo. Zato je že David zdihoval: „Čisto serce vstvari v meni, o Bog! in ponovi v mojem oserčji pravega duha.“ (Ps. 50, 12.)

O preljubi kristjani moji! skerbimo tudi mi za čistost serca; kajti le tako bomo po potu popolnamosti napredovali. In da bomo bolj skerbni za to naj lepšo čednost, poglejmo še:

e) Kakošno plačilo čaka nje, ki so čistega serca?

Jezus, naš mili Zveličar, pravi: „Blagor njim, kteri so čistega serca; ker oni bodo Boga gledali!“ „Oni bodo Boga gledali.“ O čez vse veliko plačilo! — Po jutrovem je bila navada, da so se kralji malokdaj ljudstvu

pokazali. Celo naj imetniši kraljevi služabniki niso smeli pred kralja, kader bi hoteli. Za veliko srečo si je štel, kdor je kralja videl. Dalje časa ga gledati, bilo je pripuščeno le naj večim prijatelom njegovim; in le ti so kralja bolj poznali in tudi njegove skrivnosti vedeli. In tudi pri nas se le malokdaj cesar pokaže. Ako je pa to že velika čast, ali se kdo srečnega šteje, če kralja vidi; koliko veča čast, koliko veča sreča vendar mora biti, gledati kralja vseh kraljev, gledati Boga, in to od obličja v obličje in biti pri njem brez nehanja, biti pri njem na večno! Zato je kraljevi pevec, v duhu gledajoč Božje obličje, milo klical: „Kdaj bom prišel in se prikazal pred Božje obličje?“ (Ps. 41, 3.) In sv. Tomaž Akvin pravi: „Pravo zveličanje izvoljenih je v čistem gledanji Božjega bitstva.“ In te neskončne sreče bodo deležni, ki so čistega serca; to so tisti, ki nič slabega ne mislijo, nič hudega ne želijo, ampak vse svoje misli in želje le na Boga, le na dobro obračajo. In te nezmerne sreče so čiste duše naj bolj vredne. Kakor pervi kraljevi služabniki in prijateli njegovi si ne upajo v blatnem, omazanemu oblačilu pred kralja stopiti, tako zamore pred Božje obličje stopiti le on, ki ima vseh nespodobnih nagnjenj čisto serce. Kajti v nebesa nič nečistega ne more. David, ta sveti, od Boga toliko razsvitljeni kralj, zopet pravi: „Gospod, kdo bo prebival v tvojem šotoru? ali kdo bo počival na tvoji sveti gori? Kdor hodi brez madeža in pravično dela.“ (Ps. 14, 1, 2.) Vemo od starega Simeona, ki je od svoje mladosti do sive starosti svoje serce vsega hudega poželjenja čisto ohranil, da mu je Bog dal veselo obljubo, da ne bo prej umerl, da bo videl Kristusa, maziljenca Božjega. In to neizrečeno veselje mu je Bog pripravil, ko mu je v duhu ukazal, da je stopil v tempelj takrat, ko sta Jožef in Marija svoje nebeške dete postavila pred Gospoda, in

je v detetu Jezusu spoznal prihodnjega Zveličarja. Napolnjen z nebeškim veseljem je vzel častiti starček dete v naročje in hvalil je nebeškega Očeta, da mu je to srečo doživeti dal. Rad je umerl, da so le njegove oči vidile Zveličarja svetá. (Luk. 2.)

Na to večno plačilo nas opominjajo angeli nebeški. „Angeli v nebesih vedno gledajo obličje mojega Očeta, ki je v nebesih," pravi Jezus Kristus. (Mat. 18, 10.) To nam prav lepo pred oči stavijo nektere podobe Matere Božje, ki so posnete po naj imenitnišem malarju Rafaelu, ki je namalal prelepo podobo Porodnice Božje z nebeškim detetom v naročji; spodej pa je napravil dva angela, ki nepremakljivo v Božje dete gledata. S tem je izverstni malar vpodobiti hotel sveto pokorščino, s ktero angeli vse storé, kar tako rekoč vidijo v Božjih očeh. In ravno zato ostane njihov duh vedno čist, kakor je bil, in popolnoma nedolžen. Tako čistega serca, tako čistega duha moramo tudi mi ljudje biti. Čisto serce povzdiguje našega duha k Bogu, kakor na perutah ljubezni. Od žarka Božje luči razsvitljen in ogret, okuša veselje Božje, ki je predčutje ali okus nebeškega veselja, in enkrat pa, osloboden vezi pozemeljskega telesa, bo z nebeško čistimi angeli gledal Boga od obličja v obličje. Ja angelom bo podoben, kdor je čistega serca. Sv. Ambrož pravi: „Sveto pismo nas uči, da, kteri se ne možé in ne ženijo, bodo, kakor angeli Božji v nebesih. Nihče naj se toraj ne čudi temu, da se device angelom primerjajo, ki so zaročene z Gospodom vseh angelov." Ja čiste duše bodo skoraj presegle angele nebeške. Kajti sv. Bazilij pravi: „Angeli v nebesih so prosti mesene zaveze, njih ne skuša niti svet, niti satan. Ni pa taka deviškim dušam; te hodijo po zemlji, nje skuša satan, nje mika in zapeljuje svet in vendar neomadežane ostanejo. Ne snubijo in se ne možé, ne ženijo; so ko angeli in njim ravno zato enaki."

„Oni bodo Boga gledali,“ pravi Kristus. Ja že tukaj na zemlji Boga gledajo. Sv. Ciprijan pravi vsem čistim dušam: „Kar bodo pobožni v nebesih, to ste vi že tukaj začele biti; že tu na zemlji imate slavo vstajenja; kajti hodite po tej zemlji brez misli na svet, ko čistost ohranite in ste device in angelom Božjim enake.“ Glejte, kako ljubeznjivo se je Bog pogovarjal z našimi pervimi starši, dokler sta čista in pravična bila. Kako je s svojo osebno obhojo ž njima povzdignil njuno že tako neizrečeno veliko in zveličano srečo! Ker sta bila čistega serca, sta smela Boga gledati. Po storjenem grehu pa jima je odtegnil obličje svoje; ja njegovega pogleda več prenesti nista bila v stanu; zato sta bežala, se skrila pred njim. Le čiste duše so zmožne Boga gledati. Le čistost da duhovnemu očesu prečudno nebeško jasnost. Le sv. Janez je slonel na Jezusovih persih, le on se je veselil posebno ljubezni njegove. In zakaj? Zato, ker je bil angelsko čist. Le čistim dušam se Bog že tukaj posebno razodeva, da njega in popolnamosti njegove bolj na tanko spoznati zamorejo, ko modrijani in učeni tega sveta. Le čistim dušam se Bog že tukaj posebno razodeva, da njega in popolnamosti njegove bolj na tanko spoznati zamorejo, ko modrijani in učeni tega sveta. Le čistim dušam Bog dovoli, da se ozirajo globoko v bitje njegovo; on vžge v sercu čistih duš ogenj nebeške ljubezni, ki nikdar ne vgasne, ter jih tako prečudno nase potegne in nase naveže. Ja celo vidoma se Bog v svoji nezmerni ljubezni čistim dušam ljubeznjivo razodeva, kakor nekdaj našim pervim staršem, ter se jim pridruži, ko dober oča svojim otrokom, ko preljubi prijatel svojemu preserčnemu prijatelu. Življenje svetnikov je polno takih prigodb.

Sv. Stanislaju se je prikazala prečista Devica z nebeškim detetom, kterega mu je v naročje položila, da ga je poljuboval in se ž njim radoval. Tako se je sv. Anton Paduanski z de-

tetom Jezusom osebno radoval. Zeličani Herman Jožef je živel čisto nedolžno; ves hrepenel je po zveličanskem nauku; zato je kaj veselo in rad v šolo hodil. Pred šolo pa je šel v bližnjo cerkev, kjer je bila podoba preblažene Device z nebeškim detetom Jezuškom. Pred to podobo je rad klečal, pa se z malim Jezuškom prav ljubeznjivo pogovarjal; vedno mu je imel dosti povedati, in mu je lepe cvetlice, cele vence v male ročice dajal. Ljubeznjivo sta Jezus in Marija gledala nedolžnega mladenča, ter ga tako nebeško razveseljevala. Nek dan posebno vesel teče v to svetišče pred mali altarček. Eno jabelko ima v svoji roci, poklekne in ga zaupljivo, prav po otročje ponudi Jezušku ter ga milo prosi, naj sprejme ta dar v znamnje preserčne ljubezni. In glej čudo! dete stegne svojo ročico, prejme jabelko, se nebeško nasmehlja in mu prijazno zahvali. In od tistega dne sta Marija in njen Božji Sin v posebno varstvo sprejela čistega mladenča; veliko gnad že tukaj na zemlji mu je bilo v plačilo za njegovo serčno čistost.

Zveličana Osana iz tretjega reda sv. Benedikta nam sama pripoveduje, kakošne milosti je bila deležna, ko je še otrok bila. Enkrat, pravi, sem dolgo časa k Bogu molila, in prikazal se mi je Gospod, edino pravi tolažnik, v podobi majhnega otroka, bolj bliščeč, ko solnce, z nebeško, neznano vonjavo, neizrečeno ljubeznjiv in prijazen. Preljubo me pogleda, ter nase potegne vso mojo dušo. Bil je pa prečasten. Kakor zlato bliščeči lasci se je svetila njegova glava, na ktero je bila pritisnjena hudo boleča ternjeva krona; na rami pa mu je ležal križ, veliko veči, kakor je bil on sam. Ko ga pogledam, ozre se ljubeznjivo na me, mi prikima in pravi: „Hči in ljubljena duša! jaz sem Sin Device Marije in tvoj stvarnik; zmiraj sem ljubil male in jih rad pri sebi imel, ker ni madeža nad njimi. Čiste devičice si rad vzamem v neveste ter jih ohranim v njihovi sveti čistosti,

Ko me zakličejo: O dobri Jezus! jim koj odgovorim in sem pri njih. In ako se ktera boji, pravim jej: Kaj hočeš, preljuba duša! naj ne veš, da sem jaz vsegamogočni Bog pri tebi, ostanem ter te vsega hudega varujem? Zato se pa tudi ti nič ne boj; le stanovitna bodi v ljubezni do mene, in vedno bom pri tebi; in ako bi se ti zdelo, da si sama, vendar te moja milost ne bo zapustila.“ Po tej prikazni je zginil Gospod in služabnica njegova je bila nezrečeno potolažena. Vse njeno dejanje in nehanje pa je šlo le na to, da bi ženinu svoje duše služila in dopadla. Prenapolnjeno jej je bilo serce, ko se je spominjala njega in vedno močneja je prihajala v vedni tovaršiji mojega nebeškega ženina, ki se jej je še večkrat prečudno prikazal.

Tako se mili Bog že tu na zemlji razodeva njim, ki so čistega serca. Popolno vživanje zveličanja pa bodo še le v nebesih imeli. Tam bodo Boga gledali, ne kakor skrivnostno, v ogledalu, ampak od obličja v obličje; in bodo večno vživali tisto veselje, od kterega je pisano: „Oko ni videlo, uho ni slišalo, in v serce človekovo ni prišlo, kar je Bog pripravil tem, kteri ga ljubijo.“ (I. Kor. 2, 9.)

Kaj ne? ljubi moji poslušavci! tudi mi bi radi enkrat Boga gledali? Ali o moj Bog! kdo se bo ohranil popolnoma čistega serca? Dokler smo tu v tej nesrečni ptuji deželi tolikim skušnjavam podverženi, v vedni vojski s poželjenjem mesa, s poželjenjem oči in z napuhom tega življenja. Oh, žalostno nas lastna skušnja uči, da večkrat delamo terdne sklepe; ali, ko bi mignil, vzdigne se v nas hudobna misel, nas mika in vabi, in ker je, ako tudi volja dobra, meso pa slabo, nas zapelje v marsiktero nečisto željo in nespodobno veselje koj tisti trenutek, ko je obljuba storjena, da hočemo nedolžno, pobožno živeti. Le v zvesti pokorščini do Boga bomo ohranili svoje serce čisto in

s to čistostjo našega serca nam je mogoče, da se vpiramo sovražnikom svojega zveličanja in pridemo do serčnega miru, kakoršnega ta svet dati ne more. Male madeže pa, s kterimi se osmadeževa naša duša zoper našo prosto voljo, bo oprala kri Jezusova, da smemo upati, da stopimo enkrat čisti pred sodnika svojega. Zato pa prosimo Boga pogosto za pomoč. Noe je bil otet v vesoljnem potopu; pa Bog je od zunaj barko zaperl za njim. Tudi mi prosimo neprenehoma, naj nas Bog obvaruje s svojo mogočno roko, da v tolikih nevarnostih čisto ohranimo svoje serce. To je gotovo, da sami nismo v stanu ohraniti te serčne čistosti, te prelepe rajske cvetlice v nečisti zemlji svojega trohljivega telesa. Bog sam naj jo vsadi, on naj jej s svojo mogočno gnado rast daje, da v gnoju gerde poželjivosti ne vsahne. Ne zaupajmo na svojo moč; stavimo pa vse zaupajne na mogočnega Boga, ki ponižnih nikdar ne zapusti. In ravno ta ponižnost in terdno zaupanje na pomoč Božjo nas bo okrepčalo, da ne omagamo v sili naših strast in v viharji velikih skušnjav, da ohranimo čisto serce, da tudi mi enkrat Boga gledamo od obličja v obličje na vekomaj. Amen.

XXXVII. Keršanski nauk.

7. Blagor mirnim, ker bodo otroci Božji imenovani.

Po naši preljubi domovini je prav veliko cerkev, ki lepo vbrano zvonenje imajo; kajti od nekdaj Slovenec veliko derži na soglasno petje veličastnega zvonenja. In zares nam dobro de, ko zjutraj zgodaj slišimo milo priterkovanje iz visocih lin, ki nas budi in kliče, da je Gospodov dan, da pobožno opravljamo službo Božjo. — Sladko je čuti v Božjem hramu

glasne orgle, ki iz sto in sto piščal čisto in vbrano pojó. — Pa še lepši in slajši je slišati od vsake keršanske hiše, kjer se lepo zastopijo in v sveti ljubezni in slogi živijo. O trikrat blagor soseski, trikrat blagor fari, kjer je prava zastopnost domá, kjer kraljuje ljubeznjivi mir! Oj, da bi tudi mi živeli v tem sladkem miru! Kar je čebelam sladka sterd v panju, to je ljudem prelepa zastopnost v življenji. Zato naš ljubi Zveličar Jezus Kristus v tisti imenitni pridigi na gori tudi pravi: „Blagor mirnim, ker bodo otroci Božji imenovani!“

a) Kteri so ti mirni, kterim Jezus blagor daje?

Mirni ljudje sploh so tisti, ki resnično voljo imajo, s svojim bližnjim v miru živeti, ter se skerbno ogibljejo vsega, karkoli bi zamoglo ta ljubi mir kaj kaliti. Mirni se varujejo, da ja ne napravijo kake nesloge, da ne napravijo kake razpertije; temuč vse storé, ali dopusté, kar je prav in kar je pripuščenega, da se le mir ohrani, ali če se je kako zgubil, da se zopet zadobi. Oni prav dobro vedó, da boljši je mir, kakor prazen prepir. Zato nas vse opominja lepo sveti apostel Pavel: „Ako je mogoče, kolikor je pri vas, imejte mir z vsemi ljudmi.“ (Rim. 12, 18.) To je prizadevati si moramo, da mi nič ne storimo, kar bi vtegnilo razdreti mir, ali da se vsega poslužimo, kar ga zamore zopet poravnati. Mnogo lepih zgledov mirnih serc nam kaže sveto pismo in življenje svetnikov.

Znano vam je, da sta Lot in Abraham, njegov stric, s svojo obilno družino v enem kraji živela. Veliko goveje živine in drobnice sta imela, tako da jima je kraj pretesen hodil. Njuni pastirji so se prepirali, kader so na pašo ali napajat gonili. Miroljubni Abraham lepo prijazno reče Lotu: „Ljubi moj! ne da bi med nama in med najnimi pastirji kak prepir bil;

saj sva brata; glej, odperta ti je vsa dežela; prosim te, loči se, kamor ti dopade. Greš ti na levo, pojdem jaz na desno; pojdeš ti na desno, grem jaz na levo.“ Lot deželo ogleda, si zbere za Jordanom kraj, lepega ko vert, in jo tje potegne. Abraham ostane v slabšem kraji. Tako se ločita v lepem miru. Abraham je bil stareji, tudi močneji, kakor Lot, vendar se vmakne, prepusti Lotu lepši in boljši kraj, da le ohrani ljubi mir. Tako miren človek rad odstopi, kolikor mu le brez greha njegove dolžnosti dopustijo. On dela po Jezusovem nauku, ki pravi: „Če te kdo udari po tvojem desnem licu, pomoli mu še unega. In kdor se hoče s teboj pravdati in tvojo suknjo vzeti, temu tudi plajšč pusti. In kdorkoli te eno miljo dalječ prisili, pojdi dve ž njim.“ (Mat. 5, 39—41.) Vendar te Jezusove besede ne smemo po čerki vzeti, da bi človek res moral tako storiti; temuč to je le v zgled rečeno, da raj še tako velike krivice prenašajmo, kakor da bi hudo s hudim povračevali, se sami maščevali in tako ljubi mir kalili. Kristus sam ni podal še druzega lica hlapcu, ki ga je za uho udaril; pa pripravljen je bil, to krivico raji še enkrat terpeti, kakor da bi se bil sam maščeval. Tu nam ni rečeno, po nauku sv. Avguština, kaj nam je zunaj storiti, ampak k čemur moramo znotraj pripravljeni biti. Poglejte, kako ljub je bil Abraham Bogu zato, ker je tako miren bil. Bog sam se mu prikaže in mu pravi: „Povzdigni svoje oči, in ozri se s tega kraja proti jutru in proti večeru; proti severju in proti jugu; vso deželo, ktero tu vidiš, bom dal tebi in tvojemu zarodu, in pomnožil bom tvoj rod, da ga bo, kakor peska pri morji. Vstani in hodi po deželi; kakor je dolga in široka, vso ti hočem dati.“ Tako lepo miroljubnost Bog ljudem plačuje.

b) Mirni, ravno zato, ker mir ljubijo, ga pa želé tudi med drugimi ohraniti; ako je pa kako se skalil, iščejo ga zopet uterditi. Kar le premorejo, vse storijo, da razdvojene serca zopet zedinijo, ter v tem naj veče veselje imajo, da ljubi mir kraljuje v soseski in v domači hiši.

In preljubi moji farmani! kaj mislite, kaj daje soseski pravo srečo? Morebiti bo kdo mislil, da lepo, rodovitno polje? ali veliki, dobri travniki? ali košate planine in vinske gorice? O ne! kjer med sosedi lepe sloge, prave zastopnosti, ljubega miru ni, tam je naj lepši kraj divja puščava. Že zjutraj na tešče se gospodinje pri studencu prepirajo in pozno na večer možje po izgonih vpijejo. Hudobna gospodinja celo vas naropoče zavoljo kokošjega jajca, kterega kokoš pod sosedovo streho pusti, ali kako malo mervo razberska. Hlapci in pastirji, celo sosedje se spró zavoljo živinčeta, ki je na ptujo njivo stopilo. Vas, kjer med sosedi lepe zastopnosti ni, se kmalo v gnjezdo strupenih kač spremeni. Sv. Hieronim pravi: „Male reči v slogi rastejo; naj veče pa v neslogi razpadejo.“ Zato nas opominja sv. Pavel: „Bodite ene misli med seboj!“ (Rim. 12, 16.)

Svoje dni se je imeniten gospod naveličal živeti med nepokojnimi mestnjani, in preseli se v neko vas. „Na kmetih, si je mislil, bom vsaj v miru živel.“ Kmalo se je pa prepričal, kako se kregajo in prepirajo in nemirno živijo. Milo zato zdihuje: „Hudobno seme pač povsodi raste, ko sad lepe čednosti malokje dobro izhaja!“ Akoravno pa so sosedje med seboj se pričkali in rinkali, gospoda so le radi imeli. To se je njegovemu hlapcu čudno zdelo in reče neki dan svojemu gospodu: „Kako je vendar to, da, ko vaščani med seboj neprenehoma v vednem boji živé, se pa z vami tako lepo zastopijo?“ „Dragi moj, mu de gospod, to je celo lahko. Jaz gledam na svoje slabosti in pometam pred svojim pragom; zato ne utegnem

druzih dražiti. Potem pa, ako me sosed sili, eno uro delati na cesti; raji dve uri delati ukažem, kakor bi se prepiral. Ako se mejaš pritoži, da moje drevo na polji mu senco dela, ukažem ga posekati in sožgati. Ako me bližnji z ojstro besedo useka, rahlo mu odgovorim. Glej tako se z vsemi lahko zastopim.“

In ktera hiša je srečna? Mar bogatinova ali žlahtnikova? O ne! le kjer je ljubi mir doma. Ne imenitna, dobra služba, ne velik zaslužek ne dela nobenega družinčeta srečnega. Visoke službe so rade nemarne, veliki zaslužki pa so zapeljivi. Le lepa zastopnost stori službo veselo in srečno. Kjer se za vsako majhno stvarico sovraštvo skuje, se gospodarju in gospodinji nasproti beseduje, družina eden drugemu zanjke snuje, tam pač nobene sreče biti ne more. Delo se z nevoljo prične, s kletvijo pa konča. „Boljši je, povabljenemu biti na sočivje, kjer je ljubezen, kakor na pitano tele, kjer je sovraštvo.“ — „Boljši je suh grižljej z veseljem, kakor polna hiša klavnih darov s kregom.“ (Prip. 15, 17. 17, 1.)

So li srečni tisti zakonski, ki prebivajo v lepih palačah, ki imajo imenitne gradove, polne žitnice? O ne! Premoženje ne dela srečnega zakona; ampak le lepi mir, sveta zastopnost. Saj ne pravimo: ta dva sta srečna, ker imata vsega zadosti; ampak: Mož in žena se za ljubo imata in njun zakon je srečen. Poglejte Marijo Devico in svetega Jožefa; v borni mali hišici sta. Nista bogata, pa vendar vesela. Preganjana sta, v ptujo deželo bežita; pa vendar srečno živita, ker sta enega serca, in sam Sin Božji pri njima prebiva. Božji blagoslov je pri hiši, kjer zakonski v lepem miru živijo. Oj kakošna pa je hiša, kjer miru ni! Tega vam ne bom pravil, saj žalostnih tacih hiš preveč imamo. Taka hiša je živ pekel že tu na zemlji.

Kteri stari imajo srečne dni? kteri mladi dobro gospodarijo? Le sama lepa zastopnost prinese starim vesele dni, mladim pa srečo. Kjer pa stari mladim vsak dan oponašajo, koliko so jim prepustili; mladi pa starim žlice štejejo, jim slovo dajejo, jih težko vidijo ali celo gerdo želijo, da bi jih skoraj ne bilo; kjer se celo tožujejo, po kancelijah si pravice iščejo; oh, tam je pač huda, tam je slaba! Mirnim ljudem je nizka bajtica zadosti prostorna, nepokojnim pa je visoka palača premajhna.

Veliko hudega napravi nesrečna vojska; po pravici se imenuje šiba Božja; pa še hujša je hišna vojska, ktero domači med seboj imajo, in ktera jim pokonča preljubi mir, toliko potrebno slogo.

c) Iz tega, preljubi moji! bote pa tudi že spoznali, kako potreben nam je ta ljubi mir z drugimi. Brez miroljubnosti nobeden popolnamosti ne doseže. Nemiren človek se pač dobrega kristjana imenovati ne more.

Morebiti ste že slišali, kako čudno prikazen je enkrat imel sv. Arzeni. Dolgo v noč je nekdaj premišljeval, kaj da toliko ljudem zapira vrata nebeške. Ko v takem premišljevnji zaspi, sliši glas, ki mu pravi: „Arzeni, poglej!“ In videl je lep tempelj, česar vrata so odperte bile. Dva moža prideta, ki sta nesla težko dolgo bruno na svojih ramah; vsak na enem koncu. V tempelj sta ga hotla nesti. Prepirati pa se začneta, kdo bo šel najprej. Vsak hoče biti pervi; nobeden drugemu odjenjati noče, in ker je bilo bruno dolgo, se ve da, ne moreta v tempelj. Arzeni misli, kaj bi ta čudna prikazen pomenjala, in spoznal je, da ta dva moža pomenjata tiste ljudi, ki sicer nosijo težek jarm pozemeljskega življenja, pa so svojeglavni, napuhnjeni, prevzetni, jezavi in prepirljivi in zato jim so nebesa zaperte.

Ja ljubi mir nam je celo zapovedan. Preden je ljubi Jezus od svojih učencev se ločil in se nazaj k svojemu nebeš-

kemu Očetu vernil, priporočeval jim je to naj bolj, da naj v lepi zastopnosti, v miru živijo. Ko se jim je po svojem častitem vstajenji prikazal, priporočal jim je v enem pogovoru ž njimi trikrat mir. — Tudi sveti apostel Pavel v več svojih listih ljubi mir priporoča. Rimljanom piše, kakor smo slišali: „Ako je mogoče, kolikor je pri vas, imejte mir z vsemi ljudmi!“ (12, 18.) V listu do Efežanov celo pravi, da, kdor si ne prizadeva za mir, ne živi po svojem poklicu in opušča naj imenitnišo dolžnost keršanstva. Zato pravi: „Skerbite ohraniti edinost duha v zvezi miru.“ (4, 3.) Prizadevajte si, da ohranite enega duha, da ste edini v svetem miru; da ni nobenega razdertja med vami, da živite v lepi edinosti, ki ste prejeli tudi vsi en kerst, ste podučeni vsi v enem nauku, služite vsi enemu Bogu, ker imate vsi enega Očeta v nebesih. „En Gospod, ena vera, en kerst, en Bog in Oča vseh.“ (4, 5, 6.) Tako bodite edini, kakor dela en Bog po vsem in v vsem, kakor vse napolnjuje in oživlja njegov Duh, ki daje ljudem ne le življenje, ampak je tudi vir vsega življenja v vseh stvareh.

Kristjani moji! to opominjevanje sv. Pavla tudi nas zadeva. Saj imamo tudi mi le eno vero, en kerst; saj smo tudi mi na tanko združeni po Očetu, kteri nas vse živi. Zato se ravnajmo po nauku svet. Petra, ki nas tako le opominja: „Bodite vsi ene misli, usmiljeni, bratoljubni, miloserčni, krotki, ponižni. Ne povračujte hudega za hudo, ne kletve za kletev; temuč nasproti dobro voščite; ker ste v to poklicani, da blagodar v sedež posedete. Zakaj kdor hoče življenje ljubiti, in viditi dobre dni, naj berzda svoj jezik od hudega, in njegove usta naj ne govoré goljufije; naj se ogiba

hudega, in naj dela dobro; naj išče miru, in naj se ga derži.“ (I. Pet. 3, 8—11.) Zares je ljubi mir naj drajši zaklad, več vreden, kakor celi kupi zlata. Blagor človeku, kdor ga ima! Poslušajte, kako sveti kraljevi pevec hvali edinost in bratovsko ljubezen, kar je mir. „Glej, kako dobro, in kako prijetno je, ako bratje skupaj prebivajo. Letó je, kakor mazilo na glavi, ki se cedi na brado... se cedi na rob njegovega oblačila; kakor rosa ... ki pada na Sionsko goro. Ker tje Gospod pošilja blagoslov in življenje vekomaj.“ (Ps, 132.)

Glejte, kako potreben nam je ljubi mir z našim bližnjim! Žalostna skušnja nas pa uči, kako škodljiva je nezastopnost in prepirljivost. Kreg in prepir škoduje tebi in bližnjemu; nobenemu pa dobička ne prinaša. Tožba pa le drugim žepe kerpa; kar prav dobro veste. —

Zunaj vasi je stal mali oreh. Dva pastirja dobita pod drevesom en oreh. „Moj je, zavpije Martin, saj sem ga pervi jaz zagledal.“ „Ne, rjove Štefan, moj je, jaz sem ga pobral.“ Tako se rujeta in kavsata. „Jaz vaju bom poravnal,“ pravi sosedov hlapec, ki memo gre; v sredo med pastirja se vstopi, razkolje oreh in pravi: „Ta lupina je tvoja, Martinek, ki si oreh pervi zagledal; ta lupina je pa tvoja, ki si ga pervi pobral; jedro je pa moje, ki sem vama sodbo sklenil.“ To je navadni konec vsake tožbe.

d) Predragi moji kristjani! živite v miru med seboj, da bote po potu popolnamosti napredovali, da bote že tukaj srečni in blagoslovljeni. Živite v miru, ne le s svojim bližnjim, imejte tudi mir z Bogom in sami seboj.

Mir z Bogom bote pa imeli, ako svojo voljo v vseh rečeh podveržete Božji volji, in storite vse, karkoli Bog zapoveduje,

pa opuščate vse, karkoli on prepoveduje. Sami seboj bote pa imeli ljubi mir, ako v pravi berzdi imate vse svoje neredne nagnjenja in hudobne strasti ter jih svojemu duhu podveržete. In ravno ta mir z Bogom in seboj je podlaga miru z bližnjim; kajti le pobožen kristjan, ki ve in zna gospodariti sam čez se, čez vse svoje dejanja po zapovedih Božjih, le on bo živel tudi s svojim bližnjim v ljubem miru.

Prav lep zgled vsega tega nam je sv. Alfonzi Ligvorjan. Njegovi tovarši so ga, ko je še v šolo hodil, vabili, da bi ž njimi se igral, ki so žogo bili. Alfonzi se brani ter pravi, da tega ne zna, da še nikoli ni žoge bil. Vendar, ko le silijo vanj, gre ž njimi in akoravno tega ni vajen, je le on stavo dobil. Na to se eden njegovih tovaršev razdraži ter nespodobno sirovo beseduje; menda ker je stavo zgubil, ali ker je Alfonzi se zagovarjal, da ne zna žoge biti in je vendar stavo dobil. To nespodobno obnašanje je šlo svetemu mladenču k sercu, hudo mu je bilo, da se zavoljo tega Bog žali in z resnobno besedo pravi: „Kaj! za tako malenkost Boga žališ; tu je tvoj denar!“ in verže mu stavo pred noge, in še pristavi: „Bog me vari tacega dobička, kterega bi za tako ceno kupil.“ In zdajci proč beži pod senčne drevesa dalje po vertu. To resnobno obnašanje malega Alfonza je prevzelo tovarše njegove, zlasti onega, ki ga je užalil. Vendar naprej igrajo do večera; ali Alfonza ni bilo več zraven. Vest pa jim je bila nepokojna; šli so in so ga iskali. Našli so ga pa v molitvi vsega zamišljenega, klečati pred drevesom, na ktero si je pripel malo podobico Matere Božje. Bil je pa tako zamaknjen, da ni vedel, da so ga že vsi součenci obsuli. Uni, ki ga je užalil, je bil ves ginjen ter je zavpil: „Kaj sem storil? svetniku sem krivico napravil?“ To vpitje je Alfonza predramilo. Sramoval se je v svoji ponižnosti, da so ga tovarši v taki zamaknjenosti dobili. Vzame po-

dobico Matere Božje in gre ž njimi. Tako je ohranil mir z Bogom, sam seboj in kolikor je premogel tudi z bližnjim.

e) Kaj pa moramo storiti, da bomo imeli ta toliko ljubi in nam tako potrebni mir?

Ako hočemo živeti srečni, v lepi zastopnosti; moramo eden z drugim poterpljenje imeti. Vsaka hiša ima svojo solnčno, pa tudi svojo senčno stran; tako ima vsak človek svoje slabe, pa tudi svoje dobre lastnosti. Ni ga tako hudobnega, da bi v kaki reči dober ne bil; pa tudi nihče tako popolnoma ni, da bi se kaj ne pregrešil. Poterpimo toraj eden z drugim; ne da bi vidili le slabosti svojega bližnjega, tudi njegove dobre lastnosti pregledujmo. „Eden druzega bremena nosite, nas uči sv. Pavel, in tako bote dopolnovali Kristusovo postavo.“ (Gal. 6, 2.)

Varujmo se vsacega razžaljenja. Razžaljenje dela naši duši hude rane, ki težko celijo. Slabi kristjani, hinavci so, ki v cerkvi molijo in zdihujejo, da se vse razlega, domače in sosede pa oberajo, da je gerdo. Taki Boga žalijo, bolj ko neverniki. Ako pa se primeri, da koga neprevideno užalimo, naj solnce ne zaide poprej, da se zopet spravimo ž njim. Ako te jeza prenagli, nikar ne greši s serdom; mine naj, preden se še dan nagne. Jeza utegne biti pravična, sveta, ako se človek grozi, ker je Bog ali bližnji žaljen; ta jeza je pa vselej z ljubeznijo združena in le hoče, da bi se grešnik poboljšal. „Če se jezite, nikar ne grešite; solnce naj ne zajde v vaši jezi.“ (Ef. 4, 26.)

Imamo pa v hiši ali v soseski hudobnega človeka, kteri ima, kakor pravimo, strupen jezik in mu nikdar ne da v miru živeti; imejmo ga, preljubi! za pokoro na mesto vic. Sv. Lidvina je bila osem in trideset let bolna, da ni reva s postelje

nič mogla. Imela je pa strašno hudo nevesto, ktera je ubogo devico zmirjala, klela, celo zapljevala. Svetnica je vse voljno terpela, ter hudobnici ni nikdar žal besede rekla. In ko prijatljice vprašajo bolnico, kako mora toliko terpeti, jim pravi: „Jezus me tako uči. Naj bi jo moja poterpežljivost poboljšala. Taki ljudje nam lepo priložnost dajejo, da se v dobrem uterdujemo in si lahko veliko dobrega prislužimo.“

Ako se pa nam krivica godi, oj ne jezimo se, ne sovražimo, in pravdajmo se. Če se z lepo ne poravnamo in z nasprotnikom koj ne spravimo, poterpimo raji v imenu Božjem. Bog, on pravični sodnik, nam bo vse povernil. Lepo zastopnost in prizanesljivost nebeški Oča naj lepši plačuje. „Ne delajte si sami pravice, preljubi! ampak delajte prostor jezi (Božji). Zakaj pisano je, meni gre maščevanje; jaz bom povernil, reče Gospod.“ Tako nas uči zopet sveti Pavel (Rim. 12, 19.) Kdor se hoče sam maščevati, on ravno s tem na znanje daje, da se ne zanaša na pravico Božjo.

f) Kakošno plačilo čaka mirne? Kakošen blagor jim daje Jezus?

„Oni bodo otroci Božji imenovani,“ pravi Jezus. Bog je Oča vseh ljudi in mi smo med seboj bratje in sestre, otroci enega nebeškega Očeta. Kakor pa dober oče le tedaj veselje ima nad svojimi otroci, ako se otroci ljubijo med seboj, v miru in sveti zastopnosti lepo živijo; tako bo tudi nebeški Oča nad nam dopadanje imel, ako ne delamo nikomur nobene krivice, ako nobenega k jezi ne dražimo; ja tudi, ako se nam kaj nasprotnega pripeti, v poterpežljivosti prenašamo, in če imenitni uzroki ali dolžnosti drugači ne pripuščajo, krivico s kerščansko zmernostjo odvernemo in svoje pravice iščemo, brez vse jeze in brez vsega prepira. Le potem bomo zares otroci Božji

imenovani; kajti Bog ni Bog nesloge, ampak Bog miru. Ako so pa mirni otroci Božji, so pa tudi deleži Božji, so deleži Kristusovi. In ako je Jezus, Sin Božji, zato na ta svet prišel, da nam je prinesel mir, mora biti mir zares naj veča milost Božja. Saj so pri rojstvu njegovem prepevali angeli Božji: „Čast Bogu na visokosti, in mir na zemlji ljudem dobre volje!“ (Luk. 2, 14.) Namen Jezusovega prihoda je bil toraj mir v vsakem človeku, mir med vsemi ljudmi in mir z Bogom. In po pravici pravi sv. Avguštin: „Mir je tolika dobrota Božja, da na vsem svetu ne moremo slišati nič prijetnišega, ne moremo želeti nič veselejšega in ne posesti nič koristnejšega.“ Zato sveto pismo velikrat govori od miru, tudi v pomenu časne sreče, pozemeljskega blagostanja. Tako je naš Zveličar Jezus Kristus, ko se je zjokal čez hudobno Jeruzalemsko mesto, rekel: „Da bi bilo spoznalo tudi ti, in zlasti ta svoj dan, kar je v tvoj mir!“ (Luk. 19, 42.) to je, kar ti je v zveličanje. Po smerti pa pomenja mir večno zveličanje, kakor nas uči naša sveta mati, katoliška cerkev, da molimo za pokojne mertve: „Gospod! naj počivajo v miru!“

Po povelju Jezusovem so tak sveti mir želeli apostelji vsaki hiši, kamor so prišli oznanovat sveto evangelje. On jim je rekel: „Kedar pa v hišo pridete, pozdravite jo, rekoč: Mir bodi tej hiši! In ako bo tista hiša vredna, vaš mir bo nad njo prišel; ako pa ne bo vredna, se bo vaš mir kvam povernil.“ (Mat. 10, 12, 13.) Po tej sveti naredbi še tudi dan današnji mašniki in škofje, kakor nasledniki apostelski, mir želijo vsem pravovernim, kedarkoli pridejo v kako hišo Božjo ali kader verne obiščejo ali se od njih ločijo. O da bi mi pač vselej tega blagoslova, tega mira, vredni bili! Oj da bi bili vsi ljudje mirni!

Ta zemlja bi ne bila dolina solzna, bila bi ljubeznjiv raj. „Kajti zmirom bi zginilo vse sovraštvo, pravi sveti Avguštin, vsak prepir bi bil poravnan, vsaka jeza odpravljena, vsaka prevzetnost potolažena, ponižnost bi bila ljubljena in pospeševana. Kdor pa v tej slogi ne živi, njega bo zavergel nebeški Oča, od dedine odločil Sin, in zapustil ga bo sv. Duh; kajti, kdor dobro in zveličano zapoved zametuje, njegov dar bo zaveržen in dedščine ne bo prejel, ker se postave ne drži.“

Mirni so toraj zares otroci Božji, ker Bog, po besedah sv. Pavla, ni Bog prepira, ampak Bog miru. Saj si že posvetnjaki štejejo v veliko čast, ako so otroci premožnih, pred svetom veljavnih staršev, ali ki žlahtnega, imenitnega gospoda očeta imajo. Kolika čast, kolika sreča pa je še le mirnim kristjanom, ki imajo za svojega očeta kralja vseh kraljev, pravega, živega Boga. Kolika čast, da smejo Bogu samemu reči: Aba, Oča! Kolika čast da smejo Kristusu reči: Moj brat! in sv. Duhu: Moj posvečevavec! moj kralj, ki si izvolil moje serce v svoj tempelj, v svoje prebivališče: „Kteri koli so po Duhu Božjem gnani, ti so otroci Božji,“ pravi sv. Pavel. (Rim. 8, 13.)

Ako so pa mirni otroci Božji, čegavi otroci so pa, ki vedno v kregu in prepiru živé? Čegavi otroci so nemirni zakonski, ki se neprenehoma koljejo in grizejo in v vedni vojski živé, ki se živih viditi ne morejo? — Čegavi otroci so bratje in sestre, hlapci in dekle in drugi domači, ki so si vedno nasprotni, se ko pes in mačka gledajo? Čegavi otroci so tisti černi podpihovavci, ki med zakonskimi razpertije, med domačimi kreg in prepir napravljajo? — Vsi, ki v razpertiji, v sovraštvu živé, gotovo otroci Božji niso; kajti Jezus pravi, da le „mirni bodo otroci Božji imenovani!“ Ako pa niso otroci Božji, čegavi

neki so? Z Jezusovimi besedami moram reči: Taki, ki take reči počenjate „ste iz očeta hudiča.“ (Jan. 8, 44.) Zato, ker posnemate dela hudobnega duha; ker ste polni hudobnih, sovražnih, nevoščljivih misel in želj. Kajti satan podira mir in napravlja razpertije; in kakor dela on, delajo tudi otroci njegovi.

Oj preljubi! živite v miru s seboj, v miru s svojim bližnjim in v miru z Bogom, da bote otroci Božji, ne otroci hudobnega duha. Mirni so že tukaj na zemlji srečni; tam v večnosti pa se bodo skozi celo večnost veselili, kakor dobri otroci svojega nebeškega Očeta. „Oni bodo šteti med otroke Božje, in njih del je med svetniki,“ pravi sveto pismo. (Modr. 5, 5.) Ljubimo toraj mir in živimo v prijaznosti in zastopnosti, da bomo deležni te sreče tukaj in tamkaj. S sv. Pavlom vam zakličem: Preljubi moji, in predragi! „Spolnite moje veselje s tem, da ste enega spoznanja, ene ljubezni, enega serca, ene misli; da nič ne delate iz prepirljivosti, ali zavoljo prazne časti; temuč, da v ponižnosti eden druzega čez se čisljate; da nihče ne gleda na to, kar je njegovega, ampak na to, kar je druzih. Ravno to namreč mislite med seboj, kar Kristus Jezus.“ Amen.

VIII. Keršanski nauk.

8. *Blagor zavoljo pravice preganjanim, ker njih je nebeško kraljestvo.*

Kedar hudobni ljudje koga zapeljati hočejo, delajo mu vsaktere sladke obljube; in da bi jih več nase potegnili, v svojo

hudobno družbo zapletli, obetajo jim zlate gradove, jim živo popisujejo srečo, ktero bodo ž njimi vživali, ako se jim pridružijo. Ali satan je bil od začetka lažnik in oča laži (Jan. 8, 44) in taki so tudi še dandanašnji služabniki njegovi. Vse drugačne obljube pa je delal Jezus svojim ljubim in zvestim učencem. Vedel je, da si dobri učenci, so bili vendar vsi pozemeljski, ter so vedno le še sanjali, da Jezus, njih učenik in Gospod, bo ustanovil mogočno kraljestvo, ter ga bo povzdignil v starodavno bliščobo, ktero je imelo pod Davidom in Salomonom, in oni da bodo pervaki v tem kraljestvu. To nespametno upanje jim je hotel vzeti. Zato jim ni le napovedal svojega britkega terpljenja in hude smerti; napovedal je tudi njim prihodnje terpljenja in preganjanje, ktero bodo prestati morali v službi njegovi. Ko je Saloma prosila za svoja sinova, naj bi bila pri njem v njegovem kraljestvu, rekel je: „Ali moreta piti kelih, ki ga bom jaz pil?“ (Mat. 20, 21.) Zato jim pravi: „Jaz vas pošljem, kakor ovce med volkove.“ (Mat. 10, 16.) In še jim pristavlja: „Pred poglavarje in kralje bote vojeni zavoljo mene v pričevanje njim in nevernikom... In bote zaverženi od vseh zavoljo mojega imena.“ (Mat. 10, 18, 22.) „Iz shodnic vas bodo devali; pride celo ura, da bo vsak, kteri vas umori, menil, da Bogu službo stori.“ (Jan. 16, 2.) Take napovedovanja so pobile vse nespametne misli aposteljnom, da so razumeli, zakaj jih Jezus blagruje, ko jih bodo ljudje zavoljo njega zaničevali in preganjali, in lažnjivo vse hudo zoper nje govorili. (Mat. 5, 11.) In ravno ta osmi, ter zadnji blagor Jezusov, hočemo danes premišljevati. „Blagor zavoljo pravice preganjanim, ker njih je nebeško kraljestvo!“

a) Naj prej pomislimo: Kaj se pravi preganjati?

Preganjati sploh se pravi, koga zalezovati, mu očitno ali na skrivnem nasproti ravnati, ali mu kako krivico iz sovraštva storiti; naj si bo to že ali na poštenji ali dobrem imenu, ali na premoženji, ali na zdravji ali celo na življenji. Preganjanje je pa zopet ali zavoljo pravice, ali pa zavoljo krivice, ktero je kdo storil, ali zavoljo slabosti, ktere ima preganjani nad seboj, ali zavoljo hudobnih del, ktere je storil. Kdor bo preganjan zavoljo sitnosti, ktere je ves poln in jo nad drugimi stresa; kdor bo preganjan zavoljo predolzega jezika, s kterim druge opravlja in obrekuje; ali kdor bo preganjan zavoljo svoje sirovosti ali svojeglavnosti; tak in tem enak nima zasluženja pri Bogu zavoljo preganjanja; kajti tak je sam kriv, da ga ljudje ne ljubijo, da ga čertijo in preganjajo. Takim Kristus ne daje blagra, mu ne obeta kraljestva Božjega. Tak je lahko mučenec, pa brez vsega zasluženja pri Bogu. Zato pravi sv. Peter: „Nihče vas pa ne tèrpi kakor ubijavec, ali tat, ali preklinjevavec, ali ptujega lakomnik;“ to je, nihče naj si sam ne zadolžuje terpljenja. (I. Pet. 4, 15.) „Zakaj, kakošna čast bi bila, ko bi zavoljo pregrešenja tepenje terpeli?“ (I. Pet. 2, 20.)

Vendar je tudi tako preganjanje človeku v prid in zveličanje, ako spozna, da si je to zaslužil, da je sam kriv, in si tako preganjanje v pokoro obrača. Tako je spoznal desni razbojnik, ko je levemu rekel: „Midva po zasluženji svojih del plačilo prejemava.“

Jezus Kristus pa v svoji preimenitni pridigi le tistim daje blagor, kteri zavoljo pravice preganjanje terpé. — Pravica pa v svetem pismu pomenja sveto vero. Toraj zavoljo pravice preganjani so tisti, kteri zavoljo Boga in njegovih svetih resnic,

zavoljo zapovedi Božjih in zavoljo pobožnega življenja kake zopernosti, težave in bolečine prenašati in terpeti morajo. Tako je že David prosil Boga, da bi ga varoval hudobnih sovražnikov „ki svoje jezike brusijo, kakor meč; napenjajo svoj lok, grenka reč, da bi nedolžnega na skrivnem streljali... pogovarjajo se, da bi nastavili zaderge, pravijo: Kdo jih bo vidil?“ (Ps. 63, 4—6.)

Kar je bil storjen pervi greh, vstavlja se hudo dobremu in se čednost in pobožnost zaničuje in preganja. Zgodbe vseh časov poterdujejo resnico tistih besed, ktere je pisal sv. apostel Pavel svojemu ljubemu učencu Timoteju: „Vsi, kteri hočejo pobožno živeti v Kristusu Jezusu, bodo preganjanje terpeli.“ (3, 12.) In to preganjanje ne bo nikdar jenjalo, temuč še zmiraj hujše bo prihajalo. Zato pravi sv. Gregor: „Po pravici povem, da, kolikor manj je kdo pobožen, toliko manj bo preganjan.“ Kdor toraj je preganjan, ki svojo sveto vero stanovitno in očitno spozna, ki Božjo postavo na tanko spolnuje, se hudobnih ogiblje in ž njimi ne peča, pa ljubi nedolžnost in za čednost skerbi, on je zavoljo pravice preganjan. V tem pomenu so bili pobožni vedno preganjani, in tako preganjanje vidimo še vsaki dan.

Koliko je hudobni kralj Antijoh preganjal zveste Jude, ter jim veliko silo delal, da bi odstopili od spolnovanja Božje postave; in mnogo njih je odvernil s svojim žuganjem ter jih zapeljal, da so bili nezvesti. Veliko njih pa je raji preterpelo naj strašnejše muke, kakor da bi bili prelomili zapovedi Božje. Kdo ne občuduje svete stanovitnosti devetdesetletnega starčeka Eleazarja. Silo so mu delali, da bi bil jedel svinsko meso, kar je bilo Judom prepovadano. Ali prestal je raji naj grozovitnišo smert, kakor da bi ravnal po povelji hudobnega kralja. Njegov zgled

so posnemali sedmeri Makabejski bratje s svojo materjo, ki so bili neusmiljeno mučeni; ali raji so vsi umorjeni bili, kakor da bi bili malikovali. Ti so zavoljo pravice preganjanje terpeli. Tako so bili preganjani vsi očaki, preroki, duhovni in kralji, ki so svoje dni pravično in sveto živeli. Kakor je bil naš Gospod in Zveličar Jezus Kristus preganjan, bičen, s ternjem kronan in celo na križu umorjen; tako so bili preganjani apostelni in njih nasledniki v vseh časih. Sv. Štefan je bil kamnjan; sv. Jakob, Janezov brat, ob glavo dejan; sv. Jakob mlajši z verh tempeljna pahnjen in ubit; sv. Peter je bil križan; sv. Janez na ptuje pregnan; sv. Pavel in Barnaba sta imela eno preganjanje za drugim. Tako so bili že takrat preganjani vsi, ki so zavoljo Kristusa lepo in sveto živeli.

Kdo zamore prešteti velike trume tistih, ki so zavoljo Jezusa morali zasramovanje in preganjanje, ja naj grozovitnišo, naj zaničljivišo smert preterpeti. Ne le Jezus in apostelni so dali svojo kri in svoje življenje; ampak tudi pervi škofje in papeži pervih treh stoletij, učenci, vojaki, možje vseh stanov, mladenči, žene in device, celo mali otročiči in sivi starčki so umerli v rabeljnovih rokah, pod ojstrim mečem; ali so jih divjim zverinam metali, da so jih neusmiljeno, grozovito tergale; ali so jih na gorečih germadah sožgali in z raznim, strašanskim orodjem morili. Tako so bili preganjani, grozovito pomorjeni tisti apostelski možje, ki so pervi po naši ljubi domovini oznanovali sveto, edino zveličansko vero. Našega pervega apostelno in rojaka sv. Hermagora so zdivjanemu konju za rep privezali in poslednjič mu glavo odsekali. In ako pregledujemo ves čas kerščanske vere, našli bomo, da pobožni in sveti kristjani so bili vedno preganjani od apostelskih časov noter do današnega dne. To pričajo tisti japaneški mučenci, kteri so bili zavoljo svete vere umorjeni in dva in šestdesetega leta med svet-

nike prišteti. To nam kaže preganjanje zaslepljenih Turkov, ki so v šestdesetem letu tega stoletja tako grozovito divjali zoper pravoverne kristjane v Damasku. Pa kaj bom vam pravil od starodavnih časov? Saj so današnji časi taki.

Če tudi dan današni pri nas pravovernih kristjanov še ne morijo, jih ravno ne križajo ali divjim zverinam ne mečejo; vendar se tudi pri nas zgodi, da bo zasmehovan in zaničevan, kdor noče biti le na videz kristjan, kdor očitno spozna sveto, edinozveličansko vero. Kakor so judovski vojaki našemu Božjemu Zveličarju oblačila s telesa tergali in mu niso pustili druzega, kakor križ, na kterega so ga pribili, tako delajo zvestim učencem Jezusovim tudi današni sovražniki, ter jim pograbijo premoženje, čast in poštenje. Priča tega nam so ošabni Nemci, ki toliko hvalisajo svojo omiko in prostomišljenost, pa so očitno krivično zapoved skovali, po kteri so naj imenitniše menihe, Jezuite, pregnali iz svojih dežel; in sicer le zato, ker so zvesti učenci Jezusovi, ki so naj natančniši spolnovavci njegovega nebeškega nauka. Kakor nekdaj, tako tudi zdaj ima zaslepljeni svet pobožne za neumne, pita gospodarja nečloveškega, ako se nerednosti svojih podložnih ustavlja. Vera, prava ljubezen in pravica vedno preganjanje terpi.

Pobožna devica zveličana Hedvig je sklenila, da hoče devica ostati, ter se je zato z obljubo zavezala. Njeni starši pa so drugači sklenili. Ponudili so jej mladenča, ki je imel vse lastnosti, ktere zamorejo storiti srečen zakon. Bila je pa v Elzasu, kjer je bila devica doma, navada, da sta si ženin in nevesta svoje zaroke poterdila s tem, da sta svoje pavce položila na meč. Hedvig se tega brani, ter tako terdo svoje roke v pest stisne, da jej nihče pavca zravnati ne more. Celo roko so vlekli na meč, ali moč njene stanovitnosti je bila tolika, da je premakniti niso mogli. Zavoljo tega vsi serditi in razkačeni jo starši

in znanci v obraz bijejo, za uho tolčejo in za lase vlačijo; ja oblačila so ž nje tergali, po ternji jo vlačili, da je kervavela po vsem životu. Devica pa je ostala zvesta svoji storjeni obljubi. Eden njenih znancev se usti, da bi jo že na druge misli obernil, če mu jo prepusté. Privolijo mu in na svoj dom jo odpelje. Neusmiljeno jo začne terpinčiti; vsak dan jo bije in pretepa, da jej kri skozi usta in nos gre. S tem še ni bil gerdun zadovoljen. Na visok kol priveže to krotko jagnje za perste, tako da jej je izza nohtov kri šla, ter jo še do kervavega biča. Devica pa je bila le nepremagljiva. Ko vse to nič ne izda, verže jo hudobnež v svinjak, kjer je dolgo morala v neznanskem smradu prebiti. Uboga devica po tolikem grozovitem terpinčenji hudo zboli. Nečloveški gerdun se prestraši, ter se boji, da bi on uzrok njene smerti ne bil. Spustil jo je in sklenili so, da jej ne bodo več sile delali. Ko ozdravi, gre v samostan k Dominikancam, kjer je sveto živela in zveličano umerla.

Če tudi se vsem pobožnim ne dela taka velika sila, vendar se velikrat godi, da bodo zaničevani in preganjani, ki po zapovedih Božjih živijo, ki se v greh zapeljati ne dajo, ali ker so nedolžni in pobožni s hudobnim svetom ne potegnejo. In kdo ne ve, kako se dan današni vse sveto in keršansko zasmehuje in preganja? Zasmehovan, zaničevan boš, zlasti po mestih, kjer hudoba še več gnjezd ima, ako koga po stari keršanski šegi pozdraviš z: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ ali če v cerkvi ali pred kako podobo, ali celo pred misijonskim križem lepo moliš; ali če se v druščini umazanemu, opravljivemu ali, kakor si že bodi, pregrešnemu govorjenju ustaviš. Ako cerkvene zapovedi na tanko spolnuješ, se zapovedane postne dni po keršansko postiš, Gospodove dneve lepo mirno in tiho posvečuješ, čaka te gerdo pikanje, hudobno zaničevanje. Gospodar, ki svoje razuzdane posle svari, ponočevanja in drugih hudobij ne terpi, mora

slišati kletev in godernjanje. Posel, ki služi v hiši, kjer jim za Boga ni nič mar, kjer je bog le trebuh in denar, ne bo odšel zaničevanju, ako le hoče svoje keršanske dolžnosti spolnovati. Žena, priklenjena na nekeršanskega moža, mora marsiktero požreti, ako jo še kaj hujšega ne doleti, če hoče moliti, svete zakramente prejemati, pobožno živeti. Zares pokaže veliko ljubezen, kdor bi rad druge od greha odvernil; ali kako hitro se zgodi, da bo zato zaničevan, zmirjan, celo oklet. Pravo keršansko, sveto ljubezen do bližnjega bi imel, kdor bi šel v hiše revnih in ubozih, zlasti tacih, ki se prositi sramujejo in bi jim po bratovsko pomagal, ali hudoben svet ga hitro natolčeva in mu slabe namene pripisuje. Celo kdor pred sodbo ali naprej postavljenim pravico govori, si večkrat sovraštvo, celo škodo nakopava. Ako dušni pastir, učenik, uradnik ali drugi gospodar svojo dolžnost stori, večidel zato zaničevanje, sovraštvo dobi.

Ali preljubi moji! ne dajte se hudemu premagati; ampak hudo z dobrim premagujte. Če tebe keršanska duša! svet zaničuje in preganja, ko hočeš nedolžnost ohraniti, se zato ogibaš hudobnih ljudi, nevarnih družb, plesišč in pivnic, kjer se navadno zbirajo vsake verste malopridneži, ki si dosti primkov zmisliti ne morejo, da bi te pikali, černili in objedali; o bodi stanovitna v dobrem; ne daj se od Boga odverniti niti s sladkim prilizovanjem, niti z gerdim psovanjem; temuč toliko zvestejši se okleni in derži Boga, kolikor hujši te napadejo satanovi hlapci. Ne porajtaj nobenih besed, ne vdaj se nobeni sili. Glej nedolžnega Jezusa, Sinu Božjega, so hinavski farizeji imenovali od hudiča obsedenega; dejali so, da je grešnik, da ljudi zapeljuje. Ne čudi se, ne pohujšaj se, če tudi tebi hudobni svet take ali enake imena daje. „Ni učenec čez učenika, ne hlapec čez svojega gospodarja.“ (Mat. 10, 24.) Vi se ne morete boljšega nadjati, kakor je mene zadelo, pravi Jezus, naš učenik. In še pravi Kristus: „Ako vas

svet sovraži, vedite, da je mene poprej sovražil, ko vas. Ko bi bili iz sveta, ljubil bi svet svoje; ker pa niste iz sveta, ampak sem vas jaz od sveta odbral, toraj vas svet sovraži.“ (Jan. 15, 18, 19.) Ako te svet tudi norca imenuje, te sovraži in zaničuje, ti bodi svetu in svet bodi tebi križan. To naj ti bo čast in veselje, da ima Bog, kralj nebes in zemlje, nad teboj svoje dopadenje. Ker nisi iz tega sveta, si otrok Božji, ne otrok hudičev, zato te hudobni preslepljeni svet ne ljubi, ampak zaničuje in preganja.

Nektera hiša je zares prava beznica peklenskih duhov, marsiktera družba zares luža smradljivih, umazanih merčesov; le kletvina, kvante in gerde lajne, ali pa oberanje jo je. Ako pravičen človek po nevedoma, ali po opravku pride v tako strupeno gnjezdo, in po dolžnosti posvari ali če v svoji modrosti za bolje spozna, beži; o zadel je v seršenov štor in gorje mu. Strupeni jeziki ga pikajo in preganjajo, da je groza. Ali bodi terden, pravičen človek! ne boj se tacega jezika; červi ga bodo snedli. „Ne bojte se jih, kteri telo umoré, duše pa ne morejo umoriti; temuč bojte se veliko bolj tistega, kteri more dušo in telo pogubiti v pekel.“ (Mat. 10, 28.)

Kristusova čeda je bila vedno preganjana. S preganjanjem se je pričela, v preganjanji raste in preganjanje bo do konca terpela. Kristjan se spozna, ko svoje čelo prekriža, še bolj se spozna po duhovnem križu, s kterim je postlan ves njegov pot. Saj pravi sv. Pavel, kar sem že povedal: „Vsi, kteri hočejo pobožno živeti v Kristusu Jezusu, bodo preganjanje terpeli.“ (II. Tim. 3, 12.) Zato pravijo cerkveni učeniki, da keršanska vera in preganjanje je nerazdeljivo; kdor ni preganjan, je še komaj z eno nogo stopil

v cerkev Kristusovo. „Britkost je vez, ki veže življenje keršansko,“ pravi sv. Krizostom. Ne čudimo se toraj, ako tudi današni dan hudobni svet pobožne preganja; kajti vemo, da se je to od nekdaj godilo in se bo do konca godilo.

b) Sili se nam zdaj vprašanje: Zakaj pravični preganjanje terpé?

Predragi! Bog, v svoji neskončni ljubezni je storil tako; on pripusti, da tukaj pravični malo časa terpi, pa se po smerti v nebesih vekomaj veseli. In le premislimo nekoliko bolj na tanko to resnico in spoznali bomo, da vse, kar Bog stori, prav stori.

Bog pripušča, da pravični preganjanje terpi, pervič zato, da se tu na zemlji popolnoma očisti. „Naša duša se očiščuje, pravi sveti Krizostom, ako smo stiskani in preganjani zavoljo Boga, kteremu v pravičnosti služimo.“ Kakor hudi vihar otrese červivi sad drevesu; tako preganjanje našo dušo osnaži malih pregreškov. Kdo pa zamore reči, da je popolnoma čist? vsega greha prost? „Ni namreč človeka, da bi ne grešil.“ (III. Kralj. 8, 46.) Ja popolnoma brez vsega greha niso celo oni ne, ki si z vso skerbjo prizadevajo, da bi Božjo postavo na tanko v vseh rečeh spolnovali. Sv. Krizostom pravi: „Ako je kdo pravičen in naj bo sto in stokrat pravičen, in naj bi dosegel naj višo stopinjo svetosti; vendar ostane človek. In ravno, ker ostane človek, ni nikdar čist brez greha; zato pravi Duh Božji: „Pravični pade sedemkrat.“ (Preg. 24, 16.) Koliko nas pa je na zemlji, ki imamo velike dolgove pri pravici Božji poravnati. Marsikdo je svojo mladost v hudobijah preživel, tako da le z britkim sercem se spominja na pretečeno življenje svoje. Ni ga zlata, ktero bi očiščevanja ne potrebovalo, ko ze izkoplje; vsako ima kaj nesnage, žlindre v sebi. Tako se naj večih svetnikov človeške slabosti deržé, dokler so ljudje.

Nasproti je pa sveta resnica naše zveličanske vere, da moramo za svoje grehe zadostovati, se pokoriti; da Bog je neskončno svet, in da nič nečistega ne pojde v nebeško kraljestvo. Dokler ni poplačan zadnji vinar, dokler ni serce očiščeno naj manjšega madeža, vrata nebeške se odperle ne bodo. Kakor potrebno je toraj, da se za storjene grehe pokorimo, tako gotovo je zopet, da to malo kdo popolnoma stori; večidel ljudje menijo, da se le spovejo svojih grehov, je že vse storjeno, in kdo se pokori z vso potrebno skerbjo, da bi popolnoma zadostil pravici Božji? In glejte jo, ljubezen Božjo! Da pravični svoje slabosti in pomanjkljivosti poravnajo, da postanejo vredni Božjega obličja, da se bodo, ko zvezde na nebu, lesketali, zato jim je Božja modrost preskerbela britkost in preganjanje, da se očistijo vse nesnage greha, kakor zlato v ognju svoje žlindre. Kajti nauk naše svete vere je, da se, ako voljno prenašamo britkosti in preganjanja tega življenja, za svoje pregrehe spokoriti in Božji pravici zadostiti zamoremo. Da nas toraj mili Bog obvaruje večnih solz, pripušča da nas sedajni svet zaničuje in preganja.

Drugič nas pa preganjanje varuje tudi prihodnjih padcev. Ni zadosti, da je tvoje oblačilo oprano; ti moraš skerbno paziti, da ga zopet ne omadežuješ. „Skazal si hudo svojemu ljudstvu, pravi David, napajal si nas z vinom britkosti.“ On pa hitro pristavi zraven, zakaj je Bog tako ojstro delal ž njimi. On pravi: „Njim, ki se te bojé, si dal znamnje, da naj bežé pred lokom, da se rešijo tvoji ljubi.“ (Ps. 59, 5, 6.) Saj vsi vemo, da satan hodi okoli, ko rjuveč lev, in išče koga bi požerl. Kakor lovec se peha in lazi čez hribe in doline, da vstreli zverino in jo dobi, tako peklenski sovražnik na naše duše preži, ter nas mnogoverstno v svoje mreže lovi. Bog pa, ki nas ljubi in nobenega pogubiti noče, nam daje znamnje, da se sovraž-

nemu zalezovanju do časa umaknemo. In to znamnje je preganjanje, ki nas doleti. Preganjanje nam ogrenja nečimernost tega sveta in stiskano dušo zaderžuje, da kaj hudega ne stori; „kajti britkost in preganjanje je naš učenik, ki nas uči, greha se ogibati," pravi sv. Krizostom. Preganjana duša zaničuje to življenje, ki je polno grenkosti, ter hrepeni po boljšem nebeškem življenji, kjer nobene britkosti ni. Ko so bili Izraelci v Egiptu terdo stiskani in preganjani, hrepeneli so po svoji domovini, po obljubljeni deželi. Večkrat sliši kristjan besede sv. Pavla, ki pravi: „Iščite, kar je gori, kjer je Kristus, sedeč ob desnici Božji." (Kol. 3, 1.) Ali te besede mu ne segajo do živega. „Le samo nadlegovanje vam še more dati spreumen zaslišanega," pravi zato prerok. (Iz. 28, 19.) To je preganjanje nam zamore oči odpreti, da bomo razumeli besede Božje.

Preganjanje nam pa tudi pripomore k veči popolnamosti, k lepši kroni. Sv. Janez evangelist je v svojem zamaknjenji vidil nebesa odperte; in tam je vidil, stati pred sedežem Božjim brez števila izvoljenih, ki so bili oblečeni v bele oblačila, bliščeče krone na glavi in palmove veje v rokah so imeli. Na vprašanje, kdo so ti, je slišal glas: „To so tisti, ki so prišli iz velike nadloge... Zato so pred sedežem Božjim." (Sk. raz. 7, 14, 15.) Glejte, oni imajo oblačilo neumerljivosti, ozaljšani so s krono življenja in stojé pred sedežem Božjim. Ako bi ne bili toliko preterpeli, njihovo oblačilo bi ne bilo tako svitlo, njihove krone ne tako bliščeče in zveličanje ne tako slavno. In mi vsi, moji kristjani! smo poklicani med te svete. Ali tudi mi nebesa zaslužiti moramo. To hoče naš Bog in Gospod sam. Zato nam pa tudi priložnost k temu daje; in ta priložnost je ravno preganjanje. V težavah in nadlogah, v nasprotnostih in preganjanji, ko si človek sam po-

magati ne more; takrat pokaže svojo vero, svojo zvestobo, svojo stanovitnost, kakor vojšak le v vojski svoje junaštvo razodeva. Nož napravi vinski terti solze, pa jej ravno tako k rodovitnosti pomore, tako pomaga Bog z nožem preganjanja k večemu zasluženji svojim pravičnim, ktero si množijo s tim, da so poterpežljivi in vdani v božjo voljo. „Malo so stiskani, ali veliko dobrega jim bo došlo,“ pravi Bog sam v bukvah modrosti. (3, 5.) To je, malo časa bodo preganjani, zaničevani, majhno bo njih terpljenje, če se primerja večnemu veselju. Kajti vsako tudi najmanjše terpljenje, vsaka mala nasprotnost, vsako majhno zaničevanje ako ga voljno prenašamo, pomnoži naše zasluženje in vsako zasluženje pomnoži nebeško plačilo. Glejte, kako dobro je, da nam mili Bog vsak dan, vsako uro priložnost daje, da si množimo plačilo, ktero nam bo v večnosti dano. Tako čudne so pota, po kterih Bog svoje služabnike posvečuje in bliščobo njih prihodnjih kron zveršuje. V veselem zaupanji tega veličastnega plačila so svetniki se tolažili, ako so zavoljo vere, zavoljo pravice preganjanje terpeli. Sveti Bernard je s tolikim veseljem sprejel vsako zaničevanje, da je rekel: „O kako srečen bi bil, ko bi imel moč vseh ljudi, da bi prevzeti zamogel vse križe celega sveta!“

Naj vam tu povem nekaj iz življenja sv. Mavricija. Neverski cesar Maksimilijan je prišel s svojo vojsko na Francosko. Preden pa se je v boj podal, zaukazal je napraviti velike darove malikom, naj bi po njegovi misli storili, da vojska srečno izide. Zraven je tudi še povelje dal, da vsak vojak mora priseči in poterditi, da bo z vso močjo zatiral in preganjal kristjane, kterih je takrat že mnogo po Francoskem bilo. Med svojo strahovito vojsko pa je imel en legijon to je, šest tisuč vojakov, ki so mu dejali: Tebajski legijon, ker so bili iz Tebe na Egiptovskem. Vsi ti vojaki so bili pravi junaki, zvesti, serčni

možje, da jih je vsa druga vojska častila. Pa še veče časti so bili pred Bogom vredni; kajti bili so tudi zvesti kristjani. Vstavili so se hudobnemu povelju neverskega cesarja. Malikom niso hotli darovati, pa tudi hudobne prisege niso storili, da bi pravoverne kristjane preganjali. Tudi v vojski so hotli dati cesarju, kar je cesarjevega, pa tudi Bogu, kar je Božjega. Ko pa to Maksimijan zve, razserdi se hudo ter ukaže z mečem umoriti vsacega desetega moža; drugim pa vnovič zaterdi, naj se njegovemu povelju podveržejo, malikom darujejo in prisežejo, da hočejo z vso silo preganjati pravoverne kristjane. Vsaki deseti mož je bil res umorjen; ukaz ponovljen; keršanski vojaki pa serčno odgovorijo: „Mi s svojimi rokami ne bomo rabeljni, nikdar ne bomo svojih bratov morili; neumno malikovanje bomo zaničevali, in dokler živimo, bomo svoji veri zvesti ostali. Bolje nam je, da umerjemo, kakor da bi keršanski veri nasproti delali.“ Še bolj razkačen cesar ukaže že vdrugič vsacega desetega moža pomoriti, da bi se drugi vendar preplašili. Ali nobena sila ne premaga njih zvestobe. Eden druzemu prigovarjajo, eden drugemu si serčnost delajo. Mavricij, poveljnik tega legijona, jih junaško opominja, naj Jezusu zvesti ostanejo in zanj radi umerjejo. Vsi so bili pripravljeni, za sveto vero svoje življenje dati. Zato so cesarju tako sporočili: „Mi smo, o cesar, tvoji vojaki; pa tudi odkritoserčno spoznamo, da smo služabniki Božji. Tebi smo dolžni vojaške službe; Bogu pa smo dolžni, da se čisti ohranimo vsake pregrehe. Ti nam daješ plačo, Bog nam daje življenje. V tem ti toraj pokorščine skazovati ne moremo, da bi zatajili Boga, svojega in tudi tvojega stvarnika, če ga ti tudi spoznati nočeš. Glej orožje imamo v svojih rokah, pa se ti ne ustavljamo. Raji se damo mi umoriti, kakor da bi mi morili kristjane, svoje brate. Boljši in ljubši nam je, da nedolžni umerjemo, kakor zadolženi živimo. Kristjani smo; zato

kristjanov, svojih bratov, preganjali ne bomo.“ Nezmerna je bila strastna jeza cesarjeva; in povelje je dal, pomoriti ves tebajski legijon. Vsa vojska zdajci obda keršanske vojake. Od vseh strani sujejo pešci in konjiki s sulicami in z meči v rokah nad junaške mučence Kristusove, kakor nad naj hujšega sovražnika. Oni pa sile niso s silo odbijali; odložili so orožje in se nič ne ustavljajo. V zaupanji na večno življenje niso prav nič porajtali telesne smerti. Podobni so bili krotkim jagnjetom, ktere terga cela jata zdivjanih volkov. Kmalo so njihove trupla pokrile zemljo, in kri je v potokih tekla. Vsi so bili pomorjeni. Mi jih svetnike častimo. Na kraju, kjer so terpeli mučenja, je bila poznej postavljena prekrasna cerkev s samostanom vred v čast sv. Mavriciju in tovaršem njegovim. O zares blagor jim, ki so zavoljo pravice preganjanje terpeli!

c) Kakošno pračilo je obljubljeno zavoljo pravice preganjanim?

Naš Zveličar Jezus Kristus pravi: „Njih je nebeško kraljestvo.“ Tedaj kraljestvo Božje je preimenitno plačilo zavoljo pravice preganjanim. Ker pa Jezus pravi: „Njih je, ne pa njihovo bo, nebesko kraljestvo,“ moramo spoznati, da v nekakem pomenu je že tu na zemlji nebeško kraljestvo njih, ki tukaj na tej zemlji preganjanje terpé. In tako tudi res je. Bog jih tolaži in napolnjuje že tukaj, v sredi njihovega preganjanja, z veseljem in radostjo, da že tu nekako okušajo sladkost tistega zveličanja, ktero jih čaka tam v nebesih. Zato pravi sv. Pavel: „Poln sem tolažbe, preobilno veselja imam pri vsi naši nadlogi.“ (II. Kor. 7, 4.) In sv. Peter pravi: „Ako ste zasramovani zavoljo Kristusovega imena, blagor vam! zakaj nad vami počiva, kar je časti, slave in moči Božje, in njegov Duh.“ (I. Pet. 4, 14.) Zato je sv. Lorenc na raz-

beljenem ražnji se šalil in deželnemu poglavarju dejal: „Na eni strani sem že opečen, oberni me na drugo stran!“ In sv. Frančišek Ksaveri zakliče: „Zadosti je, o Gospod! zadosti! nobenega tolažila več; kajti moje serce ne more več prenašati!“

V življenji sv. Štefana vidimo prav očitno, da je zavoljo pravice preganjanim v plačilo in v delež nebeško kraljestvo že tukaj na zemlji v blaženem zaupanji, v večnosti pa v resničnem zavživanji. Ko je on tukaj terpel zavoljo Kristusovega imena, so se nebesa odperle; in vidil je Jezusa v veličastvu njegovem; in sladko mu je bilo kamenje, ki ga je storilo mučenca. V sredi svojega terpljenja je vžival že tu na zemlji prave nebesa v zveličanskem zaupanji nebeškega veličastva. In kdo bo pa popisal njegovo zveličanje, ko je prejel iz rok večnega plačnika veličastno krono srečne zmage? — Angel Božji je kronal sv. Kaprazija, ki je zavoljo Jezusove vere na germadi gorel. — V merzli zimski noči so prejeli krono nebeško štirdeseteri mučeniki na ledu. — S tako nebeško krono je bil že tukaj kronan sveti Agapit, kteremu je lastni oča glavo odsekal zavoljo svete vere.

Popolnoma plačilo pa bodo sprejeli zavoljo pravice preganjani še le tam v večnem kraljestvu. Tam bodo prejeli obilnišo mero zveličanja, kakor drugi pravični, in stotero jim bo povernjeno vse, karkoli so iz ljubezni do Boga preterpeli. Zato je rekel naš Gospod svojim učencem: „Blagor vam, kader vas bodo kleli in preganjali, in vse hudo zoper vas lažnjivo govorili zavoljo mene; veselite se in od veselja poskakujte, ker je vaše plačilo obilno v nebesih.“ (Mat. 5, 11, 12.) „Kdor zavoljo Jezusovega imena voljno terpi zasramovanje, zasmehovanje in preganjanje, on si nabira v svojem naročji predrage in žlahtne kamne, s kterimi bo nekdaj zalj-

šana krona, od ktere sveta cerkev poje: „Zlata krona bo na glavi njegovi; znamnje svetosti jej bo vtisnjeno; ona je bliščoba časti in delo serčnosti.“ Tako piše cerkven učenik Hugo.

Predragi in preljubi moji! da bomo tudi mi zadobili to krono nebeško, prosimo Boga, da nas podpira s svojo mogočno gnado. Ozirajmo se večkrat v veselje nebeško, memo kterega je vse tukajšno terpljenje le majhno. Tukaj se pijejo britkosti le po kapljici, tam bomo v morju večnega veselja napajani. Pomislimo večkrat, da zlato se čisti v razbeljenem plavžu, krona se s terdim kladvom kuje, z ojstro pilo gladi, in nebeška krona se le s trudom in terpežem pridobi. Kakor med ternjem naj lepše cvetlice cvetijo, tako se v britkosti in preganjanju naj lepši nebeški sadovi obrodijo. Le tega ne pozabimo, da smo učenci križanega Zveličarja, da po besedah svet. Pavla „se v vseh rečeh skazujmo Božje služabnike v velikem poterpljenji, v nadlogah, v potrebah, in v stiskah.“ (II. Kor. 6, 4.) In ko bomo tako pot terpljenja in preganjanja, pot križa prehodili, svoje življenje končali, bomo dospeli v tisto presrečno domovino svojo, „kjer ne bo več žalovanja, ne vpitja, ne bolečine,“ (Skriv. raz. 21, 4.) in angel Gospodov nam bo v plačilo prestanega terpljenja na glavo postavil nezvenljivo krono nebeško. — O „blagor zavoljo pravice preganjanim, ker njih je nebeško kraljestvo!“ —

In zdaj ljubi moji farmani! bote vedeli, kteri so tisti, ki po potu popolnamosti serčno in junaško naprej hodijo, in kterim Jezus Kristus blagor daje. Zdaj veste, kteri bodo zveličani. Kaj pa ta svet od njih sodi? kaj od njih pravi? Mar ta svet poterdi Jezusovo pridigo na gori, ktere začetek sem vam v zveličanskih čednostih razložil? Naka! Sodba tega sveta je pač vsa drugačna. Svet teh ne blagruje; ja ta svet imenuje uboge v

duhu neumne, mirne bedake, žalostne prihljinjence, pravice lačne in žejne uboge reve, usmiljene psuje neumneže, čiste prismojence, mirne babeže, in zavoljo pravice preganjane revne tepce; povzdiguje in blagruje pa bogate in imenitne, maščevavce in nečistnike, lakomne in gizdave in ktere sploh ljudje srečne in slavne imenujejo. Glejte, tako prav lahko spoznamo v zveličanskih čednostih, da duh posvetni je v nasprotji z Duhom Kristusovim; kajti svet za revne in neumne ima ravno tiste, ktere blagruje Kristus, naš Gospod. S kom bote zdaj potegnili, z Zveličarjem ali s svetom? Ako greste za svetom, sodite in mislite ko ta svet, delate po načelih tega sveta, ste nasprotniki Kristusovi, ter hodite po široki cesti, ki pelje v večno pogubo. Zakličem pa s sv. Pavlom: „Prosim vas, bratje! pri usmiljenji Božjem... ne ravnajte se po tem svetu, temuč ponovite se s ponovljenjem svojega duha, da preiskujete, kaj je dobra, dopadljiva in popolna volja Božja!“ (Rim. 12, 1, 2.) Mi vsi pa smo se že pri svetem kerstu odpovedali svetu in nečimernosti njegovi, ter smo prisegli zvestobo in pokorščino Jezusu Kristusu, Gospodu in Odrešeniku svojemu. Spominjajmo se te slovesne obljube, ponovimo jo zopet danes, in bodimo jej zvesti, zvesti do smerti! Le tako bomo hodili po potu čednosti in popolnamosti naprej, in le tako bomo dosegli zaželjeno zveličanje, ktero je Kristus obljubil zvestim učencem svojim. Ti pa o mili Jezus! nas podpiraj s svojo mogočno gnado, ti nam pomagaj, da dosežemo svoj namen, svete nebesa! Amen.

XXXIX. Keršanski nauk.

III. Razdelek. Od dobrih del sploh.

6. Kaj je dobro delo? — 2. So li dobre dela k zveličanju potrebne? — 3. Kaj si z dobrimi deli zaslužimo?

Dolgo časa sem vas učil od čednost, ktere so vsacemu kristjanu potrebne, ako hoče doseči svoj namen, večno zveličanje. Govoril sem vam naj poprej od čednost sploh, ter sem že takrat dokazal, kako so vse keršanske čednosti med seboj sklenjene in da si vsak kristjan prizadevati mora, da si pridobi vse čednosti, da vedno napreduje v dobrem in tako po potu popolnamosti zmirej više gre. Razložil sem vam potem vse čednosti posebej; in sicer sem vam opisal poglavitne dejanske čednosti in sedmerim poglavitnim grehom nasprotne čednosti. Na tanko sem vam razjasnil tiste prelepe dolžnosti, ktere naš Zveličar in Gospod Jezus Kristus posebno priporočuje vsem svojim učencem. In poslednjič sem govoril od tistih čednost, ktere je Jezus na gori učil, ali od zveličanskih čednost.

Danes, ljubi moji poslušavci! gremo zopet eno stopinjo naprej in govoril vam bom:

Od dobrih del.

Naj poprej me poslušajte:

1. Kaj je dobro delo?

Slišali smo, kako naš mili Jezus blagruje ponižne, krotke, poterpežljive in skesane, po nebesih hrepeneče, usmiljene, čiste, mirne, stanovitne, in da vsem tem obeta nebeško kraljestvo. Vse te in vse druge keršanske čednosti pa imajo svoj začetek v veri, v upanji in v ljubezni; kajti v teh treh Božjih čednostih je notrajno ali duhovno življenje keršansko. Ako pa ho-

čemo, da bodo te čednosti veljavo imele, se morajo tudi zunajno razodevati, se morajo v dejanji kazati.

Keršansko katoliško verovati se pravi: Vse za res imeti, kar je Bog razodel in kar nam sveta rimska cerkev zapoveduje verovati, naj bo v svetem pismu zapisano ali ne. Ali preljubi! to ni zadosti, da bi človek le v svojem sercu veroval, kar je Bog razodel; ampak mi moramo vse svoje dejanje, vse svoje življenje po tej veri vravnovati. Kajti le tako bo naša vera živa. In da bomo res imeli živo vero, to le z dobrimi deli, z dejanjem pokazati zamoremo. Sveti apostel Jakob pravi: „Kaj pomaga, moji bratje! če kdo pravi, da ima vero, del pa nima? Ga bo li vera mogla zveličati?“ (Jak. 2, 14.) In še pristavi; „Kakor je namreč telo brez duše mertvo, tako je tudi vera brez del mertva.“ (2, 26.)

Ravno tako bi nam nič ne pomagalo, ako bi mi od Boga vse dobro upali in zvesto pričakovali; mi moramo tudi sami storiti, kolikor le premoremo, da dosežemo dobro, ktero od Boga pričakujemo; to je, s pomočjo Božjo tudi sami delati moramo. Potem še le bo naše zaupanje resnično, dejansko. Sv. Lavrenci Justinijanski pravi: „Le tisto upanje je gotovo, ki je sklenjeno z dobrimi deli; ako pa je samo (brez dobrih del), imenuje se prederznost.“ Da imamo pa resnično upanje na Boga, pokazali bomo, ako se sami trudimo in delamo z gnado Božjo, ter dobre dela doprinašamo.

Ravno taka je s keršansko ljubeznijo. Keršansko ljubiti se pravi: Boga, ki je naj veča dobrota, zavoljo njega samega čez vse, in bližnjega zavoljo Boga, kakor sam sebe ljubiti; in zavoljo Boga vse storiti, kar nam je zapovedal. Tedaj ni zadosti, da bi se veselili zavoljo Božjih popolnamosti, da bi ga radi imeli, ljubili, ker je vsegamogočen, neskončno lep in dober. To

je še vse premalo. Mi si moramo tudi prizadevati, da, po človeško govoriti, tudi Bogu veselje delamo; in to bomo storili, ako njegove zapovedi na tanko spolnujemo. Mi bomo Bogu dopadljivi, ako radi in pobožno molimo, njegovega imena nikdar s ktetvijo ali kakor si bodi ne onečastujemo, o Gospodovih dnevih sveto mašo in pridigo zvesto poslušamo, svoje stariše spoštujemo, svojemu bližnjemu radi postrežemo, se vsake krivice skerbno varujemo, ubogim pomagamo, se vsega obrekovanja ali opravljanja ogibljemo. Ako tako delamo in vse Božje zapovedi spolnujemo, bomo Bogu veselje delali in naša ljubezen bo resnična, bo dejanska. To bomo pokazali le z dobrimi deli. „Dejanje je dokaz ljubezni, pravi sv. Gregor; ljubezen mora delati velike reči; drugači ljubezen ni.“ In sv. Ciril pravi: „Dejanje ima jezik, ima govor, ako tudi jezik molči; kajti preden se kaj pove, kažejo ljubečega dela njegove.“

Pač ni zadost, da bi mi le v svojem sercu imeli dobre sklepe; vse to je še premalo; ljubi Bog hoče, da mi te svoje dobre poželjenja pokažemo tudi zunajno, v dejanji, v doprinašanji dobrih del. In kader mi svoje dobre notrajne misli in želje in pobožne sklepe zunajno, v dejanji pokažemo, takrat doprinašamo dobre dela.

Dobro delo je toraj vsako delo, ktero je Bogu prijetno, dopadljivo in kristjanu zaslužívno za večno življenje. Tedaj vsako dejanje, ktero storimo v ljubezni ali iz ljubezni do Boga, ki je po Božji postavi in nam tekne v večno življenje, je dobro delo.

Tako so že pravični stare zaveze svoje dobre dela opravljali. Tako pravi sveto pismo od starega očaka Noeta, da je bil pravičen mož in popolnoma v svojem dejanji. Tako je bil David mož po volji Božji, in je prav delal v očeh Božjih in ni odstopil od tega, kar mu je Bog zapovedal, vse dni svojega živ-

ljenja, razun dejanja, kterega je počel nad Urijem Hetejcem. Tako hvali sveto pismo kralja Ecehija, da je dobro in prav delal pred Gospodom po vsi postavi. Kako lepo hvalo daje Bog sam pravičnemu Jobu, od kterega pravi, da se Boga boji in hudega varuje. Kristus, naš Zveličar, je bil neutrujen spolnovati dobre dela. Zato pravi sv. apostel Pavel: „Niso pravični pri Bogu poslušavci postave, ampak spolnovavci postave bodo opravičeni.“ (Rim. 2, 13.)

2. So li dobre dela k zveličanju potrebne?

Na to vprašanje nam odgovori sv. Ciprijan: „Božje opominovanje ni nikdar jenjalo, nikdar molčalo, niti v pismih starega zakona, niti v pismih nove zaveze; povsod in vedno je ljudstvo opominjano, naj dela ljubezni in usmiljenja doprinaša.“ In sv. Avguštin ne ve, zakaj bi bil Gospod rekel; „Kdor hoče v življenje iti, naj spolnuje zapovedi,“ ako bi bilo mogoče, doseči večno življenje brez spolnovanja Božjih zapoved, ako bi bilo mogoče, se zveličati že z vero samo, ki je pa brez del mertva. In kako bi bile potem resnične besede, ktere bo Jezus govoril njim, ktere bo pri sodbi na svojo levico postavil, ko bo rekel: „Poberite se od mene, vi prekleti! v večni ogenj, kteri je pripravljen hudiču in njegovim. Zakaj lačen sem bil, in mi niste dali jesti; žejen sem bil, in mi niste dali piti; ptuj sem bil in me niste pod streho vzeli; nag sem bil in me niste oblekli; bolen in v ječi sem bil, in me niste obiskali.“ In oni mu bodo odgovorili, rekoč: „Gospod! kdaj smo te videli lačnega, ali žejnega, ali ptujega, ali nazega, ali bolnega, ali v ječi, in ti nismo postregli?“ In Gospod jim bo rekel: „Resnično vam povem, kar niste storili kteremu teh naj manjših, tudi meni niste storili. In ti pojdejo v večno terpljenje; pravični pa, ki so doprinašali dobre dela, v večno življenje. (Mat. 25, 41—46.) Gospod jih ne bo zato kaznoval, da niso vero-

vali vanj; ampak pogubljeni bodo, ker niso storili nobenih dobrih del.

Tedaj nas bo Jezus enkrat sodil po naših dobrih delih. Brez dobrih del ne moremo Bogu dopasti, ne moremo zveličani biti. Tedaj so dobre dela k zveličanju potrebne. Kajti naš Zveličar sam pravi: „Ne vsak, kteri mi pravi: Gospod! Gospod! pojde v nebeško kraljestvo; ampak kteri stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo.“ (Mat. 7, 21.) Ne on, ki zunajno moj nauk spozna, sebe kristjana in mene Kristusa ali Gospoda imenuje, ampak ta, ki Božje zapovedi dopolnuje, in se tako v dejanji mojega služabnika kaže, bo enkrat zveličan. Ni toraj resnično, kar so učili nekteri krivoverci, da človek ne potrebuje dobrih del za zveličanje svoje, da ga že vera sama opraviči in zveličati zamore. Vendar kakor potrebujemo dobrih del, tako potrebna nam je tudi vera; kajti popolnamost človekova tudi ni le v tem, da spolnuje dobre dela, ali da je zunajno nekako svet, kakor so delali Farizeji, kiso le zunajne dela pobožnosti opravljali, zapovedi Božje le zunajno, po čerki spolnovali, pa se za pravo, notrajno pobožnost, za blaženje svojega serca zmenili niso, pa so se vendar ko svete, Bogu dopadljive imeli. Ali kakor se pravične štejejo današni, v svoji misli olikani modrijani, ki za sveto vero ne porajtajo nič, da le pred svetom pošteno živijo, tudi marsikaj dobrega storijo.

Kaj ne bi bil neumen vertnar, ki bi bil zadovoljen s terdnimi koreninami in z močnimi vejami svojih dreves, pa bi za sad še vprašal ne? Pa ravno tako nespametno bi bilo, ako bi dejal: „Nič me ne skerbi, ali je drevo zdravo in terdno, da le dober sad tergam na njem.“ Kaj pomagajo čverste korenine, močne veje, ako pa drevo nobenega sadu nima? Nerodovitno drevo bo posekano in v ogenj verženo. (Mat. 3, 10.) Kdo pa

in kako bo pričakoval dobrega sadu, ako ima drevo trohljene korenine in červive veje? Ako ima drevo zdrave korenine in sladek sad, je dobro drevo, tako „v Kristusu Jezusu .... velja le vera, ktera po ljubezni dela.“ (Gal. 5, 6.) Kdor toraj veruje, in svojo vero v ljubezni, v dobrih delih razodeva, on bo večno zveličanje dosegel.

Ti veruješ, kristjan! da je en sam Bog; prav storiš. Ti tudi veruješ resnice, ktere nam je Bog razodel; tudi to prav storiš, ako tudi po volji Božji ne živiš, nisi nič bolji, kakor so zaverženi duhovi. Kajti tudi oni vse verujejo, pa se zveličanja vendar nikdar nikoli nadjati ne morejo; temuč trepetaje Božje naj ojstrejše kazni terpijo.

Te dni sem bral tole prigodbo, ktera nam pojasnuje, kako so kristjanu za večno zveličanje potrebne dobre dela, to je, dela v ljubezni in iz ljubezni do Boga storjene. Bil je mož stare žlahtne rodovine na Poljskem, ki je imel veliko lepih lastnost, kterega je tudi svet visoko cenil in čisljal. Ta mož nam sam od sebe tako le piše: Po nemških vseučeliščih sem se izuril, po teh visocih šolah sem se soznanil s pravili novošegne modrosti. Ohranil sem sicer v svojem sercu vero, ktero sem tako rekoč podedoval od matere svoje; moje življenje pa ni bilo po nauku Kristusovem, ne po zapovedih cerkvenih. Moje serce je gorelo le za blagor moje domovine. V visoki, imenitni službi, h kteri me je previdnost pripeljala, sem lahko marsikaj storil za svojo preljubo očetnjavo, in res sem celo svojega premoženja veliko za blagor domovine žertoval. Tako sem se postaral; in imel sem enkrat čudne sanje. Zdelo se mi je, da sem povzdignjen na visoko, prečudno lepo, meni prej neznano planico. Tam sem videl veliko število nebeških služabnikov, ki so z vso urnostjo hitro pisali. Bližal sem se tem čudnim, neznanim možem, ter enega vprašam, kaj da tukaj tako skerbno zapisujejo. Prav

prijazno mi odgovori: „Mi smo Gospodovi angelji, pa zapisujemo dobre dela v te bukve življenja, vseh na zemlji živečih ljudi.“ Radoveden sem bil in rad bi bil zvedel, kako neki je z mojimi zaslugami za večnost; zato sem natihoma prašal angela: „Bi li jaz ne mogel videti, kaj je zapisanega na moji strani?“ „Zakaj ne?“ mi priljudno pravi angel. Urno poišče med drugimi papirji mojo stran, ter mi jo poda. Ali, kako se zavzamem, ali prav za prav prestrašim, ko zagledam prazno stran. Le ene prav male verstice so zapisane bile. „Je li mogoče? zavpijem, mar nimam dozdaj nič zasluženja za večno življenje? Saj sem vendar toliko dobrega storil, zlasti za domovino svojo sem celo veliko žertoval.“ „O prijatel moj! mi pravi angel, v te bukve, ki so bukve življenja, se ne zapiše nič druzega, kakor le to, kar ljudje storijo za Boga in iz ljubezni do njega.“ — In zdaj sem se prebudil, pravi mož; ali te čudne sanje so mojo dušo presunile, ko ojster meč. Spoznam veliko resnico teh sanj. Kaj pomaga človeku, ako si pridobi ves svet, ako pa na svoji duši škodo terpi? Ta zemlja ni naša prava domovina. Za kaj višega, za kaj večega smo vstvarjeni. Naše življenje mora biti posvečeno z dejanskim keršanstvom, potem bo za večnost veljavo imelo. Iz teh sanj, še pristavi, sem spoznal, da me kliče gnada Božja, in bil sem začel spreobračati se. Še sem ljubil domovino, še sem delal za srečo njeno; ali vedno mi je bila pred očmi sreča večna; in sklenil sem, spolnovati dobre dela in rasteti v svetih čednostih in tako v resnici po keršansko živeti, da bi, ko končam svoj zemeljski tek, bil vreden spoznan, in bi stopiti zamogel v pravo domovino, v večne nebesa.

Glejte, preljubi moji! kako potrebno je, da si prizadevamo za dobre dela; kajti le to bo zapisano v bukve našega živ-

ljenja, kar storimo v ljubezni in iz ljubezni do Boga. Zdaj pa še poslušajte:

3. Kaj si z dobrimi deli prislužimo?

Dobre dela nam dajo a) pravo notrajno veljavo; b) nam naklonijo blagoslov Božji že tu na zemlji: in c) nam pridobijo večno plačilo.

a) Dobre dela dajo človeku pravo notrajno veljavo. To že vemo, da zastonj je v Božjih očeh vsako delo, ako bi bilo tudi še tako imenitno in še tako težavno, ako pa ni v resnici dobro, ne iz ljubezni do Boga storjeno. Tako tudi le tisti v Božjih očeh kaj velja, kteri zares dobro dela. Sv. Avguštin pravi: „Kakoršne so dela naše, takošni smo mi sami. Kakor toraj je dejanje naše, dobro ali slabo, smo tudi mi dobri ali slabi. Kajti mi smo drevesa, in naše dejanje je sad. Po sadu pa se spozna drevo.“

To resnico nam poterduje življenje vseh svetnikov. Z dobrimi deli so postali dobre, sadunosne drevesa. V življenji sv. Alojzija berem, da so po njegovi smerti našli male bukvice, ktere je sam spisal. V teh bukvicah je bil zapisan tudi sklep, kterega je storil in do konca svojega življenja zvesto spolnoval. In ta sklep je bil: „Vso svojo skerb hočem obračati v to, da bodo vse moje dela dobre, in bodo mene dobrega storile ter me k Bogu pripeljale.“

b) Drugič nam dobre dela naklonijo blagoslov Božji že tukaj na zemlji. To pač vsak dan lahko vidimo, kako srečni so, kako lahko opravljajo dolžnosti svojega stanu vsi, ki svoje dejanje in nehanje z Bogom pričnejo in z Bogom končajo; ki vse iz ljubezni do Boga storijo. In prav velikrat jim dobri Bog že tukaj na zemlji s časnimi dobrotami plačuje, kar dobrega storijo. Glejte kako srečen zakon je zadobila Rebeka zavoljo svoje priljudnosti in postrežljivosti, ki je

Abrahamovemu hlapcu, ko ptujcu, piti dala. Kako bogato je bila blagoslovljena od Gospoda una uboga udova v Sarepti, ki je malo moke in olja s prerokom Elijem delila, da jej ni več zmanjkalo niti moke niti olja. Tako je bila Ruta, žena bogatega Booza, ki je za svojo svekervo klasje po njivi brala. Tako so bili oveseljeni ubogi, ki so jokaje obsuli sv. Petra, ter mu hvaležno kazali oblačila, ktere jim je napravila dobra Tabita, in so pripovedovali njeno dobrotljivost. Koliko veselje so imeli, ko je sv. Peter to dobrotnico zopet k življenju obudil!

Sv. Klimak nam pripoveduje, da se je soznanil z nekim samostanskim kuharjem, ki je vsak dan dve sto in trideseterim menihom hrano pripravljal, pa pri toliki skerbi in pri tolikem delu je bil vendar vedno prečudno v duhu zbran, ter je svoje serce imel vedno pri Bogu. Začudeno ga vpraša sveti Klimak, kako more pri tolikim opravilu vendar tako mirnega in zbranega duha biti. Ni mu hotel prec odgovoriti na to vprašanje. Ker pa le sili vanj, poslednjič mu pravi pobožni brat: „Nikdar ne mislim, da za ljudi delam, ampak za Boga; vse kar počnem in delam, storim le iz ljubezni do Boga; in tako mi je naj teže delo lehko in vse mi gre urno spod rok.“

In ljubi moji! Ako tudi ni vselej tako; ako tudi vsako dobro delo ni vselej že tu poplačano; vendar upati smemo, da bo enkrat v večnosti vse poravnano, vse po pravici in na tanko poplačano. Sv. Bernard pravi: „Naše dejanja ne poginejo, kakor bi se komu dozdevalo; ampak vse dela tega časa so sejane ko zernje za večnost. Neumen se bo čudil, ko bo videl iz tega, na videz revnega zerna izhajati obilno žetev; naj bo že dobra ali slaba, kakoršen je sejavec bil.“ — Vselej pa nam pri vseh dobrih delih ostane vesela zavest, da ž njimi posvečenje Božjega imena po svoje pospešujemo. Kajti Jezus Kristus pravi: „Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vi-

dijo vaše dobre dela, in časté vašega Očeta, kteri je v nebesih.“ (Mat. 5, 16.)

c) Z dobrimi deli pa si služimo večno plačilo, svete nebesa. Ako mi svojo vero, upanje in ljubezen do Boga razodevamo tudi zunajno, v dobrih delih, ima Bog nad nami svoje veliko dopadanje. In ravno zato nam je v svoji milosti tudi večno življenje obljubil. Že v bukvah modrosti berem: „Pravični pa bodo vekomaj živeli, in pri Gospodu je njih plačilo, in skerb za nje pri Najvišem. Zato bodo prijeli častitljivo kraljestvo in lepo krono iz Gospodove roke.“ (Modr. 5, 16, 17.)

Sv. Katarina iz Genue se je pri svojih težavnih opravilih večkrat oserčevala, da ostane poterpežljiva in natančno spolnuje svoje dolžnosti, s tim, da je mislila na plačilo, ktero čaka pravične za vsako storjeno dobro delo. Tudi druge je opominovala, da naj skerbno in pridno opravljajo dobre dela, rekoč: „Ako bi človek videti mogel, kako Bog na unem svetu vse dobro nezmerno plačuje, kar le kdo tukaj stori, gotovo bi z vsem svojim spoznanjem, s vsem svojim spominom in z vso svojo voljo le na to šel, da bi storil kaj dobrega, ako bi mu tudi še toliko truda prizadelo.“

Vsako dobro delo je toraj za nas zasluživno; vendar ne, kakor da bi mi sami iz sebe kako plačilo ali kako milost Božjo zaslužili, ali kakor da bi Bog zavoljo naših dobrih del nam kaj dolžen bil; ampak zato, ker mi zavoljo tacih Bogu dopadljivih dejanj od njega smemo pričakovati več gnad, več dokazov njegove očetovske ljubezni do nas. Naš Jezus sam pravi: „Kdor ima, mu bo dano, in bo obilno imel.“ (Mat. 13, 12.) To je, kdor svoje darove zvesto obrača, ter s tem pokaže, da darove zares ima, ker dobro dela, mu bodo v plačilo še veče

gnade dodeljene, in te bodo rastle do obilnosti. Kdor veliko dobrega stori, sme po obljubi Božji upati, da mu bodo milosti Božje pomnožene, in ako do konca v dobrem stanoviten ostane, bo zveličan. (Mat. 10, 22.) Saj je Bog že Abrahamu rekel: „Nikar se ne boj, Abraham! jaz sem tvoj varh in tvoje veliko plačilo.“ (I. Mojz. 15, 1.) In pravični sodnik pravi: „Glej pridem hitro, in moje plačilo je z menoj, da vsakemu povernem po njegovih delih.“ (Skr. raz. 22, 12.) Rimski poglavar Kato, akoravno nevernik, ni nobenega med mestnjane sprejel, kdor ni imel od terdega dela ožuljenih, vterjenih rok. Tako Bog nikogar v nebesa ne bo pustil, kdor nima dobrih del. Vsako dobro delo pa bo primerjeno plačilo imelo.

Z enim samim dobrim delom, če tudi pred svetom čisto majhnim, morebiti celo zaničljivim, si zamoreš pridobiti večno življenje, to je, nekako mero srečnega Božjega gledanja, ktera, ako bi ravno nobene više stopnje doseči ne mogel, te bo osrečevala vso dolgo večnost. In to plačilo za naj manjše dobro delo, ta dobiček bo veči, bo srečneji, kakor vse dobro, vse lepo in vse veselo tega sveta. Kajti vse dobrote niso v stanu nasititi našega serca; naj manjša stopnja v nebesih, naj manjša mera Božje časti, ktero si z dobrim delom prislužiš, bo vpokojila, popolnoma vmirila in osrečila tvoje serce. Mar ni to velik dobiček — to plačilo nebeško? ni li vreden vsega truda, vsakoršnega prizadevanja? Kristjan! kaj bi ti vsega ne počel, ako bi ti bilo obljubljeno tisoč zlatov za vsako sveto mašo, pri kteri bi lepo molil. Ali bi ne hitel, na vse zgodaj bi pritekel v cerkev, in bi ostal pri vseh svetih mašah, ki bi se obhajale tam? Vedite pa, preljubi moji! da za vsako sveto mašo, pri kteri ste v duhu zbrani, in za vsako drugo dobro delo, vas čaka plačilo — nezmerno veliko plačilo, pred kterim je tisuč

zlatov, ja pred kterim je vse kraljevo bogastvo golo uboštvo, nago beraštvo, prazen nič. Ako nam ni nobeno delo pretežavno, da vam obeta le časen dobiček, ki ni z večnim plačilom v nobeni meri; ali mar ne bote z veseljem opravljali dobrih del, ki dostikrat niso toliko težavne, in jim Bog obeta toliko, ja večno plačilo? Časno posvetno delo velikrat spodleti, ne prinese vselej zaželjenega sadu; vsako iz ljubezni do Boga opravljeno delo pa je gotovo večnega povračila: „Kdor koli da piti komu zmed teh naj manjših le kozarec merzle vode v imenu učenca, resnično vam povem, ne bo zgubil svojega plačila.“ (Mat. 10, 42.)

Naj vam tu povem neko priliko, ktero ste že berž ko ne slišali. Nek mož je imel tri prijatele. Dva je mož posebno ljubil, tretjega pa ni dosti porajtal; akoravno mu je bil naj bolj vdan. Ta mož je bil enkrat poklican pred sodnijo, kjer je bil, sicer po nedolžno, pa terdo tožen. „Kdo, prijateli moji! bo šel z menoj? vpraša vse tri, kdo bo pričal za me? kajti hudo sem obdolžen, in kralj se serdi nad menoj!“ — Pervi njegovih prijatelov se urno zgovarja, da ne more iti, da nima časa, da ima veliko in silnega dela, vendar mu hoče posoditi plajš, v kterem naj bi stopil pred ojstrega kralja. Drugi prijatel ga sicer spremi do sodnije; ali tam se hitro oberne in beži; zbal se je serditega sodnika. Tretji prijatel pa, za kterega mu ni bilo dosti mar, gre ž njim pred sodnika, se potezuje zanj, zagovarja nedolžnost njegovo tako dobro, da sodnik zatoženca nedolžnega spozna, ja še obdaruje ga. —

Veste kaj to pomenja? Le poslušajte, da vam jo razložim! Vsak človek ima tu na zemlji tri prijatele. Ali kako se obnašajo ti naši prijateli, ko pride služabnica Božja, ko pride smert in nas pred ojstrega sodnika pelje? Denar, naš pervi prijatel, na kterega je človek naj bolj navezan, zavoljo kterega vse stori in

počne; ta denar nas naj poprej zapusti. Dá nam revno mertvaško trugo, v ktero se zavijemo; z nami pred sodnika pa ne gre, za nas se ne zmeni ne. Naša žlahta in znanci so drugi prijatel. Ta nas sicer spremi do grobnih vrat, nam še kaže nekako sočutje, pri grobu pa se oberne in gre nazaj v svoje ali tudi v naše hiše. Tretji prijatel, na kterega človek v svojem življenji skoraj da naj manj porajta, ta tretji prijatel so naše dobre dela. In same te nas bodo spremile pred ojstrega sodnika; ja še pred nami gredó, pa govoré za nas, ter nam pridobijo milost in usmiljenje, nam pridobijo večno darilo, svete nebesa.

Akoravno pa mi vsi to prav dobro vemo, da nič ne bomo seboj nesli; akoravno vsi vemo, da vse posvetne ničemurnosti nas zares osrečiti ne morejo; in akoravno vsi tudi vemo, da vsako dobro delo bo veliko plačilo imelo; vendar dobre dela premalo cenimo, premalo za nje si prizadevamo, jih celo zanemarjamo. Po pravici pravi sv. Tomaž Kempčan: „Svet obeta časne in majhne dobrote, in vse mu služi z veseljem. Bog pa obeta naj veče, večne dobrote, ali serce umirajočih je za to neobčutljivo. Zavoljo majhne službe delajo dolge pota; zavoljo večnega življenja pa veliko njih še pete ne vzdigne od tal. Malovrednih reči željno iščejo; zavoljo edinega okroglega denarja se večkrat hudo sprejo; za prazen nič, za obljubljeno malenkost se noč in dan pehajo. Za nespreminljivo dobro pa, za neprecenjeno plačilo, za naj višo čast, za nezmerno veličastvo se kolikanj potruditi, so preleni.“ O zares po pravici zakliče nek cerkven učenik: „Sramuj se leni hlapec; otroci tega sveta se bolj trudijo za pogubljenje svoje, kakor se trudiš ti za zveličanje svoje!“

O kristjan moj! nikar ne zamudi nobene priložnosti; delaj, delaj, dokler, kjer in kader kaj dobrega storiti zamoreš; kajti kratek je čas tega življenja, in še ta je negotov. Poslušajte kaj

pravi že Job: „Človek od žene rojen, malo časa živi, in je z mnogimi nadlogami obdan. Kakor cvetlica on izhaja, in se potapta, in beži kakor senca, in nikoli ne ostane v enem stanu .... Kratki so človekovi dnevi; število njegovih mesecev je pri tebi (o Bog!); postavil si mu mejo, ki se ne morejo prestopiti.“ (Job 14, 1, 2, 5.) Kader bo pretekel čas našega življenja, pretekel bo tudi čas, v kterem zamoremo dobro delati. In Jezus nam kliče: „Pride noč, ko nihče ne more delati.“ (Jan. 9, 4.) Čas življenja je čas zasluženja. Po smerti se ne more nič več namestiti, kar bi se moglo v življenji storiti. Zato „dobro delajmo, in se nikar ne utrudimo; ker ob svojem času bomo želi, ako se ne utrudimo. Dokler tedaj čas imamo, storimo dobro.“ (Gal. 6, 9, 10.) In še nam kliče sv. Pavel: „To pa rečem: Kdor pičlo seje, bo tudi pičlo žel; in kdor seje v obilnosti, bo tudi v obilnosti žel.“ (II. Kor. 9, 6.) Amen.

XL. Keršanski nauk.

Kako moramo opravljati dobre dela?

Slišali smo, kaj je dobro delo. Tudi sem vas učil, da brez dobrih del odraščen kristjan v nebesa priti ne more. In poslednjič sem vam razložil, da dobre dela so nam zasluživne, da nam naklonijo časni in gotovo večni blagor. Ali predragi moji! Ni vse zlato, kar se sveti. Tako tudi ni vsako delo zares dobro, ki se nam sveti, zazdeva dobro. Veliko človeških dobrih del je sleparija, je le na videz lepih in dobrih; zato ker jim

manjka potrebnih lastnost. Da bodo dobre dela v resnici dobre, to je, Bogu dopadljive in nam zasluživne in koristne, morajo biti prav opravljene. In k temu je potreba dvojnega. Nekaj od strani naše, nekaj od strani del samih.

In danes bomo premišljevali 1. Kako moramo mi opravljati vsako delo da bo zares dobro? 2. Kakošno mora biti delo, samo na sebi, da bo zares dobro?

1. Naj poprej vam bom odgovoril na vprašanje: Kako moramo mi opravljati vsako delo, da bo zares dobro?

Kdor hoče, da bo njegovo delo zares dobro, Bogu dopadljivo, njemu pa koristno, mora ga opraviti a) v stanu gnade Božje; b) prostovoljno, in c) posebno zavoljo Boga.

a) Mi moramo biti v stanu gnade Božje; to je, brez smertnega greha moramo biti. Ako imamo smerten greh, Bogu nismo dopadljivi, pa tudi ne moremo pričakovati večnega življenja, dokler v smertnem grehu ostanemo; ravno tako pa ne moremo storiti nič, kar bi Bogu v resnici dopadljivo bilo in nam za večno življenje zasluživno. Kako bi se nam studilo tudi naj bolje vino, ako bi ga nam kdo ponudil v nagnjusni, oblateni črepini. Tako Bogu, naj svetejšemu ne morejo dopasti take dobre dela, ki izhajajo iz s smertnim grehom omadežanega, toraj vse vmazanega serca. Kakor iz dvorišča teče le smradljiva gnojnica, tako prihajajo iz nečistega serca le hudobne dela. Kdo bo na osatu grozdje, kdo na ternju smokve bral?

Res, da tudi smertni grešnik zamore kaj dobrega storiti, tudi on lahko moli, se posti, ubogajme daje; vendar pa je gotovo, da z vsemi takimi dobrimi deli za nebesa nič ne stori, in Bog mu jih v večnosti poplačati ne more. In sicer zato ne,

ker je stan greha stan smerti. „Greh pa, ko je storjen, rodi smert,“ pravi sv. Jakob. (1, 15.) Zato imenujemo velik greh smerten greh, ker duši vzame gnado in ljubezen Božjo, ki je studenec življenja — ker dušo umori. Človek brez gnade božje je tedaj mertev na duši. Kakor pa na telesu mertev nič za telo storiti ne more, tako na duši mertev nič za dušo svojo, za nebesa storiti ni v stanu.

Potem pa vsi tudi vemo, da vse naše dobre dela svojo ceno, svojo vrednost dobivajo le od neskončnega zasluženja Jezusovega; toraj moramo v ljubezni z Jezusom sklenjeni biti, kakor je mladika s terto sklenjena. Nobena mladika, odsekana od terte ne more obroditi nobenega sadu, tako tudi mi, ako smo z grehom ločeni od Jezusa, ne moremo storiti nič dobrega za večno življenje.

Ako pa zdaj, ljubi moj kristjan! po tem nauku presodiš svoje dobre dela, morebiti boš spoznati moral, da malo ali celo nič ne veljajo pri Bogu. Ako si tudi veliko molil, se že ojstro postil, obilno vbogajme dajal, pa si bil v smertnem grehu, glej! za nebesa si nisi prislužil nič. Strašna je ta resnica, mogla bi nam muzek in kosti pretresti; kajti nobeno, še tako sloveče in imenitno delo, ako je pa v stanu smertnega greha storjeno, pred Bogom nobene cene nima.

Pa bo kdo morebiti mislil: Ker je za nebesa vse zgubljeno, kar v smertnem grehu tudi dobrega storim, pa ne bom več molil, se ne postil in nikomur nič ubogajme dajal. Tega ne, ljubi moj! tega te Bog obvari! Akoravno je gotova in gola resnica, da ti v smertnem grehu storjeno dobro delo za nebesa nič ne pomaga, ti bo pa vendar pripomoglo, da se spreoberneš in pokoro delaš. Ž njimi boš Boga nagnil, da ti dodeli duha resnične pokore. Kolikor veči grešnik je kdo, toliko več in serčnejši naj moli, toliko bolj ojstro naj se posti, toliko bolj naj

se v dobrih delih trudi; da se poprej spokori in zopet gnado Božjo zadobi, da si zamore zopet zasluge za nebesa nabirati. S takimi deli se Bog ne žali in mogoče je, da se ga Bog usmili, in mu gnado spreobernjenja dodeli; samo na sebi pa nimajo nobene prave, čeznatornega plačila vredne veljave v Božjih očeh; zato jih pa tudi Bog v svoji svetosti z nebesi ne plačuje.

Imenitna žena je bila tako nesrečna, da je padla v velik nečist greh. In sramovala se je, da tega greha pri spovedi povedati ni hotla. Da bi svojo strahovito vest potolažila, je z vso vnemo doprinašala dobre dela. Veliko je molila, tudi se postila, ubogim mnogo razdelila; tudi več druzega je še storila. Mislila si je, dobri Bog jej bo zavoljo toliko dobrih del milostljiv in jej bo velik greh odpustil; ako bi tudi v tem grehu umerla in pred sodbo stopila. Po usmiljenji Božjem je imela enkrat čudne sanje. Sanjalo se jej je, da je na naglem umerla in postavljena je bila, kakor bo vsak človek, prec po smerti, pred sodbo Božjo. Jezus je sedel na sodnem sedežu; njemu pri nogah je stal angel Božji. In ta angel zapove ženi, naj pogleda na veliko tablo, na kteri je bilo zapisano vse, kar je storila, hudo in dobro. Z grozo hitro zapazi svojo prešestno dejanje, pod tem pa, kakor iz tega izhajoče obilne nevredne spovedi in obhajila, ktere je opravljala po storjenem prešestvu. Vse to je bilo kakor z ogljem počernjeno. Na drugi stran table so bile zaznamnjane dobre dela, ktere je storila vse svoje življenje. Pa s strahom mora videti, da je tudi tu vse černo; kajti od prešestva sem so šli černi žarki na vsa dobre dela ter so jih tako počernili. In serditi sodnik jej resnobno pravi: „Vse, kar si dobrega storila, je černo, ker si storila v stanu smertnega greha; zatoraj poberi se v večni ogenj!“ In zdajci se žena prebudi; ali trese se po vsem životu. Huda merzlica se je loti, ter jo položi na smertno postelj. Čisto se spove in skesano

sprejme sveto Popotnico in kmalo potem umerje s sladkim upanjem, da mili Bog njene pokore tudi v zadnji uri zavergel ne bo.

b) Dobro delo mora biti prostovoljno storjeno. Bog, neskončno popolnoma bitje, hoče, da ga proste njegove stvari prostovoljno molijo in častijo. Vsaka prisiljena služba je njega nevredna. Vsako delo, da bo dobro, mora biti storjeno iz prostega nagiba, rado in veselo. Ne smejo nas k temu drugi prisiliti, ne nas kake okoliščine primorati. Kjer ni te dobre volje, kjer ni pripravnosti, tudi dobrega dela ni. Tako ni noben post, kader starši svojeglavnemu, nepokornemu otroku ne dajo jesti, po besedah sv. pisma: „Kdor ne dela, naj ne je.“ Oni le njegovo lenobo kaznujejo in otrok se ne posti prostovoljno, ampak prisiljeno. Tako bi ne bilo nobeno dobro delo, ako bi lakomnik vse denarje, kar jih pri sebi ima, dal ubogemu beraču, ki mu z nabito puško na persih žuga. Zato pravi sv. Pavel: „Slehern naj da, kakor je v svojem sercu namenil; ne z žalostjo ali po sili, zakaj veselega darovavca ljubi Bog.“ (II. Kor. 9, 7.)

c) Tretjič pa mora biti dobro delo storjeno ne iz samih natornih ali nečimernih nagibov, ampak posebno zavoljo Boga. Ako doprinašamo dobro, pa ne iz ljubezni do Boga, ampak da bi nas ljudje hvalili, ali samo zavoljo časnega dobička, vse to pred Bogom nima nobene veljave; vse tako dejanje je podobno piškavemu orehu. Večkrat ste že slišali kaj pravi sv. Pavel v pismu do Korinčanov, da, „ko bi človeške in angeljske jezike govoril, ljubezni pa bi ne imel, bil bi kakor bučeč bron, kakor zvoneč zvonec... Ko bi imel vso vero, da bi gore prestavljal.... in ko bi razdal ubogim v živež vse svoje premoženje, in ko bi svoje telo dal, tako da bi gorel, ljubezni pa bi ne imel, mi

nič ne pomaga.“ (I. Kor. 13, 1—3.) Sv. apostel nam s tem dopovedati hoče, da vsi natorni in čeznatorni darovi, vse dobre dela, ja celo smert nobenemu k zveličanju pomagati ne morejo, ako niso navdušeni z ljubeznijo do Boga, ker ljubezen sama nas Bogu dopadljive storiti zamore. Ako toraj še toliko dobrega storimo, ako še tako molimo, se postimo, ubogajme dajemo, delamo dobro, karkoli le moremo; ako pa ne storimo iz ljubezni do Boga, ne moremo upati nikakoršnega plačila pri Bogu. In naš Zveličar Jezus Kristus pravi: „Svetilo tvojega telesa je tvoje oko. Ako je tedaj tvoje oko čisto, bo vse tvoje telo svitlo. Ako je pa tvoje oko hudobno, bo vse tvoje telo temno. Če je tedaj luč, ktera je v tebi, tema, kako velika bo tema.“ (Mat. 6, 22, 23.) Po nauku cerkvenih učenikov je oko namen pri naših delih. Toraj hoče Kristus reči: Ako je tvoj namen dober, dobro bo tudi tvoje delo; ako je pa tvoj namen slab, je slabo tudi tvoje delo. In kakor čisto, zdravo oko celo telo vedno po pravem potu vodi, bolno pa vse pota otemni in v padec pripelje; tako čisti, v Boga obernjeni namen vse misli, želje in dejanja prav obrača; nasproti pa razdeljeno, na toliko posvetnih reči obernjeno, za Boga pa oslepljeno serce vse misli, želje in dejanja spridi in zgubljene, celo pregrešne stori. Nagibati nas mora pri vseh naših dobrih delih toraj le to: Vse iz ljubezni do Boga; vse v njegovo večo čast!

Veliko menihov v egiptovski puščavi se je preživljalo s tem, da so koše pletli. Navadno je vsak en koš spletel na dan. Nek mlad puščavnik pa je celi Božji dan tako urno pletel, da je spletel dva koša. In oba koša dene pred vrata svoje puščavice. Sv. Pohomi, sprednik teh samotarcev, gre memo in vidi ta dva koša. Zvečer pa, ko so se menihi zbrali k združeni molitvi, pravi: „Ta brat danes od jutra do večera ni nič storil, ja manj

ko nič. Kajti pri svojem delu je iskal le svoje lastne hvale in tako je bil dninar hudobnega duha, ter je njemu daroval ves svoj trud. O preljubi moji bratje! bodite iz serca ponižni; le ponižnost je podlaga prave pobožnosti in čednosti.“

Tudi mi ne pozabimo, da nagib vsem našim dobrim delom mora biti le čista ljubezen do Boga. Kaj so pomagali farizejem dobre dela? Veliko so molili, dosti se postili, obilno miloščino delili; ali vse to so delali le, da bi jih ljudje hvalili. Zato jim je Gospod odrekel vso čeznatorno veljavo in plačilo. In da bi nas odvernil od tacega časti lakomnega namena, pravi nam v ravno tisti preimenitni pridigi na gori, od ktere sem govoril delj časa, ko sem vam razlagal zveličanske čednosti. Takrat nam Jezus pravi: „Glejte, da svojih dobrih del ne delate pred ljudmi, da bi vas videli, sicer ne bote imeli plačila pri svojem Očetu, kteri je v nebesih. Kader tedaj ubogajme daješ, ne trobi pred seboj, kakor hinavci delajo po shodnicah in po tergih, da bi od ljudi hvaljeni bili. Resnično vam povem, prejeli so svoje plačilo. Kader pa ubogajme daješ, naj ne ve tvoja levica, kar dela tvoja desnica; da bo tvoja miloščina na skrivnem; in tvoj Oča, kteri na skrivnem vidi, ti bo povernil. In kader molite, ne bodite kakor hinavci, kteri radi v shodnicah in na vogleh potov stojé in molijo, da bi jih ljudje videli. Resnično vam povem, prejeli so svoje plačilo. Ti pa, kedar moliš, pojdi v svoj hram, zapri duri in moli svojega Očeta na skrivnem; in tvoj Oča, kteri na skrivnem vidi, ti bo povernil.“ (Mat. 6, 1—6.)

O da bi si pač mi vsi to lepo opominjevanje svojega Božjega Zveličarja globoko v serce utisnili in se pri vsem svojem dejanji po tem ravnali! Kdor pa tega ne stori, je pač zares nespameten; kajti veliko seje, pa ne bo nič žel; dela dobro, pa pri Bogu ne bo imel nobenega plačila. Zato pravi sv. Avguštin: „Ako hočeš zgubiti gnado, le se hvali svojega zasluženja.“ Raji ubogajmo sv. Pavla, ki pravi: „Ali jeste ali pijete, ali kaj druzega delate, vse k časti Božji delajte.“ (I. Kor. 10, 31.) Potem bi enkrat ne stopili s praznimi rokami pred sodnika, in obilno bi bile poplačane dobre dela, ki bi nas spremile na uni svet. Pri vseh svojih delih moramo toraj imeti dober nagib, ali kakor pravimo, dober namen, kajti le ta daje našim delom pravo veljavo. Ako mi vselej svoj namen dosežemo ali ne, to pa ni naše, to je le Božje. Njemu moramo izročiti vse svoje dejanje in nehanje, in lahko smo mirni in pokojni, naj se že zgodi, karkoli rado.

Berem od starega puščavnika, ki je dolgo v noč premišljeval posebno sodbo. Ko pa se vleže in zaspi, zdelo se mu je, da je postavljen na kraj, kjer bo vsak človek precej po smerti sojen. Jezus je sedel na sodnem stolu, in pri njem je stal angel s tehtnico. Vsak umerli je prišel pred to ojstro sodbo in seboj je prinesel dva zvezka; v enem je bilo zavezano vse dobro, v drugem vse hudo, kar je kdo storil. Angel je djal oba zvezka na tehtnico, in kteri je prevagal, dobro ali hudo, je Jezus izrekel svoje zveličanje ali svoje pogubljenje. Vsi, ki so zaporedoma prišli, so prinesli prav različne zvezke. V kterem so bili grehi, bili so vsi veči, kakor uni, v kterem je bilo dobro; in tehtnica je vselej mahnila na levo stran. Dobri puščavnik je prebritko zdihoval, ko je slišal le serdite sodbe iz Jezusovih ust in je videl le nesrečne, ktere je precej po obsojenji černi pekel pogoltnil. — Zdaj pa zagleda ženico, ki ga je razveselila;

kajti imela je zavitek, na kterem je bilo z velikimi čerkami zapisano „dobre dela“ veliko več kakor je bil drugi. Vesel je bi samotarec da bo vendar enkrat priča srečnega obsojenja svojega bližnjega. Oba zvezka dene angel na tehtnico; ali kako se začudi, ko vidi, da mali zvezek urno pahne velicega na kviško in sodnik na mah izreče svoje pogubljenje čez nesrečno ženo. Angel vidi na njem, kako se čudi, in mu migne, naj gre bližej; odveže mu zavitek dobrih del une nesrečne žene. Notre je bilo veliko majhnih zavitkov, vsak s svojim napisom: Molitev, premišljevanje, spovedi, obhajila, miloščina, obiskovanje bolnikov in obiskovanje jetnikov, darovi cerkvam, poslušanje pridig, procesije, Božje pota, zatajevanja in še več druzega. Še bolj se čudi, in se nikakor prečuditi ne more, da toliko dobrih del pa tako malo tehta. In angel mu ukaže, naj te majhne zavitke razveže; ali glej! vsi so bili prazni. In zdaj sam ne ve, kaj bi mislil; angela milo pogleduje, kakor bi ga vprašati hotel, kaj hoče to biti? „Vidim v tvoji duši, pravi mu angel, da si tega razsoditi ne veš. Le poslušaj kaj ti povem! Vse to napisano dobro je le na videz; kajti podlaga vsem tem dobrim delom je bil napuh, lastni dobiček, zvijača in drugi posvetni nagibi. Vse pa, kar ni storjenega iz ljubezni do Boga ali z željo, Bogu dopasti, je v njegovih očeh neveljavno. Spomni se, da že David pravi, da ljudje, ki so zaspali v svoji misli, da so bogati, pa nič niso našli v svojih rokah, ko so se prebudili. (Ps. 75, 5.) Ravno kar si videl, da resničen je ta izrek. Ta žena je mislila, kako bogata je dobrih del; v tej sladki nadi je umerla; ali ko se prebudi, ne najde ne enega dobrega dela, ktero bi le kaj zasluživno bilo. In puščavnik se zdajci prebudi. Spoznal je v tej prikazni, da ni zadosti, da bi mi svoje dobre dela opravljali v stanu gnade Božje in prostovoljno, ampak da moramo delati posebno iz dobrega namena, to je, le iz ljubezni do Boga.

Nagib ali dober namen posveti vsako naše delo, in v očeh Božjih ima veliko veljavo, če je pred svetom tudi zaničljivo ali nič vredno. Sv. Frančišek Salezi pravi: „Majhne opravila bodo velike, ako so dobro opravljene. Majhno delo, storjeno v božjo čast, ali iz namena, da bi Bogu dopadlo, mu je ljubše in je veče, kakor veliko pa slabo storjeno. Prizadevajmo si toraj, da opravljajmo majhne dela, ki so lahke in vsako uro pri rokah, da bomo rastli v prijaznosti Božji. — O kako dobro je, delati le za Boga, veseliti se le v Bogu! Ako bi dobil v sebi le en lasek nagnjenja, ktero ni iz Boga ali ne pelje k Bogu, bi ga urno izpuknil.“

Znano vam je, že večkrat sem vam povedal, da je naš Zveličar Jezus Kristus bil nekokrat v Jeruzalemskem tempeljnu ter je gledal, kako so ljudje svoje darove v cerkveno puščico metali. Marsikteri bogatin je veliko dal. Pristopila je tudi revna udova in je dva denarca vanjo vergla, kar stori en vinar. In Jezus je poklical svoje učence skupaj in jim rekel: „Resnično vam povem, da ta uboga udova je več vanjo vergla, kakor vsi, kteri so v puščico metali. Zakaj vsi so od tega vanjo vergli, česar so obilno imeli; ta pa je iz svojega uboštva vse, kar je imela, ves svoj živež vanjo vergla.“ (Mark. 12, 42—44.)

Kako veselo je to za nas, ko iz te prigodbe spoznamo, da Jezus ne pregleda naj manjšega dara, in da ne gleda na dar, ampak na darovavčev namen. Dobra volja, ponižnost, zaupanje in ljubezen, v kteri se daruje vinar, je Bogu dopadljivši, v njegovih očeh več velja, kakor veliki zlati, ktere pa deli napuh, častilakomnost ali prazno, vse posvetno serce. Kako tolaživno je to za nas, posebno za uboge, priproste ljudi, pa svarivno za bogate in imenitne!

Zato še enkrat ponovim: Ljubi moj kristjan! karkoli dobrega storiš, stori iz ljubezni do Boga, z vsem in v vsem išči le Božje časti, da z delom Bogu dopadeš. O koliko zasluženja si lahko pridobiš s svojimi vsakdanjimi deli, ako jih opravljaš vse iz ljubezni do svojega Boga. Sv. Leo papež pravi: „Vsi dobri sklepi pridejo od Boga; Bog je začetek vseh naših dobrih del. Zato mora tudi vse naše dejanje in nehanje v Božjo čast obernjeno biti.“ Kolika škoda pa, ako se trudiš in delaš, potiš in pehaš, če pa ti vse to ne bo teknilo v večno zveličanje! Kaj ti bo pomagalo, ako hodiš k službi Božji, pa z gole navade, ali da bi te še kdo zato pohvalil? Kaj ti pomaga, ako ubogaš svoje starše ali gospodarje, pa le zato ker se krega ali celo kazni bojiš? Kakošen dobiček ti bo, ako ubogim deliš, pa le, da bi te hvalili, ali ti kakor si bodi povernili, ali pa še celo, da bi jih v greh premotil in zapeljal? — Toraj: Vse za Boga; vse iz resnične ljubezni do Boga!

2. Zdaj pa še poglejmo: Kakošno mora biti delo samo na sebi, da bo dobro?

Trojno lastnost mora imeti vsako delo, da bo Bogu dopadljivo in nam koristno; in sicer mora biti a) čeznatorno; b) resnično; in c) okoliščinam primerno.

a) Dobro delo mora biti pervič čeznatorno, to je, storjeno s čeznatorno močjo, ali s pomočjo Božje gnade. Mi sami iz sebe ne moremo ne misliti, ne željeti in ne storiti kaj, da bi imelo čeznatorno veljavo, ali da bi bilo vredno večnega plačila. Bog nam mora k temu pomagati. Brez njegove pomoči je nemogoče vsako čeznatorno delo. Jezus tako le pravi: „Jaz sem terta, vi mladike. Kdor ostane v meni in jaz v njem, on rodi veliko sadu; ker brez mene ne morete nič storiti.“ (Jan. 15, 5.) Jezus pravi naravnost, da brez njega ne moremo nič storiti, kar bi bilo vredno

večnega življenja, večnega plačila v nebesih. Ravno tako nas uči sv. apostel Pavel, ki pravi: „Bog je namreč, kteri dela v vas hoteti in dopolniti po svoji dobri volji.“ (Fil. 2, 13.) S temi besedami nam pove sv. Pavel, da vsako naše dobro delo, kakor vse zveličanje naše, se na pomoč Božjo opira; da brez gnade Božje ne moremo nič dobrega niti hoteti niti v dejanji spolniti. To svojo pomoč pa Bog daje le ponižnim, zapusti pa prevzetne, v se zaupajoče, prederzne in terdovratne grešnike. In sv. Avguštin pravi: „Kakor oko brez svitlobe nič ne vidi, tako človek brez gnade Božje nič dobrega storiti ne more.“ Ako bi toraj kdo vse svoje premoženje razdelil ubogim, bi veliko let se ojstro postil, noč in dan molil in premišljeval, in bi vse mogoče dobro delal, pa bi vse to opravljal s svojimi natornimi močmi, brez pomoči gnade Božje, vse bi ne bilo to čeznatorno, Bogu dopadljivo in zasluživno delo. Take dobre dela so štete v tisto versto, kjer so natorne čednosti starih nevernikov, ktere je Bog s časno srečo poplačal, in do čeznatornega plačila nimajo nobene pravice.

Mladi puščavnik vpraša svojega starega učenika: „Kaj mora to biti, da ljubezen dan današnji ni tako popolnoma, ko je bila nekdaj?“ In stari menih pravi: „Kristjani pervih časov so gledali le gori; so povzdigovali svoje serce le k Bogu, to je, so svojo pomoč le od Boga pričakovali in vse za Boga storili; zdaj pa je skorej vsak le k zemlji nagnjen, išče le svojega.“

b) Potem mora biti dobro delo resnično, to je tako, ki v resnici zasluži dobro delo imenovano biti. Molitev mora biti zares in prava molitev, post mora biti res in pravi post, tako miloščina res in prava miloščina biti. Molitev raztresena, brez vse pobožnosti ni za nič. Post z nevoljo ali da bi ž njim stregel drugim strastim, ni nič veljaven. Miloščina v jezi, z zmirjanjem ni zasluživna. Take slabo opravljene dobre dela ne

naklonijo dopadanja Božjega; nam celo nakopavajo serd in kazen pravičnega Boga; kakor je tudi pisano: „Preklet, kdor Gospodovo delo nezvesto opravlja.“ (Jer. 48, 10.) Zato, preljubi kristjan! pri svojih dobrih delih glej ne le na to, da zraven zaupaš na pomoč Božjo in za njo serčno prosiš; ampak pazi tudi dobro, da bo delo, ktero hočeš in ga storiš, tudi zares dobro in prav storjeno. Ni na tem ležeče, koliko kdo stori dobrega; vse pa je na tem, kako in kaj dobrega človek stori. Tedaj na tem je vse, kako moliš, kako se postiš, kako drugim pomagaš. Vendar zavoljo človeške slabosti in nepopolnamosti dobro delo ni skaženo. Naj vam to v zgledu malo pojasnim.

Pobožna priprosta devica je navadno vsak dan pri sveti maši pred altarjem Matere Božje klečala in prav preserčno molila. Škof to zapazi in vidi, kako beli golobček z nebes prileti, se devici bliža in se napaja z gorkimi solzami njene pobožnosti. Po molitvi pristopi škof k devici ter jo vpraša, kaj da je molila. „Oča naš in češčena si Marija, sem molila“ pravi ponižna dedeklica. Škof jej poda lepe bukvice, v kterih so bili Davidovi psalmi, naj bi na nje vsak dan molila. Devica uboga; ali škof ne vidi nobenih solz več, pa tudi nebeškega angela ni bilo več. In škof neki dan vpraša devico: „Povej mi, kako ti dopadejo molitve s psalmi?“ Deklica pravi: „Vsak dan molim na nje; vendar ne občutim tiste serčnosti, ktero sem poprej imela.“ Dala je bukvice nazaj in škof jej de: „Zanaprej le samo oča naš in češčena si Marija moli.“ To je deklica tudi ubogala in zopet je točila sladke sołze pobožnosti in zopet je dohajal beli golobček ter jih prenašal v nebesa pred sedež Božji. —

Tako preljubi moj! kar moliš naj ti gre iz serca; nikar veliko, raji preserčno, resnično. Nespametno, zastonj je, ako hočeš prebrati veliko molitev iz bukvic pri sveti maši; boljši,

Bogu dopadljivši je en Sam Oča naš, edina češčena si Marija, pa serčno resnično zmoljena. — Kar delaš, delaj resnično, ne na videz, ne tlačansko!

c) Poslednjič mora biti dobro delo okoliščinam primerno. To je, vsako delo, da bo dobro, naj bo storjeno o pravem času, na pravem kraju in v pravi meri. Kajti naj bo delo še tako imenitno, vendar ni dobro, ako ni storjeno o pravem času, ne na pravem kraju, ali ne v pravi meri. Na primero je zares dobro, Bogu dopadljivo delo, ako svojega bližnjega opominjaš, svariš, odvračaš od greha, kterega je storil ali še le storiti misli; ako bi pa tako bratovsko opominjevanje bilo očitno, v pričo veliko drugih ljudi, ali bi ga opominjal nespodobno, ga zraven klel in psoval, svojega serda ali jeze ne premagoval, tako delo bi ne bilo dobro, ne zasluživno; bilo bi lahko celo pregrešno in pohujšljivo. Tako je molitev, premišljevanje, spoved ali sveto Obhajilo gotovo dobro delo; ali če pa kdo te dobre dela opravlja o nepravem času, z zamudo svojih dolžnost, ali v škodo drugim, vse tako storjene dela niso več dobre, ne Bogu dopadljive. Ko bi dekla silila v cerkev k spovedi, kader je naj več dela pri hiši, vsak bi spoznal, da to ni prav. Ako bi šla mati v cerkev in bi molila celo Božje dopoldne mnogotere in prelepe molitve, doma bi pa majhno dete v zibeli jokalo in vpilo, ali bi nevarno bolni mož umiral; to vsak spozna, da ne bi bilo prav. Post je zares imenitno dobro delo; ako bi pa kdo se postil predolgo, preojstro, da bi ne mogel svojih dolžnost opravljati, njegov post Bogu ni več dopadljiv. Poznal sem deklo, ki zadnje tri dni velicega tedna ni čisto nič jesti hotla; pa tudi nič delati ni mogla. Tak post je bil nespameten, celo pregrešen, če tudi je bil hud. Vsako delo mora imeti svojo pametno mero.

Ako toraj hočemo, da bode naše delo zares dobro, mora biti primerjeno okoliščinam, v kterih živimo. Vsaka nepristojnost, naj zadeva kraj, čas ali mero, slabi ali celo uniči dobro delo. „Sredna pot je zlata pot,“ pravi pregovor. Vse ob svojem času, vse na svojem kraju, vse v svoji meri!

Te dni sem bral od pekovskega hlapca, ki je en čas precej razujzdano živel. Bog se ga je usmilil, mu dal svojo pomoč, da je zapustil lahkomišljeno življenje svoje, ter je začel pobožno živeti. Ali ta njegova nova pobožnost je bila presilna; na enkrat je hotel svetnik biti. Molitev in druge zunajne pobožnosti so mu bile posebno všeč. Vedno bi bil v cerkvi tičal, raji bi prebiral pobožne, svete bukve, kakor bi po svojem stanu delal. Njegov tetec, pri kterem je služil, mu pravi neki dan: „Prav je, to mi je ljubo, da si svojo vetrasto poprejšno življenje zapustil in si se čednosti vdal; ali meni se zdi, da si jo prehudo zapregel. Akoravno človek nikoli preveč pobožen ni; vendar se pobožnosti lahko prenapeto loti. Sila pa nikjer dobra ni, in stanovitnost je ne spremlja. Vzemi si priliko od tega, kako se kruh peče. Pri tem delu veš, da je veliko na tem, da se peč dobro segrejo. Mene skušnja uči, da se peč ne sme na mah razbeliti; kajti le zunajni deli bi bili vroči. Ogenj mora počasi goreti, da se peč prav in dostojno razbeli. To je bistevno potrebno. Ako pa na enkrat hudo zakurim, kruh prehitro shaja in skorja se prismodi; in ker ni terpeče zadostivne gorkote, se znotrajna sredica prav ne prepeče; in kruh ne bo dober, razpoka in hitro plesnuje.“ Taz gled sem vam že enkrat povedal.

Nauk iz tega si lahko vsak vzame, kako naj doprinaša svoje delo, da bo zares dobro, Bogu dopadljivo in njegovi duši zasluživno.

Tako toraj preljubi moji! zdaj veste ktero in kakošno delo je dobro, tudi kako ga opraviti morate. Prizadevajmo si toraj za

dobre dela, ki so sad svetih čednost, da na potu proti nebesom napredujemo in enkrat svoj pravi namen, zveličanje svoje, dosežemo. K temu nam Bog pomozi! Amen.

XLI. Keršanski nauk.

IV. Razdelek. Od dobrih del posebej.

A. Naj imenitniše dobre dela so: Molitev, post in miloščina.

„Prizadevajte si za dobro, ne le pred Bogom, ampak tudi pred vsemi ljudmi!“ (Rim. 12, 17.) Tako nam vsem kliče sv. apostel Pavel. Vemo pa iz zadnjih keršanskih naukov, kaj je to dobro; pa tudi vemo, da si za to dobro prizadevati moramo po zgledu svojega Zveličarja Jezusa Kristusa, ki „je vse prav storil;“ toraj mora biti vsako dobro delo storjeno iz pravega nagiba ali iz dobrega namena, z resnično in veselo voljo, da bi s tem Bogu dopadli; kajti dobri namen je lepota, je duša našim dobrim delom. Kdor bi dobro delal, da bi ljudem dopadel, bil bi podoben človeku, ki vodo zajema z luknasto posodo. Zato pravi sv. Frančišek Salezi: „Vse, kar storimo, ima svojo veljavo v enakosti z Božjo voljo; tako, da, ko jem ali se vedrim, pa to le zato delam, ker Bog tako hoče, zaslužim si več, kakor ko bi preterpel smert, pa brez trega nagiba. To si globoko vtisni v svoje serce, in se tega spominjaj pri vsem svojem dejanji.“ Tedaj vse za Boga; vse iz ljubezni do Boga!

Zdaj pa je vprašanje:

Ktere dobre dela so naj imenitniše?

Naj imenitniše dobre dela so: Molitev, post in miloščina.

Naj poprej vam bom pokazal, da molitev, post in miloščina so zares dobre dela; potem bom vas pa še prepričal, da so molitev, post in miloščina tudi naj imenitniše dobre dela.

1. Zakaj se imenuje molitev, post in miloščina dobre dela?

To že veste, da dobro delo je le tako delo, ktero je Bogu dopadljivo, ktero je Bog v svoji svetosti in dobroti poplačati obljubil, kakor pravi sv. Avguštin: „Bog je naš dolžnik; pa ne, kakor da bi bil kaj prejel, ampak ker nam je obljubil, kar mu je dopadlo.“

Drugič da bo kako delo dobro, mora ga človek tukaj na zemlji storiti; kajti tu je čas setve; le dokler je duša s telesom sklenjena, zamore človek delati; po smerti ne more nič več dobrega storiti. „Pride noč, ko nihče ne more delati,“ pravi Jezus. (Jan. 9, 4.)

In kakor vemo, mora biti storjeno vsako delo z dobrim namenom.

Pa tudi dejanje samo na sebi mora biti nravno, dobro, kakor tudi okoliščine po volji Božji; to je, dejanja ne sme nič opoverati, kar bi v očeh Božjih nedopadljivo bilo. — Da bo tedaj kako delo res dobro, je pred vsem potreba dobrega dejanja, to je, dejanja, ktero je Bogu dopadljivo, kristjanu pa, ki ga opravlja, zasluživno. To pa vsi vemo, da molitev, post in miloščina so take dejanja, toraj zares dobre dela.

a) Kdor moli, se posti, miloščine ali ubogajme deli, res nekaj dela, res nekaj stori. Kdor moli, misli in želje svojega duha k Bogu povzdiguje, ter to navadno tudi zunajno z besedo ali z obnašanjem kaže. Kdor se posti, priterga si nektere

jedi, se zderži mesa; in to popolnoma, da nič ne je, ali le malo, ne zadosti; ali pa si odreče kako drugo veselo ali prijetno slast in si svoje telo podverže raznim neprijetnostim. Kdor ubogajme deli, poda potrebnemu kak dar ali mu kaj druzega stori, naj bo že za dušo ali za telo ali pa za oboje. Molitev post in miloščina so toraj res dejanja; dejanja ki niso le v sercu, ampak se zunaj kažejo, zunaj tudi drugim razodevajo.

b) So pa molitev, post in miloščina d o b r e dejanja; to je, Bogu dopadljive in kristjanu, ki jih stori, zasluživne. Kdo pametnih bi to tajiti mogel? Mar Boga z molitevjo ne hvalimo in čestimo? Mar ga ne zahvalujemo ravno z molitevjo za prejete dobrote? in zopet z molitevjo kličemo na njegovo milost. Ako bi molitev ne bila dobro, Bogu dopadljivo delo, mar bi bil Jezus, naj svetejši Sin Božji, molil tolikokrat celo noč ali pol noči? Kako bi nam mogel on, in kako bi nam mogli tudi apostelnji njegovi molitev tako skerbno priporočati, ja celo tako ojstro zapovedovati? Kako bi bili pobožni kristjani vseh časov molitev tako visoko cenili, tako zvesto opravljali? in kako bi nas naša sveta in nezmotljiva cerkev tolikokrat in tako resnobno k molitvi priganjala? Molitev je pač gotovo Bogu dopadljivo dejanje, tedaj res dobro delo. — Taka je tudi s postom.

To je gotovo, da je Bogu dopadljivo, da ga častimo in poveličujemo, ako iz ljubezni do njega, in da postanemo Kristusu njegovemu Sinu bolj enaki, si kaj prijetnega pritergamo, ali kaj neprijetnega radovoljno prevzamemo, in tako svoje meso duši, dušo in telo pa Bogu podveržemo. Saj se je tudi naš Gospod in Zveličar postil celo štirideset dni in štirideset noči zaporedoma. Po njegovem zgledu so se postili apostelnji in vsi učenci njegovi in sicer velikrat in to prav ojstro. In zato nam vsem tudi naša sveta mati katoliška cerkev post tako resnobno

priporočuje, ja celo zapoveduje, ter nas nektere dneve in cele svete čase k ojstremu postu zavezuje. Vse to pa bi ne bilo, ako bi post ne bil Bogu dopadljivo, toraj zares prav dobro delo.

In kdo bo rekel, da tudi miloščina ni res dobro delo? Kdo ne spozna, da je Bogu zares dopadljivo, ako uboge in revne podpiramo, jim darove delimo, jim pomagamo, na pomoč priskočimo, jih nevarnostim otmemo? Mar ni naš Gospod Jezus Kristus celo svoje življenje tu na zemlji vedno takih dobrih del doprinašal? Saj je ubogim sveto evangelje oznanoval; nadložnim pomagal in vedno dobrote delil. Mar ne delijo vsi pobožni kristjani radi ubogajme? Kaj nam sveto pismo stare in nove zaveze večkrat priporoča, kakor ravno miloščino? In ako smo tudi mi usmiljeni, in ubogim in revnim radi pomagamo, mar ne posnemamo ravno s tem nezmerne dobrote svojega nebeškega Očeta in miloserčnosti svojega Gospoda Jezusa Kristusa? Vsega tega bi ne bilo, vse to bi se ne storilo, ako bi miloščina Bogu dopadljivo delo ne bilo. —

Molitev, post in miloščina so toraj zares dobre, Bogu prav dopadljive dela. Noben pameten človek tega tajiti ne more; pa tudi noben nad tem nikdar dvomil ni.

c) Molitev, post in miloščina so pa tudi zasluživne dela njemu, kdor jih opravlja; to je, take dejanja, ktere mu pridobijo pomnoženje posvečujoče gnade Božje in večno plačilo v nebesih. Bog nam je to plačilo za našo molitev, post in miloščino dolžen, zato ker nam ga je obljubil, akoravno nam pa te obljube ni bil dolžen. Zato pravi sv. Pavel: „Bog ni krivičen, da bi pozabil našega dela in ljubezni, ktero ste skazali njegovemu imenu, ker ste svetim stregli in strežete.“ (Hebr. 6, 10.) Sveti apostel tu naznanja, zakaj da upa, da bodo večno zveličanje dosegli. Da nam je Bog za naše dobre dela, za molitev, post

in miloščino, večno življenje v plačilo v svoji dobroti obljubil, to je, se ve da, sama milost, gnada Božja; ko nam pa to večno življenje v plačilo da, zato, ker nam ga je obljubil, je pa to povračilo našim dobrim delom, toraj plačilo. Mi smo dolžni moliti, se postiti in ubogajme dajati, kakor in kolikor premoremo; to pa ni nikjer zapisano, da bi si z dolžno službo ne mogli prislužiti nobenega plačila. Mar nima družinče pravice do plačila, za ktero se je pogodilo, akoravno ima dolžnost sebi odločeno delo na tanko opravljati? Naša molitev, naš post in naša miloščina, se ve da je vse to dobro le še pomanjkljivo. Ali pomislimo: Ako bi kdo le iz gole milosti vzel v svojo službo prav nadložnega človeka, kteri zavoljo svoje slabosti in nadložnosti nikjer nobenega dela ne dobi, pa bi mu obljubil prav veliko plačilo za njegovo delo, ktero bi opravljal, kakor in kolikor bi mogel; kdo bo rekel, da plačila ni zaslužil, ko je delo dostoril? ali kdo bo rekel, da gospod ni dolžen dati, kar mu je obljubil, akoravno mu je iz gole milosti dal delo in mu obljubil zanj? Tako tudi naša molitev, post in miloščina ni zato nam zasluživna, ker je dobro in Bogu dopadljivo delo; ta zasluživnost ni v teh delih samih, ne v njihovi dobroti; ampak naše dobre dela, molitev, post in miloščina, imajo svojo zasluživnost v obljubi Božji, s ktero se je Bog zavezal, da nam hoče za to nebesa v plačilo dati. Potem imajo naše dobre dela svojo zasluživnost v posvečujoči gnadi Božji, v kteri nas je Bog vzel za svoje otroke, ter noče, da bi bilo naše delo zastonj. (I. Kor. 15, 53.) Pa tudi je zasluživnost naših dobrih del v neskončnem zasluženji Jezusa Kristusa, ktero nam je prepustil, za nas doveršil.

Kdor je na tanko poslušal, lahko bo spoznal, da molitev, post in miloščina so zares dobre dela; to je, take dejanja, ki so Bogu dopadljive, kristjanu pa, kteri jih opravlja, zasluživne.

Kako visoko moramo toraj ceniti te dobre dela, kako goreče si za nje moramo prizadevati po Gospodovem opominu, ki pravi: „Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaše dobre dela in časté vašega Očeta, kteri je v nebesih.“ (Mat. 5, 16.) Nobene reči nekdaj tako obžalovali ne bomo, kakor to, ako si premalo prizadevamo za dobre dela.

Berž ko ne ste že slišali, kako se je godilo sicer poštenemu mladenču, ki je pa na svojo čednost preveč zidal. Enako prigodbo ste, ni dolgo tega, v keršanskem nauku že slišali. Ali ker se v zgledih naj ložje sveti nauki ohranjajo, naj vam le to povem, ali prav za prav ponovim, da uni mladeneč je v sanjah videl bukve svojega življenja, v ktere je njegov angelj sto in sto prilik zapisal, v kterih bi bil mladeneč lahko kaj dobrega storil, ako bi mu tega ne bila zaderževala lenoba in drugi malovredni uzroki. Po tistih sanjah pa je storil terdni sklep, da si bo za naprej z vso skerbjo prizadeval za dobre dela. Tudi mi, ljubi moji kristjani! delajmo z vso skerbjo; molimo, postimo se in po svoji zmožnosti tudi ubogim radi kaj delimo ali storimo, da bomo z dobrimi deli Boga častili, njegov serd zavoljo naših grehov potolažili, pa si tudi plačilo nebeško prislužili; kajti Gospod bo prišel hitro, in njegovo plačilo pride ž njim, da bo vsakemu povernil po njegovih delih. (Skr. raz. 22, 12.)

2. Zdaj pa še poglejmo:

Kako je molitev, post in miloščina naj imenitniše dobro delo?

Koliko, ja brez števil je dejanj, ktere Bogu dopadajo, in so tudi zasluživne kristjanu, kteri jih opravlja. Naj imenitniše pa je molitev, post in miloščina. In sicer zato, ker te dejanja posebno hvali in priporočuje sveto pismo stare in nove zaveze

in drugič pa je v enem teh treh dobrih del zapopadeno vsako dobro delo, kakoršno koli človek storiti zamore.

a) Ako prebiramo sveto pismo stare zaveze ali iščemo po svetih spisih nove zaveze, vselej in povsod, kjer so popisane dobre dela, je govorjenje od molitve, posta in miloščine. Tobija hvali sveto pismo stare zaveze ko poštenega bogoljubnega moža zavoljo molitve, posta in miloščine njegove. Celo veliki angelj Rafael, ki je mladega Tobija spremil v ptuj kraj, v Rages, in ga je srečnega pripeljal nazaj, je rekel mlademu in staremu Tobiju, ko se je ločil od nju: „Boljša je molitev s postom in z miloščino, kakor spravljati zaklade zlata.“ (Tob. 12, 8.) Kajti ti so zapopadek vseh dobrih del. Kedarkoli preroki opominjajo, naj opravljamo dobre dela; vselej govorijo od molitve, od posta in od miloščine. In ako ljudem zavoljo opuščenja dobrih del kazen napovedujejo ali s šibo Božjo žugajo, storé to le zato, ker njih veliko opušča molitev, post in miloščino.

V novi zavezi priporoča Jezus vedno ko dobre dela molitev post in miloščino; on pravi celo, da ima molitev in post moč, hudobne duhove preganjati, in usmiljenje ali miloščino tirja od svojih učencev, ako hočejo doseči večno zveličanje. Tudi apostelji ravno tako. Kader govorijo od dobrih del, ali jih priporočajo, ali zapovedujejo, imajo v misli molitev, ali post ali miloščino.

b) Posebno pa se lahko reče, da molitev, post in miloščina so najimenitniše dobre dela, ker v teh treh dobrih delih je zapovedano vse, karkoli človek dobrega storiti zamore.

Molitev je vse in vsako dobro dejanje, s čemur se Bog časti ali poveličuje. Ko na bukvice bereš, ko roženkranc moliš, ko sveti križev pot obiskuješ, zjutrajne, in večerne molitve opravljaš, sveto mašo poslušaš, k spovedi in svetemu ob-

hajilu pristopiš, k bratovski skupini prideš, na Božji pot greš; to vse je molitev. Kedar na Boga misliš, se ž njim pogovarjaš, ga za se ali za druge potrebnih dobrot prosiš, ga za prejete dobrote zahvaljuješ, Božje lastnosti in njegove dela premišljuješ in zato največe veselje in spoštovanje občutiš; vse, kar storiš, po Božji volji storiš, in le zato, da bi Bogu dopadel; tako zmiraj boljši in popolniši prihajaš. Tako ni zadosti, da bi molili le nektere trenutke, ampak celo naše življenje mora biti molitev. Zato pravi sveti Pavel: „Neprenehoma molite! (I. Tes. 5, 17.)

K molitvi se prištevajo še tudi druge dobre dela, ki nas na Boga zavračujejo, kakor je, poslušati Božjo besedo v pridigah in keršanskih naukih, premišljevati svete resnice, brati dobre, svete bukve, pobožno se pomenkovati od tega, kar o praznikih slišimo, brati iz svetega evangelija ali kar slišimo v pridigi ali pri keršanskem nauku. Kajti vse, kar človek stori iz ljubezni do Boga ali v njegovo čast, vse je služba Božja, pravi sveti Avguštin. Tedaj vse pobožnosti, naj so doma ali v cerkvi ali kje drugod, ki jih opravljaš sam ali v družini, na skrivnem ali očitno, znotrajno ali tudi zunajno, vse to je molitev; ja nobenega pobožnega dejanja storiti ali zmisliti ne moreš, da bi ga molitev ne obsegala. Od vseh takih in tem enakih dejanj velja, kar pravi sv. Lavrenci Justinijan: „Molitev je pripomoček sveti duši; je tolažilo dobrim angelom; je smertna muka hudičem; je mati čednostim; je ogledalo naši duši; okrepčalo naši vesti; je pot spoznanji; hrana upanji; je spodbuda ljubezni; oddahnilo po britkostih; uzrok kesanji; vrata nebeške; zatiravka hudih misel; zbranje duha po raztresenosti; pripomoček zoper hudo zdraženje duha; hoja za angeli; sprosivka vseh duhovnih darov.“ Molitev je vsako povzdigovanje svojega serca k Bogu.

Post ni samo zderžanje od mesnih jedi ali priterganje v jedi in pijači; ali tisti post, kterega nam sveta mati katoliška cerkev zapoveduje, ali kakoršnega si sami naložimo; k postu se prištevajo sploh vse težave, ktere prejemljemo, ktere prenašamo, in sicer iz tega namena, da bi za svoje stare grehe, kolikor premoremo, zadostili, pa se novih toliko ložej obvarovali in branili. In ne smemo še zadovoljni biti s tim, da se telesno postimo. Sam zunajni ali le telesni post nam ne zadostuje; telesni post je le lupina. Bitstvo ali jedro dobrega dela — posta — je, resnično se pokoriti, se spreoberniti, poboljšati svoje življenje, pritergovati si nepripuščenega, se odvaditi slabih navad, zatirati hudobno nagnjenje in gerde strasti. Zato moramo poterpežljivo in stanovitno prenašati vse britkosti, vse nasprotnosti, vse preganjanje in zaničevanje, vse križe in nadloge, vse hude bolezni in nesreče. In k temu nam priložnost dajejo žive in nežive stvari: hudobni ljudje in živina. tudi sapa in dež, vročina in mraz, lakota in žeja, revščina in terdo delo. Post je tudi, da si včasih pritergamo kaj pripuščenega, se ognemo kakemu razveseljevanju, si prikrajšamo svoje spanje, ne razodevamo drugim svojih misel in molčimo, imamo v pravi berzdi svoje oči in ušesa, da ne gledamo, ne poslušamo, kar nas mika ali zanimiva. Z eno besedo, kar se pravi pokoro delati ali nas k pokori nagibuje, nam zatajevanje uzrokuje, vse to je post. Zato piše sv. Hieronim: „Varujte se, da ne stavite vse zasluge svojih postov v samo to, da se zderžite jedil. Ali veste, kaj je pravi post? Post je, da popolnoma zaveržete hudobije; raztergajte toraj vse vezi krivice, odpustite svojemu bližnjemu vse razžaljenje, odpustite mu tudi dolgove. Vi sicer ta dan ne jeste mesa, pa mesarite svoje brate; vi sicer se zderžite in ne pijete vina, pa se ne zderžite krivice.“ Sveti mož je toraj te misli, pokoro delati in storiti vse, kar je k pokori po-

trebnega, to je pravi post. Od vseh pokoril toraj velja, kar pravi sv. Peter Krizolog od posta sploh: „Post je smert pregreham; življenje čednostim; mir telesu; kinč vsem udom; lepota življenju; moč duhu; terdnost duši; terdnjava čistosti; bramba sramožljivosti; je mesto svetosti; šola zasluženja; učenost vseh učenost; učenik vsega učenja; zveličavna popotnica duhovnega življenja in nepremagljiva moč keršanske vojske.“ In sv. Krizostom nas vse lepo opominja, ko pravi: „Posti se, ker si grešil; posti se, da ne boš grešil; posti se, da gnado dobiš; posti se, da zadobljeno gnado ohraniš.“

Še veliko bolje, veliko imenitniši pa je post, ki je sklenjen in požlahtnjen z miloščino; da namreč to, kar si pri jedi ali pijači pritergamo, med uboge razdelimo. Sv. Gregor veliki pravi: „On se posti prav, ki telesno hrano z ubogimi deli, in kar si za en čas priterga, ne spravlja, da bi pozneje natlačil svoj želodec.“ Posebno Bogu dopadljiv post je, zderžati se greha, zlasti še tacega greha, ki zavoljo dolge navade tirja veliko zatajevanje, tirja hudo vojsko, kterega pa vendar stanovitno in serčno zapustimo. To je naj imenitniši post. Zato pravi zopet sv. Krizostom: „Zderžati se pregreh imenujem jaz pravi post; kajti zderžati se jedi je zapovedano, da berzdamo upor svojega mesa.“

Sv. Hedviga blizo štirideset let ni zavživala nobene mesene jedi, akoravno jo je njen brat, ki je škof bil, opominjal in jej prigovarjal, da bi zavoljo slabega zdravja vzela kaj mesenih jedi. Njena navadna hrana je bila v nedeljo, v torek in četertek mala ribica, ali kaka mlečna jed; v ponedeljek in v saboto suho sočivje; v sredo in petek pa kruh in voda. Kaj pravite k ojstremu življenju te knežinje vi, ki imate edino to skerb, kako bi pasli svoje telo, ki noč in dan mislite le na jed in pijačo?

Miloščina pa je vsak dar, kterega ubogemu ali revnemu ali potrebnemu podelimo, ja vsako dobro delo, kterega svojemu bližnjemu storimo, naj bo to na duši ali na telesu; je vsaka pomoč, ktero drugim skažemo; je vsako dejanje, s kterim bližnjemu postrežemo. Vse to je miloščina. Tako misli sv. apostol Pavel vse dobrodelne dejanja, ko nas opominja: „Dobrotljivosti pa in podeljenja nikar ne pozabite, ker taki darovi dopadejo Bogu.“ Tudi sv. Krizostom misli vse dela usmiljenja, ko pravi: „V nebesih je milost, do ktere bomo dospeli s tem, da delamo milosti tu na zemlji.“

Molitev, post in miloščina so toraj naj imenitniše dobre dela, ker v njih je zapopadeno vse in vsako dobro delo, ktero koli človek tukaj naj zemlji storiti zamore.

Ker ste pa od molitve bili natanko podučeni v keršanskih naukih od upanja; od posta pa ste bili tudi podučeni, ko je bil keršanski nauk od cerkvenih zapoved, kterih tretja nam post zapoveduje; zato vas moram le še nekoliko učiti od tretjega naj imenitnišega dobrega dela, od miloščine. In od miloščine ali od ubogajme dajanja vas bom danes teden učil, ako bo Božja volja.

Danes naj vam še povem lep zgled, v kterem bote vidili zedinjene vse te tri dobre dela. In ta zgled nam je sv. Notburga, od ktere ste že gotovo večkrat kaj slišali. In ravno to je prav, da se taki zgledi večkrat v misel jemljejo, kteri nas bolj zadevajo, da si jih toliko bolj v svojih sercih ohranimo.

Sv. Notburga je bila rojena v letu dvajnast sto in pet in šestdeset, v Tirolskem mestu, Ratergu z imenom. Njen oča je bil klobučar. Oča in mati sta bila pobožna, ter sta tudi svojo hčerko v strahu Božjem zredila. Notburga je že v mladih dneh posebno rada molila. Nekoliko v letih je vsak dan hodila k

sveti maši; tudi čez dan je večkrat Jezusa Kristusa obiskovala v tabernakeljnu njegovem, in prav pogosto je sprejemala zakramente svete pokore in svetega Rešnjega Telesa. Njeno naj veče in naj lepše veselje je bilo, pogovarjati se od Boga in od resnic naše svete vere, poslušati pridige in keršanske nauke, premišljevati Božje reči, povzdigovati vedno in neprenehoma svoje nenedolžno serce k Bogu, in z kratkimi pa preserčnimi zdihljeji je prav velikrat hvalila svojega ljubljenega Bogu. Že v otročjih letih se je navadila, da je vse svoje veselje in terpljenje, vse britkosti in dela le iz ljubezni do Boga storila, preterpela in vsak dan posebej Bogu darovala. Glejte, preljubi moji! kako je sv. Notburga vedno molila; kajti vse njeno dejanje je bilo molitev, je bila pobožnost.

In ker je sv. Notburga bila dekla, toraj vašega imenitnega, kmetiškega stanu, hočem vam njeno življenje še nekoliko bolj na tanko popisati. Zdaj sem vam povedal, kako je molila. Poglejmo, kako se je ona postila?

Ko je sveta deklica odrastla, šla je služit za kuharico v bližnjo grajščino. Grof Henrik je imel blizo tam na visokem skalovji svojo grajščino Rotenburg z imenom. Njegovi gospej je bilo Guta ime. Osemnajst let stara Notburga je bila terdne, zdrave, prav čedne postave, v službi za njo zares imenitni in izurjena v svojem poslu; vendar na vse to ni bila napuhnjena. Ni se gizdavo, ne prelepo oblačila, akoravno bi bila to lahko storila, kakor grajščinska gospodinja; nosila se je ponižno, priprosto, kakor druge dekle. Ko je druga družina kako spodobno in pripuščeno veselico imela, ni bilo nje zraven; bila je pri svojem ognjišču, ali pa se je podala v svojo kamerco ter se tam s svetim premišljevanjem sama radovala. Ako se je pripetilo, da je vpričo nje kak sirov telebavec izustil nespodobno besedo ali je slišala kako kletev ali psovanje, prestrašila se je

vsa in in ako je le mogoče bilo, urno je bežala, da svoje serčne nedolžnosti ni kaj oskrunila. Sploh ni poznala večega zla, pa se tudi ni nič bolj bala, kakor greha. — Glejte, preljubi! to je bil presveti post, v kterem se je vadila ta svetnica.

Notburga je pa imela tudi posebno usmiljeno serce do ubogih. Hudo jej je bilo, ako kdaj ni mogla dobrega storiti. Ali v svoje veselje je pa imela gospôdo, ktera je rada revežem na pomoč priskočila, in grof Henrik in njegova gospa Guta sta usmiljeni dekli pripustila, da je ubogim po svoji volji delila. Notburga je v vsakem revežu vselej mislila Jezusa samega ki je rekel: „Resnično vam povem, kar ste storili kteremu teh mojih naj manjših bratov, ste meni storili.“ (Mat. 25, 40.) In veliko ubogih je hodilo v grad in vsi so ubogajme dobili. Kedarkoli je bila med reveži, vselej se je nedolžno smehljala ter je bila toliko prijazna, da so reveži naj manjši dar z veseljem sprejeli. Nikdar pa ni razodevala nobene nevolje. Ni pa delila ubogim le telesne hrane, ni le pomagala telesni revščini, ona je revnim ljudem lomila tudi dušno hrano; to je, dajala jim je naj lepše svete nauke, tolažila in oserčevala je revne, učila jih je, kako naj prenašajo svojo revščino v zveličanje svoje duše. Je kako družinče ali drugi kdo zbolel v gradu ali pri sosedovih, tedaj je bila Notburga hitro pri njem, ter mu je postregla, ga tolažila, oserčevala in učila, da je bolezen v duhu dokore in iz ljubezni do Boga radovoljno prenašal. Komurkoli je le kaj dobrega storiti mogla, vselej je z veseljem in rada storila. — Glejte, tako je Notburga miloščino delila in usmiljenje skazovala.

Naj vam ne bo predolgo, da vam od te lepe svetnice še kaj povem; zlasti, ker je vašega kmetiškega stanu.

Kakor tu na zemlji nobena stvar stanovitna ni, tako se je tudi vse spremenilo v gradu, kjer je služila naša svetnica. Stari

grof Henrik je umerl, in kmalo za njim tudi njegova pobožna sopruga Guta. Mladi grof, tudi Henrik, se je oženil ter je vzel neko gospodično Otilijo, ki je pa bila živa skopost sama. Ubogim in revnim nobene stvarice ni prepustila. Notburga ni smela ubogim prav čisto nič več dati in terda gospa jo je gerdo zmirjala in nespodobno psovala; ona pa je tiho dela in vse to Bogu izročevala. Mar ni bil to zares pravi duhovni post? Notburga se je pa tudi telesno ojstro postila. Ker ubogim ostalih jedi ni več dajati smela, pritergovala si je sama sebi, kar je bilo njej v hrano odločenega. Vino, ktero mi moja gospoda da, naj bo ubogim, je dejala, za me je merzla voda dobra. O petkih pa ni zavžila nič, kakor malo kruha, vse drugo je med uboge razdelila. Glejte tudi zdaj njen telesni post! Vsak dan je nosila svoje jedila v zastoru, vino pa v steklenici na cesto pod grad, kjer so jo berači in revni obsuli, kot lačni otroci svojo dobro mater. Enkrat jo na tem potu sreča mladi grof, kterega je mlada gospa zoper Notburgo že našuntala, in ker je mislil, da kaj njegovega ubogim nese, mora mu zaviti zastor odgerniti in iz steklenice pokusiti dati. Ali v zastoru je videl oblance, v steklenici je okusil sam lug. Ker je mislil, da se ž njega norčuje, bil se je vjezil ter je vse to svoji ženi povedal, ktera je pa Notburgo divje zmirjala in nevtegoma iz grada spodila. Svetnica je le tiho, se v molitvi Bogu izroči, ter zapusti v Božjem imenu nehvaležni grad. Glejte, kako je dobro delala, kako se je zatajevala, kako je ubogim delila in se postila sveta Notburga!

Notburga bi bila zdaj lahko dobila drugo imenitno službo; ali zatajevala se je zopet v tem, da ni šla v imenitno hišo, ni iskala zložnega življenja ne sladnosti posvetne. Šla je v malo vas Eben, kjer se je pri nekem kmetu za kravarico vdinjala. Naj raj si je zvolila to službo, ker so bili pobožni kristjani in

so na keršanski red pri hiši veliko deržali. Eno pa jo je naj bolj veselilo. Blizo tam je bila mala cerkvica, svetemu Rupertu posvečena. V tej hišici Božji je ob nedeljah in praznikih marsiktero uro prebila v sveti molitvi in v pobožnem premišljevanji. Pri nastopu v to novo službo si je tudi izgovorila, da bo smela odjenjati od dela, kedar bo pred prazniki dela pust zvonilo. To pa zato, da se je že v saboto zvečer ali pred drugimi zapovedanimi prazniki, na prihodni Gospodov dan lepši pripravljala. Po cele ure je premolila v mali cerkvici sv. Ruperta ter je svojemu Bogu izročevala svoje serce; ali pa je šla v bližno farno cerkev, kjer je bil mašnik Gospodov in kjer je tudi ona z vso pobožnostjo prejemala svete zakramente. Glejte, kako je sv. Notburga molila!

Čez nekaj časa zve Notburga, da grofinja Otilija je smertno zbolela. Misel, da mlada gospa je morebiti kaj nevoljna na njo, jo urno napoti v grad Rotenburg, kjer se je hudo bolna gospa prav ginljivo spravila ž njo. Glejte zopet tu preblago njeno serce! Ona je bila razžaljena in to po nedolžno, pa je vendar hitela k svoji sovražnici, ter jo je za zamero prosila; ponižala se je, kakor da bi bila ona kaj kriva. Vse jej je bilo na tem ležeče, da je pripomogla rešiti dušo sovražnice svoje. To je bil lep in dober post; to je bila prava miloščina.

Otilija je umerla in Notburga gre nazaj k svojemu gospodarju. Vsak dan je bila pobožniša, vsak dan je bila svetejša. Z molitevjo je vedno vnemala svoje pobožno življenje. Naj raji in naj večkrat je premišljevala britko terpljenje Jezusa Kristusa in nikoli ni mogla zadosti občudovati nezmerne ljubezni njegove. Edina ta misel: „Jezus me je toliko ljubil, da je za me umerl,“ jo je večkrat do solz ganila. Kolikor več je preterpeti in prestati morala, toliko bolj je bila vesela, da iz ljubezni do Jezusa kaj terpeti more. Vse jo je opomnilo na terpljenje Kri-

stusovo. Ako je videla verv, ali kaki žebelj, že je mislila na Jezusove muke; posebno jo je na to opominjal lesen križ, ki je bil na polju postavljen. Kedar koli je memo tega križa šla, vselej je pokleknila in nekoliko pomolila. Vse presunjeno pa je bilo njeno serce v ljubezni do Jezusa, kedar je bila pri daritvi svete maše, ali kedar je pristopila k svetemu obhajilu. Taki dnevi so jej bili zares prave veselice. Svojega dušnega veselja, svojega notrajnega tolažila ne bila bi dala za vse veselje tega sveta. Rada je tudi hodila na Božjo pot, na nek visok hrib, kjer je bil samostan pobožnih Benediktinov. Poglejte zopet tu, kako je sv. Nvtburga molila.

Kako Bogu dopadljivo je živela sveta Notburga, in kako prijetna je bila Bogu njena obilna in pobožna molitev, pokazal je Bog s čudežem. Neko saboto v času žetve je zazvonilo delapust. Gospodar je silil, naj bi Notburga naprej žela. Ona pa pravi: Ali ne veš, da sem si to izgovorila? Da se pa prepričaš, da moja pogoja je pravična, naj to moj serp pokaže. In sveta dekla vzdigne svoje nedolžne oči proti nebu, povzdigne visoko svoj serp, in glej čudo! serp v prostem zraku obvisi, v znamnje, naj se na stran položi ali obesi. Vsi pričujoči se začudijo, hvalijo in zahvaljujejo Boga, ki je tako prečudno razodel svoje dopadenje nad molitevjo služabnice svoje. Notburga pa prime zopet serp ter gre tiho v cerkvico sv. Ruperta in tam moli.

Na gradu Henrikovem pa je zginila vsa sreča, je prošel ves blagoslov Božji, kakor bi ga bila Notburga seboj odnesla. In mladi Henrik jo je zopet prosil v službo. Sam je šel po njo. Ni se ustavljala njegovi prošnji; šla je zopet v grad. Tam je bila zopet ljuba mati vsem ubogim, dober angelj celi hisi, veselje celi družini, zlasti še gospodarju ter je njegove otroke v strahu Božjem lepo zrejala. Večkrat so jej hotli kaj polajšati;

ali ona ni pripustila, rekeč: Svetniki so se ojstro zatajevali; Jezus hoče, da nosimo vsak svoj križ za njim.

Tako lepo je živela Notburga do osem in štiridesetega leta. In smertno je zbolela. Še zadnje ure je celi hiši dajala prelepe nauke; vsi so jokali okrog njene smertne postelje. Ona pa, okrepčana s sveto popotnico, je svoje oči proti nebu uperla, in podobo križanega Jezusa še enkrat poljubila in je umerla.

Poglejte, ljubi moji kristjani! kaj ni bilo celo življenje te prelepe svetnice trojni prekrasni venec, spleten iz dobrih del, iz molitve, posta in miloščine; in vsak teh trojnih vencev je bil narejen iz neštevilnih, ljubeznjivih cvetlic pobožnosti, zatajevanja in ljubezni. Nad sveto Notburgo, to prav vašo svetnico, vsak lahko vidi, da molitev, post in miloščina so naj imenitniše dela, ktere koli kristjan storiti zamore, da vse dobro v sebi imajo, in da človek ne more nič dobrega storiti, kar bi se k enemu ali drugemu teh dobrih del prišteti ne moglo.

Prizadevajmo si tudi mi za te dobre dela. Molimo radi, molitev je hrana naši duši, je pripomoček zoper vsak greh; postimo se, pritergujmo svojemu telesu, da nas ne pogubi; bodimo usmiljeni ubogim in revnim, in usmiljenje bomo dosegli. Amen.

XLII. Keršanski nauk.

1. Smo li dolžni ubogajme dajati? — 2. Kaj miloščina nam pomaga?

Celi svet je bogato polje, na kterem si lahko vsi mnogo nažanjemo za dolgo, neznano večnost. Vsak dan tu v tem življenji je predraga njiva Božja, ktero je modri Bog človeku od-

ločil, da jo, kot skerben hlapec, obdeljuje; kajti vsak človek je od Boga poklican delavec, v žetvo Gospodovo poslan. Dobre dela pa so tisto drago snopje, kterega nekdaj seboj v večnost ponesemo, da, kolikor si ga naberemo, tudi primerjeno plačilo zanj prejmemo. Oh, da bi bili mi vsi pač pridni delavci v Gospodovi žetvi, da bi nikoli ne zamudili svojega dela, si nabirali z vso pridnostjo bogatega snopja — dobrih del, s kterimi bi si lahko kupili večne nebesa!

Slišali pa smo že, da naj imenitniše dobra dela so: Molitev post in miloščina.

Od molitve ste bili na tanko podučeni, kader je bilo razlaganje keršanskega upanja. Povedano vam je bilo: Kaj je molitev? Kolikera je molitev? Slišali ste, da smo dolžni moliti in zakaj molimo? Tudi lastnosti molitve so nam bile razložene in kje, in kdaj moramo moliti? in kaj nam molitev daje ali koristi?

Od posta ste bili podučeni v tretji cerkveni zapovedi. Razloženo vam je bilo? Kaj in kolikin je post? Kdo in zakaj se postimo?

Zato vam moram le še od tretjega naj imenitnišega dobrega dela nekaj povedati; to je od miloščine. In sicer hočemo danes pomisliti: 1. S m o l i d o l ž n i u b o g a j m e d a j a t i? in 2. K a j n a m t o p o m a g a?

Miloščina ni samo to, ako ti ubožčeku ali siromaku kak dar v roke daš. Kar svojemu bližnjemu dobrega storiš, na duši ali na telesu, se k miloščini prišteva. Vprašanje je zdaj:

1. S m o l i d o l ž n i u b o g a j m e d a j a t i? ali kar je vse eno: S m o l i d o l ž n i m i l o š č i n o d e l i t i?

Kristjani moji! Miloščino deliti, ni le dober svet, ali tako dobro delo, kterega bi človek na svojo voljo storiti ali opustiti zamogel; miloščino deliti je zapovedano, je naša dolžnost.

a) K temu nas veže natora sama. Kedar vidimo svojega bližnjega v velikem terpljenji, v nadlogah, v britkostih ali v pomanjkanji, v serce se nam smili, neki notrajni glas nam pravi: O da bi pač temu revežu pomagati, mu terpljenje polajšati, ga nadloge in britkosti rešiti ali mu pomanjkanje popraviti zamogel! Večkrat nam celo solze stopijo v oči, ko vidimo ptujo nesrečo, pa pomagati ne moremo, in tako z bližnjim terpimo dušne britkosti, akoravno nas telesna nesreča njegova ne zadeva. To usmiljeno sočutje nam je prirojeno; Bog sam nam ga je vsadil v naše serce. Že majhno dete, ki se le nekoliko zavé, ima to sočutje. Ako oča kaznuje eno dete, bodo vsi drugi otroci jokali; prirojeno sočutje to stori. In zares sirov, hudoben in ves spriden bi moral biti človek, ki bi bil neobčutljiv, kedar pogleda ptujo nesrečo. Tudi nevernikom je prirojeno to sočutje.

Glejte hčer egiptovskega kralja Faraona. Zagledala je mali košek med bičjem plavati. Ko ga jej dekla prinese in ga odpre, zagleda v njem malo nedolžno dete, ki je jokalo. Smili se jej, za svojega ga vzame, v rejo ga da, in lepo zanj skerbi. In ta fantiček je bil toliko imenitni Mojzes. Kaj menite, ljubi poslušavci! kaj je to neverno hčer k temu dobremu delu nagnilo? Nič ni vedela od pravega Boga, nič od Božjih resnic in njegovih zapoved. Bati se je morala svojega grozovitnega in neusmiljenega očeta, ki je dal strahovito zapoved, da so Izraeljske žene morale pomoriti vse svoje novo rojene fantiče. Glejte, to dete je bilo eno tistih nesrečnih Izraeljskih otrok; jokalo je, ko mali košek odpre; nevernici se je v serce smililo in v svojo skerb ga je vzela. Mar ni bilo to lepo dejanje velika miloščina?

Ako je pa ta neverna hči tako usmiljena bila, ako je delala po natorni postavi, ravnala po nagibu svojega milega serca, kterega jej je Bog vsadil; koliko bolj smo dolžni delati po tem

v notrajnem nagibu svojega serca še le mi, ki smo verni, ki smo v svetih resnicah podučeni, ki vemo, da tudi ubogi in revni imajo ravno tistega Očeta v nebesih, kakor mi, — ki vemo, da smo vsi enako odkupljeni z drago kervijo našega Zveličarja Jezusa Kristusa, -- ki vemo, da smo med seboj vsi bratje in sestre, da imamo vsi neumerjočo dušo, vsi enaki namen. Svojo k usmiljenji nagnjeno natoro bi morali zatreti, ako bi v resnici potrebnim pomagati ne hotli, ako nam je to le mogoče. Saj še pri živali vidimo nekako sočutje; zlasti pri nekterih.

b) Da smo res dolžni ubogajme dajati, starim, onemoglim, resnično revnim, nadložnim ljudem pomagati; ubogim, ki si sami svojega kruha več prislužiti niso v stanu, po svoji zmožnosti deliti, to nam zaterduje sveto pismo stare in nove zaveze. Bog je že po Mojzesu rekel: „Ne bo se manjkalo ubozih v deželi tvojega prebivanja; toraj ti zapovem, da odpiraš svojo roko svojemu potrebnemu in ubozemu bratu.“ (V. Mojz. 15, 11.) In modri Salomon pravi: „Kdor se ubozega usmili, na obresti posodi Gospodu, in mu bo povernil.“ (Preg. 19, 17.) To je, kdor je usmiljen, Bogu posojuje in sicer za obilne obilne obresti; ker Bog ne vrača le, kar se revnemu podeli, ampak še veliko po verhu da in mnogotero poverne. Modri Sirah pa pravi: „Človekova miloščina je pri njem (pri Bogu) kakor pečatnik; in človekovo radodarnost varuje, kakor punčico v očesu.“ (17, 18.) Kako lepo stari Tobija uči, svojega sina, mladega Tobija! „Od svojega premoženja dajaj miloščino, in svojega obraza ne obračaj od nobenega siromaka... Kakor premoreš, tako bodi usmiljen. Ako imaš veliko, obilno dajaj; če imaš malo, prizadevaj si, tudi malo rad podeliti . . .

Z lačnimi in potrebnimi jej svoj kruh, in s svojim oblačili nage oblači.“ (4, 7, 8, 17.) Po Božji zapovedi so Izraelci odrajtovali desetino duhovnom; še posebno desetino vsega poljskega pridelka in sadja so pa morali na odločeni kraj znositi, da so ubogi po deželi prišli in jo vzeli. Vsako sedmo leto pa zemlje niso smeli nič obdelovati; kajti bilo jim je sveto leto. In kar je zemlja sama rodila, bilo je ubogih.

V novi zavezi je Jezus Kristus z besedo in s svojim zgledom posebno ljubezen in usmiljenje do bližnjega učil. Saj je sedež svojega nebeškega Očeta zapustil le iz usmiljenja do nas ubozih grešnikov, ki smo v Božjem prekletstvu bili. Iz samega usmiljenja je prišel na to zemljo ter je naj huje terpljenje prestal, da bi mi ne terpeli, na križu je umerl, da bi mi živeli. Kodarkoli je hodil tu po svetu, povsod je usmiljenje skazoval, na duši in na telesu ljudem dobrote delil, lačne nasitoval, bolnike ozdravljal, nevedne učil, grešnike svaril; ja celo jokal se je nad njimi, ki se spreoberniti, poboljšati niso hotli. Tako nam je zgled zapustil, da bi tudi mi po svoji moči usmiljenja skazovali. In ne le da je sam ubogim tolike dobrote delil, tudi nam zavkazuje po aposteljnih svojih: „Dajte ubogajme. Storite si mošnje, ktere se ne starajo; zaklad kteri ne mine v nebesih, kamur se tat ne približa, in kterega molj ne razjeda.“ (Luk. 12, 33.) S temi besedami nam pravi: Dajte denar v nebesa na obresti, namreč z miloščino in dobrodelnostjo in ne bote nikdar zgubili ne istine (kapitala) ne obresti. In še pravi Kristus: „Kader gostovanje napraviš, povabi uboge, hrome, kruljeve in slepe.“ (Luk. 14, 13.) Zakaj tako? To nam pove sv. Krizostom, rekoč: „Ako ubožca vabiš, imaš Boga dolžnika; in kolikor manjši je tvoj brat, tolikanj gotovši pride

v njem Kristus k tebi, ter te obišče. Pa praviš, revež je nečeden in umazan. Le umij ga, in k sebi ga posadi. Ako ima umazano obleko, daj mu čedno. Ako ga nočeš k sebi vzeti, pusti ga pri služabnikih; in ako ga celo nočeš pri sebi imeti, pošlji mu vsaj od svoje mize.“ Ta svet Jezusov je spolnoval sv. Gregor, ki je dostikrat po dvanajst ubogih pri svoji mizi imel. Sv. Ludvik, francoski kralj, je vsak dan po sto in dvajset revežev nasitoval, o praznikih pa po dve sto. Dostikrat jim je sam stregel in noge umival.

Znano vam je, kako so apostelj ni za uboge skerbeli. Lomili so jim ne le nebeškega kruha, svete zveličanske resnice; imeli so tudi posebno skerb za njih telesni živež. In ko je postalo število ubozih veliko, da niso mogli sami vsemu kaj, so zvolili sedem bogaboječih, pravičnih mož, ktere so diakone imenovali; in tem so skerb za uboge izročili. In zato so tudi apostelj ni v svojih pismih miloščino priporočevali. Tako piše sv. Pavel svojemu ljubemu Timoteju: „Bogatim tega sveta zapovej... da naj dobro delajo, bogaté v dobrih delih, radi dajejo in z drugimi delé.“ (I. Tim. 6, 17, 18.) Sv. Janez, ta lepi učenec svete ljubezni, pravi, da, kdor nima usmiljenja do svojega bližnjega in potrebnim nič podeliti noče, tudi nobene ljubezni do Boga nima. „Kdor ima premoženje tega sveta, pravi, in vidi svojega brata, da je v potrebi, in zapre svoje serce pred njim; kako prebiva ljubezen Božja v njem.“ (I. Jan. 3, 17.) In zares! kdor ne ljubi svojega brata, kterega vidi, kako bo on ljubil Boga, kterega ne vidi? Tako mislim, da vsi spoznate, da ubogajme deliti, smo dolžni. Zdaj pa še pomislimo:

2. Kaj nam pa pomaga, ako ubogim radi delimo ali ubogajme dajemo?

Nekoliko ste že zdaj slišali, da nam miloščina veliko koristi. Še bolj bote pa njene koristi prepričani, ako z menoj pomislite, da miloščina nam daje dvojni dobiček: a) telesni ali časni, in b) dušni ali večni dobiček.

a) Miloščina nam časno premoženje ohrani in množi. Modri Salomon pravi: „Kdor ubogim daje, ne bo mu pomanjkovalo; kdor pa prošnika zaničuje, terpel bo pomanjkanje.“ (Preg. 28, 27.) Nobena stvar nam naše časne sreče tako ne zagotovi, kakor dela ljubezni, kakor miloščina. Dobrotljivost je gotov pripomoček, da obogatimo. Dobrotljivemu se bo v rokah množil kruh, kterega deli. Previdnost Božja prečudno podpira nje, ki svojih rok ubogim ne zatisnejo. Ako svoje bogastvo v naročje ubozih položiš, zmiraj boš v obilnosti imel, pravi nek cerkven učenik. Kolikor daš, toliko boš zopet prejel; ti boš kakor studenec, iz kterega se vedno zajema in vendar nikdar ne vsahne.

„Dajte in se vam bo dalo,“ pravi Kristus Jezus (Luk. 6, 38.): K tem besedam pravi nek moder mož: „To ste dve neločivne sestri. Kjer je ena je tudi druga; kjer pa perve ni, tudi druga zbeži.“ In skušnja nas uči, kdor rad ubogim deli, nikdar pomanjkanja ne terpi. Aleksandrinski škof, sveti Janez, je vse med uboge razdelil, kar je le imel; pa zmiraj je zadosti imel; tako da je v svoji dobrotljivosti rekel: „Moj Bog! bova videla, kdo bo prej jenjal, ti mi časne dobrote dajati, ali jaz, jih med uboge deliti.“ Slišali ste že tisto prigodbo nekega samostana, kjer so prav veliko ubogim delili. Nastopil pa je drugi sprednik ali gvardjan, ki je pa tudi miloščino vstavil. Ali kmalo je tudi menihom zmanjkovati jelo. Spredniku se je to čudno zdelo, ker je bil dober in skerben in varčen gospodar. Nek dan tarna, da si samostan ne more nič pomagati, da celo boža; in stari brat pravi spredniku: „Odkar je en

dober brat zapustil samostan, je vidno slabeje.“ Sprednik urno popraša, kdo bi bil ta brat, ki bi bil blagoslov odnesel od samostana. In starček pravi: „Temu bratu se je reklo: Dativus.“ To je, dajte. In zopet so začeli ubogim deliti, pa so tudi sami zopet vsega potrebnega imeli.

Miloščina nam pridobi zdravje in druge telesne potrebe, „Blagor mu, kdor se spominja ubozega in potrebnega, poje kraljevi prerok; njega bo Gospod rešil hudi dan . . . in gá pri življenji ohrani in na zemlji osrečuje.“ (Ps. 40, 23.) In sv. Frančišek Salezi pravi: „Že v tem življenji bo občutil vsak obilno korist svete miloščine, na bogastvu, na zdravji in tudi drugod.“ Po spričevanji svetega pisma je miloščina celo mertve k življenju obudila. V dejanji apostoljskem se bere, da je živela v mestu Jope pobožna kristjana Tabita. Veliko dobrega je storila in v svojem mestu je bila naj veča dobrotnica ubogim in revnim. Na nagloma pa zboli in umerje. Njeno truplo so za pogreb pripravljali in v zgorni hiši izpostavili. Slišali so pa ondotni kristjani, da je apostelj Peter, v bližnjem mestu Lida, kjer je na klicanje Jezusovega imena ozdravil moža Aeneasa, ki je osem let hudo bolen ležal. Poslali so dva moža do njega s prošnjo, naj bi urno k njim prišel in jim toliko drago ženo k življenju obudil. Peter, Božjega duha navdan, se odpravi na pot in gre s poslanci. Ko pride do hiše, zdajci ga peljejo v gorno hišo, kjer je mertva žena ležala. Prišle so pa vse vdove mestne, ter so obsule Petra, ki je stal pred mertvo, kazale so mu oblačila, ktere jim je Tabita sama napravila. „Bila nam je dobra mati, so vpile, oh, prezgodaj je umerla za nas! Zasluži, da Jezusa, obudovavca od mertvih, prosiš za njo.“ Ginjen s to priprošnjo reče Peter, da se vsi vmaknejo iz hiše; on pa poklekne in moli. Potem pa se oberne k mertvi in jej zakliče: „Tabita,

vstani!“ In odperla je oči, se ozerla v Petra in je sedla. Roko jej poda ter jej pomaga vstati. In zdaj pokliče kristjane noter, ter jo jim živo naproti pelje. Vsi so se veselili in so Boga častili.

b) Še veči in imenitniši je dobiček, kterega nam miloščina daje za dušno ali večno življenje. In ta je mnogoteri.

Miloščina razveseluje naše serce. O kako dobro dé keršanskemu sercu, ki z dobrodelnim darom obriše solze svojega nesrečnega sobrata, ki mu njegovo nadlogo pomanjša. To je sladko, preblaženo veselje, ktero presega vsako drugo posvetno razveseljevanje.

Berem od bogatega rimskega mladenča, ki je nevarno zbolel. Po hudih bolečinah pa je vendar zopet ozdravel. Ko se po prestani bolezni pervikrat sprehaja po vertu, in je bil ves nekako prerojen, veselo in na glas je Boga hvalil in častil. Ozre se proti nebu in pravi: „O veličastni dobri Bog! ako bi ti zamogel človek kaj poverniti, kako rad bi ti jaz dal vse svoje imetje!“ — To pa je slišal stari pastir Hermas. ter pristopi in de bogatemu mladenču: „Od zgoraj doli pridejo dobri otroci; tje gori pa nič poslati ne moreš; pojdi pa z menoj!“ Mladeneč gre za starčekom in tako prideta v neko temno revno kočo. Tu pa je bila gola revščina, samo uboštvo. Oče je ležal bolen; mati je tarnala in jokala; otroci vsi goli so vpili in prosili kruha. Mladeneč ko vse to vidi, se prestraši. Hermas pa mu de: „Glej tukaj je altar za tvoj ponudeni dar! Glej tu Gospodove brate in sestre, glej tu namestnike njegove!“ In bogati mladeneč obdari ubogo družino in streže bolniku. Potolaženi reveži pa blagrujejo mladenča, ga imenujejo angela Božjega in z hvaležnimi solzami poljubujejo dobrotljive roke njegove. O kako srečen je bil zdaj mladeneč, ki je dobil toliko lepo priložnost, da je pomagal ubogim ljudem in se tako Bogu hvaležnega skazal!

Kristjan! ako si kdaj kaj zares dobrega storil svojemu ubogemu bližnjemu in si mu polajšal revo njegovo; o gotovo si občutil radost v svojem sercu, kakoršne ti nobeno še tako imenitno razveljevanje napraviti ne more!

Od sv. Martina ste že slišali, da je bil vojak in je nekdaj srečal revnega berača, ki ni imel potrebnega oblačila ter je mraza trepetal. Mladi Martinek mu pa ni imel ravno kaj podeliti. In kaj stori? Prereže svoj plajšč in ga polovico ubožčeku da. Njegovi tovarši se mu posmehujejo, se ž njega norčujejo, ko ga vidijo da se zagrinja le v polovico svojega plajšča. Ali tisto noč že se mu prikaže Jezus sam, ogernjen s polovico njegovega plajšča, ktero je beraču podal. In Jezus kaže Martinov plajšč nebeškim duhovom, rekoč: „Glejte, tako me je ogernil Martin, ki je še le učenec!“ Kaj ni bilo to prečudno oblačilo? Polovica je bila na zemlji, z drugo polovico je bil ogernjen sam Sin Božji tam v nebesih. O kakošno veselje je pač občutilo dobro serce mladega Martinčka. Sveti Bernard pravi: „Ako bi bil sv. Martin vedel, kam bo prišla polovica njegovega plajšča, ktero je ubožčeku podaril, bi pač ne bil le polovice dal, ampak dal bi bil celi plajšč.“

Miloščina odverne od nas serd Božji, nam nakloni milost Božjo in odpuščanje naših grehov. „Dobrotljivosti pa in podeljenja nikar ne pozabite; ker taki darovi dopadejo Bogu,“ tako nas opominja sv. apostelj Pavel. (Hebr. 13, 16.) Miloščina se vzdigne v nebesa in tam za nas prosi. „Zapiraj miloščino revežu v serce, in ona ti bo sprosila, da se ti nič hudega ne bo zgodilo.“ (Sir. 29, 15.) „Daj ubogim, pravi sv. Krizostom, da, ko nekdaj sam prositi ne boš mogel, bodo stoteri žnablji za te govorili, in bo miloščina priprošnica tvoja.“ Milost Božjo si lahko nakloniš z mi-

loščino, kakor že stari Tobija pravi: „Svojega obraza ne obračaj od nobenega siromaka; tako namreč se bo godilo, da tudi Gospod od tebe ne bo obernil svojega obličja.“ (4, 7.) In zopet pravi sv. Krizostom: „Ne imej miloščine za izdajo, ampak kakor prejem, ne za zgubo, ampak za dobiček. Kajti več dobiš, kakor pa daš. Ti podeliš malo kruha, pa dobiš večno življenje; ti daš oblačilo, pa prejmeš plajšč neumerjočnosti; privoliš stanovanje pod svojo streho, pa dobiš kraljestvo nebeško; ti daš časno, pa prejmeš zato večno.“

Miloščina nam pridobi celo odpuščanje grehov; ne kakor da bi nam Bog za miloščino odpustil grehe, ampak miloščina nas pripravne stori za pokoro, da ložej spoznamo svoje grehe, da jih bolj serčno obžaljujemo in tako odpuščanje zadobimo. „Voda goreč ogenj pogasi, in miloščina se grehom ustavlja.“ (Sir. 3, 33.) Ona nas z Bogom spravi, kajti usmiljeni usmiljenje dosežejo.“ Več pripomočkov imamo, pravi sv. Ambrož, s kterimi se lahko svoje grehe odkupimo. Ako imaš denar, odkupi se od svojih grehov. Bog sicer ni podkupljiv; pa ti si se prodal; kajti tvoji grehi so te prodali; odkupi se toraj z dobrimi deli, odkupi se s svojim denarjem.“

Nebukadnezar, babilonski kralj, je imel veliko krivičnih vojsk, je premagal veliko ljudstev, je poropal cele dežele, je nesrečnih storil na miljone ljudi, ter je skorej vso jutrajno stran ogradil v svoje kraljestvo, in napuha ves prevzet, si je domišljeval, da je sam bog. Solze in tarnjanje podverženih ljudstev in zatiranih rodov pa se je vzdigovalo in razlegalo proti nebu. Ko se je pa visokost tega kralja prenapela in se je življenje njegovo nagnilo, naznanil mu je Bog po preroku Danielu hudo kazen. Nepovedal mu je prerok, da zavoljo njegovega na-

puha in zavoljo obilne krivice njegove se mu bo pamet zmešala; bo v verige okovan, iz kterih se bo iztergal in bo med zverino divjal, zeljše grizel in pod milim nebom ga bo rosa močila in v travi bo ležal; da bodo vsi ljudje spoznali, da Bog je, ki po svoji modrosti deli krone in žesla kraljeve, ter jih zopet odvzame. Ko je Daniel na Božje povelje prevzetnemu kralju to grozovito kazen napovedal, milo se je ozerl vanj in mu rekel: „Zavoljo tega, o kralj! stori po mojem svetu, ter odkupi se svojih grehov z miloščino, in svojih krivic z usmiljenjem do ubogih.“ (Dan. 4, 24.)

Miloščina nam pripravlja milostno sodbo in nam vrata nebeške odpira. Miloščina, „ne pusti duši priti v temo,“ pravi sveto pismo. (Tob. 4, 14.) In angel Rafael je rekel Tobiju: „Miloščina reši smerti, in ona je, ki grehe zbrisuje, in pomaga najti milost in večno življenje.“ (Tob. 12, 9.) Jezus Kristus pa nam pravi: „Delajte si prijatlov s krivičnim mamonom, da vas, kedar obnemagate, vzamejo v večne prebivališča.“ (Luk. 16, 9.) Miloščina je tisti ključ, s kterim si nebesa odpreti zamoremo. Sv. Krizostom nam tako-le piše: „Bogatini ne posodijo radi svojega denarja, ako nimajo zadostne zastave in terdnega zagotovila, in milosti zakerknjeni le po dobičku hrepenijo; zato se pa za uboge Bog sam za poroka postavi. Zaupaj mi, pravi, in mi posodi; stotero ti hočem poverniti, kar boš ubogim dal. Toraj tebi, o Gospod! posojujem, ko ubogim miloščino delim. Pa kdaj mi boš vendar vernil? Takrat, ko bo sedel Sin človekov na sedežu svojega veličastva, in bo odbral ovce na svojo desnico, kozle pa na svojo levico, in bo njim na desnem rekel: Pridite, vi preblaženi mojega Očeta in posedite kraljestvo, ktero

vam je pripravljeno od začetka sveta; lačen sem bil, in ste mi dali jesti; žejen sem bil, in ste mi dali piti; nag sem bil, in ste me oblekli; v ječi, bolen sem bil, in ste me obiskali; ptujec sem bil, in ste me pod streho vzeli. In ko se bodo pravični zavzeli in vprašali, kdaj smo Gospodu vse to storili, jim bo rekel: „Kar ste storili kteremu teh mojih naj manjših bratov, ste meni storili.“ (Mat. 25, 40.) Tedaj usmiljene bo Bog vzel v svete nebesa; kajti Bogu posodi, Boga ima dolžnika, kdor ubogim deli; Bog namreč sprejme miloščino ubogim podeljeno, kakor bi jo njemu samemu podelili.

Ali vendar preljubi moji! kar sem že v misel vzel, moram še enkrat opomniti, da, ko pravim: Miloščina očiščuje grehov; nam pripravlja milostljivo sodbo in nam odpira svete nebesa, me vendar napčno razumeti ne smete. Toraj pravim: Ne mislite, da sama miloščina zadostuje pokoro, zadostuje odpuščanje grehov; ne mislite, da vsak bo že imel milostljivo sodbo in bo gorek v nebesa šel, kdorkoli kaj ubogim podeli, ali bližnjemu v potrebi pomaga, zraven pa razuzdano živi in pregrešno ravna; kajti miloščina sama ne zbriše človeku smertnih grehov; ona mu le nakloni usmiljenje Božje, mu zadobi gnado spreobernjenja in resnične pokore. Kajti le edina pokora je pravo zdravilo s smertnim grehom ranjeni duši; miloščina pa to zdravilo pripravlja. Miloščina človeku, ki je v gnadi Božji, zbrisuje male grehe in zaslužene časne kazni; ga tu očisti, da se mu ne bo treba v vicah pokoriti, ter mu neizrečeno veliko zasluženja za nebesa pridobi; smertnih grehov pa se grešnik le s pravo pokoro znebiti zamore.

Zdaj pa, ko ste slišali, da miloščina nam je potrebna, zapovedana, pa tudi ste slišali, da nam je miloščina koristna; poprašajmo sami sebe: Smo li bili dozdaj po dolžnosti radodarni

in usmiljeni? smo si li že v svojem življenji nabrali dosti snopja dobrih del, da ga seboj ponesemo, kedar na svoj pravi dom v večnost pojdemo? Smert bo nas s svojim neusmiljenim serpom zdaj enega, zdaj druzega požela in angeli Gospodovi bodo na vesoljni žetvi ob sodnjem dnevu snopje izbirali. Prazno klasje, ktero zerna dobrih del nima, bodo odbrali, v snopke zvezali in sežgali; le dobro, polno klasje dobrih del bodo shranili v Gospodovo žitnico, v svete nebesa. Oj bodimo zvesti delavci Gospodovi! delajmo dobro, dokler čas imamo. Nabirajmo si zakladov za večne nebesa; posojujmo Bogu v revežih, da nam nekdaj povernil bo. „Dajte, in se vam bo dalo; dobro, in natlačeno, in potreseno in zverhano mero vam bodo dali v vaše naročje. S kakoršno mero namreč bote merili, s tako se vam bo odmerjalo.“ (Luk. 6, 38.) Amen.

XLIII. Keršanski nauk.

1. Kako moramo miloščino deliti? in 2. Komu?

Ko je naš usmiljeni Zveličar Jezus Kristus tu po zemlji hodil in si odbral svoje učence in aposteljne, pa je videl velike množice ljudi, ki so bile razkropljene kakor ovce, ki pastirja nimajo, rekel je svojim učencem: „Žetev je sicer velika, ali delavcev je malo. Prosite tedaj Gospoda žetve, da naj pošlje delavcev v svojo žetev.“ (Mat. 9, 37, 38.) Ravno tako Jezus tudi nam kliče: Poglejte, nam pravi, žetev dobrih del je neizrečeno velika po svetu; ali malo je pridnih, zvestih delavcev, kteri bi želi za nebesa. Veliko ljudi je, ki dobrih del prav ne poznajo, in ti le prazno klasje pobirajo. Še več njih je pa, ki svojih dobrih

del prav shraniti ne vejo, da jih naprej gredé zgubijo in s praznimi rokami v dolgo večnost pridejo. Priložnost, si zaklade za nebesa nabirati, imamo, ali prav, v svoj prid se je ne poslužujemo. Da bi se tudi nam taka ne godila, pomislimo danes:

1. Kako moramo miloščino deliti? In 2. vam bom še razložil: Komu moramo ubogajme dajati?

Slišali smo že, da miloščina je eno naj imenitniših dobrih del, s kterim si sami sebi lahko pridobimo veliko dobrega za večnost. Da bi si to zares pridobili, nam je prav potrebno, da vemo, kako naj to dobro delo opravljamo?

Miloščino moramo deliti: a) iz dobrega namena; b) z dobrim, radovoljnim sercem; c) po zmožnosti; d) zedinjeno z molitevjo in s postom; in e) z modrostjo.

a) Iz dobrega namena, to je, iz ljubezni do Boga, kakor da bi v ubozih Kristusu Gospodu našemu, samemu delili; nikdar pa ne zato, da bi nas kdo videl ali hvalil. Sv. Krizostom pravi: „Ako bi ti razdal brezštevilne zaklade, pa v napuhu in prevzetnosti, pa bi imel ravno tako malo dobička od tega, kakor uni farizej, ki je ubogim dajal, pa vse svoje premoženje zadesetinil; pa je vendar brez dobička iz tempeljna šel; zato ker je bil prevzeten in si je veliko domišljeval.“

Sv. Melanija, imenitna rimska gospa, je enkrat obiskala svetega puščavnika Pambusa. Prinesla mu je v dar srebernine štiri sto in petdeset mark, ali po naše dve sto in pet in dvajset funtov. Puščavnik pa le naprej dela, svoje delo in samo to reče: „Bog vam poverni, moja hči!“ In svojemu hišniku ukaže: „Razdeli to miloščino puščavnikom, ki so po Libiji in po otocih; kajti ti samostani so bolj potrebni kakor naši!“ In po teh kratkih besedah dela svoje delo tiho naprej. Čudi se Me-

lanija, da se tako nič ne zmeni sveti puščavnik za toliko denarja. Ne more se zderžati, da mu pravi: „Moj oča! vedite, da je štiri sto in petdeset mark!“ Puščavnik ne pogleda niti daru, niti darivke; samo to dé: „Moja hči! ni potreba svojega srebra tehtati njemu, kteremu ga darujete; kajti on tehta vse hribe in ves svet v svoji tehtnici. Ako bi bili meni tako radodarni, bi že prav bilo, da bi mi vrednost svojega dara povedali; ker pa darujete Bogu, v kogar očeh sta večkrat več vredna dva vinarja kakor naj veči dar, zato ne sme vaša levica nič vedeti od tega, kar daruje vaša desnica.“

Kakor pri vsakem dobrem delu ni na tem ležeče, koliko se stori, ampak kako, iz kakovega namena? Tako tudi ni na daru ležeče ali je velik ali majhen, ampak s kakovo voljo, iz kakovega namena se podeli? Zato tudi lahko revež miloščino deli, ako le hoče. Prav lepo nam piše od tega sv. Krizostom: „Ti morebiti praviš: Kako bom ubogajme dajal, ko sem sam ubog? — Pa ravno zato, ker si ubog, to naj bolje zamoreš. Bogatinec je v kup svojega denarja zateleban; ima do njega nenasitljivo ljubezen in svoje imetje le zmiraj še množiti hoče. Ubožec pa nima te bolezni; in ravno zato, ker taiste ne pozna (ker na premoženje navezan ni,) toliko ložej kaj svojega podeli. Miloščina se ne meri po premoženju, ampak po dobri volji. Zato je evangeljska vdova s svojima dvema vinarjema bogatina presegla; in vdova v Sarepti je prehranila preroka Elija, akoravno je imela le peščico moke v loncu in malo olja v verču; in vendar nobene teh dveh udov revščina ni odvračala od miloščine. Ne imej toraj nobenih nepotrebnih in ničkoristnih zgovorov. Kajti ne tirjajo velikih darov, ampak veliko dobre volje, in miloščina se ne meri po daru, ampak le po dobri volji darivca.“

b) Miloščino moramo deliti z dobrim in radovoljnim sercem. Z revežem, z ubožčkom moramo ravnati prizanesljivo in ljubeznjivo. Večkrat je tedaj, kedar deliš miloščine, tvoje obnašanje več vredno in tudi več pomaga, kakor dar sam; kakor smo videli, da je delala sv. Notburga, ki se je vedla kakor dobra mati med ubogimi. Ako tirjaš, da se revež pred teboj ponižuje, preden mu pomagaš, da osramoten svojo nadlogo odkriva in te mora za Božjo voljo prositi; kažeš terdo, neusmiljeno serce, in ubožček te ne bo ljubil, ne serčno zahvalil. Pravo veselje in pravo dobro delo ima le on, ki skrivej ubogajme deli in poprej pomaga, kakor ga revež poprosi, ki kakor angelj Božji natihoma ubožčeka tolaži in mu briše njegove solze. Toraj preljubi moji! radovoljno, prijazno in urno, brez odlašanja pomagajte svojemu bližnjemu, kedarkoli zapazite potrebo njegovo. „Slehern naj da,... ne z žalostjo ali po sili, zakaj veselega darovavca ljubi Bog," pravi sveto pismo. (II. Kor. 9, 7.) Kdor nevoljno daje, le sem ter tje zvija in poprašuje reveža, ne bo od svoje miloščine imel nobenega posebnega dobička.

Janez, Aleksandrinski škof, usmiljeni imenovan, je šel nekdaj v cerkev, da bi tam svoje duhovne molitve opravljal. Med potjo ga nagovori uboga žena, ter ga prosi, da bi jej pomagal v njeni nadlogi in jo branil sile, ktero jej prizadeva njen hudobni zet. Spremljevavci škofovi so bili nevoljni, da žena na potu škofa nadleguje, ter nagovarjajo škofa, naj ženo odpravi in na drugi dan odloži. On pa pravi: „Kako bo pa Bog uslišal mojo molitev, ako prošnjo te žene na jutre odložim? In kdo mi je porok, da bom jutrajšnji dan še doživel in kako bom pred sodbo Božjo obstal, ako bi neprevidoma umerl?" In ni se prestopil, dokler ni poravnal vsega, kar je prosila uboga reva. —

Naš sedajni sveti Oča, papež Pij deveti, so posebno milega serca. To nam spričujejo vsi, ki so kdaj tako srečni bili, da so jih videli ali celo ž njimi kaj govorili. Enkrat se silama pririne mali fantiček skozi stražo do svetega Očeta, ter jim pomoli prošnjo, ktero je sam napisal. V otročji nedolžnosti napisana prošnja pa je bila: Sveti Oča! moja mati so tako dobri, pa so bolni; jaz pa sem še premajhen, da bi sebe in njih preredil. Naš terdoserčni gospodar naju hoče iz hiše spokati, ako mu ne plačava štirih kron, ktere sva mu še dolžna. Oh, kako srečen bi bil, ko bi imel štiri tolarje! Sveti Oča, posodite mi jih; ko bom velik, vernil jih bom.“ — Ta otročja prošnja je bila všeč svetemu Očetu; urno ukažejo, dati otroku deset kron. „Ne, ne, jaz potrebujem le štiri,“ zakliče otrok, kterega solze veselja oblijejo. Pij pa se pripognejo k otroku, položijo svojo roko na glavo, in ginjeno dejo: „Le vzemi; štiri so tvoji, šesteri pa materni, in dokler ne boš velik, plačeval bom jaz vajno najemnino.“

Tako dobro serce je imel tudi Bavarski kralj Maksimilijan. Rad je hodil priprosto oblečen po svojem mestu, da bi nepoznan ložej zvedel in sam videl, kaj potrebujejo podložni njegovi. Ko nek dan tako gre po oski ulici, pride mu nasproti nek kmet, ki je peljal celi voz derv. Kmetu še na misel ne pride, da priprosto oblečeni gospod bi zamogel kralj biti, mu prav po domače zakliče: „Gospod, kupiti derv, vam jih prav dober kup dam.“ Kralj se prijazno nasmehlja in vpraša kmeta, kaj hoče za to malenkost imeti? „Tri goldinarje,“ pravi kmet. Kralj plača kmetu, kolikor je cenil, in kmet čaka, kam mu bo zapeljati ukazal. V tem trenutku pride revna žena z detetom v naročji memo. Kralj, kterega tudi žena ni poznala, vpraša jo, če bi jej ne bilo treba voza derv? „Meni se zdi, da bi mi bilo treba, mu pravi, ali celi voz jih še nikoli nisem imela;

le polence si ubogi ljudje kupiti zamoremo.“ „No, reče kralj kmetu, tej ženi peljite derva;“ k ženi pa se oberne, jej pomoli še en tolar in pravi: „To bo pa za sekača.“ In urno se kralj naprej poda. Kmet in žena začudeno gledata za njim. Še bolj pa sta se čudila, ko sta zvedela, da ta gospod je sam kralj, kar so jima povedali ljudje, ki so pri svojih oknih stali in gledali to kupčijo, in so kralja spoznali.

Tako tudi vi, ljubi moji! kedar ubogajme delite, dajajte iz dobrega serca. Naj manjši dar ima zasluženje, ako pride iz dobrega serca; nasproti pa tudi naj veči dar pri Bogu nič ne velja, ako ni podeljen z dobrim sercem. Zato pravi po pravici sv. Izidor: „Nekteri z velikim le malo dajo, drugi pa z malim veliko.“

c) Mi moramo ubogajme deliti po zmožnosti, to je, po svojem premoženju. „Daj kolikor dati premoreš, pravi sv. Krizostom. Ako le vinar imaš, kupi si nebesa ž njim; ne kakor da bi bile nebesa tako dober kup; ampak ker je Bog tako ljubeznjiv. Ako pa še vinarja ne premoreš, daj en kozarec hladne vode. Kajti Kristus pravi: „Kdor koli da piti komu teh najmanjših kozarec merzle vode v imenu učenca, resnično vam povem, ne bo zgubil svojega plačila.“ (Mat. 10, 42.) In kar ste že slišali, kako pravi Tobija: „Kakor premoreš, tako bodi usmiljen. Ako imaš veliko, obilno dajaj; če imaš malo, si prizadevaj, tudi malo rad podeliti.“ (Tob. 4, 8, 9.) Lepo piše o tem sv. Ambrož: „Več velja denarček ubozega kakor zlati cekin bogatinca. Kajti ni na tem ležeče, koliko kdo da, ampak koliko mu še ostane. Nobeden več ne da kakor on, kteremu nič ne ostane. Kaj se toraj bahaš bogatinec v primeri z ubogim? In ako si z zlatom obložen in se drago oblačilo za tebo vleče, mar tirjaš zato več

časti, ker si ubozega v miloščini prekosil? Tudi reke prestopijo svoje brogove, ki preveč vode imajo; ali prijetniši je požirek vode iz malega studenca. Tudi mošt se peni, kedar kisa; ali kar čez verže, na to kmet ne porajta dosti. Ne, kar v preobilnosti veržeš, ampak kar v ljubezni pripomoreš, to ima veljavo.“

V tem pa, ljubi moji! se marsikdo pregreši. Marsikdo bi lahko kaj več ubogajme dal, pa svoje premoženje rajši potrati za nepotrebne, celo pregrešne reči. Marsikdo si napravlja prevzetno obleko, po šegi spačenega sveta, tudi čez svoj stan; drugi po nepotrebnem zadéga v preobilni, svojemu stanu predragi jedi in pijači, ali v pregrešni igri in posvetnem kratkočasu, da mu za uboge nič ne ostane, da se za nje ne zmeni.

d) Naša miloščina mora biti zedinjena z molitevjo in s postom. „Glej, pravi sv. Krizostom, celo molitev in post sta brez veljave, ako ni miloščine zraven. Post ne more sam v nebesa, ako ga njegova sestra miloščina ne spremi. Tako je tudi miloščina peruta naši molitvi; in ako ubogim nič ne podeliš, tvoja molitev se na kviško povzdigniti ne more. Tesno sklenjene in zvezane morate biti obedve; kakor je povedal angelj Korneliju: „Tvoje molitve in tvoje miloščine so prišle v spomin pred Bogom.“ (ap. dej. 10, 4.)

Kar si človek sam sebi priterga, to je naj bolja miloščina. „Postiti se je pač zares dobro delo,“ je dejal nek puščavnik. „Aj, pravi drugi, delati je brez primere bolje.“ Tretji pa pristavi: „Miloščina je naj bolja, ako se postite in delate, da imate kaj ubogajme dajati.“

Berem od premožnega, slavnega moža, ki mu je bilo ime Benedikt, to je po naše „blaženi.“ Po vsi pravici se mu je tako reklo; kajti mili Bog ga je bogato blagoslovil; tudi ves svet ga je čislal in mu blagre dajal; pa tudi on je vsacemu bil dober, domačim in ptujcu, zlasti pa revnim in ubogim.

Poslušajte kako je delal, da je bil zares preblažen mož. Ako je v družbi svojih prijatelov preživel srečen dan in se ž njimi pošteno razveseljeval, podal se je na večer v svojo kamerco in si je mislil: „Veliko njih je, ki tako veselega dne niso imeli in kaj, ko bi bil jaz povabil še enkrat toliko prijatelov?“ In kolikor je potrošil za svojo veselico, odštel je in položil v skrinico, ktero je imenoval „Božjo skrinico.“ Ako je zvedel, da je kdo pogorel, rad mu je pomagal; potem pa pregledal svoje poslopje, pa je šel v svojo kamerco in si je mislil: „Vse moje pohištvo je terdno in nepoškodovano.“ In zopet je nekaj vergel v „Božjo skrinico.“ Tako je delal, ako je slišal, da je kje toča ali povodenj ali kaka druga uima veliko škodo napravila; in vselej je kaj priložil v „Božjo skrinico.“ Ako je kupil vina ali kaj hišnega orodja, vendar zmerno, za potrebno ali tudi za pošteno veselico; šel je le zopet v svojo kamerco in si je mislil: „Glej, to ali to si si usmilil, svoje imetje si pomnožil.“ In zopet je kaj pridjal v „Božjo skrinico.“ Tako je delal vse svoje življenje. Čas njegove smerti je pa le tudi prišel; ali kako so tarnali in jokali ubogi, vdove in sirote in so upili: „Kdo se bo nas usmilil, ko bo nas Benedikt zapustil?“ On pa jih je tolažil, rekoč: „Dober oča skerbi za svoje otroke, da se jim dobro godi tudi potem, ko njega več ni. Vzemite Božjo skrinico z vsem, kar je v nji; kajti ubozih, vdov in sirot je; delite iz nje, pa modro jo oskerbljujte.“ In potem je umerl. Njegovo miloščino pa so reveži še dolgo za njim vživali.

Vendar moramo ubogajme deliti le od svojega premoženja. Tega nas uči sveto pismo in tudi cerkveni učeniki to zahtevajo. Cahej je rekel Gospodu: „Glej, Gospod! polovico svojega blaga dam ubogim.“ (Luk. 19, 8.) On je toraj delil le svoje premoženje med uboge. Tudi Job je s svojim premoženjem ubogim pomagal. Nagi siromak se mu je za-

hvalil za kožo, s ktero je ogernil njegov život, da se je ogrel, je „bil ogret s kožami mojih ovec.“ (Job. 31, 20.) In sv. Bernard pravi: „S svojim premoženjem podpiraj uboge, ne pa s ptujim.“ Ako bi kdo med uboge delil, kar je prigoljufal ali kako drugače po krivici si prisvojil, bi to ne bila nobena miloščina, njemu ne v zveličanje; kajti do krivičnega blaga nima nobene pravice. Zato pravi sveti Duh po modrem Sirahu: „Kdor od krivičnega blaga daruje, njegov dar je omadežan... Darovi hudobnežev Najvišemu ne dopadejo, in se tudi ne ozira na darove krivičnih, in tudi zavoljo obilnosti darov jim ne bo odpustil grehov. Kdor daruje dar od blaga revežev, je kakor tisti, ki zakolje sinu pred očetovimi očmi.“ (Sir. 34, 21—24.) To je zadosti očitno, kako Bogu nič ne dopade, kar kdo ptujega daruje. Zato pravi sv. Gregor: „V zaderge hudičeve padejo, kteri od ptujega blaga ubogajme dajejo.“ Gotovo je toraj, da ni prav, ako kdo na posodo jemlje, dolgove napravlja, pa jih ne poverne, ali staršem ali gospodarjem jemlje, ali druge goljufuje ali dere, da zamore ubogajme dajati, da s ptujim revežem pomaga. Taka miloščina je gnjusoba v očeh Božjih.

e) Pri delenji miloščine moramo pa tudi modro ravnati. Pripravljeni moramo biti, vsakemu dobro storiti, naj bo naš prijatel ali sovražnik, ako je potreben in vreden. Ali vendar ne smemo z miloščino podpirati lenuhov, mladih, terdnih ljudi, ki le lenobo pasejo in delati nočejo; kajti tako bi le nerodneže in zanikerneže gojili. Zato moramo z modrostjo delati, kedar miloščino delimo. Resnično revnega ne smemo prezreti, pa nevrednega tudi ne smemo tako podpirati, da bi mu več škodovalo, kakor koristilo.

Uboga žena je hotla cesarja Ferdinanda nekaj prositi; njegov hišnik pa jo je odvernil. Ko je pa cesar to zvedel, rekel je: „Ako mi ne bomo poslušali ubogih, ki nam tožijo svojo revščino, tudi Bog nas uslišal ne bo, ko bomo mi njemu tožili svoje nadloge.“

Kakor pa resnično ubogih preslišati ne smemo, tako pa nevrednih tudi v njihovi lenobi podpirati ne smemo. Vsakemu beraču brez razločka toraj ubogajme deliti ni treba; nekteremu bi naš dar več škodoval kakor koristil. Na Talijanskem je živel mlad, čverst človek, Klavdij se mu je reklo, ki se je zgodaj beraške palice poprijel. Na voglu neke cerkve je slonel vsak dan ves umazan in raztergan, ter je s kislim obrazom se pačil in memogredoče za miloščino nadlegoval. Nek dan gre memo njega gospod Anzelm, bogat in pošten mož, in Klavdij začne svojo plašarsko godbo: „Usmilite se reveža, dajte mu ubogajme za Božjo voljo!“ Anzelm stopi pred njega, vpre svoje resnobne oči vanj, ter ga meri od noge do glave; poslednjič pa resnobno pravi: „Meni se zdi, ta si ti zdrav in terden; zakaj pa ne delaš? Tudi moj oča so bili ubogi, pa učili so me rokodelstva in me priganjali k delu. Pojdi in tudi ti se dela loti; in moj svet ti bo več koristil, kakor moja miloščina; kajti pridni človek si prisluži svoj kruh, lenuh ga pa le krade.“ Klavdij pobesi svoje oči in premišljuje te resnobne besede, ki so ga dobro zadele. In ni ga bilo več na voglu; niti duha niti sluha ni bilo po njem. Čez več let pride gosp. Anzelm po svojih opravkih v mesto Bergamo ter prenoči v neki gostivnici. Ko pa stopi v hišo, sreča človeka, ki ga prijazno pozdravi ter po imenu zakliče, kterega pa Anzelm nikakor poznati ni mogel. Klavdij je bil; in sam se razodene ter pravi: „Jaz sem tisti Klavdij, kteremu ste dober svet dali; in ker sem vas ubogal, našel sem svojo srečo. Ker nisem znal nobenega rokodelstva, sem se kme-

tovanja lotil. Gospod, kteremu sem služil, je spoznal mojo dobro voljo in mojo poštenost, in dal mi je malo pristavo v najem. Dobro sem jo oskerboval, njemu in sebi v korist, da sem si toliko pridobil, da sem tudi večo pristavo v najem prevzel. In zdaj imam tu svoj, če tudi ne velik, vendar oskerbljen videm z vso potrebno živino in zraven imam tudi gostivnico. Oženil sem se; Bog mi je dal več otrok, ktere, kolikor premorem, lepo učim, ter imam upanje, da jim bom enkrat zapustil pošteno pridobljeno in dostojno premoženje, in kar je še več vredno, dobro ime, izurnost in veselje do dela. Vse to pa se moram zahvaliti vašemu svetu, gospod Anzelm. Zato svojim svatom velikrat pravim: „Dober svet je več vreden, kakor veliko denarjev.“

2. Zato še drugo vprašanje: Komu moramo ubogajme dajati?

Vsem ubogim, ki naše pomoči potrebujejo, vselej pomagati nismo v stanu. Zatoraj moramo vedeti, po kteri versti moramo miloščino deliti?

a) V pervi versti so ubogi, ktere v svoji žlahti, v rodu imamo. Tem smo dolžni naj poprej pomagati. Pred vsem drugim moramo skerbeti za svoje starše; kajti ž njimi smo v naj tesnejši zvezi. Jezus Kristus je ljubil vse uboge in revne; rad je pomagal vsem nadložnim; celo čudeže je delal, da je lačne nasitil, ali kaj druzega dobrega storil. Naj večo skerb pa je imel za svojo mater. Še na križu, v naj hujšem terpljenji nje ni pozabil, ampak izročil jo je sv. Janezu, svojemu naj ljubeznjivšemu učencu, ter mu naročil, naj za njo skerbi, jo preživlja in varuje. Tako smo tudi mi dolžni naj poprej pomagati svojim staršem, ako naše pomoči potrebuje, da bomo posnemali zgled Jezusov in dopolnovali voljo Božjo.

Kako gerdo in nehvaležno ravnajo otroci, ki se slepijo z nespametnim izgovorom, kakor da bi dolžni ne bili pomagati svojim oslabelim staršem, ki jim niso nič premoženja zapustili! Marsikteri gerdo pravi: Jaz nimam nič od svojih staršev; zgodaj sem moral iti po svetu kruha iskat; starši so vse pognali, druzega mi niso zapustili, kakor dolgove in raztergano pohištvo. Nevredni otrok! rečem takemu gerdunu, ako bi tudi to vse res bilo, da ti starši niso nič zapustili, ali da si si svoje premoženje sam pridobil; vendar si dolžen, jih spoštovati in jim pomagovati; zato ker so tvoji starši, in to Bog zapoveduje, ki ti je po njih življenje dal. — Ako pa pomisliš, koliko so s teboj opraviti imeli, preden so te izredili; ako premisliš skerbi svoje matere, ki so veliko noči zavoljo tebe prečuli; ako nočeš pozabiti, kako so tvoj oča noč in dan se trudili, da so ti potrebno hrano preskerbeli, ko si sam nisi mogel čisto nič pridobiti; o potem si zares gerd nehvaležnik, ako jih stradaš, ki so se postarali. In, Bog pomagaj! poznal sem in še poznam nališpane hčere, ki se košato ko čeber nosijo, ki se po gosposko šopirijo, mati pa raztergana kruha prosijo! Kaj bo enkrat taki nehvaležni šemi rekel Jezus, ki je tako lepo skerbel za mater svojo?

b) V drugi versti so *domači*, nam *znani* reveži, kterim smo dolžni poprej pomagati kakor drugim ptujim in neznanim; in sicer zato, ker domače poznamo in vemo za njihove potrebe; ptuji pa nas tudi lahko goljufajo; kajti dan današni je dosti potepuhov, ki se okoli vlačijo in poštene ljudi nadlegujejo, pa lažejo ter si nesreče prilastujejo, da ložej pri dobrih ljudeh ubogajme dobijo. Zato je pač bolje, da pomagamo raji in obilniši njim, kterih okoliščine dobro poznamo.

c) Tudi s *pobožnimi* in *poštenimi* reveži moramo imeti veče usmiljenje, kakor pa s hudobnimi, da malo-

pridneži spoznajo, kako pravičnost in čednost pobožnih čislamo, hudobijo in pregreho zanikernih pa sovražimo in kaznujemo. To pa iz tega namena, da bi sami v se šli, svojo malopridnost spoznali in se vredne storili Božjega in tudi našega usmiljenja. Vendar tudi hudobnim ne smemo odreči popolnoma svoje pomoči; kajti vsacega človeka moramo ljubiti, le pregreho njegovo moramo sovražiti. Saj ako je kdo zavoljo svoje razuzdanosti in zapravljivosti našega usmiljenja tudi nevreden; je pa vendar zavoljo svoje nadloge in reve ga potreben.

d) Tudi moramo poprej pomagati tistim, ki so v veči sili, v veči potrebi, kakor drugi; ali ki si sami res pomagati ne morejo. Tako poprej hišnim siromakom, ki se sramujejo od hiše do hiše ubogajme prositi, kakor onim, ki vedno beračijo in vse staknejo. Poprej bolnim in zapuščenim, kakor njim, ki lahko delajo in si še kaj sami prislužiti zamorejo. Zlasti so našega usmiljenja potrebni, ktere je zadela nenadama kaka nesreča ali bolni reveži, kteri nobenega svojega nimajo, ki bi mu postreči zamogel.

Naj vam zdaj še na kratko v misel vzamem:

Kaj so pa ubogi storiti dolžni?

a) Ubogi ali reveži, dokler so zdravi in pri moči, naj pridno delajo, kar premorejo, kar vejo in znajo, da si sami potrebno hrano prislužijo. Še le, ako si sami potrebnega živeža in potrebne obleke prislužiti niso v stanu, smejo ubogajme prositi, smejo miloščino prejemati. Kdor pa delati noče, pa lahko, in se je le iz lenobe beraške palice poprijel, ker je ložej beračiti, kakor terdo delati, mu je ljubše, da se okoli potepa, kakor da bi se potil, tak pa miloščine ni vreden. „Kdor noče delati, naj tudi ne je.“ Lenuh in postopač, ki bi rad le od žuljev druzih se pasel, je pravi tat, ki potrebnim revežem miloščino odjemlje, je pravi goljuf, ki za dar ogoljufa marsikoga,

ki je ubožniši, revniši in bolj potreben, kakor je on. Takim, ki tako delajo, bo miloščina neznano težka; jim bo na poti hodila.

b) Drugič morajo ubogi prejete darove prav in v dobro obračati, tako da se ž njimi po pameti preživijo. Grozno se pa pregreše, zlasti tisti plašarji, kterim se je beraška palica prirastla in kar sprosijo ali skoledujejo, pa zapijejo ali se s predragimi jedmi gostijo, ali celo zaigrajo in v loterijo znosijo. Tudi takim rečem, da jim bo nabrana mavha enkrat presedala in jih grozno težila.

c) Ubogi morajo svojim dobrotnikom hvaležni biti; kar bo tudi njim samim v dobiček; kajti hvaležnost nam vrata odperte derži, nehvaležnost pa jih zapre, da se težko kdaj več odprejo. Svojo hvaležnost bodo pa naj bolj skazali, ako prejete dobrote v dobro obračajo, za svoje dobrotnike pa molijo, in Boga prosijo, da bi jih z vsem potrebnim obdaroval, da bi jim gnado dal, sveto živeti, njih premoženje pomnožil, jih pred vsemi nesrečami obvaroval in jim dodelil in ohranil vedno usmiljeno serce do ubozih. —

Tako toraj preljubi moji in predragi! bodite usmiljeni do ubogih in usmiljenje bote dosegli. Vaša radodarnost, vaša dobrotljivost pa naj objema vse ljudi. Vse pravim; ne le nekterih, ne le enega ali dveh ali treh, ampak vse ljudi; saj tudi Kristus ni terpel le za svete, ampak on je bil pribit na križ za grešnike in hudodelnike in nam vsem je zaslužil večno življenje s svojim britkim terpljenjem. Saj tudi Bog daje solncu sijati in dež iti in vse, kar zemlja rodi, ne le svetim; ampak on, ki da solncu izhajati čez dobre in hudobne, ki da dež iti čez pravične in krivične, je razdelil med vse svoje darove; in tako tudi hoče, da se raztegne naša miloščina, naša ljubezen in naše poterpljenje čez vse ljudi. Enkrat nam bo vsaki dar stotero

povernjen; kajti dobro je, Gospodn posojevati. „Sodba brez usmiljenja (pa bo) tistemu, kteri ne dela usmiljenja; usmiljenje pa povzdiguje pri sodbi.“ (Jak. 2, 13.) Zato še enkrat zakličem: „Delajte si prijatle s krivičnim mamonom, da vas, kedar obnemagate, vzamejo v večne prebivališa.“ (Luk. 16, 9.) Amen.

XLIV. Keršanski nauk.

B. Telesne dobre dela usmiljenja.

Kdo opravlja telesne dobre dela usmiljenja?

Sv. Frančišek Salezijan, ta imenitni cerkveni učenik, od kterega vam večkrat kaj v misel vzamem, lepo piše od miloščine, od ktere sem vam danes teden govoril. On takole pravi: „Ako je rodovitno, kar se seje v zemljo; kako neskončno bolj rodovitno bo še le to, kar se po ubožnih rokah seje v nebesih! Že tukaj v tem življenji, se čuti velik dobiček svete miloščine, in to v premoženji, na zdravji ali v druzih okoliščinah. K rasti svete pobožnosti pa je posebno dobro, miloščino deliti z lastnimi rokami. Ni je stvari, ktera bi nam več časnega blagoslova pridobila, kakor je miloščina. O kako sveto in bogato je ubožanje, ktero miloščina napravlja!“

Kolikina pa je miloščina?

Kolikine so potrebe človeške revščine, tolikera je tudi miloščina. Vsak človek pa ima dušo in telo; in duša in telo imata vsako svoje potrebe, kterim se mora postreči, da bo človek srečen. Kdor pa bližnjega zavoljo Boga, v resnici ljubi, bo tudi serčno želel, da se bližnjemu dobro godi, da bo, kolikor je tu

na zemlji mogoče, tudi zares srečen; zato mu pa tudi v vseh potrebah rad na pomoč priteče. Sv. Avguštin pravi: „Veliko verst je miloščine; in ako pomagamo drugim, pomagano bo tudi nam. Ni toraj milostljiv le on, ki lačne nasituje, žejne napaja, nage oblači, popotne sprejemlje, begoče skriva, bolne in jetnike obiskuje, vjete odkupuje, slabe okrepčuje, slepe vodi, hirajoče zdravi, zmotene svari in na pravo pot vodi, dvomljivim prav svetuje, in sploh vsacemu v potrebi pomaga; ampak miloščino tudi deli, ki razžalniku odpusti, ki s šibo strahuje, boljša njega, do kterega oblast ima, ga s strahovanjem berzda, pa pozabi greh, s kterim je razžaljen bil, ali moli, da bi mu odpuščeno bilo ne le, kar on odpusti ali za kar prosi, ampak tudi to, kar on kaznuje; tudi tak deli miloščino, ker usmiljenje skazuje.“

In tako so dela usmiljenja, s kterimi svojemu bližnjemu pomagati zamoremo, dvojne, telesne in dušne. Ako bližnjemu dobrote skazujemo, ktere zadevajo njegovo telo, so to telesne dobre dela; zadeva pa naše dobro delo njegovo dušo, je delo usmiljenja dušno. In od teh del usmiljenja vas bom zdaj učil. In sicer naj poprej od telesnih del usmiljenja. In ti so:

1. Lačne nasitovati.
2. Žejne napajati.
3. Popotnike sprejemati.
4. Nage oblačiti.
5. Bolnike obiskovati.
6. Jetnike reševati.
7. Merliče pokopovati.

Pervih šesterih telesnih dobrih del omenja naš Zveličar Jezus Kristus, kedar prerokuje, kako bo on, sodnik živih in mertvih, vesoljni sodnji dan pravične poplačal zavoljo tega, ker so njega samega v ubozih bližnjih nahranovali, napajali, pod

svojo streho sprejemali, oblačili, ga v bolezni ali v ječi obiskovali in mu tako telesne dobre dela skazovali. Nasproti bo pa krivične ravno zato zavergel v peklensko brezno, ker teh dobrih del niso doprinašali. To vse sem vam, ni dolgo tega, v keršanskem nauku, bolj obširno že povedal. Slišali ste takrat, da Jezus Kristus bo vse, kar mi bližnjemu dobrega storimo, sprejel, kakor da bi njemu samemu storili; pa bo tudi zarajtano in nam v dolg pripisano, kar dobrega bližnjemu ne storimo, ko bi lahko storili.

Od zadnjega telesnega dela usmiljenja pa beremo v Tobijevih bukvah. Veliki angel Rafael je dejal staremu Tobiju: „Kedar si s solzami molil, in si mertve pokopaval, in si svoje kosilo popuščal, in si mertve po dnevu v svoji hiši skrival, po noči pa pokopaval, nosil sem jaz tvojo molitev pred Gospoda.“ (Tob. 12, 12.)

Preljubi moji poslušavci! vedite, da celi svet je lepo, bogato polje, na kterem si lahko vsi za svojo pravo domovino — za večnost veliko nažanjemo. Vsak človek pa je od Boga poklican delavec, v žetvo Gospodovo poslan. Dobre dela usmiljenja so pa tisto drago snopje, ktero nekdaj v večnost ponesemo, da si kupimo večno življenje, svete nebesa. Oj, da bi mi bili pač vsi pridni delavci v žetvi Gospodovi, da bi ja nikdar nikoli ne zamudili nobene priložnosti, kedarkoli zamoremo bližnjemu kaj dobrega storiti! In zakaj to? nas lepo opominja cerkven učenik, sv. Hildebert, ko pravi; „Gospod sam nas opominja, da doprinašamo dela ljubezni in usmiljenja, dokler smo še na njivi tega življenja. Kajti bo čas pretekel in bo večnost nastopila, bo za to prepozno. Tam ti nihče več ne poreče: Obleci revnega! kajti vsi se bodo svetili v obleki neumerljivosti. Nihče ti tam ne poreče: Sprejmi ptujega!

vsi bodo v svoji domovini. Nihče ti ne poreče: Obišči bolnega! ker večno zdravje bo cvetelo. Nihče ti ne poreče: Pokoplji mertvega! kajti smert bo v zmagi poginila. Zato tukaj delajmo dobro, kolikor zamoremo. Sejmo z vso skerbjo. In žetev naj bo prej ali poznej; saj ne bo jenjala vekomaj ne.“

Naj lepši zgled, ki nas vnemati mora za vse te dela usmiljenja, je Bog sam. On je, ki je svet vstvaril in ga tudi ohranja. Zares usmiljenega se nam kaže v vseh svojih delih! On nasituje lačne; na njegovo besedo nam zemlja rodi vsakdanji kruh; na njegovi migljej dozorijo brezštevilni rodivni in poživljivni sadovi vseh dreves; on nam pripravlja vsakdanjo potrebno hrano. On napaja žejne; na njegovo povelje šumljajo hladni studenci iz zemlje; on je vstvaril travo in zeljša, ter je za nas ljudi v mleko spreminja. On oblači nage; on zapove, da rastejo lan in konoplje na polji, da ovce, tudi germovje in drevje nosi volno, da mali červiček drago svilo prede, da se mi oblačimo; on ukazuje, da veliko živine nam daje obuvo. On nam daje stanovanje; kajti le on je vstvaril les, kamenje in železo, ter nas uči, kako naj si stavimo iz tega svoje hiše. In jetnik, kterega debelo zidovje loči vse človeške pomoči, mar nima v njem najboljšega prijatela? tolažbi in pomoči njegovi se ne ustavijo niti železne vrata, niti temni zidovi. Tudi za bolnike skerbi; brezštevilnemu zeljšu je dal prečudno moč, ki bolezen odgnati zamore. Le on nas reši tudi smerti; le on, večen ki je, nam po tej smerti večno življenje dati zamore.

To prelepo usmiljenje svoje nam mili Bog kaže v zgodbi Izraeljcev v stari zavezi. Bog je hranil Izraeljsko ljudstvo, ko jim je v nerodovitni puščavi pošiljal vsakdanjo mano iz neba. On je tudi ljudstvo napajal, ko je Mojzes na Božje povelje

udaril s palico na terdo skalo, in hladivni studenc je privrel iz nje. On jih je oblačil, da se oblačila postarale niso. On jim je v posestvo, v prebivališče dal obljubljeno deželo, kjer se je cedilo mleko in med. On jih je s svojo mogočno roko rešil egiptovske sužnosti. On jih je ozdravil, ko so pičeni od strupenih kač nevarno bolni bili. On je obvaroval grozovite smerti tri svete mladenče v babilonski peči, je obvaroval zvestega Daniela pred žrelom zdivjanih levov.

Kakor nam kaže nebeški Oča, kako bodimo usmiljeni tudi mi, kako radi skazujmo dobre dela svojemu bližnjemu; ravno to nas pa tudi uči naš ljubi Zveličar Jezus Kristus s svojim prelepim zgledom, ko je tukaj na zemlji bival med nami. Veliko stotin lačnih je v puščavi nahranil z malo kruhi; pa tudi še rib jim je dal. Kaj menite, zakaj? saj jim je kruha v obilnosti ostajalo. Naš Gospod je to zato storil, da bi nas s svojim zgledom podučil, da bi tudi mi ubogim ne podelili le koščeka suhega kruha ter jih tako nasitili, ampak da bi tudi mi revčeku včasih kaj boljšega privoščili, tudi od svoje mize jim kak grižljej podali. On je vodo v vino spremenil ter je tako uboge ljudi razveselil; tako delajmo tudi mi, ako nam je mogoče; da žejnemu ne podamo le merzle vode, ampak tudi kakovi bolji požirek, otroku skledico mleka, oslabelemu starčeku kozarec okrepčevavnega vina. Ni nam iz svetega pisma znano, da bi bil Jezus kdaj nage ali uboge oblačil; vemo pa, da je po svojem napovedovavcu nam sporočil, da, kdor ima dve suknji, naj da temu eno, ki je nima. (Luk. 3, 11.) In to je zapovedal vsem, ki hočejo biti deležni kraljestva njegovega. In v spolnovanji te zapovedi je bilo oblečenih veliko ubozih in revnih. Tako delajmo tudi mi, da se po zgledu svetega Janeza kerstnika nečimerno in nepotrebno ne oblačimo, ampak ubožčike

ogrinjamo. Jezus nam je vsem pripravil veličastno stanovanje v sveti deželi, tam v nebesih. Koliki prijatel je bil on vsem nadložnim in bolnim! Nebrojno bolnikov je ozdravil. Nam sicer ni mogoče, da bi s čudežem ozdravljali bolnike; ali lahko jih obiskujemo, tolažimo, postrežemo ali jim tudi zdravila preskerbimo. On je mertve obudil; tega mi ne premoremo; pa k spodobnemu, častnemu pogrebu lahko pripomoremo; za pokojne lahko molimo.

Preljubi moji in predragi! preden vas bom od telesnih del usmiljenja posebej učil, dovolite mi, da vam povem, kako nam je tukaj prelep zgled naša ljuba in sveta mati katoliška cerkev, ktero današni svet toliko zaničuje, černi in blati ter jej prav po satansko vse hudo pripisuje. Iz današnega nauka bote se lahko prepričali, kako je ravno katoliška cerkev neizrečeno veliko dobrega storila vsemu človeškemu rodu, in kako dobra mati mu je tudi še današne dni in mu bo do konca sveta.

Sveta katoliška cerkev hodi po stopinjah svojega nebeškega ženina Jezusa Kristusa, začetnika svojega. Kakor svojim otrokom povsodi in v vseh rečeh kaže pravi in gotovi pot k časni in večni sreči, tako nas tudi uči, kako dobri bodimo tudi svojemu bližnjemu, kako radi pomagajmo tudi mi vsem nadložnim in revnim.

a) Poslušajte, kako sveta katoliška cerkev lačne hrani, žejne napaja in nage oblači!

Ljubeznjivo in zvesto je že od nekdaj sveta katoliška cerkev opravljala te telesne dobre dela usmiljenja. Po besedah Kristusovih, ki je rekel: „Množica se mi smili;“ (Mark. 8, 2.) si je sveta cerkev vedno prizadevala, človeštvu polajšati nadloge, ktere sploh revščino, uboštvo imenujemo. Ves svoj čas, že devetnajsto stoletje se skazuje ko dobra in skerbna mati, in

nikdar nikoli jej noben pošten človek očitati ne more, da bi bila kdaj neobčutljiva, terda ali merzla pri terpljenji ubozih in revnih; ampak z vso močjo si je prizadevala zlajševati nadloge, zlasti s tim, da je učila, nagovarjala in prosila premožne in bogate, pa jih tako k usmiljenju nagibovala. Cerkev sama je bila revna, uboga, s sv. Petrom mora reči: „Zlata in srebra nimam;“ zato se je obernila k njim, ki so bogastvo, premoženje imeli, ter jih je opominjevala, naj dobro delajo. In tako dela še dan današni. Premožnim kaže, da prava vrednost časnih dobrot je le v tem, da svoje imetje rabijo po Božji volji, da si z deli svojega usmiljenja prikupčujejo večnih dobrot. Kajti ona nas uči, da v naj zaničljivišem beraču na potu spoznamo otroka Božjega, z drago kervijo Jezusovo odrešenega dediča nebeškega kraljestva, in zaterduje nam ne le ko svèt, ampak ko sveto dolžnost preimenitno zapoved: „Ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe!“ Ja, ako te dolžnosti ne spolnujemo, odpove nam celo delež v kraljestvu Jezusa Kristusa. Ja še več. V revežu nam kaže nebeškega Zveličarja samega, v ubožčeku prosečega Odrešenika. Kdor pa teh njenih naukov poslušati, spolnovati noče, temu proti in mu kaže grozovito sodbo, ktero bo brez usmiljenja izrekel Gospod čez terdoserčnega neusmiljneža.

Ni pa zastonj učila in opominjevala skerbna mati, sveta katoliška cerkev. Na stotine jih je k milosti nagnila, pa na miljone nadložnim tolažilo in jim pomoč preskerbela. In kedar si je cerkev kaj svojega pridobila, vselej in povsodi je naj lepši zgled radodarnosti pokazovala. Kar ni potrebovala za službo Božjo in njene služabnike, bilo je vse le ubozih in potrebnih; in tako ravnati je ona svojim škofom in mašnikom vedno, celo po cerkvenih zborih priporočevala. In da so njeni mašniki vedno, sploh vsi skerbeli, da bi se, kolikor je le moč, ubogim in nad-

ložnim pomagalo, to prav dobro ve ves svet; da je postal celo pregovor: „Pod krivo palico je dobro stanovati.“

Le zvesto me poslušajte, da bote vedeli in znali, zakaj današni lučnaki, zakaj današni svet sveto katoliško cerkev toliko čerti in černi. Cerkev je srednica med ubogimi in bogatimi. Ona od bogatina prejemlje, pa revežu deli in tako oba z vezjo ljubezni edini, da med njima ne prihaja vedno veči prepad; da bogatina ne prevzame napuh in terdoserčnost, reveža pa ne tlači nevoščljivost in serd. In kaj je zavoljo tega storila skerbna cerkev?

Prevzela je skerb za uboge. Zato je posvetila dijakone, kteri so ljudem lomili kruh Božje besede, jim delili sv. zakramente, s kterimi okrepčani so svoje nadloge ložej prenašali; pa ravno ti dijakoni so skerbeli za vse potrebe ubozih. Napravila je sveta cerkev razne zavode, mnogotere pribežališča in oskerbnišča za nadložne, ktere si je pa pozneje večidel deržava prisvojila. Ta mila cerkvena skerb se razodeva posebno v njih, ki so njenega duha vsi prevzeti, in ti so svetniki. Naj vam le kaj malega v misel vzamem.

Ko je tridesetletna vojska sedemnajstega stoletja pokončala in zaterla cele dežele, ter je njene prebivavce potisnila v toliko nadlogo, v toliko revščino, da so, kakor pri Jeruzalemskem razdejanji, matere iz grozovitega glada klale svoje lastne otroke, prišel je sv. mož Vincenci, ter je s svojo gorečo zgovornostjo in s svojimi solzami toliko pripomogel, da je vso Lotringo več let preživljal. Koliko delavcem so dajali pošten zaslužek nekdanji samostani! koliko so pa revežev preživljali, lačnih nasitovali, to ve le Bog sam. Take dobrote jim je pa hudobni svet s tem povračeval, da je svoje dobrotnike černil in preganjal. Koliko samostanov je bilo končanih le po naši lepi domovini. In to iz gole hudobije. Na Dunaju je bil na visokem mostu

samostan Teatinarski imenovan. Menihi tega samostana niso imeli nič premoženja; še ubogajme niso smeli prositi. Čakali so, da jim je v keršanski ljubezni kdo kak dar prinesel ali poslal. Pa vsak dan so bile odperte vrata. Kar so dobili, deli so na mizo in ubogi so z menihi vred obedovali. In kakor so delali ti menihi, tako navadno delajo vsi drugi samotarci. Saj so vsi samostani zidani le iz darov, ktere so dali usmiljeni verni. Menihi pa tega sami za se nimajo; povsodi se ubogi in revni vdeležujejo teh dobrot. Kjerkoli se je postavil kak samostan, vselej je bil v velik blagoslov celi okolici tudi v časnem oziru. Večidel so se naselili menihi v pustem, nerodovitnem kraju, kjer so ljudje revno živeli. V kratkem pa je bilo vse prenarejeno. Blizo samostanov so se pozidale vasi in mesta in ljudje so srečni bili. Okolica samostanska dalječ na okrog ni poznala hudih časov, ne revščine in pomanjkanja. Kjer pa dan današni postavijo kako fabriko, tam se hitro naseli in vgnjezdi vsaktera revščina in nadloga. Dobroto samostansko so vživali ubogi in revni cele okolice; gotovo pomoč so imeli pri menihih. In ako je vstala nadloga, so prišle slabe letine, je deželo zadela kaka uima, vselej so bili samostani pribežališča lačnim in potrebnim. Po vsi pravici se deržavam očita v nebo vpijoča krivica, ki so take in tako dobre naredbe svete katoliške cerkve razrušile in si premoženje njeno, ki je bilo toliko ubogim v korist, prisvojile. Kakošen blagostan, kakošno srečo so si s tem ropom napravile, uči prežalostno posvetna zgodovina današnih nesrečnih časov. Vsak revež je dobil pri samostanskih vratih vsaj košček kruha; koliko bližnjih revežev je bilo pa tudi s kuho prehranjenih!

Tega duha keršanskega usmiljenja je pa sveta cerkev navdihovala tudi vsem otrokom svojim, ter jih je zbirala v družbe,

ki so si postavili sveto nalogo, da so skerbeli za uboge in druge nadložne.

Tudi pri druzih priložnostih je sveta cerkev razodevala svojo preblago skerb za uboge, ter svoje verne opominja še vedno, naj so milostljivi ubogim. Po več krajih se o poglavitnih praznikih v cerkvi za uboge pobira, kakor na Božični dan ali o veliki noči. Še umirajoče vabi, naj v svojih oporokah tudi ubozih ne pozabijo, da si tako milost večnega sodnika naklonijo. Koliko tacih pobožnih zavodov ima sveta cerkev, iz kterih obresti deli med uboge. Še današne dni jih je mnogo obdarovanih; akoravno jej je bilo veliko že krivično vzeto in hudobno oropano. Ako tudi cerkev tem pobožnim zavodom svojega denarja ni vložila; pa njen nauk, njen duh je vir, iz kterega tečejo ti preblagi studenci keršanske milosti. Pa tudi tu so pervi cerkveni služabniki, škofje in mašniki, ki so s svojim zgledom drugim vernim dejansko pokazali, kar so učili; kajti večidel takih milih, dobrotnih naprav so duhovni vstanovili.

b) Poglejmo še druge telesne dela usmiljenja. Kako skerb je imela od nekdaj sveta katoliška cerkev za p o p o t n i k e, z a p t u j e! Kako huda, grozovita je bila popotnikom med nevernimi narodi! Ako so bili popotniki od morske nevihte zagnjani na ptujo deželo, so bili oropani, celo slečeni, ali pa še v sužnost prodani, glejte! sveta katoliška cerkev je bila, ki se je z vso mogočo skerbjo ustavljala tej goreči krivici. Rimski papeži, Gregor sedmi, Paskal drugi, Honori drugi in Aleksander drugi so si veliko prizadevali, da so, kolikor moč, odpravili tako gorečo krivico. Pa sveta cerkev se ni le vstavljala takemu preganjanju popotnikov; ona je tudi učila vse svoje verne, da so se ptujih usmilili, jih pod svojo streho sprejemali, jim po bratovsko postrezali. Iz te keršanske ljubezni je vstalo veliko hiš, ja cele družbe, ktere so stregle ptujim popotnikom

in daljnim romarjem. Sv. Filip Neri je v Rimskem mestu postavil veliko prenočišče, kjer je blizo do tisuč romarjev ob enem dobilo hrano, kjer jih je do pet sto lahko prenočilo. Pa tudi drugi romarji, kterih je včasih v Rimu na dan do sedem tisuč bilo, so prenočili večidel po samostanih. V nekterih svetih letih so te pobožne družbe do štirikrat sto tisuč romarjev prehranile. Imenitni gospodje, knezi in poveljniki, škofje in kardinali, bratje tacih družb, so stregli ptujim romarjem; noge so jim umivali in poljubovali.

Po vsem svetu je znan imenitni samostan sv. Bernarda na visokem hribu Cenis na Švicarskem, kjer pobožni menihi nalašč zato izurjene pese imajo, ki sledijo ž njimi po nesrečnih popotnikih, ktere zagrinjajo sneženi plazi, da jih rešijo grozovite smerti. Zdaj trideset let so ti menihi v svojem samostanu čez dvanajst tisuč popotnikov po tri dni zastonj prehranili in prenočili; zraven pa čez trinajst sto za prav majhno povračilo. Ali pa veste, kako? s čem? jih toliko prenočijo? Pri dobrih ljudeh sprosijo, da ptujim postreči zamorejo. Imeli so tudi svoje premoženje; ali sedajni olikani, s kosmato vestjo ogernjeni svet jim je to premoženje pograbil, kakor drugod.

Pa ne le za popotne romarje je cerkev toliko skerb imela! kajti ptuji, popotni niso le tisti, ki romajo dalječ od svojega doma; še bolj ptuji so oni, ki nimajo nobenega doma. In to misli še posebno naš Zveličar Jezus Kristus, ko pravi: „Ptujec sem bil, in ste me pod streho vzeli.“ (Mat. 25, 35.) Neverniki so proč metali, morili svoje rojenčke, ako jim dopadli niso. Glejte! za take uboge stvarce Božje se je potegnila zopet skerbna mati, sveta katoliška cerkev. V svojih cerkvenih zborih se je z vso močjo vzdigovala zoper tako nečloveško dejanje, da je tudi deržave naklonila, da so se temu ustavljale. Pri cerkvenih vratih je postavila shrambe, kamor so

nosili take od lastnih staršev zaveržene reve, in od škofa posebej zato postavljeni mašniki so jih sprejemali in potem za nje skerbeli. — Tako dela sveta katoliška cerkev še dan današnji na Kitajskem, kjer ima svoje misijonarje, ki pobirajo uboge male otročiče, ktere nečloveški starši po cestah in grapah požrešnim psom pomečejo. Ti misijonarji otročiče kerščujejo in po očetovsko za nje skerbé. V to je razširjena tudi pri nas bratovščina svetega detinstva, pri kteri mali otroci kake male solde zbirajo, s kterimi se za tako uboge stvarce skerbi. Mar niso taki nedolžni revčki zares ptuji? Gotovo bo večni sodnik večno poplačal vsacemu, ki take ptuje preživi, ali kakor si bodi pripomore, da se preživljajo.

Ali kdo zbira in skerbi za vaše sinove, ki so se podali na ptuje kraje zavoljo rokodelstva svojega? Glejte! zopet je cerkev tista skerbna mati, ki se usmili rokodelskih mladenčev, ktere je novošegna olikanost spodila od domačega ognjišča, ker jih ima le za delo, in se za njihovo življenje ne zmeni ne. Cerkveni mašniki jih zbirajo v večerih in delapustih, da jih v potrebnih rečeh podučujejo, pa tudi pošteno kratkočasijo, da ne zdivjajo, da vere ne zgubijo, ter si lahko časno in večno srečo uterdujejo.

c) Kdo pa skerbi lepši za b o l n i k e, kakor ravno zopet skerbna mati, sveta katoliška cerkev? Že iz tretjega stoletja vemo, kako so kristjavi v času hudega preganjanja skerbeli ne le za svoje bolnike; ampak z vso ljubeznjivostjo so stregli celo svojim nevernim preganjavcem, ko je po rimskem kraljestvu razsajala trinajst celih let grozovita kuga. Zakonski, bratje in sestre in znanci so bežali eden pred druzim, ker so se nalezljive kuge bali, le kristjani so ostali in bolnim stregli. Pervo bolnišnico je postavila cerkev v mesti Sebaste na Armenskem in kmalo je skoraj vsaka škofija imela svojo bolnišnico. Naj imenitniša,

naj veča je bila bolnišnica, ktero je postavil sv. Bazilij, škof v Cezareji. Nezrečeno velika je bila. Bolni, ubogi, zaverženi, ptuji, preganjani in gobovi so dobili pribežališče v tej hiši, ki je bila skoraj malemu mestu samih nadložnih podobna. V Rimu je bila naj imenitneja bolnišnica, ktero je postavila za časov sv. Hieronima pobožna gospa Fabiola. Tudi cerkveni zbori so skerbeli, da so bile povsodi bolnišnice, vredjene pod škofovo oblastjo. Ti pobožni zavodi so se tako množili, da je sama Francoska dežela v času sv. Ludvika imela do dve in dvajset tisuč tacih bolnišnic. Pa ne le za splošne bolezni so bile postavljene povsodi take hiše; sveta cerkev je za nadložne še posebej skerbela. Pozidala je hiše za stare, onemogle reveže, za slepe, za nore, za gobove, za gluhe in mutaste. Ja ni je človeške nadloge, ni je bolezni, ako bi tudi še tako nalezljiva ali še tako ostudna bila, za ktero bi cerkev svojim otrokom ne bila preskerbela zavetje in pribežališča. Večidel vse sedanje bolnišnice imajo svoj začetek v tistem duhu, s kterim je sveta katoliška cerkev navdajala svoje otroke, ki so se s svojimi mašniki si prizadevali in napravili te imenitne zavode svete keršanske ljubezni.

Pa še veliko veča, vse veličastnejša se kaže ta ljubezen v osebnem darovanji, s kterim so usmiljene duše stregle bolnikom. Težavno je streči tudi domačemu bolniku več tednov, več mescev; treba je k temu stanovitne poterpežljivosti. Streči pa bolnikom, ko so popolnoma ptuji, neznani, jim streči v nagnjusnih, nalezljivih in morivnih boleznih, to zamore storiti le duša, ki s čeznatorno močjo okrepčana, le zavoljo Kristusa streže bolniku. V vseh časih pa je imela sveta cerkev take svete junake, ki so v svoji ljubezni do nadložnih doprinašali dejanja, pred kakoršnimi se navadni, natorni človek strese in zgrozi. Življenje svetnikov nam obilno kaže, kako so posamezni bolnikom stregli. Ako je pa pravični Bog kako ljudstvo s splošno

boleznijo obiskal, urno se je pospešila, povzdignila ta sveta vnema in posamezni so se zbrali ter so vstanovili razne redove, ki so si zraven druzih obljub še postavili to posebno nalogo, da so nadložnim vsake verste stregli. Pervi tak red je znan že iz četertega stoletja; — Parabolani so se imenovali ti pervi junaki svete ljubezni, ki se niso bali nobene še tako nalezljive bolezni. V poznejših časih je vstalo tudi več ženskih redov ki so prevzele postrežbo ubozih bolnikov. Kdo ne pozna usmiljenih sester, ki se v svoji močnodušni ljubezni do bolnikov podajo celo na vojskino morišče, in tam z zatajevanjem samega sebe, z ljubeznjivo postrežbo, s pobožno tolažbo in sveto molitevjo umirajočim delijo zadnje polahčanje? — Glejte, tako skerbi sveta katoliška cerkev še dan današni za bolnike, za nadložne!

d) Sveta cerkev je tudi jetnike prevzela v svojo materno skerb. Sv. papež Klemens piše že v pervem stoletji keršanstva: „Poznamo več svojih (kristjanov) ki so se v sužnost izdali, da so svoje brate rešili.“ In posebno skerb je imela sveta cerkev, da reši sužnje v pervih hudih časih. Cerkveni učeniki so spoznali za sveto dolžnost, da so prodajali celo cerkveno premoženje, dali celo njene svete posode, da so s tem odkupovali uboge keršanske sužnje. Zgodbe svetnikov nam kažejo veliko prelepih zgledov, kako so si oni prizadevali, da so jetnike rešili, kakor si že bodi, polajševali njih tužno in žalostno stanje. Sv. Ciprijan, škof v Kartagi, je že v tretjem stoletji odkupil veliko numidskih kristjanov iz sužnosti. Tako je delal papež Dionizij. V četertem stoletji je sveta cerkev veliko numidskih kristjanov odkupila od divjih terdoserčnih Gotov. Sv. škof Pavlin je v petem stoletji prodal vse svoje imetje, tudi cerkveno premoženje dal, da je kristjane rešil iz vandaljske sužnosti. In sv. Rembert, Bremenski škof, je dal vse cerkvene za-

klade, svoje premoženje, ja zadnjega konja, kterega je po svojih težavnih misijonskih potih silno potreboval, je dal za odrešenje jetnikov. Od sv. Lenarda vam je znano, da je bilo njegovo naj ljubše delo, da je jetnike obiskaval, jih tolažil, za nje prosil, ktere je potem k pravi pokori nagovarjal, ter jim tako k telesni in k dušni prostosti pripomogel; zato ga patrona jetnikov častimo.

S tem pa skerbna mati, sveta katoliška cerkev, še ni bila zadovoljna. V trinajstem stoletji je vstanovila celo redove, ki so imeli to posebno nalogo, da so jetnike reševali, jih iz sužnosti odkupovali. Sv. Janez iz Mate je bil pervi napravil tak red. V čudni prikazni je vidil pri svoji pervi sveti maši pri povzdigovanji, angela v belo oblečenega z rudečim in plavim križem na persih; zraven njega pa sta klečala dva sužnja, vkovana v težke verige, eden kristjan, drugi nevernik. S svetim puščavnikom Feliksom, ki je imel skoraj enako prikazen, v kteri je videl jelena z rudečim in plavim križem med rogovi, popotuje k tadajnemu papežu Inocenciju tretjemu, kteremu se je pri sveti maši ravno tak angel prikazal, kakor sv. Janezu. Oblekel ju je sveti oče v redovno obleko, v belo suknjo z rudečim in plavim križem na persih. In to je bil pervi red za rešenje in odkupovanje sužnjih, ter se je imenoval od presvete Trojice Trinitarierski red. Kmalo se je združilo veliko serčnih mož v to preimenitno pa težavno družbo. Eni so poberali in prosili zneske, drugi so se podajali v neverske kraje med divje narode, ter so uboge sužnje odkupovali in jim tako prostost pridobili. Nad trideset tisuč sužnjih so oprostili. — Drugi je bil sveti Peter Nolaški, kteri je po prikazni in po opominu Matere Božje vstanovil ravno tak red. Ti velikoserčni možje so posebno veliko sužnjih od nevernih in grozovitih Saracenov pokupili. Nekteri so celo sami sebe v sužnost za druge zamenjali; kakor sta sto-

rila sv. Peter Nonat in sv. Peter Paskal, ki je bil škof; on je vse dal v odkupljenje jetnikov; poslednjič je sam sebe prodal. Ko so verni njegove škofije veliko odkupnino zanj nabrali in jo mu poslali, odkupil je ž njo le še druge, sam pa do smerti v sužnosti ostal.

Se ve da se je zdaj spremenilo. Turki in Saraceni in drugi divji narodi ne plenijo več po keršanskih deželah, ne vlačijo kristjanov v terdo sužnost; vendar sveta cerkev le še spolnuje besede svojega nebeškega Zveličarja, ki pravi: „V ječi sem bil, in ste me obiskali — ste me rešili!“ Slišali ste, kako je pobožni starček Olivieri iz Genue vsako leto nabiral lepih darov, s kterimi je popotoval v daljno Afriko, ž njimi odkupoval zamorske otročiče, ter jih evropejskim samostanom v izrejo izročal. Pa saj smo tudi pri nas poberali darove, s kterimi je nepozabljivi začetnik afrikanskega misijona, naš rojak, pokojni Ignacij Knoblehar, odkupoval zamorske otroke, kterih je nekoliko tudi pri nas bilo izrejenih.

Pa sveta cerkev ni le vedno skerbna za sužnje, ki so brez lastnega zadolženja v nesrečni sužnosti; ona se usmili tudi onih, ki so svoje ječe in svojih verig sami krivi, ki se za svoje pregrehe in hudodelstva pokorijo po ječah. Se ve da, teh ne odkupuje; ne reši jih; kajti gosposka nima le pravice kaznovati; ampak ima tudi dolžnost kaznovati. „Ne nosi namreč zastonj meča. Zakaj Božja služabnica je, maščevavka k strahovanju tistega, kteri hudo dela.“ (Rim. 13, 4.) Dolžnost ima, da pomaga svojim mirnim podložnim, ki tirjajo od nje, da jih s svojo močjo varuje zoper nje, ki svojo prostost obračajo v hudo. Kolikor se pa s to dolžnostjo zediniti da, se je sveta cerkev zmiraj ozerala tudi na te nesrečne, ter jim je modro zlajševala njihovi žalosten stan. Dokler pravica še vredjena ni bila, je cerkev odkazala zavetje

v svojih cerkvah neoboroženim pred sirovostjo in silo, da kdor je pribežal v kako cerkev, ga deželska pravica ni smela s silo pregnati. Tako je bil večkrat nedolžno preganjani zavarovan, zares krivi pa je bil obvarovan, da ni padel v roke zdivjani strasti, ktera bi ga ne kaznovala, ampak bi le svoj serd nad njim razlila. Grozovite kazni nekdajnih časov je cerkev zlajšala; pa modro, da so hudodelniki bili kaznovani, pa ne terpinčeni. Ni pa delala z jetniki tako mehkužno, kakor delajo današni osrečevavci, da se hudodelnikom po ječah veliko bolje godi, kakor marsikteremu kmetu, ki mora v potu svojega obraza svoj kruhek služiti, pa je še v vedni nevarnosti, da bi mu ga ne pobrali tolovaji, ki se po današnih ječah ko gosposki otroci, pestujejo. Grozovitnost in nečloveško ravnanje z jetniki je odpravila sveta cerkev s svojimi nauki. Duh milega keršanstva je navdajal cesarja Konstantina in naslednike njegove, da so v oskerbovanji jetnikov človeškim tirjatvam spodobne pravice dajali. Cerkev je silila na to, da se pravica urno zveršuje, da kdo po nedolžnem v zaporu ne zdihuje. Cerkev je posebno na to delala, da hudodelniki, dokler so v preiskavi, niso v enakem zaporu, kakor že obsojeni, da se ž njim vljudno ravna, da so preskerbljeni z vsem potrebnim. Sveta cerkev je preiskavni sodniji dala pravilo, da se nepričujoč ne obsodi, da sodnik in tožnik ne more pričati in da za obsojenje ni zadosti ena sama priča. Neverniki so imeli zares grozovite ječe; same jame, polne smradu, merčesov in gnjusobe. V njih ni bilo nobenega okna; ko so se vrata zaloputnile, je bila odtegnjena vsa svitloba, odtegnjen tudi zrak. Černa temota in smrad je delal neprenesljive te grozovite podzemeljske berloge, v kterih so jetniki noč in dan bridko zdihovali. Tudi tu je bila sveta cerkev, ki je skerbela, da so zapori postali prijazniši. Papež Klemens XI. je pervi sozidal tako jetnišnico.

Koliko se je pa cerkev prizadevala za dušno izrejo jetnikov! S prečudno ljubeznijo in z velikim zatajevanjem se je trudil z jetniki sveti Karol Boromej in sveti Vincencij Pavlanski in drugi pobožni mašniki. V novejših časih so Jezuiti, ti za Božjo čast in zveličanje svojega bližnjega toliko vneti, pa od sedanjega lažnjivo razsvitljenega sveta ravno tako čerteni in preganjani, sveti služabniki Božji v mnogoterih krajih jetnikom svete misijone imeli, in to z velikim pridom.

Koliko je storila sveta cerkev, da se je odpravilo nečloveško ravnanje, gerdo in strahovito prodajanje sužnjih; tega vam ne bom pravil; kajti bi me predalječ peljalo.

e) Naj vam le še nekoliko malega povem, kako katoliška cerkev spolnuje besede Kristusove, ki pravi: „Mertev sem bil in ste me pokopali!“ Pred nekimi leti je na Nemškem nek sedanje omikanosti ves naserkani lučnjak očitno kvasil, da ni pametno, da človeške trupla brez koristi trohnijo; zato je v svoji razsvitljeni modrosti nasvetoval, da bi pokopališča večkrat preorali in človeške trupla vsaj za gnoj porabili. Človek, ki še kaj spodobne občutljivosti ima in sam na se še kaj derži, bi skoraj mogel misliti, da tak modrijan mora imeti zares gnojno serce in tudi gnojne možgane. Taki razsvitljevavci imajo človeka le za kepo stolčenega ogla, zmešanega z nekterimi drugimi pervotnimi tvarinami; in takim tvarinam, se ve da, se ne spodobi nobeno češčenje. Glejte, preljubi moji! v tako neznansko butasto svitlobo pa zabrede človek, ki je vso pravo vero na kol obesil in ker je sam več nima, ne more terpeti, da so drugi še verni. Vsako dete, le količkanj podučeno v svetih resnicah, pa ve, da razun telesa, kterega je vsegamogočni stvarnik iz zemlje naredil, ima človek duhovno življenje, ima neumerjočo, po Božji podobi vstvarjeno dušo. Pa tudi ve, da je telo bistevni del človeka; zato pa pametnemu človeku, ki še kaj

človeškega čutja ima, ni vse eno, kaj naj se ž njegovim telesom po smerti godi, ker je telo bistevni del njegov. Tako mislim, da vsak zmed nas čuti; zato pa se nam hudo zdi, ako se mertvemu telesu kaka sramota zgodi, dobro pa nam de, ko se merliču spodobna čast skazuje. Pa tudi vsi skazujemo svojo ljubezen pokojnim s tem, da njih telo v časti imamo. Ta ljubeznjiva skerb, v človeškem čutju vkoreninjena, bo v sveti veri vterjena in požlahtnjena z mislijo, da naše telo je blagoslovljeno, ja posvečeno v svetih zakramentih, zlasti v zedinjenji z zveličanskem Telesom Jezusa Kristusa v svetem obhajilu; in da naše telo ne bo vedno mertvo ostalo, ampak se bo oživelo v vstajenji mesa in bo z dušo vred veličastno in zveličano v kraljestvu Božjem. Zato pa sveta cerkev merličem svojim toliko ljubeznjivo skerb skazuje, da jih položi na blagoslovljen sveti kraj, kjer naj v miru počivajo do sodnjega dne. Blagoslovi grob, blagoslovi kraj, kjer naj počivajo trupla njih, ki so v življenji združeni bili. Po stari, cerkveni navadi se polagajo trupla pokojnih zraven cerkev, da so z vernimi toliko bolj zedinjeni; da sveta, skerbna mati z živimi toliko večkrat se spominja tudi duš pokojnih kristjanov.

Ker pa sveta cerkev nje, ki v življenji za njo ne marajo, njeni biti nočejo, za svoje spoznati ne more; zato tudi svojega cerkvenega pogreba privoljiti ne more njim, ki v svojem življenji njeni udje biti niso hotli. Saj naš mili Jezus sam pravi: „Ne dajajte svetega psom, in ne metajte svojih biserov pred svinje!“ (Mat. 7, 6.) Cerkev bi sama spoznala, da njene blagoslovila in posvečenja so nepomenljive, prazne marne, ako bi jih trosila njim, ki zametujejo in tajijo njihovo sveto moč. Ne cerkev, temuč sam je kriv, kdor se loči iz srede njene. Odpoved cerkvenega pogreba je pa tudi kazen njim, ki v dvoboju nespokorno umerjejo, se sami umorijo,

so iz cerkve izobčeni, ali se svetih zakramentov terdovratno branijo. Pri Slovencih so pogrebi sploh zares lepi tolažljivi, kar sem pri drugi priliki omenil.

Predragi moji! ne bodite nevoljni, da sem vas danes tako dolgo mudil. Zato sem vam to bolj na tanko razložil, da bote spoznali, kako hudoben je sedajni svet, ki toliko černi in psuje, čerti in preganja sveto katoliško cerkev, ktera je vendar tako dobra in skerbna mati svojim vernim. Vi pa, ljubi moji! jo častite in posnemajte tudi v tem, da doprinašate vse telesne dobre dela po njenim lepim zgledu, da ste zares njeni zvesti in dobri otroci! Amen.

XLV. Keršanski nauk.

1. Lačne nasitovati.

Ko je naš usmiljeni Jezus tu po tej solzni dolini hodil, zbral si je več učencev, zmed njih si zvolil dvanajst aposteljnov; pokaže jim po svetu in pravi: „Žetev je sicer velika, ali delavcev je malo. Prosite tedaj Gospoda žetve, da naj pošlje delavcev v svojo žetev!“ (Mat. 9, 37, 38.) Ravno te besede veljajo tudi nam, preljubi moji kristjani! Poglejte! žetev dobrih del je velika po tem svetu; malo pa je pridnih delavcev, kteri bi za nebesa želi. Veliko njih dobrih del prav ne pozna, in si nabira le prazno slamo; še več ljudi je, ki dobrih del prav oberniti — shraniti ne vejo, ter jih gredé zgubé in s praznimi rokami v dolgo večnost pridejo. Nezrečeno velika je priložnost dobrih del; malo njih pa je, ki bi se te priložnosti prav poprijeli. Da bi se tudi nam ne godila taka, pomislimo zdaj naj prej tiste dobre dela,

ktere svojemu bližnjemu skazovati moramo, kar zadeva njegove telesne potrebe.

In pervo telesno dobro delo usmiljenja je:

1. Lačne nasitovati.

Kaj se pa pravi: Lačne nasitovati?

Lačne nasitovati se pravi: Oskerbovati s potrebnim živežem nje, ki ga nimajo, si ga prislužiti, pridobiti ne morejo; jim dati kruha ali druge jedi, ali jim podeliti denarja ali kaj druzega vrednega, da si potrebno hrano preskerbijo. In taki so: Nadložni, oslabeli, stari, otroci, hlapci ali dekle, ali delavci, domači ali ptuji, kterim koli živeža manjka. —

Vsi moramo občudovati modrost Božjo v tem, da je Bog naše telo vstvaril tako, da mu je potrebna vsakdanja hrana, da si ohrani življenje in moč. To nas priganja in sili, da smo vedno delavni, da se ne vdamo lenobi, ki bi nas zapeljala in pripravila v mnogotere hudobije. Vsi ljudje pa niso toliko zmožni, da bi si sami prislužiti zamogli vsakdanjega potrebnega živeža. Tako otroci, kterim dobri starši zgodaj odmrejo, niso v stani sami se prehraniti; ravno tako ne slepi, bolehni, hromi, ostareli, ki so toliko slabotni, da delati ne morejo. Pa tudi dobrote tega sveta so različno razdeljene. Nekteri tako malo imajo, pa jim pomanjkuje tudi naj potrebnejšega. Taki bi morali lakote žalosten konec vzeti, ako bi se jih ne usmilili, jim ne pomagali dobri ljudje, po nauku Jezusa Kristusa, ki pravi: „Bodite usmiljeni, kakor je vaš Oče usmiljen!“ (Luk. 6, 36.) In modri Bog ne dela vselej čudežev, kakor je v stari zavezi preroku Eliju orel nosil hrano, ali kakor je Bog ubogi vdovi pomnožil in ohranil olje v verču in moko v omari, ali kakor je nasitil Jezus Kristus v puščavi veliko tisuč ljudi z malo kruhi in nekterimi ribami. Akoravno pa Bog ne dela takih čudežev, vendar je pa še vedno ravno tako ljubeznjiv,

ravno tako skerben vsem ljudem; pa tudi hoče, da se mi v keršanski ljubezni usmilimo ubozih in nasitujemo, hranimo lačne brate in sestre svoje. Tako delajo pametni in dobri starši, ter svojim otrokom miloščino deliti ukazujejo, da se otroci v mladih letih miloserčnosti privadijo. Zato pravi modri Salomon: „Kdor je nagnjen k usmiljenju, bo oblagodarjen; ker od svojih kruhov daje revežu.“ (Preg. 22, 9.)

Velikrat pa zadene tudi sicer premožne ljudi kaka nesreča, da jih v revščino in nadloge potisne, da si nekaj časa nič pridobiti ne morejo in lakoto terpijo, ako pri druzih veljave nimajo, ali se pa sramujejo, odkriti svojo revščino, povedati drugim svojo nadlogo in potrebo. Povsodi pa so tudi taki revni ljudje, ki imajo le malo posestva ali kako priprosto rokodelstvo, ktero jih pri vsi delavnosti preživeti ne more, ker imajo veliko majhnih otročičev in živež je predrag. Po deželi taki ubogi hodijo od hiše do hiše in si sprosijo vsakdanjega kruha; po mestih imajo ubožnice, v kterih taki reveži podporo dobivajo, ali se za nje tudi kaj pobira, da se s tem preživljajo.

Kdor toraj ubožčeku podeli košček kruha ali kako drugo jed, kdor mu da v denarji, kdor ubožnice podpira, pri poberanji za uboge kaj verže ali pri druzih za revne kaj sprosi, ta hrani, nasituje lačne, ker jim, kakor si že bodi, pomaga, da si potolažijo lakoto svojo.

b) Ali pa smo dolžni, lačne nasitovati?

To se ve, da smo dolžni. Lakota je huda. Sv. Bazilij pravi: „Lakota je zmed človeških nadlog naj huja in napravi grozovitnišo smert, kakor vsaka druga bolezen.“ Ko so bili Izraelci stiskani od Kaldejcev, popisuje prerok Jeremija stotere nadloge in njihove velike britkosti; pa nobene tako ne povzdigne, kakor lakoto, ter pravi: „Vse ljudstvo zdihuje, in išče kruha, dali so vse svoje dragotine za

jed, da bi se poživili.“ (Žal. pes. 1, 11.) Tako veliko telesno zlo je lakota. Človek se vsega ana in znebi, ako mu je tudi še tako drago in ljubo, da si le potolaži nesrečno lakoto svojo. Lakota prisili človeka, da se loti tudi naj bolj nagnjusnih reči, da zgubi celo vso človeško čutje. Tudi sveto pismo nam pripoveduje, da je lakota človeka tako dalječ prignala, da je mati umorila svojega lastnega otroka in ga v grozoviti lakoti povžila. Naj vam tu omenim tiste grozovite prigodbe, ki se je zgodila o času preroka Elizeja. Benadad, sirski kralj, je oblegel Samarijo ter jo je stiskal tako dolgo, da se je spočela tolika lakota, da je oslovska glava se prodajala za osemdeset srebernikov, po našem denarji čez štirideset goldinarjev, in bokal zmesi po pet srebernikov. In ko je Izraelov kralj po zidu šel, „je neka žena zavpila v njega, rekoč: Pomagaj mi, gospod, moj kralj.“ (Pokaže na sosedo in pravi): Ta žena mi je rekla: Daj svojega sina, da ga jeve danes, in mojega sina bove jedle jutre. Skuhale sve tedaj mojega sina in snedle. In rekla sem drugi dan: Daj svojega sina, da ga sneve. In ona je skrila svojega sina.“ (IV. Kralj. 6, 24—30.) To nam zadosti spričuje, kako grozovito zlo je nesrečna lakota. Zdrava pamet nas pa uči, kolikor večo zlo bližnjemu odvernemo, toliko veče dobro delo storimo, toliko veče zasluženje si pridobimo.

Že nesreča našega bližnjega sama na sebi nam ukazuje, da smo dolžni, mu pomagati, ako nočemo zatreti vsega čutila človeškega. „Kar ti hočeš, da bi ti drugi storili, to jim stori tudi ti!“

Kdo ima tako terdo serce, da bi ga ne presunilo, ako vidi razstradanega človeka, ako sliši nedolžne otročiče upiti in kruha prositi, pa nimajo nikogar, da bi ga jim delil! Zato pa nam

tudi Bog sam zapoveduje, da smo usmiljeni in lačnemu jedi podamo. Po preroku Izaiju nam pravi: „Lomi lačnemu svoj kruh!“ (58, 7.) In zopet pravi: „Svojih oči ne obračaj od siromaka. Nezaničuj lačnega človeka!“ (Sir. 4, 1, 2.)

In to je naredba Božja. Bog v svoji modrosti je povsodi in vselej nekterim dal premoženja v obilnosti; druge pa je postavil v stan reve in nadlog. Zato je pa nekterim dal več kakor potrebujejo, da delijo od svoje obilnosti onim, kterim primanjkuje, da se tako vez ljubezni med nami uterduje. „Od svoje obilnosti daj ubogim, to hoče tvoj Gospod in Bog!“ Saj je vsak človek naš brat, naša sestra, je naše meso; kdor pa svojemu lačnemu bližnjemu ni usmiljen, on zaničuje svoje meso. Marsikdo nasituje in napravlja pojedine sitim ali takim, od kterih povračilo upa; lačnega pa se ne usmili. Ni pregrešno, ako se žlahta ali prijateli včasih snidejo, pošteno pogostujejo, ako tudi niso ravno potrebni; s tem si skazujejo keršansko ljubezen, si poterdujejo vzajemno prijateljstvo; pozabiti pa ne smejo ubozib, ki se s čem nahraniti nimajo.

Zgledov take keršanske ljubezni imamo v stari in novi zavezi brez števila. Pobožni Tobija je v sužnosti svoje lačne brate obiskoval in hranil. Poterpežljiv Job je živel med neverniki in je usmiljen bil, ter grižljeja kruha ni sam pojedel, ampak ga je z ubožci delil. (Job. 31.) Egiptovski Jožef je v hudi lakoti preživel ne le svojega starega očeta in svojih bratov; ampak je prehranil in preskerbel vso Egiptovsko deželo.

Sv. Bernardin si je vsak dan kaj pritergal, ja včasih več dni sam lačen bil, da je le lačnega bližnjega nasitil. Ko je nastala huda lakota v Kapadociji, ukazal je škof, sv. Bazilij vsak dan velik kotel jedila pripraviti in s pertom opasan je sam med lačne na očitnem tergu delil. — Sv. Eligij je bil imeniten zlatar

v Parizu. Ako je kteri ptujec vprašal po njem, so mu le dejali: Pojdite v tiste ulice, kjer bote polno ubozih našli! Vsak den jih je veliko nahranil; stregel jim je sam in zavžil to, kar je ubogim ostalo. Ako jim je mesa ali vina dal, tega še sam zavžival ni. Angleški kralj Osvald je neki dan se k mizi vsedel, h kteri je povabil tudi škofa Ajdana. Njegov strežaj pa mu sporoči, da pri dvornih vratih čaka več ubožcev. Hitro je ukazal, vse jedila razdeliti med nje, pa še tudi razbiti sreberne in zlate posode, ter je vsakemu beraču košček pomolil. Pričujoči škof prime kralja za roko in de: „Ta roka ne bo nikdar vsahnila.“ In še po sto letih je bila cela roka, ko je drugo telo že strohnelo. — Mašnik Ivo je bil poseben prijatel ubožcev. Vsak dan je koga pri obedu imel. Nek dan prileze velik revež pred njegovo hišo, ter ga ubogajme poprosi. Ivo ga prijazno za mizo posadi. Ubožček čisto malo je. Ko pa izza mize vstaneta, vidi pobožni mašnik, da obraz tega berača je če dalje lepše, če dalje svetlejši, tako, da poslednjič njegove svitlobe več prenesti ne more. Ubožec pa zdajci objame pobožnega mašnika, rekoč: „Ivo, Gospod je s teboj!“ in — zgine. Bil je Jezus Kristus sam.

Ti, in še brez števila druzih zgledov, nas učé, da naj tudi mi nasitujmo lačne; to toliko bolj, ker vemo, da kolikorkrat lačnega nahranimo, to Jezusu Kristusu v revežu storimo. „Lačen sem bil, in ste mi dali jesti . . . Kar ste storili kteremu teh mojih naj manjših bratov, ste meni storili.“ (Mat. 25, 35, 40.)

c) In zato bodimo tudi mi usmiljeni do ubozih, do lačnih. Saj moli ne le premožni, ne le bogati, tudi ubožček moli, in to velikrat bolj serčno, bolj pobožno: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh!“ In ko je Bog po ti prošnji usmiljen in nam da dobro letino: naj je bo deležen tudi ubožec,

ker je tudi on za njo prosil. Kar je pa dobri Bog vsem dal, tega ne smejo obderžati le nekteri, ne smejo prihraniti si le bogatini. Ker smo vsi združeni prosili, vživajmo tudi združeni. „Kruh, kterega ti priperaš, ni samo tvoj, ampak je tudi potrebnega lačnega,“ pravi sv. Ambrož. Odreži tudi ubožčeku košček, kterega je sprosil tudi on.

Vendar smemo in moramo delati tudi razloček med lačnimi, kterim lomimo svoj kruh. Bodite usmiljeni, preljubi moji! in radi nahranujte posebno nje, ki so po kaki nesreči ubožali, pa se prositi sramujejo. Spet pravi sv. Ambrož: „Ako lačnega nasititi hočeš; poglej njega, ki tebe ne vidi; poglej tistega, ki se te sramuje, te prositi ne upa.“ Razloček je med ubogim beračem in med potrebnim ubožčekom. Berači vse oblazijo, so večkrat celo nadležni, se ne sramujejo in mnogotere darove prejmejo, in težko popusti palico beraško, komur se enkrat ogreje v roci. Po nesreči ubožani pa, ali poštene morebiti celo imenitne hiše, lahko da veliko pomanjkanje, hudo lakoto terpijo, ako ravno so vedno oblečeni, ker se prositi, drugih nadlegovati ne upajo, celo sramujejo. Zato pravi sv. Leon: „Blagor mu, ki se usmili ubožčeka, kteri nerad prosi in s sramožljivostjo darove sprejme!“ Ki imajo veliko ust, pa malo rok — nič polja, pa dosti majhnih otrok, ali če imajo kaj polja, pa delati nima kdo; taki so dostikrat veliko bolj potrebni, veliko ubožniši, kakor mnogi berači s stergano mavho, pa oglajeno palico, ki vse hiše pretaknejo pa z milim glasom, za Božjo voljo prosijo. Uni se sramujejo prositi, zato lakote terpijo, teh ni sram beračiti, pa se včasih celo gostujejo.

Sv. Teodor je bil k imenitnemu gospodu na obed povabljen. Prosil pa je bogatina, da bi smel kako jed si prihraniti in jo ptujemu revežu poslati. Ko mu to gospod dovoli, zavije več jedil v svoj robec, ter jih da svojemu služabniku, rekoč:

„Pojdi po ulici, in pri hiši, kjer se ti bo robec sam razvezal, obstoj, poterkaj in jedila oddaj!“ Služabnik gre, kakor mu je naročeno bilo, po ulici velicega mesta, in robec se mu odveže pri vratih imenitne hiše. Prestraši se in si misli tu ni nobenega reveža, in jed nazaj nese. Svetnik mu pa pravi: „Le pojdi v tisto hišo in jedilo oddaj!“ Služabnik uboga; in kaj najde? Kup razstradanih otrok, ki so jokaje se pulili za skorjo plesnovega kruha. — Tako je storil sv. Nikolaj, ki je skrivej trem ubogim hčeram podelil toliko dote, da so prišle k poštenemu kruhu, ko so jih starši zavoljo uboštva mislili prepustiti hudobnemu življenju. — Tako je delala, zares prava mati ubozih, sv. Elizabeta, ki je na tihem pomagala zlasti takim osebam imenitnega stanu, ki so po nesreči obožale, pa se ubogajme prositi upale niso.

Kako bote vi to posnemali? Ako tudi ne morete tako nasitovati ubozih, ki se prositi sramujejo, pa jih lahko nasitite in zares dobro delo usmiljenja storite, ako takim ubogim delavcem ali rokodelcem kako delo naročite ali pri druzih preskerbite, da si tako pošteno in ložej potrebno hrano prislužijo. V bližnjem městu je živel pošten pa premožen človek. Pri njegovi postelji je stalo vedno kakih deset parov novih čevljev, večih in majhnih. Ko ga obišče neki gospod in zagleda toliko čevljev, velicih in majhnih, se začudi in vpraša: „Čemu ti je pa toliko čevljev, ko nimaš niti otrok niti druge družine?“ Malo se nasmehlja in potem pravi: „Vam, svojemu prijatelu, smem povedati. V vasi prebiva reven čevljar, ki ima šest živih, malih otročičev, pa skoraj nič dela, nobenega zaslužka. Zato mu naročim včasih, da meni naredi par čevljev, da si kaj zasluži in tako svojo ubogo družinico preživi. Če tudi jaz teh čevljev ne bom nosil, bodo jih pa reveži potergali. Kristjani moji! kaj ni bilo to lepo? Glejte, tudi med vami so morebiti ljudje, cele

družine, ki tudi vsakdanjega kruheka Boga prosijo in bi radi si kaj pošteno zaslužili, pa z ženo in z otroci hudo stradajo, lakote in reve konec jemljejo; zato ker dela nimajo, si potrebnega živeža prislužiti ne morejo. Takim revežem dajte kaj zaslužiti, naročite mu kako delo, kakoršnega vam tako drugi opravljajo. Morebiti vam je vse eno, naj tako delo stori premožen ali ubožen. Revež pa bolj potrebuje kruha; nasitite tedaj lačnega, dajte mu kruha, naklonite mu kak zaslužek. Ne ogibajte se starih pa pametnih delavcev; saj tudi stari človek rad kruh je, in če tudi bolj po časi, pa bolj s pridom dela in kar je še naj več vredno, pošten starček ne bo pohujšal vaših otrok, ne bo zapeljeval vaših poslov. Nezrečeno nevarno pa je, ako jemljete na delo očitne grešnike, ali take mlade, vse vetraste delavce, ktere želijo ali iščejo vaši odraščeni otroci, ali malovredne dekle in razuzdani hlapci. — Ako pa sam lačnih nasititi ne moreš, jim tudi nobenega zaslužka nakloniti nisi v stanu, priporočuj jih drugim dobrim ljudem ali poprosi za nje, in tudi tebi bo zarajtano.

Poslušajte kako je sv. Vilfrid lačne nasitil. Na Angleškem je nastala velika dragina: naj huja je bila na morski pokrajini Bosenham. Tri leta že ni bilo dežja in zemlja se je vsa posušila. Cele družine, do petdeset njih skupaj se je podalo na visoke morske bregove, ter so si roke podali pa v morje poskakali. Neverniki so bili in tolažila svete vere jim je manjkalo, da niso imeli moči, da bi bili nadlogo to prenesli. Blizo tam, v nekem borštu postavi sv. Vilfrid svoj samostan; seboj je imel še šest menihov, ki so prav ubožno in revno živeli. Delj časa so oznanovali sveto evangelje ter so si veliko prizadeli, da bi neverne tega kraja spreobernili. Ali terdovratno ljudstvo ni porajtalo niti njihovega nauka niti njihovega lepega zgleda. Vilfrid je še posebno to skerbel, kako bi te revne ljudi obvaroval, da

bi lakote ne pomerli. Videl je, da po vodah in v morju je veliko rib; ljudje pa jih niso prav loviti znali. V majhne, pa dobro spletene mreže so lovili le male ribice. Sv. škof jih je učil, kako naj lovijo tudi velike ribe, da se ž njimi lahko preživljajo. Zbral je vse majhne mreže, pa je iz teh napravil veliko mrežo. To široko in dolgo mrežo so vergli v morje in posreči se jim, da so prec pervikrat dobro zajeli. V kratkem so nalovili tri sto velikih rib razne verste. In te ribe je razdelil na tri dele. Sto jih je dal ubogim; sto njim, ki so dali svoje male mrežice; sto jih pa ohrani za svoje ljudi in za druge lačne, ki bi se še oglasili. Ljudje so zdaj pridno lovili in se lahko preživljali; nobene lakote več niso terpeli. So pa zdaj tudi svetega škofa spoštovali in ljubili. In z novo gorečnostjo jim začne oznanovati sveto evangelje. Vsi so ga radi poslušali. Dobrota, ktero jim je storil, je odperla njihove serca Božjemu nauku. Zapustili so svoje malikovanje ter so se kerstiti dali. In tisti dan, ko so kerščeni bili, jim je mili Bog dal zopet potrebnega dežja; zagorela zemlja je zopet ozelenela; prišlo je dobro, rodovitno leto. Vsi so spoznali, da jih je vsegamogočni, dobri Bog s časnimi in nebeškimi dobrotami tako bogato obdaroval, ter so mu čas in hvalo dajali.

Tako preljubi moji! delite tudi vi lačnim svoj kruh. Sv. Bazilij pravi: „Kakor žito svoj sad daje njemu, ki ga seje; tako koristi tudi ubožčeku podeljeni kruh njemu, ki ga daje.“ Ne bilo bi pa prav, ako bi kdo zapravljivo tratil ali razmetaval premoženje svoje. To pa delajo, ki priliznjene postopače zapravljivo gostijo, ali podpirajo zdrave lenuhe, ki si v naj boljših letih, pri terdnih močeh lahko sami svoj kruh služijo. Tudi bi ne bilo prav, ako bi kdo razstradanega reveža preveč napasel, mu želodec prenapolnil ter bi mu huje nadloge navalil, nego je bila lakota, ktero je poprej terpel. Ja pregreši se, kdor bi

po daljni bolezni na mah, in nezmerno pokončati hotel, kar je zamudil; ali kdor bi po dolgem in ojstrem postu se preobložil, da bi njegov oslabljeni želodec povžitega prebaviti ne mogel in bi si lahko novo in še veče zlo nakopal. Greh bi imel, kdor bi jedel sprideno jed, plesnov kruh, meso okužene živali ali druge take otrovane reči; ali pa, ako bi kaj tacega ubozemu ali lačnemu podelil.

Bodite usmiljeni, ali vselej s keršansko modrostjo! ako vas zadene revščina in vas tare lakota, ne bodite preveč maloserčni in zaupajte na pomoč Božjo in na usmiljenje svojega bližnjega. Saj je Bog še vsegamogočen, še neskončno dober, ki svojih nikdar ne zapusti. In kjer je naj veča sila, je roka Božja naj bolj mila.

V keršanskih novinah sem bral to-le prigodbo: Uboga žena, ki v Parizu še živi, je vsak dan v neki samostanski hiši dobivala za se, in za svojega starega moža malo gorke jedi. Od mladosti že v revi in nadlogi je skusila dosti hudega in dobro je vedela, kako zlo je lakota. V svojo majhno, revno hišico je rada tudi druge reveže sprejemala. Med temi je bil osem let stari fantiček, prava sirota, ki nikogar svojih ni imel. Neki dan nese svoj navadni dar v piskerčku domu. Dete jo zagleda. „Mama, pravi, dajte mi jesti, strašno sem lačen; nič danes še nisem jedel!“ Na, mu reče dobra ženiča, pa malo mi pusti; tudi jaz danes nisem še nič jedla.“ Željno poje ubogo dete vse. Veselo objame starko in teče iz hiše. Žena stoji na pragu, pa gleda za otrokom, ki veselo prepeva in skače. „Oh, zdaj zdihne, šlo je moje kosilice; pa kaj bom pa možu dala?“ Ko tako žalostno premišljuje, zagleda belega psička po cesti ravno proti hišici teči; velik pes ga podi. Mali psiček pa derži v gobcu nekaj belega, kar je skoraj da tako veliko, ko sam. — Velik kos belega kruha je bil. Ko priteče do žene, položi kruh pred

njene noge in dalje gre. Velik pes pa se vstavi. Žena pobere kruh; v sredi pa je bil lep kos mesa. Teče v hišo, pade na kolena in od veselja joka, pa moli: „O moj Bog! ti sam si mi poslal ta obed, ker sem zavoljo tebe se svojega znebila!“ To je bil obed previdnosti Božje. Lahko je tudi svojemu ubogemu možu postregla. Hvaležno je to drugim pripovedovala in zraven pristavila: „Ljubi Bog je zaklad vseh zakladov; ž njim ni nobenega pomanjkanja, ako je človek še v toliki nadlogi!“

Naj vam še povem, kako čudno in keršansko ljubezen je imel mož, ki je pred desetimi leti na Španskem umerl. Štir in petdesetega leta je zgubil po nesreči vse svoje premoženje, in postal je toliko klavern in obupljiv, da je sklenil, se končati, česar nas sam Bog obvari! Stal je pri globoki vodi, kamor je skočiti mislil; pa zdajci pride stari berač, ter ga za Božjo voljo ubogajme prosi. Britko se posmehlja mu in pravi, da je revniši, kakor on, in da je prestrašno lačen. „Ako ste lačni, pravi berač, deliva ta košček kruha, kterega sem ravnokar sprosil; keršanska ljubezen mi ga je dala in s keršansko ljubeznijo ga vam polovico ponudim.“ „Hvaležno sprejmem košček kruha, piše sam v svoji oporoki, ter ga strastno pojem. Na novo pa sem bil okrepčan ter sem rekel beraču: Bog ti poverni! Ako si bom kdaj kako kaj pridobil, bom delil s teboj, kakor si ti ta kruh delil z menoj! Berač mi je moral še povedati svoje ime in kje da stanuje. Ko se ločiva, mi še zakliče: Nikar ne obupajte nad Božjo milostjo! Oserčen sem iskal kake službe in res sem je dobil, bil sem priden in varčen in si spet nekaj premoženja pridobil. Spominjal sem se obljube, ktero sem storil beraču. Ker ga pa nikakor zvedeti nisem mogel, sklenil sem, da sem namesto unega berača imel za svoje brate v s e berače, in ž njim sem delil polovico vsega svojega imetja.“ In glejte! ta mož je na tanko spolnoval ta svoj sklep celo do smerti. O

smerti še le je nezvest postal. Pa veste kako? Ubogim je zapustil ne le polovico, ampak vse svoje premoženje.

Bog ne daj pa, ljubi moji! da bi bil kdo neusmiljen, terdovraten proti lačnemu revežu; kajti huda je lakota; ravno tako hudo pa tudi Bog kaznuje tako terdoserčnost večkrat že tukaj na zemlji; gotovo bo pa vse na tanko, po zasluženji povernil vsacemu unkraj groba. Bog, v svoji sveti pravici, pripusti, da premoženje neusmiljenemu lakomniku napravi veliko skerbi in nepokoja, se mu staja, ko snežna kepa na solncu, ali da ga njegovi mlajši po pravdah ali v razuzdanosti zgubijo, da jim morebiti celo v večno pogubljenje pomaga.

Sv. Gregor, Turonski škof pravi: „Videl sem datelne in oljkine zernje, ki je bilo terje, ko marmor, akoravno je imelo lepo podobo zrelega sadja.“ Veste, kako se je to zgodilo? Na Francosko mejo je prijadrala barka, obložena z mnogoterim živežem. Med kupci je bil tudi star, izstradan berač. Ni imel beliča, da bi si tudi kaj kupil, je milo prosil brodnike, da bi mu kaj malega podelili; kajti silno lačen je bil. Dajali so mu pa le grenke, britke besede. Oberne se še k gospodarju te barke; pa tudi ta je bil neusmiljen, kakor brodniki njegovi; spodi ga izpred se, ter zareži nad njim: „Poberi se nadležni starec; saj imam le kamenje v barki.“ Berač pomaja z ramami ter pravi: „Tako naj pa vse okamni!“ In glejte, zdajci je vse okamnelo. Neusmiljeni barkar se prestraši; pa spozna svoj greh. Išče berača; ali nikjer ga ne najde. In da bi drugi take terdoserčnosti oplašeni bili, razpošlje okamnjene sadove v razne mesta, da vidijo vsi, kako pravični Bog kaznuje nje, ki so neusmiljeni in do lačnih ko kamen terdi.

Jezus pa žuga neusmiljenim z večnim pogubljenjem. „Poberite se spred mene, prekleti! v večen ogenj, kteri je pripravljen hudiču in njegovim an-

gelom. Zakaj lačen sem bil, in mi niste dali jesti.“ (Mat. 25, 41, 42.) Evangelski Lazar ni želel druzega, kakor samo drobtin, ki so padale z mize bogatina; pa nihče mu jih ni dal. Ali bogatin je bil po smerti v pekel pokopan. Tako se bo godilo neusmiljenim; nespokorno bodo umerli, v pekel bodo prišli „vernili se bodo zvečer, in bodo lakoto terpeli, kakor psi,“ pravi kraljevi prerok David. (Ps. 58, 15.) In sv. Jakob pravi: „Sodba brez usmiljenja tistemu, kteri ne dela usmiljenja.“ (2, 13.)

Mi pa, predragi kristjani! ubogajmo svojega Zveličarja Jezusa Kristusa, ki tudi nam pravi: „Kedar kosilo ali večerjo napraviš, nikar ne vabi svojih prijatelov... ne bogatih sosedov; da te morebiti tudi oni ne povabijo, in da se ti ne poverne. Temuč kedar gostovanje napraviš, povabi uboge, hrome, kruljeve in slepe.“ (Luk. 14, 12, 13.) „Ako ubožca vabiš, imaš Boga dolžnika, in kolikor manjši je tvoj brat, tolikanj gotoviši pride v njem Kristus k tebi, ter te obišče,“ pravi sv. Krizostom. O da bi enkrat zaslišali prelepe besede večnega sodnika: „Pridite blagodarjeni mojega Očeta, in posedite kraljestvo, ktero vam je pripravljeno od začetka sveta. Zakaj lačen sem bil, in ste mi dali jesti!“ (Mat. 25, 34, 35.) Amen.

XLVI. Keršanski nauk.

2. *Žejne napajati.*

Kdor vsega v obilnosti ima, ne ve kaj je hudo. Kdor nikdar lačen ni bil, ne ve kako huda je lakota. Kdor nikdar

v potrebi ni bil, ne ve, kako hudo je ubožčeku pri sercu, ki mora drugod pomoči iskati. Kdor ljubega kruheka nima in si ga prislužiti ne more, on ve, kako veliko zlo je lakota. Še hujši pa jo občuti dober oče ali ljuba mati, ki razstradanim, nedolžnim otročičem nimata kaj jesti dati, in uboge reve svoje suhe roke povzdigujejo ter kruha prosijo, pa ga nimajo, ki bi jim ga lomil. O lakota je huda reč! Zato nas pa sam Bog opominja po svojim preroku: „Lomi lačnemu svoj kruh!“ (Izaij. 58, 7.) in še pristavi: „Svojih oči ne obračaj od siromaka. Ne zaničuj lačnega človeka. (Sir. 4, 1, 2.) In začudeno bomo enkrat spoznali, po nauku sv. Krizologa, kako po koščeku kruha poprašuje on, ki je delivec vseh stvari? Kajti on pravi: „Lačen sem bil, in ste mi dali jesti.“ On ne pravi: Ubožec je bil lačen in vi ste mu jesti dali; ampak on pravi: Jaz sem lačen bil in ste mi dali jesti. Preveliko je, da hrana ubogim podeljena diši Gospodu Bogu, ki ne poželi dobrot vsega vstvarjenja. Tam v nebeškem kraljestvu, pred vsemi angeli, v družbi vseh, ki bodo vstali, bo rekel, da je bil nasiten, ko smo revne ubožčeke hranili.

Pa preljubi moji! „Lakota je huda, žeja pa peče,“ je gotov in resničen pregovor. Zares hudo je, ko je človek lačen; še huje pa je, ko je žejen. Zato je pa tudi posebno dobro delo, pravo delo keršanskega usmiljenja:

2. Žejne napajati.

In to telesno dobro delo usmiljenja naj vam danes nekoliko razložim in priporočam.

a) Naj poprej pomislimo: Kaj se pravi: Žejne napajati?

Preden vam dam odgovor na to vprašanje, moram še nekaj omeniti.

Pri tem izreku „žejne napajati“ bi se lahkomišljenega lahko polastile nespametne, vetraste misli. Pomislimo pa, ljubi poslušavci! kdo je on, ki je rekel: „Žejen sem bil, in ste mi dali piti;“ pomislimo pa tudi, da bo ravno te besede še enkrat govoril; in prešle nam bodo vetraste misli. Naš mili Božji Zveličar je pač vedel, kaj in zakaj je tako rekel. In da bomo te besede bolj razumeli, mislimo na kraje, kjer ljudem vode manjka, kjer vsako kapljico pohlevnega dežja skerbno pristrežejo in varno shranijo, kjer studencev nimajo, ter le v kapnice toliko potrebno vodo nabirajo. V tacih krasih in suhih krajih pač bolje cenijo vodo, ko drugod, kjer obilno bistrih studencev imajo. Ali mislimo na tiste dežele, kjer vroča sapa vse posuši in popotnik po taki puščavi željno zija po kapljici hladne vode.

Opomnim naj vas na Abrahamovo dekle Agaro, ktero je moral Abraham zavoljo Sare, svoje žene, ki se zastopile niste, od hiše odpraviti. Vzel je kruha in meh vode, jej je na ramo zadel, pa jej tudi njenega otroka Izmaela izročil. Tako zaveržena je po bersabejski puščavi hodila. Ali kmalo je pošla voda v mehu in huda žeja ju muči; zlasti še otroka. Posadila je otroka pod drevo, ter je proč šla in se usedla; pa je dejala: „Ne bom gledala otroka umirati.“ (I. Mojz. 21, 16.) Na glas je jok zagnala; in dete je jokalo. Bog se je nedolžnega otroka usmilil ter jej po svojem angelu pokazal studenec, da si je meh napolnila in otroku piti dala.

Ko je bil David na vojski v Odolomski jami, občutil je hudo žejo. Obšla ga je želja in je rekel: „O da bi mi kdo dal piti vode iz vodnjaka, ki je v Betlehemu zraven vrat!“ (II. Kralj. 23, 15.)

V enaki nadlogi so bili prebivavci mesta Betulije, ko je vojvoda Asirskega kralja, Holofernes, to mesto oblegal, in da bi serčne mestjane ložej premagal, je prekopal vodotoč, ki je dajal

vsemu mestu potrebno vodo, ter je obdal s stoterimi možmi vse vodnjake pri mestnem zidovji, iz kterih so ljudje za veliko silo skrivej zajemali. Čez dvajset dni je pošla skoraj vsa nabrana voda in ubogim mestjanom so merili vodo na dan in to s prav pičlo mero. V tej preveliki sili so že sklenili, da bi bili se sovražniku vdali, in bi bili pomorjeni z naglo smertjo raji, kakor da bi jih grozovita žeja počasno zamorila. — Enako se je Izraelcem godilo v pervem razdejanji Jeruzalemskega mesta, ko jim je tega, zares sploh premalo čislanega daru Božjega, — ko jim je vode tako pomanjkovalo, da so jo kupovati morali. Prerok Jeremija milo toži Bogu in pravi: „Pomisli, Gospod, kaj se nam je prigodilo ... Vodo svojo za denar pijemo.“ (žalost. pes. 5, 1, 4.) Vodo iz svojih vodnjakov moramo drago kupovati od sovražnikov, ki so se naše dežele polastili.

Kako je hrepenel od žeje evangeljski bogatinec v peklenskem ognju, kako serčno je želel, da bi bil ubogi Lazar le en sam perst pomočil v hladivno vodo in se ž njim dotaknil jezika njegovega!

Poglejmo Zveličarja našega Jezusa Kristusa! Vse človeške slabosti je na se vzel, v vseh rečeh je nam enako skušan bil, razun greha (Hebr. 4, 15); in on je hotel preterpeti tudi tisto grozovito žejo, ktera prevzame slehernega, ki zgubi veliko kervi; tako da je v teh britkostih na križu viseč milo zdihnil: „Žejen sem!“ Spolnile so se nad njim besede psalmovpevca, ki pravi: „Moja moč se je usušila, kakor čepina, in moj jezik tiči na mojem nebu.“ (Ps. 21, 16.) Pač bi bilo lepo delo usmiljenja, ko bi mu bila usmiljena roka podala nektere kapljice ohladivne vode, namesto kisa, kterega mu je bil vojak ponudil.

Tako je skazana velika dobrota z malim trudom, ako podaš revnemu bolniku kozarec ali žlico vodé; ali ako omedlenega z vodo poškropiš, da se zopet zave; ali hladivne pijače prineseš delavcu, ki se sam od svojega posla ločiti ne more ali ne sme; ali ako zdelanemu, utrujenemu težaku, ozdravelemu ali ostarelemu starčeku kozarec okrepčevavnega vina podaš; ali ako revnim otrokom s polno latovco dobrega mleka postrežeš. Taki in tem enaki so tisti žejni, ktere napajati moramo: Bolni, ubogi, slabi, ptuji in revni. Kdor takim žejnim na pomoč priteče in njihovo žejo z okrepčevavno pijačo pogasi in potolaži, taki žejne napaja, on opravlja drugo telesno dobro delo usmiljenja.

So pa tudi še drugačni žejni, ki vpijejo: Žejen sem, žejen sem! ki imajo gorečo gobo v svojem gerlu in nikdar nikoli napojeni niso in so zapisani v pijano bratovščino; ki so pa tudi toliko bolj žejni, kolikor več pijejo. Take žejne brate napajati, jim vina ali druzih vpijanljivih pijač donašati in natakati, dokler plačati ali v se ulivati zamorejo; to pa ni dobro delo; to je velik greh. To se pravi olje v ogenj vlivati, ogenj v slamo podtikati; in on, ki sili in on, ki pije nezmerno, si služita oba osodo evangeljskega bogatina, ki je vsak dan dobro jedel in pil, pa tudi svojim gostom dobro nalival. Tako delajo nekteri premožni, po vinskih krajih tudi ubožni, da z vinom nepotrebno silijo in silijo, da ga vsega ošlevijo, ob pamet pripravijo — iz človeka živinče storé. „Taki, pravi sv. Avguštin, so navajeni, da trezne silijo preveč piti, zoper njihovo voljo jim nalivajo; ne vidijo in ne slišijo pa ubožčeka, ki pred vratmi žejen in lačen preži. Oni silijo z vinom te, ki piti ne marajo; ne ozrejo se pa na one, ki v imenu Kristusovem piti prosijo. Tudi evangeljski bogatinec ni hotel videti ubozega Lazarja pri vratih obednice svoje; ali zdaj pa je Lazar v naročju Abrahamovem, bogatinec pa v peklenskem ognjenem žrelu. In tako večno žejo

bodo terpeli vsi pijanci in njihovi pomagavci, ako se ne poboljšajo in ne spokorijo.

Tudi se pregrešijo, kteri mladim ali nespametnim ljudem piti dajejo, ki so pa vsi razkuhani, vsi vroči, po kakem urnem potu ali težavnem delu. Tudi vode ali tudi mleka preveč vroč piti ne sme. Ravno tako ne, ako je kdo hudo razžaljen, razserden, ali preveč žalosten ali tudi preveč vesel. Kedar koli je človeška kri zdražena, človek ne sme piti; počakati mora, da se ohladi. In kdor tacemu pijače daje, ne stori nobenega dobrega dela; stori greh in svojega bližnjega mori. — Tako se se pregrešé oni, ki bolnikom strežejo, ali ptuji, ali znanci, ki jih obiskujejo, pa jim premerzle pijače dajejo, ali take pijače, ktero modri zdravnik prepove in je bolnemu nevarna, celo škodljiva, da tako ozdravljenje opovera, morebiti celo smert nakloni in tudi zdravniku dobro ime odjemlje.

Poznal sem ženo, ki je bila kozava. Ker je bila skor vsa vas bolna, sem očitno ljudi svaril, naj ne dajejo kozavim vina piti. Ali neka soseda pride bolno obiskat: hudo je bilo bolni, ravno so se koze pokazale; grozno žejo je imela, tudi vina je poželela. Nespametna soseda prigovarja: Dajte, dajte ga jej; vam bo žal, če jej ne spolnite njenih želj, pa jej zavretega dajte. Res ga jej en polič skuhajo, in reva, žejna ki je bila, ga popije ali kmalo tudi zamerje. Ravno tako so zamorili njenega soseda, prav čverstega še mladega moža, dobrega gospodarja. Tak ni usmiljen, tak je grozoviten morivec svojemu bližnjemu. To se pravi neumnemu otroku svetel pa ojster nož v roke dati.

Tako nespametno, hudobno delajo botri ali drugi žlahtniki in znanci, ki otrokom nič boljšega ne vejo, kakor da jih seboj v pivnico vlečejo in jim vina, celo žganja ali drugih omamljivih pijač silijo, da se uboge reve kislo deržijo in si dušo in

telo otrovajo. Pravil sem vam že enkrat, da sem poznal prismojeno mater, ktera je svojemu otroku, ki je pervikrat pri svetem Obhajilu bilo, žganja tako dolgo ulivala, da je ubogo dete obležalo, zavoljo tega celo umerlo. Bodite, preljubi poslušavci! pametni in ne dajajte otrokom tacih pijač, ki niso primerjene njihovemu mlademu želodcu.

Pregrešé se tudi oštirji, lakomni gospodarji, ki piti dajejo spridene pijače, zavrelice, ali kakor si bodi nezdravo stvar, s kakoršno druzih ne poživijo, ampak jim pokvarijo, celo vzamejo naj drajši dobroto tega življenja, to je, ljubeznjivo zdravje. To se ve, da ni nobeno dobro delo; je celo pregrešno. Žejne napajati se toraj pravi: Popotnim, bolnim, starim, revnim, slabim, ali sploh kteri si sami pomagati ne morejo, vode, mleka, vina, pive ali drugačne zdrave pijače podati, da se pokrepčajo, si žejo pogasijo; naj si bodo ti ptuji ali pa domači.

b) S m o l i d o l ž n i ž e j n e n a p a j a t i?

Dolžni smo. K temu nas veže že keršanska ljubezen sploh. Žeja peče. Marsikteri bolnik na smertni postelji ne toži čez vse svoje bolečine toliko, kakor čez nezmerno žejo, ktera ga žge in peče. Vsak je bil že žejen in ve, kako dobro mu de zdrava hladna pijača. In ako sam ni mogel do pijače, pa mu jo je podal dober prijatel, dobro se mu je zdelo do njega. Pamet in Jezus, naš ljubi Zveličar pa nas uči, da, kar mi hočemo, da bi drugi nam storili, jim tudi mi storimo. Vsak zmed nas pa si gotovo želi, da bi dobil ali imel dobrega človeka na strani, kteri bi mu piti podal, ko bi v hudi bolezni toliko oslabel, da bi še sam po kozarcu poseči ne mogel.

Bil je ubog gorjansk p a s t i r č e k P a v e l, ki je v času hude letine prišel na ravnino, ter je pri bolj premožnih poprosil koščck kruha. Peter, sin bogate hiše, je sedel na domačem pragu ter je obiral precej velik kos dobrega kruha. „Daj mi

malo kruha, ga poprosi ubogi Pavel; hudo sem lačen.“ Peter pa ga terdo zaverne: „Poberi se proč; jaz za te nimam nič kruha.“ Eno leto potem pride Peter v hribe, kjer je bil Pavel doma. Ena koza se mu je zgubila in iskal jo je. Dolgo se je potikal po germovji in skalovji; veliko je prelazil. Solnce pa je jako pripekalo; žeja ga je hudo pekla, komaj je že sline požeral. Studenca pa nikjer nobenega. Poslednjič zagleda eno čedo ovac. Gre in vidi pod drevesom sedeti ubozega pastirja Pavla, ki je imel poln verč hladne vode zraven sebe. „Daj mi piti, reče bogati Peter, strašno sem žejen.“ Pavel pa pravi: „O le pojdi naprej; jaz za te nimam vode!“ Terdoserčni Peter se spomni, da nekdaj ubozemu Pavlu ni privoščil koščeka kruha. Solze ga polijejo in prosi, da bi mu revni pastir odpustil. Pavel, dobrega serca ki je bil, mu je odpustil in mu verč podal. Peter pa si pogasi skelečo žejo in pravi: „Bog ti poverni ta požirek tukaj in tamkaj!“

Že pamet nas uči, da je zares dobro delo usmiljenja, žejne napajati. Kajti žeja, ko le naprej kipi, je nezrečeno veliko zlo, huje kakor lakota. Ne le bolniki zdihujejo zavoljo žeje, tudi zdravim strašno hudo dé. Delavci v vročem, poletnem času, ženice na polju, rokodelci ali vozniki ne tožijo toliko čez svoje težavne opravila; žeja ta jim naj huje dé.

Lisimah, Tracijanski kralj, je bil od svojih sovražnikov tako obsut, da ni mogel od nikogar dobiti le požirka vode ne. In za en požirek vode je izdal celo kraljestvo svoje, tako huda mu je žeja bila.

Na dvoru perzijanskih kraljev je bila v starodavnih časih taka bliščoba, tako bogastvo, da v sedajnih časih nikjer toliko veličastva pozemeljskega več ni. Zadnji perzijanski tako bogati kralj Darij, je neki dan svojemu naj starejemu svetovavcu, ki mu je bilo Kosroes ime, kazal svoje bogastva in nezmerne za-

klade, kjer je bilo vse nakupičeno zlatih in srebernih posod in naj drajših žlahtnih kamnov. Nekako prevzetno mu pravi kralj: „Kaj meniš, ali imam dosti bogastva, da lahko bogato poplačam zvestemu služabniku vsako najmanjše delo?“

Kosroes je bil moder mož, ki je mnogo skusil, v svoji imenitni službi se postaral, je vidil dalječ v prihodnost in ni se motil. Skerbno je premišljeval vedno večo moč Aleksandra, mladega macedonskega kralja, ter je slutil veliko nevarnost za perzijansko kraljestvo. Zdihovaje je odgovoril na kraljevo sprašanje in pravi: „Želim, da bi vedno tako bilo; ali bojim se, da ti, velik mogočen kralj, pa enkrat ne boš mogel poplačati požirka vode njemu, ki ti ga bo podal!“ Ta nepričakovani odgovor je kralj tako za zlo vzel, da se je od starega, skušenega svetovavca proč obernil, ter ga več prijazno pogledati ni hotel.

Nektere leta pozneje prihromi macedonski kralj Aleksander z veliko zmagovavno vojsko na Perzijansko, premaga Darija, ter se polasti njegovih šotorov. Perzijanski vojaki se zaženejo v beg; toda malo kdo je ubežal; večidel so bili pomorjeni ali pa ujeti. Darij, ki je na visokem vozu zapovedoval, je tudi moral pobegniti. Snel je kraljevi trak z glave, da bi ga ptujci ne poznali, ter je podil konje, da bi Macedoncem ne zapadel. Ali izdajavci njegove vojske so za njim s pšicami streljali, ter so ga smertno ranili. Konji, tudi že ranjeni, so ga zavlekli v goščavo, kjer je tekla mala voda. Žeja jih je tje gnala. In tukaj je macedonski vojak zatekel kralja Darija, ki je zavoljo zgubljene kervi že blizo smerti bil. Prosil je vojaka, da bi mu podal požirek vode, da si potolaži žgečo žejo. Vojak zajme s svojo čelado vode, ter mu piti da. Rad bi mu bil kraljevo poplačal to ljubav, ali nič ni imel, da bi mu dati zamogel. Britko je

zdihnil: „Kosroes, ti moj zvesti svetovavec, kako žalostno se spolnujejo tvoje opominjevajoče besede!“

Gotovo je Bogu dopadljivo, pa tudi gotovo nam zasluživno, da na pomoč priskočimo svojemu bližnjemu v taki potrebi, ter ga rešimo velikega zla. Naš nebeški Zveličar sam nas tega zagotovlja, ko nam je izustil tolaživne besede: „Kdor koli da piti komu zmed teh naj manjših le kozarec merzle vode v imenu učenca, resnično, vam povem, ne bo zgubil svojega plačila.“ (Mat. 10, 42,) In da moramo to tudi svojemu sovražniku storiti, nas uči sv. apostel Pavel s temi besedami: „Ako je tvoj sovražnik lačen, daj mu jesti; ako je žejen, daj mu piti. Zakaj, če to storiš, žerjavico mu boš na glavo nosil.“ (Rim. 12, 20.) To je, to bo sovražniku tako občutljivo, ga bo tako bolelo, da se mu bo zdelo, da mu žerjavico na glavo trosiš; deloma, ker bo osramoten, deloma pa tudi, ker bo pred Bogom še veči kazni zapadel, ako v se ne gre. To je pot po kterem ga boš naj ložje na drugo misel pripravil. In ko Jezus nas zagotovi, da svojega plačila zgubili ne bomo; glejte, ljubi moji! kako dober kup so nebesa! Kozarec vode, ki nič ne velja, kakor le čisto malo truda, ga iz studenca zajmeš ali iz vodnjaka potegneš, pridobi ti nebesa, kjer boš vekomaj se napajal v obilnosti nebeške radosti! Kaj mar ni vredno že to edino, da si z vso močjo prizadevaš za to dobro delo usmiljenja!

Pa že tukaj na zemlji ljubi Bog obilno poplačuje nje, ki žejnemu radi postrežejo, mu potrebne pijače preskerbijo. Poglejmo v staro zavezo. Vidili bomo, kako Bog, plačnik vsega dobrega, to telesno delo usmiljenja že časno blagoslovi in poverne. — Ko je Izak dorastel, je njegov oča Abraham poslal svojega zvestega sluga Eliezarja na Mezopotamsko, da bi nje-

govemu sinu iz hiše in rodovine Batuelove nevesto poiskal. Eliezar gre s svojimi kamelami in ženitvanskimi darili. Ko pa pride do mesta Nahor, vstavi se pred mestnimi vrati, pri nekem studencu, ter si misli: Na večer bodo prišle mestne hčere po vodo in lahko bo premišljeval in opazoval njihovo obnašanje in njihove lastnosti. In ni se prevaril. Med drugimi pride prezala Rebeka s svojim verčem. In ko trudnega popotnika in njegove kamele vidi, dá mu piti in napoji tudi živino. To dobro delo, zedinjeno s posebno priljudnostjo, je staremu Eliezarju tako dopadlo, da jo popraša čegava da je, in ko zve da je ravno Batuelova hči, ni nič več dvomil, da Bog sam jo je izvolil njegovemu gospodu za nevesto. Dal jej je ženitovanske darila ter jo je s privoljenjem njenih staršev peljal na svoj dom.

Posebno pa Bog povračuje to dobro delo z večnimi dobrotami. Ko so sveto Anastazijo neusmiljeno terpinčili, bil je med gledavci tudi neveren mladeneč; Ciril mu je bilo ime. Sv. Anastazija je grozovito žejo terpela, ter je milo prosila požirek vode. Ciril jej iz usmiljenja poda merzle vode; ali glejte čudo! zdajci spozna, razsvetljen z Božjo milostjo, s prečudno stanovitnostjo sveto keršansko vero, in zavoljo tega dobrega dela je prejel veličastno krono svetih mučencev.

Naj vam še od sv. Pafnucija nekaj čudnega povem. Ta imenitni svetnik je živel v onih starih časih svete cerkve, ko so si pobožni kristjani za keršansko popolnamost posebno prizadevali. Enkrat se poda na daljni pot po samotnem borštu; naleti na tolovaje, ki so ravno-polni sod vina obsuli ter se nad njim in ž njim radovali. Poveljnik tolovajski je precej spoznal, da ptujec je mož Božji, sveti Pafnucij. Veliko je že slišal od njegovega ojstrega življenja, in ko je videl, da je starček truden, natoči poln kozarec vina, potegne svoj meč in pravi; „Pij! ako tega ne storiš, odzvonilo je tvojemu življenju!“

Pafnucij je pa vedel, da tolovaj ne misli tako hudo, ampak da mu le hoče dobro storiti, ker je vedel, da mora žejen biti. On pa je hotel pridobiti dušo njegovo; zato prejme kozarec in de: „Resnično vam povem, da on, ki je rekel, kdor kozarec vode ubozemu podeli, ne bo zgubil svojega plačila, vas bo tukaj in tamkaj obilno poplačal za ta kozarec vina, kterega ste meni ubozemu podali.“ Vsedel se je k njim, prijazno jim na serce govoril, da je vse ganilo in pridobil jih je za Gospoda.

Da žejnemu radi piti podamo, k temu nas vabi in priganja zgled Boga samega. Celo čudeže je delal, da je žejne napajal. Žejnim Izraelcem je v puščavi iz terde skale bister studenec odperl. Jezus je v Kani na Galilejskem vodo v vino spremenil, da je uboge ljudi razveselil.

Tu vam moram še povedati čudno prigodbo iz življenja sv. Klemena. Ta sveti papež je bil zavoljo svoje stanovitnosti v keršanski veri pregnan na divji in pusti polotok Kersones. Tam je bilo že nad dve tisuč kristjanov v pregnanstvu, ki so morali kamenje lomiti in rudo kopati. Težko, hudo je bilo to delo; mnogi so opešali in omagali. Naj huje je bilo za uboge sužnje v teh knapovšah, ker ni bilo zadosti vode, da bi si gasili hudo žejo pri tem težavnem delu. Več jih je žeje žalostno pomerlo. Sv. Klemen, ker so se mu žejni smilili, se verže neki dan na svoje kolena, pa zaupljivo prosi Boga, da bi jim pomagal. In glejte! ko je še molil, vidil je na bližnji, visoki skali malo jagnje, ki je desno nožico vzdignjeno imelo, kakor bi z njo kazalo, da tukaj bodo potrebno vodo dobili. Sv. papež gre na kraj, kjer je jagnje stalo, vdari s kladvom po skali in na mah privre bister studenec naj boljše vode s ktero so si prebivavci celega kraja svojo žejo gasili.

Tako se je Bog sam večkrat prečudno usmilil, da je žejne napojil, pa nam s tem zadostno pokazal, kako ljubo mu je, da

iz ljubezni do njega in z dobrega namena tudi mi žejne napajamo.

Bog daj, da bi se vsi prizadevali za to dobro delo! Ali mnogo jih je tudi med kristjani, ki imajo tako terdo, bi rekel, kamenito serce, da se jim po požirku vode hrepeneči nič ne smili. Mar se ne dobi nehvaležen sin, ki cele večere po pivnicah pohajkava, se do gerla naliva in še druge vpijani, doma pa morebiti stari, onemogli oča za pečjo zdihuje in nima ga, ki bi mu podal požirek hladne vode, ali bi mu privoščil kozarček okrepčevavnega vina? — Tam na terdi postelji leži stara, oslabela mati, bolezen jo suši, jej dela veliko žejo, in ker si sama več pomagati ne more, prosi svojo hčer, da bi jej prinesla hladne vode, da si zmoči suhe usta; pa morda mora prositi in prositi, preden jo usliši nehvaležna hči, ki ima vse kaj drugega opraviti, se lišpati in pospraviti, in še le zavoljo nadležnosti materne jej z nevoljo piti poda. — Bolen posel leži pod streho ali v kakem drugem kotu, pa ni ga niti gospodarja niti gospodine, ki bi ga poprašal, kaj bi rad, ali bi mu piti ponudil. — Tako dela marsikteri hudoben mož s svojo ženo, ki je na smertni postelji. Zastonj se po njem ozira, ni ga videti; zastonj po njem poprašuje, ni ga, da bi vzdignil trudno glavo in jej piti podal.

Ali otepalo se bo enkrat takim, ki nobenega usmiljenja z žejnimi nimajo. Jezus, pravični sodnik, jim poreče: „Poberite se izpred mene, prekleti! v večni ogenj.. zakaj žejen sem bil, in mi niste piti dali.“ (Mat. 25, 41, 42.) In tam bodo z evangeljskim bogatinom kapljice vode vekomaj prosili, pa je ne bodo vekomaj dobili.

Mi pa, preljubi moji! bodimo usmiljeni; napajajmo žejne, kteri si sami potrebne pijače preskerbeti ne morejo; in mili Oča nebeški nas bo zavoljo tega dobrega dela poplačeval že

na tem svetu; po smerti pa nam bo v večno plačilo zato dal svete nebesa. Pri poslednji sodbi nam poreče večni sodnik tolaživne, prelepe besede: „Pridite blagodarjeni mojega Očeta! posedite kraljestvo, ktero vam je pripravljeno od začetka sveta. Zakaj žejen sem bil in ste mi dali piti.“ (Mat. 25, 34, 35.) Amen.

XLVII. Keršanski nauk.

3. *Popotnike sprejemati.*

Ko je naš mili Zveličar Jezus Kristus pri zadnji večerji od svojih preljubljenih učencev slovo jemal, priporočal jim je ljubezen čez vse. Rekel jim je: „Novo zapoved vam dam; da se ljubite med seboj, kakor sem jaz vas ljubil, da se tudi vi ljubite med seboj. V tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci; ako bote ljubezen imeli med seboj.“ (Jan. 13, 34, 35.) To je tista vez, ktera nas dela otroke Božje, s ktero dejansko pokažemo, da smo bratje in sestre med seboj. Ta ljubezen nas priganja, da povsodi in vselej storimo in postrežemo svojemu bližnjemu, kar mi želimo, da bi se tudi nam zgodilo.

Sv. Marija Magdalena Paciška je večkrat dejala, da jej je ljubši, ako zamore kaj pomagati, kaj dobrega storiti svojemu bližnjemu, kakor ako se v premišljevanji sklepa z Bogom samim. In sicer iz tega uzroka, kakor sama pravi: „Kedar kaj premišljujem, takrat Bog meni pomaga; kader pa strežem svojemu bližnjemu, jaz Bogu pomagam; kajti naš Božji

Zveličar je nas zagotovil, da vse njemu storimo, kar bližnjemu storimo,“ — In take svete ljubezni vse prevzete, so mnogotere keršanske duše se v popolnoma postrežbo svojemu bližnjemu posvetile. Tudi mi, preljubi! skazujmo svojemu bližnjemu bratovsko ljubezen, kedar in kolikor le premoremo. To pa storimo, ako spolnimo dobre dela usmiljenja.

Danes pomislimo tretje telesno dobro delo usmiljenja; in to je:

3. Popotnike sprejemati.

a) Rimljani, neverniki ki so bili, so ptujcu rekli „hostis“; ravno s to besedo so pa imenovali tudi sovražnika; imeli so za ptujca in sovražnika eno in isto besedo „hostis.“ Po tem pač lahko sodimo, kako so neverniki delali s ptujcem ali s popotnim človekom. Vsak ptujec jim je bil sovražen človek, ki nima nobene pravice, nobene brambe, nobenega varstva; ampak vsak ga je sovražiti, preganjati mogel. Še le, ko je bil neznani prihodnik v hišo sprejet, ko gost, bil je zavarovan; pa vendar le tako dolgo, dokler je gost bil. Ko je pa iz hiše šel, ni več užival nobene postavne brambe; brez kazni ga je vsak smel preganjati, ja celo umoriti. Vse drugače pa je pri pravovernih kristjanih; kajti nam naš Božji Zveličar posebno priporoča prelepe besede: „Ptujec sem bil, in ste me pod streho vzeli.“ (Mat. 25, 35.) Te Jezusove besede nas učijo, da mi nikogar, nobenega ptujca, od nas popolnoma odločenega imeti ne smemo; ampak da smo vsi eno telo v Kristusu Jezusu, da ni nobene sprednosti, kakor pravi sv. Pavel; „Ni ne ajda ne Juda, ne obrezanega ne neobrezanega, ne divjaka ne Skita, ne sužnjega ne priprostega .... Pred vsem pa imejte ljubezen, ki je vez popolnamosti.“ (Kološ. 3, 11, 14.) Tudi ptujec, popotnik je naš brat.

Kteri so popotniki, ktere sprejemati moramo?

Popotniki niso le tisti ptujci, ki dolge pota delajo, in po dne ali po noči podstrešja iskati morajo, da bi se nahranili ali opočili, ali da bi pred hudim vremenom ubežali; popotniki so tudi tisti ljudje, ki potrebne pota imajo, pa zavoljo prepičle popotnice so prisiljeni, se oberniti na usmiljenje svojega bližnjega, ako ga tudi ne poznajo; ter pri njem poprosijo hrane ali prenočišča. Taki so, na primero: rokodelski pomagači, ki po svetu hodijo, da se v svojem rokodelstvu bolj izurijo, pa so ubogi, si pri svoji pičli plači z vso varčnostjo toliko prihraniti ne morejo, da bi za potrebno popotnico zadosti imeli. — Taki popotniki so priljudni, pohlevni in pobožni romarji, ki svojo revno hrano večidel seboj od doma imajo, pa prosijo le prenočišča en ali tudi dva večera. — Tudi so popotniki ljudje, ki zavoljo pomanjkanja, zavoljo revščine v domačem kraji biti ne morejo, ter si na ptujem dela in zaslužka iščejo. — Tudi mali in ubožni tergovci, ki svojo robo težko nosijo čez hribe in doline, da kak sold vjamejo; ali reveži, ki pri vratih dobrih ljudi svojega kruha prosijo. Tedaj vsi, ki svoje strehe nimajo, zlasti iz ptujih, daljnih krajev.

Moramo li vsacega popotnika sprejeti?

Razloček je, predragi moji! Ako popotnika ne poznaš, nisi dolžen, ga na tanko spraševati, kdo in kaj da je? je li pošten ali ne? Kje in kako bi tudi vse zvedeti mogel, ako je popotni v vsi okolici popolnoma neznan, vsem ptuj? Imej ga za poštenega, pravičnega človeka, in ako ga prenočiš z dobrim namenom, dopolniš tretje telesno dobro delo usmiljenja; in plačilo v nebesih ne bo zgubljeno, ako bi bil popotnik tudi zares hudoben človek.

Stari Martin je bil ubog pastir, ter je v veliki revščini živel s svojo staro ženo. Edini sin je šel na vojsko. Več let je preteklo, da dobri sin Peter nobenega glasu domu poslal ni. Pa morebiti je tudi že na ptujem pokopan. — Bilo je nek merzel zimski večer; burja je žvižgala po drevesih, mesec je včasih pokukal skozi temne oblake, debel sneg je padal na male oknica uboge hišice. Nekdo na vrata poterka. Stara ženica hitro vstane, da bi odperla. „Kdo je tako pozno?“ zakliče. „En oficir je zgrešil pot in prosi, da bi ga to noč prenočili. Ves truden in zdelan sem, dobra mama! prosim, prenočite me; saj vam bom plačal.“ „Gospod! se zavzame žena, kako bote pri nas prenočili? slama in listje ni za oficirja.“ „Nič ne de, stara mamica! vojak se na vojski vsega privadi. Tudi na slami in v listji sladko spi, kdor je truden in dobro vest ima.“ „Ako vam naša hišica ni preslaba, stopite noter; postlala vam bom na gorkem,“ reče žena.

Ko stopita v temno hišico, oglasi se s tresečim glasom stari Martin, ki je bolen na postelji bil: „Bog vas sprejmi, blagi gospod! ali kaj veste od mojega sina Petra? tudi on je vojak; vaše starosti je?“ — „Dober starček! morebiti je umerl? ali so ga vjeli? ali pa kje na ptujem srečno biva in ne misli na vas!“ reče ptuji popotnik. — „O ne, moj gospod! zdihne starček, ako bi moj Peter še živel, ne zapustil bi svojih staršev; saj je bil zmiraj tako dober sin.“ — Vaša ljubezen do vašega sina me gine; ne bodite žalostni; veselo novico vam prinesem, da vaš sin še živi, in še vedno vas preserčno ljubi; saj pri meni služi.“

„O moj Bog! zavpije mati, je li mogoče? Martin, zdaj sva pa bogata, najni sin bo prišel domu ter bo podpora najne starosti.“

Oficir gre k staremu očetu in pravi: „Nate mošnico zlatov v dar od prijatelja vašega sina!“ „Tega ne, moj gospod! odverne starček, sram bi me bilo. Če mi hočete kaj postreči, mi povejte, kje je moj sin, da ga poiščem.“

Starčka pri teh besedah solze oblijejo. Dalje časa je vse tiho v hišici. In vojak še enkrat reče: „Vašega sina bote spet videli; poprej pa vzemite ta denar od mene!“ Oba starčka jokata. Tudi ptujec se več zderžati ne more; veselo pravi: „Jaz sem Peter, vaš sin!“ ter objame svoje predrage starše.

Ta dva dobra starčka nista ptujca nič popraševala kdo in kaj da je? In dobro se jima je izšlo. Ali predragi moji! ni vselej tako. Modrosti in pazljivosti je povsodi treba.

Akoravno je sprejemati popotnike zares dobro, Bogu dopadljivo delo usmiljenja, lahko bi pa prineslo tudi veliko nesrečo v hišo, ako se sumljivim, nevrednim ali nevarnim ljudem potuha daje. Ne zaupaj vsacemu potepuhu! Kolikokrat se dobri ljudje pod svojo streho vzeli človeka, ki jih je po noči okradel, ali svojim tatinskim tovaršem vrata odperl, ali jim pomagal, ja celo moril ali požgal je taki potepenec. Sumljiv je sploh vsak, popolnoma neznan človek, ki se spričati ne zna, od kod je in kaj je, in nobenega gotovege pota nima, pa je pri takim popraševanji ves zbegan, v svojih odgovorih ni gotov, ne stanoviten, se mu kaj zareče. Celo pri manj nevarnih, ki svojega doma ali stana jasno dopovedati ne morejo, moramo jako previdni biti; kajti farizeji vseh časov se oblačijo v ovčje kože, pod ktere pa skrivajo prav volčjo natoro svojo. Marsikdo si pobožno misli, da je v ptujcu sprejel Gospoda samega, pa se je pozneje skazalo, da je pod svojo streho vzel človeka, ki je nedolžne otroke naučil gerde kletve, nespodobnih marnj, ali jih celo popolnoma spridel. Tako lahko en sam nesrečen dan uniči

dolgoletni trud skerbnih staršev, in dobro misleče, pa vendar storjeno delo usmiljenja napravi veliko nesrečo.

Dober kmet nerodnih klatežev ni rad prenočil; deloma, ker marsikteri taki potikavec tobak pije, in kolikokrat je že nesrečna fajfa zapalila in veliko zlo napravila! deloma pa zavoljo otrok ne. Spominjal se je iz svojih mladih let, kaj hudega je videl in slišal od takih beračunov. „Enkrat, pravi, je k sreči nekdo domačih prišel; drugače bi bil zapeljan, kar sem pozneje spoznal.“ Kedar so taki klateži vendar prenočili pri njem, pazil je na nje, pa svojih otrok ni nikdar samih pri njih puščal.

Ako toraj pride nenavaden ptujec, in se ti zdi nevaren plašar, naj se ti postavno skaže kdo in kaj da je. Ako tega ne premore, ne prenočuj ga. Kajti Božja volja ni, da bi take ptujce prenočevali in jim potuho dajali, pa jim še pomagali da bi svoje morebiti zelo hudobne namene ložej speljali. Popotniki, kterim hočemo skazati tretje telesno delo usmiljenja, naj bodo na dobrem glasu, ali vsaj ne sumljivi ptujci, ali pa taki znanci, ki svojega doma dospeti ne morejo.

Ni pa to v dobro delo zarajtano oštirjem, ki popotnike sprejemljajo za plačo, ne iz ljubezni ali usmiljenja; ampak zavoljo lastnega dobička. Ako pa oštirji svojim gostom še slabo postrežejo, pa prehudo rajtajo, so neusmiljeni in bo tudi njim enkrat zarajtano — pri sodbi, pa v slabo.

Tega dobrega dela tudi niso deležni, kteri sprejemljejo, skrivajo pod svojo streho hudobne begune, tatove, ali drugačne potepine; ali jim morebiti celo stanovanje dajo, ter tako pregrešnemu, razuzdanemu življenju postiljajo. Taki so deležni greha, ki se ž njihovim privoljenjem ali njihovo vednostjo pod streho goji.

Vlačuge, nečistnice pod streho svojo jemati, jim stanovanje dajati, da ložej svojemu grehu služijo, ni nobeno dobro delo; je velik greh. In so brezvestni gospodarji, ki takim gerdim nesnagom prebivališča dajejo; ako ravno vedó, da tako po noči in po dne grozovitim hudobijam vrata do kraja odpirajo. Kdor take lajdre pod svojo streho ima, pregrehi potuho daje, ne stori nobenega dobrega dela, se pa vdeleži veliko ptujih grehov. Tak ima svojo dušo za majhno, pičlo plačilo na prodaj, pa podpira razuzdanost in množi hudobijo po svetu.

Preljubi moji in predragi! takih malopridnih ljudi ne jemljite pod svojo streho. Tudi takih ne, ki vam ponujajo reči, ktere so, berž ko ne, na kradilu. Tudi mladih, terdnih lenuhov, ki bi si lahko svoj kruh služili, pa raji pohajkovajo in poštene ljudi nadlegujejo in bi radi le od ptujih žulov se redili. Taki malopridni cigani so zares izmeček človeštva, nagnjusna soderga, ki le iščejo, kako bi koga okradli ali kaj ogoljufali. Še posebno vas opomnim, ne jemljite take soderge pod streho, kedar nobenega moškega ni pri domu.

Vsi taki nepošteni ptujci niso vredni, da bi jim dobrote skazovali; in ako kdo takim potepinom ali vlačugam pod svojo streho potuho daje, naj ve, da to njegovi hiši nobenega blagoslova prineslo ne bo, da tudi plačilo, ktero mu zato odrajtajo, je kervav denar in mu teknil ne bo; njegova hiša pa bo urno zgubila tudi pred svetom, svoje dobro ime.

Ako pa ptujega človeka ne poznaš, in so ti njegove hudobije, njegovi slabi nameni neznani, pa ga prenočiš, ne boš zgubil svojega zasluženja, ako si tudi hudobneža prenočil; saj tudi nebeški Oča solncu ukazuje, da seje čez dobre in hudobne, dá dežiti čez pravične in krivične. Vendar neznanemu ali celo sumljivemu človeku nikar vsega ne zaupaj; ne kaži mu svojih ključev, ne puščaj mu razobešene obleke; zadosti je, da mu

odkažeš kot pod svojo streho; pa tudi pazi nanj, da ti ne popusti kaj svojega pa ne pobaše kaj tvojega.

b) Smo li dolžni popotnike sprejemati?

Pamet naša nam še pravi, da je popotnike sprejemati dobro, Bogu dopadljivo, nam pa zasluživno delo. Lepe zglede tega telesnega dobrega dela imamo že v stari zavezi. V starih časih je bilo tako usmiljenje še tudi vse bolj potrebno; ker gostivnic ni bilo, kterih je pa dan današni le preveč že v vsakem kotu, ki niso povsodi za potrebo; ampak le za lastno dobičkarijo. V starodavnih časih popotniki niso dobili niti prenočevanja niti potrebne hrane, kjer bi se opočili in okrepčali. Le pri usmiljenih ljudeh so postrežbo dobili. Pa so popotne tudi radi sprejemali ter jim z bratovsko ljubeznijo postregli.

Od Abrahama, starega očaka, vsi veste, da je to telesno dobro delo usmiljenja opravljal, ter je popotne ljudi še vabil v svojo hišo, in jim prijazno stregel. Sveto pismo nam pravi od njega, da je postavil v dolini Mamre poseben šotor, kjer je ptujce pogosteval in jim noge omival; in da je nekdaj pred vratmi svojega šotora sedel; in vgledal je tri popotne, pa jim je naproti tekel, se do tal priklonil in je dejal: Gospod, ako sem milost zadobil o tvojih očeh, ne hodi memo svojega hlapca; bom pa prinesel nekoliko vode, da si noge umijete, ter počijete pod drevesom. Tudi grižljej kruha bom prinesel, da si svoje serce okrepčate; potem idite dalje. In Abraham je hitel k svoji ženi in jej je rekel: Hiti, zmesi tri mere pšenične moke in speči podpepelnikov. On pa je k čedi tekel, in je odbral naj veče in najboljše tele, in ga je dal hlapcu, kteri je hitel, in ga je skuhal. Tudi je prinesel sirovega masla in mleka, in tele, ki ga je skuhal, in je pred nje položil; on sam pa je stal pri njih, ter jim stregel. (I. Mojz. 18, 1—8.) In ti ptujci so bili Bog in dva angela v človeški podobi. In Abraham jih ni poznal.

Ravno tako gostoljuben in usmiljen je bil Lot. Neki večer je sedel Lot pred mestnimi vratmi; in prišla sta dva ptujca v Sodomo. Ko ju je on zagledal vstal je, in jima na proti šel, in se do tal priklonil, in je dejal: Prosim, gospoda! stopita v hišo svojega hlapca, in ondi prenočita; umijta si noge, in zjutraj idita svojo pot. Ko sta pa odgovorila: Kratko nikar, ampak na ulicah bova ostala, ju je le prav silil, da bi z njim šla; in ko sta v njegovo hišo prišla, jima je večerjo napravil, in opresnikov spekel, ter sta jedla. (I. Mojz. 19, 1—3.)

Da je bilo to Bogu dopadljivo dobro delo, pokazal je s tem, da je Abrahamu obljubil sina, ki bo oča velicega ljudstva, ki se bo pomnožilo ko pesek morja. In Lota je po svojem angelu izpeljal iz pregrešnega mesta, kterega je z žvepljenim ognjem z nebes pokončal.

Tako ljubeznjivo je Job sprejemal ptujce v svojo hišo, da sam pravi: „Ptujec ni zunaj ostajal, moje vrata so bile popotniku odperte.“ (31, 32.)

Rahab je pod svojo streho sprejela in pred napadom obvarovala oglednika, kterega so Judje poslali v mesto Jerihunsko. In Bog jo je poplačal, da je postala pravoverna ter je ohranil njo in vso njeno hišo, ko so drugi pokončani bili.

Tako usmiljena je bila hči egiptovskega kralja, ki se je usmilila ptujega otroka Mojzesa. Tako Jetro, ki je popotnega Mojzesa pod svojo streho vzel.

Take zglede imamo v novi zavezi. Marta in Marija ste sprejemale in stregle Jezusu, Sinu Božjemu, ki ni imel toliko svojega, da bi bil svojo glavo na svoje naslonil. — Učenca, ki sta šla v Emavs, sta vabila seboj nepoznanega Jezusa, rekoč: Gospod, ostani pri nama, ker se že mrači! — Lidija, ki je v Tiatirskem mestu škerlat prodajala, je po pridigah sv. Pavla

sprejela sveto vero ona in vsa njena hiša; pa je prosila in silila sv. apostelina, naj pride v njeno hišo in tam prebiva.

Pomislimo pa še, ljubi moji! komu prav za prav strežemo, ko popotnika iz ljubezni do Boga prenočimo, v svojo hišo vzamemo? To vse storimo Jezusu Kristusu, Gospodu samemu, ki je dejal: „Ptujec sem bil in ste me pod streho vzeli.“ Kar ste enemu mojih naj manjših bratov storili, bom tako sprejel, kakor da bi meni samemu storili, in stotero vam povernil bom. Kedar toraj ubožčeka, ptujega popotnika, iz ljubezni do Boga pod svojo streho sprejmemo, sprejmemo Kristusa Gospoda samega. In ta edina misel nas mora močno nagibati, da radi, kedar koli priliko imamo, sprejemljemo ptuje popotnike.

Beremo, da je Kristus tudi zares večkrat podobo popotnika nase vzel. Sv. Gregor, papež, je vsak dan nekaj popotnih in ubožcev pri svoji mizi imel. Ko neki dan po navadi hoče popotnikom noge umiti, en popotnik kar zgine. Po noči pa se mu prikaže Kristus, in mu reče: Gregor! drugekrat si me sprejel v mojih udih, danes pa si me sprejel v lastni osebi.

Menih Martirij je hotel obiskati svoje brate v bližnjem samostanu. Na potu zadene na gobovega človeka, ki bi rad v bolnišnico prišel, pa je omagal in opešal. Martirij se ga usmili, zavije v svoj plajšč, pa ga zadene ter v svoj samostan nese, da bi ga ondi poživel in okrepčal. Ko samostanski sprednik od dalječ to vidi, reče svojim bratom: Urno odprite vrata, Martirij Gospoda nese! Ko pa menih gobovega ptujca do samostanskega praga prinese, stopi mu z naročja in pravi: Martirij! ti se me nisi sramoval pred svetom; tudi jaz se te sramoval ne bom v nebesih. In zdajci se v veliki bliščobi povzdigne proti nebu. In menih je spoznal, da je sprejel Jezusa samega.

Bog take usmiljene ljudi velikrat že tu na zemlji poplačuje za storjeno dobro delo; kakor smo videli pri Abrahamu in

Lotu. Naj vam tu še en zgled iz svetne zgodbe povem, kako popotniki večkrat že sami poplačujejo jim skazano gostoljubnost. V devetem stoletji je vladal na Nemškem cesar Ludvik drugi. Na nekem lovu se je bil v goščavi zgubil, in noč ga je dobila, da ni mogel do svojega dvora priti. V nekem samotnem kraju je prenočil pri gostoljubnem in pobožnem fajmoštru, ki pa cesarja ni poznal. Mislil je, da je navaden logar. Vendar mu je postregel, kolikor je premogel. Na jutro se cesar nepoznan poslovi, pa vpraša pobožnega mašnika, kako in s čem bi mu njegovo gostoljubnost poverniti zamogel? Gospod pa prosto pravi: „Saj sem spolnil voljo Gospodovo, ki nas vse enako vabi k obilnemu obedu te zemlje. Ako mi pa hočete ravno kak mali spominek na vas dati, bilo bi mi prav ljubo, ako bi mi podarili košček jelenove kože, kterega bote pervega vstrelili, da si ga za pas imam.“ Cesar mu to obljubi, mu prijazno in hvaležno roko poda in veselo gre proti svojemu dvoru. — Več mescev je preteklo in fajmošter ni več mislil na logarja. Zdajci pa prijaha k njemu kraljevi napovedovavec, ter mu prinese v eni roci, prelepo z zlatom in z biseri vezani pas, v drugi roci pa veliko pismo zapečateno s pečatom cesarskim. Začudeno odpre fajmošter pismo in bere, da ga je cesar izvolil škofa imenitnega mesta Minster. In kmalo potem se je prijateljsko poslovil iz samotnega in tihega kraja, pa se podal v veliko mesto, ker so ga z vso častjo sprejeli in kjer je modro in srečno vladal veliko škofijo in dosegel visoko starost.

K temu dobremu delu nas veže tudi *naturna ljubezen* sama. Kako hudo je ubozemu popotniku, ali revnemu beraču, ki celi Božji dan prehodi od vasi do vasi, čez hribe in doline; pa morebiti nič gorkega ne dobi, se nikjer pogreti ne more; zlasti v deževnem ali zimskem vremenu, in po slabih, težavnih potih, s slabo obujo, z raztergano in premočeno obleko!

Kako dobro, kako potrebno je tacemu popotniku na večer gorka hiša, merva slame ali tudi kaj gorkega jedila, da se posuši, opočije in okrepča! O ljubi moji! le mislimo si mi, kako ljubo bi nam bilo, kako dobro bi nam delo, ko bi v takem stanu prišli do dobrih ljudi, ki bi nas milostljivo sprejeli in nam prijatelsko postregli! Kako hudo mora biti ubožčeku, ko pride večer, pa ne ve, kje bo prenočil! kako britko, ako ga terdovratni ljudje odpravijo in v pozno noč še do druge vasi popotovati more, ne vedoč, ali bo vendar tam dobil prenočevanja ali ne! Ni čuda, ako tako zaveržen, toči bridke solze, in Bogu toži svojo nadlogo, ali morebiti celo kako zarotilo izreče! Kdo bi bil vendar tako terd, da bi se ne usmilil tacega reveža in bi ga spodil izpred svojih vrat? Tako neusmiljenje bi mogla zadeti jeza Božja, ki terpeti ne more, da bi mu mi tako nepodobni bili. Kajti Bog, neskončna dobrota je napravil ves svet v veliko gostivnico, in mi vsi smo ptujci v tej gostivnici, ter nimamo tukaj obstoječega kraja; in vendar nas Bog vse prehranja in preskerbuje, grešnike in pravične, vredne in nevredne in to stori ne le enkrat, to dela dan na dan, leto na leto.

V nekem gradu, kjer zdaj ni več kamna na kamnu, je živel bogat grajščak. Veliko je potrosil, da je svoj grad veličastno ozaljšal in gizdavo preblekel. Ubogim je pa kaj malo dobrega storil. Neki večer priroma ubogi romar do grada in prosi, da bi ga prenočili. Grajšak ga ošabno odpravlja, rekoč: „Moj grad ni nobena gostivnica.“ Romar pravi: „Dovolite mi, tri vprašanja, predenj grem dalej!“ — „Le vprašajte; jaz bom že odgovor dal!“ Romar vpraša: „Kdo neki je pred vami stanoval v tem gradu?“ „Moj oča,“ pravi grajšak. „Kdo pa pred vašim očetom?“ „Moj ded,“ odgovori gospod. „In kdo bo pa neki za vami tu stanoval?“ še popraša romar. „Ako Bog da moj sin.“ „No, reče romar, ako pa vsak le en čas stanuje v

tem gradu in se eden drugemu umikate; kaj ste potem druzega, kakor gosti? Tedaj je ta grad zares vendar le gostivnica. Ne potratite toraj toliko, in ne zaljšajte toliko te hiše, v kteri bivate le kratek čas. Storite raji kaj dobrega ubogim in pozidali bote obstoječo hišo v nebesih. — In grajšaka so zadele te besede, pa je prenočil popotnika, in bil je dobrotljivši ubogim.

In Bog nam tudi zapoveduje to dobro delo. Po preroku Izaiju pravi: „Vodi ubožce in potikavce v svojo hišo... in ne zaničuj svojega mesa. Tedaj se bo tvoja luč zasvetila, kakor zarja, in tvoje zdravje bo hitrejši prišlo, in tvoja pravičnost pojde pred teboj, in Gospodovo veličastvo te bo zbiralo.“ (58, 7, 8.) In sv. Peter nam kliče: „Jemljite radi eden druzega pod streho brez godernjanja.“ (I. Pet. 4, 9.) Sv. Pavel pa pravi: „In ptujih sprejemati nikarne pozabite, tako so namreč neki nevedama angele pod streho vzeli.“ (Hebr. 13, 2.) Sv. Avguštin pa nas opominja: „Kristjan! bodi gostoljuben vsacemu brez razločka; da bi on, kteremu svoje duri pripreš, mu prijatelsko sprejemo odpoveš, Bog sam ne bil.“ In sv. Krizostom nas uči: Enako plačilo, kakoršno bo dobil romar za romanje svoje, sprejel bo tudi on, ki romarja sprejme.“

Ako pa popotnika neusmiljeno odpravimo, mu pod svojo streho prenočiti ne pustimo, delamo ravno nasprotno, kakor dela Bog in kakor nam on delati zapoveduje; pa si zaslužimo njegovo pravično kazen s svojo terdoserčnostjo. Marsikteri hiši je Bog odtegnil svoj blagoslov, ker je neusmiljeni gospodar ubozim popotnikom zapiral svojo hišo. Naj večo kazen pa čaka take terdoserčne sodnji dan, ko jim večni sodnik poreče: „Poberite se izpred mene, prekleti! v večni ogenj

. . zakaj ptuj sem bil, in me niste pod streho vzeli.“ (Mat. 25, 41, 43.)

V današnih časih premožni popotniki lahko po gostivnicah prenočujejo, le ubogi in reveži pri usmiljenih prenočišča iščejo; in ravno ti so tisti majhni bratje Kristusovi. Preljubi moji! Slovenska gostoljubnost je znana po vsem svetu. Že stari Slovenci, naši pradedji, ki so še neverniki bili, so bili posebno gostoljubni. Ptuje popotnike so tako ljubeznjivo sprejemali, da osramotijo marsikterega današnega kristjana. Ptujec, ki je med nje prišel, je bil, kakor domači. Kar so premogli, bilo mu je na ponudbo; in ko se je ločil od njih, so ga po več dni spremili, ter so mu bližnjo in naj bolj varno pot kazali. Vso le mogočo skerb so mu skazovali, da je bil varen on in varno tudi imetje njegovo.

Zato, preljubi in predragi! posnemajmo svoje gostoljubne sprednike, in kedar ubogi popotni človek pride in prosi, da bi ga prenočili, po stari lepi keršanski navadi mu odkažite kotiček pod svojo streho, postrezite mu tudi z malo večerjo, ali naj zajme z vami, in njegova hvaležnost bo prinesla blagoslov črez hišo vašo. Ali kteri obilno stanovanja po svojih poslopjih imate, sprejemljite radi revne in uboge, sirote in vdove; za bolje kup jim prepustite svojo hišo, in Bog vam bo povernil. Ne pozabite prelepih Jezusovih besed, ki pravi: „Resnično vam povem: Kar ste storili kteremu teh mojih naj manjših bratov, ste meni storili.“ (Mat. 25, 40.) Kako veselo bo tvoje serce, ako boš sodnji dan vidil lepo kardelo ubožčekov in revežev, ktere si v svojem življenji prenočil, jim postregel, ki bodo vsi za te pri večnem sodniku prosili! Kaj še le, ko ti bo rekel sodnik: „Pridi dober in zvesti hlapec in posedi kraljestvo Božje; zakaj ptujec sem bil in si me pod streho vzel.“ Amen.

XLVIII. Keršanski nauk.

4. Nage oblačiti.

Srečen, presrečen je bil človek v pervotni nedolžnosti. Bog sam se je ž njim pogovarjal. O presrečen, ako bi bil vedno ostal tako nedolžen! z dušo in s telesom bi ga bil nebeški Oča s te zemlje preselil v večne nebesa. Ali človek je postal nezvest svojemu dobremu stvarniku, ter je grešil. Kakor hitro pa je bil storjen pervi greh, bilo je Adama in Evo sram: zdaj še le sta spoznala, da sta naga, spletla sta si figovo listje, in si narejala krila. O nesrečni greh, ki nam je s tolikimi drugimi žalostnimi nasledki tudi napravil, da nam je potrebna obleka. Ker pa ljubi Bog v svoji neskončni ljubezni človeka po storjenem grehu ni zavergel; ampak mu je Odrešenika obljubil; preskerbel mu je tudi obleko. Glejte: „Gospod Bog je Adamu in njegovi ženi naredil suknji iz kož, ter ju je oblekel.“ (I. Mojz. 3, 21.) In tako oblečena je pahnil iz verta veselja, da bi obdelovala zemljo, iz ktere sta bila vzeta.

Tedaj je obleka potrebna zavoljo pervega greha. Ko je pa Bog perva dva človeka sam oblekel, pokazal nam je s tem tudi, da imamo sveto dolžnost se oblačiti, za potrebno obleko svojemu telesu skerbeti. Kakor pa smo dolžni sebe oblačiti, tako nas ljubezen do bližnjega veže, da tudi bližnjemu preskerbimo potrebno obleko, ako si sam je omisliti, prislužiti ne more. In ravno to je četerto telesno dobro delo usmiljenja, od kterih vas zdaj v keršanskih naukih učim. Poslušajte me toraj danes: a) kaj se pravi nage oblačiti? in b) ali smo dolžni nage oblačiti?

a) Kaj se pravi: Nage oblačiti?

Nagi niso le tisti kteri nobene obleke nimajo; nage imenujemo tudi tiste, ki imajo tako revno, ponošeno, razstergano oblačilo, da si med ljudi ne upajo, v cerkev ne morejo; ali tudi, kteri za zimo zadostivnega oblačila ne premorejo. Kdor take reveže preskerbi z obleko, ktero si sami omisliti, prislužiti ali napraviti ne morejo, jim poda srajco, suknjo, obučo ali kako drugo oblačilo, da zamorejo med svet in mraza se obvarujejo, on opravlja četerto telesno delo usmiljenja — on nage oblači. Nage oblačiti se ne pravi, da bi ubogim kdo kupoval nove, drage oblačila. Revež, ki si nove obleke sam omisliti ne more, ne tirja nobenih novih ali drazih oblačil; on je zadovoljen s ponošeno obleko, ktere premožni ne mara več nositi, pa je še vendar toliko terdna, da jo ubožček lahko nosi. To dobro delo tudi storiš, ako revežu kaj zaslužiti daš, da si pridobi toliko, da zamore sebe ali tudi svoje obleči; ali če ga v službo vzameš, ali drugim priporočiš, da stergan ne bo; ali če mu podaš košček platna ali suknja ali usnja, da si raztergano obleko zakerpa; ali mu kak krajcar podaš, da ga drugi pozašije, ali mu sam kaj zakerpaš. Naj lepši opravljaš to dobro delo, ako podaš kaj perila, kako srajco ali rjuho ubozemu bolniku, ki se nima v kaj preobleči, ne čem prestlati. Keršanske gospodinje! poglejte po svojih skrinjah in predalih; morebiti se dobi kaka péd platna za znanega ubožca, ali kaka premajhna srajčica za revnega pa bolnega otroka. To je velik zaklad, to je predraga zaloga v vaši hiši, ktera, prav obernjena, vam bo v nebesa pomagala.

Rekel sem, da revežu bo zalegla tudi stara, že ponošena obleka. Ali vendar popolnoma za nič naj ne bo, da bi te morebiti sram bilo, ako bi revež povedal, kdo mu jo je dal. Pravil sem vam že v drugi priliki, da je nek slabo oblečen revež prosil pobožno gospo ubogajme. Gospa ukaže dekli, naj da revežu eno

srajco. Dekla prinese stergano srajco, ter jo beraču poda. Gospa pa jo zaverne in pravi: „Prinesi mu bolje srajco, ter pomisli, kako bi me bilo sodnji dan sram, ako bi Kristus, naš Gospod, vsemu svetu kazal to le stergano srajco in bi povedal, da sem ga jaz tako oblekla.“

Dan današni se nam pač ne manjka prilike, opravljati to dobro delo! Večkrat se zgodi, da cele družine pridejo ob vse imetje svoje; ali jim hudi ogenj vse vpepeli, ali jim povodenj vzame, ali vojska ali kaka uima vse pokonča, da morebiti druzega nimajo, kakor slabo obleko, ktero ravno na sebi nosijo. Daj, ljubi moj kristjan; takim usmiljenja vrednim revežem, kar premoreš, kako obleko, ali platna ali suknja ali kaj perila. Glej, to se pravi: Nage oblačiti. Koliko je revežev, ki si morajo kruha prositi pri dobrih ljudeh, ker si ga zavoljo starosti ali bolehavosti pridelati res niso v stanu; morebiti imajo edino stergano srajco, ktero nosijo na sebi; pa si nove kupiti ne morejo; daj takemu revežu ponošeno srajco, ki je pa vendar še za kaj, da se revež preobleče in osnaži, in ti boš nazega oblekel. Ali pride berač, ki ima cape na sebi, da se ne pozna kakošna je bila nekdajna suknja, v kteri se mu morebiti celo merčesi že ležejo; ti pa imaš ponošeno suknjo, ki pa vendar ni vsa pretergana, pa je sam tudi več ne boš nosil; daj jo revežu in nazega boš oblekel. Hodijo okoli bosi, morebiti celo po zimi nimajo niti čevljev niti nogavic; daj jim zaveržene čevlje, kterih več ne nosiš ali par nogavic ali čevljaric; in nazega boš oblekel. So ubogi starši, kterim je mili Bog veliko otrok dal, pa jih revéži pošteno oblačiti ne premorejo; radi bi jih v šolo pošiljali, ali potrebne obuče, ali tudi potrebnih bukvic jim preskerbeti ne morejo; pomozi takim in nage boš oblačil. Dobre, keršanske žene, ki ravno zase posebnega dela nimajo, za uboge kaj predejo, pletejo ali šivajo, ali ubogim materam, ktere same ne

morejo ali ne znajo, otročje oblačila sperejo, zakerpajo in tako nage oblačijo.

Ko nekteri ubožni Izraelci v sužnosti niso že kaj obleči imeli, tedaj je pobožni Tobija veliko svojega premoženja v to obračal, da jim je potrebne obleke omislil.

Poznam poštenega grajščaka na Dolenskem, ki mi je večkrat prinesel po petdeset goldinarjev, da sem ubožnim otrokom obleko napravil, da so mogli v šolo hoditi.

Te dni sem bral od nekega revnega šolarja na Ogerskem. Ta šolar je bil priden, zraven pa prav reven. Binkoštno saboto je zbral vse svoje solde, ktere je lahko in urno poštel; kajti njegova suknjica je bila stergana in binkoštno nedeljo bi jo bil vendar rad zakerpano imel. Ker je mislil, da njegov denar bo zmogel, kar bo kerpač zaslužil; hitro poišče bližnjega krojača, ki je v slabi bajtici prebival, ter ga prosi, kakor le more, da bi mu do jutre suknjico zakerpal. Mož mu noče obljubiti, izgovarja se, da ima preveč druzega dela in da s stergano suknjo bo dosti opraviti; na to še žena pritegne: „To nikakor ni mogoče.“ Poslednjič je pa zgovornost šolarjeva vendar premagala in ko mu krojač obljubi, da bo drugo jutro dobil zašito suknjo, veselo brez suknje skače domu.

Binkoštno nedeljo na vse zgodaj je ubogi šolar že pri krojaču; in res je suknja pošteno zakerpana. Plašno zdaj vpraša, koliko je dolžen? „E, kaj dolžen? ga šaljivo pa dobrovoljno zaverne mož, saj pa nimaš preveč denarja; revnim šolarjem sem že marsikaj zastonj zakerpal. Boš pa plačal, ko boš enkrat škof.“ Kdo je bil pač bolj vesel, ko ubogi šolarček! Suknja je zakerpana, pa še solde je imel v žepu!

Preteklo je štirideset let, in prišel je nov škof v malo mesto, kjer je živel kerpač, ki je bil zdaj starček, pa tudi prav ubog. Kako se je pa začudil, ko neko jutro koračijo škof po

peterih stopnicah in stopijo v revno izbico njegovo! Začuden bi se bil skoraj zgrudil, vendar je le pokleknil. Škof ga smehljaje vzdignejo in pristavijo: „Ljubi mož! prišel sem, stari dolg poravnat.“ Ko pa starček začudeno gleda, dejo mu prijazno škof: „Mora biti kake štirideset let, kar ste mi vi mojo suknjo zakerpali, pa ste dejali, naj vam plačam, ko bom enkrat škof. Iz vaše šale je po Božji previdnosti postala resnica; in zato sem prišel, da poravnam svoj dolg.“ — Dolgo starček ne more spregovoriti; vendar reče: To ni mogoče; milostljivi škof! to nikakor ni mogoče.“

„Tako je tudi vaša žena takrat rekla, ko sem jaz svojo stergano suknjico kerpat prinesel, in vendar je bila o pravem času dodelana. Tako je tudi z menoj bilo; kajti kar še ni, pa še lahko bo.“ In škof so tudi obresti plačali. Star kerpač se je preselil v čedno sobico škofove palače, kjer je bil prav dobro postrežen. Večkrat je rekel: „Moj živi dan mi ni bila nobena suknja tako plačana, kakor ta revna šolarska suknjica. Pa je tudi res: Kar še ni; pa še lahko bo!“

Kako se pa to dobro delo med nami opravlja?

Ne rečem, da ni današnje dni usmiljenih, ki veliko dobrega storé in tudi nage oblačijo. Ali kaj pa hočem reči nekterim, ki so tako terdega in neusmiljenega serca, da potrebne obleke ne napravijo svojim oslabelim in ostarelim staršem, kteri so jih skerbno zredili, jim tudi pošten košček kruha zapustili; da reveži zavoljo preslabe obleke med ljudi, ali v cerkev si ne upajo, ali po zimi zmerzujejo? Taki terdini pač nagih ne oblačijo. — Pa tudi so starši, ki tega lepega imena niso vredni, ki so neskerbni, zapravljivi, da svojim ubogim otročičem potrebne obleke napraviti ne morejo. Taki se ve da nazih ne oblačijo. Poznal sem očete, prave očme, gerde požeruhe, ki so vsako nedeljo popivali in drago pečenje jedli, otroci pa niti obuče niti

obleke niso imeli, da bi v šolo hoditi mogli. Kaj bo tak nage oblačil, ki vse po svojem nikdar nasitenemu gerlu požene?

Poznal sem tudi slepe matere, ki svoje odraščene hčere lišpajo in predrago in nečimerno oblačijo, mali otroci pa po cigansko stergani se po vasi klatijo. — Drugi so zopet lakomni, skopi, da si potrebne in poštene obleke ne omislijo, ter le na kup spravljajo, stergani hodijo, pa nobenemu revežu nič ne privoščijo. — Drugi zopet vse za obleko dajo in se črez svoj stan gizdavo nosijo. — Vsi taki nazih ne oblačijo.

Vsi ti pa se vstavljajo zapovedi Božji, ki pravi po preroku: „Ko vidiš nazega, obleči ga, in ne zaničuj svojega mesa.“ (Izaj. 58, 7.) Kajti vsi smo bratje in sestre med seboj po mesu in v Jezusu Kristusu. Težko bodo shajali taki neusmiljeni pri sodbi. Zadela jih bo grozovita beseda Božjega sodnika: „Poberite se izpred mene, prekleti! v večni ogenj! ... nag sem bil, in me niste oblekli.“ (Mat. 25, 43.)

b) Smo li dolžni nage oblačiti?

Lakota je huda; žeja peče; nazega pa je sram, po zimi mu je tudi hudo. Mislimo si ojstro zimo, ko huda burja okoli ogla žvižga, skeleči mraz vse ude in muzek prešinja; pa zagledamo reveža, ki z lahno, stergano obleko se komaj zakriva! Kako bi nas zeblo, ako bi se nam taka godila! Kar pa nam hudo de, tudi drugim dobro ni. Zato nas pa keršanska ljubezen veže, da revežu pomagamo k potrebni obleki. Stari Tobija lepo pravi svojemu sinu: „S svojimi oblačili nage oblači!“ (4, 17.) In Jezus sprejme tudi to dobro delo, kakor da bi ga njemu samemu storili.

Znana vam je prigodba iz življenja sv. Martina. V mladih letih je bil vojak. Nek zimski dan jaha zagernjen v svoj vojaški plajšč. Naleti na reveža, ki je bil na pol gol, se ves

tresel hudega mraza, pa je ubogajme prosil. Martin, usmiljenega serca ki je bil, pa ni imel nič denarjev pri sebi, se ne pomišljuje dolgo, zdere svoj meč, prereže svoj plajšč, ter ga polovico beraču poda. V pervi noči se mu prikaže Jezus Kristus, ogernjen s polovico njegovega plajšča, ter mu pravi: „Martin, učenec, me je tako oblekel.“ In Gospod mu je že tukaj poplačal obilno to dobro delo usmiljenja. Sveto je živel in škof Turonski je postal.

Ta zgled nam kaže, kako ljubo, Bogu dopadljivo je Gospodu, nage oblačiti. Zato prizadevajmo si tudi mi za to dobro delo.

Sv. Janez Kerstnik je ojstro pridigal hudobnim prebivavcem Jeruzalemskim; pogubljenje jim je napovedoval, ako pokore ne bodo storili. Sekira je že drevesom v korenino nastavljena, jim pravi. Vsako drevo, ktero ne stori dobrega sadu, bo izsekano in v ogenj verženo. Prestrašeni so ga vprašali: Kaj nam je storiti? Odgovoril je pa, in jim rekel: „K d o r i m a d v e s u k n j i, n a j d a t e m u e n o, k i j e n i m a.“ (Luk. 3, 11.)

Poterpežljivi Job pripoveduje, kako je usmiljenje ž njim vred rastlo; da nobenega ni zapustil, ki ni imel obleke, ali brez odeje; da se mu je nagi siromak zahvalil za kožo, s ktero je ogernil njegov život, da se je ogrel. (31.)

Sv. apostol Jakob nas uči, da vera brez dobrih del nam ne bo nič pomagala; da nas zveličati ne bo mogla. In on pristavi: „A k o s t a b r a t a l i s e s t r a n a g a, i n p o t r e b u j e t a v s a k d a n j e g a ž i v e ž a; r e č e j i m a p a k d o z m e d v a s: P o j d i t a v m i r u, o g r e j t a i n n a s i t i t a s e; i n j i m a n e d a s t e, k a r j e p o t r e b n o t e l e s u, k a j b o t o p o m a g a l o?“ (Jak. 2, 15, 16.)

Tudi cerkveni učeniki so to dobro delo svojim vernim posebno priporočali. Sv. Bazilij je svaril svoje poslušavce, ki te

dolžnosti niso zadosti spolnovali, ter pravi: „Vaše prebivališče in vaše ozidje je z žametom prevlečeno, vaši konji in vaše mule z dragimi pregrinjali pokriti; ubogi pa, vaši bratje vaše meso in kri, pomanjkanje terpé in nimajo toliko, da bi se spodobno pokrili, ter vpijejo, da bi jim pomagali, pa vi jih poslušati nočete.“

In kakor so učili tako so tudi storili. Sv. Peter, ki je bil škof v Tarantasiji, je bil toliko usmiljenega serca, da je siromaku pomagal, če ga tudi nič prosil ni. Po zimi nekdaj popotuje po svoji škofiji z več spremljevavci. Sreča ubogo ženo, staro in nadložno, mraza je bila vsa terda, imela je revno, lahko, še to vse raztergano obleko. In škof jej pravi: „Ljuba mati moja, vi bote zmerznili!“ Na to se oberne k svojim spremljevavcem in reče: „Kaj nam je storiti, da bi revi pomagano bilo? Denar jej nič ne pomaga! in kdo bo svoje oblačilo slekel in revo ogernil?“ Nihče ne odgovori. On pa zgorno oblačilo sleče in ga ubogi da.

Prelepi zgled nam je Tabita, pobožna vdova v mestu Jope. Lepo nam popisuje sveto pismo, kako veliko dobrih del je storila. Komu se enako ne stori, ako bere ali sliši, kako so ubogi in vdove obsuli svetega Petra, ko je na njihovo prošnjo iz Lide prišel, da bi to dobro ženo oživel, ko je bila umerla. Ubogi in sirote so kazali aposteljnu svoje oblačila, ktera jim je podarila Tabita, da so ga toliko serčneje prosili za njo.

K d o j e š e p o s e b n o d o l ž e n, n a g e o b l a č i t i?

Ker je obleka draga, kar vsi vemo, in je priprosti ljudje navadno sami le za silo imajo, zato so posebno bogati in premožni dolžni, siromakom pomagati in nage oblačiti. Bogatim in premožnim posebno velja opominjevanje svetega Pavla, ki pravi: „Z d a j n a j v a š a o b i l n o s t n j i h p o m a n j k a n j u p o m a g a, d a b o d e t u d i n j i h o b i l n o s t v a š i p o-

trebi k pomoči, da bode enakost.“ (II. Kor. 8, 14.) Ne, kakor da bi sveti apostel tirjal, da bi vsi enako veliko imeli, ampak, da vsi imajo, česar po svojem stanu in druzih zadevah potrebujejo. On posebno premožne opominja, naj zdaj od svojega premoženja revnim podelijo, da bodo njih duhovno bogastvo, njihove molitve in dobre dela tudi njim v prid, da tako vsi imajo, kar na duši in na telesu potrebujejo. Nikar se toraj siromaki in revni ne pritožujte, kakor, da bi vas bil ljubi Bog pozabil. Premožnim Bog pravi po preroku Izaiju: „Ko vidiš nazega, obleči ga!“ (58, 7.) K premožnemu Bog pošilja siromaka, kakor sveto pismo pravi: „Bogatin in revež se srečata; Gospod je obeh stvarnik.“ (Preg. 22, 2.) Bogatin je vstvarjen zavoljo reveža in revež zavoljo bogatina; eden brez druzega srečen biti ne more. Ubožec prejemlje od bogatega telesni obstanek; bogatin pa prejemlje od reveža zaklad zasluženja. Siromak, ti potrebuješ bogatina; in ti bogatin potrebuješ siromaka. Ako torej revež zdaj obleke potrebuje, daj mu je; tako bo njemu pomagano, tebi bodo pa grehi izbrisani. Toraj vi, ki ste premožniši, vi posebno spolnujte to telesno dobro delo usmiljenja in služili si bote prelepo krono v svetih nebesih.

Ako tudi bogatini niste, pa ste vendar toliko premožni, da lahko oblečete Jezusa Kristusa. Vi poznate zapuščene otroke, ki morebiti slabe, revne ali zanikerne starše imajo, ali pa jih celo nimajo ne; jih vidite raztergane, vmazane, na pol nage hoditi; ali jim starši zavoljo bolezni ali starosti potrebnega oblačila zakerpati, napraviti ali oprati ne morejo; kako lepo bi bilo, kako imenitno dobro delo bi storili, ako take zapuščene otroke osnažite, jim oblačilce zakerpate ali kaj ponošenega podaste, da zakrijejo nagoto svojo. Morebiti bi se svoji nečimerni, pregizdavi obleki kaj pritergali in bi takim siromakom k potrebni obleki

pripomogli! Veliko, nezrečeno veliko plačilo bi si v nebesih nabirali, ker bi v takih revežih Jezusa samega oblačili. Pri veseljni sodbi bi slišali prelepe besede: „Pridite, izvoljeni moji! in posedite večno kraljestvo, kterega sem vam od vekomaj pripravil zavoljo trohljive, ponošene obleke, s ktero ste me ogernili v razterganih bratih in sestrah.“

Kristjani moji! poglejte in preiščite po svojih shrambah, po skrinjah in drugih kotih; morebiti bote našli kako postarano, obešeno oblačilo, ktero vam je že preslabo, za vaš stan preglodano; poberite ga in dajte ga siromašnemu; za njega bo še dobro, in oblekli bote Jezusa Kristusa samega. Ne da bi vaše ponošene oblačila splesnovale, ali da bi jih snedli moli, ali da bi jih proč vergli; raji ž njimi ogernite reveža, in enkrat vam bo to obilno poplačano. Ne, da bi s svojim premoženjem le sebi stregli, ali ga na kup zbirali, in siromakom nič ne podelili! Tega ne, preljubi! Kajti zadele bi vas grozovite besede svetega apostelna Jakoba, ki pravi: „Bogatinci! jokajte in tulite zavoljo svojih nadlog, ki bodo nad vas prišle. Vaše bogastvo je strohnelo, vaša oblačila so od molov snedena. Vaše zlato in srebro je zarijovelo, in njuna rija bo v pričevanje zoper vas... Nabrali ste si zaklad jeze za poslednje dni.“ (Jak. 5, 1—3.)

Vendar vas moram opomniti še nekaj pri opravljanji tega dobrega dela. Kakor sem že rekel, da prav za nič obleke ne dajajmo revežu, s ktero mu ni čisto nič pomagano in bi nas enkrat sram bilo; pa ubogim spet takih oblačil ne dajajte, s kterim bi oblečen siromak le v posmeh ali norčijo drugim bil; to je, oblačil iz svilnate ali drugačne predrage robe, ali pa tako po novi šegi vrezanih, da bi bilo za reveža smešno ali bi ga morebiti k gizdosti napeljalo. Nobeno dobro delo bi tudi ne

bilo; ja pregrešno bi bilo, ako bi kdo ubogim podaril obleko, če tudi čedno in še terdno, ktero je pa nosil bolnik, ki je zamerl za kako nalezljivo boleznijo, kakor je jetika, putika ali rak. Zlasti volnatih takih oblačil drugi nositi ne smejo; platnena obleka ni tako nevarna, ker se ložej v dobri žehti opere. V taki priliki poprašajte modrega zdravnika za svet in bolje je tako nevarno obleko sežgati, kakor jo siromaku podeliti, pa ga s tem še v večo nadlogo pahniti.

Posebne modrosti pa vam je potreba, zlasti današne dni, pri tem telesnem dobrem delu usmiljenja. Ne bi bilo prav, ako bi vsacemu razterganemu beraču precej kako obleko pomolil. Žalostna skušnja nas uči, da lazijo okoli gerdo razcapani potepini, ki se kremžijo in pačijo, da bi bližnjega opeharili za kako oblačilo; pa ne, da bi zagernili svojo nagoto. Marsikteri imajo doma čedno oblačilo po svojem stanu, ali morebiti celo gizdavo; pa se nalašč v stergane cape zavijejo, na ptuje podajo in so goli, da jih pošten človek pogledati ne sme, pa se prestrašno revne delajo in gerdo lažejo, da bi se le ljudem smilili, in bi kaj več, kaj boljega prejeli. Taki niso vredni nobenega daru; so hinavci in goljufi. — Drugi se okoli vlačijo brez srajce ali druzega potrebnega oblačila, pa so jih zapili ne obnosili. Taki potepini hodijo od hiše do hiše; jih zebe, da se vsi tresejo, in lažejo, da je gerdo, da bi le kaki veči dar dobili in ga zopet zapili. Takim ni pomagano, ako bi tudi pri vsaki hiši oblačilo prejeli.

Dovolj je ubozih v vsaki fari; domačim toraj pomagajte, ktere poznate; zlasti še takim, ki se prositi sramujejo. Takim radi podelujte, ki sprejete darove tudi res v dobro obernejo. In ako bote take nage oblačili, blagor vam, ker tudi vi bote enkrat usmiljenje dosegli! Ubožci bodo v svojo preserčno prošnjo nad vas in nad vaše otroke blagoslov Božji z nebes priklicali;

vam bodo srečno zadnjo uro sprosili; še na vaših grobovih bodo molili in jih s hvaležnimi solzami močili, ter vam večni mir in pokoj želeli. Vi pa bote pri sodbi slišali iz Jezusovih ust premile besede: „Pridite blagodarjeni mojega Očeta! posedite kraljestvo, ktero vam je pripravljeno od začetka sveta... zakaj nag sem bil, in ste me oblekli.“ (Mat. 25, 34, 36.)

XLIX. Keršanski nauk.

5. *Bolnike obiskovati.*

Eden naj hujših nasledkov izvirnega greha so bolezni. Nobena bolezen bi na zemlji ne bila, ako bi Adam in Eva grešila ne bila. O nesrečni greh, koliko bolezni si nakopal človeškemu rodu! Malokdo se loči iz te solzne doline, ki bi ne skušal tega zla. Pa, preljubi moji farmani! tudi bolezen je za nas grešnike klic Božji. Blagor njemu, kdor posluša in uboga ta glas Božji! Prav veliko izvoljenih duš je že v nebesih, ktere je usmiljeni nebeški Oča z boleznijo na pravo pot pripeljal in zveličal.

Ker je pa bolezen hudo, težavno zlo, in si marsikteri bolnik sam nič pomagati ne more; je pa tudi posebno dobro delo usmiljenja, bolnike obiskovati in jim po moči postreči. Nek cerkven učenik pravi, da v hiši, kjer bolnika imajo, je naj obilniša žetev dobrih del za nebeško kraljestvo.

Pomislimo tudi mi danes to telesno dobro delo usmiljenja, ki je:

5. Bolnike obiskovati.

a) Kaj se pravi: Bolnike obiskovati?

Bolnike obiskovati se ne pravi, da bi k bolniku šel, ga pogledal, ali tudi še poprašal, kako mu je. To telesno dobro delo stori on, ki bolniku kaj postreže, pri njem čuje, mu prestelje, ga vzdigne, mu v dušnih ali telesnih potrebah na pomoč pride, ga v njegovem terpljenji tolaži, k stanovitni poterpežljivosti opominja, ali mu kaj druzega dobrega stori. Nektere že dolžnost veže, da bolniku postrežejo, kakor so domači; in ako to dolžnost na tanko spolnujejo, se vdeležijo tudi tega dobrega dela. Ktere pa nobena posebna dolžnost ne veže in vendar iz prave keršanske ljubezni bolnemu strežejo, si pa služijo še posebno plačilo za večne nebesa.

6. Smo li dolžni bolnike obiskovati?

Ako le pomislimo, kako veliko zlo je bolezen, bomo še spoznali, da nas keršanska ljubezen veže, da spolnujemo to dobro delo, da radi bolnike obiskujemo. — Bodi si kdo še tako ubog, vendar si pri dobrotljivih ljudeh pomoči išče in živeža priprosi, ako je le zdrav. Naj veča dobrota na svetu je zdravje, ki nam polajša uboštvo in revščino. Bodi si kdo še tako preganjan, vendar ima še kakega prijatela, da se zateče k njemu, ki ga potolaži ali mu pomaga. In ako bi kdo tudi v sužnosti, v ječi bil, vendar, ako je zdrav, le še prenaša, vendar se včasih opočije, ali mirno zaspi. Koliko pa terpi bolnik na telesu in na duši!

Hude bolečine ga stiskajo in pečejo, da se revež zvija, ko červiček v prahu, se nemirno preklada sem ter tje po postelji, pa vendar pokoja ne najde. Glava ga boli, da se mu hoče razpočiti. Spanje beži pred njim; noč mu je prestrašno dolga. Telesna moč bolnika večkrat tako zapusti, da se ne more sam ne oberniti, ne skloniti; da mu odpovejo noge in roke in si sam nič pomagati ne more.

Kakošne težave pa obdajajo dušo njegovo! Njegov duh je ožaljen, ves pobit. Pretečeno življenje stopi pred oči njegove duše. Marsikaj se mu zdaj kaže vse drugače, kakor si je to poprej mislil. Vest mu očita, da je bolj za telo, kakor za dušo skerbel; da je veliko se trudil za časno, za to posvetno, malo pa storil za večno, za dušo svojo; tudi spozna, da bo moral zapustiti vse, na kar je bilo navezano serce njegovo; spozna, da mu njegovo imetje ni v stanu podaljšati življenje ne za minuto ne. — Vžali ga vse pričujoče; vidi okrog svoje postelje svoje znance, prijatele, svojo ženo in otroke, ki britko žalujejo in jokajo, pa mu vsi skupaj pomagati ne morejo; ako bi mu tudi še tako radi pomagali. — Kako hudo podere njegovega duha še le misel na prihodnjo sodbo, ki je tako blizo, pa je tako natančna in ojstra; ne ve, boji se, ali bo obsojen v večno veselje ali pahnjen v večno pogubljenje.

Ako si te dušne in telesne britkosti bolnikove le nekoliko pred oči postavimo, pač lahko bomo spoznali, kako veliko delo svete ljubezni je, obiskovati bolnika, ga tolažiti, mu postreči in po moči pomagati.

Kako dopadljivo je Bogu obiskovati bolnike, nam naš mili Jezus pove v prigodbi usmiljenega Samarjana, ki se je usmilil nesrečnega, na pol mertvega siromaka, kterega so razbojniki z ranami obdali. Kako lepo je slišati, da mu je njegove rane zmil, vina in olja vanje vlil, jih obezal, ga na svoje živinče posadil, ga v bližnjo gostivnico peljal, tam še mu stregel, še druge njemu v postrežbo najel in poplačal za njim; akoravno mu je ptujec bil. In Jezus nam vsem pravi: „Pojdi, in tudi tako stori!“ (Luk. 10, 37.) In usmiljeni Bog nam po svojemu preroku kliče: „Ne puščaj jokajočih brez tolažbe, in z žalostnimi žaluj. Naj se ti ne toži, bolnika obiskati; zakaj s tim se boš v

ljubezni vterdil.“ (Sir. 7, 38, 39.) In Jezus pravi, da bo sodnji dan obiskovavce bolnikov tako poplačal, kakor da bi bili njega samega obiskali. Kristjani moji! kdo zmed nas bi pa ne postregel, kakor bi le vedel in znal, Jezusu samemu, ako bi prišel v našo hišo, ves ubog in ranjen, v smertnih bolečinah? Glejte, vsak bolnik pa je Kristusov brat ali sestra njegova, je ud njegovega duhovnega telesa. Kar najmanjšem njegovih bratov storimo, to njemu samemu storimo. (Mat. 25.) Ravno ta mili Jezus pa nam tudi žuga, da bo v večni ogenj obsodil neusmiljene, ki bolnikom nobene pomoči skazovali niso.

Pa tudi nas lahko zadene bolezen, v kteri bomo potrebovali ptuje pomoči. Ako smo mi postrežljivi in usmiljeni, tudi nam se bo usmiljenje skazovalo. Celo angeli Božji so večkrat bolnikom stregli. Veliki angel Rafael je prišel k pobožnemu Tobiju, pa je ozdravil njegove bolne oči. Revnemu Lazarju, kterega je ves svet v njegovi revščini zapustil, so angeli stregli ter so njegovo sveto dušo prenesli v naročje Abrahamovo. Od pobožnega puščavnika berem, da mu je v njegovi hudi bolezni sedem dni vidoma stregel njegov angel varh, dokler niso prišli k njemu drugi menihi v postrežbo.

Ako so pa celo angeli spoznali, da je Bogu dopadljivo dobro delo, bolnike obiskovati in jim postreči; zato tudi mi radi opravljajmo to dobro delo; zlasti zato, ker je ubogi bolnik tolažbe in ljubezni potreben in si sam pomagati ne more. In če je včasih taka postrežba res tudi težavna, pa je nam toliko več naših grehov. Kajti velika je ljubezen, ktero skazujemo bolnemu bližnjemu, in v njem Kristusu Jezusu samemu; ako bi pri tem tudi bolezen nalezli in celo življenje svoje zgubili; saj je ni lepše smerti, kakor je smert ljubezni. Taka smert je smert mučencev, ki pelje naravnost v nebesa, za kakoršno nam bo Bog dal krono večne slave.

Pet in šestdesetega leta je umerl v Kolinu na Nemškem eden naj imenitniših mož sedajnega stoletja. Ta je bil oče Adolf Kolping, začetnik katoliškega rokodelskega društva, ki je današne čase neizrečeno velika dobrota vsem rokodelskim pomagačem in učencem. Ta vneti mož je bil do svojega tri in dvajsetega leta čevljarski pomagač. Po čudnih potih Božje previdnosti je bil mašnik posvečen. Po velicih ovirah je prišel v šole. S silno marljivostjo se je učil noč in dan, in potrebni živež si je moral s podučevanjem druzih služiti. Slišal je pa nekega dne, da je za kozami hudo zbolel čevljarsk pomagač, kterega je nekdaj poznal. Hitro teče k njemu in ga najde s kozami vsega obsutega, zraven pa čisto zapuščenega. Bolnik je na kmetih pri ljudeh, kteri so ga sprejeli v majhno izbico podstrešno, pa so se nalezljive bolezni bali in se ga ogibali. Tako je ležal ubogi bolnik brez vse pomoči in brez tolažbe. Ko ga Kolping v tako prežalostnem stanu vidi, urno je sklenil in dejal: „Za sedaj bom zapustil šole in bom temu bolniku stregel, da se ozdravi, ali pa umerje.“ Njegovi prijateli ga niso premogli odverniti od tega sklepa. Tudi se ni bal nalezljive bolezni; celo to ga ni motilo, da bi utegnil zgrešiti cilj življenja, kamor ga je Bog tako očitno klical, ako popusti šole, v ktere se je spravil še le pe tolikem natezanji. Predobri mož je na vse to le odgovoril: Bolnik potrebuje moje pomoči; toraj jo mu moram tudi skazovati; za vse drugo bo Bog skerbel.“ Več mescev je ubogemu bolniku stregel z velikim trudom; pripravil ga je na keršansko smert in mu tudi zadnji trenutek na strani stal. Po njegovi smerti je pa tudi kmalo čutil, koliko mu je škodovalo vedno razgibanje in stanovanje v mali podstrešni izbici in v okuženem zraku. Moči so ga popustile, komaj je prilezel na očetov dom. Hude koze so vsega obsule; tako, da so vsi obupali nad njim. Ali kjer je človeška moč premajhna, je Božja za-

dostna. Kolping je ozdravil; toda sledi te bolezni so mu ostale po obrazu vse žive dni — vzel jih je seboj v grob, kakor častitljivo znamnje svoje junaške ljubezni, ter jih bo nam vsem kazal še sodnji dan.

To vse nas uči, da keršanska ljubezen nas veže, da tudi mi radi bolnike obiskujemo, ter jim po moči postrežemo.

c) Ktere ali kakove bolnike pa moramo obiskovati?

Dobro telesno delo usmiljenja je, ako obiskujemo bolnike, naj že bodo bogati ali revni; vendar še veče zasluženje imamo, ako obiščemo in kaj postrežemo revnemu, siromašnemu bolniku. Kajti večidel se godi, da ubožec sam leži v hramu, sam terpi svojo revo in potrebo; bogatina pa njih veliko obiskuje in tolaži. Ko je Ecekija, Izraelski kralj, zbolel, poslal mu je Babilonski kralj pisem in darov, beremo v svetem pismu. (IV. Kralj. 20, 12.) Tako se godi tudi dan današni. Ako zboli premožen, bogatin, snidejo se prijateli njegovi, pridejo in ga tolažijo, kolikor in kar koli premorejo mu postrežejo, polahčajo njegovo bolezen. Ubožec pa sam v zapuščenem kotu zdihuje, na revni slami ali terdi klopi leži, od vseh zapuščen; pa si revež pomagati ne more. Nikogar nima, ki bi ga prevzdignil, mu prestlal, ga kaj osnažil, ali mu kako bolje in laglejo jed pripravil; dostikrat mu nima kdo le požirek merzle vode podati. Gotovo, to vsak spozna — gotovo je posebno zasluživno in Bogu dopadljivo dobro delo, obiskati tacega reveža in mu kaj postreči. „Vsem revežem smo dolžni pomagati, posebno pa še bolnim,“ pravi sv. Gregor. Ko je stotnikov hlapec zbolel, hitro se je naš ljubi Zveličar Jezus Kristus sam ponudil, da ga hoče obiskati in ozdraviti; nihče ga ni tega prosil. Ko mu je dobri stotnik le povedal, da njegov hlapec bolan leži, zdajci mu je Jezus rekel: „Jaz bom prišel in ga ozdravil.“ (Mat. 8, 7.) Ko

je prišel pa kraljič, in ga je prosil, da naj pride v njegovo hišo, preden umerje njegov bolan sin, Jezus ni hotel doli iti. Sv. Gregor pravi: „K bogatemu kraljevemu sinu ni hotel iti, k ubozemu hlapcu pa je bil urno pripravljen iti.“ S tem nam je pokazal, da imamo veče zasluženje, ako obiskujemo revne bolnike, kakor ako strežemo bogatim.

Zbolela je mala Rozika, hči ubozega dninarja. Lota, hči grajskega oskerbnika jej je vsak dan nosila skledico dobre juhe; kajti nič druzega reva vživati ni mogla. Rozika ozdravi; pravi pa: „Dobra gospodična mi je toliko dobrega storila v moji bolezni; sama mi je nosila juho; o da bi mi ljubi Bog dodelil, da bi jej tudi jaz kaj zares dobrega storiti mogla! O da bi jej le kako majhno veselje napraviti mogla!“

Zvedela je, da Lota ima lepe šmarnice posebno rada. Na spomlad hodi dan na dan v bližnji boršt, ter išče in išče, da bi perve šmarnice dobila in celi šopek dobri Loti nabrala. Po dolgem iskanji zapazi vendar pod starim hrastom veliko cvetečih šmarnic. Vesela se usede, ter tiho terga prelepe cvetlice, pa jih povija v šopek. Na mah zasliši v bližnji goščavi grozen pogovor. „Ti, reče neki divji glas, zdaj se pa lahko znosiva nad grajšinskim oskerbnikom, ki je mojega brata v zapor pripravil, glej tu ključ njegove sobe, kterega je bedasta dekla v vratih pustila.“ „Dobro, se drugi zadere, precej nocoj greva in oskerbnika z ženo in hčerjo ubijeva, pa se grajšinske kase polastiva.“

Rozika se natihoma splazi od ondot, ter urno teče k dobri Loti, jej poda šopek šmarnic, pa jej tudi razodene grozoviti naklep prestrašnih roparjev. Oskerbnik je preskerbel skrivej potrebno stražo in je hišo zavaroval. O polnoči res prideta roparja, na tihem odpreta vežne vrata; ali zgrabili so ju in deželni pravici izdali, da dobita zasluženo kazen. Oskerbnik pa

pravi svoji usmiljeni hčeri: „Ljuba Lota, tvoja miloserčnost je velik blagoslov prinesla celi hiši. Ubogi, bolni Roziki si postregla s skledico gorke juhe; ona pa je zato z Božjo previdnostjo nam vsem rešila življenje.“

d) Kdo je še posebno dolžen bolnike obiskovati?

Rekel sem že, da nektere še posebna dolžnost veže k temu dobremu delu. Tako so otroci dolžni obiskati in postreči svojim staršem, kakor jih k temu že četerta zapoved veže. Tako je sveta Pavla neprenehoma stregla svoji bolni materi, kakor piše sveti Hieronim. Poseben blagoslov čaka dobre otroke, kteri svojim obnemoglim staršem radi postrežejo. Ali, pomozi Bog! tega blagoslova se pač udeležili ne bodo mladi gospodarji, otroci ali sinahe in zeti, ki svoje stare le tako dolgo lepo imajo, dokler jim zastonj delati zamorejo, ali dokler jim stari še kaj zapustiti imajo. Ako so pa ubogi oslepljeni starši mladim vse izročili, več delati ne morejo, in še bolehajo, o gorje jim! kmalo so mladim le napoti. „Da bi jih skoraj ne bilo; da bi jih Bog skoraj rešil te stare nadloge!“ In še kaj hujega se sliši. Ali vedite, vi nehvaležni mladi! s kakoršno mero vi merite, s tako se vam bo odmerjalo; samo ta razloček bo, da bote dobili zverhano mero.

Posebna ljubezen veže zakonske, da si v bolezni postrežejo. K temu so se s prisego zavezali pred Gospodovim altarjem, kedar so zakrament svetega zakona prejeli. Bolezen je naj lepša prilika, je pravo kazalo, v kterem zakonski pokažejo pravo ljubezen, pravo zvestobo. Tudi neverniki se ljubijo, dokler so zdravi in mladi. Keršanska ljubezen pa s starostjo le še raste in v bolezni se naj bolj razodeva. Tudi dan danešni leži marsikteri zapuščen Job na gnoji zanikernosti svojih domačih ljudi.

Tako veže sveta dolžnost d u š n e p a s t i r j e, da obiskujejo sebi izročene bolnike, kolikor in kedar je mogoče. Kako je mili Jezus zameril duhovnu in levitu, ki sta memo ranjenega človeka naprej šla in mu nič postregla nista!

G o s p o d a r j i imate lep zgled nad nevernim stotnikom, ki je svojemu bolnemu hlapcu vso mogočo postrežbo preskerbel, ter do Jezusa šel in mu zdravja prosil. Kako pa delajo gospodarji, ki godernajo ali urno od hiše spravijo posla, ako jim kaj zboli, in jim terdo delati ne more? Ali če ga ne odpravijo, kako mu navadno postrežejo? Mar ne zadenejo marsikterega neusmiljenega gospodarja besede Kristusove, ktere je hudobnim farizejem rekel: „K t e r i č l o v e k b o m e d v a m i, k t e r i, k o b i i m e l e n o o v c o, i n b i m u t a v s a b o t o v j a m o p a d l a, b i j e n e p r i j e l i n n e i z l e k e l? K o l i k o b o l j š i j e č l o v e k, k o o v c a!“ (Mat. 12, 11, 12.)

Tako dolžnost imate s o s e d j e med seboj. Večkrat se zgodi, da zboli človek, ki nima nobenega svojih; ali pa zbolita oča in mati ob enem, ki nimate druzega, kot majhne otroke, ki jima nič pomagati ne morejo. Potreba in reva je velika. Nikogar ni, da bi ubogim le kaj gorkega skuhal, ali jim kakor si bodi kaj postregel; tako da jih pobere nemila smert ne toliko z boleznijo; veliko bolj morajo zavoljo pomanjkljive postrežbe umreti. Kdo je dolžen takim postreči? Mar ne bližnji sosedje? Ljubi moji kristjani! ako v soseski zboli kak tak človek, ki nima nikogar svojega, da bi mu postregel, postrezite mu v keršanski ljubezni, preskerbite mu kaj zdravila, okrepčajte ga ž njemu primerjeno hrano; in storili bote posebno dobro delo keršanskega usmiljenja, kterega pravični Bog gotovo poplačati pozabil ne bo.

Tudi bolnikom, ki so dobro postreženi, dobro dé, ako jih prijateli ali znanci obiščejo. Marsikteri bolnik reče prišlemu pri-

jatelju: Čast Bogu, da te še enkrat vidim! Tako obiskanje bolniku polajša bolečine, da jih vsaj za čas, malo pozabi, ter mu prikrajša dolgi čas, ki je vsacemu bolniku zares dolg.

e) Kako obiskujte bolnike, da jim bo prijetno in ne nadležno?

Veliko na enkrat naj vas ne hodi k bolniku. Hiše, navadno nizke in tesne, po zimi zaperte, zlasti v deževnem vremenu ali s sneženimi čevlji, hitro zasopene, so napolnjene s kužnim zrakom, ki hudo dene tudi zdravemu človeku, kaj še le bolnemu? Dostikrat bolnik celi teden sam leži, ni ga človeka k njemu; o nedeljah ali praznikih pa je hiša natlačena; kamor marsikdo ne pride zavoljo bolnika, morebiti le zavoljo družine, ki pa je preglasna, burke vganja, se smeji in norčuje, da mora biti bolniku le strašno nadležno. Tudi malih otrok ne jemajte seboj; večanje njihovo je bolniku zoperno.

Pri bolniku ne govorite preglasno, ne nadlegujte ga s premnogimi vprašanji, da se z govorjenjem ne utrudi. Ne govorite od praznih ali celo pregrešnih reči; tudi ne, kar rad ne sliši, ali bi ga v nepokoj, v jezo pripravilo. Pokažite mu svoje sočutje. Kolikor težav ž njim občutiš, toliko mu jih polajšaš. Ne pripovedujte mu od bolnikov, kteri so za enako boleznijo umerli; povejte mu raji od bolnika, ki je po taki bolezni ozdravel; kajti upanje veliko primore k ozdravljenju. Notrajna žalost ali nepokoj naj huje bolezen pomnožuje. Edina vesela novica je k življenju obudila bolnika, ki je že blizo smerti bil; nasproti ga pa žalostna prigodba potisne v veliko nevarnost, ko je že na potu ozdravljenja bil. Veselo novico le povejte bolniku, žalostnega pa mu ne pripovedujte. Ako se kaka škoda doma ali druga nesreča zgodi, ne pravite mu tega, dokler ne ozdravi; ako pa umerje, mu nič ne škoduje, ako tudi nesreče zvedel ni. Pri bolniku ne stikajte glav skupaj, ne šepetajte na skrivnem, ker

to je sumljivo in bolniku grozno hudo dé. Ako bi bolnik rad spal, pustite ga in pojdite mirno proč. Ako spi, ko pridete, ne budite ga; kajti mirno spanje mu je edina dobrota, ki se mu kratiti ne sme.

f) Kako bolnikom strezite?

„Poterpežljivost namreč vam je potrebna, da Božjo voljo storite, in dosežete obljubo.“ (Hebr. 10, 36.) Tako nam vsem kliče sveti apostel. Ako pa kdo potrebuje poterpežljivosti, gotovo je bolnik potrebuje. Priporočujte bolniku to toliko potrebno čednost. Povejte mu z milo, pa sočutno besedo, da si človek z voljno poterpežljivostjo lahko zbriše veliko grehov, si prisluži naj lepšo krono v nebesih; z nepoterpežljivostjo pa si le množi časno in večno terpljenje. Recite bolniku s sv. Bernardom: „Bolečine v bolezni prinesó človeku ali pekel, kakor levemu razbojniku, ki je klel in se togotil; ali so mu namesto vic, kakor so bile muke desnemu razbojniku; ali pa pomnožijo zasluženje in lepšajo krono v nebesih, kakor je bilo povišano zasluženje in veličastvo nedolžnega Jezusa in poterpežljivega Zveličarja.“ — Bolnik mora terpeti in tako rekoč na križu viseti, s kterega se sneti ne more, naj toraj premišljuje Jezusa in oba razbojnika na križu. Pomagati si ne more; vdati se mora; naj toraj z desnim razbojnikom in z Jezusom samim terpi in voljno prenaša vse britkosti in težave svoje bolezni. Ako je bolnik živo prepričan, da ga vidi nebeški Oča in njegov Odrešenik, gotovo se v voljo Božjo vda, pa mirno pričakuje, da se sveta volja Božja zgodi nad njim.

Pripovedujte bolniku, da je ložje in bolje na svetu terpeti več let, kakor po smerti edino minuto; da Bog nikomur več ne naklada, kakor le, kar nositi more. Povejte mu, da mili Bog človeško slabost s svojo gnado podpira; da njim, ki Boga ljubijo, vse v dobro tekne. Tako naj bolnik svoje serce k Bogu

povzdiguje, naj ne misli, ne gleda na to, kar tukaj terpi; ampak naj mu bo vedno pred očmi njegove duše plačilo, ktero ga čaka v nebesih, ako vdan v voljo Božje poterpežljivo vse prenaša.

Domači imajo sveto dolžnost, da od bolnika vse odvračajo, kar bi bolezen pospeševalo; pa vse storijo, kar bi jo odverniti pripomoglo. Zato ako bolezen nevarna prihaja, ja prej ko prej morajo domači bolnika opomniti, naj pošlje po modrega zdravnika. Velikrat zdravnik prepozno pride. Greh pa imajo, kteri bolniku zdravnika odgovarjajo; češ, da bi preveč plačila bilo, in da bo že Bog pomagal. Poslušajte, kaj pravi Gospod Bog sam po preroku: „Spoštuj zdravnika zavoljo potrebe; zakaj Najviši ga je vstvaril. Vsako zdravilo je od Boga... Najviši je iz zemlje zdravila vstvaril, in razumen človek jih ne studi.“ (Sir. 38, 1—4.) Naj vas tu opomnim, da išče za svoje bolnike zdravila pri modremu zdravniku, ne pri kacih mazačih ali pa celo pri konjedirkah. Veliko hudega so take „dohtarce“ že storile. Bog pravi: „Spoštuj zdravnika,“ ne goljufnega mazača. Kar moder zdravnik svetuje, na tanko spolnujte.

Skerbite, da je vedno čist in zdrav zrak, kjer bolnik leži; toraj večkrat, vsaj zjutraj in proti večeru odprite okno, vendar ne blizo bolnikove postelje, da črez bolnika sapa ne potegne. Pokadite sobo z brinovim lesom, ali naj bolje, ako nektere kaplje jesiha kanite na žerjavico ali razbeljeno železo ali na razbeljen kamen. Preveč zakurjeno ne sme biti. Mokrega perila ne sušite, kjer bolnik leži. — Prišel sem enkrat v jeseni v malo, nizko hišo k bolniku, ki je bila s koruzo vsa nebašena po stenah, po stropu, okoli peči; da je bil ves zrak okužen koruzne plesnobe. Zdrav človek mora zboleti v taki otrovani jami. Bog ne daj živega oglja v sobe, s kterim bi hotli hišo

ogreti. Veliko jih je tako oglje že zadušilo; zlasti, ki so blizo tal ali celo na tleh ležali. Nobene kisline ali sirovine ne imejte zraven bolnika. Z mokrim, sneženim oblačilom naj ne hodi nihče k bolniku; po zimi, dokler si ves merzel in se ne ogreješ, ne hodi blizo bolnika. — Postelj bolnikova naj bo snažna; ako je mogoče, večkra tmu presteljite, oprano, suho, pogreto perilo mu dajte; dobra postrežba je na pol zdravja.

Postrezite radi, z veselim, sočutnim sercem. Imejte poterpljenje z zopernostmi in s sitnostjo bolnikovo. Neizrečeno hudo je bolniku, ako vidi nevoljo ali zamerzo pri svojih domačih. Bolnik je kaj občutljiv; bolezen je tega kriva. Vse storite, s čem mu le kaj polajšati zamorete njegovo britko stanje.

Ako bolezen nevarniša prihaja, morate bolnika opomniti, da se previdi s svetimi zakramenti, dokler je še popolnoma pri zdravi pameti. Kako koristno je sveto obhajilo bolniku, priča nam Jezus Kristus sam, ko pravi: „Kdor jé moje meso, in pije mojo kri, ima večno življenje, in jaz ga bom obudil poslednji dan.“ (Jan. 6, 55.) Od svetega poslednjega olja pa pravi sv. apostel Jakob: „Je kdo bolen med vami, naj pošlje po cerkvene maše nike, in naj molijo nad njim, in naj ga mazilijo z oljem v imenu Gospodovem; in verna molitev bo otela bolnika, in Gospod mu bo polajšal, in ako je v grehih, mu bodo odpuščeni.“ (6, 14, 15.) Marsikdo, ki je v svoji bolezni te svete zakramente prejel, pa je zopet ozdravel, pričal je, da po sprejetih svetih zakramentih se je serce umirilo in kmalo se je tudi bolezen na bolje obernila. Kako nespametno in neljubo delajo domači, ki spoznajo nevarnost, pa ne opominjajo svojih, da bi se v pravem času, pri zdravi pameti, z Bogom spravili in svete zakramente prejeli; ali pa se

neumno bojijo, da bi bolnika s tem ne oplašili, ali da bo moral zato umreti.

Tudi je dolžnost domačih, da bolnika opomnijo, da vredi svoje časne reči, ako premoženje ima, da bi žlahta po njegovi smerti kakih prepirov ali nepotrebnih tožb ne imela. Le, če je vse časno dobro vredeno, le potem se zamore bolnik vsega Bogu izročiti in lepo na smert pripravljati, ko je odložil vse časne skerbi. —

Ako pa se bliža ura in prihaja nemila smert, ki bolnika postavi pred sodbo Božjo, izroči telo zemlji, dušo pa Bogu; o takrat je pač potrebno, da njegovo dušo izročujete Bogu, da b jej ja milostljiv in usmiljen bil. To je tako natorno, v keršansk ljubezni tako uterjeno, da se nam posili samo po sebi. Kedar oko bolnikovo vgasne, mu smertni boj s hladnim potom porosi čelo, mu dihanje se zaderžuje, pojenjuje, mu udje vledené; o takrat mu je priprošnje treba; kajti zadnji trenutki njegovega življenja so prišli; skoraj bo stopil pred svetega, pravičnega in ojstrega sodnika; tudi hudoba vse zadnje žile napenja, da bi dobil dušo njegovo; kdo se ne bo usmilil reveža, ki si sam nič več pomagati ne more. Vsi pričujoči pokleknite, vsi za njega prosite. Ako je mogoče, in ni predalječ, naj pristopi njegov dušni pastir, da umirajočemu pomaga, ga tolaži in oserčuje, njegovo upanje vterduje, njegovo ljubezen vnema, ga blagoslovi, čez-nj in ž njim moli. Ako pa to ni mogoče, naj eden njegovih mu prigovarja, kratke zdihljeje narekuje, ali mu iz bukev kake svete izreke ponavlja. Ne pa, ljubi moji! da bi umirajočemu, brez nehanja naprej molil, ali mu na uho glasno upil, kar bi ga le utrudilo. Saj se umirajočemu tudi vode ne uliva v enomer, ampak le z nekterimi kapljicami se mu večkrat zmočijo ali posušeni ali zagoreli žnablji in suhe usta. Taka mora biti z duhovnim okrepčevanjem. Beri ali narekuj mu kratke

tolažive izreke ali zdihljeje; pa zopet prijenjaj, da umirajoči lahko premisli, kaj si mu narekoval.

Na priliko mu polahkoma reci: Gospod, usmili se me! — Gospod, pomagaj mi! — Marija, prosi za me! — Moj patron! moj angel varh, varuj me! — Jezus, tvoj sim živ ali mertev! — Vsi svetniki prosite za me!

Več takih izrekov je v marsikterih molitevnih bukvicah; iz teh počasi, polahkoma narekuj take zdihljeje umirajočemu bolniku.

V zadnjih trenutkih pokaži umirajočemu podobo križanega Jezusa, podaj jo mu, da jo poljubi; tudi mertvaška sveča se prižge; in umirajoči se pokropi z blagoslovljeno vodo. Podoba križanega Jezusa naj umirajočega opomni, da je že pri svetem kerstu prisegel pod bandero Kristusovo, in da naj se tudi še zadnjo uro pod tem banderom slavno vojskuje. Tudi goreča sveča ima poseben pomen. Kerstna sveča ga je vpeljala v cerkev Božjo; mertvaška sveča naj ga spremi v srečno večnost. Kakor goreča sveča prežene vso temoto v bolnikovi hiši, tako prežene ljubi Jezus od bolnika černega peklenskega duha, ter mu dodeli nebeško razsvitljenje. Akoravno pa je to lepa, keršanska šega, vendar pa umirajočemu ne silite mertvaške sveče v roko ali prav pred oči. Kajti svetla luč nadleguje oslabelo oko, ako se sveča kadi, mu je zoperna in dihanje teži, in voščene kaplje bi mu lahko še bolečine napravile. Bolje, pristojniši je, da mertvaško svečo postaviš na mizo ali na drug, pripraven kraj. — Z blagoslovljeno vodo se umirajoči pokropi v znamnje, da bi mu bili grehi odpuščeni in izmiti. To kropljenje pomenja tudi solze pokore in željo, da bi duša, v kervi Jezusovi odrešena in očiščena, šla v večno življenje; tudi da bi s tem moč hudobnega duha bila pregnana. Vendar

tudi to mora biti modro; ne da bi umirajočega vedno močili, kar bi mu lahko še škodovalo; zadosti so nektere kapljice.

To pa, preljubi! naj vam bo priporočeno, da umirajočemu mir daste. Večkrat marsikterega bolnika neusmiljeno mučijo, in revežu zadnje trenutke grenijo. Upijejo, kličejo, tarnajo in vso hišo zbegajo; vse to dé umirajočemu neizrečeno hudo; kajti večkrat umirajoči še bolj tanko sliši. Bolje je, da taki odstopijo, ki se premagati nič ne morejo. Kako hudo mora biti umirajočemu očetu, ako vidi kako tarna ljubljena žena, kako se vijejo in upijejo nedolžni otročiči okrog postelje njegove! Iz ljubezni do umirajočega si moramo prizadevati, da vsi pričujoči zakrivajo svojo žalost; kdor se premagati ne more, naj raji odstopi.

Vsi pa, zdravnik in strežaji in domači si morajo prizadevati, da umirajočemu polajšajo zadnje ure, kolikor je le mogoče. Zato morajo paziti na čas, na bolezen, na starost. Majhni otroci naj mirniši umerjejo v maternem naročji; zvesta žena naj ložji v rokah ljubljenega moža; dobra hči na materni rami. Vse pa se mora odstraniti, kar bi umirojočega znemirilo. Govorite tiho, priljudno, sočutno; ne pozabite krepčati in tolažiti duha umirajočega, dokler se le zavé; in to, da ga napeljujete na večno življenje, v zaupanji na milostljivega Boga. Bog ne daj kaj storiti, kar bi bolniku kako sumljenje napraviti zamoglo! Nespametno, nešloveško bi bilo mu blazino iz pod glave vzeti, ali ga k odpertemu oknu vleči, misleč, da bo ložej umerl. Raji mu pomoči včasih večidel suhe usta z nekterimi kapljicami hladne vode, obriši mu potno čelo; skerbi za vso mogočo snago. Z eno besedo: Kaži in skaži mu sočutno pazljivost. Kedar pa pride smertni trenutek, naj bo vse mirno, vse tiho! naj se le sliši: Bog mu daj večni mir! in večna luč naj mu sveti! Amen.

L. Keršanski nauk.

6. Jetnike reševati.

Telesne dobre dela usmiljenja vam zdaj v keršanskih naukih razlagam. Ako bi kdo izmed vas mislil, da se teh dobrih del ne more lahko udeležiti; da lačnih nasitovati ne more, ker sam nima kaj, sam večkrat lačen biti mora, ali svoje pičlo prehranja; ali bi se zgovarjal, da žejnih napajati ne more, ker nima s čim, ali nima koga, da bi mu podal kozarec vina ali kozarec merzle vode; ali pa ne more popotnih prejemati, ker sam svoje strehe nima; pa tudi ubogim nobene obleke podeliti ni v stanu, ker je sam komaj pošteno oblečen; — kdor bi bil teh misel ter bi se tako zgovarjal, da se teh dobrih del udeležiti ne more; pa vendar vsak lahko bolnike obiskuje. Saj večkrat priliko imamo, bolnemu kaj postreči. Ako vseh dobrih del ne moreš opravljati, pa vsaj bolnega obišči in mu dolg čas malo okrajšaj. Zato vas danes še opomnim:

Ljubi moji kristjani! radi bolnike obiskujte; radi jim kaj postrežite, posebno domačim! Ne da bi vas kaka nevolja obšla; ali vsaj ja ne pokažite je; ampak z veselim sercem jim strezite. To se bolniku dobro zdi in on ložej prenaša svoj križ, svojo bolezen. Ne godernjajte, kedar je treba ga prevzdigniti, mu prestlati, ga osnažiti, pri njem čuti. Mislite si, da vam bo ljubi Bog vse to povernil! že tukaj na zemlji bote dobili enako pomoč, ako bote vi zboleli. Radi vam bodo drugi postregli, ako bote vi postrežljivi. Gotovo vas pa čaka plačilo v večnosti. — Neizrečeno hudo pa mora biti domačim, ako svojim bolnikom niso postregli, ali so ž njimi še gerdo ravnali, pa so umerli. Vedno jim hodi po glavi, kako so jih zaničevali ali gerdo gledali, ko jim bi bili lahko postregli, pa niso hotli.

Tudi njim radi postrezite, ki vam niso v rodu. Pomislite, da Jezusu samemu strežete; da vam bo Gospod vse enkrat povernil, vse obilno poplačal, kakor da bi bili njemu samemu storili. Posebno ubogi, revni zapuščeni bolniki so našega usmiljenja naj bolj potrebni. Sodnji dan bo večni sodnik rekel: „Pridite, blagodarjeni mojega Očeta, posedite kraljestvo, ktero vam je pripravljeno od začetka sveta;“ kajti bolnike ste obiskovali, žejo ste jim gasili, pot jim oterali, rane jim celili, postelje jim snažili, bolečine jim manjšali, za njih zveličanje ste skerbeli — vse to ste meni storili, — „resnično vam povem, kar ste storili kteremu teh mojih naj manjših bratov ste meni storili.“ (Mat. 25, 34, 40.)

Obiskujte radi tudi vi mladenči in dekleta bolnike svoje starosti in svojega spola! Pri bolnikih se lahko veliko naučite; kajti terpeči mladi bolnik vam je ojster, resnoben pridigar. Več vas bo eno samo obiskovanje nevarnega bolnika naučilo, kakor deset pridig, kterih si k sercu vzeti nočete. Tam bote videli z lastnimi očmi, kako preide vsa nečimernost posvetna; tam bote videli, kako naglo zveni lepota tega telesa, kako zgine vse prazno veselje. Obiskujte bolnike po svetu svetega pisma, ki pravi: „Boljši je, iti v hišo žalovanja, kakor v hišo gostije.“ (Pridig. 7, 3.) V taki hiši se spomni človek smerti in sodbe, se iz tega uči berzdati svoje strasti, spoznavati minljivost pozemeljskih dobrot in čislati večne. Iz hiše veselja prideš veči del slabši nazaj, v hiši žalovanja boš pa storil dobre sklepe, se učil za dušo skerbeti. Tudi nas bo morebiti zadela dolga in huda bolezen; tudi mi se bomo morebiti milo ozirali po prijatelu, ki bi nam kaj postregel, britki čas prikrajšal, naši duši ali našem telesu kaj pomagal. Zato, preljubi poslušavci! radi obiskujte, milo strezite ubogim bolnikom! —

Danes je pa na versti šesto telesno dobro delo usmiljenja:

6. Jetnike reševati.

Prostost je človeku ena naj ljubših, naj drajših dobrot tega sveta. Kako že vsacega človeka natora sama žene, da bi prost, sam svoj gospodar bil! Kako marsikteri hlapec, marsiktera dekla zdihuje in misli, kako hudo jima je, da morata druge poslušati, druge ubogati, to storiti, kar drugi hočejo; akoravno sta prosta in si svoj stan lahko premenita, ali le sama svoja bi rada bila! Kako hudo mora pa res človeku biti, ki nobene prostosti nima ne! Mislimo si, kaj bi mi počeli, ako bi prihromeli zdajle luti Turki, kakor so njega dni razsajali po naši ljubi domovini, pa bi nas vse v težke verige vkovali, seboj na ptuje vlekli in gnali, tam nas pa eden od druzega ločili in v nesnažne, temne ječe pozaperli! Bog nas vari tega! Res je ni drajše reči za človeka, kakor je prostost, da gre po svojih opravkih, kamorkoli hoče. Zato pa ljube prostosti nihče za noben denar ne proda; kaj bi mu tudi pomagalo še toliko denarja, še toliko bogastva, ako bi pa noč in dan v temni smradljivi ječi zdihoval.

a) Saj še tiček po prostosti hrepeni, če tudi v svoji kletki vsega v obilnosti ima; koliko bolj zdihuje po prostosti vjeti človek, ki večkrat veliko pomanjkanje terpi? Vemo iz svetega pisma, kako so zdihovali Izraelci v Babilonski sužnosti po ljubi prostosti. Niso mogli prepevati Sionskih pesem. Pri Babilonških vodah so žalostno posedali, svoje citre na verbe obešali pa milo zdihovali in jokali, ko so se spominjali ljube domovine svoje in Jeruzalema. O Jeruzalem! o domovina naša! so vedno žalovali, o da nam bi dano bilo, uiti iz te sužnosti! oj da bi te še enkrat videli! po tvojem ozidji hodili, po tvojih ravninah in planinah prosto živeli!

Kakor so nekdaj Izraelci po prostosti milo zdihovali, tako zdihuje še dan današni vsak jetnik, vsak suženj po ljubi prostosti, po zaželjenem oprostenji. Tako je storil tisti neusmiljeni evangeljski hlapec. Svojega sohlapca, ki mu je bil nekaj prav malega dolžen, je davil in v ječo vergel, dokler ne bo dolg poravnan. Ali zavoljo te njegove neusmiljenosti ga je v enako kazen obsodil njegov gospod, ki mu je bil malo poprej odpustil neizrečeno velik dolg; pa ga je izdal trinogom, dokler ne bo poplačal vsega dolga. (Mat. 18.) Pač je bilo veliko dobro delo, ako je kdo se potegnil za tacega jetnika, poplačal njegov dolg, ali zanj porok bil, da je ubogi jetnik prostost dobil. Tako se še v današnih časih po nekterih krajih dolžniki zapirajo; pa se tudi še dobri ljudje dobé, ki take jetnike rešijo.

Majhno dete je bridko jokalo pri vratih papeževega poslopja, ko so ravno papež Pij deveti nekdaj v svoj voz stopiti mislili. Straža, boječa, da bi večanje otročje svetega Očeta ne nadlegovalo, je dete proč podila; sveti Oče pa dete pred se pokličejo, ter ga vprašajo, zakaj da joka? Otrok ihteče pripoveduje, da so njegovega očeta ravno kar v ječo peljali, ki je dvanajst kron dolžen, pa jih plačati ne more. Sveti Oča se obernejo na okoli stoječe spremljevavce, pa nihče toliko pri sebi ni imel, da bi jim bil posoditi mogel. Sami se vernejo v svojo sobo, ter prinesejo in dajo potrebni denar otroku, ki veselo domu teče.

V pervih časih keršanstva so morski roparji neizrečeno veliko kristjanov ulovili in jih v sužnost odpeljali ter ž njimi, kakor z nemo živino teržili. Ja že v stari zavezi beremo, kako je nedolžni Jožef zavoljo svoje zvestobe bil v ječo veržen; tako čista Suzana v Babilonu. Tako je hudobni Herodež zavoljo resnice zaperl sv. Janeza Kerstnika. Tako je bil v ječo veržen in na nogah in rokah oklenjen sveti apostel Peter, dokler ga na

neprenehano prošnjo pobožnih vernih ni angel rešil iz ječe. Tako se je žalostno godilo mnogim pravovernim kristjanom, ki so ravno zavoljo svete vere v temne ječe verženi ali v grozovito sužnost odpeljani bili. Koliko nedolžnih naših prednikov je bilo polovljenih in v neznano sužnost odpeljanih v poprejšnih časih, ko je neusmiljeno rogovilil gerdi Turk po domovini naši! Mogočen je bil ta priseženi naj hujši sovražnik kristjanov. Nenadama je večkrat prihromil s černo jato divjih vojakov, žgal in moril, ropal in plenil po naših krajih, in kar je meču ostalo, je v nesrečno sužnost seboj vlekel. Tako grozovito je razsajal pri nas, da še zdaj, ko je preteklo že veliko let, nam je prirojen nek strah in neka groza pred lutim Turkom; če človek le sliši to ime, nehoté ga neprijazni občutljeji prešinejo. Po afrikanskih mestih in po Stambulu se je odmevalo upitje in jokanje ulovljenih kristjanov, ktere so z neznanim mučenjem silili, da odpadejo od svete vere, ali so jim nalagali živinske dela, jih v vozove in drevesa vpregali, da njih je veliko žalosten konec storilo. In v tako grozovito sužnost so jih ti divjaki iz naše domovine na tisuče vlekli.

Še dan današni so divji narodi, kakor so Čerkesi in v afrikanski sredini, ki druge rodove napadajo; ljudi lovijo; ali napadajo nesrečne brodarje, ktere morska nevihta na bregove njihove dežele verže, jih povežejo, v verige zakujejo in potem ko nemo živino po tergih prodajajo. In Bog pomagaj takemu sužnju, s kterim gospodar grozovito počne, kar se mu poljubi. Nalaga mu naj težje dela, ga pretepa in bije, kakor hoče; ja lahko celo umori ali drugam proda.

Take jetnike rešiti, kdo ne spozna, da je to zares posebno dobro delo keršanskega usmiljenja? Saj skoraj bi se reklo, da hujšega ni na svetu, kakor biti suženj pri divjem neverskem gospodarju. Od nekdaj so pa tudi vsi pošteni in pra-

vični si prizadevali, da so take jetnike obiskavali, jih tolažili, jih k stanovitnosti opominjali in, ako je le mogoče bilo, jih iz ječ ali sužnosti rešili, ali jih z denarjem odkupili. Kaj zamoremo boljšega storiti, kakor ako nedolžno pripertemu, nedolžno okovanemu prostost zadobimo?

Kako Bogu dopadljivo je to dobro delo, beremo že v svetem pismu. Perzijanski kralj Cir je storil več dobrih del; tudi Izraelcem je skazal mnogo dobrot; pa naj imenitniše dobro delo njegovo je bilo, da je izpustil Izraelce iz sedemdesetletne sužnosti, ter jim je prostost dodelil, da so smeli nazaj se podati v svojo domačo deželo. — Kedar je Babilonski kralj Nabuhodonosor z mečem in ognjem po Izraelu vse pokončati hotel, bil je rešen kraljevi dvornik Abdemelek, ki je potegnil iz blatne, globoke jame preroka Jeremija, kterega je hudobno ljudstvo vanjo verglo, zato, ker mu je napovedal nesrečo zavoljo hudobije njegove. (Jer. 38.) — Tudi s čudežem je že Bog pokazal, kako dopadljivo mu je to dobro delo. Nek mož, ki je bil umora sumljiv, pa je nedolžen bil, je bil v hudo ječo veržen. Sveti Makarij, ki je nedolžnost tega moža poznal, si je pri sodnikih in pri gosposki veliko prizadeval, da bi ga rešil iz ječe. Pa vse pota so bile zastonj. Sveti Makarij, od Boga razsvitljen, gre na grob ubitega, ter ga zakliče, kakor nekdaj Jezus mertvega Lazarja, ga obudi od smerti, pa ga pelje pred sodnika, kjer ga vpraša, če ga je ta jetnik ubil. Obujeni odgovori: „Ta me ni ubil.“ Sodnik poprosi sv. Makarija, naj bi ubitega še vprašal, kdo je njegov ubijavec? Odgovori mu pa: „Nisem prišel dolžnih izdajat, prišel sem nedolžne iz ječe rešit.“ In ubiti je bil zopet mertev, nedolžen jetnik pa izpuščen.

In kakor nam pripovedujejo zgodbe, da v pervih časih je bilo veliko pravovernih zavoljo svete vere v grozovite ječe, v

strašne muke in v smert vlečenih, tako tudi vemo, da so usmiljeni ljudje jetnike rešili, ali kakor si bodi, se za njih rešenje potegovali. Že Ruben je želel iz jame potegniti svojega nedolžnega brata Jožefa. — Tako je Jožef tolažil sojetnike, ter jim lajšal njihovo nadlogo. — Tobija je bil posebno ljubeznjiv jetnikom, tolažil jih je, kar je imel, delil je ž njimi. — Svetega Janeza Kerstnika so obiskali v ječi njegovi učenci. — V Damasku so pobožni kristjani sv. Pavla v košu čez mestno zidovje spustili, ter so mu tako življenje rešili.

Zato pravi sv. apostel Pavel: „Spomnite se jetnikov, kakor da bi bili sojetniki.“ (Hebr. 13, 3.) To je, kakor da bi vam ravno tako hudo se godilo; in kar bi v tacih okoliščinah sami sebi želeli, tako njim storite. Kakor je storila sv. Praksedis, rimska devica in sestra svete Pudencijane, ki je vse svoje veliko premoženje obernila v to, da je stregla keršanskim jetnikom, ktere je hudobni cesar Antonin preganjal. Ene je v svoji hiši poskrila, druge je k stanovitnosti v veri opominjevala, jetnike je obiskovala, terpečim je stregla in mertve je pokopavala.

Sveti škof Ansgar je nekdaj popotoval v Šlezvik, da bi tam posvetil novo zidano cerkev. Sreča ga celi trop jetnikov, ktere s težkimi verigami obložene, vojaki naprej podijo, da bi jih na bližnjem sejmu ko sužnje na prodaj postavili. Med jetniki je bila tudi ko sužnja ogernjena, vropana nuna. Ko ta škofa zagleda, pade predenj na svoje kolena, ter ga milo prosi, naj bi jo rešil. Da ga je prepričala, da je kristjana in iz samostana vgrabljena nuna, je po latinski nekaj psalmov povedala, kakor je po samostanih v navadi, da psalme pojejo. Škof je divjakom veliko ponujal za njo, da bi jo odkupil. Oni pa so rekli: „Ta sužnja ni na prodaj za noben denar; ako jim pa škof prepusti osedlanega konja svojega, hočejo jo spustiti. An-

sgar hitro stopi s konja, ter ga jim da. S solznimi očmi se mu devica zahvali, ter gre veselo v svoj samostan nazaj; on pa je šel peš naprej.

Gotiški kralj Teodorik je svetemu škofu Cezariju, poslal sreberno skledo in tri sto cekinov, ter mu je poročil, naj bi to iz ljubezni do njega sam zase rabil. Sv. škof pa je skledo prodal in vse za uboge in v odkupljenje jetnikov obernil. To so kralju povedali ter so še pristavili, da pred škofovim stanovanjem je toliko ubozih, da komaj kdo drugi do njega priti zamore. Kralju je to dopadlo in vpričo svojih velikašev je toliko hvalil škofa, da so mu tudi oni, eden več ko drugi, svoje darove pošiljali, ktere je vse le v to obračal, da je vboge jetnike in sužnje odkupoval, ter jih še obdaril in domu poslal.

Bili so v pervih časih celi redovi, ki so posebno to nalogo imeli, da so jetnike in sužnje reševali ali z orožjem, ali so jih pa odkupovali; drugi so denar zato pobirali, kakor sem že pravil. Marsiktera uboga vdova je z veseljem dala svoj zadnji sold, da je še bolj ubozega jetnika rešila, ga v keršanski veri ohranila ter se tega dobrega dela keršanskega usmiljenja vdeležila.

b) Dan današni je to se ve da drugače. Neverniki si ne upajo več, očitno napadati pravovernih in jih v sužnost vlačiti. Akoravno nam v tem ni dana toliko priložnost, da bi se vdeleževali tega dobrega dela; pa zamoremo vendar tudi na pomoč priti ubogim jetnikom. To se zgodi, ako po krivem sumljivega zagovarjamo, dokaze njegove nedolžnosti odkrivamo, smo zanj porok, da ga izpusté, vsaj dokler se do konca dožene, ali je kriv ali ne. Ako je pa jetnik zares kriv in po pravici kaznovan s hudim zaporom, ter je zavoljo velicih hudobij v ječo veržen; kakor so ubijavci, razbojniki in požigavci; kakor je bil v ječi Baraba zavoljo uboja, tako razbojnika, ki sta bila s Kristusom križana; ali kteri je zavoljo storjenih dolgov zapert; ali kterega

pošljejo v delavnišnico, kakor hudobne otroke, lenuhe, potepuhe, igravce, pijance, pretepavce; — take, ako nam je po dotičnih postavah pripuščeno jih obiskati, moramo nagovarjati, da spoznajo svojo pregreho, da jo obžalujejo in se poboljšajo, da so toliko prej izpuščeni iz zapora. Za take moramo moliti, da bi jim Bog gnado dodelil, da bi se v resnici poboljšali, ali če v ječi umerjejo, da bi se tukaj spokorili. Le tako bomo posnemali Božjega Zveličarja, ki je na se zamogel oberniti besede prerokove: „Duh Gospodov je nad menoj; zato me je poslal... oznanovat jetnikom spuščenje.“ (Luk. 4, 18, 19.)

Zadolženih hudodelnikov se dan današni pač ne manjka, in kolikor bolj se pravica očitno zatira, toliko bolj se ječe polnijo; kakor slišimo iz nesrečne Italije, da jim ječ primanjkuje, kjer se zaterti samostani v jetnišnice in norišnice predeljujejo. Takim zadolženim jetnikom iz ječe pomagati, bi pač ne bilo nobeno dobro delo. Ne bi bilo prav; ja, greh bi bil, ako bi kdo take hudobneže pri gosposki zagovarjal, njihovo hudobijo zamolčal ali tajil, njim v prid krivo pričal; ali jim svetoval, kako naj zvijajo in govoré, da bodo ložej zasluženi kazni odšli; ali ko bi takim kdo na roko bil, jim pot kazal, da bi ložej ušli. Tak bi le malopridneže v hudobiji podpiral; on bi segal v pravice gosposkine, ki ne zapira zastonj nevarnih ljudi, ampak zato, da bi drugi pred njimi mir in pokoj imeli, da bi premoženje in življenje ptuje zabranjeno bilo. Zato pa tudi Jezus pri tem delu usmiljenja drugače pravi, kakor pri druzih. Ko pravi: Jaz sem bil lačen, ste mi dali piti... pri tem delu usmiljenja pa pravi: „V ječi sem bil, in ste k meni prišli.“ Ne pravi: „In ste me rešili.“ S tem hoče Jezus reči, da je bolje, da jetnika, ako smemo, obiščemo, kakor da bi ga zoper gosposkino voljo rešili iz ječe. Jezus je bil kri-

vično vjet, pa je rekel Petru, ki ga je, slepe vneme prevzet, rešiti hotel in je že z mečem vdaril: „Vtakni svoj meč v njegovo mesto... Ali meniš, da ne morem prositi svojega Očeta, in bi mi poslal več ko dvanajst legijonov angelov?“ (Mat. 26, 52, 53.) Ni toraj hotel, da bi ga bili iz rok njegovih sovražnikov rešili niti ljudje niti angeli. — In kedar je Peter v ječi bil, vsa Jeruzalemska občina je molila zanj, ali vendar ni nihče poskušal, s silo ga rešiti. Res je bil Peter rešen svojih verig zoper voljo kraljevo, zato ker je bil še mladi keršanski občini silno potreben; ali on, ki ga je rešil, ni bil podložni grozovitega kralja, ki je že sv. apostelna Jakoba umoril; ampak bil je poslanec Boga, nebeškega kralja.

Kakor naj bi si gosposka prizadevala, da jetnikom polajša žalostni stan, kolikor je mogoče, da ž njimi nikdo gerdo ne ravna, vendar to usmiljenje prenapeto biti ne sme. In to je velika napaka današne nespametne, presiljene milote do jetnikov, kakor so v starodavnih časih divje in grozovito sirovo z jetniki počeli. Ko so takrat res preterdo ž njimi ravnali, jih pa današne dni le mehkužijo in skoraj bi rekel zibljejo. In ako bi kak pameten poslanec v deželnem ali celo deržavnem zboru nasvetovati hotel, da bi jih hudobnežem nekaj našteli, kakošen vriš in ropot bi vstal! Kako pristudno se zdi nemehkužnemu, priprostemu, pa delavnemu človeku, ako je priča obravnave kacega hudodelnika, pa sliši in vidi, kako milo ga sodniki vikajo, kako ga celo zagovarjajo, ali mu še sami besede na jezik polagajo, da bi ložej se zmuznil zasluženi kazni. Druzega še ne manjka, kakor da bi vsi vstali, kedar hudodelnika pred sodnijo pripeljejo. Le prava, keršanska ljubezen ve usmiljena biti jetnikom, ona jih zamore poboljšati, če tudi v prenapeto miloto

ne zaide. Bolj ko bodo malopridne potepuhe in goljufe mehkužili, več jih bodo imeli.

Naj vam še povem, kako je nek pošten Anglež to dobro delo opravljal. Nekaj mladih, bogatih Angležev se je pomenilo, da hočejo kraljev rojstni dan prav slovesno obhajati. Naročili so Moringtonu, naj on vse potrebno pripravi, ter so mu veliko denarjev izročili, rekoč: „Tebi vse pripustimo, napravi kar in kakor hočeš; ali nebeško praznovanje mora biti.“ Na zmenjeni večer pridejo v hišo, pa v kuhinji nobenega posebnega pripravljanja ne zapazijo, tudi hiša je prav revno razsvitljena. „Kaj pa hoče to biti?“ zavpijejo, ko jim Morington iz sobe naproti pride. „Malo si preskerbel za naše razveseljevanje!“ — „Saj hočete nebeško veselje! in tukaj je!“ In zdajci odpre vrata v obednico. Tu pa je sedelo deset Londonskih mestnjanov s svojimi družinami vred, ter so imeli pošteno večerjo. Bili so pa ljudje, ki so po nesreči v dolgove zabredli, in ktere so upniki po obstoječih postavah v ječo vergli. Morington je pa ž njemu izročenim denarjem dolgove teh mož poravnal, jih iz ječe rešil, pa jim še napravil večerjo. Kar mu je še ostalo, razdelil je med te reveže, da so si vnovič nakupili potrebnih reči in zamogli zopet si svoj kruh služiti. „Vi ste želeli nebeško praznovanje, pravi pobožni Morington svojim prijatelom; glejte tu vam je! Bog v nebesih vsak dan tako gostuje!“ — Mestnjani s svojimi rešenimi družinami se niso mogli nikakor zadosti zahvaliti: njih solze so glasno govorile. Mladi Angleži so bili vsi prevzeti, vsedli so se med te presrečne reveže in se ž njimi radovali. „Zares nebeško, Božje razveseljevanje si nam napravil,“ so dobremu Moringtonu rekli, kedar so odhajali; in tudi za prihodnje leto so se zavezali, ravno tako obhajati kraljevi god.

Ako, preljubi moji! drugega storiti ne moremo, molimo za uboge jetnike, da bi po hudih ječah voljno terpeli, se spokorili in vsaj svojo dušo večne ječe rešili. Amen.

LI. Keršanski nauk.

7. Merliče pokopovati.

Iz zemlje je Bog naredil človeško telo. Naredil ga je neumerjočega, da bi se duše nikdar ne ločilo, ampak da bi se po času, od modrosti Božje odločenem, z dušo vred v svete nebesa preselilo. Ali nesrečni greh je to preimenitno zvezo telesa in duše pretergal, in duša se mora iz telesa ločiti, da se sama poda pred sodnika in stvarnika svojega, in telo pa se za čas spremeni nazaj v prah, iz kterega je vzeto bilo. Pervemu našemu očetu, Adamu, je Bog po storjenem grehu rekel: „Prah si, in v prah se boš povernil.“ (I. Mojz. 3, 19.) Toraj se spodobi in je volja Božja, da se zemlji zopet poverne, kar je njenega. Prav je, da trupla mertvih v zemljo dosti globoko zakopljemo, da jih žival ne terga in njih kosti semtertje ne prenaša, kar bi pač nečast za človeka bilo. Pa tudi za nas žive je dobro, da merliče pokopujemo v zemljo, drugače bi s svojo trohnobo zrak okužili; hude, nevarne bolezni bi nastale in lahko veliko druzih ljudi pomorile.

Tudi se našim telesom spodobi časten pogreb. Kajti naše telesa ne bodo za zmiraj v zemlji ostale, se ne bode v nič nazaj pogreznile, kakor trupla živine in druge živali; ampak vera nas uči, obljuba nam je dana, da bodo netrohljive, neumerjoče, častitljive iz groba vstale, se zopet z dušo sklenile, ter bodo po zasluženji večno vživale plačilo v nebesih ali kazen

v peklu, kakor so tukaj na zemlji z dušo vred dobro ali hudo počele.

In danes bo nauk od tega poslednjega telesnega dobrega dela usmiljenja:

7. Merliče pokopovati.

Vsacemu pametnemu človeku bi grozovita misel bila, ako bi vedel, da njegovo telo bo po smerti očitno trohnelo, ali da ga bodo, ko živinsko truplo tergale ropne tice in divje zverine. Zato so celo neverniki vseh časov pred tem imeli natorni strah, ki jih je silil, da so svoje mertve v zemljo pokopovali, ali pa v ognji sežgali. Hudodelnikom je bilo nekdaj v strah in zgled, da so njihove pomorjene telesa nezakopane ležale. Na Jutrovem, si vsak za veliko nesrečo šteje, ako bi bilo njegovo truplo zverinam prepuščeno. Strašen in grozovit pogled je bil Izraelcem, ko so videli, da je divji asirski kralj Senaherib več merličev čez mestno zidovje pometal, in nepokopane ležati pustil.

Lepo in zares dobro delo usmiljenja je pa storil pobožni Tobija, ki je v asirski sužnosti pomorjene Izraelce pokopoval, akoravno gaje hudobni kralj Senaherib zavoljo tega celo umoriti hotel, in so ga tudi njegovi prijateli svarili. „Tobija pa, ki se je bolj bal Boga, kakor kralja, je trupla umorjenih pobiral, in jih v svoji hiši skrival, in o polnoči pokopoval.“ (Tob. 2, 9.) Zato dobro delo mu je pa tudi Bog sam poslal velicega angela Rafaela, ki je Tobiju dejal: „Kedar si s solzami molil, in si mertve pokopaval, in si svoje kosilo popuščal, in si mertve po dne v svoji hiši skrival, po noči pa pokopoval, sem jaz tvojo molitev pred Gospoda nosil.“ (Tob. 12, 12.) Te angelove besede nam očitno kažejo, kako je bilo usmiljenemu Tobiju pokopovanje mertvih v veliko zaslugo zarajtano. Zato so pa tudi

že pervi kristjani pokopovali z ljubeznjivo častjo trupla svetih mučencev, ktere so kervoželjni preganjavci svete vere navadno ropnim ticam in divji zverini v jed metali.

a) Kako Bogu dopadljivo je to dobro delo, nam mili Bog sam pokaže, da je celo nekterim natorno nagnjenje vtisnil, da spravljajo, zagrinjajo mertve trupla. Aristotel, neversk modrijan, pripoveduje, da, ako pogine morska riba delfin, pridejo drugi delfini in mertvega na dno morja zanesejo in tam zakopljejo. Sv. Hieronim občuduje mravlje, kako svoje mertve pokopujejo. „Ako je poginila ktera mravlja, zbrale so se druge, pa so mertvo truplo, kakor v žalostni procesiji vun nesle; nobena ni drugi branila; ampak, ako je kteri pod težo spodletelo, so jej druge pristopile, ter jej s svojimi ramami pomogle.“ Večkrat se je pripetilo, da so divje zverine ljudem pomagale, merliče pokopati. Ko je sv. Anton telo svetega puščavnika Pavla pokopati hotel, in se je devetdesetletni starček zastonj operal, da bi brez vsega orodja v terdi puščavi dostojno jamo zanj skopal, zdajci sta pritekla dva leva iz puščave, se vležeta k nogam merličevim, ter sta po svoje tulila, kakor bi objokovala smert svetega moža, ki ju je privadil; potem pa sta skopala s svojimi tacami, kakor da bi vedela, kaj bi rad sv. Anton, zadosti velik grob, v kterega je svetnikovo truplo položil in ga s perstjo zagernil. — Tako se je godilo s sveto spokornico Marijo Egiptovsko. Ko je umerla, puščavnik Zozim ni vedel, kako bi skopal grob, da bi jo vanj zakopal. Na to pa pride lev, ki mu je pomagal jamo skopati.

Ako pa po posebnem pripuščenji Božjem celo neumne zverine pomagajo ljudem merliče pokopovati, koliko bolj si mi prizadevati moramo za to dobro delo usmiljenja! Kako lepo je slišati od Jožefa Arimatejca, ki je pristopil k Pilatu, pa ga je prosil, da je smel sneti telo Gospoda našega Jezusa Kristusa

in se je njemu pridružil še Nikodem, ter sta Gospodovo telo z dišečimi mazili pomazilila, v tančice zavila in v nov iz skale izsekani grob položila, kamor še nihče položen ni bil. — Tako so prišli pobožni možje, ter so vzeli telo sv. Stefana, pervega mučenca, in so preskerbeli njegov pogreb. — Tako je nemški kralj Henrik na ramah nesel truplo svetega Romualda. — In sveti Ludvik, francoski kralj, je sam pokopaval vojake, ki jih je pomorila nesrečna kuga.

b) Tako, preljubi! tudi mi skerbimo za pošten pogreb svojim rajncim. Če tudi sam ne koplješ groba ali merliča sam ne neseš na blagoslovljeno pokopališče, vendar se lahko vdeležiš tega dobrega dela keršanskega usmiljenja; in sicer, ako ubogim ljudem kaj podariš, kar jim je k pogrebu svojih potrebnega, ali da iz ljubezni in prijaznosti do pokojnega ali do njegovih, greš za pogrebom ter za dušo njegovo moliš; ali če pokojnemu preskerbiš kak grobni spominek, postaviš križ na njegov grob; ali da pokojne zagovarjaš, le dobro od njih pripoveduješ; ali da za njihove otroke ali druge revne zapuščene kaj poskerbiš.

Bolj obširno sem od keršanskih pogrebov govoril, ko sem imel nauk od blagoslovil. (Blagosl. stran 57.) Naj tu le toliko omenim, da naj bo keršanski pogreb vselej spodoben in primerjen stanu in premoženju merliča in tistega, ki pogrebščino oskerbeti mora. Ni potreba nečimerne bliščobe, pa tudi se ogibljite zaničljive skoposti, ki mertvemu nobene zunajne časti ne privošči. Neumno je, zlasti, ako so dediči potrebni, pri pogrebu z nečimerno ošabnostjo zapravljati, kar Bog in pametni ljudje za dobro imeti ne morejo in pokojnim celo nič ne pomaga. Nasproti bi bilo pa tudi gerdo, umazana skopost in zaničljivo stiskanje, pa pomanjkanje ljubezni in spoštovanja do pokojnega, ako bi imenitnega, premožnega človeka po beraško spravili.

c) Kako najse pri pogrebih domači zaderžijo, da bo prav in keršansko?

Pri pogrebih, pri merličih jokajo domači, znanci in žlahta in prijateli, ker so zgubili zvestega prijatela ali dobrotnika, so zgubili dobrega brata, ljubo sestro, skerbnega očeta ali preserčno mater. In kdo bi jim to zameril? Kdo bi ne žaloval, kdo bi ne točil britkih solz, ko vidi, da so omolknile usta, ki so dajale toliko lepih naukov, ki so govorile toliko prijaznih opominjev? ko vidi, da so se uderle oči, ki so nas tako ljubeznjivo in prijazno pogledovale? Kdo bi ne žaloval, ko vidi, da so upadle roke, ki so storile in delile toliko dobrot? da so oglušele ušesa, ki so poslušale in usliševale toliko prošenj? Ja kdo bi zameril domačim, da žalujejo, ko svojega ljubljenca več videli, med seboj imeli ne bojo? Občutljivemu človeku prisili vse to britke solze. In tako žalovanje ni nič pregrešnega, nič nespodobnega, je le znamnje prave ljubezni do pokojnega, ako ni nezmerno, ni nespametno. Stari očak Jakob je jokal po svojem sinu Jožefu, ko je mislil, da ga je raztergala divja zver, kakor mu je sporočeno bilo. Jožef je žaloval po svojem Očetu Jakobu, in ves Egipt po Jožefu. Pervi kristjani so žalovali po svetem Štefanu. Sv. Avguštin po svoji materi, sv. Moniki. Veste, da se je tudi naš mili Jezus zjokal pri grobu svojega ljubljenega prijatela Lazarja, ter nam je v tem pokazati hotel, da tudi mi smemo žalovati in jokati pri smerti svojih ljubljenih. Prav žalostno se mi zdi, ako merlič nobenega nima, ki bi potočil solzo ljubezni za njim. Divje in sirovo pa se mi zdi, ako celo otroci nič ne žalujejo po svojih starših.

Vendar, ljubi moji! nezmerno ne žalujte, nespodobno ne jokajte; kajti mi pravoverni kristjani veselo upanje imamo, da bomo svoje ranjce še enkrat vídeli, ž njimi se vekomaj veselili.

Pa ne le žlahta in znanci, tudi sosedje radi spremljevajte pokojne k pogrebu; radi jim skazujte poslednjo čast in molite za njihovo dušo, ki morebiti v vicah težko pričakuje priprošnje naše. Tudi lastni dobiček naj vas k temu priganja. Marsikaj koristnega nas uči pokojni še iz svojega ozkega stanovanja, ako tudi še tako terdo molči. „Človek, od žene rojen, malo časa živi,“ nam z Jobom glasno kliče merlič. (Job. 14, 1.) On pravi: Mladeneč ne zanašaj se na svojo mladost; deklica ne zidaj na svoje rudeče lica! tudi mlade cvetlice padajo pod koso. Smert nobenega razločka ne dela, stare in mlade pobira; ne gleda niti na leta, niti na premoženje, niti na čas. Kedar merliča že k grobu postavijo, ozri se še enkrat na trugo njegovo, in ako tudi ne poznaš nobene čerke, bral boš besede modrega Siraha: „Včeraj meni, danes tebi!“ (38, 23.) Na grobu vidiš koščice, ki perve pomečejo na trugo pokojnega, (to je njegov zadnji glas in ta ni več njegov!) ki jih pa poznati ne moreš; ne veš, čigave so; ne veš, ali so bogatina ali siromaka; ali so lepega ali gerdega, ali so moža ali žene; spomni se, o keršanska duša! tudi tvoje kosti bodo enkrat tako premetavali, pa nihče jih poznal ne bo. Kje bo takrat tvoja lepota? kje tvoja čast? kje tvoja ošabnost in imenitnost? Take misli bodo serce napolnile s ponižnostjo in vernil se boš na svoj dom s terdnim sklepom, da se varuješ vsacega greha in se vedno pripravljaš na srečno zadnjo uro.

d) Oziroma na merliče vas moram še nekaj malega opomniti. Ko pride smertni trenutek, pazite dobro, ali so res gotove znamnja resnične smerti ali niso. Za bolj gotove znamnja imajo: Kedar se oči več ne premikajo, žila več ne gre, telo postane merzlo, terdo, in se dihanje več ne zapazi. Ako se za gotovo ne ve, ali bolnik diha ali ne, poda se mu blizo ust ogledalo ali špegel; ako se ogledalo spoti in postane

rosno, je to znamnje, da še diha bolnik; ako pa ostane čisto ko je bilo, je to znamnje, da bolnik ne diha več. Pa vse take znamnja so goljufive in negotove. Kajti mogoče je, da se strinajo vse te znamnja prave smerti, in vendar je mogoče, da bolnik je le oterpnil. Gotovo znamnje resnične smerti je edino to, da začne telo trohneti, kar se vidi in tudi oduha. In ta trohnoba mora biti po vsem životu, ne le po nekterih delih. Veliko njih je bilo že živih zakopanih, ki so naj grozovitniše smert še le v grobu preterpeli; zato ker domači niso čakali gotovega znamnja resnične smerti, in v veliki naglosti niso privoščili še en par ur v hiši njim, ki drugim zapustijo vse, še prostor, kjer so stali na zemlji, ter so jih zakopali prezgodaj pa jim pripravili prestrašno gotovo smert. Naj večkrat se pripeti taka smert na videz, kedar bolnika napade nadušnica, ali če zgubi veliko kervi, ali pride nanj mertva dremota, da je omamljen, kakor bi res mertev bil. Taka omotica napade tudi človeka pri kaki veliki nesreči, ki mu je poderla vse serce. Zgodbe vseh časov nam pripovedujejo od tacih na videz mertvih. — Kardinal Spinola je bil toliko omočen v svoji hudi bolezni, da so ga za mertvega imeli. Ko so ga pa po šegi škofov hotli maziliti, in so ga zdravniki zato odperli, oživel se je mož, ali zavoljo velicih zdravniških zarez je potem žalostno umerl. — Pred kakimi sto leti so na Nemškem v vasi Krispen imeli plemeniti grajščaki svoje rake pod male cerkvico. Črez dve in trideset let niso nikogar položili v te rake. Umerl je grajščak in ko rake odprejo, silno se prestrašijo. Kaj so našli? Truga šestletnega otroka, kterega so pred dve in tridesetimi leti v rake dejali, je ležala obernjena, pri mali edini votlini, ki je v rake od zunaj zavoljo zraka napeljana bila. Koščice otrokove so bile blizo nje v kotičku sključene, pokrov pa je bil na mestu, kamor so merliča položili. Sodili so po tem, da dete

je moglo biti le na videz mertvo, da je v rakah zopet oživelo, ali nihče ga ni slišal in prežalostno je skončalo. — Bral sem, da na Dunaji je bil oterpnil nek lakomnik, da so ga za mertvega imeli vsi njegovi, ki so že komaj čakali njegove smerti, da bi si razdelili veliko premoženje njegovo. Ali v preveliki tej svoji želji so mu tudi iztergali zlati perstan s roke; ker so hitro to delali, nalomili so mu perst, in — zbudil se je. Lahko si mislimo, kakošen strah jih je obsul, ko se je stric po koncu vzdignil, in videl, kaj delajo. — Danes mi je pravil pošten mož, moj sosed, da, ko je na vojski bil, so iz bolnišnice nesli vojaki svojega tovarša v mertvašnico, ker je umerl. Na tem potu jih sreča zdravnik, pa jim ukaže, da ga doli postavijo, da hoče pogledati, kteri je umerl. Ko ga zdravnik pogleda, zdrami se bolnik in oživi.

Več tacih zgledov bi vam lahko povedal, ki nam zadostno spričujejo, kako neprevidno, ja grozovito delajo oni, ki silijo na to, da bi merliča pred iz hiše spravili, kakor je dokazana resnična smert. Pač modra postava je, ki veljeva, da še le po preteklih osem in štirdesetih urah smemo merliče pokopavati. Kako nespametni in krivični so toraj ljudje, ki duhovnemu ali zdravniku zamerijo, ako jim ne dovoli, da bi bil pogreb poprej, kakor se stečejo te ure!

Take na videz mertve oživiti, svetujejo zdravniki, da se jim stavijo kupice, ali da se dergnejo z gorkim suknjem, ali s terdo kertačo, ali se jim na noge položijo zagrete opeke; tudi hude dišave, ali kaplja pečatnega voska so dobre. Naj bolj pametno pa je, da se pokliče izurjen in moder zdravnik, ki bolnika pregleda.

e) Kaj vam hočem povedati od pogrebščin?

Po nekterih krajih je huda razvada, da napravljajo preobilne in predrage pojedine za mertvimi ali prevelike pogrebščine,

Hvale vredno je, ako premožna hiša v tolažbo svojega pokojnega uda jedila razdeljuje med uboge, ki gredó za pogrebom, da ti za dušo njegovo molijo. Po Gorenskem je navada, da bolj terdni kmetje spečejo cele peke malih hlebčkov, ktere med uboge po pogrebu razdelijo. Napravijo tudi pogrebščino, ali pa pogrebnikom dajo hlebe, kterim „trente“ pravijo. Bogatejši tudi po pogrebščini pogrebnikom še domu dve male potičici za „trente“ dajo. To ni pregrešno je vse pošteno. Ali ni pa prav, nekeršansko je, kjer zraven merliča, morebiti celo preobilno popivajo, da se s to potrato domači celo zadolžijo. Kako britko mora déti otrokom, ki so zavoljo smerti preljube matere ali skerbnega očeta že tako vsi presunjeni in že tako z veliko skerbjo na prihodnost mislijo, pa vidijo, da toliko nadležnih pa nesramnih gostov po nepotrebno pije in je. Ja so nadležneži, ki neobčutno žlobodrajo, šalijo in krohotajo okoli merliča, da se jim na obnašanji bere, da niso prišli zavoljo merliča, ampak so se pripodili zavoljo želodca svojega.

f) Ali se je pa treba mertvih bati?

Z mertvimi se ne smemo nikdar šaliti, nikdar norčevati; bati se nam pa tudi ni potreba, ker nam nič hudega storiti ne morejo. Duša človeška bo po smerti obsojena in gre, kamor si zasluži, ali v nebesa, v vice, ali v pekel; telo pa denemo v zemljo, v kteri strohni in se v prah spremeni. Ako pride duša v svete nebesa, sklene se tam z Bogom, od kterega je izšla, je popolnoma zadovoljna, vesela in nič več ne poželi, toraj svojega presrečnega prebivališča zapustiti noče, da bi po revni, solzni dolini hodila, kjer nič več iskati nima. Ako pa pride duša v vice, iz vic ne more, dokler se ne očisti popolnoma; in po očiščevanji gre v nebesa. Ako je pa po smerti duša obsojena v pekel, pa iz pekla več ne more. Iz pekla ni nobenega rešenja več. — Tedaj duše iz nebes ne želé, iz vic ne

smejo, iz pekla ne morejo, in tako se nikomur prikazati ne morejo brez posebnega pripuščenja Božjega. Ko je bogatin prosil Abrahama, da bi koga zmed mertvih na svet poslal, njegovim bratom oznanit, kako hudo je v peklu, da bi se poboljšali in tudi v pekel ne prišli, odgovoril mu je Abraham in dejal: „Imajo Mojzesa in preroke, nje naj poslušajo ... Ako Mojzesa in prerokov ne poslušajo, tudi ne bodo verovali, če ravno kdo od mertvih vstane.“ (Luk. 16, 29, 31.)

Pri Jezusovi smerti so mertvi vstajali in se živim prikazovali! in Božja vsegamogočnost še zdaj lahko mertve oživi, in iz grobov pokliče; pa to bi se le iz posebnega in dobrega namena zgodilo; ne pa, da bi nas mertvi plašili. Marsikomu se senja, da vidi pokojnega očeta ali mater, ali brata ali sestro, ali svojega otroka; pa sanje so osnutek tega, kar človek poprej misli ali občuti. — So pa tudi goljufni potepini in prekanjene ciganice, ki nalašč komu pripovedujejo, da se jim je pokojni sosed ali kdo drugi prikazal, da kaj več v dar prejmejo. So celo hudobneži, ki ropot in šum v hiši napravijo, da domačim nagajajo in jih nadlegujejo.

Ne bojte se nobenega mertvega, bojte se pa živih goljufov in gerdih potepuhov. K sklepu le še rečem z Modrim: „Sin! (hči!) objokuj merliča... Po navadi pokrij njegovo truplo, in ne puščaj v nemar njegovega pokopa.“ (Sir. 38, 16.) Amen.

LII. Keršanski nauk.

Še nekaj od telesnih dobrih del usmiljenja. — Kako zamoremo bližnjemu pomagati v silnih telesnih nesrečah?

1. „Kratki so človekovi dnevi; število njegovih mescev je pri tebi (o Gospod!), postavil si mu meje, ki se ne morejo prestopiti.“ Tako zdihuje poterpežljivi Job (14, 5.) In zares je človek podoben cvetlici na polji, kteri je odločen le kratek čas. Tako je odločen tudi človeku le kratek čas in postavljen mu je konec; in ta konec je za njega prestop v više življenje, odhod iz te zemlje in ločenje duše od telesa. In dolžnost živih je, da umirajočemu na pomoč prihitijo v tej trojni zadevi.

Prestop v više življenje mu polajšamo s tolažilom naše svete vere, s prepričanjem večnega življenja po smerti, in z upanjem, da se zopet vidili bomo, ki smo si tukaj v tem življenji blizo bili, ki smo se resnično ljubili. S tem tolažimo umirajočega, dokler je še pri pravi zavesti. — Odhod iz te solzne doline zamoremo umirajočemu polajšati, da zatajujemo sami svoje žalovanje, da mu skazujemo sočutno ljubezen, pa odvernemo vse, kar nas pamet uči, da ni potrebno, ali bi bilo celo škodljivo. Osebe, ki z jokom in glasnim žalovanjem umirajočemu nepokoj prizadevajo, naj se prizanesljivo odstranijo, da bolnik zamore mirno oditi v kraj, kjer ne bo nobene bolečine več, in kjer se ne bo slišalo nobeno zdihovanje. — Pa tudi telesne bolečine naj se bolnikom po moči lajšajo, da bo ložej ločenje duše od telesa. Dokler kaj zavžiti zamore, dajte mu po kapljici hladivne pijače, da si suhe usta poživi. Vse neprijetno ali prisiljeno naj se mu odverne.

Pa tudi še pri pogrebu svojega bližnjega, ljubi moji kristjani! storite vse iz pravega, dobrega namena, da bo v resnici delo usmiljenja, ločeni duši k pridu, merliču k časti, vam pa v plačilo v svetih nebesih.

Sv. Frančišek Borgia je bil na kraljevem dvoru poln posvetnih, nečimernih misel. Ko je pa videl mertvo kraljico Izabelo, poprej tako lepo, pa na enkrat tako strašno spremenjeno; obšla ga je groza, in premišljevati je začel, kako urno mine in zgine vsa lepota, vsa čast in vsa posvetna oblast. Zaperl se je v svojo sobo, padel je na svoje kolena pred podobo križanega Jezusa, pa je jokati in zdihovati začel: „Oj duša moja! je dejal, kaj se motiš? koga iščeš? Zgubljaš se v praznih rečeh, ki ti nič pomagati ne morejo. Videla si mogočno — zdaj mertvo kraljico. Smert, ki jej je odbila krono, tudi tebi namerja. Bolje ti je, da zdaj svetu odmerješ in pri Bogu vekomaj živiš.“ Ves spremenjen je bil od tistega dne. Dan kraljičine smerti je imenoval dan svojega rojstva, ker je bil ta dan na duhovno ves prerojen. O da bi tudi tebe pogled merliča prebudil iz pregrešnega spanja!

Od bolnikov in njih obiskovanja, od merličev in njih pogreba, in od drugih telesnih dobrih del usmiljenja sem vas učil v zadnjih keršanskih naukih. Poleg teh sedmerih je pa še dosti druzih telesnih dobrih del, ktere nam zapoveduje keršanska ljubezen. Vsaka, bližnjemu storjena ljubav, vsaka tudi majhna postrežba je dobro delo usmiljenja. Sleherni ne more ubogajme dajati; sleherni ne more potrebnim pomagati z jedjo, z oblačilom ali z denarji; vsak je pa lahko svojemu bližnjemu postrežljiv; vsak mu lahko kako delo prevzame, kakov pot prikrajša. Vi, ki skupaj stanujete, skupaj delate, si lahko vsak dan, pa še večkrat na dan, kako dobro delo storite, da eden druzemu pri svojih opravilih pomagate. Težko bi bilo, vse le

z eno roko storiti; ako pa roka roci pripomore, je delo urno in lahko storjeno. Saj pravimo: „Roka roko umije, obe pa obraz.“ Kar je enemu pretežko, dva lahko vzdigneta, lahko neseta. O ljubi moji kristjani! kako lepo, kako prijetno bi bilo na zemlji, ako bi vsak, kakor bi vedel in znal, svojemu bližnjemu vselej pomagal, mu dela usmiljenja povsodi skazoval! Zemlja bi ne bila več solzna dolina; pa bi tudi enkrat na sodnikovi levici nesrečnih pogubljenih nobenih ne bilo; ampak vsem bi rekel naš mili Jezus: „Pridite blagodarjeni mojega očeta! posedite kraljestvo, ktero vam je pripravljeno od začetka sveta. Zakaj lačen sem bil, in ste mi dali jesti; žejen sem bil, in ste mi dali piti; ptujec sem bil, in ste me pod streho vzeli; nag sem bil, in ste me oblekli; bolen sem bil, in ste me obiskali; v ječi sem bil, in ste k meni prišli... Resnično vam povem, kar ste storili kteremu teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili.“ (Mat. 25, 34—40.) In vsi pravični — bi šli vsi v večno zveličanje. Glejte in prevdarite, večno zveličanje vaše je navezano na spolnovanje telesnih dobrih del usmiljenja. Kdorkoli si prizadeva za te dela, kdorkoli jih pridno opravlja, gotovo bo med njimi, ki pojdejo v večno življenje. Kdor pa za te dobre dela ne mara, jih ne opravlja, gotovo bo pa tudi med njimi, ki pojdejo v večno pogubljenje. Večna resnica nas tega zagotovlja, in ona ne laže, lagati ne more. Delajmo toraj dobro, prizadevajmo si za dela usmiljenja; vsak po svojem stanu, kolikor mu je dano; večno, neminljivo, nezmerno veličastvo nam bo v plačilo.

3. Nespriden človek ima tudi vedno dobro voljo, pomagati svojemu bližnjemu v vseh nadlogah, v vseh potrebah njegovih. K temu ga veže in žene ljubezen, ki je vedno v nepopačenem

sercu. In blagor mu, kdor posluša ta notrajni glas, veliko dobrih del si bo nabral za svete nebesa. Dostikrat pa se zgodi, da človek pri vsi svoji dobri volji in tudi pri vsi zmožnosti vendar pomagati ne more; ja morebiti z vsem dobrim namenom še ptuje zlo pomnoži; zato ker se prav lotiti ne ve. Večkrat zadene bližnjega kaka nenavadna, neznana nesreča, da je njegovo življenje v veliki nevarnosti; ljudje bi mu radi pomagali, pa ne vejo kako in kaj? Zato se mi zdi potrebno, da vam zdaj v misel vzamem nektere take primerljeje, v kterih je človeško življenje v veliki nevarnosti, in vas nekoliko podučim, kako ravnajte in pomagajte v tacih nesrečah. Tedaj bom odgovoril na vprašanje:

Kako zamoremo bližnjemu pomagati v silnih telesnih nesrečah?

Ako človeka zadene nesreča, ki ga postavi na kraj njegovega življenja, je, se ve da, naj bolje, ako mu hitro na pomoč pristopi moder in izurjen zdravnik; ali to ni vselej mogoče. Zdravnik je predalječ, pa tudi morebiti ni nikogar, ki bi ponj poslal, in mu njegov trud in pot poravnal; in preden bi prišel, že lahko v nesrečnem človeku vgasne mala iskrica življenja njegovega. Zato, pravim, se mi zdi potrebno, da vam tukaj nekoliko povem, kaj vam je početi pri tacih telesnih nesrečah, da bi vsaj kaj napačnega ne storili in bližnjemu pri vsi svoji dobri volji še v smert ne pomogli.

Ako dobiš, moj kristjan! nesrečnega človeka, ki je pri koncu svojega življenja, da ne veš skoraj, je li še živ ali že mertev, je pervo, da ga prej ko prej spraviš v kako bližnjo hišo. Ako to ni mogoče in vreme pripusti, tudi na planem mu pomagaj.

Naj poprej mu odpri ali odveži oblačila, ktere ga tiščijo, za vratom, za pestjo, čez pas, na nogah. Položi ga tako, da

ima glavo malo zvišano. Hiša, kamor ga spraviš, ne sme biti prevroča. Ako je pa nesrečni zmerznil, nikakor ga v gorko hišo prenesti ne smeš. Da bi zvedel, ali še kaj diha, podaj mu ogledalo ali špegel blizo ust, če le še kolikanj diha, se bo ogledalo spotilo in to je gotovo znamnje, da je še življenje v njem. Potem skusi, da oterpnjeno telo ogreješ; naj bolje bi bilo, ako bi ga mogel spraviti v mlačno kopel; naj prej noge, potem polahkoma vse telo do glave. Voda bi se mogla vedno sproti še greti. Čez eno uro bi ga vzel iz kopele, dobro oterl in ga zagernil s suknjeno plahto ali pa s sogretim pepelom. Poskusi mu malo zraka vpihati, pa ne z ustmi; bolje je to z malim ročnim mehom, ki se pa more na cevi z mokro cunjo oviti; toda to se mora čisto na lahko storiti. Ali previdnosti je tu treba, da mu pluč ne razpočiš. Ako se tako persi malo napnejo, pusti, naj sapa izteče. Ako pa sapa sama ne gre nazaj, se razgerne kak precej velik robec ali oterač čez persi, ki se po vsakem vpihanji malo nategne, da se napravi nekako umetno dihanje in se pluča gibati začnejo. Kakor hitro pa bolnik sam dihati začne, ne smeš več sape vanj pihati, ampak prav na rahlo pahljej zdravega zraka proti njemu. Se ve da se mu morajo poprej usta lepo očedeti, ako bi kaj nesnažne bile.

Ako bi to nič ne zdalo, poškropi ga z merzlo vodo ali jesihom, z ogreto flanelo ribaj, s precej terdo kertačo pod podplatih kertači. Tako se sploh dela z vsakim, ki je nanagloma, po kakoršni koli nesreči, ob besedo in druge znamnja življenja prišel.

Zdaj naj vam pa še povem, kaj moramo storiti pri tako nesrečnih posebej.

a) Kaj je storiti z z m e r z n j e n i m?

Zmerznjeni se zamorejo še črez več dni k življenju obuditi. Pri zmerznjenem je naj več upanja, ga oživiti; zato se pa

mora vse poskusiti, da bi ga tudi še le črez več dni oživili. Kaj je toraj treba storiti?

Ker so zmerznjenemu vsi udje terdi, kerhki postali, kaj lahko se poškodujejo, celo polomijo; zato moramo prav lepo ž njim ravnati, na rahlo, z veliko skerbjo ga prenesti v kako šupo ali pod ali v nezakurjeno sobo. Tam se mu vse oblačilo odvzame; ž njega izreže, ker se mu zmerznjeni udje premikati ne smejo. Zdaj ga položi nazega na sneg, ter ga tudi s snegom črez in črez dobro pokrij, precej na debelo na telo pritisni. Samo usta in nosnice naj bodo proste. Ako pa snega ni, položi ga v merzlo, ledeno vodo do glave, ali ga zavij z v merzlo vodo namočenimi plahtami; usta in nosnice morajo biti vedno proste. Ako se sneg začne topiti, hitro druzega prideni, ali novega ledu v vodo stolči, ali plahte v merzli, ledeni vodi namoči, kakor hitro več merzle niso. Celo telo se kmalo s tankim ledom samo prevleče; in ako se tajati začne, je to znamnje, da je telo že malo gorkeje postalo. Potem vzemi ga iz snega ali merzle vode, pa ga še s snegom ribaj, z merzlim suknjem posuši in v postelj položi, pa ja ne v gorko hišo; kajti sam se mora ogreti v postelji, vse drugačne gorkote ga moraš prav skerbno varovati. Dalje časa ga ribaj s suhim suknjem po vsem životu, in ako še ne sope, vdihaj mu zdravega zraka, kakor sem poprej povedal. Ako dihati ali gibati začne, daj mu majhno žličico černe kave, ako jo zavžiti more.

Večkrat so tacega nesrečneža še le črez več dni obudili; zato se ne smemo utruditi; morebiti je vendar še življenje v njem in se nam posreči, ga oživiti. Kedar pa se zmerznjen zopet zave, se ve da je grozno slab, že celo če je dolgo v takem žalostnem stanu bil; mu nikakor ne smeš dati vina, še manj žganja ali druge močne pijače; s tem bi mu nakopal drugo smertno bolezen, ali bi vsaj pomnožil mraz in zimo,

kteri večidel oživljenega napade. Kakor se zmerznjen po tem načinu, v snegu ali ledeni vodi, polahkomu ogret, skorej gotovo rešiti zamore, je pa ravno tako nevarno, ako zmerznjenega v gorko hišo ali k ognju prineseš. Prenagli spremen velike zmerzlote v večo gorkoto podere vse upanje oživljenja; in trohnoba se ga hitro loti. Tudi ko še znamnje življenja daje, ne smeš ga ja z nobeno gorko stvarjo dergniti, in nikakor ga drugače ne grej; sam se ogreti mora. Ja, ko zmerznjeni že ozdravi, še dalje časa pri peči se greti ne sme, da si ne nakoplje bolezni po kosteh, kar bi še le po letu čutil.

b) Zadavljeni, zadušeni, obešeni se ravno tako oživljajo. Oblačila, ktere ga le količkaj tiščijo, se mu odpnejo ali odvežejo. Položi ga na postelj z malo zvišano glavo, tako da goli vrat ravno leži, kar se zgodi, da mu le pod glavo majhno blazino deneš. Z gorkim suknjem ali z gorko flanelo ga ribaj brez nehanja po vsem životu; polagaj mu razgrete kamne, zavite v kako platneno rjuho, okoli života, na noge, pod pasduhe, in okoli vrata. Deni mu ogledalo pred usta, ako morda še kaj sope, ali odpri mu oko, da vidiš, ako se kaj premika. Naj večkrat se zgodi, da se kdo zaduši v kaki kapnici ali štirni, ali v dolgo zapertem, podzemelskem kevdru, ali revni ljudje v spavnici svoji, kamor so si žerjavice prinesli, da bi se greli; po taki žerjavici jih je bilo že prav veliko zadušenih; zlasti, če na tleh spijo. Tako zadušenega urno spravi na čisti zrak. Ko mu obleko odpneš, da ga nikjer ne tišči, polij mu glavo in persi z merzlo vodo; roke in noge, po dlanih in podplatih mu dergaj z kertačo. Poskusi mu napraviti umetno dihanje, kakor sem že povedal. Več ur moraš ga oživljati. Ako se nesrečni zave, daj mu vode in nektere kaplje jesiha v vodi.

c) Lahko se zgodi, da kdo kaj poje ali popije, kar je strupenega, ter se taki otrova ali zavda. Kaj je storiti?

kako pomagati takemu? Naj pervo in naj bolje je, da tak vse zavžito prej ko prej nazaj verže. Zato mu daj veliko mlačne vode. Z mehkim peresom se po gerlu šegeta, da se bolj gotovo izčisti. Ako bi pa otrovan nič popiti ne mogel, ali se le zastonj davi, požveči malo kruha, pa ga namešaj s šnofnim tobakom in mu tak mali svalek položi na jezik. In ko le kaj verže iz sebe, daj mu mlačne vode obilno popiti. Ako je tobaka navajen, ne bo mu tak svalek lahko kaj pomagal. Daj pa mu popiti kozarec vode, v ktero si dobro zmešal malo žličico zenofa, drobno stolčenega in ravno toliko soli; potem pa naj pije mlačne vode. — Ako se soditi zamore, da je vse zmetal iz sebe, ko ne čuti nobenih bolečin več, se mu ne vzdiguje več in se je umiril; potem raztepi belino iz več jajc v vodi, in naj še tega obilno pije. Ta pripomoček bo večidel naj bolj pomagal, posebno ako otrovani toži, da mu je po želodcu in v trebuhu hudo. Posebno obilno naj pije take beline, ako je rudečkasto ali zelenkasto, kar iz sebe zmeče. Ako bi jajčna belina ne pomagala, raztopi v vroči vodi malo navadne bele mile ali žajfe, (pa ja ne rudeče) in to naj popije mlačno. To je posebno dobro, ako bi se bil kdo otroval z ojstrimi strupi, ako bi bil povžil arzenika, svinca, vitrijola ali razjedne vode (ali kakor je nekteri imenujejo hudičevo olje) ali s pekočim zeljšem. Ako je otrovan povžil preveč maka, svinske dušice, strupenih gob, ali spridene masti pri starih klobasah ali suhem mesu, sploh pri zavžitih strupih, ki napravljajo omotico, da se otrovanemu v glavi verti; takrat je namesto žajfnice bolje jesih; vendar se jesih ne sme rabiti, ako otrovani toži, da ga želodec boli. — Tudi dobro laško olje je koristno, ako bi se kdo z ojstrimi strupi polil, ali mu v oko ali usta kaj tacega pade; ni pa olje dobro, ako bi kdo povžil kako strupeno živalico. — Mleko je dobro, kedar se otrovani že potolaži; sme ga piti, ako mu

dobro dé. — Tudi cuker ali sladkor v vodi raztopljen je skoraj zoper vse strupe dober; vendar mora bolniku dobro storiti. — Tudi kava ali kafe je dobra; mora biti pa le malo — rjavo sežgano. Dá se otrovanemu, posebno ako je ves omoten, zaspan, kakor pijan, ali če razsaja, okoli sebe bije, leta kot neumen. Tudi ko se je že izčistil, še se mu da černe kave s sladkorom. — Ako otrovanega naprej in nazaj goni, je dobro, mu kafre poduhati dati. — Se ve da tudi tu, kakor pri vseh nesrečah takih, pokliči pametnega zdravnika, ako je le mogoče. Te pripomočke vam le zato naznanim, da si v sili veste nekoliko pomagati, dokler izurjen zdravnik ne pride.

d) Ako je kdo u t o n i l, potegni ga, kakor hitro je mogoče, iz vode; ne smeš ga pa na glavo postaviti, ne semtertje rukati. Kajti utopljenec nima vode v sebi, navadno le mora umreti, ker dihati ne more, in se tako le zaduši. Ko ga iz vode potegneš, urno spravi mokro obleko ž njega, tudi jo prerezi, ako ga teško slečeš, in zavij ga v suho, gorko obleko, spravi ga v gorko postelj; očedi mu nesnažne usta; prizdigni ga malo, glavo in persi, najprej za kake trenutke. Ne zamudi nobenega časa; vendar ne delaj mu sile; pa ne jenjaj; kajti oživeli so že mnogoteri, ki so že po več ur vtopljeni bili. Gorka, suknjena odeja je naj boljša, ktera se mora premenjati, kakor hitro se shladi. Na noge mu pokladaj kaj segretega, kamen ali opeko, tako tudi na serce. Potem začni noge ribati z ogretim suknjem, in to več ur ponavljaj. Vlij mu malo merzle vode precej visoko na serce, pa zopet urno ga obriši, posuši. Ako si že tudi osem ur se trudil ž njim, le še ne jenjaj. Dergaj ga s ojstrejšimi rečmi, z drobnim peskom, s soljo, po sencih, za ušesmi z terdo kertačo, ako mu tudi mervo kožo raniš; ali podaj mu v žganji ali hudem jesihu namočen robec pod nos. — Ako se ti posreči, da ga oživiš, pusti ga v gorki

postelji, da zaspi, kar mu naj bolje dé. -- Včasih je pomagal tudi mesmerizem, kakor pri zadušenih včasih pomaga. Lahko se poskusi, škodovalo gotovo ne bo. To se pa napravi, da močen, zdrav človek gre z odperto roko, nekoliko nad bolnikom od glave do nog, in to nekterikrati ponavlja. — Ako je še življenje v nesrečnem človeku, začnejo se naj prej trepavnice malo majati, potem se vidijo mali gibljeji pri ustih, ustnice postajajo rudeče, serce se ogreje in udje se pregibljejo in rahli zdihljeji se slišijo. Potem se smejo senci z vinom umiti, tudi nektere kapljice vina se mu smejo dati povžiti. Poprej pa Bog ne daj kaj vanj ulivati, ker je sapnik odpert in bi ga vsaka pijača zadušila.

e) Kaj je storiti od strele zadetemu? Pusti ga na dežju, ali položi ga v novo izkopano zemljo, s ktero ga do obraza zagerni; proti solncu naj bo obernjen. Ako bi spregledal, napravi mu sence. — Ako koga strela v hiši udari, hitro odpri okna in vrata, da pride zdrav zrak do njega; ali ko greš v tako zaperto hišo, tišči si na usta moker robec, da se sam ne zadušiš, ker je v taki sobi polno žvepljenega smrada. Nesi nesrečnega na plano, na dež; pomoči ga z merzlo vodo, verži mu tudi jesiha v obraz in na serce; ovij mu glavo z mokrim robcem, razun ust in nosa. Malokdo takih nesrečnih se rešiti zamore. — Da se te nesreče, kolikor je mogoče obvaruješ, imej zračno hišo; ko se bliža huda ura, ne bodi pri dimniku ali pri ognju, ali pri kakih železnih ali stekljenih rečeh; večkrat je razbito ogledalo marsikoga do smerti ranilo. Odpri okna; ne boj se, skozi odperto okno ne gre strela. Tudi zato je dobro odperto sobo imeti, da, ako bi vanjo udarilo, ne zaduši ljudi žvepljen sopuh, ki se vselej po streli napravi. Ne kuri, kedar se huda ura bliža; kajti ogenj nase vleče strelo. Ne hodi naglo v kraj, če ni posebna sila, kamor je udarilo; večkrat se prigodi,

da kmalo eno za drugo vdari v en kraj. Ako te nevihta zunaj na planem vjame, ne hodi pod drevesa; bolje je, da se na zemljo vležeš. Naj bolje pa bo, da v taki grozi Boga kličeš na pomoč; kajti le on je gospodar nevihte in strele. Ne zvonite ob hudi uri, drugače, da se da znamnje, da prihaja nevihta in da ljudje splošno se k Bogu obernejo, naj milostljivo prizanese in nas ne vdari z žugajočo šibo.

f) Razstradanim, zavoljo lakote onemoglim, nikakor ne smeš obilno jedi dati; kajti to bi izpraznjenemu želodcu gotovo škodovalo. Daj mu v začetku nektere kapljice mlačnega mleka; pozneje malo juhe; črez nekoliko časa ene kaplje vina. Kedar bo se en malo prespal in se počito zbudi, daj mu kaj malega zavžiti, pa večkrat. In še le črez nektere dni sme navadno jesti.

g) Ožganim ali opečenim položi na mehurje v žganje ali černilo ali tinto pomočeni robec; ali laško olje in belak skupej stolčeno. Naj bolje je izleček iz kopriv, ki se napravi, kakor navadno delamo z arniko. — Obhajal sem enkrat neumneža, ki je oblaku strelal, pa se mu je užgal smodnik, kterega je v rokah deržal. Ves obraz mu je bil obžgan in tako zatekel, da se skoraj ni nič poznalo, kje ima oči. Dal sem mu kopriv, namočenih v vinskem cvetu. Le ene dvakrat se je pomazal in kmalo je bil dober. Dobro bi bilo, da bi to zdravilo pri vsaki hiši imeli, ker se marsikdo opeče.

h) Ako krina nos teče, je to navadno, natorno očiščevanje kervi in ni nevarnosti nobene. Ako pa le predolgo teče in se je kaj hudega bati, da človek oslabi, v omedlevce pade, je naj bolje merzla voda, ktero šnofaj, se po čelu, po vratu zmivaj, noge pa koplji v gorki vodi, v ktero deneš zenofove moke; deni malo jesiha v vodo in s tem si spiraj usta. Pomoči mali robec v vodi stopljenega galuna in ga deni

v nosnico, iz ktere ti kri teče. Včasih odjenja kri, ako povzdigneš roko visoko in odperto dlan deržiš na hladnem zidu, pa nasprotno roko od nosnice, iz ktere ti teče kri.

Ako se vdariš, vrežeš ali posekaš, naj bolje je, da se rana v merzli vodi dobro izmije, potem z v arniko namočenim ovitkom obveže. Ako se kri dolgo ne vstavi, deni na rano sežganega platna ali pajčevine ali gobe, da se napravi krasta, ktere ne smeš proč tergati. —

Vsi ti sveti prav za prav v keršanski nauk ne spadajo; ali ker bi večkrat marsikdo rad pomagal svojemu bližnjemu v silni taki nesreči, ki zadene telo njegovo; mislim, da je bilo prav, in vam všeč, da sem tudi od tega vam nekoliko omenil. Sploh pa vas opomnim, ljubi moji kristjani! pri takih silnih nesrečah ne smete biti prenagli, pa tudi ne smete odjenjati precej; pošljite pa vselej, kakor hitro je le mogoče, po modrega zdravnika, da nesrečnemu pomaga. Imejte usmiljenje z nadložnim bližnjim; karkoli vi želite, da bi vam drugi storili, tudi vi drugim storite. „Blagor usmiljenim, ker oni bodo usmiljenje dosegli!“ (Mat. 5, 7.) Amen.

LIII. Keršanski nauk.

b. Duhovne dobre dela usmiljenja.

Kdorkoli svojega bližnjega nahrani, žejnega napoji, kdor revnega obleče, ptujca pod svojo streho vzame, bolnega obišče, vjetega ali zapertega tolaži ali še mertvemu ljubezen skazuje; on opravlja telesne dobre dela keršanskega usmiljenja. In te telesne dobre dela sem vam v zadnjih keršanskih naukih bolj na drobno razložil in jih vam priporočil. In blagor vam, ako

bote radi ubogali in opravljali te dobre dela! Ako bote vi svojemu bližnjemu v vseh telesnih potrebah na pomoč prihiteli, mu v njegovih nadlogah po moči radi pomagali; tudi vi bote pomoč dobili, kedar vam bo treba; kajti s kakoršno mero bote merili s tako se vam bo odmerjalo. Pa ne le, da bote usmiljenje dosegli pri ljudeh; tudi Bog sam vam bo povernil vse, karkoli bote bližnjemu dobrega storili. Saj bo nekdaj Jezus Kristus, naš nebeški sodnik, v pričo vesoljnega sveta rekel: „Resnično vam povem, kar ste storili kteremu teh mojih naj manjših bratov, ste meni storili.“ (Mat. 15, 40.)

Človek pa, predragi moji kristjani! veste, da nima le telesa, ki potrebuje hrane, pijače, obleke, stanovanja, postrežbe v bolezni, rešenja iz ječe in tolažbe v smerti; ampak človek ima tudi drago, neumerjočo, s Kristusovo kervjo odkupljeno dušo. In tudi duša njegova ima razne potrebe. In ta duša potrebuje: Svarjenja, učenja, sveta, tolažila, dobrega zgleda, prizanesljivosti in priprošnje pri njem, brez kterega nič dobrega storiti ne moremo. Kdor toraj bližnjemu v takih dušnih potrebah pomaga, njegovi duši dobro stori; on opravlja duhovne dobre dela keršanskega usmiljenja. In zdaj vam želim nekoliko bolj na na tanko razložiti:

Duhovne dobre dela usmiljenja.

Preden sem vas učil od telesnih dobrih del posebej, povedal sem vam, kako lepo sveta katoliška cerkev ljudem v vseh telesnih potrebah na pomoč pride, kako nam je naša skerbna mati tudi v tem naj lepši, posnemanja vredni zgled. Naj vam zdaj v misel vzamem, kako nam sveta mati, katoliška cerkev, tudi v spolnovanji duhovnih dobrih del naj lepši zgled daje. Ona grešnike svari. Že od apostoljskih časov ima zakrament svete pokore, v kterem svari grešnike ter jim nalaga

razne pokorila v zadostenje storjenih grehov in v spokorjenje zasluženih časnih kazen. — Ona nevedne uči. Le ona ima zaklade edinozveličanskega nauka Jezusa Kristusa, Sina Božjega. Ona, zvesta povelju svojega začetnika, iti po vsem svetu in učiti vse narode, pošilja oznanovavce svete vere na vse kraje vesoljne zemlje, ki oznanujejo vsem ljudstvom Jezusovo vero, ki vsakdanjemu človeškemu življenju vtisne nekaj višega, nekaj nebeškega, ter posveti vse človeške zadeve. — Ravno s tem svojim svetim naukom deli vsem dvomljivim svoj dober svet; in to stori v naj bolj žalostnih primerljejih človeških, v kterih si človek zavoljo svoje znemirjene vesti svetovati in pomagati ne ve, pa maloserčen, dvomljiv postane ter ne ve, kaj in kako mu je početi, da bi se rešil. — Koliko tolažbe nam daje sveta cerkev s svojim naukom, ko nas v revščini, v zapuščenji, pri smerti svojih ljubih opominja na vsegamogočnega, dobrega, usmiljenega in modrega Boga; pa nas tolaži z milim pa gotovim upanjem, da bomo enkrat vsi vstali iz svojih grobov in se zopet vsi videli. — Po sveti katoliški cerkvi nam deli ljubi Jezus svojo, vse premogočo gnado, da premoremo storiti tudi mi, kar nas je on učil z besedo in zgledom, da krivico voljno prenašamo, razžalnikom in sovražnikom iz serca odpustimo. Poslednjič sveta cerkev po svojih posvečenih služabnikih, po mašnikih, pri daritvi svete maše moli za žive in mertve. — Tako skazuje sveta cerkev vse duhovne dobre dela usmiljenja nam svojim otrokom, da nam je zares dobra in skerbna mati v vseh telesnih in dušnih potrebah.

Če nam bo enkrat naš Zveličar Jezus Kristus vse, kar bližnjemu na telesu dobrega storimo, tako poplačal, kakor da bi bili njemu samemu storili; koliko veče plačilo zamoremo pričakovati nekdaj, ako bližnjemu v dušnih potrebah pomagamo!

Kakor je duša bližnjega veliko več vredna, kakor njegovo telo; toliko boljše, toliko bolj zasluživno je vsako duhovno delo usmiljenja, ktero mu skažemo, kakor so telesne dobre dela. Sveti Gregor pravi: „Ako je zasluživno, če rešiš smerti telo, ko bo vendar le enkrat umerlo; koliko bolj zasluživno je, ako rešiš smerti dušo, ki bo v nebeški očetnjavi brez konca živela!“ —

Dva prijatla sta večkrat prišla v hišo dobrega očeta, ki je imel tri otroke. Oba sta znala, si pridobiti ljubezen teh malih. Eden je navadno vselej prinesel seboj kaj sladkarij. Mislil si je, da tako se bo otrokom prikupil, da ga bodo radi imeli. In res. Otroci so bili vselej veseli, kedar je prišel; skakali so okoli njega, njegovih kolen so se oklepali, v naročje so mu silili in objemali in poljubovali so ga. Vselej pa so ga vprašali: „Ste nam li kaj prinesli?“

Drugi hišni prijatel pa ni otrokom nosil nobenih sladkarij. Tudi ni bil zavoljo tega nič nevoljen, ne čmeren, ker se mu otroci niso toliko ljubkali, kakor prijaznemu delivcu sladčic. Pa tudi on jim je delil ljubeznjive darove; toda vse drugačne. Ljubo je klical male k sebi, se je ž njimi radoval, pa jim pripovedoval male prigodbe, ki so mlade dušice razveseljevale, pa tudi um in serce blažile. In otroci so se ga deržali, dokler je pri njih bil, ko so pervega znanca prej zapustili, da so le sladke darove sprejeli.

Sčasoma so odrastli in sladkarije jih niso nič več mikale, pa tudi delivca sladčic niso dosti porajtali. Možu pa, ki ni razveseljeval le njih telesno zmožnost, ampak je uril veliko bolj njihovega duha, njemu so bili vedno bolj udani, kolikor bolj so dobro in resnično spoznali. Serčno in zvesto so ga do smerti ljubili.

Tako, ljubi moji! zasluži več hvale in ljubezni on, ki naši duši skazuje dobro, kakor on, ki nam telesne dobrote deli.

Sv. Tomaž Akvinski imenuje tri uzroke, zavoljo kterih je duhovno dobro delo imenitniše, kakor je telesno dobro delo. „Pervič, pravi, ker je delo samo na sebi imenitniše; je namreč duhoven dar, ki ima vselej sprednost pred telesnim darom. Drugič oziroma na njega, komur se stori; kajti duh je imenitniši, kakor telo. Tretjič tudi oziroma na dejanje, kterega bližnjemu skazujemo; kajti duhovno dejanje je imenitniše kakor telesno, ktero je nekako hlapčevsko.“ — Tudi sv. Janez Krizostom nam naznanuje te sprednosti, da bi nas spodbudil, da bi toliko raji skerbeli za dušni blagor svojega bližnjega. „Kakor je duša bolje, kakor telo, tako si prislužijo veče plačilo, ki z vednim opominjevanjem in podučenjem lene in malovredne ljudi na pravi pot vodijo, ter jih prijetnost Božjih čednost in gerdobijo hudobij pred oči stavijo, ki siromaku pomagajo ali z denarjem pomorejo.“ In to premišljevanje tudi nas mora spodbujati, da smo vsi vneti za spolnjenje duhovnih dobrih del. On pravi: „Nič ni Bogu tako dopadljivega, nič mu ni bolj pri sercu, kakor zveličanje duš,“ kakor pravi sveti apostel: „Bog hoče, da bi bili vsi ljudje zveličani, in k spoznanju resnice prišli.“ (I. Tim. 2, 4.) In Bog pravi sam: „Nočem smerti grešnika, ampak da se spokori in živi.“ Ker imamo toraj tako usmiljenega in dobrega Gospoda, zato moramo skerbeti za zveličanje svoje in za zveličanje svojih bratov.

Poslušajte, kaj Gospod Bog sam govori po preroku Jeremiju: „Če boš drago ločil od slabega, boš, kakor moje usta.“ (15, 19.) Boš meni enak. Kaj pa je to ločenje drazega od slabega, ktero bo nas Bogu enake storilo? To ločenje ni nič druzega, po besedah sv. Janeza Krizostoma, kakor ločenje duš od greha. Duša je tisto naj drajše na tem svetu, greh pa je naj slabši, naj veče zlo. In tega ločenja se vdeleži,

kdor pripelje dušo s svojim prizadevanjem od greha do čednosti, jo pripelje iz sence greha v svitlobo resnice; jej pomaga, da greh zapusti in resnici služi. Kdor tako dela, on postane Bogu enak, ker posnema dobroto Božjo; in sicer postane Bogu enak, ker posnema dobroto Božjo; in sicer postane Bogu enak, toliko, kolikor je človeški natori dano, Božji natori enaki biti. In zares! kaj je Bog vse storil, da bi nas rešil greha, rešil večne pogube? Veličastvo nebeško je zapustil, prišel je v to solzno dolino, vzel je podobo hlapca, postal nam je enak, podvergel se je vsem nadlogam, vsi revščini človeški; poslednjič je prestal naj zaničljivšo smert na lesu svetega križa. Ako si je pa Bog, neskončno bitje in svetost sama ki je, naložil toliko težav zavoljo zveličanja našega, kaj moramo početi tudi mi, da svojega bližnjega iztergamo iz krempeljnov hudičevih, da ga odvernemo s pota pogube, pa ga nazaj pripeljemo na pot čednosti in zveličanja; da tako vsaj nekoliko posnemamo neskončno dobroto Božjo in njemu enaki prihajamo? Gotovo nimamo nobenega dela, ktero bi bilo Bogu dopadljivše, kakor je skerb za zveličanje svojega bližnjega.

Sv. Janez Krizostom pravi: „Kdor pripelje bližnjega od zmote k pravici, ga navodi od greha k čednosti, ta posnema Boga, kolikor je to človeku mogoče. Kajti Bog ni iz druzega uzroka človek postal, vse človeške britkosti prenesel, celo križ nase vzel, kakor le zato, da je grehu podverženega človeka rešil prekletstva. Tudi sv. Pavel to terdi, ko pravi: „Kristus nas je rešil od prekletstva postave, ker je postal za nas prekletstvo.“ (Gal. 3, 13.) Ako je tedaj on, Bog nezmernega bitja, zavoljo svoje neizrekljive milosti, za nas in zveličanje naše vse preterpel; zakaj bi tudi mi ne bili pravični svojim bratom, zakaj bi jih ne spoznali za

svoje ude, ter bi jih ne potegnili iz mrež hudičevih in jih ne peljali na pot svete čednosti?“

Ta nauk, kterega nam ta imenitni cerkveni učenik daje, se strinja lepo z besedami, ktere govori tudi sv. Dionizi, ki pravi: „Naj bolj Božje zmed vsega Božjega je, delati z Bogom, da se spreobernejo grešniki.“ Kajti to delo je tisto delo, ki nas naj bolj enake stori njemu, ki po svoji neskončni dobroti nič bolj ne želi, kakor zveličanje naše. In sv. Gregor pa piše: „Za vsegamogočnega Boga ni nobenega tacega daru, kakor je vnema za zveličanje duš.“ Zares je več truda prizadela Sinu Božjemu ena sama duša, kakor vstvarjenje celega sveta. Da je vstvaril nebo in zemljo, zvezde in solnce in vse druge stvari, ni bilo mu treba druzega, kakor le svoje volje, le rekel je in bilo je; za zveličanje edine duše pa je dal vso svojo kri, je prevzel rane, in bolečine in naj britkejšo smert.

Sv. Bonaventura nam pripoveduje od sv. Frančiška, da je ta imenitni svetnik dolgo premišljeval, kaj bi bolje bilo, živeti v samoti, v vednem premišljevanji, ali pa se podati med svet in skerbeti za zveličanje bližnjega s tem, da oznanuje besedo Božjo. Rad bi bil vedel, kaj drugi puščavniki ali menihi od tega mislijo. Razložil jim je sprednosti in nevarnosti obojnega življenja. Med drugim pravi: Meni se zdi, da s samotnim, premišljevavnim življenjem si človek pridobi veliko čistost serca in svoje vesti, si pridobi popolnoma zedinjenje z Bogom samim. Z oznanovanjem besede Božje pa bo duh človeški nekako odtegnjen tem višim Božjim rečem, in človek postane bolj vnemaren v spolnovanji svojih dolžnost, ja večkrat se verne celo z omadežano dušo nazaj. V premišljevanji pa človek občuje z angeli, se pogovarja z Bogom samim v sveti samoti; tako živi človek bolj angeljsko kakor človeško. Kdor pa občuje z ljudmi, se ž njimi vkvarja, tudi govori ž njimi, jih vidi, se veseli in

raduje ž njimi; tako živi bolj človeško, kakor angeljsko. „Ali eno je, pravi, kar se mi dozdeva, da ima drugo življenje večo veljavo pred Bogom; namreč, da je edino rojeni Sin Božji zavoljo zveličanja duš stopil iz naročja svojega Očeta, da je svet s svojim zgledom podučil in nauk zveličanja ljudem oznanoval. In tako se mi zdi, da je Bogu dopadljivši, da zapustim pokoj in se na delo podam.“

In ravno to je uzrok, da nam cerkveni učeniki zaterdujejo, da nas duhovna ljubezen do bližnjega, vnema za zveličanje njegovo, posvečuje, nas dela enake Bogu, ki je tudi toliko storil za zveličanje naše; in da ni nič boljšega, kar bi nas dopadljivše delalo očem Božjim.

In zato pravi sv. Ignaci, kakor o njegovem godu bere sveta cerkev: „Ako bi mu bilo na zbiranje dano, raji bi živel v negotovosti svojega zveličanja, ter bi služil Bogu in skerbel za zveličanje svojega bližnjega, kakor da bi umerl z gotovostjo nebeškega veličastva.“ Dobro je vedel ta svetnik, kako ljubi Bog naše duše, koliko je terpel za nje in kako še zdaj skerbi za rešenje taistih; in z nekako močnodušno ljubeznijo je više cenil zveličanje bližnjega, kakor gotovo posestvo večnega življenja.

Berem od nekega čudnega svetnika, ki mu je Dunstan ime bilo, ki se je branil iti v nebesa, ko so ga poslanci Božji na večer vnebohoda Kristusovega vabili v večno zveličanje. Na delapust tega praznika je bil sveti mož v pobožno molitev ves zamišljen. Imel je čudno prikazen. Videl je veliko množico angelov priti v cerkev; vsi snežno — belo oblečeni, so bliščeče bisere imeli na glavi, od glave do nog so bili z veličastno bliščobo obdani. Videl je, kako so se po versti postavili pred njim, se mu priklonili, pa s sladkimi besedami so ga nagovorili: „Bodi pozdravljen, Dunstan, bodi pozdravljen!“ Razodeli

so mu naj bolj veselo oznanilo, ktero zamore umerjočemu človeku priti iz svetih nebes. Rekli so mu, da so od Boga poslani, mu naznanit, naj, ako je pripravljen, gre ž njimi, da v nebesih obhaja slavni god Zveličarja našega, in da posede veličastvo, po kterem že tako dolgo hrepeni. Kaj ne? ljubi moji! mi vsi si mislimo, da sveti mož na tako veselo oznanilo se nič ne zgovarja, ampak da v gorečem zdihljeji loči svojo dušo od telesa, pa jo izroči v roke nebeških poslancev. Ali poslušajte čudo ljubezni njegove? Sveti mož se temu odpove in pravi, da keršanska ljubezen do bližnjega ga veže, da prihodnji praznik ostane na zemlji, da bo vernim delil angeljsko jed in ljudstvu oznanoval besedo Božjo. Jaz menim, ko so ti nebeški duhovi nazaj prišli, napolnili so z začudenjem celi paradiž, ko so prinesli glas, da so dobili človeka na zemlji, ki je s presveto vezjo keršanske ljubezni na svojega bližnjega tako navezan, da celo solzne doline ni zapustiti hotel, da bi bil šel v svojo nebeško očetnjavo.

Mi, predragi moji kristjani! pač ne bomo dosegli tako visoke stopinje svete ljubezni do svojega bližnjega; vendar pa, ako tli v našem sercu ljubezen do Boga, ki toliko ljubi duše človeške, prizadevajmo si, da bližnjemu skazujemo toliko dušnih dobrot, kolikor le premoremo s svojimi slabimi močmi.

Ako bo Jezus pri poslednji sodbi pravične posebno hvalil in poplačal z večnim plačilom, ker so opravljali telesne dobre dela usmiljenja, bo nam gotovo še obilniši plačeval vse, kar bomo svojemu bližnjemu v dušnih zadevah dobrega storili.

Ktere so pa duhovne dobre dela usmiljenja?

Duhovne dela usmiljenja so:

1. Grešnike svariti.
2. Nevedne učiti.

3. Dvomljivcem prav svetovati.
4. Žalostne tolažiti.
5. Krivico voljno terpeti.
6. Razžalnikom iz serca odpuščati.
7. Za žive in mertve Boga prositi.

Od vsacega teh dobrih del keršanskega usmiljenja bi vam rad kaj malega posebej povedal. Danes naj vam le še samo to povem, kako nas vse te dobre dela lepo uči sv. apostel Pavel.

Sveti Pavel je grešnike svaril. Ja celo kaznoval jih je, ko je potrebno bilo. Korinčanom je pisal, da so nečistega človeka iz cerkve Božje pahnili, izobčili. Ko jih obilno opominja in svari, jim celo pravi: „Ali naj pridem s šibo k vam?“ (I. Kor. 4, 21.) — On je nevedne učil. Pridigal je, akoravno so ga zaničevali in preganjali, oznanoval je sveto evangelje po mali Aziji, v Atenah, v Korintu, v Efežu, v Rimu in še po drugih krajih, da se po pravici „apostel nevernikov“ imenuje. — Dvomljivim je dobre svete dajal. Kedar je ustala nevihta na morji, svetoval je stotniku in drugim mornarjem, naj ne hodijo naprej, naj ostanejo v zavarovavnem zavetji. In ker njegovega dobrega sveta ubogati niso hotli, borili so se več dni z hudo nevihto, da obupajoči že štirnajst dni niso skoraj nič vžili. Zopet jih je uterdoval, jim serčnost dajal, naj zaupajo v Boga, ki bo vse pri življenji ohranil. Ko so mornarji v čolnu ubežati hotli, svetoval je stotniku in vojakom, naj jim ne branijo, da se rešijo; pa opomnil jih je, naj se z jedjo in pijačo okrepčajo, da moč zadobijo. In serčnejši so postali, srečno so suho zemljo dosegli. — Jetničarja v Filipi, ki je zavoljo izmišljene nesreče toliko žaloval, da bi se bil skoraj umoril, je potolažil, ko ga je učil spoznati Jezusa Kristusa ter je kerstil njega in njegove. — Krivico je voljno prenašal. Vedel je, da v Jeruzalemu ga ča-

čakajo verige in britkosti; vendar pravi; „Nič tega se ne bojim; tudi svojega življenja ne cenim drajšega, kakor sebe; da le dokončam svoj tek... da pričujem evangelje milosti Božje.“ (ap. dej. 20, 24.) — Iz serca jim je odpustil, ki so ga razžalili. Prebivavci mesta Listra so ga kamnjali, vendar se je zopet v mesto podal, da je z Barnabom pričeto delo dokončal, da bi vse mestjane osrečil. On ni le učil, da moramo sovražnike ljubite, jim jesti in piti dajati; on je vse to tudi sam storil. — Molil je za žive in mertve. Ko je Efežanske starašine v mesto Mileto poklical, in je od njih se ljubeznjivo poslovil, pokleknil je in molil ž njimi. Mladeneč Evtihi je padel iz tretjega nadstropja in se je ubil; sv. Pavel ga je v svoje naročje vzel, čeznj molil in k življenju obudil. — Tako je sv. Pavel zvesto opravljal vse duhovne dobre dela usmiljenja.

Prizadevajmo si ljubi moji in predragi! tudi mi, in opravljajmo te duhovne dobre dela keršanskega usmiljenja, kedar in kolikorkoli nam je mogoče! Bog, v svoji neskončni, nam nerazumni ljubezni, hoče, da bi vsi ljudje zveličani bili, da bi vsi se po tem kratkem življenji sklenili ž njim, iz kterega so izšli. Mi ne moremo te Božje neizrečene ljubezni bolj lepo posnemati, kakor da tudi mi skerbimo za zveličanje svojega bližnjega, da tudi mi kaj pripomoremo, da bi naš bližnji ložej dosegel svoj namen, večne nebesa. Storimo to v spolnovanji duhovnih dobrih del, in Boga samega bomo posnemali, njemu samemu bomo podobni. Amen.

LIV. Keršanski nauk.

1. Grešnike svariti.

Pervo dobro delo keršanskega usmiljenja, ki zadeva dušo našega bližnjega, je: Grešnike svariti. Tak grešnik, kterega naj svarimo, je človek, ki je zabredel v veče grehe, se zapletel v dušne razuzdanosti, ali pa je še le v veliki nevarnosti, da bi padel. Ako se tak človek ne bo odvernil od svojih grehov, od svojih razuzdanost, ali se ne reši velike grešne nevarnosti, urno se pogrezuje vedno globokeje in svojemu večnemu pogubljenju nasproti leti. Kdor toraj v sveti keršanski ljubezni tacega grešnega človeka od njegovih grehov odverniti ali iz grešne priložnosti odtergati si prizadeva, pa ga h keršanskemu, pobožnemu življenju napeljuje, ter ga ljubeznjivo opominja, uči, svari, ali, če to ne izda, mu tudi žuga, ga straši ali celo kaznuje, tak opravlja pervo duhovno delo keršanskega usmiljenja.

Sveto pismo stare in nove zaveze je polno lepih zgledov tacega svarjenja. Kako lepo je opominjal Abraham Lota, ko so se njuni pastirji med seboj sperli. Prosim te, mu je dejal, naj ne bo nobenega krega in prepira med nama; saj sva si brata. Tako je Lot svaril Sodomljane: Oh, ljubi bratje, ne delajte hudega! Tako Ruben svoje brate, ki so hotli umoriti Jožefa. Nikar ga ne umorite, saj je naša kri. Tako Jonatas svojega očeta Savla, ki je nedolžnemu Davidu po življenji stregel: O kralj, mu je rekel, ne pregreši se vendar nad Davidom; saj tudi on se ni pregrešil zoper tebe. Tako je opominjal in svaril skesani razbojnik na križu nespokorjenega sorazbojnika, ki je zaničeval Jezusa: Se tudi ti nič ne bojiš, ki si v ravno tej

kazni; mi dva po pravici terpiva, po zasluženji svojih del prejemava; ta pa nič hudega ni storil.

In to pervo duhovno dobro delo hočemo danes nekoliko premišljevati; in sicer vam bom pokazal a) Smo li dolžni grešnike svariti? in b) kako jih moramo svariti?

a) Smo li dolžni grešnike svariti?

Zavoljo nesrečnega greha, kterega sta storila Adam in Eva v prelepem raju, in kterega smo mi vsi po svojih pervih starših podedovali, je naša volja bolj k slabemu nagnjena, kakor k dobremu. Iz našega popačenega serca izhaja toraj veliko slabih misel in želj, ki nas v pogubljenje pogrezniti zamorejo, ako se ob pravem času ne zadušijo. Ako popotnik nesrečno pade v brezno, zamore ga iz njega potegniti in rešiti usmiljen človek, ki je slišal vpitje njegovo in mu je na pomoč pritekel. Kdor se pa pogrezne v brezno pregrehe, zapadel je v večno smert, česar grozo že Job nespokorjenemu grešniku pred oči stavi, ko kliče: Poboljšaj se, „preden greš, in se ne verneš v temno deželo in pokrito s smertno senco; v deželo reve in teme, kjer je smertna senca in ni redu, ampak večen strah prebiva.“ (Job. 10, 21, 22.) Kakor smo dolžni naj večo hvalo prijatelu, ki nas je obvaroval prepada, ki se odpira pred nami; tako je gotovo še veliko veča dobrota, ako nas kdo odvrača od nesreče, v ktero nas greh pogrezniti zamore.

Posebno dolžnost svariti, imajo še starši, učeniki, gospodarji in drugi oskerbniki, ki so že po svojem stanu dolžni skerbeti za blagor sebi izročenih. Tem vsem veljajo celo besede, ktere pravi modri Salomon: „Komur se šibe škoda zdi, sovraži svojega sina; kdor pa ga ljubi, vedno ga strahuje.“ (Preg. 13, 24.) In zopet zaterduje: „Ne

odteguj otroku krotitve; zakaj, če ga s šibo udariš, ne bo umerl. Ti ga boš s šibo udaril; njegovo dušo pa boš pekla rešil.“ (23, 13, 14.) In le še pravi: „Šiba in svaritev podeljujete modrost; deček pa, kije svoji volji pripuščen, dela sramoto svoji materi.“ (29, 15.) „Nespamet se dečkovega serca terdno derži; pa krotivna šiba jo prežene.“ (22, 15.) — In ker sta gospodar in gospodinja svojim poslom namestniki staršev, imajo ravno to sveto dolžnost, da svojo družino svarijo pred vsem hudim in pred vsem slabim, da jo opominjajo, in ako lepa beseda ne izda nič, jo tudi ojstro posvarijo ali pa od hiše spokajo. Sveti Avguštin pravi: „Ne misli, da ljubiš svojega hlapca, ako ga ne strahuješ; ali da ljubiš svojega sina, ako ga ne kaznuješ, ali svojega bližnjega, ako ga zavoljo njegovih pregreh ne posvariš. To ni nobena ljubezen; to je slabost; ljubezen pa mora biti vneta, boljšati in strahovati.“ — Tudi spovednik mora grešnika svariti in strahovati, da mu naloži pokoro, da je za naprej previdniši in da več ne greši. — Kdor pa se strahovavni šibi svojih staršev, gospodarjev ali oskerbnikov hudobno odteguje, naj si sam sebi pripiše, ako ga kaznuje deželska gosposka, ktero je Bog sam zato postavil; „zakaj Božja služabnica je, tebi k dobremu. Ako pa hudo delaš, boj se; ne nosi namreč zastonj meča. (Rim. 13, 4.) Tako je Mojzes z mečem umoriti vkazal vse, ki so zlato tele po božje častili, pa od tega odstopiti niso hotli. Bog sam je za nektere velike hudobije zaukazal smertno kazen, da se hudemu ustavi. Ako bi hudodelnikov ojstro ne kaznovali v svarivni zgled drugim, bilo bi čast in premoženje, celo življenje naše v vedni nevarnosti.

Starši, gospodarji in vsi spredniki imajo to dolžnost iz dvojnega ozira. Zavoljo ljubezni in zavoljo pravice po svojem stanu. Ojstrejši odgovor je čaka zastran pregreh svojih podložnih. Sv. Avguštin po besedah preroka Ecehijela tako le pravi: „Ta je sicer v svoji krivici vjet; njegovo kri pa bom tirjal iz rok čuvajevih.“ (Eceh. 33, 6.) Kajti zato so čuvaji, spredniki ljudstva, v cerkvi postavljeni, da s svarjenjem ne prizanašajo grehu.“

In zares! kdo ne ve, da je veliki duhoven Heli zgubil tempel, sinova in, kakor se nekteri bojé, tudi večno zveličanje svoje, ne zavoljo svojih lastnih pregreh, ampak zavoljo grehov svojih sinov, kterih kaznoval ni. Sveto pismo pravi: „Ker je vedel, da njegova sinova nespodobno ravnata, in ju ni strahoval.“ (I. Kralj. 3, 13.)

Ako ravno pa nas ne veže dolžnost pravice, kakor veže starše in druge sprednike, pa se te dolžnosti odtegniti ne moremo, ampak dolžni smo, bližnjega svariti in opominjati zavoljo ljubezni, ktero smo mu dolžni. Med opravili duhovne ljubezni do bližnjega svarjenje grešnikov pač ni zadnje. Po nauku sv. Tomaža je to tako lepo delo ljubezni, da presega vse telesne dobre dela. „Bratovsko opominjevanje, pravi, je imenitniše delo ljubezni, kakor je ozdravljenje telesne bolezni, kakor je pomoč, s ktero se pomaga zunajni revi.“ In zato terdi in sklepa ta svetnik, da je svarjenje nam sveta dolžnost, ter pravi: „Namen bratovskega svarjenja je boljšati bližnjega, ter je nam ravno zato dolžnost, ker je temu namenu potrebno; ne pa v tem oziru, kakor da bi grešnik povsod in vselej mogel svarjen biti.“ In zares! ako prelomi zapoved ljubezni tisti, ki bližnjemu, na telesu smertno ranjenemu, ne pomaga, akoravno bi to lahko; kdo bo tajiti mogel, da ne prelomi zapovedi ljubezni oni, ki bi ne hotel posvariti svojega brata, kterega vidi, da terpi na

svoji duši rano smertnega greha? Tega ne more nihče tajiti, da bi s svojim molčanjem sam slabši ne postal. Tako uči sveti Avguštin, ki se opira na povelje Jezusovo, ki pravi: „Ako greši zoper tebe tvoj brat, pojdi in posvari ga med seboj in med njim samim. Ako te posluša, pridobil si svojega brata. Ako te pa ne posluša, vzemi seboj še enega ali dva, da v ustih dveh ali treh prič stoji vsa reč. Ako jih pa ne posluša, povej cerkvi.“ (Mat. 18, 15—17.) Tem besedam pristavlja sv. Avguštin: „Ako tega ne storiš, si ti slabeji. On je storil krivico, in s tem, da je storil krivico, hudo se je ranil. Mar ti zaničuješ rano svojega brata? Ti vidiš, kako se pogubuje, ali kako se je že pogubil in to zanemarjaš? S svojim molčanjem si ti slabeji, kakor je on s svojim pregrešenjem!“ — Tako pravi sv. Pavel: „Bratje! svarite nepokojne!“ (I. Tes. 5, 14.) Sveti Jakob pa pise: „Bratje moji! ako kdo zmed vas zaide od resnice, in ga kdo verne, naj ve, da, kdor grešnika verne od njegove krive poti, bo rešil njegovo dušo od smerti, in pokril veliko število grehov.“ (Jak. 5, 19, 20.) On stori dvojno dobro delo, h kteremu ga veže keršanska ljubezen. On zbriše grehe zgubljenca, kterega s svojim svarjenjem pripelje k spreobernjenju, k pokori, ter ga obvaruje, da še globeje ne pade, zbriše pa tudi svoje lastne grehe, ker ga padlemu skazana ljubezen toliko pripravnišega dela, doseči Božjo milost.

Sv. Janez Krizostom pa nam razlaga ta preimenitni nauk s priliko tistega evangeljskega, lenega hlapca, ki je svoj talent zakopal, namesto da bi ga bil drugim v prid rabil. On pravi: „Ako je Gospod hudo kazen zažugal hlapcu, ki je denar imel, pa ga ni rabil; koliko ojstreje bo kaznovan on, ki bi bil, kakor

si že bodi, svojega bližnjega lahko posvaril, pa tega ni hotel? Tam je le telesna hrana, tu pa gre za dušo. Tam je le obvarovanje časne smerti, tukaj pa obvarovanje večne smerti.“ In da bi ta svoj nauk nam še bolj zaterdil, zaverne tudi nektere izgovarjenja, s kterim se marsikdo slepi, da svojega bližnjega ne svari. In pravi: „Ti praviš, ne znam prav govoriti, ne vem kako svariti; ni ti treba nobene zgovornosti, nobene učenosti. Ako na priliko veš, da tvoj brat nespodobno živi, reci mu: Slabo delaš; se li nič ne sramuješ? se nič ne bojiš? to je hudobno, je gerdo. Pa kaj mi praviš? Saj sam ve, da je hudobno. Ja, res ve; ali poželjivost ga moti. Kajti tudi on, ki bolen leži, ve, da mu premerzla voda škoduje, ako jo pije, in treba mu je koga, da mu to zabrani. Tako tudi, kogar je strast prevzela, ni sam sebi lahko zadosten; toraj ti, zdrav ki si, se moraš za ozdravljenje druzega potegniti. Ako na tvoje besede ne uboga, opazuj ga, glej za njim, kamor gre, in odvračuj ga od hudobnega pota; morebiti ga bo sram.“

Te resnobne pa goreče besede nas prepričajo velike dolžnosti, ktero vsi imamo oziroma na bratovsko posvarjenje svojega bližnjega. Kakor je delo velike ljubezni, kdor posvari grešnika o pravem času, tako se pregreši zoper ljubezen, kdor tako opominjevanje iz neumnosti ali iz druzih nečimernih uzrokov opusti.

Imeniten zgled, kako gre svariti bližnjega, nam je zapustil sveti oča, papež Gregor šestnajsti. Bilo je leta osemnajst sto in pet in štirdesetega, ko je rusovski cesar Nikolaj obiskal tudi Rimsko mesto. Ravno takrat je pa rimski papež zvedel velike in prežalostne pritožbe, kako gerdo se po rusovskem zatirajo katoliški kristjani. Mogočni cesar se ni mogel zderžati, da ne bi bil obiskal in počastil očeta vesoljnega katoliškega sveta. S cesarsko bliščobo se je pripeljal pred vrata papeževega

stanovanja. Možato je stopal po kamnitih stopnicah v prestolno dvorano svetega očeta. Vrata se odprejo in — ves prevzet stoji mogočni car pred namestnikom Kristusovim, pred naslednikom ubozega ribiča. Treba je bilo, se zbrati, se na noge postaviti, in moško se deržati. In kar rusovski cesar še nikdar ni storil nobenemu knezu ne, še manj pa zatiranim cerkvenim predstojnikom, kterih nikoli spoštoval ni; to je storil zdaj: Roko papeževo nese spoštljivo k svojim ustom, ter jo poljubi. In kar se rusovskemu cesarju tudi še ni pripetilo, to se mu je zdaj zgodilo. Papež ga vzame na svojo levico, češ, da naj ve rusovski velikan, da ima pred seboj imenitnišega gospoda, ter ga pelje na prestol. „Veseli me, prične papež, da zamorem tako mogočnemu poglavarju resnico povedati.“ Pač je osupnil tak vgovor velikanskega cesarja. Pisma mu zdaj papež razgerne, v kterih je popisano, kako se zatira katoliška cerkev po rusovskem in kako je žalosten stan nesrečnih katolikov po rusovskem cesarstvu, ki se po carovih ukazih neusmiljeno preganjajo. Car sam zakliče: „Ni mogoče, to ne more biti!“ Ali pisma govorijo in rusovsko silo žive priče terdijo. Car se zgovarjati jame s tim, da so take zapovedi. Naslednik sv. Petra pa se vzdigne in caru pravi resnobne besede: „Veličastvo! zapovedi vašega kraljestva so zapovedi človeške, ki se predrugačiti zamorejo. Oba bova enkrat stala pred Božjim sodnjim stolom; jaz sicer prej ko vi; pa tudi vi, če tudi za menoj, in tam bova oba od svojih dejanj odgovor dati morala.“ Tako govoriti še cesar nikdar slišal ni; to so bile besede resnice, ki so terdo padale na mogočno serce. Sprosil si je car to milost, da bi mu papež ne povračali obiskovanja; sam pa se je še enkrat podal k sv. očetu, ter se ljubeznjivo poslovil od njega.

Akoravno se toraj ne smemo odtegniti posvarjenju; vendar bi pa nespametno bilo, ako bi reven, podložen človek, imenit-

nemu, visoko postavljenemu njegove pregreške očital; to bi tudi nič ne pomagalo, ako bi tudi vse resnično bilo. Mar bi ne bilo napačno, če ne celo škodljivo, ako bi ubogi dninar se vstopil pred blagorodnega imenitneža, da bi ga na njegove napake opomnil? Sv. Janez Kerstnik je razuzdanemu Herodu res očital njegovo pohujšljivo življenje; ali tega ni storil kakor njegov podložni, ampak kakor od Boga samega pooblaščeni prerok, ki je govoriti moral, ki molčati ni smel, akoravno hudobnega kralja poboljšal ni, in je to očitanje celo smert naklonilo sv. Janezu. — Tako so razsvitljeni škofje in mašniki velikanom te zemlje vselej neprestrašeno in serčno sveto resnico odgrinjali. Ali kar so oni po svojem stanu storiti morali, in so velikrat tudi z dobrim vspehom storili, tega vsak storiti ne more. Vendar s sv. Avguštinom terdim, da se pregreši vsak, če tudi ni sprednik ali gospodar njemu, ki napačno dela, pa ga ne posvari, ko priliko ima in ga ne svari le zato, da bi se mu kako ne zameril. „Tega greha ni popolnoma prost oni, če tudi sprednik ni, pa ve, da je dosti opominjati in svariti njim, s kterimi biva; pa zanemarja to, ker jih žaliti noče,“ pravi sv. Avguštin. Zato pa je zdaj imenitno vprašanje:

b) K a k o m o r a m o g r e š n i k e s v a r i t i?

To pa, ljubi moji kristjani! ni lahko. Veliko modrosti je potreba, da bo opominjevanje, svarjenje naše ljubeznjivo in zares koristno. Kakor je koristno zdravilo, ako se bolniku poda ob pravem času in v pravi meri; pa zamore biti škodljivo, zamore človeka celo umoriti, ako ga vzame nezmerzno ali ob nepravem času, glejte, ravno tako zamore svarjenje, v pravem času, v pravi meri podeljeno, dati duši življenje, nespametno, nezmerno pa lahko dušo tudi popolnoma zamori. Koliko njih je zapustilo pot pregrehe, ki so bili modro in ljubeznjivo posvarjeni! Koliko jih pa je tudi v svoji hudobiji terdovratnih ostalo, se še

globokeje pogreznilo zavoljo nespametnega, nemodrega svarjenja. Kakor morajo zdravila, da bodo bolniku v zdravje, biti vtolaživne, kakor že bolnik potrebuje, ali kakoršno bolezen ima; ravno tako svarjenje, da bo duši koristilo, mora biti milo ali terdo, mirno ali vneto, krotko ali ojstro.

Sv. Avguštin nam tako le piše: „Vsacega kristjana mora jesti gorečnost za hišo Božjo. Ti, na primero, vidiš, da tvoj brat hiti v gledišče; derži ga, opominjaj ga, kaži se mu užaljenega, ako te je vnema za hišo Božjo. Ti vidiš druge, da gredó in se upijaniti hočejo, in sicer na svetem kraju, kar se nikdar ne spodobi; prepovej jim, kterim moreš; derži jih nazaj, ako ti je mogoče, plaši jih, ktere smeš; božaj jih, ktere zamoreš; nikakor pa ne miruj. Ako ti je prijatel, svari ga krotko; ako ti je žena, derži jo resnobno; ako ti je dekla, jo celo tepi.“ Tako nas uči ta imenitni učenik.

1. Ker pa navadno je vsako zdravilo utolaživno, le malokdaj je treba zdraživnega; tako tudi navadno veliko več izda svarjenje krotko in mirno; zato moramo tako naj poprej poskusiti, kakor nas lepo uči sv. Ambrož, ki pravi: „Prijatelsko svarjenje več koristi, kakor silno obdolženje; uno obudi sramovanje, to napravi nevoljo. Kajti dobro je, da on, kterega svariš, vidi v tebi prijatela ne pa sovražnika. Ložej zadosti svetovanju, kakor se kdo podverže očitanju.“

Ta prelepi nauk hočem vam pojasniti z zgledom, da vas napeljem, da se pri svarjenji poslužujete krotkih in milih pripomočkov.

Berž ko ne ste že slišali ta zgled, ki ima veliko lepih naukov v sebi. Sv. puščavnik Abraham je imel brata, ki je živel med svetom, je umerl in zapustil edino hčerko, sedem let staro. Žlahta je to siroto pripeljala v puščavo k stricu, da bi on jo zredil in za njo skerbel. Svetniku se je za-

puščeno dete smililo; obderžal je malo deklico. Zraven svoje puščavice jej je postavil drugo puščavico, v kteri jo je skozi malo okence učil. Naučil jo je psalme prebirati, učil jo je v molitvi in v vseh lepih čednostih. Noč in sta molila in združeno Boga častila. Deklica je dvajset let prav sveto živela.

Satan pa ni mogel sterpeti tega, in nastavil je njeni svetosti svoje zvite zanjke. Najel je, tega imena nevrednega, mladega meniha, ki se je v to devico zaljubil. Ta nesrečni človek je večkrat prišel k staremu puščavniku, češ, da bi se od njega popolnamosti učil; hodil je pa le, da je videl unukinjo, in jo v svoje peklenske zanjke zapletal. In zares je malopridni kregulj speljal nedolžno golobico iz puščavice, pa jo je bliščeče lilije oropal. Ko pa nesrečna reva nazaj pride, in svoj prestrašni padec premišljuje, prevzame jo naj grenkejša žalost. Razterga svojo spokorno oblačilo, bije sama sebe, razmesari si svoje lice, in ne da bi se s ponižnim zaupanjem podala v naročje milosti Božje, verže se v grozovito obupnost. Kako bi se prikazala tako umazana pred Božje oči? Kako bi stopila tako nečista pred svojega svetega strica? Kaj mi je nesrečni početi? Vem, kaj bom storila. Nobenega zveličanskega upanja za me več ni; pobegnila bom skrivaj, šla bom v veliko mesto, da si s hudobijo svoje revno življenje krajšam. In kar je mislila, storila je.

Bog pa je Abrahamu dal čudno prikazen. Videl je prileteti strupenega zmaja, ki je napadel belo golobico, ter jo požerl in je urno bežal, da bi se skril v svojem berlogu. Sveti mož se prebudi, pa ne ve, kaj pomenja ta prikazen. Zaspi in glej! zopet pridere prestrašna pošast; ko pa se mu zverne pred noge, razpoči se in bela golobica živa izleti ter se mu na roke vsede. Hitro se zbudi in spozna, da nesrečna golobica je unukinja njegova. Zavpije, zakliče, ali ni ga nobenega odgovora. Odpre okence, gleda in gleda ali vidi, da je unukinja

ušla. Noben lakomnik bi toliko ne tarnal, ko bi skrinjo odperl in videl, da mu je ukraden njegov zaklad, kakor je bil z žalostjo prevzet sveti starček, ko je zapazil, da mu je vropana unukinja, v ktero je že položil zaklad toliko duhovnih dobrot. Joka, zdihuje, kliče, toži; ali vse je bilo zastonj. Na vse kraje praša in praša, pa nič ni zvedeti mogel. Še le črez dve leti dolzega iskanja in popraševanje je zvedel mesto in hišo, kjer nesrečna reva živi in svojo hudobijo vganja.

In zdaj, kristjani moji! me poslušajte in premislite premilo in krotko svarjenje, kakoršno le prava keršanska ljubezen naudajati zamore, da nazaj k Bogu pripelje zgubljeno ovčico!

Ko starček Abraham to zve, kaj stori? Čudite se vsi! Sleče spokorno oblačilo, ktero se je ž njim vred postaralo, obleče se vojaško; zakrije si umetno obraz in glavo, kakor ve in zna, da bi ga nihče ne spoznal; zasede konja, ter jaha v mesto, kjer njegova unukinja pohujšljivo živi. V hišo pridši, sili v gospodarja, da bi rad govoril in enkrat večerjal z zalo deklico, ktera prebiva v njegovi hiši. Da mu tega ne odreče, pomoli mu precej denarjev v roko. Gospodar v to privoli, ter ga pelje v izbico, kjer je bila. — Res čudež je bil, da ni Abraham umerl, ko jo zagleda. Vidi, (oh da bi tega videti ne mogel!) poprejno spokornico vso s posvetne nečimernostjo nališpano, vidi njene nesramne oči in njeno prederzno pa gerdo obnašanje. Zataji solze, ki so oblile njegove oči in dela se veselega. Z gospodarjem vred so prijazno večerjali, in Abraham ni čerhnil ne ene besede, ki bi kako ciknila na poprejšno življenje.

Po večerji pelje svetnik svojo unukinjo s praznimi izgovori v njeno izbico. In ko sta sama, odkrije svoj obraz, prime jo za roko in solze prave ljubezni se mu vderejo po suhih licih; jokaje jej pravi: „Marija, moja predraga hči! me li ne poznaš?

te nisem jaz toliko let z mlekom svete pobožnosti hranil? Kdo, moje dete, te je tako smertno ranil? Kje je angeljsko obličje tvoje? Kje čisto obnašanje? Kje molitev? Kje ponočno čuvanje? Kje post, pokora in solze? Kako visoko si bila in kako globoko si padla? Zakaj, preljuba hči, mi nisi razodela greha prec, ko je bil storjen? Jaz bi bil za te pokoro prevzel, jaz bi bil poplačal tvoj dolg. Kdo je prost vsega greha, kakor Bog sam?“

Ko deklica vidi obličje svojega svetega strica, sliši njegov ljubeznjivi glas, grozi se, postane bleda, omedli in se na tla zgrudi. Sveti puščavnik je točil bridke solze črez njo, pa ponavljal je besede: „Hči moja, mi nič ne odgovoriš? dete moje, mi nič ne rečeš? vse tvoje pregrehe bom jaz prevzel? jaz bom Bogu za te zadostil; jaz bom za te odgovor dal!“ Tako jej neprenehoma prigovarja, jo prosi in britke solze toči.

Ko zgubljena reva nekoliko se zopet zavé, zdihne vsa potrta: „Ne upam si, pogledati vas, ker sem vas tako sramotno prevarila; ne morem se oberniti k Bogu, kterega sem tako gerdo zapustila.“ Pobožni starček pa v svoji sveti vnemi za rešenje njene duše, pravi: „Vse tvoje hudobije jaz prevzamem. Naj Bog za taiste od mene odgovor tirja, ne od tebe. Samo to te prosim, pojdi z menoj nazaj in poverni se v puščavico svojo.“

Tem priserčnim besedam se ne more več vstavljati, obljubi, da hoče iti nazaj in da hoče pokoro delati. In ko vso noč objokuje svoje pregrehe, na vse zgodaj odrineta iz pregrešnega kraja. Starček jo posadi na konja in sam peš gre zraven nje, pa nezrečeno vesel, kakor vojak, ki iz vojske z obilnim plenom zmagovavno gre nazaj. Zopet jo zapre v njeno puščavico, on pa ostane v svoji, da jo skerbno varuje. Zgubljena reva zopet obleče rašasto, spokorno obleko, in prav ojstro živi. Tako žaluje nad storjenimi grehi, da njeni zdihljeji, njeno žalovanje se raz-

lega dalječ na okrog. Bog, ki je tako milostljiv, jej je vse odpustil, in pokazal je to svojo milost s tem, da je spokornica storila mnogotere čudeže.

Sveti Abraham je še deset let živel po njenem spreobernjenji; in ona je preživela še pet let svojega strica. O smerti pa je bilo njeno obličje toliko bliščeče, da te bliščobe drugi prenašati niso mogli.

K tej prigodbi imam le še to le pridjati. Ako bi bil sveti puščavnik, ko je zvedel velik padec svoje duhovne hčere, ako bi bil vzel palico in jo tepel, kakor je zaslužila; ali ako bi jej bil ojstro očital njeno nesramno vedenje; kaj menite, preljubi! ali bi bil obudil v njej toliko skesano spreobernjenje? Javalne! Jaz mislim, deklina bi se bila sramotno od njega obernila in bi bila ušla; bi bila bežala pred njim, kakor pred pikavno kačo, pa bi se bila še globokeje pogreznila. Nasproti pa je omečil njeno serce s krotkostjo, sočutjem in z ljubeznijo svojo, jo je zopet pridobil ter jo napeljal, da se je spreobernila tako, da to vsi občudovati moramo.

Zato preljubi moji in predragi! kedar svarimo, delajmo po svetu svetega Janeza Krizostoma, ki pravi: „Ti hočeš svojega brata svariti? Jokaj, prosi Boga, serčno ga potegni na stran, opominjaj ga, svetuj mu, prigovarjaj mu. Tako je sveti Pavel grešnike svaril; *da bi me, ko spet pridem, Bog ne ponižal pri vas, in bi ne žaloval nad mnogimi tistih, kteri so pred grešili.*“ (II. Kor. 12, 21.) Pokaži grešniku svojo ljubezen, prizadevaj si, ga prepričati, da ga svariš, ne da bi ga osramotil, ampak da bi mu svetoval in pomagal. Okleni se njegovih nog, ne sramuj se, jih poljubiti, ako ga zdajci ozdraviti hočeš. Zdravniki tudi tako delajo, ako naletijo na bolnike, kterim ne morejo lahko blizo; oni prosijo in prigovarjajo tako dolgo, da bolnik potrebno zdravilo

sprejme.“ Tako toraj, dokler je le kaj upanja, svarimo krotko in ljubeznjivo.

2. Vendar je včasih pri svarjenji treba tudi graje in resnobe. Sv. apostel Pavel nas res lepo opominja, kako ljubeznjivi moramo biti grešnikom. On pravi: „Bratje! ako je kdo od kakega greha prenagljen, takega vi, ki ste duhovni, podučite v duhu krotkosti.“ (Gal. 4, 1.) Pa nam tudi priporoča gorečnost, ki pravi; „Ne jenjaj, bodi si priložno ali neprilożno; prepričuj, prosi, svari.“ (II. Tim. 4, 2.) Vendar je razloček, kdaj moramo svariti s krotkostjo, kdaj pa je treba resnobe in ojstrosti.

Na pervo je resnobe treba, kjer krotkost nič ne izda, kjer se s krotkostjo nič ne opravi. Treba je zdravilo spremeniti; in ko krotkost nič ne pomaga, ja morebiti celo škoduje, okoliščine pa tirjajo, da se poprimemo vse resnobe. Sv. Bernard nam, kako je treba resnobnega opominjevanja, pokaže v priliki nesrečnega evangeljskega moža, ki je med razbojnike padel, kterega je pa usmiljeni Samaritan z vinom in oljem ozdravil. On pravi: „Ker so pa bile rane njega, ki je med razbojnike padel, pa je na živinčetu pobožnega Samaritana v hlev svete cerkve prinešen bil, ozdravljene ne le z oljem, ampak z oljem in vinom; zato mora duhovni zdravnik z oljem krotkosti tudi vino goreče vneme poskusiti; kajti on mora ne le maloserčne tolažiti, ampak tudi nepokorne svariti. Ako zapazi, da ranjeni, to je, ki je grešil, se nikakor ne poboljša z milimi ali krotkimi opomini, ki se nad njim zastonj trošijo; ja da nasproti krotkost le zametuje in zavoljo prizanesljivosti le slabši prihaja, v svojih hudobijah le vterjen postaja; moraš, ko olje prizanesljivega opominjevanja nič ne izda, poskusiti ojstrejše pripomočke, moraš vliti strahovavnega vina, moraš ga prijeti z ojstro grajo,

s terdim očitanjem; in ako okoliščine tirjajo in je terdovratnost prevelika, moraš zaničevavca celo udariti s palico cerkvenih kazen.“ — Ravno tako nas uči sv. Avguštin ter pravi: „Kaj boš počel z razuzdanim sinom? Mar ga ne boš strahoval? ali s hlapcem, od kterega veš, da slabo živi, mar ga ne boš s kaznijo, ali celo s palico v berzdi imel? O le, le stori to; Bog to hoče; in grajal te bo, ako tega ne storiš.“

V drugo pa je resnobe, ojstrosti potreba, ako je grešnik po svoji natori terd, sirov, grozovit in nezmožen, da bi se podvergel milemu, prijaznemu in krotkemu opominjevanju. So ljudje, ki imajo, bi rekel, s terdo kožo zakrito in ovito serce, ki ne občuti nič, če ga tepeš ali tudi zbadaš s pušicami resnične ljubezni. Da tako železno serce presuneš, da bo kaj izdalo, moraš rabiti ojstre besede, da kakor špičasti žeblji prebodejo. Tako je opominjal in učil sv. apostel Pavel svojega ljubega Tita, kako naj dela s terdovratnimi Krečani, ki so bili spačene natore. On piše: „Krečani so vselej lažniki, leni trebuhi. To pričevanje je resnično. Zavoljo tega jih ojstro posvari, da bodo zdravi v veri.“ (Tit. 1, 12, 13.)

Ali vendar, preljubi moji! kedarkoli pa kaže kristjan zunajno resnobo, zunajno ojstrost, mora pa v svojem sercu ohraniti vso ljubezen; kajti vsa resnoba, ktero kažeš svojemu bratu, mora izhajati iz korenine svete ljubezni. Zato, kakor smo poprej slišali, ko sv. Avguštin priporoča resnobo in ojstrost pri svarjenji terdovratnega sina in hudobnega hlapca, pa zraven pristavi, da to vse naj se godi „v duhu ljubezni, ne v duhu maščevanja.“ In sv. Gregor terdi, da „pravični naj ne zgubé priserčnosti notrajne krotkosti, ako druge z ojstrostjo svarijo.“

Tvoje svarjenje, kristjan moj! naj bo toraj vselej ljubeznjivo in ako prijazno prigovarjanje nič ne izda, potem je po-

treba resnobe in tudi ojstrosti. Kakor nespametno, nemodro bi bilo, boječega človeka, precej ojstro in terdo napasti; tako zastonj bi bilo prederznega z milo in prosivno besedo svariti. Bog ne daj pa, da bi pri svarjenji se tako zgubili, da bi nespodobne, žaljive besede govorili, ali se jezi prepustili; kajti tako bi le pohujšali njega, kterega poboljšati moramo. Keršansko opominjevanje bi postalo gerd kreg in prepir, in svarivec bi kmalo slišal nespodobno očitanje, pa bi zgubil tudi vso veljavo v očeh tistega, kterega je spreoberniti želel. „Se li bere grozdje s ternja ali fige z osata?“ pravi Jezus Kristus. (Mat. 7, 16.) Le on, ki s previdnostjo bližnjega svari, dela v blagor svojemu bližnjemu in v večo čast Božjo.

3. Da bo pa bratovsko svarjenje srečen in dober izid imelo, moramo se varovati, da smo sami brez graje, da sami nismo v ravno tisti napačnosti zapopadeni. Drugače nam vsak lahko reče: „Kaj vidiš pezdir v očesu svojega brata, bruna pa, ki je v tvojem očesu, ne čutiš? Ali kako moreš reči svojemu bratu: Brat! pusti, da ti bom izderl pezdir iz očesa, ko sam v svojem očesu bruna ne vidiš? Hinavec! izderi poprej bruno iz svojega očesa, in potlej glej, da izdereš pezdir iz očesa svojega brata.“ (Luk. 6, 41, 42.) Lahko bi nam vsak rekel: „Zdravnik, ozdravi sam sebe!“ (Luk. 4, 23.)

Potem moramo prepričani biti, da je bližnji res to storil, za kar ga svariti hočemo. Nespametno, celo hudobno bi bilo, ako bi na negotovo natolcevanje, ali celo na zločasto opravljanje koga obdolžili in svarili, kar nikoli storil ni, o čimur je popolnoma nedolžen. Vsak človek ima občutljivo serce; posebno hudo mu je, ako je po krivem obdolžen, in težko bo tudi poznejše svarjenje kaj izdalo, ako je zaupanje zgubljeno. Marsikdo,

ako se mu enkrat krivica zgodi, ne vzame potem nobenega svarjenja za dobro.

Svarjenje naj bo tudi na pravem kraju, ako mogoče ne vpričo druzih. „Ako greši... tvoj brat, pravi naš ljubi Jezus, pojdi in ga posvari med seboj in med njim samim. Ako te posluša, pridobil si svojega brata.“ (Mat. 18, 15.) Kdo ne bo osramoten, ako mu vpričo druzih očitaš pregreške njegove? Le, ako je storjena velika hudobija in sicer prederzna, ker bi tiho in prizanesljivo opominjevanje nič ne pomagalo, mogel bi tudi očitno in ojstro svariti, kakor je bilo nespodobno obnašanje ali gerdo očitno obrekovanje. Kjer se hudo prederzno dela, mora tudi svarjenje očitno, resnobno biti.

Nek ves hudoben človek sreča v samotnem borštu ubogo devico, ki je mutasta bila. Njegovega divjega pogleda se reva zboji, pelje pa hudobneža pred podobo križanega Jezusa, ki je blizo tam ob potu stala. Z eno roko mu pokaže s kervijo in ranami obdano glavo križanega Zveličarja, z drugo pa ojstro zažuga prederznežu. Sveta jeza se je videla na njenem obrazu. Le meča jej je manjkalo in podobna bi bila Kerubimu, ki je stal pred paradižem. Strah in groza preleti hudobneža in zbeži. Ali nobenega pokoja več nima. Ves goreči obraz in žugajoča roka revne device, to mu je vedno pred očmi. Po noči in po dne, nikjer nima več miru. Njegovi storjeni grehi mu vedno bolj živo pred oči prihajajo, in pod njihovo težo se zgrudi na tla, tu prosi Boga, da bi mu odpustil. Kedarkoli je šel memo križa v borštu, vselej je položil svojo roko na svoje serce, pa je Boga hvalil, ki ga je tako čudno pa resnobno rešil.

Potem naj bo naše svarjenje tudi o pravem času. Kako silno nespameten bi bil kmet, ja neumen bi bil, ki bi po zimi, v naj hujšem mrazu sejal svoje seme na njivo. Tako

nespametno bi bilo pijanca svariti, ali maloserčnost očitati nesrečnemu, ki je svoje nesreče še ves prevzet. Tudi Jezus ni svaril Lazarjevih sester, ki ste jokale za svojim bratom; ja celo jokal je ž njima, akoravno je prišel, da bi ga od smerti obudil.

Svarjenje mora biti še tudi stanovitno. Ako bi tudi svarivna beseda prec ne izdala, ne smemo se oplašiti, le še moramo opominjati. Saj tudi lovcu včasih na sprožnici pogori, ali mu na stran uleti, pa zato ne verže svoje puške proč. Le še meri, še bolj na tanjko gleda, da podere zver. Tako naj bo tudi svarjenje tvoje, moj kristjan! kar se danes ne prime, kar danes nič ne velja, jutre morebiti bo ozelenelo in lep sad obrodilo.

In ako oterpnjen grešnik tvojega obilnega, dobrega sveta celo nič ne porajta, le še ne jenjaj; privzemi še druzega prijatela, ki morebiti zna bolje govoriti, bolj priserčno svariti. In ako le še ne uboga, potem povej cerkvi, to je povej gospodarju, ki ima dolžno oblast čeznj, da ga ta v strah vzame. Veš, da Kristus pravi: „Ako te ne posluša, vzemi seboj še enega ali dva, da v ustih dveh ali treh prič stoji vsa reč. Ako jih pa ne posluša, povej cerkvi. Če pa cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očiten grešnik.“ (Mat. 18, 16, 17.)

Zraven pa, preljubi in predragi! molite za nje, ktere svarite. Kajti, ako Bog ne blagoslovi našega dela, ako on ne omeči, ne pripravi serca, vse je zastonj, in še tako ljubeznjivo svarjenje bi bilo brez vspeha, bi bilo zastonj. Ti glej, da na polju grešnega serca pleveš, okopavaš, gnojiš in prilivaš, Bog bo pa dal sijati solnce svojega razsvitljenja, svoje milosti, da bo svarjenje lepo zelenelo, rastlo in obilno žlahtnega sadu obrodilo. —

Da pa le spet predolgo vas ne zaderžujem, naj vam prav na kratko v misel vzamem: Kako se nam je zaderžati, ako smo mi svarjeni?

Kristjan moj! ako te kdo svari, bodi poterpežljiv, krotek in ponižno poslušaj svarjenje, k sercu si ga vzemi, pa naj ne zdraži tvojega serca; ampak ubogaj bližnjega, ki ti le dobro hoče. „Kdor svarjenje sovraži, nespameten je,“ pravi sveto pismo. (Preg. 11, 1.) „Kako dobro je, ko posvarjeni spokornost pokaže! tako namreč radovoljnemu grehu ubeži.“ (Sir. 20, 4.) Ne jezi se, ne togoti se, ne sovraži ga, ki te svari; saj ti hoče le dobro, tvoja časna in večna sreča mu je pri sercu; on je tvoj resnični prijatel. Vselej je boljši prijatel, ki te svari, kakor je prilizněž, ki te boža in sladko besedo ima. Sveto pismo pravi: „Boljše je očitno svarjenje, kakor skrita ljubezen. Boljše so rane od njega, ki ljubi, kakor goljufni poljubljeji od njega, ki sovraži.“ (Preg. 27, 5, 6.)

Tako toraj, kristjani! učite, opominjajte, svarite z vso ljubeznijo in modrostjo svojega bližnjega, da pomagate eden drugemu v svete nebesa. O koliko priložnost slehern ima, in se lahko vdeleži tega pervega duhovnega dobrega dela keršanske milosti! Zlasti pri svojih sodelavcih zabranite veliko greha, ki se v družbi tako rado zgodi, da se kaj nespodobnega govori ali počne, ali opravlja in obrekuje, ali kedar vidiš svojega brata, svojo sestro v kaki veliki grešni nevarnosti; o povzdigni svoj glas, posvari, kakor si bil danes podučen. Zato ponovim: „Bratje moji! ako kdo zmed vas zajde od resnice, in ga kdo verne; naj ve, da, kdor grešnika verne od njegove krive poti, bo rešil nje-

govo dušo od smerti, in pokril veliko število grehov.“ (Jak. 5, 19, 20.) Amen.

LV. Keršanski nauk.

2. Nevedne učiti.

Danes teden sem vas učil od pervega duhovnega dobrega dela keršanskega usmiljenja. Razložil sem vam, kako si moramo prizadevati za to imenitno dobro delo. Marsikdo bo sodnji dan hvalo vedel svojemu bližnjemu, ki ga je odvernil od grešnega pota, ga pripeljal na pravo stezo svetega zveličanja. Marsikdo bo celo neskončno večnost slavil njega, ki ga je posvaril in mu pomagal v svete nebesa. Vendar še ponovim: Kakor so zdravila večidel le tolaživne, prav malokdaj zdražljive in ojstre; tako naj bo tudi svarjenje grešnikov ljubeznjivo, krotko in milo. Sveti Frančišek Salezi, ta imenitni cerkven učenik, nam bratovsko svarjenje v prelepi priliki naznanja ko pravi: „Ni je grenkeje stvari, kakor je oblakovna zelenega oreha; pa je zopet ni sladkeje, ne želodcu tečneje, kakor je ravno ona, če je v sladkoru ukuhana. Ravno tako je s svarjenjem, ki je po svoji natori terdo, grenko; pa pri ljubezni povreto, s krotkostjo osoljeno, postane ljubo, radostno in zveličavno.“

In sv. Vincencij Pavlanski je nekdaj v veliki družbi pravil, da le trikrat v svojem življenji je ojstro svaril, ker je mislil, da so okoliščine to zahtevale. Kesal se pa je, ker se je pričal, da ni dosegel dobrega izida, kterega je nameraval. Zato, kedarkoli je koga svaril, posladil je svoje opominjevanje, da bi toliko bolj gotovo koristilo. In to je tako le storil. Ni prec svaril, ko je zapazil kaj napačnega, ako ni bilo posebno potrebno;

vselej je pa pred Bogom pomislil, kaj bo govoril. Potem je grešniku pokazal svoje spoštovanje, svojo ljubezen; celo pohvalil ga je, ako je le kaj hvale vrednega zapazil nad njim. Ko mu je pa pregrešek ljubeznjivo omenil, je svoje svarjenje navadno sklenil s temi besedami: Prijatelj! Bog je pripustil, da si padel, da te je ponižal, da te je opomnil, da za naprej toliko skerbneje delaš za zveličanje svoje.

Nobeden naj se s tem ne izgovarja, da ne ve, da ne zna drugih svariti. Pri tem dobrem delu nas vodi le ljubezen. Mar bi ne bil zares neusmiljen človek, ki bi videl slepca, iti proti globokemu prepadu, pa bi ga ne svaril, da bi ga rešil časne smerti? Mar pa ni veliko bolj neusmiljen on, ki vidi svojega brata dreti proti večni smerti, pa ga z lenobe rešiti noče? Predragi! kdor res Boga ljubi, on si bo prizadeval, da ga bodo ljubili tudi vsi bližnji njegovi! Ako vidiš bližnjega, da mu plajš leze z rame, ali da kako drugo oblačilo ni prav zapeto, opomniš ga, da je vse v spodobnem redu; ako pa zapaziš nad njim kako nespodobno dejanje, pa ga nič ne opomniš; in vendar ga nepristojna obleka le ljudem smešnega dela; greh pa mu pri Bogu sramoto napravi. Kedarkoli priliko imamo, varujmo bližnjega vsega in vsacega greha in ljubeznjivo in krotko ga svarimo.

Danes pa me nekaj malega poslušajte od druzega duhovnega dobrega dela keršanskega usmiljenja. In to je:

2. Nevedne učiti.

a) Nevednost, ljubi moji! je veliko zlo; naj bo že ta nevednost v časnih, pozemeljskih rečeh ali pa oziroma na Boga in na zveličanje svoje duše. Mislimo si popotnika, ki je po noči v samotnem gorovji zgrešil pravo stezo in se zgubil v neznani goščavi. Kako nevarno je, da bi po temoti ne pritaval na kraj globocega prepada in lahko bi padel v neznano globočino. V

tako žalostnem stanu je nevedni človek. Marsikomu je nevednost napravila veliko škodo. Nevedni človek ni za nobeno rabo, on si na svetu nič pomagati ne more, ne ve se pametno, ne koristno obnašati, ter zabrede v veliko revščino, ker nevarnostim ne uide, zato, ker jih ne pozna; in tako sebe in še druge časno, tudi večno nesrečne stori. Težko mu je, kdor svojega posla ne pozna, ne razumi; on si ne more kaj; njegovo gospodarstvo, njegovo rokodelstvo gre le pod nič; nikakor si ne more pridobiti, kolikor bi si lahko prislužil, ako bi svoje delo prav poznal, prav oberniti vedel. Že hlapcu in dekli bo huda pela, ako nista za noben posel izurjena, ako sta nevkretna, nevedna v vsakdanjem delu.

Kdor si prizadeva in tacega nevednegn človeka podučuje, mu pokaže, kako naj to ali uno delo opravi, da bo prav in dobro, ter ga tako uri, tak se vdeleži druzega duhovnega dobrega dela. Ja vsak stori to dobro delo keršanskega usmiljenja, kdorkoli v keršanski ljubezni nevednemu bližnjemu v časnih delih, v vsakdanjih opravilih kaj pokaže, ga kaj poduči.

Pobožen duhoven je slišal, kako nevedni in sirovi so divjaki na nekem indijanskem otoku. Smilili so se mu ti reveži, ki niso tudi nič vedeli niti od pravega Boga niti niso znali navadnih človeških opravil. Molike so molili; celo lastne otroke so zrezanim podobam darovali. Ta mašnik se je naučil jezik teh divjakov in podal se je k njim, da bi jih učil potrebnih vsakdanjih del in bi jih naučil služiti pravemu Bogu.

V barki se pripelje na otok in vidi le revo in nezrečeno zapuščenje. Divjaki so le lenobo pasli. Živeli so od malega sadu, ktero je divje rastlo po otoku; za silo so lovili tudi ribe, ali so ubili kako divjo zver. S sosedi so živeli v vednem prepiru, kervavo so se ž njimi vojskovali in ako so koga vjeli, zaklali so ga svojim molikom v čast. Mašnik si prizadeva, da

bi si pridobil zaupanje in ljubezen teh nesrečnih divjakov. Seboj je pripeljal vsakoverstno orodje, ktero je med nje delil, pa jih je učil zemljo obdelovati; tudi semen je mnogo prinesel seboj, da so sejali. Ja celo domače živine, kokoš, ovec, prešičev in goved je imel seboj, ter je vse med divjake razdelil, ki so bili vsi veseli teh darov. Še bolj veseli so bili, ko so videli, kako v zemlji rodi vsejano seme, kako se živali množijo. Tudi žlahtnih dreves je zasadil, ki so s časoma obilno sadu obrodile.

Nektere leta so pretekle in otok je bil ves predrugačen. Prijetno stanovanje je bilo zdaj tu in vsi so imeli hrane in vsega živeža zadosti, kterega so poprej le z ropom pri sosedih si vplenili. Navajeni na potrebno delo in v raznih rečeh podučeni, so postali tudi pohlevni in sočutni. Ako je kdo se ranil ali zbolel, pobožni mašnik mu je tudi vedel pomagati, ker je bil tudi v zdravilstvu izurjen. Ves vnet je bil v sveti ljubezni do teh divjakov. Pa tudi divjaki so spoznali, koliko dobrega jim je prinesel, koliko koristnega jih je podučil sveti mož. Veseli so bili in iz serca so mu bili vdani. Nek dan so prišli k njemu, ter so mu dejali: Ti si z nebes k nam prišel; več nam pomagaš, kakor naši bogovi. Molili te bomo in tebi bomo darovali. „Tega ne, jih ljubeznjivo zaverne mož Božji, ampak poznati in moliti morate Njega, po kterem vam jaz dobro delam, Njega, kteri daje zemlji rodovitnost, da vsejano seme zeleni, raste in obilen sad obrodi; poznati in moliti morate Njega, ki živino bogato hrani, da se množiti more, Njega, ki da rasti sadju nam v zdravilo. In ta je Bog kristjanov, ta je vsegamogočni, predobri Oča nebeški, ki nas vse, ko svoje otroke ljubi in hoče, da bi se vsem dobro godilo.“ Tako lepo jih je podučil. Radi so ga poslušali in vse je pridobil za sveto cerkev, ter jih prerodil v zakramentu svetega kersta. Odpovedovali so se nespametnemu

molikovanju, molili in služili so pravemu Bogu, ki je vse vstvaril, vse vlada in ohranja in nas vse zveličati hoče.

Dolgo je živel pobožni mož med temi ljudmi, kakor zveličanska luč jim je svetil ter je v sivi starosti med njimi tudi umerl in šel po večno plačilo v svete nebesa. In tako delajo še dan današnji sveti misijonarji med divjimi narodi po vroči Afriki, po daljni Ameriki in po druzih krajih. Oni podučujejo ljudi v vsem potrebnem, in zraven jih pridobijo v spoznanji pravega Boga za svete nebesa. Oni zares nevedne učijo.

b) Ako pa je zares dobro delo, nevedne učiti v časnih, pozemeljskih rečeh, koliko večo veljavo bo v Božjih očeh imelo podučenje v večnih resnicah, podučenje v tistih dolžnostih, ktere imamo do Boga! Koliko boljše bo to delo keršanskega usmiljenja, ako podučimo nevednega, kako naj se varuje, kako naj si prizadeva za svete čednosti.

Prečudno je Bog razdelil svoje darove. Eni ljudje so počasnega, drugi so bistrega uma. Enim je dal priložnost, pa slišijo obilno njegovih naukov, drugi malokdaj kaj slišijo od Boga. Glejte, preljubi! vam se beseda Božja tako pogosto oznanuje, po druzih krajih nimajo nobenega, ki bi jim lomil kruh večnega življenja. Ako je tebi Bog v svoji modrosti dal boljši spomin, kakor drugim, da si besedo Božjo bolj ohraniš v svojem sercu; ali imaš po svojem stanu lepšo priliko, da večkrat si pri keršanskem nauku; oj ti, kristjan moj! povej in pripoveduj drugim, kar si slišal v pridigi ali pri keršanskem nauku. In nevedne boš učil.

Ako ti je Bog dal več talentov in jih po njegovi volji tudi v dobro obračaš, da veš dobro keršanski nauk, si lepo podučen v svetih resnicah, pa naletiš na druge nevedne, prireste ljudi, ki so zanemarili sveto podučenje, in krivo, napačno sodijo o svetih resnicah in keršanskih skrivnostih; ali jih vidiš v zadolženi nevednosti grešiti; ali zapaziš, da se k sprejemi

svetih zakramentov prav ne pripravljajo, ali da dolžnosti keršanske zanemarjajo; pokaži jim pravo; opominjaj jih na vse potrebno; odkrij jim sveto resnico, da zapustijo krive zaumene ali misli; poduči jih, kako naj vredno prejemajo svete zakramente, kako naj se posebno z vso skerbjo pripravljajo na zakramente svete pokore in presvetega Rešnjega Telesa. In tako boš nevedne učil.

Ali, ti bereš kaj lepega, kaj spodbudljivega v kacih svetih bukvah, v življenji svetnikov, svetih mučencev, spokornikov ali nedolžnih devic. Večkrat ti je prilika, da v misel vzameš smert, sodbo, pekel ali nebesa. Včasih poveš lahko kak dober keršansk izrek. Vse to je lepo podučenje nevednih. Kaka pametna, tehtna beseda marsiktero serce presune, da se grešnik, neveden ki je, domisli in poboljša. Taki domači, ljubeznjivi pogovori večkrat več izdajo, kakor učene in dolge pridige; in nevednemu se oči odprejo, volja bo k dobremu nagnjena in poterjena; mlačni se za dobro in sveto zopet vname.

Ali, k tebi pride v službo, na delo, hlapec ali dekla, ki je revše vse nevedno v časnih in večnih zadevah; glej, kako lepo priliko imaš, da nevednega podučiš. Skerbi, da hodi pridno k pridigam in keršanskemu nauku; ali, ako zna brati, preskerbi, posodi mu katekizem ali drugo lepo, koristno branje, in lepo delo usmiljenja nad njim storiš.

Morebiti tvoj brat, tvoja sestra, tvoj mož ali tvoja žena ima krive zaumene od kake svete resnice ali od Božjih reči, razloži mu po svoji zmožnosti, poduči ga. Ali naletiš na koga, ki v velikem grehu živi, pa se nič s tega ne stori, ali se je navzel posvetne modrosti, v kteri je žalostno neverstvo; odkrij mu napake, prepričaj ga greha ali zmote in veliko dobrega boš storil, ako ga pripelješ k spoznjanju svete resnice, mu pomagaš, da se poboljša in spokori.

Od nekdaj so bili dobri ljudje, ki so si posebno prizadevali za dobro delo, da so nevedne učili, kedarkoli so priliko tako dobili. Naj vam le nekaj malega povem, kako lepo je učil stari Tobija svojega sina, mladega Tobija. Moj sin! mu je ljubeznjivo rekel, vtisni si moje nauke terdo v svoje serce. Kedar bom umerl, pokoplji me, pa spoštuj svojo mater vse dni njenega življenja. Ne pozabi, koliko nevarnost je zavoljo tebe terpela. Vedno imej Boga v spominu, in varuj se, da v greh ne privoliš. Dajaj miloščino; od nobenega siromaka ne obračaj svojega obraza in tudi Gospod od tebe ne bo odvernil svojega obličja. Kolikor moreš, bodi usmiljen. Ako imaš veliko, deli tudi obilno; ako imaš malo, tudi malo rad podeli. Dobro plačilo si boš tako nabral za dan potrebe. Varuj se, moj sin! mu še pravi, varuj se vse nečistosti. Napuhu ne pusti gospodovati ne v svojih mislih, ne v svojih besedah. Kar nočeš, da bi kdo drugi tebi storil, glej, da nikdar drugemu ne storiš. Z lačnimi jej svoj kruh in s svojimi oblačili nage oblači. Išči sveta pri modrem. Vedno hvali Boga in ga prosi, naj vodi pota tvoje. In še mu pristavi: Nikar se ne boj, moj sin! revno sicer živimo, pa veliko dobrega bomo imeli, ako se bomo Boga bali, in se vsega greha ogibali in dobro delali. In dobri sin je odgovoril: Oča, vse bom storil. (Tob. 4.)

Tako je učil David svojega sina Salomona; in koliko lepih naukov sta nam vsem zapustila David in Salomon v svojih prelepih spisih, ki učijo in svarijo vse ljudi ne le nekdanjega, ampak tudi sedanjega časa. Tako so učili Betlehemski pastirci in pripovedovali svojim domačim, kar so videli in molili. Tako je štiri in osemdeset let stara udova Ana govorila od Božjega deteta vsem, ki so pričakovali Zveličarja sveta. Tako je sveti Andrej svojega brata Simona pripeljal k Jezusu; Filip Natanaela; Samarjanka je napotila Sihemske mestjane k Jezusu,

kterega je za poslanca Božjega spoznala. Tako je k učenosti pomogel stotnik v Kafarnaumu, ki je Judom šolo postavil. Tako so učili apostelјni in evangelisti, ki so besedo Božjo oznanovali in tudi zapisali, da ti spisi, evangelja in njihove pisma, še dan današnji brez števila ljudi učé. Kako lepo je učil naše perve očete sv. Hermagora, ki je prehodil vso domovino našo, povsodi učil pravo, edino zveličansko vero, da so zapustili nespametno malikovanje in molili pravega Boga. Stara pripovedka nam pripoveduje, da je iz Ogleja, kjer se je soznanil s sv. Markom, prišel nazaj v starodavno rimsko postajo, v Loko, kjer je bil doma, šel je na prelepo planico Osovnik, od koder je pregledal prelepo domovino svojo, ktero je takrat pokrivala temota gerdega malikovavstva. Še se kažejo stopinje njegove na planici, ktere se poravnati ne dajo. Od tam je obhodil vso deželo; povsod učil in opominjal in Bog je bil ž njim, ter je blagoslovil delo njegovo, da od takrat že se pri nas časti pravi Bog.

Čudno prigodbo sem bral te dni od sv. Bonifacija, ki je bil pravi apostel veliko Nemcem. Duh Božji je vodil tega svetega moža, in zapustiti je hotel svoje prijatele in znance, da bi po divjih samotah razkropljene Nemce učil svetih resnic. Njegova žlahta pa mu brani, rekoč: Ostani doma; saj tudi tu lahko storiš veliko dobrega, ako hočeš. In Nemci te ne bodo poslušali, nauka tvojega ne bodo sprejeli; še umorili te bodo. Sveti mož pa jim odgovori, in de: Poslušajte, kaj se mi je to noč sanjalo, in potem mi povejte, kaj mislite. Sanjalo se mi je, da sem prišel v ptujo deželo, ktero je pred nekimi leti huda vojska v puščavo spremenila. Videl sem sem ter tje razvaline nekdanjih človeških stanovanj; vse, se mi je zdelo, je pomerlo. Ko tako žalostno naprej grem, zadenem v hribih na trop slabo oblečenih otrok. Eni so grudili korenine, ktere so iz zemlje pukali, drugi so glodali kosti divjih zverin. Smilili so se mi ti zdivjani otroci, in zakličem jim: Kje

je pa vaša hiša, kje so vaš oča, vaša mati? Divje so zatulili ti otroci: Vojska je vse požerla, in bežali so, da jih nisem več videl. Britka žalost me prevzame; postojim, pa se obernem nazaj proti svoji domovini. Ali slišal sem za seboj krohotanje in resnobni glas, ki mi je rekel: Ti imaš pozemeljske dobrote, človeško stanovanje in veliko postrešja. No, ti bogatin, le pij, jej in se dobro imej! In zdajci se je v meni obudila želja, biti oča tem zapuščenim sirotam. Šel sem, da bi jih sprejel; zaslišal sem tiho šumljenje hladivne sape in sem se zbudil.

Ko je jenjal pripovedovati, pravijo mu njegovi prijateli: To so le sanje; in ti nisi bogat. Sveti mož pa pravi: Zlata in srebra sicer nimam ali mar nimam spoznanja, serčnosti in zaupanja na Boga? In zakaj se oziram na zapuščeno ljudstvo, s kterim toliko usmiljenja imam? Zapuščenim hočem oča biti. Njegova žlahta potihne in sv. Bonifacij gre v Nemške dežele, pa oznanjuje pravega Boga, poruši nespametne malike, podere velike hraste, ktere so po božje častili, akoravno so se v začetku temu vstavljali. In oznanoval je sveto evangelje med njimi, in veliko njih je sprejelo sveto vero.

Tudi vi, ljubi moji kristjani! prizadevajte si za duhovno dobro delo; podučujte radi svojega bližnjega, naj si bo to že v časnih rečeh, ali v zadevah svete vere, zlasti še tacega, ki je neveden v skerbi za zveličanje svoje duše.

c) S m o l i d o l ž n i n e v e d n e u č i t i?

Naj pervi imajo to dolžnost m a š n i k i kakor dušni pastirji sebi izročenim. Mi vas moramo učiti vse skrivnosti naše svete vere. Učiti vas moramo, kaj morate verovati, kako v pravega Boga zaupati, kako njega čez vse ljubiti. Tudi vas moramo podučevati, kako zamorete svete zakramente vredno prejemati in kako se naj varujte vsega greha in se vadite v vseh čednostih, da vsi dosežete svoj namen, ki je večno zveličanje.

Posebno dolžnost to imate starši, da učite svoje otroke, karkoli oni potrebujejo za časno in večno srečo svojo. Tako tudi gospodarji morate skerbeti, da so vaši podložni podučeni v vseh potrebnih rečeh. — Kdor pa svojih sam podučiti ne more, ali da ne zna ali da nima časa, mora pa skerbeti, da jih učijo drugi, zlasti vaši dušni pastirji. Zato je vaša sveta dolžnost, da svoje otroke in zlasti še male posle pošiljate pridno h keršanskemu nauku ali k zato posebno odločenemu podučevanju. Kdor za podučenje svojih nevednih podložnih malo ali še celo nič ne skerbi, tak bo enkrat slabo shajal pred večnim sodnikom. Sv. Pavel pravi, da tak se je odpovedal keršanstvu, ker se je odpovedal ljubezni, ki ga k temu veže in ker je ljubezen znamnje pravega kristjana: „Ako pa kdo za svoje, in zlasti za domače nima skerbi, zatajil je vero, in je hujši od nevernika.“ Tako piše sveti apostel. (I. Tim. 4. 8.)

Iz ljubezni do bližnjega je že vsak kristjan dolžen nevednega učiti, kedarkoli priložnost k temu ima. Posebno še, ako nevedni nimajo svojih ljudi, kteri bi za nje skerbeli; ali pa, če so starši ali gospodarji toliko zanikerni, da svojih ne učijo in za njih podučenje nič ne porajtajo. Ja pregrešil bi se vsak zoper sveto ljubezen, kdor bi takih nevedneževv ne hotel kaj podučevati, ki pa lepo priložnost ima. Strašno gorje pa čaka take malovredne starše, ki nimajo nobene skerbi, da bi bili njihovi otroci v potrebnih rečeh zadosti podučeni. Ne pozabite vi, taki zanikerni starši! ki svojih otrok ne pošiljate k toliko potrebnemu keršanskemu nauku; vaši lastni otroci bodo enkrat vaši grozoviti tožniki, ki bodo, zavoljo vaše zanikernosti nevedni, v hudobije zabredli in morebiti vekomaj pogubljeni. In vendar jih je vam mili Bog izročil, da bi jih vi v svetnike zredili. Kako pa bodo reveži dosegli svoj namen, večno zveličanje, ako

jih vi ne učite Bogu služiti, ja morebiti s svojim slabim zgledom jih še sami od dobrega odvračujete, ter jih k nauku tudi ne pošiljate ne. Starši, oj preljubi keršanski starši! glejte, da vaši otroci ne bodo nevedni niti v časnih potrebnih rečeh, niti v duhovnih.

Vi pa, preljubi poslušavci! vdeležujte se radi tega druzega duhovnega dobrega dela. Učite radi nevedne; posebno take zapuščene otroke in sirote, ki nikogar nimajo, ki bi skerbel za nje, da bi jih kaj podučil. Vi botri in botre ste še dolžni učiti nje, ktere ste pri kerstu ali birmi deržali, pa so jim starši pomerli ali jih učiti nočejo ali ne znajo. Tako gospodarji sosebno male posle; pa tudi za odraščene skerbite, da pridno obiskujejo keršanske nauke; to je vaša dolžnost, da skerbite za podučenje svojih podložnih, dokler so pod vašo streho. Lepo priliko imate posebno ob nedeljah. Kako lepo je po keršanskih hišah, kjer gospodar ali gospodinja med obedom ali prej ali potem izprašuje male, kaj so v pridigi ali pri keršanskem nauku slišali, pa jim pomaga, še kaj dostavi, in to vse v duhu ljubezni vpričo odraščenih! Pač je taka družina v Jezusu zbrana in gotovo je Jezus sam med njimi.

Res je, da nektero družinče ne porajta za noben nauk, in poslušati noče, ako mu kaj svetega v misel vzameš; drugi so zopet neizrečeno terdoglavi, ošabni, za zveličanje svoje vsi neskerbni, zlasti nekoliko že odrastli zanemarjeni otroci zanikernih staršev; ali tudi tacih ne smeš zapustiti; uči jih, kolikor se da; enkrat ti bodo hvaležni; ali vsaj ti pri sodbi očitati mogli ne bodo, da nisi storil dolžnosti svoje. — Se ve da, vsega na tanko jih učiti niste v stanu, kakor se to godi v cerkvi pri keršanskem nauku. Učite jih vsakdanje molitve, da otroci in podložni prav molijo oča naš, češčena si Marija, sveti roženkranc; ali da znajo naj potrebniše, naj imenitniše resnice od svete Trojice,

Božje in cerkvene zapovedi. Učite, in molite večkrat ž njimi spovedne molitve; povejte jim, kako se morajo pripraviti k svetim zakramentom. Bog ne daj pa, jim narekovati ali pripovedovati praznih in krivih naukov in nespametnih molitvic, kakoršne niso poterjene od svete cerkve, kakoršnih vas mašniki in vaši dušni pastirji nikdar učili niso.

Nikar pa se ne sramujte učiti malih ali tudi nevednih odraščenih. Glejte, Jezus Kristus, Sin Božji se ni sramoval učiti nevednih. Vso deželo je obhodil, učil je odraščene in male. „Pustite otročičem k meni priti, in nikar jim ne branite! zakaj takih je nebeško kraljestvo.“ (Mark. 10, 14.) Ljubeznjivo jih je učil in serčno blagoslovil. — Pomislite tudi, da niste imenitniši, kakor so bili aposteljni in glejte, po vsem svetu so šli, so nevedne učili. Nobeden naj se toraj ne sramuje tega imenitnega dela.

Pa tudi naveličati se tega ne smete, ako tudi precej ne vidite sadu svojega truda. Kar danes ne zaleže, jutre bo obstalo. In ko bi vaš trud ne imel nobenega vspeha, plačila zato ne bote zgubili pri Bogu. Sveti škof si je veliko prizadeval, da bi bil perzijanskega kralja v svetih resnicah podučil in za sveto vero pridobil. Pa zastonj je bilo učenje njegovo. Sveti mož je bil tega silno žalosten ter je svojo krotkost potožil papežu Gregorju. Papež mu pa tako le odgovoré: „Žal je tudi meni, da perzijanski kralj noče spoznati resnice svete vere, in noče verovati v Jezusa Kristusa; pa sem vendar vesel, da si mu oznanoval sveto evangelje. Če tudi kralj ni vreden, da bi se spreobernil k pravi veri, vendar ti nisi zgubil zasluženja in plačila, kterega si zaslužil z oznanovanjem svetega evangelija.“ — To velja vsacemu, ki nevedne iz prave keršanske ljubezni uči. Zasluženje mu ne bo odšlo, ako tudi nobenega sadu ne

vidi; kajti Bog ne gleda na izid naših dejanj; on gleda na našo voljo, ktero pri svojih delih imamo.

Naj vas tukaj, memo gredé, opomnim, da, kedar otroke ali druge male učite keršanskega nauka, ne režajte nad njimi, ne upijte nad njimi, in ne zmerjajte jih, ko si kaj precej zapomniti ne morejo. Tako ojstro in terdo obnašanje pri učenji svetih resnic je grozno škodljivo; otrokom se Božja beseda pristudi, da zgubijo vse veselje do nauka, ja celo sovražijo podučenje, in težko se kaj prime tacega oterpnjenega serca, ker so zavoljo tega celo zmirjani ali še kaznovani. Učite male svetih resnic in Božjih molitvic, z veliko poterpežljivostjo, s krotkostjo in ljubeznijo in z nekako priserčnostjo, da imajo veselje do nauka; potem se bo vsak nauk prijel mehkega in občutljivega serca in enkrat bo gotovo obrodil obilno lepega sadu.

Tega dobrega dela se vdeleži tudi on, ki pripomore drugim, da nevedne učijo; da k zidanji ali k napravi šole kaj pripomore, ali učenike plačuje, ali ubogim otrokom oblačila ali druzih šolskih potreb preskerbljuje. Pravil sem vam že od nekega grajščaka na Dolenskem, ki mi je večkrat po petdeset goldinarjev prinesel, da sem ubogim otrokom potrebne obleke napravil. Tudi na Gorenskem je blag grajščak, starodavne imenitne slovenske rodovine, ki vsako leto veliko med siromašne otroke razdeli, da ložej šolo obiskujejo in se kaj koristnega naučijo. Tacih blagih prijatelov šolske mladine se povsodi še kaj dobi. Čaka jih blagoslov Božji že tu na zemlji, v večnosti pa veselo plačilo v nebesih.

Tako se lahko vsak, po raznih potih, vdeleži tega duhovnega dobrega dela, da nevedne uči, in spolnuje opominjevanje sv. Pavla, ki piše: „Beseda Kristusova naj prebiva obilno med vami z vso modrostjo.“ (Kološ. 3, 16.) Kdor pa si prizadeva za to dobro delo, nad njim se bo pa tudi

spolnilo, kar pravi prerok Daniel, da bodo v večnem življenji višo stopnjo zveličanja in časti dosegli. „Kteri jih veliko podučujejo v pravici, bodo kakor zvezde na vse večne čase.“ (Dan. 12, 3.) Amen.

LVI. Keršanski nauk.

8. *Dvomljivcem prav svetovati.*

O svetem Simonu in Judu je bilo, da sem obiskal svojega prijatela, gospoda fajmoštra v sosedni fari. Seboj sem imel brata svojega in tudi gospod učitelj je bil z nama. Kmalo po poldne začne sneg iti. In ker navadno zvečer ne hodim rad pozno, smo jo še pred tremi odrinili proti domu; ali prestrašansko je šel sneg, da smo prav počasi jo ribali naprej. Do doma pa smo imeli tri ure v lepem vremenu; zdaj smo pa hodili že menda pet ur in še nismo bili doma. Dobro četert ure od doma je nastala pa še taka tema, da smo komaj videli konja, ki je ves spehan tudi že pešal. Sneg je le še šel in zapadel je vse pota, da nismo vedeli, kje bi šli. Na enkrat zgrešimo pravi pot in zdaj nismo vedeli, ne kod ne kam. Nekaj časa kobacamo črez njive in meline, in skoraj bi ne bili vedeli, na kterem kraju je domača hiša. Vsi smo bili v velikem strahu, kaj bo? kam? na ktero stran se oberniti hočemo? Doklicati ni bilo moč nikogar, tje v en dan naprej iti, ni kazalo; saj bi bili lahko ravno na nasprotno stran zavernili. Vedel sem pa, da so sem ter tje precej veliki prepadi. Strah in groza nas obide. Vsi mokri, nekaj od snega, nekaj od težavnega pota smo bili v strašnem dvomu. Boga kličemo na pomoč; zdihujemo: Marija pomagaj! In ljubi Bog se nas je usmilil. Od doma sem smo zagledali luč, ki je bila tolika, da smo razločili in spoznali,

kje smo, in kam nam je iti. Človek, ki ga je tudi sneg zaderžal, si je namreč svetil s slamo na svoj dom. Srečali smo ga, in dal nam je mali šopek slame, da smo si svetili in srečno, akoravno strahovito zdelani, dospeli domu.

Kako serčno smo želeli človeka, ki bi bil nam vedel svetovati, pot pokazati, da bi bili rešeni, to se dopovedati ne da. Tako, glejte! pride marsikdo v take okoliščine, v kterih potrebuje dobrega sveta. In dober svet je tudi posebno dobro delo in sicer ga štejemo med duhovne dobre dela keršanskega usmiljenja. In od tega vam bom danes nekoliko povedal.

3. Dvomljivcem prav svetovati.

a) Ako popotnik na svojem potu pride do razpotja, in ne ve, kam bi se obernil, ne ve, ali bi šel na levo ali se podal na desno; o kako neprijetno je to za njega! Zadrega njegova je le še veča, ako zajde v temnem borštu, in se še noč bliža. Kako ljubo bi bilo zdaj popotniku, ako bi pristopil dober človek, in bi mu pokazal pravi pot, ga peljal v varno prenočišče. Tako lahko pride vsak človek v take okoliščine, v take zadrege, da mu lastna razumnost ne skeza, da razsoditi ne ve in ne zna, kaj bi si zvolil, da bi bolje bilo, da bi drugim ali sebi ne škodoval, da bi se kako ne pregrešil. Take stiske, taki dvomi so nadležni, serce naše natezajo, ga mučijo, napravijo skerbljivost, nepokoj, vzamejo spanje, človeku se nič ne ljubi, še jesti ne more, prežanejo vse veselje in lahko celo zdravje podkopljejo. V tacih stiskah si človek sam pomagati ne ve in ne zna, in sveta druzih si iskati mora.

In kdor tako stiskanemu modro in dobro svetuje, bodi si, da ga je za svet prosil, ali da mu iz zadrege pomaga iz lastnega nagiba; kdo bi ne spoznal, da mu skaže posebno dobro delo? Pamet in vsakdanja skušnja nas tega uči in prepriča. Mislimo si, kako hudo mora biti pri sercu človeku,

ki je prišel v okolišine neprevidne, da si sam pomagati ne more, da ne ve, ne kod ne kam bi se obernil; in v teh težavah pa mu pristopi zvest in resničen prijatel, ki mu ve povedati pravo, ki mu tudi rad pove, kaj in kako naj stori, da bo prav. O kako težek kamen se stiskanemu odvali od serca! Kdor je že kdaj bil v taki zadregi, in je dobil dober svet, on bo vedel povedati, kako veselo in mirno je postalo njegovo serce. Sv. Anton pravi, da človek ima za dober svet že tukaj zasluženje, v večnosti pa povernjenje. In sv. Gregor nas uči: „Nevednemu svetovati, je delo ljubezni.“ In sveto pismo pravi: „Mazilo in mnoge dišave razveselé serce; prijatlovi dobri sveti pa so duši prijetni.“ (Preg. 27, 9.)

Berem od bogatega tergovca, ki je imel tri odrašcene sinove. Veliko premoženja je spravil na kup. Njegova vest pa ni bila mirna; marsiktera krivica, marsiktera odertija ga je vedno bolj težila. Hudo mu je bilo pri sercu; kajti vedel je, da bo moral tudi on pred ojstrim sodnikom natančni odgovor dajati. Napade ga huda bolezen, ki prihaja od dne do dne vedno nevarniša. Sklenil je, svojo dušo urediti. Pokliče svoje sinove, pa jim pripoveduje, koliko truda in skerbi je imel, da si je pridobil toliko premoženja, da bodo vsi trije po smerti njegovi lahko živeli. Rad bi pa vendar vedel, kakošno tolažilo, kakošno pomoč sme upati od njih po svoji smerti; kajti grozovito ga skerbi njegova smert. Naj stareji sin mu obljubi, da bo molil zanj, da bo ubogajme dajal in svete maše bo najel; da bo tako veliko dobrega storil za dušo njegovo. Tudi drugi sin ravno tako obeta. Ali očetu je le britko pri sercu; njegove krivice ga vedno bolj težijo. Tudi naj mlajši sin pristopi, in ko ga bolni oča vpraša, kaj bo on storil za svojega umerlega očeta, odgovori mu ljubeznjivo in pravi: Ljubi oča! tudi jaz bom v

otročji ljubezni molil za vas po smerti; ali vendar naj vam v misel vzamem, da skerbite sami za svojo dušo, dokler še čas in moči imate. Kajti prevarili se boste, ako se zanašate na samo molitev svojih otrok in na denar, kterega bodo oni v svoje roke prejeli. Le prevečkrat se zgodi, da si otroci razdelijo veliko bogastvo svojih pokojnih staršev; da pa potem nič več se ne spominjajo njih, od kterih so ga podedovali. — Oča se začudi nad tako modrim govorjenjem sina, gre v se ter uboga in stori po dobrem svetu. Resnično obžaljuje svoje pregrehe, popravi, kolikor more, storjene krivice, razdeli veliko med uboge; pa postane tudi mirnega serca in srečno sklene življenje svoje. Sin pa, ki je svojemu očetu tako dober svet dal, podal se je kmalo po očetovi smerti v samostan, kjer je prav zvesto Bogu služil.

Ta zgled nas lepo uči, kako dobro je, dajati pameten in dober svet. Ja, dober svet je velikrat več vreden, kakor zlato in srebro. „Človek brez dobrega sveta je barka brez kormarja,“ pravi sv. Bazilij. In sv. Ambrož pravi: „Kaj ti pomaga tvoja modrost, ako drugim svetovati nočeš? Ako zapiraš zalogo svojo njemu, ki te za svet vpraša, zamašiš studenec, da drugim ne teče, in tebi nič ne koristi.“

Zlasti koristen je dober svet njemu, kterega teži vestna britkost, pa si svetovati, sam pomagati ne ve, postane maloserčen, dvomljiv in ne ve, kaj početi, da bi se zveličati zamogel. Tako so ljudje vprašali sv. Janeza Kerstnika v pusčavi, tako svetega Petra binkoštno nedeljo, kaj jim je storiti, da pogubljeni ne bodo. In sprejeli so tudi dober in moder svet. — Tako modro je svetoval Jetro Mojzesu, ki so ga Izraelovi otroci celi dan nadlegovali za razsodbo v svojih razpertijah in prepirih, da bi bil skoraj obnemogel pod težo tacih nadležnih sodb. Jetro pa mu svetuje, naj postavi posebne sodnike, ki bodo prevzeli to

delo, da bo on toliko ložej opravljal imenitno nalogo, ktero mu je Bog sam odločil. — Tako je uboga dekla svetovala ženi sirskega poglavarja Naamana, naj bi poslali po preroka Elizeja, ki bi poglavarju pomagal in ga grozovitih gob očistil. In ko se je mogočnemu Naamanu za malo zdelo, da prerok še iz svoje hiše stopiti ni hotel, zopet so mu njegovi služabniki dobro svetovali, da naj se podverže svetu prerokovemu in naj se umije v reki Jordanu, kakor mu je ukazal. — Kako dobro je svetoval Jožef egiptovskemu kralju Faraonu, da naj napravi žitnice, v ktere bodo spravljali žito rodovitnih let, da bodo v hudih letih kaj imeli; in tako je rešil vso deželo hude lakote. — Ko pobožen Lot pri končanji Sodome in Gomore ni vedel kaj storiti, dal mu je dober svet angel, rekoč: „O t m i s v o j e ž i v l j e n j e, n e o z i r a j s e, i n n e m u d i n i k j e r p o t e h k r a j i h; t e m u č n a g o r o s e o t m i, d a t u d i t i n e p o g i n e š.“ (I. Mojz. 19, 17.)

Tako imamo v življenji svetnikov veliko tacih prelepih zgledov. Pobožna, skerbna mati pride k sv. Frančišku Saleziju, pa mu britko toži, da svojega sina nikakor ne more na pot pobožnosti pripraviti, akoravno mu vedno pridiga in prigovarja. Sveti mož pa jej reče: „Namesto da s svojim sinom vedno govorite od Boga, govorite zanaprej toliko večkrat z Bogom od svojega sina.“ — Pobožen mladeneč pride k staremu puščavniku, ki je v samotni in temni goščavi samotaril, ter ga vpraša: Častitljiv oča; kaj naj vendar storim, da bom postal pošten in pobožen mož? Modri menih pa mu pravi: Pomisli vsako jutro, da ta dan je morebiti zadnji tvoj dan; pa vsaki večer, da je morebiti zadnji tvojega življenja, in potem živi po teh zveličanskih mislih. Mladeneč si je te besede starčekove globoko v serce vtisnil. Vsak dan je mislil na smert, vsako noč mu je bila pred

očmi, postal je pobožen blag mož, ter je sam poskusil, kako moder je bil dober svet starega puščavnika.

b) Da bo pa dober svet kaj koristil, da bo zares duhovno dobro delo, mora pervič dvomljivec z zaupanjem vprašati za svet. To naj storijo posebno mladi ljudje, ki sebe in druzih še dosti ne poznajo in sami se do nobenega terdnega sklepa določiti ne morejo. Tako naj storijo boječi, ki povsodi le nevarnosti, le greh vidijo in se vtolažiti ne morejo, dokler jim drugi ne poterdijo ali jih ne potolažijo. Taki prašajte z vsem zaupanjem stareje, skušene ljudi, ki imajo vednost in modrost, da vam vedó pravo svetovati. Ne pa, da bi zaničevali svet starih, kakor je storil nespametni judovski kralj Roboam, ki je zapustil svet modrih starih in se obernil do mladih, ki so bili ž njim vred v mehkužnosti zrejeni. Takim neskušenim ljudem, ki pametne svete starih zametujejo, vse po svoji glavi počnejo ali po mislih neskušenih prilizunov, ki jim vse napačnosti le hvalijo, takim pač veljajo besede sv. pisma, ki pravi; „Bedaku se njegova pot prava zdi; kdor pa je moder, svet posluša.“ (Preg. 12, 15.) In Modri kaj lepo opominja mlade ljudi, rekoč: „Z abotniki se nikar ne posvetuj; zakaj oni ne morejo nič druzega ljubiti, kakor to, kar njim dopade. Ne posvetuj se vpričo ptujca, ker ne veš, kaj bo počel.“ (Sir. 8, 20, 21.) Ne moreš namreč vedeti, ker ga ne poznaš, če ne bo tvoje odkritoserčnosti v zlo obernil. Bog vas obvaruj pa, da bi kdaj kdo pri hudobnem človeku sveta iskal; gotovo bo v škodi; današne dni se je še posebno treba ogibati priliznjenih, hudobnih svetovavcev. Dan današni posebno veljajo besede ktere, nam kliče kralj David v pervem svojem psalmu: „Blagor človeku, kteri ne

hodi po svetovanji hudobnih, in ne postaja na potu grešnikov!“ (Ps. 1, 1.)

Nekteri v zvitih in nevarnih dvomih več ljudi poprašujejo za svet, zlasti ako pervi prav gotovega sveta ne ve. Tako tudi pameten zdravnik svetuje nevarnemu bolniku, naj bi več zdravnikov poklical, da se posvetujejo; deloma da potolaži zdravnik samega sebe, deloma pa tudi bolnika; in to zato, da se bolezen bolj na tanko preišče; ne pa, da bi vsak zdravnik zapisal drugačno zdravilo, kar bi bolezen le še bolj nevarno storilo. V velicih stiskah je tako posvetovanje dobro in koristno, da se v kaki zadevi zve misel več skušenih in modrih mož, da je po taki razsodbi pomirjena vest dvomljivega človeka. Vselej pa to zopet ni dobro, zlasti boječim in tankovestnim ne; tako boječe serce bi bilo le še bolj vnezmirjeno, ako drugi razne sodbe izrečejo. Ja lahko bi mu to še škodljivo bilo; zlasti takim, ki se spodtikuje nad vsakim nič.

Taka vestna prenapetost je dušna bolezen. Marsikdo je že po natori tako boječ, da ga prevzame vsak nič in ne ve, kaj bi počel. Včasih je pa taka boječnost tudi pripuščenje Božje, s kterim Bog v svoji modrosti dušo poskuša. Pa tudi hudoben duh si vse kaj prizadeva, da dušo nepokojno stori, da bi jo v obupnost pripravil. Večidel ta prenapetost pride iz velicega dušnega zla, pa uzrokuje veliko hudega, veliko žalostnega. Ona vnemiri, zmeša pamet; terga in muči ubogo serce; pobije dušo, da vsa maloserčna postane; čednosti opovera; gnadi se vstavlja; vest vnepokoji ter pripelje dušo v mnoge zmotnjave, v nezaupnost, ja celo v obupnost jo potisne. Koliko ubozih duš je nad tem kamnom se že spodtaknilo in žalosten konec storilo!

Taka prenapetost pa ni dvom. Dvom ima svoj pameten uzrok; prenapetost pa nima nobenega uzroka, da bi se opirala

nanj. Tak boječ revež vedno svoje grehe pred očmi ima, akoravno se jih je že večkrat spovedal in tudi sveto odvezo zadobil, ali stotere dvomljivosti ga nadlegujejo, da je zares prava nadloga svojemu spovedniku. Svoje grehe vedno povišuje, pripoveduje reči, ki niso noben greh; čudne, neznane misli ima, ktere mu le domišljivost navdaja ne pa pamet. In pri vsem tem se toliko Boga boji, da bi raji stokrat umerl, kakor ga le enkrat kaj razžalil. Takim, zares usmiljenja vrednim le to le rečem: O, preveč vestna duša keršanska! v svoji zapuščenosti, v svojem terpljenji si res milovanja vredna. Je pa vendar dober pripomoček, da si ozdraviš svojo dušno bolezen in ta pripomoček je pokorščina. Ali tega pa taka revna duša noče. Ni pa nobenega druzega pripomočka, ako kdaj ozdraveti hočeš, kakor le ta, da si svojemu dušnemu pastirju pokorna. Ako imaš pa zaupanje do spovednika svojega, kaj nekje se še bojiš! Spovednik je za vse odgovoren Bogu, kar ti reče, kar ti zapove; on vse drugo prevzame, ti le ubogati moraš. Le verjemi, da te spovednik že pozna; on je v to postavljen, da te vodi; zato mu je mili Bog dal posebno milost, posebno razsvitljenje. Derži se le samo tega, kar ti reče, in Gospod Bog bo tvojo ponižnost, tvojo pokorščino za dobro vzel, ter te rešil britkosti tvoje; ali vsaj ti bo terpljenje polajšal in poslajšal. Prepusti se previdnosti Božji, zaupaj na usmiljenje njegovo, ne poslušaj pa nič več svojih domišljenih dvomov, ki te le begajo. Ako pa ne ubogaš, znaš se pogubiti; zato poslušaj modre nauke, ki se ti dajejo. Ti bodo tvojemu sercu mir in pokoj dali in tako ozdravljen ne boš vedno pred očmi imel Gospoda, v strahu in trepetu, le kakor ojstrega sodnika, ampak služil mu boš v ljubezni in v vdanosti kakor preljubemu očetu svojemu.

Sv. opat Pambo je bil pravi oča in dober svetovavec vsem puščavnikom. Nek dan pride ptuj samotarec k njemu, pa mu

milo toži, da je vedno nemiren, in da že dolgo Boga prosi, da bi mu vpokojil njegovo serce, pa zdi se mu, da je vse zastonj njegova prošnja. „Le potolažen bodi, in nič se ne boj, moj sin! reče mu opat, ta nemir naj ti bo v male vice tukaj na zemlji, in hvali Boga za to; kajti toliko prej boš prišel po smerti v večni mir in pokoj!“ In zadovoljen s tem svetom je bil vesel.

Drugič pa mora svet res dober biti. To pa bo, ako ima po nauku sv. Frančiška svetovavec ljubezen, učenost in modrost. — Ljubezen pa ima, ako bi on v takih okoliščinah ravno tako delal, kakor drugim svetuje. Učenost ima, ako je v poglavitnih resnicah toliko podučen, da lahko sklepa na druge resnice, ki niso tako vidne. „Če pa slepec slepca vodi, oba v jamo padeta.“ (Mat. 15, 14.) Tudi moder mora biti svetovavec, da ve svetovati naj pripravniše pripomočke, ki naj ložej, naj hitreje dosežejo pravi namen.

Kdor hoče drugim svetovati ni zadosti, da bi imel le dobro voljo ali pravo ljubezen; on mora biti skušen, učen in mora biti bistrega uma, s kterim urno pregleda zvite okoliščine, preden kaj svetuje. Kdor pa teh lastnost nima, naj raji tiho bo, kakor bi kaj svetoval, kar bi bližnjemu morebiti le veliko škodo napravilo. Ako si vprašan za svet, dobro premisli in prevdari, ali si zmožen dati svet, kakoršnega tirjajo okoliščine. Vedi, da le tisti stori dobro delo usmiljenja, ki dvomljivcu iz ljubezni prav svetuje. Ako ne veš pravega sveta dati, sam sebi prav ne zaupaš, nič ne svetuj, da koga še ne zapelješ. Raji pošlji dvomljivca k dušnemu pastirju ali k drugemu pametnemu in modremu, pa zvedenemu in poštenemu človeku, ki bo vedel bolje svet dati, kakor ti. Modri Sirah pravi: „Ako umeš, odgovori svojemu bližnjemu; ako pa ne, — položi svojo roko na svoje usta, da se

ne vjemaš nespametni besedi, in da ne boš osramoten.“ (5, 14.)

Kolikokrat si marsikdo nakoplje zaničevanje, celo sovraštvo, drugim pa napravi sitnost ali celo škodo, s tem, da mu je nespametno svetoval. Tako kdo v kaki bolezni nasvetuje zdravilo, ki le škoduje, da odlašajo poprašati modrega zdravnika ali pa še bolniku toliko pohujša bolezen, da ga več ozdraviti nihče ne more. Večkrat kdo svetuje družine, ali priporočuje in nagovarja možitev ali ženitev; pa s tem napravi le veliko zlo. Bodite, preljubi moji! modri in previdni v svojih svetih; kajti težko je vselej pravo zadeti.

Bil je zares moder svetovavec na Tirolskem, Karl Bek se je pisal. Dva kmeta prideta pred sodnika. Vsak je zagnal svoje tele na pašo. Teleti ste bile pa tako enake, da ju nihče razločiti ni mogel. Na paši pa volki eno raztergajo in požró. Sodnik naj bi zdaj razložil, čegavo naj še živo tele bo? Bek pravi: Prijatela, to je težko razsoditi, to sam Bog ve. Ali glejte Salomonovo modrost! Jaz vama hočem dati dober svet, pravi naprej sodnik. Dajta vi dva še živo telo očetom Kapucinom, naj oni molijo za tistega, kogar je tele; in njemu, kogar je še živo tele, ali pa obema naj njihova molitev pomaga. Kmeta sta bila s to sodbo prav zadovoljna, ter sta hvalila modrega, pravičnega in pobožnega sodnika.

Nikdar pa, kristjani moji! ne silite, ne vrivajte nikomur svojega sveta. Le starši, prijateli in znanci zamorejo in smejo svojim kaj pametnega svetovati, ako tudi niso zato vprašani. Z usiljenim svetom bi morebiti le zakrivili, da bi svojeglavni in sumljivi ljudje ravno nasprotno storili. Pri tacih več izda resnično spoznanje ljudi in keršanska modrost, ktera meri ljudi, kakoršni so, ne kakoršni bi biti mogli, kakor prederzno siljenje;

da namreč svet tako modro damo, kakor da bi dvomljivec sam na to prišel in si ga svoji lastni previdnosti pripisal. S tako prizanesljivostjo se poprej doseže zaželjeni namen kakor s prenaglostjo.

Ker je dvomljivost, zlasti v dušnih rečeh, zares huda, ja vir veliko dušnega zla, zato je pa tudi gotovo imenitno duhovno dobro delo dvomljivcem prav svetovati. Saj je dober svetovavec svojemu bližnjemu zares pravi angel; kakor je res prav angeljsko delo, z dobrim svetom ljudi k čednostim in k dobremu napeljevati. Kedarkoli toraj zamorete svojemu bližnjemu pomagati z dobrim svetom, vselej radi to storite. Sv. Hieronim pravi: „Komur s svojim premoženjem pomagati ne moreš, temu s svetom pomagaj, tega s tolažbo okrepčuj. Kajti kdor je v stiski, lahko mu z modrostjo več pomoreš, kakor vsakdo z naj večo močjo.“ Zato „ako umeš, odgovori svojemu bližnjemu.“ (Sir. 5, 14.) Amen.

LVII. Keršanski nauk.

4. *Žalostne tolažiti.*

Sveti apostel Pavel nas vse ljudi skupaj imenuje eno telo. Kakor ima namreč naše telo veliko udov, tako smo vsi ljudje na zemlji eno telo, in slehern je ud druzega, ud tega velicega telesa. „Tako nas je veliko eno telo v Kristusu, slehern pa smo eden druzega udje.“ (Rim. 12, 5.) To je prelepa, pa visoka misel svetega aposteljna, da namreč vse človeštvo je eno telo s Kristusom, kjer je Kristus sam glava, mi pa smo posamezni udje. Zato naj nihče sam zase ne bo, noben sam za se ne živi, ampak vse občutimo z drugimi,

da se veselimo z veselimi, pa žalujemo z žalostnimi. Kakor čuti vse naše telo, ako je ranjen le en ud; tako moramo občutiti tudi britkosti svojega bližnjega, kakor bi bila naša lastna britkost.

Kako prelep zgled nam daje vsa natora! Ako odpreš le edino žilo, urno se gane vsa kri po vseh žilah, pa teče k odporu, kakor da bi hotla zaceliti rano. Lepo nas to uči, kako moramo priskočiti, ako bližnjega zadene kaka nesreča. — Ko je v poletnem času zemlja vsa suha in razpokana, pooblači se nebo in z rahlim dežjem okrepča vse vsahnelo zeljše. To dela večerna in jutrajna rosa. To nas uči, da naj žalujmo, ko vidimo tužne in zapuščene, pa jih ljubeznjivo tolažimo. — Komaj pride temna noč, in mesec pa brez števila zvezdic na nebu migla. Tako razveseljujmo tudi mi bližnjega svojega, ko pride čeznj britkost ali težava.

Bog nam to storiti zapoveduje po modrem Salomonu, ki pravi: „Dajte močne pijače žalostnim, in vina njim, ki so britkega serca.“ (Preg. 31, 6.) Ali Bog ne misli tu resnične pijače, ampak on nas opominja, da ponudimo močno tolažilo, s kterim okrepčamo poterto serce žalostnega. Zato vam bom danes povedal, kako moramo

4. Žalostne tolažiti.

a) Kaj se pravi: Žalostne tolažiti?

Žalostne tolažiti se pravi: Vsem, ki so zavoljo dušnih ali telesnih nadlog užaljeni, kazati ali razodevati serčno sočutje, s primerjenimi tolažili njim težko serce polajševati in njihovo težavo manjšati.

Žalostnih se pač ne manjka v tej solzni dolini. Človeka zadevajo mnoge nesreče, ga potarejo razne dogodbe. Včasih se mu dozdeva, da mu ni več obstati, ne več živeti; vse veselje mu vpade; britkost in težave ga tako prevzamejo, da ni več

zmožen, prav misliti, to je, da svojega stana prevdariti ne more, da ni pripraven, poiskati si pripomočkov, s kterimi bi potolažil svojo žalost, s kterimi bi poterto serce napolnil s serčnostjo in z zaupanjem, še nekoliko zdramil in zvedril. — Mislimo si prebritko žalost ubozih otrok, kteri svojega dobrega očeta ali svojo skerbno mater, ali še celo obadva k pogrebu spremijo, pa so sirote še majhne, še nič preskerbljene. Mislimo si bolečino, ktero občuti serce moža ali žene, kedar mu nemila smert pobere sopruga, kterega preserčno ljubi, kterega še toliko potrebuje. Mislimo si žalost, ktera prevzame očeta, mater, ali udovo, kterim je smert vzela edino dete, ki je bilo vse veselje in edina podpora v onemogli starosti. Mislimo si sramotljivo odstavljenje dobre in imenitne službe, pa brez vsega uzroka, brez vsega lastnega zadolženja, ktero je zakrivila gola zelena nevoščljivost. To hudo peče, to grozno boli. Ali poglejmo še nedolžnega, kterega so hudobni jeziki počernili, mu čast in dobro ime vzeli; od britkosti in žalosti bi se v zemljo pogreznil. Tam vidimo zopet drugo nesrečo. Grozovita toča je vse potolkla, vso žetev pokončala, vse upanje na mah uničila. Ali hud požar je v pepel spremenil vse, kar je človek leta in leta zbiral in skerbno spravljal: denar in dragocenosti, orodje in oblačilo, vse pohištvo, vsa hrana, vsa kerma — vse je pokončano; zraven še morebiti ni nobenega upanja, da bi si še kdaj opomogel. To so udarci, ki človeka omotijo, neusmiljeno potlačijo.

Tako užaljeni, tako pobiti se ne morejo sami utolažiti, umirati ali zvedriti; in ako bi v svoji ljubezni ne pomagali, jih ne tolažili, lahko bi se v svoji žalosti vedno globokeje pogreznili, ja celo ob pamet prišli. Kdor toraj takim nesrečnim, takim žalostnim svoje serčno sočutje pokaže, jih tolaži in tako njihovo žalovanje manjša, on se vdeleži četertega duhovnega dobrega dela keršanske milosti.

Da je žalostne tolažiti zares dobro delo, kdo tega ne pozna? To nam spričuje že sama zdrava pamet. „Žalost jih je veliko umorila,“ pravi modri Sirah. (31, 25.) In na drugem kraju pravi sveto pismo: „Kakor molj oblačilu, in červ lesu, tako škoduje žalost sercu človekovemu.“ (Preg. 25, 20.) Žalost počasi mori, pa človeka v grob spravi. Žalost človeka obupljivega napravi; in od lepih čednost, od pobožnega življenja ga lahko odverne in v velike pregrehe zapelje. Ako pa pred tolikim hudim, ki iz žalosti izvira, nesrečnega, žalostnega človeka s tolažbo lahko obvarujemo; mar ne pravi zdrava pamet, da žalostne tolažiti je posebno dobro delo?

Ravno to nam priča tudi sveto pismo, ki nam to dobro delo priporoča. „Ne puščaj jokajočih brez tolažbe, in z žalostnimi žaluj?“ pravi spet modri Sirah. (7, 28.) In sv. Pavel piše: „Prosimo vas bratje!.. tolažite maloserčne.“ (I. Tes. 5, 14.) In sveti papež Gregor pravi: „Serce žalostnih tolažiti, je delo ljubezni.“ In da bo tudi nam v veliko plačilo tisto tolažilo, ktero drugim dajemo, zagotovi nas sv. Tomaž Kempčan z besedami: „Tolaži in tudi ti boš potolažen.“ — In kakor smo že slišali, da smo udje enega telesa, zato nas nasprotna ljubezen veže, da imamo sočutje z žalostnimi.

b) Kako pa tolažimo žalostne?

Prilike se nam nikdar ne manjka; terpečih, žalostnih je povsodi zadosti. Ko je usmiljeni Samaritan videl ubozega ranjenega na potu ležati, šel je k njemu, mu je rane zmil, vina in olja nanje vlil in ga obezal. Gotovo je bilo polahčano revežu, kteremu so rane napravljale hude bolečine. Tako dobro de nesrečnemu, ako se mu bliža ljubi prijatel, pa mu prigovarja, mu serčnost daje, v njegovo ranjeno serce hladivno

olje serčne tolažbe vliva, mu poderto serce vzdiguje, ter ga z novim upanjem poživlja.

Najimenitniše, naj boljše tolažilo pa je ono, ki izvira iz resnic naše edino zveličanske vere.

Ako kdo zdihuje pod težo svoje revščine, in je žalosten, pa poln prevelicih skerbi, kako bo sebe in svoje preživil; kaj ga zamore bolj potolažiti, kakor, ko mu zakliče zvest prijatel: Ne boj se, Bog te vidi; on nebeški Oča, ki preživlja naj slabšo tico pod nebom, naj manjšega červička v zemlji, ki oblači vse cvetlice po polju, tudi tebe pozabil ne bo.

Poslušajte, kako lepo je tolažil neverni modrijan Solon svojega prijatela, ki je bil silno žalosten. Peljal ga je na visok hrib, od kodar sta videla celo Atensko mesto. Dalje časa ogledujeta hiše in ulice velicega mesta, pa žalostni še zmiraj toži svojo nesrečo, in milo zdihuje. In zdaj mu pravi Solon: Ljubi moj! verjamem in vem, da je pravično žalovanje tvoje; pa vendar pomisli, da nisi ti sam tako reven in nesrečen. Poglej to mesto, preglej njegove hiše. Koliko revščine, kaj meniš, je pač po teh hišah! koliko je še veče revščine, ki se s tvojo še primeriti ne da. Potolaži se toraj in dobro pomisli, da nisi ti sam, pa tudi pervi ne, ki kaj terpiš. Treba pa je, da človek poterpežljivo prenaša, česar prenarediti ne more. Ta modrijan je večkrat rekel: Ako bi ljudje vse svoje križe in nadloge skupej na en kup znosili, vsak bi zopet svoje domu nesel raji, kakor bi prevzel le naj manjši del celega kupa.

Ako zdihuje tvoj bližnji in je žalosten, ker ga vse zaničuje, ga hudobni ljudje gerdo obirajo, potolaži ga in mu povej, da tudi Jezus Kristus je bil preganjan; mi smo pa slu-žabniki njegovi. Bo mar se učencu bolje godilo, kakor se je Gospodu godilo? In kako veliko je plačilo, ktero nam Zveličar naš obeta, rekoč: „Blagor zavoljo pravice prega-

njanim, ker njih je nebeško kraljestvo!“ (Mat. 5, 10.)

Ako je kdo žaloval, ker so ga ljudje preganjali in zaničevali, tolažil ga je sv. Frančišek Salezi s temi prelepimi besedami: Ako je le noter v nas vse lepo vredeno, potem nam zaničevanje hudobnih ljudi nič škodovati ne more. Megla se mora prej ali poznej zgubiti, in solnce bo zopet neskaljeno v svoji poprejšni bliščobi pred nami sijalo; tako je s čednostjo. Le poterpežljivosti je treba, žlahten kamen ostane žlahten, če je tudi v blato potaptan; prah pa je le prah, ako se tudi proti nebu vzdigne.

Temu je hudo in tarna, da ga je zapustil ves svet, da so odstopili vsi prijateli, da noben človek se zanj več ne zmeni, nihče zanj ne mara. Lahko tako zapuščenega potolažiš, da ga opomniš: Ako ga zapusti tudi ves svet, vendar imamo Očeta v nebesih, ki nobenega ne zaverže, ki za vse skerbi, vse ljubi. Blagor človeku, kdor zaupa v Gospoda! On bo terdno stal, kakor drevo k vodi presajeno, ki dobro zaganja korenine svoje in se ne boji, kedar vročina pride, ter nikoli ne prijenja sadu roditi. (Jer. 17, 7, 8.)

Sv. Efrem je takim prigovarjal, rekoč: „Le maloserčen ne bodi, bratec moj! saj ne bo treba večno tukaj živeti.“ — In sv. Avguštin je take zapuščene, ali sploh nesrečne lepo tolažil; rekel jim je: „Ti si v ozdravljenji, žgejo, režejo te. Ti upiješ, pa zdravnik ne porajta tvoje volje, on gleda na tvoje zdravje. Britkost je za te peč očiščevanja; ako si zlato in ne smeti, da se očistiš in se v pepel ne spremeniš. Kaj toraj tarnaš? kaj tako žaluješ? Kar terpiš, zdravilo je, in ni kazen; je sicer tepenje pa ni pogubljenje; ne zametuj šibe, ako nočeš od večne dedišćine zaverženi biti.“

Ubog kmet, kterega so zadele razne nesreče in mu hudo pobile njegovo serce, pride v samostan, da bi tam kaj potolažen bil. Opat ali sprednik samostanski je ravno na vertu, in prijazno sprejme žalostnega kmeta, ki mu toži svojo nesrečo, svojo revščino. Opat ga vodi sem ter tje po vertu ter ga mirno posluša. Revež je bil svoje žalosti tako prevzet, da ni čisto nič porajtal na prelepe grede, ki so bile obsejane z raznimi cvetlicami; tudi dreves, polnih zrelega sadu, ni pogledal ne. Ko pa prideta na sredo verta, vstavi se začudeno in stermeče gleda vodomet, to je brizgavna šterna, ki je tako umetno napravljena, da vodeni curk visoko na kviško žene. Kaj tacega še ni videl, še slišal nikoli ni od take reči. Tega nikakor razumeti ni mogel, kako se voda tako visoko spenja, skoraj više, kakor so drevesa. In opat ga prijazno ogovori: Spomnim se lepe prilike imenitnega cerkvenega učenika, mu pravi, in to vam moram povedati. Vi ste me ravno kar vprašali, zakaj Bog toliko prepusti, kar ljudi tare in hudo tlači. Vi veste, kaj ne? voda teče vselej in vedno navzdol, išče le nižave, vedno nižej teče in sama sebi pripuščena se lahko v zemlji zgubi. Tako, glejte, je s človeškim sercem; ono tudi zmiraj po zemlji lazi, rije zmiraj globokeje in se tudi lahko zgubi. Kakor pa je moder mož to vodo umetno v cevi stisnil in jo s težo na kviško posilil, tako dela naj modrejši, dobri Bog s terpljenjem in z raznimi britkostmi, ki nas tarejo, da se naše serce od zemlje proti nebu povzdiguje. Blagor pa človeku, ki v svojem terpljenji išče zavetja pri Bogu, ki edini mu tolažbo in pomoč dati zamore!“ In potolažen je bil ubogi kmet.

Zares britka je žalost, ktero občuti vsako dobro serce pri smerti svojih ljubih. Pa tudi za to žalost nam sveta vera daje naj lepše tolažilo. Imenitni pisavec veliko lepega in koristnega, Krištof Šmid, je bil enkrat pri bolnem otroku svoje

dobre sestre, kteremu je tudi kersten boter bil. To dete je bilo v osmem letu. Ko Krištof zapusti dete in pride na svoj dom, dobil je kmalo glas, da je otroku huje, in da bo umreti moglo. Zato je pisal nazaj in je tolažil svoje ljudi. „Ljubi moji! jim piše, kakor vi, tako tudi jaz občutim bolezen vašega ljubega otroka. Kdo bi tudi le misliti mogel na bolečine ljubeznjivega angelčeka, in bi jih ne občutil! Kaj mora pa čutiti še le vaše očetovsko in materno serce, ki to terpljenje vedno pred očmi imate! Grozovito bi to bilo, ako bi se više povzdigniti ne mogli. Verni pogled k nebesom nam pa daje tolažilo, ker vemo, da tam prebiva Bog ljubezni, ki prav stori vse, kar stori. Tudi naj veče terpljenje je zveličansk kelih, kterega nam podaja ljuba roka najboljšega Očeta, in — kdo bi ga zavergel? Nerazumno nam je sicer, zakaj nedolžno dete toliko terpi; pa tudi njemu je tam gori pripravljena krona, ktero si privojskovati mora. Predraga sestra! preljubi brat! izročita svoje preserčno dete popolnoma v roke Božje! Naj on stori ž njim po svoji Božji volji! Kar on stori, vselej je naj bolje. Ako on tirja od vas ta dar, spominjajte se lepih zgledov, ki so nam v posnemo zapisani. Glejte Abrahama, ki je bil pripravljen svojega edinega sinu Bogu darovati; glejte Marijo, prečisto Devico, naj boljšo mater, ki je stala pod križem svojega Božjega sina, in ako je tudi hudi meč prebadal njeno presveto dušo, v zaupanji na Božjo nezmerno ljubezen je uterjena le stala pod križem. Tudi ta dar vam bo Bog enkrat v veselje spremenil. S križem k zveličanji, to je kraljevi pot, ki nas k Bogu pelje.“

Tako lepo je tolažil ta dobri mož svoje ljudi. In dete je res umerlo. In eno leto pozneje, je Bog tirjal še drugi dar od teh dobrih ljudi. Dvanajst let staro hčerko jim je vzela nemila smert. Spet pa jih je lepo tolažil Krištof in jim pisal: „Res velika zguba je, ko vam je vzeto veselje, vzeta podpora; ali

ni za zmiraj odvzeta. Povzdigujmo svoje oči od njenega groba proti nebesom. Njen prah počiva v grobu; ona pa je zveličan angel. Dobro jej je; v veselji je in mi smo še v solzni dolini. Privoščimo lepemu angeljčeku njeno srečo. O da bi njen glas dosegel vas! ona bi vas naj lepši tolažila. Kaj pač bi vam govorila? kaj vse bi vam kakor zveličana povedala? Ne upam si, jej besede na njen jezik polagati; ali gotovo bi govorila, kar so govorili Kristus in njegovi aposteljni in angeli pri grobu: „Ne iščite živih med mertvimi, ne v grobu; ni je tukaj; tam živi v nebesih.“ Klicala bi vam: „Popotniki smo vsi; jaz sem poprej končala popotovanje svoje, sem poprej odložila popotno obleko, ter bivam v hiši svojega Očeta. Čez malo in zopet se bomo vidili.“ In kdo ve, kaj vse bi se bilo pripetilo ubogemu dekliču? Koliko nevarnost je na svetu za vsako devico? Naj boljši je zadela; v svoji nedolžnosti je bila v nebesa vzeta.“

Naj hujše pa je žalovanje zavoljo storjenih grehov, ako je nezmerno. To lahko človeka v obupnost pripravi. Kako tolaživne so že besede spovednikove vsakemu skesanemu grašniku, kteremu namestnik Božji pripoveduje od velicega, neskončnega usmiljenja Božjega, od nezmernega zasluženja Jezusovega! Sv. Krizostom je znal posebno lepo tolažiti take zavoljo njihovih storjenih grehov presilno žalostne. On takole govori: „O nezmerno usmiljenje Gospodovo! Ko je ves svet v grehu bil, prišel je Gospod sveta, pa nam je odrešenje prinesel, da zanaprej nobeden ne obupa. Ako si grešen, spomni se očitnega grešnika; ako si nečist, misli na grešno Magdaleno; ako si ubijavec, poglej skesanega razbojnika! ako si preklinjevavec Boga, ozri se na Pavla; premišljuj tega Gospodovega aposteljna, ki je bil poprej preganjavec, potem oznanovec, poprej pokončevavec, potem rešenik kristjanov, poprej plevel, potem pšenica, poprej volk, potem pastir, poprej svinec, potem

zlato, poprej zatiravec čede, potem služabnik cerkve, poprej razdiravec vinograda, potem oskerbnik njegov, poprej izdajavec, potem oznanovavec miru! Tu vidiš preveliko hudobijo, spoznaj pa tudi neskončno usmiljenje Božje; vidiš napuh ubozega revnega hlapčeka, pa ne preglej ponižne ljubezni vsemogočnega Gospoda! Ne reci mi toraj: Jaz sem preklinjevavec, sem preganjavec, sem nečistnik! Za vse te imaš zglede, ki ti kažejo kam se zateči zamoreš. V stari zavezi imaš Davida, v novi imaš Pavla; nič se ne izgovarjaj; ne kaži svoje slabosti, ne svoje nevednosti! Ako si grešil, pokoro delaj, si sto in stokrat grešil, delaj sto in stokratno pokoro! le obupaj nikar.“ —

Ali vendar, preljubi moji kristjani! Vse tolažila naše edino zveličanske vere bodo pa kaj malo pomagale, užaljenega serca ne bodo tolažile, ako se tolažniku na obrazu bere, da njegovo tolaženje mu ni nobena resnoba; da mu ne gre iz serca, da je podoben žalovavkam, ki so pri smerti Jajrove hčere upile in žalovale, zato, ker so v to najete bile. Ako hočeš, da bo tvoje tolažilo kaj izdalo, moraš tolažive resnice sam prepričan biti. Le to, *kar iz serca pride, tudi do serca sega.* Ni toliko na tem, da tolažiš, ampak vse je na tem, kako tolažiš. Častiti cerkveni učenik Beda pravi: „Potrebno je, da tolažnik čuti nesrečo drugih. Žalostnega tolažiti ne more, kdor ž njim nič ne čuti.“ Zato pa navadno naj bolj tolažiti znajo, ki so sami bili v šoli hude bridkosti, ki so tolažbo svetih resnic že sami poskusili. Ako žalosten zapazi, da tolažnik je neobčutljiv, hitro se mu vsili misel: Ja, lahko je tebi govoriti! in moč tolažila je zgubljena.

Naše tolažilo pa bo toliko več izdalo, ako nesrečnemu *dejansko pomagamo.* Tako je delal stari Tobija, ki je lačne nahranjal, nage oblačil, mertve pokopaval. Tako dejansko usmiljenje oživi oterpnjeno, v terdi britkosti omagano serce,

kakor spomladansko oživljajoče solnce, ter ga pripravi, da ložej sprejme keršansko tolažbo; in kakor vela cvetlica po prijetnem dežju oživljena, vnovič se povzdigne in lepo cveti; tako se poživi nesrečni in okrepčan in hvaležen vzdigne svoj obraz proti nebesom in se z zaupanjem ozira okoli sebe. Zato pravi nek cerkven učenik: „Potrebno je, da se oberne k zunajnim tolažbam serce, ki za notrajno tolažilo sprejetno ni.“ Kaj bi bilo užaljenemu očetu Jajru pomagalo vse ljubeznjivo in veselo piskanje, ako bi ne bil prišel Jezus in bi zgodno zamerle deklice ne bil obudil? Kaj bi pomagali še tako tolaživni izreki svetega pisma, kaj še taki lepi nauki razstradanemu beraču, ako bi ne dobil usmiljenih ljudi, ki ga ne tolažijo le z besedo, ampak mu tudi kaj podelijo, da si potolaži hudo lakoto svojo? Zato nas sveti apostel Janez lepo opominja: „Otročiči moji! ne ljubimo le z besedo, tudi ne z jezikom, ampak v dejanji in v resnici.“ (I. 3, 18.) Se ve, da vsak ne more tako dejansko pokazati svojega sočutja, svoje ljubezni, kakor je to storil Tobija; pa vendar naj veči siromak zamore žalostnemu razodeti svoje sočutje, mu zamore njegovo terpljenje polajšati, da ga tolaži s plačilom, ktero je žalostnim v večnosti obljubljeno; vsak lahko obljubi žalostnemu, da hoče Boga prositi, da mu skoraj preloži hudi križ in mu pride na pomoč. In to potolaži poterto serce, mu dobro de, ako ni že zgubilo vse vere in vsega zaupanja na Boga.

Kakor dobro in koristno je tolažilo, ki se opira na resnice in obljube naše edino zveličanske vere, pa bi bilo prav nespametno, ja gerda terdoserčnost bi bila, ako bi kdo žalostnega tolažil z izmišljenimi ali nesrečnimi besedami, da bi ga napeljal k prederznemu zaupanju, ali bi mu prav gotove obljube dajal. Kako britko bi moglo biti nesrečnemu, ko bi videl, da je prevarjen, ogoljufan, in bi bil od terdnega zaupanja pa zopet po-

greznjen v svoje poprejšno žalovanje. Saj vnemiri človeško serce že vsako upanje, ako se ne spolni, kakor pravi modri Salomon: „Upanje, ki se odlaša, teži dušo.“ (Preg. 13, 12.) Koliko huje zadene dušo žalostnega, ako se mu zagotovljeno upanje zgubi.

Ravno tako nespametno je, ako bi žalostnemu si prizadeval dokazati, da njegova nesreča je zaslužena kazen Božja, da naj nič ne žaluje, ampak jo v duhu pokore prenaša. Pač prevzetno in gerdo bi bilo, pogorelcu očitati, da le njegova zanikernost je uzrok njegovi nesreči. Terda beseda bi bila, ako bi bolniku na dolgo in široko dopovedoval, da le njegovo razuzdano življenje je krivo, da si je nakopal tako hudo bolezen. Ako bi tudi vse to res bilo, bilo bi vendar nečloveško, ako bi revežu, ki je že tako ves pobit, njegov stan le še grenil z očitanjem, ki nič pomagati ne more, ker je prepozno. In kdo ve, ali je taka sodba vselej resnična. To zamore le Bog vedeti; kajti le on ve, zakaj rani in zdravi, tepe in ozdravi. Taki nemili, slabi tolažniki so bili uni prijateli Jobovi, ki so sicer prišli k njemu, ko so nesrečo njegovo zvedeli, tudi pri njem nekaj časa ostali, pa so izmišljene grehe mu podtikali tako, da se je Job pritožil, rekoč: „Vi ste vsi nadležni tolažniki!.. Tudi jaz bi mogel kaj tacega govoriti, kakor vi; in, ako bi bila vaša duša na mestu moje duše, tolažil bi vas tudi jaz z govorjenjem, in svojo glavo nad vami majal.“ (Job. 16, 2—5.) In po pravici se je Job tako pritožil.

Nasproti pa, kako lepo in ljubeznjivo je tolaženje, ktero tudi beremo v svetem pismu, ki nam pripovednje, kako je blagi Jonatas svojega ljubega prijatela Davida tolažil. Ko je bil David bežal pred hudobnim kraljem Savlom in se po puščavi potikal, po berlogih prenočil, tedaj ga je v teh samotnih krajih večkrat

obiskal Jonatas; pa se je jokal ž njim, mu ljubeznjivo prigovarjal in ga oserčeval. Nič se ne boj, djal mu je; ne bo te zadela roka mojega očeta. Še boš kralj postal Izraeljskemu ljudstvu.“

Naj lepši zgled pa, kako moramo žalostne tolažiti, nam je zapustil Jezus Kristus sam. On je neskončna ljubezen, samo usmiljenje, ki je tolažil vse žalostne in nadložne. Šel je v Najmlanskomesto. Ko se je bli žal mestnim vratom, prinesli so mu nasproti mertvega, edinega sina zapuščene vdove. Veliko ljudstva iz mesta je šlo za pogrebom. Marsikomu se je revа smilila. Ko jo pa zagleda Gospod, smilila se mu je tudi in rekel jej je: „Ne jokaj!“ Pa te tolaživne besede še niso zadostile niti ljubezni njegovi, niti britkosti uboge udove. Zato je pristopil in se par dotaknil. In kteri so nosili, so obstali. On pa je rekel: „Mladeneč, rečem ti, vstani! In merlič je sedel, in začel govoriti. In ga je dal njegovi materi.“ (Luk. 7, 11—15.) — Mertvoudnemu, ki je večo žalost občutil zavoljo grehov svojih, kakor zavoljo bolezni svoje, je milo rekel: „Sin, tvoji grehi so ti odpuščeni.“ Pa mu je tudi rekel: „Vstani, vzemi svojo posteljo in pojdi na svoj dom.“ (Luk. 2, 5—11.) — Ko se ga je bolna žena verno dotaknila, in je videla, da se ne prikrije, prišla je trepetaje, predenj padla, pa spoznala, zakaj je to storila. Ali vsi preplašeni pravi mili Jezus: „Hči! tvoja vera te je ozdravila; pojdi v miru!“ (Luk. 3, 47—49.) „Pojdi v miru!“ je tudi rekel Magdaleni, ki je pri njegovih nogah britko jokala. — Vsem žalostnim, nadložnim in terpečim pa kliče: „Pridite k meni vsi, kteri se trudite, in ste obteženi, in jaz vas bom poživil.“ (Mat. 11, 28.)

O da bi pač mi posnemali svojega nebeškega učenika, in bi radi tolažili vse žalostne! Kako ljubeznjivo je ljubi Jezus na večer pred svojim terpljenjem tolažil svoje vžaljene učence. In ko je od smerti ustal, tolažil je zopet žalostne. Ljubeznjivo je rekel Magdaleni, ko se jej je spoznati dal. — „Kaj sta tako žalostna?“ je rekel učencema, ki sta šla v terg Emaus. Da bi ju potolažil, razlaga jima pisma, v kterih je bilo prerokovano terpljenje njegovo; in da ju je popolnoma razveselil, dal se jima je spoznati. Res, da mi čudežev delati ne moremo, ali velikokrat pa lahko dobro storimo, da žalostnega sočutno potolažimo.

Kristjani moji! kdo zmed nas, v tej solzni dolini, ni bil že žalosten? Saj kar nas je odraščenih, vsi smo že pili kelih terpljenja, kterega nam modra roka nebeškega Očeta podaja. Kako dobro nam je delo, ako nas je tolažil preserčen prijatel naš! Kakor je veselje še enkrat veče, ako se deli z zvestimi prijateli; tako se žalost ložej prenaša, je le na pol žalost, ako jo z nami občuti naš bližnji. „Dež je vselej dober; posebno prijeten pa še je ob času velike suše; tako je prijatelska tolažba vselej prijetna; posebno ljuba pa je ob času britkosti in žalosti.“ Tako piše sv. Krizostom. Sv. Ambrož pa pravi: „Velika tolažba je žalostnemu, če le koga dobi, ki serčno sočutje ž njim ima.“ Zato le še rečem: „Ne puščaj jokajočih brez tolažbe, in z žalostnimi žaluj.“ (Sir. 7, 38.) Amen.

LVIII. Keršanski nauk.

5. *Krivico voljno terpeti.*

Peto nedeljo po razglašenji Gospodovem slišite v svetem evangelju lepo priliko, ktero je naš ljubi Zveličar Jezus Kristus

povedal, ko je šel iz mesta Kafarnaum in sedel zraven genezareškega morja. In ker se je sila veliko ljudi zbralo okoli njega, stopil je v čoln, da ga je množica ob bregu stoječa lahko slišala. Več prilik je takrat povedal. Pravil je od moža, ki je vzel dobrega semena, ter ga je vsejal na svojo njivo. Ko so pa ljudje, mož in njegova družina, pospali, prišel je hudoben človek ter je plevela, ljulike, med pšenico vsejal, pa je na tihem proč bežal. Ko je pa stern ozelenela, rastla in klasje napravila, prikazal se je tudi plevel, se je videla ljulika. Hlapci, ki to zapazijo, hitro gredó gospodarju povedat, ter ga začudeno vprašajo: Gospod, ali nisi dobrega semena vsejal na svojo njivo? In ko jim zaterdi, da je le dobrega semena za setev vzel, čudijo se še bolj: Od kod ima njiva ljuliko in toliko plevela? Gospodar jim pa pravi: To je hudoben človek storil. In dobri hlapci se mu prec ponudijo, da gredó in njivo čisto oplevejo. Pa ni jim tega dovolil. Ne, jim pravi, le pustite oboje rasti do žetve; kajti, vi bi z ljuliko vred tudi kaj pšenice populili in njivo preveč pohodili. Ob času žetve bom že naročil ženjicam, da poprej poberejo ljuliko, jo v snope povežejo in v ogenj veržejo, pšenico pa spravijo v moje žitnice. (Mat. 13, 24—30.)

Gospodarju v tej priliki, pa tudi hlapcem njegovim bi bilo gotovo ljubši, da bi hudoben človek ne bil ljulike med pšenico vsejal. Pametni in dobri ljudje bi tudi še dan današnji raji imeli, ljubši bi jim bilo, ako bi na zemlji živeli sami dobri, mirni, zastopni in složni ljudje. Kaj ne? ljubi moji! kako lepo bi bilo že med nami, ako bi v lepi keršanski ljubezni vsi skupaj živeli! O blagor nam, ko bi na svetu ne bilo nobenega prepira, nobenega krega! Pač bi potem toliko gosposke treba ne bilo. Ja zemlja bi ne bila več dolina solz; spremenila bi se v sveti raj. Ali na zemlji morajo že tudi hudobni biti.

se v sveti raj. Ali na zemlji morajo tudi že hudobni biti. Mora se komu tudi kaka krivica goditi. Ako bi nobenega hudobneža ne bilo na svetu, ako bi se nikomur nikoli nobena krivica ne zgodila, kje bi bile potem naj lepše keršanske čednosti? Kje bi bila poterpežljivost? Kje krotkost? Kje prizanesljivost? Kje sprava in ljubezen do sovražnikov?

Ni toraj mogoče se vbraniti, da bi se nam nikdar ne godila nobena krivica, ker dobro vsi vemo, da je dosti hudobnih, ki ljuliko sejejo, plevel trosijo. Kaj nam je toraj storiti? Silo si v dobro obernimo, in po nauku svojega nebeškega učenika v keršanski poterpežljivosti prenašajmo krivice, ki se nam godijo. In ravno tako se bomo vdeležili petega duhovnega dobrega dela keršanskega usmiljenja, in to je:

5. Krivico voljno terpeti.

a) Kaj se pravi: Krivico voljno terpeti?

Krivico voljno terpeti se pravi: Z mirnim sercem, zavoljo Boga, prenašati zasramovanje, zaničevanje, psovanje, preganjanje, škodo, zatiranje in take nasprotnosti, ako smo tega nedolžni in se nam to po krivici godi.

Svet je kraj terpljenja, britkost, in težav, dolina solz, in po besedah sv. Pavla ne pojde nihče brez terpljenja v večno življenje. Ali, kristjani moji! akoravno človek tukaj na zemlji veliko terpi, pa ni vse to, kar terpi, že peto duhovno dobro delo usmiljenja. Vse, kar v gnadi Božji, iz ljubezni do Boga voljno terpimo, je res zasluživno za večno življenje; ali, da bo pa kako naše terpljenje peto duhovno delo usmiljenja, mora biti to, kar terpimo, nam storjena krivica. In potem moramo to nam storjeno krivico z voljo, radi prenašati.

Tako opominja pervak apostelnov, sv. Peter, že perve verne, naj poterpežljivo prenašajo mnoge krivice, ktere se jim godijo. On pravi: „Preljubi! nikar naj se vam čudno ne

zdi v pekoči nadlogi, ktera vam je za skušnjo, kakor da bi se vam kaj novega prigodilo; temuč veselite se, ker se vdeležujete Kristusovega terpljenja, da se bote tudi v razodenji njegovega veličastva veselili in radovali. Ako ste zasramovani zavoljo Kristusovega imena, blagor vam! zakaj nad vami počiva, kar je časti, slave in moči Božje, in njegov Duh. Nihče vas naj pa ne terpi, kakor ubijavec, ali tat, ali preklinjevavec, ali ptujega lakomnik. Ako pa terpi, kakor kristjan, naj se ne sramuje; temuč naj hvali Boga v tem imenu." (I. Pet. 4, 12—16.)

Sv. Peter nas uči s temi besedami, da, ako je kdo kaznovan, ki je kradel, moril, preklinjal ali kako drugo škodo svojemu bližnjemu storil, se mu ne godi nobena krivica, ne terpi nedolžno; ampak terpi po pravici svojo zasluženo kazen. Kakor si je postlal, tako naj leži. Kedar pa kristjan nezadolženo zavoljo Kristusa terpi zasramovanje in zasmehovanje, zaničevanje in preganjanje, in to rad, vdan v voljo Božjo, on se vdeleži dela usmiljenja, in nebesa mu bodo v plačilo.

Ravno tako nas opominja sv. Pavel v pervem pismu do Tesaloničanov, ko piše: „Prosimo vas, bratje! . . bodite poterpežljivi z vsemi. Glejte, da ne bo kdo komu hudega za hudo vračeval." (5, 14, 15.) Kristus, naš Gospod pa celo pravi: „Jaz pa vam rečem, hudemu se ne zoperstavljati; temuč, če te kdo vdari po tvojem desnem licu, pomoli mu še unega. In kdor se hoče s teboj pravdati, in tvojo suknjo vzeti, temu tudi plajšč pusti. In kdorkoli te eno miljo daleč prisili, pojdi

dve z njim.“ (Mat. 5, 39—41.) S temi besedami nam Jezus Kristus zapove, da raji prenašajmo še tako velike krivice, kakor da bi hudo s hudim povračevali.

Ni pa prepovedano, krivici se vstavljati, ni prepovedano zadostenja ali povernjenja krivice tirjati. Ni nam zapovedano, da bi vsako nam storjeno krivico tiho, molčé prenesti morali. Kristus sam ni podal še druzega lica hudobnemu hlapcu, ki ga je za uho udaril; pa pripravljen je bil, to krivico raji še enkrat terpeti, kakor da bi se bil maščeval nad njim in mu hudo s hudim povernil. Ako bi se kdo hotel odpovedati vsi zoperstavi, to bi ne bila več nobena dolžnost, temuč to bi bila že viša stopinja popolnamosti. To bi pa še pripuščeno ne bilo, kedar bi nas dolžnost vezala, da se potegnemo za se in za svoje, za svojo čast ali za čast sebi izročenih, in da hudobnemu in zločastemu škodovati zabranimo.

Večkrat pa se nam krivica zgodi in mi bi lahko razžaljivca ali škodljivca pri gosposki zatožili in v kazen prignali. Ako je stvar taka, da nas ne veže posebno imenitna dolžnost, da bi se nezadolženi nam storjeni krivici vstavili; ali nas pamet in skušnja uči, da kaznovani bi bil še hudobniši, nam še bolj sovražen; ali da bi tako nepozabljivo sovraštvo napravili; ali da bi še druge v zadrego in v sovraštvo ali da bi se celo bali, da bi nasprotnika do krive prisege ne prignali, da bo potegovanje za našo pravico le kreg in prepir ali še kaj hujega obrodilo; — potem, predragi moji! je pač bolje, da storjeno krivico ali zaničevanje brez tožbe pri gosposki prenašamo, da bližnjega obvarujemo teh velicih pregreh. In kdor tako dela, vdeleži se tega duhovnega dela usmiljenja.

Poglejmo zopet v sveto pismo, ki nam kaže toliko prelepih zgledov, kako moramo tudi mi krivico voljno terpeti. Prav

lahko bi bil David z enim samim mahljejem končal Savla, kteremu ni David nič hudega storil, in vendar mu je Savel po življenji stregel. Znano vam je, da je Savel, ko je nedolžnega Davida smertno lovil, prišel v tisti berlog, kjer je bil David se skril. Ali David ni hotel hudega s hudim poverniti. Ni se maščeval. Glejte, in to blago obnašanje Davidovo je Savla toliko prevzelo, da je sam v se šel in spoznal svoj greh. „Grešil sem, nespametno sem delal,“ je dejal.

Poglejmo zopet Jezusa, Zveličarja našega. Da bi nas rešil večnega pogubljenja, pripustil je, da so ga po krivici v smert obsodili, ga, ko naj hujšega hudodelnika, umorili, akoravno je nedolžnost sama bil. Že prerok Izaija piše od njega: „Darovan, ker je sam hotel, in ne odpre svojih ust; kakor ovca je peljan v zaklanje, in kakor jagnje, ki molči pred njim, ki ga striže, in ne odpre svojih ust.“ (53, 7.) In sv. Peter nam pravi, če voljno terpimo, imeli bomo milost pri Bogu, ker smo v to poklicani, da hodimo po Kristusovih stopinjah; in „on, ko je bil preklinjan, ni klel; ko je terpel, ni pretil; temuč se mu je vdal, kteri ga je krivično sodil.“ (I. Pet. 2, 20—23.) Kakor je pa on vso krivico voljno terpel, opominjal je pa tudi učence svoje, naj tudi tako delajo. „Blagor vam, kedar vas bodo kleli in preganjali, in vse hudo zoper vas lažnjivo govorili zavoljo mene; veselite se, in od veselja poskakujte, ker je vaše plačilo obilno v nebesih.“ (Mat. 5, 11, 12.)

In to opominjevanje svojega Božjega Gospoda in učenika so si dobro k sercu vzeli apostelj ni, ter so, da bi vsemu svetu oznanovali sveto evangelje in vsem ljudem odperli po Jezusu zasluženo zveličanje, preterpeli vso le mogočo krivico. Ra-

dovoljno in veseli so šli v ječe; veselili so se, ko so jih trinogi vezali, v železje kovali, bičali, kamnjali, križali, kakor Petra, ob glavo djali, kakor Pavla. Vso to krivico so prenašali z naj večo poterpežljivostjo. Z veseljem so šli, da so zavoljo Jezusovega imena preganjanje in zaničevanje terpeli. Sv. Pavel je dobro vedel, da v Jeruzalemu ga čakajo verige in mnoge britkosti. Rekel je pa sam: „Nič tega se ne bojim; tudi svojega življenja ne cenim drajšega, kakor sebe, da le dokončam svoj tek in službo besede.“ (apost. dej. 20, 24.)

In kaj vse so preterpeli pervi kristjani! Bičali, razmesarili so jih; divjim zverinam so jih metali, tergali z železnimi grebeni, z baklami so jih po stranih žgali. V olju so jih kuhali, lomili, žagali, križali, s smolo jih polili in zažgali, da so kakor bakle goreli, ko so trinogi okoli njih noreli, igrali in skakali. Saj je bila cela zemlja namočena s kervijo pervih kristjanov! Na tisuč in tisuče njih vsake starosti, vsacega spola, vsacega stanu je v prestrašnih mukah sklenilo življenje svoje. Posebno po Rimskem mestu je tekla kri pervih kristjanov. Brez števila je bilo tam pomorjenih. Še dan današni kopljejo v podzemeljskih jamah veliko svetinj, ktere so pravoverni starodavnih časov tje spravili. Pa tudi še dan današni se spolnuje beseda svetega Pavla, ki pravi: „Vsi, kteri hočejo pobožno živeti v Kristusu Jezusu, bodo preganjanje terpeli.“ (II. Tim. 3, 12.)

Sv. Terezija je neprenehoma Boga hvalila, kedarkoli je kako krivico terpeti morala. Ko je nek dan s posvetnimi ljudmi opraviti imela, ki so jo hudo zaničevali, jej krivično očitali in žugali, vsa vesela je prišla nazaj v svoj samostan. Ko jo druge nune vidijo tako veselo, vprašajo jo, kaj da se toliko veseli? Ona pa pravi: „Bog bodi zahvaljen! to mi je všeč, kar sem

slišala; Bog bodi zahvaljen!“ In vselej je v takih okoliščinah tako se veselila. Zapazile so to druge nune, in kedar je od kod posebno vesela prišla in Boga častila in hvalila, dejale so: „Naši materi se je že zopet kaj hudega pripetilo.“

b) Je li krivico voljno terpeti dobro delo?

Kaj hoče biti to dobrega, ako se meni krivica godi? si bo kdo zmed vas mislil. Le zvesto me poslušajte, kaj vam bom povedal. Mi nevoljni, jezni nikoli biti ne smemo. Poterpežljivost nam Jezus, naš nebeški Zveličar, še posebno na serce nalaga. Velikrat nam pravi: „Ako kdo hoče za menoj priti, naj zataji sam sebe, in naj vzame svoj križ, in naj hodi za menoj.“ (Mat. 16, 24.) Kar je pa nam dobro, dobro je tudi drugim. Kar je nam potrebno, potrebno je tudi drugim. In kar je nam storiti zapovedano, zapovedano je tudi drugim. Kakor toraj mi grešiti ne smemo, tako moramo bližnjega vsega greha varovati.

Zdaj pa pomisli, ljubi moj kristjan! Tebi stori tvoj bližnji kako krivico, na priliko: On je pri košenji čez mejo segel, mahnil enkrat s koso po tvojem; ti imaš pravico, tožiti ga, mu pečat prinesti. Ko pa tvoj bližnji to zve, razserdi se gerdo, začne kleti, razsajati, kakor bi mu bil ti hišo zažgal ali Bog zna kakošno drugo veliko škodo napravil. Vi dva prideta pred sodnika, ali morebiti še na tvoj pečat ne pride ne; ti ga tožiš naprej, na štempljani pečat; zdaj si še le dregnil v seršenovo gnjezdo: kletev, rotenje, kreg, prepir, dolgoletno sovraštvo, to je nasledek, to je ves nesrečni dobiček. — Glej, keršanska duša! ako pa ti sebi storjeno krivico poterpiš, vseh teh grehov obvaruješ svojega bližnjega, vse to zlo zabraniš, s prijazno, ljubo besedo ga tudi poprej pripelješ, da spozna svojo krivico in njegovi duši odtegneš veliko hudega in se tako gotovo vdeležiš duhovnega dobrega dela. Zraven pa še sebe obvaruješ nepo-

trebnih potov in nepotrebnih stroškov, in kar je naj več vredno, ne nakoplješ si nobenega greha, ja si pridobiš še zasluženje pri Bogu.

Ravno taka je tudi v druzih primerljejih. Prepirljivi, nesrečni, jezični, kakor pravimo, sitni ljudje, ki drugim naj večkrat kako krivico storé, so kakor grizeči psi. Ako tak osasti pes proti tebi laja in ti se mu vstavljaš, se otepaš, s tem ga še le dražiš, da še bolj reži v tebe; ja lahko se zgodi, da te celo napade in vgrizne. Ako pa ti mirno greš svoj pot, se na sitnega psa še ne ozreš ne, kmalo se bo potolažil, kmalo bo jenjal lajati in nazaj se poverne. — Prav ravno taki so nemirni, prepirljivi ljudje. Ako se jim s terdo besedo vstaviš, le še huje jih podkuriš. Si pa lepo tiho, njihovo pikanje voljno prenašaš, si miren, kakor da bi bil neobčutljiv, si terden, kakor da bi njihovega napada še ne porajtal ne, kmalo se naveličajo svojega revskanja in huda volja se potolaži in zopet umiri. Glej, moj kristjan! ti tacega reveža poboljšaš, ga obvaruješ veliko grehov, ker krivico sebi storjeno voljno poterpiš. Ali še ne spoznaš, da je zares dobro duhovno delo keršanskega usmiljenja, ako krivico voljno terpiš?

Posebno lep zgled nam je tu sv. Frančišek Salezi, od kterega sem vam že večkrat kaj povedal, kako krotek in prizanesljiv je bil. Enkrat prideta k njemu dva moža, kterima je bil nekaj malega dolžen, ter sta ojstro tirjala svoj denar nazaj. Prišla sta poprej, kakor je bil obrok za plačilo storjen; kajti bala sta se, da bi pobožni škof njima zagotovljenih denarjev ne izdal med uboge in siromake, ker je bil jako usmiljen in pravi oče ubogim. Sv. Frančišek silna tirjavca tolaži, da spozna svoj dolg, pa ju pogovarja, da obrok plačila še ni pretekel ter jima prijazno pristavi: Sem že vse preskerbel, da bota odločeni dan gotovo svoj denar nazaj dobila; zdaj vama pa res plačati

nikakor nisem v stanu. Dolžnika, ki sta denar za gotovo pričakovala, zarobljenca ki sta bila, sta s silo žugala, ako ravno po krivici, ter sta hotla plačilo le koj imeti.

Sv. Frančišek, od natore k jezi nagnjen, se je težko premagoval; zavoljo krivičnega nadleževanja sirovih dolžnikov mu kri po žilah zavre. In kaj stori? Urno se poda v bližnjo sobo, pa se verže na kolena pred podobo križanega Jezusa, ter ga prosi za dar krotkosti in mirnosti. Kmalo se umiri njegovo serce. Veselega obraza stopi pred dolžnika ter jima pravi: Prijatla, jaz vama nikakor ne morem zdaj poplačati svojega dolga, zato ker nič nimam. Tu pa je nekaj hišne oprave, ki je vendar nekaj vredna; pojdita po sodnijskega sluga, da vse to preceni in po dražbi proda, da se toliko speča, kar sem vama dolžen.

In šla sta, da bi tudi res tako storila. Eden nju pa, ki je vendar še nekaj spoštovanja imel v svojem sercu do pobožnega škofa, pravi drugemu: Prijatel, predalječ sva šla. Mar bi se ne sramovala pred vsem svetom, da se tako gerdo in nespodobno obnašava proti tako imenitnemu in tako častitemu dušnemu pastirju, da bi celo njegovo hišno opravo na prodaj postavila? Odločeni obrok še ni pretekel; toraj tudi nobene pravice tirjati nimava. Nazaj morava. Žal mi je, kar sem v svoji nevolji počel. Tako pobožen mož, kakor je škof, zasluži prizanesljivost in spoštovanje.

Tudi drugi dolžnik se zave, spozna hudobijo in nespodobnost svojega obnašanja, tudi on obžaluje, kar je bil v svoji neprevidnosti storil. Obadva sta svojo neotesanost popraviti hotla. Nazaj gresta k pobožnemu škofu, pa ga prosita odpuščenja; in denar, kterega jima je bil dolžen, odločita za uboge. In tako sta skušala popraviti krivico, ktero sta pobožnemu škofu storila.

Sveti Frančišek jima prijazno poda svojo roko ter jima smehljaje pravi: Jaz sem vama že zdavnej odpustil; pa sem vama še hvaležen za vajno obnašanje; kajti priložnost sta mi dala, da sem zatajeval jezo, h kteri sem od mladosti sem toliko nagnjen. Tudi sta pokazala, koliko premore zmirnost in krotkost črez serce, za dobro še občutljivo, kakošno je vajno.

Glejte, koliko dobrega storimo bližnjemu, ako krivico voljno prenašamo! Še en dobiček je, kterega nam prinese to dobro delo; in ta je: Ako nam storjeno krivico voljno terpimo, z a d o s t u j e m o z a s v o j e v s a k d a n j e p r e g r e š k e, kterih veliko imamo, kterih noben človek popolnoma oproščen ni. Tu imamo lep zgled zopet nad Davidom.

Temu toliko skušanemu kralju se je zgodila velika krivica. Semej, mož Savlovega rodu, se prederzne in Davida gerdo zmirja in psuje. Preklinja ga, kamenje luča nanj in na dvornike njegove; morivca, hudobneža, kervi željnega ga psuje, Belialovega sina, krivičnega vrinjenca v kraljestvo Izraelovo ga pita. Abisaj, eden Davidovih dvornikov, je hotel z mečem glavo odsekati nesramnemu zaničevavcu od Boga poklicanega kralja. Pa David mu tega ni pripustil; ja rekel mu je: „P u s t i t e g a p r e k l i n j a t i; z a k a j G o s p o d m u j e u k a z a l, d a p r e k l i n j a D a v i d a.“ (II. Kralj. 16, 7—10.) On je hotel s temi besedami reči: Bog je pripustil to hudobijo, da me s tem ponižuje, in da jaz tako za svoje dejanske grehe pokoro delam in zadostujem. Sv. Krizostom misli, David se je pri tem žaljenje njegove kraljeve časti spomnil, kako hudo je on s svojimi grehi Boga žalil, in je pripravljen bil, z grehom zasluženo kazen s tem poniževanjem nekoliko poravnati. Sv. Gregor pa pravi, da David tega zasramovanja ni vzel za onečastenje, ampak videl je v tem zaničevanji dober pripomoček, s kterim se očistiti in Božji pravici nekoliko zadostiti zamore. Zato je molčal,

pravi sv. Ambrož, ter je vse voljno prenesel; noben serd, nobena nevolja ga ni obšla.

Kristjan moj! imej tega moža po sercu Božjem v posnemovavni zgled vedno pred očmi. Ako te sovražniki po krivici napadajo, te zmirjajo, zaničujejo, preganjajo, ti očitajo grehe, kterih ti vest nič ne očita, oj poterpi tudi ti voljno, pa si misli: Saj se še veliko bolj, veliko več pregrešim zoper svojega dobrega Boga, zoper svojega nebeškega Očeta. Verjemi in bodi terdno prepričan, da Bog sam ti pripusti to krivico in sicer iz tega svetega namena, da bi ti za svoje pregreške, ravno s tem, da voljno prenašaš to krivico, nekoliko zadostil. Glej, ljubi moj! to je tisti zlati denar, s kterim ti Božji pravici poplačati zamoreš veliki dolg, kterega si s svojimi grehi napravil, in poglej jo Božjo dobroto! Bog sam ti pošlje ta denar, on sam v svoji neskončni ljubezni ti ponuja dolžno pismo v roke, da, ako krivico voljno preneseš, ga uničiš, v ognji bridkosti sožgeš! Zato ne misli, da storjena krivica ti je v zlo, ti je sovraštvo; ne, ne; ta ti je pripomoček, s kterim se popolnoma očistiti zamoreš. Zato terpi in tiho bodi; ne vdaj se nobenemu serdu, ne kregaj in ne prepiraj se, in s tem boš plačal svoj dolg, boš zbrisal svoje pregrehe in se boš očistil pred Bogom. Kako lepo, kako častno bo to za te; še drugim boš dal prelep zgled v posnemanje. Zato pravi sveti Tomaž Kempčan: „O da bi bil vreden, kaj terpeti zavoljo Jezusovega imena! Kako velika čast! Koliko veselje bi bilo to vsem svetnikom Božjim, in kako prelep zgled bližnjim mojim!“

Predragi moji in preljubi! vsak zmed vas ima dosti priložnost, da se lahko vdeleži tega dobrega dela; glej, tu se ti godi ta, tam zopet druga krivica. O ne zamudi nobene prilike, keršanska duša! Rad in voljno prenašaj ti storjeno krivico. Ne boj se, tvoja nedolžnost bo gotovo tudi enkrat na dan prišla; veliko plačilo pa te čaka v nebesih. Ako ti je pa težko, stor-

jeno krivico voljno prenašati; oh, prosim te, ne pozabi, kaj je v taki zadregi storil sv. Frančišek Salezi, urno se podaj pred podobo križanega Jezusa, verno jo poglej, zdihni k terpečemu, na križu visečemu Kristusu, poljubi zaupljivo njegovo podobo, in verjemi mi, nič, prav nič težkega ti ne bo; vso, še toliko krivico boš lahko in voljno prenesel. Le poskusi! —

Bog ne daj, da bi se še kdaj vdal nesrečnemu serdu, za te nespodobnemu maščevanju! Ne da bi se ti zgodilo, kar je skusila sv. Brigita, ki se je enkrat zavoljo njej storjene krivice razjezila in krivice terpeti ni hotla. Kristus sam se jej je prikazal, pa jej je očital: „Moja hči! jej de, jaz tvoj stvarnik in tvoj ženin, sem bil zavoljo tebe tepen in ranjen, sem pred krivim sodnikom molčal in nisem odperl svojih ust. Ti pa terpeti nočeš, ko se ti godi le tako majhna krivica. Radovoljna bi mogla prenašati vse zavoljo mene, ki sem na križ pribit bil zavoljo tebe. Bodi toraj previdniša za naprej, in ako ti kdo stori krivico, govori krotko, ali pa tiho bodi, in imela boš v nebesih veliko plačila, veliko zasluženja!“

Le nobenega krega, nobenega prepira! in to večkrat za prazen nič! o prizadevajte si za to imenitno dobro delo! Tedaj, če se ti pripeti še tolika krivica, predenj se maščuješ nad svojim bližnjim, vselej pojdi pred križ, in toži Jezusu, kakor je enkrat tožil sv. Peter mučenec, ki je bil po nedolžnem v ječo veržen. „Poglej, o Gospod, je rekel, poglej, kako se mi godi! Ti veš, da sem res nedolžen; ti veš, da se mi krivica godi! Povej mi, o Gospod! kaj sem vendar hudega storil, da se mi tako hudo godi?“ Tako potoži, in slišal boš, kakor je slišal ta terpin: „Moj Peter, moj kristjan! moja duša! kaj sem pa jaz hudega storil? Glej, ti bo rekel križani Jezus, ako bi bil ti iz tega sveta, bi te ta svet ljubil; ker sem te pa jaz od tega sveta odbral, zato te ta svet sovraži. Spomni se, kar sem rekel,

ko sem na zemlji bil: „Hlapec ni več, kakor njegov Gospod; ako so mene preganjali, bodo tudi vas preganjali.“ (Jan. 15, 20.)

Še enkrat vam zakličem: Ljubi moji farmani! h križanemu Jezusu ozirajte se pri vsaki krivici, ktera se vam godi, in vam serce teži; na nedolžnega Jezusa glejte in potolaženi, okrepčani bote lahko vsako krivico poterpeli. Amen.

LIX. Keršanski nauk.

6. *Razžalnikom iz serca odpustiti.*

Ker besede te mičejo, zgledi pa vlečejo, naj vam danes tudi precej nek lep zgled povem. Morebiti ste že slišali to le: Hudoben divjak v Ameriki je imel med svojimi sužnji pobožnega mladenča, kteremu so Kuf rekali. „Kuf! mu nek dan zagrozi gospodar, jaz nobenemu ne pustim v svoji hiši, da bi molil; tudi ti moraš to opustiti.“ „Tega ne morem,“ mu ponižno odgovori keršanski mladeneč. „Ti pa moraš,“ zareži nad njim. „Gospod, jaz ne morem!“ — „Bomo videli; ako ne moreš, te bom obesil, pa ti bom zjutraj in zvečer pet in dvajset jih naštel.“ — „Gospod, jaz ne morem jenjati moliti,“ le še zdihne revež. Ubogi Kuf je bil res privezan in pet in dvajset jih je s korobačem dobil. Gerdun se poda v svojo hišo, in njegova žena mu očita: „Kaj vendar braniš moliti Kufu, ako mu je to ljubo; saj nam to nič ne de.“ Na kratko se odreže, da noče nikakove molitve v svoji hiši. Gre spat; ali ves zdražen ne more počivati. O polnoči zbudi svojo ženo, ter jo vpraša, ako bi mogla zanj kaj moliti? „Tega ne znam, mu de; kajti še nikdar v svojem življenji nič molila nisem.“ Strahovito zarjove in pravi: „Ni nikogar v celi moji hiši, da bi molil za

me?“ Žena mu odgovori: „Druzega ne vem, ko Kuf zna moliti.“ — „Pokliči ga; moram nekoga imeti, da bo molil za me!“ Mladeneč pride in gospodar ga vpraša: „Kuf, bi li mogel za me moliti?“ — „Gospod, molim za te, od kar si me stepsti ukazal.“ In to je divjaka predramilo, v se je šel, spreobernil se je on in žena njegova in postala sta pravoverna kristjana.

Kristjani moji! v zadnjem keršanskem nauku sem vas učil, kako moramo krivico voljno prenašati; glejte, kako je terpel ta ubogi keršanski mladeneč prestrašno krivico, ktero mu je storil njegov neverni gospodar, da ga je neusmiljeno pretepal zato, ker je revež lepo molil. Pa ta lepi keršanski junak nas še tudi uči, kako moramo svojim razžalnikom iz serca odpustiti. Glejte maščevanje njegovo. Od kar ga je stepel njegov divji gospodar, molil je mladeneč zanj. Ni pa zastonj molil. Dobro mu je Bog poplačal njegovo poterpežljivost in njegovo ljubezen; obilno mu je povernil njegovo dobro delo, ktero je skazal svojemu gospodarju.

Tudi mi danes premišljujmo to duhovno dobro delo:

6. Razžaljnikom iz serca odpustiti.

Na pervo vam bom razložil.

a) Kaj se pravi razžaljnikom iz serca odpustiti?

Velikrat se ponavlja nauk od ljubezni do sovražnikov. Vendar nam zmiraj pomanjkuje prave ljubezni, ako ravno je ljubezen znamnje pravega kristjana. Ljubezen sovražnikov je pa pravemu kristjanu to, kar je pri računu dokaz. Druge vere čertijo, preganjajo z mečem in z ognjem svoje sovražnike; Jezus Kristus pa nam zapoveduje, naj ljubimo svoje razžaljnike. On pravi: „Slišali ste, da je bilo rečeno: Ljubi svojega bližnjega in sovraži svojega sovražnika. Jaz pa vam povem: Ljubite svoje so-

vražnike, dobro jim storite, kteri vas sovražijo, in molite zanje, kteri vas preganjajo in obrekujejo; da bote otroci svojega Očeta, ki je v nebesih.“ (Mat. 5, 43—45.) In akoravno dobro vemo ta nauk svojega Gospoda, in akoravno se nam tolikokrat ponavlja; oh, in vendar je toliko sovraštva med nami! Ljudje smo zares kaj čudne stvari Božje! En dan se ljubimo, smo si dobri, drugi dan se zopet spremo ali celo z očitnim sovraštvom razdvojimo. Lastna ljubezen, lastni dobiček, napuh, svojeglavnost, in Bog zna, kaj vse, je uzrok vsega tega. Kedar nastane med nami kak razpor, kako razžaljenje ali celo sovraštvo, takrat vselej, kristjani moji! se nam ponudi prelepa prilika, da se lahko vdeležimo velicega dela usmiljenja, da si radi odpustimo, roko k spravi podamo in daljnih zamer varujemo.

S prijazno prizanesljivostjo so se lepo poravnale zastarane sovraštva. Prijaznost, s ktero se razžaljniku bližaš, je perva stopinja, da nasprotnik v se gre, svojo krivico spozna, se je sramuje, ter k spravi poda roko, ktero je morebiti že v novo razžaljenje vzdignil. Kako se to zgodi, da se huda jeza v razžaljniku potolaži, naj vam pa le zopet v zgledu pojasnim.

Muzika ima velik in prečuden vpliv do raznih žival, posebno do strupenih kač. Nek amerikansk popotnik nam to le pripoveduje: V poletnem času smo se vstavili blizo brega pri vodi in zdajci se priplazi v naš šotor klopotača, silno velika kača. Imeli smo seboj domačina tistih krajev, ki je znal na postranico piskati. Vsi smo se preplašili: on pa nas potolaži, da nam bo smešno komedijo napravil. S svojo postranico gre nad kačo. Ko se jej bliža, zvije se kača, vrat jej zadebeli, žrelo odpre in videli smo grozovite strupene zobé; razklani jezik zažvižga proti nam; oči se svetijo, ko živo oglje; vse truplo, od jeze napeto, se vzdiguje ko meh, luskine šterlijo na

napeti koži ko ščetine; z repom pa s prestrašnim vriščem šviga tako urno okrog sebe, da se je videlo, kakor bi se kadilo iz nje. (Prav živa podoba serditega človeka.) Zdaj pa začne naš spremljevavec piskati. Prečudno spremenjenje! Kača se pretresne, kakor da bi se zavzela, glavo hitro potuhne in počasi zapre prestrašno grozeče žrelo. On le piska, oči se ne svetijo več, dihanje se vstavi, ropot potihne; vsa prevzeta kača se polahkoma stegne in v kolobaru po tleh vleže; luskine se vležejo in prelepo svetijo; rahlo majoča glava jej je nepremakljivo po kviško in veselo posluša. Ko pa piskač mervo naprej stopi in enomerne glase piska na svojo postranico, pripogne se kača in z glavo travo na stran potisne pa leze za piskačem; postoji, ko on stoji, leze naprej, ako on gre naprej. In tako jo je proč izpeljal, ko smo vsi začudeno gledali, in komaj svojim očem verjeli.

Kaj porečete k tej čudni prigodbi? Ljubeznjivi glasovi postranični so tako prečuden vpljiv imeli do strupene kače, da so jo vso prevzeli, in piskač je storil ž njo, kar je hotel. Ravno tako prevzame sovražnikovo serce naša prizanesljivost, ter ga nam v prijatela spremeni. Ako bi bil uni človek šel z gorjačo nad grozovito strupeno kačo, steknil bi jo bil, požerla bi ga bila; z milim piskanjem pa jo je odpeljal, kamor je hotel in kakor je hotel. Glejte, preljubi moji! tako z ljubeznjivim odpuščenjem zamoremo skerbeti za zveličanje svojega sovražnika. Ako pa ponujeno spravo zaverženo in sovraštvo gojimo, takrat bo razžaljnik le še bolj razkačen, bo lahko da ponavljal poprešnje krivice, zabredel v nove pregrehe, pa lahko da v večno pogubljenje. Zato nas uči sv. Pavel: „Ako je tvoj sovražnik lačen, daj mu jesti; ako je žejen, daj mu piti. Zakaj, če to storiš, mu boš žerjavico na glavo nosil.“ (Rim. 12, 20.) Dobrote,

ktere mu boš storil, bodo vgašeno ljubezen v njegovem sercu zopet vnele; sram ga bo, in ga bo bolelo, in tako ga boš pripravil na drugo misel.

Veste li, kako se sovražniku prav dobro podkuri, in se mu žerjavice na glave nosi? Poslušajte, vam bom pa povedal. Dva kmeta — poštene keršanske hiše, — sta s svojo družino res lepo živela. V sredi med njima pa je bil sosed „prepirljivec," ki miru ni ljubil, kakor njegova soseda, pa ju je vedno kaj pikal, kjer je le mogel, kaj razžalil, da je le prepir napravil. Poletni čas pripelje težek voz sena na svoj dvor, pa ni bilo časa, ga zmetati; pustil ga je na dvoru; kajti hudo vreme se je bližalo, in njegovi ljudi so na travniku hiteli, da bi, ako kako mogoče, še drugo suho seno spravili. Ves v skerbi urno spreže konje, ter dirja na svoj travnik nazaj. Komaj pa je z dvora, pritisnijo sosedovi, ter mu hitro zmečejo suho seno pod streho, pa do tečaja odprejo še eno svojih senic, da, ko „prepirljivec" z drugim polnim vozem pride, ga lahko prec pod streho zapelje. Res so kapale že debele in težke kaplje, ko pelje svoj drugi voz domu, in černi oblaki se z hudo nevihto bližajo. Kaj si je druzega misliti mogel, kakor da se mu bo suho seno zmočilo? Kako se pa začudi, ko vidi, da pervi voz je čisto spravljen, pa še vidi, da je sosedova senica do kraja odperta in mu sosed miga, da naj urno pod streho zapelje! Ginjen je bil, tako ga je to pogrelo, da ni mogel besede černiti; tiho je podal svoje roke sosedoma, pa je za naprej z njima bil tudi enega serca in ene misli. — Glejte, to se pravi: sovražniku žerjavice na glavo nositi. Zato pristavi sv. Pavel k poprejšnim besedam: „Ne daj se hudemu premagati, temuč premagaj hudo z dobrim." (Rim. 12, 21.) Zares močen je tisti, ki hudobiji sovražnikovi dobrote nasproti stavi, ter si jih s tem v prijatele dobiva.

Kristjan! ti bi moral s te zemlje pobegniti, da bi prilike ne imel, in bi razžaljnikom odpustiti ne znal. Vsak dan, bi rekel, imaš priliko, da se lahko vadiš v tem dobrem delu. Ti si mož ali žena, gospodar ali služiš, imaš brate ali sestre, sosede ali prijatele; in prav lahko se zgodi, da te kdo razžali, morebiti hudo razžali. V naglosti, v strasti se človek nekako spozabi, da ti krivico stori, terdo s teboj dela, te britko pikne, zaničuje, se tvoje časti loti, ali te celo preganja in ti silo dela. Dokler ga strast gospodari, ne spozna, da ti je hudo storil, da te je vžalil; kedar se pa kri potolaži, serce umiri, vidi, da se je prenaglil in spozna, da se po pravici ješiš, vidi in spozna, da ni vreden več tvoje ljubezni, ne tvoje prijaznosti, ne tvojega spoštovanja. In glej hudo mu je, boli ga, da se ga ogiblješ, mu prijaznosti več ne skazuješ in si merzel proti njemu. Zdaj bi se rad spravil s teboj; ljubo, prijetno bi mu bilo, ako se mu ti bližaš, ako bi pozabil, kar se je zgodilo in bi mu odpustil. In zdaj, kristjan moj! pokaži, da si učenec Kristusa Jezusa, ki je za te na križu umerl; zataji samega sebe, kakor Jezus tirja, pozabi razžaljenje in odpusti mu! Ti mu tako storiš veliko dobroto, ter sebi pripraviš veliko plačilo v nebesih. Mogoče je tudi, da tvoj razžaljnik umerje, preden sta se spravila. Morebiti je serčno obžaloval, kar ti je žalega storil, pa ni mogel, časa več ni imel, da bi bil popravil in ti za razžaljenje zadostil. Glej, morebiti mora revež v vicah veliko terpeti, ako mu ti iz serca ne odpustiš, od svoje pravice ne odstopiš. Ako pa to storiš, razžaljenje popolnoma pozabiš, tudi Bog mu odpusti, in njegovi duši si skazal veliko dobroto, veliko usmiljenje; kajti s svojim odpuščenjem, s svojo prizanesljivostjo si duši odpustil dolg in jo rešil njene kazni.

In to je včasih kaj lahko. Morebiti te razžaljnik pozdravi, ti lepo besedo da, kaj stori, da bi le zopet mogel do tvojega

serca. Kako gerdo, ja grozovito bi bilo, ako bi ti zdaj spravo zavergel, in bi tako razžaljeno serce vnovič razdražil, ga od sebe še dalje pognal in sovraštvo še bolj poterdil. In ako tako lepo priložnost potrebne sprave enkrat zaveržeš, težko se ti bo še ponudila in sprava bo vedno težeja. Zato nas lepo opominja Jezus Kristus sam: „Ako greši tvoj brat zoper tebe, posvari ga; in ako se bo kesal, odpusti mu. In ako sedemkrat na den greši zoper tebe, in sedemkrat na dan poverne k tebi, rekoč: Žal mi je; odpusti mu.“ (Luk. 17, 3, 4.) In sv. Janez Krizostom pravi: „Marsiktero sovraštvo postane večno, ker se precej pervi dan ne spravi; zato svojega sovražnika ne sovraži čez en dan, in znebi se jeze, preden pride noč. In to je, kar apostel pravi, da ne pusti, da bi solnce zašlo v njegovi jezi, da v ponočni samoti ne poišče in ne zračuni vsega, kar je v jezi govoril in storil, in vsega huje, in sprave težje ne napravi.“

In zdaj, ljubi moji! mislim, bote razumeli, kdo se vdeleži tega šestega duhovnega dobrega dela, ali vedeli bote, kaj se pravi: Razžaljnikom iz serca odpustiti? Tega dobrega dela se toraj vdeležimo, ako njim, ki so nam kaj žalega storili, ali nam še kaj nasprotnega delajo, radi z veseljem, zavoljo Boga, vse to pregledamo, tako da se jim za naprej prijazne in ljubeznjive skazujemo. Kajti koga razžaliti se pravi, kaj žalega mu storiti; odpustiti pa se pravi, ta žal pustiti, vse nasprotno pregledati, pozabiti, kakor da bi se nič žalega ne zgodilo ne bilo.

4. Kako je pa odpuščenje to duhovno delo usmiljenja?

To je, kakor pri storjeni krivici, ktero voljno preterpimo. Glej, ako te kdo resnično razžali, zamoreš ti razžaljnika prijeti, ga ojstro posvariti, ali pa celo pri gosposki tožiti, ako so okoliščine take. Ako ti to storiš, in nasprotnik ima že tako piko

na te, gotovo se boš še bolj zdražil in berž ko ne, še v veče pregrehe potisnil. To pa zabraniš, ako rad odpustiš, in ker njegovo dušo obvaruješ velicega zla, storiš gotovo duhovno dobro delo keršanskega usmiljenja.

Sv. Ignacij, ta imenitni začetnik še bolj imenitnega, pa ravno zato tako preganjanega Jezuitarskega reda, je šel enkrat s svojimi tovarši memo veliko ženjcev, ki so ga zasmehovali, psovali in gerdo zasramovali. Kaj pa sveti mož stori? Obstane, ter jih s prijaznim obrazom premišljuje, da se vsi naveličajo, ga zaničevati. Ko vsi potihnejo. preden gre naprej, jih lepo še blagoslovi. Vsi začudjen iin prevzeti pa zaupijejo: Ta je svetnik; ja zares, svet mož mora biti!

Zato pravi sveti apostelj Pavel, ter nas opominja k temu dobremu delu, rekoč: „Prenašajte eden druzega, in odpuščajte si med seboj, če ima kdo čez koga pritožbo; kakor je Gospod vam odpustil, tudi vi.“ (Kološ. 3, 13.)

6. Da bote raji doprinašali to dobro delo, poslušajte, kakošne dobičke nam prinese to preimenitno dobro dejanje? S tim si pridobimo Boga, si pridobimo svojega bližnjega in si ohranimo mirno serce. Poglejmo to nekoliko.

Z odpuščenjem si pridobimo Boga.

Kristjani moji! noben človek, kar je nas odrašenih, ne more reči, da je popolnoma čistega neomadežanega serca, da se Bogu, nebeškemu Očetu, ni še nič in nikoli zameril. Mi vsi, od žene rojeni, smo grešniki, ki smo storili že marsikaj hudega, še zdaj grešimo, in bomo še grešili. Ako te lakomnost ne napada, te pa morebiti jeza lomi; ako jezo lahko premagueš, te pa morebiti nečistost blati; ako te pohotnost ne skruni, te morebiti

napuh povzdiguje. In če tudi ta nima tvoje duše v lasti, je pa še sto in sto druzih pregreh, kterih gotovo ena gospodari tvoje serce. Kdo je brez vsega greha?

Z grehom pa žališ Boga, Gospoda nebes in zemlje, žališ Boga, pred kogar veličastvom je vse človeštvo manj ko edina kapljica v nezmernem morju. Z grehom žališ Boga, kogar svetost in pravica vidi in presoja tudi naj manjše razžaljenje svojih hlapcev; žališ Boga, ki je zemlji ukazal, da se je odperla in Koreta ž njegovimi priverženci vred žive požerla, ker so zoper Mojzesa godernjali; — ki je stotnika ž njegovimi vojaki vred z ognjenim dežjem pokončal, ki se je preroku Eliju uperl; — žališ Boga, ki celo ni prizanesel angelom, ampak je zavoljo napuhnjene misli pekel zažgal in nesrečne z nerazvezljivimi verigami v ta pekel na vekomaj okoval in priklenil; — žališ Boga, ki vse vidi, vse ve, kteremu nihče uiti, pred kterim nihče se skriti ne more.

Zdaj pomisli in preštej, ako ti je mogoče, kolikokrat si ti razžalil tega, v svojih sodbah tako grozovitega, pravičnega Boga? Kdaj že bi bil vsegamogočni lahko stegnil svojo roko, te ko červa uničil in ti odkazal kraj v večnem breznu? Glej, on pa tega ni storil, ker je prizanesljiv. In še zdaj tega ne stori, ker te noče pogubiti, ker te hoče rešiti in večno zveličati. Pripravljen je, vse tvoje dolgove iz dolžnih bukev izbrisati, ti vse grehe odpustiti, s teboj tako ravnati, kakor da bi ga ti nikoli razžalil ne bil. In glej njegovo nezmerno ljubezen! Je li mogoče, še kaj več storiti? Pomisli kaj on stori! Da bi te po zasluženji ne sodil, ti nekako to sodbo tebi samemu v roke poda; on hoče, da ti sodbi uideš, da jo vstaviš. „Odpusti,“ ti kliče, „odpusti,“ kar so se ti ljudje zamerili, „odpusti,“ in tudi jaz ti odpustiti hočem! „Odpusti,“ bližaj se

svojemu dolžniku s prijaznim, ljubeznjivim sercem, objemi v ljubezni svojega brata, in tudi jaz se ti bom približal, tudi jaz te na svoje serce pritisnil. „Odpusti“ vse, in tudi jaz ti bom odpustil vse; jaz, tvoj Bog se bom ponižal, pa se bom ravnal po tvojem zgledu; jaz, tvoj Bog, ki moč in oblast imam, te pogrezniti vsak trenutek v zasluženi pekel, te pahniti med pogubljene, kjer je jok in škripanje z zobmi, — glej prizanesel ti bom, ako ti prizaneseš, odpustil ti bom, ako ti odpustiš.

In kristjani moji! mar bomo še pomišljevali, spolniti te pogoje? mar ne bomo z obema rokama segli po tej ponudbi? Ali res ne bomo odpustili, da bi bilo odpuščeno tudi nam? Ali res ne bomo odkazali bratovskega serca svojemu bližnjemu, da bi se razveseljevali nad Božjim sercem nebeškega Očeta? Zares bi ne pomislili, kdo in kaj smo? ne kdo je naš Bog in kakošna sodba nas čaka, ako bi ne odpustili svojemu bližnjemu? Kaj je majhno razžaljenje, kterega zakrivi naš bližnji proti nezmernim dolgovom, ktere bo večni sodnik tirjal od nas?

Ko je naš ljubi Jezus opominjal svoje učence, naj zatajujejo sami sebe, naj storjeno krivico voljno preterpijo, naj krotki in prizanesljivi bodo, takrat je povedal priliko, v kteri je primeril dolgove, ktere drugi storijo s svojim razžaljenjem pri nas, in kakošne mi storimo s svojimi grehi pri Bogu. Dolg hlapcev do svojih sohlapcev je štel sto denarjev, po našem kake dvajset goldinarjev, dolg pa, kterega stori hlapec pri svojem Gospodu, človek pri Bogu, na sto tisuč talentov, to je nesplačljiv dolg, po našem dva in dvajset miljonov. Dolg, kterega stori bližnji s svojim razžaljenjem, primeri denarju, kterega lahko z eno šako zajmeš; dolg, kterega pa mi storimo Bogu s svojimi grehi, je tako velik, da bi ga v srebru veliko močnih mož dosti nesti imelo. In glej, kristjan! ta nesplačljivi dolg — deset

tavžent talentov — ti Bog odpusti, ako ti svojemu bratu odpustiš tistih revnih sto denarjev. Ti zbrišeš sto grošev, to maenkost, in praviš: „Moj brat! nič več mi nisi dolžen! Naj bo vse pobotano, vse pozabljeno!“ In ko ti to misliš, to spregovoriš, glej! Bog ti zbriše deset tišuč funtov in ti pravi: „Nič več mi nisi dolžen; vse je zbrisano, vse pozabljeno; ti si mi moje dete, in jaz sem ti dober Oča!“ Ako pa ti svoje serce uterdiš, se premagati nočeš, svojemu bližnjemu ne odpustiš, pride pa smert, in kaj ti pomaga majhni dolg, kterega ima tvoj brat pri tebi? Zbrisano je to za te. Ni pa zbrisano; tudi smert ne bo zbrisala, kar si ti dolžen Bogu. Miljonov let bo preteklo, in ti boš svoj dolg še plačeval, v prestrašni ječi se boš pokoril; pa pokoril se boš, plačeval boš brez čisto vsega upanja, da bi kdaj poplačati zamogel svoj dolg. — In, o moja keršanska duša! glej, ta dolg, kterega cela večnost poplačati ne more, dolg, ki v peklenskem ognju nikdar ne bo končan, glej, ta dolg pa ti zdaj lahko plačaš, ga lahko zbrišeš, in to z enim trenutkom, z edino besedo: „Jaz odpustim.“ S to majhno besedico: „Jaz odpustim,“ ti lahko nazaj dobiš dolžno pismo, v kterem je zapisan tvoj nesplačljiv dolg. In še več! s tim dolžnim pismom ti Bog ne odpusti le tvojih deset tisuč talentov — vseh grehov, — ampak on te še nazaj vzame za svojega ljubega otroka, ti podeli svojo gnado, svoje prijatelstvo. Milo te pogleda, kakor ljubi oče svojega predragega sina; svoje roke steguje po tebi; pripravljen je, te vzeti v kraljestvo svoje, ti podati krono življenja; te ljubiti, kakor da bi ga ti nikdar nikoli čisto nič razžalil ne bil. Z eno besedo: Ti Boga samega dobiš, ako razžalnikom iz serca odpustiš. O nezmerna ljubezen našega Boga!

Z odpuščenjem si pridobimo tudi svojega bližnjega.

Noben razžalnik ne more biti tako terd, noben sovražnik tako zdivjan, da bi se ne omehčal, ne ogrel in ne pridobil s prijaznim, vdanim sercem, s stanovitno poterpežljivostjo in s pravo keršansko ljubeznijo. Človek je, in občutnost mu je prirojena in ako bi to svojo občutnost še tako zadušil, jo še tako zaterl, o svojem času se oživiti mora ter ga opominja, da je kri in meso, da ni kamen. Glejte leva! vsa divja zver je, ali z umetnostjo bo njegova divja natora vkročena, da se privadi, ko majhno jagnje. In človek, ki misli, občuti in se sramovati zamore, pa bi se ne potolažil, ne premagal? on bi se Božji moči svete krotkosti vstavljati zamogel?

Učitelj Ljubomir je bil vsega spoštovanja vreden mož, posebno veselje je nad otroci imel, ter jih je prav veliko dobrega naučil. Pa tudi otroci so ga spoštovali in ljubili, kakor očeta svojega. Med otroci v šoli je bil pa tudi en hudobnež; kajti povsodi je kaj ljulike. Ta otrok je marsikaj napačnega, porednega storil ter se svojemu učeniku svojeglavno vstavljal. Učitelj je bil prisiljen, tega zanikerneža strahovati. Po sadu pa se tudi drevo spozna, in oča tega razposajenega otroka, pravi „boter pij ga,“ ki je svojo lepo kmetijo po gerlu pognal, se je zato hudo razjezil, namesto da bi bil hvaležen dobremu učitelju; njegov prisežen sovražnik je postal, ja celo zarotil se je bil, da hoče dobrega učitelja s pota spraviti.

Nek dan pridejo otroci v šolo in pripovedujejo svojemu učitelju, da v borštu, kjer so se na ledu dersali, so slišali milo ječanje in klice na pomoč, da si pa niso upali, iti za klicem. Ljubomir gre urno z otroci na omenjeni kraj in sliši britko ječanje. Gre dalje in najde unega prisežnega sovražnika, ki je ranjen pod visokim drevesom ležal, in grozno ječal. Nesrečni, kar je pozneje sam pravil, je bil pijan in na visoko drevo je lezel, da bi nekaj vej si naklestil; pa spodletelo mu je in pa-

del je z drevesa, pa si polomil obe nogi. Ko nesrečni revež zagleda učitelja, kterega je tako vžalil, ne upa si, ga pogledati; z rokami si pokrije svoj obraz. Sram ga je bilo. Mislil si je, Ljubomir mu bo hudobijo njegovo očital in se nad njim maščeval. Ali Ljubomir je imel preblago dušo, da bi mu bil kaj tacega storiti zamogel. Prijazno ga prime za roko, ter ga ljubeznjivo tolaži. Nesrečni zapravljivec ni imel nikogar, ki bi mu kaj postregel, učitelj preskerbi, da ga v šolo spravijo, kjer mu v keršanski ljubezni on sam streže. Ta ponižani hrast, ki morebiti vse svoje življenje ni ne ene solze pretočiti znal, začne zdaj britko jokati. Ljubomir mu sočutno de: „Prijatel moj! verjamem ti, da hude bolečine terpiš!“ Nesrečni pa pravi: „Gospod učitelj! jaz ne jokam zavoljo svojih bolečin; ampak jaz jokam, ker mi vi, blagi mož! strežete, akoravno sem vas tako po krivici preganjal. Vaša ljubezen mi stiska serce, ter mi dela veče bolečine, kakor so vse bolečine mojega telesa. O zdaj čutim, kako pravičen je Bog! Vi stojite pred menoj, kakor angel, jaz pa ležim pred vami, nevreden vašega pogleda.“ V štirih mescih je toliko okreval, da je po bergljah laziti zamogel. Spreobernil se pa je in bil je poseben prijatel dobrega učitelja. Črez šest let je na svojo smertno postelj še poklical svojega dobrotnika in mu je merzlo roko podal, rekoč: „Bog vam poverni, kar ste mi dobrega storili, molite za me! Ako mi bo Bog milostljiv in v nebesa pridem, moram se zraven Bogu le vam zahvaliti; naj vam hvaležno roko poljubim; to je zadnjikrat na tem svetu. Bog vas obvaruj!“

Zdaj vas pa vprašam: Mar ni to zares dobro delo, razžalnikom iz serca odpustiti? Ja, to je nebeško, angeljsko delo! Zato, preljubi kristjan! ako imaš še tako priseženega sovražnika, ki te morebiti videti ne more, ki, če le sliši ime tvoje, se že vse vname v njem, ki se je zaprisegel, da poprej ne bo

miroval, da te vkonča; le krotko, prijazno se mu bližaj, in zdivjani se spreoberniti mora; tiger se bo vkrotil, in skala bo omehčana. Ako ti je tudi napravil nezmerno škodo, te z vnebovpijočo krivico ob vse pripravil, misli si: „Ne moj sovražnik, ampak Bog mi je vzel, kar mi je dal!“ Prinesi Bogu preimenitni dar, da se poslužiš krotkih besed. Posnemaj Boga samega, ki pusti svoje solnce sijati črez svoje najhujše sovražnike in jih z naj prijetnišo sapico opihljati. Tvoja mila dobrota bo polomila vse rogove tvojemu sovražniku; ona bo povsahnila njegov žolč, bo razvedrila njegovo oko, pa bo obrodila v njegovem srcu staro bratovsko ljubezen. In ako se te tvoj sovražnik ogiblje, pred teboj beži, da mu še dobre besede dati ne moreš; govori dobro od njega ž njimi, ki so večkrat blizo njega; zagovarjaj ga, ako drugi hudo črezenj govorijo; zakrivaj, kar ti keršanska ljubezen pripusti, njegove napake. To bo zvedel, in tvoja dobrota ga bo osramotila; šel bo vse, in spoznal bo tvojo poštenost. Ne bo se te več ogibal; iskal te bo zavoljo blazega serca tvojega. Vse je na tebi ležeče. Zato pa tudi t e b i naš Zveličar pravi, da, ako ima tvoj brat kaj zoper tebe, če tudi ti nimaš nič zoper njega, pojdi t i k njemu in stori ti začetek sprave. O veselje, ktero bo občutilo serce tvoje po taki lepi spravi, to veselje je angeljsko, je nebeško! Mar ni to nezrečeno velik dobiček, kterega ti da to dobro duhovno delo, da razžalnikom iz serca odpustiš! Glej, s tem pridobiš brata svojega!

O d p u š č e n j e r a z ž a l j n i k o m p r i d o b i t u d i n a m m i r n o s e r c e.

Kaj imenitne so razne dobrote tega sveta; pa nobena, ja vse skupaj niso tako imenitne, ne tako drage, kakor je mir serca. In ta dobrota vseh dobrot, ta edini, pravi zaklad tukaj na zemlji, se zadobi s tim, da odpustimo svojim razžalnikom. Kajti, ako razžalnikom iz serca odpustimo, gotovi smo, da lju-

bezen Božja prebiva v našem sercu; pa smo tudi zagotovljeni, da bo ljubi Bog tudi nam odpustil naše dolgove.

Odpuščenje je dar, kterega Bogu samemu prinesemo, h kteremu nas napeljuje ljubezen in sicer sama čista ljubezen do Boga. Vse se vzdiguje zoper ta dar. Sovražnik, s svojo hudobno voljo, z vsem svojim obnašanjem, nas gotovo k temu ne vleče. Tudi naša spačena natora ne; ona se celo zoper tako ljubezen vzdiguje; saj v nas vse zavre, ako le slišimo imenovati nasprotnika svojega. Svet se nam vstavlja in nas draži, da bi se raj maščevali, kakor odpustili. „Nič ne odpusti! Maščuj se!“ nam vpije svet in natora. Le Bog, ljubezen sama ki je, nas tako rekoč odverne od sovražnika, da bi ne gledali njega, ampak da bi svoje misli in oči obernili na Boga samega, ki nam milo kliče: „Odpusti, odpri svoje serce in objemi svojega brata zavoljo mene. Ako tudi on ni vreden tvoje ljubezni, vreden sem je pa jaz in jaz zaslužim, da ne sovražiš nobenega mojih otrok, med kterimi je tudi tvoj nasprotnik, tvoj sovražnik. Maščevanje hudega meni pripusti; nihče moji pravici odšel ne bo; ti spolni le zapoved ljubezni in ljubi zavoljo mene.“ Kader odpustimo svojemu razžalniku, storimo vselej, kakor da bi rekli: „Zavoljo tebe, o Bog! ga hočem ljubiti, ja ljubiti ga hočem, kakor sam sebe.“ In tako je zares prava ljubezen Božja v nas.

In predragi moj kristjan! ako ti razžaljniku iz serca odpustiš, lahko te zagotovim, da si otrok Božji. Božje oko te prijazno gleda, zato ker si ti svoje oko na Boga obernil in si le zavoljo Boga odpustil, le zavoljo Boga ljubiš nasprotnika svojega. Kako veselo se lahko oziraš proti nebu', kjer biva tvoj Oča nebeški, po kogar dopadenji se ravna tvoje serce! Ja veselo pričakuješ celo pravičnim grozovite sodbe, ker si zagotovljen, da ljubi Bog je tudi tebi odpustil.

Vedno nas nadleguje huda in resnobna misel: Mi je li Bog vse odpustil ali ne? Sem li vreden njegove ljubezni ali sem kriv njegovega sovraštva? Bom li prišel na levico ali desnico Božjo? Kdo nam zamore na to odgovoriti? Kdo nas odpuščenja naših grehov zagotoviti? Kristjan, veš kdo? Tvoje lastno serce. Ja tvoje serce ti lahko pove, ali je tvoj velik dolg zbrisan ali ne? „Odpuščajte, in se vam bo odpustilo.“ (Luk. 6, 37.) Božje usta same so te besede izgovorile. Kaj zdaj le pravi tvoje serce, keršanska duša! Se je tvojim razžalnikom odperlo, ali je še zaperto? jih blagoslovlja, ali preklinja? jih ljubi, ali sovraži? Si vsem vse odpustil, ali se še serd kuha v tvojem sercu? — O moj kristjan! ako solnce v tvoji jezi ni zašlo, si vsako iskro vshajoče strasti zadušil, si v svojem nasprotniku vedno le brata videl, si mu vse odpustil, kar se je pregrešil zoper tebe; o blagor! trikrat blagor tebi! nič ne dvomi, tudi Bog ti je odpustil vse grehe tvoje. Tako gotovo ti je odpustil, kakor gotovo je on sam rekel: „Odpuščajte, in se vam bo odpustilo!“ Saj je Bog zvest v svojih obljubah. In lahko mu porečeš: „Gospod, jaz sem storil, kar si mi zapovedal, svojemu bratu sem odpustil. Se boš mar še spominjal mojih pregreh? O tega ne; tega ne boš storil, ki si obljubil, da boš zbrisal moj dolg, kedar bom tudi jaz odpustil; zato bom potolažen stopil pred obličje tvoje, ker sem prestregel sodbo tvojo.

Zato, preljubi moji in predragi! odpustimo vsi, in tudi Bog nam bo odpustil vse. „Blagor usmiljenim, ker oni bodo usmiljenje dosegli.“ (Mat. 5, 7.) Amen.

LX. Keršanski nauk.

7. Za žive in mertve Boga prositi.

Vsak človek, dobrega serca ki je, pa vidi svojega bližnjega v mnogoterih potrebah, prav gotovo želi, da bi bilo pomagano vsem: rad bi nahranil žejne in lačne, rad bi oblekel vse nage, rad bi pomagal bolnikom in jetnikom, rad bi ptujca prenočil, celo mertvemu bi preskerbel pošten keršansk pogreb. Dober človek, ako bi le mogel, bi rad vse grešnike spreobernil in na pravo pot pripeljal, rad bi vse nevedne podučil, dvomljivim bi rad prav svetoval; ja, bi rad, kakor sv. Pavel, vsem vse postal, da bi vse zveličal. (I. Kor. 9, 22.) Dober človek bi bil rad kot solnce, da bi vse rasvitljeval, vse ogreval; bil bi rad kot pohleven dež, ki se po vsi deželi razlije, in jej svoj blagoslov daje.

Velikrat pa, to vsi vemo, nam ni mogoče, pri vsi svoji dobri volji, da bi svojemu bližnjemu storili kaj dobrega, da bi mu v njegovi potrebi pomagali. Kako dobro se nam pa zdi, ako dobimo koga druzega, ki ubogim in potrebnim pomagati zamore in tudi hoče. Lahko nam je, če reveža priporočimo takemu dobrotniku, ter ga prosimo, da bi spolnil našo dobro voljo, pa pomagal človeku, kteremu mi pomagati ne moremo.

Kje pa bomo dobili mogočnejšega in boljšega prijatela, kakor je ljubi Bog sam? Bog je vsegamogočen in še lahko pomaga, ko človeška pomoč nič več ne premore. On je tudi neskončno dober. Ljubezen najboljšega pozemeljskega očeta je komaj iskrica v primeri z ljubeznijo tisto, ktero Bog do nas ljudi ima. Komu toraj zamoremo bolje priporočiti bližnjega, kteremu sami pomagati nismo v stanu, kakor vsegamogočnemu, neskončno dobremu Bogu?

Pa tudi to je gotovo, da je veliko ljudi, ki sami Boga le premalo, ali pa še nič ne prosijo ne; in vendar potrebujejo gnade, s ktero naj bi dobro delali in se zveličali; za to gnado pa tudi prositi moramo. Pa tudi molitev nekterih grešnikov Bogu ni všečna, ne dopadljiva, ter je ne usliši, zato ker s skesanim sercem ne molijo.

Ako toraj mi molimo za take ljudi, ki sami premalo ali prav ne molijo, ali sami niso vredni, da bi jih Bog uslišal; ali kterim mi drugači pomagati ne moremo; je pač gotovo, da s tako molitvijo se vdeležimo posebnega dobrega dela keršanske milosti. Po pravici nam kliče sv. Jakob: „Molite eden za drugega.“ (Jak. 5, 16.) In sveti Pavel piše: „Prosim vas tedaj pred vsemi rečmi, da naj se opravljajo prošnje, molitve, priporočanja in zahvaljenja za vse ljudi, za kralje in vse oblastnike, da bi mirno in pokojno živeli v vsi pobožnosti in čistosti.“ (I. Tim. 2, 1, 2.) In ker je ljubezen močneja, kakor je smert, in sega tudi še črez grob, zato tudi pokojnih v svojih molitvah ne pozabimo. „Sveta in dobra je tedaj misel, moliti za mertve, da bi bili grehov rešeni.“ (II. Mak. 12, 46.)

Naj vam tako razložim še sedmo duhovno dobro delo, in to je:

7. Za žive in mertve Boga prositi.

To dobro delo ima dvojno opravilo, da namreč molimo za žive in za mertve. Tega dobrega dela se bomo udeležili, najprej ako molimo za žive. In sicer:

1. Mi molimo za žive, ako smo v stanu gnade Božje, in prosimo Boga za vse potrebe svojega bližnjega, zlasti za zveličanje njegovo, in to brez razločka.

Tako so vselej molili pobožni, bogaboječi ljudje za svoje bližnje, da bi jim ljubi Bog dal vse, kar potrebujejo, kar jim hasni na duši in na telesu. Abraham je večkrat molil za Sodomljane, ter je tako lepo pokazal, kako veliko je njegovo zaupanje v Boga in koliko ljubezen celo do grešnih ljudi ima. — Preserčno je molil Mojzes za Izraelsko ljudstvo. Ko so v gerdo malikovanje zabredli, je prosil za nje, rekoč: „Oh, to ljudstvo se je hudo pregrešilo! Gospod, odpusti jim ta greh; ali pa raji mene poberi izmed živih.“ In ko so se Izraelci zoper Mojzesa vzdignili, podšuntani od ogledovavcev obljubljene dežele, zopet je molil: „Saj si sam rekel: Gospod je prizanesljiv, in obilno je njegovo usmiljenje; toraj, odpusti, prosim te, odpusti temu ljudstvu njegovo veliko hudobijo zavoljo velikosti svojega usmiljenja?“ Ja, kakor sam spričuje, je po štirideset noči molil za svoje ljudstvo. — David je še pred svojo smertjo molil za vse ljudstvo, ki je bogate darove prineslo za zidanje Božjega tempeljna. In ko je bil pozidan ta preimenitni tempel, kaj lepo je molil kralj Salomon v preserčni dolgi molitvi za vse ljudstvo, za vse ljudi, ter je Boga prosil, naj vsliši vse, ki bodo, v kakoršni koli potrebi, v tem tempeljnu k njemu zdihovali.

Naj lepši zgled, kako moramo za vse ljudi moliti, pa nam je zapustil zopet naš ljubi Jezus. Že v „očenašu,“ tej prelepi vsakdanji molitvi, nas je naučil, da ne prosimo le za se; ampak da prosimo za vse ljudi; kajti naučil nas je, da molimo, pridi „k nam“ tvoje kraljestvo, ne pa, pridi „k meni;“ ne „daj meni mojega,“ ampak „daj nam danes naš vsakdanji kruh.“ In tako v vseh prošnjah ne molimo le za se, ampak vselej sploh za vse ljudi. In kader je Jezus slovo jemal od svojih učencev, molil je, kakor veliki mašnik za svoje učence, pa tudi za vse, ki bodo nekdaj verovali vanj. Pri reki Cedron

je postal v sredi svojih učencev, povzdignil je svoje oči k nebu, pa je molil preimenitno, slovesno molitev, v kteri prosi nebeškega Očeta za se, za svoje učence, in za vse prihodnje verne. (Jan. 17.) Ta zgled Gospodov so posnemali vsi pobožni kristjani; tako moli tudi sveta katoliška cerkev za vse ljudi.

Pač dobro to vsi spoznamo, da sveta ljubezen nas veže, da eden drugemu v zveličanje pripomoremo, da tudi eden za druzega pri Bogu pomoči prosimo. Vemo pa tudi vsi, kako velika je potreba naša, zlasti še duhovna. Mi vsi potrebujemo za zveličanje svoje pomoči Božje, potrebujemo gnade Božje, ktere pa Bog nikomur ni dolžen. In kdo ne ve, kako sprideni so časi, zlasti še današni, kako mnogotere in zvite so zapeljivosti, kako velike nevarnosti, kterim uiti, se popolnoma odtegniti nismo v stanu. Kako mikavno, očaravno je pohujšanje, ktero povsodi nastavlja prekanjeno hudobni svet, da bi zaterl naj lepšo vseh čednost, sveto nedolžnost. Kaj vse počnejo hudičevi priverženci, prostomišljeni lučnjaki, da bi nam, ako bi mogoče bilo, popolnoma ugasnili luč svete vere, da bi, v černo temote strašnih hudobij pogreznjeni, ja vsi v peklensko žrelo se pogubili! In koliko je oslepljenih revežev, ki zapeljani derejo za vekači tega sveta, pa ne vidijo, ali spregledati nočejo, da pravici Božji odšli ne bodo! Zares se mi hudobija današnih časov podobna zdi spačenosti v času vesoljnega potopa, in veliko priseženih sovražnikov svetega križa nosi očitno znamnje Sodomljanov na svojem čelu! —

Kdo, preljubi! ne spozna, da, ako je kdaj bila potrebna molitev za žive, je potrebna gotovo v današnih, toliko zburjenih časih? Se ve, da nektere veže še posebna dolžnost, moliti za druge; ako pa ti moliš iz gole ljubezni za zveličanje še živih, in sicer vseh živih, brez razločka, in ti moliš v stanu gnade Božje, in tako, kakor veš, da mora tvoja molitev biti, da bo

Bogu dopadljiva, takrat se vdeležiš posebno dobrega, duhovnega dela usmiljenja, ter skerbiš za dušno potrebo svojega bližnjega. In od tega dobrega dela pravi sveti apostel Jakob: „Molite eden za druzega, da bote ohranjeni; veliko namreč primore stanovitna molitev pravičnega.“ (Jak. 5, 16.)

Ne mislite, predragi moji poslušavci; da bi si kaj na zgubi bili, ako za druge molite. Bog ne pozabi nobenega dela ljubezni in usmiljenja; gotovo bo vse poplačal. Zato molite posebno za grešnike, da bi jim mili Bog dodelil gnado pravega spoznanja, gnado resničnega spreobernjenja. Molite posebno za zaslepljene, v preklete zanjke sedanje nesrečne prostomišljenosti vjete, da bi spregledali in še do časa v živi veri se spreobernili! Molite za vse skušane, da bi nastavljenim zanjkam ušli, vsem skušnjavam serčno se vbranili in do konca stanovitni ostali. Molite za nedolžne, pravične in svete duše, da jih mili Bog ohrani nedolžne in svete, ja da jih s svojo gnado podpira in na vedno višo stopinjo svetosti povzdigne, da bo tako posvečeno njegovo presveto ime. Molite še posebno za svoje ljudi, za starše, otroke, brate in sestre; pa ne pozabite moliti tudi za duhovsko in deželsko gosposko, zlasti za sveto cerkev, za njeno razširjenje, za vidnega poglavarja, našega rimskega papeža. „Molite eden za druzega, da bote ohranjeni.“

Mlad človek se je udal nesrečni pijači; in pijanost, nikdar sama, ga je zavlekla tudi v kletev in igranje. Imel je pa malo, pet let staro sestrico, ki je neprenehoma molila, naj se brat spreoberne. Vsak dan je pokleknila k svoji mali postelji, pa je milo k Bogu zdihovala, da bi bratu prizanesel njegove pregrehe in mu dal novo in dobro serce. Slišal je brat, kako je večkrat na glas molila. Neko jutro postoji pri vratih, ter

posluša, kako moli. Deklica pa ni molila iz bukvic ali kake naučene molitvice; ampak molila je iz serca; in tako je slišal, kako ga ljubi, kako rada ga ima, kako rada bi ž njim vred v nebesa prišla, da bi v nebesih skupaj živela, in kaj bi vse rada dala, kaj bi vse počela, ako bi se brat poboljšal. To vse, pa zadela ga je še gnada Božja, to ga je ganilo, da je stopil k sestrici v hišo, pa je rekel: „Avgusta, tvoja molitev bo uslišana. Nikoli več ne bom zaklel, nikdar več ne bom igral, pa tudi nikoli več ne bom nezmerno pil.“ Bil je tudi mož beseda. Veliko veselje je bilo to dobrim staršem, pa še bolj veseli so bili, ko so zvedeli, da serčna molitev male sestrice je k temu naj več pripomogla.

2. Druga stran tega duhovnega dobrega dela pa je, da Molimo za mertve. Od tega vas pa moram malo bolj na tanko podučiti. Zato vam bom naj poprej pokazal, a) da je po smerti kraj očiščevanja, ki ga imenujemo vice; b) bom malo popisal, kaj duše v vicah terpijo; c) vam bom povedal, da in kako jim mi pomagati zamoremo; d) vas bom še prepričal, da je tudi naš lastni dobiček, kedar tem dušam pomagamo. Le zvesto me poslušajte.

a) Uterjen in resničen nauk naše svete vere je: da je po smerti kraj očiščevanja, ali, da so vice. V svetem Florentinskem cerkvenem zboru je bil ta nauk tako le sklican: „Ako odmrejo pravi spokorniki v ljubezni Božji, preden so v vrednem sadu pokore za svoje grehe zadostili, bodo njih duše v kaznih očiščevavnega kraja čiščene, in molitev živih vernih jim pomaga, da se jim vpolajšajo te kazni.“ Gotovo je kraj očiščevanja, to je, kraj, v kterem duše pokojnih, ali zavoljo še ostalih majhnih pregreškov, ali zavoljo ne še popolnoma spokorjenih grehov terpeti morajo, da bodo popolnoma

čiste, in Božji pravici zadostile. Da tako mora biti, nas že naša pamet uči. Kajti, mi vemo, da nič nečistega ne pojde v nebeško kraljestvo; mora biti pa za tiste, ki so Boga služili, pa so se le v majhnih rečeh pregrešili, mora biti po smerti nek kraj med nebesi in med peklom. Ali bo mar Bog take z hudobnimi v pekel zavergel? Tega ne! Je prepravičen, je presvet, je preusmiljen, je preveč Oča, da bi svoje otroke, ki so ostudnega, velicega greha se varovali, pa vergel k nečistim. To ni mogoče, da bi oni, ki Boga ljubijo, bili ž njimi enaki, ki ga sovražijo. To ni mogoče, da bi pravični Bog nje, ki so živeli za nebesa, vergel k svojim sovražnikom. — Ali jih pa zamore k popolnoma čistim duhovom v nebesa prišteti? Tudi to se ustavlja njegovi presveti pravici, ker popolnoma čiste niso. — Tedaj mora biti nek kraj očiščevanja, v kterem se čistijo take duše in za veličastvo nebeško zorijo. To tirja pamet naša.

Pa tudi sveto pismo nas tega prepriča.

Že v stari zavezi so verovali ta nauk; kajti v dolžnost so si šteli, da so za pokojne molili. V drugih bukvah Makabejcev se bere, da Juda Makabejec, eden najimenitniših Izraeljskih junakov, ki se je tudi posebno poganjal za čisti nauk, je napravil biro; pa nabral dvanajst tisuč drahem srebra, ter jih je poslal v Jeruzalem, da bi se opravila daritev za grehe v vojski pomorjenih vojakov, ker je bila splošna, „sveta in dobra misel, moliti za mertve, da bi bili grehov rešeni.“ (II. Mak. 12, 45.) Ali je pa mar Kristus, ali je kteri aposteljnov grajal ali kdaj overgel to sveto, splošno dobro misel? Tega ne! Še le poterdili so to misel. Kristus, naš Gospod, govori pri svetem Matevžu od ječe, iz ktere se ne more, dokler ni poplačan zadnji vinar. (Mat. 5, 26.) Po teh besedah mora kraj biti, iz kterega se pa vendar pride, kedar je popla-

čan dolg, poravnan zadnji vinar. Ta kraj pa nikakor ni pekel, iz kterega nobenega rešenja mogoče ni. In spet pravi Kristus: „Kdor pa govori (se pregreši) zoper svetega duha, mu ne bo odpuščeno ne na tem svetu, ne v prihodnjem.“ (Mat. 12, 32.) Po teh besedah bodo toraj v prihodnjem življenji grehi vendar odpuščeni. Pa kje? V nebesih se to ne more zgoditi, ker v nebesa nič nečistega ne more in tam pokorjenje mogoče ni; ravno tako tudi v peklu ne, od kodar nobenega odrešenja ni; toraj mora biti drugi kraj očiščevanja, kjer se zamore Božji pravici za male grehe zadostovati, in odpuščenje zadobiti. — In sv. Pavel pravi, da, kdor na pravo vero zida les, seno, sternje, to je, dela z lastno ljubeznijo omadežane, bo sicer zveličanje zadobil, pa ne drugači, kakor v ognju, in kakoršno je vsakterega delo, bo ogenj poskusil. (I. Kor. 3, 13.) Zakaj v ognju se poskuša in očiščuje, kar se da očiščevati. Ta ogenj, od kterega sv. Pavel tu govori, je očiščevavni ogenj, v kterem bodo očiščevani oni, ki so zakrivili male pregreške, da bodo vredni spoznani in pripuščeni k Bogu naj čistejšemu, in v družbo vseh drugih čistih duhov.

Zato uči sv. Avguštin: „V tem minijočem ognju, od kterega sveti apostel pravi, da bo razodet, pa le v ognju, ne bo grešnik očiščevan velicih, ampak le majhnih grehov. Slehern naj se po svoji moči varuje velicih grehov, male naj pa pokori z dobrimi deli, da tudi teh nič ne ostane, ki bi se v tem ognju žgati morali. Ta očiščevavni ogenj je občutljivši, kakor vse terpljenje, kar se videti, občutiti ali misliti zamore... In kolikor veče pa je število grehov, toliko dalje bo moral ostati v minijočem ognju očiščevanja.“ — In sv. Ambrož enako uči: „Ko pravi sveti apostel, da bo razodet, pa le v ognju, s tem pove, da bo zveličanje sicer dosegel, pa bo moral kazen ognja prestati, da bo v ognju očiščen, vendar ne bo ter-

pinčen zmiraj v večnem ognju, kakor hudobni.“ — In sveti Gregor spozna očitno, rekoč: „Jaz vem, da po tem življenji bodo nekteri v očiščevavnem plamenu se pokoriti morali.“ — In že Origen, eden pervih cerkvenih učenikov, pravi: „Človek, ko gre iz tega sveta, in nese seboj veliko dobrih del, pa ima le malo greha, bo to malo, kakor svinec v ognju, raztopljeno in očiščeno, in kar ostane, je zlato. Kolikor več svinca pa kdo tje prinese, toliko bolj bo žgan.“ In sveti Bernard pravi: „Kdo je tako popolnoma, tako svet, da, ko se bo ločil od tod, ne bo nič dolžen unemu ognju? Kdo se očisti tako popolnoma vse pregrešne žlindre, da bi se pohvaliti zamogel, da ima čisto serce in bi reči mogel: Moje serce je neomadežano in čist sem vsega greha? Malo je izvoljenih, pa tudi med temi malo izvoljenimi, jih je po moji misli, malo tako popolnih, da bi dopolnili očiščevanje, od kterega pravi Modri: „Zavoljo svoje zanikernosti se z malimi očiščuj.“ (Sir. 7, 34.)

Po tem nauku pač lahko vsi spoznamo, da po smerti je kraj očiščevanja, kterega mi vice imenujemo, in v kterega pridejo duše, ki se iz tega sveta ločijo in imajo še nad seboj male grehe in kazni za nje, ali take velike grehe, za ktere so odpuščenje sicer zadobile, pa za nje niso se še dosti spokorile. In ravno za te duše moramo moliti; kajti duše v nebesih ne potrebujejo nobene priprošnje, pogubljenim pa nobena priprošnja ne pomaga nič, ker njihovo gorje je brez vsega rešenja večno.

Zdaj naj poskusim, nekoliko vam popisati: Kaj duše v vicah terpijo?

Veliko, črez vse veliko je terpljenje vbozih duš v vicah, in sicer je dvojno to prestrašno terpljenje, terpljenje občutnosti in terpljenje zgube ali škode, terpljenje v tem, kar občutijo, v tem, kar zgubijo. — Terpljenje občutnosti jim prizadeva

očiščevavni ogenj sam. Te duše so vse namenjene za nebesa; pa v nebesa vendar še ne morejo, kajti v nebesih velja le naj čistejše, gotovo suho zlato; te duše so pa zlato, kterega se derži še nekaj zemlje, iz ktere je bilo vzeto. Da bi toraj, kakor nečisto zlato bile očiščene vseh žlinder, vseh negotovih del, del jih je Gospod v gorečo ječo, v hudi plavž. „Bo sedel, ter topil in čistil srebro, in bo očiščeval Levijeve sinove, in jih bo precejal, kakor zlato in srebro,“ pravi prerok Malahija. (3. 3.) In kakošen ogenj je to? Oh, nezrečeno živ, vse prešinljiv, vse pokončaven ogenj je. Ogenj, česar pekočina, po mislih cerkvenih učenikov, presega moči vseh pozemeljskih ognjev; ogenj, kteri napravlja brez mere veče bolečine, kakor so vse terpljenja tega sveta. „Hujši je ta ogenj kakor je vse, kar človek v tem življenju preterpeti premore,“ pravi naravnost sv. Avguštin.

Vendar vse to prestrašno terpljenje pa, bi rekel, ni nič v primeri s terpljenjem zgube. In kako bi vam nek to nekoliko pojasnil?

Mi vsi tukaj na zemlji ne gledamo Boga; in vendar zavoljo tega nič posebno ne žalujemo. Kdo nek zdihuje s svetim Pavlom: „Želje imam, razvezan in s Kristusom biti.“ (Fil. 1, 23.) In vendar je gotovo, da dušam v vicah je to najhuje. Zato, ker jim je to v kazen naloženo, kar je nam tu na zemlji še natorni stan popotovanja našega. Naj vam ta razloček v zgledu malo pojasnim.

Begočemu Absalomu je kralj David pripustil, da je smel priti nazaj v Jeruzalem. Vesel, da mu je oča odpustil hudobijo njegovo, je komaj pričakoval trenutka, da bi se spustil v naročje predobrega očeta in se mu sam zahvaliti zamogel. Ali zaslišal je žalosten glas, da se pred kraljevo obličje pokazati ne sme. „Naj se verne v svojo hišo, sporočil mu je Da-

vid, vendar pa naj ne vidi mojega obličja.“ (II. kralj. 14, 24.) Kakor strela so ga zadele te besede. Ves presunjen se je zaperl v svojo hišo, pa je zdihoval: „Kaj hočem tu v Jeruzalemu? Zakaj še živim, ko mi je prepovedano, videti obličje mojega dobrega očeta? Saj bi bolje bilo, da me umori rabeljnov meč! Prosim, je upil Joabu, ki je bil srednik, poravnovavec med njim in očetom, stori, da vidim kraljevo obličje! Ako se pa še spominja moje hudobije, naj me umori!“ — Glejte, ljubi moji! tri leta je bil Absalom pri Asurskem kralju, kamor je pobegnil po umoru svojega brata; in nikoli v tem času ni poželel, videti obličja svojega očeta; niti zdihljeja, niti solze ni za to imel. V šumu posvetnih razveseljevanj ni občutil nobene žalosti. In vendar ves ta čas ni videl obličja svojega očeta. Ali to si je sam naložil; tega mu ni oča obsodil; in zato ni nič porajtal. Ko je zvedel povelje razžaljenega očeta, pretreslo ga je to in do tal potlačilo. Jokal in upil je: „Da vidim kraljevo obličje, ali pa naj me umori!“

To je revna senca stanu ubozih duš v vicah. Nekdaj, tukaj na zemlji, niso občutile nobene posebne žalosti, da niso gledale obličja Očeta nebeškega. Vživale so, kakor mi vsi, dobrote tega minljivega sveta, ter na to porajtale niso, da bi gledale dobrotnika samega. Ko so pa vezi umerljivosti odložile, se nebeškemu Jeruzalemu bližale, pa so zaslišale iz ust ojstrega sodnika prestrašno sodbo, da zavoljo ne še popolnoma izbrisanega dolga pred obličje Božje stopiti še ne smejo „mojega obličja ne bodo vidile“ — kdo bo popisal silo te bolečine, ktera jih je zdajci prešinila. Bolje že spoznajo lepoto Božjo in po tem spoznanji se poganja tudi čista in popolnoma ljubezen do Boga; in natorno poželenje, ktero žene vsako, telesa ločeno dušo do svojega namena, ki je zedinjenje z Bogom — to natorno poželenje dobiva vedno novo moč, ter se vzdiguje, nikoli umireno, ni-

kakor močeno, do naj više stopinje silnega pa nadležnega hrepenjenja.

Brez miru se povzdigujejo v tej vneti ljubezni in v iz te ljubezni izhajočem poželenju proti svoji naj viši dobroti — proti svojemu Bogu; pa ravno tako neprenehoma bodo zaderžane od neizprosljive pravice v kraju svoje reve, odločene od svojega Boga; in druzega ne morejo, kakor da obžalujejo in objokujejo svoj prežalostni stan in brez nehanja ponavljajo svoje želje s psalmistom: „Kdaj bom prišel, in se prikazal pred Božje obličje?“ (Ps. 41, 3.) Kdaj bo prišla tista presrečna ura, da zletimo v naročje svojega dobrega Očeta, da gledamo neskončno lepoto, da posedemo naj večo dobroto in da smo v tem posestvu vekomaj srečni? „Kdaj bom prišel in se prikazal pred Božje obličje?“ Ako je treba, naj se pomnoži vročina! naj raste občutnost! in vi plameni hujši še švigajte! bolj nas žgite! sto in stokrat nas bolj terpinčite! In, o ve vrata nebeškega Siona! ako naše terpljenje ni še zadostno, da bi se odperle; o naj se pomnoži, da se vendar enkrat že odprete. Ali vrata se ne odprejo; ura še ni stekla; lepota se še ne pokaže! In od tod tesnobne želje in hrepenjenja, nadležni nemir, hudi ogenj, ki jih peče — to so muke, kterih mi toliko manj občutiti zamoremo, kolikor manj je v nas tiste čiste ljubezni, ki je edini vir vseh teh muk.

Iz tega vendar lahko previdimo, da duše v vicah nezrečeno veliko terpé. In ako bi jim že to terpljenje pomnožilo njihovo zasluženje, ako bi jim pridobilo večo čast, večo slavo, o kako polajšano bi bilo vse terpljenje. Pa ne. S tem življenjem je pretekel tudi čas zasluženja. „Mertvi nimajo več zasluženja,“ pravi sveto pismo. (Prid. 9, 5.) „Mertvi ne morejo čisto nič pridjati k temu, kar so iz tega življenja seboj nesli,“ uči sv. Hieronim. Toliko zasluženja, toliko slave bodo

tam imeli in vso večnost posedli, kolikor so si na pozemeljskem popotovanji nabrali. Kar zdaj terpijo, je le golo zadostenje poprejšnih kazni, kterih še poplačale niso. In ta dolg mora biti poplačan na tanko; do zadnjega vinarja mora biti poravnano. Same morajo poplačati, ali pa mora kdo drug za nje poplačati ta dolg. „Resnično, povem ti, ne pojdeš venkej od ondod, dokler ne plačaš zadnjega vinarja.“ (Mat. 5, 26.)

c) In glejte, o kristjani moji! glejte neskončno ljubezen Božjo! Bog nam da ključ v roke, da zamoremo odpirati to grozovito ječo, v ktero je pravica Božja obsodila te duše. Mi namreč s svojo molitevjo, s sveto mašo, s postom in z drugimi dobrimi deli veliko tega dolga poplačati zamoremo.

„Sveta in dobra je misel, moliti za mertve, da bi bili grehov rešeni.“ (II. Mak. 12, 46.) Sveta je ta misel; kajti sveto je, kar iz ljubezni izhaja. Pa tudi sveta je ta misel, ker molitev za mertve je tudi delo ljubezni Božje; kajti ž njo pospešujemo želje in poveličanje Božje.

Ne mislite, ljubi moji! da bi se Bog veselil prebritkega terpljenja teh ubozih duš! Tega ne. On jih ljubi; pa tudi one njega ljubijo; saj jim je naj boljši Oča in one so njegove preljubeznjive hčere. V veličastvu svojem ima že pripravljene sedeže in krone za nje, ter željno pričakuje trenutka, da bi jih kronal. Ali to se že zgoditi ne more. Neskončna svetost, pa neskončna pravica njegova temu nasprotujete. Svetost sovraži vsak greh in vse, kar je grešnega, ter ne pusti v nebesa nobene duše, ki ni popolnoma čista vsega greha. Pravica pa tirja za vsak, že tudi odpuščeni greh primerjeno zadostovanje, in tudi ne pusti v nebesa nobene duše, ki za vse svoje pregreške še ni popolnoma zadostila.

In kaj stori Gospod Bog? On prihrani tako dušo do odločenega časa v hudi ječi očiščevavnega ognja; pa želi, da bi priprošnja vernih prikrajšala ta čas; želi, da bi priprošnja vernih te duše prej ko prej vredne storila, da bi skoraj zagledale zveličansko obličje njegovo, da bi kraljestvo njegovo povišano bilo. In zato nam on celo kliče po preroku Ecehielu: „Iskal sem človeka, kteri bi se vmes postavil, kakor plot, in bi meni... nasproti stal.“ (22, 30.) In kje je dober, usmiljen človek med vami, ki bi se potrudil, in mojo šibo odvernil ter mi prikrajšal britkost, s ktero moram svoje ljubljene hčere še tepsti? „Iščem človeka.“ No kristjani! nam Bog kliče, vstavite se mojemu serdu, vzemite moji pravici orožje s svojo molitevjo, ker vam je to mogoče. „Iščem moža, ki bi mi nasproti stal.“

„Sveta in dobra je misel, moliti za mertve, da bi bili grehov rešeni.“ Greh pomenja v svetem pismu velikrat le kazen greha, kakoršno razžaljena pravica od grešnika v zadostenje tirja. V večnosti smerten greh ne bo odpuščen; le kazen, (in ta le časna) ki je po odpuščenem grehu še ostala, bo odpuščena. Kajti z odpuščenjem greha ni vselej odpuščena tudi vsa kazen, kakor nas uči Davidov zgled. Gospod mu je greh odpustil. Prerok Natan ga je zagotovil: „Gospod je tvoj greh odvzel,“ mu je rekel. (II. kralj. 12, 13.) Vendar mu je napovedal hude kazni, ja napovedal mu je celo smert novorojenega sina, kterega je preserčno ljubil. V odpuščenji grehov se namreč Bog razodeva neskončno usmiljenega, pa tudi neskončno pravičnega Gospoda. V svoji neskončni milosti opraviči grešnika; v svoji neskončni pravičnosti pa kaznuje greh, ne sicer večno, vendar časno in občutljivo.

In, o moj Bog! koliko malih grehov storé ljudje, za ktere se nihče kaj ne pokori v tem življenji! Ker pa tega ojstra pra-

vica vendar pregledati ne more, tirja tam v večnosti zadostenje, ktero se tu ni opravilo. Vice pa so kraj tega zaostalega zadostenja, kterega Božja pravica po svojem bitstvu tirja od pokojnih duš, za vse storjene, velike pa vendar že odpuščene, in za male grehe.

Kako pa zamoremo mi kaj k temu pomagati? Sv. Efrem nam to resnico pojasnuje v priliki. On pravi: „Pokojnim se veliko pomaga z darovi, ktere opravljajo živi. Mar niste še nikoli opazovali vina v sodu o času, ko grozdje na terti mehča? Ko živi grozd na terti zori, praši se mertvo vino v sodu. In tudi čebula ima nekako občutnost; tisti čas, ko na polji posajena zeleni, tudi doma spravljena požene. Koliko bolj občutijo mertvi, ako se jih v ljubezni spominjamo!“ Sveta Monika, prepričana te resnice, je na smertni postelji prosila svojega sina Avguština: „Položite moje telo, kamorkoli hočete; to naj vas ne skerbi. Le to vas pa prosim, da, bodite kjerkoli bote, se me spominjate na oltarji Gospodovem.“ Glejte ljubezen Božjo! Bog naše zasluženje dušam v vicah zarajta, ako ga mi za nje darujemo. In tako je osoda teh pravičnih, svetih in od Boga zares ljubljenih duš nekako nam v roke dana. Mi zamoremo polajšati njih bolečine, jim zamoremo prikrajšati čas terpljenja, ter jih prepeljati iz žalostne ptujine v preveselo domovino, jih preseliti iz kraja reve v stanovanje neizrekljive radosti.

In za to nas uboge duše celo prosijo: „Usmilite se me! usmilite se me! vsaj vi prijatli moji!“ (Job. 19, 21.) In da se jih usmilimo, k temu nas do nekterih veže še posebna dolžnost. Usmili se me, moli za me, moj sin! zdihuje oča iz hude ječe unkraj groba. Sin! s trudom in s potom sem ti hišo postavil, sem ti dobro obdeljano polje, lepe nograde, zapustil, da sebe in svojo družino lahko pošteno živiš;

oh, in ti si me popolnoma pozabil. Se nič ne spominjaš mene! — Usmili se me, in moli za me, moja hči! vpije uboga mati v grozovitem ognju očiščevanja. Spomni se, kolikokrat sem v terdi noči vstala zavoljo tebe; kedarkoli si zajokala, skočila sem k tvoji postelji. Noč in dan sem za te skerbela, k poštenemu kruhu sem te spravila. Še imaš morebiti oblačila moje; oh, in na me si pa vse pozabila! — Tako zdihuje marsiktera žena in kliče svojega moža na pomoč; tako kliče marsikteri mož; marsikteri brat, in marsiktera sestra: „Usmilite se me! usmilite se me! vsaj vi prijateli moji!“

Zato so pa tudi vsi pobožni kristjani toliko radi to preimenitno delo keršanskega usmiljenja opravljali in vsi dobri kristjani še dan današni radi molijo za uboge duše v vicah. Sv. Tomaž Kempčan nam popisuje življenje svete device Lidvine, ki je živela ob njegovem času. Pripoveduje nam, da ta velika svetnica je štiri in trideset let neprenehoma neizrečeno veliko terpela. V njenem večkratnem zamaknjenji jej je njen angel varh velikrat pokazal kraj očiščevanja — vice, kjer so uboge duše v neštetih prostorih po različnosti svojih dolgov veliko veliko terpele, in med njimi je spoznala več svojih prijatelov. Pogledati čez smertni prag to je bilo uzrok, da je svoje veliko terpljenje za nič imela, da je še mnogotere muke za pokoro si sama naklanjala in nalagala. Neutrudljivo je klicala na usmiljenje Božje za uboge duše v vicah, in toliko in tako je objokovala njihovo revo in nadlogo, da, ko so jej natorne solze potekle, je prelivala kervave solze in te tudi tako obilno, da so ljudje te kervave solze posušene pobirali ter jih ko svetinje shranili. Veliko duš je rešila iz vic, posebno se je to godilo še v večih praznikih. Ja storila je celo zares junaški sklep, da, ako bi jej bilo pripuščeno, bi svoje neznansko terpljenje, v rešenje ubozih duš, do sodnjega dne raji prenašala, kakor da

bi prec v nebesa bila vzeta. In to velikodušno ljubezen jej je Bog poplačal s tem, da je vse znane duše, svojih staršev in znancev do devetega kolena, rešila iz vic.

d) Zato, preljubi moji kristjani! pomagajmo tudi mi tem ubogim dušam, usmilimo se jih; saj bo to celo še naš lasten dobiček. Ne bojte se, te duše niso nehvaležne, kakor je bil Faraonov točaj. Rešene iz ognjene ječe in spuščene pred toliko poželjeno obličje Božje, pred sedežem najvišega, ne bodo pozabile svojih naj večih dobrotnikov; iz lastnega nagiba bodo prosile za nas in za dušne in telesne potrebe naše; in zbrale se bodo enkrat okrog naše smertne postelje, pa nas branile v tistem nevarnem boju, ter nas seboj peljale pred nebeškega Očeta in tam še za nas naprosile. „Delaj dobro pravičnemu, in našel boš veliko vračilo.“ (Sir. 12, 2.)

Ako pa v svoji smerti ne bomo tako srečni in ne bomo še vredni, da bi šli ž njimi v svete nebesa, in bomo po sveti pravici Božji odločeni v tisto obsojenje, ktero so one že prestale, ter bomo tudi mi prišli v očiščevavni ogenj, vredil bo usmiljni Bog na njih preserčno prošnjo tako ter nam naklonil mnogo in gorečih dobrotnikov, ki bodo pospešili odrešenje naše iz vic. Gospodova beseda večno resnična ostane: „S kakoršno mero namreč bote merili, s tako se vam bo odmerjalo.“ (Luk. 6, 35.)

Kdo pa, preljubi moji! sme upati usmiljenje, kdo sme pričakovati ptuje pomoči, ako je zdaj neobčutljiv do ubozih duš v vicah? ako se nič ne zmenja za nje? Ako si tako terd ti, da se ti te revne duše nič ne smilijo, za nje nič ne storiš, nič ne moliš; tudi ti boš brez pomoči; terpel boš dolgo, prestrašno terpljenje in sam boš plačeval svoj dolg do zadnjega vinarja. In če bodo tudi drugi molili za te, vendar bo pravični Bog, po nauku sv. Avguština, sad te molitve obilniši obernil v prid

njim, ki so si ga v svojem življenji z usmiljenjem do ubozih duš v vicah prislužili. „S kakoršno mero bote merili, s tako se vam bo odmerjalo.“

Naj še s sv. Bonaventurom zdihnem: „Pomagajmo jim! Z upitjem hočem Gospoda prositi; z zdihljejem bom silil v njega; s svojimi molitvami jim hočem priprošnik biti; njim v tolažbo bom posebno sveto mašo opravil, v zaupanji, da Gospod se bo milostno ozerl na nje in bo spremenil njihovo britkost v pokoj, njihovo revo v slavo in njihovo terpljenje v plačilo. S takimi in enakimi deli jim zamoremo okrajšati čas pokore, jim končati nadlogo, jih rešiti terpljenja. Preglej, keršanska duša! bodi si že, kdorkoli hočeš, preglej prostore očiščevavnega kraja, pa prevdari, kaj se tam godi. Na tem tergu si nakupi občutljejev miloserčnosti.“

In tako, ljubi moj kristjan! ako tudi bi res ne mogel storiti nobenega druzega duhovnega dobrega dela; vendar se lahko tega vdeležiš; lahko za žive in mertve Boga prosiš. „Molite eden za druzega, da bote ohranjeni.“ (Jak. 5, 16.)

In zdaj imam le še eno kratko besedo. Končan je zdaj nauk od dobrih del. Bog vsegamogočni! ti blagoslovi tudi to slabo delo svojega nevrednega hlapca! Vi pa, preljubi moji in predragi! ohranite, kolikor je človeku mogoče, tudi te nauke v dobrem sercu, in živite po njih. Marija, Mati Božja! ti nas podpiraj s svojo mogočno prošnjo, da s tvojo pomočjo si naberemo obilno dobrih del, da ž njimi ozalšani zaslužimo sveti raj in se s teboj veselimo vekomaj! Amen.

III. Del: Bodi popolnoma.

LXI. Keršanski nauk.

I. Razdelek. Od popolnamosti sploh.

1. Jeli vsak kristjan dolžen popolnoma biti? — 2. Zamore li vsak kristjan popolnoma biti?

Mi vsi, preljubi moji kristjani! smo ptujci tukaj na zemlji; nimamo tukaj pravega doma, ampak prihodnjega iščemo. Popotniki smo, in popotujemo skozi to solzno dolino proti svojemu pravemu domu. Popotnik pa, moder ki je, ima vedno namen svojega popotovanja pred očmi. On hodi zmiraj po pravem potu, skerbi, da ne zaide niti na levo, niti na desno; pa tudi zmiraj naprej gre, dokler ne doseže namena svojega. Popotnik na dolgo pot napravljen se pa tudi previdi z dobro obleko in terdno obučo, da mu ne škoduje ne vročina ne mraz. In ako se mu obleka ponosi, obuča poterga, zakerpa si jo ali novo omisli; se perilo zamaže, opere si ga in očedi, da hodi lahko in pošteno svoj pot.

Ravno tako dela pošten kristjan na svojem popotovanju proti nebesom. Ni mu zadosti, da ne zaide od pravega pota, da večkrat ponavlja in popravlja svojo duhovno obleko; ali kar je eno: on se skerbno varuje vsega hudega in dela le dobro; se ogiblje vsega greha pa si prizadeva za vse čednosti; to vse pravičnemu kristjanu ni še zadosti; ampak on veselo in radostno gre le naprej, in to tako dolgo, da pride do zaželjenega namena in ga poslednjič doseže; ali z drugo besedo: Pobožen kristjan si prizadeva, da je vedno boljši, vedno popolniši. In od keršanske popolnamosti moram zdaj učiti.

Naj poprej vam bom govoril od popolnamosti sploh; potem vam bom opisal njene stopinje; in poslednjič vam bom naznanil pripomočke, s kterimi do popolnamosti priti zamoremo. Bog nam daj tudi k temu nauku svoj blagoslov; kajti brez njegove pomoči nam nič ne pomaga niti učenje niti poslušanje! —

Keršanska popolnamost je v ljubezni do Boga; kajti le ljubezen sama nas zedini z Bogom, ki je naš namen, naše edino zveličanje. In to vam bom še pozneje nekoliko pojasnil. Zdaj le omenim, da keršanska popolnamost je le ena, pa je vendar različna oziroma na razne človeške stanove. Drugačna je za menihe in nune, drugačna za ljudi, ki med svetom žive. Drugačna je nam duhovnom, drugačna vam drugim; drugačna je spredníkom, drugačna podložnim; drugačna bogatim, drugačna ubogim in siromakom. To pa zato, ker vsi kristjani, različnih stanov ki so, ne morejo imeti ravno tistih čednost, tu se vsi ne morejo poslužiti ravno tistih pripomočkov. Vsi pa, ki resnobno za popolnamost skerbijo, se v tem strinjajo, da Boga iz vsega svojega serca ljubijo; razlikajo se pa v tem, kako to ljubezen zunajno razodevajo, in kakoršnih pripomočkov se poslužujejo, da si ogenj te svete Božje ljubezni ohranijo in vedno množijo; vsak se ravna po stanu, v kterega ga je Bog postavil, pa vsak dela z gnadami, ktere mu Bog geli. Vse toraj, kar bom od popolnamosti govoril, govoril bom od vsakemu stanu primerjene popolnamosti. In zdaj vas bom skušal prepričati a) da smo dolžni si prizadevati za popolnamost; b) kaj je popolnamost? in c) kako jo bomo dosegli?

1. Pervo vprašanje, na ktero vam hočem danes odgovoriti, je to:

Je li vsak kristjan dolžen popolnoma biti?

Slabo podučeni, v ta svet zatelebani ljudje menijo in pravijo, da popolnamost je le za menihe in nunc, le za samotarce; ne pa za vse ljudi; ja celo te misli so, da med svetom živeči popolnoma biti ne more. Ako me bote pa zvesto poslušali, lahko se bote prepričali, kar nas sveta vera uči, da vsak kristjan je dolžen za popolnamost svojo skerbeti, in da je tudi mogoče popolnoma biti. —

a) Vsak zmed nas je dolžen za popolnamost svojo skerbeti, ker Bog to od vseh tirja. Vsem Izraelcam, pa tudi nam veljajo besede, ktere je Gospod po Mojzesu govoril: „Bodi popolnoma in brez madeža z Gospodom, svojim Bogom.“ (V. Mojz. 18, 13.) Ako so pa v starem zakonu vsi bili zavezani, za popolnamost skerbeti; kako bomo mi odvezani tej dolžnosti? Mi kristjani imamo veliko bolj popolnoma postavo nego je bila Judovska, tudi imamo naj lepši zgled popolnamosti, pa tudi vemo, da ga posnemati moramo, ako hočemo kdaj v nebesa priti; „zakaj, ktere je (Bog) poprej odločil, da bodo enaki podobi svojega Sina.“ (Rim. 8, 29.)

Naš Božji Zveličar nam vsem, brez razločka, kliče: „Bodite popolnoma, kakor je vaš Oče nebeški popolnoma.“ (Mat. 5, 48.) Se ve da to ni mogoče, da bi bili mi tako popolnoma, kakor je Bog sam; ali skerbeti vendar moramo, da dosežemo tisto stopinjo popolnamosti, ktera nam je mogoča. Vsi vemo, kaj pravi zapoved ljubezni: „Ljubi Gospoda, svojega Boga iz vsega svojega serca, in iz vse svoje moči.“ (Mark. 12, 30.) Po tej zapovedi smo ja vsi zavezani, ljubiti Boga, kolikor je le mogoče; zato moramo vse svoje moči oberniti v to, da ga zmiraj bolj in bolj ljubimo, in ravno v ti ljubezni pa je popolnamost naša.

Tudi apostelj ni nas vabijo in opominjajo, naj sveto, neomadežano živimo. Sv. Peter pravi: „V vsem svojem obnašanji sveti bodite; ker pisano je: Sveti bodite, kakor sem jaz svet.“ (I. Pet. 1, 14, 15.) Sv. Pavel nas opominja in prosi, da bi tako živeli, da bi bili čedalje bogateji in vedno bolj popolnoma prihajali. (I. Tes. 4, 1.) In še pristavlja: „To namreč je volja Božja, vaše posvečenje.“ (4, 3.) Vse to nas uči, da vsi smo dolžni po popolnamosti hrepeneti, ker Bog to tirja od vseh, brez vsega razločka.

b) Mi smo, kot pravoverni kristjani, udje rimske-katoliške cerkve. Ta cerkev pa je po svojem najimenitnišem znamnju sveta, ki svoje ude k svetosti napeljuje. Komur pa ni mar, da bi sveto živel, da bi zmiraj svetejši, toraj vedno popolniši bil, ni živa veja na cerkvenem drevesu, ter je v veliki nevarnosti, da bi se ne posušil; in osahnela veja ni za drugo kakor za ogenj. K temu, da smo vedno svetejši, nas veže tudi občestvo svetnikov. Tudi v družbo svetnikov bomo vzeti le, ako si prizadevamo, da smo vedno popolniši, vedno pobožniši.

c) Poseben uzrok, zakaj moramo vedno popolniši biti, je pa ta, ker bomo v nebesih toliko srečnejši, kolikor svetejši bomo tu v življenji. Zveličanje nebeško je v tem, da spoznamo in ljubimo Boga. Kolikor bolj svetniki v nebesih Boga spoznajo in ljubijo, toliko veličastniše, toliko veče je njihovo zveličanje. Ker, na primero, Kerubimi in Serafimi Boga bolj ljubijo, kakor angeli nižih verst, zato vživajo tudi večo mero zveličanja. Da bomo pa dosegli največo stopinjo spoznanja in ljubezni Božje, kolikor je človeku to mogoče, moramo si prizadevati, da bomo tu na zemlji dosegli, kolikor mogoče visoko stopinjo keršanske popolnamosti; kajti kolikor svetejši smo, toliko bolj smo podobni presvetemu in vsegavedočemu Bogu; kolikor bolj smo pa po-

dobni Bogu, toliko bolj ga bomo spoznali in ljubili; in tako bomo v nebesih toliko srečnejši, kolikor svetejši smo tu na zemlji. In ker je popolnamost naša v ljubezni, smo toliko popolniši, kolikor bolj Boga ljubimo. Kolikor bolj pa Boga tu na zemlji ljubimo, toliko bolj ga bomo tudi v nebesih ljubili, toliko bolj na tanko se bomo ž njim sklenili in toliko veče bo zato zveličanje naše. In ako si za keršansko popolnamost prizadevamo, storimo veliko dobrega. Ni ga dneva, da bi kaj ne poterpeli, da bi se kaj ne zatajili, ali kaj druzega dobrega ne storili. In tako si nabiramo velik zaklad za nebesa. Kolikor več zaslug pa si nabiramo, toliko veče plačilo bomo tudi imeli. „Kdor seje v obilnosti, žel bo tudi v obilnosti.“ (II. Kor. 9, 6.) Mar nas ne bodo te besede vnemale za vedno večo popolnamost? Moj Bog! kaj človek vse ne počne, da bi si srečnejše napravil kratko življenje tu na zemlji? Koliko se trudi in muči, teka in peha, cele noči prebedi, koliko se poti in skerbi? Mar pa bomo le malo, ali celo nič storili za večno zveličanje, ktero nam je Gospod v nebesih namenil? Bomo li zaspani in leni v delu za zveličanje svoje, ko dobro vemo, da bo vsak dobil plačilo po svojem delu? Predraga duša! imej vedno pred očmi to misel: Več ko dobrega storim, bolj ko po popolnamosti hrepenim, toliko srečnejši enkrat v nebesih bom; zato si pa prizadevaj, da v dobrem vedno napreduješ.

d) Da je ta dolžnost nam dana, vemo tudi iz tega, ker je Kristus naš Gospod vse pripomočke postavil za vse, ne le za menihe in nune; zato so si pa tudi prizadevali vsi pobožni kristjani, ako so tudi med svetom živeli, in veliko opravil in skerbi imeli, da so te pripravljene pripomočke v svoje posvečenje in v svojo popolnamost z vso skerbjo obračali. In vsi vemo, kako visoko stopinjo popolnamosti so mnogi dosegli.

e) Ako si pa ne prizadevamo za keršansko popolnamost, v veliki nevarnosti smo, da zabredemo v velike pregrehe, da zapademo večnemu pogubljenju. Nobena stvar na zemlji pri eni dobi ne ostane; ali gre naprej ali pa nazaj. Živina, drevesa in zeljše en čas raste, zadobi neko stopinjo popolnamosti; potem gre vse zopet nazaj, se bliža svojemu razpadu. Nikjer ne najdemo resničnega postanka. Taka je s človekom. Raste do neke svoje moči in kmalo gre nazaj, telesne moči pešajo in se zorijo za grob. Postanka ni. Tako je tudi na duhovnem. Bomo boljši, pobožniši in popolniši, ali pa vedno slabši. Na eni stopinji čednosti se ohraniti nikakor ni mogoče. Kdor si ne prizadeva vedno popolniši biti, gotovo bo vedno nepopolniši. Ali naprej ali pa nazaj. Sv. Gregor nam to v lepi priliki pove: „Kdor se na tekoči vodi v čoln vleže ter si ne prizadeva, vesljati zoper tok, ampak hoče obstati, ne naprej ne nazaj iti, on bo gotovo šel nazaj, ker ga bo voda seboj potegnila? Ta tok, ki nas na vodi tega življenja seboj vleče, je poželjivost, naše slabo nagnjenje. Ako se zoper ta tok ne vojskujemo, in z vsem trudom naprej ne vesljamo, da bi zmiraj boljši, zmiraj popolniši bili, ta tok nas bo seboj potegnil, v greh in pogubljenje pogreznil. In to drugače biti ne more; kajti kdor v dobrem ne napreduje, mora toliko bolj nazaj iti, kolikor več gnad mu Bog zavoljo njegove mlačnosti odtegne: „Vsakemu, kteri ima, se bo dalo, in bo obilno imel; kdor pa nima, mu bo še, kar se zdi da ima, odvzeto.“ (Mat. 25, 29.) Kdor toraj ne bo popolniši, zmiraj slabši, bo iz malih grehov zabredel v velike in lahko da v večno pogubljenje.

Taka je žalostna osoda mlačnega, ker ne gre naprej, si prizadevati noče, da bi vedno boljši in popolniši bil. Nikdar, ljubi moj kristjan! ne reci: Zadosti dober sem, da le tako ostanem! Taka beseda je vsa zoper voljo Božjo, ki od vsacega

kristjana tirja, da je vedno popolniši; ti bi ne bil več živa, ne sadunosna mladika na drevesu svete cerkve, in milosti Božje bi ti zastonj pripravljene bile; pa bi tudi nikdar ne dosegel tiste stopinje zveličanja, ktero je Bog gorečim kristjanom odmenil; ja le še v strašno nevarnost večnega pogubljenja bi se postavil.

Sv. Anton puščavnik je skerbno obhajal svoje sosede, svete može; in od enega se je naučil lepo moliti; od druzega Božje reči premišljevati, od tretjega pridno delati; spet od štertega voljno terpeti. In kar je pri druzih pobožnega videl, lepo je posnemal in izrastel je toliko popolnoma mož, da so ga cesarji visoko spoštovali, škofje za svet popraševali, in bil je poseben ljubljenec Božji.

Tudi tvoja duša naj bo marljiva čebelica, od cvetlice do cvetlice lepih čednost naj leta ter si skerbno nabira svete popolnamosti, nebeške sterdi, iz cvetlic lepih naukov in svetih zgledov. Ubogaj, kar pravi Gospod sam: „Kdor je pravičen, bodi še pravičniši, in kdor je svet, bodi še svetejši,“ (Skr. raz. 22, 11.) Glej in prizadevaj si, da boš tako popolnoma, kolikor z gnado Božjo le popolnoma biti zamoreš, ter si tako zagotoviš zveličanje svoje.

2. Drugo vprašanje, na ktero vam hočem še danes odgovoriti, je:

Zamore li vsak kristjan popolnoma biti?

a) Da je človeku mogoče vedno boljšemu biti, lahko spoznamo, ako popolnamost samo na sebi premislimo. Popolnamost nima nobene meje; kajti ona je v ljubezni Božji, ta ljubezen do Boga pa lahko vedno raste. Vsakemu kristjanu pa je mogoče, Boga ljubiti; ja mogoče mu je, ga vedno bolj in bolj ljubiti; mogoče mu je, v tej ljubezni toliko napredovati, da doseže tisto stopinjo, ktero doseči mu je mogoče, po stanu njegovem,

po okoliščinah njegovih in po gnadah, ktere mu Bog deli. In ako to stori, stori, kolikor premore, in on je Bogu dopadljiv, pa bo tudi zadobil plačilo večnega veselja v nebesih.

b) Bog v svoji neskončni dobroti in modrosti pa tudi vsacemu k popolnamosti potrebno pomoč daje. Noben človek po pravici reči ne more: Meni ni mogoče popolnoma biti, jaz k temu nimam zadostnih gnad. Tega po pravici noben ne more reči. Kajti vsak kristjan ima na ponudbo toliko znotrajnih in zunajnih gnad, da, ako ž njimi pridno dela, v dobrem napreduje in vedno boljši in popolniši prihaja. Ne pomanjkanje potrebnih gnad, ampak le lenoba je kriva, da marsikdo misli, da mu ni mogoče, popolnoma biti, ker na svetu in med svetom živi.

c) Ker nas Jezus Kristus vse brez izjeme kliče, da naj brez nehanja hrepenimo po popolnamosti, je tudi gotovo, da zamore vsak kristjan, tudi on, ki med svetom živi, skerbeti ne le za zveličanje svoje, ampak tudi za keršansko popolnamost. Ako bi to mogoče ne bilo, zastonj bi bil potem Kristusov klic, ali pa bi morali vsi kristjani zapustiti svet in vse posvetno, pa se podati v samostan ali v puščavo, kar se pa z namenom Božje previdnosti nikakor ne strinja.

d) Naj boljši dokaz, da vsak kristjan po popolnamosti hrepeneti, popolnoma biti zamore, je pa zgled neštetih svetnikov, ki so v sredi nevarnost in zapeljivost tega hudobnega sveta, tako sveto, tako popolnoma živeli. Ne bom vam našteval svetih kraljev in cesarjev, le to rečem: Previdnost Božja je za to skerbela, da vsak človeški stan ima prelepe zglede visoke popolnamosti. Kako veselo se družina lahko ozira na svojo patrono, sveto Notburgo! kako lep zgled imate kmetje nad svetim Izidorom, sv. Vendelinom. Ja vsak stan pelje v nebesa in vsi častimo svetnike v nebesih, ki so živeli v naših okoliščinah, v

raznih stanovih, ki so si prizadevali za sveto življenje, ter so vedno popolniši prihajali in svetniki postali. Nihče ne more reči, da po popolnamosti hrepeneti je nemogoče ljudem, ki med svetom živijo. Vsak kristjan, naj bo že kakoršnega koli stanu, naj živi v kakoršnih koli okoliščinah, naj ima dela in skerbi, kakoršne koli si bodi, vsak lahko vedno svetejši, popolniši živi; in, ako le resnično hoče, dosegel bo tudi tisto popolnamost, ki je primerjena njegovemu stanu, primerjena njegovim močem.

Od take popolnamosti kaj lepo piše sv. Frančišek Salezi v svoji Filoteji. On pravi: „Kedar je Bog vstvaril drevje in zeljša, zapovedal je, da naj vsako po svojem plemenu sad obrodi. Ravno tako ukazuje kristjanom, ko živim drevesom svoji cerkvi, da vsak po svojem stanu in poklicu sad pobožnosti prinaša. Drugači naj za pobožnost skerbi žlahtnik, drugači umetnik in rokodelec; drugači kmet, drugači knez ali vojvoda; drugači devica, drugači vdova ali omožena. Pa ne le to. Vaja pobožnosti mora biti močem, delom in dolžnostim vsacega posebej primerjena. Ljuba duša! bi bilo li spodobno, če bi škof, ko samotarec v puščavi živeti hotel? ako bi zakonski kapucinom enako si nobenega premoženja ne zbirali? ako bi rokodelec po meniško celi dan v cerkvi tičal? menih pa bi bližnjemu vedno na postrežbo pripravljen bil? Bi ne bila li taka pobožnost smešna, napačna, neprenesljiva? In vendar se tako narobe večkrat godi, in svet, ki prave pobožnosti od take nepremišljenosti ločiti ne zna ali ločiti noče, godernja in zametuje pravo pobožnost, ki pač kar nič kriva ni takih napak.

Ne, ne, moja duša! pobožnost ničesar ne kazi; ako je le resnična; vse pa le poboljša; ako se pa le poklicu kterega koli človeka vstavlja, gotovo je napačna. Čebela, pravi Aristotel, poseza cvetlici nje med; cvetlice pa kar nič ne poškoduje; kakoršno je vso cvetečo našla, tako jo tudi zapusti. Pa še več

stori prava pobožnost; ne le, da nobenemu poklicu, nobenemu opravilu nikdar nič ni nasprotna; le olepša in ozaljša še vsacega. Kakoršen koli žlahten kamen se v med verže, bo le vsak po svoje še bolj bliščeč; tako bo vsak v svojem poklicu prijetneji, kolikor bolj pobožnost ž njim veže. Bolj resnična bo ljubezen zakonskih, bolj zvesto opravilo knezov, ljubeznjivši in prijazniši bo vsak stan.“ Tako lepo uči sv. Frančišek Salezi.

Prava pobožnost, pravo, modro hrepenenje po pobožnosti, je toraj mogoče vsakemu stanu, vsakemu poklicu. Vsak zamore, brez vse škode, ja z obilnim pridom svojega časnega in večnega blagra, po pobožnosti hrepeneti, in res pobožen in popolnoma biti.

Zato pa preljubi moji! s pametno pa stanovitno vnemo skerbimo za vedno večo pobožnost, za pravo keršansko popolnamost in kmalo in lahko se bomo prepričali, kako resnično je, kar pravi apostel Pavel, da pobožnost je za vse dobra, za sedanje in prihodnje življenje. Glej toraj, da si vedno podobniši svojemu Gospodu in Zveličarju Jezusu Kristusu, da se gotovo enkrat skleneš ž njim v večnem veselji. Amen.

XLII. Keršanski nauk.

Kaj je keršanska popolnamost?

Vse na tej minljivi zemlji se spreminja. Vsak dan kaj novega prinaša; akoravno pod solncem nič novega ni, kar bi se že godilo ne bilo. (Prid. 1, 10.) Vse pa gre naprej svojo pot, da doseže namen, za kterega je namenjeno. Kdor pa ne napreduje, gre nazaj, zaide na krivo pot in svojega namena ne doseže. Šolar zaostaja, ako se vsak dan kaj novega ne uči; rokodelec bo kmalo ob svoje delo, ako ne gleda, kako drugi

opravljajo svoje delo. Gospodar, ki nima skerbi, da bi vsako leto zboljšal svoje pohištvo, svoj stan, kmalo se mu bo poderlo ali pa bo prišel na boben. Fara, ktera se v keršanskem podučenji vedno ne vadi, svetih zakramentov vedno skerbneje ne prijema, se greha in pohujšanja dobro ne ogiblje, naglo bo v dobrem zaostala. Tako žalostno skušnjo boš poskusil ti, moj kristjan! ako si ne prizadevaš vedno boljši biti. Zato nas mili Jezus lepo opominja: „Bodite popolnoma, kakor je vaš Oča nebeški popolnoma.“ (Mat. 5, 48.) In ravno od te popolnamosti vas hočem danes učiti. Toraj me zvesto poslušajte, da bote vedeli:

Kaj je keršanska popolnamost?

Marsikdo misli, Bog zna kako pobožen, kako popolnoma da je; pa ni. Marsikdo ima za keršansko popolnamost, kar ni in biti ne more. Nekteri mislijo, da je tisti keršansko popolnoma, ki veliko molitev opravlja, je v vse mogočne bratovščine zapisan, vedno v cerkvi tiči, veliko maš obmoli, pogosto svete zakramente prejema. Taki, ki nekaj več storé, kakor navadni kristjani, pa mislijo, da imajo že visoko stopinjo svetosti, ali pa še celo menijo, da so že verhunec keršanske popolnamosti dosegli. Drugi spet mislijo, da popolnamost je v tem, da ojstro, spokorno živijo, križajo svoje meso, spokorne oblačila nosijo, se bičajo in dolgo čujejo, se postijo ali druge take ojstre dela doprinašajo. Ti iščejo keršanske popolnamosti v teških, ojstrih delih.

Vsi ti pa se hudo motijo. Vse take dejanja so včasih sredstva, pripomočki, si popolnamost pridobiti, pa vendar je njim, ki jih pametno in modro rabijo; včasih so pa tudi sadovi že gotovo popolnamosti, keršanska popolnamost pa niso. Zato je to imenitno vprašanje, kaj da je keršanska popolnamost?

Keršanska popolnamost, za ktero mi vsi skerbeti moramo je v tem, da mi, prosti vse neredne ljubezni do sveta in do samega sebe, ljubimo Boga črez vse, vse drugo pa ljubimo v Bogu. To vam moram že malo bolj na tanko razložiti.

a) Gotovo je, da človek je le takrat popolnoma, ako živi sklenjen z Bogom, ki je popolnamost sama; ter je ž njim enega duha, ene volje, in kolikor bolj je tak, toliko popolniši je. To natančno sklenjenje z Bogom pa doveršuje sama čista ljubezen. Keršanska popolnamost je toraj v ljubezni do Boga; ali z drugo besedo: Mi smo popolnoma, ako Boga ljubimo, kolikor smo ga ljubiti dolžni in kolikor ga ljubiti moremo. Da je temu res taka, uči nas sv. apostel Pavel, ki ljubezen naravnost vez popolnamosti imenuje. (Kološ. 3, 14.) In tako učijo tudi cerkveni učeniki. Sv. Avguštin pravi: „Še le izhajoča ljubezen je popolnamost otročja; rastoča ljubezen je rastoča popolnamost; velika ljubezen je velika popolnamost; in doveršena ljubezen je doveršena popolnamost.“ Tako stavi ta svetnik popolnamost keršansko v ljubezen do Boga, in kolikor veča je ta, toliko veča je una. Sv. Tomaž Akvinčan pravi: „Sama na sebi in bistevno je popolnamost keršanskega življenja v ljubezni.“ In sv. Frančišek Salezi nas uči: „Jaz ne vem in ne poznam nobene drugačne popolnamosti, kakor to, Boga ljubiti iz vsega serca in bližnjega, kakor sam sebe; vsaka druga popolnamost ni prava.“

Da je popolnamost v ljubezni do Boga, tudi iz tega lahko spoznamo, ker „spolnjenje postave je ljubezen,“ pravi sv. Pavel. (Rim. 13, 10.) Vse druge čednosti v nekakem pomenu še ostanejo, ako se tudi ktera zapoved Božja prelomi ali stori greh. Na primero: Ti imaš lahko vero, imaš upanje; si ponižen, krotek, poterpežljiv, trezen, zmeren in čist; ti moliš, se postiš, ubogajme daješ; akoravno to ali uno zapoved Božjo

prestopiš, ja si lahko zraven v kako hudobijo zakopan. Taka pa ni z ljubeznijo. Ljubezen že po svoji natori izključi, zaverže vsako prelomljenje Božje postave, tako da vsak greh, tudi naj manjši pregrešek je pomanjkanje ljubezni. Saj ljubezen sama je, ki stori, da se Bogu popolnoma vdamo in nič druzega ne želimo, kakor spolnovati njegovo voljo in le njemu dopasti. Kolikor bolj toraj Boga ljubimo, toliko skerbneje se varujemo vsacega, tudi naj manjšega greha, toliko zvesteje spolnujemo voljo Božjo, pa toliko popolniši smo.

Da je prava popolnamost v ljubezni do Boga, tega nas uči tudi z d r a v a p a m e t. Kdor Boga ljubi, kakor ga je ljubiti dolžen, on je ž njim ene misli. Kar Bog hoče in ljubi, to hoče in ljubi tudi on; kar pa Bog noče in ne ljubi, tega noče in ne ljubi tudi on. In on je popolnoma, zato, ker je enak Bogu, ki je neskončno popolnoma.

Ljubi moji kristjani! neizrečeno imenitna je ta resnica, da keršanska popolnamost je v ljubezni; kajti ona nam kaže namen, po kterem hrepeneti moramo, ako hočemo popolnoma biti. Ljubezen je ta namen, in za ljubezen skerbeti moramo. Stori dobrega, kar in kolikor hočeš, ako imaš zraven ljubezen, si dober, si popolnoma; ako pa ljubezni nimaš, si grešnik. Vse tvoje čednosti, vse tvoje dobre dela imajo veljavo le, ako so z ljubeznijo do Boga sklenjene, brez nje so nečimerne, brez zaslužnja za nebesa. To si vsak prav dobro k serca vzemi; da se zavoljo nekterih čednost ali nekterih dobrih dejanj ne boš že za popolnega štel; kajti keršanska popolnamost je le v ljubezni do Boga. Zato pa ne smeš zaničevati, ne zanemarjati lepih čednost in dobrih del; če tudi popolnamost sama niso, so pa neobhodno potrebni pripomočki k popolnamosti in nasledki njeni. Brez čednost in dobrih del ne boš nikdar popolnoma kristjan, in tudi gotovo nisi popolnoma kristjan, ako se v čednostih in dobrih

delih pridno ne vadiš. Vse čednosti in dobre dela moraš visoko ceniti, za nje s stanovitno vnemo se poganjati, da boš tako popolnoma postal in pokazal, da resnobno po popolnamosti hrepeniš.

b) Ni pa vsaka ljubezen Božja že keršanska popolnamost; ljubezen je lehko le na videz, zunajna, in taka ljubezen ni prava ljubezen, toraj tudi popolnamost ni. Keršanska popolnamost tirja, da Boga ljubimo črez vse, in vse drugo pa le v Bogu ljubimo.

Mi moramo toraj Boga ljubiti črez vse; to je, bolj ga moramo ljubiti, kakor vse drugo, kar ni on; on mora imeti sprednost pred vsemi stvarmi; mi moramo pripravljeni biti, se odpovedati vsemu, kar je zoper njegovo voljo; pa moramo radi vse storiti, kar od nas tirja, ali kar mu je dopadljivega. Tako je ljubil Boga sveti apostel Pavel, da niti življenje niti smert ga ni mogla ločiti od Boga. (Rim. 8, 38.) Tako so ljubili Boga vsi mučenci; raji so pomerli v naj grozovitniših mukah, kakor da bi bili Bogu nezvesti, ali ga razžalili le z malim grehom. Tako ga je ljubil sv. Frančišek Salezi, da je rekel: „Ako bi vedel, da v mojem sercu prebiva le sled tacega nagnjenja, ki bi ne bilo od Boga ali za Boga, urno bi ga umoril; raji bi ne živel ne, kakor da bi ves Božji ne bil.“ In tako so sploh vsi svetniki Boga ljubili; in vse njihovo življenje je bilo Božje; vsak trenutek so bili pripravljeni, darovati mu vse, čast in imetje, tudi celo življenje svoje. Ako bi toraj kdo svoje serce na kako stvar, na denar ali premoženje, na človeka ali svoje življenje, tako navezano imel, da ne bi bil pripravljen, se je znebiti, kakor hitro bi to za voljo Božjo spoznal; tak bi Boga ne ljubil črez vse, in on bi ne bil še na potu čednosti ne, še manj pa na potu keršanske popolnamosti, kakor nas naš Božji Zveličar sam zagotovi, ko pravi: „Kdor ljubi očeta ali mater bolj ko mene, ni

mene vreden; in kdor ljubi sina ali hčer bolj ko mene, ni mene vreden.“ (Mat. 10, 37.)

Vse drugo moramo pa v Bogu ljubiti; to je, vse drugo moramo ljubiti zavoljo Boga, iz ljubezni do njega, ker je tako njegova volja, ker je to njemu dopadljivo. Ljubezen do Boga in druzih stvari je prav za prav le ena in tista. Popolnoma kristjan ima vse svoje misli in želje, vse dejanje in nehanje obernjeno le v Boga; le Bog mu je edini cilj in konec. Ljubezen sama ga navdaja, ona edina mu je vodilo; vse življenje njegovo je nepretergana vaja v ljubezni do Boga. Popolnoma človek ljubi bližnjega, ljubi marsiktero stvar Božjo; pa on ljubi v vseh rečeh prav za prav le Boga; od kterega so druge stvari. Ves prevzet te ljubezni je zdihnil kraljevi prerok: „Kaj imam namreč v nebesih, in kaj ljubim na zemlji, kakor tebe?... Bog mojega serca in delež moj je Bog vekomaj!“ (Ps. 72, 25, 26.) Sv. Frančišek Serafinski je večkrat zdihnil: „Moj Bog in moje vse!“ „Take srečne duše, pravi sv. Frančišek Salezi, ljubijo zraven Boga tudi druge reči; ali vendar je nobene ni, ktere bi ne ljubile le zavoljo Boga in le v Bogu.“ Tudi ljudi ljubijo, ali ta ljubezen je obernjena le v Boga, kteri je vse ljudi vstvaril po svoji podobi, jih odrešil z drago kervijo svojega edinorojenega Sina, ter jih je ljubiti zapovedal. Ravno zato so pa tudi svojim sovražnikom in svojim nasprotnikom resnično in iz serca vdani, kakor prijatelom in dobrotnikom svojim. Ljubijo tudi mnogo druzih reči, ktere je Bog za človeka vstvaril; vendar v teh rečeh ne iščejo lastnega prida ali vžitka, ampak le Boga samega; radi jih imajo, ki so darovi Božji, ki so oznanovavke njegove moči, njegove modrosti in dobrote, in so sredstva, pripomočki, s kterimi Bogu služijo in njegovo čast povišujejo. Zato se pa take popolnoma duše ne vžalijo, ako so revne, za-

ničevane, zasramovane, če tudi tega nič niso krive. Vse nasprotnosti, vse nadloge, vročina in mraz, žeja in lakot, britkosti in težava, bolezen in smert — vse jim je ljubo, vse prijetno, ker vedó, da vse pride iz Božje očetovske roke, ter jim, ako le hočejo, vse tekne v večno življenje. Podobni so bolniku, ki tudi naj grenkejše zdravilo ljubi in rad vzame, da bi si prihranil zdravje, ki mu je črez vse pozemeljsko najdrajše.

Prav lep zgled nam je poterpežljivi Job. Vse časno je zgubil; smert mu je pobrala tudi vse njegove otroke, ktere je tako preserčno ljubil; njega je napadla grozovita bolezen; ves gobov, noč in dan v prestrašnih bolečinah, je sedel na gnojnem kupu, od vseh še zasramovan; živa podoba vse nadloge. Vendar je ohranil popolnoma poterpežljivost, ter je rekel: „Gospod je dal, Gospod je vzel; kakor je Gospodu dopadlo, tako se je zgodilo; bodi češčeno Gospodovo ime!“ (Job. 1, 21.) Kaj menite, ljubi moji! kako je Job pri toliki poskušnji mogel tako poterpežljiv, tako Bogu vdan biti? On je vse v Bogu ljubil, prijetno in neprijetno, srečo in nesrečo; zato je pa iz Božjih rok sprejemal hudo ravno tako radovoljno, kakor dobro, ter se je vsega, popolnoma v voljo Božjo vdal. In kakor je delal Job, tako so delali vsi svetniki.

Da vam le en zgled v misel vzamem, naj vam neka malega povem iz življenja sv. Frančiška iz Borgije, ki je bil imenitnega grofovskega stanu. Ta svetnik je bil ravno na potu v palačo kraljice Johane; in Bog mu je razodel, da je umerla nanagloma njegova preljuba hči Lermanska grofinja. Služabnik Božji nekoliko postoji in nektere trenutke zatisne svoje oči, pomoli nekoliko za pokojno ter gre naprej. Ko je s kraljico dognal vse, za kar ga je bila pozvala, jej proč gredé še reče: „Vaše veličastvo, molite za dušo svoje zveste služabnice, Ler-

manske grofinje, ki je ravnokar neprevidoma iz tega sveta se ločila.“ Kraljica se zavzame; kajti pokojna je bila kraljici posebno priljubljena gospa. Začudeno pogleda svetega moža, ter mu de: „In to mi vi le tako memogredé poveste? In tako zamorete vi govoriti kakor oče svoje hčere, in take hčere?“ Služabnik Božji pa pravi: „Gospa! kar ima človek od druzih na posojilo, to lastniku rad nazaj da. Kar pa imamo in kar smo, vse je pa bolj Božje kot naše. Ako nam pa on kaj da, nam da, kar je njegovega; ni pa prav, ako bi se pritožili, da nam taistega dalje ne pusti, namesti da bi hvaležni bili, ker nam je tako dolgo pustil. Kakor nam je le po svoji prosti volji dal, tako nam tudi odvzame, akoravno bi mi, oslepljeni od svoje lastne ljubezni, drugače sodili. Bog, neskončna dobrota ki je, nas nezmerno bolj ljubi, kakor se ljubimo sami sebe, ter stori vse nam v blagor, naj daje ali jemlje, in mi smo mu za vse enako hvalo dolžni.“

Ljubi moji! kako se vam dopada tako govorjenje? kaj pravite k takemu obnašanju? Glejte, tako ljubijo popolnoma duše svojega Boga iz vsega svojega serca, in to vselej in povsod, v vseh okoliščinah svojega življenja in vedno enako; ter vselej in povsod vidijo le svojega Boga v stvareh in vidijo vse stvari le v Bogu, pa ne ljubijo stvari samih na sebi, ampak v stvareh ljubijo le stvarnika Božjega. Ako je stvar še tako lepa in ima še tolike in take sprednosti, jim je ljuba le zato, ker se Bog razodeva v njej; in naj bo kaj še tako britkega, še tako težkega, vendar voljno sprejmejo, zato ker jim Bog pošilja.

Kakor pa popolnoma kristjan Boga ljubi v vseh stvareh, ki so res ljubezni vredne, tako pa tudi iz čiste ljubezni do Boga zaničuje, sovraži vse, kar je res zaničevanja vrednega, in to je greh; to je vsak, tudi najmanjši greh. Greha se ogiblje in

varuje bolj kot smerti, ne toliko zavoljo strahu pred kaznijo ali zavoljo plačila, ampak veliko bolj iz čiste ljubezni do Boga; kajti volja Božja mu je čez vse sveta.

Sv. Ludvik, francoski kralj, je svoji hčeri dajal posebno lepe, posnemanja vredne nauke v tem. Nekdaj jej piše: „Ljuba moja hči, ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega svojega serca, iz vseh svojih moči! Ako njega ljubiš, je tvoj dobiček. Kdor ljubezen svojega serca na kako drugo stvar obrača, in ne na Boga in ne zavoljo Boga, on sam sebe goljufa. Vedno hrepeni, da Bogu, svojemu Gospodu, bolj in bolj dopadaš. Bodi vedno te mišli, da, ako bi tudi za gotovo vedla, da nikoli nobenega plačila ne dobiš za storjeno dobro, ali da te ne čaka nobena kazen za storjeno hudo, vendar nikoli ne opustiš, kar je Bogu dopadljivega, temuč da z vso močjo delaš, kar je njemu všeč, in to vse iz čiste ljubezni do njega.“ Tako je učil dobri oča svojo ljubljeno hčer. Ni jej rekel, da naj nima nobenega upanja na plačilo, ali da naj izžene ves strah pred kaznijo iz svojega serca; ampak spodbuditi jo je hotel, da naj si vedno in vselej prizadeva, vse storiti iz najboljšega namena, iz čiste, nesamopridne ljubezni do Boga. Ako tedaj popolnoma duša tudi vsega iz gole in čiste ljubezni ne počne, in jo vodi včasih tudi še upanje ali strah, vendar pa je ljubezen do Boga pervi in poglavitni nagib vsega dejanja; in kolikor popolniši je, toliko bolj odloži vse upanje in strah, ter ima le Boga pred očmi. Taka duša, pregreta in vneta v naj čistejšem ognju presvete ljubezni, vsa v Bogu in le za Boga živeča, zamore z apostelom reči: „Živim pa, toda ne jaz; živi pa v meni Kristus.“ (Gal. 2, 20.) To je, živim še ko človek; toda ne tolikanj jaz, ampak Kristus živi v meni, ter vodi s svojo gnado vse moje misli, občutljeje, želje, volje, dejanja.

c) Je li pa to mogoče, da bi ubogi, grešni človek dosegel toliko popolnamost?

In zares je imenitno vprašanje, kako zamore človek Boga črez vse ljubiti in vse drugo le v Bogu in zavoljo Boga? kako ga zamore vsega prevzeti le čista in sama sveta ljubezen, da bi bil nekako ves pregret v taki ljubezni, in bi imel res nekako črezнatorno, Božje življenje? Kako je pač vse to mogoče?

To nikakor drugače ni mogoče, kakor le, da človek z Božjo pomočjo sebi in temu svetu odmerje; to je, da svoje serce oslobodi vse neredne svetne in samosvoje ljubezni. Zato nas lepo opominja učenec ljubezni, sveti Janez: „Ne ljubite ne sveta, ne tega, kar je v njem. Ako kdo svet ljubi, ni Očetove ljubezni v njem.“ (I. Jan. 2, 15.) Sv. Janez Klimak pravi: „Ljubezen do sveta in ljubezen do Boga v enem sercu ob enem biti ne morete, kakor z enim očesom na enkrat nebes in zemlje gledati ne moreš.“ In sveti papež Gregor pravi: „Stern nebeške ljubezni ne bo poganjala, kjer jo zadušuje ternje pozemeljske sladnosti.“ Kdor hoče toraj toliko terden biti, da bo Boga ljubil, kakor ga je ljubiti dolžen, on mora svoje serce vse neredne svetne in samosvoje ljubezni vsega čistiti, ja kolikor le mogoče, osloboditi, da bo hodil pot popolnamosti. To ločenje serca od vsega posvetnega mu bo dodelilo prostost, biti otrok Božji, ter ga stori zmožnega, da se uda Bogu popolnoma vsega, nerazdeljenega, da ga zamore ljubiti črez vse, in vse drugo ljubiti le v njem. Sveti Avguštin pravi: „Ako izženeš iz svojega serca vso pozemeljsko ljubezen, prišla bo v tvoje serce Božja ljubezen. Ako hočeš v svoje serce vsaditi ljubezen do Boga, moraš iz njega iztrebiti dračje posvetne ljubezni. Ti si posoda; in to moraš biti polna. Izlij, kar imaš, da sprejmeš, kar nimaš. Z dobrim bodi napolnjen, pa zlij iz se, kar imaš hudega. Ti hočeš, da naj Bog z medom

napolni, ako si pa poln jesiha; kje bo med v tebi? Posoda mora biti spraznjena, mora biti očiščena, skerbno obrisana in poribana, da bo sprejela med — vino ljubezni Božje.“

Na nobeno stvar toraj serce tvoje navezano biti ne sme. Ja odmreti moraš nekako svojemu spačenemu poželenju, odmreti svoji slabi volji, da boš živel le Bogu, spolnoval le voljo njegovo. Tisti pot hodi radovoljno in veselo, po kterem te vodi Božja presveta modrost. Neskončni modri Bog pa svoje vodi po raznih potih, da dosežejo zaželjeno in primerjeno popolnamost. Enega vodi po ternjevem potu hudega terpljenja, druzega po mehkih cvetlicah raznega veselja; tega po stezi bolezni, unega po potu zdravja; enega skozi puščavo revščine, druzega po polji bogastva; kakor on spozna, da bi bolje bilo. Ako hočeš, ljubi moj kristjan! popolnoma biti, moraš svoji volji odmreti, pa vse le zavoljo Boga, vse le v Bogu želeti in ljubiti. Ako pa hočeš Bogu služiti po svoji volji, ne pa po Božji volji, delaš si le sam sebi krivico, in nikdar napredoval ne boš. Hoče Bog, da si bolen, ti pa tega nočeš, ljubiš le svoje zdravje, ne Boga; hoče Bog da terpiš, ti bi pa rad z delom Bogu služiš, zopet ne ljubiš Božje volje; in tako je pri vsi naši ljubezni. To nas naj bolj zaderžuje v popolnamosti, ker svojega serca ne odtergamo vsega od posvetnih reči, ker serce naše prazno ni, ker svoje volje Božji volji podvreči nočemo.

In vendar k vsemu temu nič posebnega treba ni. Sveti Makari je bil eden najimenitniših samotarcev, ki so posebno lepo Bogu služili in po potu popolnamosti napredovali. Bog mu je pa nekdaj razodel, da njegova popolnamost ni nič veča, kakor je popolnamost dveh žensk, ki med svetom, v bližnjem mestu živite. Urno se sveti puščavnik poda na pot, da bi videl in pozvedel, kaj vendar te ženski počnete, da ste dospele ž njim vred enako stopinjo popolnamosti. On pa ne najde nič poseb-

nega, nič težavnega, nič čudnega v njunem življenji. Samo to je zvedel, da ste že petnajst let skupaj, pa da se še nikdar nisti nič sporekle ali skregale, nikdar se niti z besedo niti z dejanjem kako razžalile. Marsiktera dekla je bolj popolnoma, bližej nebes, zato ker je v malem zvesta, svojega serca nima na nobeno stvar navezanega, kakor imenitna gospa, ki je polna posvetnih skerbi, in le za ta svet živi. Marsikteri priprost, reven kmetič pred Bogom več velja, kot posvečen mašnik, ki si ne prizadeva po potu svete čednosti naprej hoditi.

In tako mislim, ljubi moji in predragi! da sem vam po nekoliko dopovedal, v čem je, ali kaj je keršanska popolnamost? Keršanska popolnamost je le v ljubezni do Boga. Ljubezen do Boga, kakoršna biti mora, ta je keršanska popolnamost. In po tej popolnamosti moraš vedno hrepeneti, zato se moraš vedno poganjati; in to ti je mogoče, ako le resnično hočeš. Pervo je, da se znebiš vse neredne svetne in samosvoje ljubezni, potem pa resnobno skerbiš, da ljubiš Boga črez vse, vse drugo pa le v Bogu in zavoljo Boga; in pa, da v tej ljubezni vedno bolj boš sam spoznaval, da popolnamost je res le v ljubezni do Boga. „Ljubi Gospoda, svojega Boga iz vsega svojega serca, in iz vse svoje duše, in iz vse svoje misli in iz vse svoje moči. To je prava zapoved.“ (Mark. 12, 30.) Zato: „Ljubite Boga, pa samo Boga, in popolnoma boste! Amen.

LXIII. Keršanski nauk.

Kaj tirja keršanska popolnamost od nas?

Kedar je Mojzes Izraelce iz egiptovske sužnosti pripeljal do Sinajske gore, ukazal mu je Gospod Bog in rekel: „Idi k ljudstvu in posvečuj jih danes in jutre in operó naj svoje oblačila; in bodo pripravljeni na tretji dan; zakaj tretji dan bo Gospod prišel.“ (II. Mojz. 19, 10, 11.) In nastopil je tretji dan; in glej, slišalo se je, ko je jelo grometi in se bliskati, in trobenten glas je čedalje bolj bučal. Pripravljeno, čedno oblečeno je bilo ljudstvo, ko ga je Mojzes peljal do Sinajske gore, in Gospod Bog je sam govoril z ljudstvom. Kristjani moji! tudi nam se bo približal dan, ko bomo zaslišali trobenten glas, in nas bo Gospod Bog poklical na goro nebeškega Siona. Bomo li tudi mi tistikrat pripravljeni? bomo li tudi mi čedno osnaženi, lepo omiti in oprani, in svatovsko oblečeni? — Ljubi poslušavci! kaj? ko bi mili Bog nas zdaj le poklical pred se? Ni mar naše dušno oblačilo zamazano z malimi grehi? in celo raztergano z velikimi grehi? Oprani, čedno oblečeni so stopili Izraelci pred Gospoda, svojega Boga. Na kteri stopinji popolnamosti smo že mi? Si li upamo, stopiti pred Gospoda?

Ko že vemo, kako lepi, oprani, osnaženi, svatovsko oblečeni moramo stopiti pred svojega Boga; ko smo danes teden slišali: Kaj je keršanska popolnamost; pomislimo pa danes:

Kaj tirja keršanska popolnamost od nas?

Kaj ne? to je gotovo: Ako kdo hoče zidati veliko hišo, si postaviti obširno poslopje, mora si poprej preskerbeti potrebnega gradiva. Ravno taka je s keršansko popolnamostjo. Ker-

šansko popolnamost, to toliko imenitno, bi dejal, Božje poslopje, si zamore pridobiti le tisti, ki si pripravi vse potrebno gradivo k tej duhovni palači. Ali z drugo besedo: Kdor hoče popolnoma biti, mora vse storiti, kar popolnamost tirja. Keršanska modrost pa tirja pet reči: a) da resnobno in resnično hrepenimo po popolnamosti; b) da ne zaupamo sami na sebe c) da zaupamo na Boga, d) da imamo mirno serce; in e) zvedenega, skušenega vodnika.

a) Pervo in naj potrebniše, da bomo keršansko popolnoma, je, da resnobno in resnično hrepenimo po popolnamosti. Popolnoma bo le on, ki z gnado Božjo ganjen, popolnoma resnobno in resnično biti hoče. Kdor ne želi popolnoma biti, ali na to še ne misli ne; tudi ne bo nikdar popolnoma kristjan; kakor nihče umetnik ne bo, ako se za umetnost nič ne zmenja, po umetnosti nič ne želi, ne hrepeni. Zato naš ljubi Jezus le tiste blagruje, ki so pravice lačni in žejni; to je, tiste, ki po pravici resnično hrepenjenje imajo; le ti bodo nasiteni. (Mat. 5, 6.) Tako nas zagotovlja tudi sv. Avguštin, da s hrepenenjem se moramo k popolnamosti povzdigovati.

To hrepenjenje po popolnamosti mora pa resnobno, resnično in stanovitno biti. Kdor hoče kdaj popolnoma biti, ni zadosti, da bi le mislil ali le tje v en dan obljubil ali prazne želje imel, vedno boljši — popolnoma biti; ampak on mora imeti terdno, resnično hrepenjenje in tudi prizadevanje po popolnamosti. Kajti nebeško kraljestvo silo terpi. Zato nam kliče Božji Zveličar Jezus Kristus: „Prizadevajte si, skozi oske vrata noter iti; zakaj povem vam, veliko jih bo iskalo noter iti, in ne bodo mogli.“ (Luk. 13, 24.) Kristus pravi, da so oske vrata, kar pomenja, da se mora duša stisniti, z veliko ljubeznijo do Boga, svojo voljo od posvetnega in časnega ločiti, pa tudi notrajni sebič-

nosti se mora odpovedati, ako hoče se podati na pot, ki pelje v večno zveličanje. Oni pa, ki iščejo sicer noter itt, pa ne bodo noter prišli, so tisti, ki le na pol hočejo, so razdeljeni med svetom in med Bogom in nimajo nobenega resnobnega poželenja, da bi napredovali, popolnoma bili. Prazne želje, vetrasta volja nobenega ne pripelje h keršanski popolnamosti.

Te želje, to hrepenjenje po popolnamosti mora biti pa tudi stanovitno. Nikdar ne sme pojenjati, vedno mora biti to hrepenenje; kajti, dokler smo tu na zemlji, vsa naša popolnamost ni druzega, kakor vedno iskanje, vedno prizadevanje po njej; in sicer iskanje in prizadevanje, ki nikoli jenjati, nikoli pešati ne sme. Zato pravi sv. Tomaž Kempčan: „Vsak dan moramo svoj sklep ponavljati, k vnemi se priganjati, kakor da bi bili še le danes začeli. Recimo toraj: Moj Gospod in moj Bog! podpiraj me s svojo gnado v mojem dobrem sklepu, in v tvoji sveti službi; in daj mi, da danes popolnoma začnem; kajti, kar sem storil do zdaj, to ni nič.“ Vsi svetniki so imeli tako resnobno in stanovitno hrepenenje po popolnamosti. Ako bi tega ne bili imeli, še pravični bi ne bili, kaj še le popolnoma. Saj nobeden nikdar ne doseže kaj v resnici dobrega, česar resnobno in stanovitno ne poželi. Zato pravi sveto pismo: „Ako je (popolnamosti) kakor denarjev iščeš, in jo kakor zaklade izkopavaš; tedaj boš strah Gospodov razumel in spoznanje Božje našel.“ (Preg. 2, 4, 5.) To je, ako serčno hrepeniš po popolnamosti, in je željno iščeš, zadobil boš strah Božji in popolnoma boš.

b) Drugič, ako hočeš kdaj popolnoma biti, ne zaupaj sam sebi čisto nič. To nezaupanje do samega sebe nam je tako potrebno, da drugače nikakor popolnamosti dosegli ne bomo; ja, saj brez tega nobene, tudi naj manjše hudobije premagati ne moremo. Mi v svoji spačeni natori sebe le preveč čisljamo,

sami od sebe radi le visoko mislimo; in akoravno smo le resnični nič, vendar mislimo, da smo kaj imenitnega, ter nečimerno veliko stavimo na svojo lastno moč, ki pa nobene podlage nima. In ravno to ni dopadljivo očem Božjim; ja s tem se zamerimo Bogu, ki v svoji ljubezni to hoče, da smo do živega prepričani neoveržljive resnice, da vsaka gnada, vse dobro je le od Boga, ki je edini vir vsega dobrega, in da mi sami iz sebe čisto nič ne premoremo, ja še edine dobre, njemu dopadljive misli imeti nismo v stanu.

Tudi to preimenitno nezaupanje do samega sebe je sicer posebna gnada Božja, ktero Bog svojim izvoljenim ljubljencem daje, ali s tim, da jim vdihuje navdajenja, ali s tim, da jim pošilja težke britkosti, velike skoraj nepremagljive skušnjave, ali kakor po svoji modrosti za dobro spozna. Vendar tudi mi storiti moramo, kar nam je storiti mogoče. Poslušajte in povedal vam bom nektere pripomočke, s kterimi si bomo to nezaupanje do samega sebe, s pomočjo Božjo, pridobili.

O človek, o človek! kaj si pač sam iz sebe? Čisti nič. Ta svoj nič, to svojo nezmožnost vedno pred očmi imej. Ne pozabi nikdar, nikoli, da sam iz sebe ne moreš naj manjšega dobrega dela storiti, s kterim bi si plačilo v nebesih prislužil. Kolikor bolj živo to spoznaš, toliko večo nezaupnost do samega sebe boš imel.

Drugič; boj se samega sebe; boj se svoje lastne sodbe; boj se velicega nagnjenja svojega k grehu; boj se neštevilnih sovražnikov svojih, kterih premagati ne moreš; le glej, kako so izurjeni v zapeljevanji, kako zviti, kako se celo spreminjajo v dobre angele, glej, njihove tolike zanjke in mreže, ktero nam po potu čednosti tako skrito in zvito nastavljajo. Kolikor bolj si to k sercu vzameš, toliko manj boš sam sebi zaupal.

Ako si tako nesrečen, da si zopet padel, premišljuj bolj na tanko svojo veliko slabost, ter si jo živo pred oči postavljaj in prav dobro si jo k sercu jemlji. Bog ti je padec tvoj pripustil, da ž njegovo pomočjo razsvitljen bolj spoznaš, kako reven, kako zaničljiv da si, da tako celo želiš ali vsaj voljno terpiš, da te tudi drugi zaničujejo. Ako nimaš take volje, tudi nimaš nezaupanja do sebe, ktero je postavljeno na pravo ponižnost in na spoznanje, kterega nam skušnja daje.

Večkrat pa, o ljubi moj kristjan! pomisli, kako rado ti spodleti, kako hitro naj boljše sklepe prelomiš in storiš hudo, ktero bi bil tako lahko opustil; opustiš pa dobro, ktero bi bil tako lahko storil. O kako nestanoviten si! Zdaj le obljubiš; komaj si obljubil, že si zopet obljubo prelomil. Smeš ali moreš le kolikanj zaupati sam sebi? je li vredno le iskrice zaupanja tako nestanovitno, tako spreminljivo, tako vetrasto obnašanje tvoje? Gotovo ne. In ako bi mi to svojo omahljivost si prav pred oči postavili, pač bi sami sebi nič ne zaupali.

Poslednjič pa prosimo Boga v serčni molitvi, da sami sebe prav spoznamo; kajti, to je gnada Božja. Da bomo pa te gnade deležni, moramo spoznati, da je še nimamo, da sami sebe prav ne spoznamo, ja da nam celo mogoče ni, da bi sami iz sebe kdaj to spoznjanje doseči mogli. Kedar nesrečno padeš, s terdnim zaupanjem se verzi na svoje kolena pred Boga ter ga ponižno prosi, da ti podeli to milost, da sam nase nič ne zaupaš, in gotovo te bo uslišal, ako le za dobro, tebi koristno spozna.

c) Da bomo dosegli keršanško popolnamost, nam je tretjič potreba, da zaupamo na Boga. Tako in sicer terdno in stanovitno zaupanje na Boga nam je zopet tako bistevno potrebno, da brez njega ne bomo nikdar popolnoma, ja da se celo svojih grehov znebiti ne moremo; kajti le od Boga imamo vsak

dobri dar, vsako pomoč. Sami od sebe, ker smo nič, tudi druzega pričakovati ne moremo nič, kakor le, da grešniki ostanemo ali še veči postanemo; in ravno zato nase ne moremo tudi prav nič zidati; nasproti pa bomo grehov se znebili, bomo vedno popolniši prihajali, ako imamo in stavimo vse zaupanje na Boga. Zato kliče sv. Avguštin vsem kristjanom, ki hrepenijo in želijo popolnoma biti: „Ljubite vse zaupanje na Boga, terdno se deržite tacega zaupanja; vendar ne brez strahu; kajti, kdor le upa, pa se nič ne boji, postane len; kdor se pa le boji, in nič ne upa, je potren in pade v globočino ko kamen.“

Tudi to zaupanje je dar Božje dobrote; pa vendar si tudi sami moramo prizadevati za taisto. In zato nam cerkveni učeniki to le priporočujejo:

Pervi pripomoček je zopet molitev; kajti terdno zaupanje na Boga je dar, za kterega posebej prositi moramo. S kraljevim pevcem zdihujmo k Gospodu: „Gospod je moja luč in moja pomoč; koga se bom bal? Gospod je varh mojega življenja, pred kom se bom tresel?... Ako bi šotorišče meni nasproti stalo, moje serce ne bo se balo. Ako bi boj vzdignil zoper mene, pri tem bom zaupal.“ (Ps. 26, 1, 3.) In z aposteli kličimo k Jezusu: „Gospod pomagaj nam, podpiraj naše zaupanje. da ne poginemo!“

Potem pa premišljujmo, in to pogosto in temelito, vsegamogočnost in modrost Božjo. Premišljujmo, da Bogu ni nič nemogoče, nič pretežko in ker je njegova dobrota neskončna, je vedno pripravljen, nam vsako uro, vsak trenutek dati vse, karkoli potrebujemo ali karkoli nam koristi na potu popolnamosti, ako se le s terdnim zaupanjem zatečemo v njegovo očetovsko naročje. Nek cerkven učenik pravi: „Ako je naš Božji pastir tri in trideset let hodil za zgubljeno ovco, ter

jo vedno klical, da je zmolkev postal; jo po tako težavnem, ternjevem potu iskal, da je vso svojo kri prelil in celo svoje življenje dal; mar se ne bo ozerl na njo? mar je slišal ne bo? mar je ne bo na svoje rame vzel, napravil gostovanja s svojimi sosedi, z angeli v nebesih, ako ovčica za njim gre, posluša njegove zapovedi, ali vsaj želi, če tudi mlačno, ga ubogati, in zato k njemu kliče, k njemu zdihuje?“

Tudi to si moramo dobro k sercu vzeti, da še nobeden nikoli ni bil osramoten, kdorkoli je keršansko zaupal na Boga. Ta resnica nam je zadostno zagotovljena v svetem pismu, poterjena v življenji vseh svetnikov, v življenji vseh dobrih ljudi, in lahko jo je že vsak sam skusil; ter je zares pripravna, da nam obudi in poterdi zaupanje v Boga.

Da bomo veče zaupanje na Boga imeli, večkrat premišljujmo, kaj je uzrok, da v popolnamosti tako malo napredujemo, ja da le še v velike pregrehe padamo? Naj hujši in naj veči uzrok tega je, da premalo na Boga zaupamo, in preveč na svoje moči zidamo. Misel: Premajhno zaupanje na Boga me v čednosti opovera, me celo nazaj meče — ta misel, prav globoko k sercu vzeta, nas mora v zaupanji okrepčati in vterditi.

To zaupanje na Božjo pomoč si bomo še posebno pomnožili, ako tako le storimo: Ko mislimo kaj dobrega storiti, hudobno nagnjenje premagati, se kaj vojskovati, ali ko mislimo in hočemo na potu popolnamosti napredovati, takrat, preden kaj storimo, ozrimo se v svojih mislih k svoji slabosti, pa ne zaupajmo nič svoji nestanovitnosti; urno pa se obernimo k Božji vsegamogočnosti, k modrosti in dobroti njegovi in v terdnem zaupanji na njega delajmo, vojskujmo se in premagali bomo. Kdor noče tega pripomočka, ki misli, da že vse le v zaupanji na Boga dela, kmalo se bo žalostno prepričal, kako sam sebe goljufa. Kajti človeku je zaupanje na se tako lastno pa tako

zvito, da se skrije celo, v nezaupnost, ktero do sebe imamo, pa se vrine tudi v zaupanje, kterega v Boga imeti mislimo.

Marsikdo, ki je ta nauk poslušal, bi me morebiti rad vprašal, kako bom pa spoznal, ali imam dosti nezaupanja do sebe in nasproti ali je moje zaupanje v Boga zadosti močno, zadosti terdno? Cerkveni učeniki nam vsi pravijo, da to se lahko spozna nad tem, kako se zaderžimo po svojih padcih, ali kaj občutimo, ako zopet v kak greh zabredemo. Ako smo tako nesrečni, da zopet grešimo, in mi postanemo nepokojni, žalostni, ter nas napada nekaka obupnost, da ne gremo naprej, da nič dobrega storiti ne moremo; to je gotovo znamnje, da zaupamo na se, ne pa na Boga. Ako je ta žalost, ta obupnost velika, tedaj veliko na se zaupamo, malo pa na Boga. Kajti kdor ima veliko nezaupanje na se, in stavi vse svoje zaupanje le na Boga, ne čudi se, da je padel; tudi ni zato vžaljen, ali celo razdražen, ker ve, da je padel v svoji slabosti, in je premalo na Boga zaupal. On še manj sebi zaupa, in v ponižnosti se oberne s terdnim zaupanjem k Bogu; in ko svoje neredno nagnjenje, svoje strasti, kot uzrok svojega padca čez vse sovraži, občuti veliko pa mirno žalost zavoljo razžaljenja Božjega, in po tem notrajnem nagibu ustane od svojega padca, ter gre z večo serčnostjo, s terdnejšim sklepom po potu čednost naprej. To, ljubi moj kristjan! dobro zapomni si, zlasti, ako si med takimi, ki po storjenem grehu nobenega miru seboj imeti ne morejo in ga imeti nočejo, da gredó k svojemu spovedniku, kterega pa bi mogli poiskati le zato, da bi bili grešnega madeža očiščeni, in v svetem obhajilu zoper greh oboroženi; ne pa toliko, da bi le nepokoja se znebili.

d) Kdor hoče dospeti h keršanski popolnamosti, mora imeti tudi m i r n o s e r c e. Ta mir pa ima svojo podstavo, ali je zidan na vero, na upanje in na otroško ljubezen do Boga.

Sicer je ta nebeški mir prav za prav že sladek sad keršanske popolnamosti; ali vendar tudi začetniki si morajo z vso močjo prizadevati, da imajo mirno serce; drugače na potu popolnamosti ne ene stopinje naprej storili ne bodo; ja gotovo bi le vedno slabeji prihajali. Kajti nepokoj, maloserčnost vzame kristjanu vso zavednost, mu podere vse veselje do dobrega, mu primerzi molitev in druge pobožne vaje in naglo ga zapelje, da zanemarja dolžnosti svojega stanu, kterih v svoji zmešnjavi ne zapazi, ali jih v svoji nevolji celo vedoma opušča. Je žalost, Bogu dopadljiva, ki obrodi stanovitno pokoro k zveličanju (II. Kor. 7, 10.), ktera dela človeka ponižnega, resnično spokornega; nepokoj pa, ki nas nekako pobije, potlači, nas nemarne, lene stori, gotovo Bogu ne dopade, ter nam k zveličanju čisto nič ne pomaga, ja nas le zaderžuje, ali kakor pravi sv. Pavel, da posvetna žalost prinese smert. (7, 10.)

Zato se marsikdo prav hudo moti, ki ima za čednost nepokoj, nemir, kterega občuti po storjenem grehu, pa ne prevdari, da ta nepokoj velikrat izhaja iz prikritega napuha ali iz prederznosti, ki se opera le na se in na svojo lastno moč. Tak človek, po svojem padcu prepričan, da mu primanjkuje moči, bo ves zbegan, nemiren in zabrede v maloserčnost, ker poderla se mu je podstava, na ktero je zidal zaupanje svoje. Ne dela pa tako ponižni, ki le na samega Boga zaupa, sam od sebe čisto nič ne pričakuje, kedarkoli v greh pade. Akoravno občuti bolečino, hudo mu je, serce ga peče; ali vendar zato ni nemiren; in nič se ne čudi, kajti dobro ve, da vse to se mu pripeti zavoljo reve in slabosti njegove, ktere je v luči resnice ves prepričan.

Naj ložej in naj bolj gotovo boš ta notrajni mir, pokoj svoje duše, zadobil, ako si resnično ponižen. K temu ti bo pomagala tudi molitev, obujenje treh Božjih čednost in pa da es

ogiblješ vsega, kar bi ti unemirilo serce. Zato bodi odkritoserčen svojemu spovedniku, pa na tanjko ubogaj njegove svete nauke in ako bi nepokoj izviral iz kake telesne bolezni, kar bi tudi mogoče bilo, išči zdravila pri modrem zdravniku. S temi pripomočki boš zadobil tisti mir svojemu sercu, da boš z Božjo pomočjo pot popolnamosti nastopil in tudi na tem potu napredoval.

e) Še ti je pa potreba na potu popolnamosti modrega, skušenega vodnika. „Zvest prijatel je močna bramba, pravi sveto pismo, kdor ga je dobil, našel je velik zaklad; zvest prijatel je zdravilo življenju in neumerjočnosti, kteri se Boga bojé, ga dobé.“ Te besede merijo zlasti na neumerjočnost, to je, na notrajno, duhovno življenje ali na keršansko popolnamost; in ravno za to potrebujemo posebno zvestega prijatela, ki s svojim naukom, s svojim svetom vodi naše dejanje in nas naprej vodi po potu svete čednosti. Kakor zaklad modrosti nas bo v britkostih in težavah podpiral; kakor zdravilo bo naše serce v dušnih boleznih tolažil in krepčal, nas pred hudim varoval, in ako bi padli, nas bo zopet vzdignil. Brez modrega vodnika ne pride nihče do popolnamosti; še pričeti ne more brez njega; kajti omamljivosti in zmotnjave mu branijo, da ne najde pravega pota, ako nima učenika in vodnika, ki bi ga mu pokazal, ga nanj napeljal. Pobožni učenik Avila pravi: „Ako še tako skerbno iščeš, vendar volje ne boš nikakor tako gotovo zvedel, kakor na potu te ponižne pokorščine; kar so vsi pobožni starodavnih časov toliko priporočali in tudi sami tako delali.“ Ko je sv. Terezija vidila pobožno gospo Katarino Korduansko, kako ojstro se je pokorila, želela jo je posnemati, pa zoper svet svojega spovednika, kteri jej je to prepovedal; velike skušnjave je imela, da bi ga ne ubogala. Gospod pa se jej oglasi: „Moja hči! ti hodiš po dobrem in gotovem potu. Ti

gledaš na pokoro, ktero una dela; ljuba pa mi je pokorščina tvoja.“ Vsi, kterikoli so po popolnamosti hrepeneli, so si zvolili skušenega vodnika ter so se njegovemu vodstvu popolnoma podvergli. Zato je sv. kralj Ludvik pred svojo smertjo svojemu sinu dal ta posebni nauk: „Spoveduj se pogosto, pa zvoli si skušenega spovednika, ki te z gotovostjo učiti zamore, kar ti je storiti treba.“

Ali kdo bo nek dobil tacega prijatela, tacega zvestega vodnika? Vsak ga bo dobil, kdorkoli se Boga boji; vsak, kdorkoli po popolnamosti hrepeni; le Boga naj prosi zanj. „Ker je toliko na tem ležeče,“ pravi sv. Frančišek Salezi, da pot pobožnosti nastopiš z dobrim vodnikom, zato prosi Boga prav goreče, da ti ga preskerbi po tvojem sercu, in nič ne dvomi, dal ti ga bo dobrega in zvestega vodnika, ako bi ti, kakor mlademu Tobiju, tudi angela z nebes poslati moral.“

„Na vsako stran pa ti mora tudi res angel biti, še uči ta sveti mož: to je, ako ga dobiš, imej ga, ne kakor človeka; in ne zanašaj se niti na njega, niti na njegovo človeško učenost, ampak zanašaj se veliko bolj na Boga, ki ti je tako dober, da po tem človeku s tebo govori in mu Bog sam na serce in usta poklada vse, kar je v zveličanje tvoje. Poslušaj ga, kakor angela Božjega, ki je stopil iz nebes, da bi tebe tje gori pripeljal. Bodi mu odkritoserčen z vso resnico in zvestobo; odpri mu svoje serce; odkrij mu na tanko, kar imaš dobrega in kar imaš slabega nad seboj; in to brez vse hinavščine, brez vse zvijačnosti. In tako bo tvoje dobro presejano in ohranjeno, in tvoje hudobno poboljšano in ozdravljeno. Britkost ti bo polahčal in te bo poterdil, v veselji te oberzdal in vredil. Imej veliko zaupanja, zaupanje pa ne bo opoveralo spoštovanja. Zaupaj mu, zraven ga pa spoštuj kakor hči svojega očeta; spoštuj ga, zraven pa nanj zaupaj kakor sin svoji materi.“

Tako toraj, preljubi moji! sem vam naštel nektere pripomočke, ki so pa tudi bistevno potrebne pogoje ali neobhodne podstave za zidanje keršanske popolnamosti. Kakor nobeno zidanje brez terdne podstave obstati ne more, tako tudi poslopja čednosti in popolnamosti ne moreš niti postaviti, niti ohraniti brez teh pripomočkov. Da boš toraj popolnoma, imej resnično in stanovitno hrepenjenje; ne zaupaj sam sebi nič; terdno pa zaupaj na Boga; skerbi, da si mirnega serca in izvoli si zvedenega, skušenega in modrega vodnika, pa mu bodi odkritoserčen, podverzi se mu v vseh dušnih rečeh in srečno boš nastopil in hodil pot popolnamosti. Amen.

XLIV. Keršanski nauk.

Kako bomo popolnamost dosegli?

„Bog nas je vse za nebesa vstvaril; pa vendar vsi v nebesa prišli ne bomo. Tudi tice se vse visoko proti nebu ne povzdigujejo. Štruc, naj veča tica, se nikoli v zrak ne povzdigne; kokoš tudi malokdaj in še takrat z veliko težavo in to za malo časa in le na niskem leta. Lastovke in golobi pa veliko letajo, letajo urno in visoko. Tako, preljubi! se veliki grešniki nikdar ne vzdignejo k Bogu, zmiraj bivajo na nizkem, na zemlji, ker so navezani, obteženi le na to ubogo zemljo. Ljudje, dobri in pravični imenovani, se vzdigujejo z dobrimi deli k Bogu; ali to se le malokdaj zgodi in to le težavno in počasno. Pobožne duše pa, ki so na potu popolnamosti, pogostno in visoko letajo in se vse vesele povzdigujejo k svojemu Bogu, enako urnim golobom in lahkim lastovkam.“ Tako piše sv. Frančišek Salezi.

Kristjani moji! ker smo za nebesa namenjeni, glejmo, kako bomo dospeli do tega svojega namena! Že sem vam povedal,

da vsak kristjan je dolžen popolnoma biti. Kajti, ako hočemo v nebesih biti, moramo proti nebesom hoditi. In da nam je to mogoče, tudi to sem vam dokazal. Potem sem vam povedal, kaj je keršanska popolnamost? in zadnjič ste slišali, kaj tirja keršanska popolnamost od nas? Danes vam bom pa povedal:

Kako bomo najložej keršansko popolnamost dosegli?

Ker besede le mičejo, zgledi pa vlečejo, bodo tudi pri popolnamosti zgledi naj boljši pot kazali. In ker nam je v vseh rečeh naj lepči zgled zapustil Jezus Kristus sam, zato je pa tudi posnemati Jezusa Kristusa, hoditi za njim naj boljši, naj gotovši pot, po kterem bomo do popolnamosti dospeli. Ali z drugimi besedami: Ako hočemo popolnoma biti, moramo za Kristusom hoditi, in njemu, kolikor je mogoče, v dejanji in nehanji enaki postati.

Drug, ravno tako gotov pot do popolnamosti je pa hoditi ali posnemati svetnike božje; zato ker je njihovo življenje resnična in zvesta podoba Jezusovega življenja. Ali z drugo besedo: Ako hočemo popolnoma biti, moramo svetnike posnemati, jim kolikor mogoče v dejanji in nehanji enaki postati. Pomislimo zdaj to dvoje malo bolj na tanjko!

1. a) Ako hočemo popolnoma biti, moramo za Jezusom hoditi. To nam naš Božji Odrešenik sam pravi z besedami, ktere je rekel evangeljskemu mladenču: „Ako hočeš popolnoma biti, idi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim, in boš zaklad imel v nebesih; ter pridi in hodi za menoj.“ (Mat. 19, 21.) Cerkveni učeniki te besede tako razlagajo, da Jezus popolnamosti ne stavi v to, da razdelimo svoje premoženje med uboge, ampak v to, da hodimo za njim. On je mladenča le opomnil, naj bi se svojega bogastva znebil,

da bi ga nič ne opoveralo, da bi toliko ložej hodil za njim. Prostovoljno uboštvo je toraj le pripomoček k popolnamosti; hoja za Kristusom pa je popolnamost sama. Zato se nam naš Božji Zveličar večkrat v zgled postavlja, ter nas opominja, posnemati ga. Tako pravi: „Zgled namreč sem vam dal, da ravno tako, kakor sem jaz vam storil, tudi vi storite.“ (Jan. 13, 15.) In spet pravi: „Vzemite moj jarm nase in učite se od mene, ker jaz sem krotek in iz serca ponižen, in bote pokoj našli svojim dušam.“ (Mat. 11, 29.) Ravno tako opominjajo njegovi aposteljni. Sv. Peter pravi: Kristus „vam je zapustil zgled, da hodite po njegovih stopinjah.“ (I. Pet. 2, 21.) In sv. Pavel hoče, da se vsi predelamo v Kristusu Jezusu, da vzamemo v se njegove misli, njegovega duha in posnemamo njegove dela, da kakor v podobi znotrej in zunaj njega nad seboj kažemo, ko pravi, da oblecimo Gospoda Jezusa Kristusa. Ravno tako nas učijo vsi cerkveni učeniki ter imajo hojo za Jezusom za edino pravo pot, ki nas k popolnamosti pripelje. Lepo piše v tem sv. Avguštin, ki pravi: „Jezus je rekel: Jaz sem pot, resnica in življenje; kakor da bi rekel: Kod hočeš iti? Jaz sem pot. Kam hočeš iti? Jaz sem resnica. Kje hočeš ostati? Jaz sem življenje... Hočeš popotovati? Jaz sem pot. Hočeš, da ne boš prevarjen? Jaz sem resnica. Nočeš umreti? Jaz sem življenje.“ — In sv. Izidor pravi: „Ako hočeš popolnamost doseči, brez nehanja sledi Kristusa, kakor lovec sledi divjačino.“ In sv. Frančišek Salezi nam to resnico v svoji znani ljubeznjivosti posebno lepo pred oči postavlja: „Vse čednosti našega Gospoda Jezusa Kristusa so tako rekoč dišeče cvetlice raznih barv, ki vert njegovega presvetega življenja veličastijo, da si jih vsaka duša nabira, kakor jej po njenem stanu posebno služijo v dopadanje Božje. O pre-

srečne duše, ktere vabi ta nebeški ženin na svoj predragi, tako lepo obdelani vert! Njih muzek prešinja njegov glas; razsvitljuje jih s bliščobo svojega obličja, ter jih močno nase vleče z vezmi ljubezni svoje. Pridite, kliče jim, pridite moje neveste v moj vert, kterega sem za vas zasadil in s svojo kervijo polil! Pridite in poterkajte na vrata, in odpreti vam hočem!

b) Uzrok pa, zakaj moramo posnemati svojega Božjega Zveličarja, ako hočemo popolnoma biti, je ta, ker je njegovo življenje v vsem naj veličastniša podoba popolnamosti, ja je popolnamost sama.

Popolnamost, kar smo že slišali, je v ljubezni do Boga, ali popolnoma je on, ki Boga čez vse ljubi. In v tem nam je Jezus naj lepši zgled. Saj vse njegovo življenje, vse njegovo dejanje nam spričuje, da je črez vse ljubil svojega nebeškega Očeta. Iz ljubezni do njega je postal človek — človek od revne matere — v zapuščenem hlevcu — od vseh zaveržen. Iz ljubezni do njega je že ko majhno dete terpel lakoto, mraz in vročino, zaničevanje in preganjanje. Iz ljubezni do nebeškega Očeta je hodil po zemlji v revni podobi hlapca; je oznanoval sveto evangelje v velikem pomanjkanji in v terpljenji. Iz ljubezni do njega je vzel težki križ na svoje rane, ter je umerl na njem v neznanih bolečinah, v velikem zasramovanji. Zato je sam rekel: „Moja jed je, da storim voljo tega, kteri me je poslal, in da dopolnim njegovo delo.“ (Jan. 4, 34.) Kakor silno hrepeni lačni po jedi in le v tem svoje veselje ima, da bi svojo lakoto z jedjo potolažil, tako je imel Jezus svoje veselje in svoje hrepenjenje le v tem, da je spolniti zamogel voljo svojega nebeškega Očeta. In zato je rekel: „Da svet spozna, da ljubim Očeta, in tako delam, kakor mi je Oča zapovedal, vstanite, pojdimo od tod.“ (Jan. 14, 31.) In to je bil pot

v britko terpljenje. In še na oljski gori je molil: „Oča! ako hočeš, vzemi ta kelih od mene; vendar ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi!“ (Luk. 22, 42.) Umiraje je še molil: „Oča! v tvoje roke zročim svojo dušo!“ (Luk. 23, 46.) Kdo ni prepričan, kdo ne ve, da je Jezus svojega nebeškega Očeta črez vse ljubil, ko mu je daroval celo življenje svoje, vse svoje misli in želje, vse svoje učenje in dejanje, terpljenje in smert?

Ako hočeš toraj popolnoma biti, moraš Jezusa posnemati, in kakor on, Boga črez vse ljubiti. In to ljubezen boš pa imel, ako delaš, kakor Jezus, da v vseh rečeh voljo Božjo spolnuješ, toraj vse zaničuješ, se vsega varuješ, kar Bogu ne dopada, pa vse ljubiš in storiš, kar je njemu dopadljivega. In ako bi spolnovati Božjo voljo kdaj tudi težavno in nadležno bilo, vendar v dobrem ne smeš omahovati; ja ravno v tem spolnuješ Božjo voljo, moraš svojega veselja in svojega tolažila iskati.

Keršanska popolnamost potem tirja, da vse v Bogu ljubimo. Tudi tu nam je naš ljubi Jezus naj lepši zgled. Vse kar je ljubil, ljubil je le v Bogu in le zavoljo Boga. Naša spačena natora se vstavlja, da bi mi obhajali, celo ljubezen svojo skazovali takim ljudem, ki so hudobni, ali nas celo zaničujejo, zasramujejo ali posmehujejo; Jezus pa je naj več obhoje imel z grešniki; ž njimi je jedel, ž njimi hodel in vse je storil, da bi jih nase navezal in jih večne pogube rešil. Celo do svojih priseženih sovražnikov, do svojih morivcev je bil poln ljubezni, ja še na križu je molil za nje, ko so ga le zasramovali in se ž njega norčevali. Ločil se je od svoje matere, ktero je tako preserčno ljubil; pripustil je, da je zavoljo njega bila pogreznjena v naj večo žalost. Mar ne kaže vse to obnašanje Jezusovo, da je vse ljudi v Bogu ljubil? Vemo tudi, da vse, česar se naša natora boji in preplaši in kar se jej studi,

kakor revščina in uboštvo, zaničevanje, tepenje in ranjenje, ja celo najgrozovitniša, naj zaničljivša smert, je poterpežljivo, ja z veseljem sprejel. Tako je Jezus vse v Bogu ljubil. Ljubezen do Boga, svojega nebeškega Očeta, ta je vodila njegovo voljo in njegovo dejanje. Ja celo njegovo življenje je bilo nepretergana vaja v ljubezni Božji.

Tako moramo tudi mi ljubiti, kar je nasprotnega naši natori, kakor le vemo, da smo po Božji volji taisto ljubiti dolžni. In tako bomo tudi mi hodili po potu popolnamosti, ter bomo posnemali Jezusa, ki je ljubil Boga čez vse, vse drugo pa ljubil v Bogu in ravoljo Boga.

Keršanska popolnamost, kakor smo tudi že slišali, pa še tirja, da smo prosti vse neredne svetne in samosvoje ljubezni. In kako lep zgled nam je tudi tukaj naš Božji Zveličar! „On pa je sam sebe vnič storil, pravi sveti apostelj, ko je podobo hlapca nase vzel, človekom se upodobil, in po unajnem najden bil, kakor človek. Ponižal je sam sebe in je bil pokoren do smerti, smerti pa na križu.“ (Fil. 2, 7, 8.) Njegovo ponižanje bi že zadostno bilo, ako bi bil k nam prišel, vsaj s pozemeljsko bliščobo, in bi bil ko mogočen kralj čez nas gospodoval. Ali kako neizrečeno veliko, vsega občudovanja vredno je poniževanje njegovo, ko se je prikazal na tej zemlji kot ubogo, revno dete, kot sin siromašnega tesarja, je na tihem, na skrivnem ubožno živel, si od vseh dobrot tega sveta ni nič prisvojil, temuč si je le revščino v svoj delež izvolil, da je po pravici lahko rekel: „Lesice imajo jame, in ptice neba gnjezda; Sin človekov pa nima, kamor bi glavo naslonil.“ (Luk. 9, 58.) Mar nam ni Jezus naj lepši zgled, kako se moramo tudi mi odpovedati svetu in zatajevati sami sebe? Vse njegovo življenje nam spričuje, da v

njegovem presvetem sercu ni bilo ne sence neredne svetne ali samsvoje ljubezni.

O da bi tudi mi pri pogledu tega veličastnega zgleda pregnali iz svojega serca vso nerodno, vso pregrešno ljubezen do sveta in nečimernosti njegove, da bi nam vse posvetno nič ne opoveralo, hoditi po potu keršanske popolnamosti?

Samostansk brat je poprosil svojega sprednika, naj bi mu dal bukve, iz kterih bi se mogel popolnamosti naučiti. Opat mu poda podobo križanega Jezusa in mu de: „Glej, tu so ti bukve brez čerk. Pa le pridno glej v te bukve, pridno jih prebiraj, po njih ravnaj življenje svoje in popolnoma boš.“ — In prav gotovo je, ljubi moji kristjani! hoja za Kristusom je naj boljši, naj gotoviši pot do popolnamosti. Kdorkoli se poda na ta pot, lahko bo dospel do popolnamosti.

Naj vam povem čudne sanje, ktere je imel pobožen mladeneč iz Siene, ki mu je bilo Peter ime. Te sanje imajo pa v sebi imenitno resnico, ktere veliko ljudi ne najde, akoravno bedijo. Sanjalo se mu pa je, da je postavljen v veličasten, visok in širok tempelj; tla tega tempeljna so bile potresene s prahom in pepelom. Velike vrata se zdajci odprejo. V revni in terpeči podobi pride v tempelj Jezus Kristus, naš Božji Zveličar; gre proti velikemu oltarju ter se vsede na prelepi sedež. Njegove kervave stopinje pa so se v pepelu poznale. Za njim pride zdaj njegova deviška mati, gre na tanko po vseh stopinjah svojega Božjega Sina, in ko do njega pride, jo posadi na veličasten sedež zraven sebe. Zdaj pridejo apostelni, za njimi apostelski pomagavci in učeniki, vsi mučenci in spoznovavci; pa vsi so skerbno šli po zaznamnjani stezi ter so dospeli do Gospoda, ki je vse nezrečeno prijazno sprejel. Za temi je prišla množica zvestih posnemavcev Kristusovih iz vseh ljudstev in iz vseh stanov. Vsi so prišli do Gospoda in on je vse prav pri-

jazno sprejel. — Dober mladeneč je prav dobro spoznal, da te sanje ga opominjajo, da se tudi on pridruži tem zvestim posnemovavcem Kristusovim, da naj tudi on hodi po zaznamnjanih stopinjah, in to je tudi storil. — Tudi ti, predragi kristjan! stori tako. Hodi po svetih stopinjah Gospodovih, nasleduj ga korak za korakom, da boš popolnamost dosegel.

2. Ako hočemo popolnoma biti, posnemajmo tudi svetnike. Zakaj?

a) Življenje svetnikov je naj bolj zvesta podoba Jezusovega življenja; toraj so nam svetniki lep zgled popolnoma in svetega življenja. „Življenje in zgledi svetnikov so nam dejansko evangelje, pravi sv. Frančišek Salezi; v njih imamo nauk in spodbudo, spolnovati vse čednosti.“ Kajti ni je nobene čednosti, ktero je Jezus v svojem evangelju učil in kazal, da bi je svetniki ne imeli. Oni so Boga črez vse ljubili, vse drugo pa le v Bogu, ter so bili prosti vse neredne svetne in samosvoje ljubezni. Voljo Božjo v vseh na tanko spolnovati, to jim je bilo naj veče veselje, to naj veča slava; nasproti pa jim je bilo naj hujše, ako so padli v naj manjši greh. Kdor toraj svetnike posnema, hodi za Kristusom samem in je gotovo na potu popolnamosti.

b) Drugič pomislimo, da svetniki so bili ljudje kakor mi, so živeli v takih okoliščinah, kakor mi, so imeli take slabosti, kakor mi, in vendar so popolnoma živeli. Zato pravi spet sv. Frančišek Salezi: „Premišljuj večkrat zglede svetnikov! O kaj vse so storili iz ljubezni do Boga, da so postali pobožni otroci njegovi! Tudi mi bomo vse storili, ako si zglede svetnikov k sercu jemljemo. Ljudje so bili, kakor smo mi; služili so tistemu Bogu, kteremu moramo tudi mi. Zakaj bi ne storili tudi mi, vsak po svojem stanu, kar so storili oni? Poglejte in preštejte razne stanove nebeškega Jeruzalema, in videli bote, da

vsi so nebesa dosegli v svoji ponižnosti.“ Ta misel, da so bili svetniki slabi ljudje, kakor smo mi, pa so vendar popolnoma in sveto živeli, mora nas spodbadati, da jih posnemamo in smo popolnoma, kakor so bili oni.

Tudi svetniki so tako delali, da so gledali na zglede druzih svetnikov, jih vedno pred očmi imeli in so svoje življenje po njihovem ravnali. Da vam le enega v misel vzamem, bil je sveti Maurus postal velik svetnik zato, ker je vedno pred očmi imel zgled svetega Benedikta, čegar učenec je bil, ter ga je v vseh rečeh skerbno posnemal. Bil je toliko vnet za vse pobožnosti, se toliko postil in čul, vse britkosti in težave tako voljno in rad prenašal, dolge molitve opravljal, da so ga morali zaderževati, ne da bi ga bil kdo še opominjal. V kratkem času je dosegel toliko popolnamost, ker je posnemal svojega svetega učenika.

c) Da je posnemati svetnike pravi pot do popolnamosti, tudi iz tega spoznamo, ker aposteljni in drugi cerkveni učeniki nam to posnemo kažejo in priporočujejo kot naj gotovši pot do popolnamosti. Sv. apostel Pavel piše tako le: „Želimo pa, da bi vsak zmed vas ravno to skerb skazal, da bi imel polno upanje do konca; da bi ne bili leni, ampak posnemavci tistih, kteri so po veri in poterpežljivosti obljube dosegli.“ (Hebr. 6, 11, 12.) In ko se v svoji ponižnosti sam v posnemo postavlja, pravi v pismu do Korinčanov: „Prosim vas tedaj, moji posnemavci bodite; kakor sem jaz Kristusov.“ (I. Kor. 4, 16.) Ravno tako govorijo cerkveni učeniki, ter nam vsi priporočujejo, naj posnemamo svetnike. Sv. Bazilij pravi: „Podobar mora večkrat pogledati podobo, ktero premalati hoče; ravno tako mora pogosto se ozirati na življenje svetnikov, kdor hoče popolnoma biti.“ — Sv. Bernard

uči: „V vertu nebeškega ženina je prav veliko pobožnih in popolnoma ljudi; ti so podobni sadunosnim drevesom; in kedar si njihove dobre dela in obnašanja v zgled vzamemo, vselej si vtergamo en sad.“ — In sv. Frančišek Salezi nas uči: „Prizadevati se moremo, da živimo po sporočilih svetnikov, ktere so zapustili v posnemanje njim, ki hočejo tudi sveti biti.“ In nek drug cerkven učenik pravi: „Kakor bo kraljev sin spodbujen za imenitne opravila, ako se mu pred oči stavijo veličastne dejanje sprednikov njegovih, tako bo tudi kristjan v svoji veri uterjen, k enakim svetim delom spodbujen in vnet, ako živo premišljuje pobožne dejanja aposteljnov in druzih spoznovavcev Kristusovih, ki so zares prave cvetlice in lilije v svetu Božjem.“

d) Gotovo je toraj, da posnemanje svetnikov je za hojo za Kristusom naj boljši pot keršanske popolnamosti. Kristjan moj! poišči si tudi ti ta pot in hodi po njem! Premišljuj in glej večkrat na življenje svetnikov; zlasti še tistih, ki so bili v tvojem stanu, v tvojih okoliščinah, ter zvesto posnemaj, kar vidiš nad njimi. Kliči jih z zaupanjem na pomoč, naj prosijo pri Bogu; kajti tudi svetnike zamoreš posnemati le s pomočjo gnade Božje. Posnemaj svetnike posebno v ljubezni do Boga, kar je ravno keršanska popolnamost. Ljubi, kakor oni, Boga črez vse, vse drugo pa le zavoljo Boga, ker Bog tako hoče. Posnemaj jih tudi v druzih čednostih pa tako, da si zdaj eno, zdaj drugo čednost v posnemo odbereš, ter se v njej tako dolgo vadiš, da si jo prisvojiš. Kajti popolnoma ne boš na mah, ampak le sčasoma. Ako bi hotel na enkrat posneti vse čednosti kacega svetnika ter si jih prisvojiti, večidel ti ne bo nič koristilo.

Zapomni si tudi to, ljubi moj! da posnemaj vse čednosti, nikakor pa ne doprinašaj vseh dejanj svetnikov. Marsikteri svetnik je storil kaj posebnega, ker ga je k temu sam Bog navodil

zavoljo druzih, kar še ti storiti ne smeš, zato ker te Bog v to poklical ni, in ti tudi k temu potrebne moči dal ni; posnemaj pa njihovo pobožno obnašanje in sveto življenje; to zamoreš, in to si dolžen, ker Bog tako hoče, in ti k temu tudi svojo pomoč daje.

e) Zato vam bom pa zdaj le povedal nektere vodila, po kterih se ravnajte, in ktere pri posnemanji Kristusa in njegovih svetnikov pred očmi imejte, da bote v popolnamosti res napredovali.

1. Ne vpreži se precej pretežko. Ne segaj po čednosti, ktera zahteva že višo stopinjo popolnamosti. Tako na primero, so Božji Zveličar in svetniki svoj križ ne le poterpežljivo, ampak celo z veseljem nosili, ja celo hrepeneli so po križih in terpljenji; za naj večo srečo so terpljenje imeli. Ne zvoli in ne išči tacega veselja v posnemanje koj v začetku; to bi bilo pretežko. Še le, ko boš že nektere stopinje svete poterpežljivosti si pridobil, potem bi si v posnemanje izvolil tako veselje.

2. Zmed čednost, ktere nad Kristusom, svojim Gospodom in nad svetniki vidiš, si v posnemanje odberi tiste, ki so primerne tvojim dolžnostim, nepa, ktere bi se ti ravno dopadle. Sv. Pavla je srečno hrepenela, da bi svetnike v ojstrosti posnemala, da bi svoje telo z ojstrimi pokorili krotila, da bi se tako veselja duhovnega življenja bolj udeležila; potrebniša pa jej je bila pokorščina do svojih prednikov. Zato jo je sv. Hieronim svaril, da se zoper svet svojega škofa z nezmernimi pokorili slabi. Zato črez vse glej le na to, ktere čednosti so tvojemu stanu, tvojemu poklicu naj bolj potrebne, in te premišljuj nad svetniki ter si jih v posnemanje odberi.

3. Zmed čednost, ktere so svetniki imeli, pa ne zadevajo ravno tvojega poklica, odbiraj si v posnemanje naj imenitniše ne pa bolj očitne. So nektere čednosti, bi rekel, bolj vidne,

skoraj telesne in ktere priprosti ljudje visoko visoko cenijo, bolj obrajtajo. Tako ima svet za kaj posebnega telesno miloščino, na krotkost in druge notrajne, serčne čednosti dosti ne porajta, akoravno so veliko žlahtniše, veliko imenitniše. Zvoli si v posnemo take imenitniše čednosti, ne unih bolj vidnih ali očitnih, in gotov je tvoj dobiček.

4. Ako se moraš vojskovati še zoper kako hudobijo, zvoli zmed čednost svetnikov v posnemo tisto, ktera je tvoji pregrehi ravno nasprotna; in tudi v vseh druzih čednostih se vadi vselej oziroma na to. Tako boš sovražnika premagal, pa tudi v druzih čednostih napredoval. Ako te premaguje napuh ali jeza, prizadevaj si za ponižnost in krotkost, in v to moraš obračati vse druge pobožnosti, molitev, svete zakramente, modrost, stanovitnost, zmernost; in tako boš premagal napuh in jezo, pa boš rastel tudi v druzih čednostih. Tako občudujemo vsi Joba, ki se je posebno v poterpežljivosti vadil zoper tolike skušnjave, ki so mu od vseh strani protile; in bil je popolnoma, poln tudi vseh druzih čednost.

5. Dobro je, da si odbereš eno čednost v posebno posnemo; ne da bi druge opuščal, ampak da svoje serce bolj vrediš in vterdiš. Tako so tudi svetniki delali, da so se v eni čednosti posebno urili. Tako je sv. Janez, Aleksandrinski škof, posebno ljubil dobrotljivost; sv. Frančišek uboštvo, sv. Gregor postrežljivost, sv. Elizabeta poniževanje, sv. Katarina je naj raje bolnikom stregla. Posnemaj svetnike v tem; zvoli si eno čednost za posebno prijatlico, tovaršico svojo. Velik dobiček boš imel; kajti to je gotovo, da, kdor se posebno vadi v eni čednosti, se uri tudi v druzih. Ako ena raste, rastejo ž njo tudi vse druge, ker so vse ena z drugo v tanki zvezi, ker so vse žarki, ki izvirajo iz ljubezni do Boga.

6. V čednosti, ktero si si v posnemo odbral, vadi se tako dolgo, da spoznaš, da napreduješ v njej. Znamnje, da si resnično napredoval, je, ako si terden, stanoviten v čednosti, tudi ob času suhote, dušne britkosti, in ako tudi nobenega tolažila ne občutiš. Tudi to, kako se tvoja spačena natora vstavlja zoper pobožne dela izvoljene čednosti, naj ti bo očitno znamnje; kajti kolikor manj se ti natora opera, toliko bolj zamoreš misliti, da v dobrem napreduješ. Ako ne čutiš v svojem sercu nobenega upora, nobene nasprotnosti, zlasti ako si nanagloma napaden, je to gotovo spričevanje, da si čednost si pridobil. Dobro pa moraš paziti, da na to ne zidaš kaj da si pridobil si čednosti, ktere si se od svetnikov naučil; kajti tudi tu te lahko prevari zvijača hudobnega duha ali pa tvoja lastna spačena natora, tako da ima marsikdo v svojem skritem napuhu za čednost, kar nobena čednost ni. Zato se vadi v čednosti vedno, kakor v začetku, kakor da bi še nič napredoval ne bil. Sploh le za to skerbi, le na to glej, kako boš po potu keršanske popolnamosti vedno naprej hodil in ne premišljuj, ne preštevaj, koliko si že napredoval; kajti le Gospod Bog sam je preiskavec naših serc; in on nekterim skazuje to milost, da spoznajo napredovanje svoje, drugim jo pa odtegne, kakor v svoji modrosti sprevidi, da bi tako spoznanje rodilo ponižnost ali pa napuh. Tako one obvaruje nevarnosti, drugim daje priložnost, da napredujejo v svoji čednosti.

7. Poslednjič pa ne zamudi nobene priložnosti, kterakoli se ti ponudi, ter se vadi v čednosti, ktero si si v posnemanje od svetnikov odbral. Na primero: Ti si zvolil, da hočeš svetnike v poterpežljivosti posnemati. Ne bi bilo prav, ako bi se vsega odtegnil osebam, delom in mislim, ki te v nepoterpežljivost napeljujejo. Nadležnih besed se ne ogiblji, ampak govori, s komurkoli si bodi, če ti je tudi zopern, pa bodi vedno pri-

pravljen, voljno prenašati vse nasprotno, vse neprijetno, karkoli se ti pripetiti zamore. Ako drugači počneš, ne boš v poterpežljivosti nikdar napredoval. Tako se obnašaj tudi pri opravilih, ki ti niso povšečne; ne da bi jih opuščal, ako te tudi zdražijo in zbegajo; drugače se ne boš nikdar navadil poterpežljiv biti; kajti brez vaje ni nobene čednosti. Ravno to velja od nadležnih misel, ki te včasih napadejo, in ti serce obtežijo, znemirijo. Ne zaverzi jih po vsem; kajti, ako te tudi nadlegujejo, pa ti vendar pomorejo, da se privadiš in nasprotnosti prenašaš.

Res je sicer, da zlasti začetnik v popolnamosti mora previden in moder biti v tacih priložnostih, da se svojemu sovražniku ustavi s tem, da ga zaničuje in zanj nič ne mara, ali pa se mu ogné, kakor že več ali manj pridobljene čednosti in dušne moči v sebi čuti. Ali vendar se popolnoma vsaki priložnosti, vsaki nasprotnosti odtegniti ne sme; kajti, ako bi se zdaj obvaroval da ne pade, lahko pride drugo pot v še večo nevarnost ter bo v nepoterpežljivosti padel, ker se poprej ni oborožil in v vaji nasprotne čednosti ni okrepčal. In kar velja tukaj oziroma na poterpežljivost, to velja oziroma na vse druge čednosti. Le čistost je izvzeta; ona, ki daje lepoto drugim čednostim, se ohranja in pomnožuje le v begu vsake hudobne, če tudi še tako majhne priložnosti.

Tako preljubi in predragi moji! sem vam naznanil pot, po kterem zamoremo popolnamost doseči. Posnemajmo Jezusa, svojega nebeškega Zveličarja; posnemajmo tudi svetnike, napredujmo po teh zgledih in srečno bomo dosegli svoj namen, svete nebesa. Amen.

LXV. Keršanski nauk.

II. Razdelek. Od stopinj keršanske popolnamosti.

Perva stopinja. 1. Očiščevanja smertnega greha.

Cerkveni učenik Gregor nam pove to le priliko: Mislimo si bogatega očeta, žlahtnega stanu, ki ima veliko sinov. Vsi sinovi so zmožni, da hišo še povzdignejo, in s tim, da pridno delajo in se lepo obnašajo, še bolj počastijo. To tudi vsi storé, razun enega. Ko drugi delajo, kar in kakor se sinovom tacega očeta spodobi, pa on le lenobo pase, brez dela pohajkuje in čas trati, ter se nič ne loti, kar bi bilo primerjenega njegovim močem, v čast njegovemu stanu in v hasen celi hiši, akoravno bi vse lahko storil, kakor delajo bratje njegovi. Pravi pa, da kar ima, mu že skeza, da bo lahko živel, ne mara pa niti za čast niti za premoženje; zato se tudi nič truditi noče. Oča ga pred se pokliče; prosi, opominja ga; prigovarja mu, naj bi se poboljšal; opomni ga na zmožnosti njegove, na lepe darove, na žlahtnost in imenitnost slavne hiše; kaže mu zgled sprednikov, zgled njegovih bratov. Ako pa ta sin pri vsem tem se ne gane, v svoji lenobi ostane, ter se ne zmeni, da bi boljši bil, mar ne bo s svojo lenobo dobrega očeta v veliko nevoljo pripravil? In to prav gotovo. —

Kristjani moji! mi vsi smo otroci Božji in bratje Jezusa Kristusa. Naš nebeški Oča nas opominja in oserčuje k popolnamosti. Moji sinovi! nam pravi Jezus, ne bodite zadovoljni z navadnim življenjem, ampak bodite tudi vi popolnoma, kakor je vaš nebeški Oča popolnoma. Imejte pred očmi veličastvo in popolnamost svojega Očeta. (Mat. 5, 45.) Poglejte zgled svojih bratov; ozirajte se na svojega pervega brata, ki je Jezus Kri-

stus; on je čast in slava vsemu vašemu rodu; sicer je dal kri in življenje zato. Ako pa pogled tako veličastnega zgleda vašim očem preveč blišči, ozirajte se na druge brate svoje! Bili so ravno tako revni, kakor vi, v grehih rojeni, kakor vi, polni britkost in težav, skušnjav in slabih nagnjenj, kakor vi. Kajti ravno zato nam sveta cerkev, naša dobra mati, zglede svetnikov kaže ter njih spomin praznuje. Ako pa kdo pri vsem tem nobene serčnosti nima, da bi se kaj zdatnega lotil, v čednostih napredoval, ampak je z navadnim, vsakdanjim življenjem zadovoljen, se nekako poleni ali potumpi; mar ni tak sam kriv, da Bogu, svojemu Očetu, ne dopade, in da, ko svojim bratom slabe zglede daje, ga nebeški Oča ne bo več imel za svojega sina; pa tudi bratje ga za svojega brata spoznali ne bodo.

Preljubi! ta prilika naj nas opominja in priganja, da mi vsi visoke in blage misli imamo, da svoje oči in serce na velike in imenitne dejanja obračamo, da, ako v svoji slabosti tudi tako visoko ne dospemo, vsaj predalječ ne zaostanemo. Želite in hrepenite naj imenitniših reči, da vsaj srednje dosežete; kajti, ako le po slabem se ozirate, in ne po tem, kar je višega, tudi še slabega ne bote dosegli, ampak dalječ zadej bote ostali.

Tako sem vas že učil, da popolnamost nima nobene meje, toraj vedno veča in veča lahko prihaja, ker je v ljubezni do Boga, in ljubezen je lahko vedno lepša, vedno veča. In ravno zato ima pa popolnamost svoje stopinje, po kterih prihaja vedno viša, vedno imenitniša. Cerkveni učeniki razločijo zlasti tri stopinje, in sicer je perva stopinja, stopinja o č i š č e v a n j a; drugo imenujejo stopinjo r a z s v i t l j e n j a, in tretjo stopinjo z e d i n j e n j a. In kdor hoče do popolnamosti dospeti, mora si prizadevati, da nastopi naj prej pervo, in potem še le stopa na drugo, da more dospeti tudi tretjo. In zdaj vam bom nekoliko

opisal, kako zamoremo hoditi po teh stopinjah. Poglejmo naj prej:

A. Stopinjo očiščevanja.

Na tej stopinji so začetniki, ki so nastopili pot popolnamosti. Ti so tisti, ki so se od greha odvernili, se k Bogu podali in so sklenili, popolnoma biti.

Sv. Frančišek Salezi piše v svoji Filoteji: „Ako se je hči ptujčeva s sinom Izraelskim omožiti hotla, morala je oblačilo svoje sužnosti sleči, svoje nohtove porezati in si lase ostriči. Tako duša, ki v popolnem življenji hrepeni po časti, da bi bila nevesta Sinu Božjega, mora sleči starega človeka, greh zapustiti in obleči novega človeka, pa odrezati in iz pota spraviti vse zaderžke, ki bi jo odvračevali od ljubezni do Boga.“

In to očiščevanje, ktero mora nad seboj opraviti vsak kristjan, ki želi popolnoma biti, je pa trojno. Pervič se mora očistiti vsega smertnega greha, ja tudi nagnjenja do vsacega velicega greha; drugič se mora očistiti tudi vsega nagnjenja da malih grehov; in posljednič se mora znebiti tudi veselja do nekoristnih in nevarnih reči in do vseh napačnih nagnjenj.

To trojno očiščevanja pa zahteva veliko časa, ja celo naše življenje; kajti nikdar ni dognano. Spet od tega lepo piše sv. Frančišek Salezi. On pravi: „Angeli na Jakobovi lestvici so sicer perute imeli; ali vendar niso letali, ampak po redu so hodili gori in doli, od stopinje do stopinje. Duša, ki iz greha k popolnamosti vstaja, je podobna jutrajni zarji, ktera ne na mah, ampak le polagoma temoto prežene. Ozdravljenje, ki se počasi uterdi, je naj gotoviše, pravijo zdravniki. Tudi serčne bolezni pridejo, kakor telesne, na konjih in po pošti, pa peš in počasno odhajajo. Serčna moraš biti, duša moja! pa poter-

pežljiva v tem svojem početji. O kako milovanja vredne so duše, ki se že en čas vadijo v pobožnosti, pa zapazijo nad seboj več nepopolnamost, ter postanejo maloserčne, omahljive in dvomljive, da svoje serce prepustijo skušnjavi, da bi skoraj vse skupaj popustile in nazaj se vernile. Pa v nič manjši nevarnosti so tudi tiste duše, ki se z nasprotno skušnjavo slepijo, ter menijo, da so koj dan svojega očiščevanje se oteple vseh pregreh, ter se za popolne imajo, pa še začele niso, in brez perut letati pričnejo.“ — O boji taki kristjani so v veliki nevarnosti, da bi nazaj ne zabredli. Eni, ker se zdravniku prezgodaj odtegujejo; drugi, ker zdravnika, kakor nepotrebnega zaveržejo. Očiščevanje je le počasno, potrebuje dolzega časa, ja celega življenja. Ali vendar zato ne smemo obupati zavoljo pregreškov svojih; kajti popolnamost ni v tem, da bi ne imeli nobenega pregreška nad seboj; ampak v tem, da premagujemo svoje napake; in zmaga naša ni v tem, da bi ne občutili svojih grehov, ampak zmaga je v tem, da ne privolimo vanje. Tako dolgo pa ne privolimo, dokler nas napadajo.“

In zdaj še le bom vam govoril od trojnega očiščevanja. In sicer bomo danes premišljevali:

1. Očiščevanje od smertnega greha; in očiščevanje vsacega nagnjenja do velicega greha.

a) Pervo najpotrebniše je, ako hočemo popolnoma biti, da se očistimo smertnega greha; kajti smerten greh loči človeka od Boga, mu odvzame duhovno življenje, gnado Božjo. Kdor se toraj smertnega greha ne oslobodi, ne bo dober kristjan, še manj pa je popolnoma.

Smertnega greha se zamoremo znebiti, kakor vsi veste, v zakramentu svete pokore. To pa, če tudi ravno in vselej ni bistevno potrebno, gotovo je prav koristno, da opraviš dolgo spoved, da pregledaš in preiščeš celo svoje življenje, kedar hočeš

nastopiti pot popolnamosti; in sicer iz dveh imenitnih uzrokov. Pervič so navadne spovedi, tje v en dan živečih ljudi, večidel pomanjkljive, včasih še celo neveljavne; kajti prav rado in lahko se zgodi, da se taki ljudje premalo, ali vsaj premalo skerbno pripravljajo k temu preimenitnemu delu; tudi večidel nimajo k temu potrebnega kesanja ali obžalovanja; ja zgodi se celo, da pridejo k spovedi s prikrito voljo, svoj greh ponoviti, zlasti oni, ki priložnosti v greh zapustiti nočejo, in se potrebnih pripomočkov pravega poboljšanja poprijeti ne marajo. Ako je pri tebi tako, potem ti je dolga spoved potrebna, ako hočeš očistiti svojo dušo.

Drugič pa dolga spoved ali spoved celega življenja kristjanu pomaga k spoznanju samega sebe, obudi v njem nekako zveličansko osramotenje zavoljo pretečenega življenja, ter ga napelje, da občuduje usmiljenje Božje, ki ga je s toliko potrpežljivostjo čakal; pa tudi umiri serce, mu napravi dušni pokoj, obudi v njem dobre sklepe; napelje spovednika, da mu daje nauke in opomine, ki so njegovi duši potrebni, ter ga oserči, da ima v prihodnjih spovedih popolnoma zaupanje do njega. Iz tega prav lahko sprevidite, da, kdor se hoče resnično spreoberniti, smertnih grehov popolnoma se očistiti, mu je taka dolga spoved, če tudi ne po vsem potrebna, vendar vselej koristna.

Da bo pa taka dolga spoved te res popolnoma očistila, moraš se dobro na to pripraviti, in z vso skerbjo jo opraviti. Ne bom vam tega ponavljal, kar je k zakramentu svete pokore potrebnega; vse to vam je bilo na tanko razloženo v poprejšnih keršanskih naukih. Vendar vas moram na nektere reči še posebej opomniti; zlasti kar je potreba vedeti človeku, ki hoče nastopiti pot popolnamosti, da se v veliki spovedi do do-

brega očisti vsega smertnega greha. In ker nauk od spovedi nikoli ni zadosten, poslušajte me vsi zvesto.

Da boš, predragi moj kristjan! se oslobodil, očistil vsega svojega greha in zamogel nastopiti pot popolnamosti, stori tako le:

Pervič, poprosi Boga v preserčni molitvi, naj te s svojo mogočno gnado podpira; in ti na tanko premisli, kaj si greha storil, s čem si Boga razžalil od perve ure, ko si se zavedel, ko ti je luč pameti zasvetila. Potem pa pridno premišljuj nektere svete resnice, ktere te bodo z Božjo pomočjo nekako omehčale pa upokojile, ako jih le prav premišljuješ. Zato pripravne resnice so: Namen človeški, dobrote Božje, hudobija in gerdobija greha, smert, sodba, pekel, nebesa, terpljenje in smert Kristusova, usmiljenje Božje, in še druge imenitne resnice. Te resnice premišljuj ali eno ali drugo, ali tudi več eno za drugo po versti; vsak dan eno in to, ako ti je le mogoče precej v jutro, ker jutrajni čas je naj bolj pripraven za vsako duhovno delo. Pa tudi čez dan imej pred očmi, kar si v jutro premišljeval, da si resnico globokeje v serce utisniš in jo ohraniš.

Drugič, po takem premišljevanji nekako pretresen, presunjen in s pomočjo gnade Božje ginjen, obudi, zavoljo svojih spoznanih pregreh, prav serčno in resnično obžalovanje, ter resnobno in za terdno obljubi, da hočeš zanaprej le Bogu služiti, le njega ljubiti, ves njegov biti. Dobro je, ako obljubo, to zaterjenje zapišeš, ga pred oltar Gospodov neseš in ga tako Bogu ponudiš, da ga milostno sprejme in s svojo gnado zapečati. Marsikomu bi se morebiti to otročje zdelo; ali, ljubi moji! ne pozabimo, da, ako hočemo k Bogu priti, moramo njegovi otroci res biti. Otročja ljubezen je naj lepša ljubezen. „Ako niste, kakor otroci, ne pojdete v nebeško kraljestvo,“ pravi Jezus sam. (Mat. 18, 3.)

Tretjič; ko si se tako v Bogu zbral, se tako pripravil, pojdi v duhu ponižnosti, in zberi si skušenega in modrega spovednika, kteremu v dolgi spovedi popolnoma odkrij vse svoje serce. Noben strah, nobena sramožljivost te ne sme motiti; kajti gerdo je, storiti greh, spovedati pa se ga, ni gerdo, je častno. „Obžalovanje in spoved, pravi sv. Frančišek Salezi, sta tako lepa, tako ljubeznjivo dišeča, da greh pokončata in njegov smrad preženeta. Simon gobov je imenoval Magdaleno grešnico; Božji Zveličar pa je govoril ravno nasprotno; on pripoveduje le od dišečega mazila, kterega je pripravila in od njene velike ljubezni. Ako smo v resnici ponižni, ljuba duša moja! se nam bodo naši grehi močno studili, zato, ker je bil ž njimi Bog žaljen; obtoženje naših grehov pa nam bo sladko in prijetno, zato, ker bo Bog s tem češčen; saj je nam tudi nekako polajšano, ako zdravniku na tanko odkrijemo bolezen, ktera nas teži“. Kedar se bližaš svojemu duhovnemu očetu, misli si, da si tam na hribu Golgata, pri nogah križanega Jezusa, čegar predraga kri od vseh plati na te rosi, da bi te oprala vseh tvojih grehov. Ako tudi ni tam resnične kervi Zveličarjeve, je pa zasluženje njegove prelite kervi, ki spokorne duše tam pri spovednici obilno kropi. Odpri toraj resnično svoje serce, da bodo pri spovedi pregnani iz njega vsi tvoji grehi. Kajti v tisti meri, kakor grehi odhajajo, prihaja zasluženje Jezusovega terpljenja, da bi tvoje serce napolnilo z blagoslovom svojim.

Ako hočeš, da te bo taka spoved zares očistila vsega greha, moraš vse na tanko, priprosto in odkritoserčno razodeti ter si prizadevati, da enkrat popolnoma, do čistega umiriš svojo vest, kar bi se pa ne zgodilo, ako bi tudi le kaj malega zakril ali primolčal.

Četertič; kedar si pa svojo spoved dobro opravil, potem pa zvesto in spoštljivo poslušaj opomine in naročila svojega

spovednika, ter si misli v svojem sercu: „Govori Gospod, tvoj služabnik posluša!“ — Ja večni Bog sam govori k tebi; on je rekel svojim aposteljnom: „Kdor vas posluša, mene posluša.“ Potem že poprej slovesno storjeno obljubo ponovi in skleni ž njo obžalovanje, kterega po spovedi še enkrat obudi.

Poslednjič pa poslušaj pazljivo, odpri svoje duhovne ušesa, da slišiš in občutiš besede svete odveze, ktero zgovarja Zveličar sam, na sedežu svoje milosti, tam v nebesih pred vsemi angeli in svetniki, kedar te v njegovem imenu mašnik na zemlji odveže.

Tako bo očiščeno smertnega greha serce človekovo, ki se oberne k Bogu in nastopi pot popolnamosti. In to očiščevanje je naj potrebniše in ravno zato mora tudi pervo biti.

b) Za tem pervim in naj potrebnišim očiščevanjem pride še drugo; in to je *očiščevanje vsega nagnjenja* k smertnemu grehu. Kdor je sklenil popolnoma biti, mora se odpovedati, očistiti vsega smertnega greha; to pa še ni dovolj; njegovo serce mora biti tudi čisto vsaktere *ljubezni* do velicega greha. In to zopet iz dveh uzrokov.

Pervič zato, ker tako nagnjenje do tacega velicega greha serce človeško vedno slabi, ter ga tako obteži, da mu ni mogoče, dobre dela urno, vneto in vselej doprinašati, kar se pa zahteva od človeka, ki po popolnamosti hrepeni. Sv. Frančišek Salezi pravi: „Duše, ki so pot greha sicer zapustile, pa so na greh še nagnjene, navezane, so po moji misli podobne bledičnemu dekletu; taka deklica, če tudi ni posebno, hudo bolna, pa vse njeno dejanje in nehanje je bolehavo; je brez sladnosti, spi brez pokoja, se smeji brez veselja, se bolj vlači ko hodi. Tako une duše svoje dobre dela doprinašajo s tako veliko omahljivostjo, da oropajo vsega kinča svoje že tako majhne in revne dejanja.“

Drugi uzrok pa je velika nevarnost, da zabredejo nazaj v smerten greh, ako se nagnjenja do njega do čistega ne oslobodijo. Mnogo je spokornikov, ki so greh sam na sebi opustili; nagnjenja k grehu pa niso zavergli. Sklenili so, ne več grešiti, milo se jim je pa storilo, zapustiti nesrečno dopadanje nad grehom. Roka je sicer zapustila greh in se mu odtegnila, serce pa, morebiti tudi oko, je še navezano nanj. Zapustili so greh, kakor se derži bolnik nekterih mu posebno priljubljenih jedil, kterih le zato ne je, ker se smerti boji; celó to priterganje pa mu je britko in težko; vedno govori od tacih jedil; in le meni, morebiti bi jih pa vendar smel zavžiti, ali vsaj poduhati jih želi, in srečne šteje tiste, ki jih zavživati smejo. Tako, pravim, se zderžijo slabi in malodušni spokorniki en čas greha; pa to le s težavo; grešili bi, prec in radi bi greh storili, ako bi večnega pogubljenja se ne bali; z veseljem in z radostjo govorijo od greha, in srečni se jim zdijo grešniki, blagrujejo jih na tihem. Kaj pa je žalosten konec tacega serca? Večidel da naglo padejo v le za malo časa zapuščeni greh, in huje je bilo njihovo življenje potlej, kakor je bilo poprejšno.“ — Ako toraj hočeš, preljubi moj kristjan! se ves k svojemu Bogu spreoberniti in popolnoma biti, moraš se očistiti ne le vsega smertnega greha, ampak tudi nagnjenja do smertnega greha.

Kako pa se zamoremo očistiti tudi nagnjenja do smertnega greha?

Naj boljši pripomoček za to je, zraven dobro storjene dolge spovedi, serčno obžalovanje; kajti potertega serca Bog ne zaverže. Pravo, čeznatorno obžalovanje, če je tudi majhno, z močjo svetega zakramenta sklenjeno, je zadostno, da nas očisti greha; ako je pa serčno in močno, očisti nas tudi vsacega pregrešnega nagnjenja. „Nekolikno in majhno sovraštvo, pravi zopet sveti Frančišek, stori, da sovražnega človeka neradi vidimo, se ga

ogibljemo; ako je pa to sovraštvo veliko in smertno, potem se ne ogibljemo in ne zaničujemo le sovražnika samega, ampak občutimo nevoljo in merzenje, če le vidimo njegove prijatele, znance, ali njegovo podobo, ali karkoli je njegovega. Ako toraj grešnik svoj greh obžaluje z lahkim vendar resničnim gnjusenjem, sklene sicer, ne več grešiti; ali če je pa njegovo obžalovanje terdno, čez vse veliko; potem ne zaničuje le greha, ampak vse, kar je pregrešnega, kar v greh napeljuje.“ Zato moramo z molitevjo in s premišljevanjem svetih resnic svoje obžalovanje nad grehi, kolikor je le mogoče, množiti; da je splošno in obsega vse, karkoli v greh napeljuje. Tako so delali vsi pravi spokorniki, ki so pot popolnamosti nastapili. Sveta spokornica Magdalena je po svojem spreobernjenji zavergla vse dopadanje, vse veselje, ki ga je kdaj v grešnem življenji občutila, in sicer tako, da nikdar več ni mislila nanj. Tako priča tudi David sam od sebe, da se mu je pristudil ne le greh, ampak tudi pota in steze njegove. Tudi mi posnemajmo te spokornike, in oslobodili se bomo tudi vsega pregrešnega nagnjenja ter bomo pot popolnamosti serčno nastopili.

Ker smo pa tako slabi, naša poželjivost pa je tako močna, da, dokler smo tu na zemlji, jo sicer krotiti, nikdar pa je umoriti ne moremo, in se hude nagnjenja in slabe želje tako lahko v naši duši zopet vzdignejo, moramo zraven teh pripomočkov se še druzega pridno poprijeti; in ta pripomoček je *serčno in junaško premagovanje naših slabih nagnjenj*. Kajti le tako zamoremo pred njimi mir imeti; le tako se jih zamoremo oprostiti, osloboditi. In zdaj je še imenitno vprašanje:

Kako se moramo vojskovati zoper slabe nagnjenja, da bo zmaga naša?

Naj boljši dušni vodniki nam takole svetujejo:

1. Ta vojska je vedna, brez nehanja, vsak dan nova; kajti naše življenje ni čas prostosti, miru in pokoja; ampak je čas sužnosti, vojskovanja, skušnjav in nevarnost, kakor že potrpežljivi Job pravi: „Vojska je človekovo življenje na zemlji, in njegovi dnevi so kakor najemnikovi dnevi.“ (Job. 7, 1.) Najemnik pa mora vsak dan terdo delati in nima počitka, kakor še le na večer dneva, tako bo tudi človek še le na koncu svojega življenja dosegel mir in pokoj, počitek in plačilo. In ravno zato, ako hočeš plačilo nekdaj dobiti, moraš vsak dan se vojskovati. In sicer stori tako: Prec, ko se v jutro zbudiš, ozri se z očmi svoje duše v šotor, ki je okoli in okoli ves od sovražnikov obdan, kjer velja nespreminljiva postava, se vojskovati ali pa za zmiraj se pogubiti. Misli si, moj kristjan! na eni strani tega šotora stoji tvoj sovražnik, tvoje grešno nagnjenje, zoper ktero se vojskovati moraš; in ta sovražnik je zvito in peklensko oborožen, da bi nas ranil ali nam celo življenje vzel. Na desni strani pa je Jezus Kristus, naš zmagovavni vojskovodja, s svojo visoko češčeno Materjo, prečisto devico Marijo, združeno z deviškim ženinom, svetim Jožefom, obdan z neprešteto množico angelov in svetnikov, s pervim poveljnikom višim angelom Mihaelom, pripravljen, na pomoč pristopiti, in ti pomagati v tej hudi vojski. Mislimo si: Naš sovražnik, ta peklenski zmaj, z vso svojo černo derhaljo, bo zopet danes naše slabo nagnjenje v greh dražil, ter nas bo zvijačno vabil, da bi v greh privolili. Jezus Kristus pa z vso svojo prečastno vojsko nas ne bo zapustil, nas bo branil, da ne omagamo. Kajti veliko veča, veliko močneja je njegova volja, nas rešiti, kakor je volja našega sovražnika, nas pogubiti. V taki in v tej misli zadobimo dvojni dobiček; deloma smo si nevarnost pred oči po-

stavili in se na boj pripravili; deloma pa bomo navdani z zaupanjem in s serčnostjo, da srečno prestojimo to vojsko črez dan.

2. Črez dan pa, kedarkoli zapazimo naj manjše gibanje hudega nagnjenja, urno se v bran postavimo v Gospodovem imenu, in pregrešno nagnjenje napadimo s tim, da se ustavimo, ali s tim, da nagnjenje zaničujemo ali pa s tim, da nasprotno čednost obujamo, ter hudo nagnjenje neprenehoma morimo, da tako dopademo Gospodu, ki z vso zmagovavno cerkevjo, z vsemi nebeškimi prebivavci naše vojskovanje gleda.

Ako bi nas napadlo več hudih nagnjenj na enkrat in bi nas v velik greh zapeljevale, moramo naj prej z vso močjo se vojskovati zoper tisto nagnjenje, ki nas naj huje napada; kajti poglavitni sovražnik zasluži, da ga tudi najpred in naj močnejši mahnemo. Zraven pa se moramo otepati tudi drugih slabih nagnjenj, ki nas dražijo; ali vendar pervega, naj hujšega sovražnika, moramo vedno pred očmi imeti, ter zoper tega z vso silo se bojevati.

3. Ako bi se nam primerilo, in bi se nam dozdevalo, da zoper slabo nagnjenje nič ne opravimo, ker se preslabe čutimo; vendar se nikakor ne smemo vdati, le še vojskujmo se, in ne mislimo, da smo že premagani, dokler nismo za gotovo prepričani, da smo padli. Sicer bi nas hudo nagnjenje nenadama napadlo, in sicer s toliko silo nas prevzelo, da bi naša volja kakor zadušena bila, in bi se reklo, nobene moči več ne občutila v sebi, da bi bila skoraj nezmožna, se ustaviti; vendar le še ne smemo serčnosti zgubiti, pa nikakor se ne vdati; pa pomagajmo si v tacih napadih tudi z jezikom ter recimo: „Naka, ne bom se vdal; nikoli ne bom privolil.“ Poglejmo in posnemajmo vojake, kterim sovražnik tako blizo pride, da ni-

majo več prostora, z mečem ga odpoditi, ter ga vdarijo z mečevim rogom. Ali kakor stori vojak v taki sili, da poskusi eno stopinjo nazaj se umakniti, da zamore sovražnika z mečem mahniti, tako stopimo tudi mi mervo nazaj v se, poglejmo svojo slabost, da sami iz sebe nismo nič in ne premoremo nič; potem okrepčani z zaupanjem na Boga, z vso močjo zapodimo hude nagnjenje ter zdihujmo k svojemu Bogu: „Gospod, pomagaj mi, da ne poginem.“

4. Ako smo pa nagnjenje do velicega greha dalje časa in tako že premagali, da nas malokdaj še draži; potem pa, kedar se zbudi in smo ga zopet premagali, smemo ga sami v sebi obuditi, da ga s toliko večo močjo in toliko večo močjo in toliko sijajniši zataremo. Ja še v tretje ga smemo na boj poklicati, pa se serčno mu vstavimo, da ga z zaničevanjem in gnjusenjem premagamo in popolnoma poteptamo. Tako smemo na boj klicati vsako neredno poželjenje, vsako slabo nagnjenje; izjema pa je pri mesenem nečistem nagnjenju, kterega nikdar sami buditi, dražiti ne smemo.

5. Poslednjič pa, naj bo že boj zoper kakoršnokoli hudobno nagnjenje, vselej se moramo serčno bojevati; omahljivost ali boječnost nam ne bo nikdar zmage dala. Zato se ne smemo oplašiti, ako se nam tudi dozdeva, da hudo nagnjenje vedno močneje prihaja, ali da bo boj celo življenje terpel; ali celo da bi se nam nemogoče zdelo, ga premagati; pri vsem tem omagovati ne smemo. Saj vemo, da moč in zvijača slabih nagnjenj ne bo veča, kakor jo pripušča naš Božji vojskovodja, za čegar čast se vojskujemo; in, ker nas on nezrečeno ljubi in nas tako resnobno k stanovitnemu boju sam oserčuje, ne bo nikdar pripustil, da bi nas hudo nagnjenje prevarilo in poderlo; temuč da ga bo, z nami se vojskovaje, v naš naj veči dobiček premagal, kedarkoli mu bo dopadlo, če tudi še le zadnji den našega

življenja. Naša naloga je, da se serčno vojskujemo, za zmago pa bo Gospod skerbel.

To, ljubi moji! so vodila, kterih se moramo posluževati, da v vojski zoper naše slabo nagnjenje ne omagamo, ne pademo. In ker je vojska ta vedna, vsakdanja, moramo tudi mi vedno to orožje v rokah imeti. Ne bojmo se pa, ako mi storimo svoje, kar premoremo, pa se vedno oziramo na vodja svojega, in njega na pomoč kličemo; zmaga bo naša. Saj Bog od nas nič nemogočega ne tirja; on nam ne bo pripustil skušnjav, ktere bi presegale naše moči. Vojskujmo se toraj serčno, delajmo s pomočjo Božjo, in dosegli bomo popolnamost, dosegli tudi primerjeno plačilo za svoje delo. Amen.

LXVI. Keršanski nauk.

2. Očiščevanje nagnjenja do malih grehov. 3. Očiščevanje veselja do nekoristnih in nevarnih reči in vseh napačnih nagnjenj.

Nesrečen, o trikrat nesrečen greh, kterega sta storila Adam in Eva v prelepem raji! Oh, da bi nikdar storjen ne bil! Ali storjeno je storjeno. Žalostne nasledke tega greha mi vse le prehudo čutimo. Ako bi druzega ne bilo, mar ni to zadosti hudo, da je naša volja tako popačena, tako k slabemu nagnjena, da smo v vedni in veliki nevarnosti, privoliti v nesrečen greh? Dan na dan, ja vsak trenutek nas napadajo skušnjave, ktere, ako se le radovoljno v njih pomudimo, že omadežujejo našo dušo; in kdo ne ve, kako hitro smo nazaj v starih grehih, ko smo komaj obljubo storili, da ne bomo več grešili? In vendar vsi vemo, da nič nečistega, nič pregrešnega ne more v nebeško kraljestvo; pa spet vemo, da smo vendar vsi za nebesa vstvarjeni, in kje je človek, da bi ne želel, večno srečen —

zveličan biti? Da bomo pa popolnoma čisti, da bomo večno zveličani, z Bogom na vekomaj sklenjeni, ni zadosti, da bi se očistili in varovali le velicih grehov in tudi nagnjenj do taistih, kar smo v zadnjem premišljevanji slišali; ampak skerbeti moramo, da se očistimo tudi vsega nagnjenja do malih grehov; ja tudi je potreba, da odtergamo svoje serce od vseh nepotrebnih in napačnih stvari, ktere tako, tudi vse skupaj, ne morejo nasititi našega serca. Kajti naše serce ne bo pred mirovalo, dokler ne bo v Bogu počivalo, kakor pravi sv. Avguštin. Naj vam danes tudi povem:

2. Kako se moramo očistiti nagnjenja do malih ali odpustljivih grehov? in potem pa tudi 3. kako se moramo očistiti vsega veselja ali radosti do nekoristnih in nevarnih reči in vseh napačnih nagnjenj?

2. a) To je gotovo, da ravno zavoljo spačene volje svoje smo nezmožni, da bi brez posebne pomoči Božje, dalje časa popolnoma čisti, brez vsega tudi majhnega greha bili; pa tudi ravno tako gotovo je, da zamoremo vendar brez posebnega nagnjenja, brez ljubezni do malega greha biti. Kajti vse druge je na primero, včasih v šali, v kakem razveseljevanji, kaj malega se zlegati, ali pa slastno laž ljubiti in nad lažjo vedno veselje imeti.

Ako toraj, ljubi moj kristjan! ki pot popolnamosti hoditi hočeš, zapaziš nad seboj, da, ko si velicih grehov in tudi nagnjenj do taistih se oslobodil, očistil, čutiš v svojem sercu marsikdaj nagnjenje ali nagone do malih, odpustljivih grehov; potem je tvoja perva dolžnost, da svoje serce očistiš tudi take ljubezni, tacega nagnjenja; to je, da imaš vedno terdno, resnično voljo, ne, tudi v naj manjšem grehu ne ostati ali ga ponavljati. To si dolžen oziroma na Boga. Saj bi bila vendar velika in prava

prederznost, ko bi v svojem sercu vedama nosil Bogu kaj tako zelo nedopadljivega, kakor je res volja, njemu ne dopasti. Kajti vsak, še tako majhen greh, je Bogu nedopadljiv, če ga tudi tako hudo ne sovraži, da bi nas zavoljo njega vekomaj pogubiti hotel. Ker je Bogu vsak, tudi majhen greh, nedopadljiv, kaj je potem volja ali ljubezen do odpustljivega greha druzega, kakor sklep, da se Božjemu veličastvu zameriti hočemo? Duša pa, ki je sklenila, Gospodu v popolnamosti služiti, ne bo želela se mu zameriti', pa tudi nobenega veselja ali nagnjenja do tacega razžaljenja imela ne bo.

To očiščevanje vsega nagnjenja do malih grehov pa tirja tudi keršanska popolnamost sama na sebi. Všečnost, veselje nad malim grehom, naj si že bo kakoršen koli hoče, popolnamosti naravnost nasprotuje, mami moči naše duše, opovera Božjemu tolažilu, odpira vrata skušnjavam; in ako tudi duša zato ne umerje, pa vendar boleha, lahko nevarno zboli. „Cerknjene muhe skazijo prijetnost mazila," pravi sveto pismo. (Prid. 10. 1.) Kakor mertve muhe, dasiravno so majhne živalice, lahko polno posodo naj drajšega mazila ob prijetni duh pripravijo in ga osmradijo, tako majhni pregreški dobrega človeka omadežujejo in tako rekoč osmradijo. Ali kakor prav lepo opominja sv. Frančišek Salezi, ta ljubeznjivi učenik pobožnih duš, ki pravi: „S temi besedami nam naznanja sveti Duh, da muhe, ki ne posedajo po mazilu, ampak le memotekoče malo obliznejo, ne spridijo več, kakor kar povžijejo: drugo ostane še nepokvarjeno. Ako pa v mazilu poginejo, odvzamejo mu prijetnost in ga spridijo. Ravno tako je z odpustljivimi grehi. Ako se splazijo v pobožno dušo, pa se v njej ne obotavljajo, je ravno posebno hudo ne poškodovajo; so pa v njej dalje časa, da ima duša nad njimi veselje in dopadenje, oropajo jo gotovo ljubeznjivosti in prijetnosti njene dišave, to je, pokvarijo njeno sveto po-

božnost. Zato pa mora kristjan, ki resnično po popolnamosti hrepeni, očistiti svoje serce vsega nagnjenja do odpustljivih grehov; drugači na potu popolnamosti ne bo nikakor napredoval.“

Tako očiščevanje je tudi potrebno oziroma na nevarnost, v ktero se postavi kristjan, ki hoče popolnoma biti, pa nagnjenja do malih grehov iz svojega serca ne izžene. Ni ravno nič posebnega, ako na primero, tak kristjan kako malo neresnično besedo zine, ali kako drugo pregrešno malenkost napravi, ako le tak pregrešek urno odpravi in prežene iz svojega serca. Pripusti pa, da se greh, če tudi majhen, v njegovem sercu vgnjezdi in ima nad njim dopadenje, nekako radost, da si ga goji, množi; potem bo hitro odklenkalo njegovi pobožnosti in lahko se mu pripeti, da njegov ljubljeni in tako zibani greh naraste, celo strast postane, ga v smerten greh zavleče in od hudobije v hudobijo pogrezne. Na misel mi pride, kar sem nekdaj bral, da je mlad puščavnik se staremu samotarcu pritožil, koliko ga vsaktere skušnjave nadlegujejo. Modri starček mu pravi: Da tice čez tvojo streho letajo, da se včasih ktera za trenutek celo na streho vsede, tega ne moreš zabraniti; tudi ti to nič ne škoduje. Ako pa hoče ktera tica na tvoji strehi gnjezdo napraviti, kar bi gotovo škodovalo tvoji strehi, to pa lahko zabraniš, da nadležne tice odpodiš.

b) Kaj nam je početi, da se očistimo tudi tega nagnjenja do malih ali odpustljivih grehov?

Poslužiti se moramo ravno tistih pripomočkov, kakor pri očiščevanji smertnih grehov.

Dobro opravljena dolga spoved je tudi zato naj pervi, naj boljši pripomoček. V taki spovedi spozna človek vse nagnjenja, ktere goji njegovo serce do malih grehov, in ktere se drugači prav lahko prikrivajo; pa bo tudi podučen, opominjan, oserčen

in okrepčan, da se jih ložej znebi. Z dobro opravljeno dolgo spovdejo so na enkrat premagani mnogoteri sovražniki; premagani so vsi smertni grehi, vse nagnjenja do smertnih grehov, in tudi vse nagnjenja do odpustljivih grehov; zato pa cerkveni učeniki dolge spovedi — od celega življenja nikdar zadosti priporočati ne morejo.

Drugi pripomoček, da se očistimo vsega nagnjenja do malih grehov je pa bojevanje zoper nje. Brez boja ni roja; brez vojske ni zmage, tudi v malenkostih ne. Muha je mala, revna stvarica; ako se je pa ne braniš, se je ne otepaš ali celo ne umoriš, vedno se bo povračevala in te nadlegovala. Taka je z našim nagnjenjem do odpustljivega, malega greha; vedno nas nadleguje, ako ga z vso resnobo ne odvernemo, mu vse moči ne vzamemo. In tudi tu je vse na tem ležeče, kako se vojskujemo. Naj prej si moramo sprositi dobrih in močnih pomočnikov, ki nas bodo v tej vojski podpirali; na pomoč moramo klicati Jezusa Kristusa in njegovo preblaženo mater, prečisto Devico Marijo; tudi angelje Božje in svoje patrone moramo prositi, da nam pomagajo v boju zoper veselje in dopadanje do malih grehov, da ne omagamo in ne pademo. To je pa potrebno vsako jutro; tudi čez dan pri vsakem napadu posebej kličimo te nebeške pomočnike s kratkimi pa serčnimi zdihljeji. Večkrat pa moramo tudi premišljevati in si živo k sercu jemati, kako nedopadljiv, nevšečen, ja nagnjusen je v Božjih očeh vsak tudi naj manjši greh, in kako nehvaležno, gerdo delamo, ako imamo dopadanje, veselje nad tem, kar je Bogu, naj svetejšemu, gnjusoba in hudo. Kolikor večkrat, kolikor bolj serčno to premišljujemo, toliko bolj bomo pregnali vse nagnjenje do malih grehov iz svojega serca.

Z molitevjo za pomoč Božjo in s premišljevanjem, kako hudoben je odpustljiv greh, moramo pa še zediniti posebno skerb,

da odvernemo, zabranimo vse, kar bi v nas veselje ali dopadanje do malega greha obuditi zamoglo. In zato je pred vsem treba, da svoje zunajne čutila v pravem redu, v pravi berzdi imamo. Kajti naša poželjivost, ta glava naši spačeni natori, ne more obroditi sama iz sebe veselja in radosti nad hudim; zato se poslužuje čutil, kakor svojih najemnikov in natornih pripomočkov, ki sebi ugodne reči nase vlečejo, in tako naši duši mala in risa podobe, ktere hitro obrodijo radost in nagnjenje do taistih. Silno potrebno je toraj, da svoje čutila varujemo, v pravi berzdi imamo, ako hočemo zmagati v vojski zoper nagnjenje do malega greha. Vedno toraj pazimo, da svojim čutilom ne privolimo vse prostosti; nikdar jih ne smemo rabiti, da bi le njihovo strast pasli, ampak obračati jih moramo le v dober namen, v korist ali potrebo. Ako pa naše zunajne čutila, mi bi se pa tega ne zavedli, se predalječ zgubijo, ni ravno treba, jih precej nazaj zaviti, ampak tako jih moramo vrediti, da, ko so postali revni sužnji nečimernega veselja, vendar od tega blagi dobiček imajo, da jih namreč silimo in navajamo, da gledajo in spoznajo nad rečmi, kar je višega in duhovnega, Imenitni duhovni učenik Lavrenci Skupuli pravi: „Se tvojim zunajnim čutilom ena ali druga stvar vtisne ali dopada, loči s svojimi mislimi, kar je duhovnega nad stvarjo, ter pomisli, da samo od sebe nima nič, kar bi tvojim čutilom dopadlo, ampak da vse je le delo Božje, ki s svojim nevidnim Duhom vsaki stvari daje bitje, dobroto in lepoto, kar je stvar le ima, in potem se veseli, da tvoj Bog, edini vir in začetnik, tolike in tako različne popolnamosti v naj viši stopinji v sebi ima, in da vse, kar popolnega nad stvarmi občudujemo, je le odsvit njegovega Božjega in neskončnega veličastva.“ Glej, ljubi moj kristjan! tako zamoreš s svojimi zunajnimi čutili, namesto da bi veselje nad grehom imele in redile, dobiček napraviti za svojo dušo, ki je

v tem, da ne občutiš niti veselja niti radosti nad nobeno rečjo, temoč le nad Bogom in nad tem, kar je iz Boga in kar k Bogu pelje. To se lehko zgodi, kedar le pogledamo ali vidimo kako stvar, na primero: kako cvetlico, kako drevo, visoko goro, žival ali človeka posebne lepote, ali ko povzdignemo svoje roke, da kaj storimo, ali dobre, dišeče jedila in pijačo vživamo, prijetno vonjavo čutimo, ljubo muziko ali prelepo petje slišimo, in druge take reči. O da bi mi vse svoje zunajne čutila tako v službo Božjo vpregli, pač hitro bi zginilo iz našega serca vse nagnjenje, vsa radost in vsa ljubezen do greha in to tudi do naj manjšega,

Kar pa tu velja od vseh naših zunajnih čutil sploh, to velja še posebej od jezika našega; kajti jezik navadno človeka bolj v greh napeljuje, kakor vsi drugi udje, ako ni prav vrednjen in oberzdan. O pač res blagor človeku, kdor se z jezikom ne pregreši! Ako me vprašaš, predragi kristjan! kaj in kako hočeš početi, da bi oberzdal jezik, ta mali, pa skoraj neukrotljivi ud, da te ne bo zapeljeval in v tebi ne gojil pregrešnih nagnjenj, ampak da bi ga obračal le v čast Božjo? Na to vprašanje ti jaz dam ta-le svet: Govori malo, ne le pred takimi, ki te ne poslušajo radi; tudi pred njimi malo govori, ki te radi poslušajo. Ne govori sam od sebe, ne pripoveduj svojih dejanj, ne pravi kaj vse veš, kaj vse znaš, kako delaš ali kaj vse počenjaš; tudi od svojih ljudi ne govori, ako te k temu dolžnost ali potreba ne veže; pa tudi takrat le malo, le kolikor je res potreba. Od svojega bližnjega in kar njega zadeva, govori manj ko moreš, ako nimaš prilike, da kaj dobrega poveš od njega. Ne pozabi, da noben ne vpraša: Kdo je to molčal? ampak le to se večkrat sliši: Kdo pa je to govoril? kdo je to pravil? Govori rad od Boga, posebno rad od njegove ljubezni, od njegove dobrote, ali tudi to s strahom, da bi kaj napačnega ne rekel;

zato raj poslušaj, ko drugi govoré od njega, ter ohrani njegove besede v svojem sercu. Kedar pa slišiš drugo govorjenje, naj zadeva glas tvoje uho, tvoje serce pa naj bo v Bogu zbrano. Ako pa moraš govorečega pazljivo poslušati, ker mu odgovarjati moraš, vendar ne pozabi, ter se včasih s svojim sercem povzdigni k Bogu in premisli njegovo visokost, njegovo veličastvo; kakor njegove presvete oči vedno gledajo tebe, če tudi še tako nevrednega. Vselej dobro prevdari, kar ti na misel pride, preden jezik spregovori. Zato rabi vselej tri tehtnice: tehtnico resnice, tehtnico pravice in tehtnico ljubezni. S pervo tehtnico boš obvaroval svoj jezik lažnjivih in krivih govorjenj; druga te bo učila govoriti, kar je prav in dolžnost; s tretjo pa boš govoril le, kar je v čast Božjo in v zveličanje bližnjega. Tako si prizadevaj in svoj jezik boš tako oberzdal, da ne bo najemnik in služabnik pregrešnemu poželjenju, ampak ti bo pomagal k čednosti in pobožnosti.

Ali preljubi moji in predragi! tega naj pa nihče ne misli, da bo vse nagnjenje k grehu hitro, na mah izroval in zaterl; če se tudi po vsem tako vojskuje, kakor ste zdaj slišali. Vsak naj si je svest, da hudo nagnjenje se bo le še vzdignilo, naj bo še tolikrat premagano, ja včasih te bo še prevarilo in te ranilo. In ako me vprašaš: Kaj mi je storiti, da bi se vendar enkrat znebil te slabosti in revščine? Na to ti jaz zopet tale odgovor dam: Kedar zapaziš, da te slabo nagnjenje zopet nadleguje, v greh napeljuje, ali pa si celo v mali greh zopet padel, ne bodi maloserčen in nepokojen, ampak oberni se urno k Bogu ter zdihni: „Glej, o Gospod, moj Bog! kakoršen sem, tako pa delam! saj druzega tudi sam od sebe pričakovati ne morem, kakor le, da grešim.“ Potem nekoliko premisli, kako reven, kako zaničljiv si; obžaljuj, da si Gospodu zopet nezvest postal; to naj te ne zbega; vendar se z nevoljo oberni na nag-

njenje, ki te je v greh napeljalo. Potem pa zdihni sam pri sebi: „O saj bi bil še globokeje zabredel, o moj Bog! če bi me tvoja mila roka obvarovala ne bila.“ Zahvali se Gospodu, ljubi ga serčneje, in občuduj njegovo milost, ki ti, akoravno si ga razžalil, ponuja svojo desnico, da bi več ne padel. S terdnim zaupanjem pa se oberni na njegovo neskončno usmiljenje in še zdihni k njemu: „O Gospod, delaj z menoj, kakor je tvoja sveta volja; odpusti mi, pa nič več ne pripusti, da bi te še kdaj razžalil.“ Ko si pa vse to storil, potem nič več ne premišljuj, ali ti je Bog odpustil ali ne; kajti to bi bil napuh, nepokoj in pa satanova zvijača. Vdaj se popolnoma v voljo Božjo in se serčno naprej vojskuj, da boš z Božjo pomočjo zadušil v svojem sercu vsako hudobno nagnjenje.

Naj vam zdaj še nekaj malega povem:

3. Kako se moramo očistiti tudi veselja ali radosti do nekoristnih in nevarnih reči, in tudi veselja do vseh napačnih nagnjenj?

So reči same na sebi niti dobre, niti slabe; v rabi pa zamorejo biti dobre ali slabe, in ravno zato niso brez vse nevarnosti. Take so: igranje, obedi, igrokazi, lepa obleka, draga hišna oprava; in druge take reči. Rabiti te reči je pa lahko prav nevarno; kajti kaj lahko se pripeti, da človek pri tem pravo mejo prestopi, ali v drugo nerednost zabrede. Še veliko bolj nevarno pa je, nad takimi rečmi dopadanje ali radovanje imeti. To je gotovo, če tudi ni prepovedano igrati, na pojedine hoditi ali jih drugim napravljati, ali lepo se oblačiti, svojo sobo drago ozaljšati, vendar veselje nad takimi rečmi opovera hrepenjenje po popolnamosti, jej je celo škodljivo in nevarno. Uzrok je očiten, ker veselje, ljubezen do takih reči človeško serce preveč prevzame in mu brani, da zveličanskih misel sprejemati in k pobožnemu nagnjenju se povzdigovati ne more. Sv. Frančišek Sa-

lezi nam tudi ta nauk lepo pojasnuje: „Ako se jeleni preveč odebelijo, pravi, se v goščavo vernejo, kajti čutijo, da mast jih teži in pri pervem preganjanji bi ubežati ne mogli. Ako se serce človekovo s takim nepotrebnim in nevarnim nagnjenjem preveč obteži, pač res ne more urno, lahko in vneto letati za Bogom, ki mora biti edini namen pobožnosti njegove. Zato pa duše, ki so po popolnamosti resnično hrepenele, niso le takih reči poželjevale; ampak še celo vsako nagnjenje, vsako veselje do njih so v svojem sercu zaduševale. Ako so jih pa po svojem stanu, ali kakor si bodi rabiti morale, vselej so tako ravnale, da v svojem sercu niso nobenega veselja nad njimi imele, ter se jih prej ko prej znebile.

Sv. Elizabeta nam je v tem lep zgled. Že kakor majhno dete je o nedeljah in praznikih odložila kako oblačilice, sicer njenemu stanu primerno, na primero, da ni rokavic na roke djala, in sicer zato, da bi v njeni pobožni duši se nikdar ne vnelo kako nagnjenje do nečimerne, nespodobne obleke. Ako se je z drugimi otroci igrala in je bila pri igri srečna, ter nekako veselje občutila, hitro je jenjala, rekoč: „Iz ljubezni do Boga ne bom več igrala.“ Ples je bil takrat še bolj nedolžen. Nevarnih plesov takrat niso poznali. Ako se je pa enkrat v kolobaru zavertila, rekla je: „Za svet je dosti eden; druzih pa se zderžim v čast Kristusu.“ Ko je bila knežinja, odložila je vso imenitno obleko, kedarkoli ni tega njen stan zahteval. Do revne obleke je imela toliko ljubezen, da je včasih kot beračica oblečena prišla k svojim deklam ter jim prerokovala: „Tako le bom hodila, kedar bom zavoljo Boga uboga in revna.“ In to njeno prerokovanje se je tudi spolnilo. Po smerti njenega moža, ki je na križanski vojski na Laškem umerl, sta jo njuna svaka z otroci vred iz grada spodila. Nista jej pripustila čisto nič seboj vzeti. Četvero malih otrok in dve zveste dekli ste šle ž njo;

ja kar je bilo naj grozovitnejše svak Henrik je celo prepovedal, je pod streho vzeti. In kraljeva hči s svojimi otroci je tavala o zimskem času po potu in noben človek se je ni usmilil. O polnoči je slišala v frančiškanskem samostanu zvoniti, in šla je v cerkev ter je menihe prosila, da so po svoji končani molitvi zahvalno pesem zapeli za britkosti, ktere jej je Bog naklonil, in glasno je hvalila Gospoda, da je revna in uboga, kakoršen je on v Betlehemskih jaslicah bil. Ko je pozneje nazaj v svojo pravico prišla, nikakor jej ni več dopadlo, da bi na kraljevem dvoru v časti in v obilnosti živela; vse veselje do tega je bilo v njenem sercu zadušeno. V bližnje mesto se je podala in tam zraven frančiškanskega samostana si je čisto malo hišico pozidala in ko pobožna nuna živela. Revno oblečena je bosa hodila, s prejo se živila; navadno se hranila le s sočivjem, kterega je sama kuhala, pa neslanega jedla.

Glejte, ljubi moji kristjani! tako je delala sv. Elizabeta. In tako, kakor večkrat slišite ali berete v življenji svetnikov, delali so tudi drugi, ki so pot popolnamosti nastopili, ter so si prizadevali, da so svoje serce očistili vsega nagnjenja, vse radosti do nepotrebnih ali celo nevarnih reči, da so toliko ložej napredovali v popolnamosti. Ako jih, ljuba duša moja! hočeš posnemati, in tudi popolnoma biti, ti sicer ne rečem, da tacih nevarnih ali nepotrebnih reči se čisto nič posluževati ne smeš, tega ne; ali reči ti pa moram, da svojega serca na nje navezovati ne smeš, ako hočeš napredovati v popolnamosti; kajti kolikor je tvoje serce s takimi rečmi obteženo, obloženo, toliko ti brani in zaderžuje na potu proti nebesom! Zato si prizadevaj, da očiščuješ svoje serce vseh takih nagnjenj, kedarkoli se vzdigujejo v tebi. —

Zraven tacih nagnjenj do nepotrebnih in nevarnih reči imamo pa še druge natorne nagnjenja, ki niso pregrešne, ker

iz greha ne izhajajo, pa tudi v greh ne napeljujejo in jih nepopolnamosti ali slabosti imenujemo. Tako pripoveduje sv. Hieronim, da je bila sveta Pavla tako mehkega serca, k žalovanju tako nagnjena, da, ko so jej mož in otroci pomerli, bilo je za njo nevarno, da bi žalosti ne umerla. To je bila nepopolnamost, to ni bil greh; kajti to žalovanje je zoper svojo voljo občutila. Tako so nekteri ljudje natorno nekako vetrasti; drugi so uporni, svojoglavni ter se ne vdajo lahko mislim druzih; nekteri so čmerni, drugi ljubeznjivi; ti žalostni, uni zopet vedno veseli. Sploh je malokteri človek, ki bi ne imel nobene nepopolnamosti ali slabosti nad seboj. Akoravno so pa take slabosti vsacemu človeku prirojene, vendar jih zamore poboljšati, ako zato veliko skerb ima in se vadi v nasprotnih nagnjenjih; ja mogoče je, da se jih celo znebi ali očisti. „Saj so ljudje celo znašli, da grenke mandelne v sladke spremenijo, pravi sv. Frančišek Salezi, ko jih na korenini prevertajo in jim nekoliko soka odvzamejo; zakaj neki ne bi odgnali svojih slabih nagnjenj iz svoje duše, in zakaj bi ne zboljšali nepopolnamost svojih?

Kako toraj zamoremo zboljšati take natorne slabosti?

Pervič, ljubi moj kristjan! prizadevaj si, da svoje nepopolnamosti dobro spoznaš. To ti je potreba; kajti dokler ne veš, da kako pomanjkljivost, kako slabost nad seboj imaš, še na misel ti ne bo prišlo, da bi se je znebil; ako pa veš, v čem si nepopolnoma, gnala te bo ta vednost, da zboljšaš svojo slabost ali si je celo znebiš, kolikor je to človeku mogoče in ako resnično voljo imaš.

Drugič pa premišljuj take resnice, stavi si pred oči take reči, ki so nasprotne tvoji nepopolnamosti. Ako si kalnih misli, otožen, ne obhajaj se z ljudmi, ki so tebi enako čmerni; kolikor je mogoče se tacih ogiblji; občuj z ljudmi, ki so veselega,

priljudnega in prijaznega značaja. Njihova veselost bo morebiti zvedrila tvoje serce in te razveselila. Ako si jezav, te prec vsaka stvarica zdraži; večkrat premišljuj, kaj ti to pomaga, saj s tem nič ne opraviš; tvoja terma te le večkrat vnepokojuje, drugi se norčujejo s tebe, in noben človek ne mara za sitnega, neslanega človeka. Pomisli večkrat, kako krotek da je bil naš ljubi Jezus, ki nikdar nobene nevolje ni pokazal; ali pregleduj svetnike, kako so pri naj večih britkostih vendar veseli bili. Pogledati na take zglede in resnično željeti, da popolnoma postaneš, to ti bo pomagalo, da boš sčasoma se znebil svoje slabosti, svoje nepopolnamosti.

Včasih ti bodo morebiti tudi drugi kaj pomogli, da se odvadiš kake natorne pomanjkljivosti, tvoja žlahta ali tvoji prijateli. Prosi tudi nebeške prijatele, Jezusa, Marijo in druge svetnike za pomoč, da prosijo za te, da se ložej premagaš; ali naj te domači opomnijo, podučijo in posvarijo, da se znebiš svoje slabosti.

Skoraj gotovo ste že slišali to le prigodbo: Pošten kmet je postal sila otožen in žalosten; mnogotere nesreče so ga v to čmernost in otožnost pripravile. Tudi ženi je nesreča hudo dela, ali otožnost moževa jej je bila naj veča nesreča. Kakor je vedela in znala, skušala je, ga razjasniti, in mu temne oblake pregnati; pa vse je bilo zastonj; dolgo je gluhim ušesom govorila. Še eno si zmisli. Neki dan se dela tudi sama žalostna in otožna, le klaverno hodi in besedice ne čerhne. Možu se to čudno zdi, kajti žena je bila navadno dobre volje. Bal se je, da bi se ne bila spet prigodila kaka nesreča, ki mu je pa žena povedati noče. Dolgo jo nagovarja, naj mu vendar pove, kaj je. Žena pa nikakor noče nič povedati, da je moža še bolj preplašila in v radovednost pripravila. Ker jo skerbni mož le nadleguje, začne žena pripovedovati, in pravi: „Imela sem nicoj

strašno hude sanje.“ Mož, še bolj radoveden, komaj čaka, kaj se je ženi sanjalo. „Sanjalo se mi je, da je naš Gospod Bog umerl; vsi angelci so šli za pogrebom ter so milo milo jokali. Tudi meni se je tako enako storilo, ker je Bog umerl, da tega ne morem pozabiti.“ Mož se, čez dolgo časa zopet enkrat, nasmeji in pravi: „Oj neumnica, kako moreš vendar tako abotna biti, da te take otročje sanje toliko zbegajo in vžalijo? Kako more Bog kedaj umreti? Saj je večen.“ Ženi se obraz hitro razjasni in mu de: „Tedaj moje sanje nič ne pomenjajo! Tedaj stari Bog še živi?“ — „Se ve da še živi,“ reče mož, ki je že mislil, da je žena ob pamet, „kako le moreš take bedalije po glavi nositi?“ Žena pa zdaj moža za besedo prime, in pravi: „Ako tedaj stari Bog še živi, kakor sam praviš, tisti Bog, ki naju je že petdeset let preživil, ki ves svet že več tisoč let ohranuje in za vsako stvarico po očetovsko skerbi; zakaj pa ti vanj več ne zaupaš? Kakor stari Bog ni še umerl, tako se tudi spremenil ni. On je bil in bo na vekomaj dober in ljubeznjiv Oča, in kakor je skerbel za nas, ko smo še majhni otroci bili, tako skerbi tudi zdaj za nas in za otroke naše. Zaupaj toraj vanj in zanašaj se na njegovo nespreminljivo dobroto!“ — Glejte to je pomagalo. „Oj ti modra tolažnica! prav imaš,“ jej reče; in potolažen je bil; vesel se je ves v voljo Božjo vdal.

In tako sem vam popisal pervo stopinjo, ki pelje k popolnamosti. Glejte, ljubi moji! da si prizadevate vsi, stopiti na to pervo in naj potrebnišo stopinjo. Odpovejte se grehu, očistite se tudi vsega nagnjenja k grehu; varujte se ne le velicih ampak tudi malih grehov. Ogibljite se tudi nepotrebnih, nevarnih reči, ktere vas lahko zapeljejo v greh. Ja celo svoje slabosti boljšajte, da bote vedno popolniši. Ne pozabite, da, dokler ni serce prazno vsega greha, prazno vsega nagnjenja k grehu; dokler ni očiščeno, oslobodjeno vseh posvetnih, nepotrebnih reči;

tako dolgo ne more biti v njem popolnoma ljubezen do Boga, ki je ravno popolnamost sama. Vsi pa prizadevajmo si, da smo vedno bolj čisti vsega slabega, vsega zla; in naše serce bo vedno bolj gorelo za Boga; pa bomo tudi gotovo dosegli svoj pravi namen, ki je zedinjenje z Bogom, večno zveličanje, kterega nam mili Bog vsem dodeli! Amen.

LXVII. Keršanski nauk.

Druga in tretja stopinja keršanske popolnamosti.

1. Popolnoma ljubezen do Boga.

Bog je človeka po svoji podobi vstvaril. Dal mu je dušo, ktero mu je s tolikimi in s tako imenitnimi sprednostmi obdaril. In ko ga je postavil na to zemljo, ktero je le zavoljo človeka s takimi lepotijami ozaljšal, odločil mu je v svoji modrosti tek časa, v kterem naj bi se človek uril, da bi dozorel za nebesa, kjer bi z Bogom sklenjen užival večno zveličanje. Naš namen toraj, preljubi moji kristjani! nam je dobro znan in ta je; Zediniti se z Bogom. Zavoljo nesrečnega greha pa je naš um oslabljen, naša volja k slabemu nagnjena, in ako bi se Bog v svoji milosti nas usmilil ne bil; vekomaj bi bili ločeni od njega. V svoji ljubezeni do nas pa je poslal celo svojega edinorojenega Sina na ta svet, ki je poplačal naš dolg Božji presveti pravici, pa nam še prislužil pomoč, s ktero vendar zamoremo doseči svoj namen. Ali s to pomočjo moramo pa tudi sami delati. In kolikor bolj si bomo sami prizadevali, toliko lepše bo naše zedinjenje z Bogom; kajti vsako delo bo primerjeno plačilo imelo. Zato sem vas učil v zadnjih keršanskih naukih, kako je vsak človek dolžen hrepeneti po Bogu in da bo k njemu, svojemu cilju in koncu dospel, mora se očistiti vsega,

kar je v Božjih očeh nedopadljivega, to je vsega greha in celo vsega nagnjenja do greha. In kdor to po svoji moči z gnado Božjo stori, on je stopil na pot, ki pelje v nebesa; on je, kakor smo slišali, na pervi stopinji popolnamosti.

Ni pa zadosti, da bi človek na tej stopinji ostal; vsak si mora prizadevati tudi za drugo in tretjo stopinjo keršanske popolnamosti. Kaj bi nam že dopadlo dete, ki bi bilo sicer omito, počesano, pa čisto golo in nago? Mora biti tudi čedno oblečeno, pa tudi še ljubeznjivo; potem še le nam bo dopadlo. Tako, preljubi! ni zadosti, da bi mi bili očiščeni vsega madeža greha; ni zadosti, da bi mi stopili le na pervo stopinjo popolnamosti, ki se imenuje stopinja očiščevanja, ktero sem vam do zdaj popisoval. Mi moramo stopiti tudi na drugo stopinjo keršanske popolnamosti; in ta je stopinja: B. Razsvitljenje.

Kdo je na drugi stopinji keršanske popolnamosti?

Na tej stopinji so tisti kristjani, ki v popolnamosti napredujejo, ter z ljubeznijo in z vso vnemo iščejo blazega namena, po kterem vedno hrepené! Njihovo življenje ni več življenje po duhu tega sveta, ampak oni živijo v Duhu Jezusa Kristusa, Gospoda svojega. S pomočjo gnade Božje se varujejo vsacega velicega greha, ter se z veliko vnemo vadijo v vseh čednostih pobožnega kristjana. Še se morebiti včasih malo spodtaknejo, še se kaj malega zakrivijo, še svojo dušo kaj malega omadežujejo, ker svojih čutil, svojih pregrešnih nagnjenj in hudih poželjenj niso še do konca zadušili, in svojega mesa niso še popolnoma podvergli svojemu duhu.

Kteri so pa vendar ti srečni, bote radovedno vprašali?

Ti srečni, na drugi stopinji keršanske popolnamosti, so vsi tisti, kterim je naš ljubi Zveličar Jezus Kristus svoj blagor izrekel, v tisti preimenitni pridigi, ktero je imel na zveličanski

gori. In te so: Ubogi v duhu, krotki, žalostni, pravice žejni in lačni, usmiljeni, čisti, mirni in zavoljo pravice preganjani.

Vse te prelepe čednosti sem vam pa že bolj na tanko razložil v poprejšnih keršanskih naukih. Blagor tebi, moj kristjan! ako te čednosti imaš, ti si dosegel visoko stopinjo keršanske popolnamosti in čaka te za to večno plačilo v nebesih.

Ker pa keršanska popolnamost nikdar dognana ni, moramo si prizadevati le še višej, le še naprej stopati, da pridemo do tretje stopinje, in ta je: C. Stopinja zedinjenja. In od te zadnje stopinje keršanske popolnamosti vas moram še učiti. Naj poprej naj vam povem:

Kdo je na tretji stopinji keršanske popolnamosti?

Kristjani, ki so z gnado Božjo in s svojo stanovitno vnemo na to stopinjo keršanske popolnamosti dospeli, sicer niso oproščeni vseh skušnjav; ali oni so svoje nagnjenja in svoje poželjenja tako zadušili, da ne padejo le v noben smerten greh, ampak oni se ogibljejo tudi vseh prostovoljnih odpustljivih grehov, pa spolnujejo vse keršanske čednosti z nekako lahkoto in radostjo.

Po kterih znamnjih bomo pa vendar spoznali, kdo je na tej naj viši stopinji keršanske čednosti?

Da je kdo na tej presrečni stopinji, kaže nam dvoje znamenj; in sicer: Popolnoma ljubezen do Boga in popolnoma enakost človeške volje z voljo Božjo. Je še tretje znamenje, ki pa ni potrebno; in to je posestvo posebnih gnad Božjih. Od teh treh znamenj naj vam zdaj nekoliko govorim. Danes bomo pregledali pervo znamenje in to je:

1. Popolnoma ljubezen do Boga.

a) Povedal sem vam že, kar vsi cerkveni učeniki učijo, da popolnamost keršanskega življenja je v popolni ljubezni. Zato pravi sveti apostel Pavel, da ljubezen je vez popolnamosti in konec vse zapovedi. (I. Tim. 1, 5.) Dobro vsi vemo zakaj? Kajti vemo, da Bog je namen, edini pravi cilj in konec človeku, ker le v Bogu — ko v pervem viru, je vse, kar človeški um misliti, kar človeška volja poželjevati in ljubiti zamore. To nam pa tudi pamet pravi, da vsa človeška popolnamost je v tisti čednosti, ktera zamore človeka k Bogu, svojemu cilju in koncu, pripeljati, ga ž njim zediniti, in ga tako rekoč v eno in tisto bitje zliti. Ta čednost pa je le ljubezen sama. Sv. Janez, učenec svete ljubezni, pravi: „Bog je ljubezen, in kdor ostane v ljubezni, ostane v Bogu, in Bog v njem.“ (I. Jan. 4, 16.) Ako nas pa le ljubezen sama k Bogu, našemu namenu, pripeljati, ž njim zediniti zamore, je pa tudi ljubezen tista čednost, v kteri je popolnamost keršanskega življenja. In kakor je ljubezen sama manj ali bolj popolnoma, tako je tudi življenje naše manj ali bolj popolnoma. Ako ma toraj kdo popolnoma ljubezen, tudi življenje njegovo je popolnoma.

b) Naj vam zdaj povem, v čem je popolnamost ljubezni, ali v čem je popolnoma ljubezen Božja. Sv. Tomaž Akvinčan razločuje trojno popolnamost, ki je v tej čednosti. Perva je lastnina Boga samega; drugo imajo prebivavci nebeški; in tretjo še le imajo tiste duše, ki tukaj na zemlji Boga ž njegovo pomočjo ljubijo. Perva, naj viša popolnamost je, ki Boga po vsi njegovi ljubeznjivosti ljubi, kakor ljubezen biti zasluži. Ali ta popolnamost je le Bogu samemu mogoča; kajti le on sam je zmožen, sam sebe popolnoma spoznati; tako je tudi le on sam zmožen, popolnoma se ljubiti. Drugo popolnamost imajo angeli in svetniki v nebesih, ki gledajo Boga, odkritega v polnosti

njegove lepote, ter ga ljubijo z vso močjo svojega bitja, in to brez nehanja, brez vsega zaderžka. Ako imaš pred seboj stvar, ktera te z ljubeznijo navezuje, se z odpertimi očmi ne moreš braniti, da bi je ne videl in ne ljubil; tako je angelom in svetnikom v nebesih nemogoče, da bi Boga, ki ga pred seboj imajo, ne gledali in ga vedno, z vsemi močmi in z vso svojo mogočostjo ne ljubili; kajti lepota in veličastvo naj višega in naj ljubeznjivšega Boga jih nase vleče. — Tretjo popolnamost imajo pa tiste duše, ki v tem umirajočem življenji Boga ljubijo, kolikor ga ž njegovo pomočjo le ljubiti zamorejo. Če se tudi ta ljubezen ne more povzdigniti k popolnamosti zveličanih nebeških prebivavcev, vendar si z vso močjo prizadeva, da bi jo dosegla; zato se poganja, da odverne in se ogiblje ne le vsacega greha, ampak da tudi premaga vsak zaderžek, ki je njeni ljubezni nasproti, ali bi jej kako škodo napraviti zamogel. Ker pa taki zaderžki navadno izhajajo iz nam prirojene samosvoje ali lastne ljubezni, zato se prava ljubezen vedno vojskuje s to sovražnico, in kolikorkrat in kakor na tanko jo premaga, ravno tako mero ima njena popolnamost. Potem je popolnoma ljubezen do Boga v tem življenji tista, ktera se mogočno vstavlja, vse odverne in zaverže, kar bi dušo mlačno storilo in jo od Boga ločilo; to je, vsak greh in vsak drug zaderžek, kteri, iz lastne ljubezni izhajoč, bi jej branil, da bi ne mogla na Boga misliti in v ljubezni do njega se vaditi. In kolikor bolj si taka duša prizadeva za to, toliko bolj se njena ljubezen bliža ljubezni zveličanih duhov, in toliko popolniša je. In ravno na to gre zapoved ljubezni, da ljubimo Boga iz vsega svojega serca, iz vse svoje duše, iz vse svoje misli in iz vse svoje moči, to je, da ljubimo tako, kakor ga človek ž njegovo gnado le ljubiti zamore.

Zato pravi častiti cerkveni učenik Ludvik Granaški: „Kedar človek v tem pozemeljskem življenji to stopinjo ljubezni doseže, da se odterga vseh minljivih reči, da ga nič pozemeljskega ne mika, da nobene stvarice z neredno ljubeznijo ne ljubi, ampak vse svoje veselje, vso svojo ljubezen, vse svoje misli in želje le v Bogu ima, in tako v Bogu živi in biva, da je njegovo serce zmiraj ali skoraj zmiraj v Bogu vtopljeno, da v zunajnem nobenega veselja nima, ter se le v Bogu razveseljuje; kedar je za vse vidne reči ves mertev in živi le v Bogu in velikost te njegove ljubezni premaga vso drugo ljubezen; potem bo zares peljan v hram prežlahtnih virov tistega pravega Salomona, kjer bo svete ljubezni pijan, v tej goreči ljubezni do Boga pozabil na vse stvari, pozabil celo nase.“

c) Se ve, da je res, da le malokteri kristjan zamore doseči to stopinjo ljubezni do Boga; vendar pa nam ravno ta ljubezen kaže naš namen, kteremu se bližati moramo, kolikor je v naši moči; in ako bi te stopinje tudi noben človek ne dosegel, vendar so jej bližej tisti, ki jo s stanovitnim hrepenjenjem iščejo, kakor so tisti, kteri tega ne storijo. To je tudi svet modrega, ki pravi, da pri vsem hrepenimo po naj višem, da dosežemo vsaj srednje. In ravno teh želj ves prevzet, je zaklical sveti Bernard: „Moja duša, o Gospod, naj umerje ne le smerti pravičnih, ampak tudi smerti angelov.“ S tem hoče reči: Moja duša naj bo za vse posvetno tako mertva, kakor so zares vsi pravični, ja celo tako neobčutljiva in mertva, kakor bi angeli bili, ako bi jim to mogoče bilo. In k temu pristavlja Ludvik Granaški: „Kedar duša vsa gori v sveti vnemi, ne gleda več na svoje moči, ne pozna več nobenih mej, ne meri več po merzli pameti; ampak ona sega dalječ čez vse mogoče, ker ne vidi več tega, kar premore, ampak vidi le, po čemur hrepeni.“

Ta ljubezen stori, da ljubečega z Bogom svojim ljubljenim tako zedini, tako rekoč v eno bitje zlije, da zunaj njega nima niti pokoja niti tolažbe, ter je z vsem hrepenjenjem, z vso gorečnostjo svojega serca ž njim sklenjen. S tako ljubeznijo je ljubil kraljevi prerok svojega Boga; kajti on sam pravi, da njegova duša je na Boga navezana, da ima Boga zmiraj pred očmi, da ima svoje oči vedno na Boga obernjene. Tudi prerok Izaija je imel tako ljubezen, on pravi: „Gospod! tvoje ime in tvoj spomin je želja naše duše. Moja duša te želi po noči, pa tudi s svojim duhom v svojem oserčji se bom zjutraj k tebi zbujal.“ (26, 8, 9.) Tako veliko, ja še večo ljubezen so imeli svetniki nove zaveze do Gospoda, svojega Boga. Da vam le en zgled v misel vzamem, tako berem od svetega Bernarda, od kterega vam večkrat kaj povem, da ta svetnik je v začetku svojega spreobernjenja bil tako v svojega Boga zamaknjen, da je celo zavednost svojih čutil zgubil, da večkrat ni vedel, kaj je, kako je oblečen, ali kje je, kam gre in kaj dela. Popolnoma ljubezen ima toraj tisto moč, da serce ljubečega odterga od vsega posvetnega, ter ga z ljubljenim Bogom na tanko sklene in zedini, zato jo cerkveni učeniki zedinjočo ljubezen imenujejo.

Vez tega zedinjenja je tista nezrečeno velika sladkost, ktera kot naj žlahtniši sad izhaja iz ravno te ljubezni, in serce človeško z močjo svoje ljubeznjivosti tako prevzame in zamakne, da le samo v Bogu veselje ima, vse drugo pa mu je nadležno in zoperno. „Gnjusi se mi ta svet, ako nebesa gledam,“ pravi sv. Frančišek Ksaverijan.

Zdaj še le mi na misel pride, kaj vas danes učim. Kristjan moj! ako si človek, ki v svojem sercu ne čutiš nobene ljubezni do Boga; potem pač nič ne veš, nič ne razumiš, kar sem dozdaj govoril. Ako si pa kristjan, ki svojega Boga res-

nično iščeš in ljubiš, kolikor premoreš; potem boš pa zdaj vedel, kaj je bitstvo popolne ljubezni do Boga, pa boš spoznal tudi dolžnost, da vse naše hrepenjenje mora iti v to, da živimo le ljubezni do Boga, in nas nobena stvar od tega odverniti ne sme, dokler naše duše v molitvi, v premišljevanji in v resnični ljubezni ne bodo zedinjene z Bogom, kolikor je tako zedinjenje tukaj na zemlji človeku mogoče.

d) Popolnoma ljubezen do Boga se pa vselej odlikuje v veličastnem blišču samih popolnoma čednost. Kakor vse mladike žlahtne terte rodijo le grozdje, ki je natori terte po vsem primerno, tako popolnoma ljubezen do Boga rodi v naj lepši, naj veči meri usmiljenje, dobrotljivost, mirnost, ponižnost, krotkost, čistost, zmernost, pravičnost in vse druge čednosti. To nam lepo kaže sv. papež Gregor veliki v več svetopisemskih zgledih; on takole piše: „Ljubezen je edina; vžiga pa raznotero v neštevilnih dejanjih. Ljubezen je bila, ki je v Abelnu izvoljeni dar Bogu prinesla in je morivni vdarec voljno preterpela. Ljubezen je učila Henoha, da je v sredi med ljudmi duhovno živel, in ga je v više življenje tudi telesno zmed ljudi vzela. Ljubezen je Noeta ohranila v gnadi Božji, ko so vsi drugi se Bogu zamerili, da je tako dolgo svojo barko tesal in v vaji dobrih del rešen bil. Ljubezen je bila, ki je Sema in Jafeta zapekla pred nagoto očetovo, da sta znak vergla plajšč in zakrila, kar nista vidila. Ljubezen je storila Abrahama očeta neštevilnega zaroda, ker je bil Bogu pokoren in pripravljen, darovati mu edinega sina svojega. Ljubezen je učila Jožefa, da prodan od svojih bratov, je prenašal sužnost, pa prostosti svojega serca ni zgubil, pa ga je tudi učila, ravno tem bratom brez napuha gospodovati. Ljubezen je vergla Mojzesa na tla, da je za pregrešno ljudstvo milosti prosil, ja celo sam sebe v dar ponudil. Ljubezen je ohranila Samuela v gospodovanji ponižnega, v zaverženji

pa brez graje; in če tudi ga je ljudstvo sovražilo, ga je on le še ljubil, pa je pokazal, da ni bil navezan na visokost, iz ktere so ga vergli. Ljubezen je Davida nagnila, da je v ponižnosti bežal pred hudobnim kraljem Savlom, pa ga tudi z dobroto napolnila, da mu je odpustil, ako ravno bi ga bil lahko umoril. Ljubezen je Elija v gorečnosti duhovno živeti učila, pa ga tudi z živim telesom v nebeško življenje preselila. Ljubezen je učila Elizeja resnično ljubiti svojega učenika, pa ga je tudi z njegovim duhom napolnila. Ljubezen je bila, ki je zderžala Daniela kraljeve jedi, pa mu je tudi zaperte deržala žrela razstradanih levov. Ljubezen je pogasila trem mladenčem plamen v razbeljeni peči, ki so z mirno vestjo ogenj pregrehe premagali. Ljubezen se je v Petru vstavila žuganju naj hujših knezov, pa je tudi ponižno preslišala godernjanje nevednih, ko se je odpravila obreza. — Tako obrodi popolnoma ljubezen do Boga razne čednosti in vse v naj viši stopinji v kristjanu, čegar serce je od nje vse prevzeto. Zato po pravici uči sv. Prosper, ki pravi: „Ljubezen do Boga je vir vseh dobrih dejanj in spolnjenje vseh Božjih zapoved.“ Tako kristjan, na stopinji zedinjenja, kakor je popolnoma v ljubezni do Boga, ravno tako je popolnoma v vseh čednostih, ktere le koli po svojem stanu imeti zamore.

c) Sedaj naj vam pa, ljubi moji poslušavci! še nekoliko pokažem, kako Bog to popolnoma ljubezen za to pripravnim dušam deli; kajti vedite, da ta ljubezen ni delo človeško, ampak je pervi in naj imenitniši dar dobrote Božje. „Ker je ljubezen Božja izlita v naše serca posvetem Duhu, kteri nam je bil dan“ pravi sveti apostel Pavel. (Rim. 5, 5.) Tedaj sveti Duh, v presveti Trojici bistevna ljubezen, je, ki vlije v človeško serce ljubezen do Boga, ta zares ves nebeški nagib. Kajti, kakor ravno ta sveti Duh naš um in

našo voljo v veri nagiblje, da za resnico sprejmemo in imamo, kar je Bog razodel; tako vname in okrepča tudi naše serce in vso našo dušo, da ljubimo Boga čez vse in ljubimo le njega samega. Božji darivec pa navadno tako le dela: Pravičnim dušam, kterih ljubezen hoče popolnoma storiti, podeli nov, poprej neznan okus in čisto spoznanje, kako žlahtna, kako lepa in ljubeznjiva da je njegova ljubezen, da jih vname k gorečemu poželjenji in hrepenjenji po Božji ljubezni, ter jih po vsem spodbode, da se ne bojijo nobenega truda in nobenega zatajevanja, samo da dospejo do te stopinje keršanske popolnamosti. Ludvik Granaški pravi: „Tu je Bog kupcu podoben, ako smemo narediti to primero. Kupec, ki svoje žlahtno vino prodati hoče, naj poprej da pokušnje njemu, komur vina ponudi, da ga ž njegovo posebno dobroto privabi, da rad plača postavljeno ceno. To nam pokaže tudi sveto pismo v podobi poroke Jakobove z Rahelo. Naj prej je ta stari očak zapazil, kako lepa da je ta devica, potem se mu je obudila goreča želja, jo dobiti za ženo, poslednjič je bila pa njegova ljubezen tolika, da je Labanu rekel: Sedem let bom služil za tvojo hčer Rahelo, in kratek se mu je zdel ta čas zavoljo tega, ker je imel veliko ljubezni.“ Ravno tako dela sveti Duh s pravičnimi, ktere v svoji ljubezni naprej voditi, k popolnamosti pripeljati hoče; on jim podeli okus svoje prevelike ljubeznjivosti zastonj, brez vsega njihovega truda, da jih privabi, da si to popolnoma ljubezen pridobijo, kupijo s svojim trudom in prizadevanjem; in temu trudu in prizadevanju se veseli podveržejo, ker vabi in žene jih k temu poželjenje, kterega je zavoljo spoznane lepote in okušene sladkosti vse polno njihovo serce, da jih ne oplaši niti noben trud niti noben zaderžek. Kakor jelen, zadet od pšice, tečejo, ranjeni z ljubeznijo Božjo, brez nehanja in brez pokoja, da dospejo do studenca žive vode. Živo in goreče poželjenje je tedaj pervo seme, iz kterega

priraste ljubezen do Boga, do popolnoma ljubezni. To poželjenje, od svetega Duha v človeško serce vsajeno, je tista prečudna cvetlica, ki požene nebeški sad popolnoma ljubezni do Boga; to vabi in žene pravičnega k vsemu, kar mu je potreba in je zveličavno, da si prisvoji predragi zaklad te čednosti, in v njej toliko napreduje, kolikor je tukaj na zemlji človeku mogoče.

Naj vam zdaj povem en zgled, v kterem bomo vse to videli in spoznali, kar sem vas danes učil. In ta zgled je sv. Janez, imenovani Mali, ker je bil revne, majhne postave. Živel je v egiptovski puščavi in umerl tri sto let po Kristusovem rojstvu. Ko je Duh Božji navzel njegovo dušo s poželjenjem po popolnoma ljubezni, zdajci se je podal v puščavo, ter se je vdal vodstvu starega samotarca. Poslušajte, kako je ta Janez ubogal klic Božjega Duha, in kako je dospel do popolnamosti v ljubezni do Boga. Stari puščavnik, njegovi voditelj, je vsadil suho palico v zemljo ter je Janezu ukazal, da naj prinaša vsak dan v verču vode, ter priliva palici, da bo ozelenela in sad rodila. Ta posel je bil tem teži, ker je moral dve uri dalječ po vodo hoditi. Janez je zvesto opravljal celo leto to delo; akoravno ni videl nobenega vspeha, kakor le zasluženje neutrudljive pokorščine je imel. Tako je bilo tudi drugo leto; in le se še ni utrudil, še vedno je spolnoval povelje svojega učenika; in glejte čudo; tretje leto je palica ozelenela, cvetla in tudi sad rodila. Njegov učenik je potergal sad ter ga je nesel drugim puščavnikom, rekoč: „Vzemite in jejte sad pokorščine.“

Tako je Janez postavil dobro podstavo k popolnoma življenju, to je, naj ponižnišo in stanovitno pokorščino, in naglo je v svetem življenji toliko napredoval in se toliko uterdil, da je bil drugim lep zgled in dober učenik. Čez vse se je varoval vsacega greha; ja tudi vsako skušnjavo je hitro zaterl, ali se je ognil. Enkrat je svoje plahte pletel, in sirov voznik privpije

k njemu, ter ga z gerdim zmerjanjem vjeziti hoče. V skerbi, da bi ga vendar kako ne premagala jeza, vergel je iz rok svoje delo, ter je urno proč bežal. Tako je tudi storil, če so se drugi vpričo njega pričkati ali prepirati začeli. Bil je neki dan v cerkvi, in dva brata sta se kregala. Ko ju je Janez slišal, šel je proč, se povernil v svojo puščavico nazaj; pa preden je vanjo stopil, šel je trikrat okoli nje. Koso ga drugi vprašali, po čemu to? je rekel, da njegova ušesa so bile vse polne slabih besed, ktere je slišal; zato je pa počakal, da so se znebile in ohladile, da je tako z mirnim sercem v svojo puščavico stopiti zamogel. Tako si je pridobil posebno gnado Božjo, da je svojo jezo prečudno zaterl. Enkrat je sedel pred cerkevjo in več bratov je bilo ž njim, ki so ga marsikaj popraševali. Star mož, ki je to videl in mu nevoščljiv bil, rekel je norčevaje: „Glejte, glejte, Janez je podoben vlačugi, ki se lepo dela, da mlade ljudi lovi.“ Sv. Janez pa pravi: „Pač res, moj oča, vi se ne motite, prav ste povedali. „Starec ga le še zaničuje in pravi: „Tvoj obraz je poln strupa.“ — „To je res, moj oča; ali vi vidite le zunajno, notrajno je še huje.“ In ko ga eden njegovih učencev praša, ali ni bil razdražen v svojem sercu pri takem obnašanji unega starca, rekel je: „Jaz sem znotraj tak, kakor zunaj.“ — Glejte, ljubi moji! to so vrata nebeške; kajti stari očaki, in vsi svetniki so šli v veselje Božjega mesta, ker so prestali veliko poniževanj in zaničevanj. Ponižnost in strah Božji presega vse čednosti.

In kakor velika je bila krotkost tega svetnika, tako velika je bila tudi ponižnost njegova. Enkrat ga je nekdo hvalil, kako dobro zna plesti. Janez je bil tiho; uni ponovi svojo hvalo; Janez je le tiho; ko se mu pa hoče še v tretje prilizovati, seže mu v besedo in pravi: „Kar si semkaj prišel, ne delaš druzega, kakor da Boga preganjaš.“ — Ni bil napuhnjen za-

voljo svojega velicega razsvitljenja; ampak ponižen je bil; kajti od čednosti je tako visoko mislil, da se mu je vse čisto slabo zdelo, kar je dobrega imel nad seboj; večkrat je rekel: „Le Boga samega častimo, in nepotrebna nam bo posvetna čast.“

Tudi svojim bratom je bil posebno ljubeznjiv. Nek star puščavnik je bil tako slabega spomina, da si ni mogel prav nič zapomniti, kar so ga učili v njegovo dušno zveličanje. Pride tudi k svetemu Janezu, da bi mu svetoval, kaj mu je početi, da bi vendar precej vsega ne pozabil. Ali komaj se je povernil v svojo puščavico, že ni več vedel, kar mu je sveti mož svetoval. Še je hodil k njemu, pa vselej se mu je tako pripetilo. Ko pa starček čez dalj časa sreča svetega Janeza, pravi mu: „Moj oča, kakor vselej, sem tudi sedaj vse zopet pozabil, kar ste mi v svoji dobroti svetovali; nisem si pa upal več priti, da bi vam nadležen ne bil.“ Sv. Janez mu je ukazal eno svečo prižgati, potem ukaže prinesti še več sveč in vse prižgati. Ko so vse prižgane, vpraša starčeka, ali je kaj zgubila svitlobe perva sveča, pri kteri je druge prižgal? „Nič,“ mu odgovori In sv. Janez pravi: „Ravno tako jaz nič ne terpim, ako jih na tisuče pride k meni; in nič me ne more odverniti, da bi ne skazoval drugim ljubezni, kakor mi je Bog zapovedal. Toraj le pridi, kolikorkrat hočeš.“ In zares je Bog ozdravil puščavnika njegove hude pozabljivosti; to je storila poterpežljivost in stanovitnost, s ktero je eden prašal, drugi pa učil. — Kaj hudo in nadležno je bilo svetemu Janezu, ako je slišal koga, pregreške druzih grajati. Take opravljivce je primerjal ljudem, ki so goli, pa se norčujejo iz njih, ki so s stergano obleko ogernjeni. Zato je večkrat rekel: „Majhno butaro svoje lastne graje odložimo; pa naložimo si veliko tež; namreč, da sebe zagovarjamo in druge pogubljujemo.“

Vedno je imel Boga pred očmi; zato svojih misel nikdar ni dolgo imel pri posvetnih opravilih; govoril pa že celo ni rad od njih. Ko so nekdaj njegovi bratje rekli: „Bogu se moramo posebno zahvaliti, da je to leto tako deževalo, da so naše palme lepo zelenele in lahko bomo zopet plahte in koše pletli.“ Janez pa de: „Ravno tako se godi, ko se sveti Duh v naše serca spusti; tudi začnejo nekako zeleneti in novo perje poženejo v strahu Gospodovem.“ Kedar je pa prišel od vskupnega dela, ali če je obiskaval druge puščavnike, začel je moliti, premišljevati in psalme prepevati, da je spravil vso raztresenost iz svojega duha in je spet v Bogu bil zbran in v njem počival.

Vse, kar je ta svetnik mislil, govoril ali delal, vse je izhajalo iz njegove popolne ljubezni do Boga, ktero je sveti Duh vlil v njegovo serce, in ktero je on s pomočjo ravno tega Božjega Duha tako zvesto hranil in gojil.

In tako, preljubi moj kristjan! ako hočeš kdaj popolnoma biti, prosi tudi ti Gospoda, prosi ga preserčno in stanovitno, da svojo sveto ljubezen tudi v tvojem sercu pomnoži in doverši; prizadevaj si pa tudi sam, da množiš in vterduješ svojo ljubezen do Boga s tim, da natančno spolnuješ vse Božje zapovedi, da boš tudi ti popolnamost dosegel. David je slovesno prisegel in tako se zavezal, da ne bo šel pod svojo streho, ne se vlegel, ne svojega očesa zatisnil in miroval, dokler ne bo našel prostora za Gospoda. Tedaj ne miruj, ne jenjaj prositi, ne jenjaj iskati, ne jenjaj se zatajevati in vojskovati, dokler ne bo Gospod v tvojem sercu našel prostora; ne jenjaj, dokler ne bo on v tebi počival in ti v njem. Amen.

LXVIII. Keršanski nauk.

2. Popolnoma enakost človeške volje z voljo Božjo.

Danes vam bom popisal drugo znamenje keršanske popolnamosti; kajti povedal sem vam zadnjič, da je dvoje posebno znamenje, po kterem se spoznati zamore, ali je kdo dosegel visoko stopinjo popolnamosti, ktero smo zedinjenje z Bogom imenovali. Pervo znamenje te popolnamosti je popolnoma ljubenen do Boga, kar sem vam danes teden nekoliko razložil. Kdor pa to znamenje ima in Boga zares ljubi, kolikor je tu na zemlji človeku mogoče, on bo imel tudi drugo znamenje in to je:

2. Popolnoma enakost človeške volje z voljo Božjo.

a) Naj poprej vas bom opomnil na zgled, kterega ste berž ko ne, že vsi slišali. Bil je učen mož, pa tudi zares ponižen, ter na svojo učenost veliko zidal; vedno je pa želel, da bi mu kdo pravi pot popolnamosti pokazal. Neki dan, gredé iz cerkve, zadene pred cerkvenimi vrati berača, prav revno oblečenega, bosega in bledega, shujšanega obraza. Priljuden, ki je bil, nagovori ga in ga pozdravi: „Dober dan, moj prijatel!“ „Hvala lepa za to voščilo; ali povem ti, jaz se ne vem domisliti, da bi bil kdaj doživel slabega dnu.“ — „Bog, ti daj srečo,“ reče mu zopet učeni. In berač pravi: „Dobro mi želiš; naj bo v Božjem imenu; ali povem ti, da nisem doživel še nobene nesreče.“ — „Bog ti daj, da bi to srečo tudi vedno ohranil!“ reče mu še, pa pristavi: „Ne vem, ne razumem te, kaj s temi besedami hočeš.“ „Ker se temu čudiš, vedi, da sem tudi zdaj srečen,“ zaverne ga berač. „Bolj na tanko mi to razloži!“ zaprosi ga učeni mož. „Rad ti to storim; ali ne pozabi, kako sem ti odgovoril na tvoje besedovanje.“ In učeni ponovi, da ve, kar mu je rekel, da ni doživel nobenega slabega dnu, ne nobene nesreče, in da je vedno srečen.

In zdaj mu berač to bolj na drobno razloži: „Vedi, moj prijatel! pravi, tisti dni so za nas dobri, ktere mi v čast Božjo obernemo, in ravno za to nam je mili Bog življenje dal; slabi so pa tisti dni za nas, v kterih ne dajemo Bogu časti, ktera mu gre. Jaz sem, kakor vidiš, reven berač; lazim po svetu in nimam nič svojega. Vsakojako se mi pripeti na mojih potih. Ako nikogar ne dobim, ki bi mi kaj podelil, lakoto terpim, pa za to Boga hvalim. Če dež gre in toča bije, vendar Boga hvalim. Z eno besedo, kar se mi pripeti, za vse Bogu hvalo dajem. In tako je vsak dan za me dober dan. Naj mi ljudje dobro ali hudo včinijo, jaz za vse Boga hvalim. Svojo voljo vso podveržem volji Božji, ter njemu naj višo hvalo dajem. Kajti nobena nasprotnost dneva slabega storiti ne more; le naša nevolja je, ki ga slabega dela, ker se Božji volji podvreči nočemo, njemu dolžne hvale ne dajemo.“

„Drugič sem ti rekel, nadaljuje berač, da nisem še nobene nesreče dožive. In to je res. Kaj ne? srečni smo, ako je vse, kar se nam pripeti, tako dobro, tako koristno, da si boljšega ne želimo. Ker je pa prav resnično, da naj boljše za nas je vse to, kar nam Bog pošilja, kar Bog stori. In tako nisem le jaz, tako je srečen vsak človek v svojem stanu, ki ima oko svoje duše odperto, in kakor kristjan premišljuje vse, kar mu Bog pošilja, ali kar mu ljudje storijo. In nič se mu zgodilo ne bo, kar bi mu v dobro ne teknilo. In glej, tako sem jaz tudi vsak dan srečen. Kaj ne? srečnega imenujemo tistega človeka, ki vse ima, kar hoče, ki se mu vse po njegovi volji godi, in čegar volja se brez vsega nasprotovanja vselej spolnuje. Človek toraj, ki vse ima, kar hoče, je srečen. Zveličani v nebesih se te sreče veselijo; kajti oni nočejo več, kakor kar Bog hoče. Ravno tako veseli so že na zemlji ljudje, ki so svoje poželjenje zadušili, in svojo voljo Božji volji podvergli, ter se veselijo tega,

kar Bog stori. In kdorkoli je to dosegel, zamore se že na zemlji srečnega imenovati; kajti on vživa nebeško veselje, ko vidi, da v vsem se godi njegova volja, ktera je popolnoma ena z Božjo voljo.“

Glejte, ljubi moji! ta revni berač, ako tudi v stergani obleki, pa ozaljšan s prelepimi čednostmi, nas uči preimenitno umetnost, ktero imeti moramo, ako hočemo doživeti dobre, srečne in zveličanske dni; in ta umetnost je v tem, da v vseh rečeh, nam prijetnih ali neprijetnih, sladkih ali grenkih, iščemo le volje Božje in se njej popolnoma vdamo. In ravno ta vdanost v voljo Božjo, ta enakost naše volje z voljo Božjo je drugo znamenje, ki nam kaže najvišo stopinjo keršanske popolnamosti.

Sladek sad in naj viši, naj gotovši dokaz popolnoma ljubezni do Boga je v tem, da je volja človeška vselej in v vseh rečeh z voljo Božjo popolnoma ena; tedaj vselej in v vseh rečeh to hoče, kar Bog hoče in tudi le zato hoče, ker Bog hoče. Kristjan, ki ima tako enakost svoje volje z Božjo voljo, je z Bogom tako sklenjen, je tako popolnoma, kolikor le človek tukaj na zemlji biti zamore. Sv. Tomač Kempčan piše, kako Gospod sam govori človeški duši: „Večkrat že sem ti pravil, pa ti še povem: Zapusti sama sebe, sleci se sama sebe, in velik mir boš imela v svojem sercu. Daj vse za vse; nič ne odloči; nič nazaj ne poželi; bodi čista, pa stanovitna v meni, in mene boš posedla. V svojem notrajnem boš prosta, in nobena temota te ne bo več zaderževala. Po tem meri, to prosi, po tem zdihuj, po tem hrepeni, da se znebiš, da slečeš vse, kar je tvojega, da sama greš za Bogom samim, da sebi odmerješ in meni večno živiš. Bežale bodo od tebe potem vse nečimerne in nekoristne zmišljave, vsi nadležni nepokoji in vse nepotrebne skerbi. Zapustil te bo tudi neredni strah in zamorjena bo v tebi vsa neredna ljubezen.“

Naj lepši zgled popolnoma enakosti človeške volje z voljo Božjo nam je, se ve da, zopet Jezus Kristus, in za njim Marija, njegova deviška mati. Jezusu je bila naj ljubša hrana, ljubiti in spolnovati voljo svojega nebeškega Očeta. In ko je bil na Oljski gori v smertnih težavah, oblit s kervavim potom, molil je potert pred veličestvom Božjim: „Oča, ako je mogoče, naj gre ta kelih od mene; vendar ne, kakor jaz hočem; ampak kakor ti hočeš.“ Tako enaka, tako ena je bila njegova človeška volja z voljo njegovega Božjega Očeta. — In deviška mati Marija je sama sebe imela le za priprosto deklo Gospodovo, ki nobene druge volje ne spozna, ne časti, ne ljubi in ne stori, kakor le voljo svojega Boga, da je nebeškemu poslancu Gabrielu v svoji največi ponižnosti dejala: „Glej, dekla sem Gospodova, meni naj se zgodi po tvoji besedi!“ — Tako so aposteljni in svetniki Božji svojo voljo popolnoma podvergli volji Božji; in od nekterih izvoljenih beremo, da so bili res pripravljeni, stopiti v peklenski ogenj, ako bi to volja Božja bila.

b) Kristijani moji! ta enakost naše volje z voljo Božjo naj bo tudi namen vsega našega dejanja in nehanja, dokler smo tukaj na zemlji. In to storiti smo tudi dolžni; saj ima Bog vso pravico do tega. Kaj ne? pravico ima človek do tiste stvari, ktero sam napravi, ali ktero si kupi. Tako ima podobar pravico do svoje podobe, ktero je zrezal; tako lončar do lonca, kterega je naredil; tako malar do podobe, ktero je zmalal. Ja vsi ti niso le gospodarji svojih del; ampak oni imajo tudi pravico, da ž njimi storijo, kar se storiti da, oni svoje dela po svoji volji obračajo, ali prodajo, obderžijo ali pa razderejo. — Ali vendar! kako hočemo pravico teh ljudi primeriti z naj višim, neomejenim gospodarstvom, kterega ima Bog čez nas, čez našo voljo in čez vse dejanje naše, že zavoljo tega, ker nas je stvaril? Vsi delavci svojega dela vendar niso iz nič storili;

k temu so potrebovali stvari, kterih niso sami napravili. Lesa, kamenja, ila, platna so potrebovali za delo, ktero svoje imenujejo, do kterega tudi pravico imajo. Glejte, Bog pa, ki nas je vstvaril, nas je iz nič vstvaril. Ljudje so k svojim delom potrebovali omenjenih moči; Bog pa nas je vstvaril s svojo neskončno vsegamogočnostjo. Mar li nima Bog zares vse pravice do nas? In mar ni to naj veča krivica, ako se mi odtegujemo Božji volji. Ako je krivica, kedar ti obereš sosedovo drevo, kterega ni on vstvaril, kterega je le zasadil; kakošno krivico storiš še le Bogu, kedar mu odpoveš podložnost svoje volje, ktero ti je Bog za se vstvaril? In Bog tudi tirja to svojo pravico, in stavi na to pravico toliko veljavo, da, ko je na Sinajski gori naznanil svoje zapovedi, velikrat ponovi besede: „Jaz sem Gospod, tvoj Bog!“ Zares je velika krivica, ako se odpovemo svojemu Gospodu in svojemu Bogu. Tudi pa zraven še pomislimo, da vse stvari so pokorne svojemu stvarniku, da vse spolnujejo voljo njegovo, kakor pravi prerok Baruh: „Bog pošilja luč, in gre; in jo pokliče, in mu je strahoma pokorna. Zvezde padajejo svitlobo na svojih stražah in se veselijo; poklicane so in pravijo: Tukaj smo! in sezradostjo svetijo njemu, ki jih je vstvaril.“ (3, 33—35.) Bog zapove morju, da ne prestopi svojih bregov, in mirno stoji v odločenih mejah: „Do tukaj boš prišlo, in dalje ne pojdeš, in tukaj boš razbijalo svoje napete valove“ pravi Bog. (Job. 38, 11.) Ja vse stvari so pripravljene vsak trenutek spolniti voljo Božjo, kakor poje David: „Ogenj, toča, sneg, led, vihar, kinjega povelje spolnujejo.“ (Ps. 148, 8.) — Ako pa nespametne stvari voljo Božjo tako na tanko spolnujejo, ali se smemo mi, s pametjo in prosto voljo obdarovani ljudje odtegniti

temu? Mar ni Bog tudi naš stvarnik in Gospod? Mar ni on „naš Bog; in mi smo ljudstvo njegove paše, in ovce njegove roke?“ (Ps. 94, 7.)

Pa preljubi moji kristjani! Bog ima do nas neskončno pravico, ne le zato, ker nas je vstvaril, ampak tudi še posebno zato, ker nas je odrešil, tako da imamo sveto dolžnost, da se mu popolnoma vdamo in v vseh rečeh njegovo voljo spolnujemo, ne le kakor svojemu stvarniku, ampak tudi kakor svojemu odrešeniku. Mi vsi smo bili zavoljo izvirnega greha sužnji peklenskega sovražnika, namenjeni, da bi v ognjenih verigah zdihovali v večni ječi. Ali glejte, mili Bog je sklenil nas odkupiti te grozovite sužnosti; in da bi nas rešil iz rok hudobnega duha, ni dal za nas srebra in zlata, ni dal polnih predalov žlahtnih kamnov in drazih biserov; ampak, o človeški otroci, poslušajte! on je dal iz svojih žil vso svojo predrago kri, ktere cena je tako nezmerno velika, da se nobenemu zakladu primeriti ne da.

Ako hočete imeti mali zaumen ali zapopadek od te nezmerne cene, mislite si tehtnico; na en ostran denite edino kapljico te Božje kervi, kervi, ktero je v odrešenje naše prelil Sin nebeškega Očeta; na drugo stran pa denite vse zlato in vse srebro cele zemlje; priložite zraven še vse, kar si le dragega, imenitnega in obrajtanega misliti zamorete. Ali edina kapljica svete Rešnje Kervi je vendar nezmerno veče cene. Mislite si zraven, da Bog odpre vse neprecenjeno zaklade svoje neskončne vsegamogočnosti, in pridene zraven vse, kar le kaj veljave ima. Kaj menite, bo li zdaj ves ta nezmerni zaklad imel toliko veljave, kakor edina kapljica Jezusove Kervi? O ne! Bog v zakladnici svoje vsegamogočnosti nima nič drajšega, kakor je le ena sama kapljica njegove presvete Kervi. — Ako ima že edina kapljica tiste Kervi toliko nezmerno ceno, koliko ceno ima pa še le vsa Kri, ktero jo prelil Bog v odrešenje naše!

Koliko ceno imajo tolike bolečine, tolike smertne britkosti, tolike zaničevanja in zasramovanja, ktere je preterpeti hotel sam Sin Božji, da nas je odkupil iz večne sužnosti peklenskega sovražnika! To le Bog sam prav preceniti zna, ker on sam je kupec nas nesrečnih. Mi pa smo rešeni „z drago Kervijo Kristusa, kakor neomadežanega in nedolžnega Jagnjeta.“ (I. Pet. 1, 19.)

Zraven tega, da nas je Bog iz gole ljubezni vstvaril, nas tako drago odkupil, da smo že zato dolžni, vso svojo voljo podvreči njegovi presveti volji, nas k temu še posebej veže to, da je Bog nam Oča. „Oča naš, kteri si v nebesih!“ ga kličemo vsak dan. In to po vsi pravici; saj bomo ž njegovo posvečujočo gnado deležni celo njegove Božje natore, pravi sveti Peter (II. 1, 4.); in pripravljeno ima za nas dediščino večnega kraljestva, v kterem bomo brez konca srečni. Kdo pa bi tega ne vedel, da dober oče ima pravico tirjati od svojih otrok, da so mu pokorni, da spolnujejo voljo njegovo? — Potem nam je Bog tudi naj zvestejši prijatel. In kaj vse ne stori dober človek iz ljubezni do svojega prijatela? — In tudi je Bog neskončna svetost in lepota sam na sebi. In kar je magnet za železo, to je za našo voljo vse dobro in lepo, ktero jo prijetno nase vleče. Kolikor veče pa je dobro in lepo, ki se na ljubljeni stvari kaže, toliko večo moč ima, da našo voljo nase vleče in jo k ljubezni vžiga. Ker je pa Bog neskončno dober, neskončno lep, mora tudi v njem biti moč, ki nas nase vleče, da ga ljubimo bolj kakor vse drugo. Kajti ravno v tem je ljubezen, da hočemo dobro ljubljeni stvari, in to tem bolje, kolikor bolj zasluži. Ker pa Bog, naj bolj popolnoma bitje ki je, neskončno ljubljen biti zasluži, zato mu moramo tudi vso svojo voljo darovati, ako ga resnično ljubimo.

In preljubi moji! Bomo li mar kaj na zgubi, ako svojo voljo Bogu in njegovi presveti volji vdamo? Nikakor ne! Nič ne bomo zgubili; mi bomo še le obogateli, in to tem bolj, kolikor bolj bomo svojo voljo Božji volji enako storili; saj bomo dobili zato Boga, ki je obseg vsega dobrega. Se ve da, zunajni del našega bitja se bo temu vstavljal, bo žalosten, bo moral zdihovati, kakor mati, ko je prišla ura njena; čez malo časa pa, ki se v primeri z večnostjo komaj trenutek imenovati zamore, bo se naša žalost spremenila v veselje, kterega nam nihče več odvzeti ne bo mogel. Ja še več! Britkosti in terpljenja nam bodo ravno tolikere stopinje, po kterih bomo v to neskončno veselje stopali, saj dobro vemo, da njim, kteri Boga ljubijo, vse k dobremu pomaga (Rim. 8, 28.), naj bolj pa še britkosti in terpljenja. Vse toraj, naj bolj pa Bog sam, mora nas na to napeljevati, da svojo voljo Božji volji popolnoma enako storimo in le v tem pravega miru in pravega zveličanja iščemo.

c) Naj bo toraj, o moj kristjan! vse tvoje dejanje in nehanje obernjeno le v to, da svojo voljo volji Božji vedno bolj in bolj podveržeš, jej popolnoma enako storiš; in to v vseh rečeh, težkih in lahkih, navadnih in nenavadnih, dušnih in telesnih, kakor vsak dan molimo: „Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji.“ Res da ti bo to nekaj truda prizadevalo, zlasti še v začetku; ali vendar bo šlo, ako le ne odjenjaš; verjemi mi! on, kteri je začel v tebi dobro delo, ga bo tudi dokončal do dneva Kristusa Jezusa. (Fil. 1, 6.) Le moli, prosi in zdihuj k Gospodu za to naj večo vseh gnad, in to tako priserčno, tako stanovitno, da ti jo podeli Gospod, ki je blizo vsem, ki ga z resničnim sercem kličejo.

Naj vam zdaj povem en sam zgled, ki naj nas vnema in spodbada, da vsi hitimo za namenom svojim in si pridobimo naj višo stopinjo keršanske popolnamosti. Ta zgled je zveličana

Armela Nikolas. Bila je uboga dekla in je umerla pet in šestdeset let stara že pred dve sto leti. Še mala pastirica je najraje sama bila in molila. Naj večkrat je premišljevala petere Kristusove rane; vsaki dan jih je počastila. Tudi za duše v vicah je kaj rada molila. Težko delo, veliko vročino in hudi mraz je rada ubogim dušam v vicah darovala. Večkrat je stala na solncu, ki je hudo pripekalo, ali je stopila blizo hudega ognja, se ojstro postila, veliko žejo terpela, da bi le s takim trudom dušam v vicah kaj pomogla. Pa tudi bližnjemu je vsacemu s posebnim veseljem rada kaj dobrega storila. Zato so jo pa tudi ljudje sploh vsi ljubili.

Dvajset let stara je šla v bližnje mesto Ploermel v službo. Dobro se jej je tu godilo; čez leto dan pa postane otožna in žalostna, da jej ni bilo obstati. Poverne se domu; ali njena britkost ne mine; gre spet v mesto; pa vedno jo tare huda otožnost; in nikakor ne ve, zakaj? Neka nuna, s ktero je bila znana, svetuje jej, da naj gre služit k njeni sestri, ktera je bila v mestu omožena. Armela vboga; in Bog sam jo je po dolgi otožnosti hotel pripeljati v to hišo. V tej službi je skerbela za otroke svoje gospodinje; in kar je njenemu pobožnemu sercu najbolj všeč bilo, bilo je to, da so v tej hiši vsak večer kaj iz življenja svetnikov ali od Kristusovega terpljenja brali. Njena duša se je pri tem vnemala v nezmerni ljubezni, pa je občutila tudi velike bolečine. Vedna misel, da je Jezus iz ljubezni do nje prevzel tako britko in tako veliko terpljenje, jo je tako prevzela, da je polna kesanja in žalosti večkrat zdihovala: „O moj Gospod! daj mi rajši smert in pekel, kakor da gledam tvoje terpljenje in svoje pregrehe.“

Vedite pa, ljubi moji? da nikdar noben kristjan ni visoko napredoval v popolnamosti, da ne bi prestati moral hudih poskušenj. Tudi Armela ni bila izvzeta. Perva poskušnja, ktero jej

je poslal Bog, bila je od hudobnega duha. Ko je skoraj eno leto v boleči ljubezni do Boga preživela, zgubila je vse čutje ljubezni do Boga; ja njenega serca se je polastila celo neka zopernost do Boga in do vsega dobrega. Tudi nobenega obžalovanja ni občutila, ja zdelo se jej je celo, kakor da bi jej bilo za voljo, Boga razžaliti; tudi obupnost se je je polotila. Da ni padla, obderžal jo je sam strah in večkratno prejemenje svetih zakramentov, ktere je prejemala le iz pokorščine do svojega spovednika, akoravno je pri tem le britkosti občutila.

Celo pol leta je terpel ta žalostni stan in čutila je, da se jej Bog zopet bliža s svojo gnado. Napadi satanovi so večidel pojenjali in plamen ljubezni je z nezmerno močjo prederl iz njenega serca; celo njeno telo je to občutilo. Dolga merzlica jo je napadla; zraven jo je pa še njena gospodinja postavila na hudo poskušnjo. Gospodinja si je v glavo vtepla, da je Armela le bolehna, ker je lena, domišljiva in presiljeno pobožna biti hoče. In te muhe, kakor je mislila, je hotla gospodinja pregnati, da je dekli nezmerno veliko dela nakladala. Na vse zgodaj je morala Armela dalječ pred mesto po vodo hoditi; in ker je poln, velik škaf vode nosila, občutila je tolike bolečine v glavi, da se jej je zdelo, da pri vsaki stopinji jej hoče glava razpočiti. Celi dan je bila tako vprežena, da ni imela noben trenutek počitka. Zraven tega je bila vedno psovana in zmirjana. Ker je pa vse te grenke besede s tiho poterpežljivostjo prenašala, imeli so jo za neumno in bedasto. Enkrat je bila tako oslabela, da se je morala malo vleči; ko pa gospodinja pride, pita jo z leno hinavko in hlinjenko in po koncu spoka, ter jej ukaže, gnoj na vert nositi. In dva dni je to delo terpelo. Tako jo je že glava bolela, da, kedar je težko krošnico na glavo dela, se jej je zdelo, kakor da bi jo zbodlo toliko

ternjev, kolikor ima las na glavi; ali premišljevanje ternjeve Gospodove krone jej je to terpljenje polahčalo.

Merzlica jo je čez nekaj mescev pustila; gospodinja jo je pa še ojstreje imela. Prepove jej v delavnikih k sveti maši hoditi; tudi druge pobožnosti jej vstavi; drugače, misli, bo še znorela. To je bilo za pobožno deklo, se ve da, silno hudo; vendar je zavoljo Jezusa poterpežljivo vbogala. Tako je terpelo nekaj let. Neki dan hoče gospodinja se kopat iti, ter vzame svojo deklo seboj. Ko do vode pridete, postane Armela tiha in zamišljena. Gospodinja zareži nad njo: „Prismoda, že spet svoje muhe paseš!“ Z vso krotkostjo odgovori: „Mislila sem na veliko britkost in žalost Zveličarjevo, ko je čez reko Cedron šel.“ In solze jo polijejo. Zdaj se zaslepljeni gospodinji oči odprejo; spoznala je veliko pobožnost svoje dekle, in rada jo je imela. Ker pa zdaj v tej hiši za njo ni bilo več niti terpljenja niti zasluženja, je Bog, ki jo je hotel še naprej peljati, tako vredil, da je od hiše prišla. Stareja hči se je z nekim žlahtnikom omožila, ter jo je s privoljenjem maternim vzela seboj.

V tej službi je pa imela pobožna Armela naj hujšo poskušnjo. Kakor da bi bil Bog, enako svojemu služabniku Jobu, njeno dušo v grozovito mučenje hudobnemu duhu prepustil. Vse ljubeznjivosti, ja celo spomin na nje, so zginile iz njenega serca. Prestrašno pa so jo nadleževale naj nagnjusnejše misli, hudo je pritiskala tudi nečista ljubezen. Nobenega polahčenja ni imela v teh prehudih britkostih. Kar jo je kakor čudna veriga obvarovalo, da ni padla v velike pregrehe, bil je strah Božji, pa ta veriga je bila kakor rabeljena, ter jej je tudi veliko muko prizadevala. Tako je terpela dve leti, in zastonj so se jej zdeli vsi navedeni pripomočki. Neki dan navstane v njeni duši taka vojska, kakor da bi se bil celi pekel spustil nad njo. Dere iz hiše dalječ na prosto polje, ter kakor obupajoča vpije k Bogu,

naj jej vendar pošlje smert, da ga več žalila ne bo. In tukaj v premili pritožbi, v največi britkosti, v temni noči njene duše je na mah bila napolnjena z nezmernim veseljem in čisto je spoznala, kolik predrag dobiček je s svojim terpljenjem si pridobila. Večkrat je potem rekla, da Bog jo je z blatom hudih skušnjav očistil, kakor je nekdaj z blatom evangelskemu slepcu pogled dodelil.

Ali kogar Bog na visoko stopinjo pripeljati hoče, temu daje vedno nove priložnosti k novemu zasluženju. Komaj je pobožno deklo zapustila ta dušna britkost, potlačilo jo je telesno skoraj ravno tako veliko terpljenje. Njena goreča ljubezen napravi njenemu sercu grozovito občutljive bolečine, celo telo se jej je zdelo, kakor da gori v razbeljeni peči. Le nekoliko jej je bilo palahčano s tim, da so jej večkrat puščali.

Tako je Gospod vodil svojo zvesto služabnico od ene stopinje popolnomasti do druge, da je poslednjič postala ž njim ena volja, bi rekel, eno bitje. Neki dan je po svetem Obhajilu slišala Gospodove besede: „Moja hči! beži in meni daj prostor!“ In odgovori mu: „O ja, moj Gospod, iz celega serca hočem bežati!“ Od zdaj je zares vse svoje bitje popolnoma Bogu prepustila; ni imela nobene svoje volje več; vselej, v vseh rečeh je le prašala, kaj je volja Božja. Pripravljena je bila zdaj storiti vse, se vdati vsem, kamor jo je vodila gnada Božja. Enkrat jej je Gospod rekel: „Moja hči, ti si hči ljubezni!“ In ona mu pravi: „O moja ljubezen in moje vse! Vidim, da ti skoraj vsi ljudje zaperajo vhod v se, in da skoraj ne veš, kje bi stanoval. Glej, darujem se ti, ponudim se ti, da prideš v me in prebivaš v meni. Saj veš, da s tvojo veliko milostjo hočem le, kar ti hočeš, in če bi vedla, da bi se naj manjši košček mojega mesa ali ena naj manjših mojih koščič tvoji presveti volji vstaviti

hotla, urno bi jo odrezala, od sebe odtergala ter jo vranam v jed ali na gnoj vergla.

Kristjan moj! v tej dobri devici Armeli vidiš, kakor v ogledalu, kaj se pravi, svojo voljo volji Božji enako storiti. Vidiš pa tudi in na tanko lahko spoznaš, da ta popolna enakost svoje volje z voljo Božjo je naj veča pa najviša stopinja, po kteri zamore kristjan hrepeneti, in ktero zamore z gnado Božjo dospeti. Ako tudi nikoli tako visoko ne boš prišel, kamor je dospela Armela in brez števila druzih, vendar vsaj stanovitno hrepeni po tej naj imenitniši stopinji.

Ta pobožna devica pa že od otročjih let ni poznala nobenega sovraštva, nikakoršnega merzenja; ona je poznala samo ljubezen; in ravno s to ljubeznijo je prišla do zédinjenja in sklenjenja z Bogom in to s popolnoma vdanostjo svoje volje v voljo Božjo. Preljuba keršanska duša! Ta ljubezen naj tudi tebe vodi; kajti sovraštvo je kralj tega sveta in kjer to gospoduje, gre vse po njegovi terdi termi in nič po presveti volji Božji. In kjer ljubezni ni, tam celo keršanskega življenja ni, ne da bi kaj popolnega bilo. „Slehern, kteri sovraži svojega brata, je ubijavec," pravi sveti Janez (I. 3, 15.) Ti pa, ki hočeš dober, ali boljši, ali celo popolnoma kristjan biti, „odpusti v sercu, z ustmi in v dejanji, pravi sv. Krizostom. Te kdo sovraži, ti ga serčno ljubi; ti je kdo z jezikom napravil škodo, ti odpri svoje usta in pobožno moli zanj; te je kdo dejansko razžalil, ti mu skazuj za to dobrote in dela ljubezni." Tudi dobra Armela je tako delala. Od mladih nog je ljubila vse ljudi, do nikogar ni občutila nobenega merzenja, nobenega sovraštva; in ko jo je njena gospodinja cele leta dražila, zmerjala, psovala in žalila, vendar nikdar nobenega serda v svojem sercu ni pripustila, temuč toliko serčneje je ljubila svojo gospodinjo, in toliko pobožniši je

molila za njo, kolikor hujši je ta počenjala ž njo. Ljubezen je napolnovala celo njeno serce, da sovraštvo in merzenje ni imelo nobenega prostora v njem. Čez vse je ljubila svojega Gospoda in Boga; zavoljo Boga pa je ljubila tudi vse ljudi in vse druge stvari. Saj je ljubezen tisti duh, kterega diha vsa vidna natora; kajti kdor v bukvah stvarjenja bere, povsod bo našel ljubezen, kdor te bukve prebira, spoznal bo, da žila vsega življenja je le ljubezen sama. Zato je pobožna Armela ljubila vse stvari, tudi najmanjše, najslabše, povsodi je iskala sledu svojega Boga, ter je v njih zopet našla njega, ki je v lepoti svojih stvari čez vse lep. In ravno v tej ljubezni je z Božjo pomočjo stopala k popolnoma ljubezni do svojega Boga in k popolnoma enakosti svoje volje z voljo Božjo in je dospela do naj više stopinje popolnamosti, ktero človek tukaj na zemlji doseči zamore. Ako hočeš toraj, preljuba duša! temu veličastnemu namenu po moči se bližati, zapri svoje serce vsemu sovraštvu in odpri ga sami ljubezni. Ljubi Boga čez vse, ljubi vse ljudi, ljubi pa tudi vse druge stvari, kakor znamenja svojega Boga; ljubi, kolikor le ljubiti zamoreš. In tako hodiš gotovo pot keršanske popolnamosti in dospel boš do namena svojega, ki so svete nebesa. Da boš pa to ložej storil, naj ti omenim prav na kratko še:

Nektere pripomočke h keršanski popolnamosti.

a) Zdihni včasih k Bogu, mali, kratki pa serčni zdihljeji imajo nezrečeno veliko moč. Ponavljaj večkrat tiste besede svetega pisma, v kterih je izrečeno hrepenjenje po zedinjenji, po enakosti z Božjo voljo. „Ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi!“ (Luk. 22, 42.) „Oča! ne kar jaz hočem, ampak kar ti.“ (Mark. 14, 36.) Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji!“ (Mat. 6, 10.) „V pervih bukvah je pisano od mene,

da storim o Bog! tvojo voljo! (Hebr. 10, 7.) Sv. Gera je vsak dan tri sto in pet in šestdesetkrat ponavljala besede: „Preljubeznjivi moj Jezus, ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi?“

S takimi zdihljeji se oživlja v sercu hrepenjenje, spolnovati voljo Božjo, da postane serce pripravno, se vdati Božji volji, ako tudi kaj neprijetnega pride, kar nikakor ne izostane.

b) Drugič imej terdno zaupanje na Boga, to ti bo pripravilo in polajšalo vdanost v voljo Božjo. Kdor ima v vseh svojih britkostih živo vero v Boga, da Bog čisto vse v dobro oberne, pričakoval bo vselej srečen izid, ter se bo Bogu z vsem zaupanjem izročil. In kdor terdno zaupa v Boga, vdal se bo njegovi volji tudi v naj hujših nadlogah, že zato, ker Bog zasluži vso pokorščino našo; kajti upanje odverne nasprotovanje duha ter ga pripravi k dolžni pokorščini, in serce ostane mirno po besedah Davidovih: „V miru na to spim in počivam, zakaj ti Gospod! si me posebno poterdil v upanji.“ (Ps. 4, 9, 10.)

c) Prav veliko ti bo k temu pomoglo, ako se navadiš, da vse svoje dejanja, bodi si velike ali majhne, le iz tega svetega namena opravljaš, da bi le Bogu dopadel, da ta misel, dopadati Bogu in spolnovati njegovo presveto voljo, vodi vse tvoje dejanje. To te bo napeljalo, da boš iskal voljo božjo tudi v takih rečeh, ki ne bodo po tvoji volji, ktere bo Bog pripustil zoper tvoje nagnjenje, zoper tvojo voljo. Ali vendar ta sveti namen mora biti popolnoma čist; nič druzega ne smeš iskati, kakor le same volje Božje. Večkrat ga tudi ponavljaj, da se ne oskruniš s posvetnimi nagibi, da ne storiš kaj zavoljo ljudi ali človeške hvale.

d) Ne misli pa ljubi moj! da na mah boš dosegel naj višo stopinjo keršanske čednosti. To ni mogoče. Le od stopinje

do stopinje hodi. Naj poprej skerbi, da vse terpljenja, vse britkosti s poterpežljivostjo prejemlješ iz rok svojega dobrega nebeškega Očeta. „Kdo sem, da bi više cenil svojo voljo in svojo sodbo, kakor je volja Božja?“ Tako se večkrat vprašaj.

Potem prizadevaj si, da sčasoma prejemlješ svoje terpljenja z veseljem in z ljubeznijo. Sv. Lidvina je v svoji hudi bolezni rekla: „O Gospod, prav ljubo mi je, da mi ne prizanašaš in ne jenjaš, me z bolečinami obdajati; to mi je v naj veče tolažilo, da se tvoja volja nad menoj spolnuje.“ Sicer je to že viša stopinja popolnamosti, ker je natornim čutilom bolj nasprotna. Ali če ljubezen Božja v nas raste, in našo dušo s svojim ognjem vnema, zadosti bo močna, stopiti na to visoko stopinjo.

Ta enakost naše volje mora pa le še rasti, tako da sprejemamo časno zlo in vse britkosti ravno tako, kakor največe dobrote, in da smo za terpljenje celo hvaležni. Tako je storil Job: „Ako smo dobro iz roke Božje prejemali, zakaj bi hudega ne sprejeli?“ (2, 10.)

Ja tudi takrat se moramo v voljo Božjo vdati, ko nas napade nekaka dušna suhota, zapuščenost in merzlota. V vseh rečeh zdihujmo s kraljevim prerokom: „Uči me spolnovati tvojo voljo, ker moj Bog si ti!“ (Ps. 142, 10.)

Tako, predragi moj kristjan! hodi po potu popolnamosti in proti svetim nebesom, kjer boš z Bogom in z vsemi izvoljenimi njegovimi stopil v občestvo in zvezo, kjer boš dosegel svoj namen ter boš gledal in užival Boga, svojega Gospoda celo neskončno večnost. Amen.

LXIX. Keršanski nauk.

3. Posebne gnade Božje ali čudodelnost.

Od čudežev ali prav za prav od čudodelnosti, to je od posebnega darú, da more kdo čudeže delati, vas bom danes učil; kajti potrebno se mi zdi, da vam tudi od teh posebnih gnad Božjih nekoliko povem.

Sveto pismo, pa tudi življenje svetnikov nam kaže brez števila zgledov, da neskončno dobri Bog svojim služabnikom in služabnicam zraven navadnih tudi nenavadne, posebne gnade ali milosti deli, kedar in kakor v svoji modrosti za dobro in potrebno spozna. V pervih časih keršanstva so bile take posebne gnade tako splošne in tako obilne, da je sv. apostelj Pavel Korinčanom oziroma na take gnade dal celo pravila, po kterih naj bi se ravnali, da bi bilo prav; kajti tudi dobra stvar se zamore napačno rabiti; in ravno v Korintu je postala že neredost oziroma s takimi posebnimi gnadami. Gospod Bog takih milost ni podelil vsem, ampak le nekterim, kakor je za razširjenje svojega kraljestva na zemlji za koristno spoznal. Korinčani so hrepeneli po takih gnadah, ali pa so na nje preveč zidali ter so jih napačno rabili; zraven pa so zanemarjali ljubezen, za ktero bi si bili mogli pred vsem prizadevati. Sv. apostelj jih je zavoljo tega podučil, ter jim je razložil in dopovedal namen, zavoljo kterega Bog tacim posebne milosti deli; potem jim priporočuje ljubezen, ktera mora kristjanu čez vse biti, in ga povsodi voditi in poslednjič jim živo zaterdi, kako naj se poslužujejo doslej neredno rabljenih darov jezikov in prerokovanja.

Sv. Pavel takole piše: Zastran duhovnih, posebnih darov želim, da bi ne bili v nevednosti. Kakor neverniki ste hodili brez duha k mustatim malikom, ki sami nobenega duha nimajo, kakor ste bili peljani. Zato vam na znanje dam, da v keršanstvu

je drugače; vi ste od svetega Duha poživljeni, in vse je v tem Duhu storjeno, kar delate kakor pravi kristjani. Zato kristjan Kristusa ne kolne, ker ima Jezusovega Duha; in kedar Jezusa Gospoda imenuje, v svetem Duhu ga imenuje. Pravi kristjan je s svetim Duhom napolnjen. Ta Duh se pa razodeva v mnogoterih darovih in vendar je vedno ravno eden in tisti, ki te darove učinja ter jih vsakemu deli, kakor hoče. Slehern pa, komur sveti Duh kak poseben dar dodeli, ga ne prejme le samo sam za se, ampak v prid vse svete cerkve. Vse darove uzrokuje sveti Duh iz enega namena. Kakor ima telo veliko udov, vsi udje telesa pa so eno telo; tako je tudi cerkev, ki veliko udov z raznimi darovi ima, vendar le ena, ktere glava je Kristus. Vsi kristjani skupaj so telo Kristusovo. Nihče ni telo, slehern je le ud tega telesa. Zato naj se nihče čez druzega ne povzdiguje; nihče naj se zavoljo posebnih darov ne šteje imenitnišega. Prizadevajte si za potrebniše darove, kakor je posedeti in rabiti posebne milosti in ta je le ljubezen. Ona vas bo Bogu dopadljive storila, ona vas bo zveličala; posebne milosti pa same na sebi vas ne bodo Bogu dopadljivših storile. Toraj le za ljubezen skerbite; ako pa kako posebno milost imate na primero: dar prerokovanja ali dar jezikov, jo skerbno obračajte v prid cele cerkve, občini v spodbudo, opominjevanje in tolažbo. (I. Kor. 12—14.)

Tako uči sv. Pavel Korinčane. To nam kaže, da takrat so bile take posebne milosti obilne; pa tudi nas uči, čemu in zakaj jih je Bog delil in kako naj jih rabijo, kteri jih imajo. Ko je bila pa sveta cerkev že bolj razširjena, Bog tacih posebnih milost ni več tako obilno delil; delil jih je pa vendar še večkrat in zadostno, kakor nam spričuje vsa zgodba cerkvena in kakor vidimo iz zapisnikov, v kterih rimski papeži svete ljudi med zveličane in med svetnike očitno prištevajo. Nobenega

ne razglasijo za svetnika, razun da je za gotovo spričano, da je zraven navadnih gnad imel tudi posebne gnade ali milosti Božje.

Akoravno je v današnih časih malo tako očiščenih duš, kterim bi Bog delil take nenavadne posebne darove, vendar se še večkrat godi. Ker se pa tudi v tem marsikdo lahko hudo preslepiti zamore in se je že zgodilo, da so si ljudje puhle pobožnosti posebne gnade prilastovali pa druge goljufovali, zato se mi zdi potrebno, da vas nekoliko podučim od tacih posebnih milost Božjih, da veste ločiti zlato od žlindre in se ogibate vsake nevarnosti, da ne bote motili sami sebe, pa tudi da vas drugi ne slepijo.

a) Kakošne so toraj posebne gnade ali milosti?

To vsi veste, da gnada je sploh dvojna: posvečujoča, ki nas lepe stori v Božjih očeh, nam daje pravico do svetih nebes in pa dejanska ali delavna, to je tista pomoč Božja, s ktero zamoremo kaj dobrega storiti. Ravno tako so tudi posebne milosti Božje dvojne. Zgolj ali čiste gnade in pa posvečujoče. Zgolj ali čiste milosti, ali kakor jih cerkveni učeniki imenujejo milosti iz milosti (gratia gratis data) so tisti posebni darovi, ktere modri Bog človeku ne daje toliko le njemu samemu v prid, ampak jih deli v prid in posvečenje druzih. Ti darovi človeka ne delajo Bogu prijetnejšega; ampak on jih ima, da bi ž njimi drugi Bogu prijetniši prihajali, da bi drugi iz njih si dobili in korist prisvojili. Ako je kdo, na primero, dobil dar, čže delati, zato on Bogu ni nič dopadljiviši, ali s tem darom on lahko pripomore, da bodo drugi napeljevani, da verujejo Jezusa Kristusa, ali da poboljšajo svoje življenje, da tako dr Bogu dopadljivši, ljubeznjivši prihajajo. Taki darovi ali takelosti se imenujejo milosti iz milosti, ne kakor da bi

vsaka gnada ne bila čista ali zgolj milost Božja ali zgolj dar Božji, ampak zato, ker je Gospod aposteljnom rekel: „Ozdravljajte bolnike, obudujte mertve, očiščujte gobove, hudiče izganjajte; zastonj ste prejèli, zastonj dajajte.“ (Mat. 10, 8.) Te čiste, zastonj dane milosti našteva sv. Pavel v pervem listu do Korinčanov, ko piše: „Enemu je po Duhu dano govorjenje modrosti; enemu pa govorjenje učenosti po ravnotistem Duhu; enemu vera v ravnotistem Duhu; enemu dar ozdravljanja v ravnotistem Duhu; enemu deljenje čudežev, enemu prerokovanje, enemu razločenje duhov, enemu mnogoteri jeziki, enemu razlaganje govorov.“ (12, 8—10.)

Nekterim svetnikom je Bog podelil dar učenosti to je moč, da so spoznali, razumeli in delali reči, kterih se so nikoli učili. Tako, da le en zgled v misel vzamen, bere od zveličane Ozane iz Mantuve, da je z molitevjo sprosila od Boga ta dar, da je znala brati in pisati, kar se ni nikdar učil

Drugi so imeli dar ozdravljanja, to je, m da so s klicanjem presvetega Jezusovega imena bolnike ali uge nadležne ozdravili. To gnado je imel sveti Salvator, k bil menišk brat na Španskem. Ko je bil za svetnika ra šen, spričalo se je, da je brez števila bolnikov ozdravil, sicer samo s tem, da je storil znamenje sv. Križa ali klical p ladko ime Jezus.

Drugi so imeli dar čudežev, to je, moč, d delali razne čudeže, kakor večkrat slišite v življenji svetnik

Nekteri so imeli dar prerokovanja; ti imeli vednost, da so videli in pripovedovali prihodnje reči, ktere

se natorno nikakor sklepati ne da. Tudi od tega daru slišite večkrat.

Nekteri so imeli dar razločenja duhov; to je dar razločevati notrajni stan bližnjega. Tak dar je imel sv. Jožef Kupertinski, sv. Hilarjon, sv. Vincenci Fereri, sv. Filip Neri, in pogostoma ga imajo tudi še dan današni razsvitljeni spovedniki, kteri tudi za ta dar Boga prosijo, ker jim je potreben, da vodijo duše po pravem potu.

Drugi so zopet imeli dar jezikov; to je, moč, da so ptuje, nikdar slišane jezike razumeli in tudi govorili. Ta dar so imeli že apostelj ni; pozneje tudi drugi sveti učeniki, kot: Sv. Vincenci Fereri, sv. Frančišek Ksaveri, in sv. Dominik, ki je Nemcem pridigal in štiri dni se ž njimi pogovarjal od resnic svete vere, ko poprej nobene nemške besede ni razumel, niti slišal ni.

Nekteri svetniki so tudi imeli moč čez zverine; to je, moč, da so divje zverine vkrotili, jim ukazovali, da so jih ubogale živali, kakor je bilo to v raji pred storjenim grehom. Sv. Frančišek Asiski in veliko druzih svetnikov nam to kaže.

Ker so ti darovi nekaj posebnega in čudovitnega, lahko in večkrat godi se, da nevedni svet za svetnike ima tiste, kteri take darove imeti mislijo ali jih tudi v resnici imajo. Ali, preljubi moji! to je kriva misel, kajti da kdo ima take darove, in če bi kdo vse mogoče imel, samo na sebi še ni nobeno zagotovilo, noben dokaz, da je tak človek že svet; ampak taki darovi so po Božji modrosti podeljeni le zato, da bi k svetosti pomogli temu, ki jih ima in drugim, ki so jim priča. Zato je rekel Gospod Jezus svojim apostolom: „Ne veselite se tega, da so vam duhovi pokorni; veselite se pa, da so vaše imena zapisane v nebesih.“ (Luk. 10, 20.) Kakor da bi Jezus hotel reči: Ne veselite se

zavoljo daru, da morete delati čudeže; kajti ta dar vam je dan zavoljo druzih, da bi druge v sveti veri poterdovali; ta dar vas zveličati ne more, veselite se veliko bolj zavoljo zveličanja, ktero ste si z vero v ljubezni pridobili. Ja pri vseh posebnih darovih zamore marsikdo hudobno živeti in pogubljen biti; kakor nas tudi Gospod zagotovlja, ko pravi: „Veliko mi jih poreče tisti dan: Gospod, Gospod! ali nismo v tvojem imenu prerokovali, v tvojem imenu hudičev izganjali, in v tvojem imenu veliko čudežev delali? In tedaj jim očitno porečem: Nikoli vas nisem poznal, poberite se od mene!“ (Mat. 7, 22. 23.) Da se ljudje ložej zveličajo, zgodi se po naredbi Božji na zemlji večkrat, da Božje dela za zveličanje opravljajo tudi nevredni, ki so po vnajnem poklicu in Božjem pripuščenju njegovi služabniki postali. Tako je prerokoval nevredni Kajfež in hudobni Balaam. Pa te Božje dela ravno zato, ker so le Božje, nimajo zasluženja za nje, ki jih opravljajo, ter jim nobene svetosti ne dajejo. Vendar, kakor je gotovo, da keršanska svetost ni v tem, da kdo ima in posedi take posebne darove, vendar pa je zopet gotovo, da sveti Duh te darove, navadno le zares pobožnim, bogaboječim dušam deli. In zavno zato je prav in modro, da ljudi, ki nič kaj pobožno in pošteno, morebiti celo hudobno živé, pa si take posebne in čudne darove prilastujejo, imamo za revne, neumne ali pa celo za očitne goljufe, kakoršnih naj se vselej ogibamo.

Zato vam, preljubi moji! svetujem in priporočam, da nikdar nikoli ne hrepenite po tacih posebnih milostih ali po čudnih darovih. Kdor je res, iz serca ponižen imel se bo za nevrednega, da bi ga Bog s takimi darovi izvolil v to, da bi pripomagal druge zveličati. Prav lahko bi bili taki darovi za te še celo nevarni; lahko bi te zapeljali v napuh, v prevzetnost,

v zaničevanje druzih ali še v kaj hujega. Ne želi in ne hrepeni toraj nikdar po tacih posebnostih; prizadevaj si pa, da z navadnimi pripomočki, in z vso močjo skerbiš za zveličanje svoje in za zveličanje svojega bližnjega. Zato, na primero, ne stavi nobenega prederznega zaupanja na moč svoje molitve, ktero morebiti večkrat skušiš, ako si bolen ali se drugi bolnik tvoji molitvi priporočuje. Prav je, da Boga prosimo, da na njegovo pomoč zaupamo; ali vendar, ako za neredno ali posebno ozdravljenje kake bolezni nimamo k temu posebnega nagiba od Boga, bila bi le gola prederznost, če bi mislili, da sebe ali druzega bomo ozdravili s samo molitevjo. Sv. apostelj Pavel je imel dar ozdravljanja; vendar pa opominja Timoteja, ki je bolehal, da naj pije en malo vina, da si želodec okrepča; ni pa mu svetoval, da naj se na njegovo molitev zanaša, da bo ozdravel. (I. Tim. 5, 23.)

b) So pa zraven teh posebnih darov, ki so milosti iz milosti, še drugi darovi, ktere nam Bog v prid naše lastne duše in zveličanja deli, kteri nas Bogu prijetniši storijo, ako sami tudi po dolžnosti ž njimi delamo. Tako bo kristjan Bogu prijetniši, ljubeznjivši, ako mu Bog višo stopinjo ljubezni dodeli in se on tega daru radovoljno poprime.

K tem darovom, ki nas v očeh Božjih prijetniše storé, štejejo se razne zmožnosti in ročnosti, ktere v nas vlije sveti Duh, da smo pripravni in zmožni, spolnovati tiste čednosti, ki take darove potrebujejo ali zahtevajo. In da to v dejanji storimo, potrebujemo posebnega razsvitljenja Božjega in njegove pomoči, ali dejanske gnade. Da pa zamore kdo dospeti do posebne nenavadne čednosti, potrebuje tudi posebno, nenavadno milost, ktera njegov um nenavadno, bolj razsvitljuje, in njegovo voljo k veči ljubezni vnema.

Po nauku cerkvenih učenikov je sedem takih posebnih darov; namreč: Dar modrosti, dar umnosti, dar svetovanja, dar moči, dar učenosti, dar pobožnosti in dar strahu Božjega. Te sedmere darove svetega Duha našteje že prerok Izaija, ko prerokuje izhod Mesijev iz rodu Davidovega, in kaže s temi darovi ozalšanega Odrešenika, na kterega razlije sveti Duh vse darove svoje. On pravi: „In Gospodov Duh bo na njem počival, Duh modrosti in razumnosti, Duh sveta in moči, Duh vednosti in pobožnosti, Duh strahu Božjega ga bo napolnil.“ (Iz. 11, 2, 3.) Ti posebni sedmeri darovi so v Kristusu Jezusu, v našem Božjem Zveličarju, kakor v zakladnici v vsi polnosti, in tečejo na nas, ako smo ž njim s posvečujočo gnado sklenjeni in živimo v njem, kakor živi mladika na terti in prejema potrebni sok iz nje; ti darovi nam dajejo zmožnost in spretnost k dobremu. V viši, popolniši meri pa sprejemljejo te darove le taki kristjani, ki so v popolnamosti že visoko dospeli in so nastopili stopinjo svetega zedinjenja. V čem da so ti darovi, to vam je bilo bolj na tanjko razloženo, ko je bil keršanski nauk od svetega Duha v apostoljski veri. Takrat ste slišali, da štiri teh darov, to je, dar modrosti, umnosti, svetovanja in učenosti razsvitljujejo posebno naš um, drugi trije pa, dar moči, pobožnosti in strahu Božjega napeljujejo našo voljo k dobremu.

Kristjani moji! prosimo vedno in stanovitno, da nam mili Bog v obilnosti deli te darove, ktere vsaki dan, vsak trenutek potrebujemo. Ako nam jih Bog tudi v posebno veliki meri ni dodelil, vendar jih toliko vsacemu daje, da si ž njimi svoje zveličanje pridobiti zamore, ako jih le po svoji moči v dobro tudi obračati hoče.

Naj vam zdaj to nekoliko pojasnim z enim zgledom. Večkrat že sem vam kaj v misel vzel od imenitnega puščavnika

svetega Makarija. Tega svetnika je Bog s posebnimi gnadami ozaljšal in obdaril. Ena pervih teh posebnih milost je bil dar, da je spoznaval zvijače satanske in jim overal. Eden njegovih učencev, Paladi, je mislil opustiti vso molitev zavoljo raztresenosti, s ktero ga je motil hudobni duh. To je sv. Makarij spoznal. Posvaril je mladenča in ga zavernil, rekoč: Nikakor ne opuščaj molitve, ja le še pomnoži jo; reci hudobnemu duhu, ki ti nastavlja te zanjke: Če tudi mirno moliti ne morem, vendar hočem tu ostati in zavoljo Kristusa vsaj stene moje puščavice varovati.

Imel je tudi dar čudodelnosti. Enkrat je bil sam v svoji puščavici; levina odpre vrata, in položi mu pred noge svojega mladiča, ki je bil slep. Svetnik je spoznal, kaj žival hoče; molil je k Bogu, pa pljunil je slepemu mladiču v očesa in zdajci je videl mladič. Levina ga zopet odnese. Drugi dan prec pride nazaj, pa prinese svetniku v zahvalo kožo velike ovce. Svetnik ojstro pogleda levino in pravi: „Ako bi ti ovce raztergala in požerla ne bila, ne bila bi mi te kože prinesla. Jaz tega nočem, kar si drugim oropala.“ Levina pobesi svojo glavo in položi kožo svetniku k nogam. On pa de: „Jaz sem ti že povedal, da nočem kože. Pa naj bo; ako mi obljubiš, da zanaprej nobeni čedi nikakoršne škode storila ne boš.“ Levina zopet prikloni svojo glavo, kakor da bi poterdila, da bo spolnila njegovo povelje, ter gre nazaj v goščavo. Svetnik vzame kožo, ktero jo pozneje svetemu Atanaziju dal in ta jo je podaril sveti Meloniji.

Sv. Makarij je pa imel tudi dar, za sveto vero terpeti. Veliko kristjanov je v njegovem času odstopilo od svete vere; premotil jih je nesrečni Arij, ki je tajil Kristusovo Božjo naravo. Cesar Valens je to krivoverstvo podpiral in sveto pravo vero zatiral. Makarij je zapeljane in zmočene podučeval in k

sveti veri nazaj vodil. Njegova posebna svetost je dajala njegovim besedam veliko moč, in veliko se jih je nazaj vernilo. Krivoverci pa, s tem zdraženi, so ga zatožili pri cesarju, ki je urno zapoved dal, da so ga iz njegove samote spodili in peljali na dalni otok, kjer so čisto divji ljudje živeli. Ali ravno to je pa zoper voljo krivovercev veliko pripomoglo, da se je razširjala prava sveta vera. Makarij je bil pravi apostelj temu otoku. Njegove pridige, njegovi čudeži in njegovo sveto življenje je pridobilo serca vseh divjakov, da so se zmotnjavi odpovedali in pravoverni kristjani postali. Arijanci, tako osramočeni, so ga zopet pregnali iz otoka in nazaj v svojo puščavo se je povernil.

S temi posebnimi darovi, s kterimi je sveti Makarij koristil le drugim, so bili pa sklenjeni tudi darovi, kteri so ga delali Bogu dopadljivega. Do osem in dvajset let je živel ta svetnik v Tebajski puščavi v egiptovski deželi. Živel je tako ojstro, da je njegova svetost dalječ na okoli slovela. Veliko učencev se je zbiralo k njemu, ktere je k svetemu življenju napeljeval.

Ali preljubi! slišali ste že večkrat in vsi dobro veste, da na visoko in stermo goro se le z velikim trudom pride. Tako se tudi visoka stopinja popolnamosti ne doseže brez truda, britkost in težav. Kakor velika je bila svetost svetega Makarija, tako je bila pa tudi huda njegova duhovna vojska. Zlasti ga je satan nadlegoval s to sknšnjavo, da bi zapustil samoto, pa se podal v Rimsko mesto, da bi tam bolnikom stregel. To je bila pa le zvita zanjka lastne ljubezni in prevzetnosti. Spoznal je to satanovo zvijačo, ter se jej je serčno vstavljal. Ker ga je ta skušnjava le hudo nadlegovala, vlegel se je enkrat na prag svoje puščavice ter je zaklical hudobnim duhovom: „Verzite me proč, ako premorete; jaz enkrat od tod ne grem.“ Tako je ležal celo noč. In ker skušnjave le ne odjenjajo, naložil si je dva koša peska na svoj herbet; in tako obložen je

šel skozi puščavo. Ko ga znanci poprašujejo, kaj to pomenja, pravi jim: „Njega mučim, ki mene muči.“ Zvečer pride ves utrujen domu, in ta skušnjava ga za zmiraj zapusti. Drugoč so ga napadale hude mesene skušnjave. Da bi jih premagal, postavil se je slečen na plano, kjer so ga, kakor čebele velike, strupene egiptovske muhe grozovito pikale, kar mu je napravilo prestrašne bolečine. Ves zatekel in kervav je ležal, kakor gobov na tleh, da so zginile skušnjave in je bilo meseno želo premagano z drugim strupenim želom. — Pa le še mu je modri Bog pripustil drugo skušnjavo; zadela ga je duhovna suhota in zapuščenje; pa tudi to je voljno prenašal, ves vdan v voljo Božjo. Lepota njegovih čednost se vidi v pravilu, kterega si je sam napravil in ga na tanko spolnoval. In to pravilo se glasi: „Ki hočejo Kristusu služiti, morajo vrediti svoje življenje po naj popolniši ljubezni, tako da Boga ljubijo iz vse svoje duše, iz vsega svojega serca in iz vseh svojih moči. Eden drugemu morajo biti prizanesljivi, mirni, krotki, ne ošabni, ne žaljivi, ne opravljivci, ne zaničevavci, ne nepotrebni blebetavci; nase ne smejo nič zidati, se ne sami sebi dopasti, ampak le Bogu samemu morajo želeti dopasti; oni ne smejo psovati, le dobro morajo govoriti. V pokorščini ne smejo biti leni, k molitvi vedno pripravni, v ponižnosti popolni, kot ubogljivi hlapci stanovitni in v postu veseli.“

c) Naj posebniši dar vseh posebnih darov je *dar zamaknjenosti*. Še od tega vam moram nekaj malega povedati. Ta dar obstoji v tem, da se človeški duh tako povzdigne, da Boga in božje reči gleda in je tako rekoč na nje navezan. Sveti Duh povzdigne dušo človeka, kteremu to milost skazuje, od vsega zemeljskega, ter ga pelje proti nebeškemu, ter jo razsvetli s tako nenavadno svitlobo, da gleda Božje skrivnosti brez vsega truda, kakor pričujoče, ne sicer s tisto čistostjo, kakor

svetniki v nebesih, pa vendar prečudno. To prečudno gledanje večnih reči prevzame dušo popolnoma, tako da nekako pozabi vse drugo; vsa je v Bogu, in v tej vdanosti v Boga ne more in ne ve druzega, kakor besede visoke pesmi: „Prijela sem ga, in ga ne izpustim.“ (3, 4.) Tako močna je duša, ki išče le Jezusa in dospe do te stopinje, da celo premore prijeti in s prošnjami in zdihljeji uderžati Njega, ki ima vso oblast v nebesih in na zemlji. Zato taka duša vsa gori v ljubezni do Boga; ja ljubezen in spoznanje se doveršujeta v taki duši. Kolikor čisteje gleda um Božjo neskončno lepoto in dobroto, toliko bolj je volja do njega vneta; in nasproti, kolikor ljubeznjivši se volja Boga okleplje, toliko bolj sili um, da svoje duhovne oči obrača le tje, kjer je njegov zaklad. V tako dušo se z vso močjo zlije radost in zveličanje, tako da ne mara za nobeno zemeljsko tolažilo več; ja da se jej vse posvetno studi in gnjusi. Včasih se ta dušna radost celo zunajno pokaže po besedah psalmista: „Moje serce in moje meso se veseli v živem Bogu!“ (83, 3.)

S tem zamaknjenjem pa je vselej sklenjen popolnoma dušni mir in pokoj. In to drugače biti ne more. V tej popolni vdanosti duše v Bogu, ki je njen edini cilj in konec, je nemogoča vsaka nepokojna misel, nemogoča vsaka zbegoča skerb. Spolnuje se prerokov izrek: „Kakor kedar koga mati poljubuje, tako bom jaz vas tolažil ali zatolil, in v Jeruzalemu bote zatoljeni.“ (Iz. 66, 13.) Ali vendar taki presrečni trenutki zamaknjenja so kratki, hitro minejo; kajti telo človeškega duha zaderžuje, tlači, in življenje njegovo je tako, da zamore sicer včasih okusiti, kako sladek je Gospod, vedno vživati pa ga ne more.

Pravo zamaknjenost pa spremljajo vselej najimenitniše čednosti, med kterimi je perva in naj posebniša sveta ponižnost.

Kajti svitloba zamaknjenosti kaže človeku ne leda je Bog nezmeren in neskončen, ampak tudi, da je človek slab in popolnoma odvisen od Boga. S ponižnostjo se druži to, da tak človek zatajuje svojo lastno voljo in se rad da podučevati, zlasti svojemu dušnemu vodniku, in da se popolnoma odterga od vsega posvetnega. Drugi čednostni sadovi so tudi še: Stanovitno prizadevanje, svoje pomankljivosti po vsem zatreti, neredne nagnjenja zadušiti; potem junaška močnodušnost, prenašati bolečine in terpljenje, naj si že bodo, kakoršne koli, in pa živo hrepeneti po Bogu in njegovem posestvu. Naj drajši sad zamaknjenosti je poslednjič prava ljubezen do bližnjega; kajti kolikor bolj kdo z Bogom občuje in se obhodi, toliko bolj skerben je za zveličanje svojega bližnjega.

Pa spet tukaj ne mislite, ljubi moji! da vživajo samo sladkost in tolažbo take duše, kterim Bog v svoji modrosti deli dar zamaknjenosti. Tega ne. Da jih Gospod očisti vsega madeža na duši in na telesu, da jih posveti v svojem strahu, odmerja jim včasih veliko prav hudega terpljenja, na duši ali na telesu, včasih celo tudi obojnega. Take britkosti so: da jim pošilja dušno suhoto, jim odteguje vso tolažbo, da jim nasprotujejo niže čutila, da jih napadajo hude skušnjave zoper tri Božje čednosti, zoper ponižnost in čistost, da zgubijo prijatele in časne dobrote, da jim pošilja bolezni in velike bolečine, zasramovanje, zaničevanje in opravljanje, včasih tudi ojstre preiskave njih sprednikov in marsikaj hudega. Ali kolikor britkejše so take terpljenja, toliko več pripomorejo, da se očiščujejo take duše, in na toliko višo stopinjo popolnamosti jih pripeljejo.

Da bote tudi to nekoliko bolj razumeli, hočem vam z zgledom malo pojasniti, kar sem v kratkem omenil od zamaknjenosti. Včasih ste že marsikaj čudnega slišali iz življenja svete Magdalene Paciške, ki je bila zares prava nevesta Kristusova.

V njenem življenji se očitno vidi, kako hudo vojsko mora prestajati duša, ktero hoče Gospod ozaljšati s posebnimi darovi.

Marija Magdalena je bila žlahtnega rodu, od Pacis imenovanega; zato se jej pravi Marija Magdalena Paciška. Na Laškem, v mestu Florencu, je bila doma. Že v otročjih letih je le Boga iskala. Prijazna do vseh ljudi, ni imela nikakoršnega veselja nad otročarijami; le kaj Božjega je naj raje poslušala. Kedarkoli se je snidla s kakim mašnikom, popraševala ga je le kaj svetega. Sedem let stara je začela posebno goreče moliti. Rada se je vmaknila in v kakem kotičku na skrivnem molila. Njena molitev pa je bila, da hoče le Boga iskati, le njegovo sveto voljo spolnovati. Deset let stari je spovednik njene matere jej dal male bukvice, v kterih je bilo popisano terpljenje Kristusovo; učil jo je tudi, kako naj to britko terpljenje svojega Odrešenika premišljuje. Od zdaj jej je bilo to premišljevanje naj ljubše; zjutraj zgodaj je vstajala, tudi noči je v to obračala, in da je ni spanje premagalo, je k svoji postelji pokleknila, da se je poprej prebudila. Že kakor malo dete jo je posebno gnalo k zakramentu svetega Rešnjega Telesa; zato je v cerkvi, ako je le mogla, se bližala tikoma takim, ki so ravno bili pri svetem Obhajilu. Ko je pa v desetem letu smela sama pristopiti k tej angeljski večerji, bila je vsa vtopljena v sveto veselje, da so jo obilne solze polivale. In od sedaj je le to hrepenela, da bi, kolikor mogoče, svojemu Zveličarju enaka postala. Ko je premišljevala nezmerno ljubezen Jezusovo do ljudi, v kteri se on samega sebe ljudem v dušno hrano daje, storila je obljubo, da hoče ljubiti le njega samega. Prizadevala si je pa tudi, da je bila in delala, kakor on, njeni nebeški ženin. Na sami slami je ležala; bičala se je; enkrat si je spletla ternjevo krono, in vso noč jo je imela na glavi — v velikih bolečinah na telesu, na duši pa v obilnem veselju,

da je zamogla tako posnemati svojega Jezusa. Kolikor bolj se je vnemala ljubezen v njenem sercu, toliko veča je bila tudi njena želja po terpljenji. Vedno bolj se je zatajevala; sedaj si je v jedi pritergovala, sedaj zopet v pokorščini vadila, da je naj slabše družinče ubogala, ali je kako drugače svojim čutilom nasprotovala. Z ljubeznijo do Boga je rastla tudi ljubezen do bližnjega. Vsem ljudem bi bila rada pomagala. Kruhek, kterega je v zajuterk dobivala, razdelila je ubogim in ko je memo ječe v šolo hodila, podala je svoj kruh jetnikom. Vsak ptuji greh jo je vžalil, zlasti če se je kdo zoper ljubezen do bližnjega pregrešil. Enkrat je slišala britke besede zoper bližnjega govoriti, in tako hudo jej je bilo, da vso noč spati ni mogla. Male, nedolžne otroke je posebno rada moliti učila; so jo pa tudi kot angela radi imeli.

Njeni starši so želeli, da bi se bila Magdalena omožila, da bi njihov rod ne odmerl, ker niso imeli nobenega sina; ona se je pa vsemu svetu odpovedala in v samostan podala. Sedemnajst let stara je bila Karmelitarcem prišteta. Ko so jo preoblekli in je iz mašnikovih ust slišala besede sv. Pavla: „Mene pa Bog varuj, da bi se z drugim hvalil, kakor s križem Gospoda našega Jezusa Kristusa,“ (Gal. 6, 14.) bila je vsa iz sebe, in ni imela drugih želj, kakor le iz ljubezni do Jezusa terpeti. Pervo leto, ko je na poskušnji bila, je bila tako pokorna, da ni vedla, kaj je rada in nerada storila. Vse eno jej je bilo moliti ali pa delati, kar jej je bilo rečeno.

Ko je slovesno obljubo storila, skazal jej je Bog dvojno posebno milost. Njen um je bil nebeško razsvitljen, da je sv. pismo s prečudno modrostjo razumela; in njeno serce je bilo z ognjem svete ljubezni prenapolnjeno. Večkrat je bila zamaknjena, tako, da je za vse zemeljsko bila popolnoma neobčutljiva;

urno pa je po koncu bila in sem ter tje letala in glasno klicala: „Oj ljubezen, oj ljubezen, ki nisi spoznana!“ prijela je kako sestro za roko, pa jej rekla: „Pridi vendar, pa teci z menoj, da kličeve ljubezen, združi se z menoj; kajti ne bom se naveličala, klicati ljubezni. O moj Jezus, daj mi tak glas, da me po vsem svetu slišijo, da bi vsi ljudje to ljubezen ljubili in častili!“ V tacih svetih zdihljejih je prelivala svojo ljubezen včasih tri, celo štiri ure zaporedoma brez nehanja. Ko je pa k sebi prišla, bila je vsa zdelana in utrujena, da se je zdelo, da ni več tista Magdalena.

Ali brez boja ni roja — brez vojske ni zmage. Čez eno leto je preživela v tacih zamaknjenjih svete ljubezni in Gospod jej je naznanil, da bo pet celih let morala delati ojstro poskušnjo; ali vendar bo njegova milost ž njo, da bo brez vsega greha prestala. Tisti dan, ko se je ta poskušnja pričela, občutila je še veliko tolažbo in po zamaknjenji je dejala: „Luč pride, in tema je; temota pride, in svitla je; vidim, da sovražniki gredó. Tvoja milost, o Gospod, mi je zadosti!“ Svoje roke je razprosterla in britko je jokati jela. Gnada Božja jo je zapustila, in cela versta grozovitih terpljenj je prihrumelo čez njo. Hudobni duhovi so jo obsuli, ter jo na duši in na telesu hudo terpinčili. Povsodi je vidila peklenske pošasti v gerdih podobah, in slišala je naj nagnjusnejše besede, kakoršnih poprej nikdar ne. Napadel jo je dvom, nevera, da ni Boga, da je vse le človeško slepljenje, da sveto Obhajilo po nevrednem prejemlje, da jej ne bodo nikoli njeni grehi odpuščeni. Hudobni duhovi so jo celo dražili, da naj obupa, iz samostana pobegne in se umori. In v tej prestrašni, notranji muki ni imela prav nobenega in nikakoršnega tolažila. Od Boga vsa zapuščena, v grozovito temoto pogreznjena se je mislila. Zraven te notranje vojske so jo pa hudobni duhovi še zunajno terpin-

čili. Nevidna moč jo je na tla vergla in po vsem telesu bila. Večkrat je bila po stopnjicah veržena, po tleh vlačena, za vrat dušena, da jej je obraz obledil ali zarudečel. Po noči je slišala strahovito tulenje in je terpela naj veče bolečine. Naj huje so jej dele skušnjave zoper sveto čistost, ktere so jo še posebno v molitvi nadlegovale, in kterih ni pregnati mogla, niti s postom niti z drugim zatajevanjem; ja še hujše so prihajale. V tej dolgi poskušnji je večkrat dejala: „Studenec vseh hudobij sem postala in vzrok vsega hudega, vseh razžaljenj Božjih, tako da ne razumim, kako me Bog in kako me ljudje še terpeti morejo.“ Vse te terpljenja pa je prenašala prečudno poterpežljivo in krotko in popolno vdana v voljo Božjo. Le v premišljevanji Jezusovega terpljenja je zajemala moč in vdanost, da je zamogla izpiti kelih terpljenja do zadnje kapljice.

Pretekla je ta huda poskušnja in o binkoštih leta petnajst sto in devetdeset. V družbi z drugimi nunami je hvalnice molila in potem se je zamaknila in konec je bilo te vojske. Vsa vesela zakliče: „Gospod me je iztergal iz rok mojih sovražnikov, in osramočeni so; skozi ogenj in vodo sem šla, pa ti o Gospod, si me veselo izpeljal!“ In k sestram pravi: „Nevihta je odjenjala, hvalite in častite z menoj mojega preljubega stvarnika!“

Gospod jo je zdaj obdaril z novimi obilnimi gnadami. Njegovo serce je bilo v ognji svete ljubezni tako vneto, da včasih notranje vročine premagati ni mogla, in te svete ljubezni vsa prevzeta, je, vsa sama iz se, po samostanu letala in klicala: „Ljubezen, ljubezen, ljubezen! O moj Gospod, ne več ljubezni, to je preveč!“ Večkrat se jej je Gospod prikazal ter jej je odgernil svoje veličastno obličje, tudi jo je vdeležil svojih terpljenj, da je zamaknjeni vtisnil njenemu telesu vse terplje-

nja svoje. Tudi dar čudežev in dar prerokovanja je prejela. Papežu Leonu enajstemu, ko je še kardinal bil, je prerokovala, da bo papež, pa da bo kmalo umerl, kar se je vse res zgodilo.

Magdalena je bila pa Gospodu za vse darove posebno hvaležna, ter si je z vso močjo prizadevala, biti popolnoma. Čistost njenega serca se jej je na obrazu brala, tako da je še pred svojo smertjo lehko rekla, da ne ve, kaj se pravi, „zoper čistost kaj storiti“. Ali tudi z vso skerbjo je čula nad svojo nedolžnostjo, vedno je Boga prosila pomoči, da ohrani to prelepo čednost; zato je svoje oči v pravi berzdi imela, se ogibala, kolikor mogoče, vseh ljudi. Ako jo je kdo svetnih ljudi poklical, da bi kaj govorila ž njim, je svojim sestram dejala: „Molite za me, moje hčere, k mreži me kličejo!“ Nune imajo namreč posebno sobo, v kteri s svetnimi ljudmi kaj posebnega govoriti zamorejo; pa so z železno mrežo ločeni od njih. Ravno tako je skerbela za ponižnost in za pokorščino. Nikomur nikoli ni pokazala, kaj bi rada. Vse, kar jej je bilo zapovedano, je vesela in rada storila. Zgubljen se jej je zdel dan, ako ni kaj zatajevala svoje volje. Ako je bila bolna, in so jej prinesli boljše jedila in zdravila, iz ponižnosti jih ni vzela; ako jej je bilo pa zapovedano, je dejala: „Češčen bodi Bog!“ in urno je ubogala. Ako ravno jo je Gospod toliko povzdignil, vendar se je za čisti nič imela. Za naj nevednišo se je imela, in v čisto majhnih rečeh je druge za svet popraševala. Ako jej je kdo rekel, da se je kaj pregrešila, verjela mu je, ako je tudi nedolžna bila. So jej naročili, za kacega bolnika moliti, povabila je še drugo sestro, da, ako je uslišana bila, je lahko rekla, ne njena ampak molitev sestrina je bila uslišana. Njena ponižnost je bila zares prečudna. Imela se je v sramoto celemu samostanu, za izmeček človeštva in vesela je bila, ako jo je kdo zaničeval, zmerjal ali je bila pozabljena.

Ljubezen do Boga je bila v tej svetnici tako velika, da je nektere dni pred svojo smertjo dejala, da razun Boga ni nič ljubila, in da Bog sam jej je zadosti v življenji in v smerti, tukaj in v večnosti. Ker je neprenehoma z vso gorečnostjo svojega serca Boga ljubila, bila je pa tudi njena ljubezen do bližnjega prečudno velika. Vsa vneta je bila, da bi Kristusu pripeljala vse, za ktere je on svojo drago kri prelil; zato je sploh ljudi le ljube duše imenovala. Večkrat je bila pripravljena, da bi se znebila vseh Božjih darov, da bi bili drugim podeljeni; le to si je prideržala, da zamore Boga ljubiti in njemu pokorščino skazovati. Pomagala je v kuhinji, je pometala, kruh nosila, prala; in preden so druge sestre k delu prišle, večkrat je delo že doveršila; in če so jo vprašali, zakaj toliko dela, ko je tako slaba in tega dela ni dolžna, je dejala: „Rada bi, da tudi druge kaj pokoja imajo pri tolicih opravilih.“ In če so jej prigovarjali, naj se bolj varuje, je rekla: „Jaz imam oslovsko meso, in nič ne čutim.“ — Naj večo ljubezen je imela do bolnikov. Obiskovala, tolažila in krepčala jih je, postiljala jim je in jih lepo snažila. Ako jej je kdo kaj podaril, dala je že bolnikom. Sestri, ki je slepa in jetična bila, je celo leto noč in dan stregla, ter si sebi nobenega pokoja ni privoščila. Deset tudi dvanajst dni je prebila pri nevarno bolnih brez vsega počitka.

In kolikor stareja je Magdalena bila, toliko veče je bilo njeno hrepenjenje po terpljenji. Rekla je: „V nebesih se ne more nič terpeti iz ljubezni do Boga; zato hoče vse to življenje v to obračati. In česar je tako serčno želela, podelil jej je Bog zadnje tri leta njenega življenja prav obilno. Kri je začela pljuvati; napadla jo je huda merzlica in hude bolečine je imela v glavi in po zobeh. Trideset mescev je morala na postelji biti. Sama koža in kost jo je bila; zobi so jej strohneli,

da so jej vse korenine zdravniki popukati morali. Njena glava je bila tako boleča, da jej je najmanjše šumenje, ja celo govorjenje nezrečeno hudo delo. Pa tudi znotranje terpljenje je imela. Le vsakdanje sveto Obhajilo jo je ohranilo. Vendar je bila poterpežljiva, kakor jagnje, in v vseh svojih bolečinah se je ozirala v nebo in hvalne pesmi pela. In ko so bolečine do verha prikipele in je ležala, kakor Kristus na križu, bleda ko smert, se vsa tresla terpljenja, zapuščena vse tolažbe, dejala je večidel: „Terpeti, ne še umreti.“ Hvalila je Boga za terpljenje in molila je: „Gospod, ako ti je všeč, da sem do sodnjega dne na tej postelji, naj se zgodi volja tvoja!“ — Dan njenega rešenja je napočil. Pet in dvajsetega maja zjutraj ob treh je prejela zadnjikrat sveto Obhajilo; potem je bila tri ure čisto tiho. Ko se, kakor iz terdnega spanja prebudi, še smehljaje de: „Češčen bodi Bog!“ in ob treh popoldne izdihne svojo dušo mirno in lehko v naročje Jezusovo, kterega je tako nezrečeno ljubila, v letu šestnajst sto in sedem.

Glejte, preljubi moji kristjani! kako Bog nekterim dušam posebne milosti skazuje; to pa le takim dušam, ki z vso resnobo in z vso stanovitnostjo hrepenijo po keršanski popolnamosti in dospejo do naj više stopinje, do zedinjenja z Bogom, kolikor je to človeku tu na zemlji mogoče. V tem zgledu smo pa tudi videli, da vse tako posebno obdarovane duše pa pijejo tudi kelih terpljenja, in da brez keliha ne pride nobena duša k keršanski popolnamosti, pa tudi nobena brez terpljenja tolicih gnad ne dobi. Kaj nas toraj to uči? Kaj druzega, kakor če hočemo višo stopinjo popolnamosti, če hočemo lepše veselje že tukaj vživati in enkrat v nebesih imeti, moramo tudi kelih terpljenja piti. Zaslišite le še male prelepe izreke te velike svetnice, svete Magdalene, kteri naj vas spodbujajo, da vse terpljenja in britkosti prenašate ne le voljno, ampak s tem name-

nom, da bi vas vse terpljenje nagibalo, hrepeneti po popolnamosti in vedno naprej hoditi proti svojemu cilju in koncu. Samo tri izreke te svetnice si zapomnite: „Na zemlji moramo terpeti, tam v nebesih ni nič več terpeti!“ — „Bog tirja od njih, ki hočejo njemu živeti, da sami sebi odmrejo; brez te smerti ni pravega keršanskega življenja.“ — „Ako pride terpljenje čez te, ja nikdar se ne loči od njega, ki ti ga pošlje; drugače te bo poterlo.“ — Ljuba duša keršanska! ne pozabi teh izrekov; spominjaj se jih, kedarkoli pride kako terpljenje; in to te bo vedno zadelo, ako hočeš res keršansko popolnoma živeti. In Bog ti daj svoj blagoslov k temu! Amen.

LXX. Keršanski nauk.

III. Razdelek. Od pripomočkov h keršanski popolnamosti.

A. Pripomočki h keršanski popolnamosti za vse kristijane sploh.

1. Molitev. — Premišljevanje.

Kristjani moji! V zadnjih keršanskih naukih sem vas učil, kaj je keršanska popolnamost; tudi sem vam razložil, da keršanska popolnamost ima več stopinj. Ali, kaj bi vam pomagalo, če ste tudi vse te lepe nauke, kolikor je človeku mogoče, zvesto poslušali in v svojem sercu ohranili, ako pa ne veste, kako bi do te svete popolnamosti prišli? Ako vam niso znani pripomočki, s kterimi zamorete to popolnamost tudi doseči? Ako bi tudi na tanko vedel pot v ptujo deželo, bi poznal vse njene mesta in pokrajne; vendar ne boš tje prišel, ako nimaš zdravih nog ali potrebnega denarja za pot. Tako tudi je z naukom od keršanske popolnamosti. Dobro in potrebno je, da veste, kaj in v čem je keršanska popolnamost; dobro in po-

trebno je, da veste vse njene stopinje; ali to je še vse premalo. Moram vam našteti in opisati še naj imenitniše in naj potrebniše pripomočke, kterih se poslužiti morate, da bote dosegli keršansko popolnamost.

Ti pripomočki pa so mnogoteri: Eni so za vse kristjane sploh; eni pa le za nektere posebej. Pervih se mora posluževati vsak, ki hoče keršansko popolnamost doseči; drugi pa so namenjeni le njim, ktere Bog posebej zato odbere in kliče. Naj poprej vam bom razložil:

A. Pripomočke h keršanski popolnamosti za vse kristjane sploh.

Ti pripomočki, kterih se mora posluževati vsak kristjan, naj si bo kakoršnega koli stanu, ako hoče keršansko popolnoma biti, so pa zopet dvojni:

a) Ene moramo rabiti vsak čas;

b) Druge pa o posebnih okolščinah.

Oboje hočemo nekoliko premisliti ter jih, akoravno so vam znani, nekoliko ponoviti, da si jih bolj ohranimo v svojem spominu.

Pervo vprašanje, na ktero vam želim danes odgovor dati, je:

a) Kterih pripomočkov se mora kristjan vsak čas posluževati, ako hoče keršansko popolnoma biti?

Ti pripomočki so ti-le: 1. Molitev; 2. pridno poslušanje Božje besede; 3. večkratno prejemanje svetih zakramentov; 4. zbranost ali hoja v sé; 5. čuječnost; 6. zatajevanje samega sebe in 7. spolnovanje svojih dolžnost. — Od vsega tega ste bili že večkrat podučevani. Ali dobra, koristna in potrebna reč se mora večkrat in od vseh strani ogledovati, da se nam toliko bolj prikupi in je toliko raje se poslužimo.

1. Molitev. Ta je pervi, naj imenitniši pripomoček, živeti keršansko popolnoma. Človek, uboga, revna stvar ki je, sam iz sebe ne more za nebesa prav nič dobrega storiti; še ene same zveličavne misli sam obuditi ni v stanu, še presvetega imena „Jezus“ ne more vredno izreči brez pomoči sv. Duha. Pri Bogu pa je bogastvo in obilnost vsega dobrega. Ako hočeš tedaj, preljubi kristjan! na potu čednosti stanovitno napredovati, obračaj se v molitvi k svojemu Bogu. Glej, saj on ti ne obeta le, da te bo uslišal, ako ga prosiš; on ti celo zapoveduje, da ga prosiš, in to za vse, karkoli potrebuješ. „Kliči me, in uslišal te bom.“ „Čujte in molite, da v skušnjavo ne padete!“ „Prosite in bote prejeli; slehern, kdor prosi, prejme.“ „In kar bote Očeta v mojem imenu prosili, vam bo dal.“ „Komur modrosti manjka, naj jo sprosi pri Bogu, kteri vsem bogato deli in nič ne odreče.“ „Molite brez nehanja — bodite stanovitni v molitvi.“ — Tako nas Bog sam opominja. Je li še kaka dolžnost slajša, kakor je ta, da prosiš dobrot svojega nebeškega Očeta?“

Stanovitnost in napredovanje v dobrem do konca ali popolnamost je poseben dar Božji, ki ga nam Bog iz gole ljubezni da, in kterega si ne moremo z nobenimi dobrimi deli prislužiti. Po nauku svete cerkve pa si ga pridobiti zamoremo, in sicer le z molitevjo. Sv. Avguštin pravi: „Nektere gnade nam Bog da, če ga tudi za nje ne prosimo, kot je začetek svete vere; nektere pa, kot je stanovitnost do konca, daje Bog le tistim, ki ga za-nje prosijo.“ In sv. Tomaž Akvinčan piše: „Kdor je bil z gnado opravičen, ta mora prositi za gnado stanovitnosti, da bo obvarovan do konca svojega življenja; kajti mnogim bo gnada podeljena; stanovitnost v gnadi pa ne bo dana.“

Molitev je toraj ključ nebeških vrat; molitev je naj močnejše orožje, ki te na potu popolnamosti varuje duhovnih sov-

ražnikov, ki te podpira, da ne padeš pred skušnjavami in napadom hudega duha. Blagor njemu, kdor ima vedno pri roci to imenitno orožje! Gorje pa mu, kdor to orožje proč verže! Njega lahko premaga satan, ki vedno okoli hodi in išče, koga bi požerl. Če rad moliš, boš strašen vsemu peklu, in z gnado Božjo boš napredoval; če pa molitev opustiš, lahko boš zašel in se pogubil. Vsi cerkveni učeniki učijo, da, kdor je dalje časa brez molitve, bo obnemogel ali je pa že v smertnem grehu. Zato, preljubi in predragi moji! radi molite. Nikar naj nobenega ne plaši misel, da ne ve, kako bi potožil Bogu svojo potrebo, ali da ne zna, ga lepo prositi. Pri molitvi ti ni treba niti učenosti, niti zbranih izrekov; ni treba, glave si beliti. K dobri molitvi skeza trenutek časa, pa ginjeno serce. „Kedar pa molite, pravi Kristus Jezus, nikar veliko ne govorite, kakor malikovavci, ker menijo, da bodo zavoljo svojih veliko besed uslišani.“ (Mat. 6, 7.) En sam zdihljej iz ravnega, ginjenega serca: Gospod, usmili se me! — Daj mi gnado, da sem ti zvest! — Stori, da te res ljubim! — ti zamore pridobiti neskončno dobrobo. Samarijanka je le dejala: „Gospod, daj mi te žive vode!“ — Očitni grešnik je molil: „Gospod, bodi milostljiv meni, ubogemu grešniku!“ — Razbojnik na križu je zaprosil: „Gospod, spomni se mene v svojem kraljestvu!“ — In milost so dosegli.

To, predragi! mi verjemite, da, kdor hoče po potu popolnamosti hoditi, in vedno više prihajati, mora rad moliti. Kaj ne? da cvetlica raste in cvetje požene, potrebuje treh reči: Svitlobe, gorkote in vlage. Jej odvzameš solnčno svitlobo, jo postaviš v temen kot, ne bo nič ž njo. Deni jo o merzlih dneh, ko zmerzuje, na plano, hitro se bo pobesila. Jej nič ne prilivaš, da vlage nima, ti bo vsahnila, se posušila. Kar je pa

cvetlici svitloba, gorkota in vlaga, to vse je kristjanu molitev. Molitev mu je svitloba; ona ga razsvitluje, da spozna, kaj je Bogu dopadljivega, in kteri pot mu je hoditi, da doseže popolnamost. „Zato sem prosil, in razumnost mi je bila; sem klical, in prišel je v me Duh modrosti.“ (Modr. 7, 7.) — Molitev je, ki kristjana ogreje, in njegovo serce v ljubezni do Boga vname. Kdor pobožno moli, obudijo se mu svete čutila in vžge se v njem terden sklep, Bogu v zvesti ljubezni služiti. — Ravno tako zadobi kristjan z molitevjo tudi vlago, to je, moč, da pri vsi svoji slabosti premaga vse skušnjave, in se na potu čednosti ne le obderži, ampak tudi vedno napredovati zamore. To trojno moč pobožne molitve lepo popisuje sv. Frančišek Salezi, ki pravi: „Nobena stvar ne more tako očistiti našega uma njegove nevednosti in naše volje njenega slabega nagnjenja, kakor molitev, ktera naš um razsvitljuje s svitlobo Božje luči, in našo voljo vnema s žerjavico nebeške ljubezni. Molitev je vlaga blagoslova, v kteri zelenijo in cvetijo cvetlice naših dobrih želj, ktera očiščuje našo dušo njenih nepopolnamosti in posuši mračne strasti v našem sercu.“

Kar velja od molitve sploh, to pa velja še veliko bolj od notrajne molitve, ali od premišljevanja.

Ljubi moji farmani! ker se mi zdi, da malokdo dobro ve, kaj je notranja molitev, ali kaj je premišljevanje, zato vas moram od tega nekoliko podučiti.

Kaj se pravi premišljevati?

Premišljevati se pravi, skrivnosti naše svete vere in njene večne resnice natanko in zbrano v duhu pregledovati, da bi tako prišli k večemu spoznanju, k veči ljubezni do svojega Boga. „Moje serce se je v meni vnelo; in v mojem premišljevanji se je ogenj užgal.“ (Ps. 38,4.)

Pri premišljevanji delajo tri moči. Spomin nam kaže skrivnost ali resnico svete vere. Um preiskuje. Volja, s tem nagnjena, poterdi, ter obudi svete želje, stori dobre sklepe in prosi Boga za pomoč. Na primero: Spomin mi kaže resnico: „Kdor v smertnem grehu umerje, pogubljen bo.“ Um preiskuje: Kdo bo pogubljen? kdo ga bo pogubil? kako in zakaj bo pogubljen? Kaj meni pomaga, da to vem? In z voljo vred sklene: kaj mi je zavoljo tega storiti? kaj opustiti? kaj upati? kaj se bati? — Namen premišljevanja je toraj ravno tisti, kakor namen popolnamosti, da bi Boga bolj spoznali, ga bolj ljubili; in to je notrajno govorjenje z Bogom.

Zunajno moliš, če se s sercem in z ustmi z Bogom pogovarjaš; to je ustna molitev, ktero sam znaš, ali jo pa v kakih bukvicah bereš, naj bo to glasno ali tiho.

Notranje pa moliš, če le s sercem govoriš. Serce pa govori z Bogom svojim, kedar poterdi tvoja volja resnico, ktero ti kaže tvoj um. Na primero: Tvoj um te uči: Jezus Kristus je iz ljubezni do mene toliko terpel; tudi jaz moram iz ljubezni do njega vse voljno terpeti. Serce, te resnice ginjeno, začne govoriti: O moj Jezus! iz ljubezni do tebe hočem vse voljno preterpeti; daj mi k temu le svojo mogočno gnado! Spomin pa te dobre sklepe zopet obderži, da jih lahko spolnuješ, jih ne pozabiš.

Prav koristno in lahko notrajno moliš v serčnih zdihljejih, kratkih pa gorečih; in to, kedar se spomniš na Boga, da je povsod pričujoč, da je on sama popolnamost, da je neskončna dobrota; ali pri spominu na življenje in terpljenje Jezusa Kristusa; ali pri spominu na Marijo Devico ali drugih svetnikov; ali pri spominu na svojo revščino, na svoje grehe, na poslednje reči človekove; ali pri spominu drugih imenitnih resnic. Neizrečeno veliko pomagajo k popolnamosti taki kratki pa serčni

zdihljeji; na primero: „O moj Bog, jaz te ljubim! — Moj Bog in moje vse! — Moj Bog, ne želim druzega, ko tebe samega! — O Jezus, tebi se vsega darujem; tvoje terpljenje je vse moje upanje! — O moja ljuba mati Marija, prosi Jezusa za-me! — O moj patron, moj angelj varh! prosita za-me!“

Bote morebiti vprašali: Kako hočemo premišljevati?

Ako hočeš, predragi kristjan! premišljevati in tako moliti, poslušaj, kaj stori, da boš prav premišljeval.

Že pred premišljevanjem se moraš na to pripraviti, kakor se na vsako molitev pripraviti moraš, če hočeš prav moliti. Ako hočeš imenitnega gospoda kaj posebnega prositi, mar ne boš poprej pomislil, kaj in kako boš govoril? Tako toraj že pred premišljevanjem, ako ti je le mogoče, poklekni pobožno pred podobo križanega Jezusa; postavi se prav živo v pričujočnost Božjo. Obžaluj vse svoje grehe; zlasti naj ti bo žal, da nisi na tanko spolnil pri zadnjem premišljevanji storjene obljube. Pokliči sv. Duha na pomoč, da te razsvitljuje. Potem pa, ako bereš, beri odločno, počasi in premišljeno.

Med premišljevanjem se zaderži spodobno, spoštljivo; vari se vsake radovoljne razmišljenosti; začni z mirnim pazljivim, pobožnim in vernim sercem; in tako tudi doveršuj. Vsak stavek posebej premisli; postavi si vse živo pred oči, kakor da bi bil vsega sam priča. Preiskuj in premišljuj skrivnost ali resnico na vse strani. Kdo? kaj? kod? kje? zakaj? kedaj? od koga? — Vse pa obračaj le na-se in primerjaj in glej, ali so tvoje misli in želje, dejanja in nehanja take, kakoršne bi po tem premišljevanji biti mogle. Za terdo skleni, kar spoznaš za dobro, da hočeš storiti, hudo pa opustiti in se poboljšati. Obudi v svojem sercu svete želje, zdihuj zaupljivo k Jezusu, svojemu Bogu; daj mu njegovo zasluženje, zlasti

njegovo terpljenje; pa daruj mu tudi zasluženje Marije Device in drugih svetnikov. Daruj mu tudi svoje terpljenje, vse britkosti in težave, popolnoma samega sebe.

P o p r e m i š l j e v a n j i pa ponižno poglej, ali si prav in zbrano premišljeval; prosi Boga, naj ti prizanese in odpusti vse pomanjkljivosti. Stori pa gotov posebni sklep, da se hočeš vaditi kake gotove, odbrane čednosti, ali se varovati enega posebnega greha. To je sad premišljevanja. Potem se zahvali Gospod Bogu za vse, med premišljevanjem sprejete navdihljeje in gnade. Še enkrat daruj vse premišljevanja Bogu. Prosi njega, prosi Marijo, prečisto Devico in druge svetnike na pomoč, da bi zamogel storjeni sklep natanko in zvesto spolnovati. Poslednjič si izvoli še mali izrek iz premišljevanja v spominek, da ga večkrat čez dan izrekaš in premišljuješ.

K a j n a m p r e m i š l j e v a n j e k o r i s t i?

Na to nam lepo odgovori sv. Bernard; on pravi: „Premišljevanje nas uči, kaj nam manjka; zunajna molitev nam potem to pomanjkljivo pridobi. Premišljevanje nam kaže pot v nebesa; zunajna molitev nas po tem potu vodi. Premišljevanje nam kaže nevarnost; zunajna molitev nam to nevarnost odverne.“ Glejte, kolikeri dobiček! Premišljevanje nas uči, hudo opustiti; greh in hudobno poželjenje iz serca iztrebiti; nas uči dobro storiti, čednost in svete želje v serce vsaditi. Premišljevanje nas tudi uči, zakaj moramo hudo opustiti in dobro storiti; zakaj le Boga čez vse ljubiti. In tako bo volja nagnjena k dobremu in serce ginjeno, vneto za sveto. Premišljevanje nam kaže tudi pripomočke, kako zamoremo hudo opustiti in dobro storiti. Kjer pa tega ni, je premišljevanje brez sadu.

Najboljše, naj imenitniše premišljevanje je premišljevanje Kristusovega terpljenja. Zveličani Albert, imeniten cerkven učenik, celo pravi, da, ako bi se kdo vse petke ob suhem

kruhu postil, veliko molil in celo do kervavega se bičal, pa ne velja toliko, kolikor edino dobro vravnano premišljevanje Jezusovega terpljenja. Kaj menite, zakaj? Zato, ker post, molitev in tepenje ali bičanje ne gane človeškega serca tako močno k pokori in k ljubezni, kakor premišljevanje Kristusovega terpljenja. Marsikdo veliko moli, se ojstro posti, pa je zraven napuhnjen, lakomen, jezav. Ni pa mogoče, da bi hudobno živel, kdor večkrat in prav premišljuje terpljenje Zveličarja našega. Prav gotovo je, da dosti manj greha bi bilo na svetu, ako bi ljudje ne le zunajno, ampak tudi notrajno več molili. O marsikdo bi dosegel lahko visoko stopinjo keršanske popolnamosti, ako bi večkrat premišljeval: „Človek, spomni se svojih poslednjih reči, in ne boš grešil vekomaj ne!“ —

Veliko ljudi pa je, ki nikdar ne mislijo na Božje reči; tudi ne na zveličanje svoje. Nekteri pobožni bi pa radi premišljevali; ali kako, tega ne vedó. Poskušajo, pa kmalo opusté, ker še prav začeli niso. Nekteri pa dobro vedó, ali večkrat so že slišali, kako naj bi premišljevali; ali hudobni duh jih oplaši; oni se ne premagajo, zbojé se malega truda. Nekaj časa premišljujejo, pa opusté, in zopet začnejo, se ne deržé nobenega reda, nobenega pravega časa, ter ostanejo vedno tam, kjer so v začetku bili. Se ve da vse take premišljevanje nič ne mika; celo gnjusi se jim.

Preljubi moji! ako hočete kdaj v popolnamosti napredovati, poprimite se premišljevanja. Nikar naj nobeden ne reče: „Jaz nimam časa; imam preveč druzega dela; ali da imam že druzih molitev preveč.“ Kristjan! ti celi božji dan delaš le za časno, mar res nisi v stanu odtergati ne ene četertinke ure, da bi jo daroval Zveličarju svojemu, da bi se ž njim pogovarjal? ž njim veselil? ž njim radoval?“ Le resnobno premisli, koliko časa čez dan vendar brez dela potratiš, more-

biti z nepotrebnim zgovarjanjem! In ako bi te kdo po opravljenih tvojih delih k bogati mizi povabil, mar bi nikakor ne našel časa za to? Glej premišljevanje pa je predragi obed, pri kterem te želi Gospod vseh gospodov s svojimi gnadami nasititi, pri kterem ti ponuja naj slajše sadove svoje neskončne ljubezni. Res, tudi navadna, ustna molitev, prav opravljena, je dobra; pa notranja molitev — premišljevanje — jo dalječ presega. Zato, ako hočeš popolnoma biti, premišljuj vsak dan vsaj eno četertinko ure. Nič ne poslušaj zapeljivca, ki ti nastavlja razne opovere. Ako bi pa en dan ne mogel nič premišljevati, da bi bil bolen ali vtrujen, zato ne bodi nepokojen; pa drugi dan nekoliko dalje premišljuj.

Ne reci: „Rad bi premišljeval, pa ne znam; ne vem kako?“ Danes si slišal kako? Le prični; pa stori, kakor sem že danes učil; in s pomočjo Božjo bo vedno ložej, vedno bolje. Vsak začetek je težek. Premišljevanje je delo drugim enako; dokler se ga človek ne navadi, ni lahko, je težavno. Tako pravi sv. Terezija, da se jej je pripetilo, da še misliti ni mogla na skrivnost, ktero je premišljevati hotela; ali zato ni opustila premišljevanja. In saj vsi vemo, da tudi dobro opravljena molitev je dar nebeški. Bog sam nas moliti uči; zato nam večkrat pokaže, da nič ne premoremo brez njega. Torej ne odlašaj; serčnost velja; pozneje bo tudi bolje. Ti moraš za enkrat svoje moči napeti; ti moraš storiti svoje, in Bogu bo dopadlo, da te bo z gnadami napolnil. Ako bi tudi nič ne opravil, le ne odjenjaj; in če druzega ne moreš, zdihuj; je že nekaj; za zdaj morebiti celo zadosti. Ti stojiš tako rekoč pred nebeškimi vratmi in terkaš. Nikar ne hodi proč, dokler ti ne odpre tvoj božji ženin. Dobro te sliši, tudi ve, kaj želiš.

Berem od dveh menihov, ki sta skupaj romala. Priprosti mož njima je nosil njuno pertljago. Ko na prenočevališče pri-

deta, poklekneta meniha, ter premišljujeta. Ubogi spremljevavec si misli: O kako nesrečen sem, ker nisem učen in moliti prav ne znam, premišljevati celo ne vem. Poklekne tudi v kotiček ter zdihuje v svojem sercu: „Ljubi moj Bog! glej, jaz sem kakor nema stvar; nič ne znam, nič ne vem; rad bi tako premišljeval, kakor ta dva mašnika, pa vem, da nič ne opravim.“ Ali glejte! berem naprej, da je Bog menihoma v premišljevanji razodel, da molitev tega priprostega moža mu je še bolj dopadljiva, kakor njuna. — Tudi ti, moj ljubi kristjan! bodi miren; ponižaj se pred Bogom; kajti ponižna molitev Bogu dopade.

Prigodilo se ti bo, ako se lotiš tega posebnega pripomočka in začneš premišljevati, da boš občutil nekako suhoto, morebiti celo gnjusenje nad premišljevanjem; vendar ne zgubi serčnosti. Skušnjavec, ta zvita buča, dobro vé, da premišljevanje bi ti nezrečeno veliko pomagalo na potu keršanske popolnamosti, zato si bo vse prizadeval, da bi ti to molitev pristudil. Večkrat bo, kakor po noči v tvoji duši; temota bo obdajala tvojega duha; mislil boš, da si ves zapuščen, da ni tolažila za te; ne boš vedel ne kod ne kam. Tako hoče satan dušo zmotiti. Postavlja jej vse stare hudobije pred oči, navdihuje jej, da niso še odpuščene, da so prevelike; kaže celo obupanje; dela vest nepokojno, akoravno je bila spoved čista; obudi jej vse hudo nagnjenje, ktero si je človek mislil že zdavnej zamorjeno. Tako zbegana duša je v nevarnosti, da ne bi zapustila vse molitve, misleča: saj mi nič ne pomaga, saj je vse zastonj. In ravno taka zmešnjava je namen peklenskega sovražnika. — Kristjan moj! ako bi tudi še tako neobčutljiv bil, vendar ne opuščaj nikakor premišljevanja; in če bi ga še tako slabo opravil. Večkrat modri Bog take skušnjave pripušča, ter ti svoje tolažila odtegne, ker si za njegove že poprej ti podeljene gnade pre-

malo maral, ali si se v premišljevanji preslabo zaderžal, prostovoljnih raztresenj premalo varoval, se v duhu povzdigoval, napuhnjene misli pasel, ali si svoje sklepe prelomil, pri spovedi nisi bil dosti odkritoserčen. Včasih bo pa tudi kazen Božja, ker si morebiti čez dan preveč nepotrebnega govoril, v duhu bil premalo zbran, ali si celo prostovoljno male grehe doprinašal. Pri vsem tem je taka skušnja za te dobra, ter te opominja, da bodi za naprej bolj previden. Bog te pa zato noče zavreči. On te le malo kaznovati hoče, da mu boš za naprej bolj zvest. Včasih je pa taka merzlota in suhota tudi poskušnja božja, kakor smo že slišali, celo znamenje, da Bog taki duši posebne gnade pripravlja in jo na višo stopinjo popolnamosti pripeljati hoče. Sv. Frančišek Salezi, ta imenitni učenik keršanske popolnamosti pravi: „Dostikrat se zgodi, da Bog sladkost in tolažbo daje novincem v duhovnem življenji, kakor tudi matere malim otrokom sladčice dajejo; poznej pa, ko nekoliko odrastejo, dobé otroci černega kruha.“ Tako vabi Bog duše s svojimi sladkostmi, da zadobé veselje v notranji molitvi; kajti, ako bi v začetku jim poslal britkost in težavo, naglo bi to molitev opustile, ali bi je pa še ne pričele ne. Poznej jim pa te sladkosti odvzame, da se učé Bogu služiti, ne zavoljo tolažil ali sladkosti, ampak iz čiste ljubezni do Boga.

To nas pa uči, da molitev v merzloti, v suhoti opravljena, je bolja, Bogu dopadljivša, kakor je molitev polna nebeške sladkosti. To pa zato, ker se mora duša bolj truditi, bolj premagovati, in ker je veča ljubezen do Boga, kjer je terpljenje, kakor tam, kjer je veselje in radost. Ne pozabite, ljubi moji! da molitev v duhovni suhoti je Bogu večidel posebno dopadljiva. „Kakor so neke cvetlice lepše za oko cveteče, suhe pa bolj lepo dišé, tako se mi zdi molitev v pobožnosti lepša, v suhoti pa ima močnejšo, prijetnišo dišavo pri Bogu,“

uči zopet sv. Frančišek Salezi. In še pravi ta svetnik: „Edini lot molitve v terpljenji, v zapuščenji, je več vreden, kakor poln cent v veselji.“ Kajti, kader moli duša v suhoti — prepuščena sama sebi — je ona sama, ki daruje Gospodu; v veselji, v sladkosti pa je Bog, ki duši daruje. Da imamo namreč v molitvi tolažilo, sladkost in radost, to ni naše, to je le dar božji, pri kterem pa mi nimamo nikakoršnega zasluženja; in za to smo Bogu le hvalo dolžni. Čas merzlote, čas suhote, je čas, v kterem si lahko zasluženja nabiramo. In kakor vemo iz poprejšnih naukov, da nobena duša ni dospela do visoke stopinje popolnamosti brez tacih poskušenj.

Sv. Frančiška Salezija je nadlegovala grozovita obupnost, da je, ko si ni več pomagati vedel, pokleknil pred podobo Matere Božje ter njej se priporočil in jo milosti prosil; in skušnjave so zginile. — Sv. Angela je imela hude skušnjave zoper sveto čistost; hudobni duh jo je na vso moč s tem terpinčil; ali škodovati jej ni mogel, ni smel. — Sv. Terezija je v duhu vidila odpert pekel in tam kraj, za-njo pripravljen, ako bi zvesto Bogu ne služila.

Ako toraj modri Bog svojim svetnikom kaj tacega pripušča, da jih poskusi, očisti, v popolnamosti doveršuje, kakor smo vidili nad Marijo Magdaleno, da je celih pet let tako suhoto in merzloto terpela; ne čudi se, ne pritožuj se, ako Bog tudi tebe nekoliko zapusti!

Preljubi moji kristjani! jaz vam boljega ne vem svetovati v popolnamosti keršanski. Kajti terpljenje Jezusa Kristusa je po besedah svetega Krizostoma: „Bramba malim, učenik nevednim, modrost priprostim, mleko otrokom, živež mladosti, hrana odraščenim, škit slabim, zdravilo bolnikom, pribežališče grešnikom, svet pravičnim, zaklad ubogim, zavetje nesrečnim, — pribežališče vsem, ki v nadlogah zdihujejo.“ — Glejte, vse

imate v tem premišljevanji. Keršanska duša, ki bi rada prišla enkrat k Jezusu, pojdi, pojdi v to svetišče, napravi si tam gnjezdo, enako čisti golobici v spokah skalovja. „Zleti gori k njegovim nogam, zleti gori k njegovim rokam, pravi sveti Bernard, in poslednjič se zakleni v njegovo sv. stran!“ Pridi, in okusi, kako sladek je Gospod, tvoj Bog!

Ako toraj hoče kdo popolnoma biti, naj se loti molitve. Sv. Angela pravi: „Hočeš sprejeti luč božje gnade in nastopiti pot popolnamosti, moli; hočeš napredovati in to Božjo luč v sebi množiti, moli; hočeš do verha popolnamosti dospeti, od gnade do gnade priti, moli; hočeš imeti vere, moli; hočeš imeti upanje, moli; hočeš imeti ljubezen, moli; hočeš imeti ljubezen do uboštva, moli; hočeš imeti pokorščino, moli; hočeš imeti čistost, moli; kakoršno koli čednost imeti hočeš, moli.“ Amen.

LXX. Keršanski nauk.

2. Pridno poslušanje Božje besede. — 3. Večkratno prejemanje sv. zakramentov. — 4. Zbranost ali hoja v sé.

„Čujte tedaj, in molite vsak čas, in bote vredni najdeni . . . stati pred Sinom človekovim“. (Luk. 21, 36.) Tako nas opominja naš ljubi Zveličar Jezus Kristus sam. Kaj ne? vsi mi bi radi bili vredni spoznani, enkrat stati pred Sinom človekovim, biti tam v kraljestvu njegovem in ž njim vživati večno veselje nebeško? Da bomo to dosegli, ubogajmo opominjevanje Gospodovo, čujmo in molimo vsak čas, in dosegli bomo svoj namen.

Vsi svetniki so veliko molili; in gotovo bi popolnamosti dosegli ne bili, ako bi ne bili vedno molili in premišljevali. Zato sem vam danes teden pokazal, da tudi mi radi molimo in premišljujmo, ako hočemo doseči keršansko popolnamost.

Nič nas od tega odverniti ne sme. Kajti molili so tudi taki svetniki, ki so med posvetnim šumom živeli in so veliko pozemeljskih skerbi imeli. Alfred, angleški kralj, je vsak dan osem ur premolil. Tudi ponoči je vstajal in v cerkev molit hodil. — Sv. Ludvik, francoski kralj, je vedno molil, kedarkoli so mu to kraljeve opravila dopustile. Vsak dan je opravljal duhovne molitve za mertve; vsak dan je bil pri dveh ali treh sv. mašah; pa tudi druge pobožnosti je opravljal. — Sveti Feliks iz Kantalicije, je bil hlapec, pozneje kapucin, je že kot mal pastirček cele ure premolil pred drevesom, v čegar lubje si je bil vrezal mali križ. Dokler premišljevati ni znal, preserčno je molil Gospodovo molitev, angelovo češčenje in apostoljsko vero. Prav pogosto je ponavljal hvalnico v čast presveti Trojici: Čast bodi Bogu Očetu, Sinu in sv. Duhu! Ko je na polji delal, bil je v vedni molitvi. Sčasoma se je privadil, da je med delom svete resnice premišljeval, in s tem si je pridobil gnado, da je vsaka majhna pa pobožna misel njegovo serce z ljubeznijo do Boga napolnila in ga v dobrem okrepčala.

Ako hočeš, ljubi moj kristjan! popolnoma biti, moli tudi ti, moli rad, moli neprenehoma. Pobožno opravljaj svoje vsakdanje zjutrajne in večerne molitve; med svojim delom čez dan povzdiguj pogosto svoje serce k Bogu, ter prosi, da blagoslovi tebe in delo tvoje; zlasti še pobožno opravljaj službo Božjo ob nedeljah in zapovedanih praznikih; bodi pri dopoldanskih pa tudi pri popoldanskih svetih opravilih; premišljuj ali beri iz dobrih bukev terpljenje Kristusovo ali kaj od presvetega zakramenta Rešnjega Telesa. Počasti tudi vsak dan Marijo, prečisto Devico, svojega angela varha, svojega patrona, sv. Jožefa, farnega patrona in druge svetnike, ter se jim priporočuj v njihovo priprošnjo in varstvo. Ne opuščaj noben dan sv. roženkranca; kajti ta molitev ima poseben blagoslov za pobožno življenje.

Tudi bratovske in druge svoje molitve pobožno opravljaj. Ako rad moliš, zvesto in pobožno moliš, gnado Božjo si boš ohranil in lahko in gotovo napredoval v čednosti in keršanski popolnamosti.

2. Drugi, preimeniten pripomoček, s kterim si moremo pospešiti keršansko popolnamost, je: P r i d n o p o s l u š a n j e B o ž j e b e s e d e.

Če bi bili prepuščeni natori in če bi nas nihče ne učil, kaj nam je storiti, kaj opustiti; če bi nam nihče ne povedal kje, kod, in kako hoditi; če bi nam nihče ne pokazal, kterih in kakovih pripomočkov se moramo poprijemati; — pač bi težko kedaj dosegli svoj namen, večno zveličanje. Jezus, naš dobri Gospod, pa nam je tudi v tem pomagal. Po svojih mašnikih nam oznanuje svojo sveto besedo, ktera, luč nebeška ki je, naš um razsvitljuje, ter nam kaže pravi pot v svete nebesa.

Že edine te besede nas učé, da je veliko — vse na tem ležeče, da vsak skerbno posluša besedo Božjo, ker le ona nam je pravi kažipot v nebeško domovino. „Kdor je iz Boga, posluša besedo Božjo“, pravi Kristus. Ako nočeš besede Božje poslušati, neveren boš; ne boš vedel, kaj ti je storiti, kaj opustiti; ali bo tvoja vera zelo pomanjkljiva, zmotljiva, slaba z vražami in s praznimi zvijačami oskrunjena. Božje obljube ti bodo neznane; namen in moč svetih zakramentov ti bo ptuja, pa tudi ne boš maral za-nje. Tudi moči molitve ne boš poznal in zanemarjal boš skerb za zveličanje svoje.

Če ti je toraj, predragi moj! keršanska popolnamost kaj pri sercu, poslušaj pridno oznanovavce svetih resnic, kterim je Bog svoje besede na jezik položil; kajti Jezus jih je poslal, da vsemu svetu oznanujejo sveto evangelje, ter jim je obljubil, da hoče pri njih ostati do konca sveta. Ta Božja beseda je tisto seme, iz kterega požene drevo keršanske popolnamosti, ako

ga pridno seješ na njivo svojega serca. Ta božji glas ti vse razodeva, karkoli potrebuješ za zveličanje svoje; uči te, spoznati Boga, njegove popolnamosti, njegove zapovedi in njegove milosti. Uči te vse, kar ti je storiti in početi v tvojem stanu. Kaže ti, kako lepa in ljubeznjiva je sveta čednost, pa ti tudi popisuje kako gerd in strašen je greh. Stavi ti pred oči plačilo in kazen, ktera te čaka, kakor sv. zapovedi Božje spolnuješ ali prelomljuješ. Beseda Božja pritiska na tvojo dušo, da se odpoveš grehu, zatiraš svoje slabo nagnjenje, svoje strasti in Bogu zvesto služiš. Zato pravi sv. apostel Pavel: „Živa je namreč Božja beseda, in ojstrejša, ko vsak na obe strani ojster meč, in sega do ločitve duše in duha, tudi sklepov in muzga, in razsoja misli in namene serca.“ (Hebr. 4, 12.) Zato cerkveni učeniki primerjajo besedo Božjo luči, ki razsvitljuje pot našega življenja; imenujejo je ogenj, ki prežene vso merzloto in da duši gorkoto; ali pa trobento, ktera kliče na boj zoper satana in greh; ali drevo, ki dušno zemljo preorje, ternje hudobij poruje, in terdobo serca omehča; tudi jo imenujejo mrežo, v ktero se lové male in velike ribe.

Kako in koliko pomaga poslušanje besede Božje, da se človek poboljša in pride k viši stopinji keršanske popolnamosti, to nam pričuje zgodba vseh časov. Sveti Avguštin se je bil v krivoverske zmotnjave močno zapletel. Ko je pa v Milanskem mestu poslušal pridige sv. Ambroža, bil je ginjen in spreobrnil se je. On sam piše: „Moje serce je bilo presunjeno od zgovornosti tega svetega moža, ter se je sčasoma odpiralo resnici. Tvoja božja beseda, moj Bog, je kruh, ki hrani in redi; je olje, ki nas lepoti, in veselje našemu obličju dela; je vino, ki vpijani, pa s to pijanostjo okušamo veselje nebeško, in beseda Božja nas od posvetnega veselja odteguje. Nevidna roka me je

peljala k temu svetemu možu, da mi je odperl oči, in me pripeljal k tebi.“ — Sv. Antona je zadela beseda Božja in zapustil je svet, ter je v Tebajski puščavi do visoke starosti angeljsko čisto živel. — Sv. Simon, pastir, je slišal besede sv. evangelija: „Blagor jim, ki jokajo in terpijo, ker potolaženi bodo!“ Te edine besede so mu tako do serca segle, da je šel v bližnji samostan, da bi tam svoje grehe objokoval in se vdeležil tolažila večnega zveličanja. — Sv. Nikolaj Tolentinski je slišal v pridigi besede svetega aposteljna: „Ne ljubite ne sveta, ne tega, kar je v njem!“ (I. Jan. 2, 15.) Zadosti so mu bile te besede; zapustil je svet, ter je v samostanu Bogu samemu služil. Ja poslušanje božje besede je že brez števila grešnikov vsake starosti in vsacega stanu na pot pokore in do naj više popolnamosti pripeljalo. Vprašam vas, preljubi moji poslušalci! mar ne hodijo še dandanešni po potu čednosti, kteri besedo Božjo vsako nedeljo in vsak praznik radi in zvesto poslušajo, ki radi pobožne bukve berejo? Vsi pa tudi veste, kakošno je življenje onih, ki se besedi Božji odtegujejo, je poslušati nočejo; oni iščejo in dirjajo za nečimernim veseljem tega sveta, zgubé sčasoma vse keršansko obnašanje, pa zabredejo v naj veče, naj nagnjusniše hudobije in pregrehe.

Nihče naj se ne slepi, da je dovolj podučen. Kako lahko, kako rado se v posvetnem šumu, pri vsakdanjih delih pozabijo vsi nauki, ktere si v mladosti morebiti še vedel, ali se jih za silo naučil? In mar tebi ni treba, da te vedno kdo opominja na eno ali drugo dolžnost tvojo. Nikar tudi ne misli, da bi zadosti bilo, če le doma kaj svetega bereš, ali celo sveto pismo imaš . . . „Ne reci, pravi sv. Tomaž Vilanovčan, da si učen, da imaš doma bukve svetega Avguština, svetega Bernarda ali druzih učenikov. Čerka je mertva, glas pa živ. Pridigar pa je živ glas božji.“ V pismih sv. Ambroža berem: „Nobeden,

če je še tako imeniten, in tako moder, da bi podučenja ne potreboval.“ In sv. Avguštin pravi: „Starček sem, škof sem, pa vendar ne zaničujem pravega nauka mladih.“

Ako hočeš biti dober, celo popolnoma kristjan, poslušaj prav pridno, vsako nedeljo, vsak zapovedan praznik besedo Božjo. Ali ne pozabi tega-le: Kakor se mora očistiti in opleti zemlja, v ktero hočeš svoje seme vsejati, tako moraš tudi ti pred pridigo očistiti svoje serce vsega posvetnega, vsega pregrešnega, ter ponižno prosi Boga za razsvitljenje; kajti nebeška modrost ne gre v serce, ki je podverženo grehu. Zopet tukaj je molitev lepa, rodovitna rosa, ki pomaga, da obrodi Božja beseda dobrega sadu. Med pridigo naj ti bo vedno v spominu, da Gospod Bog je, ki po svojem namestniku k tebi govori: „Oznanovavci Kristusovi smo“, pravi sv. Pavel. Ne sodi pridigarja, ne išči lepih, gladkih besed; obračaj vse le na se, ne na druge; drugi bodo že za-se skerbeli; pomisli opomin svetega apostelja, ki pravi: „Glej na-se!“ Večkrat premišljuj, kar si slišal in delaj terdne sklepe, po tem nauku tudi živeti. „Niso namreč pravični pri Bogu poslušavci postave; ampak spolnovavci postave bodo opravičeni.“ (Rim. 2, 13.) Nič bi ti toraj ne pomagalo, ne boš popolnoma, ako razodeto postavo imaš ali tudi veš; temuč treba je, da tudi svoje življenje po njej ravnaš. Sveti Avguštin pravi: „Drevo, ki je pri studencu vsajeno, ali kteremu se pridno priliva, bo urno prečudno visoko zrastlo; tako tudi človek, ki besedo Božjo zvesto posluša in jo v svojem sercu hrani, bo kmalo visoko stopinjo popolnamosti dosegel.“ Nič bi pa ne pomagalo drevesu, ako bi potrebne vlage v se ne serkalo; tako boš tudi ti kristjan! visoko stopinjo popolnamosti dosegel le, če besedo Božjo v svojem sercu ohranjaš in po njej živiš.

3. Večkratno in vredno prejemanje svetih zakramentov je eden naj imenitniših pripomočkov h keršanski popolnamosti. To, preljubi moji kristjani! ste že velikrat slišali, in vaša lastna skušnja vas uči, da, kdor hoče v popolnamosti napredovati, mora večkrat, ja prav velikrat zakramente svete pokore in presvetega Rešnjega Telesa vredno prejemati.

V zakramentu svete pokore ne bo le greh zatren, pomnožena nam bo tudi posvečujoča gnada Božja, pa s to tudi ljubezen do Boga. Zraven tega zadobimo v tem zakramentu tudi še posebne gnade, ktere nam pomagajo, da ne zabredemo nazaj v svoje stare pregrehe, da se jih ložej obvarujemo, da svoje neredno nagnjenje ložej zatiramo, si potrebne čednosti nabiramo; z eno besedo, da vedno boljši prihajamo. In vredno prejemanje tega zakramenta že samo na sebi ima veliko prelepih čednost; kakor ponižnost in pokorščino, ki se težko kje drugod tako lahko in tako zasluživno pridobiti zamorejo. Tudi tu nam sv. Frančišek Salezi daje prelepi nauk, da, kdor hoče popolnoma biti, naj gre k spovedi vsaki teden, ali vsaj pred vsakim svetim Obhajilom, če tudi ni kriv nobenega smertnega greha; „kajti, pravi, ti boš odvezan vseh svojih spovedanih malih grehov; zadobil boš pa še več razsvitljenja, da svoje grehe prav spoznaš, in moč, da se jih ložej ogiblješ; zadobil boš tudi nezmerno veliko gnad, s kterimi si popraviti zamoreš škodo, ki so ti jo napravili tvoji grehi. Pri tem se pa še vadiš v ponižnosti, v pokorščini, v keršanski priprostosti, v ljubezni do Boga in še v mnozih druzih čednostih, kar pri druzih pobožnostih ni tako lahko mogoče.“ In sv. Filip Neri je večkrat rekel: „Kdor hoče v popolnamosti napredovati, naj se prepusti modremu spovedniku, kterega naj kot Božjega namestnika natanko uboga. Kdor tako dela, bodi zagotovljen, da ne bo imel

hudega računa z Bogom; po izreku Kristusovem: „Kdor vas posluša, mene posluša.“

Kolike gnade pa zadobimo še le, ako večkrat in vredno prejemljemo sv. Obhajilo? Tudi od tega pravi sv. Frančišek Salezi: „Slišal si že, kar se pripoveduje od Mitridata, ki je bil kralj v Pontu v Aziji, da je vedel za pomoček zoper strup; in ta pripomoček je večkrat zavžival, kakor hrano. S tem je bila njegova natora tako uterjena, da, ko so ga Rimci vjeli in v sužnost peljali, se je sam otroval; ali strup mu nič ni škodoval. Mar ni tudi naš Zveličar ravno v naj svetejšem zakramentu Rešnjega Telesa naši duši pripravil jed, ktera neumerjoče stori nje, ki jo vživajo? Kdor toraj velikrat in pobožno to hrano zavživa, pridobi si toliko moč in terdnost, da morivni strup hudobnih nagnjenj zgubi svojo moč, in njegove duše smertno raniti ne more.“ Večkratno vredno sv. Obhajilo nas ne varuje le greha; ampak nas tudi k veči popolnamosti vodi. In saj je to prav natorno. Keršanska popolnamost je ravno v tem, da se zedinimo z Bogom; ni pa nobenega boljšega pripomočka, z Bogom se skleniti, kakor je sv. Obhajilo, v kterem se s Kristusom natanko sklenemo, kakor sam pravi: „Kdor jé moje meso, in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem.“ (Jan. 6, 57.) Tu se natančno združi Kristus s človekom. Zato pravi sv. Ciril od sv. Obhajila: „Kristus nam ne podeluje le svoje ljubezni, ampak tudi svojo natoro. Kakor, če se razstopljenemu vosku drug prilije, se potrebama zgodi, da se oba popolnoma zmešata; ravno tako je tisti, kteri meso in kri Gospodovo prejme, ž njim tako zedinjen, da je Kristus v njem in on v Kristusu.“ Zares prečudno zedinjenje! Kdo bi ne spoznal, da je najboljši pripomoček h keršanski popolnamosti? Sv. Obhajilo je po izreku svetega tridentinskega zbora hladivno zdravilo, ki nas malih grehov očiščuje in smertnih

obvaruje. In saj nas skušnja žalostno uči, da, kdor dalje časa te božje hrane ne prejme, bo težko dovolj močen, da bi vse vsakdanje skušnjave premagal in v greh ne zabredel.

Svetniki so prav dobro spoznali, kako potrebno je, prejemati svete zakramente na potu keršanske popolnamosti. Ne enega ne najdemo med njimi, kteri bi ne bil večkrat prejemal svetih zakramentov. Pervi kristjani, sami svetniki, so bili vsak dan pri svetem obhajilu, kakor vemo iz apostoljskega dejanja. Ali so tudi vsak dan bili pri spovedi, tega nam ne pové sveto pismo; pa gotovo so se spovedovali, ako jim je vest le naj manjši pregrešek očitala. Tudi v poznejših časih so bili vedno sveti ljudje, ki so ravno v prejemi svetih zakramentov dobivali najboljši pripomoček za popolnamost svojo. Sv. Janez Fakundo se je vsak dan spovedoval; sv. Fidel vsak teden. Pa tudi dandanešni prejemljejo prav pogosto svete zakramente vse za zveličanje svoje skerbne duše. Le mlačni, leni kristjani zapuščajo ta pripomoček, ter se ga po redkoma, ali le enkrat v letu poslužijo. Predragi moji! ako hočete naprej v keršanski popolnamosti, ne glejte na lene ljudi, kterim za zveličanje ni nič mar; glejte na zgled svetnikov in pobožnih kristjanov, ki se spovedujejo in obhajajo, kedar jim okolščine pripuščajo in jim spovedniki svetujejo.

Na potu popolnamosti pa tudi prav dobro dé pobožnim dušam, ki zares ljubijo Jezusa in želijo vedno popolniši biti, da svojega ljubljenega Boga večkrat obiskujejo v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa. Ko se je naš Zveličar ločil od nas, nas ni samih zapustil; temuč je hotel do konca sveta pri nas ostati v naj svetejšem zakramentu altarja, da zamoremo njegovo presladko pričujočnost vedno vživati. „Glejte, nam pravi, jaz sem z vami vse dni do konca sveta.“ (Mat. 28, 20.) Veliko romarjev se napravi

na pot, da obiščejo Lavretansko hišico, kjer je Jezus nekoliko časa stanoval; ali popotujejo v sveto deželo, in obiščejo ter počastijo kraje, kjer je bil rojen, kjer je učil, kjer je terpel in umerl. Po pravici pa pravi oče Avila, da ne ve med svetimi kraji nobenega ljubeznjivšega, ne svetejšega kraja, kakor je cerkev, v kteri je shranjeno presveto Rešnje Telo; kajti taka cerkev ni kraj, kjer je Jezus nekdaj stanoval ali terpel, ampak je kraj, kjer Jezus še sedaj resnično in bistevno prebiva. Zato pa svetnikom ni bilo večega veselja na zemlji, kakor obiskovati naj svetejši zakrament v cerkvi. Nekake veličastne nebesa ima bogoljubna duša že tukaj na zemlji, ko biva pred Jezusom, ga zagotovlja ljubezni svoje, mu toži reve in nadloge svoje, ter ga prosi potrebnih gnad, in se ž njim po duhovno skleplje in zedinuje.

Ljubi moji! ne recite, da vam pri vsakdanjih opravilih to mogoče ni. Nektero uro po dnevi in po noči marsikdo zapravi, da pregrešne kraje obiskuje ali predolgo se razveseljuje; koliko časa potratiš le ob nedeljah in praznikih brez vse koristi; nobenega trenutka pa bi ne imel, da bi zapustil hrup in šum tega sveta, in se pomudil nekoliko pred Jezusom v naj svetejšem zakramentu, kjer je v tabernakeljnu shranjen noč in dan iz gole ljubezni do tebe, ter te željno pričakuje kot jetnik, da bi ga obiskal, se pogovarjal ž njim! O koliko z med vas, bi tudi lahko vsak dan prišlo k svojemu Bogu le sem v ta sveti Božji hram, zlasti k vsakdanji sveti maši! Marsikdo postava brez vsega dela okoli vogla, ko bi se lahko vdeležil velikih milost Božjih, da bi se le mervo potrudil, in Jezusa obiskal, pa ga prosil za-njo! Ako ste bili dozdaj premalo skerbni, morebiti celo leni, hodite vsaj odslej prav pridno k zakladu vseh gnad, da obiskujete Jezusa v zakramentu svetega Rešnjega Telesa. Ako hočete napredovati v keršanski popolna-

mosti, ne odlašajte teh pripomočkov. Poskusite vendar! Kratki čas, kterega bote Jezusu darovali, verjemite mi, bo obilno poplačan z neizrečenim tolažilom v življenji, v smerti in v večnosti.

4. Še en pripomoček vam moram danes omeniti, da si ga k sercu vzamete, ki hočete res pobožni, popolnoma biti. In ta je: Zbranost ali hoja v se.

Kristjani moji! dobro si zapomnite: Ako hoče kdo na potu popolnamosti napredovati, mora večkrat sam v se iti, to je, on mora svoje misli in želje, in kolikor je mogoče, vse zunajne čutila časnim rečem odtegniti, in jih oberniti v svoj notranji stan pa jih tam nekoliko časa obderžati, da pregleda in spoznava, kako je ž njim notre v sercu. To misli kraljevi pevec, ko pravi: „V mojem premišljevanji se je ogenj užgal.“ (Ps. 38, 4.) To je, po takem premišljevanji samega sebe, se je užgal ogenj Božje ljubezni, ki je ravno bitstvo keršanske popolnamosti. Ta hoja v se je toraj poseben pripomoček njemu, ki hoče dospeti k popolnamosti. Poslušajte kako in zakaj?

Kdor sam v se gre, pregleduje natanko svoj notrajni stan, on ljubi in išče, kolikor mu to njegov stan pripušča, mirno in tiho samoto; zato malo govori, raji molči, ako ga dolžnost ne veže, da bi govoril; on nima niti oči niti ušes za posvetno; on vidi in pregleduje le bolj sebe. Večkrat se poda v globočino svojega serca, pa pregleduje in preiskuje pri luči Božje gnade s svojim umom vsa kotička svojega serca ter dobro vidi in spozna, kaj je tam še nečistega in pregrešnega skritega, in kar omazanega najde, urno zapove svoji volji, da vse to z resničnim in terdnim sklepom izžene in odpravi, da le Bog prevzame in napolni ves prostor in sam kraljuje v njem. Ko pa take pomanjkljivosti zapazi, ponižuje se pred Gospodom in serčno zdihuje k njemu: „Glej, o moj Bog in Gospod, kako

nečist, kako pregrešen, kako malo prida sem še, oh, očisti me vseh mojih nepopolnamost!“ — Zlasti pa še pregleduje in prevdarja namen, kterega pri svojih čednostih in dobrih delih ima; in ako zapazi, da ni zadosti čist, ne zadosti dober, poniža se zopet in zdihuje k Bogu: „Gospod, pri vsem, kar mislim, govorim in počnem, naj gledam le na te in na dopadanje tvoje, pa nikdar več na-se ali na kaj druzega na svetu!“ Glejte, taka hoja v sebe, taka preiskava svojega serca, privleče na dan brez vse milosti tudi naj skrivniše in naj manjše pomanjkljivosti, ter jih strebi iz serca in odžene od sebe. Pri tem pa se človek vadi v podpori vseh čednost, v ponižnosti; in ravno ta ponižnost zagotovi, da so zaslužljive vse druge čednosti, ker se rodijo iz čistega namena. „O presrečna ta hoja v se, pravi sv. Bernard, ki hudobije moriš, čednosti pa oživiš!“

To so pa tudi dobro spoznali vsi svetniki; zato so toliko ljubili samoto in premišljevanje samega sebe, ali hojo v se. Sv. Dominik je že v mladih letih posebno ljubil tihoto in samoto. Nikamur ni hodil, razun v cerkev in v šolo. Notrajni stan svoje duše pa je vedno pazljivo pregledoval, da je spoznal svoje nagnjenja, svoje pregreške, jih zaničeval in jih poboljšati si prizadeval. — Sv. Bernard, ako mu je le mogoče bilo, se je odtegnil od druzih, ter se je zaperl v svojo sobico. Pa tudi v druščini je ohranil samoto svojega serca, ter se je varoval vsega raztresenja; njegovo dušno oko je bilo vedno obernjeno le na Boga in na serce svoje. — Sv. Katarina Sienska je še čisto majhno dete, najraji sama bila, ter je na tihem premišljevala slabosti in pregreške svoje. Pozneje pa, skoraj bi se reklo, ni jej bilo druzega na misli, kakor le Bog in serce njeno.

Predragi moji poslušavci! ako tudi se posvetnemu šumu res popolnoma odtegniti ne morete, vendar vsaj po nekoliko posnemajte svetnike, in vsaj včasih za nekaj trenutkov poglejte

v se in preiskujte kote svojega serca. Ako vam je le mogoče, pustite včasih vse posvetno na strani, pa preglejte nekoliko notranji stan svoje duše, da spoznate pregreške in pomanjkljivosti svoje, da sovražite, zaničujete, kar je nečistega, nerednega in slabega v vas, in da storite terdni sklep, da vse pregrešno spravite iz svojega serca. Kedar pa v druščini biti morate, ne govorite nič nepotrebnega, govorite pa toliko bolj sami seboj in z Bogom svojim. Vsaj zvečer preglejte nekoliko svoje serce, pa preiščite, kakošni in kteri pregreški so še v vašem sercu; obžalujte jih serčno s terdnim sklepom, jih zapustiti in v popolnamosti napredovati; ponižujte se pred Bogom, svojim Gospodom, zavoljo pomanjkljivosti svoje; pa ga vsak večer prosite, naj vam pomaga in vas prestvari v boljšega človeka. Vsaj ob nedeljah in praznikih storite to bolj natanko in verjemite mi, da taka hoja v se, tako premišljevanje samega sebe, vam bo gotov in imeniten pripomoček, da bote sami sebe vedno bolj spoznali, se ložej in bolj skerbno grehov ogibali; v čednostih pa bote rastli, in vedno popolniši bote prihajali; in ljubi Bog naj vam da k temu svojo mogočno pomoč! Amen.

LXXII. Keršanski nauk.

5. Čujočnost. — 6. Zatajevanje samega sebe. — 7. Spolnovanje svojih dolžnost.

Kakor človeško serce nikdar mirovalo ne bo, dokler v Bogu počivalo ne bo, tako popolnamost naša nikdar dognana ni, dokler človek v tej solzni zemlji živi. Ker smo pa lahko vedno popolniši, si zato tudi vedno prizadevati moramo; kajti, kolikor višo stopinjo popolnamosti bomo dosegli tukaj na zemlji, toliko višo stopinjo zveličanja bomo enkrat v nebesih imeli; ravno zato moramo pa se posluževati vseh le mogočih

pripomočkov, ki nam pomagajo k vedno viši stopinji keršanske popolnamosti. Že sem vam več takih pripomočkov našteval in priporočal. Pravil sem vam, kako radi molimo in Boga na pomoč kličimo; priporočal sem vam še posebno notranjo molitev ali premišljevanje. Zadnjič sem vam pa opisal, kako imenitni in potrebni pripomočki h keršanski popolnamosti so: Poslušanje besede Božje; kako dobro je večkratno in vredno prejemanje svetih zakramentov; in kako koristno je, da človek večkrat gre sam v se in pregleduje notranji stan svoje duše.

Danes vam bi rad priporočil še nektere druge pripomočke, kterih se mora vsak poprijeti, kdorkoli hoče popolnoma biti; in ti so: Čujočnost, zatajevanje samega sebe, in spolnovanje dolžnosti svojega stanu. Ni to sicer nič novega. Od vsega tega večkrat kaj slišite; ali ker je toliko potrebno, zato je prav, da vam te pripomočke le še nekoliko razložim. Naj poprej naj vam nekaj povem:

5. Od čujočnosti.

Kristjani moji! kdorkoli hoče popolnoma biti, mora sam nad seboj čuti; to je, skerbno mora paziti, da mu kje ne spodleti, da kje ne pade. Od te čujočnosti govori Kristus, naš Gospod, ko pravi: „Čujte in molite, da ne padete v skušnjavo.“ (Mat. 26, 41.) Kristus ne reče: da ne bote skušani; kajti to ni vselej v naši moči; ampak da v skušnjavo ne padete. Dokler je človek tu na zemlji, ni nikdar brez vseh skušnjav, in kakor se zlato v ognji čisti, tako pravični ravno v skušnjavah še pravičniši, lepši postane, ako zvesto sam nad seboj čuje. In saj vemo, da brez vojske ni nobene zmage. Kdor pa skerbno čuje nad vsem, kar ga skušati utegne, on bo tudi zmago dosegel s pomočjo Božjo. Saj tudi le tisti vojščak doseže zmago, kteri vedno čuje in gleda na vsako tudi naj manjšo nevarnost.

Vsi toraj prav dobro vemo in spoznamo, da vedna čujočnost je imeniten in posebno dober pripomoček, da dosežemo keršansko popolnamost. Taka čujočnost previdi vsako nevarnost, ter se pripravi in postavi v bran, da skušnjavi uide ali se jej ustavi; ona nas obvaruje, da nas skušnjava nenadama ne napade ter nas uči in vnema, da se hudemu ustavimo. Naj večkrat se skušnjava po naših zunajnih čutilih splazi v našo dušo, ter se kaj hitro v njej vkorenini; le skerbna in vedna čujočnost zapira in varuje vrata naše duše, ter skušnjave vanjo ne pusti. Čujoči kristjan pa ima vedno v pravi berzdi svoje o č i; kajti dobro vé, da oči so vrata, skozi ktere gre pregreha v njegovo serce. Zato ne pogleduje nobene osebe, nobene podobe, nobene malarije, in sploh nobene take stvari, ki bi nevarne bile zanj in bi mu obudile kake nespodobne misli. Nepreviden pogled je umoril že marsikatero dušo. Zato je po pravici molil David: „O d v e r n i m o j e o č i, d a n e g l e d a j o n e č i m e r n o s t i!“ (Ps. 118, 37.) Tako, ako hočeš popolnoma biti, varuj svojih u š e s. Hudobno govorjenje je, kakor rak. Iz nečistih besed se skušnjava porodi; za skušnjavo pride urno urno dopadanje, za dopadanjem privoljenje, za privoljenjem nevarnost, za nevarnostjo dejanje, za dejanjem navada, za navado padec in za tem večno pogubljenje. Zato bodi pazljiv in zagradi svoje uho pred vsakim govorjenjem, ktero bi tvojo dušo vnepokojilo, zdražilo ali iz pravega reda spravilo. Varuj svoj j e z i k in zabrani mu vsako besedo, ki bi bila Bogu ali tudi ljudem neljuba. Spominjaj se večkrat zlatega izreka sv. Avguština, ki pravi: „Ako boš čez dan dosti govoril, na večer boš tudi dosti uzroka žalovati imel.“ In zopet pravi: „Kolikorkrat boš dalje časa v ptuji druščini, tolikokrat boš večidel slabši prišel domu.“ — Čujoči kristjan varuje skerbno celo svoje t e l o in vse odverne, karkoli bi mu kaj nevarnega biti utegnilo. Zato tudi

ti pazi skerbno na vse svoje dejanje in nehanje, da ti kje ne spodleti, da kje ne padeš. Posebno bodi previden v obhoji z drugimi. Ne bodi nikdar sam z osebami druzega spola. Kjer sta ogenj in slama skupej, veš, da se hitro vname. Ne prejemaj nobenih in nikakoršnih darov. Majhen denar, slab robec, nič vreden perstan ali kaj tacega nič koristnega je prekanjena zanjka hudičeva, ki hitro človeka oslepi in v greh zapelje. Zato nikdar ne pozabi, da meso je slabo, če je tudi duh voljen.

Kakor moraš pa vedno čuti in skerbno paziti, da ne pregledaš nobene nevarnosti v greh, da se vsake hitro ogneš; ravno tako vedno pa se oziraj s svojim duhovnim očesom na mogočnega Boga, ki je gotov rešitelj vsake nevarnosti. Zato bodi vedno v pričujočnosti Božji in ta čujočnost ti bo posebno koristen pripomoček, da boš v keršanski popolnamosti dalje in dalje napredoval.

Zopet tu so nam svetniki v prelep zgled. Oni so s posebno natančnostjo čuli nad seboj in to vse življenje svoje. Sv. Gorgonija je bila neizrečeno pazljiva nad vsem početjem svojim, naj bolj je še pazila na svoje oči; kajti zmiraj se je bala, da bi ne vidila kaj nevarnega. — Sv. Alojzi je bi toliko skerben v svojih pogledih, da še svoje lastne matere v obraz pogledal ni, iz strahu, da bi se v njegovi duši kaka nevarnost ne napravila. — Sv. Lavrenc Justinijanski je živel v času, ko je razsajala naj hujša razuzdanost. Veliko tisuč ljudi je očitna hudobija seboj v pogubo potegnila. On pa, ki je z vso skerbjo čul nad seboj, je neoskrunjenega se ohranil in v sredi med hudobnimi je pobožno, sveto in spodbudljivo živel. — Imeniten škof sv. Bilhelm je s posebno čujočnostjo gledal na svoje dejanje. Vsak večer je prav skerbno premislil, če je bil čez dan zadosti čujoč nad seboj ali ne.

Ljubi moji! posnemajmo tudi mi svetnike, ako hočemo ž njimi se enkrat veseliti; bodimo tudi mi vedno čujoči nad seboj. „Dušni zaspanec je hud zaspanec“, pravi sv. Krizostom. Nihče se ne vdaj tej zaspanosti, ampak skerbno glejmo na vse svoje dejanje, da po besedah sv. Bernarda nikdar nič ne opustimo, kar je zapovedanega, pa tudi nič ne storimo, kar Bog prepoveduje. In kogar bo sveta čujočnost tako daleč pripeljala, gotovo mu bo h keršanski popolnamosti pripomogla in mu bo poslednjič tudi nebesa odperla.

6. Šesti pripomoček keršanske popolnamosti je pa zatajevanje samega sebe. Tudi od tega naj vam nekaj malega ponovim. Kajti od zatajevanja sem vam že v poprejšnih naukih marsikaj povedal. Vsak kristjan, ki hoče popolnamost doseči, mora tudi samega sebe zatajevati; to je, on si mora pritergovati, se premagovati, si odpovedati marsikaj, kar je njegovim čutilom všeč in ljubo; pa še celo v pripuščenih rečeh si mora kaj pritergovati, da se v prepovedanih ložej zatajuje. „Kteri so pa Kristusovi, so svoje meso križali z grehi in željami vred“, uči sv. Pavel. (Gal. 5, 24.) Naša spačena natora, naše telo in njegovo hudo poželjenje nas zapeljuje v greh. Ako hočemo po potu popolnamosti naprej, moramo svoje telo devati v jarm zatajevanja, ter mu moramo odreči ne le vsega tega, kar je pregrešnega, ampak ne dajmo mu tudi vsega, kar bi ravno ne bilo greh. Bolj ko strežeš svojemu telesu, slabše bo za dušo tvojo. — Kaj počneš, da živega, razposajenega konja vkrotiš? Kaj ne, oberzdaš ga. Ali mu pa zdaj pustiš, da skače, kakor hoče in dirja kamur hoče? Tega ne. Ti ga ne deržiš samo, da ti ne uide, ampak tako ga berzdaš, da ti gre, zdaj urno, zdaj počasi, ali da ti obstoji, ali celo nazaj derži; kakor ti hočeš. Ravno tako moraš ti delati sam seboj, ako hočeš popolnoma biti. Svojo

spačeno, k hudemu nagnjeno natoro moraš oberzdati, jo krotiti, ako hoče kaj hudega, kaj slabega; pa ne le to; ti jo moraš mnogotero vaditi, da ti bo po vsem ubogljiva in pokorna. In ta vaja mora biti tako dolga, kakor dolgo bo tvoje življenje; kajti hudo nagnjenje nikdar popolnoma zatreno, umorjeno ni, če ga tudi še tolikokrat krotiš in moriš. Nek cerkven učenik pravi, da moramo tu posnemati kuharico, ktera obed pripravi in na mizo znosi, pa že zopet za drugi obed skerbi in pripravlja. Tako tudi mi ako hočemo popolnoma biti, kedar smo zatajili eno strast, moramo se pa le pripravljati zopet na drugo vojsko. To vedno zatajevanje, to vsakdanjo vojsko tirja naš Zveličar naravnost od nas vseh, ki pravi: „Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji sam sebe, in naj vzame svoj križ, in naj hodi za menoj.“ (Mat. 16, 24.) Ja on celo terdi, da brez tega zatajevanja še kristjani nismo; kako bomo še le popolnamost dosegli? On pravi: „Kdor ne nosi križa, in ne hodi za menoj, ne more biti moj učenec.“ (Luk. 14, 27.)

Brez vednega zatajevanja nikakor ni mogoče keršanske popolnamosti doseči. Saj smo že večkrat slišali, da keršanska popolnamost je v tem, da ljubimo Boga čez vse, vse druge pa ljubimo le v Bogu in zavoljo Boga. Tisti pa, kteri svojih neredniih nagnjenj, svojih hudobnih strast ne kroti in ne mori, ki se toraj vedno ne zatajuje, ne more Boga čez vse ljubiti; saj svoje nagnjenja, svoje strasti bolj ljubi, kakor Boga. Ravno tako ne ljubi druzih reči v Bogu niti zavoljo Boga; kajti on ne ljubi stvari zavoljo Boga; on jih ljubi le zavoljo samega sebe, ker strežejo njegovemu nagnjenju in njegovim željam.

Ravno to resnico spoznamo, ako pravimo, da popolnamost keršanska je v tem, da se skerbno vadimo v stanu primerjenih čednostih ali v tem, da natančno spolnujemo Božje postave.

Saj vsaka čednost tirja zatajevanje, krotenje naše spačene natore in morjenje naših slabih nagnjenj; kajti ti se ja vedno vsemu dobremu kolikor toliko ustavljajo. Celo pripomočki h keršanski popolnamosti: molitev, poslušanje Božje besede, prejemanje svetih zakramentov, hoja sam v se in čujočnost, tirjajo veliko zatajevanja, ako jih hočemo skerbno in zvesto rabiti. Kdo bo nekje lepo molil, ako svojih spačenih nagnjenj ne bo berzdal? Neštevilne raztresenosti, pregrešne misli in želje ga bodo urno obsule; njegove oči bodo sem ter tje švigale; njegova molitev bo le zunajno blebetanje, in še to bo opustil, ako se mu ne prileže. — Kaj mu bo koristila beseda Božja, kaj pomagalo njeno poslušanje, ako se svojemu slabemu nagnjenju prepušča in svojega dejanja in nehanja ne vravnuje po naukih Božjih? — Kakošen dobiček mu bo dalo prejemanje svetih zakramentov, ako svojim strastim prepušča vso prostost, jih ne vklene v jarm svete pokorščine? O nikakoršnega prida mu ne bo od tega. Ja celo v nevarnost zabrede, da bi svetih zakramentov nevredno ne prejel, in bi si celo Božji rop na svojo dušo nakopal. — Prav tako tudi nikakor ni mogoče, da bi neoberzdan, nezatajljiv kristjan sam sebe pregledoval, sam nad seboj skerbno čul. Saj takemu vetrastemu človeku je vse drugo bolj mar, kakor da bi sam na-se mislil; vse drugo bo poprej videl, kakor nevarnost, ki mu od vseh plati proti in žuga. Ja njegova nevkrotena, spačena natora ga bo zavlekla v razne raztresenosti in mnogo nevarnosti tega sveta.

Na vsako stran ti je zatajevanje neobhodno potrebno, ako hočeš keršansko popolnamost doseči. Po pravici pravi sv. Tomaž Kempčan: „Toliko v dobrem napreduješ, kolikor sam sebe zatajuješ.“ Tudi sv. Frančišek Borgija meri svetost po zatajevanji, in pravi: „Kdor sam sebe zatajuje, je svetnik; in kdor se jako zatajuje, je velik svetnik.“ Zato kliče sv. Bazilij veliki

svojim poslušavcem: „Umrimo, da bomo živeli; zamorimo meseno sladnost, ki se zapovedim Božjim podvreči noče, da v nas močna prihaja duhovna misel, ktera rodi življenje in mir. S Kristusom, ki je za nas umerl, bodimo pokopani, da tudi vstanemo s Kristusom, ki nam je vstajenje pripravil.“

Ako se ozremo zopet v svete nebesa, pregledujemo v duhu vse verste izvoljenih Božjih, videli bomo, da vsi so se zatajevali, tudi celo v pripuščenih rečeh; ja mnogi so si velike ojstrosti nakladali. Poglejmo svetega Janeza Kerstnika. Celo življenje njegovo je bilo samo zatajevanje. Bival je od mladih let v samotni puščavi; obleka mu je bila kameljna dlaka; v jed kobilice in divji med; pil je le vodo; terda tla njegova postelj; prosti nebes pa odeja njegova. — Sv. Bazilij, vedno bolehav in reven, je vžival le malo kruha in soli, pa nekaj zelenjave. Ležal je na terdih tleh. Pri teh dolgoletnih ojstrostih je njegovo telo tako shujšalo, da je sv. Gregor Nacijancenski lahko rekel o njem, da je mož brez vsega mesa in brez vsega časnega. — Večkrat ste že slišali, kako ojstro je živel sveti Alojzi, ta prelepi angelček v človeški podobi. On je le na to mislil in se gnal, kako bi na vse strani nasprotoval svojemu nežnemu in nedolžnemu telesu. Še majhno dete se je vsak teden po tri dni postil, in to ob suhem kruhu; pa tudi druge dni je tako po malem zavžival, da se lahko reče, njegovo sv. življenje je bilo veden post. V pervih letih, ko še ni rašastega ali dratenega pasa nosil, terpinčil si je z ostrogami svoje telo. En čas je na golih tleh ležal. To mu je njegova dobra mati prepovedala, ter mu pripravno postelj odkazala. Ubogal je, ali ravno tu je še huje krotil svoje telo; terde polena si je podložil pod rjuho. Skoraj vsak dan se bičal. In v teh ojstrostih je živel do konca. — Sv. devica Genovefa je jedla le ječmenov kruh in pila samo vodo; gole tla so jej bile postelj. — Sv.

Peter Alkantara je svoje telo štirideset let tako mučil, da je bila njegova koža podobna lubju suhega drevesa. — Vsi se moramo čuditi sv. Simonu Stilitesu, ki je sedem in trideset let stal na visokem stebru in to brez nehanja, da ga je solnce pripekalo, mraz prešinjaval, dež močil in sapa prepihovala. Obleka so mu bile suhe kože divjih zverin, in na vratu je imel veliko železno verigo. Vsaki sedmi dan je povžil enmalo leče; ker se vleči ni mogel zavoljo majhnega prostora na stebru, je le čepé nekoliko zadremal.

Preljubi moji poslušalci! ne mislite pa, da vam priporočam take ojstre zatajevanja, kakoršne so svetniki si nakladali! Tega ne. To pa vendar je gotovo, in to vendar biti mora, da vsak sklene, da se hoče podvreči takemu in tistemu zatajevanju in krotenju, brez kterega nikakor popolnoma biti ne more, ja ktero je potrebno vsacemu človeku, če hoče biti le dober in pobožen kristjan. Pred vsem, ljubi moj! zatiraj vsako neredno nagnjenje, odtergaj in odpovej si resnobno vse, kar brez greha ne moreš niti imeti niti vžiti. Priterguj si pa tudi marsikaj pripuščenega, če je tudi le kaj malega; v Božjih očeh je morebiti že veliko vredno. Na primero: Ne kaži svoje bistroumnosti, ne svoje prebrisane glave; drugač bi razodeval skrivni napuh. Zatajuj se, ko bi rad kaj novega, kaj šaljivega povedal. Eno samo tako majhno zatajevanje ti lahko da več duhovnega dobička, kakor ko bi celi dan v cerkvi tičal. Tudi v jedi in pijači si kaj, če tudi le malega, priterguj. „Jej, da živiš, ne živi pa, da bi jedel“, te uči sv. Frančišek Salezi. Odreci si včasih kako jed, ktero raji imaš; vendar ne, da bi drugi to zapazili, da si pritergueš v jedi ali pijači. Ena sama žlica iz ljubezni do Boga pritergana ti bo veliko pomagala. Ena kapljica, dušam v vicah prihranjena, ne bode pozabljena. Glej evangeljski bogatin je prosil, da bi se Lazar le z v vodo pomočenim per-

stom dotaknil njegovega jezika! Kakor veš in znaš, zatajuj svojo spačeno natoro, ustavljaj se jej in odreci jej marsikaj; ali da malo poprej vstaneš, malo dalje čuješ, težave svojih opravil, vreme, bolečine ali bolezen s posebno poterpežljivostjo prenašaš in vse Bogu daruješ. Naj ne preide noben dan, da bi svoji občutljivosti kaj ne pritergal ali svoji lastni ljubezni kaj ne nasprotoval. Tako na primero: Pomeni se prav prijazno z osebo, ki ti ni zavoljo, ktero težko vidiš ali ti je nadležna; opravi radovoljno tako delo, ki ti je zoperno ali zaničljivo ali celo ostudno; bodi urno ubogljiv in hitro stori, kar ti tvoji gospodarji ukažejo, poterpi in se ne zgovarjaj, ako te kdo opominja ali celo kaj obdolži, česar nisi nič kriv. Glej, ljuba duša! tako in tem enako zatajevanje ti je vsak dan lahko; in zato si prizadevati moraš, ako hočeš biti dober kristjan, zlasti že, ako hočeš dospeti do keršanske popolnamosti.

Še en pripomoček imam, kterega se mora poslužiti vsak kristjan in to vsak dan, ako hoče napredovati v keršanski čednosti. In ta je:

7. Spolnovanje svojih dolžnost.

Spolnovanje dolžnost svojega stanu je poseben pripomoček, da dosežeš keršansko popolnamost; ako si le v stanu gnade Božje in svoje dela iz pravega namena, Bogu dopadljivo opravljaš. Vsako majhno delo, če je še tako slabo, pa prav storjeno, je Bogu všečno, dopadljivo in nas postavi više na potu popolnamosti. In celo same na sebi neznane, neveljavne dejanja, kot jesti, piti, počivati, vedriti, spati, so Bogu dopadljive in nam veliko k popolnamosti pomorejo, ako jih s svetim namenom posvetimo. Zato pravi sv. apostel Pavel: „Ali tedaj jeste ali pijete, ali kaj druzega delate, vse k časti Božji delajte.“ (I. Kor. 10, 31.) To je splošno vodilo, da v vsem svojem dejanji na to gledamo, da bo Bog

češčen. Glejte, kako lepo je preskerbel dobri Bog, da lehko vsak kristjan, tudi v naj nižem stanu, njemu služi in popolnamost, pa večno zveličanje doseči zamore. Le dolžnosti svojiga stanu naj opravlja v stanu gnade Božje, pa naj vse, kar stori, iz ljubezni do Boga stori, in popolnoma in zveličan bo. Predragi moji poslušavci! večkrat vam pravim, da zares škoda za toliko truda, toliko težkega dela, s kterim se marsikteri poti in muči, da se, ko černa živina, utrudi; ako pa ne dela iz ljubezni do Boga in ni v stanu gnade Božje!

Da bo pa temu tako, mora biti vsako delo po volji Božji storjeno; in to pa bo, če mi svoje vsakdanje opravila prav, kakor mora biti, veselo in radovoljno storimo, in pri tem vsaj večkrat pobožne misli obudimo. Naj lepši, posnemovalni zgled nam je, kakor v vsem, naš Zveličar Jezus Kristus. Kako natanko in kako zvesto je on spolnoval voljo svojega nebeškega Očeta! Do tridesetega leta je bil v hiši svojih rediteljev ter jim je bil v vsem pokoren. Preden je njegova deviška mati kaj želela, že je storil; vse vsakdanje majhne opravila je na tanko opravljal. Ni se mu preslabo zdelo, da je svojemu redniku pomagal pri teškem tesarskim delu. Pri vseh svojih delih pa je imel svoje serce in svoje misli vedno pri svojem nebeškem Očetu; in gotovo se ne motimo, ako terdimo, da je večkrat k Bogu molil, ga hvalil in častil.

Po Jezusovih stopinjah so pa tudi svetniki hodili oziroma svojih stanovskih dolžnost. Berem od sv. Friarda, da si je svoj kruh služil z delom svojih rok, zlasti s tem, da je obdeloval svoje polja. Bil je toraj kmet. Posebno radovoljno pa je opravljal svoje delo; kajti vedno mu je bilo pred očmi, da je veči grešnik, kakor so bili naši pervi starši, kterim je pa Bog sam rekel, da bota v potu svojega obraza morala svoj kruh služiti. Med delom pa se je njegov duh vedno mudil pri po-

božnih mislih ter je vsako delo vedel na kaj pobožnega, kaj Božjega oberniti. Kedar je zemljo kopal, mislil je na svoj grob ter je premišljeval opomin Jezusov, ki pravi, da bodimo zmiraj pripravljeni, ker ne vemo ne ure, ne dneva, kedaj Gospod pride. Je zeliše sadil ali kaj sejal, mislil je na sveto evangelje, ki pripoveduje od semena besede Božje, pa si je posebno k sercu gnal, da njegovo serce mora biti podobno dobri zemlji, ki bo obrodila stoteri sad pobožnega in čednostnega življenja; varovati se pa mora, da ne bo enak skalnati ali ternjevi zemlji ali pohojenemu potu, ker bo seme Božje Besede zadušeno in zatreno, ter ne obrodi nobenega sadu. Kedar je žito žel ali čistil, spominjal se je besed sv. Janeza Kerstnika, ktere je govoril o Jezusu, da bo imel vevnico v svoji roci, in počedil svoje gumno, pleve pa sožgal v nevgasljivem ognji. V takih svetih mislih, v takem pobožnem premišljevanji je večkrat preserčne zdihljeje in kratke molitvice pošiljal k nebeškemu Očetu, ter je bil pri svojih težkih delih večkrat tako zbran, da še zapazil ni, ko ga je kdo nagovoril. Kristjani moji! kaj ne bi bilo mogoče tudi vam, da bi pri svojih vsakdanjih opravilih tako svoje serce k Bogu povzdigovali, kakor je delal ta svetnik? — Ravno tako je delal sv. Filip Benicij. Pri vsakem opravilu je večkrat svoje serce k Bogu povzdigoval, ter ga je pomoči prosil, ali da bi se njegovo delo dobro izšlo, ali pa mu je daroval z delom sklenjene težave. Vsako delo pa je opravil prav natančno in vselej veselo in radovoljno; nikdar pa ni razodel naj manjše nevolje.

Predragi moj poslušavec! po prelepem Jezusovem zgledu in po zgledu Božjih svetnikov tudi ti vravnaj vse svoje dela in opravila. Stori vse, kar ti veleva tvoj stan, kakor Jezus in svetniki, natančno, veselo; ne bodi čmeren ali nevoljen ali celo jezen, ako imaš tudi težko delo, ali ti tvoj stan marsikaj

težavnega nalaga. Vedi pa, da vsak stan ima svoje pretežnosti. Le Bogu daruj svoje delo; britkosti pa in težave, ktere ti napravljajo dolžnosti tvoje ali ktere ti uzrokuje tvoj bližnji, ti skleni z britkim terpljenjem svojega ljubega Zveličarja, in kedar se ti bo prav terda godila, te bodo britkosti osipale, spominjaj se plačila, misli na večne nebesa in reci: Nebesa niso nikdar predrage; kajti več so vredne, kakor celi svet, in vse težave posvetne. Glejte ljubi moji in predragi! tako zamorete vsak dan prav lahko napredovati na potu keršanske popolnamosti in to urno in hitro ter si neprecenjene zaklade za nebesa nabirati; pa si tudi večno zveličanje zagotoviti, kterega vam milostni Bog dodeli! Amen.

LXXIII. Keršanski nauk.

6. Nekteri pripomočki h keršanski popolnamosti, kterih se kristjan posluževati zamore v posebnih okoliščinah.

1. Sveto leto.

Kdor hoče pred svetom imeniten biti, na vsako stran si prizadeva; dela noč in dan na to, da bi si posvetno slavo pridobil. Misel imenitnosti in posvetne slave mu je neprenehoma pred očmi. Marsikaj poterpi in prenese, marsičesa se tvega, da bi le dosegel svoj namen. Posluži se vsacega pripomočka, morebiti včasih še nepripuščenega, nepoštenega ali celo krivičnega. In koliko človek stori za časno srečo! Le pomislite svoje opravila; drevi in davi se trudite, celi Božji dan se potite, v skerbeh celo zaspite in zares občudovati moramo marsikterega človeka, koliko vendar stori, da bi srečno preživel te kratke dni svojega bivanja v tej solzni dolini! In vsak prav dobro ve, da vsa posvetna, vsa časna sreča ne bo nasitila, ne umirila njegovega serca in ko bi si pridobil tudi ves svet.

Preljubi moji! kakor se posvetni človek peha in žene za časno, negotovo, toliko omahljivo srečo; tako skerbi in dela pravičen kristjan za svojo večno srečo. Tudi on se poslužuje vseh pripomočkov, kteri mu kolikanj pripomorejo k popolnamosti njegovi; kajti dobro ve, da, kar bo tukaj sejal, bo v večnosti žel, in kolikor višo stopinjo popolnamosti bo tukaj dosegel, toliko lepše plačilo bo vekomaj užival. Zraven pripomočkov h keršanski popolnamosti, kterih se kristjan lahko vedno in vsak dan poslužuje, so pa še nekteri drugi pripomočki, kterih poslužiti zamoremo se o posebnih priložnostih. In ti so: Sveto leto; sveti misijon; cerkvene slovesnosti; kak poseben natoren primerljej; nenavadna velika sreča ali velika nesreča; obhoja z drugimi ljudmi; tudi celo počitek ali razveseljevanje. Vse te okoliščine obrača dobri kristjan v večo popolnamost svojo. Premislimo danes nekoliko te posebne prilike.

1. Sveto leto je čas posebne gnade, ktera obilniše teče grešniku in pravičnemu v prid, ako ima pripravno serce sprejeti jo. Grešnik ima v tacih časih spodbudo in pomoč, da se spreoberne, pravični pa spodbudo in pomoč, da napreduje v svoji pravičnosti, da lahko vsak na pot popolnamosti stopi ali pa napreduje. Ker vas pa zdaj učim od popolnamosti, poglejmo te svete čase le oziroma na pravičnega.

Kedarkoli je od poglavarja katoliške cerkve, od rimskega papeža, razpisano sveto leto, kakoršnih smo že mi večkrat doživeli; vselej si pravični kristjan prizadeva, da napreduje v svoji popolnamosti. Sveto leto je pobožnemu kristjanu zares prelepi čas milosti Božje; on še bolj pogosto in bolj pobožno moli; z večo skerbjo očisti svojo vest, z večo resnobo in vnemo se spove svojih grehov ali morebiti ponovi celo življenje z dolgo spovedjo, ako že tega poprej ni storil, in za dobro

spozna. Opravlja razne dobre dela, zlasti dela zatajevanja in usmiljenja, ter si prizadeva, da ves ta sveti čas prav pobožno v svojo korist obrača. Večkrat slišite od svetega leta in več tacih svetih časov smo že mi imeli. Vendar vsak ne ve, kaj je ta sveti čas; zato si mi pri tej priliki potrebno zdi, da vam danes nekoliko bolj natanko opišem sveto leto. Naj poprej naj vam povem:

a) Kaj je sveto leto?

Sveto leto s cerkveno besedo imenujemo „Jubileum;“ to se po naše pravi: čas veselja, čas radosti. V stari zavezi je „Jubileum“ pomenjala praznik, ki se je ob gotovem času ponavljal in je bil celo leto. In je bilo tako-le: Gospod Bog je zapovedal, naj človek šest dni dela, sedmi dan pa naj počiva. Na povelje Božje je pa Mojzes tudi leta na tedne razdelil; tako da je letni teden imel sedem let. Šest let naj bi Izraelci delali, sejali, želi, vinograde obdelovali in brali; sedmo leto pa vsega tega ni bilo; pustili so zemljo in kar je sama na sebi obrodila, naj bi bilo ubogih in revnih. Še je pa Bog zapovedal, da so vzeli sedem takih letnih tednov in petdeseto ali devet in štirdeseto leto je bilo še posebej praznovano; in sicer tako-le: Deseti dan sedmega mesca je zapela trobenta, ter je naznanila vsemu ljudtsvu, da je nastopil čas milosti. Vsi dolgovi so bili zbrisani, odpuščeni; vsak je svojo prodano stvar nazaj dobil; sužnji so bili izpuščeni in se vernili nazaj k svojim ljudem; zemlje niso nič obdelovali, kar pa je samo zrastlo, pobrali so ubogi. To leto so imenovali „jobel“ ali sv. leto. Sv. leto je imelo marsikaj dobrega. Varovalo se je, da se rodovi niso zmešali in da posamezne družine niso zginile; tedaj tudi ne družina, iz ktere je imel priti Mesija; kajti vsak sužnj se je v svetem letu nazaj vernil k svoji družini. S tem svetim letom so se stavile tudi meje skoposti in lakomnosti; to je

ohranilo nekako enakost med prebivalci, ter jih je vedno opominjalo, da niso gospodarji, ampak le vživalci dežele.

Glejte, kristjani moji! po zgledu teh svetih let v stari zavezi napravlja tudi sveta katoliška cerkev v odličnih časih z veliko slovesnostjo tako praznovanje ter odpre vse svoje duhovne zaklade in deli posebne milosti. Kakor je Bog po Mojzesu zapovedal, naj posvečuje petdeseto leto in ga naznani za odpustek, tako je „Jubileum“ ali sveto leto nove zaveze popolnoma odpustek s posebnimi pravicami, ako kdo spolnuje nektere dolžnosti.

b) Kolikero je sveto leto?

Sveto leto je dvojno: Navadno in nenavadno sveto leto.

Navadno sveto leto je sedaj vsako pet in dvajseto leto, ki se v Rimskem mestu obhaja celo leto; pozneje pa s posebnim papeževim pismom se obhaja po vsem keršanstvu, vendar le krajši čas.

Nenavadno sveto leto se obhaja v kakih posebnih priložnostih; na primero pri zvoljenji novega papeža; ali če v kakem kraljestvu prosijo za kako posebno gnado ali za to, da se odverne kaka očitna nesreča, ali se obhaja po vesoljni zemlji kaka posebna slovesnost.

Naj vam nekaj malega povem od navadnega svetega leta, in sicer kako se obhaja v Rimu? potem pa kako drugod? in poslednjič nekoliko od nenavadnih svetih let. Še poprej naj omenim:

1. Kako se je začelo sveto leto v Rimskem mestu?

Ne more se za gotovo zvedeti, kdaj je bilo pervo sveto leto. Proti koncu leta dvanajst sto in devet in devetdesetega je počil glas v Rimu, da se vdeleži popolnoma odpustka, kdor obišče cerkev sv. Petra in sv. Pavla. Pervi dan prihodnjega

leta se je, kakor na Božje navdihnjenje, zbrala velika množica ptujega in domačega ljudstva v cerkvi sv. Petra. Siv starček, sto in sedem let star, je prišel pred papeža Bonifacija osmega, ter je pravil, da mu je njegov oče naročil, da, ako bo živel, ko se bo pisalo trinajst sto, naj popotuje v Rim, pa naj obišče cerkev sv. Petra, da se vdeleži popolnoma odpustka, kakoršnega se je vdeležil on, ko se je pisalo dvanajst sto. Tudi več drugih starih ljudi, celo iz Francoskega, so pričali to ustno izročilo. Papež Bonifacij osmi se posvetuje s svojimi kardinali in v praznik stola sv. Petra — dve in dvajsetega svečana leta trinajst sto, razglasi posebno pismo, v kterem pravi, da po verjetnem spričevanju so njegovi spredniki podelili odpustke njim, ki so cerkev sv. Petra obiskali. Te odpustke on poterdi, in, da bi pravoverni aposteljska pervaka sv. Petra in Pavla še bolj častili, podeli za leto trinajst sto in za vsako poznejše stotero leto popolnoma odpustke vsem, kteri svoje grehe obžalujejo, se čisto spovejo in obiščejo cerkve svetega Petra in sv. Pavla in sicer v tridesetih raznih dnevih, ki stanujejo v Rimu; ptujci pa naj obiščejo te cerkve petnajstkrat, ali v petnajstih dnevih zaporedoma ali pa v daljnih medčasjih. Naravnost pa zaterdi, da moč te gnade bo veča ali manja, kakoršna bo pobožnost onih, ki bodo te cerkve obiskovali.

Bilo je tisto leto toliko romarjev v sv. mestu, da so jih eden k drugem vsak dan nad dve tisuč šteli, in vendar nikdar ni živeža primanjkovalo, kar so za čudež imeli.

Leta trinajst sto in dve in štirideset so Rimljani poslali prošnjo do papeža Klemena šestega, ki je tačas v Avignonu bival ter so ga prosili, naj bi čas svetih let prikrajšal, da bi bilo vsako petdeseto leto sv. leto; kajti le malo ljudi se zamore vdeležiti te milosti, ako se obhaja še le vsako stotero leto. In papež je poterdil to prošnjo in določil, naj bo vsako petdeseto leto,

sv. leto po zgledu stare zaveze. In precej leta trinajst sto in petdeset je bilo sv. leto in le še več romarjev je prihajalo v Rimsko mesto. Šteli so jih na milijone. Po vseh keršanskih deželah so se pravoverni vneli za to popotovanje, da so obiskali grobove svetih aposteljnov. Vse pota v Rimsko mesto so bile polne keršanskih romarjev.

Postavno je bilo določeno, da vsako petdeseto leto bo sveto leto; pa tudi tega časa so včakali le nekteri, ter se teh gnad le nekteri vdeležiti zamogli. Zato je papež Urban šesti tudi ta čas prikrajšal in ker je naš Zveličar Jezus Kristus živel tri in trideset let na zemlji, je na spomin tega časa postavil sveto leto na vsako tri in trideseto leto. Tako je tudi nekaj časa bilo. Ali še ta čas je bil predolg in papež Pavel drugi je zapovedal, naj bo vsako pet in dvajseto leto sveto leto in to je bilo pervo v letu štirnajst sto in pet in sedemdesetega leta. In od takrat je pri tem ostalo, da imamo sedaj vsako pet in dvajseto leto sveto leto.

2. Naj vam nekaj povem; kako se obhaja sveto leto v Rimskem mestu?

Že oznanjenje svetega leta je v Rimu vselej prav slovesno. Naj poprej se oznani v praznik vnebohoda Kristusovega pred velikimi vratmi cerkve sv. Petra, in sicer le po latinsko in s trobentnim glasom, kakor so bučale trobente v stari zavezi, ko se je Judom oklicalo sveto leto. To oznanilo se ponovi po latinsko in laško pred vratmi papeževega stanovanja Kvirinala četerto nedeljo v adventu.

Pred Božičem po slovesnih večernicah zapoje sveti oče papež v kapeli sv. Siksta pesem: Pridi sveti Duh! Potem se poda v veliki, veličastni procesiji k svetim vratom prevelike cerkve sv. Petra. Te vrata so ene trojih cerkvenih vrat in so sicer zmiraj zazidane; le o svetem letu se odprejo. Pred temi

svetimi vrati se vsede papež na to pripravljen sedež. In ko je pesem končana, poda mu eden viših mašnikov pozlačeno srebrno kladvo; s tem gre do zida, kjer so sveta vrate zazidane, ter trikrat močno vdari po zidu, ter odpoje tri predglasja, na katere pevci odgovarjajo, gre nazaj na svoj sedež ter da znamnje, da se poruši zid in odpravi. Med tem poje še več v to odločenih preglasij in eno molitev. In duhovni cerkve sv. Petra, oblečeni v mašne plajšče, omijejo stopnice in tla z gobami, v blagoslovljeno vodo pomočenimi ter vse pobrišejo z belimi oteráči. Sedaj stopi papež k vratom, s križem v roci se verže na kolena, opravi svojo molitev, vstane in zapoje zahvalno pesem in gre v cerkev; za njim pa kardinali in škofje in druga duhovščina z vso veliko procesijo vred.

Ko se to godi v cerkvi sv. Petra, ravno tako slovesnost obhajajo trije v to od papeža izvoljeni kardinali pri cerkvah sv. Janeza v Lateranu, sv. Marije imenovane veče in sv. Pavla.

Tudi sklep ali konec svetega leta je ravno tako slovesen. Po pervih večernicah Božičnega praznika gre zopet papež med slovesnim spremstvom in petjem v to odločenih pesem do svetih vrat pri cerkvi sv. Petra. Vse spremstvo gre skozi svete vrata. Papež blagoslovi kamenje in mort, za zazidanje namenjeni. S sreberno žlico verže malo morta na sredo, desno in levo stran, položi vanj tri kamenje; tako storé tudi mašniki šentpeterske cerkve, oblečeni v mašne oblačila. Vzidajo tudi dvanajst posodic raznih zlatih in srebernih svetinc ali medalij, v spomin te slovesnosti poznejšim časom. Zidarji zdaj zazidajo popolnoma ter vterdijo na sredo vrat kupreni križ. Slovesnost je končana s papeževim blagoslovom. In ravno tako sklenejo sveto leto v unih treh cerkvah trije v to odločeni kardinali.

3. Kako se pa obhaja sveto leto drugod po keršanskem svetu?

Rimski papeži vabijo sicer vse pravoverne, naj bi romali na grobove svetih aposteljnov, tam svojo vero oživili in se odpustka sv. leta vdeležili; vendar na misel jim ni prišlo, da bi za to kako zapoved dali. Res so nekaj časa pomišljevali, ali bi privolili, da bi se kristjani teh odpustkov tudi drugod vdeležiti zamogli, da bi ne bilo treba tako daleč popotovati. Leta trinajst sto in eno in devetdesetega pa je privolil papež Bonifacij deveti sveto leto mestu Kolinu na Nemškem; tako, da pravoverni, kteri so tisto leto v tem mestu odločene cerkve obiskali in so tudi druge zapovedane opravila na tanko opravili, so se vdeležili vseh odpustkov, kakor da bi bili popotovali v Rimsko mesto in tam odločene cerkve obiskali. Drugo leto je privolil ta papež tudi drugim mestom tako sveto leto. Tudi mesto Praga na Češkem je doseglo tó milost in s posebno vnemo so se naši bratje Čehi vdeležili teh odpustkov.

Ko je bilo leta štirnajst sto in petdesetega končano sveto leto v Rimskem mestu, privolil je papež Nikolaj peti na prošnjo kardinala in škofa Krakovskega Poljakom sveto leto, kterega so doma obhajali; vendar so morali polovico stroškov, ktere bi jim bil vzel pot v Rim, dati kakor miloščino v vojskine potrebe zoper Turke; pozneje je bila ta polovica na četertino znižana. — Tako je storil papež Aleksander šesti, ki je dovolil leta petnajst sto vsem pravovernim odpustke svetega leta, ter jih je oprostil pota v Rimsko mesto; vendar je moral vsak nekaj v dar prinesti, kar se je za vojskine potrebe zoper Turke porabilo. —

Pozneje pa so vsi papeži raznim cerkvam podelili odpustke svetega leta, in za potne stroške niso nobenega daru več tirjali. Vendar mora vsako sveto leto od škofa oznanjeno biti. Vsak škof oznani sveto leto v svoji škofiji, da zamorejo njegovi verni se vdeležiti odpustkov; kakor sploh velja od vseh odpustkov,

da jih mora vsak škof poterditi ali privoliti za svojo škofijo. Tako tirjajo Lateranski, Vienski in Tridentinski cerkveni zbori. Tako toraj ni zadosti, da bi kdo zvedel po drugem potu, če tudi prav zagotovo, da je sveto leto za vesoljni keršanski svet tudi zunaj Rima oklican; ampak počakati mora, da ga privoli in oznani tudi škof tiste škofije, kjer ravno biva. Kjer pa škofa ni, ali v krajih med neverniki ali krivoverci, mora fajmošter preiskati resničnost papeževega pisma in ga oznaniti. V papeževem pismu je pa tudi naznanjen čas, kako dolgo naj terpi sveto leto, in tega se moramo na tanko deržati. Včasih je pol leta, včasih le tri mesce ali pa še manj časa.

4. Kaj pa je nenavadno sveto leto?

Nenavadno sveto leto je, kterega papeži podelijo iz splošnih imenitnih uzrokov ali vsem vernim celega keršanstva ali pa le nekterim krajem zavoljo kakih posebnih uzrokov.

Pervo tako sveto leto je znano leta petnajst sto in osemnajst, kterega je podelil papež Leo deseti Polakom, da jih je tako oserčiti hotel zoper naj hujšega sovražnika svete vere, zoper Turke. — Enako sveto leto je oznanil papež Pavel tretji leta petnajst sto šest in štirdesetega, da bi pravoverni klicali na milost Božjo, naj odverne veliko nesrečo, ktero je nesrečno krivoverstvo žugalo sveti cerkvi.

Tako je papež Pij četerti razpisal sveto leto za vse keršanstvo, da bi kristjani sprosili pripomoč sv. Duha, da bi Tridentinski zbor srečno rešil svojo nalogo.

Leta petnajst sto in pet in osemdesetega je dovolil papež Sikst peti vesoljno sveto leto prec pri svojem nastopu, kterega so se verni v Rimu precej perva dva tedna lahko vdeležili, po drugem keršanskem svetu pa pervih petnajst dni, ko je bilo od dotičnega škofa oznanjeno. Namen tega svetega leta je bil, da so verni Boga prosili nebeškega blagoslova čeznj, da bi sveto

cerkev dobro vladati zamogel. Od takrat so večidel vsi papeži to posnemali, da so razpisali vesoljno sveto leto, ktero navadno le petnajst dni terpi.

Sedajni papež Pij deveti so že v več prilikah razpisali nenavadno sveto leto, kar ste že sami doživeli.

c) Zdaj vam moram odgovoriti na vprašanje:

Kaj moramo storiti, da se vdeležimo odpustkov svetega leta?

Da se milost svetega leta vdeležimo, moramo dopolniti vse od papeža za to odločene pogoje, in sicer tako, kakor nam škofje v svojih pastirskih listih naznanijo.

Navadno je zapovedano: Procesija, s ktero se sveto leto prične; spoved; sv. Obhajilo; in obiskovanje cerkev ali kapel, ktere so v to odločene, da se tam v namen sv. očeta moli.

Procesijo so tirjali zlasti v pervih časih; v Rimu se še vselej obhaja slovesna procesija. Po keršanskem svetu se po nekterih krajih tudi obhaja, ali navadno v procesiji obiskujejo v to odločene cerkve; vendar je vernim že tudi posamezna pot do odmenjenih cerkev vrajtana za procesijo.

Spoved je potrebna, tako da tudi oni se morajo skesano spovedati, ki le male grehe imajo; tako da bi teh odpustkov se ne mogel vdeležiti, kdor bi se spovedati ne mogel, ali bi se spovedal spovedniku, ki ni od škofa v to pooblaščen, ali če bi svete odveze ne zadobil; ali če bi neveljavno spoved opravil; ali bi pravega obžalovanja ne imel; vendar menijo cerkveni učeniki, da je tudi nepopolnoma čeznatorno obžalovanje zadostno.

Kdaj se mora spoved opraviti? ali v začetku? ali pozneje? ali še le, ko je že vse drugo opravljeno?

To je vse eno, kedar kdo hoče; bistevno potrebno je, da je človek v stanu gnade Božje, kedar opravi zadnjo v to ododločeno dobro delo; kajti popolnoma odpustka se še le vdeležimo, kedar vse opravimo, kar je za to zapovedanega. Se ve da si prizadevati moramo, da vse opravimo v stanu gnade Božje; toraj tudi papež Benedikt štirnajsti opominja vse verne, da bi se naj poprej v zakramentu svete pokore očistili in v gnadi Božji tudi druge dela opravili. Ako bi kdo tako nesrečen bil, da bi pred na zadnje opravljenim, v to zapovedanim delom smertno se pregrešil, moral bi še enkrat se spovedati; drugače bi se ne mogel vdeležiti popolnoma odpustka. Ako bi pa kdo nezadolženo pozabil kak smerten greh, ne potreboval bi nove spovedi; kajti njegova spoved je bila veljavna. Zadosti je, da se pozabljenega greha pri pervi spovedi obtoži. Veljala ali zadostila bi tudi spoved v velikonočnem času; tako da ne bi bilo bistevno potrebno, dvakrat k spovedi iti, ako je bil kristjan vendar čez leto kterikrat pri spovedi. Vselej mora pa biti opravljena spoved v tistem času, ki je odločen, da se odpustek zadobi.

Tudi sveto Obhajilo mora biti sprejeto v to odločenem času. In ker je sveto Obhajilo zapovedano, se ve da bi nevredno Obhajilo ne zadostilo. Naj bolje je, da vse popred opravimo in s sv. Obhajilom končamo; kajti to sveto opravilo nas naj bolj odtegne od vsega greha, nas napolni z večo vnemo in s sveto ljubeznijo, ter nas naj pripravniše stori, da si pridobimo svete odpustke.

Ako bi pa kdo v to odločenem času ne mogel prejeti sv. Obhajila, to pa brez svojega zadolženja; da bi, na primero, zadnji dan, ko misli k svetemu Obhajilu pristopiti, po pozabljivosti se odteščal, ali iz kakošnega druzega veljavnega uzroka; vendar bi se vdeležiti zamogel odpustkov; kajti spo-

vednik bi smel sv. Obhajilo na drugi dan odložiti, ali pa kaj druzega za sveto Obhajilo naložiti.

Da se odpustki svetega leta zadobijo, po nauku cerkvenih učenikov ne zadosti velikonočno Obhajilo, ktero sprejeti je dolžen vsak kristjan po cerkveni zapovedi. Ko so zastran tega imenitni škofje v Rimu prašali, dobili so odgovor, da velikonočno Obhajilo in Obhajilo svetega leta ste dve različne dolžnosti, ktere obe se z enim Obhajilom opraviti ne morejo.

Tudi je še zapovedano o b i s k o v a n j e c e r k e v. V Rimu so za to odločene štiri cerkve, kakor smo že slišali. Kteri v Rimu stanujejo, morajo te vse štiri cerkve v tridesetih raznih dnevih tridesetkrat obiskati; ptujci pa petnajstkrat. Tudi drugod po keršanskem svetu odloči škof štiri cerkve ali pa pripusti fajmoštrom, da oni odločijo za svoje farmane, ktere cerkve morajo obiskati. Farna cerkev je vselej perva; tudi tam, kjer bi ravno fajmoštra takrat ne bilo. Vse v to odločene cerkve se pa morajo za enkrat v enem dnevu obiskati, tako da bi ne bilo veljavno, ako bi šel danes v farno cerkev, jutre pa še le v drugo. Ako bi tudi še tako truden bil, vendar se vse obiskati morajo v enem dnevu za enkrat. Smeš pa se od ene do druge cerkve peljati ali jezdariti; akoravno bi se ve da, več zasluženja imel, ako le peš greš.

K o l i k o m o r a š p a, v v s a k i c e r k v i m o l i t i?

Ako papeževo pismo ne odloči posebne molitve, zadosti je vsaka tudi majhna molitev, morebiti le en oče naš in ena češčena si Marija. Vendar ker navadno pravi papeževo pismo, naj verni v cerkvi nekoliko molijo v namen, da se razširja sveta katoliška cerkev, da se zatrejo krivoverstva, da se zedinijo katoliški poglavarji, da so srečne keršanske ljudstva in da se odvernejo vse nadloge; zato naj se moli vsaj pet očenašev in pet češčena si Marij, ali pa druge pripravne molitve, tem enake.

Se ve da, ako je kdo v ta namen v odločeni cerkvi pri sv. maši, nabere si še več zasluženja.

Kaj pa po potu od ene do druge cerkve?

Lepo in dobro je, ako molčé, tiho, v duhu pokore storiš ta pot; še bolje, kakor je po naši ljubi Sloveniji sploh navadno, če moliš — v procesiji tudi glasno sv. roženkranc — ali poješ sv. litanije; vendar, ker to ni zapovedano, tudi ni bistevno potrebno, da se zadobi odpustek.

Ako bi bilo toliko ljudi, da bi v cerkev res ne mogel, veljalo bi tudi, da si na pokopališču ali zunaj cerkve v versti ali v družbi drugih, ki tudi ne morejo v premajhno cerkev; kajti ž njimi si zedinjen, iz enega namena zbran. Ako bi bilo pa zapovedano, obiskati oltar ali v cerkvi eno kapelo, moral bi pa že skerbeti, da res v cerkev prideš. In ako bi bilo zapovedano, obiskati več oltarjev ali več kapel v eni cerkvi, moral bi se oberniti s svojim telesom vselej proti kapeli ali altarji, preden moliti začneš; in sicer iz tega namena, da obiščeš oltar in kapelo.

Koliko cerkev moraš obiskati?

Ker le sam papež podeli milosti svetega leta, zato tudi škofje nič spremeniti iz lastne moči ne morejo in ne smejo. Ako bi škofje odločili več cerkev, nič bi to vernim ne koristilo; ako bi jih odločili manj, celo bi pa odpustkov se vdeležiti ne mogli. Kjer pa ni več cerkev, sme škof za to odločiti ali kak oltar, ali kapelo ali križ, ki nadomestuje cerkev, ktere ni ali je predalječ. In kjer škof tako odloči, ne more noben drug tega spremeniti. Kjer pa škof, kakor je sploh navada, fajmoštrom pripusti, da vsak v svoji fari svojim farmanom odloči cerkve, ktere naj verni obiskujejo; morajo te cerkve iz tega namena obiskati, ako se odpustkov vdeležiti hočejo. —

V posebnih časih, v nenavadnih svetih letih, je zapovedan tudi post in miloščina.

Večidel je zapovedano, se tri dni postiti in sicer tako, kakor je navada sploh v zapovedanih postnih dneh. Ta post je toliko ostreji, da ni nihče izvzet; tako da tudi otroci, starčeki, popotni, slabi, ali s teškim delom obloženi, vsi se postiti morajo, ako hočejo odpustkov se vdeležiti, ali pa jim smejo spovedniki za post kaj druzega dobrega odločiti; kajti ta post ni zapoved, je pogoja. Kdor hoče dobiček imeti, mora dopolniti vse pogoje, ktere so za to postavljene. Tako tudi se mora mesenih jedi zderžati v takem postu tisti, kteri bi sicer imel privoljenje od svojega škofa, da sme vživati mesne jedi ob navadnih postnih dneh. Ako bi kdo nikakor ne mogel vživati le postnih jedi te poste v svetem času, moral bi zato posebej od svojega škofa privoljenje imeti, ali pa bi moral po svetu svojega spovednika kaj druzega dobrega za to storiti.

Že tako naložen ali zapovedan post pa tudi zadostuje za sveto leto; kar je že iz tega očitno, da večkrat se odpustki svetega leta lahko zadobijo v velikem postu, ali kvaterni teden. To pa vendar le takrat velja, kader je ta čas od papeža v to odločen.

Ravno taka je z miloščino. Tudi to mora vsak podeliti. Tudi revni, žene in otroci, celo menihi niso izvzeti. Kteri nimajo nič svojega, morajo vprašati tiste, kteri imajo oblast čez nje; otroci starše, žene može, menihi in nune svoje sprednike, in ubogi take, ki ložej več dajo. Ako bi kdo nič dati ne mogel, mora po svetu svojega spovednika kaj druzega dobrega za to storiti.

Ni pa bistveno potrebno, da bi z lastno roko dajal miloščino; tudi drugi lehko to storé; ali vendar vsak mora za to vedeti. Tako starši dajo ubogajme za otroke, pa jim to povedati

morajo; tako mož za ženo, spredniki za svoje podložne. Vselej pa ti vedeti morajo, da tako svoj namen storijo; kajti potreba je, da je podeljena miloščina pred Bogom njihova, kterim naj koristi.

Miloščina naj bo stanu in zmožnosti primerjena; vendar je že veljavna tudi majhna miloščina, da le ni tako nič vredna, da bi delivcu v sramoto bila. Deli naj se njim, ki so je potrebni, ali tudi ubogim samostanom ali revnim cerkvam se sme podeliti.

Še bi vam zdaj mogel opisati posebne pravice ali sprednosti sv. leta. Te pa niso vselej enake; odvisne so od privoljenj, ktere papeži v svojih pismih za vsako sv. leto posebej podelijo. Navedene sprednosti so, da imajo spovedniki veliko večo oblast ter zamorejo vredno in dobro pripravljene grešnike odvezati tudi od nekaterih sicer zaderžanih grehov in od cerkvenih kazen; da zamorejo nektere obljube spremeniti v druge dobre dejanja; kar drugi čas ne morejo storiti. Tudi zamorejo spovedniki čas svetega leta podaljšati takim, ki so bili na daljem potu in se še le po času svetega leta domu vernili. Taki morajo pa vse druge pogoje dopolniti; vendar je zadosti, da obiskujejo le domačo farno cerkev. Tudi nevarno bolnim zamorejo kaj druzega odločiti za obiskovanje cerkev.

Otrokom, kteri še niso za sv. Obhajilo, smejo kaj druzega pobožnega odločiti za to. V času nenavadnih svetih let smejo po papeževem privoljenji spovedniki tudi post ali miloščino spremeniti v kako drugo dobro delo njim, kterim bi post ali miloščino zares pretežavna bila. Vse druge dobre dela, ki so zapovedane, da se zadobijo odpustki svetega leta, to je, post, miloščina, obiskovanje cerkev in molitev smejo spovedniki spremeniti, ako je res potreba; le spovedi ne, in sv. Obhajila ne, razun pri otrocih, kakor sem vam že poprej pravil.

Kdo se zamore vdeležiti odpustkov svetega leta?

Vsak pravoveren kristjan, ako se hoče v Rimu vdeležiti dobrot sv. leta, mora sam osebno v Rim popotovati, tam ob odločenih dnevih za to odbrane štiri cerkve obiskati, v to postavljenemu spovedniku se skesano svojih grehov obtožiti in sv. Obhajilo prejeti, preden odločeni čas preteče.

Kader je pa sv. leto dovoljeno za vse keršanstvo, mora kristjan doma, v svojem kraji, vse opraviti, kar je v to zapovedano, ali če bi enega ali druzega dela opraviti ne mogel, naj svojega spovednika poprosi, da mu to delo v kako drugo spremeni.

Ako je kdo z dobrim namenom pričel sveto leto, pa ga zadene huda bolezen, da vsega opraviti ne more, vendar se lahko vdeleži vseh odpustkov, da le s skesanim sercem se svojih grehov spové in vredno prejme sv. Obhajilo.

Tudi ptujec se lahko vdeleži vseh dobrot sv. leta v kraji, kjer je sv. leto oznanjeno, ako se tam tako dolgo zamudi, da opravi vse v to potrebne pogoje.

Ako kdo ponovi v času sv. leta vse pogoje, zamore se odpustkov njegovih zopet vdeležiti; ker pa za se le en popolnoma odpustek potrebuje, zamore druzega dušam v vicah darovati. Se ve da, s kolikor večo vnemo kdo opravi vse potrebne pogoje in kolikor lepši in vredniši prejme svete zakramente, toliko bolj gotovo se vdeleži popolnoma odpustkov.

Da bi se pravoverni kristjani bolj živo vdeleževali odpustkov svetega leta, zapovedali so papeži, da v času svetega leta jenjajo drugi odpustki za žive; tako da se drugi odpustki večidel vsi le dušam v vicah v prid oberniti zamorejo. —

To se mi je potrebno zdelo, da sem vam o tej priliki vsaj nekoliko razložil nauk od sv. leta.

Tacega svetega časa se veseli vsak pobožen kristjan, kajti sv. leto mu je v novo spodbudo, da po potu popolnamosti napreduje, si nabira novih zakladov za večnost; zato moli z novo pobožnostjo; se pripravi še z večo skerbjo, vredno prejeti sv. zakramente; ako za potrebno spozna po nasvetu svojega spovednika napravi dolgo spoved, ali ponovi spovedi nekaj let. Tudi več druzih pobožnih opravil z vso vnemo opravi. Kedarkoli bote, preljubi moji! doživeli tacega svetega časa, radi in prav skerbno se ga poslužite, da postanete bolj popolnoma. Amen.

LXXIV. Keršanski nauk.

2. Sveti misijon. — 3. Cerkvene slovesnosti. — 4. Poseben natoren primerljej. — 5. Nenavadna velika sreča. — 6. Velika nesreča. — 7. Obhoja z drugimi ljudmi. — 8. Počitek in razveseljevanje.

Hudoben človek, v svoji spačeni natori, vlečen od svojih nikdar nasitenih strast, se peha in goni, noč in dan trudi, pa le da bi stregel poželjivosti svoji. Nobene nasprotnosti se ne vstraši, vsake priložnosti se poslužuje, da le misli doseči svoj namen. Ako premislimo lakomnika ali pogledamo nečistnika, kaj vse počneta, koliko se operata, koliko preterpita, da bi dosegla, kar si želita? In če tudi vse dosežeta, kar sta mislila, mar potem mirujeta? O kratko malo ne. V novič se zopet zaženeta, vnovič se zopet pehata, novih pripomočkov se poslužujeta, nove priložnosti iščeta; ja brez nehanja dirjata za peno hitro minijoče nečimernosti tega sveta; in kakošen dobiček, kakošen vžitek, ali kakošen hasen jima na zadnje ostane? Ko mislita vživati sladčice, občutiti morata le grenkost in britkost.

Ako pa, predragi moji! hudobni toliko stori, da bi nasitel svoje strasti, kterih pa nikdar nikoli nasitel ne bo, in za

ves svoj velik in silen trud večidel že tukaj na zemlji le grenkost žanje; mar ni veliko bolj moder pobožni kristjan, ki z vso skerbjo dela za zveličanje svoje, ki se poslužuje in poprijemlje vsake priložnosti, ktera mu pomaga, napredovati na potu popolnamosti, da vedno višej stopa proti svetim nebesom? O da bi vsi kristjani se toliko trudili za večno srečo, kakor se današni svet sploh peha za časno srečo svojo!

Danes teden sem popisal nekoliko čas svetega leta, ki je ena tacih lepih priložnost, kterih se rad poprijemlje popolnoma kristjan, da napreduje v pobožnosti svoji. Naj vam danes naštejem še nekaj takih priložnost. In te so: 2. Sveti misijon; 3. cerkvene slovesnosti; 4. kak poseben naroren primerljej; 5. nenavadna velika sreča; 6. velika nesreča; 7. obhoja z drugimi ljudmi; 8. počitek in razveseljevanje.

Od vsacega vam bom nekaj malega v misel vzel. Naj poprej:

2. Sveti misijon.

Po naši preljubi domovini so sveti misijoni že pogosti, odkar so jih naš nepozabljivi, za vse Slovence toliko vneti, pokojni škof Slomšek vpeljali.

Kaj pa je to, sveti misijon?

„Misijon“ je latinska beseda, in pomenja, kakor „maša“ latinsko „missa“ poslanje, in „sveti misijon“ pomenja poslanje Božje. Pri sveti maši nam nebeški Oče pošlje svojega edinorojenega Sina, ki je ž njim enega bitja, ene natore; ki je po povzdigovanji v podobah kruha in vina pričujoč, kakor Bog in človek skupaj; in mi tega Božjega Sina zopet nebeškemu Očetu darujemo, tako rekoč njemu v dar pošljemo; zato je sv. maša res „missa“ ali poslanje. In tako je tudi „sveti misijon“ poslanje Božje. Le poslušajte kako?

Bog je že od nekdaj, že v stari zavezi, pošiljal delavce v svoj vinograd. Izraeljcem je pošiljal preroke, ki so izvoljenemu ljudstvu oznanovali zapovedi njegove, ter ga opominjevali, kako zvesto naj jih spolnuje. Poslednjič je poslal svojega edinorojenega Sina Jezusa Kristusa, ki je oznanoval ljudem nebeške resnice, in ko je bil on preveliko delo svojega odrešenja doveršil, ukazal je svojim aposteljnom, iti po vsem svetu in oznanovati sveto evangelje; in to je imenitno poslanje Božje, to je „sveti misijon“. Kako skerbno in s kolikim trudom, pa tudi kako koristno so to delo doverševali in še doveršujejo, popisujejo nam cerkveni očetje vseh stoletij. Sv. katoliška cerkev kakor skerbna mati, vedno pošilja svoje duhovne po vsem svetu, oznanovat zveličanski nauk, in to je zares „sveti misijon“.

Po čemu tedaj posebni misijon nam, ki smo v katoliški cerkvi izrejeni, ki imamo vedno oznanovavce sv. vere? Tako bi morebiti marsikdo vprašal. Pa vedite, ljubi moji poslušavci! Izvoljeno Izraeljsko ljudstvo je tudi imelo svoje duhovne, ki so učili in darovali; pa vendar je Bog od časa do časa pošiljal še posebne može, preroke, ki so Gospodovo zapoved nekako ponavljali ali bolj vterdovali. Tako so v novi zavezi vedno pri vseh keršanskih rodovih učeniki, duhovni, ki učijo in darujejo, včasih pa Bog v svoji previdnosti obudi še posebnega učenika in celo družbo svetih mož, ki nekako poživijo, vterdijo postavo Božjo. Tako pridejo tudi misijonarji v keršanske fare, da poterdujejo nauke svete vere, in vnovič vnamejo vse verne, naj zvesto spolnujejo svoje dolžnosti. Oni v kratkem času naj imenitniše resnice svete vere razložijo, imenitnost večnega zveličanja pred oči stavijo, žalostne nasledke človeških hudobij živo popisujejo, jim molitev in pogosto sprejemo svetih zakramentov, kakor najimenitniši studenec Božjih gnad, priporočajo, ter jim vse potrebne pripomočke keršanskega življenja kažejo.

Sveti misijon je prav gotovo eden naj boljših pripomočkov svetega, pobožnega in popolnoma življenja. Prihod ptujih misijonarjev, nove in nenavadne slovesnosti, vsakdanje pridige in premišljevanja naj tehtnejših resnic svete vere, kterih domači dušni pastir v tako kratkem času tako na tanko sam dopovedati ne more; potem dolgo spovedovanje, nenavadni shod ljudstva, zares ginljiva in očitna prošnja pred svetim Rešnjim Telesom, ponovljenje kerstne obljube, izročevanje preblaženi Devici Mariji, blagoslov in postavljenje misijonskega križa, sveti in obilni odpustki; — vse to mora giniti serca vseh pričujočih; vse to mora tudi grešnika prestrašiti in predramiti, mora mlačnega prebuditi; vse to dobrega poterdi in mu na potu popolnamosti veliko pomore. To očitno uči vsakdanja skušnja. Povsodi, kjerkoli so bili sveti misijoni, so se spreobernili zastarani grešniki, so se poboljšali zanikerni zaničevavci svete vere, so zapustili hudobni svoje krive pota, so raztergali nečistniki svoje pregrešne zaveze, so popravili pohujšljivci svoje storjene hudobije, so se spravili očitni sovražniki, so poravnali krivičniki svojo storjeno škodo; z eno besedo, keršansko življenje je vnovič oživelo; ljudje se bolj živo zavedajo svojega večnega poklica.

Kakor je sveto leto dobremu kristjanu imeniten pripomoček, da napreduje v popolnamosti, ravno tako mu je ljub in koristen sveti misijon; kajti vse pobožnosti svetega misijona, zlasti še obilne molitve, skesane solze resnične pokore, lepi zgledi spreobernjenja, ki se očitno godijo, vse to močno in dobro dela na serce dobrega kristjana, ter mu obuja naj svetejše misli in sklepe in tako gotovo veliko pripomore k popolnamosti njegovi.

3. Kar sem vam pa govoril od svetega leta, in kar sem vam zdaj povedal od svetega misijona, to velja nekako tudi

od vseh drugih cerkvenih slovesnost. Vsaka cekvena slovesnost je pobožnemu kristjanu lep nagib, koristno napeljevanje k vedno veči popolnamosti. Božični, velikonočni, binkoštni prazniki, zlasti praznik sv. Rešnjega Telesa, o kolika vnema so vsi ti prazniki pobožnemu kristjanu, da v popolnamosti napreduje! Ves okrepčan, vterjen s tem, kar je v cerkvi videl, slišal in občutil, se poda z novo serčnostjo na svoje delo in služi Bogu z večo zvestobo, z novo natančnostjo. In ako bi kedaj pešala njegova vnema za čast Božjo, urno jo ponovi s tem, da se živo spominja pretečenega praznovanja.

Ali kako lepo in veličastno praznovanje je pobožnemu kristjanu nova sveta maša! Ves okrepčan in poterjen je po taki slovesnosti dober kristjan. Njegovo spoštovanje do cerkve in njenih mašnikov se pomnoži; oživi se v njem veča želja, da hoče po naukih in modrem vodstvu Božjih namestnikov napredovati od čednosti do čednosti.

Kdo zmed vas ne ve, kako ginljivo je pervo sv. Obhajilo otrok? Kako pretresa zastaranega grešnika, ko vidi lepo kardelo nedolžnih duš, pervikrat skleniti se s svojim včlovečenim Bogom v naj svetejšem zakramentu! Pa tudi pobožnemu je v veliko novo spodbudo, ter ga spominja na srečni čas, kedar se je on pervikrat zedinil s svojim Bogom; ga opominja, kolike in kako velike gnade mu je od takrat že mili Bog skazal, ter ga spodbuja, da se vnovič daruje svojemu Bogu, mu vnovič obljubi, da mu bo resnično, zvesto in vdano služil zanaprej.

Kako ginljiva je pobožnemu tudi žalostna slovesnost o spominu vseh vernih duš, ali pogreb skerbnega dušnega pastirja, ali tudi druzega prijatla ali znanca!

Vse take cerkvene slovesnosti so pobožnemu novi in imenitni pripomočki, napredovati v popolnamosti svoji. Od vseh

teh cerkvenih slovesnost veljajo besede sv. Pavla, ktere piše svojemu ljubemu učencu Titu in ktere slišite brati v listu na novega leta dan; namreč: „Prikazala se je gnada Boga, Zveličarja našega vsem ljudem, ktera nas uči, da se odpovejmo hudobiji in posvetnim željam, ter trezno, pravično in bogaboječe živimo na tem svetu, čakajoči zveličanskega upanja in častljivega prihoda velikega Boga in Zveličarja našega Jezusa Kristusa, kteri je sam sebe dal za nas, da bi nas rešil od vse krivice in sebi očistil prijetno ljudstvo vneto za dobre dela.“ (Tim. 2, 11—14.)

Kristjani moji! tudi vi se s pobožnim sercem vdeležujte tacih pripomočkov, tudi vi obhajajte ter se vdeležujte radi in vselej tacih cerkvenih slovesnost, kakor velike nebeške gnade, v popolnamost svojo, v vedno veče posvečenje svoje.

4. Ja tudi natorne prigodbe služijo pobožnemu kristjanu v napredovanje njegove popolnamosti; zlasti še nenavadne, kakor so: nevihte, blisk in grom, potres ali povodnji in suša. Vse mu koristi v dobro, vse mu pomaga, da v pobožnosti raste. V teh natornih prikaznih vidi pobožni kristjan le delo Božje, ter slavi in hvali velikost, mogočnost in veličastvo njegovo; poniža se pod Božjo vsegamogočno roko, in dela v svojem sercu svete sklepe, da hoče tako velicega, tako močnega Boga in Gospoda ljubiti in njemu samemu služiti. Ako te natorne nevihte hudo zadenejo njegovega bližnjega, kar se rado zgodi, ima usmiljenje in sočutje z nesrečnim, ter mu pomaga, kolikor premore. Take natorne in grozovite nezgode so mu močen spodbudljej k pobožnosti; kajti so mu poslanci Božji, ki ga kličejo in vabijo k Gospodu svojemu Bogu.

Kristjani moji! tudi vi kader slišite ali vidite take mogočne pa grozne oznanovavce Božje vsegamogočnosti, tudi vi, pravim, si jih k sercu jemljite, tudi vam naj bodo klici naj višega Gospoda. Ako vidiš, da se na širokem nebu napravlja velika, prestrašna nevihta, spominjaj se na tisti veliki dan, ko se bo prikazalo znamenje Sinu človekovega — sveti križ na nebu, vsem pravičnim v tolažbo, vsem krivičnim v strah in grozo; pa ponovi terdni sklep, da hočeš pravično in sveto živeti, da bo enkrat prečudno znamnje na nebu tudi tebi v tolažbo. In ko bodo sivo-temne in težke oblake tergali urni in svitli bliski, se bota tresla nebo in zemlja pred strelo in gromom, misli na večnega sodnika, ki se bo prikazal na nebu, ter bo stopil na zemljo, sodit vse ljudi, žive in mertve; in to naj te navdaja s svetim strahom Božjim, pa naj te spodbuja in vnema za zveličanje svoje, da te bo enkrat milostljivo sodil večni sodnik. In tako imej vse natorne posebnosti za veliko gnado in močen nagib nebeški, ki naj te v popolnamosti, v svetosti podpira in krepča.

5. Včasih doživi človek kako posebno srečo, ktere se nič ne nadja. Dober kristjan tudi tako srečo oberne v večo popolnamost svojo. Kedar so Simon in pomagavci njegovi vso noč zastonj lovili in niso nič vjeli, pa so na Gospodovo besedo še enkrat svoje mreže vergli in sedaj so čuda veliko rib vjeli; prestrašili so se, in Peter pade Jezusu k nogam in pravi: „Gospod, pojdi od mene, ker sem grešen človek!“ (Luk. 5, 8.) Ta posebna sreča je dala Petru priložnost, da se je toliko ponižal in se spoznal nevrednega, grešnega in zraven tudi hvaležnega. In tako dela vsak dober kristjan. Ako doživi nenadama kako srečo, ali se mu prigodi kaj posebno dobrega, se mu skaže posebno počastenje, vživa veliko veselje, vse to pripisuje dobroti Božji; pa si misli, da te sreče

ni vreden; zato pa se skazuje hvaležnega Bogu, predobremu nebeškemu Očetu, ter terdni sklep ponovi, da hoče Bogu, tako usmiljenemu, z vso zvestobo in stanovitnostjo služiti in njegove zapovedi natanko spolnovati. Tako, predragi moj! delaj tudi ti, kedarkoli doživiš kaj dobrega, kaj srečnega, še celo, ako to nenadama pride; in vedi, da brez volje tvojega nebeškega Očeta se čisto nič ne zgodi. In s takimi mislimi navdan boš na potu popolnamosti vedno naprej šel.

6. Večkrat pa človeka zadene nesreča, ktere se tudi morebiti nadjati ni mogel; ali vsaj to je gotovo, da, bolj ko čuti človek britkost in težavo, težej jo pozabi, kakor nenavadno srečo ali kakoršnokoli dobroto. Ali vendar ravno britkosti in terpljenja so tisti viri, v kterih zajema pobožni kristjan naj več nagibov, da napreduje v popolnamosti svoji. In kako to dela? Čez vse je prepričan, da vse britkosti so od Boga; zato jih vdano in radovoljno sprejemlje iz rok predobrega nebeškega Očeta, ter jih vse spet njemu v čast daruje, pa ga prosi pomoči, da bi vse oberniti mogel v zveličanje svoje; pa tudi sam stori in dela z gnado Božjo, kolikor le premore.

Toraj, preljubi moj kristjan! ako hočeš, da tvoje britkosti in težave bodo podpirale in množile popolnamost tvojo, terdno derži se misli: „Moje terpljenje je od Boga!“ In saj je tudi zares le od Boga! On je, ki vlada ves svet; nič, čisto nič, niti majhnega niti velicega, se ne pripeti brez njegove volje, brez njegovega privoljenja. „Je li kaka nesreča v mestu, ktere bi ne bil Gospod napravil?“ vpraša prerok Amoz. (3, 6.) Ravno ta misel, da vse terpljenje je od Boga, je posebno zveličanska misel. Ta misel te bo obvarovala, da ne postaneš maloserčen, da ne boš godernjal in tožil, da se ne boš serdil ali še v kak veči greh zabredel. Kajti kako bi se prederznil in bi se zoper Boga vzdignil, ž njim sperl ali

pričkal, zakaj ti je nesrečo poslal? Naj te zadene kakoršna koli nesreča, bodi terdno prepričan: „Moje terpljenje je od Boga.“

Pojdi pa v tej misli še eno stopinjo naprej in misli si: „Bog mi le dobro hoče s tem mojim terpljenjem.“ On hoče, da se znebim vseh napak, vseh nepopolnamosti, da svoje serce odtergam od vsega posvetnega, vsega nečimernega, ter da se le njemu vsega vdam. Ako si te svete misli prevzet, nosil boš vse svoje terpljenje prav gotovo lahko v poterpežljivosti in vdanosti v sveto voljo Božjo. Bodi toraj prepričan, da le Bog je, ki ti terpljenje pošlje; le Bog je, ki ti ga v tvoj korist pošlje, zato ga vselej voljno prejmi, njemu zopet daruj, pa ga za pomoč prosi, da ga njemu v čast, sebi v zveličanje vselej obračaš!

Potem pa prizadevaj si, da svoje terpljenje res v dobro obračaš, to je vadi se ž njim, kolikor premoreš, v prelepih čednostih. Svetniki, kakor večkrat slišite, so to kaj dobro znali. Naj vam kaj malega povem od sv. Godoleve. S to svetnico je počenjal njen mož grozovito nečloveško. Spodil jo je od sebe, pa jej odločil posebno stanovanje; postavil je čuvaja, kteri jej za vsakdanji živež ni smel dati nič druzega, kakor le malo skorje suhega kruha in en požirek vode. Keršanska junakinja pa je to grozovitost prenašala s prečudno poterpežljivostjo. Nikdar nikoli ni pokazala naj manjše nevolje, ni razodevala nobene zamerze. Boga pa je vsak dan hvalila, njegovo čast je prepevala, ker jej je tako priložnost dajal, da je tako veliko terpeti mogla. In ravno te britkosti pa so bile tista preblažena lestvica, po kteri je od čednosti do čednosti stopala in tako dosegla verhunec keršanske popolnamosti.

To velja tudi od druzih svetnikov. Ogenj britkosti jih je očiščeval, da so dosegli veliko popolnamost in svetost. Kristjan!

bodi moder in obračaj tudi ti vse svoje terpljenje, vse britkosti in težave v svoje posvečenje, v svojo popolnamost. Ponižuj se pod šibo, ako so njeni vdarci ti britki, te bolijo; vedi in spoznaj, da si s svojimi grehi to zaslužil. Zato se odpovej neredni ljubezni do vse posvetne nečimernosti, zboljšaj svoje slabe razvade in pregreške, bodi zvestejši v službi Božji, čuj bolj skerbno čez svoje serce in svoje petere čutila; pa bodi prizanesljivši in ljubeznjivši do svojega bližnjega. In tako ti bodo križi in težave, britkosti in nadloge naj zdatniši pripomoček h keršanski popolnamosti.

7. Tudi obhoja z drugimi ljudmi ti koristiti zamore. Obhoja z drugimi nam bo pa k popolnamosti pomagala le, če bo izvoljena, prijazna in previdna.

Izvoljena je, ako se pečamo le z dobrimi, z blagimi ljudmi; nikdar pa ne smemo se obhajati s hudobnimi. Hudobnih se moramo ogibati, vsake nepotrebne obhoje ž njimi se skerbno varovati; kajti občenje s hudobnimi je vselej nevarno in je že brez števila ljudi v pogubo zavleklo. Dina, Jakobova hči, je hudobnežem v roke prišla in zapeljana je bila, nedolžnost je zgubila. Peter, apostoljski pervak, je šel med hudobne vojščake in drugo slabo derhal in pozabil je svoje sklepe in zagotovljenja, ter je svojega Gospoda in Boga trikrat zatajil. Pa kaj bi vam pravil in našteval ptujih zgledov; saj nas lastna skušnja žalostno uči, kaj hudobnežev druščina stori. Kje so nekdanje neveste Jezusove venec nedolžnosti zgubile? Mar ne v druščini hudobnežev? Kje so se spočele tolike britke solze zapeljanih rev? Mar ne v druščini hudobnežev? Kje se je spridel zali mladeneč, kinč cele fare, veselje in podpora ljubih staršev? Mar ne v druščini hudobnežev? Ja, vsi vemo: Kdor saje ometa, je sajev; in kdor s spridenimi občuje, zgubi ščasoma vse svoje dobre pravila ter vso ljubezen do vsega dobrega in prav lahko

se spodtakne in pade. Zato je že neverni modrijan Aristip odgovoril na vprašanje, kteri je naj veči čudež na svetu: „Dober človek med hudobnimi.“ In sv. Pavel pa nam vsem kliče: „Zapovemo pa vam, bratje! v imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa, da se ločite od slehernega brata, kteri nerodno živi.“ (II. Tes. 3, 6.) Nasproti pa je obhoja z dobrimi poseben pripomoček, se poboljšati, imeniten pripomoček h keršanski popolnamosti, kar tudi vsakdanja skušnja uči. S svetimi boš svet. Glej toraj, preljubi moj kristjan! da si izvoliš za svojo obhojo le dobre in blage ljudi, ki te bodo boljšali, te v čednostih, v popolnamosti podpirali; in brez posebne sile s hudobneži nikdar ne občuj. In kedar imaš z hudobnim kaj potrebnega opraviti, opravi naglo, kakor hitro je le mogoče.

Naša obhoja z drugimi naj bo prijazna, to je, prizanesljiva, ne žaliva, ampak dobrodeljna. Naša sveta vera nas uči, da vsak človek, tudi naj revniši, naj ubožniši, je po Božji podobi vstvarjen, s predrago kervjo Jezusa Kristusa odrešen in namenjen enkrat posesti nebeško kraljestvo. To vse pa tirja od nas, da ljubeznjivo in prizanesljivo občujemo z vsakim človekom; drugače bi ne imeli nobene prave ljubezni; ja pregrešili bi se celo zoper čast, ktero smo bližnjemu dolžni. In tako prijazno obnašanje je že zato tudi potrebno, da si ohranimo mir in slogo med seboj. Ja kristjan! ako hočeš v popolnamosti napredovati, bodi z drugimi vselej prijazen; varuj se vsega odurnega in razžaljivega obnašanja, ne derži se kislo in čmerno, ne ravnaj z nikomur sirovo, zaničljivo ali ošabno, zlasti se varuj vsega pikanja in zmirjanja. Derži se vodila, kterega si je napravil in se ga tudi deržal sv. Frančišek Salezi, ko je še v šolo hodil: „Pred vsem se bom skerbno varoval, je rekel, da nikdar nikogar ne razžalim s pikanjem ali z nor-

čevanjem; vsacega bom spoštoval, z vsakim spodobno občeval; malo in le od dobrih reči bom govoril.“ Ako te tedaj dolžnost veže, da moraš koga resnobno svariti, njegovo obnašanja grajati, pazi in glej, da predaleč ne stopiš; bodi miren in obnašaj se tako, da se bo tudi pri resnobi in pri svarjenji dobrovoljna ljubezen razodevala.

Naša obhoja z drugimi mora biti tudi previdna; to pa bo, ako skerbno pazimo, da nismo nikomur v spodtikljej, pa se tudi mi nad nikomur ne spodtikamo. Ena sama beseda, edin pogled, en sam migljej, ja vsako še tako majhno dejanje zamore slabega človeka v greh zapeljati ali mu v skušnjavo biti, ako nismo zadosti pazljivi na-se. In ravno tako lahko se pohujšamo tudi mi nad drugimi. Posebno previdni pa še moramo biti v obhoji z osebami druzega spola, in če bi tudi še tako pobožne bile. Taka skerbna previdnost nam je tudi potrebna v obhoji z ljudmi, kterih značaji nam niso do dobrega znani. Ako vsakemu zaupamo, ki se nam dober zdi, lahko se vjamemo v nevarne zanjke in lahko zapletemo v časno in večno škodo. Ne zanašaj se na vsacega. Tudi tu so nam svetniki zapustili prelepe zglede. Sveti Frančišek Salezi se je že v mladih letih skerbno ogibal vse obhoje z ženskami; ja tudi z mladenči se ni pajdašil, ki so se mu nevarni zdeli. Storil je pa prijatelsko zavezo s šesterimi součenci, kteri so bili pobožni in zares pohlevni, in ž njimi je v odločenem času združeno molil, se učil, med obedom kaj pobožnega bral, le spodobno, potrebno in spodbudljivo govoril, vsak večer svojo vest izpraševal, večkrat svete zakramente prejemal, ob nedeljah in praznikih Božjo besedo poslušal, malokdaj, pa nikoli brez potrebe, ni iz hiše hodil, ter se je z vso skerbjo ogibal vsake nevarne obhoje.

Tako, preljubi kristjan! naj bo tudi tvoja obhoja z drugimi sicer prijazna in povoljna, pa vselej tudi previdna, da se

ogiblješ zapeljivosti in druge škode. Glej čebelico, ki se ne dotakne strupa v cvetlicah, iz kterih serka le čisti med. In ako bo tvoja obhoja z ljudmi taka, gotov ti bo tudi pripomoček h keršanski popolnamosti.

8. Tudi počitek in razveseljevanje je pripomoček, da rastemo v čednostih in v keršanski popolnamosti; ako je pošteno času primerjeno, z dobrim namenom posvečeno, nikdar ne prestopa poštene meje in je spodobno.

Keršansko razveseljevanje mora biti pred vsem času primerjeno. Človek potrebuje počitka, razvedrenja; ali vendar o pravem času. Vedno napeti lok oslabi in svojo moč zgubi; tako bi tudi človek posebno za imenitne dela ne bil pripraven, ako bi nikoli vsaj enmalo ne zvedril svojega napetega uma. Tudi sveto evangelje nam ne prepoveduje nedolžnega razveseljevanja; ja sv. apostel Pavel nam celo prigovarja, da se veselimo, ali vselej v Gospodu. (Fil. 4, 4.) Pobožnost keršanska nikakor ne tirja, da bi se človek brez prenehanja, v enomer vkvarjal le z resnobnimi rečmi, ali da bi čmeren in žalosten hodil s pobešeno glavo klaverno. Tega ne! Bodimo veseli; kajti tudi Gospodu je všeč veseli darivec. Vendar mora naše razveseljevanje biti o pravem času. Ako bi pa kdo vžival še tako nedolžno veselje, pa v času, kedar je po svojem stanu dolžen delati, bi to, se ve, da ne bilo prav, celo greh bi bil. Glej toraj, ljubi moj kristjan! da z razveseljevanjem ne zamudiš nobene dolžnosti; naj ti bo počitek, kakor vživanje jedi in pijače, le pripomoček, da zopet novo veselje imaš do svojih opravil. Le tako ti koristiti zamore. Ako pa razveseljevanje ni o pravem času, ali nezmerno, te v čednosti ne bo podpiralo, te bo le oviralo, in celo v grehe zakopalo.

Naše razveseljevanje mora biti pošteno. In pošteno je, ako se zraven njega kaj pregrešnega ne počne; tudi celo nobene

nevarnosti v greh ne sme imeti. Kdor čednost ljubi, po popolnosti hrepeni, gotovo ne bo iskal vedrila tam, kjer je kaj pregrešnega, ali kjer je velika nevarnost za čednost in nedolžnost. Vsak dober, pobožen kristjan išče le tacih razveseljevanj, ktere ga v dobrem krepčajo, mu priložnost dajejo, da se vadi v čednosti, v zmernosti, spodobnosti in zatajevanji, tedaj, da bi vedno bolje bil.

Naše razveseljevanje mora biti tudi z dobrim namenom posvečeno. Sv. apostelj Pavel hoče, da, razun greha, vse storimo le v Božjo čast. Dober namen daje našim delom še le veljavo v Božjih očeh; brez dobrega namena naše dela niso v resnici dobre; še manj pa bi bilo razveseljevanje dobro, ako bi ga vživali iz slabega namena. Kedar toraj se raduješ in veseliš, vselej misli si: Vživam to veselje, pa da bi tudi v tem delal po volji Božji, kteri je človeško natoro tako vstvaril, da je razveseljevanja zmožna in potrebna, da bi mu potem toliko zvestejši služil. In ako pri svojih zvedrilih vselej tak dober namen imaš, so v Božjih očeh dopadljive, celo zaslužne kakor čednosti in dobre dela; ker imaš pri vsem tem le spolnovanje volje Božje pred očmi. Tako so svetniki mislili in delali.

Sv. Karl Boromej se je neko nedeljo večer z drugimi duhovni razveseljeval na biljarji. Eden duhovnov med igro pravi: „Kaj bi mi pač počeli, če bi nam napovedano bilo, da čez eno uro bomo morali stopiti pred sodni stol Božji?“ Eden pravi, da bi hitro šel in opravil svoj brevir ali duhovno molitev, ktere še ni popolnoma za tisti večer opravil; drugi misli, da bi si urno poiskal svojega spovednika. Vsak je kaj druzega povedal. Sv. Karl pa smehljaje pravi: „Kar mene tiče, jaz bi to igro končal; kajti pričel sem jo, da bi s tem Bogu dopadel, in mislim, da v tem trenutku ne morem kaj druzega storiti, kar bi Bogu dopadljivšega bilo.“

Kdor se razveseljuje iz tacega namena, temu je zvedrilo gotovo dober pripomoček, da v zasluženji in v čednostih raste. Se ve da naše razveseljevanje meje spodobnosti nikdar prestopiti ne sme. Zato, preljubi kristjan! skerbno pazi, da pri svojem razveseljevanji ne govoriš in ne počneš, kar se kristjanu ne spodobi, kar bi druge pohujšati, tvojo vest pa vznemiriti zamoglo. Zato že poprej ponovi terdni sklep, da hočeš na se skerbno gledati, da te noben greh ne prehiti. Med razveseljevanjem pa imej vedno Boga pred očmi in večkrat ponovi storjene dobre sklepe. Sploh na nobeno zvedrilo ne smeš navezati svojega serca; to je, nobeno zvedrilo ne sme tvojega serca prevzeti, in vsako razveseljevanje imej raji za potrebno zlo, kakor za kaj posebno dobrega. „Ker ima svet svoje veselice za same cvetlice, pravi sv. Gregor, kdo mi bo verjel, ako jih jaz le bodeče ternje imenujem?“ Tedaj ne cvetlica, ampak bodeče ternje naj ti bo vsako razveseljevanje, in tvoje serce se v njem nikdar zgubilo ne bo. — Ako te vodila natanko spolnuješ, vselej se boš Bogu dopadljivo razveseljeval, in v čednosti in popolnamosti boš rastel. —

In tako sem vam, preljubi moji in predragi! naštel nektere pripomočke, kterih se ali vsaki čas, ali pa le v nekterih okoliščinah svojega življenja poslužiti zamorete, da v keršanski popolnamosti napredujete. Poslužujte se jih pridno in stanovitno. Ako tudi včasih kaj težavnega pride, ne obupaj ljubi moj! poprimi se z novo serčnostjo vsacega dobrega pripomočka; saj ti bo Bog pomagal, da vse dopolniš. Bodi serčen in zaupaj na Boga, ter bodi stanoviten; saj bo kmalo končano. Dan se je že nagnil, ni več daleč delapust, ko se boš odpočil svojega truda, si obrisal svojega pota, ter boš vekomaj počival. Zato zakličem s sv. Pavlom: Ljubi moji bratje! bodite stanovitni in nepremakljivi, obilni bodite

vselej v delu Gospodovem, ker veste, da vaše delo ni zastonj v Gospodu.“ (I. Kor. 15, 58.) Amen.

LXXV. Keršanski nauk.

B. Pripomočki h keršanski popolnamosti za nektere kristjane posebej.

1. Radovoljno uboštvo.

Popisal in priporočil sem vam pripomočke, kterih naj se skerbno poslužuje vsak, kdorkoli hoče keršansko popolnamost doseči. Kdor pa živo veruje v pravega Boga, terdno zaupa vanj in ga iz celega serca ljubi, pa tudi to svojo ljubezen v dejanji razodeva in tako stori, kar premore; njemu daje mili Bog v vsi obilnosti svoje mogočne gnade, in človek ž njo vterjen, se bo kakor na perutah ljubezni in pobožnosti vedno višej povzdigoval v keršanski popolnamosti, da bo dospel k njemu, od kterega vse dobro imamo. Takemu, po popolnamosti hrepenečemu kristjanu bo pa lahko, da ne bo le spolnoval, kar sv. evangelje vsacemu spolnovati zapoveduje, ampak tudi zato si bo prizadeval, kar je le priporočeno, nasvetovano. Kajti kaj druzega je, kar je zapovedanega, in kaj druzega, kar je le svetovanega.

Sv. Avguštin od tega tako-le piše: „Kaj druzega je svet; kaj druzega je zapoved. Svet je, da ohraniš vedno devištvo, da se zderžiš vina in mesa, da vse poprodaš in med uboge razdeliš. Zapoved pa je, da ohraniš pravico, da se vsak človek hudega varuje in dobro stori. Od devištva je rečeno: „Kdor more umeti, naj ume;“ (Mat. 19, 12.) Od pravice se pa ne reče: „Kdor jo more storiti, naj jo stori;“ ampak, pisano je: „Vsako drevo, ktero ne stori dobrega

sadu, bo posekano in v ogenj verženo.“ (Mat. 3, 10.) Kdor radovoljno tudi svet spolnuje, imel bo veče veličastvo, kdor pa zapovedi ne spolnuje, ne bo kazni odšel, ako med tem pokore ne stori.“ In da poznate tudi te preimenitne pripomočke h keršanski popolnamosti, moram vam naj poprej odgovoriti na vprašanje:

Kaj so evangeljski svetje?

Evangeljski svetje so vodilo, kterega so nam Jezus in njegovi aposteljni dali, ktero je toraj zapisano v sv. evangelju, in ktero nam kaže posebno obnašanje, po kterem storimo več, kakor nas veže zapoved, ter nas vodi k veči popolnamosti. Imenujejo se svetje, ker nas ne vežejo pod grehom, kakor zapovedi; ampak ker jih smemo celo opustiti brez greha, dokler se v to obljubo nismo zavezali.

Kteri so evangeljski svetje?

1. Radovoljno uboštvo.
2. Vedno devištvo.
3. Vedna pokoršćina pod duhovnim poglavarjem.

Poželjenje oči, poželjenje mesa in napuh življenja, to so tiste, bi dejal, posvetne hudobe, ktere nas v greh, v hudobijo zapletejo; radovoljno uboštvo, vedno devištvo in vedna pokoršćina pod duhovnim poglavarjem pa imajo to posebno v sebi, da nas od pozemeljskega vedno bolj odtergujejo, k nebeškemu povzdigujejo, pa nas za veče veličastvo v nebesih zorijo. Spolnovati te evangeljske svete je tako rekoč visoka šola kristjanu, kteri je že visoko dospel v svoji sveti popolnamosti. Kdor se je naučil, da se zna odpovedati radovoljno in rad vsemu časnemu imetju, svojim nečistim željam in celo svoji lastni volji, ta praznuje že tu na zemlji svoj vnebohod.

Posebno in veliko gnado ima, kdor zamore ta trojni dar Bogu darovati. Nečimerni, v ta svet vsi zatelebani ljudje ne spoznajo tega; kajti njihovo persteno, meseno serce je preveč obteženo, njih um preveč otemnjen; zato celo zametujejo in zaničujejo evangeljske svete, ter menijo, da jih spolnovati mogoče ni. Mi pa, ljubi moji! moramo še bolj občudovati nje, kterih od spolnovanja teh svetov ne oplašijo niti zaderžki niti težavnosti. Da bomo mi prav ceniti vedeli, koliko vredni in imenitni da so evangeljski svetje, povedal bom vam od vsacega nekoliko. In danes naj vam precej opišem:

1. Radovoljno uboštvo.

a) Kaj je radovoljno uboštvo?

Radovoljno uboštvo je to, da se kdo odpove posestva ali vsaj odpove, po svoji prosti volji rabiti vse časne dobrote ali vse časno, da bi se toliko ložej potegoval za večno, in bi Kristusu, svojemu Gospodu, toliko podobniši prihajal. Dvojno je torej potrebno k radovoljnemu uboštvu; pervič, da se kdo odpove vsemu časnemu; drugič pa, da ima kdo sveti namen, kteri mora pri tej odpovedi biti, da bi namreč toliko ložej Bogu služil. Da pervo toliko ložej razumite, moram vam ponoviti, kar sem vas v drugih keršanskih naukih učil, da je namreč trojno uboštvo. Uboštvo v sili, uboštvo v duhu, in uboštvo prostovoljno. Uboštvo v sili ima oni, ki vsega časnega pomanjkanja terpi, in pri vsem trudu in terpljenji ne more si pridobiti nikakoršnega premoženja ne. To uboštvo prisiljeno samo na sebi niti ni dobro niti ni hudo. V dobro, duši koristno si ga lahko storiš, ako si s tem zadovoljen in britkosti in težave njegove poterpežljivo in iz ljubezni do Boga prenašaš. — Uboštvo v duhu ima, kdor sicer premoženje ima, naj bo že veliko ali majhno, pa svojega serca na-nj nič ne navezuje

in pri tem dolžnosti pravice in ljubezni nikdar ne prelomlja. To uboštvo v duhu pa je imenitno za vsacega, je zapoved, tako, da kdor hoče zveličan biti, mora biti v duhu ubožen, naj že bo bogat ali reven. Saj pravi naš ljubi Jezus od tacih, kteri denar ali drugo posvetno blago neredno ljubijo, da ložej pojde kamela skozi šivankino uho, kakor bogatinec v sv. nebo. (Mat. 19, 24.) Pri zveličanskih čednostih sem vas od tega bolj obširno učil.

Radovoljno uboštvo pa ima tisti, kteri svojega serca na posvetno blago nima le nikakor nič navezanega, ampak se mu celo popolnoma odpove. Radovoljno uboštvo obsega toraj tudi dvojno uboštvo v sili in v duhu; obsega uboštvo v sili, ker tak človek se znebi vsega, kar ima, ter vse zapusti in to na vselej; obsega tudi uboštvo v duhu, ker radovoljno ubožen vse, kar ima, da, celo življenje in noče imeti nikakoršnega premoženja, niti velicega niti malega.

Lep zgled nam je tu sv. Anton puščavnik. Sv. Atanazi nam od tega imenitnega puščavnika tako le piše: Po smerti svojih staršev je moral blizo dvajset let imeti, in prevzel je oskerbovanje domovine in svoje še majhne sestre. Ni še preteklo šest mescev, da je po svoji navadi ravno v cerkev šel; pa premišljeval je, kako so aposteljni vse zapustili, pa za Zveličarjem šli, in po apostoljskem spričevanji, je takrat njih veliko poprodalo vse imetje svoje, ki so prinesli kup aposteljnom, da so ga med uboge razdelili. Premišljeval je tudi plačilo, ktero so zato prejeli v nebesih. V tacih mislih pride v cerkev in prigodilo se je, da ravno takrat so pri sveti maši brali tisti odstavek svetega evangelja, v kterem je Gospod bogatinu rekel: „Ako hočeš popolnoma biti, idi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim, in boš zaklad imel v nebesih.“ (Mat. 19, 21.) Te besede je nase obernil, vernil se

je domu, pa vse poprodal, kar je imel. Imel je tudi tri sto sadunosnih, posebno lepih in dobrih palm, ktere je svojim sosedom oddal, da bi ja nobene posvetne skerbi ne imel niti on niti sestra njegova. Vse drugo je prodal in kar je skupil, kar pa ni bilo malo, je vse med uboge razdelil. Le nekaj malega si je prihranil za sestro, ki je še majhna in slaba bila. Ko pa spet v cerkev pride in sliši v svetem evangelju besede Gospodove: „Ne skerbite za jutri!“ (Mat. 6, 34.) je še to malo med uboge dal, pa ni več v svoji hiši ostal. In ko je svojo sestro dobrim, vernim in znanim devicam v izrejo izročil, je, prost vseh posvetnih vez, ojstro in spokorno živel, ter skerbel le za zveličanje svoje. Glejte, sv. Anton je bil ubog v sili, ki se je vsemu časnemu odpovedal, in to za celo življenje svoje. On je bil pa tudi ubog v duhu, ker je prostovoljno se odpovedal vsemu posestvu časnega blaga in je ubog vedno ostati hotel. Pa tudi prostovoljno uboštvo si je zvolil, da je toliko ložej le Boga samega ljubil.

Ni pa zadosti, sem rekel, da bi se kdo le prostovoljno odpovedal vsemu posestvu, da bi že imel radovoljno uboštvo; ampak on mora zraven imeti še pravi namen, čeznatorni nagib. Slišali ste že, da tudi neverniki so se odpovedali vsemu posestvu, pa so si prostovoljno ali radovoljno uboštvo zvolili; ali k temu so jih napeljevali sami natorni nagibi. Znebili so se svojega imetja, ter so revno živeli, da niso imeli sitnost in skerbi, ktere tudi premoženje napravlja; ali pa so s svojo revščino oči druzih nase vlekli, ter so želeli, da je svet občudoval njihovo uboštvo. Tako uboštvo, če tudi prostovoljno, pred Bogom ni imelo nikakoršne veljave, ter ni bilo pripomoček popolnišega življenja, ampak je streglo le nasitenju njihovega napuha ali njihove samopašnosti. Da bo radovoljno uboštvo Bogu dopadljivo in zdaten pripomoček h keršanski popolnamosti, mora

izvirati iz svetega namena, mora imeti čeznatorni nagib. To pa je le takrat, kedar se človek odpove vsemu posvetnemu imetju za to, da bi toliko ložej Bogu služil, da bi bil toliko bolj podoben Kristusu in za svoje zveličanje toliko bolj skerbeti zamogel. Ako ni tega namena, potem radovoljno uboštvo pri Bogu nič ne velja, pa tudi ni nikakov pripomoček k popolnamosti.

O času sv. Tomaža Akvina je živel menih, ki je zapuščeval vse bogastvo, pa ne iz pravega namena; kajti bil je neizrečeno jezi podveržen. Ko pride pogovor na tega meniha med brati, pravi sv. Tomaž: „Uboštvo tacega meniha se mi zdi, kakor veliko izdajati za reven dobiček.“ — Vse drugače je bilo uboštvo sv. Maksimilijana. In ker je ta svetnik naš rojak, naj vam nekej malega od njega povem. Rojen Slovenec v Celju na Štajerskem, je imel pobožne in bogate starše. Sedem let starega so izročili njegovi dobri starši učenemu in bogaboječemu mašniku Oraniju v izrejo. Ta je mladenča napolnil s strahom Božjim ter ga vadil v naj lepših čednostih, posebno v ponižnosti, v krotkosti in čistosti. Odrastel je prelepi in čisti in lepo podučeni Maksimilijan, ko mu starši pomerjó in zapusté obilno premoženja. Maksimilijan pa, ki je samega sebe že poprej popolnoma Bogu daroval, je vse svoje premoženje razdelil med uboge, in oprostil vse sužnje, ki so njegovim staršem služili. Kristus mu je bil več, kakor ves svet; cilj in konec vsega njegovega hrepenjenja je bil le zveličanje svoje duše. Postal je škof in neizrečeno veliko nevernikov, svojih rojakov; je k pravi veri pripeljal. Noriški poglavar Ejulazi pa ga je zato prijel in ob glavo djal, dvanajstega oktobra leta dve sto tri in osemdesetega.

2. Radovoljno uboštvo pa ni zapovedano, je le svet; kterega spolnovati ni zavezan nihče, dokler se kdo prostovoljno

z obljubo k temu ne zaveže. To je nauk svetega evangelija. Nek mladeneč je prišel k Jezusu in bogat ki je bil, ga je vprašal: „Dober učenik, kaj naj storim dobrega, da zadobim večno življenje?“ Zveličar pa mu je dejal: „Ako hočeš v življenje iti, spolnuj zapovedi.“ In ko ga mladeneč vpraša, ktere? pravi mu Jezus: „Ne ubijaj; ne prešestuj; ne kradi; ne pričaj po krivem. Spoštuj očeta in mater, ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe.“ In ko mu mladeneč pravi, da vse to spolnuje že od svoje mladosti, in le še vpraša: „Kaj še manjka? pravi mu naš Zveličar: „Ako hočeš popolnoma biti, idi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim, in boš zaklad imel v nebesih; ter pridi in hodi za menoj!“ (Mat. 19, 16—21.) Tu naš Zveličar na tanjko razloži, kar je potreba, da bo kdo zveličan, in kar storiti mora, da bo popolnoma. Spolnovati zapovedi našteje mladenču za bistveno potrebno pogojo, ako hoče doseči zveličanje; prodati svoje premoženje in razdajati med uboge, kar je ravno radovoljno uboštvo, to mu le svetuje, da se tega posluži, kakor pripomočka k popolnamosti, ali pa ga lahko tudi opusti.

Akoravno pa prostovoljno uboštvo ni zapoved, vendar je pa kaj prav dobrega in Bogu dopadljivega. Saj ga je posvetil Sin Božji s svojim zgledom. Nebo in zemlja sta njegova, in vendar se vseh posvetnih dobrot naj manjših ni prilastil, ampak golo uboštvo si je v delež izvolil. Porodila ga je uboga mati v zapuščenem hlevu; sam ni imel toliko svojega, kamor bi bil le glavo svojo položiti zamogel; umerl je na križu; še oblačila so mu slekli. Kteri si to prostovoljno uboštvo v delež zvolijo, stopijo zares v stopinje Kristusove, ter se lotijo gotovo kaj posebnega dobrega in Bogu dopadljivega. — Ravno tako so tudi svetniki imeli radovoljno uboštvo za prav imenitno, v Božjih očeh veljavno čednost, ter so si ga zvolili za vse svoje

življenje; ali, če jim okoliščine tega niso pripustile, vsaj hrepeneli so po tem uboštvu. Sv. Janez Kerstnik je živel v naj večem uboštvu, akoravno so njegovi starši premožni bili. Nič ni imel; revna suknja s kameljne dlake in usnat pas okoli ledij mu je bila vsa obleka; kobilice in divji med v hrano, puščava pa njegovo stanovanje. Tudi aposteljni in učenci so vse zapustili in za Gospodom šli; tako so pervi kristjani svoje imetje prodali in kup v splošni zaklad položili, da so vsi skupno imeli. Če je tudi to pojenjalo, vendar je še vedno veliko pobožnih bilo, ki so vse svoje zapustili, da so toliko ložej in zvestejši Bogu služili. Med njimi so bili tudi knezi in kralji. Uboštvo jim je ljubše bilo, kakor lakomnikom njih bogastvo, in za vse zaklade celega sveta bi ga zamenili ne bili. Sveti Filip Neri je večkrat dejal, da želi tako ubožen biti, da bi potreboval le en sam vinar, pa da bi mu še tega nobeden dati ne mogel. Glejte, kako visoko so cenili svetniki radovoljno uboštvo!

Se ve da tisti nimajo radovoljnega uboštva, ki se z zapeljevanjem, z igro, s pijančevanjem, z lenobo znebijo svojega premoženja, svojega imetja in tako z grešnim življenjem na beraško palico pridejo. Taki niso ubogi zavoljo Boga, ampak zavoljo zanikernosti svoje; pa tudi nimajo radovoljnega uboštva, ampak le prisilenega; zato jih pa čaka ne zveličanje, ampak ojster in težek odgovor, ako pokore ne storé.

Zato si bote tudi, berž ko ne, mislili, da radovoljnega uboštva je pač malo na svetu. Pa če ga je tudi malo; vendar prinaša veliko dobička njim, ki si ga zvolijo. Poslušajte, da vam še povem:

3. Kako imeniten pripomoček h keršanski popolnamosti je radovoljno uboštvo?

a) Naš Zveličar Jezus Kristus je obljubil za to neizrečeno veliko plačilo v nebesih. Mladenču je priporočal radovoljno uboštvo s temi besedami: „Zaklad boš imel v nebesih.“ Apostelnom je pa rekel: „Resnično vam povem, da ob prerojenji, kedar bo Sin človekov sedel na sedežu svojega veličastva, bote tudi vi, kteri ste šli za menoj, sedeli na dvanajst sedežih in sodili dvanajstere Izraelove rodove. In sleherni, kteri zapusti hišo, ali brata, ali sestro, ali očeta, ali mater, ali ženo ali otroke, ali njive zavoljo mojega imena, stoterno bo prejel, in večno življenje dosegel.“ (Mat. 19, 28, 29.) Kdorkoli toraj se eni ali drugi stvari odpove zavoljo Boga, da bi njemu bolje služiti zamogel, stoterno bo poplačan že tu in večno življenje bo tam dosegel. „Ako si ti, pravi sv. Janez Križanski, eno samo veselje zavergel in se zatajil, dodeli ti Gospod že v tem življenji po duhu in po telesu stokrat toliko. Kdor pa se vsemu posvetnemu odpové, mar ne bo prejel neizrečeno velicega plačila?“

Radovoljno ubog je tisti srečni, ki nič nima, pa vendar vse v Bogu poseduje; ki je sicer ubog, pa je naj bogatejši; ker je Jezusovo uboštvo bogatejši, kakor svet z vsem svojim bogastvom in z vsemi zakladi. On vživa v sladkem miru, v notrajni tolažbi, v obilnih gnadah veliko veče in lepše darove, kakor jih je iz ljubezni do Boga na svetu zapustil. On se loči iz tega sveta v terdnem zaupanji, da pojde v kraljestvo Božje, ker je, kakor evangeljski kupec vse svoje premoženje dal, da je ž njim predragi biser nebeškega kraljestva si kupil. „Ako hočeš vedeti, pravi sv. Avguštin, kako bogato je uboštvo, to je, koliko ceno pri Bogu ima, ti povem, da se nebesa zanj kupijo.“ Kako imenitno in drago je radovoljno uboštvo!

b) Kakor pa je radovoljno uboštvo že samo na sebi posebno dobro in Bogu dopadljivo, tako je pa tudi zares imeniten pripomoček h keršanski popolnamosti. Ono odvzame naj veči zaderžek keršanske popolnamosti; ta pa je neredna ljubezen in hrepenjenje po časnih dobrotah. Kajti kdor se prostovoljno, iz ljubezni do Boga vsega svojega znebi, in za terdo sklene ali obljubo stori, da celo svoje življenje noče imeti nikakoršnega premoženja; on očitno kaže, da je prost vsega neurednega nagnjenja do denarja in do druzega blaga, in da mu lakomnost v službi Božji opoverati in ga v razne pregrehe zapeljati ne more. Kajti že neverni modrijan Sokrat primerja bogastvo z dolgo obleko, ki nam po petah bije. „Kakor dolga obleka, pravi, se med noge zapleta, in človeku brani, da hitro iti ne more, tako nam zaderžuje bogastvo, da se hitro ne navadimo lepih čednosti.“ In to nam poterduje vsakdanja skušnja. Koliko zaderžanja v dobrem, koliko skušnjav in dušnih nevarnost napravlja človeku skerb za časno blago! Kako lahko pozabi marsikdo na Boga in na svoj večni namen, ki se trudi in si prizadeva, da bi ohranil in množil časne dobrote! Pri tem pehanji za časno ga lahko napadejo, tudi premagajo skušnjave, da se pregreši zoper ljubezen, ali celo zoper pravico. Kolikokrat in kako močno ga zaderžuje ta skerb za časno spolnovati službo Božjo in delati za zveličanje svoje! Pri molitvi, pri službi Božji, pri prejemi sv. zakramentov, o koliko raztresenosti, koliko skušnjav mu moti serce, in koliko skerbi mu dela nezmerno težo, da še enega očenaša zbrano zmoliti ni v stanu! Naveži prosti tici kamen na perute, in ne bo mogla naprej; še manj pa se na kviško povzdigniti zamore. Ravno tako se godi človeku, ki je ves obtežen s skerbmi za časno; malo stori dobrega; še manj pa zamore v popolnamosti napredovati. — Vse drugačno pa je v radovoljnem uboštvu.

Radovoljno ubožni si ne beli glave zavoljo časnih reči; kajti on nima nič svojega, pa si tudi nič pridobiti ne more, da bi njegovo bilo. On ne pozna nerednih želj po denarju in posvetnem blagu ker nič posesti noče. Njega ne moti niti skerb, kaj si pridobiti, niti strah, kaj zgubiti, ker ne more nič pridobiti pa tudi nič zgubiti. Njegovo serce je čisto prosto; ravno zato pa lahko mirno služi svojemu Bogu in skerbno dela za zveličanje svoje; toraj tudi v keršanski popolnamosti lahko napreduje. Sveti Gregor pravi: „Kakor je bogastvo orodje vsem hudobijam, tako je znebenje njega, to je, uboštvo roditelj in hranivec vseh čednost.“ In sveti Bernard uči: „Prostovoljno uboštvo je prekrasni pot v zveličanje, je hrana ponižnosti, korenina popolnamosti; je sad, akoravno skrit, vendar mnogoteri. To je tisti zaklad, ki je v njivi skrit.“ Ker toraj radovoljno uboštvo odpravi naj veči zaderžek v službi Božji, to je neredno ljubezen in poželjenje po časnem blagu je zares poseben pripomoček h keršanski popolnamosti.

c) Radovoljno uboštvo je pa tudi zato poseben pripomoček h keršanski popolnamosti, ker v njem in ž njim človek Bogu, svojemu Gospodu v s e s v o j e v d a r p r i n e s e. Lepo in dobro je, ako človek ubogim rad kaj podeli, ali sploh s svojim premoženjem rad drugim pomaga; kajti tako kaže, da nima na časno navezanega serca in da se iz ljubezni do Boga odpove vsi lakomnosti. Kolikor več svojega pa človek drugim daje in tako Bogu daruje, toliko večo ljubezen kaže, toliko pripravniši je, da napreduje na potu popolnamosti, ki je ravno v ljubezni Božji. Ta dar, in toraj tudi ljubezen do Boga in napredovanje v popolnamosti je pa gotovo še veče v njem, ki ne mara za nobeno premoženje, ki se je odpovedal vsemu posvetnemu in živi v prostovoljnem uboštvu, pa veselo in poterpežljivo prenaša vse iz tega izhajajoče težave in britkosti. Mar tak preimeniten

dar ni očitno in resnično znamenje, da je človek na potu popolnamosti, in da na tem potu urno napreduje, naj srečno doseže svoj namen, večno življenje?

d) Tudi zato je radovoljno uboštvo imeniten pripomoček h keršanski popolnamosti, ker napeljuje človeka k raznim in mnogoterim čednostim. Ono ga vadi v zatajevanji, v ponižnosti, v zmernosti, v zaupanji na Boga, v hvaležnosti in v druzih čednostih. Ono mu zares gladi in lajša pot v nebesa. Mar ne hodi ložej in hitreje popotnik, ki svoje bale od sebe verže, kakor on, ki težko nese? Mar ne preplava dereče reke gotovši on, ki vse, celo svoje oblačila od sebe dene kakor kdor oblečen še kako težo na herbtu ima? — Ni čuda toraj, da so svetniki od nekdaj radovoljno uboštvo visoko cenili in ljubili. Sv. Frančišek Asiski je posebno ljubil uboštvo. Kakor posvetnjaki množijo svoje imetje, tako je on množil svoje uboštvo. Naj ubožniši bi bil rad. Ko nekdaj sreča napol golega berača, pravi svojim bratom: „Uboštvo tega moža nam dela veliko osramotenje; kajti ubožniši je, kakor smo mi.“ In ker je radovoljno uboštvo tako imeniten in zdaten pripomoček h keršanski popolnamosti, zato so ga vsi začetniki duhovnih redov ojstro tirjali. In kdo ne občuduje še današnih samotarcev, ali pobožnih misijonarjev, ki po zgledu Jezusovih učencev oznanujejo sveto evangelje, ter so vse zapustili, karkoli bi jih utegnilo v njih poklicu zaderževati, da toliko ložej spolnujejo svoj imenitni namen. Njihovo edino bogastvo so duše, ktere s svojimi pridigami, s svojim opomini in s svojimi zgledi Kristusu pridobivajo; so cerkve, šole, bolnišnice in druge zavetnice, ktere v svoji ljubezni do bližnjega stavijo. In ravno radovoljno uboštvo in njihovo priprosto življenje je, s kterim si pridobivajo vse serca ljudi, da sprejmejo zveličanske nauke, ktere jih učé.

Kristijan moj! jaz ne tirjam, da bi se ti vsemu svojemu

imetju odpovedal pa radovoljno uboštvo si izvolil; ali vendar naj se vsak vsaj v duhu po tem ravna. In to je, kar Bog zapove, da nihče svojega bogastva nezmerno, neumno ne ljubi; da vsak svoje imetje obrača v Božjo čast, sebi in bližnjemu v zveličanje; in kdor je pa ubog, naj svoje uboštvo nosi poterpežljivu in vdan v voljo Božjo. Vedi in nikar ne pozabi ti bogati in premožni, da je vse le Božji dar, kar imaš, in da si dolžen Bogu biti toliko hvaležniši, toliko zvestejši, kolikor več imaš. Vedi in nikdar ne pozabi, da Bog je tisti Gospod, ki svoje darove mnogotero razdeljuje. Enemu da pet talentov, enemu dva, enemu enega. In ti talenti so telesne in dušne dobrote. Telesnih dobrot perve so zdravje in premoženje; ali vsega tega nismo mi gospodarji, smo le hišniki. Prej ali poznej bo Gospod Bog tirjal ojster odgovor od izročenih talentov. Kolikor več ti je Bog izročil, toliko ojstrejši bo odgovor. Ako si prejel pet talentov, moraš si pridobiti več, kakor on, ki je prejel le dva ali samo enega. Mar ne pričakuješ več sadu in pridelka od njive, ktero si bolj pognojil? Ako ti je Bog v svoji modrosti dal več premoženja, naložil ti je ž njim tudi sveto dolžnost, da njegovo dobroto bolj spoznaš, ga bolj častiš, v vseh čednostih bogatiš, in premoženje v Božjo čast, sebi in drugim v zveličanje obračaš. Bog ti je svoje zaklade odperl, in hudoben in nehvaležen bi bil, ako bi Bogu svoje serce zaklepal. Gorje tebi, ako svoje premoženje nezmerno ljubiš, ga krivično nabiraš, ali ga v razuzdanost in posvetnost obračaš; ter se ž njim tu na zemlji v jamo pregreh pogrezuješ, po smerti pa boš v večno brezno pahnjen! Ako pa svoje premoženje tako posedeš, tako gospodariš, da bogastvo tebe ne gospodari, ako denar, kteri perste omadeža, tako previdno prejemaš, da tvoje vesti omadežalo ne bo, tedaj boš v duhu tudi ubožen in čaka te plačilo, ktero je obljubljeno njim, kteri se bogastvu odpovedó.

Ti pa ubogi in revni se sili vdaj, silo v dobro obračaj, pa moli previdnost Božjo, ktera ti, če tudi po malem, vendar zmiraj potrebno deli; glej, da si pa toliko bogatejši v večnih zalogah, kolikor manj časnega imaš. Ne hrepeni po posvetnem blagu, temuč večkrat premišljuj: Kako ubog in reven je bogatin brez Boga; kako bogat in srečen pa je ubožen, ki Boga ima. Pomisli tudi, da je še veliko bolj revnih, kakor si ti, in da nebeški Oče za te skerbi.

Arabski učenjak Lokman je bil prav revnih staršev. V svojih mladih letih ni imel toliko, da bi si bil vmislil potrebno obučo in bos je moral hoditi. Kaj menite, kaj ga je tolažilo v tej revščini? To, da se je prepričal, da je marsikdo še bolj reven, kakor je on. On sam to-le pripoveduje: „Če se mi je še tako hudo godilo, vendar nikdar nisem godernjal in nevoljen bil; le enkrat mi je kaj težko delo, ko sem bos bil, in nisem imel s čim si obuče kupiti. V tej svoji britkosti sem žalosten stopil v tempelj. Tu sem pa zadel na človeka, ki ni nog imel. Ko sem ga videl, bil sem prav zadovoljen s svojimi bosimi nogami, in hvalil sem Boga, da hoditi zamorem, če tudi obuče nimam. Nesrečni človek bi bil gotovo rad bos hodil, ako bi bil noge imel.“

Ne pozabite, preljubi moji! da kakor bogastvo samo na sebi ni nobena sreča; tako tudi uboštvo še ni nesreča. Zato pravi sv. Janez Krizostom: „Ako hočemo resnico govoriti, ni tisti bogat, ki veliko ima; ampak tisti, ki veliko ne potrebuje. Tako tudi ni ubog, kteri malo ima; ampak tisti, kteri veliko poželi . . . Kdor toraj nič ptujega ne poželi, ampak to zadosti ima, kar ima, on je naj bogatejši zmed vseh.“ In na drugem kraji pravi: „Da uboštvo ne dela nikoga zares nesrečnega, vidimo nad ubogim Lazarjem. Nekdaj je ravno ležal pred vratmi skopega bogatina, zdaj ga vidimo v naročji Abrahamo-

vem; nekdaj so psi lizali njegove rane, zdaj ga obdajajo angeli; nekdaj je bil ubog, zdaj živi v veličastvu; nekdaj je bil lačen, zdaj ima vsega obilno; nekdaj se je vojskoval, zdaj nosi venec srečne zmage. Vidili ste njegov trud in njegovo terpljenje; poglejte zdaj, vi bogatini in vi ubožci! njegovo plačilo! Vi bogatini, glejte njegovo plačilo, da ne bote bogastva brez čednosti za kaj velicega imeli! Vi ubogi pa glejte njegovo plačilo, da ne bote uboštva za kaj slabega, ali zares hudega imeli! Lazar vam je vsem dober učenik.“

Nihče naj toraj ne navezuje svojega serca na bogastvo, ako si pa reven in ubog, prenašaj voljno in poterpežljivo vse britkosti, ktere ti uboštvo napravlja; prizadevaj si pa neprenehoma, da si prisvojiš s čednostmi in z dobrimi deli neminljivo dobro nebeško. Sv. Hieronim pravi: „Kdor je s Kristusom ubog, je čez vse bogat.“ Amen.

LXXVI. Keršanski nauk.

2. Vedno devištvo.

Drugi evangeljski svet je: V e d n o d e v i š t v o. Od tega vam še nisem govoril; akoravno ste slišali že mnogo naukov od svete čistosti. Že v šesti Božji zapovedi vam je bilo veliko povedanega od toliko imenitne čistosti. Potem sem vam govoril od čistosti, kader sem vam razkladal poglavitnim grehom nasprotne čednosti. Poseben nauk od čistosti ste slišali pri razlaganji zveličanskih čednost; kedar sem vam opisoval čisto serce, ktero bo Boga gledalo. In ta prelepa čednost, ktera lepoto daje vsem drugim čednostim, je zapovedana vsacemu stanu, zakonskemu in samičkemu. Čistost pa, od ktere vas hočem danes podučevati, ni zapovedana, je le svetovana, je evangeljski

svet in se imenuje: Vedno keršansko devištvo. In sicer vam bom 1. pokazal, kaj je vedno devištvo? 2. vam bom dopovedal, da je vedno devištvo evangeljski svet; in 3. bom skušal vas prepričati, da je vedno devištvo posebno imeniten pripomoček h keršanski popolnamosti.

1. Kaj je vedno devištvo?

Kaj ne? kristjani moji! naj bolj prijazni, naj bolj veseli čas celega leta je ljubeznjiva spomlad, čas zelenja in prežlahtnega, lepo dišečega cvetja; pa tudi srečnejšega v vsem človeškem življenji na tem svetu ni, kakor je ljuba mladost, kakor so dnevi čiste nedolžnosti! O da bi jo vsaj mi pravoverni kristjani prav obrajtovali in je nikoli z nesramnim grehom ne omadeževali, in kterim je dano v deviškem stanu živeti, da bi jo do smerti neoskrunjeno zvesto ohranili! „O blažena čistost, ki si veselje serca, ktero te ima! O čistost, ki duši perute daješ, da se proti nebu povzdiguje! O čistost, ki pravične razsvitljuješ, in kakor cvetlica dušo in telo zalšaš, vse prebivališče z žlahtnim duhom napolnuješ!“ Tako sv. Efrem slavi prelepo čistost, in ž njim jej ravno tako slavo pojó vsi cerkveni učeniki. Deviška čistost je v katoliški cerkvi žlahtni cvet njenih ovčic in šteje v pervih časih toliko svetnikov in svetnic, kolikor mučencev, ki so raj svojo kri prelili, kakor da bi bili svoje devištvo zgubili.

Vedno devištvo je prostovoljno zderžanje ne le vseh nečistih radost, ampak tudi zderžanje zakona, in to pa zato, da bi človek toliko ložej in toliko zvestejši Bogu služil. Ne pozabite, da je razloček med stanovsko čistostjo in med vednim devištvom; kajti stanovska čistost ni le svet, je ojstra zapoved, ktero nalaga šesta Božja zapoved vsacemu, naj bo zakonskega ali samičkega stanu; to je, da se zderžimo vsega

nepripuščenega nasitenja mesenega poželjenja in to v mislih, v besedah in v dejanji. Kdor nič ne misli in ne želi, ne govori in ne stori, kar si ne upa poželeti, govoriti ali storiti vpričo staršev, učenikov ali druzih poštenih ljudi, on je čist. In tako čist je vsak dolžen biti. K temu nas veže že natorna zapoved, ktero je Bog v naše serce zapisal, in ktere tudi naj ostudniši, naj terdovratniši hudobnež iz svojega serca popolnoma zbrisati ne more. Ta dolžnost je pa za nas kristjane toliko imenitniša, toliko ojstrejša, ker smo že pri sv. kerstu obljubo storili, da se odpovemo hudiču in vsemu njegovemu dejanju. Ker pa na svetu ni nobena stvar tako popolnoma, da bi še popolniša biti ne mogla; ker tu na zemlji vedno raste, pa nikdar ne miruje niti dobro niti slabo, in tako tudi dobri človek vedno le še boljši lahko prihaja, tako ima tudi čistost svoje stopinje. Ko se veliko čistih duš zderžuje vsega nepripuščenega, zderži se tudi pripuščenega on, ki ima naj višo stopinjo keršanske čistosti. In kakor je samičkemu človeku zapovedano, da zatajuje svoje meseno poželjenje, da svete čistosti ne oskruni, ne z mislimi, ne z besedami, ne z dejanjem, tako se mora zakonski skerbno ogibati vsega, kar bi zakonske pravice presegalo, ako hoče zveličan biti. Deviška, vedna čistost je toraj prav za prav v zderžanji svetega zakona. Naša sveta vera pusti slehernemu prosto voljo, da se poroči, da stopi v sveti zakon, ali pa ne. Ako stopi v sveti zakon, zato nima greha. Ker je pa boljši in Bogu dopadljivši tako ostati, zato je le svet, se svetega zakona zderžati in v deviškem stanu ohraniti neomadežano čistost celo svoje življenje. Vedno devištvo je toraj naj viša stopinja svete čistosti.

Pa to si moremo zapomniti, da zderževati se sv. zakona in ohraniti vedno devištvo, mora imeti čeznatorne nagibe, da bo zasluživno za nebesa. Ako bi kdo le zato v deviškem

stanu ostal, da bi ložej, bolj brez skerbno živel, ne imel bi zavoljo svojega devištva nikakoršnega zaslužka pri Bogu, ker njegovi nagibi so le natorni. Pervi uzrok, da hočeš devica biti, akoravno bi lahko v sveti zakon stopil mora le biti, da bi toliko lepši Bogu služil, toliko ložej in gotovši svojo dušo zveličal. Ne bi bilo toraj zasluživno, ako bi kdo zavoljo pomanjkanja premoženja, ali zavoljo drugih nezmožnost v sveti zakon ne stopil in bi na Boga nobenega ozira ne imel; kajti sila je le natoren uzrok. Kdor pa silo v dobro oberne in ostane iz ljubezni do Boga vse svoje življenje v deviškem stanu in popolnoma čist, čaka ga enako plačilo, kakor nje, ki vedno devištvo prostovoljno ohranijo.

Že v stari zavezi občudujemo preroka Elija, ki je deviško živel vse svoje dni; in Bog ga je v gorečem vozu iz tega sveta poklical. Njega je posnemal tudi Elizej. Da bi nam naš Zveličar imenitnost svetega devištva toliko bolj v serce vtisnil, zvolil si je devico v mater svojo, deviškega Jožefa v rednika in deviškega Janeza v napovedovalca. In kako sveto deviško je živel naš Zveličar Jezus Kristus sam! Njegovi sovražniki so veliko hudobij zoper njega prederzno si zmislili, mu jih krivično očitali, niso se pa prederznili, le mu sence zoper čistost očitati, ker je bilo vse njegovo obnašanje tolikanj čisto, tolikanj nedolžno vse njegovo življenje.

Ta Jezusov zgled in svet so posnemali tudi učenci njegovi. Učenec, kterega je Jezus naj bolj ljubil, sv. Janez, je vse svoje žive dni devica bil. Tudi sv. Pavel je vedno devištvo ohranil in želi, da bi vsi ljudje bili, kakor je bil on. Nekteri drugi aposteljni so bili sicer oženjeni, preden jih je Jezus poklical; potem pa so vse zapustili in za njim hodili.

In koliko kristjanov pervih časov je ohranilo vedno devištvo! Sv. Filip, eden pervih sedmerih diakonov, je imel štiri hčere, ki so device bile in so tudi prerokovale. Sv. Polikarp

pričuje, da dve njih so visoko starost doživele. Od tacih devic piše tudi sv. Ignaci, ki je bil učenec apostoljnov. Veliko kristjanov tudi dan današni živi v svetem devištvu do svoje sive starosti. Sv. Justin, mučenec je dejal cesarju Antoninu, da mu lahko pokaže celo trumo tacih angelov v človeškem mesu. Tako imamo v vseh keršanskih časih veliko tacih angelov v človeski podobi, ki še hranijo deviško čistost, in to obojega spola, med svetom in po samostanih.

2. Že sem vam omenil, da to vedno devištvo, ali zderžanje zakona, ni nobena zapoved, je svet, kar je očitno razvidno iz Jezusovih besed samih. Ko je naš Zveličar nekokrat od zakona govoril ter je terdil, da je nerazvezljiv, dejali so mu apostoljni: „Če je pa takó človekova reč z ženo, ni dobro ženiti se. On pa jim je rekel: Te besede ne razumejo vsmi, ampak kterim je dano.“ (Mat. 19, 10, 11.) On hoče reči, da niso vsi pripravljeni za ta sklep, se celo ne oženiti, ampak le tisti, kterim je od Boga gnada zderžnosti dana. In sv. Hieronim pravi, da le tistim bo ta gnada dana, ki so zamogli, ki so hotli, ki so se trudili, da so jo prejeli. „So namreč skopljenci, kteri so iz maternega telesa tako rojeni; in so skopljenci, kteri so od ljudi skopljeni; in so skopljenci, kteri so sami sebe skopili zavoljo nebeškega kraljestva.“ (Mat. 19, 12.) Tu naš Zveličar razločuje na troje take ljudi, ki se zderžijo zakonskega stanu: Take, kteri se zakona zderžé, ker so po natori nezmožni; take kteri drugi nezmožne storé; in take, kteri so se iz prostovoljnega nagiba in z Božjo pomočjo zavoljo nebeškega kraljestva sami prostovoljno zakonu odpovedali. In od teh zadnjih pravi Kristus: „Kdor more umeti, naj ume.“ (19, 12.) To je, komur je dano to umeti, da se zakonu odpove, da

bi zamogel naj močnejši človeški nagon — poželjivost — premagati, in s tem visoko stopinjo svete čistosti in keršansko popolnamost doseči, ter v sebi in zunaj sebe brez zaderžka in brez razdeljenja dobro delati — ta naj razume, in se potem ravna. S temi besedami naš Zveličar naravnost priča, da bolje stori, kdor ne stopi v zakon, kakor on ali ona, ki se oženi ali omoži; da pa vendar ni nikakova zapoved, se zakona zderžati. Kdor se tega ana, dobro stori, in to mu je svetovati, priporočiti; kdor se pa ne tvega, ne greši, akoravno si slabeje zvoli. Tako uči tudi sveti apostelj Pavel. On piše v pervem pismu do Korinčanov, da zastran devištva nima od Gospoda nobenega povelja; vendar pa svetuje, in pravi, da je boljši, kteri imajo dar zderžnosti; zato pristavlja: „Menim, da je to dobro zavoljo obstoječe naloge; res, dobro je, človeku tako biti.“ Sv. apostelj hoče reči: Oziroma na zderžanje zakona nam Bog nobene zapovedi ni dal; vsak, kdor zamore, sme zakon skleniti, in zato nima greha; vendar je deviški stan boljši, ker ima človek v njem manj pozemeljskih nadlog, in ker zamore kratki čas svojega življenja bolj nerazdeljeno v zveličanje svoje duše obračati. Zato sv. apostelj svetuje, tako ostati, v vednem devištvu živeti. Še bolj razločno pa pristavi: „K d o r t e d a j o m o ž i s v o j o d e v i c o, p r a v s t o r i; i n k d o r j e n e o m o ž i, b o l j e s t o r i.“ (7, 25, 26, 38.)

Iz tega že, kar sem zdaj povedal, lahko spoznate, d a j e d e v i š k i s t a n i m e n i t n i š i, kakor zakonski stan. To je tudi nauk vseh cerkvenih učenikov. Zakon je zavoljo množenja človeškega rodu, za kar je namenjen, le pozemeljska, dasiravno od Boga posvečena zaveza. To zavezo zavoljo višega namena opustiti, da bi človek nerazdeljeno se le z Bogom pečal, je neizrečeno velika, zaslužljiva reč; zlasti, ker se zamore tudi zunaj zakona doseči dušna zveza, kar ravno zakon zares ob-

lažuje. Ima pa tudi zakon, kakor vse pozemeljsko, svojo duhovno podobo; in ta je zveza človeka z nebeškim kraljestvom, po kteri se človek tako nerazdeljivo nebeškim rečem vda, kakor žena svojemu možu. Ta duhovni zakon pa je imenitneji, kakor telesni, kakor je duh imenitneji od telesa. Imenitnost samskega stanu pred zakonskim je razločno izrekel tudi Tridentinski zbor, ki v štiri in dvajseti seji pravi: „Ako kdo reče, da je zakonski stan višej ceniti od deviškega ali samskega, in da ni boljši ter zveličavniši, ostati v deviškem ali samskem stanu, kakor v zakon stopiti, bodi izpahnjen.“ Potem takem je verska resnica, da deviški stan je imenitniši, kakor zakonski. Zato ga cerkveni učeniki toliko povzdigujejo in slavijo, ter ga imenujejo življenje, ktero človeka angelom enacega dela in mu pripravlja za večnost naj imenitniše plačilo. Sv. Ambrož pravi: „Začetek tega življenja je z nebes. Iz nebes je prišla ta čednost; ker je ne najdemo poprej na zemlji, kakor še le, ko je Bog z nebes k nam prišel in to čednost seboj prinesel.“ In zopet pravi: „Sv. pismo nas uči, da, ki se ne ženijo in ne možijo, bodo kakor angeli Božji v nebesih. Nihče naj se ne čudi, ako device primerjamo angelom; kajti z Gospodom vseh angelov so zaročene.“ „Ja neomožene in device, so še častitljivše, kakor angeli v nebesih; kajti angeli so prosti mesene sladnosti, prosti vsega zapeljevanja sveta in hudiča. Deviške duše pa tega niso proste. One bivajo na zemlji, in satan jih zapeljuje, svet jih močno in zelo draži; in vendar neomadežane ostanejo. One ne snubijo in se ne poročajo; so kakor angeli in zato njim enake.“ Sv. Bazilij tako uči. Sv. Anastazi pa pravi: „Deviška čistost je angeljska čednost; krona, ki nikdar ne zvene; veselje sv. Duha; skriti zaklad, za kterega si malokdo zadosti prizadeva.“ Sv. Ciprijan imenuje deviške duše izvoljeno čedo Jezusa Kristusa. Sv. Hieronim primerja deviški stan s pšeničnim zernom,

ki obrodi stoteri sad za paradiž, ko daje vdovski stan le šestdeseteri, zakonski le trideseteri sad. In sv. Krizostom kliče: „Kaj je ljubeznjivšega, kaj lepšega in kaj imenitnišega, kakor je devištvo.“ Ono se bolj bliščí kakor solnčni žarki; ono nas sleče vsega svojega pozemeljskega, ter nas stori zmožne, da s čistimi očmi gledamo solnce pravice.“

In predragi moji kristjani! ako prav premislimo svoje kratko življenje tu na zemlji, moramo spoznati, ako le kaj poznamo človeško življenje, da le čiste duše naj bolj srečno, naj bolj veselo živijo, naj bolj srečno umerjejo, in naj ložej večno zveličanje dosežejo. „Vsaka cvetlica, ktere se čisti mladenč in lepa devica razveseljujeta, jima je podoba prežlahtne čistosti, ktera še lepši v njunem sercu cvete; in kakor se dišeča cvetlica proti nebu ozira, tako hrepeni čista duša le tje gori, kjer jo čaka pripravljena krona devištva. Vsaka mala pisana tičica, ki po zelenem gaji veselo prepeva, nedolžne duše opominja na Jezusa, ki nedolžne tice živi, pa še lepši za device, svoje neveste, skerbi. Jezus je deviškega serca čisti ljubič; Marija čistih duš preljubeznjiva mati, angelji Božji so jim varhi in tovarši; nič hudega se jim ni bati. In če jih tudi spačeni in hudobni svet čerti, saj so jim odperte svete nebesa, kjer bodo čiste duše spremljevale nedolžno jagnje Božje, in pred njegovim sedežem novo pesem pele, ktere nihče drugi peti ne bo mogel. Kar mi v prihodnosti bomo, to ste ve čiste duše že biti začele; veličastvo vstajenja že na tem svetu imate, ker brez posvetnega madeža greste skozi ta svet, in ker čiste ostanete, ste angelom Božjim enake.“ Tako kliče sv. Ciprijan. Zato pravi sv. Krizolog: „Angelj biti po vstajenji, to je sreča, ki jo natora sebo prinese; devica biti in v umerljivem telesu neumerjoče in čisto živeti, je pa zasluženje, ktero se pridobi le z velikim terpljenjem.“ Ja še več. „Devica, piše sv. Gregor, je prava

nevesta Jezusa Kristusa.“ Zato je deviškim dušam že nekdaj Bog naznanil po preroku Izaiju, rekoč: „Njim bom dal v svoji hiši in v svojem ozidji prostor, in bolje ime memo sinov in hčer; večno ime jim bom dal, ktero se ne bo zgubilo.“ (56, 5.) In kakošno je to ime? To je tisto presveto ime, od kterega piše sv. Janez v skrivnem razodenji, ko je vidil veliko trumo; oblečeno v bele dolge oblačila stati pred sedežem Jagnjeta. „Imeli so njegovo ime in ime njegovega Očeta zapisano na svojih čelih.“ (14, 1.) Ktere so te srečne duše? Device so, ki se niso nikoli z drugim spolom pečale in se vselej čiste in neomadežane ohranile. Zato jih je vsegamogočni Bog od drugih svetnikov odločil ter jih s svojim lastnim imenom zaznamoval. Ker so družice Jagnjetove in njegove neveste, imajo tudi ono ime ž njim, da, kakor je nevesta časti svojega ženina deležna, tako se one vdeležujejo časti svojega Boga. Niso hotle na zemlji imeti imena, v kterem bi bile zarod za seboj zapustile, tudi niso marale človeka za ženina; zato imajo v nebesih ime Božje, in Boga samega za ženina, in ne le imenovane, ampak resnične neveste Božje so.

Naj več, kar se od čistosti reči zamore, so besede sv. Duha samega, ki pravi: „Čistost pripelje naj bližej k Bogu.“ (Mod. 6, 20.) In to po pravici. Kaj ne? Nevesta, dasiravno niskega stanu, vendar stopi v vse pravice svojega ženina, ter ima ž njim enako vrednost, enako sprednost. Ravno zato je sv. Janez, v nebesa zamaknjen, videl te srečne duše blizo Boga in sedeža njegovega; videl jih je, hoditi za Jagnjetom, kamorkoli gre; slišal jih peti neznano pesem, ki se razlega po večnih nebesih glasno, kakor grom, prijetno, kakor citre. In vsega tega posebnega veselja drugi svetniki vživati ne morejo. To je sprednost Jezusovih nevest. O čiste duše!

nedolžni mladenči! sramožljive dekleta! ki ste deviško čistost neomadežano Jezusu, nebeškemu ženinu, podarile, ali spoznate srečo svojo? spoznate visokost in imenitnost svojo? Zaročene ste z naj lepšim ženinom, ki vas, svoje preserčne neveste, pri roci vodi, ki vas, kakor naj imenitniši kinč svoje cerkve, kakor cvet svojih ovčic nebeškemu Očetu daruje. O presrečne duše! v nebesih bote naj bližej njega — pri njegovem omizji sedele, nezrečeno se svojega večnega ženitovanja veselile; venec nedolžnosti se bo razcvetal na vaši glavi in kakor solnce vekomaj blesketal.

Ja čista devica je naj lepša stvar Božja že tukaj na zemlji; vsacemu človeku je dopadljivo pogledati čisto nedolžen obraz in vsak ga mora častiti, visoko ceniti, če njegovo serce le še kaj bije za dobro. Pravil sem vam že, da celo neverni narodi so v veliki časti imeli zderžljive device. Stari Rimljani in Greki so imeli devištvo in čistost v toliki časti, da so bili te misli, da jo varuje mogočna boginja ktero so „Vesta“ imenovali. Ta boginja, so neverniki mislili, je zaobljubila vedno devištvo, ter je postala boginja večnega ognja, kterega so kurile čiste device, vestalike, na altarjih tej boginji posvečenih. Ako je ta ogenj vgasnil, žalovalo je vse daleč okoli. Te device so imeli v nezrečeno visoki časti; ako je pa ktera prelomila svojo obljubo, bila je živa zazidana.

Upam, preljubi moji poslušavci! da ste vsi prepričani od imenitnosti tega evangeljskega sveta, od vednega devištva. Kako pa marsikteri oča, pa marsiktera mati toliko skerbi in sili svojega otroka v zakonski jarm, in misli, da sta ga dobro preskerbela, ter ne pomislita, da je deviški stan lepši in imenitniši. Naj vam zdaj povem, kar sem te dni bral v življenji svetega Hilarja, ki je bil škof na Francoskem in učitelj sv. Martina. Ta škof Hilari je bil poprej oženjen in še le vdovec

je postal manšik in tudi škof. Imel je eno hčer. Zavoljo svoje keršanske serčnosti je bil pregnan celo v Azijo. Svojo še malo hčerko je izročil keršanski družini v izrejo. Nektere leta poznej je pošten mladeneč, lepo zrejen in premožen, snubil to Hilarjevo hčer, ktera je bila z vsemi čednostmi ozaljšana. Devica, dobra hči, je vedla na tanko, kaj pravi četerta zapoved, ne da svoje besede poprej, dokler ne dobi privoljenja in blagoslova svojega pregnanega očeta. Piše toraj na kraj njegovega pregnanstva. Stari Hilari jej urno odpiše. Piše jej pa: „Ženin, ki te snubi, je za te prenizkega stanu; on za te ni dosti lep; ne dosti bogat; ne dosti moder; ne dosti ljubeznjiv. Tvoje serce je za to zavezo preblago. Poiskal sem ti jaz druzega ženina. In ta je kraljev sin; njegova lepota, njegova dobrota, njegovo bogastvo, njegova mogočnost presega vse, kar si ti misliti zamoreš. Prav dobro vem, da ga boš ljubila, ko ga boš le spoznala; in njegova ljubezen te bo osrečila. Upam, da bom zdaj zdaj nazaj prišel in prinesel ti bom podobo njegovo, dokler ne pride sam in se s teboj ne zaroči. Ako hočeš toraj ubogati svet svojega očeta, odreci se mladenču, ki te snubi, pa nekoliko poterpi, da pride ženin, ki je vreden tvoje ljubezni.“ Deklica, ubogljiva hči ki je bila, je počakala; in kmalo potem se je vernil sv. Hilari nazaj v domovino svojo, in svoji hčeri je prinesel in podal podobo križanegn Jezusa, nebeškega ženina čistih duš. In deklica je bila s to volitevjo zadovoljna ter sklene, svoje nedolžno serce popolnoma le Jezusu darovati. Čez malo časa jo je njen nebeški ženin k sebi poklical na večno ženitnino. Sv. oče je svoji umirajoči hčeri prinesel Jezusa v naj svetejšem zakramentu in ko jej pokaže Jagnje Božje, reče jej, z vernim pa veselim sercem: „Glej, moja hči! tvoj ženin je tukaj! ta je tisti kraljevi sin, kteremu sem te zaročil, in kteremu si ti darovala svoje serce in svojo ljubezen. Pojdi

v veselje svojega Gospoda! pojdi na nebeško ženitovanje, ter bodi srečna na večno v zvezi Božje ljubezni.“

O srečne, presrečne duše, ki so si vedno devištvo v delež zvolile in ta preimenitni zaklad neoskrunjenega ohranijo! Jaz pravim, blagor njim, ki vedno devištvo ohranijo; kajti veste, preljube čiste duše! neizrečeno veliko nevarnost proti vaši prelepi nedolžnosti; in prav lahko se zgodi, Bog hotel da bi se tako ne! da padete, da prestrašno padete! Zatoraj pa, majhno kerdelice! neveste Kristusove! kinč svete cerkve! cele nebesa gledajo na vas, nebeški ženin, vaš preljubi Jezus vas kaže vsemu svetu v zgled, nebeški Oča vas imenuje izvoljene, nad kterimi vse svoje dopadanje ima, sv. Duh vas zaljša s svojimi gnadami! Ali predrage čiste duše! hodite pazljivo, v strahu Božjem; varujte se, skerbno se ogibljite vsake nevarnosti same; bežite in sovražite lenobo; bodite pokorne svojim naprejpostavljenim; ne sodite nikdar drugih, ki so padli; vstavite se prec vsaki tudi naj manjši skušnjavi; imejte vedno Boga pred očmi; spominjajte se poslednjih reči; spominjajte se svojega križanega Jezusa; po prestani skušnjavi tvegajte se vsega, kar bi vas zopet zapeljevati moglo; molite vedno za pomoč k svojemu nebeškemu ženinu; in izročujte se prav pogosto, vsak dan prečisti devici Mariji!

3. Vedno devištvo pa ima zato tako visoko ceno in ga zato Kristus in vsi cerkveni učeniki tako priporočujejo, ker je posebno imeniten pripomoček h kerščanski popolnamosti. In zakaj? Še to vam moram danes nekoliko dopovedati.

Poželjenje oči, to je, poželjenje po posvetnem blagu hudo opovera na potu popolnamosti; ravno tako, ali pa še bolj človeku opovera poželjenje mesa, to je, poželjenje, nasitovati mesene strasti. To poželjenje je menda, bi jaz rekel, naj

veči zaderžek neizrečeno veliko ljudem, da na potu pobožnosti ne napredujejo. Vedno devištvo je pa naj bolje pripomoček zoper meneso poželjenje, zoper nečistost. Kajti, kdor je za terdno sklenil, da se odpove zakonu, in hoče v deviški čistosti vse dni svojega življenja svojemu Gospodu služiti, on bo vsak nečisti napad prav resnobno zavergel, ter ne bo nič mislil, ne govoril, ne storil, kar bi le kolikanj njegovo čistost oskruniti zamoglo. Prav po pravici pravi sv. Ambrož, da vsaka devica je kraljica, ki si novo gospodstvo čez se pridobi, ker v pravi berzdi ima vse slasti, ktere zamorejo človeka vkleniti v naj zaničljivejšo sužnost. Tako kraljevo dušo, kdo vendar jo bo zaderževal, da bi ne hodila hitro in varno po potu keršanske popolnamosti?

Slišali ste že tudi vsi, kako lepo nam to resnico pojasnuje sv. apostelj Pavel, ki tako-le piše: „Kdor je brez žene, skerbi za to, kar je Gospodovega, kako bi Bogu dopadel. Kdor je pa oženjen, skerbi za to, kar je svetovega, kako bi ženi dopadel, in je razdeljen. In žena neomožena, in devica misli, kar je Gospodovega, da bi bila sveta na telesu in na duhu. Ktera je pa omožena, misli na to, kar je svetovega, kako bi možu dopadla. To pak vašemu pridu govorim, ne da bi vam zadergo napravljal, temuč zavoljo tega, kar je pošteno, in kar vam da priložnost brez zaderžka Gospoda moliti.“ (I. Kor. 8, 32,—35.) Te besede aposteljnove nam kažejo, da zakonski stan ima veliko tacega nad seboj, kar človeka na potu popolnamosti zaderžuje, in to je resnica, ktero nam vsakdanja skušnja dobro in očitno poterduje; kajti zakonski je raztresen zavoljo velikih skerbi, tako da ne more samo Bogu služiti;

temuč da mora bolj zase in za svojo družino skerbeti. Deviški stan pa nima teh opover; hrepenjenje po Bogu in po čednosti mu je polajšano in pospešeno. Predragi moji! mar ni to res? Poglejmo v zakon. Ako je zakon še tako srečen, vendar je vedno in obilno skerbi in težav, potreb in britkost, skušnjav in strast. Kako britkost dela zakonskim velikrat britka skerb, kako bota svojo družino preživljala. Kako hudo mora jima biti v času dragine, ko pogledata trumo svojih otrok in se skerbno poprašujeta: „Od kod bomo kupili kruha, da bi ti jedli?“ (Jan. 6, 5.) Drugi zopet, ki bi lahko prerejali polno hišo otrok, pa nimajo nobenega. In tudi ti imajo večkrat velik, velik križ, ker ravno to, da otrok ni, večkrat nareja veliko nezastopnosti, krega in prepira. Kolikokrat se zgodi, da mož ali žena zboli in dolga bolezen pobere veliko premoženja, da hiša veliko škodo terpi. Marsikteri starši zgubijo svoje otroke v cveteči mladosti, ali pa morebiti vidijo, kako hirajo uboge stvari Božje. Koliko truda prizadeva izreja otrok ne le ubogim, tudi premožnim staršem! Ako si dobri starši tudi z vso skerbjo prizadevajo, da bi svoje otroke z besedo in z lepim zgledom v strahu Božjem izrejali, kako rado, kako lehko se zgodi, da se vendar le spridi doma ali na ptujem eno ali drugo dete, ali zavoljo prirojene terme otročje, ali zavoljo prevelike, nespametne ljubezni neumnih staršev, ali tudi zavoljo nezmerne ostrosti; ali bo od drugih pohujšano in zapeljano. Kakor se zatepe v čedo ovec grintova ovca, tako v veliki družini rado ktero dete zavozi, in niti zgled, niti opominjevanje nič ne izda, da dela skerbi celi hiši in pokriva oči vsem domačim. Kako dobri in skerbni očetje so bili Heli, Samuel in David in vendar so imeli hudobne sinove, kteri so jim neizrečeno grenili življenje. In te skerbi, take britkosti in težave so navadno veče in občutljivše, kolikor bolj otroci odrastejo.

„Mali otroci majhen križ, veliki otroci veliki križ“, je prav resnično. Dokler so otroci majhni, še ubogajo, ložej se ukrotijo, ložej pred očmi imajo; komaj odrastejo, hočejo že vse vedeti, vse bolj znati, kakor njihovi stari učeniki, kakor njihovi skerbni starši; se vedó in znajo opazljivim očem odtegniti in kaj lahko se spridijo. In, o moj Bog! kako grozno, kako britko mora dobrim staršem biti, gledati hudobnega zanikernega otroka! Koliko skerbi napravljajo odraščene hčere in dozoreli sinovi svojim staršem, ako so tudi vsi pametni in pošteni? Kako radi bi jih starši tudi časno preskerbeli!

K tem britkostim zakonskega stanu pa se pridružijo še druge okoliščine, ki le še množijo zakonske težave. Neenaki značaji, različne misli, različne nagnjenja, vsak hoče le svojo imeti, le svojo terdi; k temu se pridruži kaka neprevidnost, nesrečna ljubosumnost, nadležna bolehavost, ali potovanje na delj časa. Po pravici je zakonski stan težek jarm; akoravno je svet, častitljiv od Boga samega postavljen stan, vendar se mora hudo vojskovati, z velikimi nasprotnostmi telesnimi in duhovnimi, odkar sta Adam in Eva nesrečni greh storila. — V sili toliko pozemeljskih skerbi živeti in nositi toliko britkost in težav, je pač težko, ja, bi dejal, skoraj nemogoče, napredovati v pobožnosti in v popolnamosti. Vsega tega nima deviški stan; devici ne opoverajo toliki mogočni zaderžki, ne branijo jej, po večnem hrepeneti; njen duh se ložej povzdigne v premišljevanji, v gledanji nebeških reči; njeno serce je prosto tacih posvetnih skerbi, da se lahko vso Bogu, svojemu Gospodu, daruje in vse mikanje k hudemu odleti na moči presvete molitve kakor izpuščena pšica na terdem skalovji.

Tudi je odpovedati se zakona že samo na sebi delo popolnamosti. Kdor vse svoje mesene slasti v pravi berzdi ima in do poročenja popolnoma čisto nedolžno živi; ali kdor iz

ljubezni do Boga svojo poroko cele leta odloži, prinese Bogu gotovo dopadljiv dar. Brez vsega dvoma je pa veliko veči in Bogu še veliko dopadljivši dar tistega, ki iz ljubezni do Boga sklene, ali se celo z obljubo zaveže, da se svetemu zakonu za zmiraj odpove, da hoče vse svoje žive dni deviško čistost neomadeževano ohraniti. Od tacega človeka kliče ves zavzet sv. Gregor iz Nise: „O kako lepe so roke, ki niso nikdar nič hudega storile! Kako lepe so noge, ki k slabemu in hudobnemu nikdar niso šle, in po potu pregreh niso nobenega znamenja pustile! Kako lepo je obličje take duše, ki ni ozalšana z bliščobo zlatih kamnov, ampak se sveti v priprostosti, v nespridenosti, in v nedolžnosti!“ Ja duša, ki je vse svoje življenje deviško čista, daje Gospodu celo versto naj prijetniših darov, in je zares sveta duša, ako je drugače vse v redu pri njej.

Spoznanje, da je vedno devištvo eden naj imenitniših pripomočkov h keršanski popolnamosti, to spoznanje je naklonilo cele množice obojnega spola, da so se zakona zderžali in vedno devištvo vse žive dni neomadeževane ohranile. Naj imenitnišim in prečastnim snubačem so se odrekli, ter so stanovitni ostali pri vsi prošnji, pri vsem žuganji in siljenji, ja tudi naj veči sili svojih staršev, sorodnikov in druzih ljudi se niso vdali; stali so nepremakljivi v svojem sklepu. Ja veliko jih je bilo, ki so dali premoženje, prostost in celo življenje, da so le ohranili svojo deviško čistost.

Ta evangeljski svet so spolnovali že v začetku keršanstva cerkveni služabniki, škofje in mašniki; kajti spoznali so, da deviški stan je bolj spodoben, opravljati naj svetejše skrivnosti, bolj častitljiv in za duhovno službo bolj pripraven. Pozneje je pa sveta katoliška cerkev iz modrih uzrokov celo zapoved dala, da se za celo življenje z obljubo zavežejo, vedno zderžnost ohraniti, ter v vednem devištvu živeti, kteri hočejo više rede

mašnikovega posvečevanja sprejeti. Se ve da mora ta obljuba vselej prostovoljna biti.

Tudi med ženskim spolom so bile od nekdaj v katoliški cerkvi in so še dan današni čiste duše, ki se vsemu prilizovanju tega sveta odpovedó, ter čisto deviško živé, da so v razgledovanje svetu, angeljem in ljudem, kakor pravi sv. pismo. (I. Kor. 4, 9.) Take močne duše so bile od nekdaj naj lepši kinč, veselje in krona svete cerkve. Take zares junakinje pervih časov, ki so svojim neštevilnim naslednicam bandero vednega devištva v večno zveličanje naprej nesle, so bile sveta Agata, Lucija, Cecilija, Katarina, Anastazija, Uršula; in ena naj lepših je sveta Neža.

Naj vam od te prelepe svetnice o tej priliki nekaj povem: Sv. Neža je v čisti ljubezni do Jezusa Kristusa se toliko vnela, da mu je čisto mlada svoje devištvo zaobljubila ter ga ženina svoji duši si izvolila. Trinajst let stara je bila tako lepa, pa še bolj se tako prelepo obnašala, da je oči vseh na se navezala. Ko gre neki dan iz šole domu, zagleda jo sin cesarskega namestnika Simfronija. Njen krasen obraz se mladenču tako globoko v serce vtisne, da je noč in dan pozabiti ne more. Ljubi jo ognjeno in strastno, in jej živo popisuje svoje čutila, ali zato se ona ne zmeni ne. Radodarno poklada pred čisto devico dragocene darove, odklepa jej bogate zaklade, obeta vso radost življenja, pravi raj že tukaj na zemlji. Sveta devica pa je spoznala, da lepšega blaga na zemlji ni, kakor je deviška čistost; zato mu pravi: „Pusti mene; poberi se ti smertna skušnjava! Imam že druzega ženina, kteremu sem poklonila svoje serce; in on je, ki ga ljubim, kteremu hočem vdana biti.“ In ona popisuje zdaj svojega ženina, ga časti in slavi, kako je njen ženin imeniten, kako lep, kako bogat, kako mogočen in neskončno ljubeznjiv. „Lep je moj ljubi zmed vseh sinov zemlje,

ljubeznjiv je, kakor jutranja zarija; častitljiv, ko v sinjem zraku kopa gore; solnce, luna in zvezde obledé pred žarnatim svitom njegovega obličja. Plemenit je moj ljubič; visoko presega vse kralje in kneze. Kraljeva Devica ga je rodila; nobene žene ni spoznal njegov Oče. Njega ljubim, ki mu služijo angeljski in arhangeljski kori, čigar lepota mesec in solnce občudujeta; njega, ki s samim dihljejem mertve obuja in s dotikanjem bolne ozdravlja. Če se njega ljubeča oklenem, ostanem čista; če se njemu zaročim, ostanem devica.“ Potem našteje petere darove, ktere jej je njen nebeški ženin dal. „Dal mi je perstan skrivnostne zaveze na perst;“ to je, sveta zveličanska vera; s prečastno verižico žlahtnih biserov je ozalšal moj vrat; to je, z raznimi čednostmi me je obdaril; oblekel me je z zlatom prevezanim oblačilom, obdaril s kinčem predrazih demantov, to je, z dragimi darovi svoje ljubezni me je obogatil; zaznamnjal me je na čelu, da vsak spozna, da sem lastnina njegova in se drugemu udati ne morem, to je, svoje terpljenje in svojo smert mi je vtisnil; njegova kri je porudečila moje lica, to je, svojo ljubezen mi je vlil; deviška je njegova ljubeznjivost, in neštevilne zaklade mi je v posestvo odkazal, ako mu zvesta ostanem, to je, zaklade nebeške in večno slavo mi je obljubil.“

Zavzame se mladeneč čez te besede nedolžne device in oslepljen njene prečudne lepote, ni odjenjal od svoje ljubezni; le še je silil v njo, da bi se ž njim zaročila. Ona pa je zavernila vse te ponudbe z besedami, da Jezus je njen ljubi, kteremu je darovala vse svoje serce. Morivna otožnost omami mladenča, tako, da njegovo strastno hrepeneje izserka njegove moči in zgolj ljubezni zboli, da so celo zdravniki spoznali, da je nevarna bolezen njegova. Oče njegov zve, odkod ta bolezen; pošlje sam na dom device in pravi: „Glej, moj sin umira ljubezni do tebe!“ Ona mu pa odgovori: „Zamorem li pre-

lomiti zvestobo, ktero sem svojemu pervemu ženinu prisegla?“ Oče poprašuje, kdo bi bil ta ženin? In ko zve, da si je Kristusa izvolila, ukaže jo kot sodnik pred se pripeljati. Ponovi poprejšno ponudbo; napeljuje jo z medenimi besedami, daje jej lepe obljube; ko pa s tem ničesar ne opravi, jame jej hudo protiti. Privlečejo pred njo naj grozovitniše orodje, s kterim so kristjane mučili, železne grablje, natezavnico, napravijo veliko germado, na kteri jo živo žgati protijo. Sv. Neža se vsega nič ne preplaši; vesela stoji v sredi teh prestrašnih pripravljanj, ter se milo nasmehlja. Vlečejo jo pred altar malikov, da bi jim kadila zažgala; ona pa glasno pred veliko množico Jezusa spozna in slavi. Pri toliki junaški serčnosti svete deklice cesarski namestnik ne ve kaj početi. Proč beži in sodbo prepusti drugemu sodniku Aspaziju. In ta je potegnil z divjim ljudstvom, ki je le gnalo, da Neža je copernica, ter jo je obsodil, da bi bila na germadi živa sežgana.

In res mora na pripravljeno germado. Na stotine in stotine gledavcev je bilo na okoli, ki so stali in gledali, kako bo ta Bogu posvečen žgavni dar v nekterih trenutkih se vpepelil; ali ogenj se dotaknil ni presvete device; ampak na vse kraje je švigal, ona pa je nepoškodovana ostala. Ta čudež je zaslepljeno ljudstvo le coperniji pripisovalo; in ker so se vstaje bali, dal je Aspazi povelje, naj devico z mečem končajo. Ko se pa rabelj trese in boji, jo prebosti, pravi mu sv. Neža: „Kaj se mudiš? Naj umerje telo, ktero dopada očem, kterim jaz dopasti nočem. Ne boj se, dati mi smerti, ki je začetek boljšega večnega življenja.“ Povzdigne tedaj svoje nedolžne oči proti nebu in vesela moli: „Sprejmi, o Gospod! mojo dušo, ktero si tako drago odkupil in jo tako neizrečeno ljubil!“ Ko tako moli, vbode jej rabelj meč v gerlo, in sv. Neža, še le trinajst let stara, je prejela krono devic in mučenk.

Kristjani moji! kdo ne bi visoko cenil in čez vse ljubil deviške čistosti, in ako to razumi, in ga je Bog v to poklical, kdo bi ne hranil in neomadeževano ohranil tega naj drajšega zaklada in naj imenitnišega pripomočka h keršanski popolnamosti! Zato le še rečem s sv. Cirilom: „Vsi hodimo pot čistosti zavoljo Boga, mladenči in dekleta, stari in mladi. Vsi bodimo zderžljivi in hvalimo ime Gospodovo! Spoznajmo čast devištva; krona je angeljska, in ta popolnamost čeznatorna. Varujmo svojih teles, ki naj se svetijo kot solnce. Ne oskrunjajmo zavoljo nevredne sladnosti svojega toliko pomenljivega telesa! Le trenutek terpi greh, iz tega izhajajoča sramota pa je dolgo terpeča. Angeli hodijo po zemlji ter delajo čistost. Device bodo delež imele z Marijo prečisto Devico.“ Modri pa pravi: „Ko sem pa zvedel, da ne morem drugače zderžljiv biti, kakor če da Bog, (in že to je bilo modrost, vedeti, čigav dar da je ta), sem pred Gospoda stopil, in ga prosil, ter sem govoril iz vsega svojega serca.“ (Modr. 8, 21.) Tako tudi mi, preljubi moji in predragi! zdihujmo k Bogu, naj nas podpira s svojo mogočno gnado, da čiste obranimo svoje telesa, ki so tempelj sv. Duha, namenjeni, enkrat vstati iz te solzne doline in se z dušo vred povzdigniti v nebesa, da bi tam za nebeškim Jagnjetom hodile in slavo Božjo na vse večne čase prepevale. O Jezus, pomagaj nam! o Marija, prosi za nas! Amen.

LXXVII. Keršanski nauk.

3. Vedna pokorščina pod duhovnim poglavarjem.

Ni je tako popolnoma reči na zemlji, da bi še popolniša biti ne mogla. Taka je tudi z duhovnim življenjem. Vsaka po-

polnoma stvar mora pa poprej imeti lastnosti, ktere so jej potrebne, da se vdeleži lastnost, ktere jo delajo še lepšo in boljšo. Tudi to velja od duhovnega življenja. Kaj bi človeku pomagalo, poganjati se za posebne, le svetovane čednosti, ako še naj potrebniših, zapovedanih nima? Kaj ti pomaga, če znaš napraviti dober plug, ako pa orati ne znaš? Je mar tisti zurjen krojač, ki zna suknjo lepo zlikati, vrezati in sošiti pa je ne zna? Čemu so zlate ali sreberne posode njemu, ki v perstene in lesene nima kaj djati? Boš mar omival obraz, dokler imaš blatne in omazane roke! Tako predragi je z evangeljskimi sveti. Potrebne in zapovedane dolžnosti moramo natanko spolnovati, predenj po imenitniših segati začnemo. Vsak mora poprej spolnovati dolžnosti, ktere ga bolj zadevajo, zavoljo kterih bo dajal ojster odgovor; potem naj še le misli na imenitniše. Kdor pa manjše pa dolžne dobre dela zavoljo imenitniših v nemar pušča, tudi velike in imenitne mu nič pomagale ne bodo.

Ni pa že evangeljski svet, če enkrat ali nekterekrat ubogajme daš, ali če se za nekaj časa zakonskemu stanu odpoveš; evangeljski sveti so dobro premišljene obljube, ktere stori kristjan za celo življenje svoje. Zato pa naj vsak poprej dobro premisli, preden prevzame ali stori evangeljske svete, ali bo mogel do konca stanoviten ostati. Velikrat kdo nepremišljeno kaj obljubi, česar se naglo kesa, da je obljubil. „Obljubo storiti je prostovoljno, pravi sv. Bonaventura, obljubo deržati pa je potrebno.“ V petih Mojzesovih bukvah berem tako-le: „Ako nič nočeš obljubiti, brez greha si. Kar je pa enkrat prišlo iz tvojih ust, spolnuj in stori, kakor si obljubil Gospodu svojemu Bogu.“ (23, 22, 23.) Velikrat pride človek v take okoliščine, da poprej storjene, premalo premišljene obljube spolnovati ne more.

Obljuba se stori, da kdo z dobrimi deli Bogu dopadljivši živi, si veče zasluženje pridobi. Zasluženje pa ni v tem, da se prazno obljubi, temuč obljuba zvesto spolnuje. Sv. pismo pravi: „Si Bogu kaj obljubil, ne odlašaj spolniti; ker nezvesta in nespametna obljuba mu ne dopade.“ (Prid. 5, 3.) Vsak ima prosto voljo, obljube delati; ni mu pa na prosto voljo dano, storjeno obljube opuščati; slehern je ojstro zavezan, dopolnovati svoje storjene obljube. Zato vam pa ljubi moji! to-le priporočam: Ako je tudi res dobro delo, z obljubo zavezano, Bogu dopadljivše, popolniše in zasluživše, ker izvira iz ljubezni do Boga; vendar ne delajte nepremišljeno nobenih obljub. Vselej se poprej posvetujte s svojim spovednikom, zlasti še, ako je obljuba za celo življenje, kar so vsi evangeljski svetje.

Popisal sem vam v zadnjih keršanskih naukih perva dva evangeljska sveta: Vedno uboštvo in vedno devištvo. Danes vam bom še pokazal:

1. Kaj je vedna pokorščina pod duhovnim poglavarjem!

Vedna pokorščina pod duhovnim poglavarjem je, da se človek odpove svoji lastni volji, da bi toliko gotovši spolnoval voljo Božjo pod duhovnim poglavarjem, ki je namestnik Božji. To vsi vemo, da pokorščina je velikrat ojstra zapoved. Tako smo vsi zavezani, na tanko pokorni biti duhovski gosposki, papežu, škofu in dušnim pastirjem v vsem, kar zadeva našo vero. Tako moramo tudi deželski gosposki v časnih rečeh podložni in pokorni biti. Tako pokorščino so dolžni otroci svojim staršem, posli svojim gospodarjem, pomagači svojim učenikom, sploh vsi podložni svojim naprejpostavljenim. Ta pokorščina je potrebna, v četerti Božji zapovedi ojstro zapovedana, in nihče se jej brez greha odpovedati ne more. In vsa taka pokorščina in noben svet, je ojstra zapoved.

So pa dejanja, kterih spolnovati dolžni nismo, do kterih nas ne veže nobena niti Božja niti človeška postava; ampak po svoji lastni volji si jih lahko izvolimo; in zapovedi Božje ne prelomimo, če tako dejanje storimo ali opustimo. Tako na primero, lahko mervo prej ali pa pozneje vstaneš, da pri tem svoje dolžnosti vse eno lahko opravis; tako lahko kako delo prej ali pozneje storiš; ali na spodobno razveseljevanje, ali v pošteno družbo greš ali pa ne. Vse tako in temu enako obnašanje je samo na sebi enako, to ali uno; je pa marsikomu nevarno. Koliko lahkomišljenih zabrede v skušnjave, ter se prevzamejo, svojo prostost v hudo obračajo in v greh padejo. Da bi toraj meje pripuščene prostosti ne prestopili in da bi ne zabredli v nepripuščeno, je gotovo naj bolje, naj bolj gotovo, da se v vsem svojem dejanji in nehanji podveržejo duhovnemu vodniku, ter se tako tudi v pripuščenih rečeh odpovejo svoji lastni prostosti. In ravno ta odpoved svoje lastne prostosti, ta oddaja svoje lastne volje je popolnoma ali vedna pokorščina pod duhovnim poglavarjem. Ta pokorščina se „vedna“ imenuje, ker ni le za en čas, kedar bi človeku ravno lahka bila, ampak je odpoved svoje volje za zmiraj, za celo življenje; in to ne le v malih, prijetnih rečeh, ampak v vseh, tudi težkih opravilih; takó da se človek popolnoma podverže volji svojih viših iz tega namena, da bi voljo Božjo toliko gotovši na tanko spolnoval. Taka vedna, popolnoma pokorščina pa ni zapovedana; v tako pokorščino se človek le prostovoljno zaveže, kakor jo je tudi Gospod Jezus Kristus le svetoval, ne pa zapovedal.

2. Ta svet popolne pokorščine nam je dal naš Zveličar, ko je rekel: „Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji sam sebe, in vsak dan svoj križ zadene, in naj gre za menoj!“ (Luk. 9, 23.) Vsakemu kristjanu je zapovedano, ne le svetovano, da sam sebe

zatajuje in za Kristusom hodi; ali sam sebe tako zatajevati, da bi se človek odpovedal svoji volji tudi v pripuščenih rečeh, in bi nasledoval Kristusa v popolnem zatajevanji samega sebe, ni zapovedano, je le svetovano. Tako pokorščino je hotel Jezus od sv. Petra, ko mu je rekel: „Resnično, resnično ti povem: Dokler si bil mlajši, si se sam opasoval in šel, kamor si hotel; kedar boš pa star, boš svoje roke raztegnil, in drugi te bo opasal, in te popelje, kamor ti nočeš.“ (Jan. 21, 18.) S temi besedami je Jezus mislil na smert križa, ktero je Peter v svoji starosti za njega preterpel. In ravno v tej smerti je sv. Peter resnično pokazal svojo vedno in zvesto pokorščino. Tako so tudi drugi aposteljni v pokorščini do Jezusa radovoljno dali svojo kri in svoje življenje. Tega jim pa Jezus nikdar ni zapovedal, ampak le svet jim je dal, da so vse zapustili in za njim hodili.

To prostovoljno, vedno in popolnoma pokorščino, ktero je naš Zveličar Jezus Kristus drugim priporočal, imel je pa tudi sam naj bolj na tanko. On, kralj nebes in zemlje, je bil pokoren svoji deviški materi Mariji in svojemu redniku, ubogemu tesarju Ježefu. Sv. Bazilij, sv. Justin, sv. Hieronim in sv. Bonaventura nam pričujejo, kako je včlovečeni Bog sv. Jožefu pomagal pri težkem tesarskem delu, kolikor je le premogla njegova človeška natora. Koliko vedno in popolno pokorščino je naš mili Jezus na vsaki migljej sv. Jožefa, svojega rednika, skazoval, razodela je preblažena Devica Marija sv. Brigiti, tej v skrivnostih Matere Božje zvedeni duši, ki jej je dejala: „Moj Sin je bil tako pokoren, da je na mah vse storil, ako mu je Jožef rekel: Stori to ali uno.“ Nek cerkven učenik pravi: V delavnici Nazaretanski je tesarjeve obrise posnemal on, ki je tako prelepo nebes namalal, ki je solnce pozlatil, in podobo

sveta obrisal. On, ki je zemljo na nič obesel, jo v zraku vterdil, je rezal lesene žeblje. In ako se je vrezal, kakor nevajen učenec, si je kervaveči perst obezati dal, rekoč: „Mati, nič me ne boli.“ V Nazaretanski hišici nam je zapustil prelep zgled pokorščine, kterega bi vsi posnemati mogli. Tam že vsacemu pravi: „P o j d i, i n t u d i t i t a k o s t o r i!“ (Luk. 10, 37.) In on sam nam zaterduje, da ne išče svoje volje, ampak voljo njega, kteri ga je poslal; (Jan. 5, 30.) in bil je zares pokoren do smerti, do smerti na križu. (Fil. 2, 8.)

In tako vedno, popolnoma pokorščino imajo vsi menihi in vse nune, ki jo tudi slepo pokorščino imenujejo; nad to slepo pokorščino se pa marsikteri posvetnjaki spodtikajo, ter menijo, da je za človeka nevredno ako, se odpove preblagi sprednosti, svoji prosti volji, ker je naj popolniša stvar Božja na zemlji. Ali, ako prav premislimo, ne bomo tega mnenja. Saj to podverženje svoje volje volji višega, duhovnega poglavarja ni prisiljeno, je le prostovoljno ali radovoljno. Kakor pa marsiktere resnice naše svete vere terdno verujemo, akoravno presegajo naš um, in sicer jih verujemo, ker jih je Bog razodel, ravno tako podveržejo menihi in nune svoje duše poveljem duhovnega poglavarja, akoravno tudi vselej uzroka taistih ne spoznajo. Tega pa ne storijo, kakor da bi popolnoma zavergli svojo pamet in svojo voljo; ampak zato, ker spoznajo, da človekova volja je slaba, nas lahko zapelje in jej zato ne zaupajo. Taka je toraj vedna pokorščina p r o s t o v o l j n a in tudi p a m e t n a. Tako pokorščino morajo tudi otroci skazovati svojim staršem, in ne smejo popraševati: zakaj? Bi bilo mar to prav in dobro, ako bi otroci pri vsakem ukazu svojih staršev hotli vedeti, zakaj naj to ali uno storijo? Bi bilo prav in dobro, da bi se otroci ustavili, svojim staršem pokorščino odrekli, ako otrokom to ali uno povelje ni povoljno? Kakošna zmešnjava

bi nastala pri vojakih, ako bi vsak prostak hotel vedeti, zakaj mu njegov poveljnik to ali uno ukaže in bi ubogati ne hotel, dokler bi mu vzroka ne povedal! Vsi rojaki morajo povelje svojih viših na tanko spolnovati; noben zgovor jih od tega ne odveže. Ako pa ni nevredno možem, ki orožje nosijo, da imajo slepo, to je, zaupljivo pokorščino, ki se stavi na prepričanje modrosti in dobroto druzega; zakaj bi bilo nevredno ali sramotno to njim, ki so se poprijeli orodja Božjega, kakor pravi sv. Pavel, (Ef. 6, 13.) in so s popolnoma prostim sklepom in s častitljivim zaupanjem se podvergli duhovnemu vodniku, od kterega mislijo, da ima več modrosti, več skušnje v duhovnih rečeh, kakor oni sami? Je mar neumen on, ki pota v daljni neznani kraj ne ve, pa se prepusti ves zaupljivo vdan drugemu, skušenemu vodniku in gre za njim?

V življenji svetnikov berem, da je nek star samotarec videl, kako so v nebesih pravični na štiri verste bili razdeljeni. Na pervi versti so bili svetniki, ki so bili v svojih boleznih poterpežljivi in so Boga še hvalili za poslane bolezni. — Na drugi versti, ki je bila pa viša, so bili, kteri so uboge in popotne sprejemali in prenočevali, bolnike obiskovali; sploh, ki so opravljali telesne dela usmiljenja. — Na tretji versti so bili, ki so bili zapustili vse posvetno, pa se v puščavo podali in samotno živeli, in sicer v uboštvu, v zatajevanji in vedni molitvi. — Na četerti versti, ki je bila še veliko viša, so bili oni, ki so iz ljubezni do Jezusa Kristusa v pokorščini živeli in popolnoma ptuji volji se podvergli. In te je videl, kako so zlate verižice in drugi predragi kinč imeli ter so na veličastvu vse druge visoko presegli.

Začuden pri takem pogledu bi bil rad zvedel, kako so dosegli više veličastvo ravno ti, kakor v samoti in v puščavi živeči menihi in vsi drugi pravični? In razodeto mu je bilo:

Ta uzrok je: Menihi v svoji samoti, in uni, ki so dela usmiljenja opravljali, so delali po svoji volji, karkoli so storili; ne pa tako pokorni, ki so svojo voljo Bogu v dar prinašali. In ker človek lastno voljo neizrečeno visoko ceni, zato ima pa tudi darovanje te lastne volje Bogu čez vse veliko zasluženje pri Bogu. Zlate vratne verižice, kterih drugi nimajo, kažejo, da so nekdaj svoj vrat v jarem pokorščine oklenili. Glejte, kako dobra, človeku koristna je vedna ali popolnoma pokorščina! Že to nam spričuje, da

3. Vedna pokorščina pod duhovnim poglavarjem je eden naj imenitniših pripomočkov h keršanski popolnamosti, kajti že sama na sebi ima veliko veljavo, kakor prostovoljno uboštvo in vedno devištvo.

Na pervo je vedna pokorščina pod duhovnim poglavarjem naj boljše in naj zdatniši pripomoček zoper razuzdanosti in zoper vse grehe, ki iz lastne spridene in spačene natore izhajajo; kajti kdorkoli svojo lastno voljo zataji, se v vseh rečeh svojemu višemu podverže in voditi da, ima gotovo pravo, resnično ponižnost, ter se obvaruje vseh pregreškov, v ktere človeka navadno pogreznejo terma, svojoglavnost in oslepljenje. Zato terdi sv. papež Gregor veliki, da popolnoma pokorščina je edina čistost, ktera druge čednosti sadi v človeško serce in vsajene ohranuje. Tako tudi častiti cerkveni učenik oče Alvarec pravi od popolnoma pokorščine, da zapopada vso popolnamost in vse keršansko življenje. Nobeno sredstvo, pravi, ni tako lahko, nobeno tako nevarno, nobeno tako gotovo in tako kratko, obogateti v vseh čednostih in doseči namen našega poželjenja, doseči večno življenje. „Pokorščina je ladja, ki se proti nebu pelje; je ključ, ki nebesa odpira,“ pravi sveti Bonaventura. In sv. Frančišek Salezi pravi: „Slehern je po natori nagnjen,

da bi rad zapovedoval; pa nobeden, ki bi rad ubogal; in vendar je gotovo koristniši ubogati, kakor zapovedovati. Zato pa popolnoma duše toliko rade ubogajo, in ne poznajo nič ljubeznjivšega, kakor je pokorščina.“ „Zato pa satan, ki dobro ve, da noben pot tako hitro ne pripelje do verhunca popolnamosti kakor pot pokorščine, marsikoga odvrača od te čednosti z mnogoterimi praznimi izgovori,“ pravi sv. Terezija.

Potem je pa popolnoma pokorščina pod duhovnim poglavarjem tudi naj v e č i d a r, kterega človek Bogu darovati zamore. Kdor svoje časno premoženje iz ljubezni do Jezusa zapusti, ali med uboge razdeli ter si izvoli prostovoljno uboštvo, stori zares veliko zasluživno delo; ali vendar on se znebi tega, kar je zunajnega, kar je pozemeljskega; on si pa ohrani svojo prosto voljo, da dela, kakor hoče, v mnogoterih zadevah, ki niso omejene z nobeno postavo. Kdor pa da svojo lastno voljo, in se prepušča vodstvu prosto izvoljenega višega, da se tudi v pripuščenih rečeh vsega njegovim natančnim poveljem podverže, to pa iz tega namena, da bi popolniši Bogu služil; on prinese Bogu tako rekoč samega sebe v dar ter stori naj veči, naj zasluživniši dar. Zato pravi sv. Alfonzi Ligvori: „Kdor Bogu daruje svoje premoženje, ter ga med uboge razdeli; kdor Bogu daruje svojo čast in zaničevanje voljno prenaša; kdor Bogu daruje svoje telo, ter ga s postom in z drugimi ojstrostmi kroti; ta Bogu daruje en del samega sebe. Kdor mu pa daruje svojo voljo, daruje mu vse, kar ima, da potem lahko zakliče: Gospod, ko sem ti svojo voljo v dar prinesel, nimam nič več, kar bi ti še darovati zamogel.“ In sv. Bernard pravi: „Sicer je teško, zapustiti svojo voljo in služiti volji druzega; vendar je naj bolj zasluživno, prostovoljno ubogati.“ In sveti Tomaž Akvinčan pravi: „Nič ni Bogu dopadljivšega, kakor če človek zavoljo Gospoda zapusti svojo lastno voljo. In to po pravici;

kajti, če je Bogu tako dopadel Abraham, ker je hotel svojega sina mu darovati; koliko dopadljivši mu bo on, ki ne daruje druzega, ki daruje samega sebe v pravi pokorščini?“ Ja zasluživši je, slamico iz pokorščine pobrati, kakor pa, če bi kdo pridigal, se postil, do kervi bičal, pa bi vse to po svoji lastni volji delal; uči imenitni duhovnik Alfonzi Rodriguec. In sv. Magdalena Paciška pravi: „Edina kapljica popolnoma pokorščine je več vredna, kakor naj veča posoda polna visoke, premišljevavne molitve.“

Zato je pa ta svetnica, sv. Magdalena Paciška, imela toliko radost v tem, da je drugim pokorna bila, da se je celo bala, da bi jej veselje pri tem ne zmanjšalo zasluženje pokorščine. Ni jej bilo zadosti, da je bila pokorna le svoji sprednici; tudi drugim sestram se je podvergla, tudi ubogala celo nje, ki so bile pod njeno oblastjo. Prec tisti dan, ko je pervikrat oblekla nunsko obleko, se je vergla pred sprednico svojo, ter jej je svojo voljo popolnoma izročila, rekoč: „Od zdaj naj bom v vaših rokah, kakor merlič; delajte z menoj, kakor se vam poljubi. Nikdar se ne bom vstavljala, naj si bo, karkoli hoče. Prosim vas, ne bojte se, le ponižujte in krotite me.“ In svetnica je tudi res spolnovala, kar je obljubila, ter je svoji volji tako odmerla, da je lahko rekla, da nima nobene svoje volje.

Sv. Feliks, ki je bil kapucin, je z neizrečeno ljubeznijo spolnoval vse povelja svojih poglavarjev, karkoli so mu le ukazali. Naj manjše znamenje njihove volje je bilo zadostno, da je urno ubogal. Ja njegova pokorščina je tolika bila, da so njegovi viši v njegovi pričujočnosti morali paziti, da ne bi s svojim obnašanjem kaj razodeli, kar bi svetnik že za povelje imel in urno ne storil. Zato pravi sv. opat Nesteron: „Kdor hoče biti dober redovnik, mora se imeti za tovorno živino samostansko. Taka živina si ne voli sama bremena, kterega bi nesla;

tudi ne gre po potu, kjer hoče; temuč vda se vsemu; kar še ž njo početi hoče. Gre in ostane po volji njega, ki jo vodi; dela po dnevi, tudi po noči, ako kdo tirja. Nese breme, kakoršno se jej naloži; pa nič ne vprasa: zakaj? in po čemu? nič ne pravi, da je preveč ali premalo.“ To misel je imel ta sv. opat, ko je stopil v samostan in se podvergel vedni pokorščini svojega duhovnega poglavarja; pa je tudi hitro napredoval v čednostih svojega stana ter dosegel visoko stopinjo keršanske popolnamosti.

Uzrok, zakaj da je popolnoma pokorščina Bogu toliko dopadljivna in zasluživna, je ta, ker je za človeka naj teža, naj hujša. Kdor svoje premoženje da, stori imenitno, veliko dobro delo, ali kakor sem že rekel, tak si prihrani vendar svojo prosto voljo. Kdor pa se odpove celo svoji volji, on da vse; tako da več dati ne more. O blagor tistim kristjanom, ki popolnoma zatajé vso svojo prosto voljo in živijo v vedni pokorščini; oni hodijo pot popolnamosti, toraj naravnost proti nebesom, in čaka jih tam presveta krona, ker so Bogu sebe v dar prinesli in naj teže, naj veče za njega storili! In ravno zato, ker je prostost slehernemu človeku naj drajša dobrota, je pa tudi velik in drag dobiček, kterega prinaša človeku vedna pokorščina pod duhovnim poglavarjem. Tak kristjan ima vedno pred očmi luč resnice, za ktero moramo hoditi. On varno hodi po pravem potu proti nebesom; in ni se mu bati, da bi zašel na stranske, nevarne pota, kterih konec je padec in poguba. Vse njegove dela se v čednost spreminjajo, vsaka stopinja ga pripelje bližej nebes; ker je Bogu pokorščina ljubša kakor darovi.

Zato imamo od aposteljskih časov sem veliko kristjanov obojnega spola, ki so jarm pokorščine prostovoljno prevzeli, ter ga vse svoje žive dni z veseljem nosili. Čisto v vsem so se

podvergli volji svojih viših; ja v pokorščini so bili tako vterjeni, da se je zdelo, da zares nobene svoje volje nimajo več. Sv. Ignaci je enkrat dejal: „Ako bi mi papež zapovedali, naj grem na barko, ki nima nikakoršnega jadernika, ki je brez vse hrane podam se na široko morje, ubogal bi in storil.“ In sv. Terezija spričuje, da bi zoper povelje svojih viših nikakor ne delala, ako bi je celo angeli oprostili dolžne pokorščine.

Imeniten zgled take pokorščine nam pripoveduje sveti Hieronim od nekega meniha, kteremu je njegov opat zapovedal, da je težek kamen vsak dan šest ur daleč nosil. Ko je to delo osem let opravljal, vpraša ga nek dan sv. Hieronim, ali to rad dela? In menih pravi: „Ta kamen sem ravno tako rad nosil, kakor bi opravljal naj imenitniše delo.“ „In to me je tako ginilo, pristavi sv. Hieronim, da sem takrat začel pravo meniško življenje.“

Predragi moji kristjani! jaz ne mislim, da bi kdo zmed vas stopil v samostan in v vedno pokorščino pod duhovnim poglavarjem z obljubo si zavezal; kajti to bi za vas ne bilo le pretežko, bilo bi skoraj da nemogoče, ker bi ne mogli svojih drugih stanovskih dolžnost opravljati. Vendar pa se lahko vsak vadi v popolni pokorščini tudi v svetnem stanu. Ako se vsem naredbam in vsem svetom svojega dušnega pastirja vsega vdaš; ako si v vseh zadevah svoje duše in svojega večnega zveličanja svojemu spovedniku natanko pokoren; svoje starše, svoje gospodarje, svoje učenike in tudi deželsko gosposko v vseh pripuščenih rečeh natanko ubogaš, in to iz ljubezni do Boga, ker je to njegova sveta volja; glej, se vadiš v popolni pokorščini, ter si Bogu ravno tako dopadljiv, kakor on, ki je storil obljubo vedne pokorščine. In če tudi vedna pokorščina, kakor evangeljski svet ne veže po vse, smo pa vendar vsi dolžni, svojim višim ali svojim nadcem pokorščino skazovati v vseh

pravičnih rečeh. K temu nas veže natorna in Božja postava. Dokler sta bila Adam in Eva sama na svetu, bil je Adam samo Bogu pokorščino dolžen, ker ni imel nobenega človeka nad seboj. Eva pa je bila tudi že v stanu nedolžnosti, še v raji, Adamu, svojemu možu, pokorščino dolžna, ker je bil Adam njen poglavar. Od tistihmal pa je bila vedno potrebna pokorščina tudi ljudem. Saj bi brez pokorščine človeštvo obstati ne moglo. Ako niso prostaki pokorni svojim višim, vojska bo premagana. Ako niso brodniki pokorni svojemu brodnarju, vsak vihar jih bo v dno morja pogreznil. Ako niso pokorni otroci svojim staršem, služabniki svojim gospodarjem, žena svojemu možu, mora iti vse narobe. Kakošna zmešnjava, če bi vsak po svoje ravnal! Zato je pa neskončno modri Bog že od nekdaj tako vravnal, da nekteri gospodujejo in zapovedujejo, drugi zopet ubogajo.

Marsikteremu se ve da neizrečeno hudo dene, da mora ubogati druge; ali predragi moji! ne vstavljajmo se volji Božji. Pokoren biti, če tudi je včasih težko, nemogoče pa vendar ni. Da bote vsaj dolžno pokorščino raje spolnovali, vam bom še povedal lep zgled, kako zamoremo vsi v vedni pokorščini se vaditi. Mlad novinec je vprašal svojega starega učenika v samostanu: „Kaj hočem vendar storiti, da mi pokorščina ne bo tako težko dela v nekterih rečeh, kakor dozdaj?“ Častitljivi starček pravi: „Naj poprej pomisli vselej: Kdo ti zapoveduje? Viši, ki ti zapoveduje, ni le človek zmotnjavam in revi podvržen; ampak je Kristus sam, ki ne more goljufati, ne goljufan biti. Saj pravi Jezus: „K d o r v a s p o s l u š a, m e n e p o s l u š a.“ (Luk. 10, 16.) In sv. Bernard uči: „Naj zapoveduje Bog, ali naj zapoveduje človek, kakor namestnik Božji, moraš z enako natančnostjo spolnovati, z enako častitljivostjo sprejemati, ako človek le ne zapove kaj, kar bi Bogu všeč ne bilo. Kajti vsak

viši je od Boga postavljen, in vse, kar zapoveduje, zapoved Božja je.“ Potem pa, nadaljuje starček, pomisli: Komu zapoveduje? Kdo si ti? Grešen človek si. Ako je bil Jezus, Sin Božji, pokoren svojim rediteljem, ako zamorejo ubogati angelji in svetniki Božji, zakaj bi ne ubogal ti, ki si grešen človek?“ „Poslednjič pa še pomisli, pristavi mu starček: Kaj ti je zapovedanega? Ako je kaj lahkega, tudi lahko storiš; ako je kaj težkega, toliko veče bo tvoje zasluženje, če ubogaš. Kolikor hujša je vojska, toliko slavniša zmaga, toliko veličastneja tvoja krona.“ — „Tako, pravi modri učenik, moraš vselej misliti in pokorščina ti ne bo teška in tvoj pot bo, kakor svetloba jutrajne zarije, ki vedno napreduje in cela luč postane. Ako si pa Gospodovim poveljem nepokoren, in mu delaš nasproti bo tvoj pot, kakor noč in teško boš odšel padcu.“ Mladeneč je ubogal natanko in se ravnal po svetu častitega starčeka in pokorščina pod duhovnim poglavarjem mu je lahka bila.

Keršanska duša! Posnemaj ta pametni svet, in kedar ti bo pokorščina nadležna, težka, misli in poprašaj: Kdo mi zapoveduje? In verjemi, da ti bo pokorščina vedno lahka, da boš svoje više v vseh rečeh rad ubogal in tvoje življenje ti bo šola nebeških naukov, v kteri te uči Gospod in te vodi vedno bližej tvojemu cilju, večnemu življenju.

Zato bodite pokorni duhovski gosposki; „zakaj oni čujejo, kakor taki, kteri bodo za vaše duše odgovor dajali, da z veseljem to delajo in ne zdihovaje; to bi namreč ne bilo za vas dobro.“ (Hedr. 13, 17.)

Bodite pokorni cesarju in od njega postavljeni gosposki; pa ne samo zavoljo strahu, ampak zavoljo vesti; kajti kdor se gosposki vstavlja, ta si časno in večno nesrečo nakopava.

Bodite pokorni, vi otroci svojim staršem; to tirja Bog in pravičnost. — Bodite pokorni hlapci in dekle svojim gospodarjem in gospodinjam v vseh pravičnih rečeh, z vso spoštljivostjo ne samo dobrim, ampak tudi čmernim.

Ubogajte pa v ponižnosti in v ljubezni. Kdor ne uboga zavoljo Boga, nima prave pokorščine. Pokorščina hlapčevska, prisiljena, nevoljna je pokorščina sužnjega, ki nima nobenega zasluženja. Toraj ubogajte z namenom, da storite svojo dolžnost, in dopadete Bogu, ter tako vedno popolniši prihajate. Amen.

LXXVIII. Keršanski nauk.

Samostansko življenje.

Razložil in opisal sem vam v zadnjih keršanskih naukih evangeljske svete, kteri, sem rekel, niso dolžnosti za vse kristjane sploh. Vprašali bi me lahko: Kdo pa je dolžen spolnovati te toliko imenitne svete?

Na to vprašanje vam moram dati ta-le odgovor: Res, da nimamo dolžnosti, ker nimamo od Gospoda nobene zapovedi, da bi se vsi posluževali teh posebnih pripomočkov h keršanski popolnamosti; vendar pa nektere veže ojstra dolžnost, da jih natanko spolnujejo, in ti so vsi, kteri so se sami z obljubo k temu zavezali; ti so vsi redovniki ali menihi in nune, ki po raznih samostanih Bogu služijo. Te evangeljske svete morajo spolnovati pa tudi oni, ki sicer med svetom živijo, pa so se k temu tudi sami s prostovoljno obljubo zavezali. Saj mora biti spolnjena vsaka obljuba, ako je le prostovoljno storjena in ima v sebi kaj Bogu dopadljivega; in kdor tako storjeno obljubo prelomi, zameri se Bogu, pregreši se, kakor morate vedeti, zoper drugo Božjo zapoved. Tako, kdor bi tudi med vami

storil obljubo vednega devištva, moral bi jo tudi spolnovati. Ako tako obljubo prelomi in se zoper sveto čistost kaj pregreši, stori dvojen greh, ter greši zoper šesto ali deveto zapoved in tudi zoper svojo obljubo, kar mora pri spovedi posebej razodeti. Ako bi človek, ki je storil obljubo vednega devištva, se pozneje oženiti ali omožiti hotel, tega ne more drugače storiti, kakor da mu privoli papež; brez tega privoljenja bi bil zakon nepripuščen; in ako je tudi veljaven, vendar nasprotne zakonske pravice nimajo veljave brez posebnega privoljenja apostoljskega sedeža.

Zato pa preljubi moji, zlasti vi mladenči in ve dekleta! dobro si zapomnite: Akoravno so evangeljski svetje zares preimenitni pripomočki h keršanski popolnamosti; vendar si jih nikdar z obljubo ne navezujte, dokler niste dobro premislili in se s svojim modrim spovednikom natanko posvetovali, kakor sem že v misel vzel. Ako bi nepremišljeno storili tako obljubo, napravili bi si lahko nepokojno vest, ali si še celo nevarnost za zveličanje svoje nakopali. Obljube radovoljnega uboštva in vedne pokorščine nikdar nihče ne delaj, kdor med svetom živi; kajti okoliščine svetega življenja opoverajo spolnovati te obljube. Obljubo vednega devištva smeš storiti; pa tudi tu bodi previden; in kar sem že rekel, ne stori te obljube nikoli brez privoljenja svojega spovednika, ki dobro pozna tvoj dušni stan; in ako to obljubo storiš, stori jo v začeteku le za nekaj časa, na primero, za pol leta; ali za eno leto. In kedar jo podaljšati hočeš, poprašaj vselej modrega spovednika za svet.

Te vse tri evangeljske svete morajo pa spolnovati vsi, ki stopijo v kak red. V to se sami zavežejo s slovesno, vendar vselej prostovoljno obljubo, da hočejo biti ubožni, čisti in pokorni. Velik greh bi storili, ako bi, kakor si bodi, to svojo obljubo prelomili.

Ker je po naši ljubi domovini tudi več samostanov, v kterih živijo menihi in nune; ker je redovniško življenje ravno zavoljo teh evangeljskih svetov življenje keršanske popolnamosti in je nam Slovencem, ki še za dobro in sveto nismo neobčutljivi, ker nas duh novošegne prostomišljenosti ni še oslepil, redovniški stan imeniten in častitljiv; in zlasti še, ker rogovilost današnih toliko zburjenih časov posebno buta v redove, te stebre svete katoliške cerkve; zato se mi zdi prav potrebno, da nekaj malega povem od samostanskega življenja. Zato vam bom danes omenil:

1. Kako so se začeli duhovni redovi? in 2. Kaj je njihov namen? 3. Poslednjič bom še nekaj povedal, kako današni svet sodi ali tudi že preganja duhovne redove?

1. Naj poprej poslušajte: Kako so se redovi začeli? Že v stari zavezi so imeli imenitni učeniki svoje učence. Tako vemo, da preroki Samuel, Elija in Elizej so zbirali ukaželjne mladenče, kteri so svoje učenike, kot svoje očete spoštovali, se njihovemu vodstvu, kot pokorni sinovi, podvergli. Shajali so skupaj v preroške šole, da so bili podučeni v Božjih postavah, pa tudi v drugih potrebnih rečeh. Tudi sv. Janez Kerstnik je imel svoje učence, ktere je šolal v šoli modrosti, pobožnosti in čednosti. Tako je bil Jezus Kristus, ko je očitno učiti začel, vedno v družbi svojih učencev, ki so mu bili v vsem popolnoma pokorni. Ravno tako vemo od aposteljnov, da so vsi imeli svoje učence, ktere so podučevali ter jih zrejali v učenike vsemu človeškemu ljudstvu. Po tacih imenitnih zgledih so v vseh keršanskih časih bili apostoljski možje, ki so zbirali učence okoli sebe, kteri so se jim kot svojim duhovskim višim ali poglavarjem podvergli, in ž njim tudi združeno živeli. Tako so nastali kloštri ali samostani — častite duhovske družbe,

ktere so po gotovem, v duhu svetega evangelja storjenem redu skupaj živele in se ravno zato duhovne rede imenovale.

Udje take duhovske družbe spolnujejo vse tri evangeljske svete, ter združeno živijo v prostovoljnem uboštvu, v vednem devištvu in v vedni pokorščini pod duhovnim poglavarjem. In ravno to dela imenitno samostansko ali meniško življenje, ker zmeraj enako živijo v vednem spolnovanji evangeljskih svetov, ter se v to s prostovoljno Bogu storjeno obljubo zavežejo; in v takem življenji stanovitno ostanejo; in ravno to pa je bitstvo duhovskega samotarskega stanu. K temu pride še vedna stalnost na enem kraji, to je, da so udje samostanski navezani le na en kraj, na svoj samostan. In to še v dvojnem pomenu. Na pervo, da menih ali nuna v drug stan ali drug red prestopiti ne more brez posebnega privoljenja apostoljskega sedeža. Potem pa tudi redovnik nobeden ne sme, brez posebnega privoljenja svojega višega, nikamor iz samostana; ja posebno odločenega samostanskega kraja še tudi svetni ljudje prestopiti ne smejo in redovnik iz njega iti ne more. To se imenuje klavzura ali zapertje, in to je v nunskih samostanih, v kterih ne sme nuna prestopiti odločenega praga, pa tudi v samostan svetni človek brez posebnega privoljenja ne sme. Tudi zato se redovniki s slovesno obljubo zavežejo. V nekterih redovih sme redovnik zapustiti svoj samostan, ako to tirja prid svete vere ali prid njegovega reda; da bi na primero, postavil nove samostane ali poboljšal stare. Tudi sme iz svojega samostana, kedar ga cerkev potrebuje za duhovno pastirstvo, ali ako stopi v še ojstrejši red, kar mora biti pa dobro premišljeno.

2. Kaj pa je namen duhovnih redov?

Častitljivi so ti redovi že v svojem pričetku; še veliko častistljivši v svojem namenu. Hudobni svet, ki se vedno vstavlja vsemu dobremu, kakor je to že od nekdaj, da se hudo z

dobrim vojskuje, in se bo do konca sveta vojskovalo, — hudobni svet, pravim, psuje duhovne redove z nedelavnostjo, češ, da svetu nič ne koristijo. Da je pa to natolcevanje prazno, ja celo hudobno in krivično, tega nas prepričuje zgodovina vseh časov, to nam očitno kažejo tudi današni redovi. Ne le, da je pobožnost menihov in nun vsem pravovernim v spodbudo; tudi za časno so vsemu svetu v veliko korist. To nam kažejo njihove njive, njihovi travniki in vinogradi. V starodavnih časih, ko so bili celi hribje in široke planjave še vse zaraščene, neobljudjene in divje pustote, so deželni knezi podarili menihom take kraje, kjer so postavili svoje samostane. Glejte, in menihi so podirali stare lesove, kjer je bivala sama divjačina, so rovali debele korenine, poravnali jame in meline, razrušili in pospravili celo skalovje, in so tako divji kraj spremenili v rodovitne doline, napravili lepe travnike in njive, zasadili plodne vinograde, pa postavili svoje samostane in cerkve. Veličastni ostanki tacega velicega truda še dan današni glasno pričajo po naši Sloveniji, kaj vse so storili nekdanji menihi. Po Štajerskem in po Koroškem in po vsem Kranjskem visoko povzdigujejo svoj, če tudi mertvi glas zapuščeni samostani, zdaj že poruščeni ali v svetno rabo premenjeni; glasno vpijejo, pravim, kaj so storili le po naši domovini toliko slavni samotarci; pa tudi k nebu povzdigujejo svoj žalostni glas, kaj so ž njimi počeli preganjavci njihovi, ki so jih spodili iz njihove lastnine, ktero so si s svojimi žuli pridobili, poboljšali in zalšali. Pa tako plačuje hudobni svet. Res da dan današni pri nas menihi več ne kopljejo in ne sejejo; pa tudi nimajo kaj; kajti posvetni duh jim je pograbil vse s tolikim trudom pridobljeno. Zdaj se pleše in raja po marsikterem gradu, kterega so menihi v potu svojega obraza postavili, kjer so noč in dan Bogu zraven terdega dela slavo prepevali. Bogu naj bo to potoženo.

Ti z duhom Božjim razsvetljeni možje pa niso sejali samo žitnega semena, ampak posebno še so si prizadevali, da so sejali seme Božje besede v človeške serca. Kamorkoli so prišli menihi, in kjerkoli se vdomačijo še dan današni, povsodi zgine divjost, povsodi se kaže obilni sad vsega dobrega in marsiktero divje ljudstvo je postalo s trudom pobožnih samotarcev zares žlahten, sadupoln vinograd Gospodov.

Samostani so bili v starodavnih časih edine shrambe vseh vednost. Menihi so vstanovili imenitne šole, so v njih učili svetih resnic odraščeno mladino; menihi so učili otroke brati, pisati in drugih potrebnih vednost; tudi visoko učene šole so v začetku imeli sami menihi. Ni ga bilo učenjaka, ki bi si ne bil v samostanih nabiral svojih vednost. Dokler tiskarija ni bila znajdena, prepisovali so večidel le pridni menihi bukve; cele bukvarnice spisanih bukev so imeli po samostanih. Neizrečeno so se trudili, da jih pošten človek mora še dan današni občudovati, ako pregleduje take starinske rokopise, in vidi, kako skerbno so risali in na pergament pisali, z zlatimi čerkami in prelepo malanimi podobami jih zalšali; kar se še dobi po nekterih samostanih. — Po samostanih je cvetela vsaka obertnija. Menihi so bili naj imenitniši mizarji, strugarji, podobarji in malarji. Poglejte, še dan današni nam kaže marsiktero starinsko delo toliko izurjeno umetnijo, da ga današni umetniki občudovati morajo. Prelepe podobe po starih cerkvah, okusno in natančno zdelani altarji, klopi ali druge zrezarije, naj lepši altarni kipi, ja toliko prelepih, veličastnih cerkev po vsem svetu; predragi moji! glejte, vse to je večidel delo pobožnih in pridnih samotarskih rok. Saj je skoraj ni bolj stare cerkve po Slovenskem že, ki bi ne imela kacega lepega spomina nekdanjih umetnih menihov.

Pa ne le menihi so se toliko trudili, zlasti še s poučevanjem mladine, tudi veliko pobožnih in svetih devic se je posvetilo poučenju ženske mladine. In še dan današnji učijo pri nas Uršulinarice, in imajo svoje prelepe šole; po drugih krajih se tudi druge nune mnogo in z velikim vspehom pečajo z podučenjem ženske mladine.

Drugi duhovni redovi se trudijo z dušnim pastirstvom. Neutrudeno oznanujejo besedo Božjo, gredó v naj daljše kraje, celo med divjake, da le kaj duš pridobijo za večne nebesa; drugi imajo duhovne vaje za duhovne in tudi za svetne. Koliko se trudijo naši toliko vneti misijonarji, tega ste se lahko že sami prepričali.

Spet drugi se pečajo z bolniki. Oni prejemljejo v svojo skerb vse, tudi najbolj zapuščene bolnike brez razločka; celo krivoverne ali neverne; kako lepo jim strežejo po svojih bolnišnicah, jim preskerbujejo potrebnih zdravil ter jih tolažijo z resnicami naše svete vere, in jim tako lajšajo težave hudih bolečin. Prav veliko ljudem so take blage duše pripomogle k telesnemu in dušnemu zdravju. Taki redovi so usmiljeni bratje, usmiljene sestre, Elizabetarice, in drugi.

Drugi spet imajo premišljevavno življenje. Oni s svojim ojstrim zatajevanjem, s pokorjenjem, z vedno molitevjo, s svojo svetostjo kažejo vsemu svetu posebno lepe zglede; ali pišejo zveličanske bukve, v kterih pojasnujejo resnice svete vere. Tudi tako samotarsko življenje veliko koristi vsemu svetu. Kajti, v zasluženje je človeku šteto, ki obdeluje pusto zemljo, da obrodi stoteri žlahtni sad; mar bi pa ne bilo zasluživno, obdelovati svojega duha in uriti um svojemu bližnjemu! Saj je požlahtnovati človeškega duha gotovo imenitniše kakor požlahtnovati drevesa. In tako požlahtnjen človek zamore tudi drugim neizrečeno veliko koristiti. Marsikteri menih, ki se vkvarja z mo-

litevjo in s premišljevanjem svetih resnic, in je v svoje zidovje, bi rekel, zakopan, je podoben rudarju, ki celo leto v zemlji tiči in koplje. Kakor pa rudar iz temnih jam zlato in srebro na dan spravlja, tako je že marsikteri menih v svoji skriti in svetu neznani puščavici, čujoč v tihi noči čisto zlato svetih resnic znašel, in tako mnogim koristil. Po svetih redovniških možeh pojasnjene resnice so dalječ okoli veliko blagoslova obrodile. Taki menihi so Kartajzarji, Karmeliti, Pasijonisti, ki Kristusovo terpljenje premišljujejo; ali sestre vednega češčenja presvetega Rešnjega Telesa, Klarisarice, in drugi.

Mislim, kdor ni spridenega in hudobnega duha, prav lahko že iz tega spozna, da redovniki niso svetu nekoristni. Saj ravno redovniki opravljajo naj več del keršanskega usmiljenja. Samostani so bili in so še pribežališča naj bolj blagim dušam; kolikokrat so samostani bili pomoč v velikih potrebah, v hudih letinah! Samostani so šole prave pobožnosti in čednosti; pribežališče od sveta zaverženih in preganjanih. Zato so jih pa tudi vsi pravični in pošteni ljudje visoko cenili. Pobožni kralji in cesarji so jih večkrat obiskovali, bogato obdarovali; kajti bili so zares pravi dobrotniki človeškemu rodu.

Kakor so pa samostani za ves svet veliko dobrega in velika korist, tako pa še posebno koristijo njim, kteri iz pravega namena stopijo v ta stan. Oni imajo v redovniškem stanu naj boljše napeljevanje pa naj zdatniše pripomočke h keršanski popolnamosti. Tega se še dan današni vsak lahko prepriča, kdor le pošteno in pravično sodi redovnike in njihovo življenje. Povsodi, v vsakem redu bo dobil mnogo udov, kteri zares popolnoma živijo, da so človeku v prelepi zgled občudovanja in posnemanja. Koliko jih je sveto živelo, ki se zdaj med svetniki svetijo in njih časti in se njihovi priprošnji priporoča vsa vojskovavna cerkev na zemlji. Berem, da samo red sv. Benedikta

ima štiri in dvajset papežev, nad dve sto kardinalov, dvajset tisuč škofov in nad štirdeset tisuč svetnikov. Celo krivoverci spoznajo imenitnost samostanskega življenja.

Ne bom vam popisoval notrajnih naredb samostanskih, kako modro volijo svoje sprednike, v nekterih redovih na tri leta, v nekterih na dalj časa. Ne bom pravil, s koliko natančnostjo pa tudi z veliko slovesnostjo sprejmejo vsacega novinca v svojo družbo. Vsak red ima leta poskušnje, da se novinec lahko prepriča, ali bo mogel obstati, ali bo mogel tako ojstro in spokorno živeti; pa tudi njegovi viši pazijo na novinca, ali bo zmožen, živeti po vseh postavah samostanskih. Ko preteče celo leto poskušnje, zamore novinec napraviti še le navadno ali malo obljubo, ktera ga pa še popolnoma ne veže. In še le čez tri cela leta pozneje zamore storiti slovesno obljubo, ktera se opravlja zares slovesno med daritevjo svete maše. Tedaj vsaj štiri cele leta ima čas novinec, pa tudi viši njegovi, da se vsi prepričajo, ali bo zamogel živeti po vseh naredbah samostanskih. Tako tirja posebno pismo sedajnega sv. očeta Pija devetega.

Slovesna obljuba pa veže za celo življenje. Zato pravi sv. Efrem: „Vedi, da sveti angeli so zapisali zavezo, ktero si sklenil z Bogom, pa so jo shranili v nebesih, da jo zamorejo pokazati sodnji dan.“ Kakor je pa slovesna obljuba zaveza z Bogom sklenjena, tako je tudi pogoja, ktero novinec sklene s samostanom. Novi redovnik se z obljubo zaveže, da bo vse dolžnosti svojega stanu natanko spolnoval, da bo tako dober in koristen ud celemu redu; samostan pa, ali njegovi viši ga spoznajo za svojega uda, ter mu obljubijo, ga preskerbovati z vsem, kar potrebuje za dušo in za telo, ter se zavežejo, da ga tudi ne bodo zapustili, če bi tudi zbolel, se postaral, opešal in bi navadnih opravil spolnovati ne mogel. In tako se redovnik s to obljubo oprosti in znebi vseh skerbi za časno, ter je

toliko srečen, da zamore nerazdeljeno le za večno skerbeti in delati. —

3. Kako pa današni svet sodi redove?

a) Marsikdo pravi: Saj tudi med svetom se lahko služi Bogu ter se človek zveličati zamore; samostani so toraj cerkvi in vernim nepotrebni. Na ta ogovor naj vam tole povem: cerkev mora celo, nepokvarjeno in popolnoma keršanstvo imeti in ohraniti; toraj mora učiti ne le, kar je Kristus zapovedal, ampak tudi, kar je on le svetoval; zato mora cerkev spodbudovati, da se spolnujejo ti svetovi, in za to mora sv. cerkev sposobne naprave gojiti, podpirati, varovati in braniti; drugače bi ne zadostila, bi svoje dolžnosti ne spolnila, ter bi ne bila več prava cerkev. Cerkev mora imeti samostane, in imeti kristjane ki po njenih samostanih po evangeljskih svetih živijo. Kjerkoli toraj samostane rušijo ter menihe in nune preganjajo, tam zatirajo sveto katoliško cerkev, ker ne pripustijo spolnovati evangeljske svetove v posebnem stanu, v stanu popolnamosti; tam branijo sveti cerkvi, se razvijati v svoji celoti. To pa je očitna krivica, ki se dela cerkvi, pa tudi vernim, kteri se za redovniški stan odločiti mislijo. — Kar pa zadeva verne same, je res, da tudi med svetom, zunaj samostanov lehko Bogu služijo in se zveličati zamorejo; ali tu ni vprašanja, ali je mogoče, ampak tu gre za to, da se spolnujejo vsi od Jezusa Kristusa naznanjeni pripomočki in pota, po kterih se viša stopinja svetosti doseči zamore in to z večo gotovostjo. Da pa samotarski ali redovniški stan več pripomočkov ima in tudi bolj gotovo pripomore, doseči keršansko popolnamost in večno zveličanje, tega je vsak pošten človek prepričan, ako se le prepričati hoče. Pri redovih je ojstra zapoved, da osebe druzega spola ne smejo stopiti v samostansko poslopje; in ta modra zapoved odtegne veliko nevarnost in mnogotere pri-

ložnosti v greh. Redovniška obleka zabrani obiskovati nevarne kraje in družbe. Redovniki morajo biti vsi v odločenem času pod svojo streho, sploh po svoji volji ne smejo izpod strehe. Vsak menih in vsaka nuna — to je, vsak redovnik ima v svoji hiši svojega višega, svojega duhovnega očeta, ali svojo duhovno mater, ki ga uči, na pregreške opominja, svari ali tudi kaznuje, če je potreba, da ga k spoznanju in k poboljšanju pripravi. In to je pravi pot k ponižnosti, ki je podlaga vsake keršanske čednosti.

Samostanske postave in vaje so posebna bramba, ki redovnike posvetnega duha obvaruje. Kako rado se zgodi, da hudobija, slabi zgledi marsikoga za seboj potegnejo; v samostanih pa lepi zgledi tudi slabega in mlačnega za seboj k čednostim privabijo. O srečna sila, ktera človeka k dobremu tako rekoč sili! V samostanih so tudi pripomočki obilniši; združena molitev, premišljevanje, služba Božja, prejemanje svetih zakramentov; vse to je ložej in obilniši v samostanih. Zato je pa tudi vsacemu človeku na voljo dano, da izvoli samostanski stan in nobena deržava nima pravice, komu braniti, ako mu tega le kaka posebna, poprej storjena zaveza ne brani. Ja tudi starši bi se pregrešili zoper pravico, ako bi svejemu otroku branili, v samostan stopiti iz neveljavnega uzroka ali zavoljo časnega.

b) Druge bôde časno premoženje nekterih samostanov. Ali taki nevoščljivi grabeži današnih časov, ki se osrečevavce ljudstva zovejo in vrivajo, pa nočejo slišati, da samostani, kar imajo lastnine, po pravici imajo. Vse samostansko premoženje so darovi pobožnih ljudi, je sad lastnega truda ali pa pravičen delež ali dediščina redovnikov samih. Samostani niso nikomur nič vkradli, nikogar ogoljufali ali kakor si bodi po krivici niso ničesar pridobili. Koliko so pa

samostani potrošili svojega premoženja na šole, bolnišnice in druge zavode, kar je vse celi deržavi na dobiček! Njihovi prelepi samostani, prezale cerkve so že od nekdaj lep kinč celi deželi; njihove velike bukvarnice so zaklad domače učenosti, njihovi naberki shodnice učenim, njihova služba Božja veselje in duhovna povzdiga vsemu ljudstvu. Odkar so samostani z davki preobloženi, se ve da, toliko več storiti ne morejo; ali vendar bi jaz rekel preganjavcem in hudobnim obrekovalcem ubogih samostanov: Pojdi opoldne na samostanske vrata, pa poglej koliko lačnim zatirani in toliko čerteni menihi in uboge nune še dan današni jesti dajejo; zraven pa vprašaj samega sebe, koliko pa med uboge razdeliš ti, ki se štuliš, Bog vedi kakega osrečevalca ljudstva?

c) Nekdaj so posvetnjaki očitali samostanom, da *svoje ude mehkužijo*. Ali to so delali zločasti ljudje, kteri o notrajnih samostanskih zadevah nič vedeli niso. V vseh samostanih redovniki ojstro, spokorno živijo. Že samostanska obleka je zares spokorna obleka. Frančiškani imajo dvakrat na leto dolg post, pred Božičem in pred veliko nočjo; Karmeliti, Trapisti in tudi še drugi nikdar nič mesa ne jedó; Kartajzarji vedno molijo. To vse in druge ojstre pokorila pač ne mehkužijo samotarcev.

Dan današni je pa svet, prekanjeno hudoben ki je, nasprotno začel černiti samostane, da zlasti z mladimi *preojstro in neusmiljeno delajo* po samostanih, posebno še se gerde laži o tem trosijo po svetu o ženskih samostanih. Na to naj vam le toliko odgovorim: Mogoče je, da kaka nuna brez vsega poklica stopi v samostan, in tudi brez vse skerbi za zveličanje svoje živi; taka, se ve, da nima nič prijetnega, ja marsikaj grenkega jo zadeva. Nuna pa, ktera stopi v samostan iz pravega namena in se skerbno derži samostanskega reda, je pa srečna

in zadovoljna s svojim stanom. Večkrat se je že zgodilo, da so pobožne nune tudi očitno pokazale svojo zadovoljnost s svojim stanom.

Kakošno vpitje je bilo pred nekterimi leti po vseh judovskih časopisih o neki ubogi nuni, ki je ob pamet prišla. Po vsem svetu so revo raznašali in samostansko življenje černili. Enaka hudobija se je že poprej pred štirdesetimi leti v Ameriki godila. V Baltimoru so imeli nune Karmelitarce svoj samostan. Zbolela je pa ena nuna ter je reva ob pamet prišla, kar se lahko vsacemu prigodi in česar nas mili Bog obvaruj. Po naključbi je ta reva neki dan iz samostana ušla, ter po nunsko oblečena po mestu tavala. Ko jo pa vidi ljudstvo, večidel krivoversko, urno je zagnalo glas, da je silama ušla, ker jej ni več obstati bilo. Ta glas napravi velik hrup in strašno godernjanje zoper samostansko silo, tako da so mestnega župana prisilili, da je z vso močjo robanil v samostan, da bi priperte in češ terpinčene nune rešil. Ko pa župan samostanske vrata do kraja odpre in nunam prostost naznani, noče nobena vun iti. Njihova sprednica pa stopi pred župana in spremljevavce njegove ter pravi: „Me nismo prisiljene tukaj, ampak ker samé to hočemo. Nihče nas ni k temu prigovoril; ja le me smo večkrat ponovile svojo prošnjo, da smo bile sprejete. Ko smo pa že v hiši bile, smo še pol leta nosile svojo navadno obleko, da bi lahko izstopile, ako bi nam tu ne dopadlo. Ko so na naše mnoge in ponovljene prošnje nas preoblekli, čakale smo še celo leto, preden smo bile prištete med prave redovniške ude; in ves ta čas nam je bilo na voljo dano, da bi bile prav lahko izstopile. Za naj večo srečo svojega življenja smo imele dan, ko smo bile sprejete v to hišo, kjer veselo in radovoljno tudi bivamo. Gospodje, jim še pravi, če tudi smo redovniško preoblečene, smo pa še vedno deržavljanke

in zato imamo pravico živeti, kjer in kakor hočemo. In to prostost nam vi varovati morate. Ako tukaj bivati hočemo, je vaša dolžnost, da se naše prostosti nihče ne dotakne, ampak da nas varujete.“ Na te besede se podajo vsiljenci nazaj ter pripovedujejo, kar so videli in slišali. Obnorelo nuno so prijeli in jo ojstro izpraševali, če ni nezadovoljna v samostanu. Ona pa pravi, da res ni zadovoljna, ker jej nune preveč strežejo in jej je to hudo, ker jo silijo jesti in piti, ko bi ona rada se le postila. Prosila pa je, naj jo nazaj v samostan spravijo. Možje, kteri so jo nazaj pripeljali, in so vidili, kako so se vse zjokale in ubogo nuno objemale, so s solznimi očmi zapustili samostan.

Predragi moji poslušavci! Kedar slišite tako černiti samostane, le verjemite, da ne pride iz dobrega serca. Posvetni hudobni duh je, ki govori zoper samostane, tisti duh, ki je nasprotnik vsega dobrega, ki želi podkopati vso pravico in z zemlje iztrebiti vso pobožnost, misleč, da bo podkopal sveto katoliško cerkev. Ali ne bojte se, na skalo jo je zidal Gospod in peklenske vrata je premagale ne bodo. Vi pa imate po stari pošteni navadi svojih dedov vse samostane v veliki časti, in spoštujete redovnike, ki tudi za nas vse Boga prosijo in molijo.

Vem pa dobro, da marsikdo bi rad pristopil v redovniški stan, da bi si zveličanje svoje duše toliko bolj zagotovil; pa razne okoliščine mu tega ne pripuščajo. Takim in sploh vsem dam ta-le nauk: Vdajte se v voljo Božjo, pa si silo v dobro obračajte. Res je, da v dobro vredenem samostanu človek ložej in gotovši doseči zamore keršansko popolnamost in da tako tudi bolj gotovo in višo stopinjo svojega zveličanja si prislužiti zamore; pa vendar je tudi gotovo, da si tudi med svetom evangeljske svete v prid oberniti zamore. In to bote storili, ako nimate nobenega posebnega hrepenjenja po bogastvu, se z mno-

ženjem svojega denarja ne pečate presilno, se s potrebno hrano zadovolite, deviško-nedolžno živite ter se vodstvu modrega spovednika vdaste. Tako zamorejo duše, ki v samostan stopiti ne morejo, tudi med svetom dospeti k visoki keršanski popolnamosti, pa tudi svojemu bližnjemu v telesnih in dušnih rečeh veliko koristiti. In tako dobre in pobožne duše imajo že tukaj na zemlji svoje nebesa; kajti njihovo serce je pri Bogu. In blagor mu, kdor svoje serce vedno pri Bogu, in Boga v svojem sercu ima! Amen.

IV. Del: Poslednje reči človekove.

LXXIX. Keršanski nauk.

A. Od štirih poslednjih reči človeških sploh

Dobro in koristno je, misliti na štiri poslednje reči.

Kristjani moji! dolgo časa sem vam razlagal keršansko pravico. Na tanko sem vam opisal nesrečni greh, kterega se ogibati moremo, ako hočemo svoj namen doseči. Ker pa ni nihče že keršansko pravičen, ki se varuje vsega greha, ampak mora delati še dobro; zato sem vam povedal in priporočal tudi vse potrebne čednosti, s kterimi mora ozalšan biti vsak človek, da se zamore enkrat z Bogom, svojim Gospodom, vekomaj skleniti. Poslednjič sem vam še pokazal nektere pripomočke, kterih se posluževati moramo, da bomo Bogu vedno dopadljivši in prijetniši. In zdaj vas bom učil le še od štirih poslednjih reči človekovih.

Iz teh besed vidite, da keršanska pravica ima štiri dele, ktere si lahko v svojem spominu ohranite v teh le kratkih besedah: Kristjan! popotnik si, toraj

I. Glej, da ne zaideš, — varuj se hudega!
II. Derži se pravega pota, — stori dobro!
III. Hodi vedno naprej, — bodi popolnoma!
IV. Domu boš prišel, — plačilo boš prejel!

Že sem vas učil, kako se moramo vsega hudega — vsega greha varovati, da ne zgrešimo pravega pota, da ne zaidemo; učil sem, kako moramo varno hoditi le po potu čednosti in pobožnosti; učil sem pa tudi, da ne smemo postajati na pravem potu, da moramo urno naprej hoditi, dokler čas imamo, da moramo vedno popolniši biti. In zdaj imam le še to dostaviti, da, ako bomo po teh naukih živeli in tako po pravem potu vedno naprej hodili, bomo dosegli svoj namen, bomo prijeli primerjeno plačo za delo svoje; pa tudi oni bodo dobili primerjeno plačilo, kteri se pravega pota deržati nočejo, kteri po širokem potu proti svojemu pogubljenju naprej derejo. Preden vas bom učil od tega plačila, kterega bo prejel vsak po svojih delih, naj vam danes povem, da kakor je dobro, ako človek pri svojem delu večkrat misli na dobiček ali zaslužek svoj, tako je pa še posebno dobro, da človek prav pogosto in velikrat misli na to, kar ga čaka po vsem končanem delu njegovem, kar ga čaka po dokončanem življenju. Toraj bom danes odgovoril na vprašanje:

Je li dobro in koristno, misliti na štiri poslednje reči človekove?

Nauk od poslednjih reči človekovih je kakor nameček k naukom keršanske popolnamosti; in sicer zato, ker je spomin na nje poseben močen pripomoček h keršanski popolnamosti; da se namreč ložej hudega varujemo, dobro delamo in s tem vedno napredujemo. Nič nas ni v stanu bolj gotovo obvarovati nesrečnega greha, kakor misel na poslednje reči; pa ravno tako močno nas ravno ta misel nagiblje, spolnovati vse dobro. S to

mislijo se je tolažil sv. apostelj Pavel, ker vedel je, da le tisti stavo dobi, kteri se trudi, tako je tudi on z velikim trudom in ojstrim mertvenjem zveličanje dosegel in pogubljenja se obvaroval, kakor piše v pervem pismu do Korinčanov. (9.)

Bral sem od imenitnega, bogatega moža, ki je bil sicer v mladosti lepo keršansko izrejen, pa zgodilo se mu je, kar se zgodi marsikteremu mladenču, ki išče po visocih šolah posvetne učenosti, da prav lahko zgubi naj drajši zaklad, sveto edino zveličansko vero, ktero mu je skerbna in pobožna mati s pervo hrano vcepila; in hudobni in sprideni duh našega časa ga prevzame, da zabrede v popolno oterpnjenost za zveličanje svoje. Tako posvetno moder, pa novošegno neveren je bil ta mož. Opuščal je in zanemarjal vse dolžnosti pravega kristjana. Več let se ni zmenil za keršanske dolžnosti. Ali dozorel je tudi on; bližala se je tudi njemu bleda smert, napovedovavka pravičnega sodnika, ktera se pač nikogar ne ogne, naj že kdo poprej misli na njo ali pa ne. Ta posvetnjak, akoravno bolezen vedno huja prihaja, vendar se ne zmeni za keršansko pripravo; od spovedi in sprave z Bogom, od prejeme svetih zakramentov noče nič slišati; ja še tega ne privoli, da bi ga mašnik le obiskati smel. Tako oslepljenje ljubi moji! česar vas mili Bog obvaruj! tako oslepljenje zadnjo uro je večkrat pravična kazen svetega Boga. Človek, ki je v svojem življenji Boga zapustil, nanj pozabil, je večkrat ob smertni uri neobčutljiv, ves oterpnjen za večnost; in ako je poprej Božjo gnado, klicanje k pokori leta in leta zametaval, tudi pravični Bog na zadnje omolkne in to molčanje Božje v sercu umirajočega je grozoviten napovedovavec, da se bode večno ločila taka nesrečna duša od svojega Boga.

Ta bogati posvetnjak je pa imel v svojo preveliko srečo prav pobožno keršansko ženo. O zares blagor mu, kdor tako

zvesto tovaršico dobi! Nevarnost moževa, strah, da bo vekomaj pogubljen, ako se z Bogom ne spravi, ta skerb je neznansko težila poterto serce njegove dobre žene. Toda vse prigovarjanje, da bi se spovedal, svete zakramente prejel, je bilo zastonj. Le slišati ni hotel od tega nič. Njegovi ženi ni bilo več obstati. Prestrašna jej je bila misel, da njen ubogi mož, kogar nekeršansko življenje jej je znano bilo, bo moral v tako groznem stanu stopiti pred Jezusa Kristusa, ki je ojster sodnik živih in mertvih. Šla je dobra žena k svojemu spovedniku, ter ga je za svet uprašala, kako bi vendar mogoče bilo, rešiti dušo njegovo. Zmenila sta se, da bi ga kako pregovorili, da mašnik vsaj k njemu priti sme. Na veliko in nadležno prošnjo je privolil, da ga sme mašnik obiskati, pa s tem gotovim pristavkom, da mu od spovedi nič ne sme ne v misel vzeti. Mašnik pride k bolniku, ki je bil že prav pri kraju. Blizo njegove postelje se vstopi, pa besede ne reče. Ko tako dalje časa resnobno in zamišljeno stoji, vpraša ga bolnik: „Povejte mi, kaj tako mislite?“ Mašnik pravi na to: „Ako mi dovolite, da odkritoserčno povem. Tole sem zdaj premišljeval: O moj Bog! kakošna sprememba bo zdaj zdaj nastopila s tem bogatinom! Zdaj je v tako lepi, toliko ozalšani hiši, čez nekaj malega pa, ako brez keršanskega znamnja prave pokore umerje, bo v večni temoti; zdaj je v družbi svoje preblage žene in svojih nedolžnih otrok, kmalo pa bo v družbi vseh zaverženih; zdaj v mehki postelji, pod svilnato odejo, in morebiti v kratkih urah pa v peklenskem ognji!“ Bogatin pa (kajti oživela je njegova pogašena vera, v mladosti prižgana) ni pustil dalje govoriti, ampak poprosil je mašnika, naj se vsede k njemu, da se z Bogom spravi in keršansko umerje.

Ktere so pa poslednje reči človekove?

Poslednje reči človekove so: Smert, sodba, pekel in nebesa. Imenujejo se poslednje reči, ker človeka čakajo in zadenejo na koncu njegovega pozemeljskega življenja, ko bo iz tega življenja v neznano večnost prestopil in bo s prihodom Sinu Božjega za vso neskončno večnost vse sklenjeno, in končano, in odločeno.

a) In te poslednje reči premišljevati je vsacemu človeku posebno dobro in jako koristno. To premišljevanje nas obvaruje greha in nas priganja k dobremu. Zato pravi sv. Duh sam po modrem Sirahu: „V vseh svojih delih se spominjaj svojih poslednjih reči in vekomaj ne boš grešil.“ (Sir. 7, 40.) Bog sam nas vse s temi besedami opominja, kakor bi dejal: Spominjaj se pri vsem, kar delaš, da pride za življenjem smert, za smertjo sodba, za sodbo večno srečna ali pa večno nesrečna večnost. Ako na te reči prav živo misliš, ne moreš grešiti.

In zares! Ali bi mogel še veselje do greha imeti on, ki se o času skušnjave spominja svoje smertne postelje, pa se v duhu postavi pred ojstrega sodnika, ki je vsegavideč, neskončno svet in pravičen, pa zraven premišljuje, da za greh ga čaka večno plačilo v peklenskem ognji? Je li mogoče, da bi človek pri živem takem premišljevanji še grešiti zamogel. — Vsi pa tudi vemo, da je za človeka dobro, da ne navezuje svojega serca na časne, minljive dobrote, da zatira in zmanjšuje svoje hrepenjenje po časnih rečeh, pa bolj skerbi, da bi si pridobil večnih dobrot in si nabral veliko dobrih del za svete nebesa. Kaj pa zamore človeka k temu bolj priganjati, kakor resnobna misel na štiri poslednje reči? In ali bi bilo mogoče, da bi človek še zidal na telesno lepoto, na bogastvo, na lepe in drage oblačila, ali porajtal na nečimerno čast, če resnobno pomisli, da bo s smertjo vse to minilo, in da mu od vsega

tega ne ostane nič druzega, kakor slabo, ponošeno oblačilo, štiri oske dile, ktere bodo pa s truplom njegovim vred sognile? — Ravno tako koristi veliko naši duši, da se trudimo, vsak dan popolniši in boljši prihajati, da pa s svojo pobožnostjo nismo nikdar zadovoljni, da ravno zato dolžnosti svojega stanu natanko spolnujemo in si z vso močjo prizadevamo, vedno bolj popolnama prihajati. K temu pa nas nobena druga stvar ne bo bolj priganjala, kakor spomin na štiri poslednje reči. Saj kdor slabosti svoje pozna, dobro ve, da z napakami in pregrehami v nebesa ne more; zlasti, če premišljuje, kako natančna in ojstra bo sodba Božja, kako lepe in svete so nebesa, v ktere nič omadežanega, nič nečistega ne more. Zato pravi sv. apostelj Peter: „Če bo pravični komaj zveličan kje se bo hudobni in grešni pokazal?“ (I. Pet. 4, 18.) To je, ako pravični le s tim, da se veliko trudi, in voljno prenaša toliko nadlog, večno zveličanje s silo doseže; kam se bo zatekel hudobni, kedar ga pravični sodnik pred ojstro sodbo pokliče?

Kje je toraj človek, ki bi pri spominu na štiri poslednje reči skerbno se ne varoval naj manjšega greha? In kdo bi si z vso močjo prav skerbno ne prizadeval za vsako dobro delo, ako premisli, da z naj manjšim, Bogu dopadljivim dobrim delom si pomnoži in pospeši svoje veličastvo v nebeškem veselji? Lahko toraj spoznamo, da spomin na štiri poslednje reči človekove neizrečeno veliko dobrega stori. Ta spomin varuje človeka vsega hudega, pa ga spodbada in napeljuje k vsemu dobremu; množi ljubezen in strah Božji in pospešuje gorečnost in zvestobo pravičnih in pobožnih.

b) Kdo zamore pač prešteti vse dobro, ki ima svoj začetek v premišljevanji štirih poslednjih reči? To nam jasno kaže zgled toliko svetih mučencev. Ali veste,

ljubi moji! kaj je delalo in ohranilo toliko močne, toliko stanovitne in nepremakljive vse svete mučence? Kaj jim je moč dajalo, da so bili, bi dejal, neobčutljivi v najhujšem, v naj grozovitnišem terpljenji, tako da so veseli z nebeško radostjo napolnjeni, sladko prepevaje, svoje življenje nebeškemu Očetu darovali, večkrat celo se ponujali v grozovito mučenje in hudo smert iz ljubezni do presvete vere Jezusove? Misel na smert jim je bila, kakor presrečne vrata, v kraljestvo Božje. Misel na sodbo jih je vzderžala na potu stanovitnosti; zato so se bali Božjega sodnika, niso se pa bali nobenega pozemeljskega trinoga. Misel na pekel, ker so hotli njegovim mukam uiti, ta misel jih je oserčevala, da so bolečine svojega mučenja za kaj malega imeli proti temu, kar bi morali v peklu terpeti, ako bi nezvesti postali. Mar jim ni serčnosti dajala zveličanska misel na prelepe nebesa, ter so večne nebeške krone, večno veselje za drajši imeli, kakor vse ponujane pozemeljske krone, kakor vse veselje in bogastvo tega sveta?

Naj vam v misel vzamem le en sam zgled take mučeniške serčnosti, kterega ste berž ko ne, tudi že slišali. Žena angleškega ministra Tomaža Mora je tega svojega pobožnega moža z vso mogočo in ljubeznjivo zgovornostjo skušala pregovoriti, da bi se vdal temu, kar kralj tirja, ter podpisal pismo, v kterem bi se bil odpovedal pravi sveti veri in bi tako rešil svoje življenje. Ta zvesti mož pa je svoji ženi tako-le odgovoril: „Ljubà žena! kaj meniš, kako dolgo bom še živel?“ „Gotovo še dvajset ali trideset let“, odgovori mu žena. „In zavoljo dvajset ali trideset let, meniš ti, bi jaz potem moral vekomaj v peklu goreti!“ pravi jej na to pobožni mož Tomaž. „O kako nespametno bi bilo, za dvajset let ali tudi za trideset let odkupiti svoje življenje; za ta kratek čas oditi smerti, ki me bo vendar le enkrat gotovo dobila! Kako nespametno bi bilo,

oditi sodbi pozemeljskega, krivičnega kralja, potem pa nesrečno umreti in pasti v roke ojstri sodbi Božji, nebesa zgubiti in nektere leta tega življenja za peklensko večnost zameniti!“ To premišljevanje štirih poslednjih reči je storilo, da je ostal stanoviten in zvest v sveti veri, ter je umerl kot mučenec, in zadobil krono večnega življenja v nebesih.

c) Kdo bo preštel tisto neštevilno trumo presrečnih, ki se zdaj tam v nebesih veselijo, in ktere je spomin na poslednje reči človekove pripeljal na pot pokore, ki zraven pota nedolžnosti edini pelje v svete nebesa. Marsikteremu grešniku ni mogla oči odpreti, ni mogla njegovega serca ganiti nobena druga stvar; spomin na poslednje reči človekove pa so ga predramile in na pravo pot pripravile. Marsikdo si je živo pred oči postavil smert, sodbo, pekel in nebesa in ni se mogel več vstavljati gnadi Božji, in spreobernil se je; potem pa mu ni bila nobena pokora pretežka, nobena preojstra, da je le kolikor je premogel, zadostil za poprejšno pregrešno življenje. Slišali ste, saj sem vam o drugi priliki pravil, od sv. Margarite Kortonske, ktera je bila z gnado Božjo vsa presunjena pri pogledu mertvega trupla tistega človeka, s kterim je dalje časa v pregrešnem znanji živela; začela je ojstro pokoro, ter se je tako pokorila, da je bila imenitna svetnica, ktero posebno spokorniki častijo, in se njeni prošnji priporočajo. Tako spozna sv. Avguštin sam, da ga od njegovega pregrešnega življenja ni nobena stvar tako odvračevala, kakor ravno misel na smert in sodbo.

Berem od mladenča, ki se ni hotel podvreči nobeni pokori, ktero koli mu je nasvetoval in naložil njegov spovednik, da bi se bilo vstavilo pregrešno življenje njegovo in da bi prinesel vreden sad prave pokore. Poslednjič mu reče spovednik, da naj gre, pa se vleže na posteljo svojo, kakor da bi umerl;

naj položi svoje roke križema čez persi. Nad glavo naj postavi podobo križanega Jezusa; k svojim nogam pa dve goreče sveči z blagoslovljeno vodo. In to je mladeneč vendar le ubogal in storil. Premišljuje tako ležeč svojo gotovo smert in svojo gotovo sodbo, pa svojo negotovo večnost in terdovratno serce se omehča, potok solz ga oblije, deloma zavoljo toliko storjenih grehov, deloma zavoljo strahu pred večnim pogubljenjem in — nastopil je pot pokore, ter je do konca stanoviten ostal.

Te dni sem pa bral od neke mlade gospe, ki je vse večere le po veselicah hodila in se radovala. En večer pride že pozno domu, ter najde svojo deklo, ktera jo je čakala, pa med tem v pobožnih bukvah brala. „Ti uboga, neumna reva, pravi jej, kakošno veselje moraš imeti, da tako dolgo čitaš v teh bukvah!“ — Gospa se spravi spat, pa ni ga zaspanca, zdihuje in glasno začne jokati. Dekla to zasliši, hitro priteče ter vpraša, kaj bi jej bilo? Cel potok solz polije posestnico, ki pravi: „Oh, oh, v tvojih bukvah sem vidila besedo, ki mi nobenega pokoja več ne da, in ta beseda je „večnost“. Sad tega je bil, da je slovo dala vsemu razveseljevanju, ter je skerbela le za večnost. — Grešnik! poslušaj! umerl boš! sojen boš! kam? vprašaj se sam! —

d) Pa ne le mučencev je oserčevala misel na štiri poslednje reči, ni le spokornikov obrodila; ter je tako od nekdaj nebeške verste množila; tudi v drugih pobožnih dušah je obrodila prelep in imeniten, zveličansk sad. Zavoljo tega, ko niso vedeli telesne smerti, bili so pravični vedno pripravljeni, kdaj jih bo Gospod poklical iz te solzne doline na pravi nebeški dom. Podobni modrim devicam so imeli vedno napolnjene svetilnice svoje; vedno je bilo ozaljšano serce njihovo, pripravljeno, iti na večno svatovščino, kedarkoli Gospod in njihov ženin pride. — Zavoljo tega, ko jih čaka ojstra neogibljiva sodba,

niso se pravični nikdar zadosti pravičnih imeli, ne zadosti čistih šteli, zato so pa s strahom in trepetom delali delo zveličanja svojega. „Kolikorkrat tisti dan sodbe premišljujem, pravi sv. Hieronim, se tresem po vsem životu; kedarkoli jem ali pijem, ali kaj druzega delam, mislim, da slišim strahoviti trobentni glas: Vstanite, vi mertvi!“ Sojen bom, in sodil me bo vsegaveden, neskončno svet, in pravičen Bog, ta misel ohrani pravičnega na potu popolnamosti, da ne zaide, da hodi in napreduje vedno naprej proti svetim nebesom. — Koliko svetih duš se je ojstro pokorilo, da bi odšli peklenskemu terpljenju, kterega so po svoji misli z vsakdanjimi pregreški zadolžili. Ojstro so se postili, cele noči prečuli, spokorne oblačila nosili, neprenehoma molili in pogostoma sv. zakramente prejemali. Vse to je obrodila misel, da bi nesrečno ne umerli, da bi bili milostljivo sojeni, da bi odšli peklenskim mukam in bi dosegli prelepe nebesa. Kdo ne spozna, kako dobro in koristno je, premišljevati štiri poslednje reči?

Sv. Janez Klimak nam pripoveduje od meniha, ki je živel na gori Horeb; njegovo življenje pa je bilo bolj mlačno. Hudo je zbolel in dalje časa se ni nič zavedel. Ko pa se zopet zave in mu bolezen pojenja, zaperl je vrata svoje puščavice ter je še dvanajst let prav ojstro in pri prav pičli hrani preživel. Potem je zopet nevarno zbolel. Odperl je svojo puščavico in njegovi somenihi so se zbrali okoli umirajočega ter so ga prosili, naj bi jim za slovo kake zveličanske besede povedal. Samotarec pa ne de druzega, kakor samo to: „Brátje, ne zamerite mi! Nihče ne bo storil nobenega greha, ako misli na smert, sodbo, pekel in nebesa.“

e) Da nam je spomin na štiri poslednje reči ne le koristen, ja celo potreben, to nas uči naš Zveličar Jezus Kristus sam z besedo in z zgledom svojim. Lepo nas opominja, ko

pravi: „Čujte toraj, ker ne veste, ktero uro bo vaš Gospod prišel ... da vas, ko bi prišel nanagloma, ne najde spijočih.“ (Mark. 13, 35, 36.) Tako nas priganja in opominja, skerbeti za nebesa, ko pravi: „Delajte si prijatlov ... da vas, kedar obnemagate, vzamejo v večne prebivališča.“ (Luk. 16, 9.) On nas svari pred peklom, rekoč: „Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi? Ali kakošno menjo bo človek dal za svojo dušo?“ (Mat. 16, 26.) S čim bi si jo pač zamogel odkupiti, ko bi bila enkrat v pekel obsojena? Z nobeno stvarjo ne. Pa naš mili Jezus ni nas le opominjal, misliti na poslednje reči človekove; on je tudi sam velikrat mislil na svojo smert na križu, ter se na-njo pripravljal; saj vemo, kolikokrat je od tega s svojimi učenci govoril. Ubogajmo tudi mi Kristusovo opominjevanje, pa posnemajmo njegov lepi zgled, ter si v prid obračajmo misel na poslednje reči svoje.

f) Kolika je pa tudi škoda takemu, ki nikdar noče misliti na poslednje reči človekove! Tak človek postane neobčutljiv pri vseh svojih grehih, on se z naj večimi hudobijami norčuje in igra; živi tje v en dan, ter greh na greh naklada. Za pokoro se ne zmeni ne. In ako ga kdaj posebno presune kaka misel, ali mu mili Bog hudo pritiska, vendar on spreobernjenje le odlaša. Na smert se nikdar ne pripravlja, sodbo si misli le poveršno in milo, in tako živi v naj veči nevarnosti, da bo umerl nespokorno. Zares merzlo, okamnjeno mora postati serce, ktero se z večnostjo nič ne peča in mu ni nič mar, ali se mu bo po smerti godilo dobro ali hudo. Zares nekako obdivja tako serce, v kterem misel na smert, sodbo, pekel in nebesa nobenega prostora več nima. Ali preljubi moji! kaj menite, kakošen bo pa konec tacih ljudi? Godilo se jim bo, kakor se

je godilo zaslepljenim in oterpnjenim grešnikom ob Noetovem času, v času vesoljnega potopa. Kristus pravi: „So jedli in pili; so se ženili in možile do dne, ko je šel Noe v barko; in potop je prišel in jih je pokončal. Ravno tako se je godilo o dnevih Lotovih: So jedli in pili, kupovali in prodajali, sadili in zidali. Tisti dan pa, ko je Lot iz Sodome šel, je dežilo ogenj in žveplo z neba, in jih je vse pokončalo.“ (Luk. 17, 27—29.)

Iz vsega tega mislim, da vsi spoznate, kako dobro in koristno, ja celo potrebno je, da človek večkrat pred očmi ima, si večkrat k sercu jemlje, da bo umerl, da bo po smerti sojen in bo obsojen, kamor si bo zaslužil; da bo toraj zadobil primerjeno plačilo za vse dela svoje. Kristjani moji! ker je to vsacemu silno potrebno, zato vam želim z Božjo pomočjo tudi še te preimenitne resnice nekoliko bolj na drobno opisati. Vi pa me zvesto poslušajte; da bo tudi ta nauk nam vsem v večno zveličanje. Amen.

LXXX. Keršanski nauk.

B. Od štirih poslednjih reči človekovih posebej.

1. **Od smerti.** *a) Kaj vemo od smerti? — b) Kaj ne vemo od smerti?*

Ne pozabimo nikdar, da smo tukaj v tej solzni dolini popotniki, da iščemo in gremo proti svojemu pravemu domu, proti nebesom, kar vam tolikrat povem. Skerbno varujmo se, da ne zaidemo s pravega pota, da ne zabredemo v greh, ki je edino pravo hudo. Glejmo da hodimo varno po pravem potu,

po potu svetih čednost; in na tem potu moramo vedno napredovati, dan na dan Boga bolj ljubiti, da prejmemo od vekomaj pripravljeno plačilo za trud svojih del. Ko pa popotnik po dolgem, trudapolnem potu dospe na svoj očetovski dom nazaj, in stopi čez prag, pred svojega dobrega očeta in svoje predrage brate, začne razkladati, kaj si je pridobil, kaj se naučil; in blagor mu, ako je sam zadovoljen in ga tudi oča pohvali in se ga vsa hiša veseli! Kristjani moji! ravno taka je z našim popotovanjem. Tudi mi bomo stopili čez prag neznane večnosti. Tam bomo mogli razložiti, razkazati svojemu nebeškemu Očetu, kaj smo si pridobili na tem pozemeljskem popotovanji. In o trikrat blagor nam, ako bomo takrat sami seboj zadovoljni, ako nas bo ojster sodnik pohvalil in bomo sprejeti v družbo vseh izvoljenih Božjih!

Stopiti bomo pa morali čez prečuden prag v neznano večnost pred sodnika. Ta prag je smert našega telesa. Ako bi mi večkrat mislili na to zadnjo stopinjo, bila bi pač srečna ta naša zadnja stopinja, bi bila srečna naša smert. Da bomo to ložej storili in se večkrat spominjali svoje smerti; zato vam bom danes povedal: a) Kaj vemo od smerti? in b) Kaj ne vemo od smerti? potem vam bom c) opisal smert grešnikovo, in d) smert pravičnega, in e) poslednjič bom naznanil še nektere pripomočke za srečno smert.

Naj poprej naj vam povem:

a) Kaj vemo gotovega od smerti?

Za gotovo vemo: 1. Kaj je smert; 2. Da bomo vsi umerli; 3. Kakošne nasledke ima smert?

1. Kaj je smert?

Neverniki pravijo: Smert je jenjanje življenja. Ti neverniki, kakoršnih se tudi dan današni ne manjka, ne delajo no-

benega razločka med smertjo človekovo in poginom živalskim. Oni modrujejo, da moč življenja bo, kakor si že bodi, razrušena in kri zastane, sape zmanjka in smert nastopi. Ti posvetnjaki tajijo, da je neumerjoča človeška duša, in se slepijo, da, ko človek umerje, je vsega konec; ne ostane nič, kakor truplo, ki pa tudi v prah razpade. Ti neverniki pridejo po svojem živinskem modrovanji do tega, da človek izhaja iz živali, da je le bolj olikana ali izurjena opica ali merkovca. Glejte, kam človek zabrede, ko mu v temoti velicih hudobij ugasne luč svete vere! Ti neverniki pa ne modrujejo od tega tako, kakor da bi bili tega prepričani, ampak to živinsko modrovanje gre le na to, da bi svojemu mesenemu poželjenju, svojim strastim toliko ložej stregli. Od večnosti ne morejo pričakovati, tudi res ne pričakujejo nič dobrega; zato jo pa tajijo in pravijo, da je ni, da je s smertjo vsega konec. Hudobneži pravijo: „Kedar ugasne, je pepel naše truplo, in duh se razkadi, kakor tanek hlip, in naše življenje preide, kakor sled oblakov, in zgine, kakor megla, ki jo solnčni žarki preženejo.“ (Modr. 2, 3.) Taki neverniki so bili že od nekdaj na svetu; dan današni jih pa tudi med kristjani ne manjka, ki so v pregrešnem življenji zapravili sveto vero in bi radi, da bi večnosti ne bilo.

Vse drugače pa ve in misli pravoveren kristjan od smerti. Mi vemo in verujemo, da duša naša ne umerje; ona se verne nazaj k njemu, od kterega je izšla, zato pa zapusti telo, ter se loči od njega, kakor od nepotrebne stvari, ga izsleče, kakor ponošeno oblačilo. In to ločitev duše od telesa imenujemo smert. Telo se poverne nazaj v zemljo, iz ktere je bilo vzeto in duša gre pred sodnika svojega. Kedar je Bog telo pervega človeka naredil iz zemlje, bilo je to telo še merzlo in mertvo, brez

življenja. Bog pa ga je oživel z neumerljivim, Bogu podobnim bitjem, ter „je vdihnil v njegovo obličje duha življenja, in bil je človek živa stvar,“ pravi sveto pismo. (I. Mojz. 2, 7.) Kakor je toraj življenje naše v tem, da se zedini duša s telesom, tako je smert v tem, da se loči duša od telesa.

Kedar pride smert, kedar se duša loči od telesa, zadene oba različna osoda. Telo iz zemlje vzeto, gre nazaj v zemljo, v grob, kjer strohni, se v prah in pepel spremeni; duša pa, ednovitno, nerazdeljivo, po svoji natori neumerjoče bitje, ko se loči od telesa, stopi pred sodbo Božjo, da odgovor daje od početja svojega in prejme plačilo ali pa kazen. Da je smert človeška v tem, prepriča nas tudi nezmotljiva beseda Božja. „In se poverne prah v svojo perst, iz ktere je bil, in se verne duh k Bogu, ki ga je bil dal.“ (Pridig. 12, 7.) Zato, ker je duh človeški od Boga, ne gre s truplom vred v zemljo, ampak se verne k Bogu, svojemu stvarniku in sodniku, ki njegovo daljno osodo po njegovem zasluženji določuje. To govori tudi sv. apostelj, ko pravi: „Ljudem je določeno enkrat umreti, potem pa sodba.“ (Hebr. 9, 27.) Ta sodba prec po smerti pa ne more biti za telo, ktero trohni v grobu; toraj stopi le duša človeška prec po smerti pred sodnika, da bo sojena. In ravno to je smert: Duša se loči od telesa in stopi pred sodbo Božjo, kjer bo njena osoda odločena za večnost; telo pa bo zemlji darovano.

Smert je toraj ločitev duše od telesa. Neverni modrijan Sokrat je dejal: Smert je dolga pot, s ktere se nihče ne poverne; in drugi modrijan Sofokles pravi: Smert je zadnji zdravnik, ki na enkrat vse bolezni vniči. — Smert je pa tudi ločitev od znancev, prijatlov, bratov in sester, otrok ali staršev;

je ločitev od hiše, v kteri je človek prebival; od obleke, ktero je nosil, s ktero se je večkrat bahal; od denarja, kterega si je z veliko skerbjo prihranil; je ločitev od časti in veselja tega sveta. Smert je prestop iz časnosti v večnost, iz vidijočega v nevidni svet. Modri mož pravi: „Človek gre v hišo svoje večnosti.“ (Prid. 12, 3.) In nihče se temu ubraniti ne more. —

Vsak človek bo umerl. Pred vesoljnim potopom so ljudje dolgo živeli; šest, sedem, osem, celo devet sto let in še več; pa so vendar vsi umerli; tudi mi, kar nas zdaj na zemlji živi, bomo umerli; in vsi, ki bodo še za nami živeli, bodo pomerli. Kakor valovi bistre vode po gladkem potoku tečejo naše leta, dnevi in ure smerti nasproti; in kakor jesenski čas list za listom z drevja pada, tako padamo eden za drugim v mater černo zemljo tudi mi. Vsako leto jih okoli dvajset milijonov pomerje; pri šest in petdeset tisuč jih vsak dan ta svet zapusti; in ta trenutek, ko to govorim, jih je do štirideset naših bratov in sester pred ojstrim sodnikom. „Kdo je človek, ki živi in ne vidi smerti?“ vpraša kraljevi pevec. (Ps. 88, 49.) Ni ga tako mogočnega, ne tako oblastnega, da bi smerti odšel. Kralji in cesarji, oblastniki in podložni, mogočni in revni; vsi, vsi bomo umerli in se v prah spremenili. Mnogoteri so stanovi, ubogi in bogati, zaničevani in češčeni, gospodarji in posli; — v tem pa smo vsi prav enaki, da moramo vsi umreti.

2. To toraj za gotovo vemo, da bomo vsi umerli. Pa tudi to vemo:

Zakaj moramo vsi umreti?

Da nas smert vse zadene, to od začetka ni bila volja Božja; temuč volja Božja je bila, da bi perva dva človeka z vsem zarodom svojim bila tudi po telesu neumerjoča. Ta ne-

umerjočnost pa je bila navezana na to pogojo, da bi pervi starši ne bili grešili; ako pa bi grešili, smert bo v kazen njim in naslednikom njihovim. Tedaj, ako bi Adam in Eva ne bila grešila, ne bilo bi smerti. Nekaj časa bi tu na zemlji ostali, potem bi bili ž dušo in s telesom šli v svete nebesa. Ker sta pa v hudičevo skušnjavo privolila, sta sebe in nas nemili smerti podvergla. Smert je toraj vsem ljudem v kazen pervega greha naših pervih staršev. To resnico nam na tanko poterduje sveto pismo: „Bog je človeka vstvaril neumerljivega, in po svoji podobi in podobnosti ga je naredil. Po nevoščljivosti hudičevi pa je smert prišla na svet.“ (Mod. 2, 23, 24.) In sv. apostelj Pavel uči: „Po enem človeku je greh na svet prišel, in po grehu smert, in je tako nad vse ljudi smert prišla, ker so vsi v njem grešili.“ (Rim. 5, 12.)

Nek knez, ki je na svojo lepoto, na bogastvo in imenitnost stanu kaj veliko zidal, je neki dan prijahal v samoten kraj, kjer je zagledal puščavnika, ki je sedel v svoji puščavici, pa prav resnobno premišljeval mertvaško glavo. Knez gre proti njemu, pa ga zaničevaje vpraša: „Zakaj tako skerbno pregleduješ to glavo? Kaj pa bi rad zvedel nad njo?“ Samotarec pogleda resnobno kneza in de: „Rad bi vedel, je li ta čepina knezova ali beračeva; pa nikakor ne morem tega spoznati?“ Ni ga toraj nobenega razločka, in vsak bo umreti moral.

Umerl bom tudi jaz, ki to govorim; umerl boš ti, ki to poslusaš. Oh, in kar je prestrašno, le enkrat bom umerl! Ko bi dvakrat umerl, zamogel bi drugič popraviti, nadomestiti, kar si pervič pregrešil ali zamudil. Če pri kupčiji enkrat zgubiš, zamoreš v drugič dobiti; če obleko ponosiš, raztergaš, si drugo

umisliš; če denar zapraviš, moreš druzega pridobiti, če pa enkrat nesrečno umerješ, na vekomaj si in ostaneš nesrečen.

Gotovo je toraj, da boš umerl; gotovo da boš umerl le enkrat! In vendar, kristjani moji; akoravno je smert kazen za greh vsem ljudem, vendar je velika dobrota za nas, kakor smo zdaj. Kajti smert postavi konec razuzdanostim in krivicam hudobnežev, ona reši nedolžne stoterih britkost ter jih po storjenem delu pripelje k pokoju v boljše življenje. Pa tudi strah pred smertjo in britkost njega je koristna za nas; drugače bi je marsikdo željno pričakoval in za svoje zemeljsko življenje bi ne skerbel. Vendar je Jezus Kristus s svojo smertjo naši smerti odvzel zelo, da je smert zdaj za nas zasluživna in nas pelje k Očetu v nebesa. In tako smo dolžni, Bogu hvaležni biti za-njo. Le živimo tako, da nam smert zamore biti to, kar po Božjem predobrem namenu je.

3. Tudi to za gotovo vemo: Kakošne nasledke ima smert?

Po Božjem razodenji vemo, da smert nas popelje v večnost, in sicer v večnost, polno veselja, ali pa v večnost, polno terpljenja, kakor tu na zemlji hodimo pot čednosti ali pot pregrehe. Prav jasno nam naš ljubi Zveličar Jezus Kristus osodo dobrih in hudih po smerti kaže v priliki od bogatina in ubožeca. Bogatinec je tu na zemlji imel dobre dni; stregel je svojim strastim, imenitno se je gostil vsak dan; dobro se je imel, dokler je živel. Ubogi Lazar pa je ležal poln ran, reven in zapuščen, ter je želel, se nasititi z drobtinami, ktere so padale z mize bogatina, pa nihče mu jih ni dal. Umerl je ubogi, umerl je tudi bogati. Ali kakošna osoda jima je bila unkraj groba? Poslušajte, kaj pravi Jezus sam: „Ubogi je bil nesen od angeljev v naročje Abrahamovo, kjer bo vekomaj potolažen; bogati pa je bil pokopan v pekel, pa ne dobi tam

ne kapljice vode, da bi si ohladil svoj goreči jezik.“ (Luk. 16, 19—31.) Ti so nasledki človekove smerti: Dobrim večno veselje, hudobnim večno terpljenje. (Mat. 25, 46.) Kaj, ljubi moji! ima na zemlji tako imenitne, tako dolgo terpeče nasledke, kakoršne ima smert? Zato pa ne pozabimo tega; vedno naj nam bodo pred očmi ti preimenitni nasledki naše smerti. Ohranite si v svojem sercu, kar je rekel pobožni kmet: „Smert ni nič druzega kakor berv, ki me pelje iz tega sveta ali v nebesa, ali pa v pekel, kakor dobro ali hudo živim. Zato si pa prizadevati hočem, da bom vedno dober, da me smert nikdar hudobnega ne zasači.“ Ta misel pobožnega moža naj spremlja vse tvoje dejanja, in nikdar nič ne počni, za kar bi te smert v pekel potisniti zamogla.

b) Zdaj naj vam pa še povem: K a j n e v e m o o d n a š e s m e r t i?

Mi od svoje smerti ne vemo: K d a j? k j e? i n k a k o b o p r i š l a? Vendar je pa d o b r o z a n a s, da vsega tega ne vemo. To se marsikomu čudno zdi; pa le zvesto poslušajte in spoznali bote tudi to resnico.

1. Akoravno je gotovo, da smert bo zadela vsacega človeka, je pa ravno tako gotovo, da n e v e m o k d a j? Ozrimo se na pokopališče; tam vidimo grobove majhnih otročičev in grobove odraščenih. Poglejmo in prebirajmo mertvaške bukve in vidili bomo, da le malokdo je umerl v visoki starosti. Preračuneno je, da tretjina mladine umerje pred dvajsetim letom in med stotino komaj eden sedemdeseto leto dočaka. Naj vam v tej priliki povem, da malokje ljudje doživijo tolike starosti, kakor ravno v naši tako visoko ležeči podfari. Naša podfara je dva in sedemdesetega leta bila stara ravno osemdeset let. V tem času je umerlo osemnajst sto in dva in štirideset ljudi. Med temi jih je bilo dve sto in pet in šestdeset čez sedemdeset

let starih; osem in šestdeset čez osemdeset let; in dvanajst celo čez devedeset; ja trije so bili celo čez sto let stari. Pa glejte! tudi ti so umerli! Bog jim daj večni mir in večna luč naj jim sveti! Kdaj, predragi moji! bo prišla versta tudi na nas? Lahko je to leto že zadnje; morebiti še ta teden? lahko že danes? Kdaj? tega nič ne vemo. Tudi sveto pismo pravi: „Človek ne ve svojega konca; ampak, kakor lové ribe s ternjkom, in kakor sačijo ptice v zanjko; tako se lové ljudje ob hudem času, ko naglo nad nje pride.“ (Prid. 9, 12.) Tako tudi Jezus naznanja negotovost smertne ure, ko pravi: „Čujte, ker ne veste ne dneva ne ure!“ (Mat. 25, 13.) „Bodite pripravljeni, ker ob uri, ko se vam ne zdi, bo Sin človekov prišel.“ (Luk. 12, 40.)

Mladeneč pride k svojemu učeniku pa ga vpraša: „Učenik, kako dolgo smem grešiti?“ „Dokler hočeš; le en dan pred svojo smertjo se poboljšaj!“ Vesel gre učenec proč; ali urno se oberne in vpraša: „Pa kdaj bom umerl?“ „Tega ti pa ne vem povedati, reče mu resnobno starček; zato pa tudi nimam druzega sveta, kakor da začneš prec pokoro delati.“

In po čemu druzih dokazov; saj nas skušnja uči, da nihče brez posebnega razodenja Božjega ne ve, ne kdaj? ne kod? ne kako ga bo smert zadela? — Toraj tudi kraj, kje? bomo umerli, nam je neznan. Le malo, malo ljudi tam počiva, kjer je tekla njihova zibelka. Ene požre nezmerno morje, druge pobere huda vojska; eni v postelji, drugi na potu pomerjejo, na vsakem kraji, kjerkoli smo, nas lahko zasači; povsod preži na nas, tako da vsak zmed nas z Davidom spoznati mora: „Le ena stopinja je med menoj in med smertjo.“ (I. Kralj. 20, 3.) Kraja naše smerti ne vemo; to pa vemo,

da ima naša mati černa zemlja prostora dovolj, za naš pokop, in da se bo kdo tudi našel, ki bo zagernil naše telo.

Umerli bomo, to vemo; p a k a k o? tega pa ne vemo. Kakor oborožen sovražnik pride smert nad ubogega človeka, in kedar ga zgrabi v njegovi uri, jej nihče ne uide, se nobeden ne odkupi, ga nobeden zdravnik ne otme. Enega mahoma pobere, druzega dolge leta tlači; enega strela ubije, druzega drevo podere, eni v sušici dolgo pojemajo, drugi na vodenici umirajo; enim grozovito kosti pokajo, kakor bi se hrast lomil, drugi ugasnejo, kakor bi po luči pihnil. — Kako se bo godilo meni? kako tebi? — Večidel drugače, kakor si mislimo ali želimo. Ali se bomo pred smertjo mogli še obtožiti svojih grehov? Bomo li sprejeli sveto popotnico v dolgo večnost? Bomo li umerli v rokah svojih ljubih znancev, ali na ptujem od vseh zapuščeni? Kolikokrat se sliši od nagle, neprevidene smerti! Ta je bil židane volje, na razveselišču, ali celo na plesišču, in — mertvega so odnesli. Ta je zvečer mirno in sladko zaspal, ali bledega in merzlega so zjutraj našli. Ta je terden in vesel vstal, pa večera ni več doživel. Zdaj slišimo, da se je kdo v svoji neumnosti vstrelil, zdaj, da so koga ubili.

Kako bo naša smert, nam je tako neznana, da si je še misliti ne moremo. To je skrivnost, ktero si je gospod Bog sam sebi prihranil; nam pa jo iz modrega namena prikril. Le nekterim, posameznim svetnikom jo je razodel, vsem drugim pa je neznana. Nespametnim in nemodrim je to spodtikljej, da nam je neznana smertna ura, kakor vsi premodri nameni Božji. Neumnež ne vidi smerti, ter živi, kakor da bi nikdar umreti ne mogel. Sv. Hilari pravi, da satan moti svoje, ter jim prikriva gotovo smert. Mladim pravi: „Si terden ali močen, si zdrave in korenaške rodovine, nobene nevarnosti ni; tvoj dedek je bil toliko stvar, tvoj oča tudi; tudi ti si tako močen, tudi

ti boš še dolgo živel. Starim zopet prigovarja. Več let še lahko živiš, ako se mraza varuješ, si boljši grižljej, kako kupico vina privoščiš. Tako satan sto in sto ljudi moti, ter jim leta in leta obeta, akoravno težko sopejo in jim je smert že za petami. Mi pa, predragi in preljubi moji! ne posnemajmo teh nespametnih, ter si negotovost svoje smerti v svoj dušni prid obračajmo.

2. Dobro in zveličavno je za nas, da ne vemo: Kdaj, kje in kako nas bo smert zadela.

Na pervo nam ta negotovost manjša strah pred smertjo. Kajti smert je nekaj groznega, nekaj zopernatornega. Že nema živina se boji smerti. Vsa se trese, ako jej gre za življenje. Še veliko bolj strašna se kaže smert človeku. In to po vsi pravici. „Med vsemi strašnimi rečmi je smert naj strašnejša“, so že neverniki spoznali. Vsaka živa stvar rada živi; zato pravimo: Življenje je prijetno in smert je grenka. Vsak pa tudi ve, da smert zruši telo in življenje; potem pa nihče ne ve, kaj ga čaka pred sodbo Božjo in kam po smerti pride. Velike, zares grozovitne so britkosti in težave tega minljivega življenja, smertnim bolečinam se pa vendar primerjati ne morejo. Kdor bo terpinčen, mora strašne muke terpeti, pa umerje vendar ne. Žena na porodu veliko terpi, pa ne umerje. Človeška natora se brani smerti, kolikor jej je le mogoče. Zares težek, pretežek je boj, kteri nas čaka konec življenja! V tem boju mora ubogi človek toliko terpeti, da se mu oči uderajo, nos stanči, udje tresejo, serce močneje bije. Kedar smertna sila stiskano dušo od terpečega telesa loči, čuti umirajoči človek tako muko, kakor da bi se mu vsi udje vsaksebi tergali. Meri merliča in videl boš, da je daljši, kakor je bil živ. Zakaj, odkod to? Smert ga je potegnila, terpinčila in mučila. V poslednjem trenutku terpi človek, kar si noben

živi misliti ne more. Da nekteri mirni ugasnejo, ali vsaj drugim se zdi, da brez terpljenja umerjejo, to je od tod, ker je njihovo telo že tako oslabelo, da nima več nobene moči, da bi se s smertjo borilo.

Smert je toraj že sama na sebi grenka; še grenkejša in britkejša pa postaja zavoljo skušnjav, ki jih človek takrat ima. Satan ima takrat veliko oblast s pripuščenjem Božjim, ne nam v pogubo, ampak da človek še enkrat pokaže svojo zvestobo do svojega Boga. Ravno zato pa takrat satan divja in si kot rjoveč lev prizadeva, človeka v greh zapeljati, da bi njegovo dušo pogubil in jo v pekel pogreznil. „Gorje zemlji in morju, ker je hudič k vam doli šel, in ima veliko jezo, ker ve, da ima malo časa!“ pravi sveto pismo. (Skr. raz. 12, 12.) To je, gorje še posebno posvetnim ljudem, ki so v morji tega sveta in v posvetnih sladnostih vsi vtopljeni, gorje jim zadnji čas! Ker satan ve, ako mu duša zdaj uide, je ne dobi vekomaj ne. Zato pravi sveti papež Gregor: „Dobro premišljujmo, kako strašna bo naša smertna ura. Takrat bodo hudobni duhovi iskali v nas svoje hudobne dela, nam bodo očitali naše grehe, v ktere so nas vabili. Oh, kako bo se nam ubogim takrat godilo! Kaj bomo odgovorili zopernikom svojim, ko nam bodo naše grehe kazali in nas v obupanje skušali? Vse bodo hudobni duhovi poskušali, zlasti še nas bodo napadali s tistimi skušnjavami, v ktere smo v življenji naj večkrat privolili. Na primero: Ako si imel v življenji večkratno ali dalječasno sovraštvo do koga, ti bo satan tega človeka pred oči stavil, ti vse storjene krivice njegove kazal, da bi zopet sovraštvo v tvojem sercu ponovil. In ako v takem sovraštvu umerješ, na vekomaj si pogubljen. Ako si v nečistosti živel, ti bo vrag nečiste podobe in osebe malal, da bi nesramne misli in želje obudil v tvojem sercu; in ako

v tacih željah brez kesanja umerješ, na vekomaj si pogubljen. Ako si bil nepoterpežljiv, preklinjevalec, te bo tudi v bolezni hudič dražil z nepoterpežljivostjo, da začneš godernjati zoper Boga ali celo preklinjati. In ta nevolja, ako je ne obžaljuješ, te lahko vekomaj pogubi. In tako se godi z vsemi grehi; saj vemo, da se terdnjava tam napada, kjer je naj slabejša. Če pa, predragi moji! zdrav človek le z velikim trudom in z Božjo pomočjo težko premaguje vse skušnjave hudičeve, oh! kako bo človek bolen in slaboten se vstavljal in premagal mogočnega sovražnika svoje duše?!

To nas zadosti prepriča, da smert je zares strašna, grozovita. Zato so tudi pobožni in sveti pred smertjo trepetali in se je močno bali. V kakošnem strahu in v kakošni grozi bi pač bili, ako bi vedeli dan in uro svoje smerti? Že dolgo poprej bi v veliki britkosti in neznanski stiski živeli in ta groza bi bila toliko veča, kolikor bližej smerti bi bili. Slišal sem od hudodelnika, ki je bil v smert obsojen, da, ko je zvedel, da čez tri dni bo umorjen, je v teh treh dneh vse sive lase dobil. — Marsikdo bi svojih dolžnost ne opravljal, ali pa le poveršno; kajti dni in ure bi štel in mislil: ta čas, tukaj in takošne smerti bom umerl, ta misel bi mu poderla vse veselje do vsega dela. Tudi pobožni bi ne mogli skerbeti za popolnamost svojo, ker bi ne imeli k temu potrebnega miru in veselja. Zato je pač dobro za nas, da ne vemo, kdaj, kje in kakošna smert nas čaka.

Drugič nas pa ta negotovost sili, da Boga častimo, kakor naj višega Gospoda svojega življenja in svoje smerti. Ker ne vemo, niti kdaj, niti kje, niti kako bomo umerli, moramo spoznati, da nismo sami svoji, da smo popolnoma od Boga odvisni. Ako se vprašaš: Kdaj bom umerl? morebiti čez pet ali deset let; morebiti pa že jutre ali že danes? Ali ti premiš-

ljuješ: Kje bom umerl? doma, v svoji postelji, pri delu, na potu, na ptujem? Ali ti na misel pride: Kako bom umerl? na nagloma, ali po dolgi, hudi bolezni? navadne in silne smerti? Pri vseh teh mislih moramo spoznati: Tega ne vem; to ve Bog sam. Ta negotovost nas toraj sili, da s psalmistom spoznamo: „V tvojih rokah je moje življenje!“ (Ps. 30, 16.)

Poslednjič pa nas ta negotovost spodbuja, da bodimo vsak trenutek pripravljeni na smert. Saj pravi naš Božji Zveličar: „Bodite pripravljeni, ker ob uri, ko se vam ne zdi, bo Sin človekov prišel.“ (Luk. 12, 40.) Kaj pač bi nas moglo bolj spodbujati, da smo vedno pripravljeni na svojo smert, kakor misel: Jaz ne vem, kdaj, kje in kako bom umerl. Le to vem, da bom umerl enkrat, nekod in nekako; pa to vem, da bom po smerti stopil v večnost neskončno srečno, ako živim dobro, pa neskončno nesrečno, ako živim hudobno. Ako te, preljuba keršanska duša! ta misel ne pretresa, ako te ta misel k pobožnosti ne spodbuja, potem res ne vem, kaj bi k popolnamosti pomoči moglo. Dobro in koristno je toraj, da ne vemo, kdaj, kje in kako bomo umerli! Zato bodimo zmiraj pripravljeni, da nas smert nepripravljenih ne najde. Zdihujmo pa pogosto in preserčno k Bogu, ki je edini gospodar našega življenja in naše smerti: Nagle, neprevidene smerti, reši nas o Gospod! Amen.

LXXXI. Keršanski nauk.

c. Smert krivičnega.

Smert, kratka pa strašna, grozovitna beseda! Smert se ne zogne tudi kraljevih vrat ne; ona ne porajta nobenega bogastva;

ona ne prizanaša nobeni in nikakoršni mladosti; ona pa tudi starosti ne pozabi. Vse, vse, kar na svetu živi, vse, vse smert pomori, pravi sveto pismo. (Sir. 40, 1—9.) To je toraj gotovo, da bomo umerli vsi, da nihče smerti odšel ne bo. Ali tudi to je gotovo, da ne vemo, kje, kdaj in kako bomo umerli?

Kakošna bo toraj smert, o ljubi moj kristjan? Le dvoje je mogoče: Ti boš umerl smerti krivičnih; ali pa smerti pravičnih. Kaj ne, da bi radi vedeli, kteri bodo umerli smerti krivičnih? kteri pa smerti pravičnih? Naj vam toraj danes nekoliko opišem smert krivičnega. Naj poprej bom vam povedal:

1. Kakošna je smert krivičnega? In potem
2. Kdo bo umerl smerti krivičnega?

1. Kakošna je smert krivičnega?

„Smert grešnikov je silno huda," pravi sv. pismo. (Ps. 33, 22.) Ona je grešniku konec časnega veselja — začetek večnega terpljenja. Zares strašna oziroma preteklega življenja. Grešnik vidi vse grehote svoje od perve mladosti do zadnje ure storjene; duhovne oči se mu do kraja odprejo, in on, ki je bil vesel in ljubljen, je prišel v stisko in valove nezmerne žalosti, kakor nekdaj kralj Antijoh. (I. Mak. 6, 11.) Za seboj vidi zgubljene leta, zanemarjene pripomočke svojega zveličanja, storjene pregrehe; lakomnik vidi ves nagrabljeni denar, od kterega vinarja seboj ne ponese; požrešnik in samopašnik vidi konec svojih dobrih volj.

Okrog sebe vidi prijatle, ki mu pomagati ne morejo. Morebiti tudi duhoven pride, za kterega svoje žive dni dosti porajtal ni. Spovedati bi se moral v dolgi natančni spovedi; toda, kako bo vse poravnal? kako popravil morebiti veliko neveljavnih spoved? Bolezen pritiska. Duhoven ga opominja, naj ne čaka, naj se obtoži svojih grehov; morebiti je ta spoved zadnja; in revež tega vajen ni; nikdar se morebiti prav spo-

vedal ni. Mašnik ga le opominja, naj vsaj svoje grehe serčno iz čeznatornih nagibov popolnoma obžaluje; ali revež ne ve, kaj je pravo čeznatorno popolnoma obžalovanje svojih grehov. Žalosten je, ker mora vse zapustiti; da je pa Boga, neskončno svetost in dobroto samo, razžalil, tega ne obžaluje, obžalovati ne zna. In ako mašnik le prigovarja, da naj zaupa na milost Božjo, na zasluženje Jezusovo, naj se izroči v voljo Božjo, mu je vse prigovarjanje nerazumljivo in grešnik se spominja grozovite prihodnosti.

Pred seboj vidi ojstrega sodnika, ki je bil priča vseh njegovih hudobij, vidi toliko pohujšanih, zapeljanih duš, ki morebiti že goré v večnem ognji; vidi celo derhal peklenskih duhov; vidi odperto peklensko žrelo, strašno, neskončno večnost. Zato se je Judež obesil; zato je hudobni Herod obdivjal v strahu nesrečne smerti. Ja res ni hujega, kakor je smert krivičnega.

Morebiti ste že slišali to-le prigodbo. Hudobnež, ki je vse svoje življenje v pregrehah in v razuzdanosti preživel, zbolel je nevarno. Obišče ga pobožen, dober mašnik, v mladosti njegov prijatel. Opominja ga, naj bi za dušo kaj preskerbel. Bolnik je na to le tiho. Mašnik ga opominja na nevarnost, v ktero ga je bolezen pripravila, ter mu prigovarja, da bi se spovedal. „Ja, ja, se bom moral spovedati; bom že, bom že.“ Mašnik, ki se je bal za njegovo dušo, le še prigovarja, da naj ne odlaša. „No, no, pravi bolnik, pa pridite jutre, da se spovem.“ Drugi dan ga mašnik zopet obišče; in ko sta sama, mu da sveti blagoslov, da bi se spovedal. Bolnik pa le tiho dé in se ne zmeni. Na mah pa z grozovitim glasom pravi tiste prestrašne besede svetega pisma: „Grešnik bo to vidil, in se serdil.“ In urno se zakrije s svojo odejo in molči. Spovednik mu odkrije njegov obraz, pa mu pravi: „Prijatel,

ni več časa odlašati; urno se spovejte!“ „Ja, ja, spovedal se bom,“ in nadaljuje svetopisemske besede: „Z z o b m i b o š k r i p a l i n k o p e r n e l.“ In zopet se zavije v svojo odejo. Spovednik ga zopet odgerne, ter s solznimi očmi prosi, naj se spove. „Ja, ja, spovedal se bom, reče v tretje, ter divje okrog sebe zre in se še enkrat zavpije in zavije: „Ž e l j e g r e š n i k o v e b o d o z g i n i l e.“ (Ps. 111, 10.) Spovednik ga strahoma odkrije; ali bil je že mertev.

Po pravici pravi sv. apostelj Pavel: „S t r a š n o j e p a s t i v r o k e ž i v e g a B o g a.“ (Hebr. 10, 31.) In kaj ne bo? Nespokorni grešnik ima v sebi grozovito pekočo vest, ki ga toži in grize. Na eni strani vidi goljufni svet, ki ga zapušča, ki od njega beži; na drugi strani vidi peklenske duhove, ki vanj prežé in ga hočejo imeti. Nad seboj vidi razžaljenega trojedinega Boga, na kterega v svojem življenji ni nič porajtal; pod seboj pa odperti pekel, v kterega bo zdaj zdaj šel, in na kterega poprej še misliti ni hotel. Spozna kako potrebna je ojstra pokora; ali časa več ni. O zares prestrašna je zadnja ura nespokorjenega grešnika! To nam kaže smert tistega slovitega francoskega bogotajca Voltera, ki je v svojem življenji tajil Boga in zaničeval vso vero, vse Božje in je hotel pokončati vse mašnike. Na zadnje pa se je bal in tresel, v obupanji tako preklinjal in rjul, da je bilo vse pričujoče strah in groza.

Ne bom vam pravil, da smert krivičnega je strašna zato, ker večidel nepripravljenega najde; ker svojih storjenih krivic več poravnati ne more; ker vidi in spozna, da nima nič dobrega nič pobožnega, kar bi mu nebesa obetati zamoglo. Ne bom vam popisoval, kako bo spoznati moral: „M o j e p r e g r e h e s o m e p o p a d l e, i n n i s e m m o g e l g l e d a t i. V e č j i h j e, k o l a s n a m o j i g l a v i, i n m o j e s e r c e

me je zapustilo.“ (Ps. 39, 13.) Tudi ne bom pravil, kako lahko bi si bil zaslužil večne nebesa in odšel prestrašnemu pogubljenju; in zdaj ga svete resnice več potolažiti niso v stanu.

Kaj ne? predragi moji! da si nobeden zmed nas ne želi take smerti? Zato je pa imenitno vprašanje:

2. Kdo bo umerl smerti krivičnega?

Kristjani! so nektere znamnja, po kterih soditi zamoremo, da človeka čaka smert krivičnega. In ker mislimo, da vsacemu zmed nas mora na tem veliko ležeče biti, kakošne smerti bo umerl, naj vam nekoliko opišem te znamnja.

a) Pervo prav nevarno znamnje nesrečne smerti je lenoba v dobrem. Vsi veste, da „nebeško kraljestvo silo terpi.“ Mi pa smo po natori, zavoljo izvirnega greha, k slabemu nagnjeni in vse dobro nas le težko stane. Ako toraj v človeški slabosti včasih kaj omagamo, kaj dobrega opustimo, ali premalo skerbno opravimo; to še ni lenoba; zlasti, ako svoj pregrešek spoznamo, obžalujemo in terdno sklenemo terdnejši biti. Ako vam toraj pravim, da lenoba v dobrem je znamnje nesrečne smerti, smerti grešnikove, ne mislim s tem nektere pomanjkljivosti ali vnemarnosti; ampak jaz menim dalje terpečo, vsestransko mlačnost v dušnih zadevah. In veste, kdo ima to znamnje? — Taki lenuhi ne počenjajo očitnih, velikih hudobij, ter niso nečistniki, prešestniki, kurbirji, ubijavci ali tolovaji, da bi svet s perstom za njimi kazal. Tega ne. Oni le poveršno opravljajo dolžnosti svoje; ne veseli jih nobena stvar, ki zadeva Boga ali sv. vero. Zato pa ne porajtajo za pridige in keršanske nauke; ni jim mar molitev niti doma niti v cerkvi; po svetih zakramentih nimajo nobenih želj; za popolnamost svojo se ne zmenijo ne; v njihovem persteno-mesenem sercu pobožne misli nimajo nobenega prostora. Ako tudi včasih so pri kaki pridigi ali pri

molitvi, morebiti celo pristopijo k svetim zakramentom; ali vse to se godi tako merzlo, tako nemarno in rastreseno, le zavoljo sile ali navade, da se jim vidi, da to ni njihovo delo. Vsaka pobožnost jim je predolga, zato komaj konca čakajo, ako ob nedeljah in praznikih k službi Božji pridejo, pohajkovajo in postopajo tam, kamor se smeti mečejo; kajti neko nevoljo, nek stud imajo nad vsem Božjim. Da bi včasih kaj pobožnega brali ali premišljevali, se kaj svetega pogovarjali; to jim še na misel ne pride. Posmehujejo se pa njim, ki s svetom, s hudobnimi ne vlečejo, ter jih neumneže, prenapete mračnike pitajo. Oni mislijo, da je človek le za to na svetu, da bi se posvetnih nečimernost veselil. Zato živijo tje v en dan brez vse skerbi za zveličanje svoje, ter kertom enaki, rijejo le po tej zemlji.

Predragi moji! glejte, to je tista lenoba v dobrem, ter je hudo znamnje nesrečnega pogubljenja. In zakaj? Le poslušajte, da se prepričate, da ne terdim preveč. Saj nas tega uči že zdrava pamet. Kaj ne? Bog je naš stvarnik, naš Gospod, in mi vsi smo služabniki njegovi. Ako smo mu zvesti služabniki, nam obeta za našo kratko službo plačilo, ki vse posvetne dobrote nezmerno presega in ktero zamoremo večno vživati. Keršanski gospodarji! ste li vi zadovoljni s svojim lenim hlapcem, ki vam ravno ne napravi nobene škode, pa vam tudi nič koristi ne? Mar ste zadovoljni s svojimi posli, ki le lenobo pasejo? Gotovo ne. Tako družinče ni vredno, da bi jedlo, še manj, da bi mu za lenobo kako plačo dajali. Zdaj pa, ljubi moji! vprašam: Bo li Bog z nami zadovoljen, če smo v službi njegovi še bolj leni, kot tako malopridno družinče? Bo nam li dal Bog presvete nebesa v večno plačilo, če mi zato svoje roke le križem deržimo? Nikakor ne. Kajti ne smemo pozabiti, da naš Zveličar Jezus Kristus pravi, da „nebeško kraljestvo silo terpi, in silni ga nase potegnejo.“ (Mat.

11, 12.) In prerok Izaija pravi: „Preklet, kdor Gospodovo delo nezvesto opravlja.“ (48, 10.)

Kako ostudna je v Božjih očeh taka lenoba, imamo že v sv. pismu svarivni zgled. Škof, v mestu Lavdiceja, ni bil ravno očiten grešnik; ni prelomil nobene imenitne zapovedi Gospodove, kakor marsikteri današnji nezvesti kristjani. On je le odjenjal od perve svete vneme in zanemarjal je nektere škofovske dolžnosti. In veste, kaj mu je Gospod dejal? Serdito mu je zažugal: „To reče Amen, zvesta in resnična priča, kteri je začetek stvari Božje: Vem tvoje dela, da nisi ne merzel ne gorek; o da bi bil merzel ali gorek! ker si pa mlačen, in ne merzel in ne gorek, te bom izpljunil iz svojih ust.“ (Skr. raz. 3, 14—16.) Glejte, izplunjenje iz ust, to je večno zaverženje je Jezus zažugal škofu, ki je odjenjal od pervotne zvestobe. In ta grozovita kazen je namenjena vsem, ki sicer se pehajo in gonijo, trudijo in potijo, pa le za posvetno, za službo Božjo pa jim ni mar; ki vse leto dirjajo za minljivimi penami, naj imenitniše delo — za svojo dušo pa v nemar puščajo. To je grozovita beseda posvetnjakom, ki živijo le, da jedó in pijejo, za Boga in za nebesa pa se ne zmenijo ne. Grozovita beseda omahljivim, ki so prelomili in pozabili sklepe, pri spovedi ali v druzih prilikah storjene; ki so opustili molitev, službo Božjo, prejemanje svetih zakramentov in vso skerb za ubogo dušo svojo, ter se zatelebali v veselje in neumnost tega sveta. To je, pravim, grozovita beseda vsem mlačnim, lenim kristjanom, ki imajo prazne svetila, ki so svoj talent zakopali, ki so zares drevesa brez sadu in jih bo zadelo prekletstvo Božje in jim bodo zaklenjene vrata nebeškega ženitovanja. Ne pozabite zgleda, kterega sem vam poprej povedal, kako se je godilo človeku, ki je svojo ubogo dušo popolnoma zanemaril.

Obupal je na zadnjo uro in padel nespokorjen v roke živega Boga. —

b) Še hujše znamnje nesrečne smerti ima tisti, ki pri svojem hudobnem, razuzdanem življenji *ne čuti več svoje zamorjene vesti*. Vsi veste, da Bog v svoji milosti in dobroti nam je vsem dal preimeniten glas, kterega je vsadil v naše serce in kteri vsacemu pametnemu človeku pravi, kaj je hudega, kaj dobrega storil. Ako se le kaj pregrešimo, urno se vzdigne v nas ta prečudni glas, nam očita storjeno krivico, nas napolnuje z žalostjo, z britkostjo in s strahom ter nam žuga s kaznijo Božjo. Glejte Adama in Evo. Prec po storjenem grehu se je vzdignila vest in polna straha in sramote sta se skrivala v germovje. Bratomorivec Kajn nima nobenega miru, dokler je živ; divje in begoč je taval okoli do žalostnega konca svojega. Judeža izdajavca je prevzela taka otožnost, da je obupal in se obesil.

Tako grizenje zbujene vesti je zares hudo ter greni nesrečnemu grešniku življenje, ali vendar je ravno to grizenje, to očitanje velika milost Božja. Bog mu s tem pomaga, da bi storjeno hudo obžaloval, se spokoril in se nazaj podal k njemu, ki je vir vse tolažbe.

To očitanje vesti pa postane vedno slabeje, kolikor večkrat človek kak greh stori, kolikor dalje v grehu živi; in tako grešnik le greh na greh naklada, in ta preimenitni glas duší in toliko zamori, da pojenja, potihne in grešnik ne občuti več strahu in groze zavoljo storjenih hudobij. Njegovo pregrešno življenje mu ne dela več tolicega nepokoja in oterpnjeno nekako životari; ja celo tako zamori svojo vest, da se svojim hudobijam posmehuje, ali se ž njimi celo hvali. Ali predragi moji! to molčanje vesti je naj strašnejši stan, v kterega zamore zabresti nesrečni grešnik; in to je prežalostno znamnje pogube njegove.

Kako se hoče pač spreoberniti tak revež, ki ne čuti več presilne teže svojih pregreh, ki strahu pred večnostjo več nima, ki ga ne presune več misel na smert, sodbo in pekel! O grešnik, o nesrečni grešnik! tvoja zamorjena vest ti napoveduje večno pogubljenje. Pomisli oterpnjeni grešnik! nekdaj si bil nepokojen, ako si se le kaj malega pregrešil; pri svojih spovedih si se vseh malenkost obtožil in vest ti ni dajala miru, ako si se le kolikanj pregrešil. Tudi še pozneje, ako si bil toliko nesrečen in si zabredel v velik, smerten greh; prevzela te je notranja groza, spati nisi mogel, bal si se samega sebe, bal si se nagle, neprevidene smerti, obžaloval si svoj greh in delal si terdne sklepe. O srečen si bil pri vsi svoji veliki nesreči; še si upal na spreobernjenje svoje. Ali tudi to se je spremenilo. Ti slišiš naj strašnejše resnice; drugi se tresejo, strah in groza jih prešinja; ti pa si merzel, kot led, terd kot železo, se posmehuješ in praviš: To in pa vse vkup ni nič. Zdaj premoreš pri spovedi zamolčati tudi naj veče hudobije, ja z vso obteženo vestjo — Judežu enako — se prederzneš pristopiti celo k angeljski mizi, k Gospodovi večerji, ter si tako sodbo in pogubljenje sam sebi ješ. In tudi ta prestrašna hudobija te več ne teži; morebiti se krohotaje bahaš, kako si spovednika prevāril in za sveto odvezo ogoljufal. In v takem prestrašnem stanu je grešniku lahko, nakopavati si smertno sovraštvo, lažnjivo obrekovanje, velike goljufije, nesramnost in nespodobnost, da je drugih strah in groza. Zdaj počerni tako oslepljeni vsak dan z novimi hudobijami. In če smert tudi okrog njega neusmiljeno kosi, in njegovega sogrešnika nanagloma pobere; on ostane merzel; neobčutljiv. Vleže se, ko ga satan zapleta v mreže svoje, kakor pajek ubogo muho, in ko je Božja maščevavna pravica že vzdignila svoj pogubivni meč čez njegovo toliko zadolženo glavo; on pa se vleže brez skerbi; vstane brez strahu, ja še le nor-

čuje se njim, kteri še slišijo in poslušajo glas svoje vesti. Mašnike Gospodove, ki si vse prizadevajo, da bi rešili nesrečno dušo njegovo, si šteje med naj veče sovražnike, nasprotnike svoje, jih sovraži v svojem sercu, da jih pogledati ne more, jih černi in pita z mračniki, ki ljudem grenijo veselje posvetno, ki ljudi slepijo in nevedne v temoto tiščijo.

O Bog! ne daj, da bi bil kdo zmed vas že tako dalječ zabredel! Pač bi bilo bolje zanj, da bi bil umerl v pervi kopeli; kajti lažnjivi mir zamorjene vesti pri hudobnem življenji, vesoljna vnemarnost za vse sveto in Božje in nepremagljiva terdovratnost, to vse napoveduje večno pogubo. Tak je prav podoben umirajočemu bolniku, kterega bolezen toliko prevzame, da se v smertni uri nič ne čuti in umerje.

Te dni sem bral od nekega tacega reveža. Veliko let je živel, kakor jih dan današni več živi; zlasti še po mestih. Hudobijo je vsaktero, bi človek dejal, na vse gerlo požiral. V cerkev ni hodil; nihče ga ni videl niti moliti, niti k svetim zakramentom pristopati. V pregrehah je vtopil vso svojo vero. Zasmehoval in zasramoval je svete resnice, černil in blatil cerkev in njene mašnike; pa tudi druge je od vere odvračal; kajti hudobnežu je hudo, ako vidi druge še pošteno živeti. Tako je leto na leto množil svoje hudobije. In zdajci pride v njegov kraj huda bolezen, ktera je veliko ljudi na posteljo potlačila, veliko tudi pomorila. Veliko ljudi, ki so pregrešno živeli, je šlo v se, ter so se poboljšali; smert jih je oplašila. Nesrečni nevernik je ostal terdovraten. Dušni pastir preskerbi še sveti misijon. Presunljive resnice so pretresale sive starce in mlade mehkužneže, vse je klicalo: „Gospod, prizanesi, bodi milostljiv nam ubogim grešnikom!“ Ali ta oterpnež se tudi za sveti misijon nič zmenil ni. Nobene pridige ni slišati hotel; tudi spovedal se ni; ostal je stari terdovratnež, celo zaničeval in

psoval je misijonarje in tudi druge ljudi, ki so jih zvesto poslušali. Sveti misijon mine, njegovega serca ni omečil, nobene solze mu ni napravil. Pa tudi mera njegovih hudobij je bila napolnjena. Prec po svetem misijonu ga je zadel mertvoud in brez mašnika, brez vseh svetih zakramentov, brez vsega znamnja poboljšanja je zdihnil svojo ubogo dušo.

Tako, preljubi moji poslušavci! se godi njemu, ki zamore miren biti pri vseh hudobijah svojih, ki je zgubil ves strah Božji in se večnosti nič ne boji. Kdor je zaperl svoje serce vsem gnadam nebeškim, on ne bo imel sedeža pri Jezusu, on bo zapadel večni smerti. Od tacih nespokorjenih grešnikov piše sv. Pavel, ko pravi: „Kedar namreč porekó: Mir in varnost je, takrat bo naglo pogubljenje nad nje prišlo; kakor bolečina nad nosečo, in ne bodo ubežali.“ (I. Tes. 5, 3.)

c) Velika nevarnost terdovratnemu grešniku je tretjič tudi vedna časna premožnost. To vidimo včasih, da nekteri, očitno hudobni, živijo časno srečni, imajo vsega posvetnega zadosti; človek bi mislil, da ne občutijo nobenih težav pozemeljskega življenja. Morebiti jih svet obrajta, visoko ceni; imajo denarjev, njiv, vinogradov in druzega premoženja obilno. So vedno terdni in zdravi; vedno veseli in bi dejal zares srečni. Kdor bi to tako po verhu pregledoval ali premišljeval; skoraj bi se mu dozdevalo, da Bog bolj obdaruje prederznega grešnika, kakor svojega zvestega služabnika. Kmalo bi kdo nevoščljiv bil tacemu srečnemu grešniku. Ali preljubi moji! poglejmo vse to bolj z očmi svete vere. Ta kratka sreča, ktero taki grešniki tu vživajo, je pa tudi vse, kar jim je pravični Bog odmeril; kajti zavoljo nespokorjene terdovratnosti jih je namenil za večni ogenj. Ker se bodo v peklu vekomaj plakali in z zobmi škripali, jim pravični sodnik pripusti grozovito veselje, da se nektere

trenutke veselé in smejijo. Kajti, ako so tudi veliki, preveliki grešniki, vendar so v svojem življenji kaj dobrega storili. Tako so nekteri nečistniki prav usmiljenega serca in marsikteremu revežu kaj podelé; nekteri lakomniki radi molijo; pijanci so postrežljivi; jezavi ne terpijo v svoji hiši nobenih napak. Glejte! Bog jim teh dobrih del, zavoljo velicih nespokorjenih hudobij, v večnosti poplačati ne bo mogel; zato jim plačuje zdaj na tem svetu, da se vesoljni sodnji dan ne bodo pritožiti mogli, da njihove dobre dela poplačane niso bile.

Sveto pismo nam poterduje v mnozih zgledih to sveto resnico. Poglejmo gor v Noetove čase. Več ko sto let je Bog pripustil, da se je hudobnim dobro godilo; ali za to srečo, za tem veseljem je nanagloma prihromel vesoljni potop. Sodomljani, v naj gerše hudobije zavozlani, so presrečno živeli; ali namah se je vlil žvepljeni ogenj z nebes in celi kraj se je pogreznil v mertvo morje. Holofernes se je radoval in veselil, ves svet se ga je bal in se mu vklanjal. Ko je pa mera njegovih hudobij do verha prikipela, odsekala mu je šibka Judit prešerno glavo. Evangeljski bogatinec je živel v požrešnosti in meseni sladnosti; ali umerl je in je bil v pekel pokopan.

Oj vi grešniki! kako nesrečni ste pri vsi svoji pozemeljski sreči. Zares podobni ste hudodelnikom, ki so v smert obsojeni. Veste, takim v smert obsojenim, slajšujejo zadnje ure, kar le morejo; odvzemjo jim verige, prinesejo jim piti in jesti, kar poželijo, dajo jim mehko postelj, strežejo jim, kakor gospodom. Ali hitro pretečejo zadnje ure in ta kratka sreča je s smertjo končana. Tako se godi srečnim grešnikom. Nektere dni, nektere leta preživijo v nečimernem veselji in zavživajo posvetne sladnosti ali urno, ko blisk, pride nemila smert, jim pobere vse radosti, eno za drugo, spremeni mehkužno telo v prah in pepel, pa verže z grehom oskrunjeno dušo v peklensko brezno.

To je konec srečnega grešnika, ki si vedno nakopava serd večnega Boga. Zato pravi kraljevi prerok: „Videl sem hudobneža povišanega in visocega, kakor cedra na Libanu. In sem memo šel, in glej! ni ga bilo; in iskal sem ga, in ni bilo najti njegovega mesta.“ (Ps. 36, 35, 36.) Zato vam vsem zakličem z modrim Sirahom: „Ne govori: Grešil sem, in kaj žalega se mi je storilo. Najviši je namreč poterpežljiv povračevavec.“ (Sir. 5, 4.)

Zdaj pa, preljubi moji in predragi! naj vsak dobro premisli, ali tudi njega čaka smert krivičnega. Kristjan! ali nimaš morebiti tudi že kako tako znamnje nesrečne smerti nad seboj? Si li zares skerben za zveličanje svoje duše? ali pa morebiti živiš le za ta svet in za večnost se ne zmeniš ne? — Kaj pa, ali te kaj skerbé tvoji stari grehi? ti morebiti vest nič ne očita, ko stojiš ali bredeš v mlakuži novih hudobij? Se li prizadevaš storjeno hudo poravnati, neredne strasti zadušiti in se z Bogom v resnici spraviti? — Kako je; ali kaj občutiš slabe nasledke svojih pregreh? Te je Bog že kdaj kaznoval za velike hudobije tvoje? — Oj gorje, gorje! ako nosiš znamenja nesrečne smerti nad seboj! kajti čaka te smert krivičnega, ki je huda in strašna!

Preljubi! varujte se, da vaše življenje ne bo imelo teh prestrašnih znamenj. Zato bodite zvesti in skerbni v spolnovanji svojih dolžnost; obžaljujte svoje storjene grehe, spovejte se jih in pokorite se za nje, prenašajte voljno vse britkosti in težave, križe in nadloge tega življenja. Ja vsi, da odidemo smerti krivičnega, delajmo pokoro, dokler čas imamo; kajti pride noč, ko delati ne bo več moč. Amen.

LXXXII. Keršanski nauk.

d. Smert pravičnega.

„Smert grešnikov je silno huda“, smo slišali v zadnjem keršanskem nauku; opisal sem pa tudi in povedal nektere znamenja, po kterih soditi smemo, ktere bo zadela nesrečna smert. Vsak si pa želi le srečno smert. Ali pamet nas uči, da, kakoršno je življenje, taka je natorno in navadno tudi smert. Kaj menite, ljubi moji! Ali zamore tudi velik grešnik vendar le umreti smerti pravičnega?

Pri Bogu je vse mogoče; ali na to naj se nihče ne zanaša. „Pokora bolnega grešnika je ž njim vred bolna, pravi sv. Avguštin, in bojim se, da bo ž njim vred umerla.“ Mar zasluži srečno smert grešnik, ki je le grehu služil in vse opominjevanje resnične pokore zametaval? In kako bo velik grešnik nanagloma spokornik postal? Telesne bolečine, posvetne skerbi, premoženje, otroci, pretečeno, sedanje, prihodnje — vse obsuje grešnika, da skoraj ne ve, kaj misli. Kako se hoče resnično spokoriti? Saj dostikrat edinega Očenaša zmoliti ni vstanu, ter ne more druzega, kakor zdihovati in ječati. Kako mu bo pa mogoče tako naglo poravnati, kar se je dvajset, morebiti petdeset ali še več let zadolžil pri pravici Božji? Kako, preljubi! bo na enkrat ljubil Boga, on, ki se vse svoje dni ni dosti zmenil zanj? kako bo sovražil greh, kteremu je bil celo svoje življenje vdan? Velike, neizrečeno velike gnade potrebuje, da bi se zares spreobernil; in malokdaj se to zgodi, Bog mu v pravično kazen odreče, kar je poprej vedno zametaval.

Kristjan! ako hočeš srečno umreti, glej, da pregrešno ne živiš. Misli večkrat, kakošna bo tvoja smert. Kako imenujemo device, ki so šle še le olja kupovati, kedar je bil že ženin

prišel in bi mu že svetiti morale? Nespametne, nemodre so bile. O glej, da tudi ti ne boš tako nespameten. In ker je le dvojna smert mogoča, srečna in nesrečna, in smo že pomislili smert krivičnega, premišljujmo pa danes:

1. Kakošna je smert pravičnega? In potem
2. Kdo bo umerl smerti pravičnega?

Naj poprej pomislimo:

1. Kakošna je smert pravičnega?

„Draga je pred Gospodovim obličjem smert njegovih svetih.“ (Ps. 115, 6.) Tako je pel že kraljevi pesnik v stari zavezi. Smert pravičnih je srečna dekla, angelj miru, ki pravičnega iz te pozemeljske doline popelje v domačijo nebeško. Ona je v Božjih očeh nekaj prav imenitnega in drazega; kajti z veseljem sprejemlje Gospod svoje zveste služabnike, da bi jih za njihovo vojskovanje in zmago na vekomaj kronal. Zato se jim Gospod včasih vidoma prikaže o smertni uri, kakor se je prikazal sv. Štefanu, sv. Tereziji in mogim drugim svetnikom. Po pravici smemo toraj reči, da je pravičnemu smert ljubeznjiv angelj miru, ki ga iz pozemeljske, solzne doline pelje v pravo nebeško domovino. Pravični si misli smert s sv. Petrom kot zapuščenje pozemeljske lupine, in prestop v večno prebivališče. Dolgo je bila duša na tem svetu — v ptujini; o smerti gre domu v svojo pravo domačijo — v nebesa. Pravičnemu je smert, kar je bila sv. Pavlu, razveza vezi, ki so ga vezale na to zemljo, in prebivanje pri Kristusu. „Želje imam razvezan in s Kristusom biti,“ kliče sv. Pavel. (Fil. 1, 23.) Pravičnemu je smert, kar je bila svetemu Jakobu, dan žetve. Kakor vi kmetje čakate in čakate, da je stern zrela, da morete žeti, tako pravični željno čaka, da dozorijo sadeži dobrih del, ktere z veseljem in s hvaležnostjo nabira. Pravični ima smert s sv.

Pavlom za večni praznik in počitek. Truda, dela in raztresenja v tem življenji ni bilo ne konca ne kraja. Naenkrat minejo vsi delavniki in večni praznik, večni počitek, večna nedelja nastopi. Pravičnemu je smert vesela ženitnina. Kraljevi Sin, Jezus Kristus, obhaja svoje ženitovanje v nebesih; pravični je povabljen v svate, med ktere skozi smertne vrata ves praznično oblečen stopi. Z veselim zaupanjem, z notrajnim mirom gre pravični v srečno večnost. Kakor se sveti in gori luč v njegovi roci, tako se sveti in hrepeni njegova duša po večni luči v nebesih. O presrečna smert pravičnega!

Sveti Hieronim je imenoval smert svojo preljubo sestro, svojo naj slajšo tolažbo. „Moji duši, pravi, se gnjusi nad tem svetom; koperni viditi tebe, o ljubeznjivi, nebeški Jeruzalem, ljubeznjiva, preserčna domačija izvoljenega ljudstva Božjega!“ Tako je zdihoval v hudi merzlici, ki ga je vila in terla in v kteri je umreti upal. Njegovi prijatli so pristopili, da bi mu zadnje dela usmiljenja skazovali. Z veseljem jih je sprejemal in jim klical: „Moji prijatli, prinesite mi novico, da bo treba iti v večnost! Bog vam poverni tako veselo novico! Glejte, prišel je predragi trenutek, ki me bo rešil iz te solzne doline! O srečna smertna ura! sladko in mirno upanje pravičnega, o pridi in zatisni mi oči! O smert, kako lepa in prijetna si mi ti! kaj se mudiš? zakaj te ljudje tako gerdo malajo? Le grešnim si strašna; kakor te je pa ljubil Jezus, moj Zveličar, te ljubim tudi jaz, ker mi daješ upanje večnega življenja. O prijatlji moji! ljubite Jezusa Kristusa, čujte in molite, in sami bote skusili, kako sladka je smert njim, ki sveto in pravično živé.“ In po teh besedah je zvesti služabnik Božji umerl.

Tako umerje pravični. In zakaj bi ne umerl veselo in presrečno? Kajti pravičnemu je smert konec vsega terpljenja, vse krivice, vseh težav. Premagane so vse skušnjave, premagane

vse nevarnosti. Veselo se ozira na preteklo življenje, kakor ljubo večerno solnce; saj je vsak dan preživel v službi Božji, vsak dan, vsako delo je pričel z Bogom in končal z Bogom. Spominja se vseh svojih dobrih del. — Vesel je, ako se ozira na svoj sedanji stan. Mašnik Gospodov pride; spove se zadnjikrat; ni mu težko, dobro je vajen tega dela; obhaja še enkrat sveto večerjo s svojim ljubim Zveličarjem; o veselje! sklenjen je s svojim Bogom, kterega je vse življenje toliko preserčno ljubil, za kterega je vedno živel; in ako je Kristus ž njim, kdo bo zoper njega? — Ravno tako veselo se ozira v prihodnjost. Kakor jetnik rešitve, kakor bolnik zdravja, kakor popotnik očetove hiše, tako se pravični veselí svojega novega večnega doma. In to po pravici. Saj ne gre prazen na svoj pravi dom. Njegove dobre dela ga spremljajo! pokojni znanci in prijatli mu naproti gredó, kakor mašnik umirajočemu moli: „Pridite svetniki Božji, pritecite angeli Gospodovi, in sprejmite njegovo dušo v naročje Abrahamovo.“ — O preserčni, o častitljivi prehod iz časnosti v večnost, iz doline solz v očetovo hišo večnega veselja, v družbo svetnikov in angelov, v družbo Jezusa, Marije in sv. Jožefa! Pravični zasliši besede presladke: „Dobri in zvesti hlapec! ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil; pojdi v veselje svojega Gospoda!“ (Mat. 25, 21.)

O srečen, presrečen, kdor umerje smerti pravičnega! O in tako smert si mi prav gotovo vsi želimo! Zato je zdaj zopet zares imenitno vprašanje:

2. Kdo bo umerl smerti pravičnega?

To je vprašanje, na ktero nihče gotovega odgovora dati ne more; kajti sv. Duh sam nam pravi: „Človek ne ve, ali je ljubezni ali serda vreden.“ (Prid. 9, 1.) To je, nobeden človek za gotovo in brez zmote ne ve, ali je v

Božji gnadi, in večnega zveličanja si svest ali ne. Vsak, naj si bo, kdorkoli hoče, mora delati za srečno večnost v strahu in trepetu, kakor pravi sveti apostelj Pavel. (I. Kor. 4, 4.)

Vendar, kakor ima vsaka stvar svoje lastnosti, svoje znamnja, po kterih se sodi, kakošna da je, ali koristna, ali vkvarjena; tako imamo tudi nektere znamnja, po kterih soditi smemo, ali nas čaka smert krivičnega ali smert pravičnega. Ker ste danes teden slišali znamnja, ktere napovedujejo smert krivičnega, vem, da bi tudi radi slišali, kako smemo soditi na srečno smert pravičnega. Poslušajte me zvesto in potolaženi bodite vi, ki z vso skerbjo delate za zveličanje svoje; potolaženi bodite vi, ki si celo morebiti delate prevelik strah pred večnim pogubljenjem. Vi pa, ki tje v en dan živite, za svojo dušo malo ali celo nič ne skerbite, vi pa, ako me zvesto poslušati hočete, bote spoznali, da je zadnji čas, da greste v se z resnobo in se z vso skerbjo pripravljate na srečno zadnjo uro.

Nektere znamnja nam skoraj da zagotovijo srečno smert. In k tem jaz štejem: Nedolžnost ali vsaj urno in resnično spokorjenje; potem stanovitno pokoro in resnobno prizadevanje po keršanski popolnamosti; in pa prav otročjo ali preserčno ljubezen do Boga. Pomislimo nekoliko vse to.

a) Pervo in naj gotovše znamnje srečne smerti in večnega zveličanja je nedolžno življenje; to je skerbno obvarovanje pred vsem grehom. Naš mili Jezus sam pravi: „Blagor jim, kteri so čistega serca, ker oni bodo Boga gledali!“ (Mat. 5, 8.) Ako si vse svoje življenje ohranimo čisto serce, brez vsega, vsaj smertnega greha, in brez vsega navezanja na posvetno, smemo upati, da bomo srečno umerli in vekomaj Boga gledali. „Preljubi! ako nam naše serce nič ne očita, imamo zaupanje k Bogu;“ kliče nam sv. Janez. (I. Jan. 3, 21.)

Prelep zgled take srečne smerti nam je sv. Alojzi. Ta angeljček v človeški podobi se je veselil smerti, kakor trenutka, v kterem bo stopil pred svojega Boga, kterega je tako preserčno ljubil. Ko je zvedel, da je njegova bolezen smertno nevarna, ni se tega sporočila le nič prestrašil; ampak njega, ki mu je povedal, je veselo prosil, naj ž njim „Te Deum“ — zahvalno pesem zapoje. Po končani pesmi ga obišče drugi mašnik, kteremu radostno pravi: „Moj ljubi oče, šli bomo od tod!“ „Kam pa?“ ga ta vpraša. „V nebesa! k Bogu v nebesa!“ veselo zažene. In ta misel, da bo skoraj v nebesih pri svojem Bogu, ga je tako prezvela, da je bil vso noč v nebesa zamaknjen; in takrat mu je Bog dan in uro njegove smerti razodel. Bolj pa, ko se je bližala napovedana smertna ura, bolj hrepeneče se je z molitvami in s spokornimi solzami pripravljal. Zadnji dan svojega nedolžnega življenja je presveto Popotnico prejel s toliko ljubeznijo in s toliko pobožnostjo, da so bili vsi pričujoči do solz ginjeni. Priporočevali so se mu v priprošnjo pri Bogu, ko pride v svete nebesa. Večkrat je zdihnil: „Gospod v tvoje roke izročim svojo dušo!“ Njegov prelep obraz obledi, merzel pot ga porosi ter naznani bližnjo smert. Začeli so moliti za umirajoče. Alojzi je ležal, v svoji desnici je deržal gorečo svečo, leva roka je počivala na križcu, kterega je na vratu nosil. Trenutek pred smertjo je s šibkim glasom še zaklical: „Jezus, Marija!“ Le malo je z ustmi ganil in — umerl je smerti nedolžnega. O kdo bi si ne želel take prelepe smerti! In marsikdo zmed nas bo zdihnil: Ja, kdor svojo kerstno nedolžnost seboj v grob nese, o pač lahko ima gotovo upanje na svete nebesa! Kaj bo pa z nami, ki smo morebiti večkrat že smertno grešili, ki smo z velikimi grehi si svete nebesa zaplohali? Mar mi smemo misliti, da je tudi nam še pripravljen prostor v večnem domu.

Predragi moji! nikar ne obupajmo, saj imamo predobrega Boga, preusmiljenega Očeta, ki sam pravi: „Nočem smerti hudobnega, temuč da se hudobni verne s svojega pota in živi.“ (Eceh. 33, 11.) In mi dobro vemo, da „dober je Gospod vsem, in njega usmiljenje je do vseh njegovih del.“ (Ps. 143, 9.) On ima s svojimi angeli „v nebesih veče veselje nad enim grešnikom, kteri se spokori, kakor nad devet in devetdeseterimi pravičnimi, kteri ne potrebujejo pokore.“ (Luk. 15, 7.) Glejte, ljubi moji! ako z zgubljenim sinom serčno obžalujemo svoje grehe, in zapustimo hudobni pot, nam je Bog premili Oče, ter nas spet nazaj vzame za otroke svoje. Ja, moj kristjan! ako si tudi leta in leta hudobno živel, in si svoje grehe nezmerno nakupičil; vendar ne obupaj nad tem, da boš zveličan. Le resnično se k Bogu spreoberni in odpustil ti bo vso storjeno krivico, in skazal ti bo zopet svojo ljubezen in svojo milost. Glej Davida, glej Magdaleno, glej Caheja, glej Petra, glej razbojnika na križu! Vsi ti, in Bog zna koliko druzih, so obilno in hudo grešili, in vendar so s resnično pokoro milost dosegli in zveličanje prejeli. Saj pravi Gospod Bog sam: „Hudobija hudobnemu ne bo škodovala, kterikoli dan se bo obernil od svoje hudobije.“ (Eceh. 33, 12.) Zato pa, ne bojte se, vi pravi, resnični spokorniki! tisti dan, kedar ste opravili čisto, skesano spoved, in ste se iz vsega serca spreobernili, vam je dobri Bog odpustil vse, ter je vas zopet zapisal v bukve življenja. Le nikar več ne grešite, ampak hodite stanovitno po potu pravice, in Bog vam bo dodelil prelepo krono spokornikov tam v nebesih. Kajti kakor nedolžnost, tako je tudi urna in resnična pokora dobro znamnje srečne smerti pravičnega.

b) Drugo dobro znamenje srečne smerti je stanovitna pokora in resnobno prizadevanje za keršansko popolnamost. To znamnje pa imajo tisti kristjani, kteri greh čez vse sovražijo in zaničujejo, tako da nikakor več Boga žaliti nočejo. Vedno in serčno obžaljujejo, da so ljubega Boga kdaj razžalili. Večkrat zdihujejo: O Bog, kako smo bili vendar tako nehvaležni, tako nespametni, da smo te kedaj žalili; o da bi nam mogoče bilo, storjeno hudo nestorjeno napraviti; radi bi zato vse, celo življenje svoje dali. Pa tudi dejansko kažejo to svojo resnično pokoro. Kedarkoli priliko imajo, radovoljno prevzamejo razne pokorila. Pritergujejo si spanje, jed in pijačo; skerbno varujejo svoje čutila; celo pripuščenega kaj si prikratijo; britkosti in težave svojega stanu voljno prenašajo; in ako jih svet zaničuje ali preganja, z veseljem poterpijo. Z eno besedo: oni storé vse, kar le premorejo, da bi le nekoliko zadostili razžaljeni pravici Božji.

Ravno tako skerbno si prizadevajo za vedno večo popolnamost svojo. „Operi me, če dalje bolj od moje krivice; in očisti me od moje pregrehe!“ (Ps. 50, 4.) Tako prosijo Boga, da bi njihovo dušo očistil vsega ostanka prejšnih grehov, pa zaterl vse hudo nagnjenje, ki je iz greha zrastlo ali se pomnožilo. Zato se pa skerbno ogibljejo vsacega tudi malega greha; ker dobro vedó, da tudi mali greh je razžaljenje toliko dobrega in preljubeznjivega Boga. Ako pa zapazijo, da pri vsi svoji skerbi vendar le malo napredujejo v keršanski popolnamosti, da se le še kaj malega pregrešijo ali kaj dobrega zamudijo; že so sami seboj nezadovoljni, ter prav živo spoznajo, da sami iz sebe ne premorejo čisto nič. Sami sebi si očitajo ter so v vedni skerbi, ali so na pravem potu ali ne. —

Preljubi moj kristjan! ako si med temi, bodi potolažen, ti si na pravem potu; ako le ponižen ostaneš, in na Boga zaupaš, te čaka srečna smert in večna krona. Ako si tudi poprej tako nesrečen bil, da si grešil; saj si se odkritoserčno spovedal in odpuščenje zadobil. Malenkosti pa in človeške slabosti ti ne zaperajo nebeških vrat za vselej. In ako nisi še zadosti popolnoma, saj z gnado Božjo boš vedno popolniši, in popolnamost se ne doverši na mah; to je delo celega življenja. Le stori, kar premoreš; kar doseči nisi v stanu, nadomestilo bo neskončno zasluženje Kristusovo. Ravno tista sveta nezadovoljnost sam seboj in živo prepričanje, da se moraš vedno še boljšati, ti je dobro in koristno; kajti to te vterduje v ponižnosti, na ktero mora biti zidana vsa popolnamost keršanska. Bodi toraj preljubi moj! potolažen, ako to znamnje imaš? Ni mogoče, da bi bil pogubljen, kdor Boga ljubi in radovoljno stori, kar Bogu dopade.

c) Naj boljše znamnje srečne smerti pa je preserčna otroška ljubezen do Boga. Ljubezen je krona vsem čednostim „vez popolnamosti“, kakor pravi sv. apostelj. (Kol. 3, 14.) „Kdor ostane v ljubezni, ostane v Bogu, in Bog v njem.“ (I. Jan. 4, 16.) Ker je to gotova resnica, da, kdor to preserčno ljubezen ima, bo zveličan, toraj bo umerl smerti pravičnega. Preglej, ljubi kristjan, ali imaš ti to preimenitno znamnje, ki ti bo zagotovilo srečne smerti. Poglejmo le dobro dete, ktero preserčno ljubi svoje starše; ono nas bo učilo, kaj je otroška ljubezen in kako se ona razodeva. Kaj ne? tako dete gotovo misli večkrat na svoje dobre starše; rado je pri njih; rado se pogovarja ž njimi. Urno jih vse uboga, skerbno pazi, da jih kako ne žali; pa ne, kakor da bi se šibe balo; o tega ne; le boji se, da bi jih z nepokorščino kaj ne vžalilo. Ako vidi ali zvé, da je starše kdo drugi raz-

žalil, je to dobremu otroku tako hudo, kakor da bi bilo ono razžaljeno. Z vso močjo se za nje poteguje in vsako krivico jim zabraniti želi.

Tako, glejte! dela kristjan, ki Boga preserčno ljubi. Vse misli in želje, vse dejanje in nehanje gre le na Boga. Skerbno se ogiblje vsacega, še tako malega greha, pa kolikor le premore, varuje tudi, da drugi ne žalijo njegovega ljubeznjivega Gospoda. Pomisli toraj dobro in resnobno, je li taka resnična in preserčna ljubezen do Boga v tvojem sercu! In ako to znamnje na sebi imaš, o blagor tebi! srečen si; le hodi po tem potu in ni se ti smerti bati; kajti čaka te smert pravičnega, ki te popelje v večno veselje!

d) Tudi še po nekterih druzih znamnjih smemo soditi na srečno smert; in te so, če tudi ne tako gotove, vendar zanesljive. In te znamnja so: Pridno in skerbno poslušati Božjo besedo, moliti, večkrat vredno prejemati sv. zakramente, opravljati dobre dela usmiljenja, voljno prenašati vse pozemeljske britkosti in posebno častiti preblaženo Devico Marijo.

Beseda Božja je potrebna luč, ki nam razsvitljuje pot proti svetim nebesom; je kruh, ki nas vterduje, da svoje delo v Gospodovem vinogradu dostoriti zamoremo. Ako smo v gnadi Božji, nas v dobrem krepča in na potu popolnamosti podpira; smo pa grešili, kaže nam naj bolje pripomočke, da se iz greha iztergamo in pravo pokoro delamo. In prav gotovo je, vsakdanja skušnja nas uči, da, kteri radi poslušajo besedo Božjo, imajo dobro voljo, da hočejo po zapovedih edino zveličavne svete katoliške cerkve živeti, in to že je znamnje, da bodo srečno umerli. Zato že Jezus Kristus pravi: „Resnično, resnično vam povem, kdor mojo besedo posluša . . . ima večno življenje in ne pride v sodbo.“ (Jan. 5, 24.) To je, on ne pride v pogubljenje.

Molitev pa, to vsi vemo, je ključ k vsem zakladom milosti Božje. „Molitev ponižnega človeka oblake predere . . . in ne odstopi, dokler je Najviši ne pogleda.“ (Sir. 35, 21.) In naš Zveličar pravi: „Resnično, resnično vam povem: Ako bote Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal.“ (Jan. 16. 23.) V molitvi se ja z Bogom pogovarjamo; molitev požlahtnuje našo dušo. Zato vidimo kristjane, ki radi in pobožno molijo, da tudi lepši, svetejši živijo, ter imajo upanje srečne smerti.

Ravno to velja od prejemanja sv. zakramentov. Sv. pokora očiščuje našo dušo vsega grešnega madeža; nas vterduje v skušnjavah, slabi in gasi ogenj poželjivosti, poživlja naše dobre sklepe ter nas tako varuje novih padcev. — Sv. Obhajilo pa nas z Jezusom natanko sklene in zedini, nas oboroži z čeznatorno močjo, vse nečisto v nas pokonča, ter vso našo natoro nekako v Božjo spremeni in precepi. — Da je prejemanje svetih zakramentov res dobro znamnje srečne smerti, tega nas tudi vsakdanja skušnja uči. Saj vidimo, da, kdor večkrat pristopa k tem studencem Božjih gnad, se tudi ložej in bolj skerbno ogiblje vsega greha. Mar oni hodijo k spovedi in k sv. obhajilu, ki živijo po duhu spridenega sveta, ali po šegi sedanje novošegne nevere? ki, bi dejal, živijo, kot konj in mezeg, ki pameti nimata? O tacih ne vidite pri angeljski mizi!

O blagor vam, predragi poslušavci! ki imate še veselje v svetih opravilih, ki vas ne oplaši, ne odverne od keršanskih dolžnost niti težava niti zasmehovanje zaslepljenih posvetnjakov! Blagor vam, ki še časa zadosti dobite pri vseh svojih delih, da besedo Božjo poslušate, svoje molitve opravljate, svete zakramente prejemate; ko drugi, ki se še kristjane mislijo, pa veliko časa potratijo v lišpanji svojega kalupa, v lahkomišljenih

veselicah, v igri in plesu; ki Gospodove dni službo hudičevo opravljajo. Blagor vam, ki Jezusa v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa molite; Marijo in druge svetnike častite; za svoje pokojne molite; v samoti k Gospodu zdihujete; svojo poprejšno nezvestobo objokujete in terdne sklepe ponavljate! O blagor vam, pravim, ki tako delate! vi nosite nad seboj imenitno, pravo znamnje, da ste prišteti tistim srečnim, kterim bo rekel Božji sodnik: „Pridite, blagodarjeni mojega Očeta! posedite kraljestvo, ktero vam je pripravljeno od začetka sveta!“ (Mat. 25, 34.)

Tudi usmiljeno serce je dobro znamnje; „ker miloščina reši smerti, in ona je, ki grehe zbrisuje, in pomaga najti milost in večno življenje.“ Tako je rekel sam veliki angelj Rafael pobožnemu in dobroserčnemu Tobiju. (12, 9.) In Jezus Kristus blagruje usmiljene, da bodo usmiljenje dosegli. (Mat. 5, 7.) In to se bo zgodilo pri sodbi. Takrat bodo naštete vse dela usmiljenja, zavoljo kterih bodo pravični dosegli večno življenje. To se bo pa zgodilo, ne kakor da bi pravični ne bili poplačani zavoljo druzih dobrih del, ali kakor da bi miloščina sama že skezala za nebesa; ampak to se bo zgodilo zato, da bomo spoznali, da dela usmiljenja imajo sprednost pred vsemi drugimi dobrimi deli. —

Lahko bi vam povedal iz lastne skušnje, da mili Bog ni zapustil človeka, ki ni ravno keršansko sveto živel, ja od kterega se je znalo in vedelo marsikaj hudega, ki je pa imel posebno usmiljeno serce, in je storil veliko dobrega zlasti ubogim in revnim. Glejte, zadnje dni svojega življenja mu je Bog milosten bil, da je še časa zadosti imel, in se lepo z Bogom spravil.

Kolikor je pa duša imenitniša, kakor telo; toliko bolj še so pa tudi duhovne dela usmiljenja memo telesnih del usmi-

ljenja. „Kteri jih veliko podučujejo v pravici, svetili se bodo kakor zvezde na vse večne čase.“ (Dan. 12, 3.) Zato pa, preljubi moji in predragi! radi skazujte usmiljenje svojemu bližnjemu, bodi si v telesnih bodi si v dušnih potrebah. Kajti dela usmiljenja bodo naklonile vam Božje serce in vam pripravile srečno zadnjo uro in milostljivo sodbo.

Tudi britkosti in težave so znamnja zveličanja. Saj veste, da le pot križa pelje v svete nebesa. Kristus Jezus je hodil pot križa; pa tudi od nas tirja, da po tem potu za njim hodimo. In on pravi: „Kdor hoče za menoj hoditi, naj zataji sam sebe, in vzame svoj križ nase, in naj hodi za menoj!“ (Mark. 8, 34.) Ozirajmo se v duhu v svete nebesa; preglejmo vse verste zveličanih bratov in sester naših, in vidili bomo, da so vsi, brez izjeme, hodili pot križa. Zato preljubi! naj vas ne žali, da imate veliko britkost in težav; o veseli bodite svojih nadlog. „Blagor žalostnim; ker oni bodo oveseljeni!“ pravi naš ljubi Jezus. (Mat. 5, 5.) „Kogar namreč Gospod ljubi, ga pokori; in tepe vsacega otroka, kterega sprejme.“ (Hebr. 12, 6.) Ako vidimo, pravi sv. Krizostom, da pobožen kristjan je obložen s terpljenjem in z britkostmi, ga zato ne milujmo; ampak se veselimo; kajti srečen je pri vseh svojih težavah, ker ima znamnje nad seboj, da bo enkrat z Jezusom, križanim Zveličarjem, v nebesih kraljeval.“ Seveda te besede veljajo njim, ki voljno nosijo svoje križe in nadloge.

Še eno znamnje večne smerti naj vam v misel vzamem. In to je posebno češčenje preblažene Device Marije. Marija, prečista devica je naj svetejša stvar Božja; svetejša kakor vsi angeli in svetniki. Gospod Bog jo je obva-

roval vsega madeža, ter jo je ozaljšal s tolikimi gnadami, da celo Kerubime ne tako. Ker je pa za Bogom najsvetejša, ima pa do nas tudi naj več ljubezni. Marija je zato tudi Jezusu naj bolj podobna. Ker nas je pa Jezus toliko ljubil, da je za nas na križu umerl; gotovo nas tudi Marija toliko ljubi ter želi, da bi se zveličali vsi. In ker je ona Bogu naj bolj dopadljiva, je tudi njena prošnja za nas mogočna. Ja ona je celo Mati Božja. Ako pa Mati prosi svojega Sina, čegar ljubezen ima; ali je mar ne bo rad uslišal? O gotovo. Kar bi Sin morebiti ne privolil, pripomogla bo prošnja materna. Ker ima toraj Marija do nas naj večo ljubezen, in ima tudi naj večo moč, da nam v zveličanje pomaga, smem po pravici reči, da častivci Matere Božje imajo nad seboj dobro znamnje srečne smerti in upati zamorejo, da bodo zveličanje dosegli. Zato pravi sveti Avguštin in Marijo tako nagovori: „Ti si (za Kristusom) edino upanje grešnikom; po tebi pričakujemo odpuščenje svojih pregreh in večno zveličanje.“ In sv. Alfonzi Ligvori nam tako preserčno kliče: „O vi grešniki, moji bratje! če smo se Božji pravici zadolžili in če smo s svojimi hudobijami tudi pekel zaslužili; vendar nikar ne obupajmo. Pribežimo k Materi Božji; ona nas bo rešila.“ Kakor Bog skesanega, potertega serca ne zaverže; tako tudi Marija ne bo zapustila njega, ki se jej s čistim ali vsaj s skesanim sercem priporočuje.

In zdaj naj sklenem le še s temi besedami: Res je, da veliko je poklicanih malo pa izvoljenih; pa vendar, preljubi moji poslušavci! imate upanje, da ste v srečnem številu teh malih, ako imate na sebi te znamenja, od kterih sem vam danes govoril. Zdaj pa premislite in prevdarite, ali imate vi te znamnja; in ako jih nimate, ali pa morebiti le enega ali kaj malega, pa še v grehu naprej živite; o potem vas huda, huda čaka. Ako nas smert prebiti v takem stanu, zavoljo ne-

spokornosti ste na vekomaj pogubljeni. Boljšega za vas ne vem, kakor da vas resnobno opomnim, vas preserčno zaprosim in pri zveličanji vaše duše zarotim, ter pravim: Prizadevajte si za znamnja srečne smerti, ter smerti pravičnega; živite pobožno in spokorno; bodite s pomočjo Božjo stanovitni v dobrem do konca svojega; kajti le potem vas zagotoviti smem, da bote dospeli na svoj pravi dom — v večno zveličanje. Amen.

LXXXIII. Keršanski nauk.

c) Nekteri pripomočki za srečno smert?

Kakošna bo tvoja smert, o kristjan? Umerl boš, to veš? Kako? tega pa ne veš. Vendar star in resničen pregovor pravi: „Kakoršno življenje, takošna smert.“ Ako se toraj greha skerbno varuješ in po svoji moči dobro delaš, lepo keršansko živiš; tudi upati smeš, da tvoja smert bo srečna, bo smert pravičnih. Resnično je, kar pravi sv. Ambrož: „Sveto življenje je pot k srečni smerti; sveta, srečna smert pa je pot k pravemu, resničnemu, večno srečnemu življenju.“ In sv. Avguštin pravi: „Kako sladko je umreti njemu, ki lepo in sveto živi!“ Vsak pobožen kristjan lahko upa, da dan njegove smerti bo naj srečnejši dan njegovega življenja.

Kakošna bo pa tvoja smert, o človek! ki pregrešno živiš? „Strašna in velika zmota je, upati, da boš brez pobožnega življenja sveto umerl.“ Tako kliče učeni Tertulijan. Oj zato jih pa tudi veliko žalosten konec stori. Marsikteri pijanec se v večnosti prebudi. Strah in groza mora človeka preleteti, ako premišljuje naglo, neprevideno smert. Koliko ponočnjakov v temni noči za zmiraj obleži! O premila domovina naša! kdaj bo zginil s tebe černi madež ponočnih sov in gerdih srak!

Mar ne derejo taki nesrečni smerti nasproti? Življenje razuzdano, glasovito hudobno, priprave nobene; ali more biti smert srečna? — Izvolite si, preljubi moji! izvolite smert, kakoršno hočete, srečno ali nesrečno. Opisal sem vam obojo; povedal sem vam tudi znamnja, po kterih lahko spoznate smert krivičnega in smert pravičnega. Izvolite si sami; vendar volite tako, da se vekomaj kesali ne bote.

Ker pa vem, da si vsi želimo srečno zadnjo uro; zato vam bom danes naštel nektere pripomočke, kteri nam bodo pomagali k smerti pravičnih; ako jih bomo le zvesto rabili. Poslušajte me toraj:

Kako se moramo pripravljati na srečno smert?

Česar se človak uči, v čemur se dobro vadi, to tudi zna, to tudi dobro stori. Kdor ne orje, ni oratar; kdor ne kuje, ni kovač. Zato so stari dejali: Naj bolja priprava na srečno smert je: V življenji se učiti, dobro umreti. Kdo nas bo pa tega učil? Kajti vsaka veda mora imeti svojega učenika.

Nek modrijan, ki je hotel lepo živeti, je vprašal ajdovski orakel, naj mu pove, kako bi mogel vedno v kreposti živeti? In orakel mu pravi: „Vprašaj mertve!“ Tako bi vam jaz rekel: Kristjan! ako hočeš svoje življenje poboljšati, v dobrem stanoviten biti, ne vem boljšega, ne ložejšega, pa tudi zdatnejšega pripomočka, kakor je misel na smert in na večnost. Pobarajmo svoje pradede, svoje pokojne starše in znance; poprašajmo nje, ktere smo vidili umirati, ali ktere smo k grobu spremili; kaj nam bodo dejali? O sveta in sladka nam bo smert, ako poslušamo nauke pokojnih in živimo po taistih.

1. Naj imenitniši vseh pripomočkov srečne smerti je misel na smert. Velik grešnik ni maral za nobeno pokoro; vsaka

mu je bila prevelika, prehuda. Papež mu dajo perstan, na kterem ste bile dve besedi: „Memento mori!“ Spominjaj se smerti! In to je bilo zadosti, zmodriti starega grešnika. Predragi! tudi jaz bi vam podal tak perstan. In glejte ta perstan vam je vse vstvarjenje.

Poglejte cvetlice, kako se osipljejo. Pero za peresom pada; gole bunčice nam velijo: „Memento mori!“ Spomni se smerti! Vse meso je kakor trava; vse veličastvo, kakor cvetlica. Tudi otroci, mladenči in deklice merjejo. Kakor cvetlica pricveti, in beži kakor senca; tako je človek. Smert se ne zogne nobene starosti, nobene mogočnosti, nobene lepote. Človek! spominjaj se smerti! — Poglejte jesenski čas, čas kako listje z drevja pada, list listu postilja; pa tudi drevo se posuši, podere, in ga ni. Tako gre človek za človekom, tovarš za tovaršem, sosed za sosedom. Sivi starček išče verstnikov, pa jih ne najde. V kratkem tudi nas ne bo. Sedemdeset let bo komaj preteklo, ko nas nobenega več ne bo. „Vsi naši dnevi zginjajo . . . . naše leta so misliti kakor pajčina.“ (Ps. 89, 9.) „Zakaj včerajšni smo, in ne vemo, da so kakor senca naši dni na zemlji.“ (Job 8, 9.) „Človek od žene rojen, malo časa živi.“ (Job 14, 1.) „Memento mori!“ Spominjaj se smerti! — Kakor vihar drevje lomi, da vse križem leži, tako huda, kužna bolezen mori po vaseh, mestih in deželah po sto in sto ljudi, da spoznajo, da niso gospodarji smerti in življenja. Tako huda griža, strašna kolera pravi: „Memento mori!“ Spominjaj se smerti! „Prah si in v prah se boš povernil.“ (I. Mojz. 3, 19.) Vsak merlič ti glasno pravi: „Danes meni, jutre tebi!“

Sv. Gregor Nisanski pravi: „S smertjo je kakor s strupenim gadom. Ako ga zapaziš, umoriš ga; ako ne, umori te on.“ Večkrat ko misliš na smert, bolj jo boš poznal, pa se

bolj ogibal vsega, kar bi ti smert grenko in strašno storilo. Premišljevanje smerti ogrenuje zapeljivo veselje, premaguje hudo poželjenje in zmodri človeka. Premišljevanje smerti prepriča napuhneža, da se neumno povišuje; zato pravi sv. Bazilij: „Pregleduj grobove, pa skusi razložiti, v kterem so kosti gospodove, v kterem služabnikove.“ Neverni modrijan Diogen se je vedel, kakor bi med mertvaškimi glavami nekaj iskal. To vidi imenitni vsemu svetu slavno znani cesar Aleksander, ter ga vpraša, koga da išče? Modrijan odgovori: „Filipa, tvojega očeta glavo iščem, pa je ne morem spoznati; če jo ti najdeš, pokaži mi jo!“ — Kristjani moji! enak je vsem prihod na svet, enak vsem odhod iz tega sveta. Naj si bo gospod ali kmet, bogatin ali berač; ni ga razločka niti pri rojstvu, niti pri smerti. Pri smerti velicega Aleksandra je dejal nekdo: Lejte, tistemu, ki mu je bila vsa zemlja pretesna, so zdaj dovolj nektere lopate persti. Neštevilne trume vojščakov je vodil, zdaj ga sami štiri v zemljo vtaknejo. Kaj se toraj povzdiguješ prah in pepel?

Premišljevanje smerti prepriča lakomnika, da je zastonj, celo neumen njegov veliki trud. Saladin, ki je v Aziji veliko kraljestvo premagal, je zadnjo uro ukazal, da so na visoko palico nataknili rjuho, v ktero so ga mertvega potem zavili; in to so nosili po velikem mestu ter glasno klicali: To je vse, kar mogočni Saladin seboj ponese.

To premišljevanje prepriča nečistnike, kako nespametno je, na vekomaj pogubiti svojo dušo zavoljo nasitenja svojega mesenega poželjenja; ja to premišljevanje poduči vse grešnike, ter jih vodi po pravem potu k Bogu. Zato pravi sv. Avguštin: „Verjemi, da hudo poželjenje nima moči v človeku, kteri pogostoma smert premišljuje.“ Premišljuj keršanska duša! tudi ti prav pogosto, gotovo pa tako negotovo smert, da si vedno pripravljen, kader pride in te postavi pred ojstrega sodnika. Zato

sveto pismo pravi: „Boljši je, iti v hišo žalovanja, kakor v hišo gostije; ker v uni se spomni konca vseh ljudi in živi misli, kaj da bode prišlo.“ (Prid. 7, 3.)

Zato pa tudi naša skerbna mati sveta katoliška cerkev vse pravoverne tolikokrat opominja, da bi spomin na smert vedno pred očmi imeli. Vsako leto nam na pepelnično sredo potreša blagoslovljenega pepela na glavo, in nam resnobno pravi: Spominjaj se o človek, da si prah in da se boš v prah spremenil! Pri svetih mašah in drugih očitnih molitvah za pokojne ima černe oblačila, da nas opominja na smert. V pobožni spomin na pokojne in da se bolj živo spominjamo tudi svoje smerti nam odkaže poseben dan „dan vernih duš v vicah“, ter nas pelje že pred ta večer in tisti dan na grobove naših ranjcih; vsak večer nas z malim zvonom kliče, da molimo za uboge duše v vicah; po nekterih krajih vsako nedeljo molimo še posebej za nje, kteri so čez teden umerli; kedar kdo umerje, urno cerkev kliče z milim mertvaškim zvonom vse verne naj molijo za dušo, ktera se je ravno ločila iz tega sveta, pa se spominjajo tudi svoje smerti. Kako lepe, presunljive so molitve in pesmi pri pogrebih! Vsak dan, pri vsaki sveti maši se spominja cerkev svojih ranjcih. In kedar nam kaže, kako umetniki slikajo in malajo nevidno smert, ali vidimo doli obernjeno vgasajočo svečo, ali golo rebrovje s koso in lopato ali starodavno uro v roci, ali mertvaško glavo z velikimi kostmi; vselej nam vse to kliče: Glej smert, ki bo skoraj pobrala tudi tebe, ti vzela življenje in te postavila pred sodnika! Oj, in morebiti še danes! Živi tako, kakor bi bil ta dan zadnji dan tvojega bivanja na tem svetu!

Zato preljubi moji! mislimo tudi mi vedno na smert, da se soznanimo ž njo in nas neprevidoma ne napade. Kako bom

vedno smert pred očmi imel, ki v posvetnem šumu živeti moram? je dejal posvetnjak. Služabnik Božji pa ga zaverne: Tudi posvetni šum te opominja na smert; kajti povsod lahko vidiš smert. Zjutraj, ko vstaneš, zahvali Boga, ki ti je doživeti dal novi dan; saj ne veš, boš li večera doživel ali ne. Ko se zvečer vležeš, spomni se, da spanje je podoba smerti, tvoja postelj podoba mertvaške truge, v kteri boš kmalo ležal, in trohnoba in červi bo tvoja odeja. Ko se gostiš, spomni se, da je to morebiti zadnji obed ali zadnja večerja. Ko slišiš uro biti, pomisli, da si spet eno uro bližej svoje smerti, in da boš odgovor dajal, kako si preživel vse že pretekle ure svojega življenja. Ko je sv. Terezija slišala uro biti, dejela je veselo: „Čast Bogu, da bom spet manj časa na svetu?“ — Cesar Maksimilijan si je štiri leta pred smertjo dal mertvaško trugo napraviti, ter jo je vedno seboj imel, da se je tako spominjal svoje smerti. S svetim Bernardom se pri vsakem delu vprašajmo: „Bi li to storil, ako bi moral koj danes umreti?“ — Se ti dobro godi, misli si, da to ne bo dolgo tako; ako ti je hudo, spet misli, saj bo kmalo prešlo. Smert bo vsemu konec storila.

2. Ako hočeš srečno umreti, varuj se greha; čez vse pa varujmo se smertnega greha; ali delaj vsaj resnično in stanovitno pokoro, ako se greha varoval nisi. To je neizrečeno huda zmota, da se ljudje bojé časne, telesne smerti; ne porajtajo pa dosti dušne smerti, ki jih na večno nesrečne stori. Ta strašna nesreča, nesrečna smert naše duše je pa pregrešno, nespokorjeno življenje. O moj Bog! ako bi imeli Božje oko, kaj bi mi vidili? ako bi bilo odkrito naše serce vsem, kar nas je tukaj, kakor bo odkrito tisti dan groze in trepeta, dan vesoljne sodbe; vidili bi mi, da je veliko že tu med nami na truplu živih in zdravih, ki so pa mertvi na svoji duši! In kdo, oj predragi! se zjoka nad njimi? — Ker-

šanski oča! tvoj sin ti zboli in umerje; kaj ne? tvoje serce kervavo solzi, ker je umerlo prezgodaj telo njegovo; kajti nanj si stavil vse zaupanje svoje. Kdo bi ti to zameril? Ali keršanski oča! kedar pa tvoj sin zajde v slabe tovaršije, zgubi nedolžnost svojo, umori edino dušo svojo; oh, morebiti ne pretočiš ne ene solze ne! — Keršanska mati! ako tvojo ljubo hčerko k pogrebu nesó, žalosti ti serce poka; kedar jo pa hudičev pomagač zapelje, jej oblačilo prezale nedolžnosti razterga, jej deviško serce prebode; za vse to malo ali celo nič ne porajtaš! Oh, in kaj moram še reči? Mar niso celo matere, kterim se dobro zdi, da njihove nališpane hčere za malovreden časen dobiček svojo dušo prodajo, ter si mislijo, da jih bodo tako h kruhu pripravile! — Ko nam odmerjó ljubi bratje, drage sestre, prijatli in znanci, kako milo se solzimo za njimi! Naj se pa naši znanci in tovarši v greh zakopljejo, dušno življenje, gnado Božjo zgubijo, nas morebiti za to še serce ne zaboli? Oj zmota, da je ni veče! Mar ni duša več vredna, kakor telo, pa nam je več za življenje telesno kakor za življenje dušno!

Glejte, koliko skerb imamo za telo in za zdravje njegovo; kako malo pa se brigamo za neumerjočo dušo svojo! In vendar dobro vemo, da le smerten greh je, ki dela tudi telesno smert strašno, ako se zanj ne spokorimo. „Pravičnih duše so v roci Božji, smertno terpljenje se jih ne dotakne.“ (Modr. 3, 1.) Nasproti pa tudi vemo, da „smert grešnikov je silno huda.“ (Ps. 23, 22.)

Ako hočeš, kristjan moj! srečno umreti, le misli na smert, pa skerbno se greha varuj, čez vse pa še se varuj smertnega greha. Ako si bil pa tako nesrečen, da si padel v greh, oj ne odlašaj poboljšanja, delaj pokoro; ne čakaj, ne čakaj celo do smertne ure. Smertno uro se težko, težko popravi vsa storjena krivica. Če bi tudi delal pokoro; ali pa smeš ali moreš

misliti, da bo zdatna, hasnovita pokora, v kteri se nisi nikoli poprej vadil? Lahko, prav naravno je, da boš umerl, kakor boš živel.

Berem od menihov Trapistov, da imajo pokopališče poleg obednice, in da od mize gledajo v jamo, ki je skopana. Kakor hitro mertvega zagernejo, urno novo jamo izkopljejo, v vedni in živ spomin gotove smerti. Njihova postelj je terda, na treh nogah, da se menih nikoli mirno ne naspi. Še le v grobu najde pokoj. Bote dejali: To je prehudo, preojstro! Jaz pa pravim: Mi pa sploh vsi premehko in predobro živimo; in če se oni preveč na smert pripravljajo, mi pa se gotovo premalo. Kje, predragi moji! je našim grehom primerjena pokora? Zmed sto ljudi komaj eden za srečno smert prav skerbi; vsi drugi živé, kakor bi smerti ne bilo ne. Koliko jih si nabira na cente posvetnega blaga za te kratke dni, v dolgo večnost pa prazne roke ponesejo! Ja marsikdo celo prestrašno butaro krivičnega blaga na vesti ima, ktera ga pa v pekel vleče. Oj neumnost čez neumnost! Zastarani grešniki, pijanci, nečistniki brez vse pokore živé; kajti pregrešne navade so jih oklenile, kakor železne mreže, v ktere zapletene jih satan v večno pogubo seboj pelje. Sovražniki se ne spravijo, preklinjevalci preklinjajo, krivičniki se za britke solze ogoljufajo: „Veliko je poklicanih, malo pa izvoljenih.“

O smert, ti stara gospodinja, ki že veliko tisuč let to zemljo pometaš in ljudi srečno umreti učiš, pa se ti vendar naučiti ne dajo; vsaj nas poduči, da srečno umremo! O kristjan! še je čas; ali kako dolgo bo še ta čas, tega ne vem. Danes te Bog še čaka, jutre, ne vem če te bo še čakal. Pomisli, kako težko je en sam koš persti; kako boš pa skozi celo neznano večnost nosil težko in veliko breme storjene krivice, ako se je ne znebiš, dokler živiš? Podvizaj se, ako si nesrečno revo

zapeljal in otroke oskerbeti imaš, da te tam v večnosti tožili ne bodo. Urno se premisli, ako le vinar po krivici imaš, da ga še danes poverneš in storjeno škodo popraviš. Teci, ako si koga pohujšal, obrekoval ali opravljal, in ga posvari, besedo nazaj vzemi in laž svojo prekliči. Urno, urno se spravi z razžalnikom svojim, preden solnce zajde. „Ne odlašaj, se k Gospodu spreoberniti, in ne odkladaj od dneva do dneva; zakaj njegova jeza naglo pride, in ob času maščevanja te bo razdjal.“ (Sir. 5, 8.)

3. Ako hočeš srečno umreti, ljubi moj kristjan! odterguj svoje serce od ljubezni do življenja, od ljubezni do sveta in njegovih minljivih dobrot. O presrečen človek, kteri da svoje življenje, kteri se znebi posvetnih dobrot, kteri se odpove nečimernemu veselju iz ljubezni do Boga. Smert mu ni smert; mu je le začetek novega življenja, in kedarkoli pride, mu je ljuba, mu je dobiček, mu je srečna. Zato pravi Kristus, naš Gospod: „Kdor ljubi svoje življenje, zgubil ga bo; in kdor sovraži svoje življenje na tem svetu, prihranil ga bo v večno življenje.“ (Jan. 12, 25.) Tako so živeli in se na srečno smert pripravljali apostelni in svetniki, da so po pravici lahko rekli, da so vse zapustili in šli za Gospodom. (Mat. 19, 27.)

4. Zato nabirajmo si zakladov za nebesa, kterih moli ne snedó in tatje ne pokradejo; kar tukaj sejemo, to bomo tamkaj želi. „Vsak dan tako živimo, kakor bi danes umerli,“ pravi sv. Anton puščavnik. Naše dobre dela, kolikorkoli jih bomo tu v življenji storili, bodo nas o smertni uri obdajale, kakor dobri angeli in nam bodo smert slajšali. Lepo nas opominja sv. Peter, ki pravi: „Bratje, prizadevajte si bolj in bolj, da po dobrih delih svoj poklic in svoje izvoljenje ugotovite.“ (II. Pet. 1, 10.)

Priložnosti k temu nobenemu ne manjka. Kristjan! vadi se v keršanskih čednostih; spolnuj na tanko vse dolžnosti svojega stanu; stori vse, kar storiš, iz dobrega namena; doprinašaj rad telesne in duhovne dela usmiljenja; pa tudi to vse iz ljubezni do Boga; prenašaj poterpežljivo vse težave svojega stanu; zatajuj svoje slabe nagnjenja; moli, kakor se kristjanu spodobi, rad; hodi pobožno k službi Božji; prejemaj pogosto, kolikor mogoče vredno, svete zakramente; bodi radodaren ubogim, vsem pa ljubeznjiv in prijazen. Tako si boš nabral velik in drag zaklad dobrih del in zasluženj za zadnjo uro in večnost ti bo srečna. Oh ljubi moji! pač je res, da skerbimo za časno večidel preveč, za večno pa gotovo premalo! Stopimo pa na grob bogatina, pa poprašajmo ga, kaj in koliko je seboj vzel? Revni pertič so mu dali, oblanc nekoliko so pod njega vergli, in štiri deske so vse bogastvo njegovo. — Vprašajte bogatega kmeta, ki je toliko zemljišča nakopaval, da mu je, bi dejal, sveta zmanjkovalo; pa kaj mu je ostalo? Jama sedem čevljev dolga, dva čevlja široka, šest čevljev globoka; vse drugo je pustil dedičem svojim, ki so že, ali bodo kmalo vse zadegali. — Poznal sem moža, ki je v malih letih spravil neizrečeno bogastvo skupaj, da se je vse čudilo; ali kedar sem ga vprašal: No Anton! kako je? vselej ali vsaj velikrat mi je rekel: „Slabo, ni nič okroglega!“ Pa v naj boljših letih, nekaj čez štirideset, je moral vse zapustiti, in so ga červi snedli. — Poprašajte dobrovoljca, pojeduna; kaj ima od svojega dobrega življenja. Nekoliko lopat černe zemlje in periše červov je njegovemu zmehkuženemu telesu v delež! oh, in njegovi duši pa večen glad in večna želja! — Zato, predragi moji! delajmo dobro kakor utegnemo; kajti pride noč, da ne bode več mogoče kaj delati. (Jan. 9, 4.)

5. Da bomo srečno umerli, ter smerti pravičnega, že v življenji priporočujmo se Jezusu Kristusu, ki je premagovavec smerti; pa kličimo tudi svetnike na pomoč. Srečna smert je delo Božje, je sad terpljenja in smerti našega Zveličarja Jezusa Kristusa in je delo sv. Duha. Zato so svetniki pogosto zdihovali k Bogu, da bi jim dodelil srečno zadnjo uro, ter so svojo pomoč in svoje tolažilo iskali le pri Bogu. Sv. Janez od Boga je v svojem življenji sto in stokrat klical na Jezusovo ime za gnado srečne smerti; in kedar se je bližala njegova smert, padel je še na svoje kolena, pa zdihnil: Jezus, Jezus, v tvoje roke izročim svojo dušo! in srečno je umerl.

In ako nam svetniki, ti ljubi prijatli Božji, na naše zaupljive prošnje že tukaj v življenji sprosijo od Boga veliko milost za dušo in za telo; gotovo nam bodo sprosili tolažilo v zadnji uri in gnado srečne smerti. In to velja od vseh svetnikov sploh, sosebno pe še od Marije, prečiste Device, od njenega ženina svetega Jožefa, od sv. Barbare, ki so še posebni patroni umirajočih. Ti svetniki so mogočni priprošniki in Bog v svoji milosti jim njihove prošnje ne bo odrekel. Zato, ljubi moji! radi zdihujmo k Materi Božji: „Sv. Marija, Mati Božja, prosi za nas grešnike zdaj in o naši smertni uri!“ Pa tudi svetemu Jožefu in sveti Barbari se večkrat priporočujmo, da nam sprosita srečno zadnjo uro.

Nikar pa ne bodimo podobni neumni tici, struc ali štravs imenovani, od ktere pripovedujejo, da, ko lovce zagleda in bi lahko ušla, pa svojo glavo v germ skrije, ter meni, da je lovci vidili ne bojo, ker jih ona ne vidi. Ali lovci jo lahko zapazijo, ker ima svoj košati život na visocih nogah, zato pridejo, ter jo s kolmi pobijejo. Še bolj neumnih je kristjanov veliko, ki se vse življenje skerbno ogibljejo vsake misli na

smert; še toliko mehkužni se dobé, da še zadnjo uro jim nihče smerti v misel vzeti si ne upa, kakor da jih zato smert zadela ne bo. Neprevidena smert pa naglo poterka, pa jih nepripravljene najde in v strašno večnost potisne.

O zakaj neki se smerti bojimo! mar nismo otroci nebeškega Očeta? niso li nebesa naša prava domovina, naš stanovitni dom? In potem, ali mar ni ravno smert tista prijatlica, ki nas iz te solzne doline v večno hišo Očetovo popelje? Dobri otroci se ne bojijo iti v hišo svojega Očeta; tudi dobri kristjani ne v svojo pravo domovino, v svete nebesa. Kristjani moji! smert naj bo vesela dekla Božja, ktera naj nas na večer težavnega delavnika zakliče, iti v večno plačilo. In ako se tako pripravljamo na svojo smert, veselo bomo izročili svojo dušo Bogu, ki nam jo je dal; zemlji bomo vernili peščico persti, ktero nam je posodila in premenili bomo to časno in revno življenje z večnim, nebeškim veseljem. Oh kako bo to veselo, kako bo to lepo! Le greha se varujmo; kajti le greh nam nebesa zapira, nam pekel odpira in strašno smert dela. — Danes o Bog, naš nebeški Oča! danes te združeno prosimo: Varuj nas, reši nas nagle in neprevidene smerti! daj nam srečno zadnjo uro, da te vekomaj častimo svojega dobrega Očeta in se s teboj veselimo! Ti pa o Marija! spomni se naše vsakdanje prošnje, s ktero k tebi kličemo: Sveta Marija, Mati Božja, prosi za nas grešnike zdaj, in o naši smertni uri! Sveti Jožef! sveta Barbara! vsi nebeški prebivalci, takrat pomagajte in prosite za nas, in peljite našo dušo v sveti raj! Amen.

LXXXIV. Keršanski nauk.

2. Od posebne sodbe. *a) Vsak človek bo posebej sojen.*

Kristjani! preljubi moji poslušavci! kam pa greste? kam se vam tako mudi? vendar mi vsaj povejte, kam tako urno greste? Čudno, prečudno! in nihče mi noče povedati, kam tako tečete? No! ker tudi jaz ravno tisti pot imam, naj vam pa jaz povem, kam tako urno gremo? Veste kam? — V smert! — K grobu! — Tje v smert gre vse, kar je iz persti in praha narejenega; tje gre vse od žene rojeno, ki je zagledalo luč sveta. Poglejmo, da so zraven prebivališč živih veselic hladni grobovi nemile smerti; tu veselje in ukanje, tam žalost in trohnjenje. Gotovo, prav gotovo vsi gremo proti grobu. Oh, in kako kratek je pot od zibelji do groba! Kako negotov je trenutek, ko bo zadnja ura bila za nas! Morebiti so že deske pripravljene, žeblji skovani, morebiti že ura zadnjikrat navita!

O moj kristjan! kam greš? ti, ki nosiš vedno seboj kal svoje gotove smerti! O da bi tudi vedno to misel pred očmi imel, vekomaj bi ne grešil! Kaj nihče in nobeden smerti odšel ne bo; naj bo pred tem svetom še tako imeniten, še tako čisljan. Nekdaj sem videl na pokopališču prav veliko mertvaških glav v kostnjaku, ktere je današni mehkužni, posvetni duh sicer vse pregnal in pokopal. Nad temi kostmi je bilo zapisano: „Kdo bo le odkril, kdo je ta ali uni bil?“ Nič se ne loči glava cesarjeva od glave beračeve. Tedaj vsi gremo en pot; vsi gremo proti grobu. Kaj pa potem, ko ta pot skončamo? kaj bo potem, ko do groba pridemo? Bo mar vsega konec, kakor novošegni neverniki budasto pravijo. Kristjani moji! z našo smertjo ne bo vsega konec. Telo se bo res nazaj spremenilo v prah, iz kterega je bilo vzeto. Duša pa bo šla in

stopila pred njega, iz kterega je izšla — pred sodnika. In danes vam bom razložil ta preimenitni nauk.

Povedal vam bom:

K a j b o z n a š o d u š o p o s m e r t i?

In ker vam je bila vesoljna ali poslednja sodba že natanko opisana, kedar je bil nauk od sedmega člena apostoljske vere; zato bom tukaj govoril le od perve sodbe, ktera čaka slehernega človeka prec po smerti.

Na pervo vam bom dokazal 1. d a z a v s a c e g a č l o v e k a p o s e b e j j e o d l o č e n a s o d b a p r e c p o s m e r t i. 2. Potem bote slišali, k j e b o t a p o s e b n a s o d b a? in 3. k a k o š n a b o t a s o d b a?

Kristjani moji! žalostne čase smo doživeli; čase milovanja vredne slepote, ktera vse dobro vničiti, ves red, vso pravico poteptati hoče. Vera je hudobnežu tista terdna skala, ki se ne vda še tolikemu butanju njegovemu. In od nekdaj je satan s svojimi priverženci preganjal in podiral škit svete vere. Nikdar se pa menda neverni duh tako prederzno, pa tudi tako vesoljno ni vzdigoval zoper Jezusa Kristusa, zoper oznanovalce te svete vere, kakor se to godi današne čase. Ta posvetni, judovski duh terdi, da vera na večnost, na sodbo napolnuje človeka s strahom ter mu brani uživati posvetno prostost; toraj proč s to zastarelo šaro! Človek naj bo brez vere, naj streže svojim strastim, kolikor se mu poljubi, saj je s smertjo vsega konec! In ker nas mašniki plašijo s sodbo po smerti, proč tudi ž njimi — Tako in temu enako modrujejo današni posvetnjaki, ter napenjajo vse žile, da bi spodkopali, vzeli tudi nam sveto vero, ktero so sami v svojih hudobijah že zapravili. Pa predragi! le hudobnež more in mora tako govoriti, da bi, ako bi mogoče bilo, zadušil sam v sebi strašno grizenje svoje vesti. Dober, pravičen človek še nikdar ni tajil niti več-

nosti, niti plačila v večnosti. To dela le hudobnež, ki se sodbe boji. Ali zastonj je njegovo vdelovanje, zastonj njegovo slepenje. Tudi on bo stopil pred ojstrega sodnika Božjega.

a) Kaj bo toraj z našo dušo, ko se bo od telesa ločila?

Človekovo telo se precej po smerti pokoplje v zemljo, kjer strohni in se spremeni v prah, iz kterega je bilo vzeto; duša njegova pa je precej po smerti sojena. Tako mi veste vsi odgovoriti, ki ste le nekoliko podučeni v svetih resnicah.

Naj vam to v priliki razložim. Dober oča je imel veliko otrok. Od doma, v daljno deželo jih je poslal, da bi bili tam dobro izurjeni, lepo izrejeni in tako pripravljeni za srečo, ktero jim je namenil. Z vsem potrebam jih je previdel, veliko darov jim izročil; dosti mnogoterega veselja jim je privoščil; prav po očetovsko je skerbel za nje tudi na ptujem. Dobro so že sami vedeli, zakaj jih je oča v ptuji kraj poslal; vedeli so, kako naj izročene darove obračajo, kako z brati in sestrami živijo, kaj naj storijo, kaj naj opustijo, da bodo očetu všečni. Pa, da bi se še boljši vedli in očetovih naukov nikdar ne pozabili, preskerbel jim je posebne učenike, kteri so jih na vse to napeljevali, kar je bila volja očetova, ter so jim v vsem dejanju in nehanju na roke šli in jih podpirali in jim pomagali.

Več teh otrok je živelo lepo, prav po očetovi volji. Vse so storili, kar jim je naročil in mu tako veliko veselje delali. Drugi so sicer tudi storili, kar je oče zahteval, pa ne tako natančno, ne tako veseli in radi, kakor pervi; marsikterih napak so se privadili, da niso bili očetu po vsem všeč. Še drugi pa so očetovi volji nasprotovali; postopali so in izročene darove so zapravljali; nagajali in vkljubovali so svojim bratom in sestram, ter jih celo zapeljevali in preganjali. Tem ni bilo

mar niti za očeta, niti za srečo, ktero jim je bil oče namenil. —

Na enkrat pride glas in povelje od očeta, da naj se otroci iz ptujega domu vernejo. Pridni so veseli tega glasa, hudobni se branijo; ali vsi zaporedoma so poklicani pred očeta; vsi morajo preden stopiti. Oča jih skerbno sprašuje, na tanko pregleduje, kako in kaj so v ptuji deželi počeli. Pervim, po vse pridnim, je oča dejal: Pridite, predragi moji otroci! in v moji hiši vživajte veselje, ktero sem vam pripravil. Unim, ki so se navzeli nekterih napak, pa jih še niso odložili, reče oča: Vas ne morem še pustiti v veselje, dokler ne odložite vseh neredost svojih. Kedar bote prav dobri, pojdete tudi vi v pripravljeno veselje k svojim bratom in sestram. — Hudobnim in spridenim otrokom pa zakliče ves nevoljen: Spravite se spred mojih oči, vi sprideni in nehvaležni otroci! vi niste več moji; nikoli ne bote prišli v mojo hišo; za vselej ste odločeni od sreče mojih dobrih otrok; dalječ proč od mene bote pahnjeni v kraj, kteri je vsem hudobnim namenjen. —

Kaj ne? da vsi že razumite to priliko? Oča v tej priliki je Bog. Otroci smo vsi ljudje. Ptuja dežela je naša zemlja. Darovi in zakladi nam izročeni so telesne in dušne moči, časne in večne dobrote, ktere smo prejeli od Boga. Dobri otroci so pobožni, pravični ljudje; sprideni in spačeni so hudobni, terdovratni grešniki. Glas očetov, ki jih je poklical na dom, je smert.

Bog, neskončno svet in pravičen ki je, le dobro ljubi in vse hudo sovraži. Jezus nas uči, da bo ta pravični Bog po smerti vse dobro poplačal, vse hudo kaznoval, kakor si kdo zasluži. Ako je pa kdo po pravici poplačan ali kaznovan, mora zvedeti, zakaj je poplačan ali kaznovan? Ljudje pa vselej ne vedó prav natanko vsega hudega, kar so storili. To ve le

vsegavedni Bog. Ker pa Bog vse dobro plačuje, vse hudo kaznuje, natanko po zasluženji, pa tudi ljudem spoznati da, kaj so storili dobrega ali hudega, in potem jim naznani plačilo ali kazen, kar si zaslužijo. In ravno to ravnanje se pravi soditi. Dobro ali hudo, kar je kdo storil, mu naznaniti in mu zato zasluženo plačilo ali kazen napovedati, se pravi soditi. Oča v povedani priliki je svoje otroke pri prihodu domu natanko vprašal in pregledal. Tako bo Jezus slehernega človeka precej po smerti natanko pregledal ali sodil; to je, on, vsegavedni Bog, bo vsacemu oznanil in povedal, kaj je storil dobrega, kaj hudega in kakošno plačilo ali kazen si je prislužil. To je, on ga bo sodil. In ta sodba se imenuje posebna sodba, ker bo vsak človek posebej sojen.

Da čaka slehernega človeka precej po smerti posebna sodba, je resnica, ktere nas uči pamet, sv. pismo, sv. vera in celo neverniki je ne tajijo.

Zdrava pamet nam pravi, da vsako delo bo primerjeno plačilo imelo. To pa vemo, da tukaj na zemlji se to ne zgodi vselej. In ako premišljujemo človeka, ki je poln prečudnih notrajnih in zunajnih darov, veli nam pamet, da to ni mogoče, da bi toliko obdarovani človek bil vstvarjen le zato, da bi po kratkem zemeljskem bivanji umerl in se v nič nazaj pogreznil. Vsak človek nosi v sebi sveto hrepenjenje po pravi večni sreči, po zveličanji; in tega hrepenjenja, teh želj mu nobena stvar uničiti ni v stanu. In kdo ne ve, kako dobro nam de verni zaupljivi pogled v zveličansko višino? Kristjan! kedar te je terpljenje obsulo, te je nesreča zadela, te je britkost ali žalost tlačila; pa si se zaupljivo ozerl k nebu; mar nisi občutil v svojem sercu sladkega miru in pokoja? O ja, polajšano ti je bilo! Od kod taki sveti občutljeji? Prepričanje,

ktero sleherni človek v svojem sercu nosi, prepričanje, da bo vse poplačano, vse povernjeno, to te tolaži, to te umiri.

Ako storiš kaj dobrega, pa skrivej, kjer te ne vidi človeško oko, kjer te ne sliši nobeno uho, mar ne občutiš v svoji duši sladkega plačila, nebeške tolažbe? In vendar nobena duša ne ve za tvoje dobro delo. Od kod to zveličansko občutenje? Nepokvarjeno, neoslepljeno serce ti daje prepričanje, da boš prejel primerjeno plačilo za vsako dobro delo, če je tudi še tako skrivno. — Nasproti pa, ako se človek tako spozabi, da zabrede v hudobije in pregrehe, če ga tudi nihče ne vidi in ne sliši, in so njegove zločaste dejanja popolnoma skrite vsemu svetu; vendar mu očita grozoviti glas v njegovem sercu. Od kod ta notrajni nepokoj? Tudi to mu kaže prepričanje, kterega hudobnež v svojem sercu nikakor pogasiti ni v stanu, ktero mu vedno le upije, da živi sodnik, ki mu bo vse natanko po zasluženji poplačal.

In človeško serce, kako prečudno je vstvarjeno! Sv. Avguštin pravi, da naše serce zato ni okroglo, ampak trivoglato, ker ni vstvarjeno za to zemljo, ampak za trojedinega Boga, in da ne bo vmirjeno na tej okrogli zemlji, da bo še le v Bogu nasiteno in večni mir vživalo. In saj vsi vemo, koliko mora pobožen človek velikrat terpite zavoljo čednosti svoje! Nasproti pa hudobnež živi složno in veselo. Pobožni dela dobro, pa terpi, hudobnež pa greh na greh naklada, pa v sreči in v obilnem veselji živi. In, mar bi ne bilo pravičnega povračila nikoli ne? Kako bi se strinjalo to z Božjo neskončno pravico? Bedak bi bil potem vsak pobožen. Neumnež bi bil, kdor bi ne stregel svojemu strastnemu poželjenju. — To vse skupaj posneto nas uči, da zdrava pamet mora biti prepričana, da koj po smerti se mora zveršiti pravična sodba, pri kteri bo dobro z dobrim, hudo s hudim na tanko poplačano. Ja Bog bi pravičen ne bil — bi Bog ne bil, ako bi enako delal ž njimi, kteri ga žalijo, kakor

ž njimi, ki ga ljubijo. Dobri in hudobni mu morajo toraj odgovor dati od svojega življenja, da zamore vsacega po zasluženji poplačati. In ta sodba mora biti prec po smerti; kajti s smertjo je pretekel čas, kteri je bil odločen človeku, da bi si pridobil nebesa; in nastopi večnost, ki je srečno ali nesrečno plačilo za pozemeljsko življenje.

Kar nas pa uči zdrava pamet, od tega govori tudi sveto pismo; da bo namreč vsak človek prec po smerti posebej sojen; in takrat bo pravični Bog vsacemu povernil po njegovih delih. „Zakaj Bogu je lahko, smertni dan vsacemu poverniti po njegovih delih," pravi modri Sirah. (11, 28.) Po teh besedah bo vsak, prec po smerti prejel plačilo ali kazen, kar si bo zaslužil. Pred plačilom ali pred kaznijo pa mora biti sodba, preiskovanje dobrega in hudega. Zato bo vsak koj sojen, ko bo umerl. To nam pričajo besede Zveličarjeve, ki pravi: „Prigodilo se je pa, da je umerl ubogi, in je bil nesen od angelov v naročje Abrahamovo. Umerl je pa tudi bogati, in je bil pokopan v pekel." (Luk. 16, 22.) Bogatin pa je bil pokopan v pekel še le, ko je bil prepričan — sojen — da je pekel zaslužil; tako je bil tudi pravični Lazar vzet v naročje Abrahamovo še le, ko je bil te sreče vreden spoznan. Tedaj mora biti prec po smerti sodba. „Vsi se moramo pokazati pred sodnjim stolom Kristusovim, da prejme slehern . . . kakor je storil dobro ali hudo," pravi sv. Pavel. (II. Kor. 5, 10.) Še bolj natanko piše Hebrejcem: „Ljudem je odločeno, enkrat umreti; potem pa sodba." (9, 27.) Vsak toraj mora umreti, in potem bo prec sojen.

To je tudi od nekdaj nauk sv. katoliške cerkve. Naj slavniši cerkveni učeniki nas tega prepričujejo. Sv. Gregor

Veliki pravi: „Po smerti je sodba; pripognjeni bodo z izrečeno sodbo sodnikovo oni, ki so zamudili ter se v pobožnosti serca niso pripogovali.“ Sveti Avguštin je za terdno veroval na sodbo Božjo, in nobena stvar ni mogla te vere vzeti njegovemu sercu. In ravno ta vera je bila poseben vzrok njegovega spreobernjenja. Zato on sam kliče k Bogu, rekoč: „Gospod, nič ni bolj pomagalo, da sem se izlekel iz globokega prepada, v kterega me je pahnila mesena strast, kakor strah pred tvojo večno sodbo. Akoravno sem s kazni vredno radovednostjo pregledaval razne verste modrih in krivovercev, vendar vere na sodbo iz svojega uma pregnati nisem mogel. Preočitno, brez vsega dvoma mi je to pred mojimi očmi. V kakošnem stanu bom šel iz tega življenja in bom stopil pred svojega Boga? tako sem se vpraševal. Kaj bom rekel svojemu Bogu? Se bom li zgovarjal z negotovostjo, z rečjo, ktero bolj kot očitno spoznam? Ali bom spoznal svojo vero, ki sem živel tako očitno razuzdano, kakor da verujem, da bodo hudobije nekaznovane ostale? Bom li izgovorjen, če bi veroval, kakor verujem, pa bi živel, kakor živim?“ In k temu še pristavi ta imenitni cerkveni učenik: „Prav in zveličansko je, da verujemo, da bodo sojene duše, ko se ločijo teles, in to še poprej, kakor bodo prišle pred tisto sodbo, pri kteri bodo sojene, sklenjene zopet s svojimi telesi.“

Celo neverniki so te misli, da bo vsak človek prec po smerti posebej sojen. Po njihovi misli so na unem svetu trije sodniki, kterim so dejali: Radamant, Minos in Aeak. Ti potegnejo vsacega človeka pred sodbo koj po njegovi smerti, ter natanko preiščejo življenje njegovo in kaznujejo po zaslužnji vse hudo, kar je le storil. Neverni modrijan Plato se je silno bal te sodbe po smerti; sam pravi, da se je branil vsem visokostim in imenitnostim tega sveta, ter si je prizadeval za čednost, da bi pred to sodbo ložej in gotovši obstati zamogel.

Imenitni cerkveni učenik Guilois nam pripoveduje od prečudne sodbe, ktero je imelo starodavno neversko ljudstvo. Ko je človek zadnjikrat zdihnil, prec so prinesli njegovo telo pred ta sodni stol. Starši in drugi znanci so ga spremili. In tam so v to odbrani sodniki preiskali natanko vse življenje umerlega. In to se je godilo vpričo vsega ljudstva; in vsacemu je bilo pripuščeno, da je smel merliča tožiti ali pa zagovarjati. Ko je bilo vse preiskano, in za njega in proti njemu vse pretehtano in natanko pregledano, izrekli so sodniki sodbo. In ta je bila: Sodniki so družino ali znance pokojnega pooblastili, da mu smejo čast pokopa skazati; ali pa tega niso pripustili, ampak so njegovo truplo položili na očiten kamen, kamen sramote imenovan, in nihče ga pokopati ni smel, da so ga merčesi in ropne zveri požerle ali pokončale. Ta sodba je bila v velik strah vsem hudobnim tistega ljudstva.

Ali, ljubi moji! kako različna je ta sodba od sodbe Božje, ktera nas vse čaka prec po smerti? Res, da je bila pri posvetni sodbi izrečena kazen; ali ta kazen je zadela le neobčutljivo telo; in vendar so se je hudobni bali! O mi nespametni! mi pa se ne bojimo vse drugačne sodbe; ja kaj bi rekel? vstavljamo se, norčujemo in zasmehujemo sodbo, ki bo pogubila dušo in telo obsojenega hudodelnika!

Vsak človek toraj bo prec po smerti posebej sojen, da precej prejme plačilo, kakoršno si je zaslužil s svojimi dobrimi in hudobnimi deli. Ko boš zadnjikrat izdihnil, ko bo tvoje serce potihnilo, in bo duša tvoja zapustila telo, s kterim je sklenjena bila; prec, tisti trenutek bo tvoja posebna sodba. O Bog, bodi nam milostljiv takrat! Tvoje telo se ne bo še shladilo, okrog stoječi bodo še molili za te, da bi ti pravični in sveti Bog dodelil milostljivo sodbo; oh! in ti boš že obsojen; tvoja sodba bo že sklenjena — sklenjena za celo ne-

znano večnost! — O preljubi in predragi moji! nikdar ne pozabite preimenitne resnice, vedno mislite na njo, prav živo si jo pa še pred oči postavljajte, kedar bi mislili kaj storiti, kar bi bilo greh pred Bogom in pred poštenimi ljudmi! In ker ne vemo ne ure ne dneva, kdaj Gospod pride, bodimo zmiraj pripravljeni.

Pobožen in skerben dušni pastir je zadnjo nedeljo po binkoštih svojim poslušavcem natanko razložil sveto evangelje, ki govori od sodbe. Njegove besede so s pomočjo Božjo pretresle serca pričujočih kristjanov in marsikdo si jih je v spominu ohranil. Prec po končani službi Božji pride posvetna Eva, ktera je bila znana velika grešnica. Vsa objokana, polna serčnih britkost začne zdihovati pred častitim mašnikom. „Duhovni oča! pravi, vi ste mi danes povedali grozovite reči; moja duša je močno zadeta, hudo ranjena. Vse ste povedali od strašnega sodnjega dneva; enega pa niste povedali: Kdaj bo prišel ta grozoviti dan jeze in serda Božjega? Za vse na svetu vas prosim, duhovni oče! le to mi še povejte!“ Mirno pa resnobno de pridigar na to čudno vprašanje: „Zakaj bi pa ti to rada vedela?“ „Oh, poboljšala bi se, pravi grešnica; nazaj k svojemu Bogu bi se podala, greh bi zapustila, sovražila, noč in dan bi spokorne solze pretakala; kakor Magdalena bi se k Jezusovim nogam vergla, jokala bi, britko bi jokala zavoljo brezštevilnih pregreh svojih; in prosila in silila bi ga, da bi me milostljivo sodil.“ — Mašnik je spoznal, da to je delo milosti Božje, zato je nagovoril skesano grešnico krotko, v sveti ljubezni in sočutno z besedami svetega Avguština: „Glej moje dete! na tem ni prav nič ležeče, ali vemo, ali ne vemo, kdaj bo dan sodbe za nas; živi tako kakor bi zdaj zdaj prišel; delaj tako, kakor bi delala, če bi bil že jutrajšni dan; stori, kar si ravno kar obljubila in bodi zagotovljena, da se ti ne bo treba bati pri-

hoda sodnikovega!“ — Dobro so dele besede ljubeznjivega mašnika zapeljanemu sercu mladega dekleta, kterega je milost Božja tako presunila. Gre, ter se skerbno pripravi za dolgo ali veliko spoved in tako tudi za dan sodbe. Ni več tavala po temoti pregrehe, ampak skerbno je delala z gnado Božjo in našla je zopet svojega Boga in ž njim tudi mir svojega serca. Kristjan, pojdi in stori tudi ti tako!

Kristjan moj! umerl boš. Kdaj? tega ne veš. Sojen boš? kdaj? kader boš umerl. Ker pa ne veš ne ure ne dneva, bodi vedno pripravljen; kamor drevo pade, tam obleži. Na križevem potu vidimo pri dvanajstem štacijonu tri križe, vidne podobe naše smerti. V sredi umerje Jezus — podoba smerti nedolžnega. Na desni umerje Dizma — podoba smerti spokorjenega. Na levi umerje terdovratni razbojnik Gezma — podoba smerti grešnika. O ljubi moji! pojdimo, pojdimo v to šolo in učimo se srečno umreti, da bomo imeli milostljivo sodbo. Obernimo se pa že zdaj k milemu Jezusu, našemu prihodnemu sodniku in zdihujmo k njemu: O predobrotljivi Jezus! ki si za nas na lesu svetega križa vso svojo kri prelil, oh, usmili se nas! V svoje presvete rane zakrij nas! Od tebe ločiti se, ne pusti nas! Peklenskega sovražnika obvaruj nas! Ob smertni uri ne zaverzi nas! O Jezus! pri sodbi bodi nam milostljiv! Zavoljo svoje za nas prelite kervi odpusti nam! V svete nebesa pelji nas! O Marija, naša mati! kedar se bo naša duša od našega telesa ločila, naj jo spremijo vsi svetniki in angelji s Teboj vred pred Jezusa tvojega Sina in našega sodnika, in vsi prosite za nas! O sv. Marija, Mati Božja! prosi za nas grešnike zdaj in o naši smertni uri! Amen.

LXXXV. Keršanski nauk.

b) Kje bo posebna sodba? c) Kakošna bo ta sodba?

„Ljudem je odločeno enkrat umreti; potem pa sodba.“ (Hebr. 9, 29.) To so grozovite, pa ravno tako resnične besede. Tedaj duša se bo od telesa ločila; in če bi bila tudi sto in sto let skupaj živela; ločila se bota, to pride od pervega človekovega greha, to je dediščina naših pervih staršev. Ta ločitev pa, kakor je gotova, pa je ravno tako negotovo, kdaj se bo godila. Huda in strašna pa bo; kajti v tesni zvezi sta si duša in telo. Po ločitvi bo telo koj trohnelo, da se bo v prah spremenilo, iz kterega je vzeto bilo. In duša bo ostala sama. In kaj bo ž njo? Telo bo navadno v zemljo zakopano; kajti vse se ga boji, njegovega smradu ogiblje in, ako bi se ne zagernilo, še druge bi otrovalo, ker nihče njegovega trohnjenja prenesti ne more. Pustimo danes trohljivo telo in premišljujmo dušo, ktera se je ločila od svojega telesa.

b) Tedaj 1. Kaj bo duša prec po smerti?

Duša bo ostala očitno sama, ločena, zapuščena od svojega telesa in zapuščena od vsega, kar je tu na zemlji. Groza jo bo obšla, kedar se bo vidila in spoznala, da je gola, brez telesa, s kterim je bila zmiraj tako natanko in ves čas sklenjena, kterega je toliko ljubila in tako nezmerno redila. Kako pusto se jej bo zdelo, ko bo ločena vseh pozemeljskih dobrot, zapuščena vseh ljudi; ko ne bo vidila druzega kakor sodnika samega in sama sebe z vsemi deli svojimi! To zapuščenje je kralja Ecekija na smertni postelji tako prevzelo in tako vžalilo, da je z mertvaškim potom ves oblit, zavpil: Tedaj „ne bom več vidil človeka!“ (Iz. 38, 11.) In ako bi duša še

tako klicala, še tako vpila po svojem telesu, po svojih ljudeh, po posvetnih dobrotah, po svojem premoženji; vse bo zastonj! Telo, ljudje in vse posvetno ne bo več prišlo k duši. Pred njo je sam sodnik Božji, za njo pa so njene dela, dobre in hudobne. (Skr. raz. 14, 13.)

Kako čudno se jej bo zdelo, kader bo duša stopila na drugi svet. Poprej je bila v času, na enkrat je v večnosti. Poprej v telesu, kakor v temni ječi, sedaj se jej bodo odperle oči, in videla bo vse jasno in čisto. Zdaj bo spoznala, kako svet je Bog, kako veliko zlo je nesrečni greh; zdaj bo spoznala, kako dobra je čistost, koliko vredna je večnost; spoznala, kako dobra je čednost; spoznala bo tudi, kako čudovita stvar je duša sama. Vse to se bo zgodilo v trenutku, ko se bo duša ločila od telesa. In na mah bo stala pred ojstro sodbo Božjo. Kristjan! vzemi si k sercu, kako se bo pregrešil ubogi grešnik, kedar bo poklican pred večnega sodnika, da bo dajal odgovor od vsega življenja svojega! Oh kako se bo revna duša tresla, ko bo morala stopiti pred obličje križanega Jezusa, ki je za njo vso kri prelil! Kakor je nebeškim prebivalcem naj veče veselje, da gledajo preljubeznjivo obličje Božje; tako pogubljenim ni veče muke, kakor viditi serdito obličje Kristusa, sodnika Božjega. Po pravici kliče poterpežljivi Job: „Kdo mi podeli to, da me v peklu varuješ, in me skrivaš, dokler tvoj serd ne pride?“ (14, 13.) Tudi mi zdihujmo: Zdaj o Božji sodnik nam daj, da se te bojimo, da se pri sodbi ne ustrašimo tvojega obličja! -

Strah in groza bo obdajala ubogo dušo takrat. Kajti vedela in spoznala bo, da sodnik je vsegavedoči Bog, kteremu ne more prav ničesar prikriti. Spoznala in dobro bo vedela, da je on vsegamogočen, da mu uiti, se ustaviti mogoče ni. Vedela bo, da je pravičen in po svoji pravici in svetosti ne pusti no-

benega greha brez kazni. Tudi bo dobro vedela in spoznala, da je ravno tega sodnika velikokrat in hudo razdražila. Tudi bo vedela, da sodnikova sodba bo neprekliclјiva in koj v trenutku zveršena. To bo delalo ubogi duši tak strah, da bi stiske in sramote obupala in umerla, ako bi umerljiva bila. Oj preljubi moji! zdaj se bojimo, zdaj se sramujmo razjeziti in žaliti tega najvišega sodnika, da se ga na vekomaj bali ne bomo!

Po vsi pravici so se zmiraj bali te sodbe vsi pravoverni ljudje; ja celo svetniki so trepetali pred njo. Že kraljevi prerok milo kliče: „Presuni moje meso s svojim strahom; zakaj tvojih sodeb se bojim!“ (Ps. 118, 120.) In zopet pravi: „Ne hodi v sodbo s svojim hlapcem; ker pred tvojim obličjem ni noben živih pravičen!“ (Ps. 142, 2.) In pobožni Job zdihuje: „Kaj bom počel, kedar bo Bog vstal, mene sodit? in ko bo prašal, kaj mu bom odgovoril? (31, 14.) Tako nas tudi aposteljni opominjajo, da v strahu Božjem živimo, da bomo obstali pred obličjem njega, kteri ne gleda na zunajno veljavo, ampak bo vsacega po njegovem delu sodil. Zato nas opominja tudi sv. Pavel, ter pravi: „Delajte s strahom in trepetom za svoje zveličanje!“ (Fil. 2, 12.) Tako ste že večkrat slišali, kako so svetniki se bali natančne sodbe Božje. Od svetega opata Agatana berem, da se je smertno uro ves tresel in silno bal. Ko so ga njegovi učenci vprašali: „Zakaj se bojiš, oča? Saj nimaš nič, za česar voljo bi se ti bilo bati!“ On pa je dejal: „Božje sodbe so vse drugačne, kakor človeške.“ In sv. opat Elija je večkrat dejal: „Treh reči se bojim. Pervič se bojim tistega trenutka, ko se bo moja duša od telesa ločila. Drugič tistega trenutka, ko bom postavljen pred sodbo božjo. In tretjič tistega trenutka, ko se bo čez mene sodba izrekla.“

Kristjan moj! kedar se bo tvoja duša od telesa ločila in bo pred ojstrega sodnika stopila, kaj si boš pač takrat želel, da bi bil storil in kaj si boš želel, da bi ne bil storil? Ali takrat bodo vse želje prepozne. Zdaj delaj, pa zdaj sovraži, kar bi takrat zastonj želel!

2. Kje bo pa sojena duša? ali kje bo ta posebna sodba?

Tam, ljubi moji! boš sojen, kjer boš umerl. Kajti Božji sodnik je povsod pričujoč, toraj ima tudi povsod svoj sodnji stol pripravljen. Ne bo treba duši dolzega pota, da bi dospela do sodnjega kraja; tam bo sojena, kjer se bo iz svojega telesa ločila. V postelji ali zunaj postelje, doma ali na polji, na suhem ali v vodi, ali na kterem kraji koli? Kje? tega ne vem. To pa vem, kjer bo človek umerl, tam bo sojen. Predragi moji! tudi to resnico si prav globoko vtisnimo v svoje serce? Glej, kamorkoli stopiš, tam je lahko sodba tvoja. Tvoja sodba je toraj lahko na tistem kraji, kjer si storil kaj dobrega ali kjer si počel kaj hudega, ali kjer ravno kaj delaš; saj te smert povsodi lahko zasači. Zato pa nikjer ne delaj nič hudega; kajti ni ga prostorčka na širokem svetu, kjer bi reči zamogel: „Tu-le sem grešil; pa tu ne bom umerl in tu ne bom sojen!“ Zato imej vedno Boga pred očmi in povsodi se obnašaj tako, da se prihoda Božjega sodnika ti bati ni treba.

Vendar navadno naj več ljudi umerje v postelji; toraj je postelja tvoja, berž ko ne kraj, kjer boš umerl in tam boš tudi sojen. Ne pozabi tega, moj kristjan! in stopaj v svojo posteljo, kakor svetniki, s strahom in trepetom, in misli si: Tukaj, kamor se vležem, da bi počival, je, berž ko ne, kraj, kjer me bo Bog sodil, kjer bo moja osoda na vekomaj odločena. Ta misel te bo navdajala z zveličanskim, svetim strahom, in ti pripomogla, da svoje postelje z nobenim grehom ne oskruniš,

bodi že stanu zakonskega ali samiškega. Saj bi bilo pač kaj prestrašnega, da bi bil sojen ravno tam, kjer bi svojega Božjega sodnika hudo razžalil. Tukaj bi satan tvojo, od Jezusa Kristusa zaverženo dušo vzel iz gorke postelje, ter jo seboj naravnost v pekel vlekel.

Bral sem od mladega človeka, ki je svojo postelj s pregerdim grehom večkrat oskrunjeval, da je pa popolnoma se poboljšal, ker je po nasvetu svojega spovednika vselej, kader je v posteljo šel, mislil: Mogoče je, da nocoj v svoji postelji umerjem, in bom koj sojen; kaj bi bilo z menoj, ako bi zopet ta veliki greh storil? Sveti strah in zveličanska groza je vselej vsega preletela pri tej imenitni misli tega mladenča, in ni ga bilo volja, da bi kaj nespodobnega počel. Tako tudi ti, ljubi moj! zvečer, ko se vležeš, misli si: Morebiti bom še nocoj umerl v postelji, in kaj bo z dušo mojo?

c) Zdaj pa še pomislimo: Kakošna bo ta posebna sodba?

1. Kdo bo sodnik? Sodnik naše duše bo Jezus Kristus; kajti njemu je nebeški Oče prepustil vso sodbo. (Jan. 5, 22.) Pomislimo to nekoliko. Jezus Kristus je naši duši do tod, da se od telesa loči, Bog ljubezni, Bog usmiljenja; kakor naj boljši pastir jo je vedno ljubil, jo je na naj boljšo pašo vodil, ako se je zgubila, jo je preskerbno iskal, ja za njo je celo svoje življenje dal. Kakor naj boljši oča je po njej stegal svoje roke, jo v svoje naročje vabil, jo z vso ljubeznijo svojega preblazega serca klical, naj k njemu pride, pri njem vedno ostane. Ali kedar se loči od telesa, vse to se na mah spremeni. Ves drugačen je ta preljubeznjivi Jezus od telesa ločeni duši. Njegovo obličje je vse resnobno; beseda milost je zbrisana, in pravica brez usmiljenja je nastopila. Duša sama, gola pred njim urno spozna, da zdaj ne spozna on nobene

posvetne veljave, da tirja od vsake nepotrebne besede ojster račun, da moč in voljo ima, nespokorjenega grešnika na vekomaj pogubiti. Ko je egiptovski Jožef svojim bratom se spoznati dal in je dejal: „Jaz sem Jožef, vaš brat, kterega ste prodali“, prevzel jih je tolik strah, da so bili kakor okamnjeni in niso mogli nič odgovoriti. (I. Mojz. 45, 3.) Kristjan! kakošen strah, kakošna groza bo spreletela z grehom obdano dušo, ki bo pa tudi svojo pregrešnost spoznala, ko bo zapazila razdraženega sodnika svojega! Ta pogled jej bo grozovitnejši, kakor peklensko terpljenje, meni sv. Bazilij.

Berem od nekega puščavnika, ki je dalje časa zanemarjal zveličanje svoje ter je le tje v en dan živel, in se za popolnamost ni kaj zmenil. Zadela ga je huda bolezen; v svoji nezavednosti je pa videl ojstro sodbo nebeškega sodnika. Ko se zopet zave, je bil tako prevzet vsega tega, kar je videl, da je delal prav ojstro pokoro. Vrata svoje puščavnice si je zazidal, in dvanajst celih let je bil zazidan, ter ni z nikomur govoril in ni vžival druzega, kakor malo kruha in vode, ktero so mu skozi majhno okuice dajali. Ko se je pa smerti bližal, poderli so njegovi bratje zid; in kakor je poprej vedno premišljeval, kar je videl in nepremakljivo sedel in obilne solze pretakal, tako so ga tudi zdaj našli. Prosili so ga pa, naj jim vendar kaj spodbudljivega za spomin pove. Dolgo nič ne odgovori. Ko pa le silijo vanj, jim de: „Ne zamerite mi bratje, ako vam edino to povem: Zares, ako bi ljudje vedeli, kako strašen je pogled Božjega sodnika, nikdar bi ga ne žalili!“ In po teh besedah je umerl, ter je vse z zveličanskim strahom napolnil. Varujmo se toraj greha; kajti greh in le greh nam dela strašnega sodnika Božjega in strašno sodbo njegovo.

2. Kako se bo veršila ta sodba?

Jezus Kristus bo sodil dušo po vsem njenem dejanji in nehanji. To je, človek bo moral odgovor dajati od vsega, kar je z dušo in telesom sklenjen storil, kar je mislil, govoril, storil, storiti opustil in kakošne gnade in pripomočke je imel in rabil, ali jih rabiti ni hotel. — Nobena misel, nobena želja, noben namen ne bo prikrit, ne bo pozabljen; kajti sodnik je vsega-veden. — Jezus pravi, da od vsake prazne besede bomo morali odgovor dajati. Kaj bo počel takrat človek, kteri nič ne pazi na govorjenje svoje, ki kolne, laže, opravlja, kvanta in na to nič ne porajta, kakor da bi to nič ne bilo. — Kaj bo počel takrat človek, ko bo na tehtnico dejano vse, kar je storil hudega sam, kar so storili drugi zavoljo njega, ktere je s svojimi slabimi zgledi pohujšal, jih ni svaril, ne odvračeval, akoravno je to njegova dolžnost in skerb bila? Tudi dobre dela bodo preiskane, da se bo vidilo, so li iz dobrega namena in prave ljubezni do Boga storjene ali ne? — Tudi zamuda dobrega bo preiskana. Odgovor se bo tirjal od opuščene molitve, zamujene službe Božje, od vsacega opuščenega dobrega dela, od nespolnjene dolžnosti svojega stanu, od vsake lenobe in zanikernosti; od vseh gnad, ktere je zavergel ali v nemar pustil.

Vse to preiskovanje pa, ljubi moji! ne mislite, da bi dolgo terpelo. Jezus Kristus bo sam vse, pa prav vse natanko odkril; duši bo na enkrat pred oči postavil vse, kar je storila, morebiti že davno pozabila ali pa še nikoli za greh ni imela. Odperl jej bo bukve, v kterih so popisani vsi njeni dolgovi, stari in novi, veliki in mali; in to prav natanko. Gospod pravi po preroku: „In zgodilo se bo tisti čas, da bom preiskoval Jeruzalem s svetilnicami.“ (Zof. 1, 12.) To je, naj skrivnejše reči bom pregledal in po svoji pravici poplačal. Ta prečudna luč, ktero bo nažgal večni sodnik, bo tako svetila, da se bodo vse človeške dejanja, tudi najskriv-

nejše in vse skrivnosti njegovega serca razodele ter se pokazale take, kakoršne so.'

Pristopili bodo tudi tožniki. Satan in angelj varh, vest in druge stvari, ki so bile priče njegovih hudobnih dejanj. Ko bi trenil, bo satan pred sodnjim stolom Jezusovim. V obraz bo slehernemu očital, kar je kdo hudega storil; kteri dan, ktero uro in kje je grešil, mu bo povedal. Sodniku bo dejal: Gospod, za tega hudodelnika jaz nisem nič terpel; nisem tepen, ne za uho bit bil; in vendar je on zapustil tebe, ki si za njegovo odrešenje umerl, in je meni služil; toraj bo tudi zdaj moj! — Angelj varh mu bo očital in ga tožil, koliko let ga je varoval, zanj skerbel in delal, on pa ga je zaničeval in zametoval njegovo svarjenje. — Tožile ga bodo tudi druge stvari; stene, plotovi, pota in germi, ki so bili priča njegovega greha. Kamnji iz ozidja bodo čez-nj upili. Tožila ga bo lastna vest, ter ga bo silila, da bo moral spoznati vse hudobije svoje, ki bodo z enim glasom vpile: Ti si nas storil, tvoje delo smo, na vekomaj te ne zapustimo ne! — Ko bodo odkrite vse hudobije nesrečne duše, kako se bo tresla, kako trepetala! straha in groze bi rada vtihnila. Greh sam jej bo usta zaperl. „Vsa hudoba pa zapera svoje usta.“ (Ps. 106, 42.)

Sv. Janez Klimak nam pripoveduje od puščavnika Refana. Ta puščavnik je posebno sveto in spokorno živel. V svoji visoki popolnamosti je postavil svojo puščavico na hrib, kjer je nekdaj prerok Elija živel. Ker je pa v popolnamosti le še napredovati hotel, podal se je v še bolj samoten kraj, Sideks z imenom. Tukaj dalječ od vseh ljudi, je prav ojstro se pokoril. Čez veliko let, v sivi starosti, je prišel nazaj v svojo puščavico na svetem hribu, kjer je zapustil poprej dva druga meniha iz Palestine, ki sta njegovo malo puščavico med tem ohranila. Ko pa nazaj pride, nevarno zboli. Tisti dan pred smertjo je postal silno

plašen. Semtertje, na desno in na levo svoje postelje se grozno ozira, kakor da bi videl osebe, ki tirjajo odgovor od življenja njegovega. Tako glasno je odgovarjal, da so ga okoli stoječi slišali: „To je res; ti imaš prav; tega ne morem tajiti; pa za to sem se veliko let postil!“ In zopet: „Ja, resnico govoriš; ali zato sem prelil veliko solz in sem svojemu bližnjemu več let služil zato.“ Potem še pravi: „Zato pa res nimam nobenega zgovora; na milost Božjo pa vendar upam!“ — „Prestrašno nam je bilo, pravi sveti Janez Klimak; vsi prevzeti smo se strahu tresli, ki smo bili priče te nevidne sodbe!“ — Oh, oh, kristjani moji! ako svojih nekdaj storjenih malih pregreškov ni zgovoriti mogel sivi starček, ki je samoto ljubil, tako ojstro živel, štirideset let v puščavi se pokoril, — oh, kaj bo z nami! Bog bodi nam milostljiv!

O blagor in blagor takrat pravičnemu! S kolikim zaupanjem bo stopila duša pravičnega pred sodnji stol Jezusa Kristusa! Njen angelj varh, njena vest stopita ž njo, ne kakor tožnika, ampak kakor zagovarjavca, in satan bo kakor kriva priča osramoten od nje bežal. Jezus Kristus jej pokaže vse njene zatoževalce, in satan bo kakor kriva priča osramoten od nje bežal. Jezus Kristus jej pokaže vse njene zatajevanja, vse njene čednosti. Z veselim stermenjem vidi nad seboj veliko, veliko dobrega na kar že več mislila ni, ali kar za prav dobro še imela ni; in to vse vidi v prelepi bliščobi pred seboj. Zato pa občuti neizrečeno radost ter sto in stokrat blagoslovlja svoje življenje, ktero je bilo celo in vedno v službo Božjo posvečeno.

3. Konec tega razodenja greha in čednosti bo s k l e p s o d b e. Ta sklep pa zamore biti trojni, in sicer kakor je človek živel v tem pozemeljskem življenji, in kakoršen je bil tisti trenutek, ko se je duša ločila od telesa. Je duša pri ločitvi iz tega sveta v stanu posvečujoče gnade Božje, brez

vsega madeža in brez vsega greha, potem je sklep sodbe srečen, presrečen — obsojena je v svete nebesa — v svoj pravi, večni dom, Božji sodnik sam jej naznani z nebeško radostjo veselo sodbo: „Pridi, blagodarjena mojega Očeta, posedi kraljestvo, ktero ti je pripravljeno od začetka sveta!“ (Mat. 25, 34.) Kako se duša vesela raduje, ko zasliši to presrečno sodbo iz ust Jezusa Kristusa samega! Kdo more to razumeti? Kako hvali neizrečeno veliko srečo, da je vedno pobožno in sveto živela in Bogu tako zvesto služila! In kako zveličana se povzdigne z Jezusom in svojim angelom varhom v trikrat svete nebesa, da prevzame sedež njej pripravljenega veličastva!

Se je pa duša ločila od svojega telesa sicer v stanu gnade Božje, pa omadežana še z malimi grehi, ali da za že odpuščene grehe ni zadostne pokore storila, takrat je njena sodba v vice; kajti v nebesa nič nečistega ne more. Resnobno jej pravi Božji sodnik: Pojdi v ogenj očiščevavni; „resnično ti povem, ne pojdeš venkaj od ondod, dokler ne plačaš zadnjega vinarja!“ (Mat. 5. 26.) O kako britka žalost prešine ubogo dušo, ko zasliši to sodbo! Kako hudo jej je! kako zelo obžaljuje, da se je premalo varovala majhnih grehov in da se je premalo pokorila za časne kazni svojih grehov. V svojo grozo spozna, da je Bog neskončno pravičen sodnik, in da jej druzega ne ostane, kakor da v vicah terpi tako dolgo in toliko, da se popolnoma očisti, da je dolg, pravici Božji storjeni, do zadnjega vinarja poplačan. Samo upanje enkratnega rešenja jo ohrani, v tej britkosti tolaži. Ponižno se podverže sodbi ojstrega sodnika, ter se poda v gorečo ječo, da se kakor zlato vsega dolga očisti in večnih nebes vredno stori.

Je pa duša pri svoji ločitvi iz tega sveta brez gnade Božje, omadežana z enim ali z več smertnimi grehi, potem jej

je sklenjena sodba za pekel. Ves serdit jej poreče večni sodnik: „Poberi se spred mene, ti prekleta! v večni ogenj, kteri je pripravljen hudiču in njegovim angelom!“ (Mat. 25, 41.) Kdo si more misliti, kako bodo presunile te besede nesrečno dušo; kako se bo zavzela duša, ko bo slišala to prestrašno obsojenje? Kako bo preklela zdaj svojo razuzdanost, svojo hudobijo, kako se bo jezila in serdila sama čez se, ki časa Božjega obiskovanja spoznati, v svoj prid oberniti ni hotla; ker je vsem gnadam nebeškim svoje serce zapirala! Kako se bo v se zgrozila, ko se bo pred njenimi očmi odperlo goreče žrelo peklensko, ktero jo bo zdaj za vso večnost pogoltnilo! In, oropana vsega dobrega, vdarjena s prekletstvom, se bo pogreznilo v dno pekla, da bo terpinčena, dokler Bog ostane, zmiraj — na vekomaj zmiraj!

O predragi moj kristjan! kakošna bo posebna sodba! kako se bo takrat godilo meni? kako tebi? Ali nas bo poklical Božji sodnik v nebesa? ali nas bo obsodil v vice? ali nas bo zavergel v pekel? Eno teh treh bo nas zadelo; in to kmalo, kajti naše življenje se vedno smerti bliža, in po smerti pa bo sodba. Kaj hočemo, da bo naš delež, nebesa, vice ali pekel? — O le pekla nas Bog obvaruj! kaj ne? tako vsi zdihujemo. Prav tako, ljubi moji! ali če nočemo pekla, ampak nebesa, moramo si pa tudi že zdaj nebesa izvoliti, pa se skerbno vsega ogibati, kar bi nas nebes nevrednih delalo ter storiti, kar nam pravico do nebes zagotovi. Priprosta pa pobožna ženica je nekdaj svojega spovednika vprašala, kaj hoče početi, da bi pri sodbi Božji ložej shajala in bila v nebesa vzeta? Mašnik jej pravi: „Zapri si pekel s tem, da za zmiraj proč veržeš peklenski ključ, ki je smertni greh; odpri si pa nebesa s tem, da nikoli iz rok ne spustiš ključa nebeškega, ki je prava resnična pobožnost!“ —

Tudi mi, preljubi tako storimo, in posebna sodba bo nas v nebesa poklicala. Zato skerbno živimo po Jezusovem nauku, ne po nauku tega spridenega sveta; kajti Jezus nas bo sodil po svojem sv. evangeliji. „Besedo, ktero sem govoril, pravi Kristus, ona ga bo sodila poslednji dan.“ (Jan. 12, 48.) Varujmo se greha in delajmo dobro, in čaka nas srečna sodba. Večkrat pa mislimo na posebno sodbo, ko bomo morali odgovor dati od vsake misli, želje in besede, od vsega dejanja in nehanja. Premišljevanje natančne sodbe je že marsikterega grešnika spreobernilo. Kedar se pa nam kaj hudega godi, ali nas hudobni svet krivo sodi, bodimo potolaženi, da nas bo Bog sodil in da takrat se bo pravica skazala in vsak bo prejel, karkoli je zaslužil. Nikar se pa ne motimo, ako vidimo, da se hudobnemu dobro godi, da vživa čast in oblast, vsega v obilnosti ima; nasproti pa pravični in pošteni uboštvo terpi, zaničevanje in pomanjkanje ima. Jezus bo sodil pravične in krivične, natanko po zasluženji. O le greha varujmo se in dobro pa delajmo, pa nas čaka milostljiva sodba, ki nas pokliče v svete nebesa, kar nam vsem usmiljeni Bog dodeli! Amen.

LXXXVI. Keršanski nauk.

3. Od pekla. *a) Je pekel? — b) Kaj je pekel?*

Kedar se bo naša duša ločila od svojega telesa, stopila bo pred večnega, vsegavednega, neskončno pravičnega, vsegamogočnega sodnika Jezusa Kristusa, ki jo bo sodil natanko po zasluženji. Obsojena bo ali v vice, ali v pekel ali pa v nebesa, kakor si bo zaslužila. Telo pa bo v zemljo zakopano, da se poverne v prah, iz kterega je bilo vzeto. Od te posebne sodbe

sem vam govoril v zadnjem keršanskem nauku. Ne bi bilo pa prav, tako nas zdrava pamet uči, ako bi telo ne vživalo, ne dobilo nobenega plačila, ki je vendar z dušo vred delalo hudo in dobro. Zato nas s sveto vero razsvitljena pamet uči, da se mora telo še enkrat skleniti s svojo dušo, da bo z njo vred tudi zasluženo plačilo prejelo. Kajti mi vidimo tu na zemlji veliko hudobnih, ki vživajo nezasluženo srečo; pa tudi vidimo veliko pravičnih, ki terpijo nezadolženo britkost. Božja čast tirja, da se bo enkrat razodela, nam vsem odkrila ta zdaj nerazumljiva modrost in previdnost Božja. — In ker čednost in hudobija človekova ne jenja že s smertjo njegovo — kajti dobro kar stori pravični, še po njegovi smerti rodi veliko dobrega, kakor delo aposteljnov in druzih imenitnih učenikov; tako hudo kar stori hudobnež, že po njegovi smerti veliko hudih naslednkov ima — ker toraj čednost ali hudobija človekova se bo vstavila še le konec sveta, zamore človek tudi še le konec sveta po svojem zasluženji na tanko sojen biti. In takrat bota sojena duša in telo, da sprejmeta oba zasluženo plačilo, kakor sta delala oba hudo in dobro.

K d a j p a b o k o n e c s v e t a?

Tega ne vemo. Tudi učenci Jezusovi bi bili radi zvedeli, kdaj bo konec sveta? Pa on jim tega ni razodel. Povedal jim je znamnja, ktere bodo napovedovale ta prestrašni konec, „t i s t e g a d n e v a p a, pravi, i n u r e n i h č e n e v e, t u d i a n g e l j i n e b e š k i n e, a m p a k s a m O č e.“ (Mat. 24, 36.) Konec sveta bodo pomerli vsi ljudje na zemlji. Nebo in zemlja bota spremenjena, prenovljena, kakor že David pravi: „K a k o r o b l a č i l o j i h s p r e m i n j a š i n s o s p r e m e n j e n e.“ (Ps. 101, 27.) In kakor pravi tudi sv. Peter, da bo prišel dan Gospodov, kakor tat, ob kterem bo nebo z velikim pokanjem prešlo, vse pervine se bodo od vročine stopile, in zemlja

in vse stvari na zemlji, bodo zgorele; in mi čakamo po Kristusovih obljubah novih nebes in nove zemlje; to je, novega, po ognji popolnoma prenarejenega sveta, na kterem bodo pravični stanovali. (II. Pet. 3, 10—13.) Takrat in ko bodo se prikazale vse napovedane znamnja na zemlji in na nebu in se bo prikazal večni sodnik, sodit žive in mertve, tedaj bo konec sveta in nastopila bo večnost sama, srečna ali nesrečna.

Ne bom popisoval vseh teh prečudnih znamenj, ktere nam napoveduje sveto pismo pred koncem sveta. Ne bom vam pravil, kako se bo takrat prikazal sin pogube, nasprotnik, antekrist, ki se bo povzdignil zoper vse Božje. Sv. Ciril Jeruzalemski pravi, da bo satan sam obudil moža, pred koncem sveta, ki se bo lažnjivo Kristusa imenoval, da bi Jude zapeljeval; ali kakor pravi sv. Gregor, da bo antekrist, naj veči hinavec, se svetnika hlinil, da bi ložej nevedne v svoje hudobije zapletel. In kakor mislijo nekteri cerkveni učeniki, da bo iz rodu Danovega v Babilonu se prikazal. (Jer. 8, 16.) Tudi ne bom vam popisoval, kako bodo celi narodi, cele ljudstva se odvernile od pravega Boga in zapustile vse keršansko, vse pravično življenje. Hudobija se bo množila, kakor o Noetovem času. In to hudo znamnje, kdo previdnih in pravičnih ne vidi? se že nekako današne dni godi. Vse človeštvo, bi se lahko reklo, je meso postalo; vse hoče le dobro, složno, mehkužno življenje; za večnost kdo posvetnih se zmeni? Saj se vse sveto in pravično očitno zatira, in zaničevanje svete, edino zveličanske, katoliške vere, nečistost, goljufija, krive prisege, morije in vse naj veče hudobije se množijo tako, da, če bo to tako šlo naprej, kakor gre ene leta sem, bodo skoraj prav imeli, ki mislijo, da velik odpadec od Boga in konec sveta ni več dalječ.

Ne bom vam natanko pravil, da bota takrat prišla imenitna preroka Henok in Elija, ki nista umerla, ampak bila

sta prenešena na nam neznani kraj. Ta dva preroka bota učila tri leta in pol. (Skr. raz. 11.) Pa antekrist ju bo umoril, in njune kosti po Jeruzalemu zmetal. Kmalo ju bo pa Gospod zopet obudil in v nebesa vzel, ko bo antekrist na oljsko goro bežal, „kterega bo pa Gospod Jezus umoril s sapo svojih ust.“ (II. Tes. 2, 8.)

Po poginu antekrista bo vsegamogočni Bog ponovil svojo sveto cerkev s posebno vnemo. Povsodi se bo oznanovalo sveto evangelje, da bo kakor solnce obsijalo vso zemljo po spričevanji Jezusa samega, ki pravi: „To evangelje kraljestva bo oznanovano po vsem svetu v pričevanje vsem narodom, in tedaj bo prišel konec.“ (Mat. 24, 14.)

Vse to vam je bilo bolj natanko in na drobno opisano, kedar je bil nauk od vesoljne sodbe v sedmem členu apostoljske vere. Tudi ste takrat slišali, kako se bo pričela in kako veršila tista za grešnike prestrašna, za pravične preslavna sodba. Zato mi zdaj ne ostane druzega, kakor da vam le še povem, kaj bo po tej vesoljni sodbi?

Po vesoljni sodbi nastane večnost; in sicer dvojna, nesrečna in presrečna. Ali z drugo besedo: Po vosoljni sodbi bota le pekel in nebesa. In zdaj vas moram učiti:

3. Od pekla.

a) Je pa li res pekel?

Dan današni je veliko ljudi na svetu, ki bi radi, da bi pekla ne bilo; zato v svoji hudobiji zaslepljeni tudi mislijo, ja celo terdijo, da ni pekla ter sebe in tudi druge s praznimi zgovori slepijo.

1. „Saj še nihče ni prišel iz pekla;“ tako pravijo posvetnjaki. Oni mislijo, da ni pekla, ker ni nikogar

iz pekla, ki bi kaj povedal od njega in kako je tam. To je pač piškav, nič vreden dokaz. Res je: iz pekla še nobenega ni bilo nazaj; kaj bi pa tudi človek zastavil za svojo dušo? (Mark. 8, 37.) S tem pa ni dokazano, da ni pekla, kajti ravno to je pekel, ker noben nazaj, iz njega ne more; kakor to naš Zveličar Jezus Kristus naravnost velikrat zaterduje. (Mat. 25, 46; Mark. 9, 44; Luk. 3, 17, 16, 26.) Neumnež, ki bi s svojo nevero pekel tajiti hotel, si odvračuje sicer spomin na pekel, pa ne pekla samega; on si zavezuje oči, da ne vidi brezna; pa ravno zato toliko bolj gotovo vanj leti. Iz pekla pa ni rešitve; vrata peklenske so vekomaj zaklenjene, z večnostjo zapahnjene.

Da je res pekel, imamo ja neoveržljive dokaze. Sveto pismo nam tolikrat, pa tako natanko govori od pekla, da mora človek tajiti vso resnico svete vere, ali pa mora verjeti besedam svetega pisma. Vera na prihodnje življenje je toliko stara, kakor svet; je tako razširjena kakor človeški rod, pravi cerkveni učenik Gavme. Celo divjaki imajo to vero, akoravno se pri njih komaj kako versko znamenje dobi. Neverski pevec Virgil je spoznal večnost pekla in pravico njegovo, ki je v popolni zmagi čez vse hudo. Tudi Plato, nevernik pravi: „Hudobni bodo pahnjeni v Tartar, od koder jih nikdar več nazaj ne bo.“ Od kod ta vera, ki vsem strastim toliko nasprotuje, ako ne od pervotnega razodenja? Saduceji bi bili radi pogasili to vero, ktero so Judje terdno spoznali; tudi nekteri neverski modrijani so skušali zadušiti to vero pri drugih ljudstvih; zato je bilo potreba, da jo je Gospod Jezus Kristus poterdil. In zato je pa tudi naravnost rekel, da hudobni bodo pahnjeni v večni ogenj, kteri je hudiču in njegovim angeljem pripravljen; da ta ogenj nikdar ne ugasne, červ nikdar ne umerje. (Mat. 15,

41; Mark. 7, 43.) Da je pekel, je sveta resnica naše zveličavne vere.

Neverni, nič prida človek je nekdaj zaničljivo vprašal sv. Avguština: „Kaj je neki Bog delal, predenj sta bila nebo in zemlja vstvarjena?“ Svetnik pa je resnobno in dobro odgovoril: „Za neverne in hudobne, ki njegovih naukov ne spolnujejo, je pekel zidal.“ — „Ubogi kristjan, pravi neki novošegni nevernik, ako je nebo le gola basen!“ „O, pravi resnobno kristjan, ubogi nevernik, ako pekel ni nobena basen!“

2. Nespametni tajivci pekla tudi pravijo: „Neskončno usmiljeni Bog svojih stvari ne bo na vekomaj kaznoval; to se ne strinja z ljubeznijo njegovo.“ Tedaj modrujejo, da pekla biti ne more, ker je Bog neskončno usmiljen, in toraj nobenega na večno pogubiti ne more. Tudi ta misel je prazna in nespametna. Bog je res neskončno dober in usmiljen; pa on je tudi neskončno moder, pravičen in svet. Te njegove lastnosti pa tirjajo, da velike grešnike, ki smertno grešijo in se ne spokorijo, vekomaj kaznuje, tedaj v pekel zaverže. To tirja Božja modrost. Bog, ki je vstvaril proste bitja, moral je postaviti tudi sredstvo, ktero mora biti zadosti močno, da obvaruje proste bitje, da svoje prostosti v hudo ne obračajo. Tako sredstvo je pa le večna kazen ali pekel. Kaj bi še le bilo, pravi učeni Tertulijan, ako bi nam ne žugal z večno kaznijo, ker se še pri vsem tem strašnem žuganji tako težko hudega varujemo? Bi li zamogli Boga modrega imenovati, ako bi ravno s tem ljudi hudobne storil, da bi njihove hudobije ne kaznoval? Ker je pa Bog za smertne grehe zažugal večne kazni, mora jih tudi zveršiti, ker je neskončno zvest; toraj mora biti pekel. — To tirja Božja pravica, da vekomaj kaznuje grešnike, ki so se v smertnih grehih ločili iz tega sveta. Smertni greh je ustaja,

upor zoper voljo neskončnega veličastva Božjega, ki vlada vesoljni svet, toraj neskončna, nezmerna hudobija. „Kdor pa krivico dela, prejel bo po tem, kar je hudega storil.“ (Kol. 3, 25.) Neskončno razžaljenje pa tirja neskončno kazen, ne samo na sebi, ampak v večnem terpežu. Toraj tudi po Božji pravici mora biti pekel. — To pa tirja tudi svetost Božja. Bog, neskončno svet, sovraži vse hudo. In zato mora biti grešnik zaveržen od Boga tako dolgo, dokler greh terpi. Ta pa terpi večno. Kdor namreč umerje s pregrešno voljo, stopi s to pregrešno voljo v večnost, pa tudi pregrešno voljo na vekomaj obderži. Ker pa tak grešnik večno grešnik ostane, mora tudi večno kaznovan biti, ali on mora v peklu biti. Toraj tudi svetost Božja tirja, da mora biti pekel. — Neskončno usmiljenje Božje toraj nikakor ne brani, da bi Bog svojih hudobnih stvari vekomaj ne kaznoval, ali da bi pekla ne bilo.

3. Neumnim nevernikom se zdi neprimerno, da bi za greh v trenutku storjeni bila večna kazen; zato menijo, da ni pekla. Pa tudi to je prazno. Kako bi se nekje terpež kazni zamogel meriti s terpežem greha. Saj bo po vseh pravičnih postavah velika hudobija, na primero umor, ki je na mah storjen, vendar z dolgo kaznijo obložena; morebiti da bo morivec za vse žive dni zapert ali pa še celo umorjen. Kazen se toraj ne meri po tem, kako dolgo greh traja, ampak po tem, kako velik da je greh. Ker je pa vsak smerten greh, če tudi v trenutku storjen, oziroma na Boga, neskončna hudobija, mora tudi vekomaj kaznovana biti. Da bi pa mi prav spoznali, ktera kazen je grehu primerna, morali bi dobro vedeti in spoznati, kako velik da je smertni greh. Mi bi morali spoznati, kako velik da je Bog sam, zoper kterega se grešnik vzdigne; spoznati bi morali vse razsvitljenja, vse milosti, ktere je Bog človeku dal, da bi se

obvaroval greha, ali da bi za storjeni greh zadostil; spoznati bi morali prizanesljivost, s ktero je usmiljeni Bog grešnika morebiti veliko let čakal; pa tudi še bi morali spoznati nehvaležnost in hudobijo, s ktero je grešnik prostovoljno grešil. Vse to pa, ljubi moji! presega našo slabo pamet, vsega tega razumeti ne moremo; zato pa tudi noben človek ne more jasno spoznati, da je večna kazen primerna smertnemu grehu; zato pa tudi reči ne moremo, da bi v trenutku storjeni greh ne zaslužil večne kazni.

Kristjani moji! naj kratkovidni posvetnjaki še tako modrujejo in sebe in druge slepijo, s tem le poterdujejo, da verujejo v večno kazen, v pekel. Radi bi, ja silno radi bi, da bi pekla ne bilo; ali njihova nevera jim ne bo nič koristila; prav lahko jim pa veliko škoduje. Zato naj bo naša vera tudi v to resnico živa. Nek pobožen mož je dejal: „V večnem ognju pogasim ogenj svoje poželjivosti; vsako vročino svojih skušnjav ohladim v peklenski peči; in kar je še bolj čudno, da se pekla obvarujem, hodim jaz vanj; in kolikor bolj hodim vanj, toliko močnejša in gotovša bramba mi je; kajti kolikor bolj hodim vanj, toliko bolj gotov in varen sem pred njim.“ — Hodimo v svojih mislih pogosto tudi mi v pekel, da ne bomo vekomaj tam!

3. Kaj pa je pekel?

Oh, pekel je tisti strašni kraj, kjer pogubljeni vekomaj terpé. O kristjan! ako bi ti vedno pred očmi imel, da pekel je nesrečno prebivališče pogubljenih angeljev in ljudi, gotovo bi tje ne prišel. Premišljuj in si k sercu jemlji, kaj pravi nezmerna mlaka, globoka brez dna, polna nadnatornega ognja, polna nepreneslivega smradu, polna neštevilnih bolečin. Tam je reva, temota, večen strah. Tam ni prav nobenega upanja,

doseči tudi naj manjše dobro; tam je ni tolažbe, da bi kdaj konec bilo te nesreče.

Pekel je nesrečni kraj, kterega je pravica Božja dala zaverženim angeljem in ga pripravila njim, kteri v smertnem grehu zapustijo ta svet, da bi tam terpeli večne kazni, brez prenehanja, brez polajšanja, brez tolažbe, brez vsega upanja, da bi kdaj konec bilo.

Ko je poterpežljivega Joba skušnjava prevzela in ga je strah pred pogubljenjem obhajal, da je od tega govoril, kakor da bi ga imelo zadeti, dejal je: „Pusti me tedaj, da nekoliko objokujem svojo bolečino, preden grem in se ne vernem v temno deželo in pokrito s smertno senco, v deželo reve in teme, kjer je smertna senca in ni redu, ampak večen strah prebiva!“ (10, 19, 20.) Kako je premišljeval, kako živo in strašno je popisal pobožni Job nesrečni pekel! On ga imenuje temno deželo, pokrito s smertno senco, kjer stanuje nemila smert, on ga imenuje deželo reve, kjer ni nič dobrega, nič lepega; kjer ni nobenega redu, ker nagnjenje pogubljenih ni vredjeno, njihove duše so v večnem razpertji seboj, z drugimi in z Bogom. Oh, preserčni moji bratje in predrage sestre v Kristusu Jezusu! kdo bi hotel prebivati v takem černem kraji? Kdo bi se ne bal, priti v tako deželo smertne temote?

Kje pa je pekel?

Kje je ta prestrašni prepad, da kje po naključbi ne zabredemo vanj? Pekel je nenatoren kraj; tudi muke peklenske so nenatorne; zato ga ne iščimo v zemlji, akoravno nam sveto pismo od nepokornih, nezvestih in puntarskih Izraelcev: Koreta, Datana in Abirona pravi, da se je razpočila zemlja pod njimi, in je odperla svoje usta pa jih je požerla s šotori in z vsem premoženjem vred; in pogreznili so se živi v brezno in pokrila

jih je zemlja, ter so šle njihove duše v kraj večne kazni. (IV. Moj. 16, 31—33.) To je telesa teh upornikov so se v zemljo pogreznile, duše pa so šle v pekel. Ako bi bil pekel v zemlji, bil bi natoren kraj in konec sveta bi se z vso zemljo vred spremenil.

Kakošen pa vendar je pekel?

Oh, kaj vam hočem na to vprašanje odgovoriti? Grozovite, prestrašne so besede, s kterimi nam popisuje sveto pismo kraj večnega pogubljenja. Sv. Janez, ta učenec svete, čiste ljubezni, on piše v svojem skrivnem razodenji, da zver in lažnjivi prerok, to je, vsa hudobija z antekristom, „sta živa bila veržena v ognjeno jezero, kjer je žveplo gorelo.“ (19, 20.) Je li to ognjeno jezero veliko? je li pekel visok, širok, globok? Naj bo kolikor koli, tako velik je gotovo, kakor je treba, da obsega vse pogubljene. Imeniten cerkven učenik pravi: Pekel, ta večna ječa pogubljenih, je dokaj velik kraj, razdeljen v mnogo jam, v kterih se pogubljeni bolj ali manj terpinčijo, kakor so več ali manj grešili. To tudi sv. Janez omenja, ko pravi: Pri trobenji petega angelja je zvezdi „bil dan ključ k žrelu brezna. In je odperla žrelo brezna; in se je vzdignil dim iz žrela, kakor dim velike peči; in otemnelo je solnce in zrak od dima iz žrela.“ (9, 1, 2.) Tu govori sv. Janez od žrela, ki je v peklenskem breznu. Zato imenuje David pekel „vodnjak pogubljenja.“ (Ps. 54, 24.)

Tudi nam pove sv. pismo, da v peklu so ognjene peči, v kterih pogubljeni gorijo. David pravi: „Naredil jih boš kakor ognjeno peč ob času svojega prihoda. Gospod jih bo v svoji jezi prestrašil in ogenj jih bo požerl.“ (Ps. 20, 10.) In prerok Ozej pravi: „Vsi prešestniki so enaki peči, ki jo je pek raz-

belil.“ (7, 4.) In zares prestrašno je žuganje, s kterim Bog pogubljenim proti pri preroku Ecehijelu, ko pravi, da bo hudobneže zbral, kakor se nabere srebro in bron in kositar in železo in svinec v sredi peči, v kteri se ogenj zaneti, da se vse raztopi; tako, pravi Bog, vas bom v svojem serdu in v svoji jezi zbral, ter vas raztopil. Kakor se srebro v sredi peči raztopi, tako se bote vi v sredi ognja topili; in zvedeli bote, da sem jaz Gospod, kedar bom svoj serd nad vas izlil. (22, 19—22.) Vse to dovolj očitno kaže, da bodo pogubljeni z dušo in s telesom v nenatornem ognji večno goreli.

Pa tudi naš mili Zveličar, Jezus Kristus, sam pripoveduje, da so v peklu take strašne, grozovite, ognjene peči, kjer bodo pogubljeni goreli. „Sin človekov bo poslal svoje angelje, in bodo pobrali iz njegovega kraljestva vse pohujšanje in tiste, kteri krivico delajo; in jih bodo vergli v peč ognja. Tam bo jok in škripanje z zobmi . . . Kteri ima ušesa za poslušanje naj posluša!“ (Mat. 13, 41—43.) In precej še pristavi: „Angelji bodo odločili hudobne iz srede pravičnih, in jih bodo vergli v peč ognja; tam bo jok in škripanje z zobmi. Ali ste razumeli vse to?“ vpraša še Kristus. (49—51.)

Tudi priča sv. pismo, da so v peklu ognjeni grobovi, v kterih bodo oni ležali in se na vekomaj pekli in žgali. „Njih grobi so njih hiše na večno.“ Tako pravi David. In Kristus, naš Gospod, pravi od bogatinca: „Umerl je pa tudi bogati, in je bil pokopan v pekel.“ (Luk. 16, 22.) Prerok Ecehijel pripoveduje od veliko grobov v peklu; on pravi: „Tam je Asur, in vse njegovo ljudstvo; okrog njega njegovi grobi; vsi pobiti in kteri

so pod mečem padli. Njim so grobi odkazani v najglobokejšem prepadu; in njegova množica je okoli njegovega groba. (Ev. 32, 22, 23.) Te besede večkrat ponavlja prerok in priča, da je v peklu več jam, lukenj in grobov, kjer ležijo in terpijo pogubljeni. Iz tega popisovanja se lahko posnema, da je v peklu peklensko pokopališče, kjer morajo nekteri grešniki ležati v tesnih grobeh in goreti, se topiti od strašne vročine, dima, smradu in strupenih parov, kterih so grobovi polno natlačeni. Vendar pa ni po vseh grobeh enaka vročina, gnjusoba in smrad; temuč kakor je kdo več ali manj grešil, dobi bolj ali manj strašen grob.

Poslušajte še kaj piše sv. Terezija od prestrašnega pekla. Ona pravi: „Ko sem nek dan molila, spoznala sem, da je Božja volja, da s svojimi očmi vidim mesto, ktero so mi bili hudobni duhovi pripravili zavoljo mojih grehov. Vhod po dolgi ozki stezi je bil ves blaten in poln strupenega smradu in gerdih merčesov. Konec tega pota je bila luknja v kamnitem zidu, kamor sem bila s silo potlačena. Kar sem tu terpela, ne morem z besedo dopovedati, in z nobeno rečjo primeriti. Na tem kužnem mestu nisem mogla niti sedeti, niti ležati; ker ni bilo ondi prostora; grozne stene so me neizrečeno stiskale. Svitlobe tu ni bilo nobene, temuč prav gosta in temna para; vendar se viditi zamore vse, kar dela strah. Vidila nisem nikogar, ki bi me bil terpinčil; čutila sem pa vendar, da me pečejo in meljejo in na kose režejo. Terpela sem na duši tak ogenj, čegar vročine popisati ne morem. Terpela sem tako smertno silo, tako britkost, tako zadavljenje in tako občutljivo tesnobo, s tako obupljivo in pobijajočo maloserčnostjo, kakor da bi se mi duša vedno iz mene tergala in samo sebe končevala. Če primerjam vse bolečine in bolezni, kar sem jih veliko vse svoje žive dni prestala, s tem, kar sem tam terpela, mo-

ram reči, da so tolažba in ohlajenje v primeri k temu terpljenji. Le kratek čas je to terpelo; ali tega ne bom mogla pozabiti, dokler bom živa.“ — Tako in še več piše ta svetnica iz svoje lastne skušnje, ter nam kaže, da je pekel okoli in okoli obdan s kamnitnimi stenami ali pečinami, in da so v teh pečinah luknje ali jame, v kterih morajo pogubljeni goreti in terpeti.

O nesrečni grešnik! kako ti dopade ta peklenska ječa, ktere grozovitosti in strahote nihče dosti popisati ne more? Bi li ti hotel eno leto v peklu biti, da bi si pridobil vesoljni svet? Bi li hotel en sam dan v peklenskem ognji goreti zato, da bi ti bilo dopuščeno vživati nesramne slasti? O jaz mislim, da gotovo ne! Ako pa tega nočeš, moraš spoznati, da je naj veča nespamet, da zavoljo krivičnega dobička, ali da svojim mesenim slastim vstrežeš, pa v greh privoliš in si tako nepremišljeno peklenski ogenj netiš. O preljubi moji! prosimo milostljivega Boga, da nas tukaj napolni z zveličavnim strahom pred večnim peklom. O Jezus! varuj nas nesrečnega greha, ki nam pekel odpira! O Marija prosi za nas! Amen.

LXXXVII. Keršanski nauk.

c) Kdo pride v pekel?

Ko se bo naša duša od telesa ločila, bo stopila pred sodnika, kteri jo bo pri tej priči ojstro sodil in po zasluženji obsodil, kamor si bo zaslužila, ali v vice, ali v pekel ali pa v nebesa. Telo se bo za en čas spremenilo v prah, iz kterega je bilo vzeto; pa zopet se bo z dušo sklenilo, da bo ž njo vred plačilo vživalo, kakoršnega si je tudi ž njo vred zaslužilo. In to se bo godilo pri vesoljni sodbi, po kteri bodo vice jenjale in bo ostala večnost sama, nesrečna ali srečna. Nesrečna več-

nost, strašen kraj, kjer bodo pogubljeni vekomaj terpeli, se imenuje pekel.

Danes teden sem vam pokazal, da je res pekel; in potem sem vam tudi opisal ta nesrečni kraj, kar nam od tega pove sveto pismo, in kakor nas učijo sveti cerkveni učeniki od te nesrečne večnosti. Zdaj pa nisem še vsega povedal od pekla. Mislim, da se vsi bojimo tega kraja, kjer je jok in škripanje z zobmi; zato vam moram še povedati:

c) Kdo pride v pekel?

Da bi nobeden zmed vas pogubljen ne bil, Bog daj! Dokler nam mili Bog časa daje, tako dolgo nam je tudi na voljo dano, ali hočemo pekel ali nebesa. Zberimo si, preljubi! nebesa; saj nas je Bog vse za nebesa vstvaril.

Bili so zaslepljeni krivoverci, kot Kalvin in drugi, ki so prestrašno terdili, da je Bog po svojem neoveržljivem sklepu odločil nekaj ljudi za srečno večno zveličanje, nekaj pa jih odmenil za večno pogubljenje, in sicer edino iz tega uzroka, ker je njegova volja, da naj bodo eni zveličani, eni pa pogubljeni. Po tej grozoviti misli bi si pogubljeni ne zadolžili sami svojega pogubljenja; oni bi bili že od vekomaj sem za večno pogubljenje odmenjeni, le zato, ker bi Bog tako hotel. In v to prestrašno misel so krivoverci njih veliko zapeljali. In vendar ta žalosten nauk nasprotuje popolnoma svetemu pismu, nasprotuje nauku svete katoliške cerkve in tudi zdravi pameti; kajti mi verujemo, da vsak bo pogubljen iz lastnega zadolženja. Bog, neskončno dobri Oče, hoče, da bi bili vsi zveličani, da bi se vsi ž njim na vekomaj v nebesih veselili.

Sv. pismo nas, bi dejal, na vsaki strani zagotovlja te resnice, da Bog je vsacega človeka za se vstvaril, ter hoče, da bi se vsi ljudje zveličali. Pri preroku Ecehijelu že pravi: „Nočem smerti hudobnega, temuč da se hudobni

verne s svojega pota in živi.“ (33, 11.) Ravno to učita sveta aposteljna Peter in Pavel. Sv. Peter pravi: „Gospod . . . poterpežljivo ravna zavoljo vas, ker noče, da bi bili nekteri pogubljeni, temuč da bi se vsi k pokori obernili.“ (II. 3, 9.) Sveti Pavel pa uči, da Gospod „hoče, da bi bili vsi ljudje zveličani, in k spoznanju resnice prišli.“ (I. Tim. 2, 4.) Bog tu naravnost spričuje in nas po svojih poslancih uči, da nobenega človeka za pogubljenje namenil ni, da vse zveličati hoče; kdo bi iz tega ne spoznal, kako bogakletno in grozovito krivoverstvo je misel, kakor da Bog hoče nektere pogubljene imeti. Saj tudi naš ljubi nebeški Zveličar naravnost pravi, da je prišel iskat in zveličat, kar je zgubljenega bilo. (Luk. 19, 10.) Ker smo pa zavoljo izvirnega greha vsi zgubljeni bili, je po teh besedah gotovo resnična njegova volja, da je prišel iskat in zveličat nas vse. Neoveržljiv dokaz, da je Bog vse ljudi za nebesa vstvaril, so nam vsi izreki sv. pisma, kteri nam pravijo, da je Kristus za vse ljudi umerl, da je grehe vsega sveta na se vzel, da je svojo kri za odrešenje vseh ljudi prelil. Po čemu bi se bil Jezus za vse ljudi daroval, ako bi ne bila njegova volja, da bi vsi zveličani bili? In da je sveta volja Božja, da se zveličajo vsi ljudje, spričuje nam tudi to, da je vstanovil sveto cerkev, ki je razširjena po vsem svetu in bo obstala do konca sveta. — Sam bo toraj kriv vsak, kdor bo pogubljen.

Da Bog hoče zveličanje vseh ljudi, to je tudi vedni nauk naše svete, katoliške cerkve. Že sv. Ciril Jeruzalemski pravi: „Ker je Gospod milostljiv, zato ima odperte vrata večnega življenja ne le temu ali unemu, ampak nam vsem, da se ga, kolikor je na njem ležeče, lahko vdeležijo vsi.“ In sv. Hilari uči: „Bog hoče zveličati vse ljudi, ne le tistih,

kteri bodo svetnikom prišteti, ampak prav vse, da ni nihče izvzet.“ Tako učijo vsi cerkveni učeniki; to je od nekdaj nauk svete katoliške cerkve, ki pravi na drugem zboru v mestu Orange: „Da bi kteri z Božjo močjo bili v hudo omenjeni, tega ne le ne verujemo; ampak, če bi bili kteri, ki bi toliko hudo verovati hotli, naj bodo z vsem gnjusenjem iz cerkve pahnjeni.“ Ravno tako so učili na Kirsenskem zboru zbrani škofje v devetem stoletji, ki pravijo: „Vsegamogočni Bog hoče, da se vsi ljudje brez razločka zveličati zamorejo, akoravno se vsi zveličali ne bodo. Da bodo rešeni, to je dar milosti rešivnega Boga, in da bodo drugi pogubljeni, je njihovo lastno zadolženje.“ In sv. Tridentinski zbor uči: „Izobčen naj bo, kdor bi terdil, da gnada opravičenja služi v življenje le poprej izvoljenim, vsi drugi poklicani so sicer poklicani, pa ne prejmejo nobene gnade, ker so z Božjo močjo odmenjeni za hudo.“ Sv. pismo toraj in nezmotljiva cerkev nas uči, da Bog nobenega človeka brez ozira na njegove grehe za pogubljene odločil ni. — Kdo bo toraj pogubljen? Le on, ki bo sam kriv.

Tega nas tudi z d r a v a p a m e t prepriča. Ako bi Bog, kar nikakor misliti ne moremo, nektere ljudi brez ozira na njihove grehe odločil v pogubljenje, za pekel; bi ne bil niti dober niti pravičen; bil bi najgrozovitniši trinog, kakoršnega še nikdar ni bilo. Ali kdo bi zamogel od Boga kaj tacega misliti, kdo ga tako prestrašno psovati? In ta misel, da je Bog ene za zveličanje, druge za pogubljenje vstvaril in odmenil, ta misel bi nas popolnoma vnemarne storila v vseh rečeh našega zveličanja; ne vedeli bi, nobenega uzroka bi ne bilo, zakaj bi se hudega — greha ogibali in za dobro — za čednost si prizadevali. Kajti spoznati bi morali: „Ako sem za nebesa namenjen, zveličan bom, naj delam, kar hočem; ako sem pa za pekel namenjen, pogubljen bom, če tudi še tako sveto živim.

Vse eno je toraj, naj živim pobožno ali pa hudobno.“ Po vsi pravici bi potem takem pogubljeni Bogu tožili in mu očitali: »Ker si nas, o Bog za pekel namenil, se pri svoji naj boljši volji zveličati nismo mogli; tedaj nismo krivi mi, ampak ti o Bog! si kriv, da smo vekomaj pogubljeni!“ Bi li mogoče bilo, da bi zdrava pamet take besede na jezik položila kteremu živemu človeku, ali tudi že pogubljeni duši? Zoper našo pamet je zares nesrečna misel, da bi pravični Bog nektere brez vsega ozira na njihovo obnašanje za pekel namenil. Tega nikakor ne! Bog je vse ljudi, brez razločka za nebesa vstvaril in njegova sveta volja je, da vsi ljudje dosežejo večno zveličanje. Nobeden ne pride v pekel brez svojega zadolženja, in kdorkoli pride v pekel, bo le za to prišel tje, ker je prelomil Božje zapovedi, ker ni storil svoje dolžnosti. Vsi pogubljeni bodo prisiljeni skozi celo večnost spoznati: „Sam, in le sam sem kriv, da sem tukaj!“ — Tedaj kdo pride v pekel? Le on, ki si ga sam prisluži. Sv. Pavel pravi: „Dela mesa pa so znane, in to so: kurbanje, nečistost, nesramnost, razuzdanost, malikovanje, zavdajanje, sovraštvo, zdražbe, zavid, jeza, boji, kregi, razpertje, nevoščljivost, boji, pijančevanje, požrešnost, in kar je temu enacega. Od tacih del vam napovem, kakor sem napovedoval, da, kteri take reči delajo, ne bodo kraljestva Božjega dosegli.“ (Gal. 5, 19—21.) Sami pa so krivi, kteri take reči počenjajo; toraj sami tudi krivi svoje večne pogube. Kdor dela hudičeve počenja, mora tudi ž njim kaznovan biti.

Jon Tomaž, indijanski misijonar, je neki dan sveto vero učil zapuščenim nevernikom. Nek neverski prerok, kteri so se brahmine zvali, de misijonarju: „Moj gospod! ne učite li vi,

da hudič zapeljuje ljudi v greh?“ „O ja!“ pravi Tomaž. Na to urno pristavi brahmin: „Nedvomljivo se toraj mora le hudiču pripisovati, ako človek greši; in zato mora le hudobnega duha zadeti vsa kazen, ne pa človeka.“ Veliko nevernikov se je razveselilo in na obrazih se jim je notrajna radost brala, da jo je njihov brahmin tako modro zasolil. Pri tej priči zapazi bistroumni misijonar malo barkico, na kteri se več ljudi pelje po reki, pri kteri so stali, oberne se k brahminu, ter pravi: „Vidite li uno barkico le tam?“ „Vidim jo.“ Ako bi jaz nekaj mojih prijatelov podšuntal, jih na to barkico poslal, naj bi vse ljudi v vodo pometali, barko potopili, pa se polastili in mi prinesli vse premoženje njeno; kaj pravite, kdo bi zaslužil kazen? Jaz, ki bi v to hudodelstvo nadražil, ali oni, ki so to hudo učinili?“ Brahmin z vso omeno zakliče: „Vi vsi skupaj bi si smert zaslužili!“ „Prav tako, zaverne ga misijonar, ako toraj s hudičem skupaj hudo delate, morate tudi ž njim vred kaznovani biti.“ — Kdo bo toraj šel v pekel? — Le on, kdor bo sam kriv.

K d a j p a b o d o p o g u b l j e n i š l i v p e k e l?

Pogubljeni bodo pogreznjeni v pekel z dušo in telesom pri vesoljni sodbi. Kedar bo Božji sodnik pretehtal vse misli, besede in dela vseh ljudi, in bo razodel vse dobre dela pravičnih vsemu svetu, in bodo svetniki odeti z dvojno slavo na duši in na telesu, in jim bo podal krone nebeške, palmove veje, kraljevo palico (skr. raz. 4.), kakor znamnja pridobljene zmage; — takrat bodo tudi pogubljeni spoznali slavo svetnikov ter se zavzeli in tarnali, kakor beremo v svetem pismu: „G r e š n i k b o t o v i d e l i n s e s e r d i l; z z o b m i b o š k r i p a l, i n k o p e r n e l; ž e l j e g r e š n i k o v b o d o z g i n i l e.“ (Ps. 111, 10.)

Takrat bodo grešniki žalovali in plakali, milo pa obupno bodo vpili: Oh gorje nam prekletim! kaj smo storili, kaj smo mislili? kam smo prišli? To slavo naših bratov in sester bi bili lahko tudi mi imeli! Oj, kako lahko bi se bili zveličali! Primorani bodo spoznali: Sami smo toliko srečo lahkomišljeno zapravili; zavoljo hitro minljivega veselja smo večno veselje zgubili. Oj zakaj, zakaj smo se tako preslepiti dali! — Takrat bodo hudobni spoznali svojo neumnost, ter se bodo kesali; ali prepozno bo. To vse nam popisuje Modri v svetem pismu, ki pripoveduje, da takrat bodo pogubljeni zbegani po groznem strahu in se bodo začudili zavoljo hitre sodbe neupanega zveličanja izvoljenih Božjih. Sami pri sebi bodo v dušni britkosti zdihovali: Ti so, ki smo jih nekdaj imeli v smeh in v zasramljiv pregovor. Mi neumni smo njihovo življenje imeli za nespamet in njihov konec za nečast! Glej, in zdaj so šteti med otroke Božje in njihov del je med svetniki. Oh, mi smo zgrešili pot resnice, bodo tarnali, in luč pravice nam ni svetila; solnce spoznanja nam ni vshajalo. Utrudili smo se na potu hudobije in pogubljenja; in smo hodili po težavnih potih, za pot Gospodov pa nismo vedeti hotli. Kaj nam zdaj pomaga prevzetnost? kaj nam je prineslo bahanje z blagom? Vse to je prešlo, kakor senca, in kakor ladja, ki po morji plava! (Modr. 5, 1—10.) Tako bodo tisti grozovitni dan vsi hudobni spoznali, kako nepremišljeno so zapravili večno srečo svojo. V obupnosti bodo kakor nespametni noreli, divjali in razsajali in červ vesti jih bo tako grizel, da bi gotovo umerli, ako bi mogoče bilo umreti.

In ko bodo hudobni v taki obupnosti neusmiljeno tarnali, bo, kakor nekteri menijo, trobenta zatrobila, da bodo na mah in strah vsi obmolknili. In pravični sodnik jih bo serdito pogledal, da se jim bo pretresla duša in telo. In zdajci se jim

bo zagrozil: Dokler ste živeli, ste mi lahkomišljeno delali vsakoverstno krivico. Poglejte rane, ktere ste mi vsekali; poglejte stran, ktero ste mi prebodli; poglejte križ, na kterega ste me z žeblji pribili; poglejte steber, na kterega ste me terdo privezali in neusmiljeno pretepali! Iz nebes sem prišel po vas, svojo kri sem prelil za vas; vi pa ste zavergli mojo ljubezen, ste služili hudiču, ne meni, svojemu Bogu. Klical sem vas, pa me niste poslušali; stegoval sem svojo roko, pa ga ni bilo, ki bi se bil ozerl na me; ves moj svet ste zaničevali in moje svarjenje zanemarjali. Zato se bom tudi jaz k vaši pogubi smejal, in posmehoval se bom, kedar vas zadene, česar se bojite. (Prig. 1, 24—26.) Zavoljo tega, glejte, moji služabniki bodo jedli, vi pa bote stradali; oni bodo pili, vi pa bote žejo terpeli. Oni bodo srečnega veselja vriskali, vi pa bote žalosti in dušne britkosti tarnali. (Iz. 65, 13, 14.)

Potem jim bo večni sodnik odkril in očital vse njihove hudobije od pervega greha do zadnjega in naposled jim bo izgovoril sodbo s tako grozovitnim, presunljivim in silnim glasom, da naj huje gromenje ni senca proti temu. Rekel jim bo prestrašne besede: „Poberite se spred mene, prekleti! v večni ogenj, kteri je pripravljen hudiču in njegovim angeljem!“ (Mat. 25, 41.)

O prestrašne besede, po kterih sledi večna kazen, večno prekletstvo, večno grozovito terpljenje! Prestrašna sodba, v kteri Bog sam obsodi nesrečne v večni neugasljivi ogenj, jih pridruži neusmiljenim, gerdim hudičem, jih vekomaj prepodi od sebe, jim na vekomaj odreče vsako srečo, jih na vekomaj odtegne družbi svojih angeljev in svetnikov!

Ja prestrašna obsodba bo grešnike na tla treščila, kakor da bi jih zadele vse strele. Od bolečin bodo v obupnosti začeli tuliti, rjoveti in divjati, da se bodo tresle gore in doline, zemlja

in zrak, ljudje in hudobni duhovi. Prav gotovo! to vpitje, kterega bo zagnalo toliko tisuč milijonov ljudi in ž njimi vsi zaverženi duhovi, bo tako strašno in grozovito, da si ga mi nikakor misliti ne moremo. „O gorje nam prekletim! gorje nam zaverženim, bodo eden čez druzega vpili. Tedaj smo na vekomaj ločeni, od svojih staršev! na vekomaj ločeni od svojih otrok! na vekomaj ločeni od svojih bratov in sester! na vekomaj ločeni od vseh dobrih! na vekomaj ločeni od svojih angeljev! na vekomoj ločeni od premile Device Marije! na vekomaj ločeni od presvetega Boga! Tedaj moramo na vekomaj prebivati pri gerdih pošastih, pri grozovitih hudičih! na vekomaj goreti v peklenskem ognji! O gorje nam! gorje nam! in tega nikdar, oh nikdar konec ne bo!“

Tako, o pa še vse huje bodo pogubljeni vpili, kričali in in tako milo plakali, da bi človek menil, da se morajo smiliti Bogu. Pa nihče več ne bo imel usmiljenja ž njimi! niti Kristus, niti Marija, niti noben svetnik ne. „Razumejte to, ki pozabite Boga; da kje ne zgrabi in nikogar ni, da bi rešil“, nas opominja prerok David. (Ps. 49, 22.) Razumi in vzemi si k sercu to o grešni človek! in glej, da te ne zadene ta neskončna nesreča! Kajti zdaj imaš se čas, zdaj so še dnevi zveličanja. Ko bo vse to se že godilo, bo vse tarnanje zastonj, vse plakanje prepozno. Takrat ne bo veljala nobena prošnja; takrat ne bo obstal noben izgovor.

Pogubljeni bodo še en glas povzdignili, še enkrat bodo poskusili in govorili bodo, kakor pravi sv. evangelje: „Tedaj (po izrečeni obsodbi) mu bodo oni (pogubljeni) odgovorili, rekoč: Gospod! kdaj smo te videli lačnega, ali žejnega, ali ptujega, ali nagega, ali bolnega, ali v ječi in ti nismo postregli? (Mat. 25, 44.) Ali tudi to jim ne bo nič pomagalo; kajti sodba bo

sklenjena in pravični sodnik je ne bo več preklical; on jo bo le še poterdil z grozovitimi besedami: „Poberite se spred mene vi prekleti in pogreznite se z vsemi hudiči doli v peklenski ogenj!“

In ko bodo vidili, da vse nič ne pomaga, da nobeno protigovarjenje nič ne velja, bodo vnovič zagnali svoje vpitje, tulenje in rjovenje. Z enim glasom bodo vpili: Oj gorje, oj gorje nam nesrečnikom! zginilo je vse upanje naše. Zaverženi od Boga, zaverženi od njegovih izvoljenih in zaverženi od nebeških angeljev, nimamo ga, ki bi se nas usmilil! In ker ni za nas nobenega usmiljenja, nobenega upanja, naj bo preklet dan in ura ko smo bili spočeti in ko smo bili rojeni! Prekleti starši, ki so nas rodili, preklete vse stvari, ki so nas hranile! prekleti vsi, ki so nam v greh in pogubljenje pomagali! — In kaj menite, ljubi moji! bodo vendar morebiti starši in znanci ž njimi usmiljenje imeni? O ne! nikdar nobeden ne! Veste, kaj se je godilo, ko je Jezus pred Judovskim zborom spoznal in pričal, da je on Sin Božji? Kajfež je raztergal svoje oblačilo, pa je v svoji slepoti na glas zavpil: „Boga je preklinjal, slišali ste to preklinjevanje sami; kaj se vam zdi?“ Oni pa so odgovorili in zaupili: „S m e r t i j e v r e d e n.“ (Mat. 26, 66.) Tako, pa veliko nezmerno strašnejše se bo takraj pogubljenjim godilo. Ko bo Kristus slišal njihovo preklinjevanje, rekel bo na glas: „B o g a s o p r e k l i n j a l i.“ (Skr. raz. 16, 11.) Preklinjali so mene in svetnike moje; sami ste slišali; kaj se vam zdi? In vsi svetniki bodo enoglasno zaupili: „Vsi so smerti vredni! Proč ž njimi, v pekel ž njimi, proč ž njimi k hudobnim duhovom v večno pogubljenje! In oni se bodo pogreznili z vsemi zaverženimi angelji v večni pekel!

K a k o b o d o š l i p o g u b l j e n i v p e k e l?

Vse to se bo hitro, hitro godilo; kajti vsegavednost Božja ima vse v enem trenutku pred seboj. In ko bodo Kristus in svetniki njegovi to grozovito obsodbo izrekli, odperl se bo pekel pod nogami nesrečno pogubljenih, in požerl bo na mah neštevilno množico ljudi in vse hudobne duhove. To bo strašno, da si bolj strašnega nič misliti ne moremo. Kedar se bo pekel odperl, bodo vsi pogubljeni strahu koperneči zavpili in začeli padati in se v pekel rušiti, kakor da bi se s strašnim hrupom poderale vse gore te zemlje. To nam popisuje sveti Janez v skrivnem razodenji, ko pravi: „In en močen angelj je vzdignil kamen, kakor velik mlinsk kamen, in ga je vergel v morje, rekoč: S tako močjo bo verženo tisto veliko mesto Babilon, in se ne bo nič več našlo.“ (18, 21.) Babilon, to je gnjezdo vseh pogubljenih, bo s tako silo in močjo v pekel padlo, kakor pade mlinski kamen v morje.

Ko bodo prederli do pekla, odperl bo pekel svoje žrelo, kakor serdit zmaj, ter jih bo vse požerl, kakor prerokuje prerok Izaija: Zato bo pekel svoj trebuh raztegnil, in s svojim žrelom nezmerno zazijal, da vanj pojdejo njegovi junaki in njegova množica in njegovi imenitni in častitljivi.“ (5, 14.) Oj prestrašno žrelo! kdor pojde vanj, ne pride na vekomaj nikoli več nazaj; vekomaj bo ondi gorel.

Ker smo pogubljene spremili do žrela peklenskega, poglejmo v duhu še za njimi v pekel, da bi enkrat pogubljeni ne bili. Ko bodo vsi pogubljeni že v peklu, (in pravici Božji nobeden ne bo odšel) tedaj si mislimo, da bo zaplohana nezmerna luknja, skozi ktero so padli, pa bo zaperta tako, da na vekomaj nobenega več iz nje ne bo, niti človeka niti hudiča. Kaj bodo počeli pogubljeni, ko bodo vidili pekel zapert in da je

zapert na večno? „Oh bodo vpili in rjoveli, oh duri so zaperte! gorje, gorje! tedaj na vekomaj ne pojdemo od tod! Tedaj na vekemaj bomo zaperti v tej grozoviti, smerdeči in ognjeni ječi! Oj nesreča, oj žalost! zakaj smo bili rojeni! O gorje, gorje! naša nesreča nima konca ne kraja, ne mere ne prestanka! na vekomaj ostanemo pogubljeni! Kamor se obernemo, povsodi je le ogenj, kar vidimo in slišimo, povsod je le groza, terpljenje in muka! Vse prestrašno, vse nepreneslјivo! Gorje nam, oj vekomaj gorje!

In po tem strašnem peklenskem kriku bo viši lucifer s pomočjo svojih peklenskih duhov začel pogubljene pregledovati, preiskavati vsacega posebej, da ga potisne vsacega na mesto k muki, ki mu je bila odločena od pravičnega sodnika. Spet novo kričanje, spet novo terpljenje in plakanje. Kajti lucifer bo vsacemu tisučere muke odločil, kakor si jih je kdo celo svoje življenje prislužil z dušo in s telesom, da bo terpinčen ž njimi na vse vekov veke.

Oh, oh, grešnik! grešnica! kaj bota takrat počela? Da nas ne zadene ta večna nesreča, vtisnimo si globoko v svoje serce večno resnico, da človek bo sam kriv svojega pogubljenja. Obernimo se prec zdaj k Jezusu in zdihnimo iz dna svojega serca: O milostljivi Jezus! o dobrotljivi Odrešenik! vstvari v nas novo serce! ne zaverzi nas spred svojega obličja; ne zaverzi nas vekomaj; temuč dodeli nam pravo žalost nad vsemi grehi; daj nam svojo pomoč, da se spokorimo in imamo upanje na tvojo neskončno milost! Prizanesi nam; daj, da spoznamo milost tvojega obiskovanja, da se vsi k tebi spreobernemo, vreden sad pokore storimo, in enkrat milostljivo sodbo pri tebi dobimo! O Jezus, usmili se nas! Amen.

LXXXVIII. Keršanski nauk.

d) Kaj pogubljeni v peklu terpé?

Od pekla, tega prestrašanskega kraja pogubljenih sem vam že v dveh keršanskih naukih govoril. O da bi vam mogel pekel tako živo popisati, da bi se ga vsi tako bali, da bi nobeden nikdar vanj ne prišel! Vsak se ga sicer boji, vsak bi rad v nebesih bil; ali preljubi moji! v pekel ne pride nihče po nedolžnem; kajti nedolžni in pravični, tudi pravi spokorniki bodo šli v svete nebesa. V peklensko brezno pridejo le tisti, ki s smertnim grehom obteženi se ločijo iz tega sveta. „Ali ne veste, pravi sveti Pavel, da krivični ne bodo Božjega kraljestva posedli?“ (I. Kor. 6, 9.) Za velike grešnike in nespekornike je ojstra pravica Božja pripravila peklensko brezno, v kterem se bodo na vekomaj pokorili. Kristjan! ki morebiti že dalje časa v velike pregrehe zakopan, pa brez skerbi živiš, te li ni nič groza, ko slišiš, da te čaka peklensko brezno, da se odpera njegovo žrelo pod tvojimi nogami in da si vsaki dan bližej tega večnega prepada; ja da do pekla imaš le še tako dalječ, kakor do svoje smerti? O ne reci, da nimaš veliko smertnih grehov! Vedi, da en sam smerten greh je zadosti močen, da ti zaploha svete nebesa in ti odpre peklenske vrata; vedi, da en sam smerten greh je zadosti težek, da se ne-moreš povzdigniti v sveti raj, in da te potisne v večno jamo, kjer bo jok in škripanje z zobmi! Oh naš mili Jezus celo pravi, da bo človek že lahko pogubljen, ako nima dobrih del in lepih čednost. „Vsako drevo, ktero ne stori dobrega sadu, bo posekano in v ogenj verženo.“ (Mat. 7, 19.)

Da se toliko bolj skerbno varujemo tega prestrašnega kraja, večnega pogubljenja, naj vam danes še opišem, kolikor je mogoče:

d) Kaj pogubljeni v peklu terpé?

Pogubljeni terpé v peklu kazni toliko velike, tako prestrašne in grozovite, da jih človeški jezik nikakor opisati ni v stanu. Mislimo si vse, kar je naj hujšega na svetu, vzemimo zraven vse naj ostudniše, naj hujše bolezni, pridenimo vse muke, vse terpljenja, vse bolečine, naj bodo še tako velike in hude; pa vse to skupaj ni senca proti terpljenju, ktero čaka pogubljene v peklu. Akoravno ni mogoče, da bi vam dopovedal, kaj, koliko in kako terpijo zaverženi v peklu, vendar vam bom povedal toliko od teh prestrašnih muk, kolikor in kakor jih nam popisuje ali naznanja sveto pismo in kar nas od tega cerkveni učeniki učijo.

Neštevilne in nam tu na zemlji nezapopadljive peklenske muke delijo učeni na dve versti. 1. Pervo versto imenujejo muke zgube, ali zgubivno terpljenje; 2. Drugo versto pa imenujejo muke občutkov ali občutivno terpljenje. Naj poprej naj vam povem:

1. Kaj pogubljeni zgubijo?

Pogubljeni bodo zgubili Boga. To bo naj hujše, naj veče terpljenje, ker pogubljeni ne bodo Boga gledali; to jih bo tako strašno bolelo, da vse, akoravno grozovito terpljenje ne bo nič proti temu terpljenju. „Neskončna je zguba gledanja obličja Božjega, in misel na to zgubo presega vse terpljenje,“ uči sv. Lavrenci Justinijanski. Ako bi mi slišali, kako pogubljeni obupljivo tarnajo in jokajo, pa bi jih vprašali: Zakaj tako britko jokate? samo to bi nam odgovorili: Oh, mi jokamo, ker smo zgubili Boga in ga nikoli več videli ne bomo. Za Boga smo bili vstvarjeni, pa ga nikoli vživali ne bomo; zgubili smo ga za večno, in ž njim tudi nebesa in vse dobro!

Kaj se pravi, od Boga odločen biti, tega zdaj prav ne spoznamo. To vsi vemo, da vsak človek vedno po srečnosti hrepeni. Te želje po blagru, po sreči, so z našo natoro tako tesno sklenjene, da vedno spremljajo nas, da bodo celo v večnost šle z nami. Edina prava naša sreča pa je le v Bogu, iz kterega smo izšli, in naše serce ne bo poprej nasiteno, ne bo poprej mirovalo, kakor še le, ko bo v Bogu počivalo. Zdaj, dokler živimo, ne maramo še toliko za Boga; malo nas skerbi, da ga ne moremo že gledati. To pa je kriva slepota našega serca, ker še ne poznamo, kakošna neskončna dobrota da je Bog, in ne spoznamo, kako neskončno srečni so, kteri že vživajo Boga. Ko bomo pa enkrat vsega posvetnega oproščeni, bomo telo in kar je telesnega odložili, takrat se nam bodo odperle duhovne oči, in spoznali bomo, kako neskončno lep in dober je Bog in kako srečen, presrečen je, kdor ga gledati, vživati zamore. Zato bo precej po smerti v naši duši se vnela taka želja, gledati in vživati naj više bitje, da jej bo nemogoče, se zderžati, temuč bo s sveto silo hrepenela po svojem začetku in koncu, po svojem Bogu ter bo hotla gledati in vživati njegovo neskončno lepoto. Če pa od telesa ločeni duši njeni grehi branijo to gledanje, in ona ostane brez te tolažbe, dela jej to odtegnjenje, veče terpljenje kakor si človek domišljevati zamore. Le majhno je vse drugo peklensko terpljenje oziroma te muke. Zato priča sv. Bonaventura, da med vsem naj strašnejše je pogubljenim večno ločenje od naj srečnejšega in naj radostnejšega gledanja presvete Trojice. In sveti Krizostom pravi: „Jaz vem, da jih je veliko, ki se pekla bojé; rečem pa vam, da zguba nebeške slave je veliko veče terpljenje, kakor pekel.“ Zato je David toliko goreče in ponižno prosil Boga: „Gospod, ne zaverzi me spred svojega obličja!“ (Ps. 50, 13.)

Kakor je naj veče veselje v nebesih v tem, da svetniki Boga gledajo in vživajo; tako je naj veče terpljenje v peklu, da je pogubljenim odtegnjeno, gledati Božje obličje. Sv. Krizostom pravi: „Ako kdo tisuč peklov imenuje, vendar ni še nič rekel proti muki peklenski, da jim je odtegnjeno večno zveličanje in gledanje Božjega obličja.“ Saj to po nekoliko skusimo že tukaj na zemlji. Če Bog človeku še toliko terpljenja ali velike nesreče pošlje, vendar vse zamore prenašati, dokler mu mili Bog pusti le notranji mir in tolažbo. Če mu pa Bog to odvzame, človek pade v nepoterpežljivost, ja lahko da celo obupa. Tako je pogubljenim. Ako bi jim Bog le svojega obličja ne odtegnil, in jim dajal znotrajno tolažbo, ne bili bi tolikanj nesrečni. Ker pa tega nimajo, so naj nesrečniše stvari. Zato terpijo z naj večo nepoterpežljivostjo, z obupanjem, kolnejo in preklinjajo sami sebe, ter si tako množijo nesrečo svojo. Kedar premišljujejo neizrečeno veselje svetnikov, kterega so tako nepremišljeno zapravili, jezijo se sami nad seboj, in si pogubljenje le še veče delajo. — Kdor je kdaj zgubil kaj drazega, posebno ljubljenega in ni te zgube pozabiti mogel, zamore si nekoliko misliti, kako hudo je pogubljenim v peklu, ki so zgubili Boga, neskončno dobroto samo.

2. Zraven te nezmerne zgube pa imajo pogubljeni v peklu nepreštete muke, ktere čutijo na svoji duši in na svojem telesu. To nam kaže Bog, ki grešnikom žuga že v stari zavezi, rekoč: „Ogenj se je vnel v mojem serdu, in bo gorel do naj spodnjega pekla.. Nakopičil bom nad nje nadloge, in svoje pšice bom v nje postrelil. Za lakoto bodo poginili, in ptice jih bodo požerle s pregrenkim grizom, poslal bom med nje zobe zverin, s serdom po zemlji lazijočih merčesov in kač. Zunaj jih

bo pokončal meč, in znotraj strah, mladenča in deklico, dojenca in sivčka.“ (V. Mojz. 32, 22—25.) Te kazni so podoba peklenskega terpljenja, ki bo zadelo vse prelomljevavce Božjih postav. Gospod Bog sam našteva vse naj hujše prekletstvo, ktero bo zadelo hudodelnike. Udaril jih bo Gospod z uboštvom, z merzlico in mrazom, z vročino in sušo, s strupenim hlipom in z rijo, ter jih bo preganjal, da bodo padali pred sovražniki. Udaril jih bo s turi, z norostjo, in s slepoto in z zdivjanostjo. Terpeli bodo sramoto, s silo bodo stiskani; in nikogar ne bo, ki bi jih otel. Trepetaje bodo stermeli nad tem, kar bodo gledale njihove oči. In Gospod bo le še namnožil njihove nadloge, velike in stanovitne nadloge, in silno hude. Obernil bo v nje vse stiske, kterih se bojé. Verh tega še vse bolezni in nadloge, ki niso popisane, bo pripravil Gospod čez nje. Dal jim bo boječe serce in prepadene oči in v žalosti obnemagano dušo. (V. Mojz. 28, 15—65.) Vse te nadloge napoveduje Bog sam prelomljevavcem njegovih zapoved. In ko bodo vse te in še druge britkosti, ki se popisati ne dajo, zadele pogubljene, bo njihovo terpljenje zares nezmerno in neštevilno.

Zato nas uči sv. Bernard, da terpljenje pogubljenih v peklu je tako neštevilno, da noben človeški jezik vsega dopovedati ni v stanu. To že kraljevi prerok spozna, ko pravi: »Obdajajo me zlegi, kterih ni števila; moje pregrehe so me popadle, in nisem mogel gledati.“ (Ps. 39, 13.) To je, kazen za pregrehe so na me planile, in toliko jih je bilo, da jih zavoljo obilnosti pregledati nisem mogel. Zato so pa vse muke in vse terpljenja tega sveta le senca, komaj podoba peklenskega terpljenja. Kakor toraj sv. Pavel piše od nebeškega veselja, da ga ni vidilo nobeno oko, ni slišalo nobeno uho, ne občutilo nobeno človeško serce; ravno

tako zamoremo reči od peklenskih muk: Oko ni vidilo, uho ni slišalo, in v serce človekovo ni prišlo, kar je Bog hudega pripravil tem, ki ga žalijo in jezijo. In kakor sem že rekel, ako bi vse terpljenje in vse bolečine, kar so jih ljudje že na tem svetu preterpeli in jih bodo do konca sveta še terpeli, skup vzeli, ne bi se dale primeriti naj manjši peklenski muki. Sv. Avguštin celo pravi, da vse terpljenje tega sveta, v primeri z večnim ognjem, ni le majhno, ampak ni nič proti peklu.

Kaj bodo vendar pogubljeni terpeli na svoji duši?

a) Kedar naš ljubi Jezus pripoveduje od peklenskih muk, ktere so pripravljene pogubljenim, trikrat ponavlja te-le besede: „Njih červ ne umerje.“ (Mark. 9, 47.) Kaj je ta červ? Ta červ je huda vest. Vest, ta resnični, notranji glas, že tu na zemlji ne da pokoja ne miru, le z grozo, s strahom in bolečino napolnjuje grešnika po storjenem grehu, ter ga nezadovoljnega dela. In ker ima človek prosto voljo, da lahko stori dobro ali hudo, tako si prostovoljno služi plačilo ali kazen, zato si mora sam sebi pripisati dolg, kterega si napravi z grehom, ki ga je storil tudi s svojo lastno prosto voljo. Ker pa to očitanje zavoljo storjenega greha hudo de, skli in peče, pravimo, da vest človeka peče ali grize. Pogubljeni v peklu bodo pa svoje pregrehe in hudobije večno pred očmi imeli, na vekomaj pominjali, pa tudi na večno le sami sebi si svojo nesrečo pripisovali in tako jih bo večno pekla vest. „Njih červ ne umerje.“

In trojno bo to grizenje prebujene vesti. Na pervo bo pogubljene čez vse mučila misel, da so si za prazen nič nakopali večno pogubljenje. Grozovita bolečina jih bo prešinjala, ko bodo premišljevali, da za nič koristi, ko senca minljive reči, za v trenutku zginljivo veselje

so zgubili Boga in večne nebesa, pa se pogreznili v večno pogubo. Kako bodo zoper sebe divjali in vpili: Mi norci, mi preslepljeni, kako smo vendar mogli za prazen nič večno nesrečo si nakopati? Kaj smo pa dobrega vžili za to večno terpljenje? Kratko veselje, še to z žolcem namešano, kterega smo se že pred svetom sramovali; veselje — pa saj ni bilo veselje! ki nam je bolezen nakopalo, nas prerano v grob spravilo, dušo pa v pekel potisnilo! Nektere trenutke zdaj z večnostjo plačujemo! Po časti smo hrepeneli, jo morebiti nezasluženo vjeli, ki nas je pa prevzetne, neusmiljene storila, nas vpijanila in nam za zveličanje skerbeti branila. Prave časti pa, da bi bili otroci Božji, sodeleži Kristusovi, nismo nikoli imeli in je nismo iskali ne. — Bogastvo smo imeli, ktero pa je nas gospodarilo in ne mi njega; bogastvo, ktero smo drugim nabirali, kterega zdaj ne vidimo, ktero nam je le v pekel pripomoglo. — Vse, pa prav vse, smo nezvestemu svetu zapustili, in za vse tako hitro minljivo zdaj večno terpimo!

Drugo pikanje hude vesti bo v misli: P o g u b l j e n s e m, p a b i b i l l a h k o z v e l i č a n! Oh, bo kričal zaverženi, da bi se bil le mervo trudil, da bi bil le toliko za nebesa storil, kar sem za pekel terpel, zdaj bi bil med izvoljenimi v svetih nebesih! Ali zamujeno je! popraviti se ne da! Bog Oča me je vstvaril, da bi me večno srečnega storil; Bog Sin me je odrešil, za me toliko terpel, da bi me bil večno zveličal; sv. Duh me je posvetil, ter me je hotel zveličati v veri, v kteri sem živel; tudi sam sem čutil nagnjenje po sreči, po zveličanji; — in zdaj sem pogubljen! — Veliko zveličanih je pred menoj živelo, njihovo življenje sem bral, sem znal; veliko jih je v nebesih, kteri so z menoj živeli; videl sem jih, pa sem se jim posmehoval! Kdo in kje so zdaj? Kdo in kje sem jaz? Njihove terpljenja, trudi in nevarnosti, vse je jenjalo, jaz pa terpim;

oni so v nezmernem veselji, jaz pa terpim; oni so v večni sreči in zadovoljnosti, jaz pa terpim; srečna večnost je njim v plačilo, jaz pa terpim; Bog sam jim je življenje, jaz pa le terpim! O strah in groza, ki mora prešiniti muzek in kosti!

Tretje pikanje hude vesti bo misel: Pogubljen sem pa sam sem kriv! Ako bi pogubljeni ne bili imeli potrebne gnade, ali bi bili pogubljeni zavoljo zaderžkov, kterih se ogniti, jih premagati niso mogli, bi jim vest toliko ne očitala. Ta misel pa: „Sami smo si krivi svoje večne nesreče“, jim množi terpljenje, jim pekel nesterpljivega dela; in to tem huje, kolikor več gnad so prejeli. Oh, si mora vsak pogubljen očitati, Bog me je za se vstvaril, jaz pa zanj nisem maral! Vest mi je očitala, jaz sem pa nalašč njeno grizenje dušil! Drugi so me opominjevali, jaz sem vse opomine zaničeval! V grehih sem živel, ker sem v grehih sam živeti hotel! Oh sam, in le čisto sam sem kriv!

Kako prestrašno in grozovito mora biti to grizenje vesti, imamo že na zemlji več zgledov. Ljudje, ki so storili velike hudobije, na primero ubijavci, niso mogli prenašati grizenja in pikanja svoje zbujene vesti; sami so šli pred gosposko, razodeli in spoznali so svoj greh in se podvergli zasluženi kazni. Hotli so sami kaznovani biti, da bi le potolažili grizenje svoje vesti. Pogubljene pa bo ta vest vekomaj večno pikala. „Njih červ ne umerje.“

b) Druga duhovna muka bo prestrašna nevoščljivost in sovraštvo, ki bo mesarilo serce pogubljenim. Sv. Antonin pravi: „Pogubljeni zavidajo zveličanim njih slavo, ktero sploh spoznajo; oni zavidajo tudi nje, ki so bili v življenji njih znanci in prijatli; njih spridenost je tolika, da želé, da bi bili vsi ž njimi vred pogubljeni.“ Ta nevoščljivost jih bo vse zbegala,

in v obupnosti si bodo eden drugemu upili: „Ti so, ki smo jih nekdaj imeli v smeh in v zasramljiv pregovor. Mi neumni smo njih življenje imeli za nespamet in njih konec za nečast. Glej, kako so zdaj šteti med otroke Božje in njih del je med svetniki.“ (Modr. 5, 3—5.) V tej nevoščljivosti bodo celo Boga sovražili. Neki imeniten pevec popisuje terpljenje pogubljenih in pravi: Le eno kapljico vode mojemu gerlu, ki že milijonov let gaga, kliče pogubljeni, ali odmevalo se mu bo: Vekomaj gagaj! Le edino kaplico tolažila moji britkosti, ktera moje večno obsojeno serce prestrašno oklepa! Zastonj! trenutek zveličanja si zamudil! Pa, bo rekel ojster angelj Božji, ljubi Boga in vzdigni se k Bogu! Pogubljen pa se pogrezne v brezno rjoveč: „Ljubiti, če bi tudi mogel, vekomaj nočem!“

c) Prestrašna bo tovaršija, v kteri bodo pogubljeni v peklu. Če prederznemu hudobnežu groziš s peklom, ti neumnež pravi: Saj ne bom sam v peklu. Ja res ne boš sam, ali kolikor več bo pogubljenih, toliko huje bo pogubljenje tvoje. Mar je lepo, mar je prijetno v hiši, ki je polna hudobnih ljudi, ki med seboj v vednem prepiru živé, ki eden druzega, kakor vejo in znajo, pikajo in preganjajo, ki si, kolikor le morejo, življenje grené? Kaj ne pravimo, da je taka hiša živ pekel? In vendar je to slaba senca pekla, kjer je cela druhal samih hudičev in samih hudobnih ljudi. Tam so černi angelji, pravi sv. Kasijan, ki iz svojih oči goreče pšice švigajo, ki kažejo, kakor sloni svoje zobovje, kterih pogled le strah in smert napravlja.“ Jaz mislim, ako bi v peklu nobene druge muke ne bilo; vendar bi pekel bil edino zato, ker je prebivališče hudičev in hudobnih ljudi.

Ti, ki prederzno praviš: Saj ne bom sam v peklu, pomisli nekoliko to prestrašno tovaršijo peklensko. Družba hudičev, ktere tukaj tolikokrat kličeš, verjemi, da ti ne bo prijetna, ne vesela, bo prestrašno grozna. Mi nimamo nobenega hujšega sovražnika, kakor hudiča, kteri nas tako sovraži, da bi nas, ako bi mogel, vsak trenutek na dno pekla pahnil in priklenil. Zavid in sovraštvo, s kterim se je že v začetku zoper Boga spuntal, ki ga na Boga izliti ne more, izliva na pogubljene, da jih muči prestrašno. In ako bi jim ne prizadel čisto nič žalega, že njegova pričujočnost in tovaršija je nesrečno pogubljenim tolika muka, da samega strahu kopernijo.

Grešnik, ki si terdovraten v svoji hudobiji, da se norčuješ s peklom, poslušaj, kako gerd je hudič. Že sveto pismo daje luciferju, poglavarju vseh hudobnih duhov, take imena, ki njegovo hudobnost pomenjajo. Zavoljo neusmiljenosti ga imenuje leva, zavoljo oblasti in moči behemot ali kit, zavoljo hudobnosti kačo, zavoljo goljufije očeta laži, zavoljo velike oblasti vojvoda tega sveta, zavoljo napuha kralja vseh prevzetnih. Poslušajte, naj vam povem, kako pobožni Job popisuje luciferja; on pravi: Kdo bo poveršje njegovega oblačila razkril? Kdo bo šel v sredo žrela njegovega? Okrog njegovih zob je strah. Ena ustnica je z drugo sklenjena, da še sapica skozi nje ne gre. Njegovo kihanje je ognjena svitloba, njegove oči so kakor trepavnice jutranje zarje. Iz njegovih nosnic se vali dim, kakor iz podkurjenega in vrelega kotla. Njegovo dihanje vnema žerjavico in plamen šviga iz njegovega žrela. Njegovo serce je terdo kakor kamen in zgoščeno, kakor kovaško naklo. Za železo toliko mara, kolikor za slamo, in za bron, kolikor za trohljivi les. Za kladvo toliko mara, kolikor za sternje. (Job. 41, 4—25.) Tako opisuje sveto pismo peklenskega poglavarja luciferja. Kdo bi si želel družbe njegove? kdo bi želel le enkrat ga videti? — Kdo bi rad ž njim na vekomaj prebival?

V peklu pa ni sam lucifer, ampak tam je sto in sto tisuč drugih hudičev, ki so ravno tako strašni in gerdi, da človek nobenega pogledati ni v stanu brez smertne groze. Sv. pismo jih imenuje divje zveri, kače, škorpijone, volke, pse, krastavice in hudobne duhove. Dva pa si nista enaka, eden je gerši od druzega, eden hudobniši od druzega; kakor na svetu nista dva človeka popolnoma enaka.

Oj terdovratni grešnik, ki praviš, da ne boš sam v peklu, pomisli, pomisli, kako bodo ti gerdi hudiči vsakoverstne pošasti počeli, da bodo pogubljene plašili in strašili. V prestrašnih podobah se bodo zverali, da bodo nesrečni pogubljeni straha koperneli. Kaj strah človeku premore, to skušnja uči. V velikem strahu lasje človeku po koncu stopijo, vsi udje se mu tresejo. Zgodilo se je tudi že, da od prevelicega strahu so človeku na mah vsi lasje beli postali; ja da je že kdo samega strahu na nagloma umerl. Kdo bi bil toliko serčen, da bi brez luči spal pri merliču? Vsacega je bolj in manj strah. Ker je pa človeka že rado strah tu na zemlji, oh! kaj bo pa v peklu? Kaj boš počel, ko se bodo peklenske spake v temi okoli plazile, in pogubljene plašile? Zato poslušajte vsi, ki ušesa imate; poslušajte, kaj pravi sv. Pavel: „Ne dajajte prostora hudiču!“ (Efež. 4, 27.) In sv. Jakob nam kliče: „Bodite Bogu podložni, hudiču se pa ustavljajte“, da enkrat k njemu, v njegovo druščino ne pridete. (Jak. 4, 7.)

Zraven hudičev bo pa v peklu še druga prestrašna tovaršija, in to bodo vsi pogubljeni ljudje. In, o moj pravični Bog! tudi teh bo neštevilna divja jata. Ali ta tovaršija ne bo manjšala, ona bo le še množila in višala terpljenje pogubljenim. In kar bo neizrečeno množilo peklenske muke in strahoto peklenske tovaršije višalo, bo večen kreg in prepir med pogubljenimi. Eden druzega bodo kleli, eden druzega psovali, eden

drugemu škodovali in nagajali, kolikor bodo le premogli. Naj strašnejši kreg in prepir, kletev in ropot bo med njimi, ki si so v pogubljenje, kakor si bodi, pomogli. „Ti, ti si kriv, da sem jaz tukaj, da sem pogubljen! ti si me s svojim slabim zgledom zapeljal! ti si me s svojimi razvzdanimi pogovori, s svojimi sleparskimi obljubami prevaril in v greh premotil! si mi nedolžnost ukradil!“ In kaj bodo očitali pogubljeni otroci svojim tudi pogubljenim staršem? „Vi, vi ste krivi, da tu gorim, ker me niste svarili, ne kaznovali, mi celo slabe zglede dajali!“ O kdo bo poslušal ta grozoviti prepir, to prestrašno očitanje! Kako bodo zopet starši preklinjali in rotili svoje otroke, kteri so jih s svojo nepokorščino v pekel pripravili! Bog nas varuj, da bi ne bili nikdar priče te grozovite zmešnjave!

d) Zdaj vam pa še nisem opisal vsega peklenskega terpljenja. Večni sodnik bo rekel pogubljenim na sodnji dan: „Poberite se od mene, prekleti! v večni ogenj!“ (Mat. 25, 41.) Da je v peklu resnično ogenj, vemo iz svetega pisma, ki velikrat govori od tega ognja. Le nektere izreke naj vam omenim. Naš Zveličar Jezus Kristus sam pravi: „Ako te tvoje oko pohujša, izderi ga in verzi ga od sebe; bolje ti je z enim očesom iti v življenje, kakor dve očesi imeti, in verženemu biti v peklenski ogenj.“ (Mat. 18, 9.) V priliki bogatina in ubozega Lazarja kliče zaverženi bogatin, da bi mu Lazar le z v vodo pomočenim perstom ohladil njegovi jezik, „ker grozovitno terpim v tem plamenu“, vpije. (Luk. 16, 24.) Velikrat se pridevljejo peklu priimki, ki naznanjujejo njegov ogenj. Imenuje se pekel peklenska peč (Mat. 13, 20.), mlaka, kjer gori ogenj in žveplo; neugasljivi ogenj. Tudi vemo da je pravični Bog večkrat že tukaj na zemlji hudobneže z

ognjem kaznoval. Na Sodomo in Gomoro je deževal žveplo in ogenj od Gospoda iz nebes. (I. Mojz. 19, 24.) Nadaba in Abiuda je požerl ogenj z nebes, ker sta djala ptujega ognja v kadilnico. (III. Mojz. 10, 1, 2.) Petdesetere vojake s poveljniki vred je požgal ogenj z neba, ker so hotli preroka Elija umoriti. (IV. Kralj. 1, 14.) Ker je pravični Bog že tu na zemlji večkrat ognja se poslužil, da je kaznoval hudodelnike, kdo bi mogel dvomiti, da ni podnetil tudi peklenskega ognja, s kterim bo pokoril tudi večno pogubljene? Ravno tako učé tudi cerkveni učeniki. Že sv. Justin pravi, da grešnikom je pripravljen večen ogenj. Sv. Avguštin večkrat pripoveduje od večnega ognja, ki v peklu gori. Sveti Gregor veliki pravi: „Dobro vem, nič ne dvomim, da v peklu je resničen ogenj.“

V peklu je tedaj zares ogenj, v kterem bodo pogubljeni na vekomaj goreli in terpeli. Zdaj pa, predragi moji! malo pomislimo, kako strašno je goreti?

Med vsem časnim ali telesnim terpljenjem ni večega, ne hujega, v kterem bi več terpeli, kakor je ogenj. Ko so mučence na tezalnicah pretegovali, ali s kolesi terli, ali jim ud za udom sekali, bilo je to grozovita muka; ali vse to terpljenje se ne more primerjati s terpljenjem, kterega terpi človek, ki v sredi ognja stoji in živ gori. V ognji goreti, je zares nečloveško terpljenje. Dotakni se le razbeljenega železa in kaka bolečina te bo vsega prešinila? V trenutku zgine koža, sirovo meso se prikaže, kri teče in bolečina je prestrašna, ki prevzame mozeg in kosti. Prisiljen boš vpil in kričal, kakor da bi bil obnorel. To se ti že zgodi, če se le en sam trenutek, le dotakneš razbeljenega železa; kaj bi bilo, ako bi moral v roci deržati razbeljeno železo tako dolgo, da bi zmolil en očenaš? Oj, kako bi se zvijal, tresel in trepetal! In kakošna bi bila tvoja roka? Koža zgorela, meso spečeno, žile odperte in kosti bi bile černe.

Strašna bolečina bi te tergala, da bi obnemogel in se na tla zgrudil.

Če je pa pozemeljski ogenj že tako strašen, baj bo delal še le peklenski ogenj? Misli si, da si s svojimi hudobijami zaslužil, da te živega sožgejo. Veržejo te v ogenj, v sredi ognja goriš celi dan in še ne umerješ. Kako bi ti vendar bilo v ognji? Kričal, vpil, tulil, rjovel in zvijal bi se, da bi se smilil vsacemu, kdorkoli bi te videl. Sežgani bi bili tvoji lasje in obervi; nos in ušesa in usta bi že zgoreli; tvoje meso po vsem životu spečeno, videla bi se ti rebra, vidile vse kosti; ves živ ogelj bi bil in tako opečen, da bi te nihče ne poznal.

Oh, in peklenski ogenj je še ves drugačen kakor naš pozemeljski. Pomislimo še to! Kaj ne preljubi! če hiša gori, je vročina velika; kedar pa gori cela vas na enkrat, čuti se že od dalječ. Peklenski ogenj pa je veči, kakor ves pozemeljski skupaj. — Drugič pa vsi vemo, da v peči zapert ogenj je veliko bolj vroč, kakor je ogenj, ki gori pod milim nebom; in to zato, ker zaperta vročina ostane skupaj in se shladiti ne more tako lahko. Ako bi bil človek živ veržen v razbeljeno apnenico, kakošna nezmerna bolečina bi ga na mah prešinila! V enem trenutku bi bil enak razbeljenemu železu, tako bi zgorel, da bi se mu koža in meso od kosti ločila. — Videl sem enkrat, kako so velik sirov hlod v razbeljeno apnenico zavalili, ali v enem trenutku je bil ves v plamenu.

Peklenski ogenj pa ni samo zato tako vroč, ker je največi, in zapert v nezmerno veliki razbeljeni peči, ampak tudi zato ker je čeznatoren, podneten z žveplom in s smolo, kakor pravi prerok Izaija: „Premenili se bodo njegovi potoki v smolo, in njegova perst v žveplo, in njegova dežela bo goreča smola.“ (34, 9.) In sv. Janez piše v skrivnem razodenji: Grešnik „bo terpel

v ognji in v žveplu, in dim njih terpljenja se bo od vekomaj do vekomaj kviško kadil; in noč in dan ne bodo pokoja imeli.“ (14, 9.) Mar niso to prestrašne besede, ker vemo, da ogenj od žvepla in smole je naj huje. Kakošno bo to prestrašno terpljenje, ko se bo grešnik pogreznil čez glavo v kipeči žvepljeni ogenj in bo noč in dan — oh, noč in dan! vekomaj tako ostal? Kdo bi se tega ne bal?

„Med našim ognjem in med peklenskim ognjem je tako velik razloček, pravi sv. Avguštin, da se zdi naš ogenj le namalan proti peklenskemu.“ Sv. Vincenci pa pravi: „Naš ogenj je merzel proti peklenskemu.“ Zato ker naš ogenj je natoren, peklenski pa čeznatoren. „Ves drugi je ogenj, ki služi ljudem, pravi Tertulijan, in ves drugi je ogenj, ki služi Božji pravici.“ Naš ogenj potrebuje živeža; peklenski ga ne potrebuje, ker vsegamogočna sapa Gospodova ga vžiga, kakor žvepljen potok, pravi prerok Izaija. (30, 33.) Naš ogenj sežge, kar veržeš vanj; peklenski ogenj pa žge in vendar ne sežge. Naš ogenj sežge le telesne reči; peklenski pa žge tudi duhove. Sveti Ligvori piše, da pogubljeni bodo obdani od tega prestrašnega nerazumljivega ognja, kakor poleno v peči. Pogubljen ne bo imel nič druzega ne nad seboj, ne pod seboj, ne okoli sebe, kakor le ognjeno brezno. Ako stegne svoje roke, zgrabi le ogenj, ako pogleda, vidi le ogenj, ako dihne, diha le ogenj. On bo v ognji, kakor je riba v vodi. Ja ta ogenj ga ne bo le zunajno obdajal, tudi vse znotrajne bo prešinil, da ga bo mučil. Njegovo telo bo vse goreče, tako da bo vrel drob v telesu, bo vrelo serce v persih, bodo vreli možgani v glavi, bo vrela kri po žiljah, vrel bo celo mozeg v kosteh. Vsak pogubljen bo za se, kot razbeljena peč. „Naredil jih boš kakor ognjeno peč“, pravi kraljevi prerok. (Ps. 20, 10.)

In kakor bo gorelo telo, tako bo kopernela duša v tem peklenskem ognji. In tudi to muko bo le še množila prestrašna tovaršija peklenska. Vsi vpijejo, rjovejo in trepetajo, pa nič boljšega jih ne čaka. Vsi divjajo, pa nič ne pomaga. Vsi kličejo na pomoč, pa nihče se ne oglasi. Vsi po ohladilu tulijo, pa ga nikjer ne najdejo. Vsi z evangeljskim bogatinom vpijejo: Le konec persta v vodo pomočenega! le edino kaplico vode! pa tudi to jim ni dovoljeno. O prestrašno povračilo za tisto mervico grešnega slada, kterega so v svojem življenji okusili! O grozovita pravična roka, ki vedno tepe, vedno mori, pa nikdar ne umori!

Kaj ne, da zdaj le zdihuješ z menoj, o keršanska duša! Bog me varuj peklenskega ognja! Jaz pa ti zakličem: Varuj se le greha, ker te edino le greh pogrezniti zamore v peklenski ogenj!

In ker je pa telo pripomoglo z vsemi svojimi čutili svoji duši v večno pogubljenje, zato bo to peklensko terpljenje še posebno zadelo te čutila. Oči bodo mučene s prestrašno temoto; kajti peklenski ogenj bo žgal, pa ne bo svetil. Gospod Jezus sam imenuje pekel unajno temo. (Mat. 8, 12.) Ušesa bodo morale poslušati vedno tulenje in rjovenje, kletev in vdeljevanje vseh pogubljenih. Šum strahu bo zmeraj po ušesih tulil, pravi pobožni Job. (15, 21.) Duh bo terpinčil neprenesljiv smrad. Sv. Bonaventura meni, da, ako bi bil kteri pogubljen iz pekla na zemljo veržen, bi od njegovega smradu vsi ljudje pomerli. Slad bo kaznovan z lakoto in žejo po besedah Kristusovih: „Gorje vam, ki ste siti, zakaj stradali bote!“ (Luk. 6, 25.) Kajti ne bo je tam kapljice vode, da bi si ohladili razbeljeni jezik. (Luk. 16, 24.) Čutje bo terpinčeno s prestrašnim mrazom in z neprenesljivo vročino; zato govori Gospod od škripanja in šklepetanja z zobmi. —

To so muke, ki pekel — pekel delajo. Groza obide človeka, ki le sliši od njih, kaj še le bo njemu, ki jih bo terpeti moral, in to brez tolažbe, brez polahčenja! Ako bi mogoče bilo, videti ali občutiti le en sam trenutek to, kar pogubljeni v peklu terpé, mislim, da naj veči hudobnež, naj terdovratniši grešnik, priseženi nevernik bi bil svetega straha prevzet ter bi šel v se in bi vse žive dni delal naj ostrejšo pokoro. Tako prestrašno je terpljenje pogubljenih v peklu.

e) In vendar le še nisem vsega povedal! Kar pekel še le pravi pekel dela, je, da pogubljeni bodo vse to na vekomaj terpeli.

Žalostnemu človeku je naj bolja tolažba ta misel, da njegova nadloga bo le en čas terpela. Ako bi vedel, da nima biti nobenega konca, kmalo bi v nepoterpežljivosti obupal. Človek je že tak, da še veselja in radosti se hitro naveliča, da vedno kaj druzega poželi. Dolge in še tako dobre pojedine, naj boljša in naj meča postelja se mu pristudi, in zopet spremenjenja hoče. Kaj pa bo v rečeh, ki so naši natori zoperne? Ako bi tebe mala mušica celi teden pikala in nadlegovala, in bi je odpoditi ne mogel; ako bi ti mala živalica po ušesu megolazila in bi je ves teden ne mogel spraviti vun; ako bi ti bilo za ojstro pokoro dano, da bi nosil mali robasti kamenček v svojem čevlju celi teden; oj, kako hudo bi bilo že to! To nam kaže in vsi vemo, da natora je tako občutljiva, da naj manjše zopernosti terpeti ne more, da si človek vije in prizadeva prej ko prej se znebiti vsake težave. Kaj bo pa v peklu? Preglej o grešnik! in poglej v prepad peklenske ječe — v hišo nesrečne večnosti! Poglej, poglej, kako strašno, kako grozno terpé pogubljeni v ognjenih breznih, v vreli smoli, v smerdečem žveplu! Eni so že dvajset let v teh mukah, drugi sto let, drugi tisuč let, nekteri že čez pet tisuč let. Ali vsi

morajo v teh prestrašnih mukah ostati ne le pet tisuč let, o ne, ampak vso neskončno večnost; in to brez tolažbe, brez olajševanja, brez počitka in konca, brez vse milosti, brez vsega upanja na kedajno odrešenje. Ta prestrašna misel jim množi terpljenje, da kot nori divjajo.

Je li res večno terpljenje?

Jezus, večni sodnik, bo rekel pogubljenim: „Poberite se spred mene, prekleti! v večni ogenj!“ In prec potem pravi sveto pismo: „In ti pojdejo v večno terpljenje.“ (Mat. 25, 42, 46.) In zopet pravi, da je „pekel neugasljivega ognja, kjer njih červ ne umerje, in ogenj ne ugasne“. (Mark. 9, 44, 45.)

To je tudi vedni nauk sv. katoliške cerkve in njenih učenikov. V tretjem stoletji je Origenes učil, da bodo pogubljeni enkrat z Bogom spravljeni in rešeni svoje velike kazni; ali vsa cerkev se je vzdignila in zavergla ta krivi nauk. Sveti Gregor pravi: „Pogubljeni imajo smert brez smerti, pomanjkanje brez nehanja, ker smert se tam vedno začenja in nikdar ne odjenja.“ To učita četerti lateranski in tridentinski zbor.

Tega nas tudi pamet prepriča, da pekel in kazni njegove morajo večne biti. Greh, kot razžaljenje Božje je neskončna hudobija, zato ker je razžaljen Bog neskončno, naj više bitje. Vsaka kazen pa mora grehu primerjena biti, zato grešnik s smertnim grehom zasluži neskončno večno kazen. Kazen pa zamore neskončna biti oziroma na velikost ali pa oziroma na dolgost. Oziroma neskončne velikosti je ne more prenesti grešnik, ker ni neskončno bitje; in zato zamore preterpeti in sicer veliko kazen, vendar neskončno velike ne. Zato pa mora biti kazen neskončno dolga, to je večna. Potem pa tudi grešnik, ko se loči iz tega sveta, v svoje spokorjenje nič

več storiti ne more; kajti čas gnade je pretekel zanj. Ker pa nobene gnade več nima, tudi pokoro delati ne more, kakor tudi rešivne cene za svojo dušo nikjer dobiti ne more. Umerl je v smertnem grehu, in v tem grehu ostane; Bog ga prepusti njegovi oterpnosti in nespokornosti, da se vterdi v grehu, od kterega se ločiti ne more; pa ga tudi ne sovraži, on sovraži le kazen za greh. In ker ga Bog zavoljo ljubljenega greha zaverže, sovraži Boga tako, da bi mu storil vse zlo, ako bi mogel. On ne upa in ne ljubi; on le sovraži, preklinja in je v obupnosti. Zato pa ostane vedno večno v grehu; in ker je pa greh večen, mora biti tudi kazen večna. Zato pa pravi sv. Gregor: „Velika pravičnost Božjega sodnika tirja, da ne ostanejo nikoli brez kazni, kteri v tem življenji niso hotli biti nikoli brez greha.“ In to, preljubi moji! nam kaže, da Bog nobenemu pogubljenemu krivice ne dela, ko ga večno kaznuje; temuč, da Božja pravica tirja, da je kazen večna, ker je tudi greh večen.

In tako je Bog moral storiti, ker je hotel, da se njegove zapovedi spolnujejo. Ako bi prelomljevalce ne čakala večna kazen, malokdo bi jih spolnoval. In tako uči sveto pismo, sv. cerkev in zdrava pamet, da pogubljeni v peklu morajo terpeti večne kazni.

Ne zamerite mi, predragi moji in preljubi! da vas danes zopet tako dolgo učim. Naj vam le še nekoliko povem:

K a j j e v e č n o s t?

Večnost je reč, ki nima niti konca niti kraja. Večnost ostane vedno in nikoli ne preide. Tako poguba zaverženih nima konca, nikoli ne bo prešla. Ko preide tisuč let, pride zopet druzih tisuč let. Ko preide sto tisoč let, začne se zopet druzih sto tisuč let. In tako gre na večno naprej. In ker v peklu ni niti dni niti let, zato nikdo pogubljenih ne ve, kako dolgo

je že pogubljen; nimajo več časa. Perva noč še vedno terpi, in nikoli ne preide.

Kristjani! mislimo si: Bog bi poslal v pekel enega svojih angeljev, ki bi pogubljenim rekel: „Jenjajte plakati, bodite potolaženi; prišel bo čas, ko se vas bo Bog usmilil!“ — Vsi z enim glasom bi zaupili: „Kdaj? kdaj? Ali bomo še sto let terpeli?“ — „To bi bilo premalo.“ — „Bo li zadosti deset, dvajset ali trideset sto let?“ — „To še ni zadosti.“ „Saj milijonkrat sto let bo zadosti!“ „Tudi to ni zadosti; Bog vas bo rešil iz tega terpljenja, ko bo preteklo tolikrat milijonov sto let, kolikor je zvezd na nebu in kapljic v morji.“ Ako bi Božji angelj tako pogubljenim govoril, bil bi jim ta prestrašni glas vendar v veselje in v tolažbo; kajti ta prestrašna versta milijonov let bi vendar le enkrat pretekla, in ko bi pretekla, bili bi rešeni. Pa, o moj Bog! tega veselega glasa noben angelj pogubljenim prinesti ne more. Nad peklenskimi vrati stojé zapisane dve besedi, pravi neki cerkveni učenik. In te dve besedi, ste: „Zmiraj! — Nikoli!“ Te dve besedi ste tečaja, na kterih se obupanje pogubljenih brez prenehanja verti. Ko stiskani v prestrašnih mukah rjovejo z glasom, ki mozeg in kosti prešinja, rekoč: „Kako dolgo bo še to mučenje?“ razlega se po peklenskih stenah: „Zmiraj!“ In se zopet v neizrekljivem hrepenenji ozrejo po svetih nebesih in zvijaje vprašajo: „Kdaj bomo tje prišli in se prikazali pred obličje Božje?“ (Ps. 41, 3.) zašumi in zagromi jim po ušesih: „Nikoli!“ In ko slišijo to večno nikoli, spremeni se upanje v obupnost, prošnja v rotenje in zopet preklinjajo nebo, in preklinjajo zemljo, preklinjajo sebe, preklinjajo druge, preklinjajo dan in uro svojega rojstva; želijo si stotero smert, pa je ni več! „Njih červ ne umerje, in ogenj ne ugasne.“ (Mark. 9, 45.) Oh, prestrašni kraj! pekel, oh ti si res pekel!

Oj preljubi moji! kam vendar sem vas pripeljal danes? Vernite se nazaj ki ste bili s svojimi mislimi v prestrašnem peklu! Vam še lahko tako kličem; pogubljenim pa še sam Bog tega ne ukaže. Oh vernite se nazaj, delajte pokoro, dokler še čas imamo. Bojte se pekla, bojte in varujte se še bolj smertnega greha, ki nam pekel odpre. V vsaki skušnjavi spominjajte se pekla, kjer bo večna kazen za hitro minjočo slast nesrečnega greha. Oh ognimo se naj veče nesreče, dokler še čas imamo. Varujmo se greha, za storjene se pokorimo, da rešimo svojo dušo. O milostljivi Jezus! saj si tudi za nas svojo rešnjo kri prelil, oh, daj nam svojo pomoč, da si pekla ne prislužimo, temuč da te vekomaj v nebesih častimo in molimo! Amen.

LXXXIX. Keršanski nauk.

4. Od nebes. *a) Kaj so nebesa?*

Na svetu vsaka reč le en čas terpi; tako bo tudi mojih keršanskih naukov enkrat konec; to je razlaga keršanskega nauka se bliža svojemu koncu. Dolgo, morebiti komu že predolgo vas učim. Kako dolgo vam govorim že le od keršanske pravice! In ko sem na tanko razložil, kako skerbno se moramo varovati greha, ki je edino zlo, ktero nam brani v našo pravo domovino, in sem vam tudi natanko opisal pot čednosti, po kterem hoditi moramo; sem vam še dopovedal, na tem potu počivati, postajati ne smemo, ampak da moramo vedno popolniši biti, da ne zapademo prestrašni kazni, temuč da dosežemo večno plačilo v svetih nebesih.

Zadosti černo sem vam popisal v poslednjih keršanskih naukih grozoviti kraj nesrečnih pogubljenih. Ne bom vam več

od tega govoril. Zdaj vam bi mogel le še natanko opisati plačilo zvestih, izvoljenih Božjih. Govoriti bi mogel

4. O d n e b e s.

Predragi moji poslušavci! Marsikteri nauk je bil natančen; marsiktero pregreho, pa tudi marsiktero čednost sem vam opisal in razkazal na vse strani; ko pa sem zdaj prišel do nauka od nebes, moram vam naprej povedati, da od nebes pa prav malo povedati vem. Saj nisem niti sv. Pavel, niti sv. Janez, ki sta bila že tu na zemlji, še v umerjočem telesu tako srečna, da sta gledala veličanstvo nebeško. Od nebes ne vem nič druzega povedati, kakor le to, kar sem bral v svetem pismu in kar berem pri cerkvenih učenikih, in to bom pa tudi vam povedal. Pa tudi to malo je zadosti, da toliko spoznate veličastne nebesa, da se bo resnobno za nje trudil vsak, ki ni v nečimernost posvetno ves zateleban, ki ni za vse više in popolniše ves oterpnjen in zaspan.

Naj poprej bi vam rad dopovedal:

a) K a j s o n e b e s a?

O preljubi! tega ne vem! Kakor ni mogoče, da bi mi s svojimi telesnimi očmi gledali solnčno svitlobo, in da bi ne oslepeli; tako nam ni mogoče, da bi videli ali spoznali že tukaj na zemlji pravo in popolno veličastvo nebeško! Ja še manj. Kedar bo enkrat naša duša očiščena vsega greha, vterjena in posvečena z gnado Božjo, pripravna zato, potem še le bomo videli in vedeli, kaj so nebesa.

Ko sem jaz še čisto majhen bil, morebiti pet ali šest let star, smo se otroci pogovarjali, kaj so nebesa, in kako bo tam? In kaj menite, kako smo si nebesa mislili? Vsi bolj revni in večkrat lačni smo ko meseni otročaji v dobri jedi iskali vse veselje in dejali smo, da v nebesih bomo same žganjce jedli. — To je, se ve da, neumna otročarija! Pa, ljubi moji! zdaj

sem odrastel, prileten postal, pa vam povem, da poznam prav veliko odraščenih, priletnih tacih neumnih otrok. So ljudje, Bog hotel, da bi med vami ne bilo nobenega tacega! ki so v ta svet tako zaljubljeni, da si v svoji slepoti nebesa mislijo pravo turško gostijo, polno mesenih, pozemeljskih sladnost, kjer bi le jedli in pili in vživali vse, kar poželjuje človeško sprideno serce. Od tacih se lahko reče, da si delajo nebesa po svojem kopitu. Ker v svojem življenju druzega ne želé in ne iščejo, stavijo si svoje nebesa v polno nasitenje teh svojih želj. O kako nizko lazijo taki ljudje! — Drugi zopet z revo in nadlogo obsuti, si mislijo nebesa življenje brez skerbi in truda, brez reve in nadloge, polne veselja in dobrih ljudi, ker bodo le molili in Boga gledali. Stara ženica je enkrat na smertni postelji vprašala svojega spovednika, je li res, da imajo duše v nebesih bele oblačila in cvetlične vence na glavi, in da roženkranc molijo, pa svete pesmi pojejo? Stermeti bi mogli, da so posvetni, bogati in pred svetom imenitni ali, kakor jim pravimo, žlahtni ali plemeniti, ki menijo, da za nje je Gospod Bog postavil posebej nebesa, v ktere noben revež ne bo prišel. Berem od take žlahtne, imenitne gospe, da je na zadnjo uro vprašala: Bodo tudi reveži v nebesih in ko so jej rekli, da, kteri pobožno živijo, bodo vsi v nebesa šli, se je proč obernila, pa dejala: Pa jaz ne grem tje in — je umerla. V kakošne nebesa je pač šla taka prevzetna duša?

Več tacih neumnih nebes si zida in stavi pozemeljski, ves v ta svet zakopani človek. Ja poznam človeka, kar sem že pravil, ki je dejal, da je zadovoljen, da ne mara za nebesa, če ga Bog vedno pusti v takih okoliščinah, kakor je zdaj. O moj Bog, kako nizko lazijo taki meseno-persteni ljudje!

Kaj so pa vendar nebesa? Neki učen mašnik je pisal cele bukve od nebeškega Jeruzalema, in ta pravi: Poznal sem

starega, prav imenitnega pridigarja, ki je imel marsiktero prelepo pa smešno misel. Ko je govoril od večnega življenja, dejal je: Ako učeni z vso svojo bistroumno umetnostjo popisujejo nebeško zveličanje, zdijo se mi, kakor otroci, ki v pesku peči delajo, pa mislijo, kako slavne palače so postavili. Ali pa se mi zdijo, kakor otroci, ki se vedejo kralje in velike kneze; ali pa, kakor otroci, ki obujejo čevlje svojega deda, pa po hiši kloboštrajo ter si mislijo, kako se jim to pristoji.

Kaj so vendar nebesa?

Nebesa so srečni kraj, kjer izvoljeni Božji, prosti vsega zla, neizrečeno veselje vso večnost vživajo. Samo to vem. In da bote imeli vsaj majhen in slab zaumen od svetih nebes, ki so namen vseh naših želj, naj vam to nekoliko bolj na drobno dopovem.

Lahko mi porečete: Kdo bo nek vedel in povedal, kaj so nebesa, saj ni nobenega iz nebes, ki bi jih opisal; in saj vemo, da svetniki si ne želijo nazaj, kakor pogubljeni ne morejo nazaj. — Ali pa res ni bilo še nobenega iz nebes, ki bi nam kaj povedal, kako in kaj je v nebesih? Kdo je pa bil oni, ki je rekel ljudem: „V hiši mojega Očeta je veliko prebivališč; ... grem, vam mesto pripravljat ... in vas bom k sebi vzel, da bote tudi vi, kjer sem jaz?“ (Jan. 14, 2, 3.) Kdo je rekel: „Pravični se bodo svetili, kakor solnce v kraljestvu mojega Očeta?“ (Mat. 10, 43.) In zopet: „Veselite se in od veselja poskakujte, ker je vaše plačilo obilno v nebesih!“ (Mat. 5, 12.) In kdo je bil on, od kod je prišel on naj svetejši vseh svetih, ki se je spremenil na gori Tabor v prečudni svitlobi z Mojzesom in Elijem? — On Jezus Kristus, z Očetom in svetim Duhom enega bitja, ene natore, on sam je prišel z nebes ter

nam je sam in po svojih apostelnih od nebes dopovedal toliko, kolikor nam je vedeti treba in koristno. Ako si k sercu vzamemo le to, kar nam je razodetega in kar nas uči zdrava pamet, že skeza, da napolni našo dušo z nepopisljivo radostjo.

Nebesa so toraj kraj — gotov kraj, kjer prebivajo svetniki. Jezus sam imenuje nebesa hišo svojega Očeta, v kteri je mnogo prebivališč. In Kristus je prišel iz nebes in je zopet šel v nebesa; in on sedi ob desnici nebeškega Očeta in od ondod bo zopet prišol, sodit žive in mertve. Vsi ti in taki izreki sv. pisma nam spričujejo, da nebesa so resničen ne le izmišljen kraj.

Kako vam vendar hočem popisati ta preserčni kraj? Sv. Avguština je poprosil njegov prijatel Sever, naj bi mu vsaj nekoliko povedal ali napisal od nebeškega zveličanja. Zaperl se je v svojo sobo, vzel je že pero v svojo roko, da bi naj poprej še pisal sv. Hieronimu, da bi ga po svoji navadi tudi v tej preimenitni popisavi v nekterih zadevah za svet vprašal. Na mah pa, kakor sam piše, ga je obdala prečudna svitloba, kakoršne še nikoli ni vidil in ktere dopovedati ni vstanu, in vso sobo njegovo je napolnila neizrečeno prijetna dišava. Začuden, ves sam iz se, zasliši čisti glas, ki mu de: „Kaj počneš Avguštin? Meniš li, da se more zliti vse morje v malo posodico, ali da se obseže vsa zemlja z eno roko? Boš mar ti gledal, kar nobeno oko ni vidilo; boš li ti razumel, kar nobega človeka serce ni razumelo? hočeš ti pregledati, kar je neskončno, nerazumljivo? S kakošno mero boš meril, kar je nezmerno?“ — In to je bil glas sv. Hieronima, ki je tisti dan v Betlehemu umerl, ki je pa s to prikaznijo pričal, da se dopovedati, opisati ne da nebeški dom, v kterega se je preselil. Zato pa piše sv. Avguštin: „Ta slava, ta lepota, to veličastvo, ki bo zveličanje naše, presega vse misli, vse

želje in vse besede naše. Kar je Bog pripravil prijatelom svojim, presega vso vero, presega naše upanje in presega našo ljubezen, presega vse naše življenje in hrepenjenje. To zveličanje zamoremo pridobiti, nikakor pa ne zadosti ceniti; ga zamoremo zaslužiti, pa nikakor ne popisati.“

Kaj so vendar nebesa?

Nebesa so dom Gospodov. Kako lep in častitljiv pa je ta Gospod! Kraljica iz Sabe, tako nam pripoveduje sveto pismo, je prišla gledat Salomona kralja. Ko je videla njegovo modrost in hišo, ktero je zidal, je videla jedila njegove mize, stanovanje hlapcev in opravila njegovih služabnikov in njih oblačila, je videla daritev, ktere je daroval Gospodu, ostermela je tako, da ni bilo več sape v nji, pravi sveto pismo. In rekla je vsa zavzeta: Nisem verjela, kar so mi pripovedovali od tvojih del in od tvoje modrosti. Blagor tvojim možem, in blagor tvojim hlapcem, kteri stojijo pred teboj ves čas, in poslušajo tvojo modrost! (II. Kron. 9, 3—7.) Ali, ljubi moji! kaj je Salomon v primeri z Bogom? In kaj je vsa njegova pozemeljska slava in modrost v primeri z večnim Bogom? „Glej! več kakor Salomon je tukaj!“ (Mat. 12, 42.) Tam je hiša Božja, Gospodov dom, nebeški Jeruzalem, po česar tergih in ulicah se večno Aleluja poje. Ta je nebeški Sijon, kterega si je Gospod sam sozidal, da se kaže v svoji časti. (Ps. 101, 17.)

Na njegovi nebeški mizi so jedi, ki oživljajo telo in dušo, ju delajo in ohranijo blažena, neumerjoča, častitljiva in slavna. Naj imenitniša jed na tej mizi je gledati Božje obličje, od kterega David pravi: „Nasiten bom, ko se prikaže tvoja slava. (Ps. 16, 15.) To je, zadosti mu bo, ko bo gledal in užival veličastvo Božje. Druga jed bo gledati Kristusa človeško natoro; po tej veliki radosti je zdihoval že poterpežljivi Job. „Vem, da moj odrešenik živi, in

poslednji dan bo vstal iz zemlje; in zopet bom obdan s svojo kožo, in v svojem mesu bom videl svojega Boga. Jaz sam ga bom videl in moje oči ga bodo gledale. (19, 25—27.) Po tej hrani je hrepenel tudi David, ko prosi: „O Bog, pokaži nam svoje obličje in oteti bomo.“ (Ps. 79, 4.) Tam je nevstvarjena krasota, nezmerna slava Božja. Tam bomo videli in razumeli bitje Božje v Očetu, Sinu in svetem Duhu. Tam bodo se svetile in razveseljevale Kristusove častitljive rane; tam se bo oživljala slava njegovega častitljivega telesa in lepota njegove duše.

Tam bo kraljeval naj lepši red. Vsi prebivavci imajo luč brez prenehanja, veselje brez zdihovanja, želje brez težav, ljubezen brez žalosti, nasitenje brez naveličanja, srečo brez pomanjkanja, življenje brez smerti. Vsi gledajo Božjo slavo in so po njem in v njem slavni in srečni. Tam je Jezus kralj večne časti, kralj večne slave. Bil je sicer že tu na zemlji, kot Bog in človek lep in ljubeznjiv; ali vse lepši — vse častitljivši je tam v nebesih. Tam je njegov glas sladek, sladek njegov obraz, sladko njegovo ime. O nebesa, presrečni kraj! Po pravici nam kliče sv. Pavel: „Iščite, kar je gori, kjer je Kristus, sedeč od desnici Božji!“ (Kološ. 3, 1.) Oh, ubogajmo ga! Glejte zemlja je grenka, nebo je sladko; zemlja je ječa, nebo je sloboda; zemlja je kraj pregnanstva, nebo je domovina; zemlja je dolina vednih solz, nebo kraj večnega veselja. Zato iščite, kar je gori! Mi smo ovčice, tam gori v nebesih je naš pastir; mi smo služabniki, tam gori je naš Gospod; mi smo otroci, v nebesih je naš Oča. — Kje je naš zaklad? tam gori v nebesih. Kje je naše prebivališče? tam gori v nebesih. Kje je naš dom? tam gori v nebesih. Kje je naše edino potrebno? tam gori v nebesih. Kje je naše zveličanje,

naše vse? tam v nebesih, tam v nebesih. — Oh, kaj imamo tukaj v tej solzni dolini? delo, nepokoj, nevarnost in potrebe, revo in nadloge, križe in težave, na zadnje pa nemilo smert. Kaj pa najdemo tam v nebesih? Tam najdemo v Bogu, svojem Zveličarju, mir in pokoj varnost in veselje, slast in življenje. Mi ljubimo in imamo radi, kar je sladkega, lepega, ljubeznjivega, prijetnega in dragega. Nebesa nam pa dajo, kar je naj sladkeje, kar je naj bolje, z eno besedo: vse. Saj v Bogu imamo vso vstvarjeno in nevstvarjeno lepoto, vse, kar je razveseljivnega in razžaljivnega.

O prav, prav so imeli zvesti služabniki Božji, ki so toliko hrepeneli in zdihovali po svetih nebesih, da jih je zares lepo slišati, kako so se, bi dejal, skušali, kdo bo bolj goreče in silniše hrepenel po presvetem raji.

Sv. Janez, učenec ljubezni, že eno manj ko sto let star, zdihuje preserčno: „Pridi, Gospod Jezus!“ (Skr. raz. 22, 20.) Sv. Pavel pravi: „Želje imam, razvezan in s Kristusom biti, kar bi bilo veliko bolje.“ (Fil. 1, 23.) Sv. Bernard večkrat moli: „Kdaj prideš, o Jezus! moj ljubi! veliko tisučkrat te želim!“ — Sv. Ignaci se ni bal nobene bolečine, nobene muke, nobene smerti; šele želel je umreti, rekoč: „Iz serca rad umerjem, da le grem vživat Kristusa, svojega Gospoda.“ Sv. Avguštin je pripravljen umreti, da bi mu le mogoče bilo, gledati lepo obličje, veličastvo in slavo Kristusovo. Zato zdihuje: „Kje si skrit, o prelepi! po kterem tolikanj hrepenim? Morebiti praviš, človek ne more mene videti in živeti? Če je tako, o Gospod! daj, da umerjem, da te bom videl; daj se mi videti, da tukaj umerjem. Jaz ne želim živeti; jaz želim umreti! želim razvezan, in pri Kristusu biti!“ — Sveti Ciprijan pa vabi in kliče vsem ljudem, naj obujajo goreče in silne želje po svetih nebesih, ko piše: „Želimo

in hrepenimo h Kristusu priti; ker nam bo tem večo slavo, tem veče plačilo dal, čem bolj smo po njem hrepeneli.“

Rekel sem, da nebesa so srečno prebivališče svetnikov. Kakošni pa bodo svetniki?

Sv. apostelj Pavel pravi: „Naše prebivanje je pa v nebesih, od koder tudi Zveličarja čakamo, Gospoda našega, Jezusa Kristusa, kteri bo premenil naše revno telo, in ga bo upodobil svojemu častitljivemu telesu.“ (Fil. 3, 20, 21.) Zdaj svetniki nimajo teles; na sodnji dan jih bodo zopet dobili; pa tako častitljive, tako lepe in krasne, prijetno dišeče in ljubeznjive, da se ne da nobena reč na tem svetu ž njimi primerjati. Vsako sveto telo bo svitlo, neterpljivo urno in hitro, in prederljivo ali tanko.

Telesa svetnikov se bodo svetile, kakor zvezde, kakor solnce, ja nektera sedemkrat bolj, kakor solnce. (Iz. 30, 26.) Kolikor svetejši je kdo živel, toliko bolj se bo svetilo njegovo telo. Vsako telo bo skozi in skozi svitlo, tako nezapopadljivo lepo, da, ako bi kdo zdaj videl tako telo, bi od veselja skopernel, kakor je Mati Božja razodela sv. Brigiti, rekoč: „Svetniki stojé pred mojim Sinom, kakor neštevilne zvezde; njih svitloba se ne da primerjati z nobeno časno svitlobo. Še celo to ti rečem: Ako bi se svetniki prikazali v svitlobi, ktero imajo, ne bi nobeno človeško oko prenašati moglo njih svitlobe, temuč bi oslepelo.“ Oh, kakošno veselje, ko se bo tvoje telo svetilo kakor solnce! Poglej! solnce vse razveseljuje in oživlja, kar se giblje in živi, in vse ga gleda z veseljem, karkoli ima oči. Tako bo tvoje telo tebe in nekako vse nebesa razveseljevalo. Zdaj si pa misli neštevilno miljonov takih solnc v svetih nebesih! O nezmerno, neskončno veselje.

Telo svetnikov bo neterpljivo; kajti spremenjeno, častitljivo telo ne more nič več terpeti. Ne more slabeti, ne more se starati ali se pohabiti. Nikdar ne bo terpelo ne lakote ne žeje, ne vročine ne mraza. V ognji ne bo moglo zgoreti, v vodi ne vtoniti, meč ga ne bo mogel prebosti, nobena teža ga ne bo mogla potlačiti. Častitljivo telo vsacega svetnika bo lepo, zdravo, neumerjoče, nespremenljivo in tako močno, da bi lahko celi svet verglo.

Naše telo bo v nebesih urno in hitro, hitrejše kot pšica, hitrejše kot veter, hitrejše kot misli. V enem trenutku obide lahko celo zemljo. V enem trenutku lahko stopi z nebes na zemljo. V enem trenutku pride lahko od enega konca nebes do druzega, brez truda, brez zamude.

Naše telo bo v nebesih prederno ali tanko, da bo lahko povsodi šlo, kjer in kamor bo hotlo, kakor Jezusovo telo po vstajenji, ki je skozi zaperte duri prišel k svojim učencem. Noben zid ni tako močen, nobene železne vrata tako terdne, nobeden stolp tako visok, nobena gora tako debela, da bi mogla vderžati sveto telo. Lahko stori, da ga nihče ne vidi, pa zopet, da ga ta ali uni vidi.

In kar bo veselje in srečo nebeškega prebivališča le še množilo, bo to, da bomo, ako v nebesa pridemo, brez nevarnosti ogledovali toliko sto tisuč prelepih svetnikov, ter se bomo radovali nad njihovo lepoto brez skerbi, da bi obtežili svojo vest. Naj manjši svetnik v nebesih je lepši, kakor vsi naj lepši ljudje na zemlji; o kako lepi bodo pa še le veči svetniki! Med vsemi bo kraljevala in jih vezala presveta ljubezen; kajti v Bogu se vsi ljubijo sto in stokrat bolj, kakor se tu na zemlji zamôrejo ljubiti naj zvestejši prijateli. In če se tudi na zemlji niso poznali, nikoli videli, bodo se v nebesih bolj spoznali, bolj ljubili, kakor da bi bili tukaj skupaj

rejeni in zrejeni. Vsak bo vedel, kje in kako je drugi živel, kaj in koliko je dobrega storil. Vsak vidi druzemu v serce ter spozna ljubezen, s ktero ga ljubi. Vsak se veseli slave druzega, kakor bi njegova bila; in naj manjši svetnik se veseli sreče naj večega, kakor on sam. To kaže, da še sence nevoščljivosti ni v nebesih.

O kako srečen kraj so nebesa! Velika nebeška ljubezen dela, da si svetniki eden druzemu svojo ljubezen skazujejo. Posebno bo ljubil vsak še tiste, ki so mu kaj v nebesa pomogli; posebno še tiste svetnike, ktere si je bil na zemlji za svoje patrone, za svoje priprošnike izvolil; pa tudi oni ga bodo posebno ljubili. Pa kaj bi vam pravil? Z Davidom bom rekel: „Blagor ljudstu, ki zna hvalo peti! Gospod! v luči tvojega obličja bodo hodili in v tvojem imenu se bodo radovali vsak dan!“ (Ps. 88, 16, 17.)

O srečno, presrečno mesto Jeruzalem! o nebeški Sion, ti prebivališče vseh izvoljenih Božjih! V tebi ni nobene noči, nobene teme. Kristus Jezus, kralj časti, Bog od Boga, luč od luči, solnce pravice, te razsvetljuje vekomaj s svojo častitljivo svitlobo. To belo in neomadežano Jagnje je tvoja jasna in lepa luč, je tvoje solnce in tvoja svitloba. O presrečno prebivališče svetnikov, ki se svetijo v tebi, vsak bolj, kakor svitlo solnce naše! Zares srečno si z vsemi svojimi otroci, kteri vselej in vedno pred nebeškim Salomonom stojé in poslušajo modrost njegovo. Pomagaj mi, oh pomagaj mi, da bom tudi jaz enkrat gledal to večno slavo! Z Mojzesom in z drugimi svetimi možmi bom vedno zdihoval in prosil: „Ako sem našel milost v tvojih očeh, pokaži mi svoj obraz; da te spoznam, pokaži mi svoje veličastvo!“ (II. Mojz. 33, 13, 18.) Trikrat — z ustmi, s sercem, in z deli hočem z

Davidom klicati: „O Bog, pokaži nam svoje obličje, in oteti bomo!“ (Ps. 79, 4.) Gospod, daj da vidimo tebe in slavo tvojo! Amen.

XC. Keršanski nauk.

b) V nebesih ni nobenega zla. — c) V nebesih je neizrečeno veselje. — d) Vse to veselje bo večno.

Kristjani moji! na preimenitno svatovščino smo povabljeni. Prišel je sam kraljev Sin nas povabit; poslal je tudi svoje poslance na vse kraje, da bi povabili še druge na veliko gostijo. Miza je že pogernjena; gostija je pripravljena; naj boljše jedila, naj slajše pijače nas čakajo, veselje neznano nam je odmenjeno. In mi vsi smo povabljeni; mene in vas vse kliče sam Božji Sin na nebeško svatovščino, kjer nam je odločen od vekomaj prostor večne radosti. Mene in vas kliče mili Jezus na svoj dom, kjer je svojim izvoljenim pripravil nebeško gostijo, večno večerjo. Mene in vas kliče v prebivališče svetnikov, kjer bomo gledali in spoznali veličastvo njegovo, kjer bomo nezmerno veselje eden z drugim vživali. Oj preljubi! pojdimo, pojdimo tje, v naš pravi dom! Zapustimo to ptujo sužnost, zapustimo to solzno dolino, vzdignimo se čez pozemeljske gore, prehodimo in prestopimo nebeško vežo neštetih zvezdnih svetov, in stopimo v kraljevo palačo presvetih nebes! Saj tudi nam je pripravljena sveta večerja; tudi mi smo povabljeni gostje; tudi nam je odločen zveličanski prostor! Pa, o moj Bog! kdaj bo prišel tisti presrečni, tisti zaželjeni trenutek, da bomo v resnici stopili pred obličje tvoje in začeli vživati večno slavo tvojo? Oh, to nam še ni pripuščeno!

Zato pa, preljubi moji in predragi! zberimo se v duhu in vsaj s svojim duhom podajmo se tudi danes v svete nebesa, ter pregledujmo, kolikor je ubogemu človeku mogoče, lepoto večnega prebivališča, ktero je dobri Bog pripravil izvoljenim svojim. Danes poglejmo da:

b) V nebesih ni nobenega zla. — c) V nebesih je le neizrečeno veselje. — in d) Vse to veselje bo večno.

b) Kako bo vendar v nebesih? Jaz vam ne vem povedati, kako lepo bo tam. Poslušajte le, kaj je vidil tisti preljubeznjivi učenec, ki je pri zadnji večerji na Jezusovih persih slonil, kterega je Jezus naj bolj ljubil, ker je bil naj bolj čist in svet, ker je bil nedolžen. Ta prelepi apostelj, sv. Janez je bil že tu na zemlji v svete nebesa zamaknjen in videl je nezmerno lepoto nebeško, in zdaj poslušajte, kako on pravi, kaj je tam videl. On pravi: „Ne bodo več ne lačni ne žejni; tudi solnce jih ne bo več peklo . . . in Bog bo obrisal sleherno solzo od njih oči.“ (Skr. raz. 7, 16, 17.) „In smerti ne bo več; tudi ne bo več ne žalovanja, ne vpitja ne bolečine.“ (21, 4.)

O veselje, o tolažba! poslušajte vi, kristjani! to je glas Božji iz ust poslanca njegovega, sv. Janeza, ki je v svojem zamaknjenji videl veselje nebeško! Tedaj tam ne bo nobene solze več. Revščina in nadloga, britkost in težava, križ in pomanjkanje, — jok in stok, vse, vse to ostane tu na zemlji; nobeno zlo ne more v nebesa. Nobena solza tam ne bo tekla z očesa; noben zdihljej ne bo šel iz potertega serca. O veseli se in raduj, ubogi, zaničevani, preganjani, z revo obteženi brat; veseli se in raduj nedolžna, zdihujoča sestra; nosita voljno svoj križ za Kristusom; saj sta slišala, da tam,

v nebesih ne bo nobenega žalovanja, nobene bolečine več; Bog sam bo obrisal sleherno solzo od vaših oči! Le prav kratek čas terpi; zdaj, zdaj bo prišel Gospod, in te popelje na večno svatovšino svojo!

Kako bo v nebesih?

Nobene smerti tam ne bo več. O tolaživna misel! Vsi, ki se ljubijo, se bodo vekomaj ljubili, se ne bodo nikoli ločili, bodo vekomaj skupaj ostali. Nič ne bo več pretergalo vezi njihove svete ljubezni. Tam ne bo jokala nobena zapuščena vdova s svojimi nepreskerbljenimi otročiči pri postelji umirajočega očeta; tam ne bo nobena mati s solzami močila obledenega obraza svojega ljubljenega otroka; tam ne bo noben prijatel žaloval zavoljo smerti svojega prijatelja; tam smert več ne kosi, več ne žanje. O veselje! o radost! starši, vi bote večno imeli svoje otroke; otroci, nihče vam vaših staršev vzel ne bo. O spominjajte se in premišljujte to srečno radost! Starši živite tako, da bote vredni nebes, izrejajte svoje otroke tako, da za nebesa zgubljeni ne bodo! Skerbite, da bote z vsemi svojimi otroci nebeško veselje uživali!

Kako bo v nebesih?

Tam ne bo nobene tožbe, nobene bolečine, nobene žalosti! Saj ni tam nobenega hudobneža, ki bi žalil; nobenega nevoščljivca, ki bi nas sovražil in preganjal; nobenega hinavca, ki bi nas prevaril. Angelji in svetniki, pobožni in zveličani bodo tam; kako bi nas zadela kaka tožba? od kod bi prišla kaka bolečina? kdo bi napravil kako žalost? tam, kjer kraljuje le resnica in ljubezen, kjer veže in osrečuje vse serca ravno ta resnica in ljubezen?

Kako bo v nebesih? le še vprašam.

Veselite se! v nebesih ne bo nobene skušnjave, nobenega greha več. O Bog, kakošno zveličanje! Se

ve da to nebeško dobroto zamore razumeti le on, ki je skerben za dušo svojo, ki tudi spozna, kaj hudega je skušnjava, kaj hudega je greh. Naj veča, naj huja nevarnost za nas je skušnjava v greh; kajti tu ne gre za časno dobroto, ne za človeško ljubav, tudi ne za časno življenje, ampak tu gre za dušo in njegovo zveličanje, tu gre za ljubezen in milost Božjo, gre za večno življenje. Naj veče hudo, ki človeka zadeti more, je greh — greh, ki je smert naši duši; je greh, ki stori dušo nevredno, nezmožno večnega zveličanja, ter že tu na zemlji napravi človeškemu sercu pekel; kajti vzame mu mir z Bogom, naj večo dušno dobroto.

Tam v nebesih pa nobene skušnjave ne bo. Kdor se serčno vojskuje s skušnjavami, ali kdor je nesrečno padel v skušnjavi, da je z velikim grehom zgubil presladki mir Božji, on bo občutil, kako zveličansko veselo bo, biti na vekomaj oprosten vsake skušnjave, vsega greha. — Slehern svetnik je bil na tem svetu, ali zmiraj nedolžen, da nikdar z nobenim grehom ni žalil svojega nebeškega Očeta; ali pa je bil zvest spokornik. — Vsak nedolžen je videl nevarnost, v kteri je vedno bil, ter je solze točil ali vsaj britkosti občutil zavoljo skerbi, da bi ne padel. Spokornik je skusil nevarnost in se je jokal in pokoril zato. V nebesih ne bo nobene solze, nobene nevarnosti.

Solze n e d o l ž n e g a so se na vekomaj posušile, ker nevarnost je zginila. Nedolžni je večkrat s solzami močil svoj kruh, jokal in zdihoval je po skritih krajih, kamor je bežal pred zapeljivim svetom; kakor žejen jelen po merzli vodi je hrepenel po nebesih; serčno je želel, iz tega sveta rešen in s Kristusom sklenjen biti. In tam je popolnoma prost, nobena skušnjava ne more do njega, dosegel je cilj in konec svojih želj, dospel je na kraj upanja svojega — sklenjen je z Bogom! O nezapopadljivo veselje! Mislite si ubogega jetnika, ki je veliko

dolgih let po temnih ječah se potikal, kakošno radost ga obdaja, ko zadobi svojo prostost! Mislite si sužnega, ki je veliko let terdno vklenjen služil neusmiljenega trinoga, ko je za zmiraj oproščen? Mislite si veselje prestrašenega človeka, ki se je dolgo po nevarnem morji vozil, ki je v velikih viharjih večkrat v smertni nevarnosti se tresel; o veselje, ko srečno zopet stopi na suho! Tako in sto in stokrat bolj vesel je nedolžen, ko se loči iz tega pregrešnega sveta, iz te dolge sužnosti, iz tega težavnega popotovanja, ter stopi v deželo živih, kjer vživa neizrečeno veselje brez vsega straha, da bi ga še kdaj zgubil.

Pa tudi za spokornika ni tam nobenih skušnjav več. Veliko je terpel spokornik, preden je raztergal vezi, s kterimi so ga vezale dolge in globoko vkoreninjene pregrešne navade; hudo vojsko je imel, da je premagal nesrečno priliznjeno vabljenje spridenega sveta. Zdaj je v zavetji, da mu nihče več škodovati ne more. Leta in leta se je pokoril; vendar ni vedel, je li Bog svoj pravični meč v nožnice djal; še ni bil gotov, mu je li greh odpuščen ali ne. Ta strah je njegovi duši težej djal, kakor mertvenje mesa njegovemu telesu. V svojem pokorjenji se je vedno tresel, ker ni vedel, je li ojstrost njegove pokore primerjena velikosti njegovih grehov, ali ne; ker ni vedel je li razžaljeni Bog s poniževanjem njegovim potolažen ali ne. — Zdaj pa ve, pri čem je; zdaj je brez vse skerbi. Zginila je vsa skerb; zbežal je ves strah; dostal je svoj boj, in Bog mu je že dal zastavo večne sreče v kroni pravice. Napočil mu je dan, v kterem solnce nikoli ne zaide; zdaj mu ni mogoče, zaiti od pravega pota; kajti tam ni nobene skušnjave, nobene temote več.

In od kod bi nek prišla skušnjava? od kod bi le mogel priti kak greh? Moč hudobnega duha je pretergana; v častitljivem telesu je poželjivost umorjena; volja je z gnado Božjo

očiščena in okrepčana; hudobnih ljudi nikogar tam ni; kajti nič nečistega ne more v nebeško kraljestvo. Kdo bi mogel nas skušati? koga bi zamogli mi skušati? in kdo je še nagnjen k grehu v deželi samih izvoljenih? „O presrečno življenje, pravi sv. Avguštin, kjer ne bo več niti greha niti nevarnosti nobene, ktera bi nas zapeljati mogla; ja ker noben greh več mogoč ne bo!“

V nebesih ni nobenega zla, niti dušnega niti telesnega; tam ni nobenega terpljenja, ne notrajnega ne zunajnega; tam ni nobene skušnjave, nobene nevarnosti, nobenega greha več. O zaželjeni o presrečni kraj! kdo bi vsega ne prestal, da bi le tebe dosegel?

c) V nebesih je neizrečeno veselje.

Pobožni, sveti ljudje že tu na zemlji večkrat uživajo posebno veselje, ko jim Bog v svoji milosti da okusiti nekoliko nebeške radosti, kakoršno so imeli trije učenci Peter, Jakob in Janez na gori Tabor. Ali vendar vse to veselje bo pa duša občutila, ko bo v nebeškem veselji vsa plavala, ga uživala, kolikor se jej bo le ljubilo? Kaj vse veselega bodo občutile vse dušne moči! Um bo razsvitljevala Božja svitloba. Videla bo duša, kaj se godi v nebesih, na zemlji in v peklu; spoznala bo vse čudapolne in skrivne sodbe previdnosti Božje. Čisto bo videla največe skrivnosti presvete Trojice in včlovečenja Kristusovega. Spomin bo imel pred seboj vse dobrote Božje. V volji bo iz čistega gledanja Božjega obličja vedno izhajala ljubezen in uživanje veselja; zato zveličani ne bodo nikoli jenjali Boga ljubiti, uživati in hvaliti. Sveti Avguštin pravi: „Iz čistega gledanja Božjega obličja izhaja spoznanje, iz hrepenjenja po Bogu izhaja ljubezen, iz posestva pa hvala Božja.“

Vse to veselje je neizrečeno veliko, ker je nebeško, nam nerazumljivo, da ga živ človek spoznati, dopovedati ne more. Sv. Pavel, akoravno v nebesa zamaknjen, ne ve in ne more od nebeškega veselja nič druzega povedati, kakor to pravi: „Oko ni vidilo, uho ni slišalo, in v serce človekovo ni prišlo, kar je Bog pripravil tem, kteri ga ljubijo.“ (I. Kor. 2, 9.) Zato pravi sveti Avguštin: „Zveličanje nebeško je tako veliko, da, ako bi naj manjša kapljica njegova padla v pekel, na mah bi bilo pokončano vse terpljenje njegovo in v paradiž bi se spremenil pekel.“

Ako ravno pa tega nebeškega zveličanja razumeti in dopovedati ne moremo, vendar vemo, v čem da je. To neizrečeno veselje zveličanih je v gledanji Božjega obličja. „Oni bodo Boga gledali“, pravi Jezus Kristus sam. (Mat. 5, 8.) Zveličani gledajo Boga v njegovem neskončnem veličastvu, v njegovi neskončni lepoti. Sv. Avguštin zopet pravi: „Boga gledati je naše celo in popolno plačilo.“ Bog je namreč bitje, v kterem je popolnoma vse, kar le zamoremo ljubiti in želeti. V Bogu je vsa ljubeznjivost, vse zveličanje, vsa prijaznost, vsa lepota, vsa pravičnost, vse usmiljenje, vsa modrost, vse veličastvo, vsa polnost. Ko svetniki to neskončno popolnamost gledajo, uživajo in posedejo, kakošno veselje, kakošno radost oni občutijo! Oni ga ljubijo s pregorečo ljubeznijo, so sklenjeni ž njim popolnoma, ter ga vsega posedejo, da je resnična obljuba Gospodova, ki pravi: „Jaz sem tvoje veliko plačilo.“ (I. Mojz. 15, 1.) Kakošno radost! kakošno zveličansko veselje bo to gledanje Boga samega obudilo vsem izvoljenim! Ko je sv. Peter na gori Tabor le nektere žarke spremenjenega obličja Kristusovega videl in to še le s telesnimi očmi, in vendar je bil ves sam iz se, pozabil je ves svet ter je hotel na gori ostati. „Gospod, dobro nam je tukaj

biti!“ zakliče. (Mat. 17, 4.) O kakošno veselje, kakošna radost bo še le zveličanim, ki bodo Boga v neskončnem veličastvu njegovem vekomaj gledali! Kaj bodo občutili izvoljeni, ko bodo spoznali skrivnost Kristusovega včlovečenja, skrivnost presvetega Rešnjega Telesa, pa skrivnost presvete Trojice. Videli bodo, kako se je Bog Sin vekomaj rodil iz večnega Očeta brez matere; vidili, kako iz Očeta in Sina izhaja osebna večna ljubezen, ki se imenuje sv. Duh. O kako bodo veseli in Boga hvalili, ko bodo s svojimi očmi videli vse, kar mi tukaj verujemo, kakor pravi zopet sv. Avguštin: „Kako neizrečeno veselje bo to, ko bodo spoznali, kako je Bog negibljiv, in vendar vse giblje; kako je nespremenljiv, in vendar vse spreminja; kako je miren in vendar vse dela; kako je vedno prijazen in vendar se hudo jezi; kako je vedno sebi enak, in vendar tako nasprotne reči dela.“ To gledanje, to zamaknjenje bo vtopilo dušo v neskončno bitje Božje, v kterem bo videla in vedela vse. In ravno v tem zedinjenji z Bogom, do kterega pride duša v svoji ljubezni, je njeno naj veče zveličanje. Vsa v Bogu, v njem, bi dejal, razlita, ima vse, kar želi; kajti ima njega, ki vse ima; zato je potolaženo njeno hrepenjenje, nasiteno njeno poželjenje, in napolnjena z neizrečenim zveličanjem ne more druzega kakor le, da vedno kliče: „O Bog, ti si moj, in jaz sem tvoja!“ Prav ima David, ko pravi: „Napili se bodo od obilnosti tvoje hiše, in s potokom svoje radosti jih boš napajal. Zakaj pri tebi je studenec življenja, in v tvoji svitlobi bomo gledali večno luč.“ (Ps. 35, 9, 10.) —

Zraven gledanja Božjega, ki je bitstvo večnega zveličanja, je v nebesih še drugo preimenitno veselje. Šli bomo v družbo angeljev in svetnikov Božjih. Tam

bomo videli Marijo, kraljico nebes in zemlje, na pervem sedežu, kterega jej je pripravil njen Božji Sin Jezus Kristus; tam bomo vidili vse kore nebeških duhov, svetih angeljev in arhangeljev, Kerubimov in Sarafimov; tam bomo videli vse svete aposteljne, mučence, spoznovavce in device; z eno besedo: vse verste zveličanih duhov in vse kore svetih angeljev Božjih.

Kristjani moji! kaj bi mi počeli, ako bi se nam zdajle, pri tej priči prikazal en sam angelj v svoji nebeški lepoti, in bi tukaj pred nami stal! Kaj bi storili, ako bi se nam zdaj-le prikazala sv. Mati Božja v svoji nebeški bliščavi! Kaj še le bi občutili, ako bi Jezus Kristus sam, naš Bog in Gospod, ki je tam na altarji v podobi kruha pričujoč, zapustil to podobo, in bi v svojem Božjem veličastvu se prikazal na velikem altarji, in angelji, ki ga zdaj nevidni tukaj molijo, bi ležali na svojih obrazih vidoma v nebeški bliščobi, in vsi kori angeljski bi ž njimi zagnali svojo slavno in hvalno pesem! Oh, jaz mislim, tudi nam bi se godilo, kakor aposteljnom na gori Tabor! Vse posvetno bi pozabili, na svoj obraz bi popadali pa bi s svetim Petrom klicali: „Gospod, dobro nam je tukaj biti! tukaj bodimo, tukaj ostanimo!“ Saj je ljubo in prijetno biti že tu na zemlji v družbi dobrih in svetih; kakošna radost bo še le tam v nebesih, biti v družbi vseh svetnikov, v družbi Matere Božje, biti sodeležen Jezusa Kristusa samega! Tam se bomo sošli zgolj z dobrimi ljudmi, ki smo jih tukaj poznali in ne poznali; tam bomo dobili svoje dobre žlahtnike, znance in prijatelje; prišli bomo k vsem svetnikom in svetnicam Božjim; tam bomo z začudenjem in z nezmernim veseljem videli na visoki stopinji svetnike, ktere je svet zaničeval in preganjal. Tam bomo prišli k svojim kerstnim in birmskim patronom, k patronom naših cerkev. Oj videli bomo vse svoje ljube, ki nas bodo preserčno ljubili, se z nami veselili; pa tudi mi jih bomo ljubili in se

njihove sreče veselili! — Oj srečno, presrečno prebivališče izvoljenih Božjih! kdaj, o kdaj se nam bodo odperle vrata nebeškega, večnega ženitovanja?! —

Kako bo vendar v nebesih? le še vprašam.

Poslušajte me, predragi moji! še eno veselje vam bom povedal, kar mi še koj verjeli ne bote. In to veselje je zares prečudno. Spomin na naše storjene grehe, tudi ta spomin bo bogat studenec nebeškega veselja. Kaj ne? si bote mislili, to pa vendar ne more biti, da bi se svetniki v spominu na storjene grehe celo veselili in radovali! In vendar je resnica. Le pazni bodite!

Kaj ne? grešniki smo vsi; kdo bi rekel, kdo bi tajil, da grešnik ni? Saj vsi grešimo; ja pravični na dan sedemkrat pade. Mi imamo pa spomin in svojo vest, in to seboj na uni svet ponesemo. Ako tudi upamo, da v večnem zveličanji bo zginila misel na to posvetno življenje in bo vest še umirila, vendar tega ne moremo misliti, da bi svetniki povse pozabili na to, kar so na tej zemlji storili. Kakor se spominjajo dobrih del, tako se lahko spominja tudi svojih storjenih pregreškov. Kaj ne? to se pač ne strinja: Grešil sem, morebiti sem smertno grešil, in zdaj sem pa v nebesih! Ali to videzno nasprotje se kaj lepo poravna oziroma na milostnega Boga, oziroma na Zveličarja našega in tudi oziroma na Mater Božjo in druge svetnike.

Kajti vsak svetnik, zlasti spokornik, bo moral spoznati tako-le: Jaz sem grešil, s svojim grehom sem zaslužil pekel; zdaj pa sem vendar zveličan; kajti ti, o dobrotljivi, usmiljeni Bog! si mi prizanesel; milostljivo si se ozerl na moje kesanje, na mojo pokoro; ljubil si me, da si za me, ubozega grešnika, celo svojega edinorojenega Sina v smert dal! Grešil sem, večno pogubo sem zaslužil; pa ti, o moj ljubi Jezus, moj Odrešenik

si za me na križu umerl, da si rešil mojo dušo! Grešil sem; pa ti, o sv. Duh, mi nisi odtegnil svoje gnade; klical si me, da sem te slišal! Ti si mi pomagala, da sem se spokoril, o Marija, prebižališče grešnikov; brez nehanja si prosila za rešenje moje duše! Vaši prošnji, vi svetniki Božji! tvojemu varstvu, moj angelj varh! zlasti pa tebi, o moj Zveličar moram zahvalo in hvalo dajati za zveličanje svoje! Jaz, ki sem bil peklu zapadel, sem zdaj v nebesih, ter vživam večno zveličanje po tvoji milosti, moj Bog, moj Jezus, moj Zveličar!

Glejte, preljubi! tako je rešena duša z vezjo večne hvaležnosti, s ponižno hvalo in hvaležno slavo navezana na očetovsko serce Božje, nevezana na Jezusa, na Marijo in na ljube svetnike. Povejte mi, mar ne bodo svetniki ravno v tej zvezi občutile neizrečenega veselja in nebeške radosti? Glejte! tako bo celo spomin na grehe množil veselje izvoljenim. O s koliko slavo častijo in hvalijo Peter, Pavel, Magdalena, Avguštin in drugi spokorniki, in vsi z Božjo milostjo in s smertjo Jezusovo odrešeni svetniki, trojedinega Boga in hvalijo in slavijo Marijo, prečisto Devico!

Ako pa svetnikom množi nebeško veselje že spomin na njihove pregreške, mar bi spomin na vse dobro storjeno ne bil čisti studenec nebeškega veselja? Saj dobra vest nas že tu na zemlji stori srečne in vesele. Še po dolzih letih se z veseljem spominjamo že davno storjenih dobrih del. Koliko veče veselje pa bo občutilo naše serce tam v nebesih ko se bo spominjalo ubogih in revnih, kterim smo kaj dobrega storili; ko se bomo spominjali žalostnih, ktere smo tolažili; grešnih, kterih duše smo rešili; sovražnikov, kterim smo odpustili; pokojnih, za ktere smo molili; in druzih dobrih del, ktere smo storili! Kakošno veselje bote imeli starši, ko bodo duše vaših otrok vas obsule, pred sedež Božji peljale, in za pomnoženje vašega

veselja prosile, kterim ste vi v nebesa pomagali! Vresničile se bodo besede sv. pisma, ki pravi: „Blagor mertvim, kteri v Gospodu umerjejo! ... zakaj njih dela gredó za njimi!“ (Skr. raz. 14, 13.)

Tudi telesu izvoljenih je odmenjeno posebno veselje. Kakor sta bila Adam in Eva pred storjenim grehom v prečudno lepem vertu, v paradižu, v raji, ter sta živela polna nedolžnosti in veselja; tako bo v nebesih sv. raj, kjer bodo svetniki po vesoljni sodbi v večni mladosti cveteli, vsega v obilnosti imeli, karkoli bodo poželeli. Sv. Avguštin pravi: „V nebeškem vertu so nezvenljive cvetlice; tam balzam duhti; tam travniki zelenijo; polja cvetijo, in medeni potoki tečejo.“ In opat Rupert piše: „Nebeški vert je vert naj veče prijetnosti, je nebo tacega vremena, da se ne spreminja niti zima niti poletje, niti spomlad niti jesen; ampak je nepreneh-ljivo veselje, vert poln večne ljubeznjivosti.“

Kar pa zveličanje naj bolj povišuje je, da:

d) bo nebeško veselje večno.

Tu na zemlji je vse minljivo, vse spremenljivo; vse veselje, vse dobrote zginejo kot dim in večidel za seboj pustijo le žalosten spomin. In če bi tudi leta in leta terpele, nemila smert jim stori konec. Pomislimo nazaj, na ljudi, ktere je svet naj srečnejše štel, kje so zdaj? kaj jim je ostalo? Kje je presilno bogati Kröz? kje sloviti premagavec skoraj cele zemlje, Aleksander veliki? Kje je rimski cesar Avgust, kterega so živega po božje častili? Kje je Salomon, kterega modrost ves svet občuduje? Kaj je s temi srečnimi zemljaki? Oh, vse njihovo veličastvo je zginilo kot senca! Šli so iz sveta, pa so zapečatili resnico, ki pravi, da človek „beži, kakor senca, in nikoli ne ostane v enem stanu.“ (Job 14, 2.) Vi ste že poznali ljudi, ki so bili bogati, ktere je svet visoko cenil,

ki so vse veselje vživali, in — kaj je zdaj ž njimi? V grobu trohnijo; in, ki so mislili, da svet ne bo obstal brez njih, skoraj nihče se jih več ne spominja. „Kaj je namreč naše življenje! Dim je, kteri se za malo časa prikaže, in potlej spet zgine.“ (Jak. 4, 15.)

O kako srečni pa so prebivavci nebeškega Jeruzalema! Svoje veselje vživajo brez konca, brez nehanja — večno. Izvoljeni bi zveličani ne bili, ako bi njihovo veselje večno ne bilo. Kajti misel: Veselje, to nezmerno veselje, ktero zdaj vživam, in če tudi še le čez milijonov let, bo minulo: ta misel bi serce z otožnostjo napolnovala, ter jim nebeško radost kot pelin grenila. Le prepričanje: Jaz sem zveličan, pa bom vekomaj zveličan, to jih dela resnično in popolnoma srečne. To nas uči tudi večna resnica, Jezus Kristus, ki pravi: „Pravični pojdejo v večno življenje.“ (Mat. 25, 46.) In sv. apostelj Pavel piše: „Vemo, da, ko se naša pozemeljska hiša tega stanovanja podere, imamo prebivališče od Boga, ne z rokami storjeno, ampak večno hišo v nebesih.“ (II. Kor. 5, 1.) In nek cerkven učenik pravi: Pomisli, o človek! Bog bo svoje svetnike v nebesih vladal toliko let, kolikor je vodenih kapljic v morji, kolikor je listja in trave na zemlji, kolikor je peska ob kraju morja, kolikor je nevidnih prahkov v zraku . . . pa le še naprej se bodo svetniki v nebesih z Bogom veselili vedno, brez konca vekomaj. Zato kliče sv. Avguštin, in ž njim kličemo tudi mi: „O studenec večnega življenja! kdaj vendar bom prišel iz te puščave k viru tvoje sladkosti? Kdaj bom svojo žejo pogasil pri izvirku tvojega usmiljenja? Kdaj bom šel v veselje svojega Gospoda, kjer ne bo nobenega reveža, od kodar ne pojde noben srečni? O pravo, o sladko, o preljubeznjivo življenje! O preblaženo življenje brez konca! Tam je naj

viša gotovost, gotovi pokoj, pokojno veselje, vesela sladkost, sladka večnost, večno zveličanje! O preserčna radost! o radostna sreča! O da bi skoraj gledali Boga in ga na vekomaj vživali! Gospod, pokaži nam svoje obličje, in zadosti nam je!“ Amen.

XCI. Keršanski nauk.

e) Kaj nas nebesa učé.

Nebesa so srečen kraj, presrečno prebivališče svetnikov, kjer se Bog svojim izvoljenim, zvestim slažabnikom, obličje v obličje, razodeva in jim je on sam neizrečeno veliko plačilo. O srečen, srečen kraj! kjer ni nobenega zla, kjer je le nezmerno veliko in večno veselje! Kdaj bomo tudi mi tje prišli? Tudi nam je pripravljen prostor v svetih nebesih. Ali in kdaj bomo posedali ta prelepi kraj? Kdaj bomo stopili v zveličansko družbo prijatelov Božjih? kdaj bomo gledali in se čudili angelskim korom? kdaj bomo videli nebeško kraljico, Marijo prečisto Devico? Kdaj bomo stopili pred sedež Najvišega in gledali, spoznali, vživali Boga samega? Oh, oh! morebiti že stojim na pragu neznane večnosti! Morebiti bo kmalo odločena večna osoda naša! Morebiti je sekira na drevo že zastavljena, in kamor bo drevo padlo, tam bo obležalo! In vendar si želimo vsi večne nebesa!

Naj vam daneš še enkrat povem: Kako zamoremo priti v sv. nebesa; ali kaj naj storimo, da dosežemo sveti raj; ali kar je eno:

c) K a j n a s n e b e s a u č é?

Pravil sem vam danes teden, da veselje v nebesih je neskončno, neizrečeno veliko in to na vekomaj — večno. Posvetni človek bi morebiti mislil, da s e b o d o s v e t n i k i

vendar naveličali, ker bo njihova radost večna, ker bodo Boga neprenehoma gledali, hvalili in uživali; kajti tu na zemlji se vsake stvari, naj si bo še tako lepa, kmalo nagledamo, v Božji hvali pa se še poprej utrudimo. Ali ljubi moji! temu ni tako. Da se tu na zemlji vsega hitro naveličamo, je zato, ker je tu vse pomanjkljivo, omejeno, in je naše serce tu nemirno, ker je le za Boga vstvarjeno in poprej ne bo počivalo, da bo v Bogu sklenjeno. Pri gledanji Božjem ni taka. Nad Bogom ni nič pomankljivega, nič omejenega, zato se ga svetniki ne morejo nikoli naveličati. In ker se ga gledati ne naveličajo, in jim je Bog vedno pričujoč, in ga zmiraj gledajo v novi lepoti, zato tudi nikoli ne jenjajo, ga ljubiti in hvaliti. Sv. Avguštin zopet piše od izvoljenih Božjih: „Oni so zmiraj željni, pa zmiraj nasiteni; pa te želje jim ne dajo nobenega nepokoja in nasitenje jim ne napravlja nobenega studa. Tam se mladost ne stara; zdravje ne gubi; tam je veselje zmiraj enako in življenje nima konca.“ Izvoljenim v nebesih se vsaki trenutek zdi, da se njihova sreča pričenja, pa vsaki trenutek veselje vse večne sreče uživajo.

Še to bi morebiti radi vedeli:

Bodo ti svetniki v nebesih vsi enako veselje uživali?

Sreča vseh svetnikov je neizrečeno velika, nezmerna in večna. Vsak svetnik je popolnoma srečen; ja sreča vsacega svetnika je veliko obilniša, kakor je zasluženje njegovo; zato bo vsak bolj zadovoljen, kakor si le misliti zamore. Vsi bodo toraj popolnoma srečni; vendar ne bodo vsi z enakimi darmi napolnjeni. Eni bodo imeli veče spoznanje, večo ljubezen; kakor so si tukaj na zemlji prizadevali za večo pobožnost, za večo svetost. „Vsak pa bo lastno plačilo prejel po svojem delu.“ (I. Kor. 3. 8.) „Kar bo prav, vam

bom dal", pravi Gospod. (Mat. 20, 4.) Saj tukaj na zemlji nimajo vsi enake ljubezni, ne enacega zasluženja; tako tudi v nebesih ne bodo vsi enacega veličastva deležni. In to po pravici. Res da so dobre dela pravičnih darovi Božji, z Božjo pomočjo storjene; vendar so tudi zasluge človekove; in ker to zasluženje, ta trud pri vseh enak ni, tudi čast njihova, plačilo njihovo, enako biti ne more. „Pa vendar, pravi sv. Avguštin, zavoljo neenacega veličastva med nebeškimi prebivalci nobenega zavida ne bo; kajti v vseh bo sloga svete ljubezni kraljevala." Vsi bodo popolnoma zadovoljni v svoji časti, ki je ravno tako velika, kolikoršna je mera njihovega zasluženja.

Naj vam še povem, kako nam v lepi priliki opisuje različnost nebeškega veselja sv. Frančišek Salezi: „Nek oče, pravi, ima dva sina; eden je še čisto majhen fantiček, drugi je močen korenjak velike postave. Oča pa obadva preserčno ljubi; kajti obadva ljubita tudi svojega očeta. V znamnje svoje ljubezni jima omisli oča nove, prelepe suknje iz prav drage robe. Oba sta zadovoljna, oba imata enako znamenje očetove ljubezni. Suknja starejega je potrebovala trikrat toliko robe in je tudi trikrat toliko vredna, kot suknja malega sinka. Ako pa vprašamo fantička, bi li svojo suknjo zamenil s suknjo svojega brata? bi tega nikakor ne hotel; saj bi je nositi ne mogel; njegova mu je naj bolj prav, je naj lepša, mu je naj bolj všeč." Tako bodo v nebesih izvoljeni obdani z enako obleko veličastva Božjega; pa vendar vsak po meri svojih zaslug, po meri svoje velikosti in svoje zmožnosti; to je, vsi bodo Boga gledali, vsi bodo Boga ljubili, vsi bodo njegovi ljubljeni otroci, vsi enaki, vsi popolnoma srečni, vsi z nebeškim veseljem nasiteni, vsi bodo na pravem kraju, v pravem redu; nihče ne bo druzega zavidal, nihče bi z drugim ne menjal. Vsi se bodo veselili vsacega in vsak se bo veselil z vsemi. —

Kar sem vedel, sem povedal od sv. nebes. In zdaj spoznati moram, da prav za prav nisem nič povedal. Saj tudi nihče, tudi naj bolj učeni ni v stanu povedati, kaj so nebesa. In ako bi prišel angelj z nebes, vendar nam bi s človeškimi besedami dopovedati ne mogel, kaj so v resnici nebesa. Kedar bomo tako srečni in če bomo tako srečni, da enkrat pridemo v nebesa, potem bomo videli, potem bomo okusili, kaj so nebesa in kako veliko je zveličanje nebeško. Dokler smo pa v tej solzni dolini, je za nas naj imenitniše vprašanje, kako bomo prišli v nebesa? ali: Kaj nas vendar nebesa učé?

1. Nebesa so imeniten pridigar, ki nas uči veliko, neizrečeno imenitno resnico: „Saj nimamo tukaj obstoječega mesta, temuč prihodnjega iščemo.“ (Hebr. 13, 14.) Ta zemlja ni naš pravi dom; nebesa so domovina naša; tu smo le popotniki, ptujci; naš obstanek je tam gori v nebesih. Hvalimo predobrotljivega Boga, ki nas je za nebesa namenil, vstvaril ter nam pomaga, da lahko dosežemo svoj namen. Že Job je začudeno vprašal: Kaj je človek, da ga poveličuješ? (7, 17.) Kaj bi vi rekli, kaj bi mislili od ptujca, kterega v njegovi domačiji čaka kraljev sedež, ki pa za to svojo domačijo nič ne mara, se za njo ne zmeni ne, ter nikdar ne misli in nič se ne pripravlja za odhod na svoj srečni dom? Kaj ne? bedaka bi imeli tacega ptujca. Kristjani! nismo pa tudi temu neumnežu podobni, nismo li mi taki bedaki; če, akoravno smo prepričani od nebeške domovine, in vemo, kakošna sreča nam je tam pripravljena, pa vendar se ne zmenimo za nebesa; temuč živimo, kakor da bi zemlja bila kraj našega namena, kakor da bi zemlja bila naša prava domovina. Oh, in vendar je dosti kristjanov, ki so s svojim meseno-perstenim sercem tako zatelebani v to zemljo, da celo razodevajo svojo nečimerno željo, rekoč: Ako bi to ali uno imel,

ako bi dosegel in uživati zamogel to ali uno veselje, po kterem hrepeni serce moje, ne zmenil bi se za nebesa. Kolika nezmerna slepota! Mar se ne pravi to, kakor bi tak oslepljenec dejal: Zemlja mi je ljubša kakor nebo; minejoče cenim više, kakor večno, svet bolj ljubim kakor Boga? —

Oj ne bodimo tudi mi tako nespametni! Ozirajmo se proti nebu, hrepenimo po nebesih, kakor je hrepenel očak Jakob po domovini svoji. Če se mu je tudi še tako dobro godilo na Mezopotamskem, vendar ga je neugasljivo hrepenjenje vleklo le na očetov dom. In če bi ti tukaj še tako srečen bil, vendar ne pozabi nikdar, da si le ptujec, da živiš dalječ od svojega pravega doma, dalječ od nebes; zato vedno hrepeni z velikimi in stanovitnimi željami po svoji pravi domovini, po svetih nebesih. Nikakor pa ne navezujmo nikdar nikoli svojega serca na nečimerno minljivost tega sveta.

Sveta Terezija je enkrat v svojih zamaknjenjih videla prečudne nebeške dvorane. Sama nam pripoveduje to čudno prikazen ter pravi: „Kar sem videla, bilo je tako veliko in tako prečudno, da naj manjše bi zadostilo, da bi bila vsaka duša vsa prevzeta in napolnjena z velikim gnjusenjem do vseh pozemeljskih dobrot. Človeški duh si ne more domišljevati kaj tacega in ta prikazen me je napolnila s tako nezmernim veseljem ter je moje čutje, bi rekla, vpijanila s tako sladko zadovoljnostjo, da tega nikakor dopovedati ne morem. Ko mi je pa Gospod pokazal te čudne reči, mi je dejal: Glej moja hči, kaj vse zgubijo, ki me žalijo! Po tej prikazni, še pravi, sem imela tako veliko zaničevanje do vseh posvetnih reči, da vse dobrote in vse veselje tega sveta se mi je zdelo le nečimernost, prazen dim in laž. Ko me je nek dan napadla navadna serčna bolečina in mi je bilo prav hudo, me je imenitena gospa hotla razvedriti ter mi je pokazala svoje

žlahtne kamne in svoj bogati kinč prelepih demantov. Smejati sem se mogla, pa prav milo se mi je storilo pri misli, kakošne reči posvetnjaki visoko cenijo, ko sem se spomnila, da nam je Gospod pripravil vse druge zaklade.“

2. Drugič nas nebesa učijo veliko in preimenitno resnico, da na svoj nebeški dom le z velikim in stanovitnim trudom dospeti zamoremo. Nebesa so večno, nezmerno srečno zveličanje, posestvo Boga samega. Veliko plačilo pa zahteva veliko truda; kajti delo mora plačilu primerjeno biti. Saj naš Zveličar Jezus Kristus sam pravi, da „nebeško kraljestvo silo terpi, in silni ga nase potegnejo.“ (Mat. 11, 12.) In le tega nikdar spred oči ne pustimo, da smo ptujci, popotniki. Moder popotnik pa, ki z daljne ptujine v svojo ljubljeno domovino hiti, se ne vstraši težavnega pota, rad prenaša vročino in mraz, lakoto in žejo, ja veselo jo urno maha naprej. Ako vtrujen vidi dolgi in stermi pot pred seboj in mu skoraj da serce vpada, hitro se spominja na vedno bližji dom. Ta misel mu da novo serčnost, da ne premišljuje, kako dolg ali težaven pot mu je pred njim; ampak oserčen, okrepčan se le še naprej podaja, da prej doseže svoj dom. Tako, predragi moji! delajmo tudi mi na potu proti sv. nebesom! Ne bojmo se niti dela niti truda, hodimo le naprej po poti svete žive vere, terdnega zaupanja in goreče ljubezni, ter spolnujmo natanko zapovedi Božje in zapovedi naše svete matere katoliške cerkve; premagujmo vse nasprotnosti, prenašajmo serčno vse težave, in, ako bi nam vpadalo serce, le ozrimo se na plačilo, ki nas čaka tam pri Očetu nebeškem. Sv. Efrem prav lepo kliče vsem obteženim dušam, ter pravi: „Vi, ki v britkostih in težavah živite, okrepčujte in tolažite se z obljubami, kajti vse plačivnega beseda nikdar ni laž, in njegov zaklad tudi ni tako majhen, da bi nad njegovo obljubo dvomiti

mogli. Voljno prenašajte svojo butaro vi, ki žaljujete! vaš je paradiž!“

Mladi vojak, še le osemnajst let stari Adrijan se ni prečuditi mogel, ko je videl toliko stanovitnost svetih mučencev, ki so za sveto vero tako prestrašno mučenje radovoljno in celo veseli terpeli; zato jih enkrat vpraša, kakošen dobiček vendar pričakujejo za te neznanske muke? In sveti mučenci mu dejo: „Mi upamo dobrote, ki vse le mogoče dobro visoko presegajo. In ravno to nam daje serčnost, da naj hujše terpljenje radi in veseli preterpimo. To upanje nam ojstrost našega mučenja tako osladi, da bi radi dali sto in sto življenj, ako bi jih imeli. Hudo, ktero preterpimo, je minljivo; zveličanje pa, ktero pričakujemo, ne bo nikdar minulo.“ Serčni junak je bil na to ves prevzet, je prosil za sveti kerst, ter je kmalo potem dal svoje življenje za sveto vero, in mi ga častimo svetnika v nebesih.

3. Preljubi moji! nam kliče sv. Pavel, delajte s strahom in trepetom za svoje zveličanje!“ Nikdar ne pozabimo, da Kristus Jezus sam pravi: „Veliko je poklicanih, malo pa izvoljenih.“ In te prestrašne besede on večkrat ponavlja. Ja še hujše pravi: „Pojdite noter skozi oske vrata; zakaj široke so vrata in prostorna je pot, ktera pelje v pogubljenje, in veliko jih je, kteri po njej hodijo.“ In zdaj še zakliče: „Kako oske so vrata, in tesna je pot, ktera pelje v življenje, in malo jih je, kteri jo najdejo. (Mat. 7, 13, 14.) Kristjani moji! pomislimo te besede, s kterimi hoče Kristus reči: Pot v nebesa je tako tesen, tako malo pohojen, nevdelan, pa tako skrit, da jih je na stotine ljudi, kteri ga za svoje žive dni ne najdejo; to je, oni ne verjamejo, da je treba Bogu tako zvesto služiti, kakor Kristus uči. In veliko jih je, ki ga najdejo, spoznajo;

ali kaj lahko se zmotijo ter zaidejo, zapeljani od toliko slabih zgledov; in drugi ga zapustijo, ker se jim pretežaven zdi. In tako jih je zares prav malo, ki bi hodili po oskem potu in bi do konca stanovitni ostali. Zato nam le še kliče naš mili Jezus: „Prizadevajte si, skozi oske vrata noter iti; zakaj povem vam, veliko jih bo iskalo, noter iti, in ne bodo mogli.“ (Luk. 13, 24.) Tu pravi Kristus, da naj se posilimo, resno si prizadevamo; kajti veliko jih bo iskalo noter iti, pa ne bodo mogli. O moj ljubi Bog! če še tisti ne pridejo v nebesa, kteri bi radi prišli, kteri nebes iščejo; kaj bo še le z onimi, kako bodo prišli v nebesa oni, kteri v grehih živijo, ki za nebesa nič ne marajo, se za nje nič ne trudijo; ampak na vse drugo bolj mislijo, kakor na zveličanje svoje uboge duše?

Kedar je Kristus učil, da težko pojdejo v nebesa, kteri imajo bogastvo, to je, kteri imajo svoje serce navezano na nečimernosti tega sveta, ostermeli so učenci. Še bolj pa so se čudili in so med seboj rekli: „Kdo tedaj more zveličan biti? Jezus pa jih je pogledal, in jim reče: Pri ljudeh je nemogoče, ne pa pri Bogu; zakaj pri Bogu je vse mogoče.“ (Mark. 10, 26, 27.) Oj preljubi! odprite svoje ušesa in poslušajte, kaj pravi naš Zveličar Jezus Kristus sam. On pravi, da je težavno zveličanje doseči in da to presega vse človeške moči. On naravnost zaterdi, da je to pri ljudeh nemogoče, in ako kdo v nebesa pride, je to Božje čeznatorno delo. In zares se čuditi moramo, da kdo pogubljenju uide, ker se nam je vojskovati s tolikimi in s tako hudimi sovražniki. Cele kardela hudičev zalezujejo ubozega človeka noč in dan, ter si izmišljujejo vsakoverstne naklepe in goljufije, da bi ga v greh vjeli in v pogubljenje pahnili. Ves svet, vsi posvetni ljudje bi dejali, so se zarotili zoper vsacega človeka, da

ga vabijo, se mu prilizujejo, ga zasmehujejo, ga preganjajo in ga hočejo s silo tako dolgo nadlegovati, dokler ga ne pripravijo in ne spravijo od pota pravice, dokler ž njimi ne potegne, in potem ga le še in le še globokeje v pregrehe zapeljujejo. Kaj hočem reči od telesa in čutil njegovih, ki noč in dan prežijo z vsemi močmi, da bi nas spravili od pota pobožnosti in nas v greh pogreznili? Od zunaj tolike nasprotnosti, znotraj grozoviti vedni boj, ker se poželjivost neprenehoma pameti vstavlja — kdo bo vendar — o moj Bog! kdo bo obstal?

To je gotovo, da s tem, da je človek len in nemaren, da leta za posvetnim veseljem in služi grešni slasti, da se s tem nebesa ne dobijo, ampak s tem, da je človek marljiv in skerben, da se trudi in premaguje in zatajuje samega sebe. Če je kdo bogat, če je sit in vesel, če ga ljudje hvalijo; vse to se ne zdi, bi dejal, nobenemu človeku slabo ali celo pregrešno; in vendar celo takim žuga Kristus s strašnim gorje, z večno smertjo, s pogubljenjem. On pravi: „Gorje vam bogatim! . . . Gorje vam, ki ste siti! . . . ki se zdaj smejite! . . . Gorje vam, kedar vas bodo ljudje hvalili!“ (Luk. 6, 24—26.) To je gorje vsem, kile v tem svetu svoje sreče, svojega zveličanja iščejo! Koliko jih pa je, preljubi moji! ki niso v tej versti? Sveti Krizostom je pridigoval v Antijohiji, kjer je prebivalo veliko tisuč ljudi; pa je svoje poslušavce vprašal: „Kaj se vam zdi, koliko zmed nas se bomo zveličali? Strašno je sicer, kar porečem, vendar hočem reči: Iz tega z ljudmi napolnjenega mesta, iz med toliko tisuč ljudi se jih čez sto ne more zveličati; in še za sto ne vem. Kako vnemarni so namreč stari! kako hudobni so mladi! in oh, koliko je krivičnih med ljudstvom.“ Niso to zares strašne besede? Kdo bi jih verjel; in vendar jih je govoril velik svet mož.

Če pa v pervih časih, ko so bili ljudje dosti bolj goreči in zvesti, vendar se jih je tako malo zveličalo; kaj bo pa še le v naših nesrečnih časih, ko je svet poln hudobije! Koliko bo iz med nas zveličanih? Kdo zmed nas se ne bi tresil za zveličanje svoje? O ljubi moji! pri nas ni mogoče; to je le Bogu mogoče. Zato pa ne zaupajmo nase; kajti nevarnost je velika, slabost naša tudi velika, sovražnikov nas obdaja tudi veliko. Le na Boga, na njegovo mogočno pomoč, na njegovo milost in dobroto stavimo vse zaupanje svoje. On, ki nas je za se vstvaril, on nas hoče in zamore zveličati. In saj je on obljubil ponižnim svojo pomoč, spokornim svojo milost, vsem večno življenje v Jezusu Kristusu. In Kristus sam nam kliče: „Zaupajte, jaz sem svet premagal?“ (Jan. 16, 33.) Jezus nam kliče: Odpri, moj kristjan! oči svoje duše in poglej! jaz ti pošljem svojega angelja na pomoč; jaz ti pošljem druzih služabnih duhov, vsak njih je toliko močen, da zamore premagati in pregnati vse hudobne duhove; poglej! ti imaš premogočno priprošnico, mojo preljubo Mater Devico Marijo; imaš priprošnjo vseh druzih svetnikov; imaš svete zakramente; imaš daritev svete maše in toliko druzih imenitnih pripomočkov k večnemu zveličanju. Toda eno je potrebno od tvoje strani; ti moraš verovati, kar jaz učim, ti moraš pot čednost hoditi ali kar je eno, in kar vedno velja: „Ako pa hočeš v življenje iti, spolnuj zapovedi.“ (Mat. 19, 17.) Stori, ljubi moj kristjan! kar ti premoreš, drugo bo storil Bog sam. Delaj s strahom in trepetom za zveličanje svoje! Tako so delali vsi svetniki, ter so se pravice Božje bali. Hudobni pa, ki se pravice Božje ne bojé, so govorili, kakor govorijo še današnji dan: Saj je Gospod Bog dober in usmiljen; saj nas pogubil ne bo. Poslušajte, kaj pa sveto pismo na to pravi: „Ne reci: Usmiljenje Gospodovo je veliko,

on se bo usmilil obilnih mojih grehov. Zakaj njegovo usmiljenje se sicer hitro približa, pa tudi njegova jeza; in v grešnike se njegov serd ozira.“ (Sir. 5, 6, 7.) Sv. Katarina Genuanska pravi: „O vi ubogi grešniki, ne zanašajte se na to, da je Božje usmiljenje veliko; temuč vedite za gotovo, da se še globokeje v pekel pogubite, ker ljubeznjivega, dobrotljivega in usmiljenega Boga tako nepremišljeno jezite!“ — Zato pa si dobro k sercu vzemimo dobri svet sv. Anzelma, ki pravi: „Ako hočeš za gotovo vedeti, da si v številu izvoljenih, prizadevaj si biti v številu tistih, kterih je naj manj. To je, ne potegni z derhalijo, da bi krivico delal;“ temuč, hodi za onimi, kteri hodijo po tesnem potu, kteri so svetu slovo dali, pobožno živijo, dobre dela delajo, ter noč in dan skerbé, kako bi se zveličali.

In če je število teh zares tudi majhno; vendar ljubi moji! ne bojmo se; Gospod vse k sebi kliče, rekoč: „Pridite k meni vsi!“ (Mat. 11, 28.) On ne pravi, pridi k meni ta ali uni, ampak vsi. Ja celo tiste kliče, ki so nanj že pozabili, in še do zadnjega trenutka jih kliče, kakor razbojnika Dizma; on kliče tudi tiste, ki se mu celo ustavljajo, kakor Pavla; ali kteri si sami pomagati ne morejo, kakor so vsi grešniki. „In jaz vas bom poživil“, pravi (Mat. 11, 28.), to je, dam vam svojo milost in naposled še večno veselje v nebesih. In kar je naj bolj tolažljivo za vas, moji poslušavci! je to, da Jezus ravno za male in priproste ljudi še posebno skerb ima. Koliko gorje on žuga njim, kteri bi male pohujšali! On ravno malim in priprostim dela naj veče obljube; ter pravi: „Zahvalim te, Oča, Gospod nebes in zemlje! da si to skril modrim in razumnim, in si razodel malim.“ (Mat. 11, 25.) Vam, preljubi! ki ste priprosti in ponižni, vam naš mili Jezus še posebej obeta kra-

ljestvo nebeško, ko pravi: „Ne bojte se, majhna čedica! ker vašemu Očetu je dopadlo, vam dati kraljestvo!“ (Luk. 12, 32.) To je ne pozemeljsko ali časno kraljestvo, ampak večno in naj častitljivše kraljestvo v nebesih.

Vsi, prav vsi, smo poklicani v svete nebesa, na večno večerjo. In več potov pelje v nebeško domovino. Cerkveni učeniki pravijo, da eni s silo na se potegnejo nebeško kraljestvo, eni ga kupijo, drugi si ga prikradejo, še drugi so prisiljeni vanj. S silo si ga pridobijo, kteri vse zapustijo pa za Kristusom hodijo; kupijo si ga, kteri svoje časno premoženje iz ljubezni do Kristusa med uboge razdelijo in si s tem zaklade v nebesih nabirajo; drugi si ga prikradejo, kteri svoje dobre dela na skrivnem, na tihem opravljajo; prisiljeni bodo pa vanj prišli, kteri se v revščini, v britkosti in težavi skušajo in čistijo.

Nebesa so toraj na ponudbo. Kdo jih hoče imeti? Bog jih vsem ponuja. Ako vprašaš: Za koliko jih da? odgovori ti sv. Avguštin: „Za delo.“ In ker so nebesa večni pokoj, mogla bi biti cena nebeška večno delo; Gospod Bog pa ti da nebesa za prav majhno, kratko in lahko delo. „Naša sedanja, kratka in lahka nadloga nam pripravlja nezmerno visoko, večno čast.“ (II. Kor. 4, 17.) — Nebesa so naprodaj! Ako vprašaš, koliko veljajo? pove ti sv. Krizostom v Božjem imenu: „Nobene cene ne postavim, da se s svojo revščino ne zgovarjaš. Daj zemljo in nebesa boš za to dobil; ako vinar imaš, kupi si paradiž; ako še vinarja nimaš, daj kupico vode, daj košček kruha, in kupi si s tem kraljestvo nebeško?“ Ako še vprašaš, koliko nebesa veljajo? pove ti sv. Lavrenci Justinijanski: „Toliko, kolikor imaš, kolikor lahko daš. Abraham si jih je pridobil, ker je bil postrežljiv; Job, ker je imel ljubezni do terpečih; Tobija ker je merliče pokopaval; Cahej, ker je polovico svojega premoženja med uboge

razdelil.“ „In ako te le še straši cena, pravi zopet sv. Avguštin, potolaži se; uboga vdova si je nebesa pridobila z dvema vinarji; ja še boljši kup so; za požirek merzle vode; ja še boljši kup; za dobro voljo si lahko nebesa pridobiš.“

3. Glejte, glejte, preljubi moji in predragi! kako dober kup so nebesa. Storimo, kar premoremo; dajmo, kar imamo; pa le enega varujmo se; le edinega, pravim, varujmo se; to je, le tega, kar nam nebesa zapira, zaploha. In to edino, to nesrečno je — greh. O le greha ne! kajti le greh, in sam greh nam brani v svete nebesa. Nebesa so sveti kraj, kjer se ne terpi noben greh. In le greh je tisti nesrečni ploh, ki nam zaploha vrata nebeške, greh je tista neumna menja večnih dobrot za časne, večnega veselja za nečimerno strast; ta je menja, veliko neumniša, kakor menja Ezavova, ki je svoje pervorojenstvo za malo leče prodal.

Slišali ste že od imenitnega moža Tomaža Mor-a, ki je bil angleški kancler. Ni davno kar sem vam pravil od njega. Hudobni kralj je zahteval, da bi ta pravični mož podpisal neko krivično naredbo. Stanovitno pa se je branil ravnati kaj zoper svojo vest. In zato je bil v ječo veržen, celo k smerti obsojen. Njegovi imenitni žlahtniki in prijateli so si veliko, veliko prizadevali, da bi ga pregovorili, da bi se vdal kraljevi želji. Pa vse je bilo zastonj. Poslednjič pride k njemu v ječo še njegova žena, ki ga je preserčno ljubila; in ona joka in prosi, da bi vsaj se usmilil nje in otročičev svojih, in bi privolil v to, kar zahteva kralj, da bi vendar še dalje živel in v časti ostal. Kako lahko bi bil padel, ako bi tako zvest ne bil! In Tomaž vpraša svojo ljubljeno ženo: „Kaj meniš, kako dolgo pač bi užival čast in srečo, ako ubogam krivično povelje kraljevo?“ „O še dvajset, morebiti še več let!“ reče urno žena. „Beži, nespametna kupčevavka! jej pravi, večno čast, neskončno srečo

hočeš prodati za revnih dvajset let! Bog me varuj tako neumne menje! Raj zgubim vse, kakor zveličanje svoje!“

Oj dragi kristjan! ne zamenjaj tudi ti nikdar presvetih nebes za noben greh! O to bi bila nespametna, prestrašna zamenja! Sovraži greh in varuj se ga, kakor peklenskega drakona, ki ti edini zamore zaplohati prelepe nebesa! Kaj ti pomaga, če ves svet pridobiš; če pa nebesa zgubiš? Ne pozabi kako lepe so nebesa! pa spominjaj se tudi večkrat na prestrašni pekel? Oziraj se proti nebu, kjer je tvoj pravi dom! „Preljubi! zdaj smo otroci Božji, in ni še očitno, kaj da bomo. Vemo, da bomo, ko se prikaže, njemu podobni, ker ga bomo videli, kakošen je. In vsak, kteri ima to upanje, (naj) se posvečuje, kakor je tudi on svet! (Jan. 3, 2, 3.) Miza je pogernjena, gostija je pripravljena; čaka tudi nas! Oblecimo urno svatovsko oblačilo, da ne zamudimo, da bomo poklicani svatje tudi izvoljeni Božji! Skerbno varujmo se, da svatovske obleke nikdar ne omadežamo; le naprej, le naprej hodimo po potu keršanske popolnamosti, da skoraj dospemo na svoj pravi dom — v svete nebesa — v večno prebivališče vseh izvoljenih Božjih! — Ti pa o trojedini Bog, Oče, Sin in sv. Duh; pomagaj nam. O nebeški Oča! saj si nas za se vstvaril; dodeli, dodeli, da bomo vsi enkrat pri tebi! — O Jezus, naš mili Jezus! s svojo Kervjo si nas odrešil; oh, naj ne teče zastonj tvoja Rešnja Kri! sprejmi nas za svoje brate in za svoje sestre! — In ti, sv. Duh! ohrani nas, da smo pravi tempeljni tvoji! vedno prebivaj pri nas! — O Marija! prečista devica, nebeška kraljica! bodi nam Mati, bodi nam zvesta pomočnica! — O naši angelji varhi, naši patroni! o vsi nebeški prebivavci! pomagajte nam, da pridemo k vam; da z vami častimo hvalimo in uživamo svojega Boga na vekomaj! Amen. —

Zdaj pa, premili moj Jezus! nimam druge besede, kakor le to: Ti blagoslovi to moje revno delce! naj bo vsaj naj manjši prahek v zidanje nebeškega Jeruzalema! naj bo vse v Tvojo čast! — O Marija! o moj angelj varh! o sv. Mihael! o sv. Janez Nepomuk! o sv. Avguštin! o sv. Alojzi! o sv. Neža! vsi svetniki Božji, prosite za me! Amen.

Čast in hvala Bogu! končano je to dolgo in veliko pisanje, kterega je pričel že l. 1863. naš toliko delavni pokojni gosp. Janez Škofic, pervi župnik Suhorski. Ktere in kakošne vire je imel moj preserčni in nepozabljivi prijatel, ne morem prav vedeti; ker ga nisem tega nikdar vprašal, akoravno sva se večkrat šalila, da bo meni prepustil to delo, kar se je po previdnosti Božji tudi zgodilo. — Bog daj, da bi v nebesih za nas Boga prosil, in se mi vsi enkrat ž njim vred v večnosti veselili! —

Viri, iz kterih sem jaz zbiral in zajemal, če tudi morebiti nisem vselej naj boljšega zbral, in sem le revno prepisal, bili so mi: Vollständige und gründliche Unterweisung in der christkatholischen Religion, Innsbruck. — Zwikenpflug's katholische Christenlehre. — Mehler's Beispiele. — Keršanski nauki rajnega Trebenskega dekana gosp. Jož. Rozman-a. — In več druzih dobrih bukev in spisov.

Se ve, da pri tem, če tudi obširnem delu jaz nobenega in nikakoršnega posebnega zasluženja nimam, ker sem le iz bukev bukve pisal; zato naj bo milostno sojeno! Naj bo vendar vse popolnoma podverženo sodbi sv. matere katoliške cerkve! Naj bo prečastitim sodelalcem majhen pripomoček v težavnem

obdelovanji Gospodovega vinograda! Naj bo nekoliko kazalo v svete nebesa vsem ljubim Slovencem! K temu pomozi Bog in Marija! Amen.

Podgradom 16. vel. travna 1873.

Janez Volčič.

